
3 1761 04569354 6

GAMALNORSK ORDBOK

MED NYNORSK TYDING

VED

MARIUS HÆGSTAD OG ALF TORP

KRISTIANIA
DET NORSKE SAMLAGET
(LANDSMAALS-LAGET)

Prenta hjaa Johansen & Nielsen 1909.

Fyreord.

Fyremaalet med dette arbeid er aa gjeva deim som hev hug til aa gjera seg kjende med den gamle norske bokheimen ei lettvint og billeg ordbok. Dei tvo mest bruklege ordbøkerne, dei av Fritzner og Vigfusson, er baade tungvinte og kostesame for aalmenta. Det er sjølvsagt at naar me skulde naa dette fyremaalet, laut me staka upp ein serskild veg. Boki skulde paa den eine sida vera stutt, men likevel so heilsleg som mogeleg med umsyn paa innhald; umsetjingarne og forklaaringarne laut difor verta so faaordige som raad var. Lange utgreidingar turvtest ogso mindre her, med di nynorsken i so mange høve hev dei same ordi enno. Citat og tilvisningar fann me òg at me kunde gjeva avkall paa ved alle dei ord som fyrr er citatfeste i ordbøkerne av Fritzner, Vigfusson, Egilsson og i Hertzbergs Glossar til Norges gamle love. Finnestad er merkt berre ved ord som her for fyrste gong er uppførde i ordbok, eller der ei onnor tyding av ord eller samanheng er framsett, eller andre avvik er gjorde. Paa denne visi vil ordboki, som sjølvsagt i det store og heile er bygd paa dei fyrre ordbøkerne, vera til nytte ogso for vitskaplegt studium. Ordboki er meint paa aa gjeva berre det gamalnorske ordfanget, ikkje det millomnorske. Soleis er av heimenorske skrifter og brev berre dei medtekne som er fraa tidi fyre 1350[1]. Med den islandske bokheimen maatte me taka det noko annarleis, av di mange gamle sogor berre er funne i seine avskrifter, og dei laut daa likevel vera med. Av poetiske ord er alle fraa Den eldre Edda medtekne og hovudordi utanfor, derimot mykje sjeldan samansetningar og kjenningar. Av sernamn hev me teke upp slike namn paa framande stader og folk som kunde vera vande aa kjenna att, òg dessutan dei vigtugaste i norderlandi. Av tilnamn og utnamn er berre eit faatal medtekne, helst ord som hev ei klaar tyding og som ikkje elles finst i gamle kjeldor (t. d. *bláber*). Elles er boki vorti noko ujamn med di at helst i dei fyrste hefti er sume klaare og lett skynande samansetningar ikkje medtekne; soleis er ikkje medtekne alle samansetningar med *aðal-*, *al-*, *all-*, *half-*, *jafn-*, og sjølvsagt ikkje alle med *ú-*. Rettleiding til umsetjing vil ein i slike høve finna under fyreleden. I umsetjingi er i dei høve der ny-

[1]) Dr. Hjalmar Lindroth, som hev gjeve ei nøgi melding av dei fyrste tri hefti av ordboki i Arkiv för nordisk filologi XXV, synest ikkje ha gaatt denne planen, med di han finn lyte i det at mange ord fraa Dipl. Norv., Aslak Bolt osfr. ikkje er medtekne. Dei er ikkje medtekne av di dei er millomnorske.

norsken enno hev det same ord i same tyding dette sett fyrst, naar det er nokolunde aalgjengt; elles er det jamført med tilvisning til bygd.

Um skipnaden i ordboki er elles merkande: Ordi er uppførde alfabetisk utan umsyn til tydings-samanheng, og soleis vert radi av samansetningar ofte avbroti. Samansetningsstrik er jamnast ikkje bruka, utan der det kjem fleire samansetningar etter kvarandre med same fyreled, som daa ikkje vert uppatt-teken. Sumtid er striket likevel sett til større klaarskap eller av annan grunn. Med umsyn paa skrivemaaten er merkande, at der gamalnorsken hev fleire skriftformer av same ord, er jamnast berre ei form uppførd, soleis berre *-endi* (for *-endi, -indi, -yndi*), *-an* (for *-an* og *-un*), *-aðr*, *-naðr* (for *-aðr, -uðr, -naðr*, *-nuðr*), *-ligr* (for *-ligr*, *-legr*, *-lægr*), *-óttr* (for *-óttr* og *-uttr*); *pt* er bruka for *pt* og *ft, fn* for *fn* og *mn,* og motsetningspartikelen *ú-* for *ú-* og *-ó*. I mange einskilde høve er det gjort tilvisningar til ei hovudform. Framfor l + guttural eller labial er berre uppførde formerne med stutt vokal (*halfr*). For regelrette substantiv, som høyrer til dei største hovudflokkarne, er bøygningsformer ikkje uppførde. For andre substantiv er tilsett i klomber endingi i genitiv singularis og (etter semikolon) nominativ pluralis; t. d. *bjǫrn, m.* (*bjarnar*; *birnir*). Sterke verb er berre uppførde i infinitiv. Ei lista yver alle sterke verb og deira bøygning stend sist i boki. For linne verb er sett bøygningsmerket (*að*), naar dei hev *-aði* i 3dje pers. impf. indikativ, og *d, ð* eller *t* med uppatt-tak av konsonanten i fyrevegen (*nd, fð*, *pt* osfr.), naar dei i impf. indikativ hev *-di*, *-ði* eller *-ti*, t. d. *baka, v.* (*að*) ɔ: *bakaði*; *dœma*, *v.* (*md*) ɔ: *dœmdi*. For verb som fær atterljodbrigde, er uppførd formi 3dje pers. sing. impf. indikativ, t. d. *berja*, *v.* (*barði*). Av uregelrette verb er hovudformerne nemnde.

Medan arbeidet alt var i gang er det framdrege eit norsk fragment av Henrik Harpestrengs lækjebok ved Hægstad og Den islandske lægebog ved Kålund. Dei nye ordi fraa desse skrifterne som ikkje kunde koma med i ordboki, er upptekne i »Tillegg og rettingar«.

Med umsyn paa utbytingi av arbeidet er aa segja at Marius Hægstad hev gjort utkastet til bokstavarne *a—f,* Alf Torp utkastet til *h*; utkastet til dei andre bokstavarne, *g* og *i—ǫ,* er gjort av kand. mag. Leiv Heggstad, som me i 1905 tok til medarbeidar. Flestalle ord hev vorte ettersedde i teksterne og tydingi er prøvd i samanhengen. Alle tvilsame ord og stader hev me nøgje prøvt i samraad og sameleis skipnaden av tydingarne.

Arbeidet med ordboki hev av ymse grunnar teke lengre tid enn me hadde tenkt fraa fyrsten, og dette lyt me beda tingarane um orsaking for.

Tilslutt vil me segja prenteverket takk for den umak det hev gjort seg med dette heller vande prentearbeidet.

Marius Hægstad. Alf Torp.

Tilvisning til skrifter.

Aasen. Ivar Aasen: Norsk ordbog. Kr.a 1873.

Ágr. Ágrip af Noregs konunga sǫgum, utg. av Dahlerup. Kbh. 1880.

Alex. Alexanders saga, utg. av Unger. Kr.a 1848.

Alv. Alvíssmál i Edda.

Am. (ell. Atlm.). Atlamál i Edda.

AM. Arnamagnæanske handskriftsamling i Kbh.

Ann. Islandske annaler, utg. av G. Storm. Kr.a 1888.

AR. Antiquités Russes. Kbh. 1850—1852.

Ark. Arkiv för nordisk filologi. Lund.

Bárð. Bárðar saga Snæfellsás. Reykjavík 1902.

Barl. Barlaams ok Josaphats saga, utg. av Keyser og Unger. Kr.a 1851.

Bós. Bósasaga, utg. av Jiriczek. Strassburg 1893.

Bp. Biskupa sǫgur. Kbh. 1858, 1878.

Clar. Clarus saga, utg. av Cederschiöld. Lund 1879.

Cod. Tunsb. Codex Tunsbergensis. Nye kongel. bibliothek, 642 4to, Kbh.

D. I. Diplomatarium Islandicum. Kbh. 1857—1876.

Didr. Saga þiðreks konungs af Bern, utg. av Unger. Kr.a 1853.

D. N. Diplomatarium Norvegicum. Kr.a.

Eb. (ell. Eyrb.). Eyrbyggja saga (kap).

Edda. Den eldre Edda. Tilvisningarne gjeld Norrœn fornkvæði utg. av Sophus Bugge. Kr.a 1867.

Edd. M. Eddica Minora, utg. av A. Heusler og W. Ranich. Dortmund 1903.

Eg. Egils saga (kap.).

El. Elis saga ok Rosamundu, utg. av E. Kölbing. Heilbronn 1881.

Fáfn. Fáfnismál i Edda.

Fag. Fagrskinna, utg. av F. Jónsson. Kbh. 1902—1903.

Fbr. Fóstbrœðra saga, utg. av Konrad Gislason. Kbh. 1852.

Fjǫlsv. Fjǫlsvinnsmál i Edda.

Flat. Flateyjarbók. Kr.a 1860—1868.

Fld. Fornaldarsǫgur Norðrlanda. Kbh. 1829—1830.

Flór. Sagan af Flóris ok Blankiflúr i „Annaler for nordisk oldkyndighed“ 1850.

Fm. Fornmanna sǫgur. Kbh. 1825—1835.

Forns. Suðr. Fornsǫgur Suðrlanda, utg. av Cederschiöld. Lund.

Fris. Codex Frisianus. Kr.a 1871.

Fritzner. Fritzner: Ordbog over det gamle norske sprog. Kr.a 1886—96.

Frs. Fornsǫgur, utg. av Vigfusson og Möbius. Leipzig 1860.

Fsk. Fagrskinna, utg. av Munch og Unger. Kr.a 1847.

Gam. Hægstad og Torp: Gamalnorsk (maallæra, lesestykke, ordlista) Kr.a 1903.

G. h. M. Grønlands historiske mindesmerker. Kbh. 1838—1845.

Ghv. Guðrúnarhvǫt i Edda.

Gísl. Tvær sǫgur af Gísla Súrssyni, utg. av Gislason. Kbh. 1849.

Grág. Grágás (Staðarhólsbók) utg. ved V. Finsen. Kbh. 1879.

Grett. Grettis saga, utg. av Magnusson og Thordarson. Kbh. 1859.

Grg. Grágás, utg. av V. Finsen. Kbh. 1852.

Grímn. Grímnismál i Edda.

Gróg. Grógaldr i Edda.

Grott. Grottasǫngr i Edda.

G. Tr. Hægstad: Gamalt trøndermaal. Kr.a 1899.

Guðr. I, II, III. Guðrúnarkviða I, II, III, i Edda.

Guldberg. G. Guldberg: Die Waltiere des Königsspiegels i Zoologische Annalen, Würzburg, 1904.
Haldorson. Bjørn Haldorsons islandske lexikon. Kbh. 1814.
Hamd. Hamdismál i Edda.
Hárb. Hárbarðsljóð i Edda.
Harð. Harðar saga Grimkelssonar, utg. i Isl. II.
Harp. Gamalnorsk fragment av Henrik Harpestreng, utg. av M. Hægstad. Kr.a 1906.
Hauksbók. Hauksbók, utg. av Det kongelige nordiske oldskriftselskab. Kbh.1892–1896.
Háv. Hávarðar saga Ísfirðings, utg. av Thordarson. Kbh. 1860.
Hb. Nokkur blǫð úr Hauksbók, utg. av J. Þorkelsson. Reykjavik 1865.
Heið. Saga af Vígastýr ok Heiðarvígum, utg. i Isl. II.
Heilag. Heilagra manna sǫgur, utg. av Unger. Kr.a 1877.
Helr. Helreið Brynhildar i Edda.
Herv. Hervarar saga ok Heiðreks, utg. av Sophus Bugge i Norrøne skrifter. Kr.a 1865.
Hítd. Sagan af Birni Hítdœlakappa, utg. ved G. Fridriksson. Kbh. 1847.
Hjǫrv. Helgakviða Hjǫrvarðssonar i Edda.
Hkr. Heimskringla, utg. av Unger. Kr.a 1868.
Hm. Hávamál i Edda.
Hom. Gammel norsk homiliebog, utg. av Unger. Kr.a 1864.
Homil. Homiliu-bók, utg. av Wisén. Lund 1872.
Hrólfs. s. Hrólfs saga kraka, utg. av Finnur Jónsson. Kbh. 1904.
Hund. I, II. Helgakviða Hundingsbana I, II, i Edda.
Hým. Hýmiskviða i Edda.
Hyndl. Hyndluljóð i Edda.
Invent. Norges ældste kirkeinventar (i Bergens museums aarbog 1909).
Isl. Íslendinga sǫgur I og II. Kbh. 1843, 1847.
Isl. læg. Den islandske lægebog. Cod. Arnam. 433 a, 12mo, utg. av Kålund. Kbh. 1907.
Kalfsk. Bjǫrgynjar Kalfskinn, utg. av Munch. Kr.a 1843.
Kgs. Kongespeilet. Kr.a 1848.
Kgs. Brenn. „Speculum regale“, utg. av Dr. Oscar Brenner. München 1881.
Kgs.* Speculum regale, utg. av Einersen. Sorøe 1768.
Klm. Karlamagnus saga ok kappa hans, utg. av Unger. Kr.a 1860.
Konr. Konraðs saga, utg. i Forns. Suðr.
Korm. Kormaks saga (kap.).
Krók. Króka-Refs saga, utg. av Palmi Pálsson. Kbh. 1883.
Landn. Landnámabók, utg. i Isl. I. Kbh. 1843.
Lars. Dr. Ludv. Larsson: Ordförrådet i de älsta isländska handskrifterna.
Laksd. Laxdœla saga (kap.).
Leif. Leifar fornra kristinna frœða íslenzkra. Kbh. 1878.
Lex. Poet. Egilsson: Lexicon poeticum. Kbh. 1860.
Ljósv. Ljósvetninga saga (kap.).
Lok. Lokasenna i Edda.
Mag. Magus saga jarls, utg. i Forns. Suðr.
Mar. Mariu saga, utg. av Unger. Kr.a 1871.
Mk. Munkelivs brevbok, utg. av Munch. Kr.a 1845.
Mork. Morkinskinna, utg. av Unger. Kr.a 1867.
N. folkev. Norske folkeviser, utg. av Landstad. Kr.a 1853.
N. G. L. Norges gamle love. Kr.a 1846–1885.
Njála. Sagan af Njáli Þórgeirssyni. Kbh. 1772.
Nornag. Sǫguþáttr af Nornagesti, utg. av Sophus Bugge i Norrøne skrifter. Kr.a 1865.
Nyg. M. Nygaard: Udvalg af den norrøne literatur. Bergen 1889.
Oddr. Oddrúnargrátr i Edda.
O. H. Saga Ólafs konungs hins helga. Kr.a 1853.
O. Hm. Ólafs saga hins helga, utg. av Keyser og Unger. Kr.a 1849.
O. Tr. Saga Ólafs konungs Tryggvasonar, utg. av P. Groth. Kr.a 1895.
Pamfil. Dialog millom Pamphilius og Galathea, utg. i Bartsch Germania XXIII, 129–141.
Partalop. Partalopa saga, utg. av Klockhoff. Uppsala 1877.
Post. Postula sǫgur, utg. av Unger. Kr.a 1874.
Pr. Prøver af oldnordisk litteratur, utg. av Konrad Gislason. Kbh. 1860.

Ra. (og R. A.) 1,2 etc. fragment 1,2 etc. i norsk riksarkiv.
Reykd. Reykdœla saga, utg. af Vald. Ásmundarson. Reykjavík 1896.
Rietz. Svensk dialektlexikon av J. E. Rietz. Lund 1867.
Ríg. Rígsþula i Edda.
Rímb. Rímbegla, utg. av Larsson. Kbh. 1883.
Ross. Hans Ross: Norsk ordbog. Kr.a 1895.
Rúnk. Rúnkvæði; sjaa F. Jónssons Literaturhistorie II s. 31.
S. E. Edda Snorra Sturlusonar. Kbh. 1848—1854.
Sex Sǫguþ. Sex sǫguþættir, utg. av Jón Þorkelsson (2. utg.). Kbh. 1895.
Sig. I, II, III. Sigurðarkviða Fáfnisbana I, II, III, i Edda.
Sigrdríf. Sigrdrífumál i Edda.
Skírn. Skírnismál i Edda.
Sól. Sólarljóð i Edda.
Stj. Stjórn, utg. av Unger. Kr.a 1862.
Str. Strengleikar eða Ljóðabók, utg. av Keyser og Unger. Kr.a 1850.
Strøm. H. Strøm: Søndmørs beskrivelse. 1772.
Sturl. Sturlunga saga, utg. av Vigfusson. Oxford 1878.
Svarfd. Svarfdœla saga (kap.).
Thom. Thomas saga erkibyskups, utg. av Unger. Kr.a 1869.
Þ. Jón. Sagan af Þjalar-Jón. Reykjavik 1857.
Þorð. hr. Þorðar saga hreðu (kap.).
Vápn. Vápnfirðinga saga, utg. ved G. Thordarson. Kbh. 1848.
Vatsd. Vatsdœla saga (kap.).
Vígagl. Vígaglúms saga (kap.).
Vigf. Cleasby's ordbok ved Vigfusson. Oxford 1874.
Wille. Beskrivelse over Sillegjords præstegield. Kbh. 1786.
Vsp. Vǫluspá i Edda.
Vulg. Vulgata.
Vǫl. Vǫlundarkviða i Edda.
Vǫls. Vǫlsunga saga, utg. av Sophus Bugge i Norrøne skrifter. Kr.a 1865.
Æf. Íslenzk Æventyri, utg. av Gering. Halle 1882.

Avstyttingar.

a. eller adj. adjektiv, eigenskapsord.
aalm. aalment, vanleg.
Agd. Agder.
ags. angelsaksisk, gamalengelsk.
akk. akkusativ, motfall.
akt. aktiv, gjereform.
art. artikel, kjenneord.
Austf. Austfold, Smaaleni.
Austl. Austlandet.
av. adv. adverb, fylgjeord.
avbr. avbrigde, variant.
Berg. Bergens stift.
b. f. bundi form.
Busk. Buskerud.
Dal. Dalarne (i Stavanger amt).
dat. dativ, sidefall.
d. e. det er.
dem. demonstrativ, peikande.
dial. dialekt.
dlkt. dilikt.
d. s. det same.
dsk. dansk.
dual. dualis, tvo-tal.
eig. eigenleg.
eink. einkvar. eitk. eitkvart.
e-m = einhverjum; *e-n = einhvern*; *e-s = einhvers*; *e-t = eithvert*; *e u = einhverju* osfr.
eng. engelsk.
f. femininum, hokynsord.
Finnm. Finnmarki.
Fosn i Trøndelag.
fr. fransk.
fær. færøysk.
Gbr. Gudbrandsdalen.
gen. genitiv, eigefall.
gfr. gamalfransk.
ght. gamal-høgtysk.
glt. gamaltysk.
gn. gamalnorsk.
got. gotisk.
gr. græsk.
gram. grammatiken, maallæra.
Gul. Guldalen.
Hadel. Hadeland.
Hall. Hallingdalen.
Hard. Hardanger.
hdskr. handskrift.
Heidm. Heidmarki.
Helg. Helgeland.
I. Indre, t. d. INfj.
imper. imperativ, bjodemaate.
impf. imperfektum, fortid.
ind. indikativ, forteljemaate.
indekl. indeklinabel, ubøygjeleg.
inf. infinitiv, nemnemaate.
Innh. Innherad.

interj. interjektion, utropsord.
intr. intransitiv, upaaverkande.
isl. islandsk.
istf. i staden for.
jfr. jamfør, samanlikna.
Jæd. Jædren.
kap. kapitel.
kelt. keltisk.
koll. kollektiv, mengdenamn.
komp. komparativ, høgre grad.
konj. konjunktion (bindeord); konjunktiv (ynskjemaate).
lat. latin.
Li. Lista.
m. maskulinum, hankynsord.
Ma. Mandal.
mht. millom-høgtysk.
mlat. millomalders latin.
m. m. med meir.
mn. millomnorsk.
mnt. millom-nedertysk.
mots. motsett.
mrk. merk.
m. st. mange stader.
mt. millomtysk.
n. neutrum, inkjekynsord.
Namd. Namdalen.
N. Nørdre, t. d. NBerg.
Ndm. Nordmøre.
Ned. Nedenæs, Aust-Agder.
Nfj. Nordfjord.
Nhl. Nordhordland.
nom. nominativ, nemnefall.
Nordl. Nordland.
num. numeral, talord.
Num. Numedalen.
nyn. nynorsk.
o. a. og anna.
odl. (eller: o. dl.) og dilikt.
ofl. (eller: o. fl.) og fleire.
Ork. Orkedalen.
osfr. (eller: o. s. fr.) og so frametter.
Oslo, landet um indre Oslofjorden.
part. partikel, smaaord.
partic. particip, eigenskapsmaate.
pass. passiv, lideform.
perf. perfektum, ferdig notid.
pers. person, eller: personleg.
pl. pluralis, fleirtal.
poet. poetisk, bruka i skaldskap.
poss. possessiv, eigedoms-.
pron. pronomen.
præp. præposition, styreord.
præs. præsens, notid.
Rbg. Robyggjelag (med Setesdal).
rec. reciprok.
refl. reflexiv.
rel. relativ.
Ring. Ringerike.
Rog. Rogaland, d. e. Ryf., Jæd. og Dal.
Rom. Romerike.
Romsd. Romsdalen.
russ. russisk.
Ryf. Ryfylke.
s. substantiv, tingord.
S. Søre, t. d. SBerg.
sc. scilicet.
s. d. sjaa det.
serl. serleg.
Set. Setesdal.
Sfj. Sunnfjord.
Shl. Sunnhordland.
sing. singularis, eintal.
sj. eller sjld. sjeldan.
skr. skrive.
Smaal. Smaaleni, Austfold.
smlk. samanlikna.
sms. samansetning.
Snm. Sunnmøre.
Stjørd. Stjørdalen.
sup. superlativ, høgste grad.
t. tysk.
t. d. til dømes.
Tel. Telemarki.
tr. transitiv, paaverkande.
Trønd. Trøndelag, Trondheim stift.
tyd. tyding.
ub. f. ubundi form.
ubr. ubrukande.
upers. upersonleg.
upph. upphavleg.
utt. uttala.
V. Vestre, t. d. VAgd.
v. verbum, gjerningsord.
Vald. Valdres.
Vestf. Vestfold, Jarlsberg og Larvik amt.
vestg. vestgermansk.
vok. vokal.
v. r. verbum reflexivum, atterverkande verb.
v. st. sterkt verb.
Y. Ytre, t. d. YNamd.
yverf. yverført, figurleg.
Øystd. Øysterdalen.

* tyder at formi ikkje er funni i dei gamle skrifter.

Ordi er uppsette etter denne bokstavrekkja: a (á) b c d (ð) e (é) f g h i (í) j k l m n o (ó) p r s t þ u (ú) v x y (ý) z æ ø œ ǫ.

Det norske maalet fyre 1350.

Av Marius Hægstad.

Dei eldste maalminni her i landet er innhogne paa steinar eller rita paa brakteatar, spenne, ringar og ymse andre ting av metal, tre eller bein med runeteikn Den eldste rune-innskrifti i Norig er vel innskrifti paa Einang-steinen i Valdres, der det stend:

ðagaʀ þaʀ runo faihiðo,

paa vanleg gamal-norsk: (*Ek*) *Dagr þær rúnar fáða*, d. e. (Eg) Dag rita desse runer. Denne innskrifti er fraa det 4. hundr. etter Kr., og runerne høyrer til den eldre runerekkja, som hadde 24 bokstavar. Innskrifter med dette slag runer hev dei funne paa alle kantar av landet, og sameleis i Sverike og Danmark. Dei eldste er vel fraa umkr. 300 etter Kr., dei yngste fraa det 8. hundr.

Maalet i desse innskrifterne, som me kann kalla frumnordisk (urnordisk), er mykje likt gotisk og hev mange ovgamle former. Og anten innskrifterne er fraa Norig eller Sverike eller Danmark, er maalet sameleis aa kalla, so det ser ut etter desse innskrifterne, som folki yver alle Norderlandi hev tala same maalet i tidi fyre det 8. hundr.

Umkring 800 gjeng den eldre runerekkja or bruk, og det kjem ei ny skrift som me kallar den yngre runerekkja. Denne nye skrifti hev berre 16 bokstavar, til deils med anna skap enn den eldre. Av innskrifter med dei yngre runer er der mange hundrad spreidde yver Norig, Sverike og Danmark. I desse innskrifter syner det seg tidleg, og serleg i det 10. hundr., tydeleg ulikskap millom norsk paa den eine sida og svensk og dansk paa hi. Me finn endaa i denne tidi paa danske og svenske runesteinar dei upphavlege tviljodar samandregne til lange sjølvljodar (*stein* til *stin*, d. e. sten).

Paa hi sida er der ein merkeleg likskap i maalvegen langt ut gjenom tidi millom Norig og dei norske øyarne i Vesterhavet (Island osfr.) i motsetning til svensk og dansk. Likskapen er so stor at han jamvel talar for at maalet i Norig — i alle fall i Gulatinglag — maa ha fenge det meste av sin sersvip baade i ljodverket, formlæra og ordriket, stutt sagt si typiske form, fyre 900, og at det er denne serform av nordisk maal som utfararane tok med seg i landnaamstidi. Enno i det 13. hundr. er der slik ein likskap at det stundom kann vera vandt aa avgjera med full vissa um eit skriftstykke er islandsk eller heimenorsk.

Men um me soleis etter ymse merke kann slutta at norsken hev skilt seg ut fraa svensk og dansk alt fyre 900, er det aa merka at det endaa gjeng 250 aar, fyrr me fær nokolunde full greida paa maaltilstandet i Norigsvelde. For det er fyrsta fraa tidebilet etter umkring 1150 at me hev handskrifter med lengre samanhangande tekst og skrivne med latinske bokstavar. Den latinske skrifti, som sjølvsagt kunde gjeva eit klaarare bilæte av maalet enn den ufullkomne runeskrifti ho løyste av, kom til oss fraa

England umkr. aar 1000 saman med kristendomen. Ho hev utan tvil alt i det 11. hundr. vore nytta til uppteikningar paa môrsmaalet; men av det som er skrive fyre midten av 12. hundr., er ingen ting att i grunnskrift.

Engelsmennerne hadde det den tid so med skrifti, at dei bruka ikkje nett same bokstavteikni, naar dei skreiv môrsmaalet sitt, som naar dei skreiv paa latin. Soleis skreiv dei i angelsaksiske brev ꝼ, men i latinske f, og sameleis i angelsaksisk ƿ, men i latinsk *v* eller *u*. Dei tvo andande dentalar som ikkje finst i latin skreiv dei þ og ð.

Tek me fyre oss dei eldste norske handskrifter — fraa umkr. 1150 og frametter — ser me her ein merkeleg ulikskap med umsyn til skriftteikn i dei ymse skrifter. Soleis hev dei i Trøndelag og aust i Norig, naar dei skreiv n o r s k, bruka dei same skriftteikni som engelsmannen, naar han skreiv angelsaksisk. I dei norske brevi fraa desse kantar finn me daa angelsaksisk *f* og *v*, og det vert gjort skilnad millom þ og ð som i England i tidi etter kong Alfred. I latinsk tekst brukar dei derimot i trøndsk og austlandsk den vanlege latinske skrifti. Stutt sagt: i Trøndelag og paa Austlandet finn me det same skrifttilstandet som i England. — Annarleis er det i dei eldste islandske skrifter; her finn me i den eldste tid berre latinske skriftteikn (karolingsk minuskel) baade i norrøn og latinsk tekst; den andande tannljoden vert skriven þ, anten han er klanglaus eller klangfør. — I dei eldste skrifter fraa Vestlandet i Norig finn me ei blanding av angelsaksiske og latinske skriftteikn, mest angelsaksisk nordpaa, og mest latinsk paa Sudvestlandet. Det er likevel aa merka, at endaa dei eldste handskrifterne fraa Sudvestlandet er etter maaten ikkje mykje gamle. Ogso i vestlandsk finn me i den eldste skrifti þ baade for þ og ð liksom paa Island.

Det er soleis mest likt til at Island og Vestlandet i Norig i den fyrste skrifttidi hev bruka berre rein-latinsk skrift baade i norsk og latinsk tekst, men Trøndelag og Austlandet hev havt angelsaksisk skrift i norsk, og latinsk skrift i latinsk tekst. Den austnorske, serleg den trøndske skrivemaaten, hadde den største utbreidingsevna. Umkring 1200 og i fyrste fjordepart av 13. hundr. hev skriftteikn, som fyrr var sermerkelege for austnorsk, vorte innførde — det eine etter det andre — i islandsk, og hev der trengt burt dei gamle latinske bokstavteikn eller fenge sess attmed deim; etter 1225 finn me soleis ofte þ og ð i islandsk liksom i heimenorsk skrift. I denne vegen er det utvilsamt Nidaros, det vigtugaste kulturcentrum i Norig, som hev havt den største innverknaden. Vest i Norig synest det som angelsaksiske eller trøndske skriftteikn (i staden for dei upphavleg rein-latinske) hev vorte upptekne endaa tidlegare enn paa Island, og dette er truleg grunnen til den blandingi av latinsk og angelsaksisk skrift som me her finn alt i 12. hundr. Umkring 1250 hev den trøndske skrifti fenge herredømet aa kalla, baade i Norig og paa Island; men merke etter det eldre tilstand kann me sume stader raaka paa so langt ned som i det 14. hundr.

Det norske maalvaldet rakk i den gamalnorske tid mykje vidare enn no. Umfram hovudlandet Norig (med Bohuslen, Herjedalen og Jamteland), høyrde ogso Island, Grønland, Færøyarne, Hjaltland, Orknøy, Suderøyarne, Man, og sume bygder i Skotland og Irland (umkr. 800—1250) til den norske maal-umkverven.

Det er sjølvsagt at maalet ikkje kunde halda seg lenge eins — um det nokosinne hev vore heiltupp eins — paa so vidskilde stader. Det maalet me finn i handskrifterne fraa 1150 og frametter syner daa heller ikkje fram ei einkyndt form, men fleire innbyrdes noko ulike maalformer, som tydeleg viser at det er maalføre me hev for oss. Den samtidige ulikskapen millom sume av desse maalføri, t. d. sudvestlandsk og trøndsk, kann vera større eller lettare paavisande enn den ulikskapen som maalvokstren gjenom heile tidebilet hev skapa innanfor kvart einskilt av deim. Men likskapen millom deim er like fullt større enn ulikskapen, og serleg er det merkande at der er ymse ting, som

gjerne er sams for deim alle i motsetning til austnordisk (svensk og dansk), og som difor er serlege kjennemerke paa norsk maal.

Slike gamle norske maalmerke er:

1. Utljodande *ú* i stomnen av mange ord, som i austnordisk hev *ó*, t. d. *brú, bú, búð* f. *gnúa, knúi, kú, snúa, sú, trú*; austn. *bro, bo, bod, gnoa* osfr.
2. Yvergang av *e, i, y* og *æ* til konsonantisk *i* (seinare *j*), framfor *a, o, u*, t. d. *sjá* v. *fjándi* m. *bjár* gen. sing. av *bœr*; austn. *sea, fiande, byar.*
3. *pp, tt, kk* i mange høve, der austn. held paa det eldre *mp, nt, nk*, t. d. *kappi* m. *kleppr* m. *brattr* a. *batt, vatt, fletta*, f. *ekkja*, f. *lekkja* f.; austn. *kempe, klimper, brant, bant, vant, flinta* sv. *ænkia, lænke* (dsk).
4. Ljodbrigde ved *i* og *r* (*z*) i mange høve, der austn. ikkje hev det; t. d. *fœri, væri* 3 pers. sing. imperf. konj. av *fara, vera* (austn. *fore, vare*); *heldr, tekr* 3 pers. sing. præs. indik. av *halda, taka* (austn. *halder, taker*); *fær* n. *gler* n. *lær* n. *mær* f. osfr. (austn. *far, glar, lar, mar*).
5. Ljodbrigde ved *u* i mange høve, der austn. ikkje hev det, t. d. *stǫng* f. *lǫnd* n. pl. *lǫndum* dat. pl. *vǫttr* m. *sǫk* f.; austn. *stang, land, landum, vante, sak.*
6. Endingi *-ir* i nom. plur. av ymse maskulina, som i austn. hev *-iar, -iær*, t. d. *drengir*; austn. *drengiar.*
7. Endingi *-unum* i bunde dat. plur. av substantiv, medan austn. hadde *-umen*, t. d. *fótunum*; austn. *fotumen.*
8. Pronomen *ek, vér* (*mér*), *ér* (*þér*), *sem, hverr*; austn. *iak, vi(r), i(r), sum, huar.*
9. Imperfekt. indik. paa *-ra*, i 3 pers. sing. *-ri*, t. d. *seri*; austn. *saþe.*
10. Refleksive verb paa *-sk* (sidan *-st*), medan austn. hadde *-ss*, t. d. *kallask* (*-ast*); austn. *kallass.*

Til desse eldegamle maalmerki kjem sidan:

11. Norsk held uppe dei gamle tviljodarne *au, ei, ey*, som i austnordisk vert samandregne til *ø, e, ø*; norsk: *dauðr* a. *auga* n. *steinn* m. *heyra* v. *leysa* v.; dansk: *døþr, øga, stin* (ɔ: *sten*, fyre 1000), *høra, løsa*; svensk: *tuþr* (ɔ: *døþr*, fyre 1200), *øga, stin* (ɔ: *sten*, fyre 1000), *høra, løsa, Frumuntr* (ɔ: *Frømundr*, umkr. 1100).

Dei fleste av desse merki vil den dag i dag fylgja norsk, islandsk og færøymaal, og skilja deim fraa svensk og dansk.

Som ovanfor nemnt er dei eldste gamalnorske skrifter skrivne paa maalføre. Dei maalføri me her serleg skal umhandla, kann me fylgja i skrift gjenom heile den gamalnorske tidi (til umkr. 1350). Di eldre handskrifti er, di reinare er jamnast maalføret. Naar det lid ut i det 13. hundr., daa det vart skrive mykje paa mange maalføre, blandar det seg ofte inn i skrifti former fraa andre maalføre enn sjølve skrivaren sitt. Den strenge ordstøde rettskrivning var ukjend i dei tider, og den som skreiv kunde verta paaverka fraa mange kantar. Soleis var det ei sjølvfylgja at maalføret i det eller dei fyreleggi han fraa fyrstonne hadde lært aa skriva etter, verka paa maalformi hans. Denne paaverknaden hev alltid og allstad mykje aa segja. Dei innbyrdes ulike maalformerne i bøker og brev som skrivaren kom til aa lesa, maatte ogso gjera sitt. Dette slag paaverknad kom daa helst fraa dei maalføri, som til kvar tid vart bruka mest i skrift, eller som av annan grunn var mest vyrde. Det var daa jamnast islandsk og trøndsk; men ogso nordvestlandsk og austlandsk hev havt si tid. Var det etter diktat at skrivaren skreiv, vilde maalføret lett verta paaverka av maalføret til den som diktera. Og heldt skrivaren seg paa ein stad med eit anna maalføre enn hans eige, kunde det bygdemaalet han høyrde umkring seg, blanda seg med hans. Di lenger det lid fram i tidi, og di meir det vert av skrift og lesnad, di større vert paaverknaden. Til dette kjem at det i slutten av det 13. hundr. veks fram eit slag riksmaal, bygt paa

trøndsk og vestlandsk. Denne maalformi, som synest uppkomi i Bjørgvin, kanskje fyrst i kongsgarden og i samanheng med arbeidet paa ei sams logbok for heile landet, hev gjort mykje til aa jamna ut diplommaalet og logmaalet i det 14. hundr. paa alle kantar av Norig *). Det er difor oftast vandare aa skilja ut maalføret i eit skriftstykke fraa tidi umkring 1350 enn fraa 1250, naar det ikkje nettupp gjeld islandsk, som paa denne tidi (1350) hev fenge so serskild ein maksel, at det er klaart utskilt fraa dei heimenorske maalformer.

So er det dessumfram merkande at dei fleste handskrifter me no hev atter fraa gamalnorsk tid, er avskrifter etter eldre upphavsskrifter som er burtkomne. Dei gamle avskrivarar hev ikkje alltid gjenge fram paa same maaten med umsyn paa maalet i avskrifti. Sume hev fylgt fyreleggi nokolunde nøgje, det vil segja so nøgje som me kann venta det i ei tid utan grammatikalsk rettleiding. Eit døme paa slik avskrift er den tridje handi i den gamle norske homilieboki, som hev skrive av tvo stykke, eit paa rygsk og eit paa trøndsk maalføre **). Men dei fleste avskrivarar i eldre tider hev snutt maalformi i upphavsskrifti um til sitt eige maalføre so godt dei kunde. Paa dette er der so mange døme at me kann segja, at ei gamalnorsk avskrift oftast syner fram maalformi til avskrivaren.

Med dei upplysningar me no hev um dei gamalnorske maalføri, kann me skilja millom tvo store maalgreiner:

I. den austnorske maalgreini i det eigenlege Trøndelag og paa Austlandet;

II. den vestnorske maalgreini, som alt i mykje gamall tid kløyvde seg i tvo hovudgreiner:

A. den nordvestlandske greini i Romsdalen, Sunnmøre, Nordfjord, Sunnfjord og Ytre Sogn;

B. den sudvestlandske greini i Vest-Norig (Indre Sogn, Voss, Hordaland, Hardanger, Rogaland, Agder, Robyggjelag, Setesdalen og Vest-Telemark) og paa Island, Færøyarne og Hjaltland, venteleg ogso i dei andre norske nybygder i Vesterhavet.

Me vil no umhandla kvar av desse greinerne for seg.

I. Den austnorske maalgreini.

Denne greini skil seg mest ut ved det, at der er inkje (eller lite) ljodbrigde av *a* ved *u*, naar *u* stend i næste staving (*mannum, kallaðum*), og at der er ljodsamhøve (vokalharmoni) millom endingsvokalarne *e, i, o, u* og den vokalen som stend i stavingi fyre (*syni*, dat. sing. av *sunr* m., ikkje *syne*; *fate*, dat. sing. av *fat* n., ikkje *fati*). Me set hit ei prøva av den eldste austnorsk, soleis som han vart skriven i Trøndelag umkr. midten av 12. hundr. Prøva er eit stykke or ei legendebok, som det no berre er 3 blad att av. Til samanlikning med maalformi prentar me av same stykke attmed paa det normalmaalet som *Gamalnorsk ordbok* brukar.

Or Blasius soga. Trøndsk, umkr. 1150. (Etter hdskr. Am. 655 IX qv.)***).

	Med vanleg rettskrivning.
þa gec siallfr drotten ifuir sío bærfœtr [1]) sva sem a lande. þa es han vas licamr Oc bauð han petro postola sinum at ganga á	*þá gekk sjalfr dróttinn yfir sjó berfættr svá sem á landi, þá er hann var líkamr, ok bauð han Petro postola sínum at ganga á sjó*

[1]) yver *æ* stend aksent.

---

*) Sjaa Maalet i dei gamle norske kongebrev. Vidensk.selsk. skrifter. Hist.-fil. klasse 1902 no. 1.

**) Prenta i Ungers utgaava av Gammel norsk homiliebog, sid. 202—213.

***) Facsim. i Palæografisk Atlas, udg. af kommissionen for det arnam. legat, Kbh. 1905, no. 9. Ogso prenta i Heilagra manna sögur, udg. af C. R. Unger, Christiania 1877. I, s. 269_{20}—270_{12}.

sio till sín. En þat er han væitti postola sinum. þat ma han væita mer. hinum óminsta þræle sinum. En þa er han þetta mælte. þa for han till. Tiarnarennar með Iarle. Oc með ó tallægom lyð oc fiolda. liðrs. En han oc hafðe cros marc gort fyrir ser a vatneno. þa gec han a tiornnena. ut sva sem a þyrri Iarðu. eða alande. En þa es han com ut atiornena miðia þa sættisc han niðr. Oc callaðe þaðan á Iarllen. oc a allan lyð oc mælte sua. Ef noccor dað er iguðum yðrum. Eða yðr sialfum er noccor straust á þæim. þa gangeð ér á vatnet út æftir mer ínamfne þæirra. At ér megeð oss sva syna craft þæirra. þa toco atta tigir manna at blota dioflum. Oc gengo diarflega ut á vatnet. oc succu þegar aller sem bly. En engell guð com af himni. oc skæin lios mikit ifuir guð vin. oc pislar vatt. Aller matto lioset sia. En þæir sáo æigi egellen guðz fyrir lyoseno. En ængell mælte viðrr Blasium. Gagc þu af vatne. Oc skynd till dyrðar þæirrar es þer ar buin af guði. þa ræis Blasius. Up oc gec en ávatne sem alande. Oc undraðesc allr lyðr lios þat er vittraðesc yfuir hanum. Oc biart læicc anlits hans. En þo at Iarll sæe slicar Iartæinar þa mate han æigi skilia. ne scapasc till truar. Oc æigi vildi han hæfta grim læic sin.

til sín. En þat er hann veitti postola sínum, þat má hann veita mér, hinum úminsta þræli sínum. En þá er hann þetta mælti, þá fór hann til tjarnarinnar með jarli ok með útalligum lýð ok fjǫlda liðs. En hann ok hafði krossmark gǫrt fyrir sér á vatninu. Þá gekk hann á tjǫrnina út svá sem á þurri jǫrðu eða á landi. En þá er hann kom út á tjǫrnina miðja, þá settist hann niðr, ok kallaði þaðan á jarlinn ok á allan lýð ok mælti svá: „Ef nǫkkur dáð er í guðum yðrum eða yðr sjǫlfum er nǫkkurs traust á þeim, þá gangit þér á vatnit út eptir mér í nafni þeirra, at þér megit oss svá sýna krapt þeirra. Þá tóku átta tigir manna at blóta djǫflum ok gengu djarfliga út á vatnit ok sukku þegar allir sem blý. En engill guðs kom af himni, ok skein ljós mikit yfir guðs vin ok píslarvátt. Allir máttu ljósit sjá, en þeir sáu eigi engilinn guðs fyrir ljósinu. En engill mælti við Blasium: „Gakk þú af vatni, ok skynd til dýrðar þeirrar er þér er búin af guði.“ Þá reis Blasius upp ok gekk en á vatni sem á landi, ok undraðist allr lýðr ljós þat er vitraðist yfir honum ok bjartleik andlits hans. En þó at jarl sæi slíkar jarteinar, þá mátti hann eigi skilja né skapast til trúar, ok eigi vildi hann hepta grimmleik sinn.

Her er merkande:

Skrifti hev angelsaksisk *f*, *v* og *r* og serskilde teikn for den klanglause andande tannljod (*þ*) og den klangføre (*ð*). For *þ* vert i pronominale ord etter punktum bruka *D* med strik gjenom hovudstaven, liksom i sume andre heimenorske handskrifter.

Aldersmerke. For *k* vert i prøva skrive *c* allstad so nær som framfor palatalar (linne vokalar), soleis: *gec*, *grimlæic*, *toco*, *com*, *callaðe*, *succu*, men *skæin*, *skilia*, *skynd*. Dette peikar paa ei skrift-tid fyre 1200. — I staden for den relative partikel *er* finn me her ofte *es*, *þa es*; sameleis verbalformerne *es* og *vas* for *er* og *var* av *vera*. Um dette slag former veit me at dei paa Island hadde *es* og *vas* til umkring 1200 — Snorre brukar mest *er* —, men at det paa Orknøyarne var *er* og *var* so tidleg som umkring 1150. Til Orknøyarne maa dette maalskiftet ha kome fraa Norig, og yvergangen *s* til *r* maa daa ha vore gjenomførd nokolunde i Norig i fyrste helvti av det 12. hundr. Formerne *es* og *vas* i denne prøva hev soleis ein høg alder. — I staden for det vanlege pronomen *þér* (de) hev prøva den eldste formi *ér* (jfr. tysk *ihr*). — 2 pers. plur. av verb hev den gamle endingi *-eð* (*gangeð*). — Den refleksive verbalending er *-sk* (ikkje *-st*): *sættisc*, *undraðesc*; dette er den eldste formi me kjenner.

Handskrifti hev likevel ikkje fylgjerett gjenomført alle desse gamle formerne. Nokre faa stader utanfor denne prøva vert det bruka *k* for *c*, soleis alltid i *konongr*; den relative partikel heiter oftare *er* enn *es*, og det personlege pronomen i 2 pers. plur. vert oftare skrive *þér* enn *ér*. Dette viser at handskrifti er fraa ei yvergangstid, eller at

ho er ei avskrift etter ei upphavsskrift som ikkje kann ha vore yngre enn fyrstningi av det 12. hundr. Men avskrifti sjølv kann ikkje vel vera yngre enn 1150, og er den eldste handskrifti paa norsk maal me hev att i Norig.

Maalføremerke. *a* held seg i stomnen av ord og vert ikkje til *ǫ*, um der i næste staving kjem ein *u*, t. d. *Iarðu, sialfum, hanum* *); naar det stend *dioflum*, er det for di ein *u* er burtfallen her millom *f* og *l*. — Endingsvokalarne *e* og *i* skifter etter visse reglar. Soleis er der t. d. alltid *e* i endingi, naar det stend ein *a* eller *o* i stavingi i fyrevegen (*lande, aller, drotten*), men *i* dersom der stend ein *i* eller *y* (*mikit, fyrir, þyrri*). Sameleis skifter *o* og *u*, so der er *o* i endingi, naar stavingi fyre hev *á* eller *o* (*sáo, matto, toco*), men *u* dersom ho hev *a* eller *i* (*hanum, sinum*). Dette tilsaman er utvilsame austnorske merke. — Motsetningspartikelen er paa Austlandet mest *ú-*, men nordanfjells *ó-*; prøva hev *ó-*: *ótallægum*. Dette talar for at prøva er nordanfjells. Legg me daa til at ho ogso i andre ting, baade med umsyn paa skrift og maalform samstavar med ei rekkja av diplom fraa Nidaros, og skriv t. d. *æi* for *ei*, *æy* for *ey* eller *øy*, er det audsynlegt at maalføret er fraa Trøndelag. Med dette høver ogso formi *tiorn* (ɔ: *tiǫrn*) f. i prøva; den austlandske formi no er helst *tjern* (*tjenn, kjenn*) n. av gamalnorsk *tiarn*, n., medan ordet nordanfjells heiter *tjørn* (*kjønn*) f. liksom i prøva her.

Korleis trøndsken saag ut umkr. hundrad aar etter fær me eit bilæte av i denne næste prøva, som er teki fraa ei god seinare islandsk avskrift av Fagrskinna (upphavsskrifti er burtkomi so nær som eitt blad).

Or Fagerskinna. Trøndsk, umkr. 1250. (Etter Finnur Jónssons utg. Kbh. 1902—03, sid. 227_{16}—228_{17}).

Eftir þetta for hann aftr til Miklagarðz. oc þui nest gierðest osætte af drottningu Zoe til Harallz. var su soken fyrsta gefinn Haralde. at hann hafðe gull þat er atte Girkia konongr. oc eigi upp greitt sem log stoðo til. oc hafðe sialfr meira af eignaz en konongr hafðe veitt hanum. sagðu sva at a þeirri stundu er hann var ifir konongs hær. hafðe ekki gull komet af galeiðum. Annr soc var su at Zoe drotning kiændi Harallde. at hann tiðcaðest Mariu sonar dottor hennar. Haralldr bað hennar oc fecc eigi. Þat sægia menn þeir er veret hafa i Miklagarðe. at Væringiar minnaz sva frasagnar. at Zoe drotning villdi siolf hafa Haralld. Zoe drotning oc Munakus keisare leto taca Haralld oc leiða bundinn til myrkvastofo. oc .ii. menn með hanum. Ulf er siðan var stallare hans. oc Halldor Snorrason. oc ner myrkva stofonne a stræteno syndist hanum hinn hælgi Olafr konungr var þar siðan gorr kapella hinum hælga Olafe kononge oc stændr su kapella enn.

Endeleg set me hit ei prøva paa maalet i Trøndelag fraa umkr. 1300 og ei fraa seinare gamalnorsk tid.

Brudvigjings-ord. Trøndsk, umkr. 1300. (Or Manuale Norvegicum, blad 13 b $_9$; Thotts Saml. 110, oct., Kbh.).

þer er her eroð komen hvartvæggia frænðr & vinir mæðr þæssare raðagærð mvnvð vm hafa hvxat. at þesso sambande mægi ængi sa lut*er* er guðs logh mæge fir*ir*bioða hvarke at frænðsemi ne at sifskapum. En ef þer hafeð þætta fundit æða reflat Sva ok hœyrt hællðr siðan en aðr en

Med vanleg rettskrivning.

„Þér er hér erut komin hvártveggja frændr ok vinir með þessari ráðagerð, munut um hafa hugsat, at þessu sambandi megi engi sá hlutr, er guðs lǫg megi fyrirbjóða, hvártki at frændsemi né at sifskǫpum. En ef þér hafit þetta fundit eða reflat, svá ok heyrt heldr síðan en áðr en þetta rézt, þá segit til

*) Handskrifti hev her *hm̄*, som vert uppløyst *honom* i Heilag. I 270_{10} og i Pal. Atlas. Men der som fragmenti hev ordet fullskrive, er formi alltid *hanū*, t. d. Heilag. II 208_5 Post. 824_{23} og soleis maa ein daa løysa upp *hm̄* alle stader.

þætta rez þa sæggit til sva sem þer vitið firir guði sannast. ok þer vilit svara a doma degi. Ok þet byð ek ycker i guðs namfne & hæillagrar kirkiu er þætta hiunskaps banð skalvð bæra & varðvæita ef þit vitið hællðr nockor forboð i þvisa male æða hafe annat hvart yckat sællda tru mæð hanðsale. þu annare kono æða þv aðrum karlmanne. En nv æigi þit iatta i hœyrn guðz & hæillagrar kirkiu & firir mer at vilia yckrum þesso sambande. Villt þu N̊ þessa kono taka þer till æignar kono. at gœyma hennar sva sivkrar sem hæillar Vill tu taka þenna man þer till æignar manns at gæta & varðvæita sva sivkan sem hæillan. at hvat er ycker kann till handa at bera mæðan þit livið bæðe skolu þit hallda þessor guðs logh & æigi raska þessare samtengging. Mæð þessom fir sagðum kaupmala fær ek þer hono i guðs namfni. Mæð þæsso finger gulli festi ek þic. & þætta syllfer gef ek þer ok mȝ mer siallfum sœme ek þic ok sva længgi sem mit lifum skal ek þic hallda mȝ guðs hiolpp & miskun.

svá sem þér vitit fyrir guði sannast ok þér vilit svara á dómadegi. Ok þat býð ek ykkr í guðs nafni ok heilagrar kirkju, er þetta hjúnskaps band skulut bera ok varðveita ef þit vitit heldr nǫkkur forboð í þvísa máli eða hafi annathvárt ykkart selda trú með handsali, þú annarri konu eða þú ǫðrum karlmanni. — En nú eigit þit játta í heyrn guðs ok heilagrar kirkju ok fyrir mér at vilja ykrum þessu sambandi. — Vilt þú N. N. þessa konu taka þér til eignarkonu at geyma hennar svá sjúkrar sem heilrar? — Vilt þú taka þenna mann þér til eignarmanns at gæta ok varðveita svá sjúkan sem heilan? at hvat er ykkr kann til handa at bera, meðan þit lifit bæði, skulut þit halda þessur guðs lǫg ok eigi raska þessari samtenging. — Með þessum fyr sǫgðum kaupmála fæ ek þér hana í guðs nafni.“ — „Með þessu fingrgulli festi ek þik ok þetta silfr gef ek þér ok með mér sjǫlfum sœmi ek þik, ok svá lengi sem mit lifum skal ek þik halda með guðs hjǫlp ok miskunn.“

Or Frostatinglogi (landslogi). Trøndsk fraa umkr. 1330. (Etter Am. 71 qv. hnd. c, sid. 19a29—19b29) *).

þæir menn er gerazt flugu menn til at drepa þa menn er þæir eigu enga sok uið & taka fe þar till ero & obota menn uttan konongs umbodes mader late refsa til landreinsanar & frida. Suo ero & þæir menn sem taka konor uið rane. æða herfange i mote gudes lagum & manna. huert er þæir taka frendkonor manna eda æginna mana konor dœtter æða aðrar frenda konor firir uttan uilia sialfra þæirra huerso sem sidan uerdr er samuist tækst þeirra millim & þæir er hæmnazt þessara obota manna æða hæimta giold firir. so at uattar uitu at hann ueit þet. þa hefir hann firirgort fe & fridi. & ero þæir fridheilager. er fe sitt ueria & frendkonor firir þeim. en hinir aller ogilder huart sem þeir fa sar æda bana. bæde firir kononge & karle. þet er & obota mal ef madr falsar stædia bref edr jnnsigli konongs uars. þet er & obota mal. ef madr dræper þenn mann er hefir bref & innsigli konongs firir ser till landz uistar æða ranzaks. ef sa uissi er hann tok af.

Her er mange trøndske maalmerke aa finna (*lagum*, *hinir*, *aller*, *konor*, *flugu*, *obota*, *hæmnazt* ofl.); merk *þet* og *þenn* for *þat* og *þann*, og halvljoden *e* i *dræper*, *dœtter*, *umbodes mader* for *drepr*, *dœttr*, *umboðsmaðr*. Uregelrett er *ogilder* for *ogildir*.

Paa *trøndsk* maalføre er der i gamalnorsk tid skrive ikkje so faa merkelege skrifter; soleis, umfram F a g e r s k i n n a, O l a v d e n h e i l a g e s i s o g a (umkr. 1250 etter ei islandsk upphavsskrift), utgjevi av R. Keyser og C. R. Unger, Kristiania 1849; dessutan fyrste handi i hovudhandskrifti av soga um D i d r i k a v B e r n (siste

*) Haldt attaat N. G. L. II. sid. 51₁₃—52₄. I N. G. L. IV, s. 565 vert sagt at landslogi i denne hdskr. er skrivi med 2 hender; men der er 3: a fraa s. 1—8b12, b fraa 8b12—15a6 og fraa 22b til enden, c fraa 15a7—22a (trøndsk).

helvti av 13. hundr.), ymse eldre og yngre brot av loghandskrifter, ei gildeskraa, prenta i Sprogl. hist. studier, tilegnede prof. Unger, Kristiania 1896, og ei rekkja med diplom *). Av Konungs-skuggsjá (Kongespegelen), som det er likt til upphavleg er skriven paa trøndsk, er der ingi gamaltrøndske avskrifter.

Trøndsk skrift og trøndsk maal hev havt mykjen innverknad paa det skrivne maalet yver heile maalvaldet alt ifraa tidi fyre 1200.

Maalet paa *Austlandet* hev i heile taket vore mykje likt trøndsk til burtimot 1300. Men umkring denne tidi vart det ei kløyving i austnorsken, so me sidan kann skilja millom tvo austnorske hovudmaalføre: trøndsk og austlandsk. Kløyvingi syner seg tydelegast i det, at eldre endingar paa *a* vart i austlandsk til *æ* (sidan *e*) etter lang staving straks i fyrevegen. Soleis vart t. d. *liggja* v. inf. til *liggiæ*, medan eit ord som *vera* heldt seg i formi *vera*. Paa den maaten fekk austlandsk tvo slag endingar i infinitiv, og sameleis i mange andre høve. Trøndsken var i det heile ikkje med i denne yvergangen, men heldt paa *a* i den gamalnorske tid.

Me set hit eit stykke av ei austlandsk avskrift av Kongespegelen. Skal ein døma etter skrift og maal, kann avskrifti ikkje vera yngre enn umkring midten av 13. hundr., men synest heller vera eldre.

Or Kongespegelen. Austlandsk umkr. 1250. (Etter hdskr. i Ny kong. Samling 239 g. Kbh.) **).

þvi at þeghar er hinn heímski & hinn agiarne ser þat at hann er væl virðr betr en hinn vítri með spæct sína. & er hæimsca hans oc agirnd snuit honom til sœmdar oc upphafs þa gerer hann sva sem natura er & siðvenia allra heimscra manna & falla þvi meir fram viðr & koma iþvi fleiri staðe niðr með sinni agirnd. En þeghar er þat læggs til fræghðar oc sœmdar af alþyðu er illa er & aller ætte at hata þa nemr annaʀ & hinn þriði & þvi nest hværr æptir oðrum. til þærs er þat læggs unndir almennilegha siðveníu at sa eínn þyckir væl vera er agiarn er & noccot ma með rongu af annars [af annars] sœmd dregha til sins lutar þvi nest byr hværr við annan með agirnd & snyz su illzka aptr a sialva þa er með scamsynileghre illzku hovo þou rangyndi upp firir anndværðu. þvi at hværr þeírra byr um siðir i annars hofði. annat hvart með aværka. eða oðrum uiafnaðe. & falla sva niðr allaʀ fornaʀ & loghleghar sætningar. En þo beiðazt allir þærs at konongaʀ. & storhofðingiar sculi þyrma loghum. mioc með væghð en ængi af alþyðunni vill hava logh við annan & vili hværr langht ivir stigha þatt er fírír andværðu var til komenn. En þeghar er allar loghleghaʀ sætningar ero niðr fallnar oc rettar ræfsíngaʀ. en ulogh & illzkur coma i stað & þat verðr alganghse sva at guði læidiz þa leitar hann þeírrar hæfndar er til allra take. sva sem afgærðirnar toko. þa kastar hann hatre & feandscap niðr milli þeirra hofðingia er firir þat riki ero sættír. þar kann oc uaran at fylghia ef eighi vill væl & taka þæir at þrætta sinn imilli. oc finnr hværr soc i annars riki til þærs er þeír deila með manndrapom & orostom. En þeghaʀ þat tæcr at fylghiazk. oc dreivazk ifir alla þa er rikit byggia. oaran. & manndropen. & orostor. þa er þat riki komet at auðn. & þrotom ef su æve stenndr nokora stunnd.

Det som skil maalet i dette skriftstykke ut fraa vanleg trøndsk er mest skrivemaaten *ou* for tviljoden *au* i *þou*, *gh* for (spirantisk) *g*: *þeghar*, *loghleghar* ofl., *fn* for *mn*: *iafn-*, *hæfndar*, noko meir *u*-ljodbrigde av *a* enn me finn i rein trøndsk, og motsetningspartikelen *ú-*: *uiafnaðe*, *ulogh* (men *oaran* etter upphavskrifti).

---

*) Prøvor av maalet i trøndske diplom er fyrr prenta i Gamalt trøndermaal (Krist. 1899) s. 16—17; jfr. § 123.

**) Heile fragmentet er prenta i Brenners utgaava av Speculum Regale, dette stykket sid. 90_{20}—91_{32}. München. (Nokre misprentingar).

Her er prøva paa austlandsk fraa tidi nett etter den nemnde maalkløyvingi.

Um eit jordeskifte i Lom, utferda av Hamar-bispen Torstein umkr. 1299. Austlandsk. (Etter upphavskrifti i norsk riksarkiv)*).

Med vanleg rettskrivning.

Th*orstein* mꝫ guðs miskun b*iscu*p j Hamre sendir allum mannu*m* þæim som þettæ bref sia ædæ hœyræ Q. Guðs oc sinæ. ver gerom yðr kunnict at ver gerdom æignæ skipti af kirkiun*ær* haluu a Houe viðr Haldor bondæ j Œfrægardæ feck kirkiæn hanu*m* i Viku*m* iii. kua læigu en h*an* kirkiunni iii. kua læigu i Æfrægardæ. skall huar æing uardæ annære. var þettæ kaup gort af kirkiunn*ær* haluu oc vare margu*m* godom man*nu*m n*er* verandom. f*irir* biodom v*er* huæriu*m* man*n*e þettæ kaupp at riuuæ. en þa er nockor diruiz þes þa liggi h*anu*m uiðr slickt som kaup rofs manne ligg*er* uiðr at lagum rettom. varo hia þisæ skilorde siræ Ingielter siræ þorer Gunn*ær* p*re*ster Hauorðr p*res*t*er* Ellingær armader Sigurðr a Blakar arfe. Haworðr a Duærgæstæinu*m* þiostolu*er* þorlæifson. Gamall bonde oc mart annæræ godræ mannæ.

Þórsteinn með guðs miskunn biskup í Hamri sendir ǫllum mǫnnum þeim sem þetta bréf sjá eða heyra kveðju guðs ok sína. Vér gerum yðr kunnigt at vér gerðum eignaskipti af kirkjunnar hǫlfu á Hofi við Haldor bónda i Œfragarði. Fekk kirkjan honum í Víkum þriggja kúa leigu, en hann kirkjunni þriggja kúa leigu í Œfragarði. Skal hvár eng varða annarri. Var þetta kaup gǫrt af kirkjunnar hǫlfu ok várri mǫrgum góðum mǫnnum nær verandum. Fyrirbjóðum vér hverjum manni þetta kaup at rjúfa. En þá er nǫkkurr dirfist þess, þá liggi honum við slíkt sem kauprofsmanni liggr viðr at lǫgum réttum. Váru hjá þísa skilorði síra Ingjaldr, síra Þórir, Gunnarr prestr, Hávǫrðr prestr, Erlingr ármaðr, Sigurðr á Blakararfi, Hávǫrðr á Dvergasteinum, Þjóstolfr Þórleifsson, Gamall bondi ok mart annarra góðra manna.

Av denne prøva ser me liksom av prøva or Frostatinglogi ovanfor (s. XV) at der millom endekonsonanten *r* og ein konsonant i fyrevegen hev kome fram ein halvljod, som her vert skriven *e* i *Ingielter*, *prester* (i staden for *Ingjaldr*, *prestr*) og *æ* i *Ellingær* (for *Erlingr*). At det voks fram ein halvvokal i dette høvet var mykje aalment i mange maalføre paa denne tid. I Trøndelag og paa Nordvestlandet i Norig var han liksom her i det nordlege Austland *e*; men paa Sudaustlandet og i dei vestlege fjellbygder paa Austlandet var han *a* (*liggar*, *betar*, *bœtar* for *liggr*, *betr*, *bœtr*); paa Sudvestlandet, t. d. Voss, og paa Island var han *ur* (*liggur*, *betur*, *bœtur*). Denne halvljoden vert soleis etter 1300 eit godt maalmerke.

Me set hit ei prøva fraa Sudaustlandet.

Eit gardsal i Tunsberg; 4/2 1343. Vestfoldsk. (Etter upphavsk. i norsk riksark.).

Ek Einar Simunar sun gengar uidar at ek hefuer sælt þorde Olafs syni f*irir* tuau pund ænsk alla tuftina frialsa or synstum strætes husunum & beint nordar eptir uæstaste husueggiunum Einarsgarde i Tunsbergi & nordar bein(t) i Uattagard sem nu er orguuidargardren fæstar j pilin & uæstar at Petarskírkiu garde & sudar alt at almenninginum & austar ret at strætes husunum sem nu er orguuidargardren, uærdar eighi tuftin friols þa skall þordar eigha sua mykit i Ogmundargarde sem peningum hœyrir, & til sandz uitnisburdar setti ek mit insigli f*irir* þetta bref er gort uar a tyrsdagen nersta eptir kynduls messo a fiorda are & tyttugu rikis mins uyrdulegs h*e*rra Mâgnusar kon*on*gs.

Paa austlandsk er der ikkje so faa log-handskrifter, eit brot av ei bibelsoga**), eit brot av Agatu soga***), fleire brot av Kongespegelen (avskrifter), og ei mengd diplom fraa alle bygder.

*) Prenta i Dipl. Norv. I, 90.

**) Prenta i Tidsskr. for Phil. og Pædag. 6. aarg. Kbh. 1865. s. 261—262.

***) Prenta Heilag. I s. 13—14.

II. Den vestnorske maalgreini.

Det vigtugaste kjennemerke paa all vestnorsk er at *u*-ljodbrigdet av *a* er heilt (eller mesta heilt) gjenomført, naar *u* stend i stavingi etter, t. d. *kǫllum* 1 pers. plur. præs. av *kalla*; *dǫgum* dat. plur. av *dagr*; *Skǫgul*; austnorsk *kallum*, *dagum*, *Skagul*. Dette ljodbrigdet er gjenomført endaa i dei eldste vestnorske skrifter baade fraa Vestlandet i Norig og fraa Island. Desse skrifterne naar upp til midten av det 12. hundr. Men elles veit me ikkje enno noko visst um kvarhelst eller kva tid det er uppkome dette ljodskiftet, som synest ha vore den fyrste større kløyving millom vestnorsk og austnorsk. Det er lite tenkjelegt at eit slikt brigde i uttalen, um det hadde vakse fram i nokor av nybygderne paa Vesterhavs-øyarne, skulde kunna breida seg utyver baade til dei andre Vesterhavs-bygderne og yver heile det norske Vestland. Noko sidestykke til ei slik ovring er ukjent i norsk maalsoga. Men um det var uppkome i Vest-Norig, etter Vesterhavs-bygderne hadde fenge sin folkesetnad, synest det heller ikkje mykje rimelegt at eit slikt storbrigde i tale-skikken skulde kunna vinna seg fram baade til Hjaltland, Færøyarne og Island og heilt trengja ut eit anna eldre talebruk, som dessutan hadde studnad i mange maalføre i heimlandet, derimillom ogso maalet i det vigtuge centrum Trøndelag. Det er difor mest likjende til at det i Vest-Norig alt fyre landnaamstidi anten hev vore sers vilkaar tilstadar i maalet for eit slikt ljodskifte — t. d. aksent-høve —, eller at dette ljodbrigdet jamvel hev vore i emning der paa den tid, so dette er grunnen til at det sidan voks fram allstad der maalet fraa denne landsluten fekk raaderom.

Vestnorsken kløyver seg alt i gamalnorsk tid i ymse maalføre. Av deim vil eg fyrst nemna

A. Nordvestlandsk

eller maalet paa Nordvestlandet, fraa og med Ytre-Sogn til og med Romsdalen. Dette maalet merkjer seg ut ved det, at det hev ljodsamhøve, eller at endingsvokalarne *e* og *i*, *o* og *u* skifter liksom i trøndsk etter som vokalen i stavingi fyre er voren. Motsetningspartikelen hev sumstad vore *ó*- og sumstad *ú*-. Halvljoden er *e* (*prester*, *sterker*, *ligger*). Nordvestlandsken er daa eit yvergangsmaal aa kalla millom det eigenlege Vestlandsmaal og Trøndemaalet, med ljodsamhøve liksom trøndsken, og med *u*-ljodbrigde av *a* framfor halden *u* liksom den andre vestnorsken. Det er mykje som talar for at det er upphavleg vestlandsk, som tidleg er komen inn under paaverknad av austnorsk (fraa Trøndelag etter sjøvegen, og fraa Austlandet gjenom Gudbrandsdalen og dalføret i Romsdalen).

Jordbokblad fraa Munkeliv i Bergen. Nordvestlandsk, umkr. 1175. (Etter hdskr. i Det store kgl. bibl. Gl. saml. 1347, qv. Kbh.) *)

Af Steinavage .i. manaþarmatr. oc .ii. aurar silfs
Af Heiz .iiii. manaþ*armater*. oc holf morc. oc. vet miols
Af Straumi .xii. manaþ*armater*.
Af þiouanese. holf morc.
Af Vpsolum .i. manaþ*armatr*.
Af Rikisheimi .viii. ertogar
Af Ose .iiii. manaþarmater

þetta er fyrir norþan staþ;
Af Gloþaføyki. Skettingr.
Af Dumbasteini .xiiii. manaþ*armater*.
Af Diupvíc .v. manaþ*armater*.
Af Ongulsvik .iii. manaþ*armater*.
Af Svinasætre. halfr annar manaþ*armatr*.
Af Tistáme .xi. manaþ*armater*.

*) Facsim. i Pal. Atlas no. 11.

Af Svaruastoþum .v. manaþ*armater*.
þetta er í aldafirþi.
Af Biorvíc .xvii. manaþ*armater*.
Af Miclabolstaþ .iiii. man*aþarmater*.
Af Bærhe .vi. man*aþarmater*.
Af Bruarase .v. man*aþarmater*.
Af Hiolmusætre .v. man*aþarmater*.
Af Stoþlum .v. man*aþarmater*.
þetta er fyrir norþan sohnsæ [1]).
Af Sævarase .ix. aurar.
Af Haucase .x. aurar. oc .iii. man*aþarmater*.
þetta er í Stroumahverui.

Af Eiþi .viii. manaþ*armater*.
Af Birkilande .x. manaþ*armater*.
Af Gili .vi. manaþ*armater*.
Af Tohnenge .i. man*aþarmatr*.
Af Biarhastoþlum. halfr fiorþe
Af Hiolmulande .viiii. man*aþarmater*.
Af Colgrof .i. man*aþarmatr*.
Af Coloase vii. man*aþarmater*. oc .xii. aurar
Af Brunzlande .iii. marce. & .ii. man*aþarmater*.

Af Nese .ii. mærcr. oc holf vet malz. oc holf vet miols.
Af þorslande .ii. mærcr. & .ii. manaþ*armater*. Af Icornalande .x. aurar.
Af Hiolmulande .xii. aurar. & .iii. man*aþarmater*.
Af Gotastoþu*m* .xiiii. aurar. & .ii. man*aþarmater*. Af Scarþe .iiii. mærc.
Af Hornom .iii. mærc. & .ii. man*aþarmater*.
þetta er í Lyhrisfirþi.

S k r i f t i er her ikkje fullt so angelsaksisk som i den eldste trøndske prøva (avprenta her framanfor, s. XII); *þ* vert bruka ogso for ð: *norþan*, *staþ*.

A l d e r s m e r k e. For andande *g* vert skrive *h*: *sohnsæ, Bærhe, Biarhastoþlum* (*Sognsæ, Bergi, Bjargastǫðlum*), so nær som millom vokalar: *Steinavage, ertogar.* Framfor linn vokal vert det skrive *k* (*Birkilande*), men elles *c* (*Colgrof, Biorvíc*); det einaste undantak er framandformi *marce* nom. plur. av lat. *marca.* For upphavleg andande lippeljod stend der *u* millom vokalar og fyre (*þiouanese*, *Svaruastoþum*, jfr. gotisk *þiubs, -swairban*), men elles *f* (*Colgrof, halfr*; jfr. gotisk *gaf* av *giban*); for upphavleg *v* stend der *v* (*Svarua-*, *Diupvíc, Sævar*). Alt dette er fylgjerett gjenomført og vitnar saman med skriftformerne um tidi fyre 1200. Andre umstodor vitnar at hdskr. kann ikkje vera yngre enn fraa Bjørgvinsbispen Paal si tid millom 1170–1190 *).

M a a l f ø r e m e r k e. *a* vert ljodbrigda ved *u* i alle høve: *Stoþlum, Hiolmulande, Vpsolum.* I endingarne er der ljodsamhøve: *Eiþi, Ose, Stoþlum, Hornom* **).

Me set hit ei prøva av same maalføret fraa det 13. hundr.

Or den eldre Gulatinglog. Nordvestlandsk, umkr. 1250. (Etter Norges gamle love, sid. 95).

Um oðals iorð.

Nu vill maðr oðal sitt selia. þa fare hann of haust. æða sa maðr er hann hever um boðet a þing oc bioðe iorð oðalnautum sinum at kaupa. biðia þa til koma iarðar þorsdag i pasca vicu. oc kaupa sva iorð sem aðrer menn bioða við. Hann scal þat i þeirri þingsokn gera. sem iorð su liggr i. Nu koma þeir þar baðer þórsdag i pasca viku. oc skilr þa a aura. þa scal sa sveria er iorð vill selia. at hanom er sva við boðet sem han metr. oc er þat eigi vela boð. Hinn scal oc sveria. at sva vil ec kaupa sem nu er meten. þa scal oðal nautr sva hava ef hann vill, ellar seli hinn þeim er hann vill. Nu kemr sa er kaupa vill. en hinn kemr eigi er iorð bauð. þa scal hann

[1]) Yver *æ* stend aksent.

*) I M u n k e l i v s b r e v b o k (utgjevi av P. A. Munch, Christiania 1845) hev me ei avskrift av heile registret, som det bladet me her umhandlar hev tilhøyrt. Avskrifti viser (sid. 195 i brevboki) at garden O i Herdla hev vore uppførd som Munkelivs eigedom i registret; men um denne eigedomen veit me at klostret bytte honom burt til bispen Paal, sjaa Dipl. Norv. VIII, 2.

**) Sjaa: N o r d v e s t l a n d s k § 5, § 6, § 7, 1 og 10 (Vidensk. skrifter. Hist. filos. klasse. no. 1. Kr.ania 1907

iorð hava at slicu. sem valenkunnir menn meta. hvárt sem hinn vill. æða eigi. En ef hvarge þeirra kemr. þa er iorð sva sem uboðen se. En þa er þeim iorð uheimil er kaupir. ef oðalnautar koma til þorsdag i pasca viku.

Til ei prøva paa brevmaalet i fyrste helvti av det 14. hundr. set me hit:

Brev fraa bisp Haakon i Bjørgvin; 9/4 1339. (Etter Dipl. Norv. VIII, no. 121).

Eftir yðru bode. ok vaarre skyldu. er j. allum lutum vilium ok skulum yðarn hæiðr gera. eftir mætte. varom ver aalbunir aat Marimœsso fyrri so at vm morghenen eftir forom ver af stad. ok ferdadomzst sijdan, sem þorstein kann yðr at seghia. þo at vaart erfeði aat sinni vilði oss til mœðe snuazst. biðium ver yðr af ollu hiarta, at med mildri vaarnkynd vmberi þer med oss. ok later oss yðrar naðr hinar somu finna. þui at med dygd ok fullri hollostu skulum ver þat vbrigdilegha skylda: æ medan gud vill at lijf vinnizst, bidium ver ok, at þorstein niote vaars bœnastadar. j. sinum ærenðom. Nu ok vttan enda. gœymi yðr aalmatteger guð ok alla yðr væl viliande. Skrifwat j. Laaghom. in crastino natiuitatis virginis gloriose anno domini m.º ccc.º xxxix.º

At dette er gamalnorsk fraa sein tid ser me paa mange merke. *ð* og *d* vert bruka um kvartanna (*gud, vilði*). Verbet hev refleksiv form paa *-st* (*ferdadomzst*), og endar i 2. pers. plur. paa *-r* i staden for eldre *-t* eller *-ð*: *later*. Halvvokalen *e* millom bøygningsendingi *-r* og konsonanten i fyrevegen vert skriven stundom: *aalmatteger gud*. Der er i prøva paaverknad fraa trøndsk eller det vanlege norske riksmaalet paa den tid: *allum, ferdadomzst*; men slike former er ikkje gjenomførde, og det vert t. d. skrive *ollu*.

Paa nordvestlandsk hev me ymse merkelege brot av gamle loghandskrifter, millom deim hovudhandskrifti av den eldre Gulatinglog, prenta i N. G. L. B. I. Fyrste og andre hand i Gammelnorsk homiliebog (ved Unger) hev ogso skrive paa dette maalet, men er til deils sterkt paaverka av fyreleggi sine. Hit høyrer ogso eit par blad som er att av ei norsk umsetjing av den danske Henrik Harpestrengs lækjebok. Ei mengd med brev er der ogso paa dette maalføret. Yvergangen fraa nordvestlandsk til det gamalnorske riksmaalet er stundom so fin, at det kann vera vandt aa skilja deim fraa kvarandre.

B. Sudvestlandsk.

Denne maalgreini som hadde sin heimstad i det sudvestlege Norig — fraa Sogn til burtimot Langesundsfjorden — og paa dei norske øyarne i Vesterhavet, er den som hev sett dei største merke etter seg i bokheimen. Ho hev elles alt i gamalnorsk tid kløyvt seg i ymse mindre greiner, men alle saman merkjer seg ut fraa dei andre norske maalføre som er umrødde ovanfor, ved det, at dei kjenner inkje (eller lite) til ljodsamhøve i endingarne samstundes med at dei hev gjenomført ljodbrigdet av *a* ved *u* heilt (eller mesta heilt).

Av dei ymse maalføri som høyrer til denne greini, vil me her nemna:

1. Den ytre sudvestlandske grein. Til denne greini hev høyrt maalet paa Rogaland, helst dei ytre bygder, venteleg ogso dei ytre bygder i Hordaland. For dette maalet, som synest ha havt sin kjerne i Rygjafylke, og som me difor kann kalla rygjamaal, kann me setja upp desse kjennemerke: *u*-ljodbrigde av *a* er gjenomført; endingsvokalarne er jamnaste *e* og *o* umfram *a*; motsetningspartikelen er oftast *ú*-; halvvokalen *e*, men sumstad *u* (*o*). *ð* hev halde seg etter *m* inn i det 14. hundr., t. d. *ifaðsemð*. Det bundne kjenneordet framfor adjektiv er *enn*, som her held seg lenge.

Kvifor me snur oss mot aust, naar me bed. Rygjamaal, umkr. 1225. (Etter Gammel norsk homiliebog, 3. hand, prenta hjaa Unger, s. 207_{10}—207_{21}).

Þa er ver bidiomsc fyrir, þa snuumsc ver í austr. Til þess ero þrennar sacar: su er ein, at fostriorð ór Paradisus er í austre, oc scolom ver þangatqvomo oss vetta, þa

er ver liðom heðan. Su er ǫnnor soc til þess, at ór austre kømr alt lios yfir verold, oc solen siolf renr í austre upp, oc iarteinir hon Crist, af þvi horfom ver í austr á bøn varre, at ver scolom þat et sanna lios þyðasc í allre atfærð varre, er Cristr drotten er. Su er en þriðia soc til þess at horfa í austr á bøn varre, at sol upp renande í austre minnir oss at *) dyrð enar **) efsto uppriso, sva sem sagt er, at retlater menn munu sva biarter vera í upprisu sine sem sol rennande upp í heiðe.

Den refleksive form paa *-sc* (*biðiomsc*) viser den høge alder. Endingsvokalarne er *e* og *o*, so nær som i *fyrir*, *yfir*, *iarteinir*, *minnir*, *snuumsc*, *upprisu*, *munu*; i desse ordi er det venteleg avskrivaren (ein nordvestlending?), som hev sett deim inn etter sitt eige maalføre; ein gong hev han *uppriso*.

Her er ei prøva paa same maalet. Ho er fraa Ryfylke og umkring 100 aar yngre.

Gaavebrev fraa Sigurd Ormsson; 7/7 **1318.** Rygjamaal. (Etter upphavskr. Am. Fasc. 31, no. 13; prenta i Dipl. Norv. II 131, men ikkje heilt rett).

Ollom monnom þeim er þetta bref sia æðr hœyra. sendr Sygurðr Orms sun a Rondom q. g. ok sina. yðr se kunikt at þa er lidet var fra burðartid vaars herra Jesu Christi m. vettra ccc⁰ vettra ok atian væter, gaf ek korsbrœdrom i Stawangre skogh þan er Jngielder kalda lauk mer i sakar œyri er ligger til Steinslanz i Fatnese. sua myket sem han laut iamt med þore broðor sin ok til sanz vithnesburðar setta ek mit insigle fyrer þetta bref ok herra Ogmundr Petars sun Jngimundr broðr hans. Anbiorn a Baustom ok þorgyls a Haughe sin insigle er i hia varo þessare minne giof. var þetta bref gort a Sunniuu messo aftan a þui are er fyr segir.

Uregelrett er *œyri*, *segir*, *Sunniuu* (paaverknad fraa maalføre med ljodsamhøve).

Paa dette maalføret er skrive, umfram eit stykke av 3dje hand i den gamalnorske h o m i l i e b o k (ved Unger), nokre brev fraa Ryfylke og sume fraa andre stader. Sameleis dei fleste r u n e - i n n s k r i f t e r fraa desse kantar, etter upplysning fraa prof. Magnus Olsen. Endingsvokalarne *e* og *o* vart mykje vanlege alle stader i millomnorsk skrift, og er ogso dei som hev yvertaket i den skrivne nynorsk. Merkelegt er det at den eldste islandsken i dette stykke fell saman med rygjamaalet; sjaa prøva her nedanfor sid. XXIII.

2. D e n i n d r e s u d v e s t l a n d s k e g r e i n i. Til denne greini hev høyrt maalføri i dei indre bygder i Bjørgvins bispedøme, og i Vest-Telemark, Setesdalen, Robyggjelag og Agder. Dei fleste av desse maalføri hev gjenomført ljodbrigdet av *a* ved *u*; berre lengst i aust synest det ha vore mindre gjenomført. Endingsvokalarne er *i* og *u* umfram *a*. Motsetningspartikelen er oftast *ú-*; men ogso *ó-* maa ha funnest. Halvvokalen hev vore *u* sumstad (Voss, Hardanger, og venteleg til deils i Sunnhordland), og austpaa synest han ha vore *a*.

Me set hit ei prøva fraa det 13. hundr.

Or Strengleikar. Indre-sudvestlandsk, umkr. 1260. (Etter Strengleikar, ved Keyser og Unger, Kristiania 1850); sid. 562—18.

	Med vanleg rettskrivning.
Nu er sveinninn feginn oc glaðr. Er hann var heim kominn. þa dvaldizc hann litla stunnd i fylki sinu. oc for þegar til konungs at biðia dottur hans. Konungr syniaðe honum ei dottvr sinnar. en þo let hann sem sveininvm være þat mikil heim-	*Nú er sveinninn feginn ok glaðr. Er hann var heim kominn, þá dvaldist hann litla stund í fylki sínu, ok fór þegar til konungs at biðja dóttur hans. Konungr synjaði honum ei dóttur sinnar, en þó lét hann sem sveininum væri þat mikil heimska ok úráð. Ok einn dag*

*) for á.

**) for ennar.

ska oc urað. Oc eín dag lét konungrinn stefna eftir vinum sinum sacar dottur sinnar oc sveinsens. er viðr vill leita at bera dottur hans upp a fiallit. oc samnaðizc þar þa mikit folc at sia þann atburð. Sem stefnudagrenn kom. þa var sveinnenn þar fystr allra oc gleymdi eigi drycc sinvm. A eingivnvm hia Seine b*org* samnaðiz þa sa hinn micli mannfiolde. Konungrinn lét þangat koma dottor sina. var hon i engvm klæðom nema serc einum. Sveinninn toc hana i faðm sér. oc fecc henni dryckinn. þui at hann vissi at hon minndi ei svikia hann. En þat man ecki tea honum. þui at engi hofsemd var með honum. Hann lióp með henni sem hann matti skiotazt. oc er [hann var kominn i mitt fiallit. sacar fagnaðar þess er hann fecc af meynni. þa gleymdi hann drycc sinum. Sem mæren kende at hann mœddizc þa mælti hon. Unnasti kvað hon. drecc drycc þinn. þui at (ec) kenni at þu mœðizc.

Lét konungrinn stefna eptir vinum sínum sakar dóttur sinnar ok sveinsins, er viðr vill leita at bera dóttur hans upp á fjallit. Ok samnaðist þar þá mikit folk at sjá þann atburð. Sem stefnudagrinn kom, þá var sveinninn þar fyrstr allra ok gleymdi eigi drykk sínum. Á engjunum hjá Seini-borg samnaðist þá sá hinn mikli mannfjǫldi. Konungrinn lét þangat koma dóttur sína. Var hon í engum klæðum nema serk einum. Sveinninn tok hana í faðm sér ok fekk henni drykkinn, því at hann vissi at hon myndi ei svíkja hann. En þat man ekki tjá honum, því at engi hófsemd var með honum. Hann hljóp með henni sem hann mátti skjótast. Ok er hann var kominn í mitt fjallit, sakar fagnaðar þess er hann fekk af meynni, þá gleymdi hann drykk sínum. Sem mærin kendi at han mœddist, þá mælti hon: „Unnasti,“ kvað hon, „drekk drykk þinn, því at (ek) kenni at þú mœðist.“

Me legg her straks merke til likskapen millom denne formi og den vanlege tekstform for gamalnorsk, som ogso er nytta i Gamalnorsk ordbok. Elles er Strengleikar ikkje so lite paaverka i maalvegen av andre norske maalføre.

Her er ei prøva fraa Agder, umkr. 50 aar etter.

Brev um eit jordkaup; 24/5 **1312**. Egdamaal. (Prenta i Dipl. Norv. IV, no. 93).

Ollom monnom þæim sæm þetta bref sæa æda hœyra sænder Iuarr prestr a Am Gamall a Bærgi Jon puta Þorgeir raudi Teitr klærkr q. g. ok sina mer gerum ydr kunnight at mer hœyrdum vidr gongu þæira Þores laas ok Þuridar husprœy hans at þau vidr gengu at herra Snare lauk þæim firir Vilrægs hamar halfa tolfto ku firir spans læigu ok iii manadarmata bol j fyr nemfdri jordu ok þa hafa þau alla aura þægar þæim er lokin half aunnr kyr ok hœyrdum bæggia þæira jayrdi vm þetta jardar kaup ok til sans vitnis burdar sættom vær var insigli firir þetta bref er gort var a odins dagen nesta eptir trinitatis messu a xiii are rikis virdolægs herra Hakonar Noregs konongs.

Fraa den seinste gamalnorske tid set me inn eit brev, som syner fram maalføret i ein av dei indre bergenske fjordar Sogn eller Hardanger.

Brev um ei ættleiding; Austreim i Sogn 7/4 1344. Indre sudvestlandsk. (Etter upphavskr. i Am. Bergensia. Fasc. 23, no. 13)*).

Ollv*m* mo*nn*vm þei*m* sem þetta bref sea eða heyra, senda Sivgvrðr Barðar son, Sæbyorn Kara sson, Jon Botolfs ss*on* Eirikr a Berghi q. g. ok sína, yðr sé kvn*n*ikt at a þvi are er liðit var fra bvrdar tið vars herra Jesv Christi, þvshundrað vetra, þriv hvndrað fiorir tighir, ok fiorir vet*r*, miðvikvdaghin*n* i paskavikv, komv þeir firir kirkivdyrr a Avstrheimi i Soghne, Gvðleikr Arnviðar son, af an*n*arre halfv, en af annarre halfv born hans, Martein, Arnviðr, Jvarr Sivgvrðar son, ok Ragnhilldr kona hans, ok Jnga er iaðo ætleiðing, Jvare Gvðleiks syni, helldo þav oll a ein*n*i bok, fyrr nefdr Gvðleikr ok fyrr nefndir men*n*, Martein*n*, Arnviðr. Jvarr Sivgvrðar son, ok Ragnhilldr

*) Prenta i Dipl. Norv. V, 169.

kona hans, ok Jnga, sagði þratt nefndr Gvðleikr, þessi orð, ek ætleiðir, þetta barn er Jvarr heit*ir*, til fiar þess er ek gefr h*onv*m, til gialldz, ok til giafar, til sess ok til sœtis, ok til alldz þess rettar, er ætleiðingr a at hafa at loghv*m*, gaf Guðleikr þa Jvare fiogvrra manaðamata bol iarðar i Sandstoð i Haiðangri, ok til san*n*enda her vm, settv*m* mer var in*n*sigli, firir þetta bref er gort var, a deghi ok are sem fyrr seghir.

Ei stemning med vitneførsla um garden Birkjar; Voss umkr. 1303. Mid-vestlandsk. (Etter uyphavskr. i norsk riksarkiv; prenta i Dipl. Norv. II 71).

Allu raðe mins h*er*ra Hakonar Norex k*onu*ngs i Bergwin sendir Solfe p*re*str a Wange a Woss, Petur bonðe a Finninj, gs, g*uð*s, ok sina, yðr se kunnight at þessor varo ansuor Halla bonða næst er þæir hofðu ste*m*fnu vm Birkia mal at Halle bauð Hakone log ok retendj ok bað h*a*n hœyra sinar mals bœttur, en Hakon sagðe at ho*nu*m var þatt firir boðet ok gek af durum vtt, stod Halle þa vpp ok ste*mf*di ho*nu*m in aptur, en Hakon vildi æigi in ganga, let Halle þa fram vittnj at h*a*n ste*mf*di ho*nu*m in at hœyra sina maalsvegho vm þatt sem Hakon kerðe a h*a*n, festu þa ok þessir men Halla bonða vittnj at þæir varo innj i stofonne a Wanghe ok sao a er aurar varo breiðir *firir* Birkiar af holfu Odz bonða a Rogne ok h*a*ns brœðra en Einar pinnu*n*gr tok við ok tok j henðr þæim með þuj skilorðe at þæir skyldu æiga Birkiar frialsar firir ho*nu*m, a annan dag stemdj Halle bonðe en Hakone til at hœyra sinar maals bœtur ok kom han ekkj, festu þar Halla bonða þessir men*n* vittnj vm, Sygurðr þiorbiargar son, Asbiorn Stæinars son a þan ðagh ok festu þæir vittnj Halla bonða Jorundur a Rœkken, Ellenðr a Griotlanðe at þæir varo þar i hia i k*onu*ngs garðe i Bergwin er Solfueig moðer Hakonar gek vid at honn hafðe gefit þessom mo*nnu*m kaup til vittnisburðar þes er þæir baro vm Birkiar Aslake stump ok Askeli sakasuæin ok til sanz vittnisburðar at mitt varom j hia þessare fram ferð settu*m* mit okor insiglj firir þetta. jn Christo valete.

Maalet i denne prøva er paaverka av trøndsk (*Allu*, *Bergwin*, og ikkje so lite ljodsamhøve i endingar), men syner ogso fram nokre sers midvestlandske former: *aptur*, *Petur*, *bœtur*, med halvljoden *u* liksom i islandsk. Nokre ord er misskrivne *gs.* i l. 2 for *kveðju*, *breiðir* l. 9 for *greiddir*, *þiorbiargar* l. 12 for *þorbiargar*.

Umfram Strengleikar hev me paa dette maalføret: Hovudhandskrifti av O l a v T r y g v e s o n s s o g a, umsett fraa ei latinsk upphavskrift, som Odd Snorreson hev skrive, Am. 310 qv.; det er paaverka av islandsk. Fragment av O l a v T r y g v e s o n s s o g a, Ups. Delag. 4—7, er sameleis fraa denne landsluten. Dessutan E l i s s a g a o k R o s a m u n d u (Heilbronn 1881); D i d r i k a v B e r n s s o g a, 3 hand; fragment av K a r l a m a g n u s s o g a, prenta i K a r l a m a g n u s s a g a (Kristiania 1860); sume stykke i H a u k s b o k, utgj. av Finnur Jónsson, Kbh. 1892—96; K o n g e s p e g e l e n, (hovudhandskr.), utgj. av Brenner, München 1881, sterkt paaverka av trøndsk; sume fragment av l a n d s l o g i (N. G. L. IV s. 138 off. og s. 152 off.); ei sein avskrift av landslogi, Am. 307 fol.; ei rekkja med diplom m. m.

Hovudhandskrifti til T o m a s e r k e b i s k o p s s o g a (Cod. Holm. 17 qv. utgj. av Unger, Kr.ania 1869) er skrive paa eit yvergangs-maalføre millom ytre og indre sudvestlandsk, og fulla sameleis 3 fragment av Kongespegelen i norsk riksarkiv, prenta i Brenners utgaava 6—15, 21—23, 24—27, 35—39.

Likskapen millom denne sudvestlandske maalgreini og islandsk umkr. 1300 er so stor, at det stundom kann vera vandt aa segja med vissa um eit skriftstykke er norsk-sudvestlandsk eller um det er islandsk. Meir um dette, naar dei islandske prøvor er undangjorde.

3. I s l a n d s k. Den eldste islandsk, serleg islandsken fyre 1200 og ei tid etter, merkjer seg ut ved si rein-latinske skrift, utan paaverknad av angelsaksisk; her finn me

latinsk (høg) *f* og latinsk *v*. *þ* vert bruka baade for *þ* og *ð* liksom i den eldste nordvestlandsk. — I maalvegen er det likt den ytre greini av sudvestlandsken i Norig, med gjenomført *u*-ljodbrigde av *a*, og endingsvokalarne *e* og *o*, umfram *a*, liksom rygjamaalet.

Or ei kyrkjedagspreika. Islandsk, umkr. 1150. (Etter Pal. Atlas, no. 1).

Cluccor m*er*kia kenningar. þær es oss véckia til goþra vérca. sva se*m* clucca til tiþa. Garþr of kirkio m*er*k*er* varþvæittlo þessa allra goþra hlúta es nu ero her talþer. En þa mego*m* ver vel varþeita þessa alla góþa hlute es v*er* hýggio*m* at verco*m* þeírra es fýrer oss ero farner or heíme. sva at góþ déome stýrke oss til æft*er*glikíngar. en ill déome vare oss viþ sýnþer. þenna at huga m*er*k*er* graoftr líkama í kirkio garþe: En þat es vítanda. at allt má andlega m*er*kiasc oc fýllasc í oss. þat es til kirkio buníngs eþa þiónosto þarf at haua. ef v*er* liuo*m* sva hræinlega at vér se*m* verþer at callasc goþs muste*re*.

Ut gjenom det 13. hundr. vert det mange brigde i islandsken. I skrifti tek dei upp angels. *f* og *v* liksom i heimenorsk. Endingsvokalarne *e* og (sidan) *o* vert umbytte med *i* og *u*; vokalarne *œ* og *æ* fell saman til *æ* i uttalen, og vert blanda saman i skrift, helst soleis at *œ* vert skriven paa same maaten som *æ*. Umkring 1300 kann me segja dette er gjenomført.

Her er ei prøva paa islandsk fraa den siste helvti av 13. hundr.

Or Vǫluspá (Den eldre Edda). Islandsk, 1250–1300. (Etter L. Wimmer og F. Jónsson's fotot. utg. Kbh. 1891).

Hliods bið ec allar kindir meiri *oc* miɴi maugo
heimdalar vildo at ec ualfauþ*r* uel fyr telia foꝛn
spioll fíra þav e*r* fremst u*m* man. Ec mán iotna
ar um boꝛna þav e*r* foꝛðo*m* mic fǫðða hofðo. nio man ec hei*m*a
nío iviþi miot uið mǫraɴ *fyr* mold neðan. Ar uar alda þar
er ým*ir* bygði vara sanðꝛ næ sær ne sualar uɴ*ir* ioꝛð faɴz
æva ne up*þ* him*inn* gap uar giɴvnga eɴ gras hv*er*gi. Aðꝛ bvrs
sýn*ir* bioðo*m* v*m* ýpðo þ*ei*r er miðgarð mǫran scópo. sol scein
suɴan a salar steina þa var grvnð groin grǫno*m* lauki.

Med vanleg rettskrivning.

Hljóðs bið ek
allar kindir,
meiri ok minni
mǫgu Heimdallar;
viltu, at ek, Valfǫðr,
vel fyrtelja,
fornspjǫll fíra
þau er fremst um man.

Ek man jǫtna
ár um borna,
þá er forðum
mik fœdda hǫfðu;
níu man ek heima,
níu íviði,
mjǫtvið mæran
fyr mold neðan.

Ár var alda
þar er Ymir bygði,
vara sandr né sær
né svalar unnir,
jǫrð fanst æva,
né upphiminn,
gap var ginnunga,
en gras hvergi.

Áðr Burs synir
bjóðum um yptu,
þeir er Miðgarð
mæran skópu.
Sól skein sunnan
á salar steina,
þá var grund grôin
grœnum lauki.

Her er ei prøva fraa lite seinare tid.

Or Njaals soga. Islandsk, umkr. 1300. (Etter Pal. atlas, no. 35).

þRain*n* sigf*us* s*on* sagði þ*at* konv sinni at h*ann* ætlaði at f*a*ra vtán þ*at* svm*a*r. ho*n* sag*ð*i at þ*at* væ*r*i vel tok h*ann* s*er* þa f*a*ri me*ð* hogna hinu*m* hvita. G*unnarr* tok s*er* f*a*ri me*ð* arfin*n*i env*m* vikv*er*ska *ok* kolsk*eggr*. þ*ei*r Grimr *ok* helgi. n*ials* s*ynir* baðv favð*ur* s*inn* leyfa at þ*ei*r fæ*r*i vtán. niall m*ælti* erfit m*u*n ykr v*er*ða vtan f*er*ðin. s*va* at tvisýnt mán v*er*ða hv*a*rt þit*t* fast halldit lifinv en þo mv*n*vt þit fa sæmð í svmv *ok* m*an*nvi*r*ðing. en e*i*gi orvent at afleiði vend*r*eði e*r* þit ko*m*it vt. þ*ei*r baðv iafnan at f*a*ra. ok v*a*rð þ*at* at h*ann* bað þa f*a*ra ef þ*ei*r villdi. reðv þ*ei*r s*er* þa f*a*rr me*ð* b*a*rði sv*a*rta *ok* olafi ketils s*yni* or elldv. *ok* er nv miki*l* (vm rœða á).

Til slutt set me hit ei prøva paa islandsk fraa tidi umkr. 1350:

Brev fraa Tunga i Blǫndudal; 15/5 1349. Islandsk. (Etter Dipl. Isl. II, no. 523).

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edr heyra gerum vid bessi bransson oc asmundr grimsson kunect at vid heyrdum okkur ellri menn þat segia en aunga j moti thala at tunga j blaundudal ætti torfskurd j iordina a lang[a]myri enni ytri aa asum ar eptir ar suo miken sem bondi villdi lata skæra er j tungu byggi oc iordunni væl nægþi. vissu uid ok at þeir haufdu sæm j tungu biug[g]u suo felldan torfskurd j langamyrar jord tutaugu vetr ok leingr ar eptir aar ataululaust. atti ek furr nefndr asmundr langamyri ellefu vetur ok tallda ek aldri aa aþr aanefndan torfskurd þuiat ek Reiknadi hann vera fulla æign vr tungu. ok til sanynda her um sættum vier fyrrnefndir menn okkur insigli firi þetta bref gort i tungu i blaundudal in festo halluardi martiris þa ritukta aRi Rikis okkars virduligs herra herra magnusar med Guds nad noreghs ok suia Rikis konungs.

Av denne prøva ser me millom anna at den upphavlege lange *e* (*é*) hev vorte *ie* eller *je*: *vier* 1 pers. pron. i plur. for *vér*, og at halvljoden er *u*: *vetur* (for *vetr*).

Held me dei islandske maalprøvor attaat prøvorne fraa Sudvestlandet i Norig, vil me straks verta vare den store likskapen i eldre tid. Det som skil deim er mest skrivemaaten (isl. *ey*, sudvestl. oftast *øy*; isl. helst i den eldste tid *þ* for ð), motsetningspartikelen, som paa isl. er *ó*-, i sudvestlandsk oftast *ú*-, og det at islandsken held uppe *hl*, *hn*, *hr*, medan sudvestlandsken i desse høvi hev kasta *h* og skriv *l*, *n* og *r*. Fyrsta umkring midten av det 13. hundradaaret vert skilnaden noko større, med di *œ* i isl. gjeng yver til *æ*. Naar so islandsk og norsk skrivemaate kom til aa verka paa kvarandre, soleis at islendingen stundom kunde sleppa *h* framfor *l*, *n* og *r*, og skriva *lutr* for *hlutr*, og nordmannen umvendt kunde setja til ein *h* i slike høve og dessutan vingla i bruket av *œ* og *æ* (*e*) i sume høve, helst naar det var lippeljodar i umværet, er det lett skynlegt at islandsk og norsk bokmaal fraa det 13. hundr. stundom kann verta so like, at det er vandt aa skilja deim fraa kvarandre.

Mykje merkelegt er det at den islandske maalformi i den eldste tidi er so lik den rygske eller den y t r e greini av sudvestlandsk norsk med umsyn paa dei typiske endingsvokalar *e* og *o*. I Rygjafylke hev desse endingsvokalarne halde seg alt til vaare dagar og raader enno grunnen, saman med *a*. Det er med dette i Rygjafylke som i so mange andre maalføre i Norig: utljodarne held seg utruleg lenge. Me hev enno maalføre som held uppe det gamle ljodsamhøve (t. d. Stodbygg-maalet i Trøndelag), og mange som hev sterke merke etter det. Men i den islandske skrifti vert det ei heil umskipling av endingsvokalarne *e* og *o* i det 13. hundr., og det paa mindre enn eit hundrad aar. Fyrst vert *e* undantrengd i skrifti, og *i* kjem i staden. Sidan gjeng det sameleis med *o*, som lyt vika for *u*. Og umkr. 1300 er umveltingi gjord, soleis at maalet fraa denne tidi i det heile syner fram dei same typiske endingsvokalar som den i n d r e greini av sudvestlandsk norsk som enno i vaar tid paa mange stader merkjer

seg ut med endingar paa *i* og *u*. Fraa ein fonetisk synsstad er det mest uskynande at eit slikt ljodskifte kann ha gjenge for seg i talemaalet paa so kort tid som tri mannsaldrar i eit maal, som elles er so atterhaldsamt som islandsk. Etter uttalen paa Island i vaar tid skulde me ha venta *i* og *u* i endingar ogso i den eldste islandsken. Og det er eit spursmaal um ikkje grunnen til *e* og *o* i dei nemnde gamle handskrifterne anten er den, at det eldste islandske skriftmynstret hev sitt upphav i den ytre sudvestlandske maalgreini i Norig, som islendingarne sidan voks fraa, eller at det ogso paa Island i det 11. hundr., daa dei tok til aa skriva, hev vore eit maalføre med desse endingar, og at det hev havt yvertaket i skrift i den fyrste tidi, men sidan hev vike romet for eit anna maalføre med utljodsvokalar *i* og *u*. Etter eit maalføre med *e* og -*o* synest det likevel ikkje no aa vera noko merke paa Island. Endaa sudvest paa øyi, der den gamle stutte *i* kann faa uttalen *ę*, um han stend i stomnen, t. d. *vęt* eller endaa *væt* (for *vit*, n.), vert endingsvokalen *i* uttala som open *i* eller ein trong *e*, t. d. *bóndi, hani*. Med *u* er det sameleis; i endingar hev han ein uttale, som kann liggja millom norsk open *y* (*ŷ*) og norsk vanleg *u* (i *hus*) men som er klaart utskilt fraa den *å*-ljod (eller til deils opne *o*-ljod), som no er uttalen av den gamle *o*.

Ingen hev halde so trufast paa fedremaalet som dei vitsame og upplyste islendingar, og ingi norsk maalgrein hev bore so rike frukter som den islandske. Fraa den eldste skrifttid paa Island hev me enno att millom anna ikkje so faa religiøse skrifter, som hev stort verd for maalvitskapen, og fraa det 13. hundr. hovudhandskrifti av Graagaas, Eddakvædi og Snorre-Edda. Størsteparten av Hauksbok er ogso paa islandsk. Og so dei mange kongesogor og ættesogor, ei mengd med skaldekvæde, merkelege annalar, umfram dei mange avskrifter av norske bøker, t. d. Kongespegelen, Stjorn, og mange loghandskrifter, Karlamagnussaga og andre romantiske sogor m. m. Av upphavsbrev (frumbréf) fraa den gamalnorske tid er der ikkje mange etter maaten. Sume av brevi i Dipl. Isl. er paa heimenorske maalføre, og i andre er maalet ikkje so lite paaverka av maalet i heimlandet.

Um maaltilstandet i dei andre norske nybygderne i Vesterhavet er det lite upplysning aa faa gjenom skrifter fraa gamalnorsk tid. Brevi fraa Færøyarne er skrivne paa heimenorsk (mest paa sudvestlandsk), anten det no er færøyingar, som skreiv etter norsk mynster, eller det er nordmenner. Det merkelegaste brev som vedkjem Færøyarne, er Saudabrevet (1299), som er skrive paa eit maalføre fraa Agdesida, men viser færøyisk paaverknad; ei stor norsk loghandskrift fraa fyrstningi av det 14. hundr. som visst er skrive av ein færøying (Cod. Hist. Lit. 12 folio i universitetsbibl. i Lund) viser baade norsk og islandsk paaverknad i maalvegen. Færøy-maalet i vaare dagar syner at det hev høyrt til den sudvestlandske greini.

Fraa Hjaltland (Shetland) og Orknøyarne er der ogso nokre brev fraa gamalnorsk tid. Saman med uppteikningar fraa nyare tid syner sume av deim at maalføri paa desse øyarne hev høyrt til den sudvestlandske maalgreini. Paa desse øyarne er norsken no utdøydd (paa Hjaltland i slutten av 18. hundr., og paa Orknøyarne venteleg lenge fyrr). Fraa dei andre Vesterlandi er der ikkje minneskrift paa norsk maal, so nær som nokre runeinnskrifter paa Man fraa tidi millom 1050—1100. I Irland er det likt til at norsken hev livt til umkr. 1250, paa Suderøyarne til umkr. 1400. Det er rimelegt at maalføri paa desse kantar hev høyrt til same maalgreini som dei andre me kjenner fraa norske bygder paa Vesterhavsøyarne.

Formaalet med denne utsyni skulde vera aa visa ved prøvor, korleis det norske maalet hev sét ut paa dei ymse stader av Norigsvelde fraa den eldste tid me hev latinsk skrift til umkr. 1350. Det syner seg daa at norsken hev vore skrive — og

sjølvsagt tala — i maalføre alt fraa det stig fram i skrift, og at me endaatil kann fylgja sume av deim gjenom heile den gamalnorske tidi. Men ulikskapen millom maalføri vert aldri so stor at det kann vera tale um meir enn eitt maal med mange greiner. Dei hev alle saman visse gamle ættarmerke sams, som bind deim ihop og skil deim ut fraa andre tungemaal. Ulikskapen er størst millom austlandsk og sudvestlandsk og minst millom sudvestlandsk og islandsk, og millom austlandsk og trøndsk. Nordvestlandsken er liksom ei bru millom sudvestlandsk og trøndsk, og trøndsken ei av bruerne millom nordvestlandsk og austlandsk. Det er dessutan merkande at dei større maalgreinerne som me ovanfor hev skildra, dei hev alt i gamall tid kløyvt seg i mindre greiner, eller at det innanfor maalføri og millom deim hev vore mange yvergangar. Det vert daa ingen rimeleg grunn til aa skilja ut islandsk i dette tidebilet som eit serskilt tungemaal i motsetning til annan norsk; dertil er islandsken altfor lik sudvestlandsk i Norig. Skulde ei slik utskiljing vera rett, vilde det vera sterkare grunnar til aa skilja ut nordvestlandsken, og endaa sterkare til aa skilja ut trøndsk og austlandsk som serskilde tungemaal. Men dette vilde koma i strid med alle vanlege synsmaatar um skilnad millom tungemaal og maalføre.

Dei norske maalføri i vaare dagar er mykje meir ulike kvarandre enn i gamle dagar. Mesteparten av den ulikskapen som der daa var, finn me enno; men dessumfram er der sidan kome noko meir attaat. Likevel vil det knapt falla nokon inn aa tala um meir enn eitt norsk maal, som er tala i mange maalføre.

Den gamalnorske maalformi me brukar i Gamalnorsk ordbok er, som ein snart vil sjaa av prøvorne, bygd paa den (indre) sudvestlandske maalgreini i det 13. hundr., for di det er skrive mest i denne formi, serleg paa islandsk. Fraa islandsk er uppteke *hl*, *hn* og *hr*. Med umsyn til sume andre ting, t. d. lengjingi av vokal framfor *lf*, *lg* (*halfr*, *skjalgr*) osfr., motsetningspartikelen *ú*-, og sumt anna hev me fylgt slike sudvestlandske maalføre som i denne vegen synest ha havt same taleskikken som mesteparten av landet elles.

Etter 1350 tek maalføri i Norig ei onnor stemna enn paa Island, og fylgjer i sin vokster dei andre maali i Norder- og Vesterlandi. Men islandsken held uppe den gamle formbygningi, so me i alle høve kann rekna gamalnorsken der til 1400. Fraa den tid denne skilnaden kom, stig islandsk fram med rett til aa kalla seg eit serskilt maal, som sidan veks sin eigen vokster med mindre paaverknad utanfraa enn dei gamle syster-maalføri i Norig.

Gamalnorsk ordavleiding

ved Alf Torp.

1. ***Rot og stomn.*** Tek me for oss desse ordi: *sitja*, *seta*, *setning*, *sát*, *sjatna*, *sjǫtull*, *sæti*, *sót* („det som set seg paa“), eller desse: *draga*, *dragna*, *dragsa*, *dregill*, *dreglaðr*, *dráttr*, *drǫ́g*, *-drœgr*, so er det ikkje vandt aa sjaa at i kvar flokken hev ordi nokon likskap i tonstavingi og likeins i tyding. Me kallar slike ord „samætta“, dei er liksom runne or ei rot. Difor brukar ein ogso namnet r o t eller rotstaving um tonstavingi, og ein kunde soleis kalla desse ordi „samrøtte“ ord. Me ser òg at tonstavingi ikkje er heiltupp lik i alle ordi i flokken men tvertum fær mange brigde; men med alt det er det uvandt aa finna ut for den eine flokken ei „rot“ *set* og for hin ei „rot“ *drag*. Med eit bilæte av same slaget brukar me namnet s t o m n um den luten av eit ord som er det upphavlege grunnemnet for alle ordformerne: i *setja*, *settum*, *settr* osfr. kann me soleis finna ut ein „stomn“ **sati*, i *dregill*, *dregils*, *dregli*, *dreglar* osfr. ein „stomn“ **dragila*.

2. ***Avljod ell. ljodsprang.*** Av desse brigdi i tonstavingi er nokre eldegamle. Det er dei som hev sitt upphav i det ljodskiftet, som me kallar a v l j o d. Avljoden er tvigreint: s t u t t v o k a l a og l a n g v o k a l a avljod. Den stutt-vokala avljoden hev tri stig, som syner seg t. d. i *bera*, *bar*, *borinn* og *bíta*, *beit*, *bitinn*. Stig 1. hev *e*: *bera*. Til dette stiget høyrer tviljoden *jú* (*jó*), som var upphavleg *eu*, og *í* som kjem av frumgermansk tviljod **ei*; dei inneheld soleis baae tvo eit *e*. Stig 2. hev *a*: *bar*. Til dette stiget høyrer tviljodarne *au*, og *ei* av frumgermansk **ai*; dei inneheld soleis baae tvo eit *a*. Stig 3. er ei veikning av *e*; denne veikningi syner seg framanfor *r* og *l*, der ljoden vert til *o* (*u*), og framanfor *m* og *n*, der han vert til *u*, (*borinn*, *bundinn*), og paa tviljodarne, med di *e* fell burt, so berre *u* (i nokre høve *û*) og *i* er att (*fukum*, *bitum*). Orsaki til denne veikningi var eit fyrrgermansk tonskifte: naar tonen flutte seg til den stavingi som kom etter rotstavingi, so vart tonstavingi veikt, av di ho vart tonlaus. Dei røterne som hev denne stuttvokala avljoden, kallar me *e*-r ø t e r.

Den langvokala avljoden (4.), som hev mykje mindre umraade, hev òg tri stig: 1. *á* (av frumgermansk *ê*). 2. *ó*. 3. (minsteljod) *a*. Røterne med denne avljoden, som er mykje faae imot hine, kallar me *a*-r ø t e r.

Utanum denne langvokala avljoden i *a*-røterne er der ogso ein annan som er lengjing av stuttvokalsavljoden i *e*-røterne (*dráp*: *drepa*, *sót*: *sitja*).

Det finst og eit slag konsonantavljod, som likeins er mykje gamall. Han hev og kome av gamalt tonskifte. Han syner seg i det at dei 3 klanglause endekonsonantarne i røterne *h*, *þ*, *s* vert klangføre: *g*, *d*, *r* (av *z* = klangført *s*), der tonen i fyrrgermansk skifte til næste staving, so t. d. *slá* (av **slaha*): partic. *sleginn*.

3. ***Umljod, ljodbrot, konsonantsamhøve.*** Andre brigde er fraa seinare tid og hev mest vorte til i samnordisk. Det er fyrst dei vokalbrigdi som ein kallar

umljod (ljodbrigde). Den eldste, som er samgermansk, er *a*-umljoden: *i* vart til *e* og *u* vart til *o*, naar ein *a* upphavleg stod i næste staving (*sleði* av **slidan*, *bogi* av **bugan*). Noko yngre er vel *i*-umljoden og yngst (berre nordisk) *u*-umljoden og ljodbrotet (*bǫrn*; *bjarga*, *fjǫl*). Berre gamalnorsk (ikkje svensk-dansk med) er den *i*-umljoden, som kjem av ʀ (upphavleg *z*), t. d. *ker* av **kaʀ*. Til alt dette kjem so mangeslags avbrigde i endekonsonanten i roti, ved tiljamning og konsonantsamhøve, konsonantutfall o. dl., t. d. *dráttr* av **drahtuʀ*, *slá* f. av **slahô*.

4. ***Stomn og suffiks.*** Sjølve snaude roti kann vera ordstomn. I germansk er det berre faae leivor att av dette tilstandet som var mykje aalment t. d. i sanskrit. Elles vert ordstomnarne laga ved eit tillegg til roti. Dette tillegget, som heiter s u f f i k s eller avleidingsending, kann vera einskild vokal, eller konsonant + vokal, eller einskild konsonant (eller vokal + konsonant). I gamalnorsk er den upphavlege stomnformi ikkje so lett aa skila, med di at endevokalarne maatte falla burt i dei fleste høve. Der suffikset var konsonant eller konsonant + vokal er det ogso ofte vandt aa kjenna att konsonanten (utan hjelp av nærætta maal), av di han kann vera burtfallen (som i *halr* av **haliþ-*) eller burtgøymd ved konsonantsamhøve (t. d. i *sess*, der dei tvo *s*'arne hev kome upp av tvo dentalar: **set* + *þa*). Ofte er det og uraad aa sjaa, anten konsonanten høyrer med til roti eller til suffikset. I *ferð* ser ein fulla lett at grunnformi var **far-di*, men med *blað* t. d. er det tvilsamt, anten ein skal kløyva det i **blad-a* eller i **bla-da*. Her ligg det no nærast aa velja det siste, av di det ikkje er uliklegt, at ordet er samrøtt med *blô-mi*. Men i andre tilfelle kann det vera uraad.

Nokre suffiks kann berre verta lagde attaat sjølve roti. Dei heiter p r i m æ r e s u f f i k s. Andre kann berre verta lagde attaat ordstomnar, so dei lagar nye ord utav andre ord (ved avleiding). Dei heiter s e k u n d æ r e s u f f i k s. Mange suffiks er baade primære og sekundære.

Nomen.

5. Etter det som var sagt ovanfor um suffikset, at det kann vera vokal (konsonant + vokal) eller konsonant, kann alle nomen skipast i tvo flokkar: v o k a l s t o m n a r og k o n s o n a n t s t o m n a r. Vokalstomnarne er dei som i frumgermansk tid enda paa ein av desse vokalarne: *-a*, *-ô*, *-i*, *-u*. I frumnordisk (dei eldste runinnskrifterne) hadde ordstomnarne enno desse endevokalarne i god hævd, men i gamalnorsk er dei burtfallne; berre akk. pl. av hankynsordi hev der enno *-a*, *-i*, *-u* (*daga*, *vini*, *sonu*), og av *-ô* er att verknaden i *u*-umljoden (*sǫk* av **sakô*). Denne skilnaden millom vokal- og konsonantstomnar hev mest aa segja for bøygningslæra. I avleidingslæra synest den skipnaden høva betre, at ein skil millom ordskap paa snaud vokal, og ordskap med konsonant framanfor vokalen (og dei faae paa berre konsonanten).

Ordskap paa snaud vokal.

6. Under dette namnet kann ein soleis taka saman dei „reine“ *a*-stomnar, dei „reine *ô*-stomnar“, dei „reine *i*-stomnar“ og dei „reine *u*-stomnar“. Desse ordskapi høyrer til grunntoet i maalet. Dei er grunnord. Med di stormengdi av deim eller i alle fall mynstri hev vorte til i fyrrgermansk, skulde dei eigenleg staa utanfor gamalnorsk og endaa samgermansk ordlaging. Suffiksi, som hev vorte usynlege aa kalla, hev ingen frævleik, dei er heller avlidne, men dette hindrar ikkje at det i minsto paa *a*-stomnsumraadet kjem upp ei mengd med nyskapingar etter mynster av dei gamle ordi, soleis at det er ljodhøvet millom nomenet og verbet som gjev maatet: etter høvet *fall*: *falla* vart det t. d. lett eit *glott* til *glotta*. Men paa *i*- og *u*-stomnsumraadet er det ikkje noko nyliv, maalet held sume av dei gamle lagingarne og det kjem ikkje

nye upp. Saman med ordskapi paa snaud vokal skal me her taka stomnarne paa *-va* og *-ma*, av di desse suffiksi likeins høyrer til dei ufræve.

7. *Reine a-stomnar*. Desse stomnar er adjektiv eller substantiv av hankyn og inkjekyn. Sume av ordi er so gamle at det er umogelegt aa finna ei rot, som dei er runne or. Desse og mange andre er fyrrgermanske, men mange er ogso komne upp i samgermansk og mange òg i samnordisk, og til slutt ikkje faae berre innanfor gamalnorsk. I rotstavingarne finst alle avljodsstig.

1. Adjektiv. Med 1. stig t. d. † *dimmr*, *djarfr*, *fjalgr*, † *frekr*, † *gjallr*, † *grimmr*, *hvellr*, † *hverfr*, † *jarpr*, *kringr*, † *lekr*, *sjalfr* (vestg. veikt), *skelfr*, † *skjalgr*, † *skjallr*, *skjarr*, *stjarfr*, *tregr*, † *þjarfr*, † *vindr*; *hrífr* flus, † *hvítr* (sjaa § 23 I 1), *stríðr*, † *víðr*, *úsvífr*, *vígr*, *bjúgr*, *bljúgr*, † *drjúgr*, *drjúpr* poet., † *djúpr*, *fljótr*, † *hrjúfr*, † *ljótr*, † *ljúfr*, † *mjúkr*, † *rjóðr* raud, † *sjúkr*, † *skjótr*, *skrjúpr*. — (2.): † *argr* (*ragr*), † *berr* (av **baza*), † *blakkr* (av **blanka*), † *brattr* (av **branta*), † *gramr*, † *halfr*, † *haltr*, *hangr*, † *hraðr*, *krangr*, † *krankr*, † *krappr*, † *langr*, † *rakkr*, † *rangr*, † *samr*, *skakkr*, † *skarpr*, † *smalr*, † *snarr*, *snarpr*, *spakr*, † *stamr*, † *starkr* (= *sterkr*), † *strangr*, *svangr*, † *svartr*, *þambr* utspana, † *þarfr*, † *valtr*, † *vanr* vantande, † *vanr* van, † *vandr*, † *varr*; † *bleikr*, † *breiðr*, † *deigr*, † *feigr*, *feitr*, † *flár* (av **flaiha*), *gleiðr* (eller *ja*-st.?), *greipr* (eller *j*.?) poet., † *heitr*, *heiðr* klaar, † *leiðr*, † *reiðr*, *reifr*, † *seigr*, † *skeifr*, † *sleipr*, † *teitr*, † *veikr*, † *blautr*, † *daufr*, † *hár* (av **hauha*), † *lauss*, † *rauðr*, † *snauðr*. — (3.): † *dumbr*, *gulr*, † *holr*, *hrum*(*m*)*r*, † *stuttr*, † *sumr*, *þungr*, *svipr*, *lotr*, *lútr*, *úfr*, og av *a*-røter: *falr*, *fattr* (av **fanta*), † *flatr*, † *glaðr*, † *hvatr*, † *lakr*, † *latr*, † *saltr*, *svalr*. — (4.): † *ámr*, † *háll*, † *lágr*, *lákr*, *rámr*, † *smár* (av **smâha*), *vámr*, † *vátr*; † *fróðr*, † *góðr*, † (*g*)*nógr*, *hógr*.

Dessutan, som i alle germanske maal, ei mengd med adjektiv, som er possessive samansetningar, som *stórfetr*, *fáorðr*, *fagrorðr*. Av dei samgermanske samansetningarne med *ge-* (som ags. *gefeax* faksut, *gehǣr* hærd) hev gamalnorsken berre *glíkr* og kannhenda *bágr* (vestg. *bâga* f. strid).

2. Hankyn. Mengdi av ordi er upphavleg verkarord (nomina agentis) og tingsord. Berre faae er verbalabstrakt (verkord).

a. L i v - o r d. (1.): † *dvergr*, † *hvelpr*, *jerfr* (for *jarfr*, jfr. *bjǫrn-erfr*), *refr*, † *rekkr*, † *selr*, † *afspringr*, † *svelgr* slukhals; *síkr*, † *þjófr*, *þrjótr* ein striding, og poet.: *bjóðr*, *brjótr*, *hljótr*, *njótr*, *skrjóðr* vanmenne. — (2.): † *alfr*, *bragr* fyrstemann (jfr. ags. *brega* m.) (ogso skaldskap), *garpr*, † *gramr* (pl. *-ir*, eig. adjektiv), *hár* haa (av **hanha*), *kalfr* (vestgerm. n.), † *marr* hest (av **marha*, pl. ogso *-ir*), † *skarfr*, *skrapr* skravlar, † *vargr*; *draugr*, *frauðr*, † *gaukr* (*k* kannhenda til suffikset). — (3.): *dolgr* fiende (ags. *dolg* n. saar), *korpr*, *murtr*, † *storkr*, † *ulfr*; i † *fiskr* og † *hundr* høyrer *k* og *d* til eldegamalt suffiks; likeins *r* i † *verr* mann (av **vi-ra*). — (4.): † *áll*, *hákr*, † *mágr*, *slápr*, *snákr*, *strákr* landslaupar, *vákr* slag hauk, *vákr* vaak, barn (eig. adj.); † *hórr*, † *hrókr* toppskarv, *kópr* sel, *skókr* ristar (poet.), *slókr* ein slaap, *snókr* (som tilnamn).

Av dei samgermanske possessive samansetningar med *ge-* hev g.norsken berre † *nautr* att (og kannhenda *bágr* fiende). I g.norsk kom det upp ei mengd med samansette verkarord, substantiv og adjektiv, som hadde til siste led verbalroti, som ho er i infinitiv. Dei finst mest i skaldemaalet (*hringbrjótr*, *arfljúgr*, *folkvaldr*, *fasthaldr* og hundrad andre). Dei er knapt sers gamle. Utanfor deim: *kolbítr*, *steinbítr*, *hrísbítr*, *kviðbjóðr*, *garðbrjótr*, *steindelfr*, *soppdrepr*, *blóðdrekkr*, *kelduskítr* og nokre til. Abstrakt er *fingrbrjótr* misdrag i spel. Med præposition i fyreleden hev me t. d. (adjektivi): *ákafr*, *eptirlátr*, *andvígr*, *ávinnr*; † *andverðr* er samgermansk. Abstrakt: *viðbjóðr*, *útbrjótr* (seint) utbrot, ording.

b. T i n g s o r d. Nokre er upphavleg verbalabstrakt, som *vágr* (upph. „bylgjing"). I det heile er det ikkje alltid so lett aa gjera greid skilnad paa tingsord og verbalabstrakt.

Substantivera adjektiv er *skjótr*, *haugr*, *kringr* (enden av noti) og kanskje † *deigr*. — (1.): *bringr*, *hlemmr*, *hreppr*, † *hringr*, † *hverr*, *hverfr* (eller *hverf* n.) ausekorg, † *kleppr*, † *klettr*, *melr* (av **melha*), † *stertr*, *tindr*, † *vegr* (ogso *u*-stomn); *íss* (vestg. n.), † *knífr*, † *skítr*. — (2.): *arfr*, † *ars* (*rass*), † *askr*, † *áss* bjelke, aas, † *brandr* stokk, sverd, *dalr* (ogso *i*-stomn, vestg. n.), *dálkr*, *drangr*, *faldr*, † *garðr*, *haddr*, † *hals*, *harr* (fisken, skrive *harp* D. N. III 592), *harfr*, *hrammr*, † *hvammr*, † *kambr*, *malr* sekk (av **malha*, glt. veikt f.), *rafr*, *ramr* loft, † *sandr*, *skalpr* slira, † *stafr* (ogso *i*-stomn), † *vangr*; † *geirr*, † *hleifr*, *keipr* (sjaa § 23), *reitr* (og *-u*), *sár* (av **saiha*, pl. ogso *-ir*), *teigr*, *þveitr*, † *baugr*, † *haugr*, *hauss*, † *hlautr*, *laukr* (vestg. n.), *laupr* (sjaa § 23), *reyrr* (vestg. n.), *reyrr* (av **rauza*) røys. — (3.): † *broddr*, *drumbr*, *forkr* lurk, *fors*, *gumpr*, † *horr* snòr (av **hurha*), *kolfr* (glt. veikt m.), *kurfr*, *lurkr*, † *munnr*, *skolpr*, *skoltr*, *skrokkr* (av **skrunka*), *butr*, † *búkr*, *húfr*, *múgr*, *skrúfr* (jfr. *skrúf* n.), *stúfr*, *stútr*, *strútr*. Um *keppr*, *kollr*, *leppr*, *lokkr*, *rokkr*, *stokkr*, *toppr*, *klútr*, *knútr* sjaa § 23 I 2. † *brunnr* av **brunva* (vestg. veikt). Av *a*-røter: † *gaddr* (av **gazda*), *vaðr* fiskesnøre, † *valr* (bøygd som *i*-stomn). — (4.): *háfr*, *hváll*; *grómr* (og *gróm*) n., † *hófr*, *krókr*, *mór* (av **môha*), *óss* (upphavleg *s*-stomn), † *plogr*, *skógr* (ogso *i*-stomn).

c. Verbalabstrakt. Mykje faae. Eldegamalt er † *dagr* som upphavleg tydde „brand“. (1.): *fretr*, *skjalgr* (eig. adj.), *vegr* æra, *viðbjóðr* (sjaa 1. a slutt). — (2.): *gangr*, *geigr* skade, *seiðr* trolldom; av red. verb † *leikr* og kanskje *aukr* (= *auki*). — (3.): *blundr*, *skortr* (= *skort* n.), *uggr*; *bifr* (poet.), *riðr*, *svifr*, *svipr* var vel upphavleg *i*-stomnar, likeins vel *frerar* pl. (poet.) frost. — (4.): lengjing: *bágr* uvenskap, *dámr*, † *grátr*, † *vágr*, *óðr* (ags. *wôþ* f.), † *rógr* (= *róg* n.).

2. Inkjekyn. Her er det ikkje so lett aa gjera skilnad paa verbalabstrakt og tingsord. Dei gjeng yver i kvarandre. Det er difor best aa slaa alt i hop. Gamalnorsken hev ei stor mengd med inkjekyns *a*-stomnar; mange nylaga; ofte finst her ein inkjekyns *a*-stomn der vestgermansk hev ein hankyns *i*-stomn istaden, t. d. *bit*, glt. *biz* m. Ofte svarar og i vestgerm. ein inkjekyns *a*-stomn med fyrestavingi *ge-*, som laut falla burt i g.norsk. Her vert sett ein kross ogso attmed slike.

Substantivera adjektiv er † *djúp*, † *full*, *heið*, † *hol*, † *malt*, † *vé* (av **vîha-*).

G.norsken hev her ei mengd med nylagingar, verbalabstrakt med infinitivvokalen, slike som: *bang*, *bif*, *blak*, *brak*, *drep*, *dúr*, *dús*, *fjúk*, *gal*, *gan*, *geip*, *get*, *glat*, *glott*, *hjal*, *hvinn*, *hopp*, *kall*, *kals*, *klapp*, *kvein* (og f.), *reik*, *rek*, *skaf*, *skjall*, *skraf*, *skrap*, *skval*, *svell*, *þol* og mange fleire, endaa av *j*-verb, som *gœl*.

(1): *berg* (vestg. n.), † *brek*, † *brim*, † *gjald*, *hjalt* (og f.), † *hvel* og *hvél* (*hjól*), † *kerf* (*kjarf*), *kjarr* (= *kjǫrr* m.), *leg*, † *met*, *sinn* (vestg. m.), *skref*, † *þel*, † *þing*, *þref* (*þrep*), † *verk*; um *fell* (*fjall*), *fell* feld, *spell* øyding, *spell* (*spjall*) forteljing sjaa § 23; † *hrís*, † *líf*, † *níð*, † *sík*, † *skíð*, † *ávít* (got. *fraveit*), † *víg*, † *víf*, *bjóð* (vestg. m.), † *dýr* (av **deuza*), *fljót* (vestg. m.), † *grjót*, † *hlýr* (av **hleuza*), † *ljóð* song, † *spjót*, † *þjó* (av **þeuha*). — (2): † *bak*, † *band*, *barð* (vestg. m.), † *bland*, † *draf*, *dramb*, *dvǫl* pl., † *far*, † *fat*, † *gat*, † *gang*, *glam*(*m*), *grand* (eig. *s*-stomn), † *hald*, *happ* (§ 23 I 3), † *hland*, *hlamm*, *hrak*, *hrang*, *hvalf* (ags. f.), *hvarf*, † *ker*, † *lag* og *lǫg*, † *lamb* (§ 46), † *land*, † *mark*, *raf*, *rak* rak (i ljos), † *rak* det som rek, *rǫk* pl. utgreiding (vestg. f.), *sal* (ags. f.), *skars* trollkvende, *sprang*, *starf*, *svǫr* pl. (ags. f.), *tá* (av **tanha*), † *tal*, *trǫf* pl. (= *trefr* f.), † *þak*, *þang*, *vaf*, *val* (vestg. f.), *vall* sjoding, † *vamm*, † *varp*, *ver* var (av **vaza*); *beit* (ags. m.), *eið*, *reip* (vestg. m.), † *skeið*, *frauð*, *hlaup* (vestg. m. *i*-stomn), *hlaut*, † *lauf*, † *naut*, *raup*, *raus*, *saup*, *skauf* (ags. m.), *skaup*, † *skaut*, *skraut*, *staup* (ags. m.). — (3.): ei stor mengd med ord, mest verbalabstrakt: † *dolg*, † *brum*, † *folk*, *gol* (*gul*), *golf*, † *gor*, † *holt*, † *hold*, *kul*, † *orð*, *orf* (glt. m.), *run*, *skrum*, *sorp*, † *spor*, † *troð*, *torf* (ags. f.), † *þorp*; *bið* pl., *bit* (vestg. m.), *blik* (vestg. m.), † *drif*, *drit*, † *gin*, *glis*, *glit*, *gnið* poet., *hnit*, † *klif*, † *lið*, *lit* syn (vestg. m.), *rið* (vestg. m.), † *rif* riving, *uppris*, † *rit*, † *skip*, *skin*,

† slit, † snið, stig, svið, svif, svig, † svik, tig (*vera í tigi*, vestg. m.), *vit, † boð, † brot, † flot, flug, fok, frør* (av **fruza*), *hler* (av **hluza*), *† hof, hrot* flaga (poet.), *† hross, hrør* (av **hruza*), *klof, krof, † kol, kør* (vestg. m.), *† lof, log, † lok, † los, lost, of, † ok, op, roð, rof, rot, ruð, † skop, † skot, slok, † soð, tog* (vestg. m.), *tros, þot, þrot*; og av *a*-røter: *at* uppeggjing, *blak, drag, † fall, fang* (vestg. m.), *flak, gadd* (= *gaddr*), *gap, † gler* (av **glaza*), *† gras* (upphavleg *s*-stomn), *† haf, † hlað, † hvat, kaf, krap, ras, † salt, † skap, slag* (vestg. m.), *† stag, tak, † vað, * vald.* — (4.): *† át, dráp, fár* faare (ags. m.), *† hár, lát* (vestg. m.), *gráp* storm, *† nám, ráð* (vestg. m.), *ráf* (= *ræfr*, sjaa § 46), *rák, vás*; *† blót, gróm, hóf, † hóp, † hór, hót* pl. (got. f.), *hróf* (vestg. m.), *hróp* (vestg. m.), *† hrót, kóf, lóg, róg* (= *rógr*), *skóð* skadeleg ting, *sót, þóf.*

8. ***ô-stomnar.*** Verbalabstrakt og tingsord, mest tingsord. Liv-ord er so godt som ikkje att, med di at dei fyrrgermanske hokynsordi til dyrnamn o. dl. (t. d. lat. *equa* til *equus*) i samgermansk hev vorte til *ôn*- og *jôn*-stomnar. Her er berre aa nemna det eldegamle *† snør* sonekona (av **snuzô*). Av dyrnamn berre *rá* f. (av *raihô*, vestg. n. og veikt m.). Substantivera adjektiv er *flǫt, kveikar* pl., *órar* pl., *svalar* (*-ir*) pl. *spǫr* sparsemd, *stǫrr, † várar* pl. lovnad, *† vǫk, † vǫlt.* *ô*-stomnarne hev i g.norsk vorte mykje samanblanda med *i*-stomnarne, soleis hev mange av deim fenge plur. paa *-ir*.

a. Tingsord. (1.): *† bjǫrk, fjǫl* (og *-ir*), *† gjǫrð* (og *-ir*), *† hjǫlt* (*-ir*, = *hjalt* n.), *† hjǫrð* (*-ir*), *† jǫrð* (*-ir*), *† kverk* (og *-r*), *mjǫll* (§ 23 I 4), *rim* (ags. veikt m.), *spjalkir* (ags. m.), *spjǫr, strind*; *drif* poet. snødriv, *flík* (og *-r*), *hít, hlíf, † hríð* (*-ir*), *fjós* (*-ir*), *† þjóð* (*-ir*, § 27 II 4). — (2.) (dei som kjem av *a*-røter og soleis hev *a* som 3dje stig er medtekne, av di dei er vande aa skilja ut): *barar* (og *-ir*), *dǫf* spjot, *dǫf* dov, lend, *dǫkk* (av **dankô*), *flá* (av **flahô*) flaa, hylla i ei fjellsida, *fǫl* (av **falhô*) folga, *grǫf* (og *-ir*, vestg. n.), *grǫn* (og *-ir*; § 23 I 4), *† hǫll* (*-ir*; § 23 I 4), *† hǫm, † klǫpp* (*-ir*), *krá* (av **kranhô*), *kǫs, † lá* (av **lahô*), *lǫm* lam, hengsla, *† lǫn* (§ 23 I 4), *mǫl* mol, *† mǫn, † mǫrk* (*-ir, -r*), *† nǫf* (og *-ir*), *† nǫs* (og *-ir*), *rá* ro (av **ranhô*), *rá* grensa (av **raihô*), *† rá* raa (av **rahô*), *rǫnd* (*-ir*, vestg. m.), *rǫng* (*-r*; ags. m.), *skrá* (av **skrahô*), *skǫr* haar, *† slá* (av **slahô*), *† spǫng* (*-r*), *strǫnd* (*-ir, -r*; vestg. m. n.; § 27 II 4), *† stǫng* (*-ir, -r*), *† sǫg, † trǫð* (*-ir*), *† tǫng* (*-r*), *þǫll* (§ 23 I 4), *þǫmb* bogestreng, *vá* avkrok (av **vanhô*), *† vǫg* slede, i tydingi lyftestong pl. *vegr*, *† vǫmb, vǫr* (og *-ir*) vor, baatstød, *vǫrr* vørr, lippa, *ǫnd* forstova, *† ǫsp* (*-ir*); *† ár* (av **airô*), *† greip* (og *-r*), *kleif, † leif, neit* (for *hneit*) fint mjøl, *rein* (vestg. m.), *steik, sveit* (*-ir*), *þveit braut* (*-ir*), *flautir* pl. (ags. veikt f.), *klauf* (*-ir*), *laut* (*-ir*) søkk, dæld, *ló* (av **lauhô*; vestg. m. n.) engsletta, *rauf* (vestg. n.), *† taug* (*-ir*). — (3.): *dorg* (eller *i*-stomn?), *† fold* (*-ir*), *† for* (av **furhô*), *hodd* (vestg. m. n.), *† mund* hand, *skor* skard, *storð, tolg, † ull* (sjaa § 23); *limar* pl. greiner. — (4.): *skán, † skál* (og *-ir*), *tág* (og *-r*), *† vág* (*-ir, -r*); *† gróf.*

b. Abstrakt. (1.): *bjǫrg* (*-ir*), *† gjǫf* (og *-ir*), *gjǫll* = *gǫll*; *hlít* nøgd. — (2., ikkje faae er vel nylagingar, som *glǫp, hlǫkk, hlǫmm, kvǫð, lǫt, geis* osfr.): *dvǫl* (og *-ir*), *† fǫr* (og *-ir*), *glǫp* (= *glap* n.), *† gǫll, hlǫkk, hlǫmm* (= *hlamm* n.), *hvǫt, krǫf* (*-ir*), *krǫm, † kvǫl* (og *-ir*), *† kǫr, lǫð, lǫt* fraateljing, *† rǫdd* (*-ir*), *skǫll* (vestg. m.), *† skǫmm* (*-ir*), *† skǫr* avgjerd (eig. skjering), *spá* (og *-ir*), *† sǫk* (og *-ir*), *þǫkk* (*-ir*, vestg. m.), *† þǫrf, vá* skade (kannhenda av **vanhô*, ags. m.), *vǫmm* (jfr. *vamm* n.), *† eir, beit* beiting, *† dreif* dreiving (i tydingi „band“ pl. *dreifr*), *geis, † leið* (*-ir*), *leit, † reið, skreið, veig* styrke, ogso sterk drykk, *flaug* (og *-ir?*), *naut* nøyting, *þraut* (*-ir*; ags. m.). — (3.): *dul* (eller *i*-st.?), *† sorg* (*-ir*), *† stund* (*-ir*). — (4.): *† náð* (*-ir*; truleg laant), *† rás* (*-ir*), *† sát, † tál.*

9. ***Stomnar paa -va*** (*-vô*). Fyrrgermansk primært og sekundært suffiks; ikkje lenger livande i samgermansk; difor berre faa ord av dette skapet. I g.norsk er det ofte vandt aa skila dei stomnar som hadde *v*, av di *v*-en ofte er burtfallen. I sume ord høyrde *v*-en med til roti, so at desse ord retteleg er *a*-stomnar.

1. Adjektiv. *døkkr*, † *fǫlr*, † *frár*, *frjór* (*fræ̂r*), † *gǫrr* (*gørr*), † *hǫss*, *kløkkr*, *mjór* (*mæ̂r*), † *sljór* (*slæ̂r*), † *ǫrr*, og desse, der *v*-en er burtfallen: † *blár*, † *grár*, † *knár* (ags. *gecnǣwe*), *rór*. I desse stomnar høyrer *v*-en med til roti (altso upphavleg *a*-stomnar): † *fár*, † *hár*, † *kvikr*, † *vǫkr*; *lǫskr*, † *rǫskr*, likeins i desse, der han er burtfallen: *dár*, † *hrár*, *trúr*, *þrár*; *hlæ̂r* (av **hlâvja*). Sume var upphavleg *u*-stomnar, der *-u* ved samanblanding med *-va* vart til *-vu* (*-vja*): † *myrkr*, † *styggr*, † *þrøngr*, † *þykkr*, † *øngr*, likeins desse, der *v* høyrde til roti: *dyggr*, † *gløggr*, † *hnøggr*, † *hryggr*, *snøggr*, † *tryggr*; *ǫlr* er nylaga.

2. Hankyn. † *bǫrr* (poet.) tre, † *hǫrr*, † *jór* (av **ehva*) hest (pl. ogs. *-ir*), *spǫrr* (vestg. veikt) sporv, † *Týr*, pl. *tívar*, † *þér* (av **þeg-va*), † *ýr*; † *sæ̂r* (*i*-stomn, av **saig-vi*); † *kjǫrr* og † *mǫrr* (av *marh-*) er upphavleg *u*-stomnar. — I desse høyrer *v* til roti: † *már*, *rǫggr* (= *rǫgg* f.), *skrǫggr* ulv, † *sǫngr*, † *snæ̂r* (*i*-stomn) og likeins i desse, der han er burtfallen: *gluggr* (vel helst *i*-stomn, jfr. *glyggr*), † *nár* (*i*-stomn), *nór*, † *søkkr* (*i*-stomn). Utvida til *n*-stomnar: *fjǫrvar* = *fyrvar*, *sørvar* pl. poet., † *vǫðvi*; i *klé* og † *lé* høyrer *v*-en til roti.

3. Inkjekyn. Substantivera adjektiv er vel † *bǫl* og † *sǫl*. Andre *va*-stomnar er: † *fjǫr*, † *fræ*, † *hræ*, *kjǫt*, *lyng*, *læ*, † *mjǫl*, † *smjǫr*, *skrǫk*. Dessutan desse, der *v*-en hev falle burt: *bý* (ags. f.), † *blý*, *slý* (ags. m.), *strý* (av **strîgva*). I † *hǫgg* høyrer *v* til roti, likeins i desse, der han er burtfallen: *brugg*, † *bygg*, *dá*, † *bú*, † *hlé*, † *kné*, † *strá*, † *tó*, † *tré*; † *ǫl* var upphavleg konsonantstomn (**aluþ*).

4. Hokyn. Substantivera adjektiv er *tryggvar* pl. Andre *vô*-stomnar er: † *bǫð*, *stǫð*, † *gǫtvar* pl. (poet.) bunad, *þrǫng* (ags. m.), † *ǫr*, og desse, der *v* er burtfallen: † *brá*, *gjá* (av **gîvô*), † *ró*, † *sin*. I desse høyrde *v* til roti: *dǫgg* (vestg. m. n.), *lǫgg*, *rǫgg*, likeins i desse, der han er burtfallen: † *á*, (*goð*)*gá*, *há* (av **hâgvô*), *þinghá* (av **havô*), *há* skinn (av **havô*), † *kló*, † (*eld*)*stó*, † *þrá* (utvida til *n*-stomnar *svala* osfr. sjaa § 18 2). I *bǫð* og *stǫð* kann suffikset segjast vera *-þvô*; *-þvôn* hev me i *ótta* (sjaa § 20 2).

10. *Stomnar paa -ma* (*-mô*). Jfr. § 19.

1. Adjektiv. Berre nokre faae: † *armr*, *aumr*, *naumr*, *olmr*, † *rúmr*, † *skammr*, † *varmr*; *grímr* (namnet). Suffikset *-ma* laga ogso eit fyrrgermansk superlativ. Av slike er att: † *framr*, † *frum-* og subst. † *mjǫðm* f. (av **medumô*: *miðr*).

2. Hankyn. Mest tingsord, nokre faae abstrakt: † *hjalmr* hjelm, † **hjalmr* i *hjalmvǫlr*, *jalmr*, *jarmr*, kannhenda **fjalmr* i *felmsfullr* (*fjalms-*; jfr. got. *us-filma*), *hljómr* (got. veikt m.). — *almr*, † *armr*, *baðmr*, † *barmr*, † *faðmr*, † *farmr*, *garmr*, † *halmr*, † *harmr*, *hvarmr*, *karmr*, † *malmr*, † *svarmr*, † *þarmr*, *eimr*, † *heimr*, *hreimr* skrik, ank, † *seimr*, † *draumr*, † *flaumr*, (*gaumr* = *gaum* f.), † *glaumr*, † *saumr*, † *straumr*, † *taumr*. — *ormr* (vestg. *i*-stomn), † *stormr*, † *botn* (for **botm*). — † *dómr*, *gómr* (vestg. veikt), *rómr*. Uklaart er *ilmr*.

3. Inkjekyn. Berre nokre faae: *sveim*; † *hrím* (ags. m.), *lím* (vestg. m.), † *slím*; *skim*, *húm*, *rúm* (vestg. m.); *lim* og *blóm* er vel upphavleg kollektiv med *ge-*.

4. Hokyn. † *skalm*, † *meiðmar* pl., *reim*, † *gaum*; *limar* pl. greiner; *basmir* pl.

11. *i-stomnar.* Hankyns- og hokynsord. Dei faae fyrrgermanske adjektiv paa *i*, som fanst, hev vorte til *ja*-stomnar (t. d. *sæll*, *rýrr*) eller til *a*-stomnar. Suffikset *-i* var primært. I rotformerne finst alle avljodsstig, mest det tridje. I g.norsk hev *i*-stomnarne vorte mykje samanblanda med *a*- (*ô*-) og *ja*-stomnarne, so ein ofte berre kann skila upphavlege *i*-stomnar ved samanlikning med nærætta maal. Um stomnarne paa *-þi* og *-ni* sjaa § 28 og 24.

1. Hankyn. *a.* L i v - o r d: (1.): † *vinr*, *gríss* (kannhenda upph. *a*-st.), † *lýðr* (og *-ar*). — (2.): † *elgr*, *gestr*, *halr* (sjaa § 25), † *hvalr* (og *-ar*, kannhenda upph. *a*- eller *s*-stomn), † *svanr* (upph. *a* st.?), † *valr* (utan pl.) dei fallne, † *valr* falk (laant), † *sauðr* (upph. abstrakt: „offer"). — (3.): † *burr*, † *konr*, † *þulr*, *rytr* (ein fugl).

b. Tingsord. (2): *bekkr* benk (vestg. f.), † *bekkr* bekk, † *belgr, falr, feldr, hár* keip, † *hamr* (vestg. veikt), *hlekkr* (vestg. f.), *hlemmr* (jfr. ags. *hlemm* m. brak), *kengr,* † *matr,* † *mergr* (upph. *a*-st.), † *salr,* † *sekkr* (og *-kar*; laant), † *serkr,* † *stafr* (upph. *a*-st.), *stekkr,* † *strengr, þvengr* (ags. *a-st.*); † *leistr,* † *sær, grautr,* † *reykr.* — (3.): *bulr, hlum(m)r,* † *hlunr* (*hlynr*), † *rugr,* † *sullr* (upph. abstrakt), † *gripr* (likeins), *limr* (og *-u*, akk. pl.; jfr. *limar* § 10, 4), *skutr.* — (4): † *bær, lækr.* † *veggr* var upphavleg *u*-st. (got. *vaddjus*), † *marr* (hav, sjø) var i frumgermansk n.

c. Abstrakt. (2): *bragr, brestr* (eller *a*-st.? so vestg.), † *hrekkr,* † *skellr, sprengr,* † *svelgr,* † *søkkr, þefr,* † *þrekr, verkr,* † *steytr.* — (3.): † *byrr,* † *drykkr, dy(n)kr,* † *dynr, dyttr,* † *fundr, grunr,* † *kylr,* † *munr,* † *mundr,* † *upprunir* pl. framvokster, *stynr* (ags. *gestun*), *styrr, styrkr,* † *sultr,* † *sylgr* (jfr. *svelgr*), † *þrymr,* † *þykkr, urðr* (*yrðr*) hending, *ylr*; *hrinr, hvinr,* † *skriðr, svifr* (?), † *svipr,* † *bugr, dugr,* † *flugr, fnykr, gyss, hnykr, hrytr* snorking, † *rykkr, skykkr, strykr, þytr*; og av *a*-røter: † *fengr, hagr,* † *skapr,* † *slagr.* harpeslaaing. — (4.): *skrækr, glæpr, slægr.* — Ikkje alle er gamle ord (*hvinr* o. dl.) Sume er berre laga av *j*-verb som *glymr, gnyðr, rynr, ymr.*

2. Hokyn. Faae. *a.* Liv- og tingsord: *drós,* † *kván, snót,* † *urðr* lagnadsmøyi (upphavleg abstrakt), † *ær* saud er vel upph. *î*-st. (**avî-*); † *borg, dróg, dupt, dæl, grind* (pl. ogso *-r*), † *hurð,* † *lund,* † *skeið* herskip, *slóð,* † *urt, váð*; *grund* er vel upphavleg *u*-stomn.

b. Abstrakt. *brigð, dul* (?), *fræs,* † *hugd* (*-úð*), † *seyð,* † *ván.*

12. ***u-stomnar.*** Fyrrgermansk primært suffiks *u-*, laga adjektiv og substantiv, mest hankyn. Alle avljodsstig.

1. Adjektiv. Upphavlege *u*-stomnar var: † *harðr,* † *kyrr,* † *sætr,* † *þjukkr,* † *þunnr,* † *þurr,* † *ǫngr,* kanskje † *sterkr* (*styrkr*). Dertil † *fjǫl.*

2. Substantiv. Næsta berre hankyn. *a.* Livende og ting: † *áss, drǫttr* dramp, slamp, *hlǫðr* (poet.), † *Hǫðr, mǫgr*; *gǫltr,* † *kǫttr, mǫlr, svǫrr* ein ræfugl, *þrǫstr*; † *bógr, bǫlkr* (vestg. veikt), † *bǫrkr, flǫtr* flata, † *hjǫrr* (hev ogso vorte *va*-stomn), † *knǫrr,* † *kviðr* buk, *kjǫlr* (ags. veikt), *kǫkkr,* † *liðr,* † *limr* (ogso *i*-stomn), † *lǫgr,* † *mjǫðr, mǫkkr,* † *mǫrr,* † *spǫlr, stjǫlr* (ags. veikt), † *stigr* og *stígr* (ogso *i-*, *a*-stomn), *svǫlr* poet. hav, *svǫppr,* † *viðr,* † *vǫlr,* † *vǫndr, vǫrr* aaretak. Upphavleg *a*-stomn var † *hjǫrtr* (av **heruta*), *n*-stomnar † *bjǫrn* og † *ǫrn. þreskjǫldr* var upphavleg *a*-stomn, † *fótr* som hev *u*-bøygjing i sing. var upphavleg konsonantstomn. Hokyn er † *hǫnd* (pl. *hendr*); sume av dei sokalla konsonantstomnar som *rít* var visst upphavl. *u*-stomnar. Inkjekyn er † *fé* og upphavleg *mjǫðr.*

b. Abstrakt: † *gráðr, kviðr* dom, † *litr* (vestg. *i*-stomn), † *siðr,* † *tøgr.*

Nokre faae stomnar paa *-nu*: † *sonr,* † *spánn* og kannhenda desse, der *n* var tiljamna i fyrrgermansk (§ 23): *bǫllr* (vestg. veikt), *hǫttr, knǫttr, vǫttr* (vestg. f.); eit fem. paa *-nu* var vel † *kvern.* Paa *-mu* hev me † *þrǫmr,* paa *-ru*: † *árr* sendemann, og upphavleg vel og † *veðr* (gen. *veðrarlamb*), † *hungr* og † *vetr* (got. *vintrus*).

Um *-þu* sjaa § 29.

Ordskap med j.

13. ***Stomnar paa -ja.*** Suffikset *-ja* var upphavleg adjektiv-suffiks, primært (d. v. s. det laga adjektiv or verbalroti) og sekundært (or nomen). Substantivi paa *-ja* (*-jô*) var daa fraa fyrste upphavet substantivera adjektiv.

1. Adjektiv. Utanum nokre faae eldegamle primæradjektiv som † *miðr* og † *nýr* (av **neuja*) kann ein kløyva heile mengdi av adjektiv i verbaladjektiv og substantivavleidingar.

a. Verbaladjektiv. Paa desse er talet stort i alle germanske maal og mest i gamalnorsk. Nokre hev aktiv og nokre passiv tyding, og sume baae tydingar.

Substantivera adjektiv er *eykr* (av **jaukja*), † *seggr*, *skær* poet. hest (av **skâvja*, til *skæva*), † *vigg* (til *vega*).

1. stig hev berre (*sjalf*)-*birgr*, *brigðr*, *gildr*, *vígr*, *virkr*, men alle desse er kanskje heller aa rekna for substantivavleidingar; 2. stig hev ogso berre faae og av desse kann likeins sume vera substantivavleidingar: *drekkr*, *hardfengr*, † *gengr*, *gløggþekkr*; *slíðrbeitr* (eller *a*-stomn?), *fleygr*, *gneypr*, *greypr*, *beinskeytr*. Med. 3. stig: † *auðfyndr* (helst til *fundr*), *slyngr*, *féskylfr*, *styrkr*, *samþykkr*, *yrkr*, *jafnyndr* (til *vinda*).

Stormengdi hev lengjing (4.): † *bærr*, *-dræpr*, † *frægr*, † *gæfr*, *gætr*, *græfr*, *hæfr*, † *-kvæðr*, † *kvæmr* (*kœmr*), *lægr*; † *mætr*, † *næmr*, *djúp-sær* (til *sjá*), † *-sætr*, *kveldsvæfr*, *ráðþægr*, *vægr*, *værr*, *ætr*; *vandblœtr*, *motdrœgr*, † *fœrr*, *snemmgrœr*, *grœfr* (= *græfr*), † *kœnn*, *guðrœkr*, *skœðr*, *slœgr*, *snœrr* snøgg, *fátœkr*, (*v*)*œðr*, *œgr*, *ú-œll* (til *ala*). Til nokre er det ikkje verb: † *hlýr* (av **hleuja*), † *mildr*, *hlær* (av **hlâvja*), † *mærr*, *sprækr*, *stækr*; *hœgr*, *-rœðr* (til got. *raþjan*), *œrr*, *œfr*.

b. N o m i n a l a v l e i d i n g a r, upphavleg med tydingi: som høyrer til eller hev kome av, jfr. lat. *patrius*. Dette slaget hev kome burt i germansk (adjektiv paa *-ug* (*-ig*) og *-în* hev kome istaden) men sume hev halde seg som substantiv (sjaa 2). Einstaka avleidde adjektiv er † *gegn* (av *gagn*), *merkr* truverdig, † *ríkr*, *skyldr* skyld, *þekkr*, † *vænn*. Derimot er det, serleg i gamalnorsk, ei stor mengd med adjektiviske possessiv-samansetningar paa *-ja* jamsides med deim paa *-a*, t. d. *fagryrðr* = *fagrorðr*. Slike adjektiv er t. d.: † *einhendr*, † *fjórfœtr*, † *ferskeytr*, † *bláeygr*, *hall-lendr*, *gulrendr*, *ferskeptr* osfr. Ogso med præposition til fyreled: *íendr*, *ørendr* (*ǫnd*), † *ílendr*, *ørsekr*, *ørvænn* osfr. Same slag ord utan fyreled svarar til vestgermanske samansetningar med *ge-* (som laut falla burt i g.norsk): *erfiðr*, *eygr*, *lendr*, *lystr* lysta, *sekr*, *sýsl*, † *tíðr*, *ærr* (av *ár* n.), *líft* (*e-m er líft*) av **lífr*; *yrmt* kjem vel av eit **yrmr*, men *þýft* (tuvut) snarast av eit **þýfðr* som *steint ok reint* av **steindr*, **reindr*.

2. Hankyn. *a.* Dei p r i m æ r e *ja*-avleidingarne hev næsta alle vorte ihopblanda med *i*-stomnarne i bøygningi, so det ofte er vandt aa skila kva som er upphavleg *ja*-stomnar: *beðr* (vestg. n.), *blær* gust, *drengr*, *eykr*, † *Freyr*, *gnýr*, *heggr*, † *herr*, *hrœrar* pl., *hylr*, † *leggr*, † *niðr*, † *pyttr*, *rifr*, *ryðr* rust = *ryð* n. (glt. *a*-stomn: *rot*), † *seggr*, † *þrekkr*, *vefr*, † *veggr* kile. Av ord paa *-ir* høyrer hit poet. *yllir* (*ullir*) vev-riv (til germ. st. vb. *wellan* rulla).

b. Dei s e k u n d æ r e er stormengdi. Utan noko (g.norsk) grunnord hev me † *endir* (og *endi* m.), *hersir*, *kefsir* træl, † *mækir*. Grunntydingi var „høyrande til" eller „som hev", t. d. *hirðir* av *hjǫrð*, *hilmir* av *hjalmr*, † *firar* poet. (grunnform **ferhvja*) til *fjǫr*. Av slike ord var det ikkje upphavleg so mange i germansk, men i g.norsk tok dei storom til, serleg i skaldemaalet, mest som kjenningsnamn paa dyr og reidskap som *hǫsvir* ulv, *gyldir* ulv, *gillir* ørn (til *gjallr*), *hveðnir* ein fisk (til got. *hvaþô* fraud), *gjǫlnir* ein fisk (til *gjǫln*), *lǫgðir* sverd (av eit **lǫguðr*), *víðir* hav (*víðr*) osfr. Or tydingi „som høyrer til" eller „som hev" vart det lett verkarord, so og i andre germanske maal, som likevel ikkje hev mange slike; i g.norsk og serleg i skaldemaalet var dette ordskapet mykje frævt; her er det ei mengd med verkarord og mytiske namn paa *-ir*, og dei vert ikkje berre laga av nomen, men ogso av veike verb. Dette kunde lett gaa for seg; for endaa um t. d. *hirðir* retteleg kjem av *hjǫrð* og *erfir* av *arfr* osfr., so kunde dei like so vel synast koma av *hirða* og *erfa*; soleis kom daa upp t. d. *geymir* til *geyma*, *stœrir* til *stœra*, *hristir* til *hrista*, *skelfir* til *skelfa* (*-fð-*), *skenkir* til *skenkja*, *stefnir* til *stefna* osfr. Paa denne maaten er ord som t. d. *hilmir* og *fylkir* gamle, men ord som t. d. *stillir* og *stýrir* nye. Kor frævt dette ordskapet var, kann ein sjaa av det at verkarord av anna skap kunde verta umlaga, so dei fekk dette skapet, t. d. *vísir* i staden for det eldre *vísi* m.

I skaldemaalet er merkande ein flokk med ord paa *-nir* (jfr. *hveðnir* ovanfor). Slike ord kom upphavleg av ord paa *-na*, t. d. *mjǫlnir* av eit **meluna*, *móðsognir* av partic. *soginn* og mange andre av particip, eller av *n*-stomnar som *tøgnir* førar av *-togi*, *dropnir* av *dropi*, *hveðnir* av **hvaða*. Men deretter vart sjølve endingi *-nir* fræv, so det laga seg t. d. *fjósnir* træl av *fjós*, *mélnir* hest av *mél*, *blaðnir* sverd av *blað*, osfr.

Sume ord paa *-ir* hev vorte til eit slag verbalabstrakt: *beinir* = *beini* m., *fellir* (*fjárfellir*) daude, *flýtir* = *flýti* f. fljotleik, (*g*)*reiðir* = (*g*)*reiði* m., *hneisir*, *hnekkir*, *léttir* = *létti* m., *missir*, *skyndir* = *skundi* m. skynding, *sløkkvir* („*sorga sløkkvir*"), *sviptir* tap, *barnsýkir* = *barnsótt*, *þerrir*.

Av tingsord hev me *heilir* = *heili* m., *hellir* (til *hallr*), *mækir*, *mælir* forutan slike reine verkarord som poet. *seyðir* eld odl. Hit høyrer og trenamni: *elrir* (= *alri*, *ǫlr*), *einir*, *reynir*, *þyrnir*, *víðir*, og dessutan *ýlir* (av *jól*) maanaden des.—jan.

Upphavlege *ja*-stomnar var og nokre folkenamn, som alt i samgermansk tid hev vorte *i*-stomnar, som *Danir*, *Frísir*, *Grikkir* (eldre *Grikkjar*), *Eynir*, *Egðir*, *Firðir*, *Háleygir*, *Harðeng*(*r*)*ir*, *Rygir* (eldre *Rygjar*), *Sygnir*, *Þilir*, *Vestfyldir*, *Vermir* (eldre *-ar*) osfr. Lengjingsavljod hev *Læsir*, jfr. *dœll*.

3. **Inkjekyn.** Tingsord og abstrakt. Primære. Or sjølve roti (stundom avlidi) kjem: † *ber* (jfr. ags. *baso* raud), *dý* (kannhenda av **dunhja*), † *egg*, † *fen*, *fley* (grunnord fyrrgermansk), † *geð*, *glygg* (= *glyggr* m.), *gref*, † *hey*, *hregg* (av **hrajja*, kanskje til *hrína* støyta), † *hý*, † *kyn*, † *lyf*, *mý* (av **mûja*), † *nef*, † *net*, † *rif*, *ryð* (= *ryðr* m.), *set*, *sigg*, *skegg*, *sker*, *ský* (av **skeuja*), *skyr* (av **skurja*, men hev ikkje noko *j* i bøygningi), *ver* (ags. m.), † *veð*, † *víti*. Nyare er slike som ikkje hev noko *j*: *blys* (ags. m.), *glys*, *ryð*, *slys*, *stryk*; dei er vel upphavleg hankyns *i*-stomnar.

Substantivera adjektiv er *mið* (utan *j*- i bøygningi), *nið* (= *niðar* pl.), *hlý* (adj. *hlýr*).

Sekundære. Slike er † *flet* (til *flatr*), *gil* (til ein *la*-stomn **gi-la*), *gren* gren, hi (til *grǫn*), † *men* (til *mǫn*), *nes* (ags. m. til *nǫs*), *sel* (til *salr*), *stef* (til *stafr*), *þil* og *þili* (til *þel*). Eit eldegamalt bruk hev *ja*-suffikset i minkingsord; slike er upphavleg *fyl*, † *kið* og vel og *grey* (til *grár*), jfr. ogso † *stykki* (: *stokkr*).

Fræv var *j*-avleidingi av nomen berre der det var lang rotstaving, og mykje frævare i g.norsk enn i dei andre frumgermanske maali. Desse avleidingarne skipar seg i tvo flokkar:

a. Tingsord (jfr. lat. *regium*). Eit substantivera to-adjektiv er *eski* øskja (*askr*). Mest hev ordi tydingi „som høyrer til", „er budd med", som *tyr*(*v*)*i* (: *tjara*), *erfi*, *geiri* spjotblad (*geirr*), *helsi*, *knýti* (*knútr*), *kylfi*, † *vengi* (*vangr* kinn), *efni* („som høyrer til arbeidet" jfr. *afl* § 16 I a), † *embætti* (*ambátt*). I andre avleidingar skil ikkje tydingi seg noko vidare merkande fraa hovudordet, t. d.: *bendi*, *besti*, *byrgi*, *bœli*, *díki* (: ags. *dîc* m.), *eiði* (*eið*), *engi* (*eng*), *epli* (: ags. *æppel* m.), *gerði* (*garðr*), † *hepti* (*hapt*), *herbergi* (: glt. *heriberga* f.), *híði* (*híð*), *hyrni* (*horn*), *hreysi* (*hreysar*), *kefli* (*kafli* m.), *líki* (*lík*), † *milti* (*mjalti* m.), *nisti* (*nest*), *skepti* (*skapt*), *slitri* (*slitr*), *snœri* (: glt. *snuor*), *stefni* (*stafn*), *sæði* (*sáð*), *trýni* (*trjóna*) ofl. Ofte er likevel tydingi meir eller minder klaar kollektiv (upphavleg som i vestg. med fyrestavingi *ge*-): *byrði* (sida paa eit skip), † *fiðri* (*fjǫðr*), † *fylki* (*folk*), † *merki* grenseskil (ags. *gemierce*), † *smíði* (*smíð* f.), † *sørvi*, *þýfi* tjuvegods og i avleidingarne av trenamni: *birki*, *bœki*, *eski*, *espi*, *hesli* osfr. (jamlaga stuttstava: *greni*). Slikt kollektiv og til livende (jfr. got. *gaskalki*): *hænsni* (: *hænsn*), *yxni* (: *yxn* pl.), *skyrsi* (med avljod, til *skars*). Ein sers stor flokk er dei kollektive samansetningarne med nomen eller præposition (jfr. lat. *aequinoctium* jamdøger) t. d. *bý-flygi* (= *býflugur*), *illyrmi* (= *illir ormar*), *villifygli*, *fjǫlmenni*, *langfeðri*, *illgresi*, *alvæpni*, *úthýsi*; men mest merkjer slike ord den einskilde ting eller det einskilde livende som utskilt (specialisera) ved fyreleden, t. d. *alþingi*, *einvígi*, *þunnvengi*, *hávetri*, *jafnnætti*, *rúmsævi*, *nýlendi*, *útfiri*

(: *fjara*); *ungmenni, illmenni, unghryssi, illþræli* osfr. Med umsyn paa formi kann det merkast at det finst ikkje faae stuttstava jamlagingar: *býflygi, stórhveli, miðdegi, anddyri, illgresi, flórþili, ǫndvegi, ungviði* ofl.; jfr. dei usamansette *greni, teði* (*tað*). — Um eit kollektiv paa *-þja* sjaa § 27 3.

Av adjektiv er avleidde: *gæði* gode ting, † *hýski* (**hîviskja*, av eit adj. paa *-sk*). Ikkje avleidde med *j* men substantivera av adjektiv paa *-j* er slike som *sæti* (*-sætr*), *skæri* soks, skjære (*-skærr*), *blœti* (jfr. *torblœtr*), *mannœli* (jfr. *illmenni* odl.) ein som folk maa føda til unyttes (jfr. *œliligr*, til *ala*); utan adj. i g.norsk: *hæli* (: *hela*).

Av adverb. (præp.): *enni* (**anþja*, jfr. *and-*), *inni* (: *inn*).

Av verb kjem: *deili, kenni, keyri* svipa, *leiði* bør, *leiti, leyni, lýsi, spenni, stilli, stýri* (sume av deim kunde kanskje like so vel koma av substantiv: *leið, leit, laun, ljós*).

b. Abstrakt. Ogso desse gjeng ut fraa kollektivtydingi. Av substantiv er avleidd: som *j*-avleiding av ord med fyrestavingi *ge-*: *grenni* (: *granni*), *mægi* (: ags. *gemæga* m. skylding), *neyti*, † *sinni* (: *sinni* m. = **gesinþan*), dessutan: *vætti* (: *váttr*), *vitni* (: ags. *vita* veikt m.), *gildi* gilde (jfr. ags. *gegield* n.), *svefni* samlega, † *gengi* (her hadde ogso grunnordet *j*: ags. *gegenga* m. fylgjesvein). Utan større skilnad fraa hovudordet: *brigði* (*brigð*), *dœmi* (*dómr*), † *eðli, øðli* (*aðal*), *gildi* betaling (*gjald*), *hœfi* (*hóf*), *lyndi* (*lund*), *læti* (*lát*), *merki* (*mark*), *mæli* (*mál*), † *ræði* (*ráð*), *skipti* (*skipt*), *veldi* (*vald*), *yndi* (*unað*), *œði* (*óðr*) ofl. Av adjektiv: (†) *deyfi*, (†) *eyði, frelsi*, (†) *fræði, heimili*, (†) *hrýfi*, (†) *hylli, lýti* (*ljótr*), † *ríki, snerpi* ofl.; hit høyrer vel og † *kyndi* (: *-kundr*), *kynni* (: *-kunnr*); (†) *mengi* (: got. *managƨ*); til † *minni* (**-minþja*) er det ikkje noko germansk grunnnomen; *eldi* avling, ogso: avkjøme, av eit subst. **aliþ-* i *ali-dýr* odl. — Dertil ei mengd med samansette: *harðyrði* (: *harðorðr*), *hardbrýsti, ágirni, atferli, athygli*, ord paa *-leysi* osfr.

Desse inkjekyns abstrakti vert bruka paa lag som hokynsordi paa *-î* (§ 22 II), og i vestgerm. svarar mest slike (†). Ogso i gamalnorsk finn me ikkje sjeldan tvikynsord t. d. *deyfi, hrýfi, athygli, ágirni, harðbrýsti, harðýðgi, háreysti, beinskeyti, kostgæfi* ofl.

Dertil kjem av adjektiv som hadde *j* i fyrevegen (jfr. *hæli* osfr. 1) t. d.: *fœri* (: *fœrr*), *tœki, sœri, gæfi, kostgæfi* (*-gæfr*), *athæfi* (*hæfr*), *kvæði* (*-kvæðr*), *lægi* (*lægr*), *næmi, neyti* bruk (*neytr*). Til *ýki* (for **œki*) vantar det grunnord (**œkr*: got. *vôkjan*).

Av verb: *fylgi* (: *fylgja*), *fiski* (og f.), *fygli* (og f.), *gildri* (: *gildra*).

14. ***Stomnar paa -jô*** (*-î*). Dei fyrrgermanske stomnarne paa *-iâ* og *î* (*iê*) rann ihop i germansk til stomnar paa *-jô*. Gamalnorsken hev eit minne um *î*-stomnarne i nominativendingi *-r* for nokre av desse ordi. Stomnarne paa *-jô* gjeng jamsides med deim paa *-ja* og var likeins fraa fyrste upphavet substantivera adjektiv. Dei fyrrgermanske *î*-stomnarne var anten personord (hokynsformi til hankynsnemningar) eller ogso verbalabstrakt, nokre faa tingsord. Etter dette skipar *jô*-stomnarne seg i tri flokkar:

a. Liv-ord. Slike er: † *mær* (: *mǫgr*), † *nipt* (ein gong akk. *nipti*, : *nefi*), † *þý*, sjeldan ogso *þír* (: *-þér*), † *brúðr* (sjaa § 27 4), *dís, gýgr, rýgr, Fjǫrgyn, Hlóðyn*; *gyltr* (til *gǫltr*, med avljod), † *merr* (: *marr*), *ylgr* (: *ulfr*), *gymbr*, † *hind, reyðr* røyr (av *rauðr*), *reyðr* røyrkval (gen. ogso *-rar*, av *rauðr*), *æðr* ærfugl.

b. Tingsord. Av sjølve roti kjem: † *ben, des, dregg, dys*, † *egg, fel* mage, *fit* fit, eng attmed vatn, *fles*, † *hel*, † *herðar* pl., *herfr* (? uvisst, kannhenda *herfi* n.), *hes, hreðjar* pl., *hreysar* pl., *ið* (gen. *-jar*, pl. *-ir*; sjaa § 27 4), *mykr, mýrr*, † *nyt* mjølk, † *skel*, † *unnr*, † *vin*. Avleidde av eitkvart nomen er: *byrðr* (§ 27 4), † *elfr* (til eitt fyrrgerm. adj. med tydingi „kvit“), *ermr*, † *ey* (av **a(g)vjô*, til *á*), *eyrr, fit* taahinna, poet. ogso vev (skyld med *fet*), *festr, fleyðr* (§ 27 4), *il* (ogso m. § 25), *næfr* (§ 47 2), † *æðr*, † *øx* (§ 47 2), *helgr* (: *heilagr*). Med avljod: *dœl* og *mœrr* (poet.) land (eig. „myrland“, skyld med *marr* sjø). Ogso dei substantivera adj. *gørsemi* og *gørvi* bunad høyrer hit.

c. Abstrakt. Slike er: *fiski* (ogso n.) *fygli* (ogso n.) fugleveide, *flæðr* (§ 27 4), *fyllr* (og *fylli*), † *gunnr* (§ 27 4), † *hildr* (§ 27 4), *lygi*, † *sifjar*, *skyn* (av eit adj. **skuni-*), † *syn*, † *veiðr*, *vitund* (§ 26).

Ordskap med -n.

15. ***Stomnar paa -n.*** Desse stomnar ligg tett upp til *a* stomnarne. Dette syner seg millom anna i det, at i samansetning og avleiding kom upphavleg *a*-stomnen i staden: *aug-sýnn*, *svarteygr*, *man* n. (av **ge-man*), *man-vit*. Vidare gjeng *n*-stomnar og *a*-stomnar ofte jamsides fraa fyrrgermansk tid (*holmi*: *holmr*); dessutan kann i germansk alle adjektiv verta *n*-stomnar („bundi form“). Det ser ut til at suffikset *-an* upphavleg gav einmenningstyding (var individualiserande). I fyrrgermansk tid var desse stomnar adjektiv og substantiv mest av hankyn og inkjekyn; hokynsordi er mest komne upp i germansk. I den samgermanske bøygningi skifte *-an* og *-in*, og i nokre høve var det berre *-n*, t. d. **man-n-*, **uhs-n-* (*yxn* pl.) ofl. Suffikset var baade primært og sekundært. Umfram hovudsuffikset *-an*, var det og eit suffiks *-jan* og tvo ufræve *-van* og *-man*.

16. ***Suffiks -an.*** Med dette (fyrrgerm. *-on*) vart det laga ord for livende og ting, og i germansk ogso abstrakt.

1. Hankyn og adjektiv. *a.* Liv-ord; adjektiv. Eldegamle ord er *ái* langgodfar (jfr. got. *avô* bestemor) og † *afi* mann (rot **ab* arbeida; dertil *efni* n.). Som primært suffiks lagar *-an* verkarord endefram av roti; mest med lægste avljodsstig (3.). Nokre faae usamansette som † *bani* (ogso abstrakt), † *risi*, *fangi*, *hangi* (*sali* seljar kjem vel av *sal*, som *kaupi* av *kaup*); adj.: *þurfi*, *þarfi* (*þarfr*), *dumbi* († *dumbr*), *lami* (vestg. st.), *valdi* (*valdr*); poet.: *aki*, † *boði* (i prosa i samansetn. og som tingsord), *bragnar*, † *floti flotnar*. † *gotnar*, *skati*, † *valdi*. Mykje aalmennare i samansetningar, i prosa: † *sendiboði*, *heimdragi*, † *sæfari*, *gjaldkeri* (av *-*kuzan*), *ættleri* (-**luzan*), *úmagi* (: *mega*), *erendreki*, † *landseti*, *dróttseti* (vestgerm. med avljod *-â-*), *andskoti*, *harpslagi* (jfr. glt. *manslago*), *boðslotti*, † *dróttinsviki*, † *hertogi*, *farþegi*; *aurriði*, *sumarliði*. Ogso adjektiv: *trollriða*, *blóðrisa*, *sjalfala*, *sjalfskapa*, ofte med passiv tyding (i samband med partic. paa *-inn*), som *hríðdrepa*, *hernumi* (men *fullnumi* aktiv), *nauðreka*, *sundrslita*, *hamstoli*, subst. *eimuni*. Ogso med infinitivvokalen: *barnberi* umhender, *hólberi* ein rosar, *valberi* stavberar (glt. *-boro*), *reykberi* ljore.

I skaldemaalet er sovorne samansette substantiv og adjektiv mykje aalmenne, som *-blóti*, *hringbroti*, *gnýfari*, *árgali* hane, *eiðrofi* eidbrjotar, *eiðrofa* adj., *arftaki*, *eiviti* eld, og mange fleire. Her ogso av veike verb (samansett og usamansett), t. d. (av *ô*-verb:) *fríði*, *hornglói* vêr, *hati*, *hraði* som skundar paa, *hvati*, *vísi*; (av *ê*-verb:) *leiðsagi*; (av *j*-verb:) *herberi* (: *berja*) sverd, *-brigði*, *støkkvi*, *meinsvari*, *-veiti*, *-yrki* ofl. (desse er soleis sekundære avleidingar).

Av primære dyrnamn kann nemnast: † *boli*, † *farri*, † *foli*, † *hani*, *krummi* (poet.), *orri*, *runi*, *skári*, *spói*, *stari* (ags. sterkt), † *uxi*; substantivera adjektiv: *flóki* flundra (ags. sterkt), *freki* (poet.), *geri* (poet.), † *heri* (: *hǫs*), *jarpi*, *smali*. Jamsides med stomn av anna slag: † *bokki* (*bokkr*, *bukkr*), *galti* (*gǫltr*).

Sekundært: † *gumi* (eldegamall avleiding av eit fyrrgermansk ord for „jord“), *arfi* (vestg. *-jan*), *bóli*, *búi*, *feti* (poet.) gangar, *gísli* (= *gísl*), *griði* = *griðmaðr*, *ljóði* (poet.) konge, *hrísi* = *hrísungr*, † *hýi* (av **hîvan*) tenar, † *kaupi*, *námundi*, † *stjóri* ofl. Av adjektiv kjem *fóli*, *angi*. Dertil alle substantivera particip i eintal. — Adjektiv, serleg samansette, sume med sterk form jamsides: *andvana* (*-vanr*), *veðrvana*, *einmana* (*-i*), *liðvani*, *einskipa*, *einvala*, *fullfjá* (= *-fjáðr*), *fullsvepta*, *fulltíða* (*-tíðr*), *frumvaxta*, *heilvita* (*-vitaðr*), *ørvita*, *horfinheilla*, *ofrǫlvi*, *samráða* (*-ráðr*), *spánósa*, *úmáli*, *útlaga* (*-i*, *-lagr*), *vanafli*,

vanhluta, vanmátta, verkóði. øreiga, ávíga ofl. Ogso nokre usamansette: *hugsi* (og dei andre paa *-si*), *vísa* (jfr. *dumbi* osfr. ovanfor). Dertil kjem alle adjektiv i den „bundne form“ og alle komparativ og præs. particip.

Vidare er aa nemna upphavlege samansetningar med *ge-*. Slike er t. d.: *blóði* (poet.), *barmi* (poet.), *jafni*, † *granni*, † *salgaukar* (poet., av **ga-jukan*), *hlýri*, † *landi, liði, lifri* (poet.), † *máli* talenøyte, † *nafni*, † *rúni, sessi*, † *sinni* fylgjesvein, *spjalli* (poet.), † *þopti*, so og *sefi* (poet.) skylding, jamsides med † *sifi* (**gasibjan*). — Sekundære dyrnamn er: *arfuni* (poet.), *bekri, hilduri, hegri, íkorni, jǫrmuni* (poet.), *kobbi, líri, lundi, mási* (og dei andre paa *-si*, sjaa § 47 1), *motti*. Tilslutt kann nemnast (samgermanske) stuttnamn som *Ingi, Bjarni*.

b. Tingsord. Som primære kann nemnast (sume hev gjenge yver fraa verkarord): † *angi, bakki* (vestg. st.), *blossi* (poet.), *boði*, † *bogi, breki* (poet.), *broti, bruni, dreyri* (jfr. ags. *dréor* m.), † *dropi*, † *fani, flói, funi* (got. n.), † *galgi, grúi*, † *hagi, hjarri* (ags. st.), *jaki, jǫrfi* (glt. st.), *keri*, † *klafi, klé*, † *klofi, kráki*, † *lé, moli, mosi* (glt. st.), *mǫskvi* (vestg. f.), † *nǫkkvi, safi, segi*, † *seli* (eig. avleidd av eit primært **si-la*, rot *si*), † *skuggi, skúti*, † *sleði*, † *spori*, † *sproti*, † *einstapi, stigi, stjaki* (ags. *staca* m.), *stolpi, stropi, sveiti* (vestg. st.), *þari, vari* væska, *viti* ofl.; sume jamsides med *a*-stomnar: *holmi*: *holmr, hroki*: *hrokr* osfr. sjaa nedanfor. Mange ord for likamsluter: *barki, hali*, † *hnefi, hjarni, hjarsi* (baae tvo upphavleg utvida av fyrrgermansk stomn paa *-s*), † *hnakki*, † *hreifi, knúi*, † *koddi, laki*, † *lófi*, † *magi, nosi* rer, *strjúpi, lík(h)ami* jamsides med *lík(h)amr*. Sume er inkjekyn (sjaa 2), jfr. *vangi* m.: vestg. n. Substantivera adjektiv *kykvi* (= *kykva* f.).

Av sekundære kann nemnast fyrst dei som tyder ein ting i likskap med hovudordet, som *barði, feti* økseblad, *geisli, hjalli, hǫfði, kalfi*, † *munni, nagli, oddi, oki*, † *sparri, tangi, þeli* („som liknar *þel*, fast grunn“, jfr. *kjarni*: *korn*); tydingi „som hev det toet“ som grunnordet merkjer, synest liggja i *grandi* sandøyr (: *grand*); *leiri* hev vel *-jan*. Andre avleidingar utan større tydings-avskyggjing: *andri* (*ǫndurr*), *biti* (*bit*), *bursti* (*burst*), *gluggi* (*gluggr*), *hanki* (*hǫnk*), *hlaði* (*hlað*), *hleði* (*hlið*), *holmi* (*holmr*), *hrími* (*hrím*), *knarri* (*knǫrr*), † *múgi* (*múgr*), † *skauti* (*skaut*), *stalli* (*stallr*), *stúfi* (*stúfr*), *þrepi* (*þrep*), *upsi* († *ups* f.), *vindli* (*vindill*), *bakborði* († *bakborð*) osfr. Utan grunnord: *fǫlski* (glt. f.; av eit adj. **falvisk-*), *gísli* skistav, *íli, kafli, skáli* (av **skavalan*, rot, *sku*), † *vangsni*; † *hafri* kjem kannhenda av *hafr*; *þófi* til *þóf* trengjing, *slóði* til *slóð*. Merk avljoden *fóli* gøymd ting (: *fela*). Uklaar er den tvifelde konsonanten i (poet.): *grotti* (ags. vb. *grindan*), *hrotti* sverd (: *hrinda*), *lotti* sverd, og i slike som † *toddi* (glt. *zotto*). Av ord for likamsluter kann nemnast: *heili* (vel *jan*-stomn, = *heilir*), *nári*, † *náfli, múli* (vestg. n. f.), *vangi* (: *vangr*, ags. n.), *svangi* er substantivera adj., † *vǫðvi* (sjaa § 18, 1); † *svíri* er *jan*-stomn (**sverhjan*). — Substantivera adjektiv: *flati, rauði*.

c. Abstrakt. Primære: mest med lægste avljodsstig (3.): *agi* (got. *s*-stomn), † *auki*, † *bati, dragi, bolgi* trote, † *ekki* (av **inkan*), *fúi, hneri* (**hnuzan*), *hroði* krangl, † *loði, logi* (mnt. *lohe*), *raki* væte, *ropi, rosi, uppruni, saki* (vestg. verkarord), *sami*, † *sefi* (og *sjafni*), † *skaði, skái*, † *sopi, stjarfi, sómi, sviði*, † *tregi, úþoli, þokki, þori* storfjøld, *þorri, þroti, úþveri, hávaði, vafi*. Nokre hev sideformer og er daa vel helst avleidde (sjaa nedanfor), som *hugi, søkkvi, starfi*. Til dei primære *n*-stomnarne høyrer ogso nokre som etter tydingi er abstraktsubstantiv til adjektiv, som *bloti, dofi, hiti, roði, sorti*; i jamlaging med slike: *kuldi* (: *kaldr*).

Sekundære (av subst. og adj.): *djarfi, dulsi, dǫkkvi* myrk flekk (upphavleg abstrakt), *fjarski, forði* (: *forða*), *frami, galli, góði, gráði* vind som gjer vatnet graatt, *háski* (av **hanhaskan*), *hrími* fiendskap, *hǫfgi, kári* vindgufs, *kúgi, leki, mjǫrkvi* og *myrkvi* (av *j*-adj.), *sakni, skundi* (: *skunda*), *staddi* (: partic. *staddr*, ogso *staðgi*: verb. *staðga*), *utili, þorsti, þroski, þungi, vani, vandi, vanski, vari* varsemd, *verki* dikting ofl., mange samansette

som *aurgáti* fagning, (: *gát*), *údáði, tilfangi, misfangi, misfari, skilvangi, andmarki* osfr. Med sideformer: *afli* (*afl*), *dauði* (*dauðr*), *eimi* (*eimr*), *gráði* (*gráðr*), *hrapti* (*hraptr*), *kvíði* (*kvíða*), *losti* (*lyst*), *máli* (*mál*), *rói* (*ró*), *skimi* (*skim*), *þrái* (*þrá* n.) ofl.; mange samansette, t. d. *forfalli* (*forfall*), *mismuni* (*mismun*), *misverki* (*misverk*), *-dagi, -leiki*. Jamsides med *-ja*: *greiði* (*greiðir*, altso av **graidjan*), *beini* (*beinir*). Um *flótti, ótti* osfr. sjaa § 20.

2. **Inkjekyn.** Mest ord for likamsluter: † *auga, eista,* † *eyra,* † *hjarta,* † *lungu, ǫkla* (ags. *ancléow*), *flagbrjóska, viðbeina* (= *viðbein*), og nokre faa andre: *bjúga* kurv (substantivera adj.), *heima, hjóna, hnoða, hvéla, leika* leikty, *síma* (sjaa § 19, ogso m. som i vestg.).

17. *Suffiks -ôn.* Desse stomnarne er mest uppkomne i samgermansk, paa den visi at stomnar paa *-ô* vart utvida til *n*-stomnar: *-ô*: *-ôn* etter mynstret *-a*: *-an* (fyrrgermansk fanst det berre faae ord (tingsord) paa *-ôn*).

a. L i v-o r d. Den fyrrgermanske endingi *-â* (germ. *-ô*) for feminin til livord (jfr. lat. *equa*: *equus*) vart i germ. til *-ôn*, eller ogso vart slike ord undantrengde av dei paa *-î* (*gyltr*), som tevlde med deim fraa fyrsten. Slike hokynsord som svarar til eit sideord for hankyn er t. d.: *fífla,* † *fríðla,* † *hapta, hóra, jarla, hertoga*; *áma* poet. gygr, *arfa, fostra, hrísa* (: *hrísi* = *hrísungr*), *horna* (: *hornungr*), † *sværa* (: **sværr*). Dyrnamn: † *fóa, kvíga, kráka,* † *naðra, bera.*

Samansette hokynsord svarande til hankyn paa *-an*: *tvíburur* (: *tvíburar*), *flannfluga, frjalsgefa* el. *-gjafa* (: *frjalsgefi*), *hernuma, hornreka, kveld-, troll-, túnriða* (jfr. *furða* av **for-riða*); hertil og *sandhverfa* ein fisk, *eldbera* eldteiste, og slike skaldeord som *dynfara* pil, *bǫðfara* brynja, *myrkfara* natt, *eyglóa* sol.

Sume vert ogso bruka til manns-sermerkjing: *boðsletta* (= *boðslotti*), *løra* (poet.) vanmenne (og *jôn*-stomnar: *afæta, hetja, skytja* (poet. = *skyti*).

Ord med upphavlegt *ge-* svarande til sovorne hankynsord: † *granna, jafna, leika, lifra* (poet.), † *mála* (poet.), *nafna, rúna* (poet.) = *rún* (ɔ: **gerûn*); † *beðja* (til *j*-stomn *beðr*).

Dinæst ymse ord utan motsvarande hankynsord: *eiða* mor, *fála* gygr, *kolla,* † *kona,* † *mara, núfa, stúfa, stulka*; av adjektiv *mjóva*. Serleg dyrnamn: *alka, arta,* † *dúfa, dunna, fluga, gaupa, gleða, haðna, hnísa, jalda, langa, leðrblaka, lóa* (= *ló*), † *padda, rjúpa, skata,* † *svala* (§ 18 2), *trana, ugla.* Til stuttnamni paa *-an* av hankyn svarar i hokyn slike som *Ásta* (: *Ástríðr* odl.), *Þóra* (: *Þórbjǫrg* odl.).

b. T i n g s o r d. Likamsluter: *bringa, haka, rófa, trjóna,* † *tunga.* Reidskapsord (reine verkarord): † *ausa,* † *hosa,* † *hrífa,* † *reka,* † *sía* sil, *sveipa, urga, þvara, vǫgur.* So og *eta* og *mjǫðdrekka* mjødkjer. Verkarord er vel og *drífa, dumba, krumma* hand, *fulga, gufa, gula* (= *gol*), *loka* (ags. m.), *rota* regn-el, † *snara,* passivisk: *bora, draga, klofa, rifa,* † *vara* ofl. Andre primære lagingar er: † *aska, flaga, flosa, flétta, fletta* flint (vestg. st. m.), † *fura, hrufa, hrúga, héla, hrukka, kola, skukka, skúta, skorpa, targa,* † *varta* ofl. Avljod 4. i *bára, drápa, kváða* (jfr. ags. *cwidu*), *skráma, sáta.* Avleidd av eller sideform til anna substantiv: *áta* (*át*), *baka, dráka* (*drák*), *hlaða, hvéla, knúta, mata, njóla, reina, sála* (= *sál*), *sina* (*sin*), *skíða, slátta, súla, vagna, veita, viða* (*viðr*) ofl.; *hvíla* kjem vel av subst. svarande til ags. *hwîl*; mange samansette: *lógrétta* (*réttr*), *bjargskora* (*skor*) osfr. Med tyding „som er av eit to eller høyrer til, er budd med“: *barða, hasla, leira* = *leiri* (el. *jôn*-stomn), *taða, torfa,* jfr. *tróða* til *tróð* n. Substantivera adjektiv: † *halfa,* † *hola, kalda,* † *kvika, kykva, rauða, roðra* (utan adj.), *sina* (gras), *slétta,* † *súra, vinda* den bogne luten av stamnen; *sorta* svart flekk er eig. abstrakt. Utvida av ordskap paa *-n* er *tinna, hinna,* † *stjarna,* † *sunna.*

c. A b s t r a k t. Av sterke verb t. d.: *eiga, ganga, staða, taka*; *drekka, uppspretta, vella,* † *vinna, fulga* upphelde, *stunga*; *lega, seta,* † *sjá, þega, vera*; *viðbára,* † *gáfa, gáta, kváma*; (*h*)*riða* (av eit verb **hríða*), *uppstiga, sviða,* so og *fita, hita.* Av veike verb: *hafa*

(vestg. st.); *saga* (vestg. st.), *trúa* (: † *trú*), *endrþaga, vaka* (vestg. st.), *duna, dvala* (vestg. st. og avljod *-ô-*), *kvaða, orka, sala* (vestg. st.), *tala* (vestg. st.); *elta* elting, *heita, heimta, hneisa, kvíða, missa, leiga, sveifla, úhreinsa, talga, svívirða* (= *svívirðing*), *samstafa* (= *samstafan*, til verb. *stafa*) ofl.

Av adjektiv: *arma, auðna, auma, freka, aufúsa, -lausa, risna, sanna, skulda, váma, ǫndverða* ofl., ordi paa *-ska*; slike som *blíða, heila, stríða, svinna, villa, vissa, vitra* kann likso godt hava *-jôn* som *-ôn*; i slike som *kyrra, únýta, vanvirkja* hev adjektivet *j*.

Av substantiv kjem t. d. *dripta, hugða, slátta, þurða* (*þurðr*), *forvista* (*forystugeldingr*: *vist*), *nýlunda, nauðsynja* osfr.; ordi paa *-sla* (sjaa § 38).

18. ***Stomnar paa -van*** (*-vôn*) er sambundne med stomnarne paa *-va* (*-vô*) (liksom dei paa *-an* med deim paa *-a*).

1. Hankyn. *jǫrfi* (glt. st.), † *vǫðvi*, med burtfalle *-v*: *ái* (jfr. got. *avô* f.). Oftast høyrer *v*-en til roti (og suffikset er altso *-an*, § 16): *kykvi* (= *kykva, kvika*), *mǫskvi* (vestg. f.), † *nǫkkvi, døkkvi* (*-j-*: *døkkr*), *myrkvi* (*-j-*: *myrkr*), *vøkvi* (*jan*-st.), likeins i desse, der han er burtfallen: *klé*, † *lé, búi, knúi, grúi, skái, flói, spói, rói* (= *rô*), *gluggi* (*gluggr*), † *skuggi*.

2. Hokyn. † *bǫrur, fjara* (av **fervôn*), † *gata, mysa* (av **mihsvôn*), † *ótta, sina* (= *sin*), † *svala, tjara, vǫlva*. I *sløngva* (*jôn*-st.) og *trúa* høyrde *v*'en til roti. Substantivera adjektiv: *kvik*(*v*)*a* (*kykva*), *mjóva*.

19. ***Stomnar paa -man*** (*-môn*), sambundne med stomnarne paa *-ma* (*mô*).

1. Hankyn. *blámi* blaame, blaavoren lit, *hrími* (jfr. *hrím*), † *ljómi*, † *roðmi, skraumi* = *hraumi* (substantivera adj.), *skumi*, † *svími*, † *tími, þjalmi*. Tviformer (jfr. § 16, 1 b. c.): † *blómi* (*blóm* n.), *eimi* (*eimr*), *holmi* (*holmr*), † *skimi* (*skim*), † *sími* (*síma* n., *sím* f., rot *si*, jfr. *seli*). Inkjekyn paa *-man* er *síma* n. og upphavleg † *nafn* (samgerm. stomn **naman*, sjaa § 23).

2. Hokyn. *feima* ung bljug gjenta (ags. *fǣmne*), *gima, glíma*, † *gríma, íma, róma skráma*; *brosma*.

20. ***Stomnar paa -þan*** (*-þôn*). Desse er sambundne med stomnarne paa *-þa* (*-þô*).

1. Hankyn. † *motti*; † *andi, flótti, hrosti*, † *kláði* (av **klaviþan*), *ótti, skjalfti, þorsti, vandi* vane, *váði*. Adjektiv, kannhenda: *atti* trættekjær (**atiðan?*). Tviformer (jfr. § 16, 1 b. c.): *fjǫldi* (*fjǫld*), *gráði* (*gráðr*), *gráði* (*gráð*) vind, *losti* (*lyst*), *þótti* (*þóttr*), *válaði* (*válað*), *kvíði* (*kvíða* f.).

2. Hokyn. *þopta* (vestg. st.), *gjósta, rósta* poet. strid (jfr. *róma*), *tregða* = *tregi*; *hulda* er utvida av eit **hulið* (glt. *hulid* d. s., jfr. *huliðshjalmr*); ord paa *-átta* (§ 56); og *-asta* (*-osta*): *þjónosta* (vestg. veikt f.), *hollosta, kunnasta, unnasta* (upphavleg abstrakt; nylaga masc. *unnasti* elskar); *orrosta* kjem derimot av *ør-* og **rasta* ro (jfr. *rǫst*). Tviformer (jfr. § 17 b., c.): *dripta* (*dript*), *hugða* (*hugð*), *slátta* (*sláttr*), *þurða* (*þurðr*), (med *j*-:) *nista* (*nest*), osfr.; *svipta* kjem vel av veikt verb. Eit suffiks *-iþôn* (med upphavleg minkingstyding?) i *igða, lodda, padda*; *skræða* (av *skrahiðôn*, jfr. *skrá*); slikt suffiks vel og i *alda*; † *ótta* hev suff. *-þvôn* (got. *ûhtvô*).

21. ***Stomnar paa -jan.*** Upphavleg sambundne med *ja*-stomnar. I vestg. finst det mange substantiv (verkarord) av dette skapet; i g.norsk er det berre faae att. Liv-ord: † *bryti, arfnyti* (jfr. got. *arbinumja*) † *skyti* (poet. ogso *skytja* f.), *tiggi* poet. konge (: *tjá*), *tyggi* poet. d. s. (: *tjóa*; jfr. *her-togi*), *ǫldrykkjar* pl. Avleidde: *-virki* (*verk*), † *-gengi* i *foringi* osfr. (§ 43 A c), *sakaraðili* (: *aðal*), *ræði* (= *ræðir*) rorskar, † *reini* hest (av **vrainjan*), utan grunnord: *hlenni*; av ord med *-j-*: *einherjar, niði* (= *niðjungr*), *griddi* (= *griðjungr*), † *guðsifi, -skeggi, sørvar, steggi* (= *steggr*). Av *j*-verb: *byggi, herki* (: *herkja*), † *-veri* (tidleg utan *j*: *verja*); poet.: *skýli, herberi, -brigði, støkkvi* ofl. (sjaa § 16, 1).

Tingsord: *kleggi, steði*. Abstrakt: † *vili, vermi, økvi*. Adjektiv (umfram den „bundne form" av alle *ja*-adj.): *blæsma, ræða, vanmætta* (= *-mátta*), *samfeðri, -mæðri*, (av *j*-ord:) *samkynja*.

Her skal nemnast **ordi paa -ari**, som ikkje var upphavleg *jan*-stomnar, men hev vorte det i g.norsk, um ein elles kann kalla dei so, naar *j*'en var burtfallen endaa fyrr dei fekk denne bøygningi. Den forne bøygningi er det merke etter i edda: gen. *mútaris*. Upphavleg var desse samgermanske stomnarne paa *-arja* denominativ, og soleis allstødt i got.; men i vestgerm. og nordisk kom dei og i samband med verb. Dette gjekk lett for seg, med di at det oftast stod eit avleidt verb attmed nomenet.

I g.norsk er dette ordskapet ikkje ovgamalt. I dei eldste dikti finst berre † *mútari* og *tungls tjúgari*. Den eldste formi var paa *-eri*, sidan *-ari*. Samband med verb som i vestgerm.; *takari* kjem fulla av *tak*, men det kunde lett synast like høvelegt aa festa det til *taka*, osfr. paa same visi. Ofte finst det og tviformer (ei av nomenet og ei av verbet) som *sagari*: *segjari, kvalari*: *kveljari, drápari*: *drepari, þváttari*: *þvættari*. Ordi paa *ari* kjem alljamt i større bruk, so at verkarord av eldre skap vert umlaga med denne endingi t. d. *skytari*: *skyti, læknari*: *læknir, dróttnari*: *dróttinn*, mest kjem dei istadenfor dei gamle *n*-stomns verkarordi, som: *rógberari*: *-beri, boðari*: *boði, íbyggjari*: *íbúi, lífgjafari*: *-gjafi, játari*: *játi, hǫrpuslagari*: *-slagi, stjórnari*: *stjóri, dróttinnsvíkari*: *sviki* osfr.; for particip, t. d. *hjalpari, eggjari, seljari* (for *-andi*) osfr.; eller for andre slag ordlag, som *ljúgari* for *lygimaðr*. Ei mengd med slike ord for handverks- eller yrkesmann, eller mann som høyrer til eitkvart lag (*borgari, gildari*) kjem upp i maalet, eller vert innførde, etter tysk mynster, som *fiðlari, fuglari, gjardari, harpari, kambari, katlari, reipari, gullslagari, steikari, steypari* osfr. Mykje er beint fram laan som *stallari* (ags.), *loddari, meistari, mangari, mylnari, pentari, portari, riddari, skraddari, sniddari, sútari* osfr. I det heile hev prosaskrifterne meir enn 100 ord paa *-ari*. Eit fem. (som er etterlaga): *getara* mor (til *getari*).

22. ***Stomnar paa -jôn og -în.*** Upphavleg sambundne med stomnarne paa *-jô* og *-î*.

I. Stomnar paa -jôn. I fyrrgermansk fanst det nokre ord, mest abstrakt, paa *-iôn* (lat. *contagio* o. dl.); i germ. vart talet mykje auka ved umlaging av *jô*-stomnar.

a. Liv-ord. Hokynsord som svarar til sideord for hankynet, snarast utvida av ord paa *-î, -jô* (som *gylta* jamsides med *gyltr*). Slike er: *ekkja* (: *ekkill*), *genta* (: **gantr*), *gyðja* (: *goði* = got. *gudja*), *kella* (: *karl*), *skersa* (: *skars* n.), *vina* (: *vinr*, nyform for **vinja*, jfr. *fyla* = *fylja*); med avljod: *dyrgja* (: *dvergr*); av *j*-ord: *freyja* (: *Freyr*), *guðsifja* (: *guðsifi*), *leysingja* (: *leysingi*). Dyrnamn: *birna, gylta, hryssa, hæna, ketta, keysa* (: *kausi*), (av *j*-ord:) *fyl(j)a*. Hit høyrer ogso *ásynja, vargynja, apynja* (jfr. *Hlôðyn, Fjǫrgyn* og hankynsord som *arfuni*). Andre hokyns liv-ord: primære: *úbyrja* ikkje barnkjømd kona, † *valkyrja, hamhleypa, hamingja* (av **-gengja*), og avleidde: † *deigja* (*deigr*), *fordæða, grýla, gylfra, fylgja, matselja, syrpa*; *sæta* (til *j*-adj. *sætr*); † *elja*. Ogso til manns sermerkjing: *bleyða, leyra* (? eller *løra?*), *illskelda, hetja*, (til *j*-adj.:) *vanmenna*, † *afæta*. Dyrnamn: † *bikkja*, † *flyðra, frenja* (poet.) ku, *gedda, horngæla, hrygna* („som hev rogn"), *lýsa, ýsa*.

b. Tingsord. Primært er † *eimyrja*, aa sjaa til ogso: † *bylgja*, † *ferja, genja* (poet.) øks, *hnyðja, sía* gneiste (**sinhjôn?*), *sleggja* (vestg. st.), *stía* (ags. *stigu* f.), *sylgja*, men jamvel kann t. d. *ferja* koma av *far, sleggja* av *slag*, liksom *fella* av *fall*. — Sekundære mest med tydingi „som er av eit to, hev eigenskap som, høyrer til" (hit høyrer og sume av liv-ordi som *deigja, gedda, hrygna* osfr.). Slike ord er t. d.: *birkja, bryðja, dýna, dyngja, eikja, elma* grein, *eskja* (poet.) jordi, *grýta, hveljur, hyrna, hæra, hækja*, † *lína, leira, senda* (poet.) strand, *sigla*, † *smiðja*, † *teina, þilja* ofl.; so vel og *fella* (: *fall*, vestg.

utan *j*). Andre skil seg ikkje merkande fraa hovudordet (sume hev kanskje ei minkingstyding): *benda* (vestg. st.), *bryggja* (vestg. st), *bytta* (vestg. st.), *dæla*, *ekra* (poet.) jordi (: *akr*), *filla* (*fell*), *gelgja*, *hekla* (*hǫkull*), *hella* (*hallr*), *hetta*, *kryppa*, *kylfa* (*kolfr*), *lenda*, *skepta*, *skytja* (*skot*), *sperra*, *spýta*, *halfsælda*, *vipta* (*veftr*) ofl., av *j*-avleiding: *netja* (*net*). Til sume er det ikkje grunnord i g.norsk: *blæja*, *glyrna*, *gæla* vind, *hremsa*, *kelta*, *kæna*, *snælda*, *selja*, *skikkja* ofl. Av adjektiv kjem t. d.: *kelda*, *skemma*, *skyrta*, (av *j*-adj.:) *miðja*, *tvídœgra*, *úfœra* ufør stad ofl. Av præposition: *efja* (: *af*, ags. m.). Av *j*-verb: *ábreiða*, *eldkveikja*, *skeina*, *þekja*, *verja* yverklæde ofl.

c. Abstrakt. Primære: *ekja*, *tekja* (: *taka* eller av *tak*), *forynja* (av **for-rynja*). Sekundære: *dylgja* (*dolgr*), *drykkja* (*drykkr*), *hegja* lagnad (*hagr*), *seyra*; *drœsa* (av *drós?*); *iðja*, *gipta*, *návista*, *ylda* (sjaa § 20 2). Av adjektiv: *birta*, *blíða*, *staðfesta*, *fýla*, *frekja* (og *freka*), *úfreskja*, *herða*, *-leysa* (t. d. *hug-*), *hylla* (= *hylli*), *hæra* (: *hárr*), *lýsa* (eller til verb), *mœða*, *senna*, *skepna* (: *skapinn*), *sýra*, *villa*, *vitra*, *væta*, *vøkva* (= *vøkvi* m.), *barneskja*, *forneskja*, *líkneskja* (og *-i* n.); *gæfa*, *sæla*, *skylda*, *sykna* (= *sykn*), *sœta*, *únýta*, *fyrsta*, *næsta* ofl. Hit høyrer og *týja* tvil. Av *j*-verb: *berja* motlegg, *brenna*, *deila*, *elta*, *frýja*, *fylgja*, *fœða*, *hvæsa*, *hyggja*, *hætta*, *kveðja*, *kæra*, *renna*, *rœða*, *semja*, *stefna*, *svæla*, *þræta*, *þykkja*, *þœfa*, *verja* (= *vǫrn*), ofl.

II. Stomnar paa -în. Samgermanske avleidingar av adjektiv. Slike er i g.norsk: † *birti*, † *bleyði*, *blindi*, *bræði*, *deyfi*, † *elli*, † *ergi*, *feiti*, † *festi*, † *frœði*, † *fylli*, *fýsi*, *gleði*, † *gremi*, † *helti*, † *herði*, *herski*, *hnøggvi*, *hreysti*, † *hrýfi*, † *hvíti*, † *hylli*, *hæsi*, *kæti*, † *leti*, *lýsi*, † *megri*, † *mildi*, † *mœði*, † *reiði*, *remi*, † *rétti*, † *røskvi*, † *seði*, † *snilli*, *speki*, *stemi*, † *sœti*, *teiti*, *œði*, *ørvi* ofl., av framandord: *prýði*, *kurteisi*; † *lengi* adv. er upphavleg eit slikt substantiv. Av substantiv: *þýfi*, † *æfi* (gen. ogso *-ar*). Av samansette adjektiv t. d. *harðbrýsti*, *hugdirfi*, *harðdrœgi*, *harðfœri*, *atgervi*, † *-girni*, *kostgæfi*, *harðhendi*, *sjónhenni*, *fjǫlkyndi*, *nákvæmi*, *hugrekki*, *háreysti*, *beinskeyti*, *sannsæi*, *deilsperi*, *ættstœri*, *féþyrfi*, *ráðvendi*, *glaðværi* osfr.; *úhreinsi* = *úhreinsa* (utan adj.). Av adjektiv paa *-inn*: *beiðni*, *beldni*, *hlutdeilni*, *drykkni*, *freistni*, *framfœrni*, *gesni* (: nyn. *gasen*), *fégætni*, † *heiðni*, *úheppni*, *hlýðni*, *hrœsni*, *hæðni*, *hœfni*, *kristni*, *harðleikni*, *reiðni* (= *reiði*), *gestrisni*, *rýnni* (: *rýninn*), *fesníkni*, *atsœkni*, *gløggþekkni*, *þrætni*, *forvitni*, ofl. I nokre høve finst ikkje motsvarande adjektiv paa *-inn*: *blekkni* (= *blekking* freisting), *brattgengni* (til *brattgengr*), *kostgæfni* (= *-gæfi*), *feqætni*, *ætni* graade, *lækni* (gen. *-nar*), *styttni* (= *stytti*) ofl. Av adjektiv paa *-ugr* (*-igr*): *græðgi*, † *helgi*, *-yðgi*, *-kyngi*, *lýski* (: *lúsugr*), *mælgi* ofl. Av adjektiv paa *-all* (*-ull*): *atfyndli* klandrelyst, *gjǫfli*, *hygli*, *audkymli*, *sannsǫgli*. Av adjektiv paa *-samr* som *friðsemi*, *haldsemi* osfr., ofte utan adjektiv: *hvarfsemi*, *skyldsemi*, *synsemi* ofl.; *gersemi* hev vorte konkret. Av adjektiv paa *-víss*: *hrekhvísi*, *lævísi*, *réttvísi*, *framvísi* osfr. Av particip: *hyggendi*, *kunnandi*, *kveðandi* dikt; konkret: *grýjandi*, *leikandi*. Same tyding hev suffikset *-iþô* (sjaa § 27, 4), so det ofte finst tviformer: *gremd*, *spekt*, *snild*, *kostgæfð* osfr.; og *-semd* attmed *-semi* (sjaa § 51). Ogso inkjekyns abstrakt paa *-i* (§ 13, 3 b) hev ofte same tyding (jfr. *atferli* odl.). Det same *-în* er samgermansk ending for komparativ og particip fem.

23. ***Stomnar paa -na*** (*-nô*). Med dette suffikset vart det i fyrrgermansk laga primæravleidingar, adjektiv (mest particip) og substantiv, og nokre sekundæravleidingar. Suffikset er anten berre *-na* eller med ein vokal framanfor.

I. Suffiks -na (-nô). Fraa dei fyrrgermanske ordskapi paa upphavlegt *-na* maa ein skilja slike ord, der ein upphavleg *n*-stomn hev vorte utvida til *a*-stomn: † *hrafn* m. (glt. *hrabo*), † *nafn* n. (got. *namô* n.), † *vatn* n. (got. *vatô* n.), † *hrogn* n. (glt. *hrogo*); ogso *hlunnr* og *runnr* høyrer vel hit og med tiljamning av *n*'en: † *bukkr*, † *flokkr*, *hnakkr* (= *hnakki*), *knútr* (glt. *knodo*), *leppr*, *knappr*, *pollr* ofl.

1. Adjektiv. Ikkje mange i germansk: (1.) † *gjarn*, † *jafn*, † **jarkn* (i *jarkna-*

steinn); (2.) *fránn* (av **frahna*), *grannr, beinn,* † *meinn,* † *einn, fánn* (av **faihna*); (3.) *forn, linr,* † *brúnn*; *gránn* graa kann vera **grâ-na, hrjónn* (poet.) rubben av **hreu-na*. Med tiljamning: † *allr* (av **alna*), † *fullr* og vel og † *hvítr* (**hvîtna*). Sekundært: *mínn, sínn, þínn* (av lokativ **mei* osfr. + *na*), **tvennr* (**tvizna*), *þrennr* (og i jamlaging med desse) *fernir*.

2. H a n k y n. (1.) † *svefn,* † *þegn*; (2.) † *vagn*; † *fleinn, hreinn,* † *steinn,* † *teinn*; (3.) † *þorn, burkn* burkne, † *ofn,* † *stofn*; *dúnn,* † *húnn*; † *stafn* (*a*-rot). Dertil med tiljamning: † *keppr,* † *koppr,* † *kroppr, leppr,* † *lokkr,* † *rokkr,* † *stokkr,* † *toppr,* † *skattr, stakkr, hallr* (got. *u*-st.), *hjallr,* † *kollr,* † *pollr,* † *stallr,* † *þollr* ofl. Sekundært † *sveinn* (lokativ **svai* + *na*), † *undorn* m. eig. millommaal (jfr. t. *unter* millom).

3. I n k j e k y n. (1.) *agn hjarn,* † *regn*; *grjón, tjón* (vestg. veikt m.); (2.) † *barn,* † *garn, karn* eit slag fugl, † *rán* (av **rahna*), *rǫkn* pl., *talkn, gagn* (av † **gagana*), † *feikn,* † *lán* (**laihvna*), † *teikn, hraun*; (3.) † *horn,* † *korn, logn, lón* (av **luhna*, ogso f.), *tún* (vestg. m.), † *laun* pl. (*a*-rot), † *rann* (**razna*), *tafn*; (4.) † *vápn*. Med tiljamning: † *fell, gall* (ags. veikt m.), *skjall* hinna, *happ* ofl. Sekundært: † *ísarn* (*járn*); *fóarn*.

4. H o k y n. Ofte vandt aa sjaa um det er millomvokal eller ikkje: (1.) *gjǫln* (**gelnô* el. **gelunô*), *gefn* (poet.), *tjǫrn* (*-ir*), † *kvern* (vel upphavleg *u*-st.); (2.) *drǫfn* (poet.) bylgja, *fǫnn* (*i*-st.), *gǫrn* (pl. *-ir*), † *grǫn* (*-ir*), † *hrǫnn* (*-ir*), *vǫgn* (*-ír*) eit slag kval, *grein* (*-ir*, kanskje *i*-st.), † *hein,* † *laun* (**laugnô*), *raun* (pl. *-ir*), *skaun* poet. skjold; (3.) *morn* (?), *norn* (pl. *-ir*), *skurn* (*i*-stomn?), *lón* (= *lón* n.), † *rún*; † *ǫgn* (pl. ogso *-ir*), † *lǫn* (*a*-rot); *eign* er adjektivet *eiginn*, so vel og *tign* til *tíginn*. Dertil med tiljamning: *mjǫll* (**melnô*), † *hǫll* (*-ir*), *þǫll,* † *ull*.

II. Suffiks -ina, -ana, -una. 1. I samgermansk var *-ina* og *-ana* fræve som suffiks til aa laga partic. pass. av sterke verb. Slike gamle particip som hev vorte adjektiv er *aldinn,* † *eiginn,* † *feginn, roskinn, solginn,* † *snifinn, dofinn,* † *loðinn, rotinn, snoðinn, fúinn, þrútinn, visinn*; ogso *nakinn* og *meginn* høyrer hit. Sekundært adjektiv paa *-ina* er † *heiðinn* og kanskje *tíginn*. Substantivera adj.: *bundin* n., *eigin* n., ogso *eign* f., *hnípinn* poet. bygg. Av præposition (adv.) kjem † *opinn* og *yfrinn* (*œrinn*).

2. Primære substantiv paa *-ina* (f. *-inô*) er: hankyn † *arinn,* † *himinn,* † *morginn* (*myrginn*), † *Óðinn,* sekundært † *dróttinn,* † *ræxn* (?); inkjekyn † *megin* (*magn*), † *regin,* † *boðn* poet. kjer; hokyn † *ǫln* (*alin*), † *firnar* pl. (ogso *firn* n.).

3. Med *-ana* (prim. og sek.): hankyn *aptann, herjann,* † *þjoðann*; inkjekyn † *akran* (got. *akarn*), *gamban-, bjarkan, finngalk(a)n, grjúpan* (poet.) kurv, *angan* (jfr. *angi*), *gaman, eljan, mannlíkan* (ogso f.) og mange nylagingar paa *-an* (mest samansett med *-ú*): *átan, úátan, þoran* (= f.), *meinsvaran, úáran* (= *úár*), *úbergan, údaunan, úkynjan, ferlíkan* styggedom, *úlíkan* daudkjøt, *úlyfjan* gift, *úmannan, úmáttan* (i *úmáttans*), *úorðan, úráðan, úþefjan* (= *úþefr*), *úþoran, úveðran* uvêr, *ørvínan* edik.

4. Med *-una*: hankyn † *jǫrmun-,* † *jǫtunn, ǫlunn,* † *þjónn* og utvida til *n*-stomn: *jormuni*; *arfuni* (*ǫrfuni*) poet. ukse vert halde for samansett, sidan det kann vanta umljod; venteleg er *-uni* heller ending (jfr. lit. *arbonas* d. s.), so er det og med *Beimuni* poet. sjøkonge = *Beimir*; inkjekyn *hjón* (*hjún*); hokyn *mǫskun* moskarne i eit garn og dei avleidde ordi † *fjǫrgyn, Hlóðyn* og poet. *foldyn* (= *fold*).

III. Suffiks -îna. Lagar upphavleg to-adjektiv.

1. Av slike er det ikkje so mange etter i g.norsk som i andre gamalgerm. maal. Her kann nemnast *birkinn, eikinn* (jfr. *eikini* n.), † *gullinn, sendinn,* † *æfinn* (i *æfinligr*), kannhenda og *hœkinn* krokut (: ags. *hóc*), *økkvinn*; og substantivera: *aldin* n. (: *alda*), *hølkn* n. (**hallukîna*), kannhenda *eigin* n. eigind, brodd, *basinn* m. base, kjørr (: *ber*).

Eit slikt adjektiv av eit dyrnamn kunde upphavleg brukast i inkjekyn um slaget (i vestgerm. ogso um det einskilde dyret, som minkingsord). Slike ord er † *svín* (til *sú-*), *hœ(n)sn* (og *hœnsni*) av **hônisîna, himbrin* (?), *yxin* (og *yxni*), *gylfin* trollvætte.

Hit høyrer og *feðgin* (og *feðgini*), *mæðgin*, *systkin* (*systkini*) til *feðgar* osfr. (av **fadriga*); og avleidingarne *faðerni*, *móðerni*, *bróðerni*, av **fadrîn-ja* osfr. (jfr. got. *fadrein*); etter desse hev laga seg: *ætterni* og etter *ætterni* vidare *lunderni* og *líferni* livnad. Paa same visi kjem vel *salerni* av eit adjektiv paa *-îna*, som var avleidt av ei form som svarar til ags. *salor*; i *síðerni* (eitkvart plagg S. E.), *víðerni*, *firnerni* pl. og *bráðerni* f. braadskap er lagingi ikkje greid aa koma etter (kannhenda avleiding av komparativ).

2. Av tydingi „som høyrer til eit slag“ kjem lett fram „tilvik til“. Denne tydingssvipen er samgermansk (jfr. got. *sunjeins* sannferdeleg). Soleis av substantiv: *dulinn* (*dul*), *tilfyndinn* (*fundr*), *heppinn* (*happ*), *íðinn* (*íð*), *lasinn* (til *las-* i *lasmeyrr*), *leikinn* (*leikr*), *lyginn* (*lygi*), *skefinn* (*skefjur*), *skeldinn* (*skald*), *slysinn* (*slys*), *stikkinn*, *stuðinn* (*stuð*), *stirfinn* (jfr. *stjarfi*), *søngvinn* (*sǫngr*), *vífinn* (*víf*), *forvitinn* (*vit*). Men g.norsken gjeng vidare. Med di at substantivet ofte hadde eit avleidt verb jamsides, kunde adjektivet paa *-inn* likso vel synast koma av verbet; so er det t. d. med: *eirinn* (*eir*, *eira*), *fréttinn* (*frétt*, *frétta*), *fylginn* (*fylgi*, *fylgja*), *fýsinn* (*fýsi*, *fýsa*), *geyminn* (*gaum*, *geyma*), *glœpinn* (*glœpr*, *glœpa*), *hygginn* (*hyggja* f. vb.), *hæðinn* (*háð*, *hæða*), *hœlinn* (*hól*, *hœla*), *hœtinn* (*hót*, *hœta*), *keppinn* (*kapp*, *keppa*), *kvíðinn* (*kvíða* f. vb.), *skilinn* (*skil*, *skilja*), *treginn* (*tregi*, *trega*), *þrætinn* (*þræta* f. vb.), *veiðinn* (*veiðr*, *veiða*), *vélinn* (*vél*, *véla*). Dette førde med seg at det laga seg adjektiv paa *-inn* beint fram av verbi (mest *j*-verb), som *bellinn* (*bella*), *breytinn* (*breyta*), *bæginn* (*bægja*), *hlutdeilinn* (*hlutdeila*), *dylminn* (*yfirdylma*), *fiskinn* (*fiskja*), *fælinn* (*fælast*), *hlýðinn* (*hlýða*), *hnípinn* (*hnípa*), *hræðinn* (*hræðast*), *hœfinn* (*hœfa*), *mæðinn* trøytande (*mæða*), *nenninn* (*nenna*), *reitinn* (*reita*), *sníkinn* (*sníkja*), *sœkinn* (*sœkja*) ofl.; av *ê*-verb: *auðtrúinn*, *þolinn*, *þorinn* og (med particip-tyding) *lifinn*; av *ô*-verb: *hrœsinn*.

Med di at t. d. *leika* vb. og *leikr* stod jamsides, kunde *leikinn* synast koma av *leika* og ikkje av *leikr*. Paa denne maaten kom det upp ein liten flokk med adjektiv paa *-inn* med tilhugs-tyding, som var einslydande med particip av sterke verb: *eikinn* (utan verb), *leikinn*, *fallinn*, *gestrisinn*, *þrifinn*, *kveldrunnin*, *solginn* gløypen.

Ut av dette bruket kom det so eit slag naudsyns-particip (*participia necessitatis*), som er einslydande med fortidsparticip: *auðbeðinn* = *auðbœnn*, *harðdreginn* = *harðdrægr*, *torfenginn* = *-fengr*, *auðfundinn* = *-fyndr*, *auðsénn* = *-sær* ofl. Derimot er det ikkje denne tydingssvip i *sofinn*, *grátinn*, *kǫrleginn*, som er reine particip, eller i slike samansetningar som *hamstolinn*, der participet hev kome istaden for eldre adjektiv paa *-*an* (*-stoli*), ikkje heller i slike som *borginorðr*, *haldinorðr*.

Kor fræsvt suffikset *-inn* er syner seg i det, at eldre adjektiv av anna skap ofte vert umlaga med det (serleg i poesi), som *harðfenginn* (*-fengr*), *ráðgegninn* (*-gegn*), *sakgæfinn* (*-gæfr*), *kringlæginn* (*-lægr*), *eldsætinn* (*-sætr*), *úneisinn* (*-neiss*), *fullrýninn* (jfr. *gløggrýnn*), *sœminn* (*-sœmr*, men jfr. *sómi*), *frœkinn* = † *frœkn*, *gjallinn* = *gjallr*, vel og *errinn* = *ern* (poet.) dugande, stridsam. Ogso utan eldre sideform: *framfœrinn*, *guðrœkinn*.

24. ***Stomnar paa -ni.*** Fyrrgermansk primært suffiks, laga adjektiv og substantiv av hankyn og hokyn. I germansk var det ogso sekundært.

I. Primære lagingar berre faae. Adjektiv (som vart *ja*-stomnar, liksom dei andre paa *-i*): † *feikn*, † *hreinn*, *lygn*, † *sykn*. Substantiv: konkret *fǫnn* f., *grein* f., *hlaun* n. var vel upphavleg f. Abstrakt: *daunn* m. (got. f.), † *bœn* (*bón*) f., † *hlein* f. ro, mak; † *sjón* (*sýn*), *ǫmbun* (**andbugni*), † *ǫnn*; † *sókn* og *ógn* var kannhenda og primære lagingar, sameleis vel *són* (: *sóa*). Eit *-s-ni* syner seg i † *býsn* f. n. (**bûdsni*), jfr. † *fyl(g)sni* n. (av **fulhsnja*, **fulgsnjâ*).

II. Fræsvt var dette suffikset berre ved verb paa *-j*, *-ô*, *-ê*. 1. Ved *j*-verb (mesta berre langstava), grunnform paa *-îni*: *auðn* øyding, *fórn* (: *fœra*), *fýsn*, *freistn*, † *grein* (: *greiða*), † *heyrn*, † *lausn*, *lækn*, † *lǫgn* not (**lagîni*, eig. (ut)leggjing), *mǫrn* gygr, troll

eig. knusing), *nautn*, † *njósn*, *ógn* (**ôgîni* ell. **ôgni?*), *rausn* (utan verb), † *skírn*, † *sókn* (**sokîni* el. **sôkni*, jfr. got. *sôkeins* og *sôkns*), *spurn*, *stjórn*, *vǫrn*; av *jô*-verb: *íðn*. Jfr. *-ing* (§ 43 B).

2. Mykje frævt er det i (samgermansk) grunnform *-ôni* (g.norsk *-un*, *-an*), som gjekk ut fraa *ô*-verbi, t. d. † *friðan*, † *frján*, † *laðan* osfr. I eldre dikting er det ikkje so mange slike, i eddakvædi: *ómun*, *brǫkun*, *svipun*, *hvǫrfun*, *þrǫmmun*, *flaugun*, *skræktun*, *svǫrfun*, *eljun*, *ætlun*. Men dei aukar etterhand, og ein kann vel segja, at til kvart verb paa *-a aða* kann det verta laga eit substantiv paa *-an* (*-un*), um endaa ikkje alle slike substantiv finst i skrifterne. Ogso av verb paa *-na*, der dei tevlar med substantivi paa *-ning* (§ 43 B b) og paa *-naðr* (§ 29 II), t. d. *dǫkknan*, *drukknan*, *fúnan*, *fǫlnan* (og *fǫlvan*), *kviknan*, *kólnan*, *þarfnan*, *þrotnan*, *þrútnan*, *vaknan*. Vidareført til *j*-verb: *umbœtan*, *fløktan*, *frýjan*, *gørunar(galdr)*, *hegnan*, *undanherkjan*, *skemtan* (men ogso vb. *skemta aða*), *skræktan*, *umsléttan*, *snøktan*, *ýlan*. Paa substantiv er laga: *heitan* (*heit*), *bláman* (*blámi*), *hljóman* (*hljómi*), *sáttan* (*sátt*), *mentan* (*ment* f.), *freistnan* (*freistn*), *eljun* (*eljan* n.). Til *geytlan* er det korkje verb eller subst.; *heitan* kunde ogso verta sett til *heita* st-vb., til *sitja* hev me (seint) *sitjan*. Sein nylaging er *veran* = t. *wesen*.

3. Av *ê*-verb, grunnform *-aini*: *fjón* (: *fjá* = **fía*), † *hǫfn*, † *líkn* (: *líka* upphavl. *ê*-verb), *smán*, *spán*, † *sǫgn*, † *þǫgn*. Eller jamlaga etter *ô*-verbi: *agan*, *brosan*, *horfan*, *hugan*, *skopan*, *þoran*, *unun(arsamr)*.

Ordskap med -þ (-d).

25. Gamle konsonantstomnar er † *nátt* f., † *mánaðr* m., *síld* f. (**sîlið*, jfr. *síl*); † *hind* er vel baade konsonantstomn og utvida (**hindî*); † *nefi* er frumgermansk **nefôþ*; *ef* n., *efi* m. av **efaþ*, jfr. *efaðsamr* (*if* n., *ifi* m. av **efiþ*); *ǫl*, jamsides med *ǫld*, *ǫldr* drykkjelag, av **aluþ*; *il* (vestg. m. n.) kannhenda av **iliþ*. Oftast hev ordskapi paa frumgermansk *-þ* (*-d*) vorte utvida med vokal: *hǫfuð* av **habud-a* (jfr. lat. *caput*), *hauldr*, *hǫldr* av **haluþ-a* (jfr. † *halr* av **haliþ-a*), *blegðr* bløyg av **blavviða*, *sigðr* (og *sigð* f.) av **segiða*, *refði* n. stav av **rafið-ja*, *kǫgðir* (poet.) stein av **kaguð-ja*, *lofðar* (poet.) menn av **lubað-ja*, so vel og *flagð*, *lagðr*, *grið* n.; *óstr* m., *óst* f. (ags. *óxta* m.) av **ôhsaþ?* (jfr. *ǫxl*); *naddr* av **naðið-a*, *hadda* f. av **haðið-ôn*, *igða* av **egiðôn* ofl.

26. ***Stomnar paa -nþ*** (***-nd***), præsens particip. Eit fyrrgermansk substantivera particip er † *tǫnn* (til *eta*); ogso † *vindr*, som alt fyrrgermansk var utvida med vokal (**vind-a*). I poesi er particip mykje bruka, baade som substantiv og som adjektiv, i eldre prosa er det berre faae, som vert bruka reint substantivisk, mest i logerne: *árnendr* = *árnaðarmenn*, *seiðberendr*, *baugbœtandi*, *dœmendr*, *eigendr*, *fylgendr*, *heimtandi*, *hollendr*, *hǫfundr* domar, *kaupendr*, *lǫgráðandi*, *seljendr*, *segjandi*, *sœkjandi* saksøkjar, *samþingendr*, *baugþiggjandi*, *veðjandi* appellant, *vegandi*, *verjandi* den saksøkte, *vísendr* ofl.; dertil ogso utanfor logerne, *bóndi*, † *fjándi*, † *frændi*, *umspillendr*, *marliðendr*, *umrennandi*, og i seinare umsette skrifter slike som *byggjendr* ibuar, *eggjandi*, *getandi*, *hjalpandi*, *ráðandi*, *unnandi* elskar, osfr. Avljodsformi *-und* hev *bóndi*, *hǫfundr*, *þróndr* galte. Nylaging av nomen er *dómandi* (= *dœmandi*), *gramendr* djevlar, *málendr*, *trollendr*.

Konkret: poetiske ord som *brennandi* eld, *drífandi* sol; *gróandi* f. (poet.) jordi, *grýjandi* f. dagrenning, *leikandi* f., *rekendr* f. pl. (og *rekendi* n.) kjeda, lekkja; og avleidt med *-ja*: *fljótendi* n. kavl, *berendi* n. hodyr, *kvikvendi* n., *líkandi*. Abstrakt: hokyn: *bindandi* (*-indi*, *-andi*) avhald, *bíðandi*, *brjándi* braging, *hyggendi* (*-indi*, *-jandi*) (ogso n.), *kunnandi*, *kveðandi* dikting, *vitund* (sjaa § 14 c); hankyn (seint): *atrekandi* umsut, *dangandi* støyting; inkjekyn (avleidt med *-ja*): *bindendi* (og f.), *drýgindi*, *vélendi* (*véla*); † *erendi* (avleidt av eit part. **arunþ-*).

Ord paa *-nd* utanum participet er *hǫrund*, som er utvida med dental av ein

n-stomn, likeins samgermansk † *hundr*. Av eit fyrrgermansk suffiks *-*vent* (*-*unt*) finst det spor i stad- (mest øy-) namn paa -*und* (*Eikund* odl.) og vel og i † *visundr*; *lómundr* kjem kannhenda av eit **lómund* gøying (suff. *-*mund*), Hauksbok hev *lemendr* pl. som kanskje er folke-etymologisk umnemning (*lemjandi* partic.).

27. *Stomnar paa -þa* (*-da*), *-þô* (*-dô*). Dette suffikset (**to*-) var i fyrrgermansk baade primært og sekundært. Det laga eit particip mest med passiv tyding og dette kunde vidare verta til adjektiv og substantiv. Dessutan var det superlativ-suffiks. I samgermansk er suffikset frævt ved veike verb; der sterke verb hev laga eit particip med dette suffikset, hev ordet vorte adjektiv eller substantiv. I gamalnorsk er det ofte vandt aa skila desse ordskapi, med di at dei kann vera mykje brigde ved konsonant-samhøve, soleis vert t. d. tvo dentalar, som raakar ihop, i samgermansk til *ss* (i lang staving *s*), *nþ* og *lþ* vert i g.norsk *nn* og *ll* osfr.; difor kann ofte slike ord berre verta utgreidde ved samanlikning med samætta maal.

1. Adjektiv. I. Av adjektiv som upphavleg var particip paa -*þa* kann nemnast: (1.) † *bjartr*, † *léttr* (av **lenhta*), *mjaltr* (av **melhta*), † *réttr*, † *stinnr*, † *verðr*; † *blíðr* (eller *ja*-st.?), † *fríðr*, † *síðr*, kannhenda † *víðr*; *hljóðr*; (2.) † *ballr*, † *fastr*, † *hallr*, † *kaldr*, *sannr*, † *skarðr*; (3.) † *hollr*, † *kunnr*, † *sléttr* (av **slihta*), † *viss* (i subst. *vissa*); og av *a*-røter: † *hvass*, † *saðr*, *staðr*, *sáttr* (av **sahta*), † *dauðr*; (4.) *bráðr*; *grunnr* er laga til *grunnr* m.; vokal framfor -*þa* hev † *nøkkviðr* (*nøktr*); † *þyrstr* er got. *þaúrsiþs*, partic. til *þaúrsjan*.

Til dette particip paa -*þa* kunde i fyrrgermansk koma *j*-suffiks, so det kom upp eit suffiks -*þja* i same bruk; dette finst i *stirðr* og *gerstr* og vel ogso i *herstr* og *hress* (**hraþ-þja*); *hafræðr* ser ut til at vera laga paa denne maaten, derimot er vel *stæðr* jamlaging (*stæðr*: *stóðum* som *færr*: *fórum*). † *þéttr* kann vera **þenhtja* liksovel som **þenhta*, same tvil med † *linnr*, † *svinnr*, † *blíðr*. Sume som hev -*þja* i vestg., hev -*þa* i gamalnorsk, som † *móðr* og † *auðr*.

II. Med participsuffikset -*þa* heng tett ihop -*ida* og -*ôda*, som avleider adjektiv av nomen, med tydingi „budd med“ (jfr. lat. *crinîtus*, *armâtus*). I vestgerm. hev slike ord ofte fyrestavingi *ge*-, og suffiksi hev der sideformerne -*idja*, -*ôdja*.

A. Soleis paa -*iðr* (mest samansette ord): *tvídyrðr* (= -*dyrr*), *eygðr* (= *eygr*), *feldr* voren (til *fall*, jfr. *fallinn*), *fiðrðr* (= *fjaðraðr*), *einfættr* (jfr. *fjórfætr*), *grýttr*, *hentr* (jfr. *einhendr*), *hyrnðr*, *hærðr* (jfr. *hærr*), † *einkvæntr*, *tvílemdr* (jfr. *lambaðr*), *menntr* (jfr. *mannaðr*), *fjórmynntr*, *rýndr* (jfr. *gløggrýnn*), *snafðr* snak etter (til eit **snaf*), † *stirndr*, (*stjarna*), *steint ok reint*, *sveittr*, *syndr* (kann vera **sundida*, men og **sundja*, til *sund*), *sýndr* (jfr. *sýnn*), *tenntr*, *tvítyngdr* (*tunga*), *langæðr* (av **aiviða*, jfr. *lang-ær*), *ærðr* (*ár*, jfr. *ærr*). Substantiv *fyrðar* poet. menn (av **ferhvida*, jfr. *firar*).

B. Frævare er dei einstyduge adjektivi paa -*aðr*, som: *aldraðr*, *baglaðr*, *brynjaðr*, *bitlaðr*, *harðbrjóstaðr*, *fjórðagaðr*, *daunaðr*, -*eggjaðr*, *eignaðr* velhalden, *faxaðr*, *stórfetaðr*, *fjaðraðr* (og mislaga: *fiðraðr*), *fjáðr* (av *féaðr*), *geðjaðr*, *halsaðr*, *góðháttaðr*, *hjalmaðr*, *hjaltaðr*, *hjartaðr*, *harðholdaðr*, *hugaðr*, *tvíhǫfðaðr*, *kynjaðr*, *látaðr* (*vel*), *limaðr*, *lundaðr*, *mannaðr*, *raddaðr*, *skýjaðr*, *stafaðr*, *ættaðr* og *æzkaðr*, *ǫlvaðr* ofl. (mislaging: *skyldugaðr*). Mange er umlagingar av eldre possessivsamansetningar som *harðbrjóstr*, *hardholdr*.

Mange snert inn paa particip: t. d. *snjallmæltr* kunde koma av *mál*, men og av *mæla*. Til (veike) verb høyrer slike som *heyrðr* (*vel*), *bœnheyrðr* som gjerne vil bønhøyra, *tárfeldr*, *brotfeldr*, *torbœttr*, *torviðr* ofl.

2. Hankyn. Ikkje mange. Reine (substantivera) particip er † *haptr* og *kundr* son. Av andre ord kann nemnast: (1.) † *linnr*, *sess* (ags. n.), *veftr* (vestg. f.), † *sjóðr* (til *sýja*); (2.) † *brandr* brand, *gandr*, *raptr* (um ikkje upphavleg **raptra*, ags. *ræfter*); † *eiðr*, † *leistr* (kunde ogso vera *þi*-stomn), *seiðr* (fisk); (3.) *sporðr* (vestg. veikt), † *spætr* (av **spihta*),

ostr (av **justa*). Ein millomvokal hadde † *eldr* (av **ailida*). Um *sigðr, lagðr* osfr. sjaa § 25. Abstrakt: † *móðr*; um andre abstrakt som er utvida til *n*-stomnar sjaa § 20.

3. Inkjekyn. Nokre fleire. Tingsord og abstrakt: (1.) *hjald, kveld* (vestg. m.), † *nest, skinn* (av **skenþa*), † *sverð*, † *tjald*, † *verð, vætt* lok (av **vehta*); *híð, brjóst, fljóð*, † *hljóð*; (2.) *skarð* (eig. n. av adj.), † *brauð*; (3.) † *borð*, † *goll* (*gull*), † *morð*, † *sund*; † *hlið, dupt* (vestg. m.), † *dust, frost* (vestg. m.), † *goð* (*guð*), *lopt* (got. *luftus* f.), † *skopt*; og av *a*-røter: † *bað*, † *blað, bast* (vestg. m.), *hlass, skapt* (vestg. m.); (4.) *bráð* bræding, † *blóð*, † *flóð*, † *stóð*. Millomvokal hev *unað* (**vunêda*), jfr. *yndi, háð* (**havada*). Jfr. ogso *válað* n., til *válaðr*.

Sekundært er *-þa* kome til i *haust* (av *harbus-þa*). Anna upphav hev *st* i † *frest, naust* (jfr. *vǫzt* f. av **vaða-stô*, til *vaðr*).

Til slutt kann her nemnast eit samgermansk kollektiv paa *-þja* i *kvendi* av **kvâniþja* og *skæði* av **skôhiþia*.

4. Hokyn. I. Primære, mykje faae. Dei er vande aa skilja ut fraa *þi*-stomnar. Ein kunde nemna: (1.) isl. *þind* tinder, † *lind* (pl. *-ir*), † *hlíð* (pl. *-ir*) lid, † *þjóð* (pl. *-ir*), † *búð* (*-ir*) bud (i tydingi upphelde kanskje ein stomn **bûdi*), *flúð* flud (eig. „det yverfløddе"); (2.) *vǫrð* (pl. *-ir*) poet. kvinna (til *verja* klæda), † *sneis* (til *sníða*), † *skauð* (pl. *-ir*); (3.) † *fold* (?), † *mold*, † *und* (fl. *-ir*), *hlið* sida (ags. n.), † *rǫð* (*a*-rot), † *rǫst* (pl. *-ir, a*-rot). Upphavleg participskapnad hev vel og dei fyrrnemnde ordi paa *-þjô* (§ 14 a c), *byrðr, gunnr, hildr, veiðr, brúðr*.

II. Som sekundært suffiks laga *-þô* (*-dô*) med millomvokalen *i* i samgermansk abstrakt, mest av adjektiv (utan millomvokal *fjǫld*, av **felu-þô*). I g norsk er dette ordskapet mykje frævt. I fleirtal hev ordi *-ir*. Avleidde av substantiv faae: *aðild* (til *aðili* m.), *bend* (til *ben*), *dæld* og *dæld* (: *dæla, dœla*), *erfð, grend* og *grenn* (**garaznidô, -þô*), † *hermd, lyfð* (: *lyf*), *lygð* (: *lygi*), *læfð* handtak (: *lófi*), † *mægð* (: *mágr*), *nábúð, þýft, ment* (av **manniþô?*). Av adjektiv: *birgð* (: *birgr* ell. *birgja*), *blýgð*, † *deyfð, digrð, dirfð*, † *dýpt, dýrð, eymd, fegrð, feigð, fjǫld, fremd, frægð, fyrnd* (: *forn*), *fæð* (: *fár*), *færð* (: *færr*) føre, *girnd*, † *gremd*, † *grimd, græð* (: *grár*) græe, illvilje, *heimild* (*-old*), † *helfð, hrygð*, † *hæð* (av **hauhiþô*), *kyrð*, † *lemd*, † *lengð, lægð*, † *megrð, mergð, mýkt*, † *mærð*, † *nægð, sekt* (: *sekr*), *slægð, snild, spekt, stygð*, † *sæld, sýnd, sæmd, þekt* (: *þekkr*), *þykt* (: *þykkr*), *þyngð, vídd, virkt, vænd, værð*, † *øngð* ofl. Av ord paa *-inn*: *heyrnd, nánd* av *náinn*. Av samansette adjektiv t. d.: *ákefð, angrfýst, eilífð* (: *eilífr*), *einǫrð* (: *einarðr*), *fátækt, fiskgengð* stad det gjeng fisk, *kostgæfð, kynstærð, skammæð* (**-*aiviþô*, : *skamm-ær*), *úmegð* (: *úmagi*), *útlegð* og *utlægð* (: *utlagr, útlægr*), *vesǫld* (: *vesall*), *vandvirkt, várkynd* osfr. Dertil mange paa *-semd* (jfr. *semi* § 22 II) til adjektiv paa *-samr* (sjaa § 51). Ordi paa *-ugð, -úð* kjem ikkje av adjektiv paa *-hugr*, men er samansette med *hugð* (§ 28). Av *j*-verb (so og mykje i glt.): dette er eit seinare stig, som likevel var lett aa taka. Med di at avleidt verb oftast stod jamsides med nomenet, kunde ord som *erfð, fremd, girnd, sæmd* som kjem av *arfr, framr, gjarn, sæmr* synast koma av *erfa, fremja, girna, sæma*. Det kunde daa lett laga seg nye til veike verb, t. d. *bygð, deild, efnd, eirð, fylgð, gerð, geymd, hefnd, hegnd, hlífð, hvíld, leynd, matseld, nefnd, nefst, raund* eller *reynd, uppreist, rend, rækt, styrkt, tengðir* skyldskap (*tengja*), *þrøngð* (: *þrøngva* og *þrǫngr*), *þykt* (: *þykkja*), *þæfð* (: *þæfa*), *vernd, vild* (: *vilja*), *vægð* osfr. Hit høyrer vel *eykt* (av eit verb **jaukjan*); *flærð*, jfr. adj. *flærðr*, kjem vel av eit vb. **flæra*. Av *ê*-vb.: *ugð*, av sterke verb: *ábúð, upptekt*. Til sume ord er det ikkje noko grunnord, t. d. *kregð* vanmenne (jfr. nyn. *kragg*). Kannhenda ogso *tigund* høyrer hit (laga som got. *junda* ungdom, jfr. *tign* og *tíginn*.

28. ***Stomnar paa -þi* (*-di*).** Dette suffikset var i fyrrgerm. mest primært. Ordi var verbalabstrakt, nokre faae gjekk yver til verkarord. Mest lægste avljodsstig.

1. Hankyn. Konkret: † *gestr, váttr* (av **vahti*, akk. pl. oftast *-a*). Abstrakt (sume skifter med hokyn), alle med lægste avljodsstig: *brundr, burðr* (vestg. f.), *gustr, skuldr* (*skyldr*) (= † *skyld* f.), *skurðr, snúðr,* † *staðr, stéttr* (= *stétt* f.), † *þróttr, þurðr.*

2. Hokyn. Nokre faae hev vorte konkret (sume alt samgermansk): (2.) † *gátt* (eig. „gang"); (3.) † *burst,* † *urð*; † *ript,* † *vætt* (**vihti*), † *drótt,* † *hlust, hnoss* (**hnud-þi*, til *hnjóða*), † *húð*; (4.) † *sáð,* † *glóð* (ogso konsonantisk bøygd). Abstrakte: (1.) *frétt* (jfr. ags. *freht*), † *gipt, kind, mjaltir* pl., *rétt* (til *reka*), † *vist,* † *vætt* vegt; *íð, smíð* (glt. *ô*-st.), † *tíð*; (2.) † *ferð*; † *heipt, gnauð* (til *gnýja*, eller, med *ð* til roti, til *gnyðja?*), † *nauðr*; (3.) † *byrð,* † *gnótt* eller *gnætt* (vb. got. *ganaúhan*), *forkunnr, miskunn,* † *samkund,* † *lyst,* † *skuld* (*skyld*), † *þurft, íþrótt, ǫfund* (ogso *und*, jfr. vestg. *unst*), *forurtir* pl. (g. *fravaúrhts*); † *dript,* † *list, stétt, þrift* (= *þrif* n.), *vétt* (i *véttvangr*, til *vega, víg*), (*knés*)*bót* (**buhti*; ags. m.), † *hugð* (i samans. *hugðar-* og i samansetn. *-úð*), *ísmótt,* † *sótt, sút, súð* (til *sýja*); til *a*-røter: † *sátt* (*sætt*), † *ǫld, ǫnd,* † *ǫrð* pløgjing, † *átt* (*ætt*) (**aihti*); (4.) † *dáð.*

Dette suffikset hev vel og talsubstantivi *fimt, sétt, sjaund, níund, átt* eller *ætt* (tridjedeildi av runalfabetet ɔ: 8 runar); *tíund* er derimot ordenstal (substantivera).

Med *s* framfyre i † *ást* (**an-s-ti*) og kannhenda i *raust, rúst.*

29. ***Stomnar paa -þu*** (***-du***). Fyrrgermansk primært suffiks, som laga verbalabstrakt; sume av deim vert verkarord og tingsord.

I. P r i m æ r t. Næsta berre hankynsord. Liv-ord: (2.) † *mǫrðr, vǫrðr*; (3.) † *Ullr* (ein gud), † *smiðr*. Tingsord: (1.) *fjǫrðr, jǫstr,* † *skjǫldr, verðr* (got. *vaírdus* vert); (2.) † *grǫptr, kǫstr, svǫrðr* (ags. f.), † *vǫllr* (av **valþu*), *reitr*; (3.) *kvistr*; (4.) † *þráðr.* Abstrakt: (1.) *réttr* rett, *réttr* rek; (3.) † *þóttr,* † *friðr,* † *kostr* (og *i*-stomn); og av *a*-røter: *dráttr, fláttr, háttr,* † *krǫptr, máttr* (vestg. *i*-stomn), † *sláttr, þváttr,* † *vǫxtr,* † *dauðr* daude (gen. *dauðar-* i samansetn.); (4.) † *blástr,* † *þáttr* (**þâh-tu*); *blástr* og *grǫptr* hev ogso i gen. *-rar*; *gróðr* (vestg. *þi*-st.) og *róðr* hev stødt *-rar* (samanblanda av **róþu-* og **rôþra?*). Millomvokal hev *kvittr* (av **kviþiþu*). Upphavlege *u*-stomnar var vel † *grunnr* og † *grunn* f. (**grunþu*), likeins † *rist* f. (pl. *ristr*); eit neutr. paa *-þu* var upphavleg † *líð* sterk drykk.

II. S e k u n d æ r t var dette suffikset i samgermansk ved *ô*-verb (grunnform *-ôþu*, g.norsk *-uðr, -aðr*). Av slike finst det i g.norsk nokre faae upphavlege som *munaðr* mun, vokster (av *muna aða*), *munaðr* vellyst (av *ê*-verb *muna*), *hrapaðr* skunding, *ifaðarlauss, jafnaðr* (*jafna*), *ofraðarmaðr* (*ofra*), *reikaðr* (= *reikan*), *samnaðr, sannaðarmaðr, svarfaðr*; utan verb *raggaðarklæði*; † *mjǫtuðr* styrar var kannhenda upphavleg abstrakt („lagnad"), eller utvida av konsonantstomn? Dette ordskapet vart frævt ved verb paa *-na*: *árnaðr, batnaðr, fagnaðr, fullnaðr, fastnaðr. fullkomnaðr, fullnaðr, hagnaðr, lifnaðr, saknaðr, skotnaðr, þrotnaðr, varnaðr, vilnaðr*; deretter i tilknyting til partic. og adj. paa *-inn* (liksom det er med *-ning*): *blótnaðr, búnaðr, dulnaðr, fǫrnuðr, getnaðr, metnaðr, skapnaðr, tignaðr, trúnaðr* (*trúinn*), *þrifnaðr, vefnaðr*; og sistpaa vidareført, so det liksom kom upp eit suffiks *-naðr*: *dugnaðr, fénaðr, hernaðr, karnaðr, klæðnaðr, kostnaðr, skilnaðr, skónaðr, sparnaðr, tjónaðr* (el. *tænaðr*), *verknaðr*; mykje seint er *vegnaðr* vegne; av eit *j*-vb.: *hegnaðr.* Endaa mykje frævare hev *-nad* vorte i nynorsk. Jfr. § 24 II 2 og 43 B b).

I skaldedikt er verkarord paa *-uðr, -aðr*, laga etter mynster av *mjǫtuðr* og dilike gamle ord, mykje aalmenne (finst ikkje i prosa). Ikkje berre av *ô*-verb, som *forðaðr, glǫtuðr, grǫnduðr, gǫtvaðr, hǫtuðr, kǫnnuðr, lǫðuðr, mǫgnuðr, sǫmnuðr* osfr. Ved *j*-vb. skulde ein venta *-iðr*, so *framiðr, sal-vaniðr*, men elles ved jamlaging *frǫmuðr* og t. d. *beiðuðr, skyndaðr, heyjaðr, spǫruðr*, eller paa onnor vis: *venjuðr.* Forutan slike reine verkarord er det mange ord for dyr og ting, som hev gjenge fram or verkarord, t. d. for ukse: *bautuðr* (til st. verb. *bauta*), for hest: *bautuðr, skævuðr, sveggjuðr*, for orm:

vinduðr, for sverd: *hrǫnduðr, hǫgguðr* (st. verb), *svipuðr* osfr., for vind: *gneggjuðr, hlǫmmuðr, hviðuðr, váfuðr* osfr.

Ordskap med -r.

30. *Stomnar paa -r.* Fyrrgermanske stomnar paa *-r* er † *bróðir,* † *dóttir,* † *faðir,* † *móðir,* † *systir.* Eit rotord paa *-r* er † *dyrr* pl. f. Upphavlege *r*-stomnar, som hev vorte utvida med *-a,* er † *vár* n., † *sumar* n., † *dægr,* † *vatr* poet. vatn, † *júgr,* vel og † *ár* n, † *vetr* m., *fúrr* m. (vestg. n.).

31. *Stomnar paa -ra* (*-rô*). Suffikset var i fyrrgermansk primært, sjeldan sekundært. Adjektiv og substantiv.

1. Adjektiv. (1.) † *gífr* graadug, *ítr,* † *skírr* og *skærr* (*ja*-st.), *slíðr,* † *hýrr* (*ja*-st.), † *rýrr* (*ja*-st.), (2.) † *hærr* (*ja*-st.); (3.) † *bitr,* † *digr,* † *vitr,* † *snotr,* † *súrr, apr* (jfr. ags. *ampre* f. sura), † *dapr,* † *fagr,* † *magr,* † *sparr,* † *vakr,* † *sárr* (**saira*); (4.) † *mærr* (*ja*-st.), † *stórr, snæfr* (*ja*-st.); *kárr* hev vel millomvokal (av **kavara,* jfr. nyn. *kaure* m.). Millomvokal og i *snǫfur*(*liga*), † *steigur*(*liga*), *ógur*(*ligr*), *ǫskur*(*ligr*), *ǫmur*(*ligr*), *afar-* (got. *abrs* sterk).

I fyrrgermansk var *-*(*e*)*ra* ogso komparativsuffiks. Dette finst i † *yðvarr,* † *okkarr* osfr., i † *sundr,* † *undir,* † *yfir* og i *afr* n. (etterbrygg?) (jfr. ags. *eafora* etterkomar).

2. Hankyn. (1.) † *tírr, þjórr* = poet. † *stjórr*; (2.) † *alr, heiðr* (vestg. n.), *saurr* (samrøtt med *súrr*); (3.) *klungr,* † *verr* (fyrrgerm. **viro-*), † *otr,* † *akr,* † *hafr, staurr*; (4.) † *flórr.* Med millomvokal (*a*): *gagarr,* † *hamarr,* † *humarr,* † *jaðarr, lokarr* hyvel († *nafarr* er **naf-geirr*); (*u*): † *fjǫturr, gollorr* poet. hjartehus; † *jǫfurr, mǫpurr,* † *mǫsurr, tǫturr, þiðurr, þinurr, ǫndurr.* Samandregne: † *bjórr* (**bebura*) bøver, *bjórr* bjore, *kárr* krull (ogso adj.), *ǫgr*; utvida til *n*-stomn: † *tandri, andri.* Sume ord paa *-r* som † *angr* (ogso n.), *nykr, sigr* er upphavleg *s*-stomnar; um *hungr* (ogso n.) og *veðr* sjaa § 12 slut.

3. Inkjekyn. Substantivera adjektiv: *afr,* † *gífr,* † *sár, skær.* Med 1. stig: *gjalfr, hreðr,* † *leðr, legr* (vestg. m.), *setr,* † *silfr, sindr* (vestg. m.), † *timbr,* † *veðr*; *gljúfr* (og *gleyfr*), *rjóðr*; (2.) *klatr,* † *eitr, hreiðr* (eller *þra*-stomn?), *leir,* † *taufr* pl.; (3.) *tundr* (eller *s*-stomn?, vestg. f.), *búr* (vestg. m.); *okr* er visst laanord; *gár* spott (av **gavara*). Dertil kjem mange nye ord paa *-r,* som er nylaga til verb paa *-ra*: *flǫkr, hindr, hinkr, fleipr, klandr, ofr* (: *ofra*) osfr. Sekundært: *ǫldr* (*ǫl*). Vidare avleidd med *-ja*: *fífrildi* av **fifildri* (jfr. glt. *fîvaltra* f.); † *hyfri, hnypri* (og *knypri*), *slitri, þœri* = *skammrif* (jfr. nyisl. *þærur* pl. ogso: feitet paa *skammrif,* tjukt stykke kjøt), som kjem av eit **þuhra,* samrøtt med *þjó* (av **þeuha*). Sume paa *-r* er upphavleg *s*-stomnar (§ 46): *angr, hauðr* (poet.) jordi, † *hatr, lær, myrkr,* † *røkkr, ráfr* (*ræfr*), *sætr*; *tár* (vestg. m.) er vel upphavleg *u*-stomn (**tah-ru*).

4. Hokyn. Upphavleg substantivera adjektik *órar* pl. (*œrr*). Substantiv: † *fjǫðr, gregr* skrov, † *klǫmbr, slíðrar* pl., *gymbr* (*jô*-st.), † *lifr, skúr* (vestg. m.), *vípr* ofl. Millomvokal hev *gjǫgr* (**gegurô*) og *skjór* (**skihurô*); *næfr* hadde vel upphavleg *-s,* ikkje *-r.*

32. *Stomnar paa -þra.* Dette suffikset laga upphavleg substantiv med reidskapstyding, og i formi *-þara* (*-þera*) komparativ.

1. Slike komparativ er adv. og præp. † *aptr, eptir,* † *niðr* † *viðr*; † *austr,* † *norðr,* † *suðr,* † *vestr*; † *annarr* (**anþara*), † *hvaðarr* = *hvárr,* † *vinstri*; *iðr* n. pl. innvol (**enþera*), † *ístr* n., *iður-mæltr* (jfr. lat. *iterum*).

2. Substantiv. Mesta berre hankyn og inkjekyn. Hankyn er: *aldr* (vestg. n.), † *baldr, arðr, austr, galdr* (ags. n.), *hjaldr* (= *hjald* n.), † *hlátr, hrúðr, lestr, ljóstr, lúðr.* Med yvergang til onnor bøygning: *blástr, gróðr, grǫptr, meldr, róðr*; *hróðr* var vel upphavleg *s*-stomn. Hokyn er *leiptr* og *fleyðr* (*jô*-stomnar). Dertil kjem samgermanske trenamn paa *-dra* (som kanskje hev anna upphav): *apaldr* m. (glt. f.), *jǫlstr* f. Inkjekyn: † *fóðr,* † *fóstr* (til *fœða*), *hreistr, hrjóstr, hreiðr* (?), *látr* (**lahtra*), † *lauðr, mistr, slátr,*

† *tjóðr*, † *undr*; isl. *jastr* (gn. *jǫst-r* m.); *sjáldr* hadde vel fraa fyrst av ikkje nokon *r* (§ 37).

33. Jamsides med *-þra* gjekk samgermansk *-stra*, som hadde sitt upphav fraa dei høve, der *s* stod eller kom upp framfor *-þra* (som i *fóstr* av **fôd-þra*). Slike ord er i g.norsk (sume hev gjenge yver i *u*-bøygningi), hankyn: † *bólstr*, *bakstr*, *blómstr*, *hǫgstr*, *lemstr* (gen. *-rar*), *rakstr* rekeved, *rekstr* (gen. *-ar* og *-rar*), *ǫmstr* (av **amustra*) stakk; hankyn er vel og *mostr* stor mengd; *n*-stomn: *gildra* f.; inkjekyn: *hrjóstr* mager grunn, *kynstr* under.

Ordskap med l.

34. ***Stomnar paa -la*** (*-lô*). Samgermansk primært og sekundært suffiks. Som primært laga det mest verkarord og reidskapsord, som sekundært minkingsord. Forutan *-la* ogso med millomvokal: *-ala*, *-ila*, *-ula*. Det er ofte vandt aa avgjera, anten eit ord hev berre *-la* eller er samandrege av ei form med millomvokal.

1. Adjektiv. † *full*, † *heill*; *dæll* (*ja*-st.) er snarast avleidt av eit subst. **dâla* n. gjerning, samrøtt med *dáð*. Med millomvokal † *atall*, † *hamall* (i *hamalkyrni* n. og *fylkja hamalt*), *illr* (av **elhila?*), † *lítill*, † *meðal-* (jamsides med *miðr*), † *mikill*. Sekundært † *heimill* og vel ogso † *gamall*.

2. **Hankyn.** Liv-ord og tingsord: *afl* smidjeavl † *áll* (fisk), *áll* (*óll*) gror (**anh(u)la*), † *fugl*, *gafl* (jfr. got. *gibla*), *haull* (ags. veikt), † *jarl* (ogso med millomvokal: frumnord. *erilaʀ*), † *kíll*, † *kjóll*, † *nagl* (med konsonantbøygning), *skafl*, *stagl*, † *stóll*, *vagl*. Millomvokal hadde † *hræll* (av **hrahila* sjaa § 35, 2 A b), *hæll* (av **hanhila*), *þræll* og vel ogso *geisl* (glt. f.), † *gísl*, † *hasl*, *jaxl*, † *karl*; *n*-stomn: *drafli* m. Eit sekundært *-la* i *galdr* m. *gald* n. gald (av **gazd-la*, jfr. *gaddr* (av **gazda*) i same tyding).

3. **Inkjekyn.** † *afl*, *bil*, † *bál*, *dúfl*, *drafl*, † *fífl* (av **fimfla*) jamsides med *fimbul-*, *gagl*, *gil* (*ja*-stomn), *hagl* (vestg. m.), *hjarl* poet. jord, † *jól*, † *kuml*, *kurfl*, † *mál* (av **mâla*), † *mál* mæle osfr. (av **maþla*), † *mél* (av **minþla*); † *segl*, *skjól*, † *stál* (av **stahla*), *stál* staal, stade (av **staþla*; ags. m.), † *súfl*, *sumbl* (ags. *symbel*, vel framandord), † *tagl*, † *tól* (av **tôvula*), *troll* (av **truzla*, mht. m.), † *tungl*, isl. *þél* (av **þinhla*) tettemjølk, † *þvál* (av **þvahla*), *vesl* (jfr. § 35 2); *aðal* (ags. f.), † *óðal*, *hrǫngl*, *hǫrkl* (av *hǫrkul*); *mél* tid, bil er substantivera adj. (**meðla*, jfr. *meðal-*); *gaul*, *hvísl* er nylaga til verbi, soleis kjem vel ogso *sil* av samgermansk verb *silên* tegja. Eit suffiks-samband *-ublja* hev me i *innyfli* n. pl. og i *dauðyfli* n. daud skrott (jfr. got. *dauþubleis* feig) og *vanyfli*; jfr. *foryflast*, jfr. ogso nyn. *vardivle*.

4. **Hokyn.** *ál* (*ól*) reim (av **anh(u)lô*), *geil*, *kvísl*, *njól* (av **nebulô*, jfr. *nifl-*, ags. *nifol* m.), † *sál* (av **saivalô*, laanord fraa ags.?), † *seil*, *síl* (fisk), *sól* (got. n.), † *þél* fil, *vél* (ags. n.), *vífl* (jfr. § 35, 2 A b), † *þísl* (av *þinhslô*), † *ǫxl*.

35. Frævt var suffikset berre med millomvokalarne *a*, *i*, *u*.

1. Adjektiv paa *-all* og *-ull* med tydingi „tilvik til“ (jfr. *atall* ovanfor). Samgermansk (og fyrrgermansk), men mykje frævare i g.norsk. Upphavleg vart slike adjektiv berre avleidde av substantiv (t. d. *sóttall*) og sterke verb (t. d. *etall*), men i g.norsk ogso mykje av veike verb (t. d. *beiðull*: *beiða*, *einreikull*: *reika*): *beiðull*, *bimbult* uroleg, *undirdráttull*, *dugall*, † *etall*, † *flogall* (*-ull*), *atfundull*, *fǫrull*, † (*sann*)-*getall*, *gjafall* (*gjǫfull*; jfr. ags. *giefl* føda), † *gǫngull*, *hagall*, *hugall*, *hverfull*, *kostall*, *auðkumall*, *einreikull*, *ár-risull*, *viðsjáll*, *skjǫpul*(*eygr*), *skriðall*, *skǫgul*(*tǫnn*), *smugall*, *sóttall*, *spurall*, *stopalt*, *stormall*, † *svikall*, *svikul*(*gjǫrð*), *svipall* (*-ull*), † *sǫgull*, *þǫgull* (*þagall*), *veitall*, *vindull* vindall, † (*mann*)*vitull*, † *vǫkull* ofl.

2. Substantiv. Frævt var suffikset berre i formerne *-ula* og *-ila*; hermed vart det laga: 1 verkarord og reidskapsord, 2 minkingsord.

A. Ord paa *-ull* er a) verkarord: substantivera adj. paa *-ull* (sjaa 1): *drǫsull* (*drasill*),

sjǫtull m. som stiller, *geirþriful* f. poet. Hit høyrer vel og *brimull* (*-ill*) sel og *ávitull* (*-all*) teikn. b) Reidskapsord (= ord paa *-ill*): † *bitull* (*-ill*), † *digull, mǫndull,* † *skǫkull, stǫkkull* (= *støkkvill*), *vǫðull* (= *vaðill*). c) Minkingsord: *fǫsull* avkjøme (vestg. n.), *gumbull* (= *gymbill*), *gǫndull* (: *gandr*), † *hǫkull, simull,* f. *simul* (: *simir*). Mest utan større tydingsskilnad fraa hovudordet: *hǫrkull* (*hark*), † *jǫkull* (*jaki*), *keipull* (*keipr*), *stǫðull* (*staðr*), *þǫngull* (*þang*), og (utan hovudord i g.norsk): † *igull, næfrakimbull, kǫggull, kǫngull, riðull, sperðill* liten hale (jfr. *sporðr*), † *stǫpull, vǫnðull,* † *ǫngull, ǫxull.* Eit minkingsord paa *-all* er *þumal-* (ags. *þýmel*).

B. Ord paa *-ill*: a) verkarord: † *biðill, garðbrytill, ferill* (ferdemann, jfr. adj. *fǫrull*), *undirgrefill* snytar, † (*þorð*)*yfill* (av **vifill*, rot **veb* vavra); poet.: *frumkveðill, lemill, semill* som semjar, *tefill* som hefter. Veikt: *byrli* m. (laant fraa ags. *byrele* skjenkjar). Eitslag verkarord paa yvergangen til tingsord er: *knattdrepill,* † *hvirfill, kyndill* (eller reidskap?) *viðvindill.* b) Reidskapsord: *beytill* red, *dymbill* i *dymbildagar, dregill* band, *ǫl-eysill, ferill* veg, † *fetill,* † *flygill,* † *gyrðill* (eller mink?), *hefill* segl-klo, *lykill,* † *meitill, ristill,* † *skutill, snerill* (= *snarvǫlr*), *sniðill* sigd, † *stikill* hornpigg, *støkkvill* (= *stǫkkull*), *þvegill* (jfr. *þvál*), *verpill* terning (glt. *wurfil*), *virgill-* (glt. *wurgil*), † *tygill,* vel og *stuðill* og *vaðill.* Hit høyrer og hokynsordi (sjaa 35, 4) *vífl, þél, þísl,* og *véli* m. (av **veþli*). c) Minkingsord: *bendill* (vestg. n.), † *bygill,* † *friðill* (av part. **frîþa* til *frjá*), *fúðryskill* (av *fúð-fryskill*: *froskr*), *geitill* hard knut, *gymbill* (= *gumbull*), *hækill* høkjel, *kistill* (framandt), † *knefill* stokk i vegg, *knykill, knýfill,* † *krypill, krækill,* † *kyrtill, marmennill, nistill* (*nist* naal), *refill* (*rafr*), *rindill* erla, *skekill* skjekel, utkant, *snepill, trefill* (*trefr*), *trygill* (*trog*), *þrymill* knast, ruvla, ogso *dindill* red (?); *berill* kjerald er framandt, Utan større tydingsskilnad: *ekkill* (jfr. *ekkja*), *fífill* (*fífa*), † *hvitill, tyrðill, svaðill* (*svað*) og samgermansk *snigill* (vestg. *snegel*), † *þistill,* jfr. ogso *ifill* (= *ifjungr*) poet. hauk, † *smyrill* falk; m.norsk *þekjull* (for *þekill*) tak. Utvida til *n*-stomnar: *ertla, fífla, fríðla, hyndla,* † *meyla, mýsla, yrmla* (ogso *yrmsla*); *kusli* m., *vindli* m. visk.

36. Med tilauking av *-inga* (*-unga*) kom upp *-ilinga* (*-ilunga*) som minkingssuffiks: *bellingr* belling, fetling (av *belglingr?*), *berlings-áss* berling (jfr. mht. *barre* f. slaa, skota), *bitlingr, bæklingr* liti bok, *dræplingr* (: *drápa*), *frændlingr, gæslingr* (jfr. eng. *gosling*), † *hriflingr* eit slag sko, *kettlingr, kiðlingr, kjúklingr, krypplingr, kuslungr* (: *kusli*), *kviðlingr, mýslingr, prestlingr, pýtlingr* (= *púta*), † *reklingr* ell. *riklingr* rekling (kanskje laant fraa mnt.), *reklingr* avrak, *skeglingr* krytjeunge, *titlingr* sporv, *þyrsklingr, bandvettlingr* (: *vǫttr*), *yrmlingr*; jfr. ogso utnamn som *bræklingar.* Av adjektiv: † *dýrlingr, smælingr* (: *smár*), *skrælingr* (av **skrâhil-*, jfr. nyn. *skraaen*). Hit høyrer og ættenamn som *dǫglingar, knýtlingar, arnmœðlingar, ynglingar*; jfr. *taðskegglingar.*

37. Jamsides med *-la* som reidskapssuffiks gjekk samgermansk *-þla* (jfr. *-þra*: *-ra*). Slike ord var det ikkje mange av, mest inkjekyn. Hokyn er † *nál* (av **nâþlô*), *bǫstl* (?) poet. pil; † *kíll* m. kunde vera **kîþla* (men ogso **kî-la*). Inkjekyn: † *ból* kann vera **bô-þla,* likeins † *mál* **ma-þla* (eller **maþ-la?* § 34 3); ogso † *sǫðull* høyrer hit. Mest var suffikset ikkje *-þla* men *-dla,* derav vart det i g.norsk *-ld*: *sáld* n. av **saihadla, bíldr* av **bî-dla* (vestg. n.). Mest med millomvokal: *hagldir* f. pl. (**hagadlô*), isl. † *hafald* n. (nyn. *havald*), † *farald* n., *folald* n. fole, *hrúgald* noko som ruvar, *rekald* rek, *kerald* (av **kazadla*), og vel og dei utvida paa *-aldi* m.: *glópaldi* (= *glópr*), *hímaldi, hrímaldi, kurfaldi.* Uklaare er *skáld* n., *eiskǫld* f.; i *sjáldr* maa *r* vera tilkomen seinare (grunnform **sehvadla*). *þreskjǫldr* er vel umskapa av eit **þreskvadla.*

38. I samanheng med *-la* stend *-sla* (*-slô*). Dette suffikset hev vel sitt upphav fraa dei høve der grunnemnet enda paa *s* som i *ǫxl.* Det laga avleidingar baade av substantiv og av verb, serleg var det frævt i samgermansk ved *j*-verb, soleis i formi

-isla, t. d. got. *svartisl* blekk (av *svartjan*). I g.norsk er ordi nokre inkjekyn, nokre hokyn. Reidskapstyding berre i nokre faae, elles abstrakt.

Inkjekyn: *beizl* (**baitisla*, til *beita*), *benzl*, *yfirbreizl* (og *-zla*, ags. m.), *kensl* pl., *kynsl* (= *kynstr*), *meizl* (*-zla*), *renzl* (ogso f., og *-zla*), † *smyrsl*, *spenzl* pl., *tengsl* pl. Av nomen kjem: *ørkymsl* (= *ørkuml*) likamslyte, *bœxl* (= *bógr*), *skrimsl* (*skrim*), *vermsl* pl. varm kjelda, *venzl* pl. vande. Anten av nomen eller verb: *þyngsl*, *œrsl* pl. (og *-sla*); til *œxl* finst det ikkje grunnord; † *hunsl* (*húsl*) kann vera upphavlegt, men hev fenge tydingi (sakrament) fraa ags.; *busl* kav, annsemd er uklaart, likeins *skermsl* (upphavleg hard grunn? jfr. *skurmsl* = *skurn*). Utvida med *-ja*: *brigsli* aatale, *hneyxli* skam; † *reykelsi* og *fangelsi* er vel laante fraa nt.; *rúmelsi* høyrer ikkje hit (av *rúm-helsi*, til *hals-*).

Hokyn er *hermsl*, *pínsl*, *skírsl*, *þrøngsl*, *þyrmslar* (el. *-ir*). Sume er baade f. og n. som *renzl*, *þyngsl*. Mest hev hokynsordi vorte til *n*-stomnar: *beizla* bøn, *fœzla* (ags. m.), *fœrsla*, *útgreizla*, *geymsla*, *grœzla*, *gæzla*, *gœzla*, *herzla* herding, *hirzla*, *hræzla*, *hrœrsla*, *kensla*, *kærsla*, *leizla*, *meizla*, *neyzla*, *reizla* veging, køyring, *rœxla*, *seizla*, *skírsla*, *sýsla*, *vanþyrmsla*, *þrøngsla* (= *þrøngsl*), *varzla* (for *varsla*, til *verja*), *veizla*, *afvenzla*, *vígsla*, *virzla* ofl. Av andre enn *j*-verb kjem *hlazla*, *uppivǫzlumaðr* (til *vaða*), *nezla* hempa.

Ordskap med -g (-h).

39. ***Stomnar paa -ga*** (***-ha***). Fyrrgermansk var dette suffikset baade primært og sekundært. Primært mykje sjeldan. Slike ord er † *laug* f. (rot *lau*, jfr. *lauðr*), † *trog* n. (same rot som *tré*), † *þró* f. (av **þrûh*, kons. st.; kanskje høyrer *h* her til roti), † *skór* m. (av *skôha*), † *bǫrgr* m. (**baruga*), † *hǫrgr* m. Sekundært var det mykje frævt i fyrrgermansk, det avleidde av nomen eller smaaord (adv., præp.) adjektiv med tyding „høyrande til“. Ei avleiding av eit smaaord er *ǫfugr* (: *af*). Av substantiv med tydingi „høyrande til“ (jfr. lat. *bellicus*) men ogso utan større tydingsskilnad fraa hovudordet, so avleidingi tydde „noko i likskap med det“, derav stundom minkingstyding (jfr. nyn. *sugga*: *su*). Av adjektiv paa same vis (jfr. glt. *gôrag*: got. *gaurs*): *fjǫlgr* (av **feluga*): *fjǫl*, *goðkunnigr*: *goðkunnr*, *stǫðugr*: *staðr* (adj.), *nánigr*: *náinn*, *kólga* poet. bylgja kjem av eit **kólugr*: glt. *kuoli* kjølen.

40. I samgermansk var dette sekundære suffikset mykje frævt, det hadde fire skap: *-aga*, *-uga*, *-iga*, *-îga*. Gamalnorsk hev *-ag* berre i † *heilagr*, som vel er laant. Elles *-ug* og *-ig*; *-ug* breider seg mykje meir enn *-ig*; sume hev berre *-ig*, sume baade *-ug* og *-ig*.

Adjektiv paa -ug, -ig. Tyding „som høyrer til, er full av“. Dei paa *-ug* hev vel til fyrste grunnlag nomen paa *-u*; fraa dei hev det gjenge vidare. I vestg. svarar mest *-ig*, *-îg* og *-ag*. Soleis av *u*-stomnar: † *gráðugr*, *góðháttugr*, † *liðugr*, † *máttugr*, † *siðugr*. Av *a*-stomnar t. d. † *auðugr* (*-igr*), † *blóðugr*, † *grǫsugr*, *hélugr*, *hǫrmugr*, † *hrímug*(*ligr*), *kǫlsugr*, *laufugr*, *leirugr*, *málugr* (*-igr*), † *móðugr*, *ráðugr* (*-igr*), *saurugr* (*-igr*), † *smjǫrugr*, † *sótugr*, *svefnugr*, † *sǫndugr*, *treflugr* (: *trefill*), † *úrugr* (*-igr*), † *vindugr*, *vitugr* (ags. *gewítig*), † *vǫldugr*, *ǫflugr*. Av *ô*-stomnar: *dygðugr*, *moldugr*, *syndugr* syndig. Av *i*-stomnar: † *ástugr*, † *burðugr*, † *heiptugr*, † *hróðigr*, † *krǫptugr* (i g.norsk *a*-st.), † *listugr*, † *nauðugr* (*-igr*), *sáðugr*, † *skylðugr*, † *snæugr*, *þrúðugr*, † *þróttigr*, † *þurftugr*. Av konsonant-stomn † *lúsugr*. Av *n*-stomnar: *myglugr*, † *dreyrugr*, † *góðviljugr*. Utan nomen: † *gǫfugr*, † *hǫfugr*. Sume hev berre *-ig*, t. d. *aurigr*, † *einigr*, † *kunnigr*, *minnigr*, † *orðigr*, *þróttigr*. Reint nylaga er t. d. *ryðugr* (*ryðr*), *skyn*(*j*)*ugr*, *skyrugr*. — Utvida av adjektiv t. d. † *einigr*, † *kunnigr*, *hentugr* (jfr. *hentr*), *snæfugr* (= *snæfr*) *verðugr* (*verðr*, eller til *verð*). Eit substantivera adj. er vel † *skalgi* murt (: *skel*).

41. ***Adjektiv paa -ótt.*** Dette suffikset kom venteleg upp paa den visi at suffikset *-þa* vart lagt til *g*-suffikset (soleis i vestgerm. *-aht*, *-uht*, *-iht*, ogso utvida til *ja-*

stomn; i g.norsk berre *-ótt* av *-uht-*). I g.norsk er dette ordskapet frævare enn i vestg., ofte svarar der eit adj. paa *-ig*. Desse adjektivi paa *-ótt* hev same tyding som dei paa *-ug* (*-ig*) og kann skifta med deim (t. d. *leiróttr*: *leirugr*): *blesóttr, brǫgðóttr, byljóttr, bǫllóttr, dǫggóttr, feljóttr, fenjóttr, fjǫllóttr, freknóttr* (: nyisl. *frekna*), *fǫxóttr, gruggóttr, hnǫkkóttr* svartmana, † *hornóttr*, † *hrísóttr, knýflóttr, kringlóttr, krókóttr, kúfóttr*, † (*hvass*)-*kǫmbóttr, leiróttr, lykkjóttr, hǫsmǫgóttr, rǫndóttr, skǫllóttr, skýjóttr* (*skjóttr*), *skǫrðóttr, stǫkkóttr, sǫkóttr*, † *tindóttr, víkóttr, ǫrróttr* ofl. Av eit smaaord?: *ǫndóttr* (*and-*? tydingi uviss).

42. ***Ord paa -sk.*** I samanheng med *-ga* (*-ha*) stend samgermansk *-ska* (og *-skva*), som var primært og sekundært.

A. Primært finst det i adjektivi: *beiskr, þróskr, vaskr*, † *horskr*, † *karskr*; *ferskr* er vel laant (ags. *fersc*, mnt. *versch*); og med *-skv* i *lǫskr*, † *rǫskr*. I substantivi: † *froskr, fauskr* (*fauski*), *hnjóskr* (*fnjoskr*) m., *brjósk* n.; † *ósk* f.

B. Sekundært var det frævt i formi *-iska*. Slike ord tydde upphavleg 1) samanheng med eller upphav fraa, t. d. *himneskr* (og i jamlaging dermed *jarðneskr*), *helvízkr, bernskr*, † *mennskr*. Hit høyrer folkenamnsadjektiv som † *danskr, egðskr*, † *en*(*g*)*skr, færeyskr, firzkr, gautskr, gerzkr, grikkskr, grenskr, haðskr, haleyskr, harðen*(*g*)*skr, heiðskr, háleyskr, hvínverskr, hǫrðskr, íslenzkr* (og † *innlenzkr, hérlenzkr*, † *útlenzkr*), *læskr* (til *Lóar*), *sygnskr*, † *valskr* osfr.; *gotneskr, frankneskr, saxneskr, valneskr* (= *valskr*) av *n*-stomnar, deretter *hjaltneskr, sýrneskr*.

2) Av tyding 1 kjem lett vidare tydingi: „med (moralsk) eigenskap“. Soleis: *breyskr, dælskr, elskr, úfreskr* (-**friðsk-*?), † *heimskr*, † *heiðneskr, hvinnskr, lymskr, trylskr, vel vizkr, fávizkr*; *þrjótskr* er nylaga (utan umljod: *þrjótr*). Dertil substantiv paa *-a* (ogso utan noko adjektiv, etter mynster *bernska*: *bernskr*): *dirfska, elska, fíflska* (: *fíflskr* som utnamn), *flimska, fólska, fyrnska, gleymska, glœpska* misgjerning, *græska* (*grár*) illvilje, *grœnska, gœzka, heimska, illska, kvenska, lýzka* sed, skikk (: *lýðr*), (*góð*)*menska, mælska* ordhegd, maalføre, *guðræskja* gudløysa (av *guðrækr*), *þýfska, vándska, vizka, æzka, ljóðæska* maallydska, *œrska* = *œrsla*; *gæzka* i *gæzkuengill* er vel gale for *gæzlu-*. Hankyn: *fjarski* (til *fjarri*), *fólski* (: *fǫlr*; vestg. f.), *vanski* (: *vanr*). Inkjekyn: † *hýski* (til eit adj. **hîvisk-*), *búferski* innbu (jfr. *buferli*). — Med *-nesk-* etter *himneskr* odl.: *barneskja* (ogso *barnœska*, samansett med *œska*), *forneskja, líkneskja* (og *-ki* n.), *menneskja, vitneskja* teikn, merke.

43. ***Ord paa -ung, -ing.*** Med di at suffikset *-ga* vart lagt til eit *n*-suffiks, vart det eit samgermansk suffiks *-unga, -inga*. Eldst var vel *-unga*, men ogso *-inga* er gamalt; dette hev kanskje til upphav ord paa *-în* (altso frumgerm. **înga*) som *speki*, derav *spekingr*. Naar desse suffiksi vart lagde til eit ord paa *-il* kom det upp eit suffiks *-ilunga, -ilinga* (sjaa § 36).

Desse suffiksi var mykje fræve. Ein kann skipa ordi i desse flokkarne:

A. Konkret. Desse kann ein vidare skipa i a) Ord som merkjer livende eller ting som hev den eigenskapen eller det sermerket som hovudordet tyder. Soleis av adjektiv: *aumungr, gjǫldungr* el. *geldingr* (*geldr*), *gœðingr, hæringr* (*hærr*), *mildingr, mæringr, náungr* granne, *snillingr, snytringr, spekingr, sælingr, ves*(*a*)*lingr, vitringr, ǫldungr* osfr. Av samansette: *feðrbetringr* (og *betrfeðrungr*), *fǫðurverringr, einfætingr, ágætingr, einhleypingr, einhyrningr, frjálslendingr, vitleysingr, þrímenningr, einnættingr, knésetningr* (av partic. *setinn*, jfr. *kosningr* utvald mann ofl.), *skiptingr*. Av substantiv: *filungr* bordarbeidar, *gárungr* kaating, *gleymingr* staakande mann, *Heklungar, hildingr* poet., *hyrningr* mann med horn, *kotungr*, † *níðingr* (og *níðungr* gnikar), *skǫrungr* (*skǫr* avgjerd), *únytjungr* skadsamt menneskje (: *únytja*), † *víkingr*, † *víxlingr*, † *ǫðlingr, ǫnnungr* osfr. Dertil tvo hokynsord: *dróttning, kerling*. Snarast av verb kjem: *ginnungr* (*-ingr*) narr, *umrenningr* landslaupar, *hlutræningr, snǫttungr* (= *snattari*). Mange dyrnamn av adj. og subst.:

birtingr sjøbyrting (?), *flatningr* (av veikt adjektiv, stomn: **flatan*), *gemlingr* (fem. *gemla*), *graðungr* (: *graðr*, ogso *grið(j)ungr*), *skemmingr* slag sel, *tíðungr* tjor, *fjǫrsungr* (utan adj.), *fylvingr* (høyrer saman med *fǫlr*), *háskerðingr*, *ferelningr*, *glǫmmungr* rjot, *gollungr* slag hauk (: *gollr*), *helsingr* (: *helsi*) and, *hnýðingr* staurhyrning, *kúfungr*, *skeljungr* stor kval, *skjǫldungr* eit slag and, *sneldingr* (for *snældingr?*: *snáldr*) orm, *ýfingr* (: *úfr*) eit slag fugl, ofl.; *læmingr* (utan subst.), *rostungr* (jfr. t. *rost*). — Ting.: *gildingr*, *klofningr* (: *klofinn*) eitk. som er klovna, *skǫfnungr* (: *skafinn*) skovlung, *sviðningr* (: *sviðinn*) avsvidt skogland, *byrðingr* handelsskip, *þiljungr* bordklædt rom, *fingrungr*, † *þumlungr*, *brísingr*, † *penningr*, † *skillingr*, *skerðingr* poet. sverd, *hækingr* poet. d. s., *fjórðungr* (*fimtungr*, *séttungr*, *áttungr*, *tolftungr*), *halfningr* (av *halfa* f.), *þrímerkingr*, *allmenningr* (og *-ing* f.), *þverskeytingr* (um vind), *sexæringr*, *þríhyrningr* trikant, *þvergyrðingr* osfr. Hit ogso *vængr* (av **vâingi*, *i*-stomn). Hokyn: *brydding*, *fylking*, *hyrning*, *ísing* = *ísjaki*, *kilting*, *lypting*, *skerðing*, *verðung* poet. herflokk ofl. Hit ogso *sæing*, som er uklaart i sitt upphav (gen. *-gjar*, pl. *-gr*).

b) I nærast samband med *a* stend tydingi „høyrande til (ætt odl.), med upphav i". Soleis: *bæsingr* lausbarn, *hornungr* d. s., *hrísungr* d. s., *blendingr*, *áttungr* ætting, *sifjungr*, *bræðrungr* (f. *bræðrung* og *-a*), *systrungr* (f. *systrung*), *bragningr* poet. konge (til stomnen **bragan* i *bragnar* pl.), *strendingr* strandbue, *hveðrungr* poet. jotun (til *hveðra* eig. berg?), av land- og stadnanm, som *Íslendingr*, *Vestfyldingr* osfr. Hermed heng ogso ihop ættnamn som *Buðlungar*, *Gjúkungar*, *Vǫlsungar*, *Skjǫldungar*, *Ylfingar*, og med *-l-* *Dǫglingar*, *Ynglingar*, *Knýtlingar*, *Arnmœðlingar* osfr., jfr. *systlingr* = *systrungr*, *frændlingr* = *frændmaðr*. — Dyrenamn: *fyldingr* (: *fold?*) = *fylvingr* ein fisk, *grunnungr* taretorsk, *sendlingr* fjørepist. Hit og *vetrungr*, *sumrungr*. — Ting.: *espingr* baat (: *ǫsp*), *hǫmungr* og *hemingr* skinnet paa bakfoten, ofl.; vindnamn som *útnyrðingr*.

c. Minkingsord, Denne tydingi hadde vel dette suffikset ogso upphavleg, men i g.norsk er det berre faae ord, der ho syner seg: *geitungr* kveps, *meisingr*, *kroppungr* smaatorsk, *silungr* aure, *ifjungr* poet. hauk (= *ifill*), *kyrpingr* (?) vanmenne, *teinungr*, *fillingr*, *skettingr* (: *skattr*), *eskingr* fint driv (: *aska*). Mest utan større skilnad fraa hovudordet: *gíslungr*, = *gísl*, *niðjungr* = *niðr*, *kinnungr* (: *kinn*) osfr. (jfr. ogso *reiðungr* = *reiði* odl.).

Eigenleg minkingstyding finst elles berre med *l* framanfor (sjaa § 36).

I g.norsk stend jamsides med *-ingr* (*-ungr*) ofte eit *-ingi* med same tyding: *armingi*, *aumingi* (= *aumungr*), *bandingi* fange, *brautingi* rømt træl, *erfingi*, *foringi* fyregangsmann, *fjórðingi* som var einstad i fjor, *frelsingi*, *fœðingi* (= *fœðingr*) innføding, *heiðingi* ulv (: *heiðr*), *heyringi*, *hirðingi*, *hǫfðingi*, *kosningi* (og *kosningr*) utvald mann, *kunningi*, *lausingi* (og *leysingr*), *morðingi*, *náingi* (*náungi*), *landsofringi* landslaupar, *ræingi*, *ræningi*, *skiptingi* (*skiptingr*), *skuldingi* (*skyldingr*), *smælingi* (*smælingr*), *spillingi* spitelsk mann, *ættingi* (= *áttungr*), *Vaningi* som er av Vane-ætt, *væringi* (mesta i pl. *-gjar*). Hokyn: *hamingja*. Det ser ut til at i minsto sume av desse ordi er samansette med † *-gengi*, t. d. *foringi* av † *forgengi*, *-ofringi* av **ofr-gengi* (**ofr* = *yfir*), osfr.

B. Abstrakt. a) Ord paa *-ung* og *-ing*. Dette bruket av *-ung* og *-ing* er samgermansk. I vestg. er desse ordi berre hokyn, i g.norsk finst det og hankynsord; *-ing* er mykje vanlegare enn *-ung*. Denne lagingi gjekk ut fraa nomen (subst. og adj.), dei fleste med *-ung*: *bráðung*, *djǫrfung* (*djarfr*), *blíðing*, † *lausung*, *líking*, *nýjung* nytt paafund, † *sundrung*, *tvenning*, *þrenning*, *tvímenningr* (*drekka t.*), *velmenning* (aa vera *vel mannaðr*); *funding* (*fundr*), *háttung*, *launung*, † *nauðung*. Men dinæst endefram av verbet. Her var dette ordskapet fræyt ved *j*-verb (der det i stor mun kjem istaden for det eldre ordskapet paa *-íni*, sjaa § 27 II 1): *beiðing*, *beiting* (ags. *bǣting* i onnor tyding), *berging*, *birting*, *blekking*, *brenning*, *breyting*, *bygging*, *byrging*, *býting*, *dreifing*, *dœming*, *efning*, *elding*, *elting*, *erring* strid (poet.), † *fylling*, *fylking*, *fýsing*, † *færing*,

† gegning, *gelding*, *gipting*, *† gisting*, *grýting*, *græðing*, *gymbing*, *hefning*, *hegning*, *hending*, *herming*, *hirting*, *hlessing*, *hleyping*, *hneiging*, *hnekking*, *hneyking*, *hnipping*, *hnykking*, *hnysking*, *hristing*, *hræðing*, *hræking*, *† hvirfing*, *hæðing*, *hvæsing*, *hætting*, *ilming*, *kenning*, *kynning*, *lenging*, *† leysing*, *† refsing*, *† rétting*, *† sending*, *skœting*, *spaning* (*spenja*), *útþaning* (*þenja*), *virðing* ofl ; *klíningr* hev vorte konkret. Av andre verb: *heiting* (st. v.), *hvekking* (st. vb.), *hrifsing* røving (*ô* vb.), *fléttingr* konkret, som *klíningr*, (*ô*-vb.), *† frjálsing* og *frelsing*, *játing* (= *játan*), *vitring* (= *vitran*), *kunning* (= *kynning*) liksom av eit **kunna aða*, *deging* (til *daga*), *skírning* = *skírn*. Seint er *reikning* (og m.) = *reiknan*.

I g.norsk finst det, som sagt, ogso hankynsord av dette skapet. Hankynsordet skulde hava ei konkretare tyding, og so er det og i *klíningr*, *fléttingr*, *vellingr*. Elles er oftast tydingi den same: *fullting(r)*, *skammfylling(r)*, *gletting(r)*, *ákenning(r)*, *hvirfing(r)*, *hvæsing(r)*, *œsing(r)*, *tvímenning(r)*, *skynding(r)* ofl. Berre hankyn hev t. d.: *fleymingr* spott, *flæmingr* flying, *hylmingr* (*hylma*) dulsmaal, *skerpingr* paadriving, *styttingr* (*stuttr*) ublida, *vinningr* (seint).

b) Sermerkeleg for nordisk er ordskap paa *-ning*. Slike ord finst det fulla og i andre germanske maal, men berre i nordisk hev dette ordskapet vorte fræevt. Mest hokyn. Ogso her skulde hankynsordi vera konkretare, so er det og t. d. i *hulningr* skjol, dekkje mot *hulning* hyljing, dekkjing (men ogso dekkje). Men oftast er det ingen skilnad i tydingi. Dette ordskapet hev gjenge ut fraa verb paa *-na* (§ 65), t. d. *brotning* til *brotna*, *kropning* til *kropna*, *soðning* til *soðna*. Paa same visi kunde ein tenkja seg eit **lotna* til *lotning*, eit **saðna* til *saðning*. Slike verb finst det fulla ikkje i dei fleste høvi, men med di at verbi paa *-na* stod i so nært samband med participi paa *-inn*, so vart det lett til det, at det laga seg ord paa *-ning* til sterke verb i tilskiping til participet. Soleis: *brugðning(r)* brigde, *farning(r)* fording, *fundning*, *getning*, *grafningr*, *hafning* daap, *hrundning*, skuving, *viðrkomning* minne, *kosning(r)* val, *fyrirlátning* burtreis, *lesning(r)*, *umliðning* umlaup, utliding, *upplitning*, *lokning* betaling, *upplostning* = *upplost* laus-tidend, *lotning* (bøygning) vyrding, *uppnumning* upptaking, *rekning* reking, *ráðning* tyding, *upprisning*, *ritning*, *skorning* skjering, *brottsniðring undirstaðning(r)* = *undirstaða*, *uppstigning*, *brottekning*, *vesning* *(seint) vesen, *undirvorpning*, *búningr*, *snúning*; jfr. konkret *klofningr* osfr. A 1; *umskurning* umskjering er paaverka av *umskurð* (skulde vore *umskorning*). — Dinæst ogso av stuttstava *j*-verb etter mynster av slike som *saðning* som upphavleg kom av eit *saðna* men vart teke til *seðja*: *arning* (til *erja* pløgja), *barningr* (*berja*), *framning* (*fremja*), *flutning* (*flytja*), *glaðning*, *hrakning* (*hrekja*), *hruðning(r)* (*hryðja kvið*), *hulning(r)*, *krafning*, *kvaðning*, *viðlagning* tillegg, *lamning*, *ruðning(r)*, *saðning*, *salning*, *samningr* (*semja*), *setning(r)*, *skilning(r)*, *smurning*, *spurning*, *stuðning*, *svarning*, *tamning*, *valning*; ogso *æja* er upphavleg stuttstava (**ahjan*), derav *áning*; konkret er *hulningr*, *rakningr* vevling, *varningr*. Ført vidare til andre verb: *gerningar* f. pl. trollskap, *gáningr* det ein gaar, likar, *líkning* (= *líkn*), *beiðning*, *bergning* = *berging*, *bygning* burtleiging = *bygging*, *uppreisning* = *uppreising*, *uppreist*, (mn.) *sýtning*, *stéttningr* = *stéttr*, *þjáning*.

I dansk hev dette ordskapet vorte so fræevt, at det hev mesta heiltupp undantrengt abstrakti paa *-ing*.

44. Ikkje noko aa gjera med ord paa *-ung*, *-ing* hev ordi paa *-angr*: *árangr*, *einangr*, *farangr*, *harðangr* hard tid (gen. ogso *-grs*), *léttangr*, *uppangr*; *kaupangr* (gen. ogso *-grs*), *leiðangr* (gen. *-grs*). Dei er vel samansette, sume med *-gangr*, sume med *-vangr*, jfr. *bið(v)angr*, *skilvangi* skilord. Inkjekyn *mundang* (*gang* n.?).

Ordskap med k.

45. Dette suffikset finst mest i dyrnamn (upphavleg minkingsord), i nokre tingsord helst for likamsluter og i faae abstrakt. Soleis: *alka*, *doðka*, *máki* (*már*), *frauki*

(= *frauðr*), † *maðkr*, *jalkr* (: *jalda*), kannhenda og i *krákr* og *kráka* (jfr. t. *Krähe*), † *falki* (: *fǫlr?*), † *gaukr*, † *haukr* (**habuka*), *stelkr*, † *þorskr*; *dilkr* unge; i *storkr* høyrer *k*'en til roti. Personord: *svarkr* (: *svarri*), *hlúki* poet. stakar, *hrunki* rugg, stor kar, jfr. nyn. *fark* (: *farre*). Tydeleg minkingstyding i avstytte namn som *Sveinki* (: *Sveinbjǫrn* odl.), *Brynki* (: *Brynjolfr*), jfr. *frænka* = *frændkona*, *griðka* = *griðkona*, *stulka* (: *stauli*); med same suffiks ogso adv. *einkum* av eit **ainaka* (: *einn*), dertil *ekkja* (av **ainakjôn*) og *ekkill*. Likamsluter: *ilki* (: *il*), *jarki* (: *jaðarr*), *kjalki* (jfr. t. *Kehle*, *kjǫlr*), *makki* (: *mǫn*). Andre tingsord: *blaðka* (: *blað*), *buðkr*, kannhenda *stilkr* (: *stjǫlr*); i *spjalk*, *spelka* høyrer vel *k*'en til roti. Abstrakt: *fúki* (: *fúi*), *hálka* (: *háll*), *harka* (: *harðr*), *hláka* læka, tøyr, *miski* misgjerning (: *mis-*), *smáka* (: *smár*), *smalki*; ogso *dy(n)kr* (: *dynr*) og *traðkr*; *þurka* f. er vel laga til verbet; hit høyrer og **eink* (i *einka*, *einkar*) og *sínka* f. sjølvnytte (*sínkr* sjølvnyttug).

Ordskap med s.

46. Dei fyrrgermanske stomnarne paa *-s* (*-z*) (mest inkjekyn) vart i germansk vokalstomnar, med di at dei anten vart utvida med *a* eller miste *s*'en (*z*'en). Til det fyrste slaget høyrer † *barr* (got. *bariz-*), *fær*, † *hatr*, *lær*, *myrkr*, *ræfr* el. *ráfr*, † *røkkr*, *ørr* (av **arviz*), *sætr* (av **sâtiz-*), kannhenda og *setr* og † *dægr*; † *heill* n. f. (av **hailz-*) og kannhenda † *fjall*; † *sigr* hev vorte m., *heiðr*, *hróðr*, *angr* er anten *s*- eller *r*-stomnar; *virtr* var vel *s*-stomn (grunnform **vertiz?*). Um *nykr* sjaa § 47, 2.

Dertil desse, der alt i fyrrgermansk tid suffikset var berre *-s* (ikkje *-*os*, *-*es* = germ. *-az*, *-iz*): † *ax*, † *fax*, † *sax*, *ljós* (av **leuhs-*), kannhenda og † *hús*. Ein *s*-stomn vár ogso *óss*. Utvida *s*-stomnar er vel og *gras* (jfr. *gróa*), *hams* (: *hamr*), *lás* (av **lams-a*, jfr. *lǫm* f.) og † *þurs*; *lýrr* av **leuhiza*. Slike ord som *rifs* og *kalls* er derimot nylagingar til verb paa *-s*.

Burtfalle er *s* kannhenda i *hrip* n. (**hrepiz*), *ryð* (**rudiz*), *skil* (**skeliz*), *grand* (ags. *grandor*) ofl. Ved sume var det i samgermansk tviformer som *agi*, *skaði* mot got. *agis*, *skaþis*, *salr*, ags. *sele* mot ags. *salor* ofl. Soleis og *kalfr*, *lamb* mot *s*-stomn i vestgerm.: ags. *cealf* og *calfur* osfr. Det same *s* som i desse vestgerm. ordi hev g.norsken i *hænsn* av (**hônis-în-* jfr. t. *Hühner*).

Eit indogermansk *s* hev dyrnamni † *gás* f., † *lús* f., † *mús* f. Andre samgermanske dyrnamn med -s er † *lax* og † *fox* (i gamalnorsk berre som n. med tydingi „fusk“, men samgerm. m. „rev“). Til *fox* svarar hokyn † *fóa* (**fuhôn*), so *-s*'en høyrde berre til hankynsordet.

47. 1. Ei ending *-si* finst i fleire dyrnamn for hanslaget, eit slag minkings- og kjælenamn: *bassi*, *bersi*, *kausi*, *kramsi*, *krumsi*, *kussi*, *mási*, dertil avleidingi *hrognkelsi* n., jfr. og *ufsi* storseid. Denne *s*'en høyrer kannhenda upphavleg ihop med *s*'en i *fox*, men *-si* hev vorte frævt med minkingstyding, so og um personar: *bjaxi* odl. og i stuttnamn: *Bensi*, *Grímsi*, *Jónsi*. Ting.: *grefsi* m. (: *gref*), *vǫlsi*, *hremsa* (: *hrammr*).

2. Ei onnor ending *-si* er fræv i adjektiv: *framsi*, *algangsi* (*-sa*), *halzi*, *heitsi*, *hírsi* hiren, *áheyrsi*, *hugsi*, *hvimsi*, *játsi*, *áleiksi* som tapar i strid, *fulleiksa*, *fullnumsi*, *eptirstaðsi*. Dette ordskapet hev kanskje gjenge ut fraa eit samgerm. partic. perf. akt. av sterke verb paa *-*ves-*, *-*us* (got. *bêrusjôs* foreldre); um so er, so er slike som *fullnumsi* (**num-us-an*) og *heitsi* upphavlege, men *framsi*, *áheyrsi* osfr. etterlagingar. Eit slikt upphavlegt partic. er vel † *nykr* (**nik-vez-*) og vel ogso *næfr* (**nâb-uz-jô*). I vestgerm. var det og reidskapsord paa *-*ves-î*, *-*us-î* (som ags. *byres* navar). Eit slikt er † *øx*. Ein kunde kanskje og jamføra gn. *grefsi* m. grev, men dette er vel heller minkingsform paa *-si*, sjaa 1.

3. Endeleg er det nokre faae abstrakt paa *-si*: *galsi* kjæta, *kalsi* kulde, *ofsi*, *vansi*; *dulsi* er uvisst m. u. t. tydingi; hokyn: *víðsa*. Desse ordi kunde vel svara til dei vestger-

manske paa *-isan*: ags. *gǣlsa* kjæta (altso **ubisan*, **vanisan*). Til got. *frums* m. upphav svarar g.norsk *frums* i *frumsarbrauð*.

Endingar framvaksne av sjølvstendige ord.

48. I den store mengdi av germanske samansetningar skil det seg ut visse serflokkar, der etterleden hev meir eller minder mist sitt sermerke som eige ord; den upphavlege tydingi hev bleikna av eller gjenge heilt burt, og det som fyrr var samansetningsled hev sige ned til ending, sume av deim heiltupp (her hev daa ogso ljoden vorte veikt, etterdi ordet samstundes med eigentydingi ogso miste tonen eller vart tonveikt), andre stend endaa liksom paa skilet millom eigenord og ending. Sovorne samansetningar høyrer daa inn under avleidingslæra. Til dette slaget høyrer i gamalnorsk ordi paa *-ligr*, *-samr*, *-látr*, *-rœnn*, *-endi*, *-dómr*, *-skapr*, *-leikr*, *-dagi*, *-átta*, *-orð*.

49. ***Ord paa -ligr***, frumgermansk ***-lîka***. Dette ordskapet var ikkje mykje fjølment i gotisk, mykje meir i vestgermansk og i nordisk og gamalnorsk, der det alljamt auka paa med mengdi. Upphavet til dette ordskapet var vel possessiv samansetning med ordet *lík* „skapnad, kropp", so at t. d. *mannligr* altso upphavleg tydde „som hev manns skapnad" (skyld med *mannlíkan*); kannhenda fanst det og eit frumgermansk einslydande adjektiv (**lîka*) med tydingi „lik, jamn, høveleg", so ikkje alle samansetningarne upphavleg var possessive (*mannligr* kunde daa, um det hadde denne etterleden, vera „mann-høvande"). I gamalnorsk hev *-*lîka* vorte veikt til *-lig-*, so nær som i pronomen-samansetningarne *hvílíkr*, *þvílíkr* og *slíkr* (= got. *svaleiks*, uttala *svalîks*), og so i *glíkr* (= got. *galeiks*); desse undantaki hadde daa vel eingong tonen paa *-lík*.

Same upphav som adjektivi paa *-lig* hev sjølvsagt ogso adverbi paa *-liga* (*-la*) = frumgermansk *-lîkô*, som elles ikkje hev noko samband i bruket med adjektivi paa *-lig*; for denne endingi (*-*lîkô*) laga samgermanske adverb til alle adjektiv (so nær som dei paa *-lig*), t. d. † *harðliga* (*harðla*) adverb ikkje til *harðligr*, men til *harðr*, got. *aljaleikô* = g.norsk *elliga* (*ella*), utan noko adjektiv **aljaleiks*. Denne adverbendingi er no den einaste i engelsk (*-ly*).

Endingi *-lig* avleider adjektiv av substantiv og adjektiv (i nokre faae døme ogso av smaaord), som i vestgerm., i g.norsk (og i gl.tysk) ogso av verb.

Avleidingarne av substantiv tyder „som likjest, som høyrer til", t. d. † *guðligr*, *fugligr*, *haukligr*, † *hundligr*, † *konungligr*, † *mannligr*; *hafligr*, *hafnligr*, *handligr*, *holdligr*, † *jarðligr*; † *dagligr*, † *dauðligr*, † *hatrligr*, † *stundligr* osfr.; dinæst: „som er av (eit to)", so endingi *-lig* kjem istaden for den samgermanske, or bruk komne, endingi *-inn* (*gullinn*), t. d. *eirligr*, *grjótligr*, *gulligr*, *jarnligr*, *leirligr*, *línligr*, *silfrligr*, *steinligr* ofl.; ved andre kjem ho istaden for *-ugr* eller *-óttr*: *blóðligr*, *hreysiligr*, *regnligr* ofl.

Avleidingarne av adjektiv skulde upphavleg tyda: „som ser ut som det adjektivet tyder, som er paa lag slik", men skilnaden er som oftast liten og stundom ingen, *fagrligr* er det same som *fagr*; merk *góligr* av *góðr*. Av adverb og smaaord er avleidt: *optligr*, *eiligr*, *ofarligr*, *yfirligr* himmelsk; *núligr* i Eluc. er for *nýligr*. Um avleidingarne av verb sjaa nedanfor (3). Til sume er det ikkje grunnord (i minsto ikkje i skrifterne), som *brugðligr*, *glensligr*.

Med umsyn paa formi av grunnordet er mangt merkande. 1. Etter som ordet eigenleg er samansett, kann grunnordet faa dei skap som eit ord elles hev i fyreleden, altso t. d. *lǫgligr* (for **lagligr*), sidan formi *lǫg* (som er nom. plur.) ogso kann brukast i samansetning.

2. Ikkje sjeldan stend det i genitiv, soleis med *-s*: *fjándsligr* (og *fjánd-*, *fjánda-*), *fólsligr*, *geðsligr*, *hamsligr*, *harmsligr*, *hundsligr* (og *hund-*), *kvennsligr* (og *kvenn-*), *meinsligr* (og *mein-*), *trollsligr*, *þrælsligr*, jfr. adv. *erfiðisliga*; av adjektiv: *einsligr*, *gózligr* (og *gó-*),

illsligr (og *-illi-*), *úþinsligr* (: *þinn*), *vánzligr*; av pronomen: *þessligr*. Jfr. i nyn. ogso *karsleg, barnsleg* osfr. Andre genitivformer: *heiðarligr* (= *heiðrligr*), *matarligr*, *ógnarligr*, *sunarligr*; *bróðurligr*, *fǫðurligr*, *móðurligr*, *nætrligr*. Ogso gen. plur.: *bœnaligr*, *hjónaligr*, *rósaligr* (: *rós*), *hirðaligr* (og *hirði-*, til *hirðir*). Av veike subst. t. d.: *blómaligr*, *endaligr* (og *endi-*), *fjándaligr* (og *fjánd-*), *háskaligr*, *hroðaligr*, *líkamaligr*, *óttaligr*, *risaligr*, *skaðaligr*, *viljaligr*; *einsetuligr*, *elskuligr*, *furðuligr*, *giptuligr*, *heilsuligr*, *hneisuligr*, *kirkjuligr*, *orrostuligr*, *regluligr*, *rósuligr* (jfr. *rósaligr*), *siðvenjuligr*, *svívirðuligr*, *vissuligr*; *hjartaligr*. Mykje meir sjeldsynt er det gamle samansetningslaget at *n*-stomnarne kastar burt siste stavingi (jfr. *aug-sýnn*): *andligr*, *félagligr*, *fjándligr*, *hjartligr*, *brosligr* (*brosa* f.), *fyrnskligr* (*fyrnska*), *kvennligr*, *orrostligr*, *pútligr*, so og i framandordi: *keisarligr*, *meistarligr*, *riddarligr*, *náttúrligr*; *persónaligr* er misslaga (laga paa ubøygd latinsk *persona*).

3. Ordi paa *-ja* med halden *i* (t. d. *hirðir*, *menni*) held sjølvsagt *i*'en ogso framfor *-ligr*: *hirðiligr* (jfr. *hirðaligr* ovanfor), *skyrsiligr* osfr.; men det finst undantak: *hirðligr*, *hlœgligr* (*hlœgi*), *leynligr* (*leyni*). Likeins allstødt hokynsordi paa *-i*: *regiligr*, *hræsniligr* osfr., men *skamfylligr* (av *-fylliligr*). Dei *ja*-stomnar som ikkje syner *i* i nominativ, hev likeins oftast *i* framfor *-ligr*: *drengiligr*, *dyggiligr*, *gengiligr* (*gengr*), *bæriligr*, *dræpiligr*, *guðrækiligr*, *þægiligr*, *gagnfœriligr*, *œliligr*, *aftœkiligr* osfr. Med di at mange av desse adjektiv (paa *-ja*) hev substantiv paa *-i* jamsides (*fœrr*: *fœri*), er det ofte uraad aa sjaa, anten adjektivet paa *-iligr* er avleidt av adjektiv eller av substantiv, t. d. *fœriligr*, *gerviligr* (*gerr*: *gervi*). Elles er det mange undantak (med *-ligr* for *-iligr*), som: *auðsýnligr* (adv. *auðsýniliga* til *auðsýnn*), *brýnligr*, *heilnæmligr*, *vænligr*, *fátœkligr*, *slœgligr*, *skapfelligr* (av *feldligr*) osfr., mange hev baae former: *greyp*(*i*)*ligr*, *hvatskeyt*(*i*)*ligr*, *frábær*(*i*)*ligr*, *hugkœm*(*i*)*ligr*, *gagnstœð*(*i*)*ligr* ofl.

Forutan subst. paa *-i* hev desse adjektiv paa *-ja* ogso oftast eit verb paa *-j* jamsides (*fœrr*: *fœri*: *fœra*), so adjektivet paa *-iligr* lett kunde koma i samband med dette; det er daa ofte vandt aa avgjera, anten det høyrer til det eine eller til det andre; t. d. *hlœgiligr* kjem fulla av *hlœgi* men kunde lett synast koma av *hlœgja*, likeins med *fýsiligr* (*fýsi* f., *fýsa* vb.), *fylliligr* (*fylli* f., *fylla* vb.), *mœðiligr* (*mœði* f., *mœða* vb.), *minniligr* (*minni* n., *minna* vb.) osfr. Paa denne visi vart det til det at det laga seg adjektiv paa *-iligr* beinveges ut av verbi paa *-j*, soleis t. d.: *blekkiligr*, *bergiligr* (*bergja*), *breytiligr*, *bræðiligr*, *fægiligr*, *girniligr*, *hræðiligr*, *hæðiligr*, *hyggiligr*, [*kyssiligr*, *lystiligr*, *sendiligr*, *spilliligr*, *teygiligr* ofl. Ved sume av desse kann det elles vera tvilsamt, um ikkje det heller er eit adjektiv paa *-inn*, som ligg til grunn (*hræðinn*, *hæðinn*, *hygginn*), for at *-inligr* kann verta *-iligr*, kann ein sjaa av *kristiligr* = *kristinligr*, *hækiliga* adv. til *hækinn*. Sikkert avleidt av *-ind* er *leiðiligr* = *leiðinligr* (n. *leiðint* av **leiðindr*). Tvilsamare er det um *-illigr* kann verta *-iligr*: *heimiligr* av **heimil-ligr*? (*heimill*), jfr. *útaligr* jamsides med *útalligr* (og *útǫlu-*). Med alt dette hev det kome upp ei ending *-iligr*, som so kann verta lagd til eit ord som ikkje hev noko *-i*, t. d.: *illiligr*, *rettferðiligr*, *sleitiligr* (= *sleituligr*, til *sleita* f.), *spelliligr* (= *spilliligr*) til *spell* eller *spella aða*, *úræstiligr* til *úræst* f.

4. Ein vokal som er synkopera i grunnordet framfor *r*, kjem ofte uppatt, naar *-ligr* kjem til: *ítarligr* (*ítr*), *undarligr* (men *eitrligr*), *ógurligr*, *snǫfurligr* (av adj. *snǫfurr*? jfr. adv. *steigurliga*), *ǫmurligr*; *iðu(r)ligr* samanblanda med *iður-* (i *iðurmæltr*). Dette *-ur* kjem ogso inn paa urette staden i *krǫpturligr* (Edda), *náðurligr* (og *náðu-*), *tigurligr* (og *tigu-*).

5. Liksom det fraa ymse upphav hev kome ihop ei ending *-iligr*, so hev det sameleis vorte ei ending *-uligr*. Her ligg no fyrst til grunn genitiv av hokynsordi som fyrr nemnd (2.). Dinæst ser det ut til at *-uligr* ogso kann vera uppkome av *-ugligr*; i sume høve finst ogso *-uglig* jamsides, soleis *náðu*(*g*)*ligr*, *nauðu*(*g*)*ligr*, *stǫðu*(*g*)*ligr*, *reiðu*(*g*)*ligr* vreid (vantar adj. **reiðug*), *skǫru*(*g*)*ligr* for *skǫrung-*? Til adjektiv paa *-ug*

kann daa svara: *burðuligr*, *háðuligr*, *heiptuligr*, *hǫrmuligr*, *íðuligr*, *listuligr*, *lystuligr*, *máttuligr*, *skylduligr* (= *skyldugr*, eller til subst. *skylda* f.?), *þurftuligr*, *virðuligr*, *vǫlduligr* (: *burðugr*, *háðugr*, *heiptugr* osfr.); soleis vel og *gríduligr* til eit **gríðugr*. Tvilsamt er det um *-uligr* ogso kann vera uppkome av *ulligr* (jfr. *iligr* 3), so *heimuligr* kunde vera = *heimolligr* (sideformer *heimonligr*, *heimiligr*), *kostuligr* til *kostall*, *gráluligr* til eit **grátall* (**grátull*)? Dette paa ymse vis uppkomne *-uligr* vert daa førd vidare, so det kann verta lagd til jamvel der ikkje noko *u* høyrde til: *dauðuligr*, *fáguligr*, *gagnverðuligr*, *leiðuligr*, *mátuligr*, *ráðuligr* (*ráðugr* hev ei onnor tyding), *ríkuligr*, *skipuligr*, *tiguligr* (og *tigur-*), *þokkuligr*, *þrekuligr* (og *þrekaligr*), *þroskuligr*, *þrúluligr*.

5. Ei ending *-anlig* hev til upphav particip paa *-nd*; i nokre faae høve vert *d* standande: *aukandligr*, *dugandligr*, elles utan *d*: *byrjanligr*, *dauðberanligr*, *fráberanligr*, *dýrkanligr*, *efanligr* (*ifan-*), *elskanligr*, *grátanligr*, *harmanligr*, *hitnanligr*, *kennanligr*, *líknanligr*, *lofanligr*, *óttanligr*, *prófanligr*, *reikanligr*, *ritanligr*, *skiljanligr*, *skínanligr*, *snúanligr*, *yfirstíganligr*, *svíkjanligr*, *trúanligr*, *viljanligr*, *þaganligr*, *þolanligr*, *þoknanligr*, *vitanligr*, *ǫskranligr*, osfr. Mykje med *ú-*: *úboðanligr*, *úlæknanligr*, *úsigranligr*, *úsløkkvanligr*, *úseðjanligr*, *úþrjótanligr*, *úþrotnanligr*, *úvirðanligr*, *úætlanligr* osfr. Dette *-anligr* hev vel kannhenda og upphav i substantiv paa *-an* som *lofan*, *prófan*, *reikan*; *hjartanligr* for *hjart(a)ligr* er vel tysk. Ogso glt. hev *-an(t)lîh* av particip.

6. Mykje aalment er samband med *-sam* til *-samligr* sjaa § 52.

50. ***Ord paa -samr.*** Ogso dette suffikset var samgermansk; fraa gotisk hev me berre eit døme: *lustusams* lysteleg. Suffikset er same ord som *samr*, *inn sami*, og tyder daa upphavleg „sams med, som høver til, samstavast med". Dei fleste ordi er avleidde av abstrakte substantiv og tyder daa mest „som hev den eller den (karakter-) eigenskapen", eller „som hev tilhug til", derav kjem vidare tydingi „full av" (t. d. † *undrsamligr*), som dei ordi hev som er avleidde av konkret, t. d. *fésamr*, *regnsamr*, *snæsamr*. Døme paa avleiding av substantiv: *annsamt*, *dvalsamr* (*dvǫl*), † *friðsamr*, *gamansamr*, *gróðrsamr*, † *haldsamr*, *hatrsamr*, *háttsamr*, *meinsamr*, † *siðsamr*, † *sorgsamr*, *svefnsamr*; *minnisamr*, *nytsamr*, *hlýðnisamr*.

Med umsyn paa formi av grunnordet gjeld det same som ved *-ligr*. Grunnordet hev den skapnaden, som det plar hava som fyreled i samansetning; altso kann det heita t. d. *rǫksamr* (som i *rǫkstólar*, *rǫk* nom. pl.), *lǫgsamr* som *lǫgligr*, *lǫgberg* osfr. Stundom stend det i genitiv: *fagnaðarsamligr*, *metnaðarsamr*, *lokkaðarsamligr*, *siðarsamr* (og *sið-*), *ávaxtarsamr*, *rausnarsamr*, *ununarsamligr*, *jartegnarsamliga*, *dýrðarsamr*, *frygðarsamligr*, ogso i gen. pl.: *ákasta-*, *ávaxta-*, *afskipta-* (*afskipti* n. pl.), *birtinga-*, *illgerða-*, *jartegna-*, *virðingasamr*; *n*-stomnarne hev sjeldan den gamle samansetningsformi (med burtkasta siste staving): *lostsamr*, *skaðsamr*, *kvennsamr*. Mest hev dei genitivformi: *athuga-*, *hávaða-*, *háska-*, *kulda-*, *skaðasamr*, *gála-*, *hégoma-*, *hofðingja-*, *losta-*, *sigrvegara-*, *skugga-*, *sómasamligr*, *athyggju-*, *fylgju-*, *iðju-*, *þurkusamr*, *gæfusamliga*, *mæðu-* (og *mæði-*), *giptu-*, *vináttusamligr*, *vǫkusamr* vaatsam (*vǫkva*) ofl.

Av adjektiv er berre nokre faae avleidde: *dýrsamr*, † *heilsamr*, *hraustsamligr*, *klóksamligr*, † *ljúfsamligr*, *ágætsamliga* adv., † *langsamliga* adv.; *frjósamr* og *meinsamr* kann liksogodt koma av substantiv som av adjektiv. Av adverb kjem *optsamligr*. I gamaltysk og angelsaksisk vert ord paa *-sam* ogso avleidde av verb. I g.norsk er det eit par døme ogso paa dette: *bergisamligr* (*bergja*), *gleym(i)samr*, *hendisamr* (*henda*).

51. Av adjektiv paa *-samr* kjem substantiv paa *-semd* og *-semi* (§ 27 4 II, 22 II). Ofte finst baae endingar ved same adjektiv, t. d. *angr-*, *ást-*, *dá-*, *feng-*, *frið-*, *frænd-*, *hljóð-*, *hóf-*, *kapp-*, *mein-*, *miskunn-*, *nyt-*, *sið-*, *skyn-*, *unaðsemd* og *-semi*.

Stundom finn me substantiv paa *-semd* eller *-semi* utan noko adjektiv paa *-samr*; dette tykkjest syna at *-semd* (og *-semi*) alt i gamalnorsk hadde vorte sjølvstendigt suffiks,

liksom i nynorsk; t. d. *ábersemi, dáđsemi, daunsemd, fjandsemi* (*-semd*), *flaumsemi* (til *flaumr*), *mágsemd, mannsemi, skjalsemi, vitsemd.*

52. Mykje aalment er sambandet *-samligr.* Slike ord skulde eigenleg tyda „som er eller fær aat slik som den som hev tilhug til", men oftast er det ingen skilnad paa *-samr* og *-samligr* i tydingi: *friđsamligr* er det same som *friđsamr.* Den større luten av ordi paa *-samr* hev sideform med *-samligr.* Sume hev berre formi paa *-samligr* (i minsto i skrifterne): *dá-, efa(đ)-, fagnađar-, frygđar-, frænd-, gála-, get-, giptu-, glat-, gleym(i)-, glys-, grát-, gæfu-, hégoma-, herra-, hraust-, hǫfđingja-, klók-, krapt-, ljúf-, losta-, níđ-, nyt-, sigr-, sigrvegara-, sóma-, ununar-, veg-, vinsamligr.*

53. ***Ord paa -látr.*** Gamalnorsk hev ei mengd med samansetningar med *-látr.* Denne etterleden er upphavleg *lát* n. læte, aatferd, og ordi tyder soleis: „som hev ei aatferd som", d. e. „som fer aat eller ter seg so eller so". Fyreleden er oftast eit adjektiv, sjeldnare eit substantiv (onnorleis i *fyrirlátr* etterlaaten, som kjem av *láta*); t. d.: *blíđ-, bráđ-, glađ-, hljóđ-, hrein-, hugađ-, hvat-, kyrr-, lítil-, mikil-, mjúk-, naum-, óđ-, rakk-, rang-, rétt-, rík-, sein-, sjúk-, skjót-, smá-, spak-, stór-, stríđ-, tíđ-, þrá-, vand-, ǫr-*; *hóf-, hæfi-, mein-*(*látsamligr*), *ríki-, siđ-, stjórn-, tóm-, undr-, ústýri-, várkunn-, veg-*; (*hugarlátliga* er mislaga, for *hugađlátliga*). I dei fleste ordi er tydingi „aatferd" klaart gjenomsynleg, men i sume mindre, so desse vert einstydige med ord paa *-samr*, og i det heile syner det seg av den store mengdi det hev vorte av ord paa *-látr*, at dette *-látr* er paa vegen til aa verta ending.

54. ***Ord paa -rœnn.*** Adjektiv paa *-rœnn* tyder „som kjem fraa —". Upphavleg hadde dei visst som fyreled berre ordi for himmels-ætterne. Etterleden, med grunnform *-rônja*, var alt i samgermansk ikkje noko sjølvstendigt ord lenger, men hadde vorte suffiks. I gamalnorsk hev dette suffikset breidt seg meir, so det ogso kann laga adjektiv av nokre fleire ord enn ordi for himmels-ætterne. Gamalnorsken hev desse ordi paa *-rœnn*: † *norđrœnn* (*norrœnn*), † *suđrœnn,* † *austrœnn,* † *vestrœnn, hérrœnn* innanlandsk, *fjallrœnn* som kjem fraa fjellet (um vind), poet., *hafrœnn* som bles fraa havet, poet., *aldrœnn* gamall, *alrœnn* umgjengeleg, *einrœnn* sermerkeleg, *undrœnn* (Bjørn Haldorsson) urimeleg. Hertil subst. som *norrœna* nordanvind, norsk tungemaal; jfr. isl. *hjáræna* f. tulling (til eit **hjárœnn*).

55. ***Ord paa -endi*** (***-indi, -yndi***). Inkjekyn, mest pl., og (sjeldan) hokyn. Sume av desse ordi kann vera avleidde av particip (§ 26), men dei fleste er visst uppkomne av adjektiv samansette med eit frumgerm. **-vandja* (-**vundja*) til *vinda* (upphavleg tyding „vend imot"). Slike adjektiv finst det fleire av i ags., i gamalnorsk er det berre tri att: † *heilendr* (*-indr*) helseleg = ags. *hálwende, jafnyndr* upartisk og *leiđint* n. til eit **leiđindr* = ags. *láþwende.* Av slike adjektiv hev daa vorte substantivera substantiv (som *færi*: *færr*, § 13 3 b). Fyreleden er oftast adjektiv, t. d. *berendis* (adverbial gen.) openbert, til *berr, bráđendis* (adv. gen.), *blíđendi* f., *fagrendi* (*fegrindi*) n. pl., *fúlendi* n. pl., *fullendi* n., *fastendi* n. pl., *fríđendi* n. pl., *góđendi* n. pl., † *harđendi* n., † *heilendi* n., *hógendi* n. pl., *hœgindi* n., *illendi* n. pl., *leiđendi, líkendi* n., *rangendi* n. pl., *réttendi* n. *sannendi* n. f., *tíđendi* n. pl., *úhreinendi* n., *vandendi* n., *veilendi* n. veila, *vísendi* n. pl. kunnskap; slike som *líkandi* n., *úhreinandi* n. (jamsides med *úhreinendi*), *fljótendi* n. kavl, *kvikendi* ofl. er vel particip, likeins *hyggendi* f. og *bindendi* f. n.; *þægendi* er nylaga til *þægr, þægja, rækendi* til *rækr, rækja,* soleis ogso *drýgendi* til *drýgja.* Av substantiv t. d. *hagendi* n. pl., *hlunnendi* n. pl., *sárendi* n. pl., *skrípendi* n. pl. (: *skrípi*), *þarfendi* n. pl., *hœfendi* (: *hœfi* eller *hœfa*), *makendi* n. pl., *vélendi* n.

56. ***Ord paa -dómr.*** Etterleden hadde som sjølvstendigt ord grunntydingi „det fastsette", derav „dom" og „magt-ring" og endeleg „tilstand, kaar". Desse tydingar finn me og i samansetningarne, men berre i tydingi „tilstand, kaar" kann ein segja at

-dómr nærmar seg til aa verta suffiks. Slike samansetningar, der *-dómr* er ending aa kalla, finst i alle germanske maal utanum gotisk. I gamalnorsk kann ein endaa finna usamansett: *heilagr dómr* (og *heilagdómr*), *kristinn dómr* (og *kristindómr*), *frjals dómr*. Elles er ikkje bruket av *-dómr* som suffiks mykje gamalt i norsken, i Eddadikti finst det berre *hórdómr*, *konungdómr* og *megindómar* store ting. Fyreleden er adjektiv eller substantiv. Adjektiv: *fátœk-*, † *heiðin-*, *krank-* (ogso *krankdœmi*), † *kristin-*, *leik-*, *lær-* (for *lærð-*, ogso *læridómr*), *mjúk-*, † *rík-* (ogso *ríkdœmi*), † *sjúk-*, † *vís-*. Substantiv: *blót-*, *elli-*, *guð-*, † *hór-*, *lækni-*, † *mann-*, *mey- spá-*, *ríki-*, *svein-*, *svik-*, *þræl-*; *jarl-*, † *konung-*, † *biskup-*, *klerk-*, † *prest-*; ogso genitiv: *læknis-*, *fátœkis-*; *biskups-*, *konungs-*, *hǫfðingja-*, *svikara-*, *keisara-*, *meistara-*, *herra-*, *postoladómr* (*-dœmi*); *læridómr* er laga etter *lærifaðir* osfr. (til verb *læra*); *lækidómr* er kannhenda laant fraa ags. (*lǣcedóm*).

57. ***Ord paa -skapr.*** Ogso denne samansetningsavleiding er samgermansk (utanum gotisk); *-skapr* med stomn **skapi* (jfr. *skap* n.) kjem av *skapa* og tyder upphavleg „skapnad, form“, dinæst „tilstand, maate, vis“; *drengskapr* altso eigenleg „art eller kynde som er i ein *drengr*“. Utav denne tydingi hev det so kome ei kollektiv tyding, som desse samansetningarne ofte kann ha (jfr. nyn. *buskap*). Ord paa *-skapr* kjem mykje nær til ordi paa *-dómr*: *riddaraskapr* = *riddaradómr*. I Eddadikti finn me berre eit ord paa *-skapr*: † *vinskapr*. Fyreleden er oftast substantiv, t. d.: *blót-*, † *boð-*, *dreng-*, *fífl-*, *garp-*, *grey-*, *her-*, *hjón-*, † *hjú-*, *kaup-*, † *mann-*, † *prest-*, † *sif-*, *skáld-*, *skǫrung-*, *troll-*, † *þegn*, † *vin*; i † *landskapr* med tydingi „lands sid“ er *-skapr* sjølvstendugt ord, i det same ordet med tydingi „landslut, landskap“ er *-skapr* suffiks liksom i tysk. Veike substantiv hev mest genitivformi: *bónda-*, *dára-*, *gála-*, *hǫfðingja-*, † *riddara-*, *fordæðu-*, *fýlu-*, sjeldnare den gamle rette samansetningsformi: *boð-*, *félag-*, † *fjánd-*, *hǫfðing-*. Av adjektiv kjem berre faae: † *arg-*, *greið-*, *klók-*, *kyndug-*, *vǫldug-* (= *vǫldugleikr*); av adverb: *velskapr*; *kvedskapr* synest vera laga av verb, likeins *yfirdrepskapr*; til *grellskapr* er det ikkje noko grunnord.

58. ***Ord paa -leikr (-leiki).*** Dette ordskapet er berre nordisk. Det finst fulla og i vestgermansk, mest i ags., ord paa frumgermansk *-*laika*, men her hev (liksom ogso endaa i Eddadikti) etterleden si upphavlege uveikte tyding „leik, snøgg rørsla“ odl. (t. d. i ags. *beado-lác* „strid-leik“, *brýþ-lác* brudlaup, *réaf-lác* „rov“, upphavleg „rov-leik“, *scín-lác* glimverk, upphavleg „skrymt-leik“, osfr.); i engelsk er det nokre ord paa *-ledge*, men dei er laante fraa nordisk. Berre i nordisk seig denne etterleden til suffiks, og dette nye suffikset vart alt frævare med tidi, mykje meir enn dei andre som er uppkomne av samansetnings etterled. Det kann laga abstrakt til snart sagt kvart adjektiv, baade dei einfelde og dei samansette, endaa um ordet vert mykje langt, som t. d. *iðuligleikr*, *gerviligleikr*, *undarligleikr*, *vináttuligleikr*; avstytt hev adjektivet vorte i *fullkomleikr* til *fullkominn* (jfr. *fullkomliga*), og *nøkkleikr* for *nøkktleikr*, *efanleikr* for *efandleikr* (jfr. *efanligr*). Ordi vert ofte ogso bruka i plural. (*fá-*, *hljóð-*, *kunn-*, *kær-*, *stutt-*, *varleikar* osfr.). Forutan *-leikr* finst det og ei nyare form *-leiki* gen. *-leika*. Mesteparten hev berre *-leikr*, men sume skifter med *-leikr* og *-leiki*, som *góð-*, *hljóð-*, *klók-*, *kunn-*, *ljót-*, *lystug-*, *nóg-*, *rík-*, *sað-*, *sjúk-*, *skír-*, *skygn-*, *stór-*, *væn-*, sume hev som det synest berre *-leiki*: *bein-*, *gild-*, *heil-*, *hóg-*, *kunnug-*, *mein-*, *rétt-*, *síð-*, *skyld-*, *varleiki*. Av substantiv kjem berre faae: *fár-*, *félag-*, *gaman-*, *skǫrung-* (og *skǫru-*), *sœmileikr*; *skuldleikr* tyder det same som *skyldleiki*, men ser ut til aa koma av *skuld*. Av adverb: *optleikr*. I *kappleikr* og *veðrleikr* hev *-leikr* meir si sjølvstendige tyding.

59. ***Ord paa -dagi.*** Dette suffikset er sams for gamalnorsk og gamaltysk. Det er *dagr* utvida til *n*-stomn, og grunntydingi er soleis „dag, termin“, som det og hev i *gjalddagi* betalingsdag og *eindagi* = *eindagr*. Men det hev sige ned til suffiks i *dauð-*, *mál-*, *raun-*, *skildagi*; *skildagi* hev til fyreled *skil* n., men kunde lett synast aa

høyra til *skilja* og so hev det daa etter dette mynsteret laga seg *bardagi, spurdagi, svardagi* av *berja, spyrja, sverja*; jfr. gamalskaansk *ardage* pløgjing (til *arðr, erja*).

60. ***Ord paa -átta.*** Dette *-átta* er vel avleiding av *átt*, til *eiga*, og hev si upphavlege tyding i *forátta* fyrebering, *viðrátta* = *viðreign* og *veðrátta*. Men det er sige ned til suffiks i *barátta, kunnátta, víðátta, villátta, vinátta* (jfr. likevel *veiztu ef þú vin átt*).

61. ***Ord paa -orð.*** I sume av samansetningarne med *-orð*, hev *-orð* næsta vorte til suffiks. Soleis *ban(a)orð* tidend um draap, men ogso: draap, *boðorð* paabod, *bónorð* bøn, friing, *eiginorð* eigedom, egteskap, *gjaforð* samtykke (til egteskap), giftemaal, egteskap, *goðorð* gode-embætte, *heitorð* lovnad, *kosorð* val, *legorð* legemaal, *leiðorð* leidsemd, *letorð* fraateljing, *loforð* løyve, *metorð* verdsetjing, vyrdnad, *skilorð* avtale, vilkaar, *vitorð* kunnskap, medvitand.

62. Mykje frævt i vestgermansk var eit abstraktsuffiks med grunnformi -**haidu*, som upphavleg ogso var samansetningsled og som sjølvstendigt ord tydde „maate, vis“ (got. *haidus*). Fyreleden er anten eit substantiv (t. d. glt. *gotheit* = ags. *godhád* guddom, ags. *mægdenhád* (engl. *maidenhood*), jft. glt. *magadheit* møydom), eller (i glt. tidast) eit adjektiv (t. d. glt. *wârheit* sannleik) Dette suffikset vantar i dei norderlendske maali, men det kom sidan inn i deim alle fraa tysken og vart mykje aalgjengt (i sv. *-het*, i dansk *-hed*, i millomnorsk *-heit*). I gamalnorsk finst det berre eit slikt laaneord: *skalkheiðr* (i Stjórn) fals, svik fraa mnt. *schalkheid.*

Verb.

63. Dei avleidde verbi høyrer til dei verb som hev den veike bøygningi. Dei gamalnorske veike verbi skipar seg i tri hovudflokkar. Til den fyrste høyrer dei som i frumgermansk enda paa *-ê*, soleis at verbalstomnen var roti med ein tillagd *-ê*, t. d. **habê-* (rot **hab*), til den andre høyrer dei som i den same tidi hadde verbalstomn paa *-i*, t. d. **ranni-* (g.norsk *renn-* i *renna*), og til den tridje dei som hadde ein tillagd *-ô*, t. d. *kallô-* (gamalnorsk *kalla-*).

64. ***Verb paa -ê*** (gamaltysk *habên*). Desse verbi er mest intransitive. Verbalroti, som mest stend paa lægste avljodsstiget (3.), hev vorte paaskøytt med ein *ê*. Sume av desse verbi stend paa lina med dei sterke, med di dei hev røter som ikkje samstundes finst i sterke verb, dei er rotverb sjølve, eller primære verb, t. d. *blaka* (og *-að-*), † *gapa, gana, gnapa, lafa, skaga, snapa, þrasa*, † *vaka, vara* upers. venta, *gá* (av **gavên*, jfr. *gaum*), † *fjá* (av **fijên*), *brosa, duga* (vestgerm. præterito-præsens), *gnúfa* luta, *grúfa*, † *hoka* kruksa, *húka, luma* (berre i imper. *lumi*) sleppa, *lúta, ropa* rapa, *skopa* flira, spotta (vestg. *-ôn*), *snapa*, † *þola, þora*, † *una*; † *segja* og † *þegja* hev fenge *j*-præsens. Sume hev samband med sterke verb, t. d. *aga* (: got. *agan* st. vb.), † *hafa* (: *hefja*), † *hanga* (: *hanga* st. vb.), *holfa* (: *hvelfa*), *horfa* (: *hverfa*), † *lifa* (: got. *bileiban*), *loða* hanga fast (: got. *liudan* vaksa), *loka* (jfr. *lokna*, vel samrøtt med *lúka*), *muna* (jfr. præt.-præs. *man*), *nara* (: got. *ga-nisan*). Lengjingsavljod hev *váfa* (jfr. ags. *vafian*) og *kôpa* (ags. *-jan*: *cépan*). Nokre faae er avleidde: *flaka, mara* (: *marr* sjø), † *ná, sama* og *sóma*, † *skorta, skúta*, † *spara* (: *sparr*), † *trúa, ugga, kaupa* (vestg. *-ôn*). Sterke verb var upphavleg † *bága*, † *ljá* og *tjá*.

65. ***Verb paa -ô.*** Ogso av desse er det sume som ikkje er avleidde, som altso er primære aa kalla, t. d. *ama, eisa*, † *frjá, flasa, fnasa, hrapa*, † *hrata, kaga, klaka, knosa* (jfr. † *knysja*), † *rata* (got. *wratôn*) ofl. Elles er heile den uhorvelege mengdi av *ô*-verb avleidd.

a) Av adjektiv, med tydingi „gjeva ein eigenskap“ (jfr. lat. *firmâre*), t. d. † *bera* gjera

berr, † *betra*, *blauðast* verta blaud (vestg. *-jan*, § 67), *blinda* (vestg. *-jan*), *dapra* gjera tung, *digrast*, *dimma*, *fala*, *fimast*, *flóa* fløa, verma, † *frjalsa* (og *frelsa*, § 67), *fræva*, † *glaða* gjera glad (jfr. *gleðja*), *grimmast* (og *-md-*, § 67), *halla* (: *hallr*, jfr. *hella*; glt. *haldên* intr.), † *hamla* lemstra (: *hamalt*), *heiðna*, *heila* (vestg. *-jan*), *heimila* (og *-ld-*), † *hola*, *illskast*, † *jafna*, † *kristna*, *leka* gjera lek, *lina*, † *miðla* (**miðilôn*), *mikla* (vestg. *-jan*), *norræna*, *ányja* (got. *-jan*: *ananiujan*), † *opna*, *rǫskvast*, *sanna*, *sjúkast* (= *sýkjast*), *skakka*, *sljófa*, *smá* (vestg. *-jan*), *snara*, *svarta* (og *sorta*, jfr. *brúnaðr*, vestg. *-jan*), *þroskast*, † *vara* (av *varr*), *vesala*, † *vísa* (og *-st-*, vestg. *wîsôn* og *wîsjan*; til *víss*), *vitra*, *ǫngva* (og † *øngja*, § 67), *ǫrva* (: *ǫrr*) osfr. Sume vert bruka upersonlegt, t. d. † *lata*, † *líka*, *svala*. Sume er intransitive („verta so og so“), t. d. *holla* poet. vera holl, *hvata*, † *kalda*, *snara* (= *snarast*).

Av adjektiv paa *-ugr* (*-igr*) er mange avleidde: † *auðga*, *arðga* (*ǫrðga*), *blóðga*, *fjǫlga* (: *fjǫlgr* av *fjǫl*), *gǫfga*, † *helga*, † *hǫfga*, *laufgast*, *nálgast*, † *nauðga*, *saurga*, *staðga* (: *stǫðugr*, jfr. mnt. *stêdigen*), *syndgast* synda, *ǫfga* (: *ǫfugr*); (seint) *kunniga* (mnt. *kundigen*); hit høyrer vel og *litka* farga til eit **litugr*, jfr. ags. *wlitigian* og *wlitig*, og *vitkast* faa att vitet (: *vitugr*, eller til *vit?* sjaa § 72). Med denne endingi *-ga* vert det dinæst ogso laga verb utan at det gjeng noko adjektiv paa *-ugr* (*-igr*) jamsides: *blómga* faa til aa bløma, *holdgast* ikjøtast, *kvánga*, *lífga*, *málga* gjera krav paa (: *mál*; *málugr* snakksam høver ikkje etter tydingi), *sljófgast*, *snúðga* vinna (til *snúðr*; *snúðigr* er berre „snøgg“), *tímgast* vaksa, aukast, *þrifgast*, *víðga*, **vingast* (jfr. *vingan*, *vingaðr*); til *tjarga* (*tjǫrga*) tjøra hev det kanskje vore eit adjektiv **tjǫrugr*. Hit høyrer vel kannhenda og *hugga* hugga, trøysta og *þagga* faa til aa tegja (liksom av adjektiv **hugigr* og **þagigr*).

Av adjektiv paa *-samr* kjem (seint) *dásama*, *meinsama*, *vegsama*. — Avleidingar av adjektiv paa *-inn* sjaa § 66.

b) Av substantiv. Høvet av gjerdi til grunnordet kann vera mykje skiftande, stundom i same ord, t. d. *húsa* „byggja med hus“ = husa upp, og „gjeva husrom“ = hysa, *vatna* gjeva vatn aa drikka, *vatnar seglin* „segli sig under havrandi“ (jfr. same lag med *j*-verbi § 67, 2). Grunntydingi var „gjera, faa fram“ (jfr. lat. *germinâre*), t. d. av konkret: *bára* setja baaror, † *blóma* setja blom, *bólast* gjera seg bol, *búða* setja upp bud, *fola* faa fyl (jfr. *j*-verbi *kelfa* og *lemba*), *hliðast* opna seg, *maðka* (um kjøt) verta full av makk („gjeva fraa seg makk“); — „gjera til noko“, t. d. *bola* eller *bula* hogga sund („gjera til ein bol“), *mola* mola („gjera til molar“), † *gísla* (og *-lt-*) gjeva til gisl, taka til gisl („gjera til“), *manna* gjera til mann (: vestg. „manna“ = „bu med mannskap“), *riðla* vrida i ridlar („gjera til „*riðull*“) ofl. — Mest av abstrakt, t. d. † *anda*, *biða*, *bila*, *blunda*, *bragða*, *braka*, *brigsla* brigsla, neisa, *bǫlva* (got. *-jan*), *dramba*, *duna* (jfr. *dynja*), *glita* (: *glit* n.), *hljóða*. † *hóra*, *hóta* (og † *hæta*, got. *hvôtjan*), † *hvarfa*, *kasta*, † *leita* (: *leit* f.), *ljóma*, *loga* (jfr. glt. *lohen*), *meina* (vestg. *-jan*), *munda* sigta, *muna* (: *munr*), † *orða*, *orka* (: *orka* f.), † *rása* rusa fram, *siga* (: *sig*), *slaga* slaga, bauta, *stunda*, *svara*, *svipa* sviva (: *svipr*) osfr.; transitivt („gjera eitk. med“ odl., men her er gjerningshøvi mykje uklaarare, ved sume kunde det og vera „bu med“ odl.), t. d. † *afla*, *ata* (jfr. *etja*), † *boða*, † *enda* (og *-nd-*), † *firna* lasta, † *flota* (: *flot*, jfr. *flytja*), *fóstra*, *gruna* (upers.), † *harma* (syrgja yver, ogso: gjera sorgfull), *hrópa* (vestg. st. v.), *huga* (jfr. *hyggja*), † *kalla*, † *laða* (: *lǫð* f.), † *lána*, *lauga*, † *launa*, † *lofa*, *loka*, † *raufa* (: *rauf* f.), *rita* (: *rit*), † *roða* rydja (: *roð* n., jfr. *ryðja*), *róma* ropa, laata vel yver, *sauma*, † *sigra*, † *skatta*, *skila*, *skora* skora, gjera skoror i (: *skor*), *smíða* (: *smíð* f.), *starfa*, † *unda* særa, osfr. — Upersonleg um tid, vêr odl. (jfr. lat. *hiemâre*), t. d. † *daga*, *morna* (vestg. *-jan*), *aptna*, *kvelda*, *nátta* (og *nætta*; vestg. *-ên*), *vára*, *sumra*, *hausta*, *vetra* (vestg. *-ên*), † *dǫggva* (og *døggva* § 67, 2), *snjóva*, *frosta* (og *frysta*; vestg. *-ên*), *ísa* (vestg. *-ên*), *fjara* fjøra (= *fyrva*), *dala* verta dal (eig. „gjera dal“, jfr. *grynna*), *roða* ofl.

Av tydingi „gjera til eitk.“ kjem lett „kalla“: *konunga* kalla konung, *þræla*, *þjófa* (og *þýfa*).

Mykje sjeldan „vera eitk.“, helst nokre paa *-na* (= got. *-inôn*): *dróttna* rikja yver, † *þjóna* (: *þjónn*); † *árna* ferdast, eig. vera bodberar (got. *airinôn*), † *lækna* (er vel laant); † *brytja* eig. „vera *bryti*“; *vitna* kjem vel heller av *vitni* n., enn av grunnordet for dette **viti* m. (= ags. *vita*); seint og framandt er *herra* vera herre.

Fraa tydingi „gjera“ kjem tydingi i slike som † *fiska* (og *fiskja*) eig. „raada til fisk“ og *viða* raada til ved; jfr. og nyn. *høya* og *lauva* (sanka lauv).

Av tydingi „gjera“ kjem vidare „bu med, gjeva“ (jfr. lat. *armâre*), t. d. *barna* gjera med barn, *dúka*, † *fatla* (: *fetill*), *fjalla* fjalla, pynta (: *fell*), † *flekka*, *fóðra* (vestg. *-jan*), *gǫtva* jorda (: *gǫtvar* bunad), † *hamast*, *húsa* byggja med hus (gard), *jarna* leggja jarn paa, *krossa* merkja med kross, *líma* (vestg. *-jan*), *matast*, *skjalda*, *skorða* stydja („bu med skorda“), *stoða* (: *stoð*, *stuð*, jfr. *styðja*), † *skúa*, *skupla* (: *skypill* hovudplagg), *stika* paala (: *stika* f.), *stofna* grunnleggja („bu med *stofn*“), † *sǫðla*, *vatna* osfr.; av abstrakt t. d. *lita* farga, *magna*, † *marka* osfr.

Av „bu med, gjeva“ kjem lett „føra i, leggja i“, t. d. *bása* bæsa, † *húsa* (og *hýsa*), *jarða*, *kasa* (: *kǫs*), † *lóga* (*leggja í lóg*), † *oka* leggja under ok (ogso „setja ok paa ukse“ = „bu med“), *skara* leggja halvt uppaa einannan (av *skǫr* i tydingi „kant“), *vatna* upers. (*vatnar seglin* sjaa ovanf.); av abstrakt t. d. *nauðsynja* upers. trenga til, *sefa* gjera roleg („føra i *sefi*“), † *siða*, *stǫðva* (= *steðja*; av *stǫð* i tydingi „stoda“). — Vidare: „taka inn i“ odl. t. d. *hnefa*, † *faðma* (og *feðma*); og „ganga eller koma til, taka burt i“ odl., t. d. *borða* ganga tilbords, *hlíða* vika aat sida, *látrast* leggja seg, † *halsa* umhalsa, *bǫðvast* ofl.

I nokre ord er gjerningstydingi „bruka som reidskap (paa)“, t. d. *brodda* stinga, *gadda* (vestg. *-jan*), *forka* skota fram med *forkr*, *hefla* (: *hefill*) syfta (segl), *hluta* gjera lutkasting um, *hlusta* (: *hlust* øyra), *lurka* slaa med ein lurk, † *saga*, *saxa* hogga, skjera, *øxa*, *staga* binda (: *stag*), *staka* skumpa (upphavleg vel av eit substantiv „stake“), *staura* støyta med staur, soleis og *klóast* rivast med klørne; noko annarleis i slike som *stokka* byggja upp med stokkar, *timbra* (vestg. *-jan*) odl.

I sume hev ei privativ fyrestaving (*ør-*, **be-* (jfr. ags. *befótian* hogga foten av eink.) odl.) kvorve burt, so det kjem ut, med same lagingsmaate, motsetningi til „bu med“ (jfr. lat. *dêpilare* riva haari ut paa eink.), t. d. *hǫfða* = glt. *arhoubitôn*, *kvista*, *lima* lemstra, *moka* moka (upphavl. reinska for myk: *moka kví*; til *mykr* og nyn. *mokdunge*) ofl.

Verbi paa *-ô* var fraa fyrsten avleidde av *ô*- og *a*-stomnar; alt i samgermansk tid var det og sume som var avleidde av konsonantstomnar (som *sigra*) og av *u*-stomnar (som † *kosta*, † *friða* og † *siða*); i g.norsk er fleire komne til som *hátta*, *kvitta* (: *kvittr*), *laga* (: *lǫgr*), *lita*, *lima*, *ávaxta*; nyare er ogso dei som er avleidde av stomnar paa *-ni* og *-þi* (*-þô*), som: *býsna* verta bisn, *fórna* forna, ofra, *líkna* vera naadig, *njósna*, *ógna* skræma, *ǫmbuna* (*ambana*) forskylda, *blygða* forføra, *ferðast*, *hefða* hævda, *hegða* haga, skikka (av eit **hegð*), *útlegða*, *miskunna*, *vernda*, *órskurða* gjeva orskurd, døma, *ǫfunda* (og *ǫfynda*, § 67), *fimta* setja 5 dagar frest, *hlusta*, *lykta*, *vista* (: *vist*), osfr.; likeins mange avleidde av samansette ord og sekundære avleidingar, som *einangra* setja i knipa, *bakferla* driva attende, *handsala*, *helminga* halva, *þjónosta* osfr., likeins av *n*-stomnar, som *ótta*, *mola*, *sefa*, *orka*, *skorða* osfr.

Av ord med *-j* kjem: *benja* saara, *dysja*, *eggja*, *fitja* binda, festa saman (: *fit*), *klyfja*, *nytja* mjølka, *skynja*, † *synja* neitta; *byrja* verta bør, † *herja*, *þefja*, † *enda* (av **andjôn*, ogso *enda -nd-*); *herbergja* (og *-gð-*; glt. *heribergôn*), *lyfja* lyvja, lækja (: *lyf*), *netja* festa i net, *skýja*, † *veðja*, *vitja* (til ein burtkomen *ja*-st.); *brynja*, *ferja* (og † *ferja farða*), *iðja*, *brytja*.

Det finst mange ô-verb, som ikkje hev grunnord i g.norsk (sume av deim ikkje heller i samgermansk), men endaa er dei visst upphavleg avleidde av nomen, men nomenet hev kvorve burt, t. d. † *bora, kanna* (jfr. *kunna*), † *lokka, molka* mjølka (jfr. *mylkja* gjeva mjølk), *skoða, skola, skæva* (vestg. *-jan*), *belja, emja, gilja* lokka, forføra, † *gneggja, gremja, kilja* kivast, *klæja* (til eit **klæja* f.), *rifja* kaa, *syfja* gjera svevnug ofl.

c) Av adverb kjem: *aptra*, † *niðra*, † *ofra*, † *hindra*, † *sundra* (til *sundr*, som likevel upphavleg var adjektiv), † *forða* forda, flytja (jfr. ags. *forþ* adv. framyver), † *frama*, † *samna*.

Upphavleg sterke verb var † *baka*, † *brugga* (partic. *bruggінn*), † *flóa* flo, flauma, † *glóa*, † *knoða*, † *róta*, † *sía*, † *stauta*, † *tjóa* (got. *tiuhan*); sume andre hev baae bøygningar.

66. Som ei grein av verbi paa -ô maa ein i g.norsk rekna ***verbi paa -na***, som hev inchoativ passiv tyding. Dette slaget hev nordisk sams med gotisk (nokre faae finst og i vestg.); men i gotisk skil desse verbi seg ut fraa ô-verbi i infinitiv, der dei endar paa *-nan* (ikkje paa *-nôn*), og i præsens, der dei gjeng som dei sterke verb. Dei fyrste mynstri for dette slaget var visst verb med *n*-præsens (som t. d. *fregna* = got. *fraihnan*), men dei hev so, i minsto i g.norsk, kome i samband med partic. pass. av dei sterke verb, so dei beint fram kann segjast vera utgjengne ifraa slike (t. d. *brotna*: *brotinn*), Slike „particip-verb" i samband med sterke verb er: *bogna* (: *boginn*), *brotna, dragna* (: *dreginn*), † *drukkna, flagna* (: *fleginn*), *flotna, gróna* (: *gróinn*), *hlotnast* falla til eink. som hans lut, *hnignandi, horfna, hrokkna, hrotna* = *hrjóta í sundr, klofna, kropna, kvafna* (til eit eldre **kvafinn* = *kafinn*), † *lokna* (jfr. *loka* § 64, vel same rot som i *lúka*), **lotna* (jfr. *lotning*), *numnast* faa (poet.), *rifna, roðna, rofna, setna* eller *sjatna, signa* (: *síga*), *skriðna, slagna* (: *sleginn*), *slitna, snúna, soðna, sofna, staðna, sviðna, svigna* (: *sviginn*), *togna* (: *toginn*), *þrotna, vegna* (*v. e-m illa* gaa illa; til *veginn, vega*), *vikna*. — Til andre gamle particip og adjektiv paa *-inn*: *auðna, dofna, fúna, hnípna*, † *lifna* (: *lifinn*), *morkna, rotna, skorpna, slokna*, † *storkna, þíðna, þrútna, úldna*, † *visna*. Refleksiv er *hlýðnast, hyggnast, rosknast*. — Utan ord paa *-inn* attmed leivt i g.norsk: † *batna, blikna, blotna, bráðna* (til eit particip **bráðinn* = t. *gebraten*), † *dafna* (ags. *gedafnian*) trivast, koma seg, *digna* blotna, verta deig, *doðna* veikna, *drafna* drevna, siga sundr, *fitna, flakna, flosna* visna, *glupna* vanmodast, *gugna* d. s, *hitna, hrørna, kikna* (: *keikr, keikja*), † *losna, molna*, † *morna, orna, sakna* (til particip til st. vb. got. *gasakan*), *sokna* (: st. vb. got. *gasiukan*), *sortna, stikna* verta steikt (: *steikja*), *þagna*, † *þorna* (got. *gaþaúrsnan*), † *vakna*; *hjarna* friskna att, høyrer vel ihop med nynorsk *herren*; *lykna* krokna, slutta er falsk laga, jfr. *lokna*.

Liksom i gotisk gjeng denne lagingi vidare, so det ogso kann koma verb paa *-na* av andre adjektiv: *dǫkkna, flóna* fløma, vermast, † *fullna, fúlna, fǫlna, grána, hagna, halfna, harðna, hlána* (: *hlær*), *hvítna, kløkkna, kólna* (jfr. *kœla*), *kvikna* (jfr. got. *qiunan*: *qius* = *kvikr*), *myrkna, rakna* (: *rakr*), *réttna, sárna, skírna* verta *skírr*, *slakna, stirðna, stríðna, súrna, þarfna, þykkna, versna, vǫkna* (: *vǫkr*); *glapna* misfarast, gleppa hev ikkje noko grunnadjektiv (jfr. *glepja*). Jamvel av substantiv kann slike verb verta laga: *féna* upers. auka med *fé*, *tréna, hugna, vilna, þokknast* (: *þokki*). — † *Fastna* er transitivt og høyrer ikkje hit (grunnform **fastanôn*); † *fagna* ser ut som dei hine, men her svarar i gotisk *faginôn*, so dette verbet er av same slag som *dróttna*, † *magna*, † *ragna* (got. *raginôn*), † *elna* verta sterkare (got. *aljanôn*, til *eljan*), † *árna* raada til osfr. (got. *airinon*), † *eigna* (got. *ga-aiginôn*), *lækna* (got. *lêkinôn*), *hafna, fullkomna* osfr.

67. ***Verb paa -i (-j).*** Ogso av desse er nokre primære eller hev i minsto ikkje noko grunnord, t. d. † *erja, merja, hyrja, bysja, knysja, hrysja, dýja, lýja, rýja*, † *sýja*, † *yrkja*, † *vilja* ofl. Stormengdi er sekundæreverb, og dei skipar seg i tvo hovudflokkar: kausativ og denominativ.

1. Kausativ. Dette slag verb som mest hev tydingi „faa til aa gjera" det grunn-

verbet tyder, er sams for alle indoeuropæiske maal. Desse verbi hev avljodsstig 2.: *e* i rotverbet vert *a* i kausativet, so nær som i verbi av 4. klassa (*nema, sofa* osfr.), der kausativet fær lengjingsavljod (*â*), men det eldre var ogso her avljodsstig 2. (jfr. *svefja* til *sofa*); *a* i rotverbet (6. klassa, *fara* osfr.) vert *ô* i kausativet. Slike kausativ er: † *beiða*, † *beita*, † *dreifa*, *dreita*, † *hneigja*, *hreina* (faa til *hrína*), † *leiða* (til *líða*), † *reiða*, † *reisa*, *veikja* (til *víkja*), † *veita* (upphavleg „lata sjaa"), † *dreypa*, *feykja*, † *fleygja*, *geysa*, *hreyta* slengja ut (: *hrjóta*), † *reykja*, *skeyta* (*skeytir e-m forvitni*), *smeygja*, † *steypa*, † *þreyta* i tydingi „trøyta, gjera trøytt"; i andre tydingar er det denominativ til *þraut* f.), *belgja*, *bella* ferda til (til *bella* st. vb., eller til *ballr* adj.?), † *hverfa*, *skelfa* faa til skjelva, *svelta* drepa, *þverra*, † *velta*, † *brenna*, † *drekkja* dukka ein under, † *kenna*, † *renna*, † *sprengja*, *spretta*, † *støkkva*, † *søkkva*, *kreppa* (jfr. *kroppen*), † *etja* lata eta, † *kveðja* (eigenleg kausativ til *kveða*), † *leggja*, † *setja*, *treðja* (: *troða*), † *svefja* og *svæfa* (*sœfa*), *kvæfa*, † *fœra*, † *kœla*, *hleypa*, † *fella*, † *hengja*, † *grœta*, *hlœgja*, *sœra*, *vexa*.

Denne kausative tydingi er den aalmenne; men ved sume verb er tydingi ikkje kausativ, men iterativ (uppatt taks-tyding), eller intensiv (itaks-tyding), stundom er det liten skilnad i tyding millom grunnverb og kausativ. Slike verb, der tydingi ikkje er kausativ, er: *hneita* slaa, vinna paa (: *hníta*), *sveiða* (poet.) svida, *þreifa*, *breyta* (kann og vera denominativ til *braut* f.), *neyta*, *reyfa* riva (i tydingi „brjota hol paa" er det denominativ til *rauf* f.), † *teygja*, † *venda* (: *vinda*), *sleppa*, *svelgja*, *sløngva*, *sperna* (: *sporna*), *þrøngva*, *næma*, † *gœla* (upphavleg „helsa": *gala*), *hlœða*, *beyta* (: *bauta*), *steyta* (: got. *stautan*, red. vb.); *greipa* (ogso † *greipa aða*) og † *sneiða* er vel denominativ.

Til sume er det ikkje grunnverb att (nokre av grunnverbi finst i nyn.): *kneikja* kneikja, bøygja, *kveikja*, † *leifa*, † *beygja* (jfr. *boginn, bogna*), † *deypa*, *gleypa*, *greypa*, † *leyfa*, *reyta* (jfr. *rotinn*), *sneyða* (eller denominativ til *snauðr*), *sneypa*, *feyja* (jfr. *fúinn*), † *hvelfa* (jfr. *holfinn*), *þerra* (grunnverb i got. *ga-þaírsan*, jfr. *þorna* § 66), † *senda* (til frumgerm. **sinþan* ganga), *sløkkva*, *svæla*. Gamle kausativ er ogso † *rekja* (fraa gamalnorsk synsstad kunde det vera denom. til *rakr*), † *selja* (upphavl. „lata taka" til ei rot **sel* taka), † *þenja*, † *vekja*, † *verja* klæda (i partic. *variðr*; got. *vasjan*), † *verja* verja, † *ræða*, *hræða*. Kausativ til *ê*-verb er *greyfa* (: *grúfa*), *heykja* (: *húka*), *nœra* (: *nara*), *œgja* skræma (: *aga*, i got. st. vb.). Eit eldegamalt kausativ er *æja* (*áða*), av **ahjan* upphavleg „lata eta" til ei frumg. rot *eh* eta, som og syner seg i *agn* n.

2. Denominativ. a) Av adjektiv, med tydingi „gjeva ein eigenskap" (jfr. § 65 a), t. d. *beina*, † *birta* (: *bjartr*), † *bleikja*, † *bleyða*, † *bleyta*, † *blíða*, † *breiða*, *bretta* (: *brattr*), † *deyða*, † *deyfa*, *dirfa*, † *eyða*, † *festa*, *firra* (: *fjarri*, jfr. ags. *fiersian*), *fletja* gjera flat, *fríða*, *frœða*, † *fylla*, † *fýsa*, *fyrnast* (: *forn*), † *gera* (: *gørr*, *gerr*), † *girna*, *gleðja* (jfr. *glaða*), † *gremja* (: *gramr*), *grimmast* (og *-að*), *grænast* graana (: *gránn*), † *grœnast*, *gægjast* tøygja seg (til eit **gægr*, jfr. *gag-hals*), † *heita*, *hella* (: *hallr*), *heltast* (: *haltr*), † *hepta* (: *haptr*, eller *hapt* n.), † *herða*, *hreysta* (: *hraustr*), *hvessa*, † *hvetja*, *hylla* (: *hollr*), † *hýrast* blidkast, *keikja*, † *kynna*, *kyrra*, *kæta*, † *lemja* (: *lami*), † *lengja*, † *letja*, † *létta*, † *leysa*, † *líkja*, *lýsa* (: *ljóss*, eller *ljós* n.), *lægja*, *mýkja*, *myrkva*, † *mœða*, *nýta*, † *reiða* (: *reiðr*), *reifa*, *rekkja* (: *rakkr*), *rengja*, † *rétta*, † *rýma* (: *rúmr*, ell. *rúm* n.), *rýra*, *rækja* (: *rækr*), *seina*, *semja*, *skelgjast*, † *skíra*, *skirra* (: *skjarr*), † *slétta*, *snerpa*, *spekja* (: *spakr*), † *strengja* (*heit*), *stríða*, *styrkja* (: *styrkr*), *stytta*, *stœra*, † *temja*, *tíða*, *tœma*, † *þynna*, *vekra* (: *vakr*), † *verma*, † *víða*, *villa* osfr. Hit høyrer ogso *vigja* (med „konsonantavljod" til eit adj. **víha*, jfr. *vé*; glt. *wîhen* vigja); † *elda* gjera gamall kjem vel av eit adj. *ald-*. Intransitivt er *skygna* (: *skygn*).

b) Av substantiv. Mykje med same tydingar som *ô*-verbi (§ 65), og liksom der, mange med skiftande høve, t. d. *brydda* „stinga med brodd" og „setja brodd paa" og „koma upp" (um gras odl.), *grýta* „kasta stein" og „bu med stein" = steinsetja og

„drepa med steinkast“ = steina, *sigla* „bu med segl“ = setja segl og „bruka segl“ = sigla, osfr. Mange hev tviformer so der av same nomen kann vera avleidt eit *j*-verb og eit *ô*-verb med same tyding.

Grunntyding, som ved *ô*-verb, „gjera, faa fram“, t. d. av konkret: † *blœða, elda, fylkja, gerða*; „gjera til“, t. d. *byrgja* stengja („gjera til borg“), *metja* „lepja“ er upphavleg „eta“ (so got. *matjan*): „gjera noko til mat“, *flykkjast* samla seg i flokk, *þyrpast, hyndast* aukast upp i hundradtali (: *hund*), *kryfja* skjera upp osfr. („gjera til *krof* „skrott som innvolen er teken ut or“), *krœkja* eig. „gjera krok“, *trylla* gjera til troll, *menna, fífla* (ogso „kalla for *fífl*“), *þýfa* kalla tjov (= *þjófa*). Av abstrakt ei mengd, t. d. *deyna*, † *eira* spara, † *geyma*, *gleyma, hlessa*, † *hlífa, hlíta, hlýða, hrœpa* (= *hrópa*), † *hœla*, † *hœta*, † *mœta, ríkja* (glt. *-ên*), *rýna* tala i trumaal (vestg. *-ên*), ogso runa, gjera trollskap, † *spilla*, † *streyma, fyrsa, sveðja* (: *svað*) glida, *synda* (: *sund*), symja, osfr.; transitivt t d. † *dreyma*, † *dœma*, † *erfa, flytja* (: *flot*) eig. lata fljota (jfr. *flota*), † *hyggja, hœfa*, † *keppa, knýta, krefja*, † *kvelja*, † *leyna, lykja* (: *lok*), † *mæla* mæla, tala, *mæla* mæla, taka maal paa, *reyfa* (: *rauf*), *reyna, reysta, ryðja* (jfr. *roða*), † *ræna*, † *ræsa*, † *rœgja, sekja* (: *sǫk*), *skeðja* (vestg. *-ôn, -ên*, got. *skaþjan* st. vb.), † *skilja, skyggja, skylda, slœða* (: *slóð*), *syrgja* (vestg. *-ên*), *sýsla*, † *telja*, † *velja*, † *œpa* osfr. Ved transitivi er gjerningshøvi uklaarare, i sume av desse ordi kann det likso vel vera „bu med“ odl. — Upersonleg um tid, vêr odl.: *nætta* (= *nátta*), *fyrva* (av **fervjan*, = *fjara*), *hegla* (: *hagl*, vestg. *-ôn*), *héla*, † *rigna, frysta* (= *frosta*), † *styrma*, † *viðra*.

Sjeldan „vera eitk.“ (men likevel transitivt): † *gista* (mht. *gesten* „gjera til gjest“), *hirða* (: *hirðir*), *þylja* (: *þulr*).

„Raada til“ odl.: *fiskja* (= *fiska*), *fygla* veida fugl.

„Bu med“ odl.: † *benda, brýna* kvessa (eig. „gjera kant paa“), *egna* (: *agn*), *grýta* (: *grjót*), † *gylla*, † *gyrða* (avljodande til *gjǫrð*, jfr. *gyrðill*), *kefla, kvæna* (= *kvánga*), † *lenda, sigla* i tydingi „setja segl“, † *skepta*, † *skrýða*, † *smyrva* (: *smjǫr*), *spengja*, † *sperra* bu med sperror, stengja, † *steina* farga, *stengja*, † *styðja, stæla* (: *stál*), *stæða*, † *vexa* (: *vax*), † *væpna* osfr.

„Føra i, til, leggja i, paa“ odl.: *bæsa* (= *bása*), † *heima, herbergja* (og *-að-*), *hýsa* (= *húsa*), *heygja, greptra, feðma* (= *faðma*), *brynna* (: *brunnr*), *brýna* (*upp skipi*) draga upp paa strandi, † *lenda* setja paa land (*skipi*), ogso: lenda, landa; av abstrakt t. d. *grœða, seyra, steðja* (: *staðr*); „gripa burt i“ odl.: *kyrkja* eller *kvirkja* (: *kverk*); paa dilik vis: † *hirta* tugta, refsa (eig. „leggja paa hjarta“, jfr. ags. *hiertan* setja mod i, uppmoda).

„Bruka som reidskap (paa)“ t. d. *brydda* stinga med brodd, † *byrsta, dyrgja, grýta*, i tydingi steina ihel, *hlynna*, † *kemba*, † *plœgja, seyma* festa med saumar, † *sigla* i tydingi sigla, *stegla* pina med stagl, *stefna* (*skerit*, styra paa, eig. taka med stamnen); soleis og *henda* (ags. *gehendan*), *hæla* støyta med hælen; *eygja* øygna (vestg. i annet høve: syna = „føra for augo“); vidareført *brydda* stinga ut ein brodd (um gras odl.), *ydda út* stinga odden ut.

I sume hev ei privativ fyrestaving kvorve burt: *birkja* avberkja, *bleðja, hýða* hudstrjuka, *hylda* skjera or kjøtet (ags. *hyldan* flaa, til *hold*), *ræta* taka upp med roti ofl.

Liksom millom *ô*-verbi, finst det og millom *j*-verbi mange, som fulla er denominativ men som det likevel ikkje er grunnord til i gamalnorsk, til sume av deim ikkje heller i samgermansk, t. d. *byggja* (av **biggvjan*; jfr. *búa*), † *heyra*, † *hylja* (: vestg. st. vb. *helan*), † *hrœra, keyra, kynda, kæra, mylkja* søygja, † *rækja, sleikja*, † *spenja, spyrna* (: *sporna*) og mange fleire.

c) Av a d v e r b og p r æ p o s i t i o n a r: † *fremja*, † *gegna* (*í gegn*), *inna* (vestg. *-ôn*), † *yppa*, † *ýta*.

68. Millom dei avleidde verbi er det nokre serflokkar (mest *ô*-verb, men ogso nokre *j*-verb), der grunnemni er utvida med ymse konsonanttillegg. Soleis er t. d. i *hvarfla* grunnemnet *hvarf*, som syner seg i *hvarfa aða*, utvida med *-l-*, eller ein kann segja, at *hvarfa* hev vorte utvida til *hvarfla*. Desse merkekonsonantarne er *l*, *r*, *s*, *k* og *t*. Slike verb finst i alle germanske maal, sumt er endaa fyrrgermansk.

69. ***Verb paa -l-.*** Grunnformerne var paa *-alôn*, *-ilôn*, *-ulôn*. Fraa desse verbalavleidingar maa ein skilja nominalavleidingar, d. v. s. dei verbi med *l* som er avleidde av nomen med *l-* (§ 34) som † *afla* (glt. *abalôn*) (: *afl*), *byrla* (: *byrli* m.; nomen og verb er baae laant fraa ags.), *fatla* (: *fetill*), *hefla*, † *hvirfla* (: *hvirfill*), *kvísla* (: *kvísl*), *refla* kanta (: *refill*), *riðla* (: *riðull*), *skjǫplast* ell. *skjaplast* skjeplast (jfr. *skjǫpuleygðr*), *skupla* hava *skypill* paa osfr. Verbalavleidingarne paa *-l-* hev tidt iterativ (uppatt-taks-) eller intensiv (itaks-), men tidast diminutiv (minkings-) tyding. Alle er *ô*-verb. Endingi *-alôn* (*-ilôn*, *-ulôn*) avleider verb tidast av verbalstomnar, mest paa lægste avljodsstig (3.), men stundom og av nominalstomnar.

Soleis kjem av verb: *barlast* kava (: *berja*), *beyglast* bøygja seg, *dafla* damla, baska (samrøtt med *andœfa* av *and-dœfa*), *digla* dingla (jfr. *hordigull*), *dúfla* (: *dúfa*) duvla, skvalpa (dertil nyn. *duvl*), *dyrglast* dovna av (samrøtt med *draga*), *fífla* fikla, fjatla, *fipla* d. s., *fitla* d. s., *geifla* smaatyggja, mulla, *geytlan* øyding (jfr. ags. *gíetan* øyda), *gripla* trivla, fumla, † *grufla* gruvla, rota, *grǫfla* gruvla, kravla, *hrandlan* og *hrindlan* skubbing, *hrufla* rubba, skrubba, *hrøkkla* rakla, rugga i veg, † *hrǫngla* (jfr. *hrǫngl* n. staak, samrøtt med *hringja*), † *hvarfla* sviva att og fram, *hvísla* (jfr. ags. *hwístlian*), *hǫrkla* (: *harka*, men kunde ogso koma av *hǫrkull* skrangl), † *kitla*, *kogla* og *kǫgla* kaga, kika, † *krafla*, *kvækla* skvitra, laata (: *kvaka*), *mǫgla* murra, *omla* slamra, *rugla* (: *rugga*), *rupla* riva laus, plundra, *sargla* glamra, skrangla, † *siklan* sikling, *skrapla*, *skutla* skutla, øyda, *snarfla* hurkla, snurkla, *snǫrgla* hurkla, *sprǫkla* sparka, *stikla* hoppa, *stirtla* retta upp med møda (jfr. ags. *steartlian* stopla), *stǫpla* stopla, stolpa, *sturla* skjepla, uroa, *sundla* svimra, *svagla* skvampla, skumpla, *svamla* svamla, baska, *sveifla* sveiva, svinga, *tutla* støyta, skubba (jfr. *tauta*), *tǫgla* tyggja, *þrifla* trivla (jfr. *þreifast*), *þukla* tukla, † *vafla* skjangla. — Utan millomvokal: *hrolla* skjelva (**hruzlôn*, til *hrjósa*), *gnolla* d. s., † *knylla* (av **knuzljan*, *j*-vb.) slaa, dengja, isl. *kvillaðr* kruslen (jfr. nyn. *kvilla* til *kvíða*) ofl.

Av substantiv: *fǫrla* orka, vinna osfr. (: *fǫr*, men jfr. *fǫrull*), † *hǫndla* og *handla* handfara, † *kurfla* hogga i smaastubbar (ags. *ceorflian*, til *kurfr*, jfr. og *kurfl*), *muðla* (: *munnr*), *mygla* (til nyn. *mugg*; av verbet *mygla* kjem *mygla* f.), *sǫngla*, *tǫnnla*, *ætla* (av **ahtilôn*, jfr. glt. *ahtôn*). — Av adjektiv: *stífla*; mislaga *ǫrglast* retta seg upp, til *ǫrðga*, *ǫrga*, som kjem av *ǫrðugr*.

70. ***Verb paa -r-.*** Alle er *ô*-verb, grunnformer paa *-arôn*, *-urôn*. Fraa desse maa skiljast avleidingarne av nomen paa *-r*, som *gildra*, *sigra*, *tandra* (: *tandri*) osfr. Eit denominativ er vel og *sautra* lepja (jfr. nyn. *sutra* „rota i *sutr*", sjaa Ross), og † *baldrast* kava (nyn. *baldra* staaka). Verbalavleidingarne paa *-r-* hev mest iterativ tyding. Alle er *ô*-verb. Dei er avleidde av verbalstomnar, mest paa lægste avljodsstig (3.), nokre faae av nomen.

Av verbalstomnar kjem: *amra* jamla (jfr. *emja*), *ballra* balla ihop (: *balla*), *blaðra* bladra med tunga, vavla, **bekra* (jfr. *bekri* m. vêr), *blakra* blaka (: *blaka*), *blikra* blikra, skjelva (: *blika*), *blístra*, *blǫskra* blunka, *bogra* bugra, bøygja seg, *eiskra* frøsa, sinna seg, *faltrast* heftast, *fatrast* d. s., *flaðra* flâra, gjera seg fin, *fleipra* drøsa (: *fleipa*), † *flǫgra* flogsa, flagsa, † *flǫkra* flakka umkring, *gjalgran* (?) undandraging (jfr. nyn. *gjelg*), *glamra* glamra, staaka (: *glama*), † *glitra* (: *glita*), *glumra* gluma, dynja (jfr. *glymja*), *gnastran* gnisting (: *gnastan*), *gnǫllra* gneldra (: *gnella*), *gnǫtra* skaldra, skravla (: *gnata* ramla), *gǫrtra* skrapa, krafsa (: *garta* skrapa), *hinkra* (*hinka*), *hjúfra* storgraata (jfr. got. *hiufan*),

hlidra (isl.) vægja, *hokra* kruksa, krjupa (: *hoka* d. s.), *hvískra, klandra* gjera forfang (: *klanda*), † *klifra* kliva (: *klífa*; ags. *clifrian* klora), *lǫggra* dilla med rova, *nǫllra* = *gnǫllra*, *pipra* skjelva, *skjalfra* (: *skjalfa*), *skotra* skumpa, støyta (: *skjóta*), † *sloðra* og *slǫðra* draga seg (ogso *slyðrast*), † *snoðra* og *snuðra* snutra (: *snyðja*), *stakra* stakra, skjangla (: *staka*), *stallra* stâna (: *stalla*), *stumra* stumra, stumla, *svimra* (jfr. mnt. *swimelen*, g.norsk *sveima* *svími* osfr.), † *titra, tvistra* spreida, † *vafra* (: *váfa*), *ǫskra* skrika; *felmtra* skræma er utvida av *felmta* (§ 73).

Av nomen kjem: *haltra, klóra* (*klembra* er vel upphavleg *j*-avleiding av *klǫmbr*, som hev gjenge yver til *ô*-verb).

71. ***Verb paa -s-.*** Mest *ô*-verb, nokre *j*-verb. Grunnformer paa *-asôn, -isôn*. Avleidingar av verb, substantiv og adjektiv. Av slike *s*-verb finst det mange i vestgerm.

Av verb kjem: *dragsa*, † *geispa* (for **geipsa*), *glefsa* (*-st-*), *gemsa* gjøna (samrøtt med *gaman*), *glaupsa* glupsa ut med, slarva, *glensa* tjasa, *glissa* (*-st-*) flira (: *glis*), *hoza* prisa, *kalsa, krafsa, nefsa* (*-st-*) nefsa, refsa (jfr. ags. *nebbian*), † *refsa* (*-að-, -st-*), *rifsa* (: *rífa*), *runsa* rana, plundra, *slafsa, slaxa* slapsa, *skunza* skunsa, støyta, skaka, *tafsa* krafsa, *trunsa* ell. *trumsa* = *drepa hendi við e u.*

Av substantiv: *anza* og *enza* (*-að-*) (: *ǫnn*), *daunsa* (: *daunn*), *hugsa*, † *heilsa*, *hremsa* gripa med *hrammr*. Ved sume laag kanskje ein *s*-stomn under (t. d. *heill*).

Av adjektiv: *hreinsa, vansa* gjera ring (jfr. ags. verb som *clǣnsian* reinska). Her heng *s*'en kannhenda ihop med komparativmerket *-*iz-*.

Av adverb: *ofsa* (: *of*).

72. ***Verb paa -k-.*** Alle *ô*-verb. Denne *k*'en heng vel ihop med *-k* som nominalsuffiks, jfr. *hláka* f. (§ 45).

Av verb kjem: *flaska* klovna, *hlunka* (av *hlum-*) dynja (jfr. *hlymja*), *hreinska* (: *hreinsa*), *knúska* (: *knosa, knysja*), *kveinka* (: *kveina*), *skulka* spotta, *sparka* (: *sporna*), *spinka* spenna, *spraðka* sprala, sparka, † *stanka* stanka, sukka (ags. *stenecian*), *tuska* skubba, støyta, *þefka* (: *þefa*), *þjáka* (: *þjá*), *þjónka* tena (: *þjóna*), *vafka* (= *vafra*).

Av adjektiv, sume transitive, sume intransitive: *aumka, bliðka, dýrka, einka, fátka* (*fætka*), *greiðka, grœnka* lata grønka, gjera grøn (poet.), **linka* (jfr. *linking* linking, mildskap: *linnr*), † *minka* trans. og intr., *mjókka* = *mjófast* smalna, *rífka* gjera gildare (: *rífr*), *seinka, smátka* (*smækka*) gjera liten, *stœkka* (: *stœra*), *svárka* kveina, laata ille, *sælka* (: *sæla*) gjera sæl, *tíðka* hava til sed (: *tíðr*), *þurka, víðka* (= *víðga* § 65), *vænkast* verta væn.

Av substantiv: *hjúka* vyrdsla, røkta, *íðka, meinka* (eller til adj. *meinn*), *vítka* lasta (: *víti*); *vitkast* av *vit*, eller for **vitgast* av *vitugr* (§ 65). Um *litka* sjaa § 65.

Av adverb: *samka.*

73. ***Verb paa -t-.*** Mest *j*-verb, grunnformer paa *-atjan, -itjan, -utjan*; nokre *ô*-verb, grunnformer paa *-atôn, -itôn, -utôn*. Mest iterativ tyding.

Av verb kjem: *brækta* (*-að-*) mekra, *brølta* (*-lt-*) brolta, velta seg (jfr. nyn. *bralla* staaka, isl. *bralla* gjera peik), *elta* (*-lt-*, av **alatjan*), *fletta* slaa (*-tt-*, av **flahatjan*), *fløkta* flakka, flagsa (*-kt-*, av **flakutjan*, jfr. *flakka, flǫkra*), *fǫkta* (*-að-*) fly, *gauta* (*-að-*) gauta, snakka (jfr. *geyja*), *gjølta* (*-lt-*, av **gallutjan*: *gjalla*), *gnǫlltan* (= *gnǫllran* § 70), *gæta* (av **gavatjan* (?), jfr. *gaumr*), † *hixta* (*-xt-*; mht. *heschezen* snykta), *hætta* vaaga (av **hanhatjan*: *hanga*), *klymta* (*-mt-*) kny, mukka (jfr. norsk-dansk *klemte?*), *krikta* (*-kt-*) klaga seg, *lukta* (*-að-*) luka (**lukatôn?* sideformi *lykta* (*-að*, og *-kt-*) kjem vel av *lykt*), *repta* (*-pt-*) rapa, † *rypta* (*-pt-*) spy (**rupatjan* til *ropa*), *rœkta* (**rôkatjan*: *rœkja*), *skrækta* (*-kt-*) skrika (*skrâkatjan*: *skrækja*), *sletta* (*-tt-*) slaa (kannhenda av **slahatjan*; kunde og vera **slantjan*, som kausativ til *sletta slatt*), *snøkta* (*-kt-*) snykta, † *spýta* sputta (av **spûtjan*: *spýja*), *svipta* (*-pt-*, av **svipatjan* ell. **svipitjan*), *tæpta* (*-pt-*; jfr. *tæpr*), *þekta* (*-kt-*) = *þagga* (av **þagatjan*), *þræta* (*-tt-*, av **þranhatjan?*), *ymta, œmta* (*-mt-*), jfr. *umla.*

Av substantiv: *flimta* (*-mt-*, *-að-*) spotta (til *flim* spott, rot. *fli*, som i nyn. *flira* osfr.), † *heimta* (*-mt-*, *-að-*, av **haimatjan*, ags. *hāmettan*), *vænta* (**vânitjan*, av *ván*, eller av *vænn*), vel og *anta* (*-að-*) og *enta* (*-nt-*) enta, ansa (til *ǫnn?* jfr. *anza*, *enza* § 71) og *felmta* (*-mt-*) skræma (jfr. *felmsfullr*); *mettr* er kannhenda partic. til eit **metta* av **matitjan* (: *matr*).

Av adjektiv: *fætta* (*-tt-*, = *fætka*, § 72), *gnœgta* (*-gt-*) gjera nøgd (: *gnógr*; *gnœtta* d. s. kjem av *gnótt* f.), *skemta* (*-mt-*, men og *-að-*; av **skammatjan* (og **skammitôn?*): *skammr*), *smættast* (*-tt-*) verta liten, *vanta* (av **vanatôn*: *vanr*).

Av smaaord: *neita* (*-tt-*, *að-*, ogso *níta* og *nítta*), † *játa* (*-tt-*, *-að-*, ogso *játta*).

Rettingar til Gamalnorsk ordavleiding.

S. XXXI l. 2: strjuk *hlemmr* (stend rett s. XXXV l. 2). l. 9: *laupr*, les † *laupr*. — S. XXXII l. 20: *hríð* er sett under tingsord, skal staa under abstrakt l. 37. l 23: *grǫn*, les † *grǫn*. — S. XXXIII l. 10: † *kjǫrr*, les † *hjǫrr*. l. 21: *þrǫng* skal staa l. 22, etter *rǫgg*. l. 37: set til: *stím* poet. staak. l. 47: *gestr*, les † *gestr*. — S. XXXIV l. 20: strjuk † *hugd*, (stend s. XXXIX l. 12). l. 33: *mjǫðr*, les † *mjǫðr*. — S. XXXV l. 11: *guðrœkr*, les *guðrækr* (skal staa l. 9). — S. XXXVI l. 12: *ýlir*, les † *ýlir*. l. 34: † *vengi* (*vangr* kinn), les: *vengi* hovudputa (*vangi* kinn; glt. f). l. 40: set til † *vengi* kinn (: *vangi* m.). — S. XXXVII l. 9: *inni*, les † *inni*. l. 43: *ið*, les *íð*. l. 45: *fit*, les † *fit*. — S. XXXVIII l. 36: *meinsvari* skal staa l. 33 framfor *arftaki*. l. 45: *angi*, les *ungi*. — S. XXXIX l. 27: strjuk *hrími*. l. 34: *náfli*, les *nafli*. — S. XL l. 2: *hrapti* (*hraptr*), les *krapti* (*kraptr*). l. 4: (*mismun*), les (*mismunr*). l. 17: *fostra*, les *fóstra*. l. 24: *afæta*, les † *afæta*. l. 37: *targa*, set til: (vestg. st.). l. 41: *lógretta*, les *lǫgrétta*. — S. XLIII l. 11: *iðja*, les *íðja*. l. 29: *fesníkni*, les *fésníkni*. — S. XLIV l. 10: *agn* skal staa etter (2.) i same radi. l. 33: *eljan*, les † *eljan*. — S. XLV l. 35: *kringlæginn*, les *hringlæginn*. — S. XLVI l. 26: *haliþ-a*, les *haliþ-*. — S. XLVII l. 45: *torviðr*, les *torvirðr*. — S. XLIX l. 38: *tignaðr*, les *tígnaðr*.

† framfor eit ord tyder at ordet er samgermansk.

A.

a, vok. er lik nynorsk stutt *a*. — **á** er lang *a* og vart i eldre gamalnorsk uttala som nynorsk lang *a* (*bára* som *bara*); i det 13de hundr. skifte *á* uttale og gjekk for det meste yver til *aa* (som i vanleg nynorsk *baara*), men sumstad yver til *ao* (*baora*) Sogn, Voss, Hard. Isl. ofl.

a, neittande *part.* vert etterhengd verb; *era,* er ikkje.

á *præp.* A. med dat. **1.** uppe paa, paa, i (um staden der eitk. er eller eitk. hender); vert ikkje umsett etter *heita: bœr er á Aski heitir.* **2.** paa, i, innan, um (tidi daa eitk. hender); *á þeim degi.* **3.** til, mot; *eigu rétt á e-u.* **4.** med umsyn til, paa; *mér er hugr á e-u.* **5.** paa, av, til (umskrivning av gen.); *nefit á steðjanum.*

B. med akk. **1.** upp aa, paa, i (um staden som eitk. kjem til, eller leidi det fer, eller maaten det gjeng for seg paa). **2.** paa, um (tidebilet naar eitk. held paa og gjeng for seg); *líðr á kveldit.* **3.** med umsyn til, paa, i; *svartr á hár.*

á, *av.* alltid; *á meðan* = *æ meðan,* medan.

á, *f.* I. (*ár; ár* og *áir*) aa, elv.

á, *f.* II. (*ár; ár*) ærsaud, lambsaud.

áaukan, *f.* **áauki,** *m.* auking, tilvokster, vinning (renta). **áaustr,** *m.* skamskjelling. **ábarning,** *f.* slag, dengsla, plaaga. **ábati,** *m.* bate, yverskot.

abbadís, *f.* (pl. *-ar*) abbedissa, klosterfru.

abbast, *v. r.* (*að*) verta sinna paa, amast med (*við*).

abbáti, *m.* = *ábóti.*

abbendi, abbragð ofl. sjaa *afbendi, afbragð* etc.

áberging, *f.* bergjing, smaking (paa). **áberi,** *m.* klagar.

ábersemi, *f.* lastesykja. **áblásinn,** *a.* innblaasen, inngjeven, inspirera. **áblásning,** *f.* paablaasning; pustglidning (i uttalen); inngivnad, inspiration. **áblástr,** *m.* blaaster paa; inngivnad, hugskot.

ábóta-dœmi, *n.* abbetsdøme. **-kosning,** *f.* abbetsval. **-ligr,** *a.* abbets-. **-stofa,** *f.* abbetsstova. **ábóti,** *m.* abbet, klosterformann.

ábreiða, *f.* **ábreizl,** *n.* **ábreizla,** *f.* aabreida, aabreidsla, aaklæde.

ábrú, *f.* elvebru.

ábrúðigr, *a.* aabrudig, svartsjuk. **ábrýði** (ogso *afbrýði, afbrygði*) *n.* og *f.* aabryde, svartsykja.

ábúð, *f.* buing (paa ein gard); bustad; bygslevilkaar; aabud, leiglendings plikt til aa halda garden ved lag (aabuda).

ábúðar-fall, *n.* aabudfall, at leiglending ikkje held garden ved lag. **-maðr,** *m.* buar. **-skylda,** *f.* aabudsplikt.

ábúnaðr, *m.* buing (paa ein gard).

áburðar-klæði, *n. pl.* gilde klæde. **-kona,** *f.* storfelt kona. **-maðr,** *m.* storfelt, drusteleg mann. **-mikill, -samligr, -samr,** *a.* storlaaten, storfelt, drusteleg.

áburðr, *m.* paaleggjing, aaloga; aaburd, stein som er lagd paa landfestet; skulding, klaga; aatak; storferd, storlæte. **áburðsklæði,** *n. pl.* gilde klæde, stasklæde.

ábygð, *f.* byggjing, buing.

ábyrgð, *f.* aabyrgsla, andsvar; *ábyrgðar* i sms. t. d. *ábyrgðarfullr, a.* andsvarsfull; *ábyrgðarlaust, av.* vaaglaust, aabyrgslelaust. *ábyrgðarráð, n.* vaagnad.

ábyrgja, *f.* = *ábyrgð.* **ábyrgja,** *v.* (*gð*) gjera ein andsvarleg for eitk. (*e-m e-t*). **ábyrgjast,** *v. r.* (*gð*) aabyrgjast, vera andsvarleg for eitk. (*e-t*). **ábyrgt,** *a. n.* i ordlaget *hafa e-t ábyrgt,* aabyrgjast eitk.

ábœli, *n.* gard (paa landet). **ábœtr,** *f. pl.* paabøting; millomlag.

aðal, *n.* natur, haatt, kjerne. I sms. tyder *aðal-* oftast hovud-, stor- eller dlkt. t. d. *aðalból, n.* hovudbol, hovudgard; *aðalhaf, n.* storhav; *aðalþollr, m.* stortre. **aðalborinn,** *a.* egtefødd. **-festr,** *f.* sjaa *alaðsfestr.* **-henda, -hending,** *f.* heilrim, versemaal med eins-ljodande rimstavingar i kvar verserad.

aðaliga, *av.* heilt upp. **aðal-kirkja,** *f.* sjølve kyrkja, motsett *forkirkja.* **-troll,** *n.* eit egt troll. **-tupt,** *f.* den gamle upphavlege hustuft.

áðan, *av.* fyrr; nyst, nett fyre.

aðild, *f.* rett eller plikt til aa taka upp ei rettssak. **aðildarmaðr,** *m.* hovudmannen til aa fremda ei rettssak. **aðili,** *m.* (*pl. aðilar* og *aðiljar*) = *aðildarmaðr.*

áðr, 1. *av.* fyrr; alt, longo; *sem áðr,* likevel. **2.** *konj.* fyrr enn, fyrr (jfr. *aader* fyrr, Snm.); til dess at; *áðr nefndr, áðr sagðr,* fyrrnemnd.

ádreifing, *f.* paaskvetting med eitkvart (*e-s*). **ádrykkja,** *f.* tildrikking; *sitja fyrir ádrykkju e-s,* sitja beint imot den som drikk ein til. **ádrykkr,** *m.* brotsjø.

áeggja, *v.* (*að*) eggja til; nøyda inn paa (*e-m e-t*). **áeggjan,** *f.* eggjing, sterk tilteljing. **áeggjanargrein,** *f.* midel eller raad til aa eggja med. **áeggjanaróp,** *n.* tilrop til aa eggja med. **áeggjari,** *m.* ein som eggjar, uppeggjar.

af (ogso *áf*) *præp.* med dativ: av; fraa, burt fraa; um; imot; i høve til; paa grunn av; *adverb:* av, til endes. Mrk. *mildr af fé,* raust, gjevmild; *skip af skipi,* det eine skipet etter det andre; *norðr af, suðr af,* nordanfor, sunnanfor; *af norðri, af suðri,* paa nordsida, paa sørsida; *af stundu,* ei liti stund etter; *af ǫllu,* i alle maatar. — *af* i sms. tyder fraa, men vert ogso bruka med tydingi altfor eller hardla liksom *of,* t. d. *afát, n.* oveting.

áfa, *f.* klengjeord, spitord.

áfall, *n.* yverfløding, flaum (aafall av vatn); paakoma, plaaga; straff. **áfallsdómr,** *m.* straffedom.

áfang, *n.* aatak, aagrip; det aa bruka ulogleg annan manns gods; bøter for slikt uloglegt bruk (i denne tydning ogso *áfangi, m.*) **áfangr,** sjaa *áivangr.*

afar, *av.* forsterkande framfor adjektiv og adverb, t. d. *afar auðigr,* ovleg rik; *afar sœtt,* ovleg søtt.

afar-kostalaust, *av.* utan harde vilkaar. **-kostr,** *m.* harde vilkaar, hard kost, hard medferd. **-ligr,** *a.* utifraa. **-menni,** *n.* storlaate menne. **-orð,** *n. pl.* storlaatne ord. **-úðigr,** *a.* stormodig, kaut. **-yrði,** *n.* storlaaten tale.

áfastr, *a.* samfest, fast med (*e-u* eller *við e-t*). **áfátt,** *a. n.* aafaatt, som vantar; *sýnist oss í lǫgbókinni sumt áfátt vera.*

af-auðinn, *a.* som ikkje vil lukkast, ikkje er so lage eller aude; *þess var afauðit,* det var ikkje so aude eller lage. **-blaðning,** *f.* ordrag, utval (t. d. or ei soga). **-blómga,** *v.* (*að*) taka av blad og blomar; avhalla ein ting. **-boð,** *n.* ovbod, urimelegt bod, ofse.

af-bragð, *n.* det som er avbragdslegt, utifraa. **-bragðligr,** *a.* avbragdsleg, utifraa. **-brigð,** *n.* avvik, misgjerd, brot. **-brigðartré,** *n.* kunnskapstreet. **-brigði,** *n.* avbrigde, umbrøyte; misgjerd. **-brot,** *n.* brot, misgjerd. **-brugðning,** *f.* avvik, avsveiv, brot. **-brýða,** *v.* aabry, mistru. **-brýði,** (og *-brygði*) *n.* = *ábrýði.*

afburðar framfor adjektiv og adverb: ovleg, utifraa. **afburðar-maðr** (**abburðar-**) *m.* ovmenne, framifraa mann. **-samr,** *a.* huga til aa merkja seg ut, storfelt. **-skip,** *n.* ovskip. **afburðr,** *m.* at eitk. gjeng yver eitk. anna (*berr af ǫðru*), yvermun.

af-dalr, *m.* avdal. **-deilingr,** *m.* ettergjeving. **-dráttr,** *m.* tap, forfang; subtraktion. **-drif,** *n. pl.* tilhøve, (livs)ferd. **-drykkja,** *f.* ovdrikking; ovdrykk. **-dœma,** *v.* (*md*) fraadøma ein eitk. (*e-n e-u*); taka burt med dom, avdøma.

af-eggja, *v.* (*að*) telja ein fraa. **-eigna,** *v.* (*að*) taka fraa ein eitk. (*e-m e-t*). **-eista,** *v.* (*að*) gjelda, jelka.

áfelli, *n.* plaaga, yvergang, straff (jfr. nyn. *aafelle,* tilfelle, Sogn). **áfellisdómr,** *m.* straffedom. **áfellissár,** *n.* saar til straff.

áfenginn, áfengr, *a.* aafengen, sterk (um drykk).

af-erfa *v.* (*fð*) gjera arvlaus. **-eyringr,** *m.* ein som ikkje hev øyror, øyreløysa. **-fall,** *n.* avfall, tap, prisfall. **-faradagr,** *m.* avfardag, reisedag. **-farakveld,** *n.* avfarkveld, kvelden daa ein fer burt. **-feðrast,** *v.* (*að*) versna, vera mindre god enn fâren. **-ferma,** *v.* (*md*) lossa. **-fletta,** *v.* (*tt*) taka fraa ein eitk. (*e-n e-u*). **-fletting,** *f.* avtak, fraataking. **-flutningr,** *m.* lastord, avhalling, fraateljing. **-flytja,** *v.* (*flutti*) lasta; telja fraa. **-fǫr,** *f.* avferd.

afgamall, *a.* ovgamall, utgamall.

af-ganga, *f.* avgang; avstig. **-gangr,** *m.* avgang, yverskot; avgreiding; daude. **-gelja,** *f.* snakk. **-gerð,** *f.* misgjerd, synd. **-gipt,** *f.* tilgjeving; avlat; avgift. **-giptarbréf,** *n.* avlatsbrev. **-giptarfé,** *n.* herrelaust gods, som kongen hadde rett til. **-gjarn,** *a.* burt-huga. **-gjǫf,** *f.* avgift; bøter for brot mot kyrkjeretten. **-glapa,** *v.* (*að*) skjepla, uroa. **-glapan,** *f.* skjepling. **-glapi,** *m.* faaviting, gap. **-greizla,** *f.* utgift, fraadrag. **-gǫngudagr,** *m.* avfardag. **-hallr,** *a.* avhall, som hallar. **-haugr,** *m.* serskilt rom inne i haugen. **-heimis,** *av.* i hyr og heim, grunnlaust. **-heimr,** *m.* eigedom i utkanten av ein gard. **-hellir,** *m.* avheller.

af-henda, *v.* (*nd*) avhenda; gjeva, hava fraa seg. **-hending,** *f.* eit versemaal med same rimstaving i ei rad som i radi fyre eller etter. **-hendis,** *av.* skilt med. **-hendr,** *a.* skild med, fraa. **-hent,** *a. n.* uhøvelegt (*e-m*, for ein).

af-heyrandi, *a.* som ikkje høyrer. **-heyris,** *av.* soleis at det vert ikkje høyrt.

af-hlaðning, *f.* burtleggjing. **-hlaup,** *n.* yverlaup, yverskot. **-hlaupskorn,** *n.* korn til avlaats. **-hlutr,** *m.* utvinning, avdraatt. **-hlýðast,** *v.* (*dd*) bjoda av, neitta. **-hrapi,** *m.* utarming. **-hroð,** *n.* burtrydjing, mannspille. **-huga, -hugaðr,** *a.* som hev vendt hugen fraa (*e-u*), likesæl (*við e-t*). **-hugast,** *v.* (*að*) venda hugen fraa (*e-u*). **-hús,** *n.* avrom (avhus). **-hvarf,** *n.* avstig. **-hýða,** *v.* (*dd*) hyda, dengja til gagns. **-hylja,** *v.* (*huldi*) berka, avdekkja. **-hyrning,** *f.* avkrok. **-hæra,** *v.* (*rð*) avhæra, taka av haari. **-hǫfða,** *v.* avhovda. **-hǫgg,** *n.* avhoggster; avhogg, avhogge stykke.

afi, *m.* godfar, bestefar; mann.

afkárr, *a.* rang, leid. **afkaup,** *n.* klent kaup, ulønsam handel. **afkeri,** *n.* = *akkeri.*

af-kleyfisorð, *n.* yverskots-ord i verseradi. **-kleyfissamstafa,** *f.* yverskots-staving i verseradi. **-klæða,** *v.* (*dd*) taka av klædi. **-kvistr,** *m.* avgrein. **-kvæmi,** *n.* avkvæme, avkjøme. **-kynjaðr,** *a.* vanætta, versna. **-kynjast,** *v.* (*að*) vanættast. **-kœmi,** *n.* avkjøme. **-kœmismaðr,** *m.* etterkomar.

afl, *m.* smidje-avl; eldstad. **afl,** *n.* avle, magt, kraft; vald; yvermengd (av røyster). **afla,** *v.* (*að*) avla, raada seg til, faa i; gjera. **aflafár,** *a.* veik. **aflafé,** *n.* midel som ein sjølv hev avla seg.

af-lag, *n.* avtak, minking. **-laga,** *v.* (*að*) leggja til sida. **-laga,** *a.* ulogleg (*aflagliga, av.*)

afla-lítill (og *aflítill*), *a.* veik. **-mikill,** *a.* sterk, megtug. **-munr,** *m.* yvermagt.

aflan, *f.* vinning, bate. **aflanarmaðr,** *m.* avlar, ein som er avlesam, dugeleg til aa sanka gods.

afla-skortr, *m.* undermagt. **-stund,** *f.* næringsbil, tidi til aa driva si næring (t. d. fiske).

af-lát, *n.* avlaat, slutt; avlating; tilgjeving. **-láta,** *v. st.* lata av, slutta. **-látsvegr,** *m.* veg der ein sluttar med eitk. **-lausn,** *f.* fullnad, vederlag; forlating, avlat. **-leggja,** *v.* (*lagði*) leggja av, burt, tilsida, ned. **-leiðing,** *f.* **1.** umgjenge, samgang (ogso *afleiðingr, m.*) **2.** umsviv, avsveipor. **3.** siste ordet i eit vers, naar det hev setningssamanheng med verset etter. **-leiðis,** *av.* avleides, or den rette leid. **-leif,** *f.* (*pl. ar*) avleiva, atterstøda. **-leitinn, leitligr,** *a.* stygg, uskipeleg, utekk (*-liga, av.*) **-leitr,** *a.* stygg, utekkjeleg; mislika. **-lendis,** *av.* avlendes, utanlands. **-lendr,** *a.* som er burte fraa land, undan land. **-letja,** *v.* (*latti*) telja fraa. **-létta,** *v.* (*tt*) slutta, faa ende.

afléttr, *a.* ovlett, lettvint.

aflfár. *a.* veik.

afl-gróf, *f.* grop i jordi til smidjeavl. **-hella,** *f.* hella paa ein smidjeavl eller eldstad.

afli, *m.* magt; utvinning, avle; bergeraad, bjørg.

af-lífa, *v.* (*að*) avliva, taka livet av. **-lima,** *v.* (*að*) taka av ein lem, lemstra.

-lima, *a.* magtlaus. **-liman,** *f.* lemstring, skamfaring.

afl-laus, *a.* magtlaus. **-leysi,** *f.* magtløysa.

af-lofa, *v.* (*að*) forbjoda.

áflog, *n.* aatak, aalaup.

afloka, *v.* (*að*) lata upp.

afl-raun, *f.* traute, røynande, manndomsprøva. **-skortr,** *m.* undermagt.

afls-maðr, *m.* sterk kar. **-munr,** *m.* yvermagt.

afl-vani, *a.* veik, magtlaus. **-vǫðvi,** *m.* armkalve (Musculus biceps).

af-lætast, *v. r.* (*tt*) lata fraa seg, lata. **-lǫgligr,** *a.* ulogleg (*-liga, av.*). **-má,** *v.* (*máði*) maa av, taka burt. **-mœðra,** *v.* (*að*) avmødra, venja av fraa môri. **-nám,** *n.* tap; uttaking (*at afnámi,* av ollo ubytto, av det uskifte forraad); rest; utrydjing. **-námsfé,** *n.* gods, utteke paa fyrehand. **-námsgripr,** *m.* eignalut, utteken paa fyrehand. **-nefjaðr,** *a.* naselaus. **-neita,** *v.* (*að* og *tt*) segja fraa seg eitk., neitta aa gjera eller hava eitkvart (med dat.). **-neitan, -neiting,** *f.* forsaking, sjølvspekjing. **-neyzla,** *f.* nytting, bruk.

áform, *n.* skipnad. **áforma,** *v.* (*að*) skipa.

afr, *s.* etterlag, tunt øl?

áfrá, *præp.* = *frá.*

afráð, *n.* avgift, utreidsla (t. d. av korn); *gjalda afráð,* lida tap.

áfram, *præp.* med dat. fram etter; ogso *av.* fram.

af-reið, *f.* burtriding, heimanriding. **-reiða,** *v.* (*dd*) føra ein ting burt fraa eitk.; greida av. **-reizla,** *f.* utlegg, betaling. **-rek,** *n.* daad, gildt verk. **-reka,** *v.* (*að*) gjera, vinna. **-reksgripr,** *m.* ein einka ting, dyrverdig eignalut. **-reksmaðr,** *m.* gripa kar (avringskjempa). **-reksverk,** *n.* storverk. **-rendi,** *n.* styrke. **-rendr,** *a.* sterk.

af-rétt, *f.* sambeite. **-réttardómr,** *m.* rett som dømer millom luteigarar i sambeite. **-réttarmaðr,** *m.* luteigar i sambeite. **-réttr,** *m.* = *afrétt, f.*

afrhendr, *a.* sterk.

afroð, *n.* sjaa *afráð* og *afhroð.*

af-róg, *n. pl.* fyreberslor, orsaking. **-ruðningr,** *m.* avrudning, burtrydjing. **-runr,** *m.* (*pl. -ir*) uskil, urett.

áfrýja, *f.* lastord. **áfrýja,** *v.* (*ði*) lasta.

af-ræði, *n.* yverraad, raaddom; avgift. **-rœkja,** *v.* **-rœkjast,** *v.* (*kt*) vanagta. **-sáð,** *n.* saaning serskilt. **-saka,** *v.* (*að*) avsaka, orsaka; fria, taka fri. **-sakan,** *f.* avsaking. **-sakni,** *m.* saknad.

af-sanna, *v.* (*að*) avsanna, prova imot. **-segja,** *v.* (*sagði*) neitta, ikkje vilja; *afsegja sér,* segja fraa seg; taka fri. **-setning,** *f.* avsetjing (t. d. fraa embætte). **-síða,** *av.* avsides. **-siða,** *a.* usømeleg. **-sifja,** *v.* (*að*) gjeva fraa seg eitk. **-skapligr,** *a.* avskapleg, stygg. **-skeiðis,** *av.* or den rette leid, avveges, gale. **-skipan,** *f.* utestengjing. **-skipta,** *a.* utestengd (t. d. fraa arv). **-skiptalauss,** laus fraa eink., kvitt eink. (*við e-n*). **-skiptalítill,** *a.* som gjev seg lite um eitk. (*um e-t*). **-skiptasamr,** *a.* som gjev seg um eitk. **-skipti,** *n. pl.* ans, agt; *veita e-m afskipti,* eller *veita sér afskipti um e-t,* gjeva ans paa, gjeva seg um. **-skiptinn,** *a.* som gjev seg um.

af-skrámligr, *a.* avskræmeleg. **-skrýða,** *v.* (*dd*) taka av ein *skrúðit.* **-skræmiliga,** *av.* avskræmeleg; ovleg. **-skurðr,** *m.* avskurd, avskjering. **-skyld,** *f.* skuldband paa eitk. (*e-s*). **-slíðra,** *v.* (*að*) draga or slîra. **-smekkr,** *m.* smak. **-snið,** *n.* avskurd. **-sníðis,** *av.* paa snid, paa sneid. **-sniðning,** *f.* burtskjering. **-sniðningarjarn,** *n.* jarn til aa skjera av med. **-spraki,** *m.* frettnad, tidend. **-springi,** *n.* avkoma; avkjøme. **-springr,** *m.* avkjøme; tidend. **-spurn,** *f.* spurlag, tidend.

af-staða, *f.* verknad, mun. **-stigr,** *m.* avstig. **-stúka,** *f.* avrom; skot, skjol. **-styrmi,** *m.* stakar. **-svar,** *n.* avslag. **-svara,** *v.* (*að*) svara nei til eitk. (*e-u*); *afsvara e-m e-u,* neitta ein eitkvart. **-sveipa,** *v.* (*að*) taka av sveipet. **-sýnis,** *av.* avsynes. **-sæll,** *a.* usæl.

af-tak, *n.* **-taka,** *f.* avtak, fraataking; draap. **-takalítill,** *a.* faamælt, faaleg. **-takamaðr,** *m.* ein som er ihuga for si sak (*um e-t*). **-tekja,** *f.* inntekt. **-tekning,** *f.* avtak, fraataking. **-tekt,** *f.* **1.** inntekt. **2.** draap.

af-telja, *v.* (*taldi*) avtelja, telja fraa. **-tigna,** *v.* (*að*) taka herredomen, vyrdnaden fraa eink. **-trú,** *f.* avtru, rang tru, ovtru. **-trúa,** *v.* (*að*) taka trui fraa, avkristna.

-tækiligr, *a.* raadleg. **-tækr**, *a.* lastande, som er aa finna aat. **-tæma**, *v.* (*md*) tøma heilt. **-þokka**, *v.* (*að*) mismæta; *e-m afþokkast*, ein mislikar. **-þokkan**, *f.* lastord, lasting, mistykke. **-þváttr**, *m.* avvasking. **-þýða**, *v.* (*dd*) = *afþokka*. **-valdr**, *a.* som er skuld i, valdande (*e-u* eller *e-s*). **-vega**, *v.* (*að*) føra paa avveg. **-vega**, **-vegar**, **-vegis**, *av.* avveges, or den rette veg. **-velta**, *a.* aalvelt. **-vensla**, *f.* utloga, utgift. **-vik**, *n.* avstig; avrom. **-vinna**, *f.* utgift.

af-virða, *v.* (*rð*) mismæta, svivyrda; *afvirða fyrir e-n*, sverta eink.; *afvirðast, v. r.* vanvyrda, halda seg for god til. **-virðiligr**, *a*, vanvyrdeleg. **-virðing**, *f.* vanvyrding. **-vænn**, *a.* uvonsleg. **-vǫxtr**, *m.* nedgang i verde, tap.

áfýsi, *f.* fysa, hug.

afæta, *f.* avæta, hardfengd, aaboden kar.

áfœra, *v.* (*rð*) lasta. **áfœri**, *n.* yverfall (naar fleire er imot ein).

aga, *v.* (*gð*) upers. det er faare paa ferd. **agalauss**, *a.* faarelaus, fredleg; ustraffa. **agan**, *f.* faare, ufred.

áganga, *f.* aagang; forfang; aatak. **ágangr**, *m.* aagang; klander. **ágangsamr**, *a.* aagangsam, męinsam. **ágangsmaðr**, *m.* valdsmann.

aga-samligr, **-samr**, *a.* ufredleg.

ágauð, *f.* gøying (paa), avreidsla. **Agðir**, *f. pl.* Agder (Nedenes, Lista og Mandals amt). **ágengiligr**, *a.* lettgjengd (veg); lokkande. **ágengr**, *a.* aagjengen, som vert ute for aagang. **ágerð**, *f.* vinning.

agi, *m.* ufred, uro; otte; age, tukt.

ágildi, *n.* sau-verde. **ágildr**, *a.* jamverd med ein sau.

ágirnast, *v. r.* (*nd*) gira etter, lysta etter. **ágirnd**, *f.* gir (etter), sjølvgod lyst; jfr. *aagjern* (utt. *aagjedn*) f. Nhl.

ágirndar-bál, *n.* brennheit gir, lyst. **-broddr**, *m.* eggjande gir, lyst. **-eldr**, *m.* eldheit gir, lyst. **-gall**, *n.* eiterfull gir, lyst. **-lǫstr**, *m.* den lasten aa gira etter eitk.

ágirni, *f.* og *n.* ovgir, ovlyst. **ágirnisfullr**, *a.* girug, havekjær, havør. **ágjarn**, *a.* girug, havør; framsøkjen, framdjerv. **ágjarnligr**, *a.* grisk, hækjen (*-liga, av.* griskt, djervt).

agn, *n.* agn, beita. **agnahaugr**, *m.* agnehaug, haug med agner. **agn-sax**, *n.* agnsaks, agnkniv. **-ǫr**, *f.* agnor, agnhald, holvor.

ágóðahlutr, *m.* **ágóði**, *m.* bate, utvinning. **ágrip**, *n.* umgrip; *lítit ágripum*, lite paa romvidd.

ágæta, *v.* (tt) rosa, lova.

ágæta *gen. pl.* og **ágætis** *gen. sing.* framfor subst. adj. og av. tyder: framifraa, t. d. *ágæta gripr, m.* ein framifraa eignalut; *ágætis verk, n.* eit framifraa verk. **ágæti**, *n.* namnkunna, frægd, æra. **ágætingr**, *m.* gjæving, gild kar. **ágætleikr**, *m.* gjævskap, gildskap. **ágætligr**, *a.* gjæv, grum (*-liga, av* sers vel). **ágætr**, *a.* aagjeten, gjæv, framifraa, namngjeten. **ágætsamliga**, *av.* sers vel.

ágǫngumaðr, *m.* valdsmann.

áhald, n. **1.** aatak (paa eink.); i *pl.* handekrafs, slaasting. **2.** innehaving; *veita áhald e-u* (eller *á e-t*), leggja under seg, faa tak paa; *hafa ahǫld við e-m*, kunna tevla med eink. **áhankast**, *v. r.* (*að*); upers. *e-m áhankast*, ein taper (i kroktak). **áheit**, *n.* paakalling, bøn. **áhenda**, *v.* (*nd*) aahenda, gripa. **áheyrandi**, *a.* som høyrer paa. **áheyriligr**, *a.* høyrleg, høyrande (*-liga, av.*) **áheyris**, *av.* soleis at det vert høyrt. **áheyrsi**, **áheyrsli**, *a.* som høyrer paa.

áhlaup, *n.* aalaup, aatak; skunding. **áhlaupamaðr**, *m.* mann, som er braa til aa taka paa. **áhlekking**, *f.* fall, detting. **áhleypinn**, *a.* braa, ihuga til aa gjera aatak. **áhlýðast**, *v. r.* (*dd*) lyda paa. **áhlýðinn**, *a.* høyrsam. **áhrinsorð**, *n.* ord som vert sannrøynde, gjeng fram.

áhuga-fullr, *a.* sutfull. **-lítill**, *a.* uhuga paa store tiltøke. **-maðr**, *m.* = *áhugamikill maðr*. **-mikill**, *a.* huga paa store tiltøke. **-samr**, *a.* sutfull. **-stórr**, *a.* huga paa aa gjera noko stort. **áhugi**, *m.* tanke; mod; aahuga, umsut.

áhúsan, *f.* upphusing.

áhyggja, *f.* aathug, gaum; aahuga, umsut; sut. **áhyggjast**, *v. r.* (*að*) hava umsut for noko (*um e-t*). **áhyggju-fenginn**, *a.* ille ved, sturen. **-fullr**, *a.* tregefull. **-mikill**, *a.* mykje tregefull. **-samligr**, *a.* som ser sorgfull ut (*-liga, av.* aalvorsamt). **-samr**, *a.* fortenkt,

tankefull; umhugsam. **-svipr,** *m.* tankefull uppsyn.

áhqfn, *f.* farm; fragtegods. **áhqgg,** *n.* saue-slagting.

ai, *interj.* eie (meg)!

ái, *m.* lang-godfar.

áifangi, áifangr, *m.* sjaa *áivangr.* **áifóðr,** *n.* kvilefôr, hestfôr. **áivangr,** *m.* hestvang, stad der hestarne fær kvila og vert fôra.

aka, *v. st.* (ogso *að*). **1.** aka, flytja; *aka seglum,* brasa; *akast í tauma,* gleppa, svigta. **2.** aka, køyra eitk. (*e-u* og *e-t*), ogso køyra sjølv. **3.** flytja seg; *aka undan,* hopa, vika undan; — *e-m verðr nær ekit,* kjem i knipa.

ákafamaðr, *m.* ein som tek til med ofse, er ihuga og ofsen for ei sak (*um e-t*).

ákafast, *v.* (*að*) øsast, aakava seg, verta ofsen, (ukyrr, um sjøen); *ákafast á e-t,* taka ei sak med ofse. **ákafi,** *m.* ofse, ihuge; *ákafa* (*gen.*) framfor adjektiv tyder ovende. **ákafleikr,** *m.* ofse. **ákafligr,** *a.* kavhuga, strid (*-liga, av.* aakavt, med ofse). **ákaflyndi,** *n.* stridlynde, braalynde. **ákaflyndr,** *a.* kavhuga, braalyndt. **ákafr,** *a.* ofsen, ihuga, hastig, vill, hard. **ákaft,** *av.* aakavt, ofse, hardt, sterkt.

ákall, *n.* rop; paakalling; krav. **ákalla,** *f.* krav. **ákallaðalauss,** *a.* usnikka, ikkje umstridd. **ákals,** *n.* krav. **ákalsaðalauss,** *a.* ikkje umstridd.

akarn, *n.* aakorn, eikenot.

ákast, *n.* paakasting, kast; aakast, plaaga; aatak; vondord. **ákastan,** *f.* paakasting. **ákastasamr,** *a.* illordig.

akbraut, *f.* aksterveg, køyreveg.

ákefð, *f.* ofse, braalæte. **ákefðar-orð,** *n.* hastigt ord. **-ótti,** *m.* stor otte.

ákenning, *f.* **ákenningr,** *m.* smak, kjenning; svide, straff.

ákeypi, *n.* forkaupsrett.

akfœri, *n.* akegreida, akedoning, køyrebunad.

akkeri, *n.* ankar, skipsankar; *akkeri hrífr við,* ankaret tek fast. **akkeris-fleinn,** *m.* ankarklo. **-lát,** *n.* ankring. **-leggr,** *m.* ankarlegg som bind stokken saman med klørne. **-lægi,** *n.* **-sát,** *f.* ankarlega, ankarstad. **-stokkr.** *m.* ankarstokk. **-strengr,** *m.* ankartog. **-sæti,** *n.* ankarstad. **-tog,** *n.* ankartog.

áklæði, *n.* aaklæde. **ákneiki,** *n.* vanæra. **ákoma** (*ákváma*) *f.* koma, koming (inn paa, ned paa, og dlkt); saar, sjukdom.

akr, (*gen. akrs*) (og *ákr*) *m.* jord, jordstykke; aaker. **akra-karl,** *m.* aakerarbeidar, dreng. **-merki,** *n.* aaker-deile, **-skipti,** *n.* aakerbyte, aakerskifte. **akrdái,** *m.* daae, aakerpipa (*Galeopsis*). **-deili,** *n.* = *akramerki.* **-for,** *f.* plogfôr i aaker. **-gerðarmaðr,** *m.* = *akrakarl.* **-gerði,** *n.* inngjerd aaker. **-hœna,** *f.* aakerhøna, aakerriksa. **-jarn,** *n.* eit slag sigd. **-kál,** *n.* aakerkaal. **-karl,** *m.* = *akrakarl*; ogso svivyrdeleg: slamp, moldukse. **-karlalífi,** *n.* vanseda, halv-vilt liv. **-kvísl,** *f.* mykjarkvisl, mykjargreip. **-land,** *n.* aakerland. **-lengd,** *f.* aakerlengd. **-lykkja,** *f.* inngjerd aaker. **-maðr, -plógsmaðr,** *m.* = *akrakarl.* **-rein,** *f.* aakerreina. **-sáð,** *n.* saakorn.

Akrsborg, *f.* **1.** Acre i Jødeland. **2.** Akershus festning.

akr-skipti, *n.* aakerskifting. **-skurðarmaðr,** *m.* skurdkar, skjerar. **-súra,** *f.* sura, suregras (Rumex acetosa)? **-tíund,** *f.* tiend av aaker. **-verð,** *n.* aakerverde, aakerpris. **-verk,** *n.* aakerarbeid. **-verksmaðr,** *m.* = *akrakarl.* **-vinna,** *f.* aakerarbeid.

akta, *v.* (*að*) rekna; agta paa, gjeva seg um, hava umsut for; syta, faa i.

aktamr, *a.* køyretamd.

aktan, *f.* agting, tilsyn, umsut.

aktaumr, *m.* tog til aa brasa med, brasetog.

ákúfóttr, *m.* rund, kuvut.

ákúran, *f.* stur, sut, kur.

ákváma, sjaa *ákoma.*

ákviðr, *m.* doms-utsegn (*kviðr*) som gjeng imot den som er klaga.

ákvæðalauss, *a.* som det ikkje er lese trollord yver.

ákvæði, *n.* greid tale, utsegn; spaadomsord. **ákvæðis-teigr,** *m.* dags-slaatt, teig som ein er sett til aa slaa paa ein dag. **-verk,** *n.* fyreloga, lage, aalag. **ákynnis,** *av.* paa gjesting.

ákæra, *v.* (*rð*) kjæra, klaga, klandra. **ákæra,** *f.* kjæremaal, klaga (paa). **ákærari,**

m. klagar. **ákæri, ákærsla,** *f.* = *ákæra, f.* **ákærslu-lauss,** *a.* kjærelaus, uklandra. **-maðr,** *m.* klagar. **ákærulauss,** *a.* uklandra. **ákæru-maðr,** *m.* klagar. **ákǫnnulauss,** *a.* uklandra.

al — i fyrste samansetningsled tyder: heilt, fullt, all igjenom, aalende, aal, og er utskilt fraa *all* (sjaa dette). t. d. *alauðn, f.* utøyding; *albjartr, a.* bjart allstad, aalbjart; *albrotinn, a.* reint sundbroten; *albúa, v. st.* gjera aalferdig.

al, *n.* engelsk øl.

ál, *f.* (*dat. sg. ál* og *álu*; *pl. álar*) skinnreim; jfr. nyn. *bakola.*

ala, *v. st.* **1.** ala, avla. **2.** føda til verdi. **3.** ala upp; føda upp; gjeva upphald. Mrk: *ala aldr,* liva si tid; *ala sút,* syta, syrgja; *ala ǫnn at e-u* (og *of e-t*) leggja vinn paa; *ala á e-t,* driva paa; *ala e-t eptir e-m,* tola eitk. av ein.

alaðsfestr, *f.* aattandeparten av ei livsbot; sjaa *fjǫrbaugr.*

álag, *n.* **1.** støyt, styng (med vaapen). **2.** aalag, fyreloga. **3.** plaaga, yvergang. **4.** paalegg, utreidsla. **5.** straff; tillegg til skuld. **6.** forloga, skjepna (paa grunn av trolldom). **7.** fyrste ord i ei verslina som høyrer til lina i fyrevegen. **álaga,** *f.* **1.** upplag (av varor paa ein stad). **2.** utreidsla, paalegg.

álagsbót, *f.* straffebot.

álagsháttr, *m.* eit slag versemaal (2dre og 4de verslina byrjar med einstavingsord, som høyrer til lina i fyrevegen).

alamandr, *m.* mandel (frukt).

ála-veiðr, *f.* aalefiske. **-virki,** *n.* aalegard.

albata, *a.* heilt batna, frisk.

ál-belti, *n.* skinnbelte. **-bera,** *v.* mæla med reip. **-burðr,** *m* uppmæling med reip.

alda, *f.* alda, havbaara; yverført: uvenskap.

alda-farsbók, *f.* ei bok, som presten Beda skreiv um *landaskipan* (De ratione temporum). **-mót,** *n.* det tidepunkt naar tvo *aldir* (tidebil) møtest, tidemot.

aldar-eðli, *n.* æveleg odel. **-faðir,** *m.* patriark. **-far,** *n.* tilgangen i verdi, heimsens gang. **-mál,** *n.* avgjerd for alltid, ubrigdeleg skipnad. **-menn,** *m. pl.* dei fyrste menneskje. **-rof,** *n.* tidetrot, heimsens undergang. **-róg,** *n.* æveleg strid. **-tal,** *n.* aaretal; soga um heimsens gang. **-trygðir,** *f. pl.* trygd paa æveleg fred. **-þopti,** *m.* trufast felage. **alda-skipti,** *n.* umskifte i tiderne. **-tal,** *n.* tidrekning.

aldauðr, *a.* aaldaud; *aldauða arfr,* arv utan ervingar.

aldavinr, *m.* trufast ven.

aldin, (og *aldini*) *n.* alda, trefrukt (eple og dlkt.). **-berandi,** *a.* som ber alda.

aldinfalda, *a.* som hev gamaldags hovudbunad.

aldin-garðr, *m.* aldegard, frukthage. **-lauss,** *a.* som ikkje ber alda. **aldinn,** *a.* gamall. **aldinsgarðr,** *m.* aldegard, frukthage. **aldin-skógr,** *m.* skog av aldetre. **-tré,** *n.* **-viðr,** *m.* aldetre, frukttre.

aldr, *m.* (*gen. aldrs*) **1.** alder. **2.** alderdom. **3.** liv, livetid; *nema e-m aldri,* taka livet av ein; *aldri farinn,* gamall; *heimtast fram at aldri,* draga ut paa aldren. **4.** langt tidebil; æva; *um aldr,* i all æva, = *um aldr ok æfi; hverr um aldr,* kven i verdi.

aldraðr, *a.* aldra, gamall.

aldr-dagar, *m. pl.* langt tidebil, æva; *um aldrdaga,* i all æva. **-fremd,** *f.* æveleg æra.

aldri, aldrigi, aldrigin, *av.* **1.** nokosinne; *engi hafði aldri fyrr,* ingen hadde nokosinne fyrr; *betra en aldri fyrr,* betre enn nokosinne fyrr. **2.** aldri; ikkje.

aldr-lag, *n.* livsveg, lagnad; daude. **-lok,** *n.* livsende. **-máli,** *m.* festa paa livetidi. **-nari,** *m.* elden (poet). **-rúnar,** *f. pl.* livsruner, løynderaad til aa berga livet. **-sáttr,** *a.* samd for alltid. **-slit,** *n. pl.* livsens ende.

aldrsmunr, *m.* aldersmun aldersskil.

aldr-stamr, *a.* stogga paa livsvegen. **-tili,** *m.* livsens ende, daude. **-tregi,** *m.* æveleg trege, sut.

aldrœnn, *a.* gamall.

al-dyggr, *a.* trufast. **-dæli,** *a.* bein, greid.

áleiðis, *av.* **1.** aaleides, i veg; *koma e-u áleiðis,* koma aaleides med eitk., faa fram ei sak; *víkja áleiðis með e-m,* halda med den eine parten. **2.** rettleides; *snúa ráði e-s áleiðis,* betra kaari til eink.

aleiga, *f.* heile eigedomen, all eiga. **aleigumál,** *n.* **aleigusǫk,** *f.* logbrot som vert straffa med at ein misser all si eiga.

áleiksi, *a.* som taper i strid.

áleita, *v.* (*að*) aaleita, plaaga. **áleitiligr,** *a.* klandrande, som er aa segja paa. **áleiting,** *f.* aagang, aakliv. **áleitinn,** *a.* kranglen, aagangsam, aatfinnsam. **áleitni,** *f.* aagang, forfang, mein.

alenda, *f.* umak, møda. Gh M I 366.

álengdar, *av.* framleides, lenger. **álengr,** *av.* framleides; *álengr er,* **1.** so snart (som) **2.** etter di.

aleyða, *v.* (*dd*) øyda heilt, øydeleggja reint. **aleyða,** *f.* audskap, rein øyda, tyning

alfa-blót, *n.* ofring til alvarne, alveblot. **-kyn,** *n.* alve-ætt.

alfar, *n.* heile faret; *alfar vazins,* heile vatsfaret..

alfari, *a.* som reiser for godt, for ollo. **alfarinn,** *a.* reint forkomen.

Alfheimar, *m. pl.* landet millom Glaama og Gøta-elvi.

alf-kona, *f.* alvkona, hulder. **-kunnigr, -kunnr,** *a.* skyld med alvar. **alfr,** *m.* alv, underjordsk. **alfrek,** *n.* **alfreki,** *m.* det som driv burt alvarne; *ganga at alfreka,* vera av for sjølve seg, gjera det ein tarv.

al-frjals, *a.* styrlaus. **-fróðr,** *a.* full-lærd.

alfrǫðull, *m.* sol (poet).

al-fúinn, *a.* aalroten, kavroten. **-fœrr,** *a.* fullfør. **-fǫðr,** *m.* allfader (ofte um Odin). **-gangsa, -gangsi,** *a.* aalgjengd, aalmenn. **-geldingr,** *m.* gjeldfe heilt upp (um baae slag). **-geldr,** *a.* reint turr, gjeld (um dyr). **-gera,** *v.* (*rð*) fullføra. **-gerleikr,** *m.* fullkomenskap. **-gerliga,** *av.* til fullnad. **-gerligleikr,** *m.* fullkomenskap. **-gerningr,** *m.* fullføring. **-gerr,** *a.* fullgjord, aalferdig. **-gervi,** *f.* fullkomenskap; full herbunad. **-gildi,** *n.* fullt vederlag. **-gildisvitni,** *n.* fullgildt vitne. **-gjafta,** *a.* heilt framfødd (um fe). **-gjǫf,** *f.* heil og full gaava. **-gleyming,** *f.* full moro, skjemt. **-gleymr,** *a.* storglad. **-grár,** *a.* aalgraa. **-gullinn,** *a.* gylt yver allan, aalgylt. **-gæft,** *av.* heilt upp.

algøra, algørleikr, algørliga osfr. sjaa *algera* osfr.

al-heiðinn, *a.* heilt upp heidensk. **-heilagr,** *a.* heilag all igjenom, gjennheilag. **-heill,** *a.* aalheil; full-frisk. **-heilsa,** *f.* full helsa.

álheimr, *m.* hav (poet). **alhenda,** *f.* sjaa *aðalhenda.* **alhendr,** *a.* med *aðalhending* i kvar verserad.

al-hreinn, *a.* heilt rein, aalrein. **-hugaðr** (og *-ugaðr*) *a.* aalhuga, heilhuga, aalvorsleg. **-hugat,** *av.* med aalvora, retteleg. **-hugi,** *m.* aalvora. **-hugligr,** *a.* aalvorsleg, ærleg (*-liga, av.*). **-hungraðr,** *a.* utsvelt. **-húsa,** *v.* (*að*) byggja heilt. **-hvítr,** *a.* aalkvit. **-hýsa,** *v.* (*st*) byggja heilt. **-hýsi,** *n.* alle husi paa ein gard. **-hœgr,** *a.* lettvint.

ali-bjǫrn, *m.* tamd bjørn, alebjørn. **-dýr,** *n.* aledyr, tamt dyr. **-fiskr,** *m.* fisk som folk føder upp, el til. **-fugl,** *m.* alefugl, tam fugl. **-gás,** *f.* alegaas, tam gaas. **-hafr,** *m.* bukk som vert uppfødd heime paa garden.

alin, *f.* aln; sjaa *ǫln.*

ali-sauðr, *m.* saud, som vert uppfødd heime paa garden. **-svín,** *n.* alesvin, tamt svin.

álit, *n.* **1.** aalit; utsjaanad, *vænn at áliti,* væn aa sjaa til. **2.** skodnad, umtanke, ettertanke; *gera e-t at álitum,* tenkja etter eitk. **3.** meining, tru. **4.** lit, aalit.

álita, *v.* (*að*) skoda paa. **álita,** *f.* ettertanke.

álita-leysi, *n.* tankeløysa. **-lítill,** *a.* tankelaus, faatenkt. **-mál,** *n.* sak som vert ettertenkt. **álitari,** *m.* umtenkt styrar. **álitligr,** *a.* umtenkt (*-liga, av.* skapleg, pent).

álitning, *f.* skodnad, umsyn.

al-jafn, *a.* heilt upp lik med (*e-m*). **-jarnaðr,** *a.* jarnslegen yver allan; full-skodd (um hest).

áljótr, *m.* (*gen.-ar*) lyte, mein, sjaas-lyte. **áljóts-eyrir,** *m.* bot for valda sjaas-lyte. **-ráð,** *n.* raad um aa gjeva eink. sjaas-lyte.

alka, *f.* alka.

al-keypt, *a. n.* dyrt kaupt. **-klæðnaðr,** *m.* heile klædnaden. **alkona,** *f.* kona som sel *al* (øl). **al-kristinn,** *a.* heiltupp kristen. **-kristnaðr,** *a.* heilt kristna. **-kunna, -kunnigr, -kunnr,** *a.* aalkjend.

alkuungi, *m.* alkeunge.

all — i fyrste samansetningsled tyder: heller, mykje, hardla, ovleg, ovende; t. d. *allágætr, a.* mykje vel umtala.

áll, *m.* I. aal (fisk).

áll, *m.* II. **1.** aal, gror. **2.** aal, djup

renna i botnen av elv eller sund; i stadnamn ogso dal. **3.** aal, rand etter ryggen paa dyr.

all-ant, *a. n. e-m er allant,* ein er mykje ant um. **-apr,** *a.* ovleg, hard, illhard. **-beinn,** *a.* mykje snild, beinsam (mot gjest), gjęstmild. **-beiskr,** *a.* hardla misnøgd, ille ved. **-bitr,** *a.* ovleg kvass. **-bjartr,** *a.* glimande bjart. **-blár,** *a.* mykje blaa (myrk). **-bráðgerr,** *a.* som vert ovleg snart vaksen, snarkomen. **-bráðum,** *av.* illsnøgt. **-brosligr,** *a.* heller løgleg. **-dræmt,** *av. láta alldræmt yfir sér,* vera kipen og kry.

alleins, *av.* heilt upp sams, eins.

all-fár, *a.* svært faa; *allfátt,* uvenslegt. **-fast,** *av.* dugeleg, sterkt. **-feginn,** *a.* storglad. **-fjarrtekinn,** *a.* heller langhenta.

al-ljóss, *a.* aalljos, heilt upp ljos.

all-fǫðr, *m.* allfader (um Odin). **-gleymr,** *a.* mykje glad. **-gløggliga,** *av.* ovleg nøgje, grannleg. **-ljóss,** *a.* heller ljos. **-mál,** *n* rette tid. **-mikill,** *a.* mykje stor. **-mjǫk,** *av.* svært mykje. **-myrkr,** *a.* heller myrk. **-opt,** *av.* svært ofte.

allr, *a.* **1.** all, heil; *allr annarr maðr,* alt anna til kar; *allr einn ok,* nett den same som; *villast allr,* mistaka reint; *með ǫllu,* heilt; *með ǫllu eigi,* slett ikkje. **2.** all, uppbrukt, ende, ute med, daud; *vetr er allr,* vetren er all, er slutt. Gen. pl. forsterkar høgstegraden av adjektiv og adverb t. d. *allra ríkastr,* aller rikast. Sjaa *alls* og *allt.*

allraheilagramessa, *f.* helgemessa, allhelgemessa (fyrste november).

alls, *av.* (eigenleg gen. sing. neutr. av *allr*). **1.** alt i alt; *hundrað menn alls* **2.** heilt, allendes; *alls ekki,* slett ingen ting. **3.** *alls of, alls til,* altfor. **4.** *konj.* med di, avdi (ogso *alls er*).

alls-endis, *av.* allendes, alt til enden, = *til allsendis.* **-háttar,** *av.* allslags.

allsherjar, eig. gen. sing. av *allr herr,* alt folket; *guð alls herjar* ɔ: herren Zebaoth.

allsherjar-búð, *f.* budi aat *allsherjargoði* paa altinget. **-dómr,** *m.* dom, vedtak av folket **-fé,** *n.* gods som alt folket eig. **-goði,** *m.* den goden som hadde aa opna og helga altinget. **-lið,** *n.* her av alt folket. **-lýðr,** *m.* alt folket, aalmenningen. **-lǫg,** *n. pl.* aalmenn log. **-þing,** *n.* ting av alt folket, aalmannting.

alls-konar (-kyndis, -kyns) *av.* allskyns, allslags. **-kostar,** *av.* i alle maatar. **-staðar,** *av.* allstad. **-valdandi,** *a.* allmegtug. **-valdari,** *m.* allmegtug styrar. **-valdr,** *a.* allmegtug. **-vesall,** *a.* yverlag usæl. **-vesǫld,** *f.* usæla i alle maatar. **-vǫldugr,** *a.* allmegtug.

allt, *av.* **1.** alt, like, heilt. **2.** alt, allereido. **3.** *allt jafnt,* alljamt, alltid. **4.** allstad. **5.** *allt of, allt til,* altfor.

all-þarfr, *a.* mykje tarvleg, nyttig. **-þurr,** *a.* svært turr. **-úkátr,** *a.* mykje uglad. **-valdr,** *m.* styrar. **-valdskonungr,** *m.* einvaldskonge. **-vel,** *av.* mykje vel. **-vígmóðr,** *a.* ovtrøytt av strid.

almaga, *v.* (*ar*), sjaa *ámálga.*

almandr, *m.* mandel.

almanna-bygð, *f.* storbygdi. **-fœri,** *n.* *í a-i,* i folkeaugo. **-leið,** *f.* aalmannveg. **-lof,** *n.* lovord av alt folk. **-skriptargangr,** *m.* skriftemaal som alle lyt gjera. **-stofa,** *f.* stor stova. **-tal,** *n.* vanleg tiderekning; manntal yver alle. **-þing,** *n.* aalment ting. **-vegr,** *m.* aalmannveg, storveg.

almannligr, *a.* aalmenn.

al-máttigr, *a.* allmegtug. **-máttr,** *m.* allmagt.

almbogi, *m.* **1.** boge av alm. **2.** olboge.

al-menni, *n.* aalmenne, aalmuge. **-menniliga,** *av.* aalment. **-menniligr,** *a.* aalmenneleg, aalmenn; vanleg.

almenning, *f.* oftast: **almenningr,** *m.* **1.** aalmenning, mark, skog, øydemark som bygdi eller kongen eig. **2.** aalmenning, open plass i by eller ved kyrkja. **3.** aalmenning, aalmuge. **4.** alt folket, aalmenta. **5.** fullt utbod av herfolk og skip.

almennings-drykkja, *f.* drykkjelag for aalmenta. **-far,** *n.* aalmenn ferjestad. **-folk,** *n.* folk flest. **-glófar,** *m. pl.* uvande handskar. **-mǫrk,** *f.* **skógr,** *m.* aalmenningsskog. **-stræti,** *n.* opi gata. **-trú,** *f.* aalmenn (kristeleg) tru. **-vegr,** *m.* aalmannveg.

almennr, *a.* aalmenn.

almr, *m.* alm, almetre; boge; mann (poet.).

alm-sveigr, *m.* almegrein. **-tré,** *n.* almetre.

almúgi, almúgr, *m.* aalmuge, folkemuge.

almusa, *f.* sjaa *ǫlmusa.*

2

almviðarskógr, *m.* almeskog.

al-mæli, *n.* aalmenn tale. **-mæltr,** *a.* 1. greidmælt. 2. som alle røder um. **-mætti,** *n.* allmagt. **-mættisverk,** *n.* allmagt-verk.

alna-mál, *n.* alnemaal. **-málssǫk, (alnasǫk)** *f.* rettssak um rangt alnemaal. **alnarkefli,** *n.* kjevle som er ei alen langt.

alna-váð, *f.* makrelnot (sjaa *ǫlun*). **-vágr,** *m.* makrelvaag.

al-nefndr, *a.* (eig. *perf. partic.*) namngjeven. **-ogaðr, -ogi, -ogligr,** sjaa *alhugaðr, alhugi, alhugligr.*

alpan, *f.* gapferd.

Alpiafjall, Alpinarfjall, *n.* Alpefjelli.

alpt, *f.* (*-ar; -ir* og *elptr)* svana. **alptar-hamr,** *m.* svaneham. **-hreiðr,** *n.* svanereir. **-líki,** *n.* svaneskap.

alptveiðr, *f.* svaneveiding.

alr, *m.* syl.

al-ráðinn, *a.* fast raadd. **-ránn,** *a.* reint rana, aalsnøydd. **-rauðr,** *a.* aalraud. **-reyndr,** *a.* aalrøynd, vel røynd.

alri, *m.* ore, oretre, older. **al-rœmdr,** *a.* som alle talar um, aalkjend. **-sagðr,** *a.* som alle segjer. **-sátt,** *f.* heilt forlik, sætt. **-sáttr,** *a.* heilt forlikt, samd. **-sekr,** *a.* dømd til høgste straff, fredlaus. **-siða,** *a.* aalment vedteken. **-skipaðr,** *a.* fullt skipa med folk, manna (um baat). **-skjaldaðr,** *a.* skjoldsett allstad. **-skotinn,** *a.* aalkomen (um aaker). **-skygn,** *a.* fullt sjaaande. **-skyldi, -skyldr,** *a.* fullt skyldug (til). **-slíkr,** *a.* netupp slik. **-snotr,** *a.* fullvis. **-spakr,** *a.* allvis. **-stórmannligr,** *a.* gjæv i alle maatar.

álstrengr, *m.* reim.

al-stýfðr, *a: a. háttr,* eit versemaal med ei avstytting i alle verserader. **-stýfingamark,** *n.* merke som er slik, at øyra er heilt avstyvt (t. d. paa sau). **-stýfingr,** *m.* dyr med avskorne øyro. **-svartr,** *a.* aalsvart. **-sveittr, -sveitugr,** *a.* aalsveitt. **-svinnr** (*alsviðr*) *a.* fullklok. **-sykn,** *a.* heilt frikjend (for straff). **-sykna,** *f.* heil frikjenning. **-sætt,** *f.* **-sætti,** *n.* = *alsátt.*

altara-, sjaa *altaris-.*

altari, *m.* og *n.* altar. **altaris-blæja,** *f.* altarduk. **-búnaðr,** *m.* altarbunad (ljos, kalk o. s. fr.) **-burðr,** *m.* ofring paa altaret. **-dagr,** *m.* aarsdagen for ei altarvigsla. **-dúkr,** *m.* altarduk. **-embætti,** *n.* tenesta ved altaret. **-fórn,** *f.* altaroffer, messeoffer. **-golf,** *n.* golvet, der altaret stend. **-horn,** *n.* altarhyrna. **-hús,** *n.* hus (rom) med altar. **-klæði,** *n.* altarklæde. **-messa,** *f.* messa ved eit altar. **-staðr,** *m.* altar-stad. **-steinn,** *m.* altarstein. **-þjónustumaðr,** *m.* kyrkjeleg tenestemann ved altaret, altar-tenar.

altera, *n.* = **altari,** (altar).

altíð, *f.* den dagen i kvart aar, daa det vert halde sjælemessor for ein avliden, aartid, = *ártíð.* **altíða-hald,** *n.* at det vert halde *altíð.* **-kaup,** *n.* betaling for *altíðahald.* **-kerti,** *n.* ljos ved *altíðahald.* **altíðar-dagr,** *m.* dagen, daa *altíð* vert haldi. **-hald,** *n.* sjaa *altíðahald.*

altjaldaðr, *a.* full-hengd med tjeld paa veggjerne.

alþiljaðr, *a.* fullt bordsydd eller bordklædd innvendes.

alþingi, *n.* aalment ting; altinget (paa Island). **alþingis,** *av.* allendes, heilt upp. **alþingis-dómr,** *m.* altings-dom. **-fǫr,** *f.* altingsferd. **-grið,** *n. pl.* grid, tingfred paa altinget. **-lof,** *n.* løyve av altinget. **-maðr,** *m.* deiltakar paa eit lagting (i Norig). **-mál,** *n.* rettargangsmaate paa altinget. **-nefna,** *f.* utnemning av domarar paa altinget. **-reið,** *f.* riding til altinget. **-sátt,** *f.* semja som er gjord paa altinget. **-sáttarhald,** *n.* at ei semja som er gjord paa altinget, vert haldi. **-sókn,** *f.* søkning til eit lagting.

alþjóð, alþýða, *f.* alle folk; folketyngdi, stormengdi, aalmugen. **alþýðast,** *v.* tyda seg til nokon, tydast til. **alþýði,** *f.* = *alþýða.* **alþýðisfolk,** *n.* smaafolk, aalmugefolk. **alþýðligr,** *a.* vanleg; *alþýðligt mál,* ubunden stil, prosa.

alþýðu-drykkja, *f.* drykkjelag for aalmugefolk. **-hagr,** *m.* aalmenn bate. **-leið,** *f.* aalmannveg. **-réttr,** *m.* retten til folket, riket. **-rómr,** *m.* tale millom folket. **-tal,** *n.* vanleg tiderekning millom folk. **-vápn,** *n.* aalment vaapn. **-vegr,** *m.* aalmannveg.

alþykkr, *a.* aaltjukk, aalskya (um vêr).

alúð, (og *ǫlúð*) *f.* inderleg godvilje. **alúðar-maðr,** *m.* mann, som er inderleg vyrk for ein. **-vinr,** *m.* hjarteven. **alugaðr,** *a.* sjaa *alhugaðr.*

álútr, *a.* framlutt.

al-valdr, *m.* = *allvaldr.* **-vápnaðr,** *a.* full-væpna.

alvara, *f.* aalvora; stødleik, traae; inderleg godvilje. **alvarligr,** *a.* kjærleg, inderleg (*-liga, av.* aalvorsleg; heilt).

al-vaskligr, *a.* spræk. **-vátr,** *a.* aalvaat. **-vaxinn,** *a.* aalvaksen. **-verki,** **-verkja,** *a.* full av verk eller pina allstad. **-virkr** (og *alyrkr*) *a: a. dagr,* vyrkedag, arbeidsdag. **-víst,** *av.* fullvisst. **-vitr,** *a.* mykje klok; allvis. **-vænn,** *a.* ovvæn. **-væpni,** *n.* full væpning.

alvǫruligr, *a.* kjærleg, inderleg (*-liga, av.* aalvorsleg). **alvǫrusamliga,** *av.* aalvorsamt. **alvǫrusamligr,** *a.* aalvorsam; truen.

álygi, *f.* lygn (um eink.).

álykt, ályktan, *f.* endeleg avgjerd.

ályktar-áminning, *f.* siste paaminning. **-dómr,** *m.* endeleg dom. **-orð,** *n.* enden paa ein tale, slutt. **-stefna,** *f.* siste varsl. **-þing,** *n.* ting som heilt avgjer ei sak. **-vitni,** *n.* vitnesburd som avgjer ei sak.

alyrkr, *a.* sjaa *alvirkr.*

álæg, álægja, *a. f.* aalægja, os, od (um merr).

Alǫst, *f.* Alstn (øy i Vefsn).

ama, *v.* (*að*) bry, gjera mein; halda burte. **amast,** *v. r.* amast med ein (*við e-n*); gjeva seg um (med inf).

áma, *f.* gygr, trollkjerring.

amalera, *v.* (*að*) emaljera.

ámálga (ogso *almaga, ámága*) *v.* (*að*) paatala, klaga paa. **ámálgaðalauss, ámálgalauss,** *a.* paatalelaus; jfr. nyn. *aamoga,* minna paa.

ámátligr, ámátr, ámáttigr, *a.* fælsleg, ovguleg.

amban, *f.* løn (= *ǫmbun*). **ambana,** *v.* (*að*) forskylda, løna ein (*e-m*) for eitk. (*e-t*) med eitk. (*e-u*).

ambátt, *f.* (*pl.-ir* og *-ar*) trælkvende, ambaatt; frilla. **ambáttafang,** *n.* fangtak millom trælkvende. **ambáttar-barn,** *n.* trælkvende-barn. **-ligr,** *a.* trælhaatta, trælsleg. **-mót,** *n.* trælkvende-svip. **-sonr,** *m* trælkvende-son.

amboð, *n.* sjaa *andbod.*

ámeðal, ámeðan, sjaa *meðal, meðan.*

amendasnot, *f.* mandel.

ametta, *f.* det inste klædeplagg paa ein prestebunad.

amía, *f.* kjæraste.

ámilli, ámillum, sjaa *milli, millum.*

áminna, *v.* (*nt*) aaminna, aamoga, paaminna. **áminniligr,** *a.* minneverd.

áminning, *f.* aaminning, paaminning, minning. **áminningar-maðr,** *m.* minnar, paaminnar. **-orð,** *n.* aaminningsord. **-vísa,** *f.* aaminnings-visa.

amma, *f.* godmôr, fârmôr eller mômôr, besta.

ampli, *m.* lite kjer til vatn, olje og dlkt.; heiter ogso: *ampullr, ampulli, m.* og *ampulla, f.*

ámr, *a.* rustraud (ags. *óm,* rust).

amra, *v.* (*að*) jamla, gaula (um katten).

ámunr, *a.* lik (*e-m*) (Edda).

ámusótt, *f.* ros (sjukdom); jfr. nyn. *aamesykja* um eit slag svullar.

ámæla, *v.* (*lt*) finna aat, lasta (*e-m*).

ámæli, *n.* aamæle, lasting, brigsl; paatale. **ámælis-laust,** *av.* utan aamæle eller paatale, lastelaust. **-orð,** *n.* lastord. **-samr,** *a.* skammeleg, lastande. **-skor,** *f.* flokk av aatte mann. **-verðr,** *a.* lastverdig, lastande.

an, *konj.* = *en* (etter komparativ).

án, *præp.* utan; styrer gen. og dat. og akk.

ánafnaðr, *a.* namnkjend, namngjeven.

ánasótt, *f.* gamalmanns-sott.

ánauð, *f.* naud; tvang; trældom. **ánauðarok,** *n.* trældoms-ok. **ánauðga,** *v.* (*að*) trælka, gjera til træl. **ánauðigr,** *a.* som er i trældom, trælka.

and- som fyrste samansetningsled tyder and-, mot-.

anda, *v.* (*að*) anda; *andaðr,* daud; *andast v. r.* andast, døy. **anda-gift,** *f.* andens gaava. **-kristr,** *m.* antikrist. **-lauss,** *a.* andelaus, utan ande. **-ligr,** *a.* aandeleg (*-liga, av.*). **andar-auga,** *n.* aandelegt auga. **-ávǫxtr,** *m.* aandeleg frukt. **-dauði,** *m.* aandeleg daude. **-dráttr,** *m.* andedraatt, andedrag.

andaregg, *n.* and-egg.

andar-gjǫf, *f.* aandeleg gaava. **-gustr,** *m.* vindgust, vindgufs. **-heilsa,** *f.* aandeleg velferd. **-kraptr,** *m.* aandsstyrke. **-rúm,** *n.* anderom, pusterom. **-sár,** *n.* sjælesaar.

andarsteggr, *m.* andstegg, andkall.

andar-syn, *f.* syn i aandi, openberring. **-tak**, *n.* andedrag. **-vani**, **-vanr**, *a.* utan ande, daud.

andblásinn, *a.* uppblaasen av andedraget.

andboð, *n.* ambod, tarvende.

and-brotsmaðr, *m.* motstandar. **-dyri**, *n.* **-dyrr**, *f. pl.* utdør, forstova. **-fang**, *n.* fagning; samanstøyt. **-fælur**, *f. pl.* andfæla, (Inntr.) fælske, fæla. **-fœtingr**, *m.* ein som hev føterne imot ein annan; andføting. **-hlaup**, *n.* at ein misser anden, ande-trot. **-hvalr**, *m.* eit slag kval. Hyperoodon diodon (G. Guldberg).

andi, *m.* ande, andedrag, vind; aand, sjæl; aandeleg givnad; aand, aandeleg skapning (*heilagr andi*, den heilage anden); andeljod, pustljod (spiritus, i maallæra): *skarpr a.* (spiritus asper), *linr andi* (spiritus lenis).

andkæta, *f.* fysna, vellyst.

andlát, *n.* daude, andlaat. **andláts-dagr**, *m.* daudedag. **-tíð**, *f.* **-tími**, *m.* daudestund.

andlauss, *a.* sjællaus; livlaus.

andligr, *a.* aandeleg; livande (*-liga*, *av.*).

andlit, **andliti**, *n.* andlit, andskap; bilæte. **andlits-blíða**, *f.* blidlæte. **-fegrð**, *f.* vænt andlitsskap. **-bjǫrg**, *f.* andlitsskjerm, hjelmvisir. **-litir**, *m. pl.* andlits-lit. **-mein**, *n.* skade, mein i andlitet. **-skepna**, *f.* **-skǫp**, *n. pl.* andlits-skap. **-vænn**, *a.* andlitsvæn, som hev vænt andlit. **-vǫxtr**, *m.* andlitsskap.

and-málugr, *a.* motsegjall, antreleg. **-marki**, *m.* motgang; lyte. **-nes**, *n.* andnes, nes ved enden av ein fjord. **-óf**, *n.* andov, andøving. **-orða**, *a.* usamd; *verða a.* andordast, trætta. **-rammr**, *a* som hev ein vond, ram ande.

andri (og *andr*) *m.* = *ǫndurr.*

and-rjá, *f.* staak, uppstyr. **-róði**, **-róðr**, *m.* andrôr, motvind. **-saka**, *v.* skrubba, laata ille yver. **-sakan**, *f.* skrubb, vonde ord. **-skoti**, *m.* motstandar; djevel; jfr. nyn. *andskote*, eit illmenne (Leka). **-spilli**, **-spjall**, *n.* røda, samtale. **-spjǫll**, *pl.* svar.

andstefja, *v.* (*að*), **andstefna** *v.* (*nd*) svara (helst i skiftesong i kyrkja).

and-streymi, *n.* andstraum, motgang. **-streymr**, *a.* som gjeng imot, motall, mot gangsam. **-stygð**, *f.* stygge, styggedom, andfæla. **-styggr**, *a.* fæl, andfæleleg.

and-svar, *n.* svar, motsvar; forsvar (i rettssaker). **-svara**, *v.* (*að*) svara; vera andsvarleg for, svara for. **-svaramaðr**, *m.* svarsmann.

and-syptir, *m.* andetak, det aa vera andblæst. **-sœlis**, *av.* andsøles, mot soli. **-vaka**, *f.* andvoka, svevnløysa; aarvoka. **-vaki**, *a.* andvaken, svevnlaus. **-vani**, **-vanr**, *a.* snaud, lens for (*e-s*).

andvara-gestr, *m.* mistrudd, uvelkomen gjest. **-lauss**, *a.* andvarlaus, ottelaus. **andvarða**, *v.* (*að*) gjeva, ihenda. **andvari**, *m.* otte, anduge.

and-varp, *n.* andvarp, sukk. **-varpa**, *v.* (*að*) pusta tungt; andvarpa, sukka. **-varpan**, *f.* andvarping; gusting (um vinden). **-varpligr**, *a.* andvarpande.

and-vegi, **and-verðr**, sjaa *ǫnd-*.

and-viðri, *n.* andvêr, motvind. **-vígr**, *a.* (eig. motstridande, andvig) som kann standa seg mot ein i strid. **-virða**, *v.* (*rð*) tena seg eitk. (*sér e-t*). **-virði**, *n.* betaling, pris. **-virki**, *n.* arbeid (helst med jordi); avling av korn, høy odl.; tarvende (til gardsdrift). **-vitni**, *n.* motvitne. **-æra**, *f.* motgang. **-æris**, *av.* andæres, imot, paa tverka. **-ærr**, *a.* stridig. **-œfa**, *v.* (*fð*) andøva, ro mot vinden so baaten ligg still. **-œpa**, *v.* (*pt*) ropa mot, svara (t. d. paa ei visa).

ánefna, *v.* (*nd*) nemna serleg. **ánetja**, *v.* (*að*) netja inn i, fløkja inn i. **áneyða**, *v.* (*dd*) nøyda, tvinga.

angr, *m.* ang, ange, lukt. **anga**, *v.* (*að*) anga, lukta. **angan**, *f.* hugnad (Edda). **angi**, *m.* ange, lukt, godlukt.

angi, *m.* ange, brodd, agge.

angist, *f.* angest, fæla, hugverk. **angistast**, *v. r.* (*að*) ottast, fælast.

angr, *m.* og *n.* sorg, harm. **angra**, *v.* (*að*) **1.** plaaga, gjera sorgfull; jfr. nyn. *angra*, gjera sorgfull. Jæd. ofl. **2.** trega; *angrast*, *v. r.* harmast; *angraðr*, *a.* tregefull, sorgmodig. **angran**, *f.* sorg, trege.

angr-fullr, *a.* tregefull, sorgfull. **-gapi**, *m.* ei vyrdløysa (um folk). **-lauss**, *a.* sorgfri. **-leikr**, *m.* hugverk, trege. **-ligr**, *a.* tregeleg. **-ljóð**, *n.* syrgjesong. **-lynde**, *n.* sorg-

mod, misnøgje. **-mœðast,** *v. r.* (*dd*) verta sorg-tyngd. **-mœði,** *f.* hugverk. **-sama,** *v.* (*að*) gjera pinesam, meinsam. **-samliga,** *av.* med sorg. **-samligr,** *a.* grøteleg, syrgjeleg. **-samr,** *a.* plaagsam, syrgjeleg; hugfallen. **-semd, -semi,** *f.* sorg, harm, modløysa. **-œði,** *f.* illkynde, vondskap.

áníðast, *v. r.* (*dd*) forfarast.

áning, *f.* beiting og kviling med hestar (paa ferder).

ankanna-fullt, *av.* fullt av klaga. **-laust,** *av.* utan klaga eller paatale.

anna, *v.* (*að*) klara, greida, vera før til.

annáll, *m.* aarbok.

annanig, *av.* annarleis. **annarligr,** *a.* annan; framand.

annarr, *a.* og *num.* (*ǫnnur, annat*) annan, hin, den andre. *annarr-annarr,* den eine — hin; *hvárr-annan,* den eine — hin (kvar-annan); *hverr at ǫðrum,* den eine etter hin; *annan dag,* dagen etter, andre dagen; *annat sumar,* annan sumar, i sumar kjem; *við annan mann,* sjølv annan.

annarra-brœðra, -brœðri, *s. indekl. pl.* firmenningar.

annarrhvárr, *pron.* ein av tvo, den eine av tvo; *annat hvárt—eða,* annakort—eller, anten—eller; *at ǫdru hváru,* no og daa, ender og daa.

annarr hverr, *pron.* annan kvar; *at ǫdru hverju,* ender og gong, no og daa.

annarr tveggi, *pron.* (*annarr* bøygt som elles, *tveggi* som eit adjektiv), ein av tvo, den eine av tvo. **annarr tveggja,** *pron.* (*annarr* vert bøygt, *tveggja* ubøygt) = *annarr tveggi*; *annat tveggja—eða,* anten—eller.

annars, *av.* annars, elles; annarleis. **annarsligr,** *a.* annarleis voren. **annarstaðar,** *av.* annarstad.

annast, *v. r.* (*að*) syta for, hava umsut med; *a. um e-t,* annast med noko, sysla med.

annfriðr, *m.* annfred, rettsferie i vaaronni.

annkostr, *m. fyrir annkost,* med vilje.

annkvista, *v.* (*st*) forsyta.

annmarki, *m.* sjaa *andmarki.*

annr, *a.* berre i ordlaget *e-m er ant,* ein er vyrk um, strævar med eitk. vigtugt: *e-m er ant heim,* stundar heim; *er ant um þat,* det er ant um det, hastar, hev mykje paa seg.

ann-ríkt, *n. eiga a.* hava ant, hava mykje aa gjera. **-samligr,** *a.* mødesam. **-samt,** *a. n. e-m er annsamt,* ein hev det annsamt. **-semd,** *f.* annsemd, umsut.

ansa, *v.* (*að*) ansa, bry seg um; svara (*e-u*).

antefna, *f.* eit slag song ved gudstenesta (antifoni).

antikristr, *m.* antikrist.

ánýja, *v.* (*að*) gjera ny, nya uppatt.

anza, *v.* = ansa.

ánœgja, *v.* (*gð*) nøgja.

apa, *v.* (*að*) apa, gjera til narr med svik eller spott.

apaldr, *m.* (*gen. -aldrs* og *-alds*) *m.* apall, epletre; ogso brukt um andre store aldetre. **apaldrs-garðr,** *m.* apallgard, eplehage. **-kylfa,** *f.* klubba av apall. **apalgrár,** *a.* apallgraa.

api, *m.* apa, apekatt; narr.

apli, *m.* tjor; ukse (poet.).

appella, appellera *v.* (*að*) stemna inn for ein høgre rett, appellera.

apr, *a.* hard, vond; sorgmodig.

aptan, *av.* attan, attantil; att.

aptann, *m.* (*aptans; aptnar*). **1.** aftan, eftan (fraa kl. 3 etterm. til dagen er ute); *miðr aptann,* mideftan (kl. 6). **2.** aftan, dagen fyre ein helgedag t. d. *jólaaptann.* **aptan-drykkja,** *f.* drykkjelag um aftanen. **-langt,** *av.* heile aftanen. **-stjarna,** *f.* aftanstjerna, kveldstjerna. **-sǫngr,** *m.* aftansong (i kyrkja). **-sǫngsmál,** *n.* aftansongs-tid. **-tíðir,** *f. pl.* gudstenesta um aftanen. **-tími,** *m.* aftans tid.

aptarla, *av.* attarleg, bak. **aptarr,** *av. komp.* attare, lenger att.

aptna, *v.* (*að*), **aptnast,** *v. r.* upers. kvelda, kveldast.

aptr, *av.* att, attende; bak; paa nytt lag; *segja frið aptr,* segja upp freden. **aptra,** *v.* (*að*) attra, føra attende, gjera um.

aptr-bati, *m.* betring, batning. **-bati,** *a.* som frisknar til, besnar. **-beiðiligr,** *a.* ymsesidug. **-borinn,** *a.* atterfødd. **-byggi,** *m.* (*gen. -gja*) mann i bakskuten paa skipet. **-byrgja,** *v.* (*gð*) lata att. **-dráttr,** *m.* atterdraging; *a. hafsins,* fjøra, fallsjø. **-drepa,** *f.* atterdrepa, atterslag. **-elding,** *f.* graalysing,

dagsprett. **-ferð,** *f.* atterferd, heimferd. **-fœrsla,** *f.* atterførsla. **-fǫr,** *f.* atterferd. **-ganga,** *f.* **-gangr,** *m.* attergjengja, attergangar, etterfar, skrymt. **-gjald,** *n.* atterbetaling. **-hald,** *n.* atterhald. **-haldsamr,** *a.* atterhalden, paahaldig. **-haldsband,** *n.* atterhaldsband. **-haldsmaðr,** *m.* atterhaldsmann. **-hlaup,** *n.* atterlaup, atterslag. **-hnekking,** *f.* atterstøyt; jfr. nyn. *atternekkje.* **-huppr,** *m.* hupp, svange (paa dyr). **-hvarf,** *n.* attervending.

aptri, *a. komp.* attare, ettre.

aptr-kall, *m.* atterkalling. **-kast,** *n.* atterkast; motgang. **-kaup,** *n.* atterkauping. **-koma, -kváma,** *f.* atterkoma. **-kvæmr,** *a.* atterkomande; *eiga aptrkvæmt,* hava lov til aa koma att. **-lag,** *n.* attergjeving. **-lausn,** *f.* atterløysning. **-mund,** *f.* **-mundr,** *m.* saknad. **-reka,** *a.* attende-driven, atterkomen. **-rekstr,** *m.* attende-driving. **-sjá,** *f.* ettersyn. **-skipan,** *f.* uppatt-reisning. **-velting,** *f.* velting attende.

apynja, *f.* apekjetta, apa.

ár, *n.* fyrstning; *ár alda,* aralds tid.

ár, *av.* fordom, fyrrmeir; tidleg, i otta.

ár, *n.* aar; god aaring; namn paa runi for *a, á.*

ár, *f.* (*pl. árar*) aar (paa baat); *falla við árar,* ro med lange aaredrag; *draga árar um e-t,* hava aararne sine ute, leggja seg um aa faa fram; *koma sinni ár fyrir borð,* faa fram viljen sin.

arabiahestr, *m.* arabisk hest.

ára-burðr, *m.* aareburd, roing; *ráðast undir e-s áraburð,* gjeva seg under einkvar. **-gangr,** *m.* aare-rørsla naar ein ror, aaregang. **-glam,** *n.* ljod av aararne naar ein ror, aareslag.

arahreiðr, *n.* arereir, ørnereir.

áralag, *n.* lag med aararne, aarelag, aareburd.

áráll, *m.* aafar, elvefar.

árangr, *m.* aarang, aaring, aarhag.

árarhlumr, *m.* aare-lom, handtak paa ei aar.

árás, *f.* aatsøknad, aalaup.

áratal, *n.* **áratala,** *f.* aaretal; *níræðr at á.* 90 aar gamall.

árbakki, *m.* aabraut, elvebakke.

árborinn, *a.* friboren (eig. fødd i gamall tid).

árbót, *f.* aarbot, betring i aaringen etter eit klen-aar.

ár-brot, *n.* flaum i elv; jfr. nyn. *aabrot.* **-brú,** *f.* bru yver ei aa.

árbúinn, *a.* tidleg budd, ferdig.

árbýll, *a.* godt berga (med mat, klæde o. s. fr.)

arbyst, *f.* = *armbrist.*

árdagar, *m. pl.* gamle dagar, aralds tid.

arðar-leiga, *f.* betaling for jordleiga eit aar. **-máli,** *m.* kontrakt um jordleiga (helst for berre eit aar).

árdegis, *av.* aarla, i otta.

arðga, *v.* (*að*) lyfta, = *ǫrðga.*

arðr, *m.* (*gen. arðrs*) ard, plog. **arðr, -for,** *f.* plogfor. **-gangr,** *m.* plogjarn. **-jarn,** *n.* plogjarn. **-uksi,** *m.* køyr-ukse, plogukse

arðsgeldingr, *m.* plogukse.

áreið, *f.* aatak med hestfolk.

áreitingr, *m.* eggjing, tilstøring.

árenniligr, *a.* paatakande.

áreyðr, *f.* (*gen. -ðar og -ðrar*) røyr (fisk) som held seg i elv.

áreyrr, *f.* elve-øyr.

arfa, *f.* erving (kvende).

arfagarðr, *m.* ervegard.

árfarvegr, *m.* aafar, elvefar.

arfasáta, *f.* saata av arve (eit gras-slag).

arfaþáttr, *m.* arv-bolk i logboki.

arfborinn, *a.* arvboren, rettkomen til arv ved sin fødsel.

árferð, *f.* aaring, bate.

arf-genginn, -gengr, *a.* rettkomen til arv, med erverett.

arfi, *m.* erving.

arf-kaup, *n.* kaup av arv, arvkaup. **-leiða,** *v.* (*dd*) gjeva erverett, ættleida. **-leiðing,** *f.* ættleiding.

árfljótr, *a.* lettrodd (um baat).

árfors, *m.* foss i ei aa.

arfr, *m.* **1.** arv; *arfr tæmist e-m,* ein fær arv. **2.** ukse (poet.).

arf-rán, *n.* **-ræning,** *f.* arv-raning **-ræningr,** *m.* ein som arven vert fraateken. **-sal,** *n.* at ein gjev burt arven sin mot rett til aa verta forsytt for livet, fletføring. **-salsmaðr,** *m.* fletføringsmann. **-salsmáldagi,** *m.* semja um arvsal, fletføringskontrakt. **-skipti,** *n.* arvskifte. **-skot,** *n.* arvsvik. **-sókn,**

f. krav paa arv. **-svik,** *n.* arvsvik. **-svipting,** *f. gera arfsvipting við sína erfingja,* taka arv fraa dei rette ervingar og gjeva framande. **-tak,** *n.* **-taka,** *f.* arvtaking. **-taka,** *v. st.* erva. **-takari, -taki,** *m.* arvtakar. **-taksúmagi,** *m.* umage som ein hev teke til erving. **-tekja,** *f.* (og *tœki n.*) arvtaking. **-tekjuland,** *n.* erveland. **-tœkr,** *a.* rettkomen til arv. **-tǫkumaðr,** *m.* arvtakar. **-þegi,** *m.* arvtakar (poet.). **arfuni,** *m.* erving. **arf-ván,** *f.* von til arv. **-vǫrðr,** *m.* erving.

argafas, *n.* fjas, gapferd.

árgali, *m.* hane (eig. den som gjel i otta).

ár-galli, *m.* uaar. **-gangr,** *m.* aargang.

argaskattr, *m.* betaling for usedugskap (millom mannfolk).

arghola, *f.* usedugt kvinnfolk.

árgjarn, *a.* huga paa eit godt aar.

árgljúfr, *n.* glyvra, bratt bergklypa med ei elv.

argr, *a.* blaud, rædd; sanseleg, sedlaus; vond, arg. **argskapr,** *m.* blaudskap, stakarsdom.

ár-guð, *m.* gud for aarvegen (Frøy). **-gœzka,** *f.* gode aaringar.

ari, *m.* are, ørn.

árhjalmr, *m.* koparhjelm (poet.).

ariða, *f.* paasmurning.

arin-dómr, *m.* dom, meining som kjem fram i praten umkring aaren, gruveprat. **-eldr,** *m.* eld paa aaren, aare-eld. **-elja,** *f.* frilla (heime i huset). **-gjald,** *n.* = *reykmælir* (Fr. under sistnemnde ord). **-greypr,** *a.* som er umkring aaren. **-hella,** *f.* aarhella, gruvestein (framfor eldstaden).

arinn, *m.* **1.** tram, pall. **2.** aare, eldstad, gruva (heiter ogso *árinn*; *at árni,* ved elden). **arins-horn,** *n.* hyrna paa aaren, gruvehyrna. **-jarn,** *n.* jarn som høyrer til i gruva.

áríss, *m.* elv-is.

arka, *v.* (*að*) skrida fram; *ǫrkuðum at auðnu,* me let det gaa som lagnaden vilde.

arkarsmíð, *f.* ark-byggjing.

árkvísl, *f.* kvisl, elvegrein.

árla, *av.* aarla, tidleg dags; ogso: i gamall tid.

árlangt, *av.* **árlengis,** *av.* i eit aar. **árliga,** *av.* I. = *árla.* **árliga,** *av.* II. aarleg, kvart aar. **árligr,** *a.* I. tidleg. **árligr,** *a.* II. aarleg.

arma, *f.* naud, armodsdom.

ármaðr, *m.* tenestemann, gardsfut, umbodsmann (aat konge eller bisp), aarmann.

ármannaréttr, *m.* aarmanns personlege rett.

armbaugr, *m.* armring.

armbrist, *f.* armbøst, pilbyrsa.

ármegn, *n.* hovudstraumen i elv.

ármenning, *f.* aarmanns-umbod.

armfylking, *f.* arm, fløy av her.

armingi, *m.* arming.

armleggr, *m.* armlegg, armen ovanfor olbogen.

armligr, *a.* syndleg, fæl (*-liga, av.*).

armr, *m.* arm; veng, fløy, utskot.

armr, *a.* arm, eleg; usæl, vond. **arm-sími,** *m.* gullring (poet.). **arm-skapaðr,** *a.* avskapleg, vanskapt. **-vitigr,** *a.* miskunnsam. **-vitki,** *f.* miskunn.

ármynni, *n.* mynne av ei aa.

armœða, *f.* møda, armod. **armœðast,** *v. r.* (*dd*) mødast, plaagast.

árna, *v.* (*að*) I. **1.** gjera, faa til, vinna (*e-t*); jfr. nyn. *aarna.* **2.** skaffa, raada til eitk. (*e-s*) for ein (*e-m*); helst: faa ved bøn til gud eller helgenar.

árna, *v.* (*að*) II. ferdast.

árnaðarmaðr, *m.* fyretalsmann. **árnaðarorð,** *n.* fyrebøn. **árnaðr,** *m.* **árnan,** *f.* hjelp (ved fyrebøn av helgen).

árnandi, *m.* fyretalsmann.

arnar-flaug, *f.* ørneflugt. **-hamr,** *m.* ørneham. **-hreiðr,** *n.* ørnereir. **-kló,** *f.* ørneklo. **-leir,** *n.* ørnelort. **-líki,** *n.* ørneskap (Edda, Bugge 172 b).

árnes, *f.* elvenes.

arnhljóð, *n.* ørne-maal. Edd. M.

arning, *f.* (av *erja*) arding, pløgjing.

arnsúgr, *m.* sjug, dyn av ørni sine vengjeslag.

árnæmi, *n.* venteleg for *órnœmi, n.* ordrag. N. G. L.

árofi, *m.* løysningsvitne i odelssak.

áróss, *m.* os (ut i eller fraa eit vatn).

árr, *m.* (*gen. árs*; *nom. pl. árar og ærir, akk. pl. ára)* sendemann, tenar; engel.

árr, *a.* tidleg (dags).

árreitr, *m.* stykke av eit elvefar.

árrisull, *a.* som stend upp, ris tidleg um morgonen.

ars, *m.* utlaupet av endetarmen, rass.

ársáinn, *a.* tidlig saadd (um aaker).

ársali, ársalr, *m.* seng-umheng.

ársamr, *a.* grøderik, lodrik.

árskyld, *f.* aarleg avgift.

árstraumr, *m.* elvestraum.

árstrǫnd, *f.* elvebarde, elvekant.

ár-sæli, *f.* lukka med aarvegen, aarsæla. **-sæll**, *a.* lukkeleg med aarvegen, aarsæl.

arta, *f.* eit slag fugl. Anas querquedula?

ár-tal, *n.* tiderekning. **-tali**, *m.* aar-teljar, maanen (poet.). **-tekja**, *f.* aarleg avgift. **-tíð**, *f.* **1.** = *alltíð*. **2.** aarmaalsdagen etter ein hev daae. **3.** upphavstid. **-tíðadagr**, *m.* dagen daa dei held aartid. **-tíðahald**, *n.* at det vert halde aartid. **-tíðarbók**, *f.* bok med lista yver aartider. **-tíðasilfr**, *n.* betaling for *ártíðahald*.

artikulera, *v.* (*að*) **1.** rekna upp. **2.** ljodføra, uttala greidt.

áruni, *m.* paatak, aatsøknad.

árvað, *n.* vad, vadstad yver elv.

árvakr, *a.* aarvak, aarvaken.

árvegr, *m.* elvefar.

ár-vænligr, -vænn, *a.* som gjev god aarvon, vonsam.

árvǫxtr, *m.* elvvokster.

áræðamikill, *a.* tiltaksam, drivande. **áræði**, *n.* **1.** paatak; *veita e-m á.* taka paa ein. **2.** aaræde, heilhug, djervskap. **áræðiligr**, *a.* **1.** likleg, rimeleg. **2.** som ein kann vaaga seg imot. **3.** vaageleg. (*-liga, av.*). **áræðinn**, *a.* djerv.

áræðis-fullr, -góðr, *a.* djerv, tiltaksam. **-lítill**, *a.* modlaus, vankvæden. **-maðr**, *m.* djerv mann. **-mikill**, *a.* djerv. **-raun**, *f.* vaagestykke, traute. **-skortr**, *m.* tiltaksløysa. **-snarr**, *a.* framgjengd, djerv.

ása-heiti, *n.* namn paa æserne.

ásaka, *v.* (*að*) skulda, klaga. **ásakan**, *f.* klaging, skulding, aatale. **ásakanar-orð**, *n.* lastord. **ásakari**, *m.* klagar, motpart.

ásamt, *av.* saman med; sams (*koma ásamt*, verta samd).

ásáttr, *a.* forlikt, einug.

ásaudr, *m.* ærsaud, lambsaud, søyda.

ásbrú, *f.* „aasbru“, Bivrǫst (poet.).

ás-drengr, *m.* stutt aas eller stokk. **-endi**, *m.* stokkende, aasende.

áseta, *f.* **1.** sitjing paa, sess. **2.** aasæte (paa jord). **ásetning**, *f.* paasetning, paaklædnad.

ás-garðr, *m.* aasgard, gudeheim. **-grindr**, *f. pl.* grindar umkring aasgard.

ásigling, *f.* paasigling.

ásjá, *f.* (*gen. ásjár*) skapnad, aasynd; tilsyn; hjelp. **ásjáligr**, *a.* sjaaleg, vakker. **ásjámál**, *n.* sak som ein maa sjaa paa. **ásján, ásjána, ásjó**, *f.* = *ásjá*. **ásjón**, (og *ásyn*) *f.* skoding, aasyn; skapnad, aasynd, aasjon; fyrebering, paafund. **ásjona**, *f.* skapnad, aasynd; andlit; fyrebering, paafund.

aska, *f.* oska.

áskelling, *f.* utskjelling, avreiding. **áskeyti**, *n.* aatak, aatsøknad. **áskilnaðargrein**, *f.* trættemaal. **áskilnaðr**, *m.* skilnad; trætta.

asklimar, *f. pl.* aske-greiner.

áskora, áskoran, *f.* uppmaning.

áskot, *n.* skjoting (paa).

askr, *m.* **1.** ask, asketre. **2.** spjot (i Edda). **3.** baat. **4.** ask, kopp, øskja. **5.** eit maal for vaatvaror = *4 bollar*.

ask-rakki, *m.* maard.

áskrámligr, *a.* avskræmeleg (*-liga, av.*).

askran, *f.* rædsla; jfr. nyn. *askrast*, styggjast, grysja, Snm.

áskunnigr, áskunnr, *a.* skyld med æserne, gude-ætta.

áskurðr, *m.* skurd (i tre, stein og dlkt.).

askviðr, *m.* ask, asketre.

áskynja, áskynjandi, *a.* kunnig.

áslákr, *m.* hane (poet.).

áslátta, *f.* plaaga, aakast.

ás-liðar, *m. pl.* fylgjesmenn til æserne. **-megin**, *n.* aasa-styrke, gudemagt. **-megir**, *m. pl.* søner til æserne, aasa-søner. **-móðr**, *m.* aasa-mod, gude-vreide.

asna, *f.* asen (hona). **asna-kjalki**, *m.* asenkjake. **-svipa**, *f.* asensvipa. **asni**, *m.* asen (hanne).

ásókn, *f.* aatsøknad, aatak; klaga (for retten). **ásóknarmaðr**, *m.* klagar, saksøkjar.

áspyrna, *f.* spark (poet.).

áss, *m.* (*gen. ásar* og *áss*; *nom. pl. æsir*, *akk. pl. ásu*) aas, heidensk gud.

áss, *m*. II. **1.** aas, bjelke. **2.** sprit, spristake. **3.** aas, bergaas.

áss, *m*. III. eina i terningspel.

assali, *m*. = *ársali*.

ásstubbi, *m*. stubbe, stykke av ein aas.

ást, *f*. kjærleik, elsk, elskhug (*aast*, N. Folkev.) *hafa ást á e-m*, halda av ein; *fella ást við*, *leggja ást við e-n*, hugleggja ein.

ástaða, *f*. paastand.

ástalauss, *a*. kjærleikslaus. **ástar-andi**, *m*. kjærleiks ande. **-angr**, *m*. elskhugs sorg. **-auga**, *n*. kjærlegt auga. **-band**, *n*. elskhugsband. **-boð**, *n*. kjærleiks-tidend. **-boðorð**, *n*. kjærleiks-bodord. **-bragð**, *n*. kjærleiks-gjerning. **-brimi**, **-bruni**, *m*. glødande elsk. **-drykkr**, *m*. elskhugsdrykk. **-eldr**, *m*. elskhugs eld. **-embætti**, *n*. kjærleiks tenesta, sælebot, beine. **-félag**, *n*. kjærlegt lag. **-fundr**, *m*. kjærlegt møte. **-fýst**, *f*. hug til kjærleik. **-gerningr**, *m*. kjærleiks-gjerning. **-grein**, *f*. slag av kjærleik. **-gyðja**, *f*. elskhugs-gudinna. **-harmr**, *m*. kjærleikssorg. **-hiti**, *m*. kjærleiks varme. **-hugi**, **-hugr**, *m*. **-hygli**, *n*. kjærleg hug, elskhug. **-ilmr**, *m*. kjenning av elskhug, kjensla av kjærleik. **-kveðja**, *f*. kjærleg helsing. **-kveika**, *f*. det som kveikjer elskhugselden. **-lauss**, *a*. kjærleikslaus. **-leysi**, *n*. skort paa kjærleik. **-lof**, *n*. lovprising av kjærleik. **-logi**, *m*. elskhugsloge. **-mark**, *n*. merke, teikn paa kjærleik. **-sigr**, *m*. kjærleiks siger. **-snæðingr**, *m*. kjærleiksmaaltid. **-þjónasta**, *f*. kjærleiks tenesta. **-þokki**, *m*. kjærleiks hugnad, kjærleik. **-várkunn**, *f*. kjærleiks tolsemd. **-vél**, *f*. midel, raad til aa faa einkvar til aa elska seg, elskhugs-raad. **-vekka**, *f*. kjærleiks dogg. **-verk**, *n*. kjærleiks-gjerning. **-vili**, *m*. kjærleg vilje. **-œði**, *n*. styrlaus elsk. **ástavili**, *m*. elskhugs-krav. **ástblindr**, *a*. blind av elsk. **ástbundinn**, *a*. hugteken i (*af e-m*).

ástemma, *f*. dam, stemma i elv.

ást-fenginn, *a*. = *ástbundinn*. **-folginn**, *a*. elska, huglagd. **-fóstr**, *n*. kjærleg uppfostring. **-frændkona**, *f*. kjær frenka. **-gjǫf**, *f*. kjærleiks gaava, elskhugs-gaava. **-góðr**, *a*. som er mykje umtykt, elska. **-hollr**, *a*. kjærleg mot (*e-m*). **-hugi**, *m*. kjærleg hug.

ástig, *n*. stiging paa, stig.

ást-kynni, *n*. kjærleg fagning. **-lausliga**, *av*. utan kjærleik. **-lauss**, *a*. = *ástarlauss*. **-leiki**, *m*. kjærleik. **-leysi**, *n*. skort paa kjærleik. **-maðr**, *m*. ven. **-ráð**, *n*. kjærleg raad.

ástríðari, *m*. mot-stridar, motstandar.

ást-ríki, *n*. stor kjærleik. **-ríkr**, *a*. rik paa kjærleik. **-samligr**, **-samr**, *a*. kjærleg (*-liga*, *av*.). **-semd**, *f*. kjærleg hug. **-semdarfrændsemi**, *f*. kjærleg skyldskap. **-semdarráð**, *n*. kjærleg raad. **-semdarverk**, *n*. kjærleg gjerning. **-semdarvinátta**, *f*. kjærleg venskap. **-semi**, *f*. kjærleg hug, kjærleik. **-sæld**, *f*. manntokka. **-sæll**, *a*. vensæl, vellika. **-tryggr**, *a*. tru i kjærleik. **-þokki**, m. kjærleik.

ástúð, *f*. (for *ásthugð*) kjærleik, elsk. **ástúðar-frændsemi**, *f*. kjærleg skyldskap. **-vinr**, *m*. trufast ven. **ástúðigr**, *a*. elska, umtykt. **ástúðligr**, *a*. elskeleg, verd aa elska.

ástugr, *a*. kjærleg.

ástunda, *v*. (*að*) stunda, traa etter. **ástundan**, *f*. stunding, traa, stræving; ans, gaum; etling.

ást-vina, *f*. kjær vena, hjarteven. **-vinátta**, *f*. kjærleg venskap. **-vinr**, *m*. kjær ven, hjarteven.

ásýn, *f*. = *ásjón*.

ásýna, *v*. (*nd*) syna, visa.

ásýnd, *f*. skoding; skapnad, utsjaanad; andlit, aasyn; fyrebering, paafund.

ásýniligr, *a*. audsynt. **ásýnis**, *av*. i utsjaanad, aa sjaa til.

ásynja, *f*. heidensk gudinna (gydja), aasynja.

ásýnn, *a*. sjaaande, synleg.

ásætiskaup, *n*. leiglendingsavgift (paa Hjaltland).

ásœkni, *f*. aakliv, aagang.

at, ogso *át* (trøndsk fyre 1250) og *aþ* (isl.) *præp*. **A.** med akk. etter; *leifa at sik*, leiva etter seg.

B. med dativ. **1.** aat, burt imot, imot; *koma at landi*. **2.** til, aat; *verða at engu*, verta til inkje; *erfingi at e-u*, erving til eitk. **3.** etter; *hverr at ǫðrum*, den eine etter hin; *spyrja at e-u*. **4.** for; *at mǫrk*, for ei mark (pris). **5.** hjaa; *kaupa at e-m*. **6.** hjaa, ved (um stad); *at baki e-m*, attanfor ein; *at Steinkerum; at honom dauðum*, daa han var daud. **7.** ved, um (um tid); *at sumri*, til

sumars (kjem). **8.** etter, paa, i; *draga at hárinu,* etter haaret. **9.** etter, imot, i høve til; *at því,* imot det, i høve til det. **10.** etter, burtetter; *at þjóðveg,* etter aalmannvegen. **11.** etter, i samstaving med; *at lǫgum,* etter logerne. **12.** paa, i, med umsyn til; *heill at viti, krankr at líkami,* frisk paa vitet, sjuk i kroppen. **13.** paa, i (um stad); *áboti at Munklífi,* abbet i Munkeliv kloster. **14.** med dat. av eit adjektiv i neutr. = adverb paa *-liga*; *at réttu,* med rette (= *réttliga*).

C. med genitiv: *at e-s,* hjaa einkvar, i hans hus eller heim; *ganga at staðar* = *ganga at alfreka* (sjaa dette).

at, partikel **A. 1.** aa, til aa (framfor inf.) *ætla at fara*; *ganga at finna;* fell oftaste burt etter sume verb: *kunna, munu, skulu* ofl. **2.** at (med ei setning etter i indik. eller konj. og ofte saman med av. præp. pron.) *svá at,* so at, *þó at,* endaa um, *eptir at, því at,* di at, for di. **3.** so at. **4.** endaa um. **5.** *áðr at,* fyrr enn. **6.** at (framfor ei setning med prædikatet i imperativ); *þat býð ek at þú far,* at du fer.

B. 1. dess, di (framfor komparativ); *at meirr* (ogso *þess at m., því at m.*) di meir; i andre leden kann staa *at, er* eller *sem: þu ert maðr at verri, er þu hefir þetta mælt,* du er so mykje verre til kar som du hev sagt dette. **2.** som (= det relative *er*); *sá at,* den som, *þegar at,* so snart som.

at, neittande partikel, etterhengd verb (= *a*); *var-at,* var ikkje.

at, *n.* eggjing, etjing; *pl.* etsande smyrsl.

át, *n.* eting, aata (aat); mat.

ata, *v.* (*að*) eggja, kveikja upp (jfr. nyn. *ata,* etja. Ned. Rbg.) *atast, v. r.* hengja seg ved (*á e-n*).

áta, *f.* aata, eting; aata, aat.

átak, *n.* aatak, røyving; fyretak, tiltøkje. **átaka,** *f.* taking (paa), røring (ved).

átala, *f.* aatal, aamæle, lastord.

atall, *a.* atall, leid, meinsam.

átan, *m.* føda, mat.

atatata, *interj.* hututu.

at-beini, *m.* beine, hjelp.

at-blástrarmaðr, *m.* tilstørar, øsar. **-bót,** *f.* umbot, vøling.

at-búnaðr, *m.* røkt. **-burðalauss,** *a.* tidendlaus. **-burðr,** *m.* **1.** tilburd, hending. **2.** høve fall, maate; slumpehøve; *með hverjum atburðum,* paa kva maate; *af atburð,* av eit hende; *með atburð,* maahenda. **3.** aatsøknad, aatak. **4.** vaagnad, faare. **5.** aatburd, aatferd, faktor. **-djúp,** *n.* braa-djup (attmed land). **-djúpr,** *a.* braadjup, nærdjup, tverdjup.

at-dráttarmaðr, *m.* avlesam, bergsam mann. **-dráttr,** *m.* **1.** umsut med aa skaffa i hus, arbeid; tilhjelp. **2.** tilføre. **-dugnaðr,** *m.* hjelp. **-eggjan,** *f.* eggjing, tilstøring.

átekja, *f.* meining um ei sak. **átekning,** *f.* taking (paa); kjenning (sans). **átekt,** *f.* **1.** meining. **2.** taking (paa).

at-fall, *n.* fløding (i sjøen). **-fang,** *n.* tilfang; forraad.

atfanga-dagr, *m.* fyrebuings-dag, dagen fyre ei høgtid. **-kveld,** *n.* fyrebuings-kveld, kvelden fyre ei høgtid. **-lauss,** *a.* snaud for det ein treng til uppehelde. **-maðr,** *m.* avlesam mann.

atfangs-, sjaa *atfanga-*.

átfár, *a.* som hev lite mat.

atfarar-dómr, *m.* dom som gjev rett til utpanting hjaa skuldmannen. **-lauss,** *a.* fri for aagang. **-þing,** *n.* eit ting som gjev kravsmannen *atfarardómr*.

atferð, *f.* **1.** aatferd; tilferd; fyretak. **2.** yverfall; utpanting.

atferðar-bót, *f.* besning i aatferd. **-góðr,** *a.* som fer fint fram, skipeleg. **-leysi,** *n.* tiltaksløysa. **-maðr,** *m.* tiltaksam mann.

at-ferðast, *v.* (*að*) ferdast. **-ferði,** *n.* aatferd. **-ferðligr,** *a.* tiltaksam.

at-ferli, *n.* aatferd, maate, lag; fyretak; plaaga. **-flutning,** *f.* tilførsla.

atfram, *præp.* frametter (med dat.).

átfrekr, *a.* matfrek, graadug, mat-ør.

at-fréttarmaðr, *m.* etterspyrjar. **-fundull,** *a.* aatfinnsam, aatfundig. **-fylgi,** *n.* **-fylgja,** *f.* studnad. **-fyndiligr,** *a.* lastande, klandrande. **-fyndli,** *f.* hug til aa finna aat, klandre-lyst. **-fœrast,** *v. r.* (*rð*) taka til med eitkvart, gjera. **-fœrsla,** *f.* verksemd, idn; tiltak, aatferd; jfr. *aatførsla* Sogn. **-fœrslamaðr,** *m.* tiltaksam mann.

at-fǫr, *f.* aatferd; yverfall, aatak; utpanting. **-ganga,** *f.* **-gangr,** *m.* **1.** aatsøk-

nad. **2.** medhjelp. **-gangsmikill**, *a.* hæv til aa gjera eitk.

atgeirr, *m.* atgeir (eit slag spjot).

atgengiligr, *a.* tilgjengeleg.

atgerð, *f.* tiltøke; tiltak; aatgjerd, vedgjerd (ogso hemn).

atgerða-lauss, *a.* som ikkje vert gjort noko ved. **-maðr**, *m.* **1.** dugande, drivande kar. **2.** ein som fæst med lækjarkunst; jfr. nyn. *aatgjerdskall.*

atgerðar-mikill, a. tiltaksam. **-vinr**, *m* ven i gjerning.

atgervi, *f.* og *n.* dug, dugleik. **atgervimaðr**, **atgervismaðr**, *m.* dugande kar.

at-geyminn, *a.* gaaig, umhugsam. **-geymsla**, *f.* umhug, aathug.

átgirni, *f.* mat-graade, ov-eting.

atgǫngumikill, *a.* tiltaksam, ihuga paa aa gjera eitk.

athafnar-lauss, *a.* gjerandslaus, havandslaus. **-maðr**, *m.* tiltaksam mann.

athald, *n.* sjølvtøyming; sjølvspekjing fraahald (i mat og drykk).

athalds-maðr, *m.* ein som spekjer seg sjølv, et og drikk lite (asket). **-taumr**, *m.* fraahalds-tvang (i mat og drykk).

at-hjúkan, *f.* røkt. **-hlátr**, *m.* aatløgje, spott. **-hlaup**, *n.* yverfall, aatsøknad. **-hlœgi**, *n.* aatløgje. **-hlœgiligr**, *a.* løgleg.

athuga-lauss, *a.* gaumlaus, gaalaus. **-leysi**, *n.* gaumløysa, gaaløysa. **-liga**, *av.* med aathug. **-lítill**, *a.* tankelaus, stutt-tenkt. **athugall**, *a.* gaumsam, gaaig; var.

athuga-maðr, *m.* tenksam, gaumsam mann. **-samligr**, *a.* gaumsam, tenksam; merkande, verd aa merka seg (*-liga, av.*). **-samr**, *a.* gaumsam, merksam. **-verðr**, *a.* verd aa merka, merkande. **athugi**, *m.* aathug, gaum: *leiða e-t athuga*, tenkja etter. **athugliga**, *av.* med aathug.

athvarf, *n.* **1.** aatvik, tilnærming; *gera a. við e-n*, ganga burt aat, tala til. **2.** bisn.

athyggja, *f.* **athygli**, *f.* og *n.* gaum, aathug.

athyllast, *v. r.* (*lt*) hylla seg til, vera holl, tru imot ein (*e-n*).

athæfi, *n.* aatferd, framferd. **athæfiligr**, *a.* høveleg, sømeleg.

at-hǫfn, *f.* fyrehav, gjerning; aatferd. **-kall**, *n.* krav. **-kast**, *n.* slengjeord, vondord. **-koma** (og *-kváma*) *f.* tilkoma, aatkoma; plaaga, aakast. **-kominn**, *a.* faren, stadd; medfaren, tilreidd.

atkvæða-lauss, *a.* som ikkje er tauvra eller forgjord. **-maðr**, *m.* ein mann som talar um eitk. **-mikill**, *a.* som vil hava eit ord med i alt.

atkvæði, *n.* **1.** uttale. **2.** ord; ordelag; serleg ord med trolldoms-magt, ogso yvernaturleg evna. **3.** meining, dom, bodord. **4.** ting, emne til aa tala um.

atlaga, *f.* aatleggjing; aatsøknad (helst til sjøs).

at-lát, *n.* etterlæta. **-látsamr**, *a.* etterlaaten. **-mæli**, *n.* vondord, lastord.

átraðalauss, *a.* fri for trakk.

at-rás, *f.* aatsøknad, aatak. **-reið**, *f.* riding burtaat eller mot, aatsøknad (fraa hesteryggen); turnering. **-reiðaráss**, *m.* uppreist aas eller stong til aa rida mot.

at-rekandi, *m.* umsut. **-renna**, *f.* aatrenne, snora. **-rennulykkja**, *f.* rennelykkja. **-riðsklauf**, *f.* løyve for skalden til aa gaa utanum ymse reglar.

átroð, *n.* **átroði**, *m.* trakking, nedtrakking.

atróðr, *m.* roing burtaat, aatror.

átrúnaðarmaðr, *m.* mann som trur paa eink. (*e-s*).

átrúnaðr, *m.* tru, trudom, religion.

atsamr, *a.* trættekjær.

atseta, *f.* **atsetr**, *n.* sæte, helde, bustad.

at-skelking, *f.* spott. **-skiljanligr**, *a.* ulik. **-skjaldaðr**, *a.* skjoldsett, skjoldbudd. **-skjótaðr**, *a.* stadd, komen. **-sókn**, *f.* tilsig av folk; aatsøknad. **-sóknarmaðr**, *m.* ein som tek paa ein annan, aatakar. **-spurning**, *f.* spurnad. **-staða**, *f.* nærvære, hjelp; deiltaking i; aagang. **-staddr**, *a.* stadd, faren. **-stuðning**, *f.* **-stuðningr**, *m.* **-stǫð**, *f.* hjelp, studnad.

atsugr, *m.* *bora frekan atsug til e-s*, hava graadig hug paa.

atsvif, *n.* tilhøve.

átt, *f.* = *ætt.*

átta, *num.* aatte. **áttandi**, *num.* aattande.

áttar-auki, *m.* auking av ætti. **-mót**, *n.* skyldskap. **-œksling**, *f.* øksling av ætti.

áttaskipan, *f.* skiping av himmelsætterne (nord, sud etc.).

áttatigi, áttatíu, *num.* aatteti.

áttbogi, *m.* ættlina, ættlegg.

attekinn, *a.* stadd, faren. **attekt,** *f.* tilstand.

áttfeðmingr, *m.* eitk. som er aatte famnar (helst umkring).

átthagi, *m.* ættar-grend.

atti, *a.* trættekjær.

átti, *num.* aattande; *átti dagr jóla,* aattande dag jol. **áttján,** *num.* attan.

áttjándi, *num.* attande. **áttjánsessa,** *f.* skip med 18 toftor.

átt-konr, *m.* ætting, skylding (poet.). **-leri,** *a.* vanætta.

áttmæltr, *a.* som hev 8 *mál,* eit i kvar verserad (um versemaal, sjaa *mál*).

áttniðjungr, áttniðr, áttrunnr, *m.* skylding, ætting.

áttrœðr, *a.* paa aatteti (t. d. aar).

áttstafr, *m.* skylding, ætting.

áttstrendr, *a.* aattekanta. **áttugandi,** aattiande.

áttungr, *m.* I. ætting.

áttungr, *m.* II. aattandepart; aattung (aattandeparten av fylke eller bygd.) **áttungsbœndr,** *m. pl.* bønderne i ein aattung. **-kirkja,** *f.* kyrkja for ein aattung.

áttvísi, *f.* ættarkunna.

átt-æringr, *m.* aattæring (baat). **-ærr,** *a.* med aatte aarar.

attǫnn, *f.* bite, hoggtonn.

átuþýfi, *f.* mat-stuld.

at-veizla, *f.* studnad. **-verknaðr,** *m.* arbeid (med). **-vígi,** *n.* aatak; saar. **-vik,** *n.* **1.** umstødor; aatferd. **2.** aatvik, ettergjevnad. **3.** aatak, aatsøknad. **-vinna,** *f.* arbeid; studnad; livberging. **-vinnulauss,** *a.* vanraadd. **-vist,** *f.* nærvære (helst ved ein strid, eit draap). **-vistarmaðr,** *m.* ein som hev vore med ved eit draap; deiltakar. **-yrða,** *v.* (*rð*) gjeva ein vondord. **-yrði,** *n.* vondord.

átǫlulauss, *a.* som ikkje vert paatala. **áþekkr,** *a.* lik (*e-m*). **áþéttarorð, áþettisorð,** *n.* slengord, krenkjande ord. **áþjá,** *v.* (*áð*) trælka, gjera til træl. **áþján,** *f.* trælking; plaaga. **áþjánarok,** *n.* trældoms-ok. **áþrætni,** *f.* trætta. **áþyngð,** *f.* tyngjing, nedtyngjing.

auð-, eit fyrefeste (præfiks) framfor perf. part. og adjektiv, og som tyder at eitk. er lett, uvandt, snart aa gjera; t. d. *auðfundinn,* lett aa finna; jfr. nyn. *aud-.*

auða, *f.* øyda, audn.

auð-bœnn, *a.* snarbeden. **-fenginn, -fengr,** *a.* snarfengen. **-fyndr,** *a.* snarfunnen. **-fœrr,** *a.* lett aa koma fram paa (eller fram til).

auðga, *v.* (*að*) gjera rik, rika.

auð-gætligr, -gætr, *a.* lett aa faa i; ring, veik.

auð-herbergi, *n.* rikt hus. **-heyrt,** *a. n.* audhøyrt, lett aa høyra. **-hóf, -hæfi,** (*-æfi*), *n.* rikdom.

auðigleikr, *m.* rikdom. **auðigr** (og *auðugr*) *a.* rik.

auðinn, *a.* auden, lagen, fastsett (etla) av lagnaden; bruka mest i neutrum: *auðit; e-m verðr e-s auðit,* ein er eitk. lage.

auð-kendr, *a.* audkjend, lettkjend. **-kenni,** *n.* kjennemerke. **-kenniligr,** *a.* audkjend, lettkjend. **-keyptr,** *a.* lett aa kaupa, udyrt. **-kumall,** *a.* veik, saar. **-kvaddr,** *a.* snarbeden.

auð-kvisa, *f.* **-kvisi,** *m.* sjaa *aukvisi.*

auðkvæðr, *a.* vægjen, viljug.

auðkýfingr, *m.* rikmann.

auð-kymli, *f.* veikleik. **-látinn,** *a.* tydsleg, tyd. **-lattr,** *a.* lett aa telja fraa, stogga. **-legð,** *f.* rikdom. **auð-ligr,** *a.* **1.** som ein kann øydeleggja; audsleg (poet.). **2.** blid, sæl (um lagnad). **auð-maðr,** *m.* rikmann. **-mildingr,** *m.* gjevmild mann, gjæving.

auð-mjúkr, *a.* **1.** viljug, lett aa greida. **2.** audmjuk. (*-liga, av.*). **-munaðr,** *a.* lett aa minnast. Fm. IV, 249. **-mýkja,** *v.* (*kt*) **1.** styra, tøyma. **2.** audmykja. **-mýkt,** *f.* audmykt.

auðn, *f.* **I. 1.** øyding; *i auðn,* i øyda. **2.** audn, audleik, tomleik.

auðn, *n. og f.* **II.** audn, ubygd jord, rudning.

auðna, *v.* (*að*) upers. *e-s auðnar,* eitk. er lage, etla av lagnaden. **auðna,** *f.* I. lagnad; lukka; jfr. *audn,* lukka. Sogn.

auðna, *f.* II. øyda, skort.

auðnar-glutr, *n.* utøyding. **-hús,** *n.* hus paa ei audn (sjaa *auðn,* f. II); øydehus. **-maðr,** *m.* øydar, spillar. **-óðal,** *n.* ein øydd odel. **-sel,** *n.* hytta paa ei audn (sjaa *auðn* II). **-staðr,** *m.* øydestad.

auðnu-bragð, *n.* lukka. Nornag. 78 5.

-lauss, *a.* lukkelaus. **-maðr**, *m.* lukkefugl. **-samliga**, *av.* lukkeleg.

auð-næmiligr, **-næmligr**, *a.* som synest lettlærd. **-næmr**, *a.* snarlærd, lettlærd.

auðr, *a.* aud, snaud, tom.

auðr, *m.* rikdom, nøgd. **auðráð**, *n.* nøgdi av gods.

auð-ráðinn, *a.* lett aa tyda; lett styrd. **-ráðr**, *a.* lettvik, viljug.

auð-rann, *n.* rikt hus. **-ræði**, *n.* rikdom. **-salir**, *m. pl.* rike salar.

auð-sénn, *a.* audsedd, lett aa sjaa. **-skaddr**, *a.* lett aa skada (Eg. 321s). **-skilligr**, *a.* uvand aa skyna, greid. **-skreiðr**, *a.* snarsiglande. **-skœðr**, *a.* veik, saar. **-sóttligr**, *a.* som synest lett aa taka eller naa. **-sóttr**, *a.* lett aa taka eller naa; viljug.

auðstafr, *m.* rikmann (poet.).

auð-sveipr, *a.* snarbeden. **-sýna**, *v.* (*nd*) syna, peika ut. **-sýnast**, *v. r.* verta klaar. **-sýnligr**, *a.* audsynleg, berrsynleg (*-liga, av.*). **-sýning**, *f.* framsyning, utgreiding. **-sýnn**. *a.* audsynt, lett aa sjaa. **-sæligr**, *a.* audsynleg, tydeleg (*-liga, av.*). **-sær**, *a.* audsedd, tydeleg (*-sæliga, av.*). **-trúa**, **-trúinn**, *a.* godtruen. **-tryggi**, *f.* godtruenskap. **-tryggr**, *a.* godtruen, einfaldig. **-þreifligr**, *a.* lettvint.

auðufenginn, *a.* lettfengen.

auðván, *f.* von um lukka (poet.).

auð-velda, *v.* (*ld*) telja fort, segja at eitk. er lett aa gjera. **-veldaverk**, *n.* lettvint arbeid, smaating (aa gjera). **-veldi**, *n.* lettvinna, lette. **-veldligr**, *a.* lettvint, vandelaus (*-liga, av.*). **-veldr**, *a.* vandelaus, lett; viljug (*-veldla, av.* Hom. 55₂).

auðvinr, *m.* gjevmild ven (poet.).

auðvirða, **auðvirði**, **auðvirðiligr** ofl. sjaa *auvirða* etc.

auð-víss, *a.* lett aa skyna. **-vitat**, *a. n.* lett aa vita. O. H. 165₁₀.

auðæfi, **auðœfi**, *n.* sjaa *auðhóf.*

aufi, *interj.* au! øye meg!

aufúsa, *f.* **1.** hug (paa, til). **2.** takk, takksemd; *kunna e-m aufúsu*, takka ein.

aufúsu-gestr, *m.* fagna-gjest. **-lauss**, *a.* takklaus, utakksam. **-orð**, *n.* takking. **-svipr**, *m.* blidlæte.

auga, *n.* **1.** auga; *bregða* (eller *leiða*) *augum til e-s*, kasta auga paa, skoda burt paa; *bregða augum í sundr*, lata upp augo; *láta augum aptr*, leggja atter augo; *vaxa e-m í augu*, gjera ein evsam eller tvilraadug. **2.** auga (paa kvernstein, terning o. m.)

auga-bora, *f.* augnehola. **-brá**, *f.* braa, augnehaar. **-bragð**, *n.* augnebragd, augnekast; augneblink; augneglis, laatteløgje. **-bragðligr**, *a.* som varer berre ein augneblink; radig, som kjem straks. **-gjǫf**, *f.* auge-gaava. **-karl**, *m.* mjødmeskaal. **-sjáldr**, *n.* augnagle, pupill. **-staðr**, *m.* augnehola. **-steinn**, *m.* augnestein. **aug-brá**, *f.* = *augabrá*. **-dapr**, *a.* dimsynt, dimmøygd. **-lit**, *n.* augleite, augnesyn. **-ljós**, *n.* augnesyn; *koma í a.* koma til synes. **-ljóss**, *a.* klaar, tydeleg. **augna-bending**, *f.* augneferd, augnekast. **-bragð**, *n.* = *augabragð*. **-fagr**, *a.* vænøygd. **-fullr**, *a.* full av augo. **-gaman**, *n.* gaman for augo. **-kast**, *n.* augnekast. **-lag**, *n.* augnelag. **-mein**, *n.* augnemein, aug-illska. **-myrkvi**, *m.* dimsyn. **-sjáldr**, *n.* = *augasjáldr*. **-skot**, *n.* augnekast; augnemaal. **-steinn**, *m.* augnestein. **-sveinn**, *m.* ein som tener hjaa, leider ein blind. **-tár**, *n.* taara. **-þungi**, *m.* svevn-tunge. **-verkr**, *m.* augneverk.

? augr, *m.* (skrive *ogr*) auger, ur (fisk). Sebastes Norvegicus.

aug-sjándi, *præs. partic.* som ser paa. **-sjón** (og *-sýn*) *f.* augnesyn. **-súrr**, *a.* surøygd. **-sýnast**, *v. r.* (*nd*) syna seg, verta klaar. **-sýniliga**, *av.* synleg. **-sýnn**, *a.* klaar, tydeleg.

augurr (eller *ǫgurr*) *m.* eit slag klædeplagg.

auk, *av.* og *konj.* **1.** som er att, yverlaups. **2.** ogso, òg, au (*aug*, Li. Sfj.) **3.** og.

auka, *v. st.* (ogso *að*) auka, ofsa; leggja til: *eykr hǫlfu*, det vert ein gong til so stort.

auka-gerð, *f.* tarvløysa, „sjavvild“. **-hlutr**, *m.* auke, aukemun; *at aukahlut*, umfram det. **aukan**, *f.* auking. **aukanafn**, *n.* aukenamn, uppnamn. **aukandligr**, *a.* rikleg. **aukasmíði**, **aukaverk**, *n.* tarvlaus gjerning.

auki, *m.* auke; tidn (sæde av dyr); avkjøme; grøde; rentor; styrke.

auk-nefna, *v.* (*nd*) kalla ein med uppnamn. **-nefni**, *n.* uppnamn; utnemne.

aukning, *f.* auking; *aukning fræs*, tidn (sæde av dyr).

aukr, *m.* auke; *at auk,* dessutan.

aukvisi, *m.* (ogso *auðkvisi*) avrak i ei ætt, stakar.

auma, *f.* medynk; *sjá aumu á e-n,* tykkja synd i, vaarkunna ein. **aumhjartaðr**, *a.* hjartemjuk, medynksam. **aumingi**, *m.* arming, stakar. **aumka**, *v.* (*að*) ynka. **aumkan**, *f.* ank, klaging. **aumleikr**, **aumligleikr**, *m.* stakarsdom, naudardom. **aumligr**, *a.* aumleg, syndleg (*-liga, av.*). **aumr**, *a.* aumleg, ulukkeleg, fatig. **aumstaddr**, *a.* ille faren, ille stadd.

aur- finn me i handskrifterne ofte i staden for det meir vanlege *ør-* i samansetningar, t. d. *aurvasa, a.* for *ørvasa* (ovgamall). Slike ord er her upptekne under *ør-* eller sideformi *or-*.

aura-burðr, *m.* jordleiga, avgift av leigd jord. **-dagr**, *m.* betalingsdag. **-gnótt**, *f.* nøgdi av gods. **-lag**, *n.* penge-verde, varetakster. **-lán**, *n.* gaava i gods. **-lógan**, *f.* pengeøyding. **-lykt**, *f.* betaling. **-skortr**, *m.* pengeskort. **-stefna**, *f.* møte til betaling. **-taka**, *f.* det aa taka mot betaling. **aur-borð**, *n.* andre bordet fraa kjølen. **-falr**, *m.* fal eller holk paa den attare enden av eit spjotskaft. **-gata**, *f.* grusveg, aurveg. **-glasir**, *m.* gullring; *Eir aurglasis,* kvende (Edda).

aurigr, *a.* full av driv (væta).

aurr, *m.* væta; vaat sand; aur.

aurriða-net, *n.* aure-net, auregarn. **-vél**, *f.* vel, greida til aa fanga aure. **aurriði**, *m.* aure (fisk).

aur-skór, *m.* hestesko. **-skriða**, *f.* jordskrida.

ausa, *v. st.* **1.** ausa (*e-u*)*; ausa barn vatni,* ausa vatn paa barnet. **2.** spenna, ausa (um hestar). **ausa**, *f.* ausa. **ausker**, *n.* auskjer, ausfat.

ausla-bót, *f.* **-gjǫld**, *n. pl.* skadebot.

ausli, *m.* sjaa *auvisli.*

austan, *av.* **1.** austan, fraa aust (soleis ogso fraa Norig til Island, motsett: *utan*). *fyrir austan, præp.* austanfor (med akk. og dativ). **2.** aust, auster, i aust. **3.** austanfor (med gen.).

austanferð, *f.* ferd austanfraa. **-koma**, *f.* koma austanfraa. **-maðr**, *m.* mann austanfraa. **-veðr**, *n.* austanvêr. **-verðr**, *a.* som vender mot aust; *um a.* austanvert av. **-vindr**, *m.* austanvind.

austarr, *av. komp.* (*austast, sup.*) austarleg (*-arliga, av.*).

aust-firðingr, *m.* mann fraa austfjordarne (paa Island). **-firðir**, *m. pl.* austfjordarne (paa Island). **-firzkr**, *a.* som eig heime i austfjordarne.

austker, *n.* = *ausker.*

aust-maðr, *m.* austmann, ein som bur i aust (paa Island og Orknøyarne ein mann fraa Norig).

austmál, *n.* sjaa *austrmál.*

austr, *m.* (*gen. sing. austrs*) auster, ausing; auster, ausevatn.

austr, *n.* auster, aust, austerætt. **austr**, *av.* auster, aust; *austr* vart bruka um stemna fraa stader nordanfjells og vestanfjells til stader sunnanfjells; soleis for dei fraa Nidaros *austr til Óslóar.*

austr-átt, *f.* = *austrætt.* **-biti**, *m.* tverbjelken (biten) ved ausromet i skip.

austrfarar-knǫrr, *m.* **-skip**, *n.* knorr, skip som sigler i *austrferð.*

austr-ferð, -fǫr, *f.* ferd til landi i aust, austerferd. **-halfa**, *f.* austsida, austparten; *austrhalfa heimsins,* Asia; austerlandi. **-hǫlfuþjóð**, *f.* folk i austerland. **-kendr**, *a.* austleg, austrøn. **austr-ligr**, *a.* austleg. **austr-lǫnd**, *n. pl.* austerlandi.

austrmál, *n.* tidi til aa ausa skipet, austertid.

austroka, *v.* (*að*) øyda burt (*e-u*).

austrríki, *n.* rike som ligg i aust (um India, Russland ofl.)

austrrúm, *n.* ausrom.

austrvegr, *m.* austkanten; landet i aust, øystresjølandi (austerveg), ogso um austerlandi.

austrvegs-konungr, *m.* konge i austerlandi. **-maðr**, *m.* mann fraa øystresjølandi. **-ríki**, *n.* rike i austerlandi.

austr-vindr, *m. pl.* aust-vendar (folk fraa Aust-Vendland). **-ætt**, *f.* austerætt, austkanten.

austrœnn, *a.* austrøn; som kjem austanfraa, t. d. *a. viðr* (paa Island) timber austanfraa, fraa Norig.

austskota, *f.* auskjer (jfr. nyn. *skota,* mjølskovl).

au-virða, *v.* (*rð*) svivyrda, avhalla. **-virðast,** *v. r.* gjera seg til stakar. **-virði,** *n.* (og *-virð, n.*) **1.** lyting, skade. **2.** stakar; jfr. nyn. *audvyrde, n.* eitkvart vanvyrdelegt, veikt. **-virðiligr,** *a.* stakarsleg. **-virðismaðr,** *m.* stakar, vanmenne. **-virðskapr,** *m.* stakarskap.

auvisli, *m.* skade; skadebot.

ávalt, *av.* alltid, i eino.

ávanr, *a.* som vantar, vantande; *e-s er ávant,* eitk. vantar. **ávarðr,** *a.* kjær. **ávarp,** *n.* gissing, skyn.

ávaxta, *v.* (*að*) gjera bateleg, fruktberande, dyrka (jordi); *ávaxtast, v. r.* øksla seg, veksa til. **ávaxta-lauss,** *a.* **1.** voksterlaus, fruktlaus, skrinn. **2.** rentefri. **3.** umaateleg. **-ligr,** *a.* bateleg. **ávaxtan,** *f.* tilvokster. **ávaxtar-samligr, -samr,** *a.* voksterrik, bateleg, lønsam. **-tími,** *m.* haust-tidi. **-tíund,** *f.* tiend av aarsavlingi og onnor inntekt. **ávaxta-samligr, -samr,** ofl. sjaa *ávaxtar-.*

ávaxt-lauss, -samligr, -samr, sjaa *avaxtar-.*

áveiðr, *f.* elvefiske.

áverk, *n.* **1.** arbeid. **2.** valdsverk, likamsskade. **áverka-bót,** *f.* bot for uloglegt arbeid paa annan manns jord. **-drep,** *n.* hogg eller slag som saarar. **-maðr,** *m.* ein som saarar einkvar med hogg eller slag, skadevaldar. **-mál,** *n.* sak um likamsskade. **áverki,** *m.* arbeid med eitk., jordarbeid; uloglegt arbeid og utvinning (paa annan manns jord); misgjerning, valdsverk. **áverkr,** *m.* arbeid, mest um husevøling.

áviðris, *av.* mot vinden. **ávíga,** *a.* som misser flest folk i ein strid. **áviljaðr,** *a.* viljug til, huga paa. **ávinna,** *v. st.* hava bate av. **ávinningr,** *m.* vinning, avdraatt, bate. **ávint,** *a. n.* aavint, mødesamt.

ávísa, *v.* (*að*) visa paa, peika paa. **ávísan,** *f.* tilvisning.

ávít, *n.* vondord, skjenn, aamæle. **ávíta,** *v.* (*að*) refsa, skjenna paa. **ávita,** *a.* kjend med, vis med eitk. (*e-s*). **ávítalauss,** *a.* ulasteleg. **ávitall** (og *ávitull*) *m.* merke som gjev greida paa eitk.

ávítan, *f.* refsing, skjenn. **avítanarorð, ávítaorð,** *n.* refsande ord, aatal. **ávítsamligr,** *a.* lastande, som er verd refsing. **ávítsamr,** *a.* streng, lastesjuk.

ávæni, *n.* likjende, von til.

ávǫxtr, *m.* aavokster, grøda, vokster, frukt; avdraatt (paa ein gard); renta; avkjøme.

ax, *n.* aks. **-helma,** *f.* kornstraa med aks.

axla, *v.* aksla, lyfta upp paa oksli. **axlar-bein,** *n.* akslebein, herdebein. **-liðr,** *m.* aksleled. **axl-byrðr,** *f.* byrd som ein ber paa akslerne. **-hár,** *a.* som rekk til akslerne. **axull,** *m.* Kgs. Br. 107,6 sjaa *ǫxull.*

ay, *interj.* = *auvi.*

B.

bað, *n.* bad, varmt laug. *baðast, v. r.* (*að*) bada seg.

baðferð, *f.* bading.

báði, *konj.* baade (oftast: *bæði*). **báðir,** *pron. pl.* (*báðar, f. bæði, n.*) baae.

bað-kápa, *f.* badekaapa. **-kona,** *f.* badekona. **-lokr,** *m.* badebunad.

baðmr, *m.* tre; barm.

bað-stofa, *f.* badstova. **-stofugluggr,** *m.* glugg i badstovetaket.

baga, *v.* (*gð*) trykkja, hindra S. E. 282. (jfr. *bagga* Innh. *baga,* Fær.).

bagall, bagalstafr, *m.* bispestav.

baggamaðr, *m.* mann med ein pakke.

baggi, *m.* bagge, pakke.

bagi, *m.* motstandar (poet.).

baglaðr, *a.* krokut.

bágr, *m.* baage, motstand; *ferr í bág með þeim,* dei vert usamde; *brjóta bág við, ímót,* setja seg mot; *færa ór bági,* jamna

ei sak. **bágr,** *a.* baag, hinderleg. **bág-ráðr,** *a.* tverr, bægen. **-rækr,** *a.* vand aa driva.

bak, *n.* **1.** bak, rygg; hesterygg. **2.** baksida; *á bak* (med dat.) attanfor; etter; sidan; *ríða at baki e-m,* sitja bak paa same hest.

bak, *av.* bak.

baka, *v.* (*að*) baka; steikja; baka, verma, gnika; *bakast, v. r.* baka seg.

baka, *f.* flesk.

bakara-meistari, *m.* bakarmeister. **-ofn,** *m.* bakaromn. **bakari,** *m.* bakar.

bak-bit, *n.* baktale. **-bítari,** *m.* baktalar. **-borð,** *n.* **-borði,** *m.* bakbord (paa skip). **-borinn,** *a.* bakvend, ulagleg. **-byrðingr,** *m.* mann paa bakbord sida, bakbordsmann. **-byrðr,** *f.* ryggbyrd. **-eldargerð,** *f.* arbeid ved *bakeldr.* **-eldr,** *m.* eld til aa baka seg ved.

bak-fall, *n.* **1.** fall attyver; halling attyver medan ein ror. **2.** fall av hesten. **3.** bakslag, aatak attanfraa. **-ferð,** *f.* at ein set seg paa hesteryggen. **-ferla,** *v.* (*að*) driva, reka attende. **-hlutr,** *m.* baklut (av kroppen). **-hverfast,** *v. r.* snu ryggen til. **-jarl,** *m.* bakslag, aatak attanfraa.

bakka-kolfr, *m.* butt pil (aa skjota til maals med). **-stokkar,** *m. pl.* bakkestokk, underlag for skipet medan det vert bygt.

bakki, *m.* **1.** bakke, hall. **2.** bakke, mark. **3.** bakke (paa kniv og dlkt.). **4.** skybakke, bakke.

bak-klæði, *n.* tjeld til aa klæda veggen med. **-lengja,** *f.* ryggaal, ryggstrimel av hud. **-máll, -málugr,** *a.* baktalande. **-mæla,** *v.* (*lt*) baktala, vanropa, lasta paa baket (*e-m*). **-mælgi,** *f.* **-mæli,** *n.* baktale. **-mælismaðr,** *m.* baktalar.

bákn, *n.* teikn, vitring. **bákna,** *v.* (*að*) gjera eit teikn, vitta med handi; *b. vápnum til e-s,* vitta (svinga) med vaapni til ein.

bak-sárr, *a.* ryggsaar. **-setja,** *v.* (*tt*) vanvyrda. **-skyrta,** *f.* bakstykke i skjorta, bakskjorta. **-slag,** *n.* **-sletta,** *f.* **-slettr,** *m.* bakslag, aatak attanfraa. **-stakkr,** *m.* bakstykke i kufta.

bakstokkar, *m.* = *bakkastokkar.*

bakstr, *m.* (*gen. bakstrs*). **1.** bakster, baking, steikjing. **2.** upphiting, baking, gniking. **3.** bakster, brød; kyrkjebrød. **4.** deig. **bakstr--brauð,** *n.* baka brød. **-buðkr,** *m.* øskja til kyrkjebrød. **-eldr,** *m.* bakstereld; eld til aa baka seg ved. **-hús,** *n.* hus til aa baka i, bakarhus. **-jarn,** *n.* baksterjarn (til kyrkjebrød). **-kona,** *f.* baksterkona. **-ofn,** *m.* bakaromn. **-sveinn,** *m.* svein som bakar brød.

bak-vana, *a.* klar i ryggen. **-verkr,** *m.* ryggverk.

bakverpast, *v. r.* (*pt*) snu ryggen til (*við e-u*).

bál, *n.* eld; baal, stor eld; vedlad til baal. **bála,** *v.* (*að*) brenna paa baal.

baldikin, baldrkinn (og *baldrskinn*) *n.* silkety fraa Bagdad; tjeld eller duk av slikt ty.

baldinn, *a.* stormodig, trassig.

baldr, *a.* = *ballr* (poet. Hamd. 25).

baldr, *m.* i sms. hovding (poet.).

baldrast *v. r.* (*að*) bala, kava; jfr. nyn. *baldra,* staaka.

bálfǫr, *f.* likbrenning, baalferd.

bali, *m.* bale, jamn bakke fram med strandi.

balkabrot, *n.* brot paa ein gardbolk, gjerdebrot. **balkarlag,** *n.* eit versemaal (blanding av *fornyrðalag* og *dróttkvæðr háttr*).

balkr, *m.* sjaa *bǫlkr.*

balla, *v.* (*að*) balla (saman).

ballr, *a.* fæl, faarleg, ageleg. **ballriði** (*baldriði*) *m.* ein ageleg ridar.

balsamr, *m.* balsam. **balti,** *m.* bjørn (poet.).

bamla, *v.* (*að*) tulla saman? Bós. 520.

bana, *v.* (*að*) drepa, bana (*e-m*). **bana-blóð,** *n.* blodet av ein som vert drepen (baneblod). **-dagr,** *m.* (og *-dægr, n.*) daudedag. **-drykkr,** *m.* banedrykk. **-hǫgg,** *n.* banehogg, daudhogg. **-maðr,** *m.* banemann. **-orð,** *n.* tidend um dauden, daudarord; draap; *bera b. af e-m,* drepa ein. **-ráð,** *n.* upplagd raad um aa drepa ein; *veita e-m b.* leggja upp raad um aa drepa einkvar. **-sár,** *n.* banesaar, ulivssaar. **-skot,** *n.* baneskot. **-sótt,** *f.* banesott, banebeig. **-spjót,** *n.* spjot som drep; *berast b.* staa kvarandre etter livet. **-tilræði,** *n.* aatak som vert ein til bane. **-þúfa,** *f.* tuva som vert til bane.

band, *n.* binding, band; skyldnad; *bǫnd, pl.* gudarne. **banda,** *v.* (*að*) svinga med handi.

bandamaðr, *m.* lagsmann (i eit lag av samansvorne). **bandingi,** *m.* fange. **bandvetlingr,** *m.* band umkring handlederne mot kulden, vevlung.

banel, *n.* fana, merke.

bang, *n.* staak, banking. **banga,** *v.* (*að*) banka (*á dyrr*). **banghagr,** *a.* hag med hamar og øks.

bani, *m.* daude, bane; banemann.

bann, *n.* **1.** forbjoding, forbod; hindring; *skakkr at banni,* halt til forhindring ɔ: so dei lyt stâna. Hým. 37. **2.** bann, bannstøyting; bannsetjing.

banna, *v.* (*að*) forbjoda; meinka ein eitkvart (*e-m e-t*); banna, bannstøyta. **banna,** *f.* bannstøyting. **bannaðr,** *m.* **bannan,** *f.* bannstøyting. **bannanarorð** (og *bannaðarorð*) *n.* banning, vaabøn.

bann-bǫl, *n.* bannstøyting. **-fœra,** *v.* (*rð*) bannsetja. **bannsáfelli,** *n.* bannsetjing. **bannsatkvæði,** *n.* **bannsdómr,** *m.* bannsetjingsdom; bannsetning. **bannsetja,** *v.* (*tt*) bannsetja; bannstøyta. **bannsetning,** *f.* bannsetjing. **bannsettligr,** *a.* fælsleg, styggjeleg. (*-liga, av.*). **bannsettr,** *a.* bannsett; bannstøytt. **bannslýsing,** *f.* bannlysing. **bannspína,** *f.* bannsetjings-straff. **bannsspjót,** *n.* bann-straale. **bannssǫk,** *f.* sak som det er bannsetjingsstraff for. **bannsverk,** *n.* misgjerning som ein vert bannsett for. **bannsyngja,** *v. st.* bannsetja. **bannsǫr,** *f.* bannstraale.

ban-orð, *n.* = *banaorð.* **-vænligr, -vænn,** *a.* nær dauden, feig; livhætt, faarleg for livet.

bára, *v.* (*að*) baara, bæra, verta baaregang. **bára,** *f.* baara, bylgja, alda.

barar (og *barir*) *f. pl.* baar; likbaar; likseng.

barátta, *f.* slag, slagsmaal, strid; plaaga; jfr. nyn. *baraatta,* staak. **baráttu-fullr,** *a.* stridsam. **-maðr,** *m.* stridsmann. **-samr,** *a.* stridsam.

barbérr, *m.* barbér, rakar.

barð, *n.* bard, kant, brot (t. d. hattebrot); understemne, stamn (paa farkost); skjegg.

barða, *f.* eit slag øks.

bardaga-búinn, *a.* budd til bardage; jfr. nyn. *barbue, a. n.* (Ross). **-frest,** *f.* frest, drygjing med eit slag. **-fullr,** *a.* stridsam. **-fýst,** *f.* stridshug. **-gjarn,** *a.* stridshuga. **-guð,** *n.* stridsgud. **-gyðja,** *f.* strids-gudinna. **-laust,** *av.* utan strid. **-list,** *f.* krigskunst. **-lykt,** *f.* endelykt paa eit slag. **-maðr,** *m.* stridsmann. **-stef,** *n.* tid til slag, til strid. **-stefna,** *f.* stemna til strid. **bardagi,** *m.* bardage, slag, slagsmaal, strid; plaaga.

barðhvalr, *m.* eit slag kval. (Physeter?)

barði, *m.* **1.** eit slag herskip. **2.** eit slag fisk (poet.). **3.** skjold (poet.).

barkakýli, *n.* barkekyla, halskula. **barki,** *m.* I. barke, vêrstrupe.

barki, *m.* II. storbaat.

barklauss, *a.* borklaus.

barlast, *v. r.* (*að*) kava seg fram.

barlak, *s.* bygg.

barma, *v.* (*að*); *b. sik,* barma seg, bera seg.

barmi, *m.* brôr. Edd. M.

barmr, *m.* barm, midten av ei not i sjøen; kant, bard. **barmtog,** *n.* draattartog (til aa draga ei not i land med).

barn, *n.* barn; unge (av dyr); mannsbarn, menneskje. **barna,** *v.* (*að*) gjera fremmeleg; *bǫrnuð,* partic. barna, med barn.

barna-bǫrn, *n. pl.* barneborn. **-eldi,** *n.* barneavling. **-fœri,** *n.* barnefora, barneverk. **-kensla,** *f.* det aa verta utlagd som barnefâr.

barnaldr, *m.* barnalder. **barnaleikr,** *m.* (og *barnleikr*) barneleik.

barnalinn, *a.* barnfødd. **barna-mál,** *n.* barnesak, smaating. **-messa,** *f.* barnemessa, 28de desember. **-vípur,** *f. pl.* barnespel. Ark. XIII, 370.

barn-beri, *a.* fremmeleg. **-burðr,** *m.* barnføding. **-bærr,** *a.* barnkjømd. **-dómr,** *m.* barndom. **-eigandi,** *m.* ein som hev barn. **-eign,** *f.* (ogso *barnaeign,* Sn. E. I. 114₁), barneign, det aa hava barn. **-eskja,** *f.* barnska, barndom. **-faðir,** *m.* barnfâr. **-fóstr,** *n.* barnfostring. **-fóstra,** *f.* fostermôr; jfr. nyn. *barnfostra,* barnegjenta. **-fóstri,** *m.* fosterfâr. **-fóstrlaun,** *n. pl.* **-fulga,** *f.* betaling for barnfostring. **-fullr,** *a.* fremmeleg. **-fœddr,** *a.* barnfødd. **-fœði,** *n.* fødestad. **-getnaðr,** *n.* barnføding; *fá b.* verta fremmeleg. **-gœla,** *f.* barnerim, barnetull. **-lauss,** *a.* barnlaus. **-leysi,** *n.* barnløysa. **barnligr,** *a.* barnsleg.

barns-aldr, *m.* barndom. **-bein,** *n.* barnsbein; *frá blautu barnsbeini,* fraa ein var eit

blaatt barn. **-fylgja,** *f.* etterløysn. **-hvitill,** *m.* kvitel i ei barneseng.

barn-skikkja, *f.* barnekaapa. **-skírn,** (*-skírsl*) *f.* barneskirsl, barnedaap. **-skírnarorð,** *n.* barnedaaps-ordi.

barns-móðir, *f.* barnmôr; prestefrilla. **-sótt,** *f.* fødeflagor; sengferd; *taka b.* faa barnvondt, fara i seng.

barnstokkr, *m.* namn paa ein apall i Volsungs hall. **barnsverkr, barnsýkir,** *m.* = *barnssótt.*

barn-sæll, *a.* lukkeleg til aa faa born. **-sæng,** *f.* barnseng. **-teitr,** *a.* glad som eit barn. **-ungr,** *a.* barn-ung, ung som eit barn. **-œska,** *f.* barnska, barndøme.

báróttr, *a.* baarut, ruklut.

barr, *n.* **1.** bar (paa gran, fura). **2.** bygg; *Hugins barr,* lik. **3.** tre.

barr, *a.* ferdug, budd (poet.).

barr-axlaðr, *a.* høgherda? **-skeptr,** *a.* langskjeft.

barrún (og *barún*) *m.* baron. **barrúnia,** *f.* baroni.

barsmíð, *f.* slag; slagsmaal.

bárstórr, *a.* baarestor (um sjøen); *er bárstórt,* det sjøar.

bartholomæusmessa, *f.* bardsvoka (24de august).

báru-brot, *n.* baare-kløyving **-fall,** *n.* baaregang, sjøburd. **-skot,** *n.* baare-ag, baaregang. **-stormr,** *m.* storm med store sjøar. **-stórr,** *a.* = *bárstórr.*

barviðri, *n.* barvêr, drivvêr.

bása, *v.* (*að*) bæsa, setja paa baas. **báshella,** *f.* helle-vegg millom tvo baasar.

basinn, *m.* base, kjørr (av vider, eine odl.)

basmir, *f. pl.* (eig. basmer) vev? (poet.).

báss, *m.* baas.

bassi, *m.* bjørn; jfr. nyn. *basse* um bjørn, i reglor. Tel. Sæt.

bast, *n.* bast (helst av lind); bastereip. **basta,** *v.* (*að*) basta, binda med bast.

bastarðr, *m.* **1.** frilleson. **2.** eit slag ty.

bastari, *m.* bastbindar.

bast-bleikr, *a.* bleik som bast. **-lína, -taug,** *f.* bastelina, bastetog. **-vesæll,** *a.* mykje vesall. **-øx,** *f.* eit slag øks.

basún, *m.* basun.

bátatíund, *f.* tiend av baatar.

bátfestr, *f.* fester, landtog.

bati, *m.* bate, betring; vinning.

bát-kona, *f.* kvende som ror ein baat. **-lauss,** *a.* baatlaus. **-leysi,** *n.* baatløysa. **-maðr,** *m.* mann som ror ein baat.

batna, *v.* (*að*) batna, besna, verta betre. **batnaðr,** *m.* batning, betring.

bátr, *m.* baat; *ausa bát sinn,* ausa baaten (ogso um aa lata vatnet). **báts-borð,** *n.* baatkant, rip. **-farmr,** *m.* baatfarm. **-haki,** *m.* baatshake.

bát-skip, *n.* baat. **-stafn,** *m.* baatstamn. **-tog,** *n.* fester. **-øx,** *f.* liti øks.

bauga-brot, *n. pl.* stykke, brot av ringar. **-maðr,** *m.* skylding som hev rett til aa taka eller er skyldug til aa betala bot for draap (etter Frostatingslog til og med trimenningar paa mannssida, etter Gulatingslog til og med systkinborn). **-skipti,** *n.* skifte, utbyting av bøterne for eit draap. **-tal,** *n.* upprekning av bøterne i draapssaker.

baug-bót, *f.* bot for manndraap. **-broti,** *m.* raust, gjevmild mann. **-bœtandi,** *m.* ein som betalar bot. **-eiðr,** *m.* eid ved den heilage ringen paa altaret i hovet, ring-eid. **-gildi,** *n.* bot for manndraap; dei skyldfolki som bøterne for eit manndraap vedkjem. **-gildingr, -gildismaðr,** *m.* = *baugamaðr.* **-gildr,** *a.* **1.** verna av logi, so krenkjing vert straffa med bot (*baug*). **2.** gild, godkjend (um betalings-vara). **baugr,** *m.* **1.** ring, helst av gull og sylv, bruka til betaling; baug, rund kant. **2.** bot til kongen (= 12 øyrar = $1^1/_2$ mark). **3.** bot for manndraap. **baug-reið,** *f.* vegtilsyn (eig. riding med ringar). **-rýgr,** *f.* kvende som hev rett til bot eller skyldnad til aa betala bot. **baugshelgi,** *f.* verning um ein person, so at den som gjer honom mein, lyt betala bot (*baug*) til kongen. **baug-þak,** *n.* tilleggsbot. **-þiggjandi,** *m.* ein som tek bot for draap (*baug 3*). **-variðr,** *a.* ringprydd.

bauka, *v.* (*að*) bauka (i jordi), rota, grava.

baula, *f.* ku. **baulu-fall,** *n.* kuskrott, nautsfall.

baun, *f.* bauna. **bauna-lǫgr,** *m.* baunesupa. **-reitr,** *m.* lite jordstykke til baunor, baunereit.

bauta, *v.* (*að*) slaa. **bautaðarsteinn,**

(ogsō: *bautarsteinn, bautasteinn*) *m.* bautastein.

bazt, *av.* = *bezt.* **baztr,** *a. sup.* = *beztr.*

beðja, *f.* kona, gift kvende.

beðmál, *n.* samrøda i sengi, sengrøda.

beðr, *m.* (*beðjar; beðir*) bed, underseng, bolster. **beðset,** *n. pl.* sessarne aat domsmennerne paa bymøtet. **beðseti,** *m.* domsmann (paa bymøtet).

Beiaraland, *n.* Baiern.

beiða, *v.* (*dd*) krevja, kveda paa, beda um; *beiða e-n e-s,* beda ein um eitkvart; *beiðast, v. r.* beidast, beda um. **beiðing,** *f.* beding, bøn. **beiðni,** *f.* bøn; hug, gir. **beiðning,** *f.* gir, traadom. **beiðull,** *a.* beidall, kravsam.

beimar, *m. pl.* menner, hermenner.

bein, *n.* **1.** bein, knok; *láta ganga með beini,* fara fram paa det hardaste; *bera beinin,* lata livet. **2.** bein, fot.

beina, *v.* (*nd*) **1.** beina, retta. **2.** setja i gang, faa fram, fremda. **3.** beina, hjelpa; *beina at, til* (*með e-m*). **beina-bót,** *f.* beine som gjer det hyggjelegare for ein gjest, gjestegleda.

beina-fœrsla, *f.* beinflytjing, det at daud manns bein vert flutt fraa ein nedlagd kyrkjegard til den nye. **-hrúga,** *f.* beindunge. **-lag,** *n.* beinlega, grav.

beina-maðr, *m.* ein som der er beine i, hjelpesmann. **-spell,** *n.* det som spiller, øydelegg gjeste-hyggja, glede-spille. **-þurfi,** *a.* som treng beine eller hjelp.

beinavatn, *n.* vatn som det hev lege helgenbein i.

bein-brjóta, *v. st.* beinbrjota. **-brot,** *n.* beinbrot. **-fastr,** *a. beinfast sár,* saar som gjeng til beinet. **-fiskr,** *m.* verdlaus fisk. **-gjǫld,** *n. pl.* pengebot for saar som riv laust bein. **-gróinn,** *a.* grodd fast til beinet. **-hǫgg,** *n.* hogg som gjeng til beinet.

beini, beinir, *m.* beine, hjelp; gjestmilda. **beini-samr,** *a.* beinsam, hjelpsam. **-semi,** *f.* beinsemd, hjelpsemd.

bein-knúta, *f.* knoka, beinknok. **-kross,** *m.* kross av bein. **-lauss,** *a.* beinlaus.

beinleiðis, *av.* beinleides, beint fram.

beinleiki, *m.* beine, gjestmilda.

beinn, *m.* eit slag tre.

beinn, *a.* bein, rett, rak; lett, uvand beinsam, hjelpsam.

bein-skeyti, *f.* og *n.* det aa vera beinskøyt, skjota beint. **-skeytr,** *a.* beinskøyt, visshøv.

beinslitr, *m.* bein-lit (kvit).

beinstórr, *a.* beinstor, med store bein.

beint, *av.* beint, rett, rakt; nett, nettupp; *sup. beinsta,* beinsta, beinast.

beinverkr, *m.* beinverk, verk i beini.

beinviðr, *m.* beinved (Ilex).

beinvǫxtr, *m.* beinvokster.

beiska, *f.* beiskleik. **beiska,** *v.* (*að*) gjera beisk; *beiskast, v. r.* beiskna. **beiskleikr,** *m.* beiskleik, illskap; motgang. **beiskligr,** *a.* beiskleg (*-liga, av.*). **beisklundaðr,** *a.* beisklynd, illvoren. **beiskr,** *a.* beisk, uhugleg, bitter; arg, harm.

beit, *n.* farkost, skip.

beit, *f.* **1.** beite, beiting. **2.** beit, ring umkring kanten paa eit kjerald.

beita, *f.* beita, agn.

beita, *v.* (*tt*) **1.** beita, faa til aa bita (*beita sverði*); gjeva ein (*e-m*) eitk. (*e-t*) aa bita. **2.** beita, føra krøter paa beite, bruka til beite (*beita engi*). **3.** beisla; beita, setja hest for vogn, slede eller plog. **4.** beita, bauta upp mot vinden (*beita skipi*). **5.** veida med hauk eller hund (*beita haukum*). **6.** heimsøkja; *beita e-n brǫgðum,* lura, kroktaka ein.

beitarmaðr, *m.* ein som leiger beite.

beitfiskr, *m.* (eig. agnfisk) verdlaus fisk.

beiti, *n.* beite.

beitiáss, *m.* spristake, stong til aa spana ut nêre-kanten av seglet, naar ein beiter i sigling.

beiting, *f.* beiting (paa mark; i sigling). **beitingamál,** *f.* sak um beiting. **beititeigr,** *m.* beiteteig, teig til beite.

beitlostinn, *a.* med ring umkring kanten.

beittr, *a.* beitt, kvass.

beizl, *n.* **beizla,** *f.* beisl. **beizla,** *v.* (*að*) beisla.

beizla, *f.* bøn; krav; jfr. nyn. *beidsla.* Dal.

beizl-ál, *f.* beisl-taum. **-hringr,** *m.* beisl-ring. **-tamr,** *a.* tamd, van til beisl. **-taumr,** *m.* beisl-taum.

beizlumaðr, *m.* krevjar, bedar.

beja (og *bæja*) *f.* lekkja, kjetting.

bekkjargjǫf, *f.* benkjegaava, gaava som brudgomen gjev brûri; sjaa *línfé*.

bekkjarkvern, *f.* kvern ved ein bekk, bekkjekvern.

bekkjarsettr, *a.* sett paa benk(jer).

bekkjast, *v. r.* (*kt*) stræva etter aa faa eitk. (*b. til e-s*); *b. til við e-n*, utykkjast med einkvar.

bekkjunautr, *m.* benkje-kammerat.

bekkklæði *n.* benkjeklæde, høgjende.

bekkr, *m.* **I.** (gen. sing. *bekkjar* og *bekks;* pl. *bekkir*) bekk, grov.

bekkr, *m.* **II.** (gen. sing. *bekks* og *bekkjar*; pl. *bekkir*) benk, pall; *úæðri bekkr*, ringare benk beint imot den gjævaste, som husbonden sat i; jfr. nyn. *aurbenk*.

bekk-skrautuðr, *m.* benkjepryda. **-þili**, *n.* benkjebord (poet.).

bekri, *m.* bekre, vêr, saudbukk.

beldni, *f.* styrløysa, trass.

belg-borinn, *a.* fødd med eit hovud som ein belg eller sekk. **-fláttr**, *m.* belgflaaing, belgfletting.

belgja, *v.* (*gð*) pusta upp, faa til aa pusna.

belgr, *m.* (*-s*; *-ir*). **1.** belg (av belgflaatt dyr). **2.** sekk av skinn, hit, pøk. **3.** smidjebelg.

bel, *n.* bel, beljing.

belja, *v.* (*að*) belja, rauta (um naut).

beljan, *f.* beljing.

bella, *v. st.* raaka; skada.

bella, *v.* (*ld*) gjera, faa til, ferda til (*e-u*).

bellibragð, *n.* ei rask bragd, karsstykke, pretta.

bellingr, *m.* belling, fetling, skinnet av foten paa eit dyr.

bellinn, *a.* prettefull.

beltadráttr, *m.* beltespenning.

belti, *n.* belte.

beltis-púss, *m.* pung som vert boren i beltet. **-sproti**, *m.* sprote, spenne paa eit belte. **-staðr**, *m.* beltestad, mjaarygg.

ben, *f.* (*-jar; -jar*) og *ben*, *n.* **1.** stort faarlegt saar, banesaar. **2.** ben, lite saar.

bend, *f.* faarleg saaring.

benda, *v.* **I.** (*nd*) benda, bøygja; *benda boga*, spenna bogen; *bendast*, *v. r.* bendast, stridast.

benda, *v.* **II.** (*nd*) vitra ein (*e-m*) um eitk. (*e-u*) med teikn, vitta; boda fyre, varsla.

benda, *f.* band.

bendi, *n.* bende, reip (t. d. umkring ei høybyrd).

bendill, *m.* bendel (kring kornband).

bending, *f.* teikn, vitring med teikn; fyrebod, vitring, varsl.

beneldr, *m.* sverd (poet.).

benja, *v.* (*að*) saara. **benja-lýsing**, *f.* lysing um drepen manns saar. **-váttr**, *m.* vitne um drepen manns saar. **-vætti**, *n.* vitnesburd um drepen manns saar. **ben-lauss**, *a.* utan synlegt saar. **-logi**, *m.* sverd (poet.). **-rǫgn**, *n. pl.* saar-varsl. **-vǫndr**, *m.* sverd (poet.).

benzl, *n.* bending, spenning (um boge).

ber, *n.* (gen. pl. *berja*) bær.

bera, *v. st.* **1.** bera, føra, hava; upers. *berr e-t*, eitk. kjem fram; *e-n berr á haf út*, det ber til havs med ein; *berr raunir*, det røynest. **2.** røyva seg; bera til, ganga fyre seg; høva; *berr illa*, det ber ille i veg; *bera sik*, berast, røyva seg; *lata berast*, gjeva upp; upers. henda, timast; høyra til. **3.** bera, gjeva (*tré bera epli*); føda. **4.** bera fram, segja fram; *róg bárust milli*, vonde, fiendslege ord vart borne imillom. **5.** bera vitnesburd um. **6.** bera, hava, hava inne; gaa med (t. d. *klæði*); tola. **7.** føra, leggja eitk. yver eller paa ein (*e-n e-u*); *bera e-n afli*, vinna yver ein; *bera e-n bǫlvi*, gjera ein ilt; *bera e-n sǫk*, leggja sak mot ein; *bera e-n baugum*, gjeva ein mutor; *verkjum borin*, yverteki, sjuk av verk; *viti borinn*, klok og vitug.

Med part. *á: bera e-n e-u*, gjeva ein rikleg; *bera vápn á*, yverfalla; *berr e-t á*, eitk. er tilstadar; *berast mikit á*, bera seg paa storvis. *af: bera e-t af e-u*, gjera ein fri for, verja ein mot eitk.; *berast af*, bera seg, tola; *bera af e-m*, ganga, vinna yver; upers. *berr af*, det ber av. *at: bera at*, *berast at*, bera til, henda; *bera sik at*, bera seg aat. *eptir: bera eptir*, hava. *frá: bera fraa*, skilja seg ut fraa, vera merkeleg.

fram: *bera fram*, bera fram, segja fram. *fyrir*: *e-t berr fyrir e-n*, eitk. berst fyre ein, sviv i hugen; *berast e-t fyrir*, koma paa. *í mót*: *berr í mót*, det ber til. *saman*: *bera saman*, bera saman; finna paa; upers. *berr saman*, det ber ihop; hender samstundes, er eins. *sundr*: *berr sundr með e-m* (pl.), dei skilst. *til*: *bera til*, driva, støra til, gjera sitt til; upers. *berr til*, det ber til; *berast til handa*, bera til. *um*: *bera um*, hava tol. *undan*: *bera undan*, taka fri; *berast undan*, gleppa. *upp*: *bera upp*, bera fram; koma upp. *út*: *bera út fé*, setja til pengar. *við*: *bera við*, vera til hinder; *láta við berast*, hindra; lata vera; upers. *berr við*, det hender. *yfir*: *bera yfir*, ganga yver, vera likare enn; *þat berr yfir*, det kjem attaat; upers. *berr yfir*, det gjeng av seg.

bera, *v.* (*að*) berra, berka, gjera berr.

bera, *f.* bera, binna, bingsa.

ber-bakt, *av.* *ríða b.* rida berrbak, utan sâl. **-beinn**, *a.* berrføtt. **-brynjaðr**, *a.* klædd med berr brynja (utan klæde utanpaa). **-dreymr**, *a.* sanndrøymd.

berendi, *n.* hona, dyr som er ho av slaget.

berfé, *n.* hona, fe som er ho av slaget.

berfjall, *n.* bjørnfeld, bjørnhud.

berfœttisbróðir, *m.* minorit (munk). **berfœttr**, *a.* berrføtt.

berg, *n.* fjell; berg. **berg-búi**, *m.* bergbue, bergrise. **-danir**, *m. pl.* bergfolk. **-hamarr**, *m.* berghamar. **-hlíð**, *f.* lid, fjellsida. **-hǫgg**, *n.* sjaa *bjarghǫgg*.

bergibiti, *m.* smakebite (sjaa *bergja*). **bergiligr**, *a.* bergeleg, umsynleg; huga paa. **berging**, *f.* smaking, njoting. **bergisamligr**, *a.* hæken, huga paa aa smaka. **bergja**, *v.* (*gð*) bergja, smaka (*e-u, á e-u*). **bergning**, *f.* smaking.

berg-nǫs, *f.* bergnos, bergs-nev, fjellkant som stikk fram. **-rifa**, *f.* bergriva, bergskor, skorta. **-risi**, *m.* bergrise, bergtroll. **-skor**, *f.* bergskor, bergkluft. **-snǫs**, *f.* = *bergnǫs*. **-tollr**, *m.* avgift for fugleveiding paa eit berg. **-vǫrðr**, *m.* vakt umbord medan dei sigler, utkik.

berharðr, *a.* bjørnsterk.

ber-hǫfði, *a.* berrhovda. **-hǫgg**, *n.* eig. ei stoda der det er lett aa faa hogg paa ein, berrhogg; *ganga í berhǫgg*, ganga fram ope og greidt.

berill, *m.* kjer (til vaatvaror).

berindis, *av.* openbert.

berja, *v.* (*barði*) berja, slaa; treskja; slengja; vanda; *berjast*, *v. r.* slaast.

berja, *f.* motlegg.

berjavín, *n.* bærvin, vin av bær.

berkja, *v.* (*kt*) skrøyta, kyta.

berkvikindi, *n.* hona, dyr som er ho av slaget.

ber-kyrtlaðr, *a.* klædd berre i kyrtel. **-leggjaðr**, **-leggr**, *a.* berrleggja, med nakne leggjer.

berligr, *a.* **I.** berrleg, klaar (*-liga, av.*).

berligr, *a.* **II.** *berligr blómstr*, bær-blomster.

berlingsáss, *m.* berling, tjukk stokk.

ber-málugr, *a.* berrmaalug, djervmælt. **-mælgi**, **-mæli**, *f.* **-mæli**, *n.* djerv, endefram tale. **-mælismaðr**, *m.* djervmælt mann. **-mæltr**, *a.* berrmaalug, djervmælt.

bernska, *f.* barnska, barndom. **bernskligr** (og *bernskuligr*) *a.* barnsleg, barnsken (*-liga, av.*). **bernskr**, *a.* barn-ung; barnsleg, barnsken. **bernsku-aldr**, *m.* barnealder. **-bragð**, *n.* barnebragd, barnevis; barnebrigde, barnestrik. **-maðr**, *m.* barnsken mann, eit stort barn. **-ráð**, *n.* barnski raad. **-tími**, *m.* barndomstid.

berr, *a.* berr, naken, snaud; synleg; *gera e-t bert*, openberra eitk.

berserkr, *m* berserk; kjempa. **berserksgangr**, *m.* berserksgang, ras-sinne som stundom tok berserkarne.

bersi (og *bessi*) *m.* bjørnkall, bamse.

ber-skjaldaðr, *a.* skjoldlaus. **-syndugr**, *a.* som syndar openbert. **-sǫgli**, *f.* djerv, endefram tale. **bersǫglisvísur**, *f. pl.* framtalande-visor. **bert**, *av.* bert, tydeleg.

beryrði, *n. pl.* = *bersǫgli*.

bessalǫg, *n. pl.* ei log um festarmaal (for Viki).

bessi, sjaa *bersi*.

besti, *n.* beste, bast. **bestisíma**, *n.* bastetog.

betr, *av. komp.*; *bezt*, *sup.* **1.** beter, best; *hafa betr*, hava best lukka. **2.** lenger, meir, mest.

betra, *v.* (*að*) betra, gjera betre; *betrast, v. r.* betrast, batna. **betran,** *f.* betring. **betranligr,** *a.* betrande, som kann verta betre. **betrfeðrungr,** *m.* ein som er betre enn fâr sin. **betri,** *a. komp.*; *beztr* (og *baztr*) *sup.* betre, best.

beygingr, *m.* reip, band?

beygja, *v.* (*gð*) bøygja.

beyglast, *v. r.* (*að*) bøygja seg.

beysta, *v.* (*st*) bøysta, slaa, dengja; *b. bakfǫllum,* ro med lange aaredrag.

beysti, *n.* skinka, flykkja; jfr. nyn. *bøyste,* kjøtstykke.

beyta, *v.* (*tt*) slaa.

beytill, *m.* red, avlelem (paa hest).

bezt, *av.* **beztr,** *a.* sjaa *betr, betri.*

biati, for *bjáti, m.* leid fylgja? jfr. nyn. *bjaatta,* varsla ille. Jæd. Dal.

biblia, *f.* = *biflia.*

bið, *n. pl.* biing, venting; *góðr í biðum,* snild til aa bia (t. d. um kravsmann).

bíða, *v. st.* **1.** bia, venta (*e-s* og *e-n*); *bíða e-s ór stað,* bia paa same staden. **2.** timast, faa. **3.** bida, vera; *bíðr e-t,* upers. det bid, finst; *hin fegrsta jungfrú er til beið,* den fagraste jomfru som beid.

biða, *v.* (*að*) bia, venta paa (*e-s*). **biða,** *f.* biing. **biðan, bíðandi,** *f.* dveljing, dryggjing. **biðangr** (og *biðvangr*) *m.* venting, biestund.

biðill, *m.* bêle, friar.

biðja, *v. st.* beda, bidja (*e-n*) um eitk. (*e-s*); *b. e-rrar,* beda um ei til kona; *biðja e-t ór,* beda at eitk. vert avteke; *biðjast undan,* beda seg undan.

bið-leika, *v.* (*að*) bia, gjeva seg tid. **-lund,** *f.* bidlund, bidtol, tolmod til aa bia. **-lundargóðr,** *a.* bidlundsam, tolmodsam til aa bia. **-lyndi,** *n.* **-stóll,** *m.* = *biðlund.* **-stund,** *f.* **-stundartími,** *m.* biestund, ventetid.

biðvangr, *m.* sjaa *biðangr.*

bifa, *v.* (*fð og að*) biva, skjelva; *bifast, v. r.* biva, skjelva; rikka seg.

biflia, *f.* bok paa latin.

bifrstaup, *n.* (for *bjórstaup*) ølstaup.

bifrǫst, *f.* regnbogen (eig. skjelvande veg).

bik, *n.* bik. **bika,** *v.* (*ar*) bika, bikbræda.

bikarr, *m.* bikar, staup.

bikkja, *f.* bikkja, tik.

bikkja, *v.* (*kt*) faa til aa bikka, halla.

·bikkju-hvelpr, *m.* bikkjekvelp (skjellsord). **-sonr,** *m.* bikkjeson (skjellsord).

bikslitr, *m.* biklit, biksvart lit. **biksvartr,** *a.* biksvart.

Bil, *f.* ei gudinna som fylgjer maanen; *linnvengis bil,* kvinna (poet.).

bil, *n.* **1.** saar, veik stad. **2.** bil, tid.

bila, *v.* (*að*) bila, svigta, gjeva svigt; vanta; ogso upers. *e-n bilar e-t,* ein bilar (vantar) eitk. **bilbugr** (og *bilsbugr*) *m.* svigt, modløysa.

bilda, *f.* eit slag pil.

bildr, *m.* bild, jarn til aadrlating.

bildǫr, *f.* pil med blad som ein bild.

bílifi, *n.* ovlivnad; heiter ogso *býlifi.*

billingr, *m.* billing, tvilling (tilnamn).

bilrǫst, *f.* regnbogen.

bilt, *a. n.* *e-m verðr bilt* (*við*), ein vert daatt med, ille ved.

(**bilæti,** *n.*) bilæte; gen. pl. *biláta.*

bimbult, *a. n.* *e-m er bimbult,* ein er uroleg.

binda, *v. st.* **1.** binda; binda um (t. d. saar); binda inn (t. d. bok); binda saman (korn, høy); *binda sætt,* gjera semja, forlik; *binda um sárt,* faa skade; *binda um heilt,* aka med heilo, halda seg fraa det som er faarlegt; *bindast i banns atkvæði,* faa paa seg ein banns-dom; *bindast bǫrnum saman,* faa born saman; *binda sik í* (*undir, við*) binda seg til. **2.** *bindast,* styra seg, leggja band paa seg; *b. af* (*frá*) *e-u,* halda seg fraa.

bindendi (ogso: *bindandi, bindindi*) *f.* og *n.* fraahald, avhald. **bindendis-kraptr,** *m.* kraft til aa halda seg fraa mat eller drykk, avhalds-dygd. **-lauss,** *a.* styrlaus. **-maðr,** *m.* avhaldsmann. **-tími,** *m.* avhalds-tid.

bindlag, *n.* fletning, slyngning.

bingr, *m.* **1.** bing, avdeilt rom. **2.** seng.

birgð, *f.* bjørg, forraad av mat, fôr og dlkt.; *birgðir, pl.* turfter. **birgiligr,** *a.* bergeleg.

birgiskona, *f.* frilla.

birgja, *v.* (*gð*) hjelpa eink. (*e-n*). **birgr,** *a.* byrg, berga, hjelpen.

birkibeinn, *m.* birkebein.

birkinn, *a.* av bjørk, bjørke-. **birki-raptr,** *m.* raft, stong av bjørk. **-viðr,** *m.* bjørkeskog.

birkja, *v.* (*kt*) berkja, avbarka.

birkja, *f.* byrkja, saven i bjørk.

birna, *f.* binna, bingsa, bera.

birta, *v.* (*rt*) **1.** byrta, gjera bjart; *birta blinda,* gjeva blinde syn; *birta rœðu,* tala klaarare. **2.** syna, visa, openberra; kunngjera (um loger); *birtast, v. r.* syna seg. **birta,** *f.* bjart lit; bjartleik, glans. **birtari,** *m.* utgreidar, ein som upplyser. **birti,** *f.* bjartleik, glans. **birting,** *f.* byrting, upplysning, openberring. **birtingatíð,** *f.* openberrings-tid. **birtingr,** *m.* eit slag fisk; jfr. nyn. *sjøbyrting,* eit slag ljos sjø-aure.

biskup (og *byskup*) *m.* bisp. **biskupa,** *v.* (*að*) konfirmera, daapfesta. **biskupa-fundr,** *m.* **-mót,** *n.* bispemøte. **biskupan,** *f.* konfirmasjon, daapfesting. **biskupa-skipan,** *f.* innsetjing i øvsteprest-embættet. **-þing,** *n.* bispeting.

biskupligr, *a.* bispeleg (*-liga, av.*). **biskupsbúningr,** *m.* bispebunad. **-búr,** *n.* bud (liti stova) som bispen kann bruka. **-dómr** (ogso *biskupdómr*) *m.* bispe-embætte; bispedøme; bispetid. **-dœmi,** *n.* bispedøme. **-efni,** *n.* bispeemne som er utvald. **-garðr,** *m.* bispegard; bispestol. **-gisting,** *f.* bispeferd med gjesting. **-herbergi,** *n.* herberge, bustad for bispen. **-kosningr,** *m.* **-kør,** *n.* bispeval. **-lauss,** *a.* bispelaus. **-maðr,** *m.* tenestemann hjaa ein bisp. **-mágr,** *m.* maag til bispen. **-mát,** *n.* matt i skakkspel (ved lauparen, *biskupr*). **-messa,** *f.* messa ved bispen. **-mítr,** *n.* bispehuva. **-ríki,** *n.* bispedøme. **-sektir,** *f. pl.* bøter som bispen eig. **-skip,** *n.* bispeskuta, skip som bispen eig. **-skrúð,** *n.* **-skrúði,** *m.* bispeskrud. **-stafr,** *m.* bispestav. **-stjórn,** *f.* bispestyring. **-stóll,** *m.* bispestol. **-sýsla,** *f.* bispedøme. **-sæti,** *n.* bispesæte. **-tign,** *f.* bispevyrdnad. **-tíund,** *f.* bispetiend. **-veldi,** *n.* bispe-embætte. **-vígsla,** *f.* bispevigsla.

bismarapund, *n.* bismarpund. **bismari,** *m.* bismar, stongvegt. **bisund,** *f.* gullpening, gullmynt (eig. byzantinsk mynt).

bit, *n.* **1.** bit, biting. **2.** kvassleik. **3.** beite.

bíta, *v. st.* **1.** bita (i mange tydningar); *bíta á beisku,* bita i beisko, lida vondt. **2.** beita (um fe). **3.** beita (um skip). **4.** gjera ein (*e-n*) vondt, ilt, rina; *þik skulu allir eiðar bíta,* alle eidarne skal rina deg. **5.** *bíta fyrir,* avgjera.

bita, *v.* (*að*) **1.** bita, stykkja sunder. **2.** sperra, spana, spila.

bit-bein, *n.* bein aa bitast um, trætteteig. **-hundr,** *m.* bitbikkja.

biti, *m.* **1.** bite, avbite stykke. **2.** bite, mole, smule. **3.** bite, augnetonn. **4.** bite, tverbjelke i hus. **5.** bite, tvertre i baat (under toftorne).

bitill (og *bitull*) *m.* bitel, mel, munnbit paa beisl. **bitlaðr,** *a.* beisla.

bitlingr, *m.* liten bite; *ganga at bitlingum,* ganga og tigga.

bitr, *a.* bitsam, biten; kvass; beisk, bitter. **bitrleikr,** *m.* beiskleik. **bitrligr,** *a.* kvass.

bitsótt, *f.* plaaga av bit, uty (paa fe).

bjagleitr, *a.* skakkleit, avskapleg.

bjalfi, *m.* mudd, pels.

bjalki, *m.* bjelke.

bjalla, *f.* bjølla.

bjannak, *s.* velsigning (gælsk ord).

bjarg, *n.* berg, fjell.

bjarga, *v. st.* (og *að*) berga, (*bjarga* Ma.) hjelpa (m. dat.); *b. brókum,* ganga for sjølve seg; *bjargast v. r.* berga seg.

bjargarvist, *f.* bjørg, uppehelde.

bjargaurar, *m. pl.* midel, so ein greider seg.

bjarggengr, *a.* fjellvan.

bjarghagr, *a.* hag, so ein bergar seg.

bjarghǫgg, *n.* hakka eller øks til aa hogga i berg med.

bjargkostr, *m.* bergeraad.

bjarg-kviðr, *m.* vitnesburd (av fem grannar) som bergar ein i ei rettssak. **-leysi,** *n.* hjelpeløysa, naud. **-ráð,** *n.* bergeraad.

bjargrifa, *f.* bergriva, bergkluft.

bjarg-rúnar, *f. pl.* runer som bergar, lukkeruner. **-rýgr,** *f.* nærkona, ljosmôr.

bjargskora, *f.* bergskor, (berg)skorta.

bjargsmaðr, *m.* sjølvberga menneskje.

bjarg-snǫs, *f.* bergsnos, bergnabb. **-steinn,** *m.* stein so stor som eit fjell.

bjargvel, *av.* fullvel. **-vættr,** *f.* vord, godvette.

bjarkan, *n.* bokstaven b i runskrift.

bjarkeyjar-kristinnréttr, *m.* kyrkjelog for byarne. **-lǫg,** *n. pl.* **-réttr,** *m.* serrett for byar og kaupstemnor.

bjarmar, *m. pl.* folki umkring Kvitehavsbotnen (*Bjarmaland*).

bjarnar-báss (og *bjarn-báss*) *m.* stengje til aa fanga bjørn. **-hamr,** *m.* bjørnham. **-hold,** *n.* **-slátr,** *m.* bjørnkjøt. **-veiðr,** *f.* bjørnveidn.

bjarn-dýr, *n.* **-dýri,** *n.* bjørn. **-eggjan,** *f.* raa terging. **-feldr,** *m.* **-fell,** *n.* bjørnfeld. **-gjǫld,** *n. pl.* veidepengar for ein bjørn (skotpengar). **-húnn,** *m.* hun, bjørnunge. **-ígull,** *m.* eit slag bustyvel. **-ólpa,** *f.* kaapa av bjørnskinn. **-skinn,** *n.* **-staka,** *f.* bjørnskinn. **-sviða,** *f.* spjot til aa veida bjørn. **-veiðr,** *f.* bjørnveiding. **-ylr,** *m.* sterk kroppsvarme (eig. bjørn-varme).

bjart-eygðr, -eygr, *a.* bjartøygd, klaarøygd. **-haddaðr,** *a.* haarbjart (poet.). **-leikr,** *m.* bjartleik, glans. **-leitr,** *a.* bjartleitt, ljosleitt. **-liga,** *av.* klaart, greidt. **-litaðr,** *a.* bjartlita, med rein, klaar lit. **bjartr,** *a.* bjartklaar, skinande, lysande. **bjartviðri,** *n.* klaarvêr.

bjóð, *n.* bord; fat, disk; grunn, underlag.

bjóða, *v. st.* **1.** bjoda, bjoda fram, leggja fram (*e-m e-t*); *bjóða e-m rangt,* bjoda ein vondt; *bjóða e-m ógn,* skræma ein. **2.** bjoda inn (*e-m*). **3.** bjoda, setja til; *svá bauð oss Guð; bjóða út leiðangri,* bjoda ut, kalla ut leidangen. — Upers. *e-m býðr ótta,* ein kjenner otte, vert ottefull; *e-m býðr e-t í skap,* det sviv ein eitk. i hugen.

Med part. *eptir*: *bjóða eptir e-m,* beda eink. vera att, etter hine hev fare. *í móti*: *bjóðast í móti e-m,* bjoda seg mot ein. *um*: *bjóða e-m um,* gjeva ein ei fullmagt (umbod). *við*: *bjóða við,* bjoda mot.

bjóðr, *m.* innbjodar (poet.).

bjórblandaðr, *a.* ølblanda. **bjórr,** *m.* I. sterkt øl (ofte um innført øl).

bjórr, *m.* II. bjore, trikanta stykke (t. d. i sko); bjorlad, røyste, gavl; trikanta jordsnipp.

bjórr, *m.* III. bjor (bøver); bjorskinn.

bjór-reifr, *a.* lystig, kaat (av øldrikking). **-sala,** *f.* øl-utsal. **-salr,** *m.* ølhall.

bjórskinn, *n.* bjorskinn.

bjór-tappr, *m.* øl-utskjenkning. **-tunna,** *f.* øltunna. **-veig,** *f.* sterkt øl. **-verpill,** *m.* stort ølfat.

bjúga, *v. st.* bøygja, faa til aa bjuga.

bjúga, *f.* pylsa; jfr. nyn. *morboge.*

bjúg-leitr, -nefjaðr, -nefr, *a.* bjugnasa, kroknasa. **bjúgr,** *a.* bjug, bogen; framlutt, krokut; *hvárt er yðr þykkir bjúgt eða bratt,* anten de likar det eller ei.

bjǫllr, *m.* ball, liten dott.

bjǫrg, *f.* (*bjargar*; *bjargir*) bjørg, hjelp, berging.

Bjǫrgvin, *f.* Bergen (gamaltrøndsk *Bergvin*). **bjǫrgvinar-askr,** *m.* mælekjerald, bruka i Bergen. **-bók,** *f.* Bergens logbok. **-lǫg,** *n.* Bergens bylog. **-maðr,** *m.* bergensmann. **-þing,** *n.* ting for Bergens by.

bjǫrk, *f.* (gen. *bjarkar*) bjørk.

bjǫrn, *m.* (*bjarnar*; *birnir*; akk. pl. *bjǫrnu*) bjørn; *beitast birni við,* bitast med, strida med.

blá-ber, *n.* blaabær. **-brúnaðr,** *a.* blaabrun.

blað, *n.* **1.** blad (paa tre, i bok, brev, paa kniv, aar odl.). **2.** flak, hyrna paa klæde. **blaðakyrtill,** *m.* kyrtel med nedhangande tungor, bladkyrtel.

bládjúp, *n.* blaadjup, svartdjup.

blaðra, *v.* (*að*) *blaðra tunginni,* bladra med tunga, vavla.

blaðra, *f.* blæra, bløyra, blaasa.

blá-eygðr, -eygr, *a.* blaaøygd. **-fáinn, -fár,** *a.* blaaspreklut, blaasveiput. **-fastr,** *a.* bergfast. **-feldr,** *m.* svart sauskinn. **-flekkóttr,** *a.* blaaflekkut. **-hvítr,** *a.* blaakvit.

blak, *n.* (eig. blak, veifting) slag med flat hand, blaff, dask. **blaka,** *v.* (*að* og *kt*) blaka, blakra (um lauv, fanor); flagsa.

blak, *f.* blokka, blad; skygg, slør.

blákápumaðr, *m.* mann i blaa kaapa.

blakkfjalli, *m.* dyr med blakk feld. **blakkr,** *a.* blakk. **blakkr,** *m.* hest (blakken).

bláklæddr, *a.* blaaklædd.

blakra, *v.* (*að*) blakra, blaka; flagsa.

blakt, *s.* sjaa *blank.*

Blá-land, *n.* negerlandet (Æthiopia); ogso um Nordvest-Afrika. **-leitr,** *a.* blaaleitt.

-lendingr, *m.* blaamann, neger (fraa *Bláland*). **-lenzkr,** *a.* som er fraa *Bláland*. **-maðr,** *m.* blaamann, neger, morian. **bláman,** *f.* blaame, blaavoren lit. **blá-mengðr, -mengjaðr,** *a.* blaamengd. **blámi,** *m.* = *bláman*. **blá-mœrr,** *f.* blaamyri, havet (poet.). **bláná,** *v.* (*að*) blaana, myrkna (naar ein skifter liter).

bland, *n.* blanding; *í bland með*, i bland; *í bland við*, i lag med, i samlega med. **blanda,** *v. st.* (og *að*) blanda ein ting (*e-t*) med eitkvart (*e-u*), blanda saman; *blanda mjǫð, bryggja mjǫð*; *blandinn*, partic. mislyndt, greinlaus. **blanda,** *f.* blanda (helst av mysa og vatn, syreblanda). **blandan,** *f.* blanding.

blank (og *blakt*) *s.* kvitt ullty. D. N. II 305 (mlat. *blancus*; jfr. eng. *blanket*).

blár, *a.* blaa; ogso myrk, svart. **blá-rendr,** *a.* blaarenda.

blása, *v. st.* blaasa; pusta; blaasa upp; blaasa saman, stemna saman med lûrblaasing; smelta, bræda (malm); *blés upp fótinn*, foten trutna, hovna. **blásari,** *m.* blaasar.

blásiimessa, *f.* blaasmessa, tridje februar.

blásilfr, *n.* klent, ikkje skirt sylv.

bláspípa, *f.* pipa til aa blaasa i, fløyta.

blástafaðr, *a.* blaastava, svartrenda.

blástr, *m.* (gen. sing. *blástrar*; dat. sing. *blæstri*) blaaster, blaasing; pusting; trutning, upphovning; samanblaasi jord. **blástr-belgr,** *m.* blaasebelg. **-horn,** *n.* horn til aa blaasa i. **-jarn,** *n.* raajarn; jfr. nyn. *blaaster-jarn*, jarn av myrmalm. **-pípa** *f.* = *bláspípa*.

blástrsmaðr, *m.* fylgjesmann, medhaldar.

blástr-svalr, *a.* vindsval.

blásvartr, *a.* blaasvart.

blauðast, *v. r.* (*að*) verta blaud, missa modet.

blauðliga, *av.* blaudt, ræddvore. **blauðr,** *a.* blaud, ræddhuga, modlaus; linn, linnhendt; som er ho av slaget.

blaut-barn, *n.* *frá blautbarns beini*, fraa fyrste barndomen, fraa ein var eit blaatt barn. **-fiskr,** *m.* raa, fersk fisk. **-holdr,** *a.* fin og mjuk i holdet. **-hugaðr,** *a.* blauthuga, ræddvoren. **-klæddr,** *a.* klædd i mjuke klæde. **-leikr,** *m.* blautleik, mjukleik. **-lendr,** *a.* blautlendt.

blautligr, *a.* umannsleg, kjælen (*-liga*, *av.*).

blautr, *a.* blaut, mjuk; veik, ræddhuga; *blautr fiskr*, fersk fisk.

bleðgi, *m.* bløyg (blegg).

bleðja, *v.* (*bladdi*) bledja ut og samla, plukka; rydja ut, drepa; riva sunder, riva.

bleik-álóttr, *a.* aalut, borkut med ein svart aal etter ryggen (um hest). **-haddaðr,** *a.* bleikhærd, ljoshærd. **-hárr,** *a.* bleikhærd.

bleikja, *v.* (*kt*) bleikja. **bleikja,** *f.* **1.** kvitfarge. **2.** bleikja, eit slag aure (Salmo levis?).

bleikjuspjald, *n.* liti kvit skrivetavla.

bleikr, *a.* bleik; *bleikr sem bast*.

blek, *n.* blekk. **blek-horn,** *n.* blekkhus.

blekkiligr, *a.* lynsk, sviksam, freistande (*-liga*, *av.*). **blekking,** *f.* svik, freisting. **blekkingar-andi,** *m.* svikar-ande. **-maðr,** *m.* svikar, freistar.

blekkja, *v.* (*kt*) blekkja, slaa; narra, svika. **blekkjast,** *v. r.* verta narra, vonbroten. **blekkni,** *f.* freisting.

blekskortr, *m.* skort paa blekk.

blendingr, *m.* blending, halvtroll.

blésóttr, *a.* blesut, med blesa (stripa) nedetter panna.

blestmæltr, blestr, *a.* blesk, kleismælt, kleis.

bleyða, *v.* (*dd*) mykja, audmykja; *bleyðast*, verta modlaus. **bleyða,** *f.* blauting.

bleyði, *f.* ræddhug; linnleik; trolldom. **bleyði-maðr,** *m.* blauting, ræddhare. **-mannligr,** *a.* ræddhuga, stakarsleg. **-mark,** *n.* merke paa ræddhug. **-orð,** *n.* ord for aa vera ræddhuga.

bleyta, *v.* (*tt*) bløyta; mykja. **bleyta,** *f.* bløyta, eitkvart blautt.

bleza, *v.* (*að*) velsigna. **blezaðarfullr,** *a.* full av velsigning, sæl. **blezan** (ogso *blezing*) *f.* signing. **blezanar-andi,** *m.* velsigningsande. **-orð,** *n.* velsigningsord.

blíat, *n.* eit slag dyrt ty, fin vevnad, bliat; kjole av bliat. **blíatband,** *n.* band i ein kjole av bliat.

bliða, *f.* maskina som slengjer ut stein mot fienden, kastemaskina.

blíða, *v.* (*dd*) blidka, gjera blid. **blíða,** *f.* blida, blidka; hugnad. **blíðindi,** *n.* **blíðing,** *f.* tillokking. **blíðka,** *v.* (*að*) blidka, gjera blid; *blíðkast e-m*, blidkast, gjera seg blid

aat einkvar. **blíðkan,** *f.* blidskap, blidlæte. **blíð-látr,** *a.* blidlaaten. **-leikr,** *m.* blidleik, blidskap; linna (um vêret). **-leitr,** *a.* som ser blid ut, blidleg. **-ligr,** *a.* blidleg, blidvoren; tillokkande (*-liga, av.*). **-lundaðr,** *a.* blidlyndt, blidspent. **-læti,** *n.* blidlæte, blidleg aatferd. **-mæli,** *n.* blidmæle, blide ord. **-mæltr,** *a.* blid i maalet, blidmælt. **blíðr,** *a.* blid, blidleg; hugsam, hugnadleg; blid, linn (um vêret). **blíð-skapr,** *m.* blidskap, blidleik.

blíðu-bragð, *n.* blidlæte, blid bragd. **-fullr,** *a.* blid, blidleg.

blíð-viðri, *n.* blidt, vakkert vêr. **-yrði,** *n. pl.* blide ord.

blígja, *v.* (*gð*) nidstira.

blik, *n.* **1** blik, glans. **2.** bleik; *lerept liggr á bliki.* **3.** hjelmgrind, visir. **blika,** *v.* (*að*) og **blíkja,** *v. st.* blika, blikta, skina. **blikna,** *v.* (*að*) blikna, bleikna. **bliknan,** *f.* bleikning.

blikra, *v.* (*að*) (eig. blikra, skjelva); *e-m blikrar,* ein skjelv, vert rædd.

blinda, *v.* (*að* og *nd*) blinda, gjera blind; synkverva. **blindi,** *f.* **blindimyrkr,** *n.* blinda, blindskap, blindleik. **blindingr,** *m.* blinding, blindnagle. **blindleikr,** *m.* **blindleiksmyrkr,** *n.* blindleik. **blindr,** *a.* blind; *e-m er blint,* det er blindt (uklaart) for ein.

blístra, *v.* (*að*) blistra; *blístra í spor e-s,* renna etter ein og blistra. **blístran,** *f.* blistring.

blóð, *n.* blod; *afla e-m blóðs,* faa ein til aa bløda; *vekja e-m b.* blodvekkja, saara ein. **blóð-band,** *n.* blodband, blodklut, bindsl. **-bland,** *n.* blodblanding. **-bogi,** *m.* blodstrøym, blodspir. **-bolli,** *m.* kopp til blod. **-drák,** *f.* **-dreif,** *f.* blod-stripa, blod-far. **-drefjar,** *f. pl.* blodflekkjer. **-drekkr,** *a.* som drikk blod. **-drif,** *n.* blodrenn. **-drǫg,** *f.* blod-drog, blodveg. **-dropi,** *m.* bloddrope. **-drykkja,** *f.* bloddrykk. **-fall,** *n.* sterkt blodtap, blodsturtning. **-fallssótt,** *f.* blodsott; blodgang. **-flekkr,** *m.* blodflekk. **-fors,** *m.* blodfoss, blodgaus. **blóðga,** *v.* (*að*) blodga, bloda ut, bloda til (t. d. *spjótit*). **blóð-kýll,** *m.* blodsekk; yverført: blodsugar. **-lát,** *n.* blodslaatt, aadrlating. **-látinn,** *a.* aadrlaten. **-lauss,** *a.* blodlaus. **-lifr,** *f.* blodlivr.

blóðligr, *a.* blodig. **blóð-lækr,** *m.* blodbekk. **-maðkr,** *m.* makk som elst i blod. **-nátt,** *f.* blodig natt (straks etter eit manndraap); *blóðnætr eru bráðastar,* straks etter draapet er hemnhugen sterkast. **-ormr,** *m.* sverd (poet.). **-rás,** *f.* blodlaat, bløding. **-rauðr,** *a.* blodraud. **-refill,** *m.* sverd-odd. **-reiðr,** *a.* blodraud av vreide. **-reitr,** *m.* blodaaker. **-rekinn,** *a.* blodut. **-risa,** *a.* blodrisen, blodsprengd. **-segi,** *m.* blodlivr, blodklump. **-sjúkr,** *a.* sjuk av blodsott.

blóðslitr, *m.* blodlit.

blóðsótt, *f.* blodsott (ogso um maanadstiderne). **-spýja,** *f.* blodsputting, blodbrjoting.

blóðsteigr, *m.* blodaaker.

blóð-stjarna, *f.* stjerna Venus. **-stokkinn,** *a.* tilskvett med blod. **-storkinn,** *a.* storkna med blod.

blóðsúthelling, *f.* blodslating, blods-uthelling, manndraap.

blóðtjǫrn, *f.* bloddam. **blóðugr,** *a.* blodug. **blóð-vaka,** *f.* blodvekkjing. **-varmr,** *a.* blodvarm. **-æðr,** *f.* blod-aadr. Edd. M. **-ǫrn,** *m.* blodørn; *rísta blóðǫrn,* skjera lunga ut fraa ryggen og soleis drepa ein til eit offer aat gudarne.

blóm, *n.* blom og blad, blom; frukt. **blóma,** *v.* (*að*) bløma, blomstra; jfr. nyn. *bloma* (bløma) Vald.

blómaligr, *a.* blømande, skinande.

blóma-mikill, *a.* blomrik. **-páskir,** *f. pl.* palmesundag. **blómasamligr,** *a.* blømande. **blómberandi, blómberanligr,** *a.* som ber blom, fraudig. **blómga,** *v.* (*að*) faa til aa bløma; *blómgast, v. r.* bløma, lauvast; trivast; *blómgaðr,* som hev blom. **blómganligr,** *a.* blømande. **blómhvítr,** *a.* kvit som ein blom. **blómi,** *m.* blom og blad; blomster; friskleik; bløming, blome; *standa með miklum blóma,* standa i full blome. **blómstr,** *m.* blomstr, blome.

blóra-maðr, *m.* einkvar til aa skulda paa, syndebukk.

blót, *n.* heidensk offerdyrking, bloting; avgudsdyrking; trolldom; avgud, avgudsoffer; bannskap. **blóta,** *v. st.* (og *að*) ofra (*e-u*), blota; dyrka med ofring (med akk. eller dat.); banna, forbanna.

blotamaðr, *m.* blauting, blaud og kjælen mann.

blótan, *f.* offerdyrking, bloting; banning.

blót-auðigr, *a.* rik paa *blót.* **-biskup,** *m.* høg offerprest (heiden). **-bolli,** *m.* blotbolle, skaal til offerblod. **-dómr,** *m.* avgudsdyrking. **-drykkja,** *f.* drykkjelag paa ein offerfest. **-fé,** *n.* fe eller gods som vert blota (ofra). **-girni,** *f.* hug til aa blota. **-goði** (og *-guði*) *m.* offerprest, blotprest. **-grǫf,** *f.* grav, hola til ofring. **-guð,** *n.* heiden gud. **-gyðja,** *f.* kvende som er offerprest (heiden). **-haugr,** *m.* offerhaug. **-hof,** *n.* **-hús,** *n.* avgudstempel. **-hǫfðingi,** *m.* hovding millom blotmenner. **-hǫrgr,** *m.* steinrøys, steinaltar til ofring. **-kalfr,** *m.* gullkalven (gml. test.). **-kennimaðr,** *m.* offerprest, blotprest. **-klæði,** *n.* klæde som dei bruka naar dei ofra. **-kona,** *f.* kvende som blotar. **-koppr,** *m.* blotkopp, skaal til offerblod. **-lundr,** *m.* offerlund. **-maðr,** *m.* avgudsdyrkar, blotmann. **-matr,** *m.* mat paa offerfesten.

blotna, *v.* (*að*) blotna, verta blaut; vægja; missa modet.

blótnaðr, *m.* bloting, ofring. **blót-naut,** **-neyti,** *n.* naut som vert ofra til; naut som vert ofra. **-risi,** *m.* rise, jøtul som det vert ofra til. **blotskapar-efni,** *n.* ting som vert bruka til avgud. **-tími,** *m.* heidensk tid.

blótskapr, *m.* avgudsdyrking, bloting; avgud; avgudsoffer. **blót-skógr,** *m.* offerskog. **-spánn,** *m.* i ordlaget: *fella blótspán,* kasta blotspon, raadspyrja gudarne. **-staðr,** *m.* offerstad. **-stallr,** *m.* heidensk altar (som guden stend paa). **-stǫpull,** *m.* stopul, taarn til avgudar. **-tré,** *n.* offertre. **-trygill,** *n.* trog til offerblodet, blot-trog. **-veizla,** *f.* offergilde, veitsla paa offerfesten. **-viðr,** *m.* offerlund. **-villa,** *f.* avgudsdyrking. **-vǫllr,** *m.* heidensk offervoll.

blunda, *v.* (*að*) blunda, lata att augo. **blundr,** *m.* blund. **blund-skaka,** *v.* (*að*) blunka. **-stafir,** *m. pl.* runer som fær ein til aa sova, svæve-runer.

blý, *n.* bly. **blý-band,** *n.* blyband.

blygð, *f.* blygd, blygsla. **blygða,** *v.* (*að*) forføra, forlokka. **blygðar-lauss,** *a.* skamlaus. **blýgjast,** *v.* (*gð*) blygjast.

blý-kápa, *f.* klokka av bly. **-kleppr,** *m.* blyklepp, blyklump. **-knappasvipa,** *f.* svipa med blyknappar. **-knappr,** *m.* blyknapp.

blys, *n.* kyndel, loga; ljos.

blý-skeyti, *n.* skotvaapn av bly. **-steyptr,** *a.* yverstøypt, yverdregen med bly. **-stokkr,** *m.* stokk eller lite skrin til aa hava bly i, bly-stokk. **-svipa,** *f.* **-vǫndr,** *m.* = *blýknappa-svipa.* **-þekja,** *v.* (*þakti*) blytekkja, tekkja med bly. **-þungi,** *m.* bly-tunge, bly-tyngd.

blæja (ogso *blægja*) *f.* blæja, duk, aaklæde; lakan, linklæde; *þá er breiddu vit eina blæju,* daa me breidde yver oss eitt aaklæde ɔ: livde som egtefolk; *verja e-a blæju,* leggja aaklædet umkring ei ɔ: liva liksom egtefolk. **blæju-endi,** *m.* enden av ein duk. **-horn,** *n.* hyrna paa ein duk. **blæju-hvalr,** *m.* eit slag kval.

blær, *m.* gufs, gust.

blæsma, *a.* blesma, paringsfus (um geit og sau).

blœða, *v.* (*dd*) bløda; *e-m blœðir,* ein bløder.

blœti, *n.* avgud.

blǫðru-sótt, *f.* blære-sykja, steinsott.

blǫkumaðr, *m.* valak, mann fraa Valakia (*Blǫkumannaland*).

blǫskra, *v.* (*að*) blunka.

bóandi, *m.* = *búandi, bóndi.*

boð, *n.* **1.** bod, tilbod, innbjoding. **2.** bod, gjestebod (ofte um brudlaupsgilde). **3.** bod, tidend, tilsegjing, bodstikka; *hefja boð,* senda ut bodstikka. **4.** bod, paabod.

boða, *v.* (*ar*) kunngjera, forkynna, melda; boda, varsla; bjoda; *boða saman,* stemna, kalla saman (med dat.).

boðafall, *n.* brotsjø paa ein bode (skjer), fall.

boðan, *f.* kunngjering; boding; varsling. **boðanar-nótt,** *f.* natti fyre marimessa i fasta, (25de mars) bodings-natt. **-tíð,** *f.* kunngjeringstid, bodingstid. **boðanliga,** *av.* med kunngjering. **boðari,** *m.* forkynnar, bodar.

boðaslóð, *f.* farvegen etter grunnbrot.

boð-burðr, *m.* bodstikke-sending. **-fall,** *n.* at bodstikka ikkje vert frambori, bodstikke-fall. **-fasta,** *f.* fasta som kyrkjelogi byd. **-ferð,** *f.* **1.** vegen (ruta) for bodstikka. **2.** leidingsferd. **-greizla,** *f.* plikt til aa senda bodstikka.

boði, *m.* **1.** bjodar; *naddéls boði* = *hildar*

boði, ein som byd strid, krigar. **2.** grunnbrot paa bode; bode.

boð-jǫrð, *f.* jord som er bodi odelserving til innløysing. **-leggja,** *v.* (*lagði*) bjoda fram etter logi. **-leið,** *f.* leidi som bodstikka gjeng. **-maðr,** *m.* innboden gjest. **-orð,** *n.* bodord, paabod. **boðorða-brot,** *n.* brot paa bodord. **-breytni,** *f.* umbrøyte paa bodordi. **-maðr,** *m.* offentleg styringsmann. **-pallr,** *m.* pall eller stad der guds bodord raader.

boðreizla, *f.* plikt til aa senda bodstikka.

boðrífr, *a.* gjestmild (poet.).

boðsfolk, *n.* gjestebodsfolk.

boð-skapr, *m.* bod, paabod. **-skurðr,** *m.* bodstikke-sending. **-sletta,** *f.* uboden gjest, snikjegjest; jfr. nyn. *sletta, f.* rekefant. **-slóð,** *f.* vegen for bodstikka. **-slotti,** *m.* bodslott, snikjegjest.

boðs-maðr, *m.* innboden gjest. **-váttr,** *m.* vitne paa eit loglegt tilbod (i odelssak). **-vitni,** *n.* vitnesburd um eit loglegt tilbod (i odelssak). **boð-sæmiligr,** *a.* høveleg til bruk i gjestebod, gjestebods-. **-vegr,** *m.* ruta for bodstikka.

boga-hals (og *boghals*) *m.* boge-ende. **-mynd,** *f.* boge-skap. **-skot,** *n.* bogeskjoting. **-strengr,** *m.* bogestreng. **-vápn,** *n.* boge til vaapn. **bogi,** *m.* boge (regnboge, boge i bru, boge til aa skjota med).

boginn, *a.* (eig. partic. av *bjúga*) bogen, bøygd.

bog-limir, *m. pl.* bøygjelege lemer, hender og føter.

bóglína, *f.* boglina (paa skip).

bog-maðr, *m.* bogeskyttar, bogemann. **-mannliga,** *av.* paa bogeskyttars vis. **-mannslíki,** *n.* bilæte av ein bogeskyttar. **-mannsmerki,** *n.* himmelmerket Sagittarius, bogemannen. **bogna,** *v.* (*að*) bogna, bøygja seg.

bognauð, *f.* hand (av *gnúa*; jfr. nyn. *naudeld*).

bógr, *m.* (*bógar*; *bægir*; *akk. pl. bógu*) bog.

bogra, *v.* (*að*) bugra, bøygja seg (*firir e-m*); krjupa.

bog-styrkr, *a.* sterk i bogebruk.

bók, *f.* (*gen. sing. bókar* og *bækr*; *nom. pl. bækr*). **1.** bok, boketre. **2.** fint vove ty, lakan med krotsaum (Edda). **3.** bok; *utan bókar*, utanboks; serleg um evangeliebok, messebok, sogebok og logbok. **4.** latin, latinsk maal og bokverk; *hann heitir á bók* (paa latin) *Iaskonius*; *kenna e-m á bók*, læra ein latin; *setja e-n til bókar*, setja ein til boki, til aa studera. **bóka,** *v.* (*að*) **1.** sauma ut, krota. **2.** sverja med handi paa evangelieboki.

bóka-fullting, *n.* bokhjelp, hjelp av bok. **-gjǫrð,** *f.* bokskriving. **-kista,** *f.* bok-kista. **-lán,** *n.* boklaan. **-lesning,** *f.* **-lestr,** *m.* boklesning, lester.

bókar-blað, *n.* blad i ei bok. **-eiðr,** *m.* eid med handi paa evangelieboki. **-eiðstafr,** *m.* ordi i *bókareiðr*. **-gerð,** *f.* bokskriving. **-silfr,** *n.* betaling til lagmannen for logupplesning paa lagtinget. **-skeyting,** *f.* skøyting av jord med *bókareiðr*. **-skilningr,** *m.* lesing og tyding; *fremja -b.* lesa og skyna bøker. **-tak,** *n.* det aa leggja handi paa boki, medan ein gjer eiden. **-verð,** *n.* bokverde, bokpris. **-vitni,** *n.* eidfest vitnesburd. **bóka-steinn,** *m.* farge til aa maala bokstavar og bilæte i bøker. **-stóll,** *m.* bokstol.

bók-fell, *n.* pergament, skinn (mest kalvskinn) til aa skriva paa. **-fróðr,** *a.* boklærd. **-fræði,** *n.* boklærdom.

bokki, *m.* bokke, kakse; kar. **bokkr,** *m.* = *bukkr*.

bók-lauss, *a.* ulærd, ikkje boklærd; *bóklaust*, utanboks. **-lest,** *f.* lesning or bøneboki (breviaret). **-lestr,** *m.* boklesning, lester.

bókligr, *a.* bokleg; *bókleg list*, boklærdom. **bók-list,** *f.* boklærdom. **-lærðr,** *a.* boklærd (helst i latin). **-mál,** *n.* bokmaal, latin; skrift paa latin; kanonsk rett; romersk tiderekning. **-mánaðr,** *m.* maanad etter latinsk tiderekning. **-nám, -næmi,** *n.* boklærnad. **-rúnar,** *f. pl.* runer innskorne paa kjevle eller tavlor av bok (sjaa *bók* 1). **-saga,** *f.* skrivi fraasegn. **-setja,** *v.* bokføra. **-skygn,** *a.* boksynt, som kann sjaa aa lesa i bok. **-speki,** *f.* boklærdom. **-stafr,** *m.* bokstav. **-sǫgn,** *f.* skriftleg fraasegn. **-tal,** *n.* latinsk tiderekning. **-víss,** *a.* bokvis, boklærd. **-vit,** *n.* boklærdom.

ból, *n.* bol, legestad; bustad, gard; jord. **bóla,** *v.* (*að*) leiga burt jord; *bólast, v. r.* gjera seg bol.

bóla, *f.* **1.** bola, kuv (t. d. paa ein skjold), kul. **2.** bola, kveisa. **3.** innsigle (paa brev).

bola, *v.* (*að*) hogga av, hogga sunder.

bólamaðr, *m.* ein av bønderne paa ein mangbølt gard.

ból-efni, *n.* jord som høver til gardsbruk; *halda uppi bólefni*, halda jordi i hævd. **-festa**, *f.* bygslebrev; bygslejord.

bolfimligr, *a.* fim, ledug i kroppen, snøgg.

Bolgaraland, *n.* Bulgaria. **bolgarar**, *m. pl.* bulgarar.

bolginn, *a.* (eig. partic. til eit verb *belga*) bòlen, hovna (*bolgen*, Hard. Voss).

bolgna, *v.* (*að*) bòlna, hovna, trutna (*bolgna*, Hard. Voss).

bolhlíf, *f.* livd, verning for bulen (kroppen umfram hovudet).

boli, *m.* tjor, ukse.

bóli, *m.* leiglending.

bol-járn, *n.* = *boløx*. **-klæði**, *n.* klæde (paa kroppen).

bolla-horn, *n.* horn som tek ein *bolli*. **-kerald**, *n.* kjerald som tek ein *bolli*. **-pottr**, *m.* leirpotta som tek ein *bolli*. **bolli**, *m.* **1.** bolle, skaal. **2.** eit maal for vaatvaror, = fjordeparten av *askr 5*.

bólnasótt, *f.* bolesott, smaapoka.

bolr (og *bulr*) *m.* stomn (av tre); bul (kropp umframt hovudet); kropp.

bólskapr, *m.* hushald. **ból-staðr**, *m.* bolstad, bustad.

bólstr, *m.* (*bólstrs*; *bólstrar*) bolster, dyna.

bolsvǫxtr (og *bolvǫxtr*) *m.* kroppsskapnad.

bolungr, *m.* dunge med ved, vedlad, vedbrote; jfr. nyn. *bulung* um timberverket til eit hus.

bol-virki, *n.* bolverk. **-øx**, *f.* buløks, timberøks, vedøks.

bón, *f.* bøn; *fara í bón*, fara paa tigging. **bónarmaðr**, *m.* tiggar.

bónda-bani, *m.* ein som hev drepe ein egtemann. **-dóttir**, *f.* dotter i huset. **-eiðr**, *m.* hollskapseid som bønderne svor til kongen. **-eign**, *f.* egteskap med ein mann. **-fé**, *n.* offentleg kassa, pengar som var sameiga for bønderne i eit lagdøme, i ei skipreida og dlkt. **-folk**, *n.* bondefolk. **-fylking**, *f.* fylking av bønder. **-herr**, *m.* bondeher. **-hlutr**, *m.* den fjordeparten av tiendi som gjekk til fatigfolk, bondeluten. **-kona**, *f.* bondekona. **-lauss**, *a.* utan egtemann. **-lega**, *f.* gravstad for bønderne. **-lið**, *n.* bondeher. **-maðr**, *m.* bondemann. **-múgr**, *m.* bondeflokk. **-nafn**, *n.* bondenamn. **-réttr**, *m.* den personlege rett som bønderne hadde. **-safnaðr**, *m.* samling av bønder. **-sonr**, *m.* **1.** son i huset. **2.** bondeson. **-skapr**, *m.* bondestand. **-skjǫldr**, *m.* skjold som bønderne brukar. **-starf**, *n.* bondebruk. **-tala**, *f.* *vera í bóndatǫlu*, verta rekna millom bønderne. **-þing**, *n.* ting av bønder. **-val**, *n.* utval av bønder. **-ætt**, *f.* bondeætt.

bóndi (ogso *bóandi, búandi*) *m.* (*nom. pl. bœndr*; *gen. pl. bónda*). **1.** busitjande mann. **2.** bonde, fri mann, mann av bondestandet (i motsetning til trælestandet og hovdingstandet). **3.** husbonde, egtemann, gift mann. **4.** bygdemann (mots. bymann).

bóndkarl, *m.* bondemann.

bón-hús, *n.* bedehus. **-leið**, *f.* tiggargang (eig. bøneveg). **-orð**, *n.* **1.** bøn, bønord. **2.** bêling, friing; *hefja bónorð*, fria (til eit kvende); *ná bónorð*, faa ja. **-orðsferð**, **-fǫr**, *f.* friarferd. **-orðsmál**, *n.* friing. **-ríki**, *n.* dugleik til aa beda.

bops, *interj.* bums!

bora *v.* (*að*) bora, bora hol; *borast*, bora seg, trengja seg gjenom. **bora**, *f.* bòra, hol; *reka boru*, bora hol. **borafoli**, *m.* tjuvegods som er innsmett i saklaus manns hus.

borð, *n.* **1.** bord, fjøl. **2.** bord, matbord; ogso kosthald, mat og drykk; *borð eru uppi*, bordi er framme; *borð eru ofan*, bordi er burthavde; *ganga undir borð* = *ganga til borðs*. **3.** sida paa eit skip; *steypast fyrir borð*, springa yver (eller fyre) bord. **4.** kant, rand. **5.** skjold (poet.).

borða, *v.* (*að*) **1.** gaa til bords. **2.** borda, setja fram mat.

borða-hríð, *f.* mattid, matstund. **-munr**, (ogso *borðmunr*) *m.* skilnad paa høgdi av skip, bordmun. **-stund**, *f.* matstund. **-sýsla**, *f.* tilsyn med bordet i eit gilde. **-víti**, *n.* straff for di ein kjem for seint til bords.

borð-búnaðr, *m.* bordbunad, bordty. **-diskr**, *m.* borddisk, talik. **-dúkr**, *m.* borddúk. **-faraskál**, *f.* stort bordker? **-fastr**, *a.*

som hev fast kosthald paa ein stad. **-fjǫl,** *f.* fjøl. **-fœri,** *n.* *taka sér b.* vera av for sjølve seg. **-gǫgn,** *n. pl.* bordbunad S. E. II 260₁₆. **-hald,** *n.* bordhald, kosthald.

borð-hár, *a.* høgbarda, høgborda (um skip). **-hús,** *n.* skaap til bordstell? **-hæð,** *f.* bordhøgd (paa skip).

borði, *m.* tjeld, duk med innvovne teikningar, brogdeduk; *sitja við borða,* sitja og veva *borða; byrða e-t á borða,* veva eit bilæte av eitkvart inn i eit tjeld.

borð-ker, *n.* kjer, skaal til bruk ved bordet. **-klerkr,** *m.* klerk som er bordsvein hjaa ein bisp. **-knífr,** *m.* bordkniv. **-leiðangr,** *m.* leidingsskatt i varor til kongen i fredstid. **-maðr,** *m.* = *borðfastr maðr.* **-mikill,** *a.* høgbarda (um skip). **-prestr,** *m.* prest som les bordlesnaden hjaa ein bisp. **-prýði,** *f.* bordpryda. **-salmr,** *m.* bordsalme. **-skutill,** *m.* lite bord.

borðstilganga, *f.* det aa ganga til bords.

borð-stokkr, *m.* æsing (paa baat). **-stóll,** *m.* bordstol, bordfot.

borð-sveinn, *m.* bordsvein, matsvein. **-tafl,** *n.* skakk-brett. **-þak,** *n.* bordtak. **-þakiðr,** *a.* tekt med bord. **-þili,** *n.* skipssida. **-veggr,** *m.* vegg, gard av tre. **-vegr,** *m.* bordveg, utbording, bordklædning yver timbret paa eit skip, sida av eit skip. **-vers,** *n.* bordvers, bordlesnad (paa vers). **-viðr,** *m.* bordved, bord og fjøler.

borg, *f.* **1.** ei flat høgd med bratt framsida; jfr. nyn. *borg* um vegmur og dlkt. Lista, Mand. **2.** borg, ein stad med murar eller veggjer umkring av jord, stein eller tre; ogso um sjølve muren. **3.** borg, by med festning. **4.** by (mest utanlands).

borga, *v.* (*að*) borga, aabyrgjast, svara for; *borga fyrir e-n* eller *e-t.*

borgaðarmaðr, *m.* (og *borganarmaðr*) kausjonist, aabyrgslemann.

borgan, *f.* aabyrgsla, kausjon; *ganga í b. fyrir e-n,* ganga i borg for, svara for.

borgararéttr, *m.* borgrett, borglog.

borgar-armr, *m.* utkant av ei borg. **-auðn,** *f.* borg-øyding. **-dómandi,** *m.* domar i ein by (umsetjing av latin *judex provinciæ*). **-dyrr,** *f. pl.* borgport. **-folk,** *n.* borgfolk. **-gata,** *f.* veg til ei borg. **-gerð,** *f.* borgbyggjing. **-greifi,** *m.* borggreive, borghovding. **-hlið,** *n.* borgport. **-hreysi,** *n.* atterstødor etter ei borg, borgrøys. **-hæð,** *f.* borghøgd, borgtind. **-hǫfðingi,** *m.* borghovding.

borgari, *m.* ein av mannskapet paa ei kongsborg.

borgar-kona, *f.* by-kvende. **-lið,** *n.* mannskapet i ei borg, garnison. Pr. 87₁₁. **-lím,** *n.* lim, kalk i ein borgmur. **-lýðr,** *m.* borgfolk; byfolk. **-maðr,** *m.* **1.** ein av mannskapet paa ei borg. **2.** bymann, borgar. **3.** medborgar. **-múgr,** *m.* borgfolket. **-múrr,** *m.* borgmur. **-port,** *n.* borgport. **-siðr,** *m.* bysed, byskikk. **-smíð,** *f.* borgbyggjing. **-staðr,** *m.* rom der det hev vore ei borg, borgstøde.

Borgar-sýsla, *f.* no Smaaleni (Austfold) undanteke Haabøl prestegjeld og Enningdalen. **-þing,** *n.* ting i Borg (Sarpsborg) for fylki i Viki. **-þingslǫg,** *n. pl.* Borgartingslogi.

borgar-veggr, *m.* borgmur.

borgaskipan, *f.* lista yver byar.

borgeis (og *burgeis*) *m.* borgar.

borgfirzkr, *a.* som er fraa Borgarfjorden (paa Island).

borg-hlið, *borg-staðr ofl.* sjaa *borgarhlið etc.*

borgin-móði, *m.* ramn (poet.). **-orðr,** *a.* dulsam, løynen, var i ordi.

Borgundarholmr, *m.* Bornholm.

bossi, *m.* gut; jfr. nyn. *busse,* kammerat.

bosún, *n.* basun.

bót, *f.* (*bótar*; *bætr* og *bótir*). **1.** bot, betring; *bíða bót e-s,* faa retta paa eitk. **2.** bot, bøter for misferd (helst i pl. *bætr*). **3.** bot, lapp.

bóta-fé, *n.* gods eller pengar som vert lagde i bot. **-lauss,** *a.* **1.** botlaus. **2.** ubøtt, som det ikkje vert lagt bøter for. **-maðr,** *m.* ein mann som kann bøta for brotsverki sine med ei pengebot, og dermed slepp verta fredlaus.

bóti, *m.* styvel.

bótlausliga, *av.* botlaust. **bótlauss,** *a.* botlaus, ubøtande.

botn, *m.* **1.** botn, grunnflata. **2.** botn (det inste) i fjord eller dal. **3.** eit slag

kjerald (staup) til aa hava vaks i. **-hola,** *f.* ei hola som ein ikkje kjem utor.

botolfs-messa, *f.* bolsvoka, bolsok (17de juni). **-vaka,** *f.* = *-messa* (eig. kvelden fyre).

bótsama, *v.* (*að*) vøla, vøla um.

bótþarfa, bótþurfa, *a.* som ein treng bøta paa eller bøta for.

botuna, *v.* (*að*) setja knappar paa.

brá, *f.* (*brár*; *brár*) braa, haari paa augneloki.

brá, *v.* (*áð*) glima, braga; jfr. nyn. *braa*, ljona.

bráð, *f.* **I.** braae. skunding.

bráð, *f.* **II.** skrott (eller kjøt) av dyr som ein kann eta, fengd.

bráð, *n.* braad, tjørebræding.

bráða-birgð, *f.* *í bráðabirgð*, til braanøytes. **-bugr,** *m.* i ordlaget: *gera bráðabug at e-u*, gjera eitk. i braahast. **-fangs,** *av.* braasnart.

bráða-hola, *f.* hola som rædyr samlar veidni si i.

bráða-hríð, *f.* braavêr.

bráðalauss, *a.* utan fengd, utan mat.

bráðan, *av.* braatt.

bráða-sótt, *f.* braasott, braasykja. **-þeyr,** *m.* braatøyr, linnvêr som kjem braatt paa.

bráð-beinn, *a.* snøgg, snar. **-dauði,** *m.* braadaude. **-dauðr,** *a.* *verða bráðdauðr*, døy braatt, faa ein braadaude.

bráðendis, *av.* braatt.

bráðerni, *f.* braaskap, forrensla.

bráð-feginn, *a.* braafegen, som straks vert glad. **-feigligr,** *a.* som er lik til aa vera braafeig. **-fengis,** *av.* braatt. **-fengr,** *a.* braa, braafør. **-geðr,** *a.* braalyndt, braa. **-gerr,** *a.* snarvaksen, snarkomen. **-gerviligr,** *a.* braanæm, som er lik til aa vera snarvaksen. **-hættligr,** *a.* som braatt kann verta faarleg, braafaarleg. **-komliga,** *av.* braatt. **-kvaddr,** *a.* *verða bráðkvaddr*, døy braatt.

bráðla, *av.* braatt.

bráð-látinn, *a.* = *bráðdauðr*. **-látr,** *a.* braafør, braa.

bráðlauss, *a.* braadlaus, som ikkje er tjørebrædd.

bráðlitit, *partic. n.* *gera bráðlitit á e-t*, sjaa hastigt yver, avgjera braatt, vera braasluttig. **bráðligr,** *a.* braaleg, braa (*-liga*, *av.*). **bráð-lyndi,** *n.* braalynde, braalæte. **-lyndr,** *a.* braalyndt, hastig.

bráðmaðr, *m.* tjørebrædar.

bráð-mæltr, *a.* braamælt. Eg. 48.

bráðna, *v.* (*ar*) braana, tîna (um snø og dlkt.).

bráðorðr, *a.* braamælt.

bráðr, *a.* braa; *bráðir eru barns hugir*, barnehugen er braa.

bráð-ráðinn, *a.* braagjord, braatt avgjord. **-reiðr,** *a.* braaug, hastmodig, braasinna. **-ræði,** *n.* hastraad. **-sjúkr,** *a.* braasjuk. **-skapaðr,** *a.* braalyndt. **-skeyti,** *n.* braaskap; jfr. nyn. *braaskøyte*, naudhjelp. **-skeytiligr, skeyttr,** *a.* braa, framfus. **-sýnn,** *a.* som ein ser straks. **-tekinn,** *a.* braateken. **-þroskaðr,** *a.* snarvaksen.

bráðum, *av.* braatt.

bráðung, *f.* braae, hast.

braga, *v.* (*að*) braga, lysa, bragda (um nordlyset).

bragar-bót, *f.* eit versemaal, der studlarne i fyrste og tridje viselina stend so langt fraa kvarandre som raad er, og hendingarne soleis at ei staving er imillom. **-full,** *n.* brageskaal, som med ein høgtidleg lovnad vart drukki paa festar (helst i ervedrykkjor). **-laun,** *n. pl.* løn for eit kvad. **-mál,** *n.* løyve for skalden til aa kasta burt ein vokal, so det vert ei staving i staden for tvo.

bragð, *n.* **1.** snarvending, augneblink; *bragðs, af bragði*, paa timen, straks. **2.** bragd, utsjaanad; *gera bragð á*, lata det sjaa ut som, laast. **3.** bragd, vis; *ferr at fornum brǫgðum*, det gjeng paa gamall vis. **4.** bragd, gjerning, tiltøke; *at fyrsta bragði*, fyrste gong. **5.** bragd, knip; *leika e-m bragð*, *koma bragð á e-n*, gjera ein ei pretta; *beita e-n brǫgðum*, fanga ein med list, lura. **6.** brogd, vevning med figurar paa ty. **7.** brigde, stans. **8.** verd, vegt; *mikit bragð*, stort verd, mykje aa segja.

bragða, *v.* (*ar*) **1.** røyva seg. **2.** bragda, braga, lysa.

bragða-drykkr, *m.* svikdrykk. **-karl,** *m.* sløg kar.

bragðalr, *m.* stokk, paal til aa gnika naudeld med. **bragðalseldr,** *m.* naudeld, rideld.

bragðarváð, *n.* brogdut vadmaal, vadmaal innvove med rutor eller figurar.

bragðillr, *a.* kaldtokka, som ser vond ut. **bragðligr**, *a.* snar aa taka til, lagleg.

bragð-mikill, *a.* staut, sjaaleg. **-samr**, *a.* sløg. **-stinnliga**, *av.* kautt, byrgt. **-vísi**, *f.* sløgd, klokskap. **-vísligr**, *a.* sløg, klok og klyftig (*-liga, av.*).

bragnar, *m. pl.* menner, hermenner (poet.). **bragningr**, *m.* konge (poet.).

bragr, *m.* **1.** skaldskap, diktarkunst. **2.** den gildaste, fyrstemann, „lauken i laget“.

bráhvítr, *a.* som hev ljose, skinande bræer (augnelokshaar).

brak, *n.* brak. **braka**, *v.* (*að*) braka. **brakan**, *f.* braking.

brakki, *m.* mæklar, millommann.

brakstinnliga, for *bragðstinnliga.*

brakún, *m.* mæklar.

brandadyrr, *f. pl.* dør med ein høg (utskoren) stolpe (*brandr*) paa kvar sida, hovuddør til ei hall.

brand-erfð, *f.* erverett bygd paa uppfostring i huset. **-gás**, *f.* brandgaas. Anas tadorna. **-krossi**, *m.* ukse som er **brandkrossóttr**, *a.* brandut og med ein kvit kross yver nasen.

brandr, *m.* **1.** brand, brenning. **2.** brand, ljosbrand, stokk som brenn; stokk, vedskia; *á brǫndum,* paa vedladet, i vedkroken. **3.** kollar, uppstandar paa kvar sida av framstamnen paa skip. **4.** høg stolpe paa kvar sida av hovuddøri til halli. **5.** sverdblad, sverd; jfr. *brand* i n. folkev.

brand-reið, *f.* steikjerist. **-stokkr**, *m.* ein høg trestomn i kong Volsungs hall; er ogso kalla *barnstokkr.* **-øx**, *f.* eit slag øks.

branga, *f.* sverd med tilhøyrsla? (Bugge).

brass, *m.* kokk.

brasta, *v.* (*að*) braska, skrøyta.

brátt, *av.* braatt; *brátt er,* so snart som.

bratt-gengni, *f.* dugleik til aa ganga der som er bratt. **-gengr**, *a.* brattgjengd, hæv til aa ganga i bratta. **-leitr**, *a.* brattleitt, med flatt andlit og bratt panna. **-lendi**, *n.* brattlenda.

brattr, *a.* bratt; braa. **brattsteinn**, *m.* steinstytta (poet.).

brauð, *n.* braud, brød. **brauð-bakstr**, *m.* brødbakster. **-diskr**, *m.* brøddisk, brødfat. **-gerð**, *f.* brødbaking. **-hleifr**, *m.* brødleiv. **-kass**, *m.* brødkass, brødkorg. **-laupr**, *m.* brødlaup, brødtægja. **-meiss**, *m.* brødmeis. **-moli**, *m.* brødmole. **-ofn**, *m.* brødomn. **-skífa**, *f.* brødskiva. **-sufl**, *n.* brødsuvl, suvl (flesk, kjøt og dlkt.) attaat brødet.

braut, *f.* braut, veg, stig; *á braut,* burt; *í braut,* burt, burte; ogso berre *braut,* burt, burte (og *á brautu,* burt). **brautamót**, *n.* møte paa ein veg.

brautar-gengi, *n.* fylgje, hjelp. **-tak**, *n.* aabyrgsla, trygd som ein sakvaldar gjev for at han skal vera aa finna i heimen sin, naar saksøkjaren stemner honom paa logleg vis.

brautbúnaðr og fleire andre sms. med *braut-* er uppførde under *brott-*.

braut-fúss, *m.* hug til aa koma burt. **-gangshǫfuðsmátt**, *f.* so stor hovudsmotta paa karmannsskjorta at kona kann krevja skilsmaal. **-gangssǫk**, *f.* sak som gjev rett til skilsmaal (i eit egteskap).

brautingi, *m.* vegfarande. **braut-kvaðning**, *f.* tilstøring til aa gaa burt. **-rekning**, *f.* elting, burtdriving.

brauttu, *av.* burt; *brauttu* = *braut þú,* burt med deg.

brautvera, *f.* sanseløysa (eig. burtevera.).

breðafǫnn, *f.* brede, stor fonn.

bréf, *n.* brev, skriv, dokument. **bréfa**, *v.* (*að*) breva, skriva upp. **bréfa-bok**, *f.* bok med takstrar og formularar for kongebrev, som kanslaren ferda ut. **-brot**, *n.* brot mot ei fyresegn i eit kongebrev; bot (4 mark) for eit slikt brot (ogso kalla *-brotssekt*). **-gerd**, *f.* brevgjerd, brevskriving. **-lausn**, *f.* logleg betaling for kongebrev. **-maðr**, *m.* brevberar. **-sveinn**, *m.* brevsvein, brevbod.

breferr, *m.* breviar, katolsk messebok. **bréflaust**, *av.* brevlaust, utan brev. **-sending**, *f.* brevsending. **-setning**, *f.* brevgjering.

bregða, *v. st.* **1.** leda snøgt, røyva skjott (svinga, føra snøgt, kasta, støyta, rykkja og dlkt.) med dat. *han brá sverði,* drog sverdet; jfr. n. folkev.: *han sinom sverde braa*; *bregða fingri,* leda fingren; *bregða upp augum,* slaa upp augo; *þá brá ljóma af Logafjǫllum,* daa glima det braatt av L.

2. setja i verk, bruka; *bregðast móti við*, setja retten i gang mot kvarandre. **3.** bregda, brigda, skifta; *bregða litum*, skifta literne; *bregða sér sjúkum*, laast vera sjuk; *bregðast e-m*, svigta, falla fraa. **4.** taka burt, slutta med, gjera ende paa; *bregða tjǫldum*, taka burt tjeldi; *honum var ǫllum brugðit*, han var reint burte (sanselaus); *bregða búi*, gjeva upp buet eller heimen; *bregða flokki*, løysa upp flokken; *bregða eiði sínum*, ganga att-paa eiden sin (jfr. nyn. *bregda*, halda att (ein slede) Helg.); *bregða heiti*, brjota sin lovnad. **5.** lasta, brigsla, skulda ein for eitk. (*e-m e-u*). **6.** bregda, slyngja, fletta (t. d. eit belte).

Med part. *á*: *bregða á e-t*, slaa seg paa, byrja med; slaa paa, orda um. *af*: *bregða af e-u*, brigda av, vika fraa; *þat bregðr af e-u frá e-u*, det merkjer ut eitk. fraa eitk. anna. *í*: *bregðr e-m í ætt e-s*, ein braar paa (likjest) ætti si. *til*: *bregða til e-s*, taka til med; *bregðr e-m til e-s*, ein braar paa (er lik) eink. *um*: *bregða um*, stiga yver; *bregðast um*, trætta um. *við*: **1.** *bregða við*, taka til med, bu seg til; *brugðinn við*, van med, før til. **2.** *bregðr e-u við*, eitk. hender; *e-m bregðr við e-t*, ein vert ved, kvepp, vert daatt med; *bregða sér við e-t*, bry seg um (jfr. nyn. *braa paa*, bry seg um, Hard.). **3.** *bregða e-u við*, tala um eitkvart. *yfir*; *bregðast yfir e-t*, ganga yver eitk.

breiða, *v.* (*dd*) breida; *breiða rekkju*, breida upp ei seng; *breiða borð*, duka bordet. **breidd**, *f.* breidd.

breið-firzkr, *a.* som er fraa Breidafjord (Island). **-laginn**, *a.* breidlagd, breidvaksen. **-leikr**, *m.* breidleik, breidd. **-leitr**, *a.* breidleitt.

breiðr, *a.* breid, breidd vidt utyver.

breið-vaxinn, *a.* breidvaksen. **-øx**, *f.* breidøks, bila.

brek, *n.* brek, ideleg bøn og aagang; svikfullt handelsknip med *brekboð*. **breka**, *v.* (*að*) breka (etter), beda ideleg (um). **brek-boð**, *n.* svikalt bod paa ein jordeigedom til aa skruva upp prisen, ovundsbod.

breki, *m.* baara, bylgja.

brekka, *f.* brekka, stor bakke. **brekku-brún**, *f.* bakkebrun, bakketrøm. **-megin**, *n.* magt til aa gaa upp ein bakke; bakke-bratta. **-munr**, *m.* bakkemun.

brek-laust, *av.* utan svik, sviklaust. **-ráð**, *n.* ovundsjuk svikraad til aa faa i annan manns gods. **-sekt**, *f.* svikfull dom paa einkvar, so han ikkje kann føra saki si for retten.

brekvísi, *f.* det aa vera breksam, breksemd, naudbeding.

brengsla, *v.* (*að*) brengsla (Shl.), vrida, rengja. Fld. II 370.

brenna, *v. st. intr.* brenna; ogso brenna seg; *nǫkkut* (eller *rautt*) *mun fyrir brenna*, der er ljose voner; *ór er þar brunnit*, der er gjort stor skade; *hlutr e-s brennr við*, det gjeng ille med ein.

brenna, *v.* (*nd*) *tr.* **1.** brenna, lata brenna, setja eld paa. **2.** brenna, hita upp, svida. **3.** lata elden verka paa eitk.; *brenna gull* (*silfr*), reinsa gull (sylv) i eld. **4.** brenna, verka til ved eld; *brenna kol, salt.*

brenna, *f.* brenning, brand, brune (likbrenning, husbrune og dlkt.). **brennheitr**, *a.* brennheit. **brenniligr**, *a.* frisk, sterk (um eld). **brenning**, *f.* brenning. **brennir**, *m.* brennar; eld (poet.).

brennu-maðr, *m.* mordbrennar. **-mál**, *n.* mordbrandssak. **-saga**, *f.* soga um innebrenning. **-staðr**, *m.* ein stad der det hev brunne, brandtuft.

brennu-steinn, (ogso *brenna-*, *brenni-*) *m.* brennestein, svaavel. **brennusteins-bruni**, *m.* svaavelbrenning. **-logi**, *m.* svaavelloge. **-þefr**, *m.* svaaveltev. **-vatn**, *n.* svaavelvatn.

brennu-sumar, *n.* brandsumar. **-vargr**, *m.* fredlaus mordbrennar.

bresta, *v. st.* **1.** bresta, rivna. **2.** koma ut, koma upp. **3.** bresta, braka, smella. **4.** bresta, gleppa, slaa fraa.

brestr, *m.* (*pl. -ir*) brest, sprunga; brest, smell; brest, skort, tap.

bretar, *m. pl.* bretar, folk fraa *Bretland*. **Bretland**, *n.* Wales; ogso um *syðra Bretland* ɔ: Bretagne.

bretta, *v.* (*tt*) bretta, reisa upp; *bretta hala sinn*, bretta seg (som ein hane).

brettifumessa, *f.* brettemessa (11. jan.).

breyskleikr, *m.* brøyskleik, veikleik. **breyskligr**, **breyskr**, *a.* brøysk, veik.

breyta, *v.* (*tt*) **1.** brøyta, gjera braut (veg). **2.** brøyta, brigda (*e-u*). **3.** skipa, stella (seg); *breyta eptir e-u,* gjera etter, herma etter.

breytiligr, *a.* underleg, uvanleg (*-liga, av.*); jfr. nyn. *brøyteleg,* umskifteleg. Jæd. **breyting,** *f.* brøyting, skifting. **breytinn,** *a.* brøyten, som gjerne vil skifta; finsleg. **breytni,** *f.* brøyte, avbrøyte, nymaate; fin aatferd.

brezka, *f.* bretlandsk maal. **brezkr,** *a.* bretlandsk. Sjaa *Bretland.*

brigð, *f.* **1.** brigd, brigde, umvelting; *kaupa e-t í brigð við annan,* kaupa eitk. som ein annan alt hev kaupt. **2.** løysningsrett til jord og anna; løysnings-sak. **3.** lut av fiskedrættet til eigaren av børnskapen.

brigða, *v.* (*gð* og *að*) brigda, brjota (*e-u*); forbrjota; løysa, løysa inn (*e-u* eller *e-t*); venda, selja.

brigðandi, brigðarmaðr, *m.* innløysar. **brigði,** *n.* = *brigð, f.* **brigðiligr,** *a.* brigdeleg, umskifteleg. **brigðkaup, brigðkeypi,** *n.* handel som ein kann brigda, gaa attpaa; ugildt forkaup. **brigðligr,** *a.* = *brigðiligr* (*-liga, av.*).

brigð-lyndr, *a.* ustød, mislyndt. **-mæli,** *n.* sætesløysa, brot paa lovnad.

brigðr, *a.* brigdeleg, ustød, usætande.

brigð-ræði, *n.* svikraad, meinsløgd. **brigðull,** *a.* brigdeleg, umskifteleg. **brigðverpi,** *n.* meinkast, forkast (med not).

brigsla, *v.* (*að*) brigsla, neisa, lasta (*e-m e-t,* og *e-m e-u*). **brigslalauss,** *a.* ulastande. **brigslamál,** *n.* straffesak. **brigslan,** *f.* brigsl, neising. **brigslanarhlátr,** *m.* brigslande, spottande laatt. **brigslastaðr,** *m.* brigsl, neising, spitord. **brigsli** (og *brigsl*) *n.* brigsl, lastord.

brík, *f.* (*-ar*; *-r*) brik (laag bordvegg (dansk skranke); stutt benk). **bríkar-búningr,** *m.* **-klæði,** *n.* klæde som vart hengt paa bordveggen (*brík*) attum altaret.

brim, *n.* brim, baarebrot mot land; hav (poet.). **brim-dýr,** *n.* skip (poet.).

brími, *m.* eld (poet.).

brimill, *m.* brimull (eit slag stor sel nord i Norig).

brímir, *m.* sverd (poet.).

brimlauss, *a.* utan brim, logn, still. **brimleysa, brimleysi,** *f.* logn sjø (utan brim), vindstilla.

brim-orri, *m.* havorre. Anas nigra. **-reið,** *f.* riding paa brimhestarne, rugging i brimsjøen. **-rúnar,** *f. pl.* runer som vernar sjøfolk mot brim.

brim-sorfinn, *a.* som brimet hev fila eller gnura slett (um stein). **-stormr,** *m.* ovsterk storm. **-svín,** *n.* kval (poet.).

bringa, *f.* **1.** bringa, brjost (paa menneskje og paa dyr); *e-m skýtr skelk í bringu,* det skyt skjelk i bringa, ein vert rædd. **2.** ei liti plata øvst paa ljosestaken med ein odd til aa festa ljoset paa. **bringspaladíli,** *m.* saar i bringspolorne. **bringspelir,** *m. pl.* (og *f. pl.*) bringspolor, brjosken millom brjostbeinet og dei nedste rivbeini.

bringu-bein, *n.* brjostbein (Sternum). **-breiðr,** *a.* bringebreid. **-sár,** *n.* bringesaar. **-teinar,** *m. pl.* = *bringspelir.*

brinna, *v. st.* = *brenna, v. st.* **brinni,** *m.* loge (poet.).

Brísinga-men, *n.* halsbandet til Frøya.

brísingr, *m.* brising, eld.

brjá, *v.* (*áð*) braga, glitra; jfr. nyn. *brjaa,* ljona, Set. Tel.

brjósk, *n.* brjosk.

brjóst, *n.* **1.** brjost, bringa; yverført: hug, sjæl, sinn, vit, samvit; *vinna eið fyrir brjóst hins dauða,* gjera eid paa det som berre den daude veit. **2.** vern, livd. **3.** fremste parten av eitkvart; soleis um gavlen, brjostet paa eit hus. **brjóstafl,** *n.* styrke i brjostet.

brjóstamjǫlk, *f.* brjostmjølk.

brjóst-barn, *n.* brjostbarn, sogbarn. **-bjǫrg,** *f.* brjostskjerm. **-bragð,** *n.* medynk. **-búnaðr,** *m.* bringeprydnad. **-drekkr,** *m.* sogbarn. **-fastligr, -fastr,** *a.* hugfast, stød (*-liga, av.*). **-festa,** *v.* (*st*) hugfesta. **-friðr,** *m.* hjartefred. **-gjǫrð,** *f.* brjostreim (paa sâl). **-gæði,** *f.* godvilje, (godt) hjartelag. **-heill,** *a.* brjoststerk. **-kaldr,** *a.* fiendsleg, kald. **-kirkja,** *f.* hjarta (i religiøs stil). **-kringla,** *f.* sylgja. **-leysi,** *n.* modløysa. **-lítill,** *a.* hardhjarta. **-megin,** *n.* aandskraft. **-mikill,** *a.* bringebreid. **-mæði,** *f.* andpusting. **-reiðr,** *a.* yverlag vreid.

brjóstsamligr, *a.* hugfast, stød.

brjóst-stofa, *f.* stova i brjostet av huset, framstova. **-styrkt,** *f.* aandskraft. **-sullr,** *m.* brjostsvull. **-sviði,** *m.* brjostsvide. **-þili,** *n.* vegg i brjostet (gavlen) paa eit hus. **-þungr,** *a.* tung i hug. **-vit,** *n.* **-vitra,** *f.* vit („i brjostet").

brjóta, *v. st.* **1.** brjota (av, sunder, upp, ned); *brjótast, v. r.* brjota seg fram. **2.** forbrjota seg.

Med part. *á bak: brjóta á bak,* tvinga attende; vanhalda. *í: brjótast í e-u,* bry seg med. *í móti: brjótast í móti,* setja seg mot. *saman: brjóta saman,* leggja saman. *til: brjóta e-n til e-s,* tvinga, nøyda ein til eitkvart. *um: brjótast um,* kava, nøyta seg (brjotast). *við: brjótast við e-t,* gjeva seg i kast med; gjeva seg um; strita mot.

brjótr, *m.* brjotar, tynar.

brodda, *v.* (*að*) stinga. **broddhǫgg,** *n.* pilskot.

broddr, *m.* **1.** brodd, firkanta jarn, pigg. **2.** pil med brodd. **3.** brodd paa *bringa* paa ljosestaken (sjaa *bringa* **2.**). **4.** det som fyrst kjem til synes av eitk.; *berr nú at broddi, at,* no ber det snart til, at. **5.** eit straal, liten stim (med sild).

brodd-skot, *n.* pilskot (av *broddr* **2.**). **-spjót,** *n.* spjot med brodd. **-stafr,** *m.* stav med brodd, piggstav. **-stǫng,** *f.* stong med brodd. **-ǫr,** *f.* pil med brodd.

bróðerni, *n.* broderskap. **bróðir** (*gen* og *dat. bróður* (og *bræðr*); *nom. pl. bræðr*) *m.* **1.** brôr. **2.** broder (klosterbroder); hertil ymse klosternamn, soleis i Oslo: *upp til bræðra,* dominikan-klostret (preike-brøderne); *austr til bræðra,* minoritklostret (berføttbrøderne); i Bjørgvin: *út til bræðra,* dominikanklostret(i Buntlabo); *inn til bræðra,* minoritklostret (i Vaagsbotnen, nær domkyrkja); i Nidaros: *niðr at bræðra,* minoritklostret (paa Brattøyri). **3.** korsbroder, kannik.

bróður-arfr, *m.* brôrsarv. **-bani,** *m.* brôrs banemann. **-baugr,** *m.* bøter som brôr til draapsmannen laut leggja. **-blóð,** *n.* broderblod. **-bœtr,** *f. pl.* bøter for ein brôr som er drepen. **-dauði,** *m.* ein brôrs daude. **-deild,** *f.* broderlut. **-dóttir,** *f.* brôrdotter. **-dóttursonr,** *m.* brôrdotterson. **-dráp,** *n.* at ein brôr vert drepen; broderdraap. **-drepari,** *m.* broderdrepar. **-gjǫld,** *n. pl.* bøter for ein brôr, som er drepen. **-hefnd,** *f.* broderhemn. **-hluti,** *m.* broderlut. **-kona,** **-kván,** *f.* brôrkona. **-leikr,** *m.* broderskap.

bróðurligr, *a.* broderleg.

bróður-sonarbaugr, *m.* bot for draapet paa ein brôrson. **-sonr,** *m.* brôrson.

brók, *f.* (*brókar*; *brœkr*) brok-laar; mest i *pl.* brok, buksa; *bjarga brókum sínum,* vera av for sjølve seg.

bróka-belti, *n.* brokbelte. **-beltispúss,** *m.* pung som ein ber i beltet. **-vaðmál,** *m.* vadmaal til brok.

brokkari, *m.* hest, traavar.

bróklauss, *a.* broklaus. **-lindi,** *m.* brokbelte.

brokunarmaðr, *m.* mæklar.

bróma, *f.* brot, stykke; jfr. nyn. *brom,* gamalt jarnskrap odl.

brosa, *v.* (*st*) smolla, smila. **brosa,** *f.* **brosan,** *f.* smoll, smil. **brosleitr,** *a.* blidauga. **brosligr,** *a.* løgleg, læleg.

brosma, *f.* brosma (fisk). Gadus monopterygius.

brot, *n.* **1.** brot, nedbrjoting; *pl.* logbrot. **2.** brot, stykke; *deila e-t brotum,* hava ulike meiningar. **3.** brot, brekka. **4.** brot, vad i elv. **5.** utskot i ei bygning; jfr. nyn. *brot,* eit rom i ei løda. **6.** brut, spit, jarnstong. **7.** fang, nedfallssott. **brotasilfr,** *n.* sylv i smaastykke.

brot-fall, *n.* ei rid av nedfallssott. **-fallinn,** *a.* nedfallsjuk. **-fallssótt,** *f.* nedfallssott, fang. **-feldr,** *a.* nedfallssjuk. **-geiri,** *m.* jordstrimel paa skap som ein geire. **-hvitill,** *m.* brotkvitel, aaklæde (paa seng) av grovt ty.

broti, *m.* brote, dunge av nedhogne tre.

brotligr, *a.* brotsleg, brotsmanns-.

brotna, *v.* (*að*) brotna, verta broten. **brotning,** *f.* brjoting.

brott, *av.* burt; burte (= *braut*); ogso *á brott, í brott.* **brott-búinn,** *a.* buen til aa fara. **-búnaðr,** **-búningr,** *m.* fyrebuing til burtferd. **-búnaðartími,** *m.* tid til aa bu seg til ferd. **-fararleyfi,** *n.* løyve til aa reisa burt.

-fararǫl, *n.* avskilslag. **-ferð,** *f.* burtferd. **-ferðarǫl,** *n.* avskilslag. **-flutning,** *f.* burtflutning. **-fúsliga,** *av.* med hug til aa fara burt. **-fýsi,** *f.* burtferdshug. **-fœrsla,** *f.* burtførsla. **-fǫr,** *f.* burtferd. **-ganga,** *f.* burtgang. Fm. VII, 183₁₃. **-hald,** *n.* burtreis. **-hlaup,** *n.* burtlauping. **-hvarf,** *n.* burtkverving. **-hǫfn,** *f.* burttak. **-kváma,** *f.* burtkoma, burtferd. **-laga,** *f.* hòping, undanferd. **-reið,** *f.* burtriding. **-rekstr,** *m.* burtdriving, elting. **-sending,** *f.* burtsending. **-sigling,** *f.* burtsigling. **-sníðning,** *f.* burtskjering. **-sǫngr,** *m.* messa haldi utanum presten sitt eige prestegjeld. **-tekning,** *f.* burttak. **-tœkiligr,** *a.* burttakande.

brottu, *av.* burte; burt; *á brottu,* burt; *í brottu,* burte; burt.

brott-varp, *n.* burtkasting. **-vísan,** *f.* burtvising. **-vist,** *f.* burtevera, fraavære.

brú, *f.* (*gen. sing. brúar* og *brár; nom. pl. brúar, brýr* og *brár*) bru. **brúa,** *v.* (*að*) brua, byggja bru.

brúar-áss, *m.* aas, bjelke under ei bru. **-endir,** *m.* bruspord, enden av ei bru. **-gerð,** *f.* brubygnad. **-hald,** *n.* umvøling av bru, bruhald. **-maðr,** *m.* brubyggjar. **-sporðr,** *m.* bruspord, bru-ende. **-staðr,** *m.* brustad.

brúða, *f.* I. brugd, karm til ryggstød paa stol odl.

brúða, *f.* II. brugda, knippe.

brúðar-bekkr, *m.* brudebenk. **-efni,** *n.* brudeemne, kvende som skal standa brûr. **-faðmr,** *m.* brudefang. **-hús,** *n.* kvendehus, harem? **-lín,** *n.* brudelin, hovudduk av lin som brûri bar. **-sæng,** *f.* brudeseng.

brúð-bekkr, *m.* brudebenk. **-fé,** *n.* brudlaupsgaava fraa brûri til brudgomen sine nærskyldingar. **-ferð, -fǫr,** *f.* brudeferd, brudlaupsferd; ferd som brudgomen gjer etter si brûr. **-gumi,** *m.* brudgom. **-hús,** *n.* brudlaupshus. **-hvíla,** *f.* brudeseng. **-hvílu-skemma,** *f.* eit lite hus til brudesengi. **-kaup,** *n.* brudlaup. **-kaupligr,** *a.* brudlaups-. **-kaups-** sjaa *-laups-.* **-kaupsmaðr,** *m.* brudlaupsgjest. **-kona,** *f.* brudkona, kvende som fylgjer brûri.

brúðlaup (og *brúðhlaup, brullaup*) *n.* brudlaup; brudlaupslag, veitsla, gjestebod ved brudlaup.

brúðlaups-dagr, *m.* brudlaupsdag. **-ferð,** *f.* = *brúðferð.* **-gerð,** *f.* det aa halda brudlaup. **-klæði,** *n. pl.* brudlaupsklæde. **-kostr,** *m.* brudlaups-kostnad. **-kveld,** *n.* brudlaupskveld. **-skemma,** *f.* eit lite hus som brudesengi stend i. **-stefna,** *f.* brudlaup. **-veizla,** *f* veitsla, gjestebod ved eit brudlaup; brudlaupskosten. **-vitni,** *n.* egteskaps-vitne.

brúð-maðr, *m.* brudesvein. **-messa,** *f.* messa ved eit brudlaup.

brúðr, *f.* (*brúðar*; *brúðir*) brud; kona. **brúðstóll,** *m.* brudebenk.

brugðligr, *a.* brigdeleg, forgjengeleg. **brugðning,** *f.* **brugðningr,** *m.* brigde, krenkjing.

brugg, *n.* brygg (ogso yverført). **brugga,** *v.* (*að*) **1.** brugga, bryggja; yverf. laga til, maka raad. **2.** brjota, ganga attpaa. **brugginn,** *perf. partic.* bryggja (av eit elles utdøytt sterkt verb: *bryggja*).

brúk, *n.* bruk, hop, mengd, mest um tare (*þarabrúk*).

brum, *n.* **1.** brùm, knuppar. **2.** bil, tid.

brumr, *m.* **brun,** *n.* bil, tid.

brún, *f.* (*pl. brýnn*) **1.** brun, egg. **2.** brun, augnebrun. *bregða í brún,* rukka brunerne; jfr. nyn. *ibrynast,* kvida; *láta síga brýnn á nef,* gjera bruner; *bera e-m e-t á brún,* lasta (eller *bryna*) ein for eitkvart.

brún, *f.* (*pl. brúnir*) eit slag ty.

bruna, *v.* (*að*) fara snøgt.

brúna, *v.* (*að*) bruna, brunlita (berre i *perf. part.*).

bruna-dómr, *m.* dom som gjeng ut paa brenning. **-eiðr,** *m.* neittingseid av ein som er skulda for elds-paasetjing. **-flekkr,** *m.* bruneflekk, brandflekk. **-hraun,** *f.* land som lava hev lagt i øyde.

brúnamikill, *a.* storbrynt, med store augnebruner. **brúnarbein,** *n.* beinet under augnebruni. **brúnaskurðr,** *m.* eit slag haarskurd med haaret tverklipt yver augnebrunerne.

brúnáss, *m.* møneaas (øvst i taket); jfr. nyn. *brunaas,* raftestokk eller stavlægja.

bruna-vegr, *m.* det varme jordbeltet. **-ǫld,** *f.* brenne-alderen, den tid dei brende liki.

brundr, *m.* brund. **brundtíð,** *f.* brundtid.

brúngras, *n.* eit slag fjellgras.

brúnhvítr, *a.* kvitbrynt, med ljose augnebruner.

bruni, *m.* brune, brenning, brand.

brúnmóálóttr, *a.* aalborkut (um hest).

brúnn, *a.* **1.** brun. **2.** blank (um vaapn).

brúnn, *m.* brunen (hest).

brunn-hola, *f.* eig. brunn-hola, men yverført = *botn-hola.* **-hús,** *n.* brunn-hus. **-lœkr,** *m.* løk, bekk der folk hentar vatn. **-migi,** *m.* rev.

brunnr, (ogso *bruðr*) *m.* uppkoma ; brunn.

brunnsmunni, *m.* brunn-opning.

brunn-vaka, *f.* horn paa ein ukse til aa slaa hol paa is; jfr. nyn. *brunn-vekkja,* nedste greini paa reinshorni. **-vatn,** *n.* brunnvatn.

brún-síðr, *a.* sidbrynt, med side augnebruner. **-skarpr,** *a.* litegrand øren eller sviren (av drykk). **-vǫlr, -vǫlvi, -ǫlfi,** *a.* aalvorsleg, kvass, nyven.

brúsi, *m.* bukk; jfr. nyn. *„bukken Bruse“.*

brústeinn, *m.* stein som tun eller gata er steinlagd med; jfr. nyn. og isl. *brustein,* stein i ei bru.

brutt, *av.* = *brott.*

brý, *s.* troll.

brydda, *v.* (*dd*) stinga; brydda, brodda; koma fram eller upp. **brydding,** *f.* bryning, kant (av skinn).

bryðja, *f.* brya, tro.

bryggja, *f.* bryggja; ogso um bru og landgang.

bryggju-búð, *f.* sjøbud. **-fœrr,** *a.* før til aa gaa umbord sjølv. **-garðr,** *m.* bygard med bryggja tett attmed. **-ker,** *n.* kjer av trevyrke (bolverk) under ei bryggja. **-lægi,** *n.* lending, landtøke (for skip). **-mangari,** *m.* ein som driv smaahandel paa bryggjorne.

bryggjusporðr, *m.* bryggjespord, enden av ei bryggja.

bryna, *v.* (*nd*) fara snøgt.

brýna, *v.* (*nd*) I. *brýna upp* (*skipi*), bryna, draga paa land.

brýna, *v.* (*nd*) II. bryna, kvetja, eggja (upp).

bryn-brœkr, *f. pl.* brok av jarnringar, brynjebrok. **-glófi,** *m.* brynjehandske, jarnhandske. **-hattr,** *m.* **-hetta,** *f.* brynjehetta, jarnhatt. **-hosa,** *f.* brynjehosa. **-hǫttr,** *m.* = *brynhattr.*

brýni, *n.* **1.** bryne. **2.** krydda (til mat).

brýning, *f.* bryning, kvessing; eggjing.

brynja, *f.* brynja, skjorta av jarnringar.

brynja, *v.* (*að*) brynjeklæda.

brynju-band, *n.* spensl, festeband framme paa brynja. **-bítr,** *m.* brynjebitar (namn paa eit sverd). **-halsbjǫrg,** *f.* brynjeskjerm for halsen. **-hattr,** *m.* **-hetta,** *f.* brynjehetta, jarnhatt. **-hringr,** *m.* ring i ei brynja, brynjering. **-lauss,** *a.* brynjelaus. **-meistari,** *m.* brynjemakar. **-rokkr,** *m.* kyrtel utanpaa brynja.

bryn-klumba, *f.* **brynklungr,** *m.* jarnklubba med krokar, fest til eit reip som dei kasta ned fraa festning millom fiendarne og drog folk til seg med, brynjeklubba. **-kníír,** *m.* eit slag kniv (vaapn). **-kolla,** *f.* kollhuva av jarnringar under hjelmen.

brýnligr, brýnn, *a.* berrsynt, greid; *er brýnligt um e-t,* der er von til.

brynna, *v.* (*nt*) brynna, gjeva vatn.

bryn-stakkr, *m.* stutt brynja, brynjetrøya. **-stúka,** *f.* brynjeerm. **-trǫll,** *n.* eit slag hellebard eller spjotøks. **-þing,** *n.* herstrid. **-þvari,** *m.* eit slag spjot eller hellebard.

bryti, *m.* (*brytja*; *brytjar*) husstyrar; gardsfut; raadsdreng, gardsdreng.

brytja, *v.* (*að*) brytja, hogga i stykke; byta sunder; byta ut (mat).

brytjan, *f.* utbyting (av mat). **brytskǫlm,** *f.* kniv til aa byta ut maten med.

bræða, *v.* (*dd*) I. **1.** bræda, smelta; ogso mykja (um hugen). **2.** tjørebræda.

bræða, *v.* (*dd*) II. skunda paa, fløyta.

bræði, *f.* braaskap, sinne, vreide.

bræðiligr, *a.* brædande, smelteleg.

bræðimæli, *n.* braamæle, hastigt ord.

brækta, *v.* (*að*) brækta, mekra (um geit).

brœðra-bǫrn, *n. pl.* brødrungar, born av brør. **-dœtr,** *f. pl.* døtter av brør. **-garðr,** *m.* **1.** kloster. **2.** gard for korsbrøder. **-klaustr,** *n.* munkekloster. **-lag,** *n.* broderskap; *taka e-rra brœðralag á sik,* ganga inn i eit broderskap (t. d. kloster). **-mark,** *n.* tvinnlingarne (himmelmerke). **-safnaðr,** *m.* samling eller lag av brøder. **-skipti,** *n.* skifte millom brør. **-synir,** *m. pl.* søner av brør, brødrungar.

brœðrung, brœðrunga, *f.* dotter av får-

brôr, brødrung. **brœðrungr,** *m.* brødrung, barn (helst son) av fârbrôr.

brœðrungs-barn, *n.* barn av brødrung, barn av fârbrôrs son. **-baugr,** *m.* bot som brødrungen til draapsmannen skulde betala brødrungen til den drepne, brødrungsbot.

brœklingar, *m. pl.* spottenamn paa irarne.

brǫgðóttr, *a.* sløg, klyftig; ogso: sløgt innreidd. **brǫgðuligr,** *a.* sløgt uttenkt; avbragdsleg (*-liga, av.*).

brǫlta, *v.* (*lt*) brolta, velta seg.

brǫstuliga, *av.* med brask, ovmodigt.

bú, *n.* **1.** bu, hushald paa ein gard; ogso midel, eigedom som høyrer til hushaldet; *búa búi,* hava hushald for seg sjølv; *taka upp bú,* taka og føra burt husbunad og buskap. **2.** bu, buskap; *heima (skal) hest feita en hund á búi,* ein skal feita hesten heime, men hunden paa stølen (i lag med buskapen).

búa, *v. st.* **1.** bu, gjera ferdig; ogso klæda, pryda; *búa sik,* bu seg. **2.** byggja, setja bu (i, paa). **3.** stjorna; bera seg aat. **4.** bu, halda hus; liva saman; vera.

Med part. *af*: *búa af e-u,* vanta eitk. *at*: *búa at e-u,* fara aat med, handsama. *fyrir*: *búa e-t fyrir,* fyrebu eitkvart; *búa fyrir,* vera til stadar; *búast fyrir,* halda hus. *hjá*: *búa hjá,* liggja hjaa. *í*: *búa í,* bu i, bu under, vera løynd. *með*: *búa með e-m* eller *e-rri,* liva i egteskap med ein; liggja med. *samt*: *búa samt,* liva saman. *til*: *búa til,* bu til, fyrebu; laga til. *um*: **1.** *búa um,* vøla um, stella med; ogso: gjeva seg um; *búast um,* stella seg, skipa til nattherbyrge. **2.** *búa um e-t,* timast, hava det eikorleis. *undir*: *búa undir e-u,* vera understadd; bu under. *við*: *búa við e-t,* hava det eikorleis; *búast við e-u,* bu seg til eitkvart. *yfir*: *búa yfir e-u,* bera inne i seg, hava i gøymsla.

búa-kviðr, *m.* domsutsegn, skyn som det nærmaste grannelaget (5 bønder) gjev; ogso um domsnemndi sjølv. **-kvǫð,** *f.* tilsegjing, bøn um *búakviðr*.

búanda-karl (og *búandkarl*) *m.* bonde, bondemann. **-múgr,** *m.* bondeflokk. **búandi,** *m.* (*pl. búendr*) = *bóndi.* **búandligr,** *a.* bondsleg. **búandmaðr,** *m.* = *bóndi.*

búavirðing, *f.* granneretts-skyn eller verdsetjing (sjaa *búi*).

búð, *f.* **1.** upphelde. **2.** tjeld, tingbud. **3.** skur; bud.

búð, *av.* kannhenda (= *bút,* eig. *búit,* bue, greidt).

búða, *v.* (*að*) setja upp bud.

búðar-beini, *m.* hjelp til aa faa i matvaror. **-dvǫl,** *f.* upphald i ei bud. **-dyrr,** *f. pl.* bud-dør. **-gagn,** *n.* husgogn (kokestell odl.). **-hamarr,** *m.* berghamar med ei bud. **-ketill,** *m.* kokekjêl. **-kona,** *f.* kona som hev utsal i ei bud. **-kviðr,** *m.* domsutsegn av folket i ei tingbud. **-lið,** *n.* folket i ei bud (tingbud). **-maðr,** *m.* mann i ei bud. **-nagli,** *m.* paale i eit tjeld. **-rúm,** *n.* rom i ei bud. **-staðr,** *m.* stad til ei bud. **-sund,** *n.* smoga, smott millom tvo buder. **-tupt,** *f.* budartuft. **-veggr,** *m.* budarvegg. **-verðr,** *m.* (*gen. -ar*) = *búðarvǫrðr.* **-virki,** *n.* mur, voll til vern umkring ei (ting)bud. **-vist,** *f.* tilhald i ei bud. **-vǫllr,** *m.* bud-voll (Gbr.), voll som høyrer til ei fiskarbud. **-vǫrðr,** *m.* (*gen. -varðar*) matgjerd, matlaging; mat; suvl (helst kjøtmat); jfr. nyn. *budarvord* (utt. *buavor*), mysesmør Li. Dal.

buði, *m.* eld.

buðkagrǫs, *n. pl.* lækjegras. **buðkr,** *m.* liten daase (eller stokk), kistel.

buðla, *v.* (*að*) bydla, sigta, sælda.

buðlungr, *m.* konge (poet.).

búðseta, *f.* seta, upphelde i ei bud. **búðsetumaðr,** *m.* husmann.

búðunautr, *m.* lagsmann i ei bud.

bú-fé, *n.* bufe, bukrøter. **-fellir,** *m.* fedaude. **-fénaðr,** *m.* fenad, bunøyte. **-ferill,** *m.* buflytjar. **-ferli,** *n.* rørlegt bu, helst um buskapen. **-ferski,** *n.* husbunad, innbu.

buffeit, *n.* øyredask. **buffeita,** *v.* (*tt*) gjeva øyredask.

bú-finnr, *m.* bufinn, bufast finn.

búfjár-ábyrgð, *f.* aabyrgsla, andsvar for bufe. **-eyrir,** *m.* eigedom av buskap. **-ferð,** *f.* buferd, bufôr. **-fóðr,** *n.* fôr til buskapen. **-gangr, -hagi,** *m.* bugang, buhage, noko vid heimhage. **-hagr,** *m.* tilstand i buskapen. **-laust,** *av.* utan buskap. **-leiga,** *f.* feleiga. **-matr,** *m.* fôr til buskapen. **-vegr,** *m.* buveg, burekster.

bú-fœrsla, *f.* buflytjing. **-fǫng,** *n. pl.* forraad til hushaldet. **-fǫr,** *f.* bufòr, buferd.

buga, *v.* (*að*) buga, bøygja.

bú-gagn, *n.* husgǫgn, gardsgogn (kjerald, koppar odl.). **-garðr,** *m.* bondegard. **-gerð,** *f.* busetjing. buskipnad.

bugr, *m.* bug, bugt, bøygning; *aka e-m á bug,* vinna paa ein. **bugstafr,** *m.* krokstav. **bugt,** *f.* = *bugr.*

bugustafn, *m.* bogen stamn? Fld. II, 64₁₇

bú-hlífð, *f.* lette i hushaldet. **-hlutr,** *m.* ting som høyrer til i eit hushald. **-hǫfn,** *f.* buhamn, hamnegang. **-hǫgg,** *n.* fe-slagting.

búi, *m.* **1.** = *bóndi.* **2.** granne. **3.** bue, innbyggjar. **búi-griðungr,** *m.* gredung (tjor) som er med buskapen paa sætri. **-menn,** *m. pl.* husfolk.

búinn, *a.* (eig. *part.* av *búa*) buen, ferdig; budd, klædd, prydd; stelt; *við svá búit, at svá búnu,* naar det er so, med so gjort; *búinn til* eller *við,* nær ved.

bú-karl, *m.* bonde.

búkdígr, *a.* diger, tjukk.

búkeyrsla, *f.* budriving, burekster.

bukkaskinn, *n.* **bukkavara,** *f.* bukkeskinn. **bukkr,** *m.* bukk; murbrjotar. **bukkskinnshosa,** *f.* hosa av bukkeskinn.

bukl, *n.* kuv, bola paa utsida av ein skjold, skjoldkuv.

buklara-bóla, *f.* skjoldbola = *bukl.* **-borð,** *n.* = *buklari.* **-fetill,** *m.* fetel, band til aa bera skjolden yver oksli, skjoldfetel. **buklari,** *m.* liten, rund skjold.

búkónarstofa, *f.* (for *búkvánar-*?) stova til ei kona som eig og styrer gard.

bú-kostr, *m.* husforraad, bjørg; fødeveg. **-kot,** *n.* ringt, vesalt hus eller plass.

búkr, *m.* buk; kropp; bul.

bukran, *s.* stivt ty av lin eller bomull.

búkreki, *m.* skinnsekk til vaatvaror.

bula, *v.* (*að*) hogga tvert av.

bú-lag, *n.* bulag, samlag. **-land,** heimejord. **-lauss,** *a.* som ikkje sjølv hev hushald. **-leiga,** *f.* leiga for fe, feleiga.

bulka-brún, *f.* kanten paa ein bunke eller farm, bunkekant. **-stokkr,** *m.* stokk, uppsett paa sida av skipet til aa stydja farmen eller bunken, bunkestokk.

bulki, *m.* bunke, farm; *brjóta bulka,* taka til aa lossa.

bulmingr, *m.* eit slag brød.

bulr, bulstr, bulungr, buløks, sjaa *bolr, bolstr, bolungr, boløks.*

búmaðr, *m.* bumann, bufast mann, gardmann.

bumba, *f.* trumma.

búmissa, *f.* fe-tap, vederlag for fetap.

búnaðar-balkr, *m.* logbolken um landsstell, landsleigebolken. **-maðr,** *m.* god stjornar. **-munr,** *m.* skilnad i umbunad, i uthyring. **búnaðr,** *m.* **1.** bunad, tilbunad; uthyring; klædnad; *setja búnað,* setja seg i bunad (= *setja bú*). **2.** livemaate; samliv (millom egtefolk).

búnautn, *f. til búnautnar,* til husbruk.

bundin, *n.* bundel, kornband.

bundinn, *perf. partic.* (av *binda*) bunden; gift D. N. II 74₁₀.

búningr, *m.* tilbuing; bunad umbunad. **búnings-bót,** *f.* betring i bunaden (klædi). **-munr,** *m.* = *búnaðarmunr.*

bunkabrot, *n.* at ein farm vert ulogleg opna.

bunki, *m.* = *bulki.*

bunungr, *m.* eit slag kval.

búnyt, *f.* budraatt (smør, ost odl.).

búr, *n.* **1.** kvendehus (møysal). **2.** bur, stabbur.

bú-ráð, *n.* husstyring, stjorning. **-rakki,** *m.* burakke, buhund. **-rán,** *n.* raning fraa ein gard.

burðamunr, *m.* ættarmun, ættarskilnad.

burðar-dagr, *m.* fødedag. **burðarfullr,** *a.* fruktrik, dyrverdig? **burðar-maðr,** *m.* berar. **-sveinn,** *m.* ærendsvein. **-tíð,** *f.* **-tími,** *m.* fødetid, fødestund.

burdeigja, burdia, *v.* gjera kapriolar, kunsthopp (um hest).

burðr, *m.* (*-ar*; *-ir*) **1.** burd, bering. **2.** fødsel (um folk og fe); *burðir, pl.* stand, ætt. **3.** foster (um folk og fe); *tvennr burðr,* tvinnling-foster.

burðugr, burðuligr, *a.* høgætta.

búrdyrr, *f. pl.* bursdør.

burgeis, *m.* borgar.

búr-hilla, *f.* hylla i eit stabbur. **-hundr,**

m. bandhund attmed eit stabbur. **-hvalr,** *m.* eit slag kval. Physeter macrocephalus?

búri, *m.* kaupstad-borgar.

buris, *n?* boras.

búrisna, *f.* høg livemaate, stort hus.

búrlykill, *m.* burs-lykel.

burr, *m.* (*-ar*; *-ir*) son.

búrs-hringr, *m.* ring i burshurdi. **-hurð,** *f.* burshurd, stabbursdør.

burst, bust, *f.* **1.** bust. **2.** bust, mønefjøl paa tak. **burstar-hár,** *n.* bust. **bursti,** *m.* bust (til aa sauma sko med).

burstígull, *m.* bustyvel, piggsvin.

burt, *av.* = *brott.*

burt, *s.* *ríða á burt,* vaaga ei lansa.

burtbúningr, *m.* tilbunad til burtferd.

burt-reið, *f.* eit slag riddarleik, lansestrid paa hesteryggen. **-reiðarmaðr,** *m.* lansebrjotar. **-reiðarvápn,** *n.* vaapn som vert bruka i *burtreið.* **-stǫng,** *f.* lansa til bruk i *burtreið.*

bús-afleifar, *f.* *pl.* restmengd av ei avling. **búsalt,** *n.* busalt, busleikja.

bús-búhlutr, *m.* **-efni,** *n.* ting som tarvst til aa setja bu. **-far,** *n.* bufar, tilstand i eit bu. **-forráð,** *n.* husstyring, stjorn.

bús-gagn, -gerð, -hagr, sjaa *bú-.*

búshœgindi, *n.* lette i hushaldet.

busi, *m.* eld.

búsifjar, *f.* *pl.* grannelag.

busilkinna, *f.* kvende med tjukke kinner.

búskerfi, *n.* husbunad (for *búsgervi?*).

bú-skjóla, *f.* kjerald, mjølkebytta. **-skortr,** *m.* skort i buet, bu-skort. **-skylft,** *av.* kostasamt, dyrt.

busl, *n.* kav, annsemd.

bú-slitsmaðr, *m.* busliten, husvill mann. **-smali,** *m.* smaafe.

buss, *m.* buksbom. **bussa** = *buza.*

bust, *f.* **1.** eit slag fisk. **2.** sjaa *burst.*

bústaðr, *m.* bustad.

busti, bustígull, sjaa *bursti, burstígull.*

bú-stjórn, *f.* gardsstyring, stjorn. **-stýra,** *f.* raadskona, husstyrar. **-sýsla,** *f.* gardsstell, husstell. **-sýslumaðr,** *m.* gardstyrar, stjornar paa ein gard.

bút, *av.* kannhenda (for *búit*).

buta, *v.* (*að*) buta, hogga sunder. **butr,** *m.* butt, kubbe.

búþegn, *m.* bufast mann; stjornar paa ein gard.

búverk, *n.* gardsarbeid.

buxhorn, *n.* eit slag gras.

buza (ogso *bussa*) *f.* eit slag store, breide skip.

buzar, *s.* eit slag drykk.

buzel, *n.* eit slag kjer til vaatvaror.

buzuskip, *n.* = *buza.*

bý, *n.* bia.

býfa, *f.* stor, stygg fot.

bý-fluga, *f.* bia. **-flygi,** *n.* *koll.* bior. **-flygisfylking,** *f.* bisvarm.

bygð, *f.* byggjing; bygt land, bygd; bustad; *flytja bygð,* flytja bustad; *fœra bygð sina,* flytja burt; *fara bygðum,* flytja; *koma bygðum,* taka bustad.

bygðar-fleygr, -fleyttr, -fluttr, *a.* som spørst yver heile bygdi. **-folk,** *n.* bygdefolk. **-innsigli,** *n.* innsigle (segl) for ei bygd. **-lag,** *n.* bygdelag. **-lagsmaðr,** *m.* ein som eig heime i bygdelaget; *pl.* bygdefolk. **-land,** *n.* land til aa byggja og bu. **-leyfi,** *n.* løyve til aa bu i bygdi. **-lýðr,** *m.* bygdefolk, bygdelyd. **-maðr,** *m.* innanbygdes mann, bygdemann. **-rómr,** *m.* bygdesnakk.

bygði, *n.* kanten, sida paa eit skip? = *byrði.*

bygg, *n.* bygg.

bygg-brauð, *n.* byggbrød. **-hjalmr,** *m.* hjelm eller stakk med bygg, bygghjelm. **-hlaða,** *f.* løda til bygg. **-hleifr,** *m.* byggleiv.

byggiligr, *a.* byggjeleg, byggjande.

bygging, *f.* I. burtleiging.

bygging, *f.* II. byggjing, bygnad.

byggja, *v.* (*gð*) I. **1.** gifta seg (um mannen). **2.** byggja burt, leiga burt.

byggja, *v.* (*gð*) II. **1.** bu, gjera ferdig; *byggjast,* byggja paa, etla seg til. **2.** bu; ogso: halda til ein stad; *byggja eina sæng,* halda til i, sova i same seng. **3.** taka bustad. **4.** folka, folka upp (t. d. *land, ey*). **5.** byggja, setja upp (t. d. hus). **byggjandi,** *m.* (*-a*; *-endr*) innbuar.

byggmjǫl, *n.* byggmjøl.

-byggr, *m.* (*pl.* *-byggir;* ogso: *-byggi, pl.* *-byggjar,* og *-byggvi, pl.* *-byggvar*) i samansetning som: *Selbyggir, Strindbyggir,* folk fraa Selbu, Strind.

byggsáð, *n.* byggsaad, byggsæde.

byggva, *v.* (*gð*) = *byggja.*

bygill, *m.* bygel.

bygning, *f.* burtleiging.

býjarmaðr, *m.* bymann.

bylgja, *f.* bylgja, baara.

bylgjufall, *n.* **bylgjugangr, bylgnagangr,** *m.* baaregang, sjøburd.

býlifi, *n.* = *bílifi.*

bylja, *v.* (*buldi*) dynja, gjella; jfr. nyn. *bylja,* tjota ujamt og kvast (um vinden) Shl. Hard.

byljóttr, *a.* flagut, elut (um bye-vêr).

bylmingr, *m.* = *bulmingr.*

bylr, *m.* (*gen. sing. byljar* og *byls*; *pl. bylir*) býl, sterk vindflaga.

býmaðr, *m.* bymann.

býr, *m.* = *bœr.*

byrð, *f.* fødsel, stand.

byrða, *f.* byrda, kassa eller stor kista til korn, brød odl.

byrða, *v.* (*rð*) veva inn bilæte i eit tjeld; sjaa *borði.*

byrði, *n.* sida paa eit skip (= *bygði*).

byrðingr, *m.* handelsskip, førsleskip; jfr. nyn. *byrding* i *sambyrding,* ein stor førslebaat (Romsd.), *fembyrding* odl.

byrðings-maðr, *m.* sjømann og handelsmann (eig. ein som fer paa ein *byrðingr*). **-segl,** *n.* segl paa *byrðingr.*

byrðr, *f.* (*byrðar*; *byrðar*) byrd.

byrfall, *n.* stans i bør, vindstilla.

byrgð, *f.* andsvar.

byrgi, *n.* skans, festning.

byrging, *f.* stengjing, stengsla; endelykt.

byrgis-kona, *f.* frilla. **-maðr,** *m.* ulogleg elskar. **-skapr,** *m.* utugt.

byrgja, *v.* (*gð*) lata att, stengja (inne eller ute); slutta.

byrja, *v.* (*að*) I. *e-m byrjar,* ein fær bør.

byrja, *v.* (*að*) II. byrja, taka til med; faa fram, gjera til; avla; bera fram (eit maalemne).

byrja, *v.* (*að*) III. byrja (burde); søma seg; høyra til (*byrja til*).

byrjanligr, *a.* byrjande, som ein skal byrja.

byrjargol, *n.* vindgúl som gjev bør.

byrla, *v.* (*að*) skjenkja, bjoda skjenk.

byrlamaðr, byrlari, *m.* skjenkjesvein.

byr-leiði, *n.* bør, børleg vind. **-létt,** *a. n. er byrlétt,* det er skral, liten bør. **-leysa,** *f.* børløysa.

byrli, *m.* skjenkjar, skjenkjesvein.

byrligr, *a.* **1.** børleg; *er byrligt,* det er god bør. **2.** vonsam, god.

byrlítit, *a. n.* = *byrlétt.*

byrr, *m.* (*gen. sing. byrjar*) bør, god vind. **byrskreiði,** *n.* god, børleg vind.

byrsta (og *bysta*) *v.* (*st*) **1.** bysta, setja med bust. **2.** setja mønebust paa hus; *borg gulli byst,* ei borg med gylt mønebust; *bystast, v. r.* bysta seg, verta arg. **byrstr,** *a.* byrren, morsk.

byr-sæll, *a.* lukkeleg til aa faa bør, børsæl. **-vænligr,** *a.* børleg, som lovar bør.

byrt, *a. n.* i ordlaget *hafa þykt byrt,* vera velberga (med herklæde); jfr. nyn. *byrg,* berga.

bysja, *v.* (*busti*) gøysa, strøyma fram; jfr. nyn. *bysja* (*buste*) fara fram, busa, Dal. ofl.

byskup, *m.* = *biskup.*

býsn, *n.* og *f.* bisn, under. **býsna,** *v.* (*að*) **1.** verta bisn, henda under; *býsna skal til batnaðar,* det maa henda under (t. d. ei ulukka) fyrr det vert betre. **2.** varsla um.

býsna-sumar, *n.* ein sumar med bisnelege hende, undersumar. **-veðr,** *n.* himmelsvêr, storvêr. **-vetr,** *m.* vetter med bisnelege hende, undervetter.

byssa, *f.* daase, øskja.

býstokkr, *m.* biehus, biebol.

býta, *v.* (*tt*) byta, skifta, deila. **býti,** *n.* millomvære.

býting, *f.* byting, skifting.

bytna, *v.* (*nd*) botna, koma til botnen.

bytta, *f.* **bytti,** *n.* bytta. **byttuaustr,** *m.* ausing med bytta.

byxa, *v.* (*xt*); *byxa sér,* byksa, hoppa.

byxing, *f.* hiving, risting.

bæði, *n. pl.* (av *báðir*) baae ting; *bæði — enda,* baade — og dessutan; *bæði — ok,* baade — og; *bæði samt — ok,* baade — og; *heldr bæði ok,* men ogso.

bæginn, *a.* bægjen, hinderleg, tverr.

bægja, *v.* (*gð*) bægja, hindra; driva, trengja (til sida eller attende); *bægjast, v. r.* yppa kiv.

bæja (og *beja*) *f.* lekkja.

bæla, *v.* (*ld*) brenna upp.

bæra, *v.* (*rð*) bæra, bylgja, gjera baaror.

bæriligr, *a.* lett aa bera; lett aa tola; bærleg (Jæd.) sømeleg.

bærr, *a.* rettkomen til.

bæsa, *v.* (*st*) bæsa, setja paa baas.

bæsingr, *m.* son som er fødd medan môri er fredlaus.

bœjar-biskup, *m.* bispen i den byen det er tale um. **-bók,** *f.* logbok for ein by. **-bót,** *f.* gagn, hjelp for ein gard eller ein by; namn paa brandklokka i Margretkyrkjetaarnet i Nidaros. **-bruni,** *m.* lauseld, husbrand (paa gard eller i by). **-bygð,** *f.* umlandet til ein by. **-folk,** *n.* byfolk. **-gjald,** *n.* avgift som byfolk laut betala. **-lýðr,** *m.* byfolk, bylyd. **-lǫg,** *n. pl.* bylog. **-lǫgmaðr,** *m.* lagmann med raadvelde i byen. **-maðr,** *m.* bymann, borgar. **-mannafé,** *n.* bykassa. **-prestr,** *m.* byprest. **-reið,** *f.* riding aat ein by. **-réttr,** *m.* bylog, byrett. **-seta,** *f.* uppehald i by. **-skipan,** *f.* byskipnad, bystell. **-starf,** *n.* **-sýsla,** *f.* embætte eller sysl i by.

bœkiskógr, *m.* bokeskog, skog av bok.

bœklingr, *m.* ei liti bok.

bœla, *v.* (*lt*) leiga burt (jord). **bœlast,** *v. r.* gjera seg bol eller lega. **bœli,** *n.* **1.** bøle, bustad. **2.** bygsl (bygsljord; bygslrett). **bœll,** *a.* bølt, buande.

bœn, *f.* bøn; *beiða e-m bœnar,* beda for ein; *geta bœnir,* verta bønhøyrd; *góðr bœna,* snild til den som bed. **bœna,** *a.* = *góðr bœna.* **bœna,** *v.* (*nd*) beda.

bœna-fullting, *n.* hjelp av bøn. **-gerð,** *f.* **-hald,** *n.* bønhald. **-haldsmaðr,** *m.* bønemann, ein som bed mykje. **-hús,** *n.* bedehus, kapel. **-hústollr,** *m.* eit slag bedehusavgift. **-kall,** *n.* bønrop. **-kraptr,** *m.* magt i bøni. **-lið,** *n.* hjelp som ein bed seg til.

bœnaligr, *a.* som ein kann beda eink. (*e-m*) um.

bœnaoffr, *n.* bøn (til offer for gud).

bœnar-bréf, *n.* bønebrev. **-form,** *f.* bønord. **-hús,** *n.* bedehus. **-orð,** *n.* bønord; friing. **-staðr,** *m.* **1.** bedestad, stad der einkvar bed. **2.** bønstad, bøn. **-tími,** *m.* bønestund, bedestund.

bœnastaðr, *m.* = *bœnarstaðr.* **bœna-raust,** *n.* hjelp, styrke (*traust*) av bøn. **bœnbifast,** *v. r.* (*að*) verta rørt ved bøner.

bœn-heyrðr, *a.* som gjerne vil bønhøyra. **-hús,** *n.* bedehus. **-rœkinn,** *a.* idug til aa beda.

bœr (*gen. sing. bœjar* eller *bjár*; *nom. pl. bœir*) hus til aa bu i; gard; bø, innjord; by, kaupstad.

bœta, *v.* (*tt*) bøta, betra, gjera god; bøta, betala bot; *bœtast, v. r. e-m bœtist,* ein vert betre.

Med part. *af: bœta e-m af e-u,* hjelpa ein or eitk. (t. d. or ein vande). *at: bœta at e-u,* vøla paa, bøta paa. *í: bœta í skál,* fylla i ei skaal (t. d. vin). *upp: bœta upp,* vøla, setja i stand atter. *yfir: bœta yfir,* bøta paa, gjera godt atter. **bœtandi,** *m.* ein som bøter, betalar bot.

bœxl, *n.* bog; bøgsl, ryggfjør paa kval.

bǫð, *f.* (*gen. bǫðvar*) strid. **bǫðfrœkinn,** *a.* frøken, modig i strid. **bǫðvast,** *v. r.* (*að*) øsa seg upp.

bǫggr, *m.* skade, mein (poet.).

bǫl, *n.* (*dat. sing. bǫlvi*) skade, ulukka.

bǫl-bœn, *f.* vaabøn, forbanning. **-fengi,** *f.* vondskap, **-fenginn,** *a.* vondlyndt.

bǫlkr, *m.* (*gen. sing. balkar, dat. belki*; *nom. pl. belkir*) bolk (skilvegg, deild, avdeild, stykke ofl.).

bǫllóttr, *a.* rund, kulerund. **bǫllr,** *m.* (*gen. sing. ballar, dat. sing. belli*; *nom. pl. bellir*) ball, kula; ogso fyreenden av ei fylking.

bǫl-rann, *n.* ulukke-hus. **-stafir,** *m. pl.* ulukka.

bǫlva, *v.* (*að*) forbanna, banna. **bǫlvan,** *f.* forbanning.

bǫlvanar-mark, *n.* merke paa forbanning. **-sonr,** *m.* eit Belials barn (eig. forbanningsson).

bǫlvasmiðr, *m.* ulukke-valdar, meinsmed. **bǫlvíss,** *a.* meinvis, lynsk.

bǫrgr, *m.* galte, galt (poet.).

bǫrkr, *m.* (*gen. sing. barkar, dat. berki*) bork.

bǫrr, *m.* **1.** (*dat. sing. bǫðvi* for *bǫrvi*) tre. **2.** son (poet.).

bǫruðr, *m.* ukse (poet.).

bǫrur, *f. pl.* = *barar* (baar).

bǫstl, *f.* (*pl. bǫstlar*) pil (til aa skjota med.)

C.

C vert i dei gamle handskrifter ofte bruka for k (*coma* for *koma*), stundom ogso for *s* eller *z* i enden av eit ord: *comc* for *komz* = *komst*.

D.

dá- i sms. med adjektiv og adverb: ovleg, liksom i nyn. t. d. *dávænn*, daavæn, ovleg væn.

dá, *v.* (*dáði*) undrast yver, høgundra; *dást at e-m*, tykkja gildt um; jfr. nyn. *daa seg* og *daast um*, tykkja synd i.

dá, *n.* daa, dvale, sæledvale, sælerus.

dáð, *f.* daad, dygd, kraft. **dáðalauss**, *a.* sedlaus, uhyrden.

dáð-lauss, *a.* daadlaus, duglaus. **-leysi**, *n.* daadløysa; skarveferd. **-leysingi**, *m.* ei daadløysa, dugløysa (um folk). **-rakkr**, *a.* manndomsam. **-semi**, *f.* gjævskap, manndom.

dafa, sjaa *dǫf* og *darraðr*.

dafla, *v.* (*að*) damla, baska.

dafna, *v.* (*að*) trivast, dýrna, koma seg.

daga, *v.* (*að*) daga; *dagar e-n uppi*, ein dagast uppe (um troll).

dagakaup, *n.* avtale paa dagemaal; *fara með dagakaup*, vera dagarbeidar.

dagan, *f.* dagrenning, dagsprett.

daga-skil, *n.* dagskil. **-tal**, *n.* dagtal, dagrekning.

dag-bað, *n.* eit bad kvar dag. **-bolli**, *m.* bolle (t. d. med vin) som varer heile dagen. **-brún**, *f.* dagsbrun, dagsrand. **-drykkja**, *f.* drykkjeseta etter dagverden. **-far**, *n.* *fara dagfari*, fara dag etter dag. **-fátt**, *a. n.* *e-m verðr dagfátt*, dagen vert for stutt aat ein, til at —. **-fasta**, *f.* fasta fraa midnatt til non (kl. 3 etterm.), dagfasta. **-ferð**, **-fǫr**, *f.* dagsleid, dagsskeid. **-ganga**, *f.* dagsgonga. **-geisli**, *m.* solstraale (poet.).

dágjarn, *a.* daaig, mjuklyndt.

daglangr, *a.* som varer ein dag; *daglangt*, all dagen. **-leið**, *f.* dagsleid, dagsreis. **-lengis**, *av.* heile dagen. **-ligr**, *a.* dagleg, dags-; timeleg (*-liga*, *av.*). **-mál**, *n. pl.* **-málaskeið**, *n.* **-málatíð**, *f.* tidi umkring kl. 9 um fyremiddagen. **-messa**, *f.* messa i 9-tidi um fyremiddagen. **-mjǫlk**, *f.* ein dags mjølk. **-mǫgr**, *m.* „dagson“, mann (poet.).

dagr, *m.* (*dat. sing. degi*) **1.** dag; *á daginn*, um dagen, medan det er dag; *um dag*, ein dag; *í dag*, idag; *annan dag*, andre dagen, dagen etter; *annars dags*, ein annan dag; *góðan dag*, god dag! **2.** dag, livetid, liv; *taka e-n af dǫgum*, drepa einkvar. **3.** dag, frest.

dag-ráð, *n.* godt høve, „godt døger“ til aa gjera eitkvart; *leita dagráðs*, vera dagveljar. **-ríki**, *n.* ein dags heilagverd; ogso bot for helgedags-brot. **-ríkt**, *a. n.* *sem dagríkt er til*, etter som det er stor eller liten helgedag. **-róðr**, *m.* dags-ror. **-sannr**, *a.* sann som dagen, evlaus.

dagsbrún, *f.* dagsbrun, dagsrand.

dag-sefi, *m.* luft (poet.); eig. ein som gjer dagen mildare. Alv. 23. **-setr**, **-setrskeið**, *n.* dagset, kveld. **-sett**, *a. n.* *Þá er dagsett var*, daa dagen var ende.

dags-hald, *n.* helgehald, heilaghald. **-helgr**, *f.* heilagskap som ein dag hev.

dag-skemtan, *f.* dagdvelja, moro. **-skjarr**, *a.* ljosrædd, dagskjerr. **-slátta**, *f.* dagsslaatt, dagsslætte.

dags-ljós, *n.* dagsljos. **-megin**, *n.* (eig. dagsmagt), stor dag; *at ørno dagsmegni*, naar det er aalljost. **-munr**, *m.* dagsmun.

dag-starf, *n.* dagsverk. **-stingr,** *m.* dagrenning, dagbleik. **-stjarna,** *f.* dagstjerna. **-stund,** *f.* ein dags tid, ein dag; time (av dagen). **-stœtt,** *av.* nett paa dagen; paa same dag i aaret (endaa um det er eit anna aar); jfr. nyn. *dagstød.*

dags-upprás, *f.* dagrenning, daglysa. **-verk,** *n.* dagsverk. **-tími,** *m.* tid paa dagen.

dag-tíðir, *f. pl.* messor haldne um dagen, dagmessor. **-þing,** *n.* **1.** møte til dagtinging. **2.** dagtinging, samraading. **-þinga,** *v.* (*að*) dagtinga, tinga, samraadast. **-þingan,** *f.* dagtinging; semja. **-veizla,** *f.* hjelp for dagen.

dagverðar-borð, *n.* dagverdsbord. **-drykkja,** *f.* drykkjeseta etter dagverden. **-mál,** *n.*

dagverðr, *m.* dagverd (maaltid umkring kl. 9).

dag-villr, *a.* dagvill, døgervill. **-vǫrðr,** *m.* dagvakt, utkiksvakt (umbord). **-vǫxtr,** *m.* vokster paa ein dag; *vaxa dagvǫxtum,* veksa so ein ser dags mun.

dáindi, *n.* **1.** under. **2.** undring, høgundring.

dáinn (*perf. partic.* av *deyja*) daaen, avliden; *dáinn arfr,* fallen arv, ledig arv.

daktilr, *m.* daddel.

dala, *v.* (*að*) dala; *ekki dalaði,* det dala seg ikkje, det vart ikkje nokor dokk.

dála, *av.* heilt upp.

dal-búi (ogso: *dalbyggi*) *m.* dalbue, dalbygge. **-bygð,** *f.* bygd i ein dal.

dáleikr, *m.* dælskap, heit kjærleik.

dalgóðr, *a.* misskrift for *dágoðr?* daagod, svært god.

dáliga, *av.* daaleg, klent, ille. **dáligr,** *a.* daaleg, klen, usæl; ill, vond.

dálkr, *m.* **1.** festenaal (paa kaapa). **2.** dolk, kniv.

dalland, *n.* jord som ligg i ein dal.

dalmatika, *f.* vid-erma prestekyrtel.

dalnauð, *f.* hand = *bognauð* (poet.).

dalr, *m.* (*nom. pl. -ar* og *-ir*) **1.** dal; *dalr mœtir hóli,* etter upphøgjing kjem nedsetjing, *Dalir, m. pl.* Gudbrandsdalen. **2.** boge (poet.).

dals-botn, *m.* dalsbotn. **-mynni,** *n.* daleglup, dalekjeft.

dalverpi, *n.* dalklypa, liten dal.

dámaðr, *a.* som hev ein viss smak eller daam. **dámgóðr,** *a.* som smakar godt; jfr. nyn. *goddæmd,* som hev ein god, rein daam.

damma, *f.* dama, fruva; jfr. nyn. *damme,* Tel.

damma-dúkr (ogso: *dammi-, dammu-*) *m.* eit slag fint engelsk ty; jfr. nyn. *dammeduk,* tjeld, kasteduk.

dámr, *m.* smak; jfr. nyn. *daam,* smak, lukt, hamlit.

dan, *m.* herre (titel for høge kyrkjelege embætsmenner, t. d. abbetar).

dana-herr, *m.* daneher, den danske her.

dánar-arfr, *m.* arv som fell etter ein avliden. **-dœgr,** *n.* daudedag. **-fé,** *n.* = *dánararfr.*

dana-veldi, *n.* det danske riket. **-virki,** *n.* den danske mur, Danevirke.

dándi, *a.* danne-, fagna-, ærleg og dugeleg; *dándi maðr,* dannemann.

dangandi, *m.* støyting, risting. Bósa s. 26[21].

danir, *m. pl.* danskar, daner. **Danmǫrk,** *f.* Danmark.

dans, *m.* **1.** dans. **2.** visa som dei dansar etter; *slá dans,* spela upp til dans; *kveða dans,* syngja ei visa til dans. **dansa,** *v.* (*að*) dansa.

dansagerð, *f.* det aa dikta dansevisor.

danska, *f.* dansk maal. **danskr,** *a.* **1.** dansk. **2.** norderlandsk; *dǫnsk tunga*: **a.** dansk maal. **b.** norderlandsk maal (norsk, svensk, dansk); *á danska tungu,* allstad der dei talar norderlandsk maal.

dansleikr, *m.* dans, dansar-leik.

dapr, *a.* daper, tung, sorgmodig. **dapra,** *v.* (*að*) gjera tung; *daprast,* upers. det fell tungt. **dapreygr,** *a.* dimsynt. **daprligr,** *a.* **1.** som ser daper eller sorgmodig ut, sturen. **2.** syrgjeleg.

dár, *a.* **1.** som tek hugen sterkt og braatt (um ilt og um godt). **2.** motburdsam; *e-m verðr dátt við,* ein vert daatt (ille) ved. **3.** daagod, kjær; *e-m verðr dátt um,* ein tykkjer gildt um; *gera sér dátt við e-n,* gjera seg godven med, koma inn hjaa.

dár, *n.* haad, spott. **dára,** *v.* (*að*) **1.** daara, narra. **2.** hava til narr. **dáraskapr,** *m.* **1.** daarskap, svik. **2.** ap, spott. **dári,** *m.* daare, narr.

darr, *n.* spjot. **darraðr,** *m.* spjotsvingaren (Odin); *dǫf darraðar,* spjot (poet.).

dárskapr, dáruskapr, *m.* = *dáraskapr.*

dásama, *v.* (*að*) ovundrast, verta teken av; høgundra. **dásamligr,** *a* underfull, undringsverd (*-liga, av*).

dasast, *v. r.* (*að*) **1.** dæsa, forkoma av møda; jfr. nyn. *dasa* med same tydning, Romsd. **2.** veslast, spillast.

dásemd, dásemi, *f.* **1.** ovundring, høgundring. **2.** ovunder, storunder.

dási, *m.* daase (um folk), stakar.

datta, *v.* (*að*) klappa, banka (um hjarta).

dauða-ár, *n.* daudaar, serl. um 1349 – 1350, *dauða-árit stóra,* daa *stóri manndauðinn* var. **-band,** *n.* sveipeband um hovudet paa eit lik. **-dagr,** *m.* daudedag, døyande dag. **-dómr,** *m.* daudedom. **-drep,** *n.* drep, eitkvart som drep; jfr. nyn. *slita og slæpa paa daudadrepet* ɔ: slæpa seg mest ihel (Hard). **-drukkinn,** *a.* dauddrukken. **-drykkr,** *m.* banedrykk. **-dvǫl,** *f.* frest, utsetjing med dauden. Ark. XIII, 370. **-dœgr,** *n.* døger daa ein døyr. **-dœmdr,** *a.* dømd til dauden. **-fleinn,** *m.* ein flein (pil) som drep. **-flóð,** *f.* manndaude, sott som riv burt mange folk. **-jǫrð,** *f.* helvite. **-kraptr,** *m.* kraft til aa drepa. **-kvǫl,** *f.* daudepina, daudeverk. **-kyn,** *n.* maate aa døy paa. **-litr,** *m.* liklit, daudelit. **-maðr,** *m.* **1.** daudmann. **2.** ein som skal døy. **3.** banemann. **-mark,** *m.* daudemerke. **-mein,** *n.* mein som drep. **-net,** *n.* garn aat dauden. **-orð,** *n.* daudarord, tidend um dauden. **-pína,** *f.* straff paa livet, livsstraff. **-ráð,** *n.* raad som er upptenkt til aa drepa einkvar. **-róg,** *n.* baktale, lastord til aa faa livet av ein. **-sjór,** *m.* Daudehavet. **-skattr,** *m.* den skatt menneskja betalar med di ho døyr, daudeskatt. **-skellr,** *m.* slag av dauden. **-slag,** *n.* daudehogg. **-slig,** *n.* ei drepande hestesykja. **-snara,** *f.* daudesnara. **-sonr,** *m.* ein som skal døy. **-staðr,** *m.* daudestad. **-steytr,** *m.* støyt som drep, daudestøyt. **-stingr,** *m.* daudestyng. **-stund,** *f.* daudestund, daudorar. **-stofnan,** *f.* livhætt fyretak. Ark XIII 371. **-svefn,** *m.* dvale. **-sverð,** *n.* sverd som drep, daudesverd. **-sǫk,** *f.* orsak til daude, gjerning som er verd daude; sak for ei misgjerning, som det er livsstraff for. **-tákn,** *n.* feigdarmerke. **-verk,** *n.* verk som vert straffa med dauden.

dauð-beranligr, *a.* døydeleg, som drep. **-dagi,** *m.* daudemaate, daude. **-drukkinn,** *a.* dauddrukken. **-fœrandi,** *a.* døydeleg, som drep.

dauði, *m.* daude; *drepa e-n í dauða,* slaa ihel; *dauðinn,* ogso bruka um *stóri manndauðinn.*

dauðleikr, *m.* daudleik, livløysa, døying.

dauðliga, *av.* syndleg. **dauðligr,** *a.* **1.** som drep, som valdar daude, døydeleg. **2.** daudeleg.

dauðr, *m.* daude, daud. **dauðr,** *a.* daud, avliden; *dautt dráp,* draap, ihelslaaing; *dautt fé,* lausøyre; *dautt hold,* daudkjøt; *ganga dauðr,* ganga att (etter dauden).

dauð-staddr, *a.* døyande, som ligg i andlaatom. **-strá,** *n.* likstraa.

dauðuligr, *a.* = *dauðligr* 1.

dauð-váni, *a.* feigsleg, som ser feig ut **-vænn,** *a.* **1.** livhætt (t. d. drykk). **2.** som er i dauds von, nær dauden. **-ýfli,** *n.* daud skrott, ræ.

dauf-heyrast, *v. r.* (*rð*) leggja dauvøyra til, ikkje vilja høyra. **-heyrðr,** *a.* dauvøyrd. **-leikr,** *m.* dauvskap.

daufligleikr, *m.* stilla, langsemd. **daufligr,** *a.* dauvleg, langsam. **daufr,** *a.* dauv.

daunaðr, *a.* som luktar eller tevjar; *illa daunaðr,* som hev ein illtev. **daunmikill,** *a.* som hev ein sterk illtev. **daunn,** *m.* illtev, vond lukt. **daunsemd,** *f.* illtev.

daunsna, *v.* (*að*) lukta paa, nasa; jfr. nyn. *dausna,* vêra udyr eller blod, stima ihop (um fe) Nfj.

dauss, *m.* tvæa, tvoa (paa terning).

dávænn, *a.* daavæn, ovvæn.

deging, *f.* degning, daging.

degradera, *v.* (*að*) lægja, flytja ned (i rang); setja av.

deig, *n.* deig. **deigja,** *v.* (*gð*) deiga, veikja.

deigja, *f.* deigja, tenestgjenta.

deigr, *a.* **1.** deig, blaut (um metal). **2.** blaud, ræddhuga.

deila, *v.* (*ld*) **1.** deila, deilda. **2.** skifta, byta ut. **3.** eigast med, faast med, fara med (*deila e-t við e-n*); *deili grǫm við þik,*

den vonde eigest med deg, have med deg aa gjera. **4.** deila um, trætta um, stridast um; *deila e-t,* stridast um eitk.; *deila e-n málum,* hava deilsmaal, trætta med ein; *deila e-t brotum,* sjaa *brot.* **5.** avgjera. **6.** raada yver; *deilast,* verta utbreidd, spreidd.

Med part. *á: deila á e-n,* yppa trætta med ein. *at: deilast at e-u,* deildast, trætta um eitk. *í: deilir í e-t,* det deilest um, det gjeld um, det spørst um eitk. *til: deila til e-s,* freista aa faa eitk. med strid.

deila, *f.* deilsmaal, trætta, strid.

deild, *f.* deiling, byting; deild, lut; deilsmaal, trætta, strid.

deildar-arfr, *m.* arv som vert skift. **-gerð,** *f.* utbyting av mat til fatigfolk. **-lið,** *n.* ein herflokk som ein kann kløyva i fleire flokkar.

deili, *n. pl.* skil, skilmerke; *kunna e-s deili, kunna deili á e-u,* hava greida paa eitk. **deili-ganga,** *f.* markegang. **-ker,** *n.* eit slag kjer.

deilir, *m.* bytar, utskiftar.

deilisganga, *f.* markegang.

deilsamr, *a.* bytande, god aa deila.

deilsperi, *f.* hegding, sparing medan ein byter ut eitkvart.

deilu-bréf, *n.* skiftebrev. **-efni,** *n.* trættemaal, trætteteig. **-gjarn,** *a.* trættefus, trættesam. **-mál,** *n.* deilsmaal, trættemaal.

dekan, *m.* dekn; oftare *djákn.*

dekor, *m.* (*pl. dekrar*), eit deker (ɔ: 10, mest um skinn).

demma, *v.* (*md*) demma, stemma (med damm).

dengja, *v.* (*gð*) dengja, hamra, slaa; driva, støra til.

deponera, *v.* (*að*) setja av.

des, *f.* (*pl. desjar*) høydesja, høysaata. **desjagarðr,** *m.* gjerde umkring høydesjor.

detta, *v. st.* detta; *detta niðr,* detta ned daud (um fe). **detthendr,** *a.* um eit slag versemaal: *detthendr háttr.* **dettiyrði,** *n.* spitord. **dettr,** *m.* dett.

deyða, *v.* (*dd*) **1.** døyda, drepa. **2.** døyva, gjera ugild. **deyðr,** *a.* døydande, drepeleg.

deyfa, *v.* (*fð*) I. døyva, gjera dauv.

deyfa, *v.* (*fð*) II. duppa.

deyfð, deyfi, *f.* dauvskap.

deyja, *v. st.* (i *impf.* ogso *deyði, dæði*) døy; dovna (um lemer).

deyna, *v.* (*nd*) lukta ille, tevja. **deyning,** *f.* illtev.

deypa, *v.* (*pt*) duppa, duva.

díar, *m. pl.* gudar.

digla, *v.* (*að*) dingla.

digna, *v.* (*að*) blotna, verta deig (um metal); veikna, vanmodast; jfr. nyn. *digna* um ei stong, naar ho bøygjer seg.

digr, *a.* diger, før, tjukk, grov; stor; storlaaten. **digrast,** *v.* (*að*) digrast, tjukkna; verta storlaaten. **digrbarkliga,** *a.* storordig, skrøytsam. **digrð,** *f.* digra, tjukkleik.

digr-halsaðr, *a.* tjukkhalsa. **-leikr,** *m.* digerleik; tjukkleik.

digrligr, *a.* storlaaten (*-liga, av.*).

digr-nefjaðr, *a.* tjukknasa. **-yrði,** *n. pl.* ovlæte, store ord.

digull, *m.* hangande drope; deigla, smeltekjer.

dik, *n. taka dik,* taka kuten, leggja paa sprang; jfr. nyn. *dika, v.* fara og vima, stulla.

díki, *n.* dike (blautmyr; veit). **díkisbakki,** *m.* jordkanten umkring eit dike (blautmyr).

dikt, *n.* (ogso *diktr, m.*) uppsetjing, stiling, stil. **dikta,** *v.* (*að*) setja ihop, laga, gjera; skildra; tenkja ut. **diktan,** *f.* ihopsetjing, uppsetjing. **diktari,** *m.* uppsetjar, stilar.

díli, *m.* flekk; jfr. nyn. *dile,* ein vaat flekk paa marki eller i ein aaker.

dilkfjáreign, *f.* eigedomsrett til ærsauer og lambi deira. **dilkr,** *m.* unge av aledyr (ku, sau, geit ofl.). **dilkshǫfuð,** *n.* lambehovud. **dilkær,** *f.* ærsau (søyda) saman med lambet sitt.

dimma, *v.* (*að*) dimma, gjera dimm. **dimma,** *f.* dimma, myrker. **dimmhljóðr,** *a* tjukkmælt. **dimmr,** *a.* dimm, myrk. **dimmraddaðr,** *a.* tjukkmælt.

dindill, *m.* red (avlelem paa hest).

dirfa, *v.* (*fð*) gjera djerv, modig; *dirfast, v.* dyrvast, djervast, vaaga. **dirfð,** *f.* djervskap, mod; *drýgja dirfð,* syna mod.

dirokkr, *m.* dugløysa (um folk).

dís, *f.* kvende, dros; fylgja; gudinna, dis. **dísablót,** *n.* bloting til æra for *dísir.* **dísarsalr,** *m.* sal der ei *dís* vart dyrka, disesal.

diskr, *m.* matfat til aa eta av, borddisk, brikka.

disputa, disputera, *v.* (*að*) disputera, ordskiftast. **disputan,** *f.* ordskifte.

djákn, *m.* og *n.* dekn (ogso *djákni*, *m.*). **djáknavist,** *f.* upphelde for ein dekn.

djarf-leikr, *m.* djervleik, mod. **-liga,** *av.* djervt; sanneleg. **-ligr,** *a.* djervvoren, djerv. **-mannligr,** *a.* karsleg. **-mæltr,** *a.* djervmælt.

djarfr, *a.* djerv, modig. **djarftœki,** *n.* djervskap til aa taka. **-tœkr,** *a.* som tek djervt til, djervtøk.

djásn, *n.* diadem (hovudprydnad).

djúp, *n.* djup. **djúp-hugaðr,** *a.* sløg, umtenkt. **-hyggja,** *f.* sløgskap. **djúplag,** *n.* det stykke av ei bru som ligg yver det djupaste av elvi. **djúp-leikr,** *m.* djupleik, dypt.

djúpligr, *a.* djupleg, grundig.

djúpr, *a.* djup, ugrundeleg; sid.

djúp-ráðr, -ráðugr, *a.* djupraadig, sløg. **-ræði,** *n.* sløgskap. **-rœttr** (skrive *-rettr*) *a.* djupt røtt, rotfest. **-settr,** *a.* djupt sett; sløgt uttenkt; djuptenkt.

djúps-hǫfn, *f.* djupsogn, fiskesnøre. **djúpsæi,** *n.* gløggsyn, djupsyn. **-sær,** *a.* gløggsynt, djupsynt. **-úðigr,** *a.* umtenkt, sløg. **-vitr,** *a.* djuptenkt.

djǫfla-blót, *n.* djevelskap. **-flokkr,** *m.* djevleflokk. **-kyn,** *n.* djevleslag.

djǫfligr, djǫfuligr, *a.* djevelsleg, djevelsk.

djǫfull, *m.* djevel.

djǫfulóðr, *a.* forgjord (av djevelen).

djǫfuls-herr, *m.* djevels her. **-hundr,** *m.* djevels hund. **-kraptr,** *m.* djevels magt. **-maðr,** *m.* djevels tenar. **-prestr,** *m.* prest som tener djevelen.

djǫfulœrr, *a.* forgjord (av djevelen).

djǫrfung, *f.* djervskap.

djǫrfungar-fullr, *a.* full av djervskap, djerv. **-lauss,** *a.* udjerv, utan djervskap.

doðka, *f.* eit slag fugl. Tringa fusca.

doðna, *v.* (*að*) veikna.

doðrkvisa, *f.* eit slag fugl.

dofi, *m.* dove, dauvskap, kraftløysa. **dofinn,** *a.* doven, nomen. **dofna,** *v.* (*að*) dovna; *dofnar yfir*, det dovnar av, vert stilt um eitkvart.

doki, *m.* strimel, ripel.

dokka, *f.* **1.** speldokka i vindespel (paa skip). **2.** dokka, traaddokka.

dolg, *n.* fiendskap. **dolgliga,** *av.* fiendsleg. **dolgr,** *m.* fiende (mest um djevlar, troll, draugar odl.).

dolg-rǫgnir, *m.* hermann (poet.). **-spor,** *n.* saar (poet.). **-viðr,** *m.* hermann (poet.).

dolpr, *m.* eit slag klædning.

dóma-dagr, *m.* domedag. **dómandi,** *m.* medlem av ein domsrett, domar. **dómari,** *m.* domar.

dóm-draga, *v.* draga ein for retten. **-festa,** *f.* vedtak av ein sakverjar um aa faa avgjort ei sak ved ein privatdomstol. **-flogi,** *m.* part i ei sak som ikkje møter i retten, eller som paa annan ulogleg maate spiller si sak. **-hringr,** *m.* inngjerd stad for domarane, domsring, rettssal. **-hús,** *n.* domhus. **-kirkja,** *f.* domkyrkja.

dómligr, *a.* doms-. **dómnefna,** *f.* rett til aa nemna upp domarar.

dómr, *m.* **1.** dom, vedtak, avgjerd. **2.** dom, rettsavgjerd, domsutsegn; *lúka upp dómi*, segja dom; halda domen, gjera som domen segjer; *rjúfa dóm*, brjota domen, ikkje retta seg etter domen; *halda dóm fyrir*, sjaa dom for eitk. **3.** rett, domsnemnd, domarar; *nefna dóm*, nemna upp domarar; *ryðja dóm*, reinsa retten, skjota ut ugilde medlemer; *hleypa upp dómi*, jaga retten fraa sætet sitt. **4.** rettsstad. **5.** tilstand, kaar, -dom: *frjals dómr*, fridom; *kristinn dómr*, kristendom; *heilagr dómr*, heilag ting, heilagdom.

dómrof, *n.* doms-brot; *leggja á dómrof*, segja domen broten, vanhalden. **-ruðning,** *f.* utskjoting av ugilde domsmenner.

dómsdagr, *m.* domedag.

dóm-seta, *f.* sitjing i retten, retts-seta. **-setning,** *f.* retts-setjing.

dóms-maðr, *m.* domar, domsmann. **-orð,** *n.* domsutsegn, dom.

dóm-spekt, *f.* dømekraft. **-staðarbúi,** *m.* bonde som bur paa rettsstaden. **-staðr,** *m.* retts-stad. **-staurr,** *m.* retts-vitne. **-stefna,** *f.* stemning til eit rettsmøte; rettsstemna. **-stóll,** *m.* domarstol, domstol.

dóms-uppsǫguváttr, *m.* vitne som skal høyra paa at domen vert upplesen.

dóm-sæti, *n.* domarsæte. **-sætr,** *a.* som kann sitja i retten, som kann vera domar.

doparr, *m.* **doppa,** *f.* knapp, dopp, dalle.

dorg, *f.* (*-ar*; *-ar*) dorg (til fiske). **dorgarskot,** *n.* rett til aa skjota ut, setja ut fiskestong; jfr. nyn. *dorg, f.* fiskestong med krokar, som heng ute all natti, Li. Set. ofl.

dóttir, *f.* (*dóttur*; *dœtr*) dotter.

dottr, *m.* vesall skapning, dott.

dóttur-dóttir, *f.* dotter-dotter. **-sonr,** *m.* dotterson.

draf, *n.* drav, avfall; *er han enn eigi sárr drafa,* endaa er han ikkje saara det slag.

drafl, *n.* vas, fjas.

drafli, *m.* dravle (mjølkerett).

Drafn, *m.* Dramsfjorden; Dramselvi heitte *Drǫfn, f.*

drafna, *v.* (*að*) drevna, siga sunder.

drag, *n.* **1.** drag (under baat eller slede). **2.** ei eller tvo verserader som vert lagde attaat eit vers.

draga (og *drega*) *v. st.* **1.** draga, føra; *draga ǫr fyrir odd,* spenna bogen so sterkt at pilodden ligg innanfor boge-bøygen; *eiga við ramman reip at draga,* hava ein hardhause aa dragast med; *draga nasirnar at,* nasa etter. **2.** faa i, raada (seg) til; *draga fé,* faa i gods; *draga e-m e-t,* faa i eitk. til ein. **3.** draga ut i lengdi, mæla; *draga lerept við kvarða,* mæla lereft med alen. **4.** draga ut, halda att. **5.** draga seg undan. **6.** draga anden, liva. **7.** draga upp, teikna. **8.** draga yver, klæda, fôra; *hjalmr dreginn gulli,* ein forgylt hjelm; *treyja dregin við silki,* trøya med silkefôr. **9.** leita paa, røyna paa; *dregr honum stórt um,* det leitar hardt paa honom. **10.** bera (jfr. bergensk *drager,* ein berar); ogso: gaa med, vera klædd i. **11.** draga, fara.

Med part. *á*: **1.** *draga á e-t,* mistru, tru ille; *dragast á,* eva seg um, tvila paa. **2.** *draga á vetr,* setja paa (t. d. ein kalv). **3.** upers. *dregr á e-t,* det dreg seg eitk. yver; *dregr á tunglit,* det dreg seg myrker yver maanen. *at*: *draga at e-u,* ganga paa, taka paa; *dregr at mætti e-s,* det tek paa ein; *dregr at e-m,* det lid mod enden med ein; *dregr at e-u* (*at jólum*), det lid mot (jol). *eptir*: *draga eptir e-m,* ikkje vera langt etter ein, mesta hamla upp med. *frá*: *draga frá,* merkja seg ut; *dregr frá,* skyerne dreg seg burt (fraa sol eller maane). *fram*: *draga fram,* hjelpa fram, fremda; *dragast fram,* henda, verta. *fyrir*: *dregr fyrir* (*tunglit, sólina*) det dreg seg skyer for (maanen, soli). *saman*: *draga saman,* faa til, faa i stand (semja, forlik osfr.). *sundr*: *draga í sundr,* faa i sunder, faa uppløyst (semja osfr.). *dregr þá í sundr,* dei kjem lenger fraa kvarandre. *til*: *draga e-t til,* bruka eitk. til, taka tilføre av eitk. til; *dragast til e-s,* arbeida for eitk.; *draga til e-s,* føra til. *um*: *draga e-t um e-t,* hava mistru um eitk. *undan*: *draga undan,* draga undan, draga seg undan; *draga rótina undan tǫlu,* draga roti or eit tal; *draga undan við e-n,* hava fyremun for ein. *undir*: *dregr e-n undir e-t,* verta ute for eitkvart (t. d. skade).

draga, *f.* berre i *pl. drǫgur* **1.** timber som er fest til klývsâlen og som hesten dreg etter seg; jfr. nyn. *timbersloda.* **2.** eit versemaal der eit vers byrjar med same ordet som stend sist i verset fyre.

dragi, *m.* drass.

drag-kyrtill, *m.* kyrtel so sid at han slodar. **-loka,** *f.* draghæl, seinvoren styving. **-máll,** *a.* dragmælt, som dreg paa maalet.

dragna *v.* (*að*) sloda, verta dregen; draga seg; *dragnast, v. r.* verta dregen.

dragnál, *f.* stor festenaal.

dragnahross, *n.* hest som fordar fram *drǫgur* (sjaa *draga, f. 1*).

drag-reip, *n.* dragreip, drag (til segl).

dragsa, *v.* (*að*) dragsa, drassa.

dragsíðr, *a.* sid so det slodar.

drák, dráka, *f.* draak, stripa.

draka, *f.* berre i *pl.* hugsviv, innfall.

dramb, *n.* dramb, ovlæte, ovmod. **dramba,** *v.* (*að*) høgmoda seg, briska seg. **dramban,** *f.* høgmoding, brisking.

dramb-hosa, *f.* eit slag vid hosa. **-látr,** *a.* ovlaaten, storlaaten. **-lauss,** *a.* smaalaaten, uvand. **-læti,** *n.* ovlæte, høgmoding. **-lætisfótr,** *m.* ovmods-fot, ovmod. **-lætiskona,** *f.* storlaate kvende. **-samligr, -samr,** *a.* drambsleg, storlaaten, kaut (*-liga, av.*). **-semi,** *f.* dramb, storlæte, ovmod. **-semisandi,** *m.* ovmodsaand. **-semisfótr,** *m.* = *dramblætisfótr.* **-semishals,** *m.* stornakke (um folk).

drambsfullr, *a.* storlaaten, kaut.

drambskapr, *m.* ovmod.

drambs-maðr, *m.* storlaaten mann. **-vísi,** *f.* ovmod. **-víss,** *a.* ovmodig, storlaaten. **-yrði,** *n.* skrøyt, kyting, drambdrysja.

drangr, drangsteinn, *m.* høg stein; jfr. nyn. *drange,* bergodde.

dráp, *n.* draap.

drápa, *f.* draapa, æredikt til (eller um) kongar.

drápari, *m.* draapsmann. **drápgjarn,** *a.* huga paa aa drepa, drepsam. **drápssótt,** *f.* sott som drep krøteri, drepsott.

drápu-mál, *n.* sak som vedkjem ei draapa.

drápveðr, *n.* draapsvêr, barvêr, faarlegt uvêr.

drasill, *m.* hest (poet.).

dratta, *v.* (*að*) dratla, drasla.

dráttr, *m.* draatt, draging; fyrebersla, paafund.

draugafé, *n.* gods i gravhaug.

draughendr, *a.* um eit versemaal som hev ei staving meir i fyrste og tridje verserad enn *dróttkvæðr háttr,* men elles er likt med dette. **draughús,** *n.* gravhaug (Edda). **draugr,** *m.* draug, attergjengja. **draugsháttr,** *m.* eit slag versemaal.

drauma-maðr, *m.* drøymar. **-skrimsl,** *m.* skrymt som ein ser i ein draum. **-vetr,** *m.* ein vetter med mange draumar.

draum-heill, *n.* spaadom av draumar. **-kona,** *f.* kvende som syner seg i ein draum. **draumligr,** *a.* draumleg, draumvoren. **draum-maðr,** *m.* **1.** drøymar. **2.** mann som syner seg i ein draum.

draum-njǫrun, *f.* natt (poet.; eig. draumspinnar). **-órar,** *f. pl.* draumsyn; jfr. nyn. „i svevnorom".

draumr, *m.* draum; *njóta draums síns,* drøyma ut, til ende; *ræsir draum,* det tek til aa gaa som ein hev drøymt.

draum-skrǫk, *n.* tull som ein drøymer, draum-vas. **-spakr,** *a.* vis til aa tyda draumar. **-speki,** *f.* evna til aa tyda draumar. **-spekingr,** *m.* draumtydar. **-stoli,** *a.* draumstolen, som ikkje kann drøyma. **-þing,** *n.* svevn (eig. draum-stemna).

drega, *v.* = *draga.*

dregg, *f.* (*dreggjar*; *dreggjar*) berm, gjær, kveik.

dregill, *m.* band; kvitt panneband (paa ein konfirmant); jfr. nyn. *dregel,* eit band paa framsida av ei barnehuva. **dreglaðr,** *a.* som hev band, prydd med band.

dregla-húfa, *f.* huva, prydd med band. **-lið,** *n.* ein flokk folk med kvite panneband.

dreif, *f.* I. **1.** dreiving, spreiding; *drepa e-u á dreif,* slaa burt i vind og vêr. **2.** skvetting, skvett. **dreif,** *f.* II. band, lekkja.

dreifa, *v.* (*fð*) driva burt (*e-m*); dreiva, spreida; skvetta paa; driva; avleida, ættleida (*orð af orði*); *dreifast, v. r.* spreida seg. **dreifing,** *f.* dreiving, spreiding; uthelling av blod. **dreift,** *av.* spreidt.

dreita, *v.* (*tt*); *dreita e-n inni,* halda ein innestengd, so han lyt gjera inne det han tarv.

dreka-bœli, *n.* drakebol. **-hamr,** *m.* drakeham. **-hǫfuð,** *n.* drakehovud. **-merki,** *n.* merke (fana) med eit drakebilæte. **dreki,** *m.* drake, eit slag orm; herskip med drakehovud, drake.

drekka, *v. st.* **1.** drikka, draga vatn i seg; *drekka jól,* drikka jol, halda jolelag. **2.** suga.

Med part. *á*: *drekka á e-n,* drikka ein til; *drekkast á,* drikka kvarandre til. *drekkr á e n,* sjøen slær inn yver ein. *af*: *drekka af,* drikka or, tøma. *drekka af stokki,* drikka under bordet. *til*: *drekka halft til e-s,* drikka jammykje med ein. *út*: *drekka peninga út,* drikka upp pengarne.

drekka, *f.* drikkan, drykk; drykkjelag; drykkjekjer. **drekkja,** *v.* (*kt*) dukka ein (*e-m*) under; drekkja, søkkja ned; *drekkir e-m,* ein druknar; yverført: tyna. **drekkr,** *a.* drikkande, drikkeleg.

drekkulaun, *n. pl.* løn for eit gilde (t. d. for kongen).

drembiliga, *av.* drambsleg, storlaate.

drengiligr, *a.* karsleg, manndomsam (*-liga, av.*). **drengja,** *v.* (*gð*) festa, binda.

drengja-móðir, *f.* môr til gutar. **-val,** *n.* utval av modige menner.

dreng-leysi, *n.* manndomsløysa, ræddhug. **-lundaðr, -lyndr,** *a.* manndomsam, modig. **-maðr,** *m.* kar, modig mann; dreng, kall, ungkar. **-mannligr,** *a.* manndomsammodig. **-mennska,** *f.* manndom, mannskap.

drengr, *m.* **1.** kar, modig gut; ogso mod: *hafa dreng í serk,* hava mod i barm. **2.** mann; ungkar; dreng, tenar. **3.** stong; jfr. nyn. *dreng,* stokk, Li.

drengs-bót, *f.* det som gjer ein mann betre. **-bragð,** *n.* mannsverk, manndomsverk.

drengskapar-fall, *n.* skort paa mod. **-raun,** *f.* mannrøyne, traute. **drengskapr,** *m.* manndom, mannskap, mod. **drengsverk,** *n.* mannsverk.

drep, *n.* **1.** slag, hogg. **2.** draap. **3.** pest, hard sjukdom. **drepa,** *v. st.* **1.** føra (leggja, setja, skuva, stinga ofl.), støyta, slaa, (med dat. og akk.); *drepa fœti,* snaava; *drepa sér við e-u,* støyta seg mot eitkvart; *drepa í hel,* slaa i hel, drepa. **2.** slaa ned, gjera verre, skjerda. **3.** faa til, faa fram (med støyt eller slag); *drepa heydes,* gjera høysaata. **4.** drepa.

Med part. *á*: *drepa á,* orda seg um. *í*: *drap þó heldr í fyrir honom,* han vart heller verre. *niðr*: *drepa niðr,* bøygja ned, slaa ned; tyna, drepa. *til*: *drepa til e-s,* slaa til ein. *út*: *drepa e-t út,* føra ut yver (t. d. ei drøsa).

drep-hríð, *f.* barvêr, faarlegt uvêr; pest. **-ráð,** *n.* upplagde raader til aa slaa ein. **-samligr,** *a.* drepsam. **-sótt,** *f.* pest, drepsott. **-sóttliga,** *av.* som ein pest. **-sóttligr,** *a.* som fører pest med seg. **-sóttr,** *a.* pestfengd.

dreyma, *v.* (*md*) **1.** drøyma; ofte upers. *mik dreymir,* eg drøymer. **2.** syna seg i ein draum.

dreypa, *v.* (*pt*) drøypa, lata drjupa (med dat.). **dreyra,** *v.* (*rð*); upers. *dreyrir,* det renn blod. **dreyra-lœkr,** *m.* blodstrøym. **-runninn,** *a.* bloda, blodut.

dreyr-fáðr, *a.* blodut. **-gjarn,** *a.* tyrst etter blod, illgjersk. **dreyri,** *m.* blod, ferskt blod; *vekja e-m dreyra,* blodvekkja ein. **dreyr-rauðr,** *a.* blodraud. **dreyrstafir,** *m. pl.* blod (poet.). **dreyrugr,** *a.* blodut; blodug, illgjersk.

drif, *n.* driv. **drífa,** *v. st.* driva; ofte upers. *drífr hagli,* det driv med hagl; skvetta paa; *drífa yfir e-n,* henda, timast ein. **drífa,** *f.* driva, snøfok. **drífanda,** *av.* drivende. **drifhvítr,** *a.* drivkvit, drivende kvit. **drift,** *f.* drift (driving; snøfok). **drífuél,** *n.* el, eling med snødriv.

drit, *n.* drit. **dríta,** *v. st.* drita; sulka til. **dritligr,** *a.* dritleg, urein. **dritmenni,** *n.* ein drit, larv, eit saal (um person).

drjóni, *m.* ukse (poet.).

drjúgan, *av.* drjugt, sterkt. **drjúgast,** *av.* næsta, mesta.

drjúg-deildr, *a.* drjugt tilskift, rikleg. **-látr,** *a.* storlaaten. **drjúgliga,** *av.* storlaate. **drjúgligr,** *a.* rikleg, drjug. **drjúgmæltr,** *a.* drjugmælt, som talar lenge. **drjúgr,** *a.* drjug; *verða drjúgari,* vinna; *drjúgt manna,* drjugt med folk. **drjúgtalat,** *a. n.* *þeim varð drjúgtalat,* dei tala lenge med kvarandre. **drjúgum,** *av.* drjugom, rikleg; næsta, mesta.

drjúpa, *v. st.* drjupa; drupa, stura. **drjúpr,** *a.* drjupande, lekall.

dróg, *f.* stripa; jfr. nyn. *drog,* vindflaga, Nordl.

drokkr (ogso *dirokkr*) *m.* daase, olmosa (um folk).

drómi *m.* lekkja. **drómundr,** *m.* sudlandsk herskip (i Midlandshavet), dromund.

dropa-lauss, *m.* dropfri (um hus). **-rúm,** *n.* rom for ufsedropet. **dropi,** *m.* drope.

drós, *f.* stillferdigt kvende, gjenta; jfr. nyn. *dros,* drusteleg, fin kvinna. **drótt,** *f.* hovdings fylgje; menn.

dróttin-hollr, *a.* holl, tru mot herren sin. **-lauss,** *a.* herrelaus.

dróttinligr, *a.* herrens-, guds-; *dróttinlig bœn,* herrens bøn. **dróttinn,** *m.* (*dróttins*; *dróttnar*) hovding, konge; drott, herre, husbonde; Herren; *pl. dróttnar,* ein av dei 9 engleflokkar.

dróttins-aptan, *m.* sundags aftan. **-daga-hald,** *n.* sundags helgehald, sundags-hald. **-dagaveiðr,** *f.* veidn som er gjord um sundagen. **-dagr,** *m.* sundag. **-dagsaptan,** *m.* sundags aftan. **-dagshelgr,** *f.* sundags helg; sundags heilagskap. **-dagskveld,** *n.* sundagskveld. **-dagsnótt,** *f.* sundagsnatt; natti til sundag. **-kveld,** *n.* sundagskveld. **-morginn,** *m.* sundagsmorgon. **-nótt,** *f.* sundagsnatt; natti til sundag. **-svik,** *n. pl.* svik mot herren sin. **-svíkari, -sviki,** *m.* svikar, forraadar mot herren sin.

dróttkvæðr, *a.* *dróttkvæðr háttr,* drott-

kvede versemaal (vanlegt i æredikt til hovdingar). **-látr,** *a.* glad i hirdliv, hirdvan. **-megir,** *m. pl.* hovding-fylgje.

dróttna, *v.* (*að*) raada; rikja yver (*e-u*). **dróttnan,** *f.* herredøme, styring. **dróttnari,** *m.* styrar. **dróttning,** *f.* styrar (kvende); husfrøya; dronning (ogso um himmeldronningi Maria); kongebore kvende.

dróttningar-dómr, *m.* **-dœmi,** *n.* dronningvyrdnad, dronning-magt. **-nafn,** *n.* dronningnamn. **-sonr,** *m.* dronningson.

dróttseti, *m.* drottsete som styrde med hushaldet i kongsgarden og fraa 1323 var rikshovmeister.

drukkinn, *a.* mett, fyllt (med ei væta); drukken.

drukkna, *v.* (*að*) drukna, bliva. **drukknan,** *f.* drukning.

drumbr, *m.* drumba, lump, kubbe. **drúpa,** *v.* (*pt*) drupa, luta fram. **drúpr,** *m.* uvenskap.

drýgindi, *n. pl.* drygsla. **drýgja,** *v.* (*gð*) auka, lengja; gjera, driva, driva paa med; halda ut. **drýgliga,** *av.* storlaate. **drýgmæltr,** *a.* drjugmælt, ordrik.

drykkfár, *a.*; *hafa drykkfátt,* hava lite drikka. **drykkja,** *f.* drykk; drykkja, drykkjelag; drikkekjer.

drykkjaðr, *a.* utyrst.

drykkjar-boð, *n.* drikke-tilbod. **-fǫng,** *n. pl.* drykkje-varor. **-horn,** *n.* drikkehorn. **-ker,** *n.* drikkekjer. **-laust,** *av.* utan drikka. **-stútr,** *m.* eit slag drikkekjer, drikkehorn.

drykkju-bolli, *m.* drikkebolle. **-borð,** *n.* drikkebord. **-fǫng,** *n. pl.* drikkevaror. **-lítill,** *a.* smaadrykkjen, som drikk lite. **-maðr,** *m.* drikkar. **-mál,** *n.* tid daa ein drikk. **-sala,** *f.* drikke-utsal. **-skáli,** *m.* drikkehall. **-skapr,** *m.* drikking. **-stofa,** *f.* drikkestova.

drykk-lauss, *a.* drikkelaus. **-leysi,** *n.* drikkeløysa.

drykkr, *m.* (*drykkjar*; *drykkir*) drykk (drikking; drikka); drag, sup. **drykksæll,** *a.* heppen med drikka.

drymba, *f.* eit slag klædeplagg.

drynhraun, *n.* drynjande urd; *drykkjar drynhraun* ɔ: haus, hovud (poet.).

drysil-djǫfull, *m.* ein vesall, stakarsleg djevel eller illvette. **-menni,** *n.* vesalmann.

dræpiligr, *a.* drepeleg, drepande.

dræplingr, *m.* stutt draapa, flokk.

dræpr, *a.* drepeleg, drepande.

drœmt, *av. láta drœmt,* drygja?

drœsa, *f.* drøsa.

drǫfn, *f.* (*gen. drafnar*) **1.** baara. **2.** elv.

drǫsull, *m.* hest (poet.).

drǫttr, *m.* dramp, slamp.

dubba, *v.* (*að*) **1.** ferda, bu (til); *dubba sik,* klæda seg; *dubba e-n til riddara,* slaa ein til riddar. **2.** setja ein til aa gjera eitkvart. **dubban,** *f.* det aa slaa ein til riddar.

dubl, *n.* terning-spel. **dubla,** *v.* (*að*) spela med terningar. **dublari,** *m.* ein som spelar terning.

dúfa, *v.* duva, duppa.

dúfa, *f.* **1.** duva (fugl). **2.** baara.

dufl, dufla, sjaa *dubl, dubla.*

dúfl, *n.* dulp, skvalp i vatn; jfr. nyn. *duvl,* trestykke paa fiskegarn. **dúfla,** *v.* (*að*) dulpa, skvalpa; jfr. nyn. *duvla,* duva upp og ned i vatsskorpa.

dúfuligr, *a.* duve-; *dúfuligt einfeldi,* duveeinfelde.

dúfuungi, *m.* duvunge.

duga, *v.* (*dugði*; *partic. dugat*) duga, hjelpa (*e-m*); duga; vera nok; duga til eitk. (*duga e-u*); ganga (vel eller ille).

dugandi, *a.* dugande; agtande.

dugandismaðr, dugandmaðr, *m.* agtande, god mann, dannemann, gjæv mann.

dugandligr, *a.* dugande.

dugga, *f.* dugløysa (um folk, eig. hund).

duglauss, *a.* duglaus.

dugnaðar-maðr, *m.* beinsam mann; dugleg mann. **-stigr,** *m.* dygdevegen. **-vápn,** *n.* vaapn aat dygdi. **dugnaðr,** *m.* **1.** beine, hjelp; jfr. nyn. *dugnad* um arbeidshjelp. **2.** dygd.

dugr, *m.* dug, styrke og mod.

dúka, *v.* (*að*) duka. **dúkr,** *m.* duk, klæde.

dul, *f.* **1.** dul, dyljing; *drepa dul á e-t,* dylja eitk. **2.** tom innbilling, ovmod; *ætla sér dul, hyggja fyrir sér dul,* innbilla seg, hava store tankar (um). **dula,** *v.* (*að*) neitta.

dular-búnaðr, *m.* forklædning. **-eiðr,** *m.* neittingseid. **-fullr,** *a.* storvyrdig, full av store tankar um seg sjølv. **-gríma,** *f.* maska (for andlitet). **-klæði,** *n. pl.* forklædning. **-kufl,** *m.* kaapa til forklædning.

duldr, *a.* ukjend med, uvitande.

dul-eiðr, *m.* neittingseid. **-hǫttr,** *m.* hatt til forklædning.

dulinn, *a.* storvyrdig, stor i sin eigen tanke.

dulklæði, *n. pl.* forklædning.

dulnaðr, *m.* tom innbilling. **dulræna,** *f.* tom innbilling. **dulsamr,** *a.* sjølvvis.

dumba, *f.* dumba, duft.

dumbi, *m.* bokstav. **dumbi, dumbr,** *a.* dum, maallaus; *dumbr stafr,* bokstav.

dumpa, *v.* (*að*) slaa.

duna, *v.* (*að*) duna, dynja. **duna,** *f.* dun, brak; jfr. nyn. *dyna,* tora, Sfj.

Duná, *f.* Donau-elvi.

dunga, *f.* falsk form for *dugga.*

dunhenda, *f.* = **dunhendr, -háttr,** *m.* eit versemaal der 2dre og 4de verseradi byrjar med same ord som 1ste og 3dje endar med.

dún-klæði, *n.* sengklæde stappa med dun. **-koddi,** *m.* dun-kodde, dun-puta.

dunn, *m.* dun, dune, flokk (av fuglar og dyr). **dúnn,** *m.* dun (av fugl). **dunna,** *f.* dunna, eit slag and. Anas boschas.

dúnsfullr, *a.* full av dun.

dúnvǫttr, *m.* vott, fôra med dun.

duplan, *f.* terningspel.

dupt, *f.* **dupti,** *m.* duft, dust, dumba. **duptligr,** *a.* som er av duft, dumbe (*-liga, av.* somdumba). **duptugr,** *a.* dumbut, dustut, gyvut.

dúr, *n.* dus, logn, stilla. **dúra,** *v.* (*að*) dura, dorma, dusa.

dura-dómr, *m.* dørerett (som vart halden utanfor husdøri). **-stafr,** *m.* **-stoð,** *f.* dørskia, beiteskia. **-veggr,** *m.* dørvegg.

dúrr, *m.* blund, lur.

durvǫrðr, *m.* dørvaktar.

dús, *n.* dus, vindstilla, logn. **dúsa,** *v.* (*að*) dusa, vera still.

dusil-hross, *n.* ein eleg hest, fillegamp. **-menni,** *n.* dutlar; krake, stakar.

dusla, *v.* (*að*) dutla, smaastulla, pusla.

dust, *n.* I. dust, duft, dumba.

dust, *n.* II. ein dust, eit slag riddarleik. **dustera,** *v.* (*að*) rida dust saman. **dusterari,** *m.* ein som er med i ein dust, dust-ridar.

dusti, *m.* dust, dumba.

duz, *n.* tylft (dusin).

dvala, *v.* (*að*) drygja med, hefta; jfr. nyn. *dvala,* stilna braatt (um vinden). **dvala,** *f* dveljing, drygsla, upphald. **dvalan,** *f.* drygjing, upphald; lengjing. **dval-samligr,** *a.* avdrygd, seinka. **-samr,** *a.* heftesam; *e-m verðr dvalsamt,* ein vert heft, burtheft.

dvelja, *v.* (*dvaldi*) **1.** hefta; *dvelja e-n eptir,* halda ein att; *dveljast,* dvelja, vera ein stad ei tid; *dveljast eptir,* verta att. **2.** drygja med, avdrygja; draga ut; *dvelja stundina,* draga ut tidi.

dvena, *v.* sjaa *dvina.*

dverg-hundr, *m.* hund utan rova. **-mála,** *f.* **-máli,** *m.* dvergmaal, atterljod. **dvergr,** *m.* **1.** dverg, bergaand; ogso eit uvanleg lite menne. **2.** stutt stolpe under takaasar. **3.** aksle-prydnad som kvendi bar.

dvina, *v.* (*að*) dvina, veikna, dovna.

dvǫl, *f.* (*pl. -ar* og *-ir*) dvel, drygsla, upphald (i denne tydning ogso *dvǫl, n. pl.*); tilhelde; stavingslengd (kvantitet).

dý, *n.* dy, dike, søyla.

dýfa, *v.* (*fð*) duva, duppa.

Dyflinn, *f.* Dublin. **dyflissa** (og *dyblissa*) *f.* fengsel.

dygð, *f.* dygd, truskap; kraftig, god gjerning.

dygðar-dœmi, *n.* døme paa dygd eller paa kraftige gjerningar. **-fullr,** *a.* dygdefull. **-lauss,** *a.* duglaus, dygdelaus, trulaus. **-leysi,** *n.* truløysa. **-maðr,** *m.* trufast mann. **-þjónasta,** *f.* tru tenesta. **-verk,** *n.* godgjerning.

dygðugr, *a.* dygdig, trufast; kraftig; brukande (um mynt).

dyggiligr, *a.* dyggleg, tru, ærleg (*-liga, av.*). **dyggleikr,** *m.* dyggleik, dygd, truskap. **dyggr,** *a.* (*akk. sing. m. dyggvan* og *dyggan*) dygg, trugjen.

dýja, *v.* (*dúði*) skaka, rista.

dýki, *n.* eit stykke ty.

dykr, *m.* (*nom. pl. dykir*) dunk, staak.

dyldúkr, *m.* vareduk. **dylgja,** *f.* fiendskap.

dylja, *v.* (*duldi*) dylja (neitta); *ganga duldr e-s, dyljast í e-u,* vera uvitande um; *dyljast við e-t,* ikkje kjennast ved, neitta.

dylminn, *a.* likesæl.

dymbildagar, *m. pl.* dagarne i paaskevika. **dymbildagavika,** *f.* paaskevika.

dýna, *v.* (*nd*) hava dun paa. **dýna,** *f.* dyna, dunputa.

dynbjalla, *f.* dumbjølla. **dynfari**, *n.* vinden som fer med dýn (poet.).

dyngisleði, *m.* mýkslede; jfr. nyn. *dyngja*.

dyngja, *f.* **1.** dyngja, dunge. **2.** jordkjellar, bruka til stova der kvendi arbeidde (med veving odl.). **dyngjuveggr**, *m.* vegg paa ei *dyngja* 2.

dynja, *v.* (*dundi*) dynja, dundra; fara fram, gøysa. **dynkr**, *m.* dunk, staak. **dynr**, *m.* (*nom. pl. dynir*) dýn, bulder; *koma e-m dyn fyrir dyrr*, koma uventande yver ein. **dynskot**, *n.* skot som dyn eller brakar. **dyntr**, *m.* staak.

dýpt, *f.* dypt, djupleik.

dýr, *n.* dyr; vilt dyr (serleg um elg og hjort); *dýrit úarga*, løva.

dyr, *n. pl.* dør, dør-opning.

dýra-garðr (og *dýrgarðr*) *m.* inngjerding til aa fanga dyr, dyrgard; dyrhage. **-grǫf**, *f.* dyrgrav, dyrstup.

dyra-gætti, *n.* dørgaatt, dørkarm.

dýra-hold, *n.* kjøt av villdyr. **-leit**, *f.* leiting etter villdyr. **-skinn**, *n.* skinn av villdyr.

dyra-stafr, *m.* dørskia. **-umbúningr**, *m.* dørkarm.

dýra-veiðr, *f.* dyr-veiding; *fara á dýraveiði*, ganga i skyttarskog. **dýrbit**, *n.* bit etter eit dyr, dyrbit.

dýrð, *f.* æra, herlegdom.

dýrðar-ástúð, *f.* dyrverdig kjærleik. **-dagr**, *m.* æredag, fest-dag. **-fullr**, *a.* herleg, ærerik. **-hús**, *n.* hus der dei ærar, dyrkar einkvar, ære-tempel. **-hæð**, *f.* høg æra, høg herlegdom. **-konungr**, *m.* herlegdoms konge (Kristus). **-kóróna**, *f.* herlegdoms kruna, livsens kruna. **-líf**, *n.* liv i herlegdom. **-maðr**, *m.* ein ære mann. **-samliga**, *av.* herlegt, ærefullt. **-samr**, *a.* vyrd, framifraa. **-staðr**, *m.* herleg stad. **-sǫngr**, *m.* lovsong. **-verk**, *n.* fagna verk, storverk.

dýrgildr, *a.* dyr, kostall.

dyrgja, *v.* (*gð*) dyrgja, fiska med stong som vert utsett.

dyrgja, *f.* dverg (kvende).

dyrglast, *v.* (*að*); *dyrglast yfir*, dovna av? jfr. nyn. *dorga*, sitja og dusa, drøyma. Fld. III 532.

dýr-goldinn, *a.* dyrkøypt. **-gripr**, *m.* eignalut.

dýr-hundr, *m.* veidehund.

dyri-gætti, *f.* og *n. pl.* dørgaatt (baade um dørstokken (treskalden) og dørkarmen). **-stafr**, *m.* dørskia, beiteskia.

dýrka, *v.* (*að*) **1.** dyrka, gjera dyr. **2.** upphøgja, æra, dyrka; *dýrkast*, *v. r.* dyrkast, dyrna, stiga (i verde); rosa seg sjølv.

dýrkalfr, *m.* dyrkalv (ung rein eller hjort).

dýrkalkr, *m.* hest (utnemne).

dýrkan, *f.* upphøgjing; tilbeding, dyrknad. **dýrkanligr**, *a.* som ein bør æra, vyrdande.

dýr-keyptr, *a.* dyrkøypt. **-lagðr**, *a.* dyrlagd, dyr.

dýrligr, *a.* dyrleg, dyrverdig, utifraa.

dýrlingr, *m.* **1.** ein som er elska; *Guðs dýrlingr*, heilagmenne. **2.** ein som liver i herlegdom; *vera við verra dýrling en*, liva i mindre høgferd enn.

dýr-menni, *m.* framifraa mann. **-mætr**, *a.* dyrverdig, framifraa.

dyrr, *f. pl.* (*gen. dura*) dør, dør-opning; *kveðja dura*, beda um aa koma inn.

dýrr, *a.* dyr, kostesam; dyrverdig; *dýri háttr*, versemaal der dei tvo fyrste verserader byrjar med tvo og endar med eit heilrim.

dýrs-belgr, *m.* dyrebelg, skinn som er rengt av utan aa skjera. **-horn**, *n.* dyrshorn (ogso drikkehorn). **-hǫfuðsdyrr**, *f. pl.* dør med dyrehovud yver.

dýrskinn, *n.* hud av dyr (av hjort, rein eller elg).

dyru-stafr, *m.* dørskia, beiteskia.

dys, *f.* (*gen. sing. dysjar*) dýs, steinrøys, liten gravhaug. **dysja**, *v.* (*að*) grava ned i dys (brotsmenn odl.); jfr. nyn. *dysja*, kasta saman, gryta ihop.

dytta, *v.* (*tt*) dytta; *dyttast*, trengja seg fram.

dæla, *f.* dæla, renna; skipspumpa.

dæld, *f.* dæld, dokk, liten dal.

dældarmaðr, *m.* umgjengeleg, tyd mann, ein som det er dælt aa tala med. **dæligr**, *a.* klen, eleg; jfr. nyn. *dæleg*, fæl. **dæll**, *a.* lett, lettvint; dæl, tyd, manntyd. **dælla**,

av. kannhenda. **dælleikr, dælligleikr,** *m.* dælskap, tydskap. **dælligr,** *a.* dælleg, tyd, hyggjeleg.

dælu-austr, *m.* auster med pumpa. **-ker,** *n.* eit langvore kjer (trøys?)

dæsa, *v.* (*st*) **1.** blaasa til, ikkje vyrda. **2.** *dæsast, v. r.* dæsa, verta utasa; *dæstr,* dæst, utasa, trota. **dæsinn,** *a.* lat, stakarsleg. Edd. M.

døggva, *v.* (*gð*) dogga, deggja (sjaa ogso: *dǫggva*).

døkk-alfr, *m.* svartalv. **-blár,** *a.* døkkblaa, myrkblaa. **-brúnaðr, -brúnn,** *a.* myrkbrun. **-grœnn,** *a.* myrkgrøn. **-hárr,** *a.* myrkhærd. **-jarpr,** *a.* myrkbrun. **-leikr,** *m.* døkkleik, myrkleik. **-litaðr,** *a.* myrklita.

døkkna, *v.* (*að*) døkna, døkkast, myrkna. **døkknan,** *f.* døkning, myrkjing. **døkkr** (ogso *dǫkkr*) *a.* (*akk. sing. m. døkkvan*) døkk, myrkvoren. **døkkrauðr,** *a.* myrkraud. **døkkva,** *v.* (*að*) gjera døkk, myrkja; *døkkvast, v. r.* døkkast, dimmast. **døkkvi,** *m.* myrk flekk.

dœgr (ogso: *dœgn*) *n.* halvdøger (dag eller natt).

dœgra-far (og *dœgrfar*) *n.* timeskil, kva det lid paa dag eller natt. **-ganga,** *f.* dagsgonga, dagsferd. **-mót,** *n.* tidi daa dag og natt møtest, daglysing. **-skipti,** *n.* skifte av dag og natt. **-stytting,** *f.* dagdvelja, moro. **-tala,** *f.* døgerrekning, inndeiling i halvdøger. **-villr,** *a.* døgervill, dagvill.

dœl, *f.* (*pl. dœlar*) og **dœld,** *f.* ei døl, dæld, liten dal.

dœll, *m.* døl, dalbue. **dœlska,** *f.* døleferd, faavit; jfr. nyn. *dølska,* styving, Sogn.

dœlskr, *a.* **1.** som er fraa ein dal. **2.** dølen, faavis.

dœma, *v.* (*md*) døma (ogso svalla, tala saman); *dœma e-m e-t,* døma eitk. til ein; *dœma mǫnnum lǫg,* skifta log og rett millom folk.

dœma-fróðr, *a.* vel kjend med gamle hendingar. **-lauss,** *a.* udømeleg, makelaus. **-maðr,** *m.* mynstermann. **dœmandi,** *m.* domar.

dœmi, *n.* døme, fyredøme (*var þar sams dœmi,* det var sameleis der); merke, vitnesburd; grunn; hending, tilburd; lagnad; dømesoga, forteljing; kvæde. **dœmi-lauss,** *a.* makelaus, dømelaus.

dœming, *f.* døming, dom. **dœmi-saga,** *f.* dømesoga, forteljing, liknad.. **-stóll,** *m.* domstol.

dǫf, *f.* I. dòv, lend (paa dyr). **dǫf,** *f.* II. spjot. **dǫgg,** *f.* (*-var*; *-var*) dogg; væta. **dǫggfall,** *n.* doggfall. **-lauss,** *a.* dogglaus, doggfri. **-litr,** *a.* dogglita.

dǫggóttr, *a.* doggut, doggslegen. **dǫggskór,** *m.* doggsko (jarning paa enden av ei slíra). **-slóð,** *f.* doggveg, far eller spor i doggi.

dǫggva, *v.* (*að*) dogga; deggja, vatna (= *døggva*). **dǫggvan,** *f.* væting, vatning. **dǫggvardrep,** *n.* far i doggi (paa graset). **dǫggving,** *f.* vatning. **dǫglingr** (og *døglingr*) *m.* konge. **dǫgurðr,** sjaa *dagverðr.*

dǫkk, *f.* dokk, dæld.

dǫmmu-dúkr, *m.* = *dammadúkr.* **-mungát,** *n.* lett øl.

E.

Ebreska, *f.* det hebraiske maal. **ebreskr,** *a.* hebraisk.

eða (yngre og austnorsk *eðr*) *konj.* eller; og, men, men heller; *eða-eða,* anten — eller (sjeldan).

edda, *f.* I. langgodmôr.

edda, *f.* II. skaldekunst (av *óðr, m.* dikt).

edik, *n.* edik. **eðla,** *f.* ødla, fjorføtla.

eðli, (og *øðli*) *n.* natur, givnad, lag; naturleg tilgang; slegt; *eðli borinn,* egte-fødd; *eðli* stend stundom for *eldi* (sjaa dette ord).

eðlis-lǫg, *n. pl.* naturlog. **-skapan,** *f.*

-skepna, *f.* givnad, natur. **-skynsemd,** *f.* môrvit, naturleg skynsemd.

eðlvina, *f.* ven aat ødlorne (ukvæmsord, liksom: di gro, di padda).

eðr, *konj.* = *eða.*

ef (og sjld. *if*) **1.** um, dersom. **2.** = *er,* rel. part.; *sá ef,* den som. **ef,** *n.* eve, tvil. **efa,** *v.* (*að*) eva, tvila; *efast um e-t,* eva seg, vera uviss um eitk. **efaðsamligr,** *a.* evsam; uviss. **efaðsemd,** *f.* eve, tvil; uvissa. **efalausliga,** *av.* evlaust, utvilsamt.

efalauss, *a.* evlaus, tvillaus; trygg.

efan, *f.* eving, tvil. **efanarlaust,** *av.* evlaust, utvilsamt. **efanleikr,** *m.* eve, uvissa. **efanligr,** *a.* evsam, tvilsam; utrygg (*-liga, av.*). **efasemd,** *f.* eve, tvil; uvissa. **efasǫk,** *f.* tvilsam sak.

eff, *n.* bokstaven *f.*

efja, *f.* evja, dy.

efla, *v.* (*ld* og *að*) **1.** evla, kunna. **2.** styrkja, stydja. **3.** ferda til, emna paa, faa til.

eflaust, *av.* evlaust, utvilsamt.

efling, *f.* tilvokster, styrkjing; studnad.

efna, *v.* (*nd*) fullføra; *efna heit,* halda ein lovnad; *efnast vel,* fara vel. **efna,** *v.* (*að*) emna. **efnafæð,** *f.* skort paa emne. **efnaleysi,** *n.* emneløysa. **efnaskortr,** *m.* skort paa emne. **efnd,** *f.* fullføring, haldnad (av ein lovnad).

efni, *n.* emne, vyrke; emne, maalemne; sak; orsak, grunn; raad til, syn til; midel, evna; *þat er ekki til efnis,* det er ikkje gjerande; *í ǫllu efni,* i alle maatar. **efniligr,** *a.* emneleg. **efning,** *f.* fullføring. **efnitré,** *n.* emnetre.

efri, *a.* komp. = *øfri.* **efsa,** *v.* hogga; *efsa e-m skǫr,* hogga hovudet av ein.

egðir, *m. pl.* egder, folk fraa *Agðir.* **egðskr,** *a.* egdsk, som er fraa Agder.

egg, *n.* (*gen. pl. eggja*) egg, fugleegg.

egg, *f.* (*eggjar*; *eggjar*) egg (paa eit sverd odl.). **egg-bitinn,** *a.* saara med eit eggjarn. **-elningr,** *m.* ljaa med ei aln lang egg. **-farvegr,** *m.* skurdmerke etter eit eggjarn. **-hvass,** *a.* kvass i eggi.

eggja, *v.* (*að*) eggja, driva ein (*e-n*) til eitk.; taka paa, aafalla ein (*e-m*) med eitk. (*e-t*).

eggjabroddr, *m.* brodd med eggjar paa sidorne. **eggjan,** *f.* eggjing. **eggjanar-fífl,** *n.* narr som er lett aa lokka, godtull. **-orð,** *n.* ord som eggjar. **eggjandi, eggjari,** *m.* eggjar, uppøsar.

egg-leikr, *m.* sverdleik, herstrid. **-móðr,** *a.* trøytt av herstrid. **-skurn,** *n.* eggjeskurn, eggjeskal. **-steinn,** *m.* eggkvass stein. **-teinn,** *m.* staalrand (paa sverd). **-tíð,** *f.* eggtid, verpetidi til utfuglarne. **-ver,** *n.* eggvær. **-versfugl,** *m.* eggværs-fugl, utfugl. **-vǫlr,** *m.* staalrand (paa eggvaapn).

Egiptaland, *n.* Egypt. **egiptalandsmaðr,** *m.* egyptar. **egipzkr,** *a.* egyptisk.

egna, *v.* (*nd*) egna, setja agn paa (*egna e-u á ǫngul*); lokka, freista med eitk. (*egna e-u*); fiska etter; setja ut (*neti, snǫru*). **egningar-kviðr,** *m.* vitne-utsegn som vert bruka berre til aa hefta ei sak.

ei, *av.* **1.** alltid (= *æ, ey*). **2.** ikkje (= *eigi*).

ei, *interj.* hei! aa!

eið, *n.* eit eid.

eiða, *f.* môr.

eiða-brigði, *n.* brot paa ein eid. **-fullting,** *n.* eidhjelp. **-kona,** *f.* kona som gjer eid til hjelp for ein av partarne. **-lið,** *n.* vitneflokk som gjer eid i ei sak. **-mál,** *n.* eidssak. **-neyti,** *n.* = *eiðalið.*

eiðarorð, *n.* eids-ordi.

eiða-sekt, *f.* bot for meineid. **-stefna,** *f.* stemning til aa gjera eid, bruka um varselsfresti (jamnast 10 vikor). **-tak,** *n.* aabyrgsla eller trygd for ein eid. **-vandr,** *a.* vand um, var um eiden.

eið-bróðir, *m.* svoren fostbroder. **-búinn,** *a.* budd til aa gjera eid. **-bundinn,** *a.* bunden ved eid. **-fall,** *n.* at eid ikkje vert gjord, eids-fall. **-falli,** *a.* som ikkje fær gjort eid. **-festa,** *f.* det aa binda seg til aa gjera eid. **-fœra,** *v.* (*rð*) føra ein *úmagi* til ein med eid paa at denne er forsytar etter logi. **-fœring,** *f.* det aa *eiðfœra,* eidføring. **-fœrr,** *a.* før til aa gjera eid. **-fœrsla,** *f.* = *eiðfœring.* **-hjǫlp,** *f.* hjelp til aa gjera eid. **-laust,** *av.* utan aa gjera eid.

eiðr, *m.* eid (ogso um pengebot for eidsfall); *festa eið,* binda seg til aa gjera eid; *eiðr fellr á e-n,* ein fær umgjelda for eidbrot; *eigi verðr einn eiðr alla,* ein eid gjeld ikkje for alle (saker), det gjeld ikkje eitt for alle.

eið-rof, *n.* brot paa eid, eidbrot. **-rofa,** *a.* sakad i eidbrot. **-rofi,** *m.* eid-brjotar.

Eiðsifaþing (ogso *Heiðsævisþing*) *n.* lagtinget for Upplandi (paa Eidsvoll). **Eiðsifaþings-bók,** *f.* logbog for Eidsivatingslag. **-fǫr,** *f.* ferd til Eidsivating. **-lǫg,** *n. pl.* Eidsivatingslag; logi for E. **-maðr,** *m.* mann fraa Eidsivatingslag. **-staðr,** *m.* staden der Eidsivatinget vart halde.

eið-spjall, *n.* eid-sverjing. **-stafr,** *m.* ordi i eiden, eidsordi. **-stefnudagr,** *m.* dagen til aa gjera eid (etter innstemning). **-svari,** *m.* eidsvoren mann. **-sœrt,** *a. n.* eidsvørt, som ein kann sverja paa.

eið-unning, *f.* eid-sverjing. **-varr,** *a.* var um eiden, varsam med eiden. **-vitni,** *n.* eidfest vitnemaal. **-vætti,** *n.* eidfest vitnemaal.

eiga, *v.* (*præs. ind. á*; *impf. ind. átti*) eiga, hava, vera gift med; stella med, hava aa gjera med, peika paa, meina paa; hava rett til; vera skyldug til; eiga, vera skuldig (*e-m e-t*). Ogso hjelpeverb: **1.** med inf. (utan eller med *at*) til umskrivning av *præs.* og *impf.*: *hann á at tala* = *talar*; vera skyldug til, hava aa: *hann á at leysa,* hev aa løysa. **2.** med perf. partic. = *hafa.* Med part. *at*: *eiga e-t at e-m,* hava eitk. til gode hjaa ein; *eiga mikit at sér,* hava mykje aa styra. *eptir*: *eiga e-t eptir* **1.** hava att, ikkje vera ferdug med. **2.** lata etter seg. *með*: **1.** *eiga e-t með e-m,* eiga eitk. i lag med ein. **2.** *eiga með e-rri,* hava samlivnad med eit kvende. *saman*: *eiga saman* **1.** eiga i lag. **2.** stridast. *um*: *eiga um við e-n,* hava aa gjera med ein. *undir*: **1.** *eiga e-t undir e-m,* hava til gode hjaa ein. **2.** *eiga e-t undir e-m,* vera bunden til ein med umsyn paa eitkvart; *eiga e-t undir sér,* hava i si magt. *við*: *eiga e-t við e-n,* hava eitk. i lag med ein; *eiga við e-n, eigast við e-n,* eigast med, stridast med.

eiga, *f.* eiga; eigedom; eigedomsrett; *kasta eigu á e-t,* kasta eign paa eitk., eigna til seg. **eigandi,** *m.* eigande, eigar. **eigi,** *m.* eigedom.

eigi, *av.* ikkje; *eigi — ok,* heller — ikkje.

eigin, *n.* I. eigind, brodd (paa aaker).

eigin, *n.* II. eigedom; i sms. ofte med same tyding som *eiginn, a.*

eigin-bóndi, *m.* (sin) eigen mann, egtemann. **-borg** (si) eigi borg. **-brœðr,** *m. pl.* eigne brøder. **-bygð,** *f.* (si) eigi bygd. **-dóttir,** *f.* (si) eigi dotter. **-dróttning,** *f.* egtevigd dronning. **-fengin,** *a. f.* egtevigd (um kona. **-giptast,** *v. r.* (*pt*) verta gift med (um kvende). **-girnd, -girni,** *f.* gir etter annan manns eigedom, sjølvnytte. **-gjarnligr,** *a.* sjølvkjær. **-húsfrú,** *f.* egtekona. **-hǫfðingi,** *m.* (sin) eigen hovding. **-kona,** *f.* **-kván,** *f.* (si) eigi kona, egtekona. **-kvángaðr, -kvæntr,** *a.* gift. **-kyn,** *n.* (sitt) eige slag, serkynde. **-land,** *n.* (sitt) eige land. **-lauss,** *a.* fatig. **-leikr,** *m.* eigenskap.

eiginliga, *av.* ser um lag, servore, sers; jfr. nyn. *eigjeleg god,* sers god, Ryf. **eiginligr,** *a.* (sin) eigen, serleg, sers; *eiginligt nafn,* sernamn, nomen proprium.

eiginn, *a.* eigen. **eiginnafn,** *n.* sernamn. **eiginnarkonudóttir,** *f.* egtefødd dotter.

eigin-orð, *n.* eigedom, eigedomsrett; egteskap. **-raun,** *f.* sjølvrøynsla. **-skóli,** *m.* (sin) eigen skule. **-tunga,** *f.* (sitt) eige tungemaal.

eign, *f.* eign; *kasta, leggja eign á e-t,* kasta eign paa, kanna til seg; *eignirnar, pl.* eigjestell. **eigna,** *v.* (*að*) **1.** eigna, gjeva til eiga, skila; *eignast e-t,* eigna til seg eitk., samla seg midel; *eigna e-m kvæði,* eigna eit kvæde til ein. **2.** leggja eitk. til ein (*e-m e-t*), gjeva ein æra, skuld for.

eignaðr, *a.* velhalden, som hev midel. **eignalauss,** *a.* som er utan eigedomar, midel.

eignar-ákall, *n.* krav paa eigedom. **-bróðir,** *m.* eigen brôr. **-búr,** *n.* eige stabbur. **-bygging,** *f.* bygsl. **-hlutr,** *m.* eignalut, eignamun. **-jǫrð,** *f.* eigedomsjord. **-kaup,** *n.* eigedoms-kaup. **-kona,** *f.* egtekona. **-land,** *n.* land som ein eig. **-lauss,** *a.* som ikkje hev eigedom, fatig. **-lýðr,** *m.* folk som ein eig. **-lýrittr,** *m.* den retten ein eigar hev til aa forbjoda at andre nyttar hans eigedom, full eigedomsrett. **-maðr,** *m.* eigen mann; eignarsmann, eigar; velstandsmann. **-mark,** *n.* eigarmerke (paa fe). **-nafn,** *n.* sernamn, eigennamn. **-skipti,** *n.* eigedomsskifte. **-sonr,** *m.* eigen son. **-spúsa,** *f.* egtekona. **-vili,** *m.* eigen vilje. **-vitni, -vætti,** *n.* vitne paa eigedomsrett.

eignaskipti, *n.* makeskifte.

eigrœn, *a.* sí-grøn, alltid grøn.

eigsíðr, *av.* ikkje minder, dessumfram.

eiguligr (og *eigurligr*) *a.* eigeleg, verd aa eiga.

eik, *f.* (*gen. sing. eikar* og *eikr; nom. pl. eikr*) eik (tre); ogso um andre store tre, serleg frukttre, aldetre.

eikar-kefli, *n.* kjevle av eik. **-stofn,** *m.* **-stubbi,** *m.* eikestubbe.

eikhlið, *n.* eikjestød, praamstød; jfr. nyn. *Ekle* som stadnamn.

eiki, *n.* eiketimber; jfr. nyn. *eike.* **eiki-áss,** *m.* eikeaas. **-kylfa,** *f.* eikeklubba. **-kǫstr,** *m.* haug med eikeved. **eikinn,** *a.* I. som er av eik. **eikinn,** *a.* II. ustyrleg, vill; jfr. nyn. *eikjen,* ufredeleg. Tel. Agd.

eiki-skógr, *m.* eikeskog. **-stobbi,** *m.* eikekubbe. **-stokkr,** *m.* **-súla,** *f.* eikestokk. **-tindaðr,** *a.* tinda med eik. **-viðr,** *m.* eikeved. **-vǫndr,** *m.* eikekjepp.

eikja, *f.* **eikjukarfi,** *m.* eikja, praam.

eikjutak, *n.* det aa taka og bruka ei eikja (utan lov).

eilífan, *av.* for alltid, æveleg.

eilífð, *f.* ævelegt liv, æva.

eilífðar-friðr, *m.* æveleg fred. **-koróna,** *f.* æveleg kruna. **-kvǫl,** *f.* æveleg pina. **-landtjǫld,** *n. pl.* ævelege tjeld, himmelbustad. **-yndi,** *n.* æveleg gleda. **-ǫmbun,** *f.* æveleg løn.

eilífi, *n.* ævelegt liv, æva.

eilífis-fagnaðr, *m.* æveleg fagnad. **-prýði,** *f.* æveleg pryda.

eilífleikr, *m.* ævelegt liv, ævelengd. **eilífliga,** *av.* æveleg. **eilífligr, eilífr,** *a.* æveleg. **eilífsdagr,** *m.* ljoset (eig. æveleg dag).

eiligr, *a.* æveleg (*-liga, av.*)

eilítill, *a.* ørliten.

eimi, eimr, *m.* eim, røyk.

eimuni, *a.* som ein alltid vil minnast, ugløymande.

eimyrja, *f.* eimyrja, eldmyrja.

eina, *av.* eine, aaleine; *því eina,* berre i det høve.

einangr, *m.* knipa, vande; jfr. nyn. *einang,* trongt skard. **einangra,** *v.* (*að*) setja i knipa.

einarðar-fár, *a.* lite sætande. **-lauss,** *a.* trulaus, sæteslaus. **-leysi,** *n.* truløysa, sætesløysa. **-maðr,** *m.* paalitande, stødug mann. **-orð,** *n.* paalitande ord.

einarðligr, *a.* som ser paalitande ut, trufast (*-liga, av.*).

einarðmæltr, *a.* som talar stødugt, stødmælt.

einarðr, *a.* einard, einskild; stød, greid. **einart,** *av.* i einingom, alt i eit; endefram, beint.

ein-bakaðr, *a.* usyrt (um brød). **-bani,** *m.* einaste banemann. **-berni,** *n.* einberne, einberning, einaste barn. **-beygðr,** *a.* einaste (um vilkaar). **-bjarga,** *a.* einhjelpen, sjølvberga. **-breiðr,** *a.* einbreid (um ty). **-búi,** *m.* einbue. **-byrðr,** *a.* som hev einfelt rand. Njála 63_3. **-bœli,** *n.* einbøle, gard med berre ein huslyd. **-daga,** *v.* (*að*) eindaga, setja ein viss dag. **-dagan,** *f.* eindaging. **-dagi,** *m.* **-dagr,** *m.* fastsett tid; jfr. nyn. *uti eindagen,* etter den tidi som er sett. Ma. **-deild,** *f.* part av eit bruk, underbruk. **-drœgr,** *a.* uavlateleg, samfelt. **-dœmi,** *n.* rett til aa døma aaleine; sjeldsynt døme. **-eggjaðr,** *a.* eineggja. **-eiði,** *n.* (ogso: *einseiði, n. einseiðr, m.*) eid som parten i ei sak gjer aaleine (utan med-eidsmenn). **-eigis,** *av.* til eineiga. **-eign,** *f.* eineiga. **-eygðr,** *a.* einøygd. **-falda,** *v.* (*að*) setja i eintal, segja du til ein. **-faldleikr,** *m.* einfelde, ærlegdom. **-faldliga,** *av.* einskils, ein for ein; endefram. **-faldligleikr,** *m.* einfelde, ærlegdom.

ein-faldr, *a.* einfelt; sett i eintal; einfald (ærleg; faavis); vanleg; *einfǫld hǫnd,* flat hand. **-feldi,** *n.* og *f.* einfelde (ærlegdom; faavit). **-feldr,** *a.* ærleg, greid. **-ferð,** *f.* einsam ferd, einferd. **-fyndr,** *a.* rettkomen til aa vera eineigar (um ein finnar); som ein kann eiga aaleine (um fund). **-fœrr,** *a.* einfør, einfaren, som fer einsaman. **-fœtinga-land,** *n.* landet aat einføtingarne. **-fœtingr,** *m.* einføting, mann som berre hev ein fot. **-fœttr,** *a.* einføtt. **-fǫr,** f. einsam ferd.

einga, *a.* einka, einaste; jfr. nyn. *einga,* einlagd (um traad). Vald.

ein-ganga, *f.* einsam gonga. **-getinn,** *a.* einboren. **-hama, -hamr,** *a.* som berre hev ein ham, ikkje kann skapa seg um (t. d. til berserk). **-hendis,** *av.* straks (eig. einhendes).

-hendr, *a.* einhendt. **-heri,** *m.* (*pl. einherjar*) fallen hermann som er komen til Valhall. **-hjal,** *n.* einmæle, samtale paa tvo manns hand. **-hleypingr, -hleypismaðr,** *m.* lauskar, ungkar. **-hleypr,** *a.* laus og ledug, einsleg, ugift. **-hlítr,** *a.* einlitt, einhjelpen, som kann hjelpa seg aaleine; som er nok; *láta sér e-t einhlítt,* nøgja seg med eitk. **-hugaðliga,** *av.* hugfast. **-hugaðligr, -hugi,** *a.* einhuga, fasthuga. **-hugsa,** *v.* (*að*) setja seg fyre, vera fastraadd paa. **-hvatligr,** *a.* uforfærd. **-hverfa,** *v.* (*fð*) venda eitk. i ei viss leid; *einhverfa ætlan sína,* setja seg visst fyre. **-hverfr,** *a.* hugfast, fullraadd. **-hverr** = *einnhverr.* **-hyrndr,** *a.* einhyrnt. **-hyrningr,** *m.* einhyrning (dyr).

einigr, *a.* nokon, kven eller kva det so er; ingen.

eining, *f.* eining, einleik.

einir, *m.* eine, brisk, brake. **einjǫrnungr,** *m.* heilsmidd ting av jarn.

einka, *v.* (*að*) velja ut til, etla sers til.

einka (og *einkar*) i sms. med subst. tyder: einka, serleg, framifraa; framfor adj. hardla, mykje. **einka-bót,** *f.* rettarbot. **-gjǫf,** *f.* serleg gaava. **-grið,** *n.* ser-fred (millom nokre einskilde menn). **-gripr,** *m.* ein einka ting, eignalut. **-jartegn,** *f.* serleg tydning. **-leyfi,** *n.* serskilt løyve. **-lið,** *n.* utvalt mannskap. **-lof,** *n.* serskilt lov. **-maðr,** *m.* einskild mann. **-mál,** *n.* sers avtal, semja; serskilt logvedtak; serrett.

einkanliga, *av.* serleg, helst; einkeleg, ovleg. **einkanligr,** *a.* serskild, serleg; uvanleg, merkeleg. **einkanna,** *v.* (*að*) velja ut, skilja ut. **einkannahlutr,** *m.* ein framifraa ting.

einkar, *av.* (eig. *gen. sing.* av eit subst. *eink*), sjaa *einka.*

einkar-eðli, *n.* serleg eigenskap. **-nafn,** *n.* sernamn, eigennamn.

einka-skriptargangr, *m.* sers skriftegang (for hovudsynderne). **-sæla,** *f.* einka sæla, sers lukka. **-vinr,** *m.* einka ven, sers ven, hjarteven.

ein-kenna, *v.* (*nd*) sera, merkja ut. **-kenniligr,** *a.* = *einkanligr.* **-kenning,** *f.* sermerkjing, utskiljing.

einkum, *av.* serleg; framifraa, einka. **einkunn,** *f.* eigarmerke (paa fe).

ein-kvæntr, *a.* som hev ei kona. **-kynna,** *v.* (*nd*) merkja. **-lagi,** *a.* einsaman; jfr. nyn. *einlaga,* einskild. Busk. **-lát,** *n.* skilnad fraa egtemake. **-leikr,** *m.* einleik, einskap. **-leitr,** *a.* sermerkt, serlaga. **-litr,** *a.* einlita (*einlit,* Gbr.). **-lyndi,** n. serlynde, einstødingskap. **-lyndr,** *a.* serlynd, einvis. **-læti,** *n.* einlægje, einvera; skilnad fraa egtemake. **-máll,** *a.* einvis i tale, simaalug. **-man,** *n.* einlægje, avbygd; *bú í einmani,* bu paa einrymdi (*paa enmennom,* Øystd.). **-mana** (og *-mani*) *a.* einsleg, einsaman. **-mánaðarsamkváma,** *f.* møte i *einmánaðr.* **-mánaðr,** *m.* siste vettermaanad (fraa midt i mars til midt i april), krikla, kvina. **-menningr,** *m. drekka e-g,* drikka kvar for seg, einskils. **-móðliga,** *av.* hugfast, modigt. **-mæli,** *n.* einmæle; sams tale, aalmenn meining. **-mælingr,** *m.* ei einaste maaltid. **-mælis, -mælt,** *av.* til eitt maal (um dagen). **-mæltr,** *a.* sagd av alle.

einn, 1. *num.* ein; *einn ok einn,* ein um senn; ogso: den fyrste. **2.** *pron. ub.* einkvar, nokon, ein; *eitt ok ymist,* ymist, eitkvart; ogso ubunden artikel og daa ofte sett etter subst.: *bátr einn,* ein baat. **3.** *a.* aaleine; *einn saman,* einsaman; *kona er eigi ein saman* (er fremmeleg); *því at einu,* berre i det høvet; *í einu,* i eino, i einingom; *allt at einu,* likevel; *einn veg,* paa same maate. — *einn* og *einna* framfor *superl.* tyder aller: *einn sterkastr, einna sterkastr,* aller sterkast.

einnefna, *v.* (*nd*) nemna ut, velja.

einnhverr, *pron. ub.* einkvar, ein eller annan.

einnig, einnug, *av.* (eig. *einn veg*) paa same maate, sameleis.

ein-nættingr, *m.* ein dags varsl; eig. einnætt varsl. **-nættr,** *a.* einnætt, nattgamall. **-ráðinn,** *a.* einhuga, fastraadd. **-ráðr,** *a.* einraadig, einvis. **-reikull,** *a.* som flakkar um einsaman. **-ræði,** *n.* avgjerd paa eigi hand, sjølvræda. **-rœða,** *f.* einmæle. **-rœnligr,** *a.* avbragsleg, underleg. **-rœnn,** *a.* servoren, avbragsleg, underleg.

eins, *av.* eins, sameleis; berre; *allt eins ok,* nett liksom; *allt eins,* likevel; *fyrir eins,* for alt i verdi, kor det er (var); *at eins,* berre nettupp; *han er úkominn at eins,* han

er eins ukomen, kjem straks; *údauðr at eins*, mesta daud.

ein-samall, -samann, -saminn, *a.* eismall, einsaman, einsleg. **-saumaðr,** *a.* med e i n saum.

einseiði, *n.* **einseiðr,** *m.* = *eineiði.*

einseta, *f.* einsemd, einvære; einbueliv.

einsetu-bróðir, *m.* munk som er einbue. **-klefi, -kofi,** *m.* -kleve, kove til ein einbue. **-kona,** *f.* einbue (kvende). **-líf,** *n.* **-lifnaðr,** *m.* einbueliv. **-ligr,** *a.* einbue-. **-maðr,** *m.* einbue. **-munkr,** *m.* munk som er einbue.

einshverr, *pron. ub.* = *einnhverr.* **einshversstǫðum,** *av.* einkvarstad.

ein-skapan, *f.* einrike, einraadugskap. **-skildr,** *a.* einskild, serskild. **-skipa,** *a.* med eit skip. **-skírr,** *a.* heilt klaar (um vêret). **-skjaldar,** *av.* samstelt. **-skora,** *v.* (*að*) fastsetja; *einskora huginn,* setja seg fast fyre.

einsligr, *a.* einsleg, einskild; serleg. (*-liga, av.*)

ein-staðar, *av.* einstad. **-staka,** *a.* einstaka, einsleg. **-stapi,** *m.* einstape. Pteris apvilina. **-stigi,** *n.* einstig, trong stig. **-strengja,** *v.* (*gð*) **1.** gjera fast, fastsetja; *einstrengja ætlan,* setja seg visst fyre. **2.** einstira. **-stœðr,** *a.* einsleg; jfr. nyn. *einstød,* sjølvstendig, einvis. Voss.

einsvígi, *n.* = *einvígi.* **einsvǫrðungum,** *av.* einsvordom, serleg.

ein-sýnn, *a.* einsynt, einøygd; tydeleg, tvillaus. **-sætt,** *a. n.* som er einaste utveg: *e-t er e.* der er eitt aa gjera. **-sœri,** *n.* = *eineiði.* **-sǫgn,** *f.* ein einaste manns utsegn. **-tal,** *n.* eintal, einmæle. **-tala,** *v.* (*að*) tala i einrom med einkvar. **-teiti,** *a.* ovleg lystig, retteleg i godlag. **-tómi,** *a.* gjerandslaus, ledig; jfr. nyn. *eintom,* ikkje uppteken, ledig. Ma. **-trjánungr,** *m.* baat, gjord av ein uthola trestomn; jfr. nyn. *eintre, n.* kjer, gjort av ein uthola stomn (Sogn), og *eintrjøning, m.* einstøding (Vald.). **-þykki,** *n.* eige tykkje, sjølvræda. **-þykkr,** *a.* einvis, sjølvvis. **-urð,** *f.* sjaa *einǫrð.* **-vala,** *a.* utvald. **-vald,** *n.* einvald, einvelde. **-valdi, -valdr,** *m.* einvaldsstyrar. **-valdr,** *a.* utvald. **-valdsherra,** *m.* einvaldsherre. **-valdshǫfðingi,** *m.* einvaldshovding. **-valdskonungr,** *m.* einvaldskonge. **-valdsríki,** *n.* einvaldsrike, einvelde. **-valinn,** *a.* utvald. **-verðugr,** *a.* serskild. **-verjaðr,** *a.* med eit einskilt vær (dynevær). **-vígi,** *n.* ôta (taksmaal) millom tvo einskilde menn, einvige. **-vígismaðr,** *m.* mann som gjeng i einvige med eink. **-vild,** *f.* **-vili,** *m.* eigen vilje, sjølvvild. **-virðing,** *f.* eige skyn; (*af*) *einvirðingu,* einsvordom, serskilt. **-virðis,** *av.* serskilt. **-virðuligr,** *a.* serskild (*liga, av.*) **-virki,** *m.* einyrken mann, ein som driv garden utan tenarhjelp. **-vist,** *f.* einsemd, einvera. **-vænn,** *a.* nær dauden, feig. **-vǫldugr,** *a.* einveldug. **-vǫrðum, -vǫrðungum,** *av.* einsvordom, serskilt. **-yrki, -yrkir,** *m.* sjaa *einvirki, m.* **-æri,** *n.* tid paa eit aar. **-ærr,** *a.* aarleg, aars-. **-ætahús,** *n.* rom, der ein et aaleine. **-æti,** *n.*: *eta einætum,* eta aaleine. **-ǫrð,** *f.* stødleik, truskap, heilhug; sannleik; fast tru.

Eir, *f.* ei av aasynjorne (eig. lívd). **eir,** *n.* kopar. **eira,** *v.* (*rð*) **1.** líva, spara (*e-m*); *eira undan e-u,* gjeva etter for, vægja for eitk. **2.** vera til gagn, vera godt for; *þetta eirir honum eigi,* han eirar ikkje, hev ikkje godt av dette (um mat). **3.** upers. *e-m eirir e-t illa,* det gjer ein ille, ein tykkjer ille um; *eira e-n* (*af*) *e-u,* taka eitk. fraa ein. **eir-altari,** *n.* koparaltar. **-baugr,** *m.* koparring. **-blástrarhorn,** *n.* blaasarhorn (av kopar).

eirð, *f.* lívsemd, lívd, miskunn.

eir-guð, *m.* kopargud. **-hjalmr,** *m.* koparhjelm.

eirinn, *a.* líven, vægjen, miskunnsam.

eir-ker, *n.* kopar-kjer. **-ketill,** *m.* koparkjêl. **-knappr,** *m.* koparknapp. **-kyrtill,** *m.* koparkyrtel. **-ligr,** *a.* kopar-, av kopar. **-nǫkkvi,** *m.* koparbaat. **-ormr,** *m.* kopar-orm. **-peningr,** *m.* koparpening. **-pípa,** *f.* pipa av kopar. **-skjǫldr,** *m.* koparskjold. **-steypari,** *m.* koparsmed. **-stolpi,** *m.* koparstolpe, koparstytta. **-tabola,** *f.* kopartavla. **-teinn,** *m.* kopartein. **-trumba,** *f.* koparrøyr. **-uxi,** *m.* kopar-ukse.

eisa, *f.* **1.** eld, baal; jfr. nyn. *eisa,* eldstad, Tel. ofl. **2.** eimyrja (poet.). **3.** sverd (poet.).

eisa, *v.* (*að*) fara fram, rusa fram.

eisíðr, *av.* dessutan. **eiskald,** *n.* (ogso

eiskǫld, f. eiskǫldr, m.) hjarta (poet.). **eiskra,** *v.* (*aδ*) frøsa, rasa, sinna seg; jfr. nyn. *eiskra,* grysja. Hall. **eista,** *n.* eista.

Eistland, *n.* Estland. **eistneskr,** *a.* estlandsk. **eistr,** *m. pl.* (ogso *eistir, eistrir*) estlendingar (ester).

eitla, *v.* (*aδ*) gjera hard? *eitla augum,* kvessa augo.

eitr, *n.* eiter, forgift; beisk drykk; sinne. **eitra,** *v.* (*aδ*) eitra, forgifta. **eitrá,** *f.* eiter-aa, forgiftig elv. **eitraðr,** *a.* eitrug, forgiftig.

eitr-blandinn, *a.* eiterblanda; fiendsleg. **-blásinn,** *a.* trutna av eiter. **-blástr,** *m.* trote, upphovning av eiter; eiter-blaastr, eiter-pust. **-bolginn,** *a.* upphovna av eiter. **-dalr,** *m.* eiterkald dal? **-drep,** *n.* eiter, forgift. **-drepinn,** *a.* drepen med eiter. **-dropi,** *m.* eiterdrope. **-drykkr,** *m.* eiterdrykk. **-eggjaðr,** *a.* med egg som er herd i eiter. **-fár,** *a.* eitrug, eiter-. **-fluga,** *f.* forgiftig fluga. **-fullr,** *a.* eiterfull. **-herða,** *v.* (*rδ*) herda i eiter (t. d. eit sverd). **-kaldr,** *a.* eiterkald, eitrende kald. **-kvikja,** *f.* eiterkald bekk. **-kvikvendi,** *n.* forgiftig skapning, eiterdyr. **-ligr,** *a.* eitrug. **-maðkr,** *m.* forgiftigt krekelde, eiterkrek. **-ofn,** *m.* brennheit omn. **-ormr,** *m.* eiterorm. **-padda,** *f.* forgiftig padda, eiterpadda.

eitrsfullr, *a.* full av sinne og illska, illskefull.

eitrsvik, *n. pl.* svikraad med forgift.

eitrtandraðr, *a.* eitertindrande (um ormaugo).

eivist, *f.* ævelegt liv.

ek, *pron. pers.* (*gen. mín, dat. mér, akk. mik*; *pl.* sjaa *vit, vér*) eg; er ofte med burtkasta *e-* etterhengt verbet: *sák* ɔ: *sá ek*; *varkat* ɔ: *var ek at,* eg var ikkje (*at* = ikkje); soleis endaa um *ek* stend attaat: *emkat ek,* eg er ikkje.

ekja, *f.* køyrsla. **ekjuvegr,** *m.* køyreveg.

ekkalauss, *a.* sutlaus (nyn. *ekkjeslaus,* uskadd, Hall.)

ekki, *m.* sorg, sut (nyn. *ekkje, n.* mein, skade, Hall.)

ekki, *av.* (eig. *akk. neutr. sing.* av *engi, pron.*) inkje, ikkje.

ekkill, *n.* sjøkonge (poet.).

ekkja, *f.* enkja (ekkja); kvende (poet).

ekkju-búnaðr, *m.* enkjebunad, enkjeklæde. **-dómr,** *m.* enkjestand. **-lífi,** *n.* enkjestands liv, enkjeliv. **-nafn,** *n.* enkjenamn.

ekla, *f.* nauvleik, skort. **ekla,** *av.* nauvt, knapt.

ekra, *f.* ækra, aakerland. **ekrugerði,** *n.* gjerde umkring ækra.

él, *n.* el, eling; strid, vond tid.

elda, *v.* I. (*ld*) elda, gjera upp verme; kveikja, faa til aa brenna; hita upp, gløda upp (ogso yverført); lysa; *eldir af e-u,* det vert fylgjer av eitk.; *eldir nótt,* det elder fyre dag, ljosnar.

elda, *v.* II. (*ld*) elda, gjera gamall; *eldast, v. r.* eldast, verta gamall.

elda-herbergi, *n.* kjerald til aa gøyma elden i, eld-gøymsla. **-hús,** *n.* **-skáli,** *m.* sjaa *eldhús.*

eld-bakaðr, *a.* baka, steikt paa elden. **-beri,** *m.* eldteiste (til aa bera eld i). **-brandr,** *m.* eldbrand. **-bruni,** *m.* lauseld, brune; brenning. **-fimr,** *a.* eldfim, som lett brenn. **-gangr,** *m.* eld, lauseld. **-gróf** (og *-grǫf*) *f.* gròv eller gruva til eld.

eldhús, *n.* eldhus, (stort) hus der det vert elda (= *eldahús, eldaskáli*).

eldhús-dyrr, *f. pl.* eldhusdør. **-fífl,** *n.* ein tomsing, som stødt held seg attmed vermen. **-golf,** *n.* eldhusgolv. **-hurð,** *f.* eldhushurd, eldhusdør. **-skot,** *n.* utskot paa eit eldhus.

eldi, *n.* avling; elde, avkjøme; uppheIde; skog (poet.). **eldi-brandr,** *m.* eldbrand; brennefang, eldeved. **-gamall,** *a.* eldegamall. **-ligr,** *a.* eldeleg, gamalvoren.

elding, *f.* elding, uppelding; elding, ljon; elding-otta, daglysing.

eldinga-flaug, *n.* flog av eldingar, ljoning. **-mánaðr,** *m.* maanad med mykje ljon.

eldingar-steinn, *m.* stein umkring ein eld; jfr. nyn. *eldgrjotstein,* eldfast hellestein. Shl.

eldi-skíð, *n.* eldbrand, eldsnort. **-stokkr,** *m.* brennande stokk. **-torf,** *n.* brennetorv. **-viðarfátt,** *a. n.* smaatt med ved. **-viðarleysi,** *n.* vedløysa. **-viðarstika,** *f.* vedstikka. **-viðr,** *m.* eldeved, ved.

eld-ker, *n.* eldteiste. **-kveikja** (og *-kveykja*) *f.* kveikje, nøre, eldkvende. **-ligr,** *a.*

eld-, av eld. **-næmr,** *a.* eldfim, lett aa tendra.

eldr, *m.* eld; *taka eld,* gjera eld; *verða í elda,* taka til aa brenna.

elds-bruni, *m.* brenning, brune. **-burðr,** *m.* eld-bering. **-dagr,** *m.* eldbjørgdag (14de dag jol, 7de januar). **-daunn,** *m.* brandtev. **-fullr,** *a.* full av eld. **-fœri,** *n.* eldføre, eldty. **-gangr,** *m.* eld, verme. **-gerð,** *f.* det aa gjera upp eld. **-glór,** *n.* skin av eld; jfr. nyn. *glor, n.* eitk. som skin. **-gneisti,** *m.* eldgneiste. **-golf,** *n.* eldhus-golv? **-hiti,** *m.* brennhite.

eld-skáli, *m.* = eldhus. **-skíð,** *n.* **-skíða,** *f.* vedskida.

elds-kveykva (*gen. kvøku*) *f.* kveikje, tendreved. **-líki,** *n.* elds likning. **-litr,** *m.* eldlit, eldfarge. **-ljós,** *n.* eldsljos, ljos av eld. **-logi,** *m.* eldsloge.

eldsløkking, *f.* eldsløkkjing. **eldsløkkingarklokka,** *f.* brandklokka (i kyrkja).

elds-matr, *m.* nøring for elden. **-neyti,** *n.* eldeved, brenneved. **-písl,** *f.* pinsla med eld. **-sókn,** *f.* eldhenting. **-stolpi,** *m.* eldstytta.

eldstó, *f.* eldstad; jfr. nyn. *eldsto, f.* um eldstad paa berre marki, Tel. Rbg. **eldstokkr,** *m.* brennande stokk.

elds-uppkváma, *f.* eldspruting (fraa eit eldberg). **-váði,** *m.* eldskade. **-vél,** *f.* sløg raad til aa faa fram eld. **-verk,** *n.* arbeid med aa passa elden. **-viðr** (og *eldviðr*) *m.* eldeved, brenneved.

eldsvimr, *m.* eldstrøym. **eldsvirki,** *n.* eldføre, eldty.

eld-sætinn, -sætr, *a.* huga til aa sitja attmed elden. **-tó,** *f.* eldto, elta, eldstad paa berre marki.

elfar-bakki, *m.* elvebakke. **-byggjar, -grímar,** *m. pl.* folk fraa landet umkring Gautelvi. **-kvísl,** *f.* kvisl, elvegrein. **-óss,** *m.* elveos. **-sker,** *n.* skjer i ei elv. **-sýsla,** *f.* sysla attmed Gautelvi.

elfr, *f.* (*gen. sing. elfar*) elv, aa; i samansetning t. d. *Saxelfr,* no Elbe, og aaleine (*Elfr*) um *Gautelfr.* **elfskr,** *a.* elvsk, som er fraa landet umkring Gøtaelvi.

elgfróði, *m.* kentaur (fabelmenneskje, mann ovantil og elg (eller hest) nedanbeltes).

elgja-friðr, *m.* fredning for elg. **-hold,** *n.* elgkjøt. **-veiðr,** *f.* elgveiding. **elgr** (*-s*; *-ir*) *m.* elg, elgsdyr. **elgshuð,** *f.* elgshud. **elgskógr,** *m.* skog med elg.

Élivágar, *m. pl.* Elivaagar (i gudelæra namn paa nokre eiterkalde vatn).

elja, *f.* frilla.

eljan, *n.* og *f.* tiltak, dugleik. **eljanarlauss** (og *eljunlauss*) *a.* tiltaklaus, duglaus.

eljaragletta, *f.* spit, neising. **eljarr,** *m.* aabry, ovund.

eljun, *f.* = *eljan.* **eljunar-leysi** (og *eljunleysi*) *n.* tiltakløysa. **-maðr,** *m.* mann med framferd. **eljun-frœkn,** *a.* modig og tiltaksam.

élkaldr, *a.* kald som el.

ella, ellar 1. *av.* ellaa, eller ogso, eller daa. **2.** *konj.* eller.

elli, *f.* elda, alderdom. **elli-belgr,** *m.* alderdoms-ham. **-bjúgr,** *a.* bøygd av alderdom. **-dagar,** *m. pl.* alderdom („gamle dagar"). **-dauðr,** *a. verða ellidauðr,* døy av alderdom.

elliði, *m.* skip.

ellidómr, *m.* alderdom.

ellifti, *num.* ellevte. **ellifu,** *num.* elleve. **ellifutala,** *f.* elleve-tal.

elligamall, *a.* eldegamall.

elligar (ogso *elliga*) **1.** *av.* eller ogso; elles, dess umfram. **2.** *konj.* eller; *elligar — eða,* anten — eller.

élligr, *a.* som ser ut til eling, el-saar.

elli-glǫp, *n. pl.* gamalmanns-ørska. **-hamr,** *m.* alderdoms-ham. **-hrumr,** *a.* veik av alderdom. **-hærur,** *f. pl.* graa haar (av alderdom). **-karl,** *m.* gamling. **-lyf,** *f.* lækjeraad mot alderdom. **-maðr,** *m.* gamall mann. **-móðr,** *a.* trøytt av alderdom. **-sjúkr,** *a.* sjuk av alderdom. **-stoð,** *f.* alderdomshjelp. **-tíð,** *f.* alderdom. **-þokki,** *m.* tokke av alderdom, alderdoms svip. **-vafa,** *f.* vanstyrke (av alderdom). **-vamm,** *n.* alderdoms-lyte.

ellri, *a. komp.* (i *sup. ellztr*) eldre.

elmr, *m?* skolm, ogn; smlk. nyn. *hjelm* um skolm, Voss.

elna, *v.* (*að*) verta sterkare; *sótt elnar e-m* (*á hendr e-m*) sotti versnar for ein.

elptr, *f.* (*gen. sing. elptar akk. sing. elpt* og *elptr*) svana (= *alpt*).

elri, *n.* ore, oretre, older. **elrihæll,** *m.*

paale av ore. **elrir,** *m.* ore, older. **elris-hundr,** *m.* namn paa vinden (poet.).

elska, *v.* (*að*) elska; kjennast ved; *elska, elskast at e-m,* fostra ein. **elska,** *f.* elska, elsk, kjærleik. **elskanligr,** *a.* elskeleg (*-liga, av.*). **elskari,** *m.* **elskhugamaðr,** *m.* elskar. **elskhugi** (og *elskugi*) *m.* elskhug, kjærleik; kjær person. **elskr,** *a.* elsken, glad i. **elsku-band,** *n.* elskhugsband. **-bragð,** *n.* kjærleiks-gjerning. **-fullr,** *a.* full av kjærleik. **-grátr,** *m.* graat av kjærleik. **-grein,** *f.* serskilt slag av kjærleik, kjærleiks-haatt. **-lauss,** *a.* kjærleikslaus. **-leysi,** *n.* kjærleiksløysa. **-ligr,** *a.* elskeleg (*-liga, av.*). **-mark,** *n.* kjærleiks-teikn.

elta, *v.* (*lt*) **1.** elta, klemma; *elta leir,* elta leir. **2.** elta, jaga, forfylgja; *eltast,* fara i veg. **elta,** *f.* **elting,** *f.* elta, elting, jaging.

ema, *v.* (*að*) jama, jerma, skrika.

embætta, *v.* (*tt*) tena; ambætta, stella; jfr. nyn. *embætta.* **embætti,** *n.* tenesta; nattverds-sakramentet; embætte.

embættis-fœrr, *a.* embætsfør. **-gerð,** *f.* embætsgjerning. **-lauss,** *a.* embætslauss, utan embætte. **-maðr,** *m.* tenestemann, umbodsmann. **-nafn,** *n.* tenestenamn, em-bætsnamn. **-regla,** *f.* fyresegn for embæts-gjerningi, embætsregel.

emenda, emendera, *v.* (*að*) gjera betre, vøla um.

emja, *v.* (*að*) emja, skrika. **emjan,** *f.* emjing, skrik.

en, *konj.* I. enn (etter komp. og *annarr*).

en, *konj.* II. **1.** og, men; byrjar stundom ei ettersetning og kann daa verta umsett med so. **2.** um, dersom; jfr. nyn. *enn han kjem, kva gjer du so.*

en, *rel. part.* (mest i sudnorsk) = *er,* som; daa; *svá mikit en,* so stort at.

en, *adv.* so mykje (= *in,* framfor komp.).

enda, *konj.* og *av.* og dessutan, men ogso; og likevel; endaa, um endaa (med konjunktiv); naar berre (med konjunktiv).

enda, *v.* (*að* og *nd*) enda; fullføra; halda; avgrensa; taka fraa ein eitk. (*e-n e-u*); *endast,* vara, rekka til; verta; lukkast; *meðan ek endumst,* medan eg liver.

enda-dagr, *m.* endedag, siste dag. **-fjǫl,** *f.* endefjøl. **-lauss,** *a.* endelaus. **-ligr,** *a.* endeleg; fullnøgjeleg. (*-liga, av.*). **-lok,** *n. pl.* **-lykt,** *f.* endelykt, ende. **-mark,** *n.* **-merki,** *n.* endemerke, ende, grensa. **-mjór,** *a.* mjaa, grann i enden; *gera endamjótt við e-n,* gjera ein uppraadd. **-þarmr,** *m.* endetarm.

endemi (*endimi*) *n.* bisn, under, make-løysa (= *eindœmi*). **endemismaðr,** *m.* ei makeløysa (um folk). **endemligr,** *a.* underleg.

endi (og *endir*) *m.* ende, ut-ende; slutt; *standast á endum ok,* svara til, vera lik med; *gera e-t fyrir enda,* fullenda.

endi-land, *n.* grenseland. **-langr,** *a.* som rekk endelangs; *ríða um endilangt herað,* rida endelangs heradet; *um endilangt* (= *at endlǫngu*) endelangs. **-lauss,** *a.* endelaus. **-leysa,** *f.* hendesløysa, tøv.

endiliga, endiligr, endilok ofl. sjaa *enda-.*

endimark, *n.* endemerke, grensa, ende; endemaal. **-marka,** *v.* (*að*) avgrensa. **-merki,** *n.* = *endamerki.*

ending, *f.* ending.

endlangr, *a.* sjaa *endilangr.*

endr, *av.* atter, paa nytt lag; eingong, for lenge sidan; *endr ok sinnum,* ender og gong. **endranær** (og *endrarnær*) *av.* elles, til andre tider.

endr-bati, *m.* betring. **-batna,** *v.* (*að*) batna. **-beiða,** *v.* (*dd*) beda paa nytt, spyrja uppatt. **-bera,** *v. st.* føda paa nytt, atterføda. **-borinn,** *a.* atterfødd, fødd paa nytt. **-bót,** *f.* umvøling, uppattnying. **-búa,** *v. st.* vøla, reisa uppatt. **-bœta,** *v.* (*tt*) bøta, reisa uppatt, setja i stand atter. **-bœtari,** *m.* bøtar, upp-attnyar. **-bœting,** *f.* uppattnying. **-bœtingr,** *m.* ein umvølt ting, t. d. skip. **-fá,** *v. st.* faa atter. **-fórn,** *f.* framsyning paa nytt. **-fórna,** *v.* (*að*) gjeva att, syna fram paa nytt. **-fœða,** *v.* (*dd*) føda paa nytt, atterføda. **-gefendr,** *m. pl.* dei som gjev att. **-gera,** *v.* (*rð*) gjera paa nytt. **-geta,** *v. st.* føda paa nytt, atterføda. **-getnaðr,** *m.* **-getning,** *f.* atterføding. **-gjald,** *n.* betaling. **-gjalda,** *v. st.* betala, forskylda, gjeva att. **-grœða,** *v.* (*dd*) grøda, lækja. **-hreinsa,** *v.* (*að*) reinsa paa nytt. **-hrœra,** *v.* (*rð*) setja i gang paa nytt.

endrinær, *av.* elles.

endr-lausn, *f.* atterløysing. **-lífga,** *v.*

(*að*) gjeva liv paa nytt. **-lífna,** *v.* (*að*) livna uppatt; friskna til atter. **-minnast,** *v.* (*nt*) minnast atter. **-minning,** *f.* minne. **-minningarstaðr,** *m.* stad som minner um eitk., minnestad. **-mæli,** *n.* uppatter-tak (i talen). **-mœðing,** *f.* møding paa nytt lag. **-nýja,** *v.* (*að*) nya uppatt, taka til paa nytt, taka uppatt. **-nýjan,** *f.* **-nýjung,** *f.* uppattnying, attertak. **-reisa,** *v.* (*st*) reisa uppatt. **-rísa,** *v. st.* risa, staa uppatt. **-rjóða,** *a.* uppgjeven, yvergjeven. **-semja,** *v.* (*-samdi*) nya uppatt. **-skapa,** *v.* (*að*) skapa paa nytt. **-smíða,** *v.* (*að*) nya uppatt. **-taka,** *v. st.* taka til paa nytt. **-tryggja,** *v.* (*gð*) gjera ein tru paa nytt lag. **-þaga,** *f.* togn, eig. atter-tegjing.

eng, *f.* (*-gjar; -gjar*). eng, grasmark; heiter ogso *eng, n.*

engi, *n.* enge, engstykke, eng.

engi (ogso *enginn*) *pron. ub. m.*; *engi, f.*; *ekki, n.* (eig. *einn-gi*) **1.** nokon, kven det so er (helst etter neitting). **2.** ingen, ikkje nokon; *ekki vætta,* inkjevetta; *alls engi,* slett ingen; *alls ekki,* ikkje noko.

engi-búi, *m.* bonde som bur attmed eit enge, og som møter i „engdomen". **-dalr,** *m.* dal med eng-lende, engdal. **-dómr,** *m.* rett som avgjer trættemaalet um eit enge.

engill, *m.* engel. **engiligr,** *a.* engleleg, engle-.

engilskr, *a*; *engilskir, m. pl.* engelsmenn.

Engilsnes, *n.* Malea, Cap San Angelo (Grækland).

engimark, *n.* engmerke, deile millom engjar; eng innanfor engmerket.

engishǫfn, *f.* det aa eiga ei eng, eng-eiga.

engiskiptisbúi, *m.* = *engibúi.* **engismaðr,** *m.* engeigar.

engi-sprett, *n.* engspretta, slipar. **-teigr,** *m.* engteig. **-verk,** *n.* engslaatt, høyvinna. **-vǫxtr,** *m.* aavokster paa ei eng (gras, tre).

engja-dómr, *m.* sjaa *engi-.* **-garðr** (og *engjugarðr*) lykkja, inngjerd eng. **-mark,** **-merki,** *n.* deile millom engjar. **-skipti,** *n.* engskifte, engdeiling. **-teigr** (og *engjarteigr*) *m.* engteig. **-vǫxtr,** *m.* sjaa *engi-.*

engla-flokkr, *m.* engleflokk. **-fylki,** *n.* ein av dei 9 engleflokkarne.

englakonungr, *m.* kongen yver engelsmennerne.

engla-lið, *n.* engleflokk. **-líf,** *n.* engleliv. **-mjǫl,** *n.* manna.

englands-fari, *m.* kaupmann som fer paa England, englandsfare. **-haf,** *n.* Nordsjøen. **-sjór,** *m.* Kanalen (millom England og Frankrike). **englar,** *m. pl.* engelsmenner.

engla-rǫdd, *f.* englerøyst. **-skari,** *m.* **-sveit,** *f.* engleskare, engleflokk. **-sýn,** *f.* englesyn. **-sǫngr,** *m.* englesong.

englismaðr, *m.* engelsmann.

enn, *av.* endaa ein gong, paa nytt lag; enn, endaa; dessutan; enno. **enna,** *av.* enno.

enni, *n.* enne, skalle, panna. **-breiðr,** *a.* breidskalla. **-dúkr,** *m.* enneplagg, klæde umkring panna. **-leðr,** *n.* hud paa ennet. **ennisbrattr,** *a.* brattskalla. **ennisnauðr,** *a.* fleinskalla. **ennispænir,** *m. pl.* prydplator umkring skipsstamnarne. **ennisvell,** *n.* issvell. **ennisvǫxtr,** *m.* skalleskap, skapet paa ennet.

ennú, *av.* enno. **enska,** *f.* engelsk (maal). **enskiskonar,** *av.* inkje slag, ikkje noko slag.

enskr, *a.* engelsk.

enta, *v.* (*nt*) enta, ansa (*e-u*).

enza, *v.* (*ar*) ansa, vyrda (*e-u*).

epla-át, *n.* eple-eting. **-garðr** (ogso *epligarðr*) *m.* eplegard, eplehage, aldehage. **-kyn,** *n.* epleslag. **epli,** *n.* allslags alda eller trefrukt, mest um eple.

epliberandi, *a.* som ber alda. **eplóttr,** *a.* eplutt, apallgraa (um hest).

eptir (ogso *ept,* sjeldan). A. *præp.* med akk. berre i tydningi etter (i tid); *eptir Ólafsmessudag; setja stein eptir fǫður sinn; eptir bauga,* etter det er slutt med ringarne. I slike høve *kann* ogso staa dativ.

B. *præp.* med dativ: **1.** etter, med, i fylgje etter. **2.** etter (til faa aa i, henta, leita etter); *fara, sjá, spyrja eptir e-u.* **3.** etter, burtetter, fram med; *fara eptir vatninu,* fara ut etter vatnet. **4.** etter, i samklang med, i samhøve med; *eptir þeim hætti,* etter den maaten. **5.** etter, i likskap med, i same stemna som, med mynster i; *lifa eptir e-m,* liva like eins som ein annan; *kalla e-n eptir e-m,* kalla ein upp etter ein.

C. *adv.* etter, atter, baketter.

eptir-bátr, *m.* etterbaat; skipbaat. **-brœðrasynir,** *m. pl.* (ogso *-brœðrasunu,* indekl.)

trimenningar, sonesøner etter farbrôr. **-burðr,** *m.* etterløysn. **-dvql,** *f.* dveljing, etterseta. **-dœmi,** *n.* fyredøme, døme. **-farandi,** *a.* etterkomande. **-ferð,** *f.* etterferd, forfylgjing. **-frétt,** *f.* etterspurnad. **-fœriligr,** *a.* etterfarande, som ein kann fara etter. **-fqr,** *f.* etterferd, elting. **-ganga,** *f.* ettergang; etterfaring (av ei sak); etterfylgjing; fylgje, studnad. **-gangr,** *m.* **-gengi,** *n.* etterfylgjing, studnad. **-gerð,** *f.* det som vert gjort for einkvar etter hans daude. **-gerðarmaðr,** *m.* ein som er skyldig til *eptirgerð*. **-glíkjari,** *m.* etterliknar. **-gqngukona,** *f.* under-mann (um kvende). **-gqngumaðr,** *m.* fylgjesmann. **-komandi,** *m.* etterkomande, etterfylgjar. **-komari,** *m.* etterliknar. **-kæra,** *f.* kjæremaal. **-látligr,** *a.* hugnadsam. **-látr,** **-látsamr,** *a.* etterlaaten, vægjen, lydug. **-leifar,** *f. pl.* etterleivor, restar. **-leit,** *f.* **-leitan,** *f.* etterleiting; etterhøyrsla. **-lífi,** *n.* etterlæta, vægd; lyst-livnad. **-lífismaðr,** *m.* ein som liver i lyst-livnad. **-lífissynd,** *f.* lystlivnad-synd. **-lífr,** *a.* huga paa lystlivnad. **-líking,** *f.* likskap, etterlikning. **-líkja,** *v.* (*kt*) etterlikna. **-líkjandi,** *m.* **-líkjari,** *m.* etterliknar. **-læti,** *n.* etterlæta, ettergjeving; beine, godvild; hugnad, fysna. **-lætislífi,** *n.* liv etter sine lyster, fysne-liv. **-lætisþjónasta,** *f.* beine, godvild. **-mál,** *n.* søksmaal mot ein draapsmann. **-máli,** *m.* etterord, etterskrift. **-máll,** *a.* etterlaaten, vægjen i ord. **-málsmaðr,** *m.* **-mælandi,** *m.* saksøkjar i ei draapssak, ettermaalsmann. **-mæli,** *n.* søksmaal mot ein draapsmann; medhald i tale; godt ettermæle. **-mælismaðr,** *m.* ettersnakkar, jattar. **-rás,** *f.* etterlaup, forfylgjing. **-reið,** *f.* etterriding. **-reikna,** *v.* (*að*) ettertenkja. **-reyningarmaðr,** *m.* sjaa *eptirrýningarmaðr*. **-róðr,** *m.* etter-rôr, etterroing. **-rýningarmaðr,** *m.* synesmann, ein som kann uppedaga løynde ting. **-rýningarsamr,** *a.* hæv til aa uppedaga løynde ting. **-seta,** *f.* etterseta, det aa sitja etter. **-sjá,** *f.* ettersyn; etterrøknad; saknad. **-sókn,** *f.* forfylgjing. **-spurning,** *f.* etterspurning. **-staða,** *f.* etterstøda, det som stend att ubetala. **-staðsi,** *a.* atterstandande. **-sýn,** *f.* ettersjaaing, etterleiting. **-sýnarmaðr,** *m.* ettermaalsmann. **-tala,** *f.* etterrekning, utrekning. **-verandi,** *a.* etterverande; etterkomande. **-ætlandi,** *m.* ettermaalsmann.

eptri, *a. komp.* (*sup. aptastr*) ettre, attare; seinare, siste.

ér, *pron. pers. 2 pl.* (gen. *yðar*; dat. og akk. *yðr*) de, De (= *þér*).

er (eldre form: *es*) **1.** *rel. part.* som (anten aaleine ell. saman med personlegt, peikande ell. spyrjande pron. ell. adverb) *sá er*, den som; *hvat er*, kva som; *hvargi er*, kvarhelst so; *hvars* (ɔ: *hvar es, hvar er*) der som; *hvártz* (ɔ: *hvárt es, hvárt er*) anten so; *hann sendi bréf, í hverju er han bað*, han sende eit brev, og i dette bad han (seinare maalbruk). **2.** *part.* at; daa; *er* (ell. *þá er*) *hann fór*, daa han for; *þó er*, endaa at; *eptir er*, etter (at); *fyrir er*, fyrr enn; *síðan er*, sidan (at) ofl.

erði, *n.* eit stort trestykke (av older?).

erenda-lok, *n. pl.* endelykt paa ei ærend. **-maðr,** *m.* ærendsmann. **erendi,** *n.* **1.** ærend, maalemne, sak; naudsynlegt ærend. **2.** endelykt, verknad av arbeid, løn for arbeid; *hafa erfiði ok ekki erendi*, hava strævet, men ikkje nokon bate av det. **3.** tale; *mæla fagrt erendi*, halda ein fager tale. **4.** vers (= *vísa*). **erendislaun,** *n. pl.* løn for umak. Bárð. 20. **erendislauss, erendlauss,** *a.* ærendslaus, som fer i maafaa. **erendleysa,** *f.* faafengd, unytte. **-reki,** *m.* ærendsvein.

erfa, *v.* (*fð*) erva; gjera erve, gravøl etter (*erfa e-n*).

erfaði, *n.* sjaa *erfiði, n.*

erfð, *f.* arvgang, erverett; arvgangsklassa; arv.

erfða-bqlkr, *m.* bolken um erverett (i logboki). **-einkunn,** *f.* merke som gjeng i arv. **-fé,** *n.* ervegods. **-goðorð,** *n.* godord som gjeng i arv. **-jqrð,** *f.* ervejord. **-land,** *n.* erveland. **-mál,** *n.* arvesak. **-mark,** *n.* ervt bumerke.

erfðar-jqrð, -land, sjaa *erfða-*.

erfðar-maðr, *m.* erving. **-partr,** *m.* arvelùt. **-úmagi** (og *erfðaúmagi*) *m.* ein som etter erveretten hev rett til forsyting.

erfða-skipan, *f.* erveskipnad. **-staðr,** *m.* utestandande arv. **-tal,** *n.* lista yver reglarne um arvgang, ervetal. **-þáttr,** *m.* bolk um erverett (i logboki). **-qldr,** *m.* erveøl, gravøl.

erfi, *n*. erve, gravøl, sjaund.

erfiða, *v*. (*að*) møda, gjera bry (*e-m*); arbeida; arbeida med (*e-t*).

erfiðari, *m*. arbeidar. **erfiðdrýgi**, *n*. arbeidstrott, idn.

erfiðdrœgr, *a*. mødesam, brysam.

erfiði (og *erfaði*) *n*. møda, stræv; arbeid, yrkefar.

erfiðis-dauði, *m*. tung daude. **-laun**, *n. pl*. og *f*. løn for møda eller for stræv. **-léttir**, *m*. lette i strævet. **-liga**, *av*. mødesamt. **-munir**, *m. pl*. mødor. **-neyð**, *f*. trælking, kuing med hardt arbeid. **-orka**, *f*. tungorka, strengt arbeid. **-samr**, *a*. mødesam. **-verk**, *n*. strengt arbeid.

erfið-lífi, *n*. mødesamt liv. **-ligr**, *a*. mødesam, strævall; nedtyngd (*-liga*, *av*.).

erfiðr, *a*. mødesam, strævsam, tung, brysam, vand; *e-m verðr erfitt*, det vert vandt, tungt (*erve* Ndm.) for ein.

erfi-drápa, *f*. kvæde (draapa) til æra for ein avliden. **-flokkr**, *m*. eit stutt kvæde (flokk) til æra for ein avliden. **-kvæði**, *n*. kvæde til æra for ein avliden.

erfingi, *m*. erving. **erfingjalauss**, *a*. utan erving, barnlaus. **erfingjaleysi**, *n*. barnløysa. **erfinyti**, *m*. erving, son. **erfisgerð**, *f*. ervedrykkja, gravøl.

erfi-veizla, *f*. erveøl, likveitsla. **-vǫrðr**, *m*. erving (poet.). **-ǫl**, *n*. erveøl, gravøl.

erfleiðing, *f*. ættleiding.

erfskinn, *n*. ervskinn, jarvskinn.

ergi, *f*. utugtig lyst eller gir, ræding; argskap, vondskap. **ergjast**, *v. r*. (*gð*) verta stakarsleg, ugjerast.

erimitavist, *f*. bustad aat ein eremit.

erimiti (ogso *ermiti*) *m*. eremit, einbue.

erja, *v*. (*arði*) arda, pløgja; skrapa, klora.

erjusamr, *a*. nærsøkjen, aakliven.

erkibiskup, *m*. erkebisp. **erkibiskupligr**, *a*. erkebispeleg.

erkibiskups-dómr, *m*. **-dœmi**, *n*. erkebispedøme.

erkibiskups-efni, *n*. erkebispeemne. **-garðr**, *m*. erkebispegard. **-kosning**, *f*. erkebispeval. **-stóll**, *m*. erkebispestol.

erki-býsn, *n*. stor bisn, ovunder. **-djákn**, *m*. erkedekn. **-prestr**, *m*. prest hjaa erkebispen, erkeprest. **-stóll**, *m*. erkebispestol.

erlendast, erlending ofl. sjaa *ørlendast* etc.

erma, *v*. (*md*) halda ein for arm, ulukkeleg.

erma-drǫg, *n. pl*. fotside ermar. **-kápa**, *f*. kaapa med ermar. **-langr**, *a*. lang-erma. **-lauss**, *a*. ermlaus.

ermar-kjós, *f*. erm som dei kunde bruka til aa gøyma ymse ting i, pose-erm. **-stúka**, *f*. stutt erm.

ermita-klæði, *n. pl*. einbue-klæde. **-lífi**, *n*. einbue-liv. **ermiti**, *m*. eremit, einbue.

Ermland, *n*. **1.** Armenia. **2.** Ermeland (i Preussen).

ermlauss, *a*. ermlaus.

ermr, *f*. (*-ar*; *-ar*) erm.

ermskr, *a*. armenisk.

ern, *a*. dugeleg, kræv, dugande. **ernligr** (og *erriligr*) *a*. staut, som ser dugeleg ut.

erpi, *n*.? eit slag tre.

erring, *f*. hard strid (poet.). **errinn**, *a*. dugande, stridsam (poet.).

ers, *n*. ridehest (= *ess*).

erta, *v*. (*rt*) erta, terga. **erting**, *f*. erting.

ertingamaðr, *m*. mann som ein kann erta.

ertla, *f*. erla (fugl).

ertr, *f. pl*. (*gen. ertra*) erter. **ertra-reitr**, *m*. erterreit, erterseng. **-réttr**, *m*. erterrett (mat). **-soð**, *n*. **-vellingr**, *m*. ertersupa.

ertug, ervita, sjaa *ørtog*, *ørvita*.

es, *part*. ei form for *er* i dei eldste handskrifter, mest paa Island, men ogso i Norig (Heilag. I 269—271, II 207—9; Post. 823—825); finst ofte tilhengd peikande og spyrjande pron. og av. og kastar daa burt e: (*þars* = *þar es* = *þar er*).

es, *v*. 3. pers. sing. eldre form for *er* (av *vera*). I dei same skrifter som *es*, *part*.

eski, *n*. øskja; pynteskrin (av *askr*). **eskimær**, *f*. terna som tek vare paa pynteskrinet til frua si.

eskingr, *m*. fint snødriv, mjølldriv.

eskistǫng, *f*. askestong.

espingr, *m*. skipbaat.

ess, *n*. ridehest.

eta, *v. st*. eta, tæra; tyna; gnaga. **eta** (ogso *jata*) *f*. eta, krubba; *etur*, *pl*. aat, kreft. **etall**, *a*. som et eller tærer. **etari**, *m*. etar.

etja, *v*. (*atti*) **1.** lata eta, fôra med

(t. d. *heyvi*). **2.** lata fram; *etja fram berum skallanum*, setja fram den berre skallen mot sverdi. **3.** etja, eggja (t. d. hestar); setja i gang; *etja hamingju*, freista, røyna lukka; *etja ráðum*, tenkja seg um; *etja kappi við e-t*, gjeva seg i kast med (ogso berre: *etja við e-t*); *etjast við e-n*, stridast med ein.

etju-hundr, *m.* veidehund. **-kostr,** *m.* hardkost, harde vilkaar. **-tík,** *f.* veidebikkja.

etki, *pron. ub.* og *av.* (= *ekki*) inkje, ikkje.

etustallr, *m.* eta, krubba.

eximi, *n.* eit slag dyrt silkety.

ey, *f.* (*-jar*; *-jar*) **1.** øy, kringfløytt land. **2.** flatt land attmed vatn eller elv (i mange stadnamn).

ey, *av.* = *ei.*

eybúi, *m.* øybue.

eyða, *v.* (*dd*) øyda, gjera aud, tøma, rydja; ganga burt fraa, forlata; tyna, øydeleggja; hindra (t. d. ei sak).

eyði, *n.* øyde. **eyði-borg,** *f.* borg eller by som ligg i øyde. **-bygð,** *f.* bygd som ligg i øyde. **-dalr,** *m.* ubygd dal. **-ey,** *f.* ubygd øy. **-fjall,** *n.* audt fjell. **-fjǫrðr,** *m.* fjord med ubygde strender. **-haf,** *n.* hav med ubygde strender. **-hús,** *n.* øydehus. **-jǫrð,** *f.* øydegard, ubygd jord. **-land,** *n.* øydeland, ubygt land. **-liga,** *av.* audsleg. **-ligr,** *a.* tom, faafengeleg. **-mǫrk,** *f.* øydemark, øydeskog. **-rjǫðr,** *n.* ubutt rjod eller glenna i skogen. **-skemma,** *f.* ubudd liti stova. **-sker,** *n.* nake skjer. **-skógr,** *m.* øydeskog. **-staðr,** *m.* øydestad. **-trǫð,** *f.* eit tomt trøde (kvi, kru). **-veggr,** *m.* vegg som stend til nedfalls.

eyðla, *f.* = *eðla.*

eyðslumaðr, *m.* øydar, øydeland.

eyfirðingar, *m. pl.* folk fraa Øyarfjorden (Isl.); hertil *eyfirzkr, a.*

eyfit, *av.* ikkje, inkje (= *eyvitar*).

eygðr, *a.* øygd, med auga (eller lykkja); *eygðr mjǫk*, storøygd. **eygja,** *v.* (*gð*) setja auga (eller lykkja) paa; øygja, øygna.

eygló, *f.* sol (Edda).

eygr, *a.* = *eygðr.*

eyja-maðr, *m.* øyemann, øybue.

eyjar-endi, *m.* øy-ende. **-engi,** *n.* england attmed vatn. **-kalfr,** *m.* liti øy attmed ei stor. **-maðr,** *m* øyemann, øybue. **-nef,** *n.* øy-ende. **-skeggi,** *m.* øybue; i pl. ogso namn paa eit politisk parti (mot kong Sverre). **-skekill,** *m.* **-skiki,** *m.* øy-skjekel, øystrimel. **-sund,** *n.* sund ved øy. **-vist,** *f.* tilhelde paa ei øy.

eyjasund, *m.* sund millom øyar. **eyjóttr,** *a.* øyut, full av øyar.

eykhestr, *m.* køyrslehest. **eyki,** *n.* køyregreida. **eykja-fóðr,** *n.* øykjefôr. **-gerfi,** *n.* **-reiði** (ogso *eykreiði*) *m.* selegreidor.

eykr, *m.* (*-kjar*; *-kir*) førsledyr (ukse, asen, kamel ofl. mest um øyk, hest).

eykt, *f.* **1.** øykt, fjordeparten av dagen, mest um øykti fraa kl. tri-fire um aftan. **2.** øykt, nonstid (umkring kl. 3½).

eyktar-helgr, *f.* helg fraa øykt eller nonstid. **-staðr,** *m.* staden der soli stend ved øykt eller nonstid (smlk. *øyktarsta(d)* Hard. noko seinare, umkr. kl. 5). **-tíð,** *f.* tidi umkr. 3½, øykt, nonstid. **eykt-heilagr,** *a.* heilag fraa øykt eller non.

ey-land, *n.* **1.** øyland, øy; hertil *Eyland*, Øland (Sverike). **2.** laaglende ved vatn. **-lendingr,** *m.* øylending, øybue.

eyma, *v.* (*md*) arma, gjera arm og veik; anka, ynka. **eymd,** *f.* armodsdom, naudardom; girugskap; *sjá eymd á e-m*, tykkja synd i ein.

eymdar-dagr, *m.* usæl dag. **-hlutr,** *m.* usæl ting. **-orð,** *n.* klageord. **-tíð,** *f.* usæl tid. **-tíðendi,** *n. pl.* utidend. **-tími,** *m.* usæl tid.

eynir, *m. pl.* **1.** øyningar (folk fraa Indrøy og Ytrøy i Trøndelag). **2.** folk fraa bygderne umkring Øyeren.

eyra, *f.* øyr (= *eyrr, f.*) jfr. *øyra*, aurlendt land. Gbr.

eyra, *n.* **1.** øyra; *leiða e-n af eyrum*, halda ein undan. **2.** ting som liknar eit øyra, judasøyra? (paa skip).

eyrablað, *n.* øyreblokka, øyrestol.

eyrar-tangi, *m.* øyrtange, øyrodde.

eyra-rúna, *f.* hjarteven (kvende). **-snepill,** *m.* øyresnipel.

Eyra-þing, *n.* tinget for Trøndelag paa øyrarne i Nidaros.

eyrendi, *n.* = *erendi.*

eyrir, *m.* (*eyris*; *aurar*) **1.** øyre (i vegt

og i pengar), 1/8 mark (*mǫrk*); *3 aura dœgr*, dag so heilag at ein laut betala tri *aura* i bot um ein arbeidde den dagen; *6 alna eyrir*, øyre som er verd 6 alen vadmaal. **2.** pengar, betaling. **3.** eigedom; *lauss eyrir* (lausøyre) motsett *fastr eyrir*.

eyris-bót, *f.* ein øyre i bot. **-kaup,** *n.* handel um ting som er verde ein øyre. **-lag,** *n.* øyres-verde. **-land,** *n.* jord som gjev ein øyre i landskyld. **-tíund,** *f.* ein øyre i tiend. **-tollr,** *m.* ein øyre i avgift. **-þungi,** *m.* ein øyres-tunge, øyres-vegt.

eyrna = *erenda, gen. pl.* av *erendi*.

eyrna-blað, *n.* = *eyrablað*. **-bora,** *f.* øyrehol, øyregang. **-búnaðr,** *m.* øyreprydnad. **-gull,** *n.* øyrering, øyregull. **-heill,** *a.* frisk i øyro. **-lof,** *n.* gjøling, smeikjing. **-mark,** *n.* merke i øyra (paa bufe), øyremerke. **-skipti,** *n.* feskifte etter øyremerki. **-verkr,** *m.* øyreverk. Harp. 2_{16}.

eyrr, *f.* (*eyrar*; *eyrar*) øyr, sandøyr, helst ved elve-os. **Eyrr,** *f.* stad ved *Eyrarsund*, der som no Kjøpenhamn ligg.

eyrsilfr, *n.* kviksylv.

eyrskár, *a.* som traavar i sanden.

eyrǫggr, *a.* = *øruggr*.

Eystrasalt, *n.* Øystresjøen. **eystri,** *a. komp.* (*sup. austastr*) øystre, austre; *hit eystra*, den øystre vegen.

eyþolinn, *m.* nagle (poet.)

eyvana, *a.* vel van med eitk.

eyverskr, *a.* som er fraa øyarne (helst fraa øyarne umkring Skotland).

eyvitar (ogso *eyfit, eyvitu*) *av.* ikkje, inkje.

F.

fá, *v. st.* gripa, fanga, taka; faa fat i; faa gjort; faa seg; faa; egta (med gen. *fá konu*), avla; gjeva; fli (*fá e-m e-t* eller *e-s*); valda (med gen.), leita paa; *þat fekk honum svá mikils*, dette tok so paa honom. *fást*, *v. r.* vera før til, greida.

Med part. *á: fá á e-u*, faa i, gripa; *fá á e-n*, vinna paa, sigra; *fást á e-n*, rjuka paa ein. *at*: *fá at e-u*, bu til, laga til. *í*: *fá í*, faa (fat) i; *fást í e-u*, faast med, driva paa med. *til: fá til e-s*, triva i ein, faa i. *út*: *fá e-t út*, gjeva ut. *við*: *fást við e-t*, faast med; *fást við e-n*, eigast med, takast med.

fá, *v.* (*fáði*) maala, rita, teikna, t. d. runer.

fábygðr, *a.* tunngrendt.

faðerni, *n.* faderskap, fârs namn, fârs ætt; fârs arv; *yðart faðerni*, høgvyrde fader (i tiltale).

faðir, *m.* (*fǫður*; *feðr*) fader, fâr.

faðma, *v.* (*að*) femna, umfemna; heiter ogso *feðma*.

faðm-lag, *n.* fangtak. **-lagast,** *v. r.* **-leggjast,** *v. r.* fangtakast, umfemnast. **faðmr,** *m.* **1.** famn, fang, barm. **2.** famn (maal).

fá-dœmi, *n. pl.* sjeldsynt, underleg ting, sjeldsyn. **-dœmiligr,** *a.* faatid, uvanleg. **-dœmisheimska,** *f.* uvanlegt faavit. **-fróðr,** *a.* faakunnig. **-frœði,** *f.* og *n.* faakunna.

fága, *v.* (*að*) pryda; reinska; røkta, gjeva seg um, dyrka; smlk. nyn. *faaga, a.* fullnøgd, Helg. **fágan,** *f.* dyrking, tilbeding.

fáganarmaðr, fágari, *m.* dyrkar; fremdar.

fagna, *v.* (*að*) fagna seg, gleda seg (*af e-u*, eller *e-u*); fagna, taka mot ein (*e-m*).

fagnaðar-atburðr, *m.* gledeleg hending. **-dagr,** *m.* fagna-dag, glededag. **-efni,** *n.* ein ting aa fegnast av. **-eyra,** *n. heyra e-t fagnaðareyrum*, høyra eitkvart med gleda. **-fullr,** *a.* fegen, sæl; gledeleg. **-fundr,** *m.* fagna-møte, gledelegt møte. **-grátr,** *m.* fegensgraat, graat av gleda. **-heit,** *n.* god lovnad. **-krás,** *f.* forkunn-mat; smlk. nyn. *fagnar-rett*, god rett til ein gjest. Hall. **-kveðja,** *f.* sæl helsing. **-lauss,** *a.* gledelaus, eleg, usæl. **-lof,** *n.* glad lovprising. **-lúðr,** *m.* glede-lûr. **-mark,** *n.* merke paa gleda. **-óp,** *n.* fagnad-rop, glederop. **-orð,** *n.* godt, gledelegt ord. **-ráð,** *n.* god raad, gild utveg. **-raust,** *f.* gledereøyst. **-saga,** *f.* fegenstidend, gledeleg fraasegn. **-samligr,**

a. gledsam (*-liga, av.*). **-skrúð,** *n.* glede-skrud. **-staðr,** *m.* gledestad. **-sýn,** *f.* gledelegt syn. **-sæll,** *a.* sæl; blid. **-sǫngr,** *m.* gledesong. **-tíð,** *f.* gledetid, sæl tid. **-tíðendi,** *n. pl.* fegenstidend, gledeleg tidend. **-tími,** *m.* gledestund. **-vist,** *f.* sæl stad aa vera paa. **-ǫl,** *n.* glede-lag; fagnings-lag.

fagnaðr, *m.* fagnad, gleda; fagning; gode, midel; *kunna sér fagnað,* skyna sitt eige beste.

fagnafundr, *m.* gledelegt møte.

fagr, *a.* fager, væn. **fagra-hvel,** *n.* soli (Edda). **-ræfr,** *n.* himmelen (Edda). **fagr-búinn,** *a.* fagert budd eller klædd.

fagrendi, (*fagryndi*) *n. pl.* sjaa *fegrendi.*

fagr-eygðr, -eygr, *a.* med fagre augo, vænøygd. **-ferðugr,** *a.* finfarande. **-flekkóttr,** *a.* vænflekkut. **-gali,** *m.* fagre ord. **-glóa,** *a.* glimande bjart. **-grœnn,** *a.* med væn grøn lit. **-hárr,** *a.* med fagert haar. **-hljóðandi,** *a.* fagert ljodande. **-hljóðr,** *a.* med væn røyst. **-hljómandi,** *a.* fagert ljodande. **-kinnr,** *a.* med fagre kinner. **-klæddr,** *a.* fagert klædd. **-leikr,** *m.* fagerleik. **-leitr,** *a.* vænleitt. **-ligr,** *a.* vænsleg, finsleg (*-liga, -la, av.*). **-lími,** *m.* skog (Edda). **-læti,** *n.* fager aatferd, smeikjing. **-máll, -málugr,** *a.* fintalande, som talar fagert. **-mæli,** *n.* fager tale, godlaata. **-mæltr,** *a.* = *-máll.* **-orðr,** *a.* finsvallug, fintalande. **-rauðr,** *a.* med væn ljosraud lit. **-skapaðr,** *a.* vænskapa. **-skrifaðr,** *a.* vænt krota, prydd med væne teikningar. **-skrýddr,** *a.* med vænt skrud. **-variðr,** *a.* fagert klædd. **-yrði,** *n. pl.* fagre ord. **-yrðr,** *a.* fintalande.

fáguligr, *a.* fjelg, pynteleg.

fá-gætr, *a.* sjeldfengd. **-heyrðr, -heyriligr,** *a.* faahøyrd, sjeldhøyrd (*-liga, av.*). **-hjúaðr,** *a.* faalida, med liten huslyd. **-kátr,** *a.* uglad, sturen.

fákhestr, fákr, *m.* hest.

fá-klæddr, *a.* tunnklædd.

fá-kunnandi, *f.* **-kunnasta,** *f.* **-kunnigleikr,** *m.* faakunna, vankunna. **-kunnigr** (og *fákunnandi*) *a.* faakunnig. **-kunnleikr,** *m.* faakunna. **-kunnligr,** *a.* sjeldhøyrd. **-kynsl,** *n.* **-kynstr,** *n.* bisn, under.

fala, *v.* (*að*) fala, tinga (*e-t af* eller *at e-m*).

fála, *f.* trollkvende.

fálátr, *a.* varlaaten, haavar.

falda, *v. st.* skauta, setja skaut paa hovudet.

falda, *v.* (*að*) skauta; fella, leggja saman i fellor. **faldafeykir,** *m.* ein ram slaatt, som føykjer hovudiskauti av kvendi. **faldlauss,** *a.* skautlaus.

faldr, *m.* fella, rukka; hyrna, flak (paa klæde); skaut, hovudbunad for kvende.

fá-leikar, *m. pl.* mistykke, ublidskap. **-liða, -liðaðr, -liðr,** *a.* faalida, med faa folk. **-ligr,** *a.* kaldtokka, bratt, ublid (*-liga, av.* tyder ogso: sjeldan); jfr. nyn. *faaleg,* faamælt, Nhl. Tel.

falka-kaup, *n.* falkekaup. **-veiðr,** *f.* falkefanging.

falkeneri, falkiner, *m.* falkefangar.

falki, *m.* falk.

fall, *n.* **1.** fall; *fall er farar heill,* fall spaar farmann heppa. **2.** daude. **3.** fall, skrott, nautsfall. **4.** nedfall; tap, skade. **5.** forfall. **6.** misgjerd, synd. **7.** fall, brotsjø. **8.** kasus (i maallæra). **9.** stavingslengd; vokallengd.

falla, *v. st.* falla, detta; strøyma; renna; verta aa faa; henda; høva; minka; leggja seg (um vinden); tapa, forbrjota; *fallin at frændum sem fura at kvisti,* snøydd for frendar som fura for kvister. *fallast, v. r.* falla; svigta; vanta; verta vanskøytt.

Med part. *á*: *falla á e-n,* taka paa ein; *falla á,* verta. *at*: *falla at,* falla inn, strøyma inn (um sjøen). *fram*: *falla fram,* fara, strøyma fram; kverva burt, ganga til. *í*: *falla í,* verta. *niðr*: *falla niðr,* koma i forfall; slaa seg ned; enda; gletta or minne; falla burt. *nær*: *falla e-m nær,* ganga ein nær, trega. *ór*: *falla ór,* gleppa. *til*: *falla til,* gjeva tilføre til; koma paa. *undir*: *falla undir e-n,* falla til ein, koma i hans eiga. *við*: *falla við,* auka.

fallera, *v.* (*að*) svika. **fallerast,** *v. r.* taka i miss; misgjera seg; gleppa.

fallhætt, *a. n.* nær fall. **falligr,** *a.* vakker, tekk; jfr. nyn. *falleg,* mjuk, ledug. Nhl.

fallinn, *a.* (eig. perf. partic. av *falla*) fallen, voren, skikka; lagleg (sjaa *falla*).

falljaki, falljǫkull, *m.* losna stykke av

ein isbrede, falljøkul. **falljǫrð,** *f.* stad med mykje jordfall, ras. N.G.L.

fallsdómr, *m.* domfelling.

fall-sótt, *f.* sott som drep mange, drepsott. **-staðr,** *m.* stad der ein kann falla. **-valtligr, -valtr,** *a.* forgjengeleg, utrygg, uvarig.

falma, *v.* (*að*) trivla, fumla; verta forfjetra, forfælt; jfr. nyn. *folma,* verta likbleik, Sæt.

falr, *m.* (*-s*; *-ir*) fal (paa spjot, pil odl.).

falr, *a.* fal, ledig; *vera e-m falr til þungs hlutar,* det maa gjerne gaa ein ille.

fals, *n.* fals, svik; fusk. **fals,** *a.* falsk.

falsa, *v.* (*að*) **1.** falska, gjera fals; *falsaðr,* falsk. **2.** lura eitk. fraa ein (*e-t af e-m*). **3.** svika, narra. **4.** skamfara. **falsaradómr,** *m.* svik, snyting. **falsari,** *m.* svikar, snytar.

fals-ásjóna, *f.* falsk aasyn. **-blandaðr,** *a.* svikall, svikfull. **-bréf,** *n.* falskt (falska) brev. **-bróðir,** *m.* falsk brôr. **-greifi,** *m.* svikfull greive. **-guð,** *m.* falsk gud. **-heit,** *n.* falsk lovnad. **-kaup,** *n.* kaup av ting som er falska. **-kona,** *f.* utru kvinna. **-konungr,** *m.* ulogleg konge. **-kostr,** *m.* falsk dygd. **-kristr,** *m.* falsk Kristus. **-lauss,** *a.* sviklaus (*-lausliga, av.*). **-leysi,** *n.* svikløysa, ærlegdom. **-ligr,** *a.* falsk (*-liga, av.* falsleg, berre i namnet). **-mær,** *f.* utru gjenta.

falsóttr, *a.* falsk, sviksam.

fals-peningr, *m.* falsk pening. **-postoli,** *m.* falsk apostel. **-púsa,** *f.* falsk egtekona. **-ræði,** *n.* svikraad. **-samligr,** *a.* sviksam (*-liga, av.*). **-silfr,** *n.* falska sylv. **-spámaðr,** *m.* falsk spaamann. **-trú,** *f.* falsk tru. **-váttr,** *m.* falsk vitne. **-vilnan,** *f.* falsk von. **-vitni,** *n.* falsk vitnesburd.

faltrast, *v. r.* (*að*) heftast, dvelja.

fá-lyndi, *n.* stødugt, trufast huglynde. **-lyndr,** *a.* stød, trufast. **-málugr,** *a.* faamaalug, faamælt. **-menni,** *n.* faa folk. **-mennr,** *a.* faament. **-mæltr,** *a.* faamælt. **-nefndr,** *a.* sjeldan nemnd, sjeldhøyrd.

fang, *n.* **1.** fang, fat, tak. **2.** veiding; fengd. **3.** fang, famn; *færast e-t í fang,* taka paa seg (aa gjera) eitkvart; *færast e-t ór fangi,* skuva eitk. fraa seg. **4.** fangtak, dragsmaal; *er fangs ván,* det er von til strid. **5.** giftarmaal. **6.** *fǫng, pl.* tilfang, raad, forraad. **fanga,** *v.* (*að*) fanga, taka, fengsla; faa i, raada til; *fangaðr, a.* budd, raadd (paa).

fanga-fár, *a.* vanraadd, som hev lite forraad. **-kviðr,** *m.* domsnemnd, teki kvar det høver. **-lauss,** *a.* raadlaus, utan utveg. **-leysi,** *n.* raadløysa, vanraad. **-ráð,** *n.* raad i eit naudhøve, naudraad.

fangari, *m.* ein som tek tak, dragsmann.

fanga-stakkr, *m.* kyrtel som ein hev paa seg i dragsmaal. **-váttr,** *m.* vitne, teke kvar det høver. **-vitni,** *n.* vitnesburd av *fangaváttr*; ogso vitnet sjølv.

fangbrǫgð, *n. pl.* fangtak, dragsmaal.

fangelsi, *n.* fangestand; fengsel. **fanghella,** *f.* uppreist hella som dragsmenn freista knekkja ryggen paa kvarandre yver.

fangi, *m.* fange.

fang-lítill, *a.* snaud paa forraad, knapp. **-staðr,** *m.* tak, fat (*á e-u*). **-sæll,** *a.* heppen til aa faa gjort eitk. **-taka,** *f.* fangtak, dragsmaal. **-tíð** (ogso *fangstíð*) *f.* tid daa ein hev lov til aa gifta seg.

fanginn, *a.* fanga; yverf. trylt.

fani, *m.* fane, merke, i sms. *gunnfani* (poet.).

fánn, *a.* skinande (Edda).

fannhvítr, *a.* fannkvit, snøkvit.

fantr, *m.* **1.** ærendsvein. **2.** fant, ferdafant.

fá-nýtr, *a.* faanyt, faanyttig, lite nyttig. **-orðr,** *a.* faaordig, faamælt.

far, *n.* far, veg; far, maate, lag, tilstand (*í engu fari,* ikkje paa nokor vis); far, fording (yver vatn); farkost, skip.

fár, *a.* (*comp. færri, sup. fæstr*) **1.** faa; *segja fátt af e-u,* segja lite um eitk.; *hitt fæsta,* i det minste, minst. **2.** for lite, for faa; *gjalda tvá aura fátt í fjórar merkr,* betala 4 mark minder tvo øyre. **3.** sturen, kald, faamælt; *fátt kom á með þeim,* det vart graatt med deim.

fár, *n.* vreide; naud, skade, faare; fals, fusk.

fara, *v. st.* **1.** fara, ferdast, reisa (med vegen tillagd i *akk., gen.* eller *dat.*: *fara leið sína = fara leiðar sinnar = fara fǫr sinni*; *fara málum á hendr e-m,* saksøkja ein; *far vel* vart sagt til den som reiste, og han svara *lif vel* til den som vart att

heime. **2.** fara burt, døy. **3.** ganga for seg. **4.** fara, vera, verta, koma i eit visst tilstand; *ef svá ferr,* um so ber til; *e-m ferr vel* (*illa*), ein fer fint (stygt) fram; *láta sér vel fara,* fara fint fram. **5.** sjaa ut, høva (um klæde). **6.** lida, tola. **7.** naa, taka att. **8.** fara ille med, tyna (*e-u*). **9.** spilla, tapa. *farast, v. r.* forgaa; setja til, starva; *ferst e-m vel,* det gjeng ein vel.

Med part. *af*: **1.** *fara af klæðum* = *fara ór klæðum.* **2.** *fara af,* døy. *at*: *fara at e-u,* bry seg um; faast med; bera seg aat, fara aat; ganga ei viss leid, ganga for seg paa ein viss maate. *eptir*: *fara eptir e-u,* fara og henta eitk.; retta seg etter. *fjarri*: *þat ferr fjarri,* det er langt ifraa. *fram*: *ferr e-u fram,* det gjeng so eller so med eitk.; *fara e-t fram,* taka til med eitk., gjera; fara fram, henda; lukkast; forgangast, døy. *fyrir*: *fara fyrir e-t,* gaa for, verta halden for; *farast fyrir,* verta upp i inkje. *hjá*: *fara hjá sér,* halda seg aaleine. *í*: *fara í klæði,* fara i klædi; *fara í e-t,* taka til med eitk. *með*: *fara með e-u,* fara med; sysla med; sitja inne med; *ferr vel með þeim,* det er godt millom deim. *nær*: *fara nær,* vera nær ved; *ferr e-m nær,* det gjeng hardt inn paa ein. *saman*: *fara saman,* falla saman; *þat ferr saman um e-t, at,* det hev seg so, at. *til*: *ferr svá til,* det gjeng so til. *um*: *fara um,* fara um, yver. *upp*: *fara upp,* koma upp, vera aa vange. *út*: *fara út,* fara til Island; lida til ende; driva ut; *domr ferr út,* retten fer til logberget, vert opna. *yfir*: *fara yfir,* fara yver, gaa igjenom.

farabók, *f.* ferdabok, reiseskildring.

fáráðr, *a.* faaraaden, uppraadd.

farahagr, *m.* ferdaliv.

farald, *n.* maate; *með hverju faraldi,* korleis.

farandi, *m.* farande, ferdamann. **farand-kona,** *f.* farfyrkja, tiggarkjerring. **farangr,** *m.* ferdagods, vedføre.

farar-bann, *n.* forbod, hindring so ein ikkje fær fara. **-beini,** *m.* farbeine, hjelp paa ei ferd. **-blómi,** *m.* ferda-prydnad. **-broddr,** *m.* fyreenden av eit ferdalag. **-dvǫl,** *f.* hefting paa ei ferd. **-efni,** *n. pl.* ferda-gods. **-eyrir,** *m.* reisepengar. **-gagn,** *n.* ferdabunad. **-greiðabót,** *f.* væling, bøting paa reisegreidor. **-greiði,** *m.* reisegreida; hjelp paa ei ferd. **-hestr** (og *farahestr*) *m.* reisehest. **-hlass,** *n.* ferdeslass, vare-lass. **-kaup,** *n.* betaling, hyra for ei leidingsferd. **-leyfi,** *n.* reiselov, ferdaløyve. **-maðr,** *m.* ferdamann. **-mungát,** *n.* ferda-øl. **-nautr,** *m.* lagsmann paa ei ferd; i *pl.* farnøyte, ferdalag. **-skjótalaust,** *av.* utan fargreida. **-skjóti,** *m.* farskjot, fargreida, fordingskap. **-snúðr,** *m.* snøggleik paa ei ferd. **-talmi,** *m.* hefte paa ei ferd, reisehindring.

farastafr, *m.* gongestav.

farbann, *n.* = *fararbann.*

farbauti, *m.* troll.

far-borði, *m.* *sjá sér farborða,* freista koma seg undan; jfr. nyn. *farborde, m.* berging, varetekt. **-búinn,** *a.* farbuen, reiseferdig. **-dagaskeið,** *n.* flytjarbil, tidi umkring fardagar. **-dagavika,** *f.* vika daa det er fardagar. **-dagr,** *m.* fardag, flytjardag. **-drengr,** *m.* reisande kaupmann. **-flótti,** *a.* som er nøydd til aa fly. **-fúss,** *a.* ferdafus. **-fýsi,** *f.* ferdahug.

farga, *v.* (*að*) farga, persa; tyna.

far-gagn, *n.* **-gervi,** *f.* ferdabunad. **-gæfa,** *f.* ferdalukka. **-hirðir,** *m.* ferjemann.

fárhugr, *m.* illska, fiendskap.

fari, *m.* fare, ein som fer og reiser; berre i sms. *Englandsfari, Íslandsfari.*

farinn, *a.* **1.** faren, burtkomen. **2.** forkomen, øydelagd; *farinn at e-u,* snaud for eitk. **3.** budd, stadd, voren; *honum er svá farit, at,* det er so vore med honom, at.

farkona, *f.* rekarkjerring. **farkonusótt,** *f.* eit slag sott. **farkostr,** *m.* farkost, skip.

fárkuldi, *m.* sprengkulde.

far-lami, *a.* ufør til aa fara lenger. **-leiga,** *f.* ferjepengar.

fárleikr, *m.* faarskap, ulukka.

far-lengd, *f.* ferd, reis i heile si lengd; jfr. nyn. *farlenda,* ei ferd, stemna. Sdm. **-leysi,** *n.* gapferd, maafaa-ferd.

fárliga, *av.* hastigt, med vreide; fælsleg.

farligr, *a.* felleleg, lagleg; jfr. nyn. *faddelig.* Li.

fárligr, *a.* faarleg, skadeleg.

far-ljóss, *a.* vegljos. **-lǫg,** *n. pl.* sjø-

retten. **-maðr,** *m.* farmann, reisande kaupmann. **-mannaerfðir,** *f. pl.* arv etter ein som er daaen utanlands. **-mannalǫg,** *n. pl.* sjøretten. **-móðr,** *a.* ferdamødd.

farmr, *m.* farm; lass; byrd; innehald.

farmœða, *f.* møda paa ei ferd. **farnaðr,** *m.* farnad, ferd; farbeine, ferdahjelp; hending; aatferd. **farnast,** *v. r.* (*að*) lukkast.

far-nagli, *m.* nygla (i baat)? **-nest, -nesti,** *n.* nista.

farning, *f.* **farningr,** *m.* farnad, fording; ferjing. **farningarmaðr,** *m.* ferjemann. **farrak** (og *farrek*) *n.* smeit, motgang, knipa.

fárramr, *a.* skadsterk. **farreiði,** *m.* skipsreide. **farri,** *m.* farre, fant; ukse (poet.).

fársfullr, *a.* vondkyndt, illskefull. **fárskapr,** *m.* vondskap; jfr. nyn. *faarskap.*

farskip, *n.* ferja, førslebaat.

fárskona, *f.* vond kvinna.

farskostr, *m.* = *farkostr.*

fársmaðr, *m.* vondt menneskje.

farsnilli, *f.* sjømanns-dug.

fársótt, *f.* faarleg sott.

far-synjan, *f.* det aa neitta aa ferja ein. **-sæla,** *f.* medgang, lukka. **-sælast,** *v. r.* (*ld*) verta sæl, lukkeleg. **-sælḍ,** *f.* lukka, framgang. **-sældartími,** *m.* lukketid. **-sæll,** *a.* som hev god ferdalukka (*-liga, av.*). **-sælligr,** *a.* lukkeleg. **-sælulauss,** *a.* lukkelaus; eleg. **-talmi,** *m.* reisehindring. **-tekja,** *f.* tinging paa skipsrom (for folk eller gods). **-tíðr,** *m.* farty (poet.). **-þegi,** *m.* passager, reisande (paa skip). **-vatn,** *n.* farvatn. **-vegr,** *m.* farveg, veg, far.

fár-verkr, *m.* faarleg verk. **-viðri,** *n.* skadvêr.

farvísi, *f.* klok ferd.

fáryrði, *n.* vonde ord, skamord.

fá-rœðinn, *a.* faamælt. **-rœtt,** *a. n.* lite tala. **-sénn,** *a.* faasynt, sjeldsynt. **-sinni,** *n.* skort paa folk, lite folk. **-skiptinn,** *a.* haavar, [som held seg undan. **-skrúðigr, -skrúðligr,** *a.* som hev lite verd. **-skýrligr, -skýrr,** *a.* faavitug, faavis (*-liga, av.*).

fast, *av.* fast; stødt; hardt, sterkt; mykje.

fasta, *v.* (*að*) fasta; *fasta til jarns,* bu seg til jarnburd med fasting. *fasta við vatn ok brauð,* ikkje eta anna enn vatn og brød.

fasta, *f.* fasting; fasta; *níu vikna fasta,* fasta fyre paaske; *ganga í fǫstu,* taka til med fasta.

fástaðar, *av.* paa faa stader.

fasta-eign, *f.* fast eigedom, jordeigedom. **-far,** *n.*: *í fastafari,* stendigt, i eino.

fast-eygðr, -eygr, *a.* som hev rolege, sterke augo, fastøygd. **-garðr,** *m.* fast gjerde; *fastgarðr er fyrir,* der er store vanskar i vegen; jfr. nyn. *fastgard,* klædning av halmknippe eller lauvknippe umkring utette hus. Li. Dal. **-haldr,** *a.* paahaldig, gnidug; stød, fast. **-heitinn,** *a.* ordhalden. **-heldi,** *f.* girugskap, gniking; stødleik; traaskap. **-hendr,** *a.* smaahendt, paahaldig, gnidug.

fastendi (*fastyndi*) *n. pl.* fast avtale.

fasti, *m.* eld (poet.).

fastla, fastliga, *av.* = *fast.*

fastligr, *a.* fast, sterk; stødig. **-lyndr,** *a.* stød, trufast. **-máll,** *a.* ordfast, ordhalden. **-mæli,** *n.* fast avtale.

fastna, *v.* (*að*) **1.** lova fast. **2.** festa, trulova ei kvinna.

fastnaðar-mál, *n.* festarmaal, truloving. **-réttr,** *m.* fyresegn um truloving.

fast-næmr, *a.* paahalden, smaahendt; stød, trufast. **-orðr,** *a.* ordfast, ordhalden.

fastr, *a.* fast, stød, urikkande; sterk, hard; paahaldig, spar; fast bunden (*fastr á fótum,* trælbunden); samfast, heil; *til fasta,* fullt og fast.

fast-ráðinn, *a.* fast raadd paa aa gjera eitk., fasthuga; fullt og fast avgjord. **-ríki,** *n.* hardstyre. **-settr,** *a.* fastgrodd. **-tekinn,** *a.* = *fastráðinn.* **-tœkr,** *a.* fastraadd; hugfast. **-úðigr,** *a.* hugfast, stød (*-úðliga, av.*). **-vingr,** *a.* venstød, trufast i venskap. **-yrðr,** *a.* ordfast, ordhalden.

fat, *n.* kjer, bidne, kopp; vedføre, ferdagods, stykke gods; klædeplagg; *i pl.* klædebunad, smlk. nyn. *hovudfôt*; *leggjast til fata,* leggja seg til aa sova? **fata,** *v.* (*að*) faa i, fata, finna; fata, festa laust saman.

fata, *f.* fòta, bytta.

fata-búningr, *m.* klædebunad. **-búr,** *n.* klædebud. **-hestr,** *m.* godshest. **-hrúga,** *f.* klæde-dunge. **-kista,** *f.* klæde-kista.

fá-talaðr, *a.* faamælt; fatig paa vokalar (i maallæra). **-tíðendi,** *n.* sjeldhøyrt hende,

faatid. **-tíðligr, -tíðr,** *a.* sjeldhøyrd, uvanleg (nyn. *faatid,* Hard.).

fátka, *v.* (*að*) gjera faa.

fatla, *v.* (*að*) fatla, binda um. **fatlauss,** *a.* klædelaus. **fatlbyrðr** (og *fatlabyrðr*) *f.* ryggbyrd som ein ber i fatlar. **fatnaðr,** *m.* klædebunad. **fatprúðr,** *a.* staseleg klædd. **fatprýði,** *f.* hug til aa gaa staseleg klædd. **fatr,** *n.* hefte, upphald. **fatrast,** *v. r.* (*að*) heftast. **fatstǫturr,** *m.* klædfilla, tòtra.

fattr, *a.* fatt, gag, attbøygd. **fattskolptaðr,** *a.* fatthalsa, attbøygd med halsen.

fátœkdómr, *m.* **fátœki,** *n.* **fátœkisdómr,** *m.* fatigdom. **fátœkis-folk,** *n.* fatigfolk. **-land,** *n.* fatigt land. **-lið,** *n.* fatigfolk. **-maðr,** *m.* fatigmann. **fátœkleikr,** *m.* fatigdom. **fátœkligr,** *a.* fatigsleg (*-liga, av.*). **fátœkr,** *a.* fatig. **fátœkt,** *f.* fatigdom. **fátœktarbœli,** *n.* armodsstad.

fauskagrǫptr, *m.* fauske-uppgraving. **fauski, fauskr,** *m.* fausk, fauske, ròten ved, ròten trestuv.

fá-vingat, *a. n.*: *hafa f.* hava faa vener. **-víss,** *a.* faavis, faakunnig. **-vitr,** *a.* faavita, faavis, uvitug. **-vitra, vizka,** *f.* uvitingskap, faavit. **-vizkr,** *a.* faavis.

fax, *n.* faks, maan. **faxaðr,** *a.* faksut. **faxi,** *m.* hest med faks.

fé, *n.* (*gen. sing. fjár*) **1.** fe, fenad. **2.** eigedom, gods; pengar; *meta e-t fjár,* taka betaling for eitk.; *er fé fjǫrvi firr,* livet maa ein fyrst berga, sidan godset; *liggjanda fé,* lausøyre; *ganganda fé,* fe, krøter.

fé-auðnumaðr, *m.* ein som hev lukka (audn) med feet eller godset sitt. **-boð,** *n.* penge-tilbod. **-bótalaust,** *av.* utan bøter. **-bragð,** *n.* pengeknip. **-byrða,** *f.* byrda, kassa til gods. **-bœtr,** *f. pl.* vederlag, pengebøter.

feðgar, *m. pl.* fâr og son; jfr. nyn. *feggar,* kallar. Tel. Sæt.

feðgin (og *feðgini*) *n.* fâr eller môr; i *pl.* fâr og môr, fâr og dotter.

feðma, *v.* sjaa *faðma* og *ferma.*

feðrbetrungr, *m.* ein som er betre enn fâr sin.

fé-drengr, *m.* romhendt mann. **-drjúgr,** *a.* pengesterk.

feðr-land, *n.* fedreland. **-munir,** *m. pl.* fedregods.

fé-fang, *n.* vinning, uppleggjing av gods; herfang. **-fátt,** *a. n.* smaatt um gods. **-fastr,** *a.* paahaldig, girug. **-fellir,** *m.* fedaude. **-festi,** *f.* girugskap. **-fletta,** *v.* (*tt*) flaa, snyta (ein for eitk.). **-frekr,** *a.* graadig etter gods eller pengar. **-gefinn,** *a.* heppen med fe eller gods.

feginleikr, *m.* fegenskap, gleda. **feginn,** *a.* fegen, glad (*e-u*).

fegin-saga, *f.* ei fegens-tidend, god tidend. **-samligr,** *a.* fegneleg, gledsam (*-liga, av.*).

Fegins-brekka, *f.* namn paa ein bakke ved Rom og ved Nidaros. **-dagr,** *m.* uppstandingsdag (eig. glededag). **-hǫnd,** *f.* *taka við e-m feginshendi,* fagna ein. **-lúðr,** *m.* glede-lûr (i kvern; lûr er benken som kvernsteinarne ligg paa) (poet.).

fé-girnd, -girni, *f.* pengegir, havandsykja. **-gjald,** *n.* betaling; pengebot. **-gjarn,** *a.* girug, havandsjuk, pengekjær. **-gjǫf,** *f.* gaava, pengegaava. **-gleggni,** *f.* pengeelsk, knipenskap. Vápn. c. 17. **-gløggr,** *a.* gløgg um skillingen, knipen. **-góðr,** *a.* god, gild; jfr. nyn. *fegod* (Ross).

fegra, *v.* (*rð* og *að*) pryda, pynta paa.

fegrð, *f.* fegra, vænleik.

fegrðar-fullr, *a.* fager, væn. **-lauss,** *a.* ufager, utan vænleik. **fegrendi** (og *fagrendi, fagryndi*) *n.* prydnad.

fégrið, *n. pl.* fred og trygd for eige-dom.

fegringr, *m.* hane (poet.).

fé-gyrðill, *m.* pengepung. **-gætni,** *f.* nytsemd, sparsemd. **-gǫfugr,** *a.* rik. **-haldinn,** *a.* velhalden. **-hirðir,** *m.* hyrding, gjætar; kasse-styrar, skattmeister (ogso: *fehirdi, m.*). **-hirzla,** *f.* gøymestad; pengekassa; eignalut, skatt; skattmeister-embætte; skattmeister-distrikt. **-hirzluhús,** *n.* skatt-hus. **-hirzlumaðr,** *m.* kassestyrar, skattmeister. **-hús,** *n.* skatt-hus.

feigð, *f.* feigd, det aa vera nær dauden. **feigðar-greip,** *f.* feigdarhand, handi til dauden. **-orð,** *n.* spaadom um feigd, feigdarord. **feigligr,** *a.* feigsleg. **feigr,** *a.* feig, nær dauden.

feikn, *a.* fæl, illhaatta. **feikn,** *f.* vondskap. **feikna-lið,** *n.* fælsleg, uhorveleg her. **-veðr,** *n.* forfælande, grysjelegt vêr. **feiknligr,** *a.* forfælande. **feiknstafir,** *m. pl.* vondskap, fæla, rædsla.

feilast, *v. r.* fælast.

feima, *f.* ung, bljug gjenta.

feita, *v.* (*tt*) feita, gjera feit. **feiti,** *f.* feita, feitt. **feiting,** *f.* feiting. **feitleikr,** *m.* feitleik. **feitr,** *a.* feit.

fé-kátr, *a.* pengebyrg (*-liga, av.*) **-kaup,** *n.* fekaup, handel; pengebate. **-kostnaðr, -kostr,** *m.* kostnad, pengekostnad.

fel, *f.* (eig. fela, fill, dsk. foldmave); mage. Ljósv. 24.

fela, *v. st.* løyna, gøyma; taka burt; gjeva, setja burt; *fela e-t undir eið*, sanna eitk. med eid; *fela e-m e-t*, gjeva ein eitk.

fela, *f. vera í felum*, vera i skjol.

félag, *n.* felag, samlag, sameiga. **félaga-erfð,** *f.* arvtaking etter ein sameigar. **félagi,** *m.* **1.** sameigar. **2.** lagsmann, kammerat, felage. **3.** egtemake. **félagleikr,** *m.* kammeratskap. **félagligr,** *a.* kammeratsleg, snild.

félags-bú, *n.* bu som fleire eig saman, sambu. **-ferð,** *f.* ferd av fleire i lag. **-gerð,** *f.* sameige-skipnad.

félag-skapareiðr, *m.* eid um godt kammeratskap. **-skapligr,** *a.* kammeratsleg, umgjengeleg. **-skapr,** *m.* kammeratskap; lag.

félags-kona, *f.* kona som hev sameiga. **-lagning,** *f.* sameige-skipnad. **-maðr,** *m.* sameigar, lagsmann. **-vætti,** *n.* vitnesburd um sameiga.

fé-lát, *n.* tap paa gods. **-laun,** *f.* arbeidsløn. **-lauss,** *a.* fatig, utan midel; *félaust*, utan betaling, fritt.

feldar-blað, *n.* = *feldarskaut*. **-dálkr,** *m.* festenaal paa *feldr* (kaapa). **-rǫggvar,** *f. pl.* ragg paa utsida av *feldr*. **-skaut,** *n.* hyrna paa *feldr*. **-slitr,** *n.* avslite stykke av *feldr*.

feldkápa, *f.* = *feldr* 1.

feldr, *m.* (*-ar*; *-ir*) **1.** yverplagg, kaapa, helst fôra med skinn; feld. **2.** firkanta stykke (jord); er kanskje eit anna ord.

feldr, *a.* voren; vel fallen, lagleg.

féleysi, *n.* fatigdom, pengeløysa.

feligr, *a.* trygg mot yverfall.

féligr, *a.* frakk, hæv, mykje verd.

félítill, *a.* fatig; lite verd.

feljóttr, *a.* frynsut som *fel*.

fell, *n.* fjell.

fell, *n.* skinn (i *bókfell, fellvara).*

fella, *v.* (*ld*) **1.** fella, faa til aa falla. **2.** domfella. **3.** minka. **4.** stogga. **5.** vanhalda, vanrøkta. **6.** fella, maata; skipa.

Med part. *fram: fella fram*, fella (taaror). *niðr: fella niðr*, stogga; vanhalda; sleppa. *yfir: fella e-t yfir e-n*, plaaga ein med eitkvart.

fella, *f.* fella; felling. **fellihurð,** *f.* fallhurd; lem, luka. **fellikápa,** *f.* kaapa som heng laust ned.

felling, *f.* felling (nedfelling; samanfelling). **fellir,** *m.* daude, tyning.

felli-sótt, *f.* streng sjukdom. **-vetr,** *m.* streng vetter, so feet døyr.

fellujarn, *n.* utsmelt jarn, raajarn, finare enn *blástrjarn*, men ikkje so fint som *teint jarn*; jfr. nyn. *jarnfella* um ein smeltning av myrmalm. Øystd.

fellvara, *f.* skinnvara. N.G.L. III, 119.

felma, *v.* (*mt*) trivla, fumla. **felmsfullr,** *a.* forskræmd. **felmta,** *v.* (*mt*) ræddast, taka fæla. **felmtr,** *m.* rædsla, fæla. **felmtra,** *v.* (*að*) skræma. Edd. M.

fé-lógsmaðr, *m.* øydar. **-maðr,** *m.* mann med midel. **-mál,** *n.* gjeldssak, pengekrav. **-mikill,** *a.* rik; kostall, verdfull. **-mildr,** *a.* gjevmild. **-missa,** *f.* pengetap. **-mosta,** *f.* pengedunge. **-munir,** *m. pl.* gods, midel. **-múta,** *f.* mutor, stikkpengar. **-mær,** *f.* trælkvinna. Kgs. (Br. 120_6). **-mætr,** *a.* verdfull, gild.

fen, *n.* (*gen. pl. fenja*; *dat. pl. fenjum*) fen, blautmyr; dike, damm.

féna, *v.* (*að*); upers. *fenar*, det aukar med midel.

fénaðarfjós, *n.* smalefjøs. **fénaðr,** *m.* fenad, fe, buskap.

féneytr, *a.* verdfull, bateleg.

fengari, *m.* maanen (poet.).

fengi, *n.* herfang.

fengiliga, *av.* heppeleg.

fenginn, *a.* laga, fallen.

fengisæll, *a.* som hev veidarlukka. **fenglítill,** *a.* lite verd. **fengr,** *m.* (*-gjar*; *-gir*) feng, fengd; forraad; bate, verde.

fengrani, *m.* eit slag fisk.

fengsamr, *a.* avlesam, bergsam. **fengsemi,** *f.* dugleik til aa faa i gods, avlesemd.

féníðingr, *m.* niding, gnikar.

fenjóttr, *a.* fenut, myrlendt.

fenna, *v.* (*nt*) fenna, driva ihop (um snø); *fé fennir* (upers.) feet vert nedgrave i snø.

fé-nýta, *v.* (*tt*) gjera seg til nyttes, bruka. **-nýtr,** *a.* verdfull. **-peningr,** *m.* pengar; pengeverd. **-pína,** *f.* pengebot. **-plógr,** *m.* pengevinning. **-prettr,** *m.* pengeknip. **-pynd,** *f.* pengeutpining. **-ráð,** *n.* raad i pengevegen. **-rán,** *n.* ran, plundring; fraadøming, inndraging av gods. **-ránsdómr,** *m.* rett som dømer eigedomen fraa ein (fredlaus). **-ránsdómsgǫgn,** *n. pl.* prov, rettsmidel i *féránsdómr.*

ferbyrðingr, *m.* ein ting, samansett av fire bord.

ferð, *f.* ferd; veg; ferd, skreid (av folk); aatferd; tilhøve, tilstand; *fara vánda ferð,* fara ei uferd.

ferdagaðr, *a.* fire dagar gamall.

ferðamaðr, *m.* ferdamann.

ferðar-broddr, *m.* fyreenden av ein flokk paa ferd. **-búinn,** *a.* reiseferdig, ferdabuen. **-leyfi,** *n.* reiselov.

ferðast, *v. r.* (*að*) ferdast, reisa. **ferðastafr,** *m.* ferdastav, gongestav. **ferðugr,** *a.* ferdig, buen.

fer-dœgra, *f.* fire døger. **-elningr,** *m.* firalning (um ein fisk). **-falda,** *v.* (*að*) mangfalda med fire. **-faldr,** *a.* firfelt, firlagd. **-fœtingr,** *m.* firføting. **-fœttr,** *a.* firføtt.

fergir, *m.* underkuar; jfr. nyn. *fergja,* persa.

ferhyrndr, *a.* firhyrnut, firkanta.

féríkr, *a.* rik.

ferill, *m.* ferel, veg; spor; ferd; ferdamann (i sms.); *hafa á ferli,* vera paa spor etter.

ferja, *v.* (*ferjaði*; ogso *farði*) ferja, flytja; *ferjandi,* som ein hev lov til aa føra or landet (Island). **ferja,** *f.* ferja, førsleskuta. **ferju-ár,** *f.* aar paa ei ferja. **-bakki,** *m.* ferjestad. **-búi,** *m.* mann som bur attmed ein ferjestad. **-flutningr,** *m.* flýt, ferjing. **-karl,** *m.* ferjemann. **-maðr,** *m.* ferjemann, sundmann; mann i ei *ferja.* **-máldagi,** *m.* ferje-kontrakt. **-skattr,** *m.* ferjetoll, sundpengar. **-skip,** *n.* ferja. **-smíð,** *f.* ferjebyggjing. Þorð. hr. 8. **-stútr,** *m.* eit slag førsleskuta. **-tollr,** *m.* ferjetoll, ferjepengar.

ferla, ferliga, *adv.* fælt, fælande; jfr nyn. *fali,* Trønd.

ferlig-leikr, *m.* styggedom. **-læti,** *n.* styggelæte, styggeferd. **ferligr,** *a.* styggjeleg, fæl. **ferlíkan,** *n.* **ferlíki,** *n.* vanskapnad; styggedom.

ferma, *v.* I. (*md*) ferma, lada (eit skip).

ferma, *v.* II. (*md*) konfirmera; salva.

fermenningr, *m.* firmenning.

fermidregill, *m.* dregel, kvitt band um panna til konfirmanten. **ferming,** *f.* konfirmation. **fermingarembætti,** *n.* konfirmationsgjerningi.

fernir, *num. pl.* fire um senn. **fernættingr,** *m.* firedags-frest.

ferri, *av.* = *fjarri.*

fer-skepta, *f.* firskjeft ty (til veggjetjeld) **-skeyta,** *v.* (*tt*) gjera firkanta. **-skeyta,** *f.* firkant. **-skeyttr,** *a.* firkanta, firhyrnut. **-skiptr,** *a.* skift i fire partar.

ferskr, *a.* fersk, frisk; god.

fer-strendr, *a.* firkanta. **-tugandi, -tugti,** *num.* fyrtiande. **-tugfaldr,** *a.* fyrti-felt. **-tugr,** *a.* som inneheld fyrti. **-ærðr,** *a.* fir-aara (um baat).

fé-samr, *a.* bateleg. **-sátt,** *f.* forlik um betaling. **-sekr,** *a.* dømd til pengebot. **-sekt,** *f.* pengebot. **-sínki,** *f.* pengegir. **-sjóðr,** *m.* pengepung. **-sjúkr,** *a.* sjuk etter pengar. **-skaði,** *m.* pengetap. **-skipti,** *n.* skifting (av sameiga). **-skjalgr,** *a.* som skjeglar etter pengar, graadig. **-skortr,** *m.* pengeskort. **-skuld,** *f.* pengeskuld. **-skurðr,** *m.* pengetap. **-skygn,** *a.* pengekjær. **-skylft, -skylmt,** *a. n.*; *e-n er féskylft,* det vert kostalt for ein. **-snauðr,** *a.* snaud, arm. **-sníkja,** *f.* **-sníkni,** *f.* pengegir. **-snúðr,** *m.* vinning, pengebate. **-sókn,** *f.* sjaa *fjársókn.* **-sparr,** *a.* spar, paahaldig. **-spjǫll,** *n. pl.* galdresongar til aa røkja etter løynt gods.

festa, *v.* (*st*) festa, gjera fast, gjera trygg; festa i minne; taka ved, gjera visst; festa (*konu*); logfesta; *festast, v. r.* faa fast fot; verta sterkare, hardare (um strid); *festast hǫndum,* taka kvarandre i handi paa ei semja.

Med part. *fyrir: festa lǫg fyrir e-t,* kversetja, forbjoda aa taka eller bruka eitk. *upp: festa upp,* hengja upp.

festa, *f.* 1. det aa gjera eitk. fast, stadfesting, trygd, vissa. 2. festning.

festar-auga, *n.* lykkja paa eit tog eller ei fester. **-burðr,** *m.* landfesting. **-dómr,** *m.* privat domsrett. **-endi,** *m.* ende paa eit tog eller ei fester. **-fé,** *n.* **1.** festepening (til den som fester burt bruri). **2.** festarfe, festargaava (fraa festarmannen til festarmøyi). **-garmr,** *m.* bandhund. **-gjǫf,** *f.* festargaava. **-hald,** *n.* feste. **-hundr,** *m.* bandhund. **-hæll,** *m.* festepaale, stolpe til aa landfesta baat eller skip. **-kona,** *f.* festarmøy, festarviv. **-maðr,** *m.* festarmann. **-mál** (ogso *festamál*) *n. pl.* festarmaal, truloving. **-mær,** *f.* festarmøy. **-orð,** *n.* trulovingsord, festarord. **-peningr,** *m.* festepengar, handpengar. **-stefna,** *f.* festarøl. **-stufr,** *m.* togstubbe. **-þáttr,** *m.* ein taatt i eit tog. **-vǫrðr,** *m.* vakt ved landtoget umbord. **-ǫl,** *n.* festarøl.

festa-þáttr, *m.* bolken um festarmaal i logboki. **-váttorð,** *n.* vitnesburd um festarmaal. **-váttr,** *m.* vitne ved eit festarmaal. **-vætti,** *n.* = *festaváttorð.*

fésterkr, *a.* rik, pengesterk.

festi, *f.* girugskap.

festifligr, *a.* festleg (*-liga, av.*).

festiliga, *av.* sterkt, med ofse. **festing,** *f.* festing, binding; logfesting; truloving.

festingar-fé, *n.* gaava fraa festarmannen til den som fester burt bruri. **-himinn,** *m.* himmelkvelven (eig. fast himmel, firmament). **-hvalr,** *m.* kval, stor nok til aa gaa inn under logi um landfesting. **-stefna,** *f.* festarøl. **-ætlan,** *f.* paatenkt truloving.

festning, *f.*; *festning himins* = *festningarhiminn,* sjaa *festingarhiminn.*

festr, *f.* tog, feste, mest um fester, landtog; i *pl. festar,* truloving; *festar fara fram,* festarmaalet vert gjort; *festar eru lausar,* festarmaalet bind ikkje lenger.

festumaðr, *m.* trygdemann.

fé-sæla, *f.* **-sæld,** *f.* pengelukka. **-sæll,** *a.* lukkeleg med fe og gods. **-sætt,** *f.* forlik, avgjort med bøter. **-sǫk,** *f.* pengesak.

fet, *n.* fèt, stig; fot (til lengdemaal). **feta,** *v. st.* **1.** fèta, skrida, finna veg, t. d. *feta heim*; *feta til e-s,* finna fram til ein. **2.** med *inf.* av eit anna verb til umskrivning av *præs.* og *impf. ek fat kjósa,* eg valde (poet.).

fétaka, *f.* det aa taka imot pengar.

feti, *m.* fète, økseblad.

feti, *m.* gangar, hest (poet.).

fetill, *m.* fetel, aksle-band. **fetlabyrðr,** *f.* byrd som vert bori paa ryggen i fetlar.

fé-þurfi, *a.* turftig, trengd (for pengar). **-þyrfi,** *f.* **-þǫrf,** *f.* torv til pengar, pengeløysa. **-ván,** *f.* von til pengar. **-vani,** *a.* uppraadd for pengar. **-vél,** *f.* pengesvik. **-virðing,** *f.* verdsetjing. **-víti,** *n.* pengebot. **-vænligr,** *a.* bateleg, som gjev von um fortenesta (*-liga, av.*). **-vǫxtr,** *m.* auking av midel.

feyja, *v.* (*eyð*) lata rotna. **feykja,** *v.* (*kt*) føykja, driva burt (m. dat.); fjuka.

fé-ǫrk, *f.* pengekista.

fiðla, *f.* fela. **fiðlari,** *m.* felespelar. **fiðlusláttr,** *m.* felespel.

fiðraðr, fiðrðr, *a.* fjø(d)ra, fjørklædd. **fiðri,** *n.* fjørsetnad, fjørham. **fiðrvarinn,** *a.* fjørklædd (poet.).

fífa, *f.* fivel, mýrdún. Eriophorum.

fífilbleikr, *a.* bleik som ein gullboste; jfr. *fivel* um gullboste (Leontodon) Nfj. ofl.

fífl, *n.* narr, fol, daare. **fífla,** *f.* toskut kvende, jaala.

fífla, *v.* I. (*að*) fikla, fjatla, fingra.

fífla, *v.* II. (*ld*) gjøla; forføra, liggja i ulogleg samlivnad med (*e-a*); kalla ein for *fífl*; *fíflast, v. r.* lata seg lokka; *fíflast á,* *fíflast at* = *fífla.* **fífligr,** *a.* toskut, gaput. **fíflingar,** *f. pl.* usømeleg samlivnad. **fíflmegir,** *m. pl.* daare-søner, styvne folk. **fíflska,** *f.* **fíflskapar,** *m. pl.* daarskap, vitløysa. **fíflsligr,** *a.* vitlaus. **fíflsmegir,** *m. pl.* daare-søner, styvingar. **fíflyrði,** *n.* vitlaus tale.

fífrildi, *n.* fivrelde, marihøna. Papilio.

fígúra, *f.* skapnad; liknad; mynster.

fíka (og *fíkja*) *f.* fika (frukt). **fíkislauf,** *n.* fikeblad. **fíkjast,** *v. r.* fika, traa etter (*á e-t, eptir e-u*). **fíkjukjarna,** *f.* fikekjerne. **fíkjum,** *av.* ovleg. **fíktré,** *n.* fiketre.

fila, *f.* fjøl.

fílaland, *n.* land der det er elefantar. **fíll,** *m.* elefant.

filla, *f.* skinn, i sms. *kinnfilla* ofl.; jfr. nyn. *filla.* **fillingr,** *m.* filling, sauskinn.

fíls-bein (ogso *fílbein*) *n.* filsbein, elefant-tann. **-beinskanna,** *f.* kanna av

filsbein. **-leggr,** *m.* elefantlegg. **-tǫnn,** *f.* elefant-tann, filsbein.

filungr, *m.* bordarbeidar, ein som gjer fjøler.

fim (og *fimm*) *num.* fem.

fimast, *v. r.* (*að*) fima seg, skunda seg.

fimbul-fambi, *m.* ovstor styving, gap. **-ljóð,** *n.* framifraa song. **-týr,** *m.* megtig gud. **-þulr,** *m.* ovgild talar. **-vetr,** *m.* ovhard vetter.

fim-faldr, *a.* femfelt. **-greindr,** *a.* femfelt.

fimleikr, *m.* fimleik, hagleik. **fimligr,** *a.* hendig, kring (*-liga, av.*).

fimnættingr, *m.* femdags-frest.

fimr, *a.* fim, snar, rask.

fimt, *f.* **1.** fem i talet. **2.** femdags-frest; varselsfrest til aa gjera rydig ein jord-eigedom. **fimta,** *v.* (*að*) setja fem dagar frest; *fimta e-u ór garði,* segja at eitkvart skal ut or garden med fem dagar frest. **fimtán,** *num.* femtan. **fimtándi,** *num.* femtande. **fimtánsessa,** *f.* skip med femtan toftor.

fimtar-dagr, *m.* femte dagen, dagen daa femdags-fresten er ute. **-dómr,** *m.* **1.** rettsavgjerd med femdags-varsl. **2.** høgste domstolen paa Island, femteretten. **-dómseiðr,** *m.* eid som vert gjord for femteretten. **-dómslǫg,** *n. pl.* log um aa skipa femteretten. **-dómsmál,** *n.* sak for femteretten. **-dómsstefna,** *f.* stemna, møte i femteretten. **-dómssǫk,** *f.* = *fimtardómsmál.* **-eiðr,** *m.* eid av fem mann. **-grið,** *n. pl.* grid, fred i fem dagar. **-mót,** *n.* bymøte med femdags-varsl. **-nafn,** *n.* namnet *fimtardómr.* **-stefna,** *f.* stemna eller stemning med femdags-varsl. **-stefnuvitni,** *n.* vitnesburd um rett *fimtarstefna.* **-tala,** *f.* talet fem. **-þing,** *n.* ting med femdags-varsl.

fimti, *num.* femte; *fimti dagr,* torsdag. **fimtigir,** *m. pl.* femti (ogso *fimtigi,* indekl.). **fimtugandi,** *num.* femtiande. **fimtugr,** *a.* som inneheld femti (t. d. aar). **fimtungr,** *m.* femtepart. **fimtungsfall,** *n.* avkorting med ein femtepart.

fingr, *m.* (gen. *-grs, -grar*; pl. *fingr*) og **fingr,** *n.* **1.** finger; *rétta e-m fingr,* gjera langfingrar aat ein; *leika við fingr sér,* knipska med fingrarne? Fingrenamn: *þumalfingr, hinn næsti, lengsti, fjórði, minnsti fingr.* **2.** einar (tali 1 til 9).

fingrargómr, *m.* gom, fingertupp. **fingrastaðr,** *m.* stad etter finger, fingermerke.

fingr-brjótr, *m.* misdrag, gale drag i brettspel. **-gull,** *n.* fingergull, gullring. **-gullsmessudagr,** *m.* den 12te sept. **-hǫggva,** *v. st.* hogga av ein finger. **-mjór,** *a.* grannfingra, mjaafingra. **fingrungr,** *m.* fingerring (i Tel. enno *fingrung*).

fínn, *a.* fin, blank, slett.

finna, *v. st.* finna, raaka, hitta; finna paa, finna upp; leggja merke til; leggja ut, betala; *finna e-n at máli,* faa tala med ein; *ek fann eigi áðr en,* eg visste ikkje ordet av fyrr. *finnast, v. r.* finnast; vera til.

Med part. *á: finna á,* raaka paa; finna paa; merka; *þat finnst á,* ein merkar. *at: finna at e-u,* finna aat, lasta; *finna e-n at e-u,* finna ein skyldig i eitk. *fyrir: finna e-n fyrir,* raaka paa; *finna sik sjalfan fyrir,* faa sjølv lida for. *til: finna til,* finna paa, koma paa; *finna til e-s,* merka til eitk., bry seg um, tykkja um; *honum fannst fátt til þessa,* han brydde seg lite um dette; *finna e-t til e-s,* bera fyre, gjeva til grunn. *um: e-m finnst mikit um e-t,* ein legg merke til; *finnst e-m orð um e-t,* tala um. *við: finna e-t við,* bera fyre eitkvart, orsaka seg med.

finna, *f.* finska, finnkona. **Finnabú,** *n.* = *Finnmǫrk.* **finnafé,** *n.* finnevaror, gods fraa finnarne.

finnandi, *m.* **finnari,** *m.* finnar; upphavsmann; *finnanda spik,* spekk som tilkom finnaren av ein drivande kval.

finnavara, *f.* **finnfé,** *n.* = *finnafé.*

finn-ferð, *f.* **-fǫr,** *f.* reis til finnarne, finnferd. **-galkan,** *n.* **-galkn,** *n.* **1.** ein trollskapnad, mann uppe og dyr nêre (centaur). **2.** = *bogmannsmerki.* **-galknat,** *a. n.* avskaplegt, vanhøvelegt (um bruk av bilæte i skaldskap). **-kaup,** *n.* finnhandel. **-kona,** *f.* finnkona. **-konungr,** *m.* finnkonge.

Finnland, *n.* Finnland, Suomi; ofte ogso reint aalment um land der finnar held til.

finnlendingr, *m.* finnlending (kvæn), mann fraa Finnland.

Finnmǫrk, *f.* (ogso i *pl. -merkr*) Finnmark (nørdst i Norig). **finnr,** *m.* finn (svensk *lapp*), mann av finsk-ugrisk folkeætt som heldt mest til i Finnmark.

finn-skattr, *m.* skatt fraa finnarne; ogso = *finnfé.* **finnskr,** *a.* finsk.

finn-skref, *n.* **-skreppr,** *m.* finske varor. **-vitka,** *v.* (*að*) trolla; jfr. nyn. *finngjerd,* trolldom som finnar dreiv.

fipla, *v.* (*að*) fipla, fjatla, fingra.

firar, *m. pl.* menner (poet.).

Firðafylki, *n.* Nordfjord og Sunnfjord.

firðingr, *m.* i sms. -fjording sjaa *austfirðingr.*

firðir, *m. pl.* fyrder, fjordingar (fraa *Firðafylki*).

firinverk, *n.* brotsverk, illverk. **firn,** *n. pl.* **I.** styggje, styggdom, synd; *gen. pl. firna* framfor subst. og adj. tyder styggjeleg, forfælande, t. d. *firna frost, firna harðr.* **firn,** *n.* **II.** finne, villheid; *fjǫll ok firn,* fjell og finne.

firna, *v.* (*að*) *firna e-n e-s* ell. *um e-t,* lasta ein for eitk.; jfr. nyn. *finrast,* undrast paa eitk. Innh. **firnafullr,** *a.* skamleg.

firnamaðr, *m.* skamlaus mann, skarv.

firnar, *f. pl.* fælska, gru.

firnari, *a. komp.* skyld lenger ute; *manni firnare,* skyld ein led lenger ute.

firnerni, *n. pl.* (skrive: *finnerni*) finne, villheid.

firr, *av. komp.* (sup. *first*) lenger burte, sjaa *fjarri.* **firra,** *v.* (*rð*) eig. føra burt fraa; *firra e-n e-u,* taka, halda, fri ein fraa eitkvart; *firra e-n lífi,* taka livet av ein; *firra e-n dauða,* fri ein fraa dauden; *firra e-n augum,* sleppa ein or syne, missa timdi av ein; *vammi firðr,* fri for lyte. *firrast, v. r.* halda seg burte fraa; *heilsa firrist e-n,* det gjeng ned med helsa.

firrafleinn, *m.* sjaa *fjarrafleinn.* **firri,** *a. komp.* som er lenger burte. **firring,** *f.* burtføring.

firzkr, *a.* fjordsk, fraa ein fjord.

físa, *v. st.* fisa, frata.

fisbleikr, *a.* fisbleik, graableik, grælen.

fiska, *v.* (*að*) fiska (= *fiskja*).

fiska-ferð, *f.* fiskeferd, fiskestim. **-gangr,** *m.* gang av fisk, fiskegang. **-kaup,** *n.* fiskekaup. **-kyn,** *n.* fiskeslag. **-mark,** *n.* **-merki,** *n.* Fiskesveinarne, Orion (stjernemerke). **-skip,** *n.* skip med fiskefarm. **-stǫð,** *f.* fiskestad, fiskestøde. **-stǫng,** *f.* fiskestong, fisketroda. **-tíund,** *f.* fisketiend. **-veiðr,** *f.* fisking, fiske. **-ver,** *n.* = *fiskiver.*

fisk-bein, *n.* fiskebein. **-bleikr,** *a.* bleik som fisk. **-fǫr,** *f.* **-gangr,** *m.* gang av fisk, fiskegang. **-gengd,** *f.* fiskestad. **-hlunnendi,** *n. pl.* fiskerett for ein gard. N.G.L. II 491. **-hryggr,** *m.* fiskerygg.

fiski, *f.* (*gen. fiskjar* og *fiski, dat.* og *akk. fiski*) fiske, fiskja; *kenna fiski,* kjenna nykk (av fisk).

fiski-á, *f.* fiske-elv. **-bátr,** *m.* fiskarbaat. **-bekkr,** *m.* fiskebekk. **-bragð,** *n.* fiskarknip. **-búð,** *f.* fiskarbud. **-fang,** *n.* fiskedrætte; i *pl.* upplag av fisk. **-fýla,** *f.* duglaus fiskar, fiskeræda. **-fǫr,** *f.* fiskarferd, fiskartur. **-garðr,** *m.* fiskegard (i elv til aa fanga fisk). **-gjǫf,** *f.* fiske-avgift. **-gǫgn,** *n. pl.* fiskebeine, børnskap, fiskegreida. **-karl,** *m.* fiskar. **-kufl,** *m.* fiskarkufta. **-ligr,** *a.* fiskleg (um ein stad der det er god fiskvon). **-lœkr,** *m* fiskebekk. **-maðr,** *m.* fiskar. **-mál,** *n. pl.* fiskestad, klakk. **-mannanes,** *n.* **-nes,** *n.* fiskevær.

fisking, *f.* fisking, fiske.

fiskinn, *a.* hæv til aa fiska.

fiski-róðr, *m.* utrôr paa fiske. **-saga,** *f.* fiske-tidend. **-skáli,** *m.* fiskarbud. **-skip,** *n.* fiskarskip. **-stǫð,** *f.* fiskestad. **-stǫng,** *f.* fiskestong. **-vágr,** *m.* fiskevaag. **-vatn,** *n.* fiskevatn. **-veiðr,** *f.* fisking. **-vél,** *f.* fiskevel, fiskegreidor (helst i elv). **-ver,** *n.* fiskevær.

fiskja, *v.* (*kt*) fiska; jfr. nyn. *fiskje.* Heidm. ofl.

fisknes, *n.* nes der det er fiske.

fiskr, *m.* fisk; *flatr fiskr* = *heilagr fiskr,* hellefisk, kveita.

fisk-reki, *m.* sildekval. Balænoptera rostrata?

fiskryknamaðr, *m.* skrymtar. **fiskrykni,** *f.* skrymting, tilskaping.

fiskveiðr, *f.* fiske, fisking.

fit, *f.* (*nom. pl. fitjar*) **1.** taahinna paa sumfuglar, sumhinna; skinn millom klauverne paa hornfe; jfr. nyn. *fìt, m.* fot paa eit skinn. **2.** sundleiv, sundveng (paa kobbe). **3.** fit, flat eng attmed vatn.

fita, *f.* fita, feita.

fitfugl, *m.* sumfugl.

fitja, *v.* (*að*) binda, festa saman.

fitla, *v.* (*að*) fitla, fipla, fingra.

fitna, *v.* (*að*) fitna, feitna.

fítons-andakona, *f.* spaakjerring, spaakvinna. **-andalist,** *f.* spaadomskunst. **-andi,** *m.* spaadomsaand. **-maðr,** *m.* spaakall, spaamann.

fitskór, *m.* fetesko, sko som er gjorde av fetlingar.

fjá, *v.* (*áð*) hata.

fjáðr, *a.* som hev gods; *fjáðr vel,* rik.

fjaðraðr, *a.* fjø(d)ra, fjørklædd (= *fiðraðr*).

fjaðraspjót, *n.* flatblada spjot.

fjaðr-broddr, *m.* odd (paa spjotblad). **-hamr,** *m.* fjørham. **-klæði,** *n. pl.* fjørklæde, fjørfyllte sengklæde. **-lauss,** *a.* fjørlaus. **-sárr,** *a.* vengjesaar. **-spjót,** *n.* spjot med flatt blad. **-stafr,** *m.* fjørstylk.

fjala-brú, *f.* bru av bord, plankebru. **-hlass,** *n.* lass med fjøler, bordlass. **-kǫttr,** *m.* musfella.

fjalgleikr, *m.* fjelge, gleda.

fjalhǫgg, *n.* fjølhogg, stabbe til aa gjera fjøler paa.

fjall, *n.* fjell (= *fell*).

fjalla, *v.* (*að*) fjalla, pynta; *fjalla um,* stella um, fjelga um.

fjalla-dalr, *m.* fjelldal. **-gol,** *n.* fjellkast, vind paa fjelli. **-guð,** *n.* fjellgud. **-klofi,** *m.* fjellskard. **-sýn,** *f.* fjellsyn, so langt fraastand fraa land at ein nettupp ser fjelli.

fjall-berg, *n.* fjell. **-borg,** *f.* fjellborg. **-bygð,** *f.* fjellbygd. **-dalr,** *m.* = *fjalladalr.* **-dýr,** *n.* fjelldyr. **-ferð,** *f.* fjellferd. **-ganga,** *f.* fjellgonga (t. d. etter sauer). **-garðr,** *m.* fjellgard, fjellrad. **-hagi,** *m.* fjellhage, fjellbeite. **-hlíð,** *f.* lid, fjellsida. **-hrapi,** *m.* fjellrape, fjellkjørr. **-hvǫnn,** *f.* kvann (planta Angelica Archangelica). **fjalligr,** *a.* fjellsleg, fjellut. **fjall-kona,** *f.* gygr, bergtroll (kvende). **-maðr,** *m.* fjellmann, fesankar paa fjellet. **-nár,** *m.* mann som er førd paa fjellet til aa døy der. **-rota,** *f.* (for **-hrota**?) eit slag fugl. **-rœnn,** *a.* som kjem fraa fjellet (um vind; poet.) Bp. I 10_{17}.

fjalls-brún, *f.* fjellbrun, fjellkant. **-gnípa,** *f.* nipa, høg og bratt fjelltopp. **-hals,** *m.* liten fjellkamb millom tvo vatn eller slettor. **-hlíð,** *f.* lid; jfr. *fjell-li(d).* Namd. **-hola,** *f.* berghola. **-hvirfill,** *m.* fjelltopp. **-hæð,** *f.* hø, fjelltopp.

fjall-skarð, *n.* fjellskard. **-skógr,** *m.* fjellskog. **-slétta,** *f.* fjellsletta.

fjalls-múli, *m.* mule, hovde, høgt nes. **-skor,** *f.* bergskor, bergkluft.

fjall-stǫng, *f.* fjellstav. **-sætr,** *n.* fjellsæter.

fjalls-ǫxl, *f.* fjelloksl, bergoksl.

fjall-tindr, *m.* fjelltind. **-vegr,** *m.* fjellveg. **-vindr,** *m.* fjellvind.

fjalmsfullr, *a.* forskræmd (= *felmsfullr*).

fjalviðr, *m.* bordved, fjøler og bord.

fjánda-árr, *m.* sendemann fraa djevelen. **-fagnaðr,** *m.* djevelsgleda. **-flokkr,** *m.* djevleflokk. **-kraptr,** *m.* djevels kraft. **-ligr,** *a.* djevelsk. **-limr,** *m.* djevletenar.

fjánd-boð, *n.* ovundsbod (paa ein auktion) gjort til aa skada ein. **-flokkr,** *m.* fiendeflokk. **-garðr,** *m.* fiends gard.

fjándi, *m.* (*-da*; *-dr*) fiende; djevel; fanden.

fjánd-ligr, *a.* djevelsk (*-liga, av.*). **-maðr,** *m.* fiende. **-mæli,** *n.* fiendsleg tale.

fjándsboð, *n.* = *fjándboð.*

fjándsemi, *f.* fiendskap. **fjánd-skapaðr, -skapafullr,** *a.* fiendsleg, hatefull mot ein. **-skaparmaðr,** *m.* fiende. **-skapast,** *v. r.* (*að*) faa hat, fiendskap til ein. **-skapr,** *m.* fiendskap, hat.

fjánds-ligr, *a.* djevelsk. **-maðr,** *m.* fiende.

fjar, *av.* fjerr, langt burte (= *fjarri*).

fjara, *v.* (*að*) fjøra, falla (um sjø); *fjara e-n uppi,* setja ein fast.

fjara, *f.* fjøra, fallande sjø; fjøra, strand som fell turr.

fjár-aflan, *f.* avling av gods, fortenesta. **-afli,** *m.* avle, gods; inntekt, næring. **-ágirnd,** *f.* **-ágirni,** *f.* pengegir, girugskap. **-ást,** *f.* pengeelsk. **-auðn,** *f.* pengeøyding. **-beit,** *f.* beiting (for fe). **-bón,** *f.* pengekrav. **-burðr,** *m.* muting, det aa gjeva løyngaavor. **-bygging,** *f.* burtleiging av gods.

fjarða-gol, *n.* landgula, vind innan fraa fjordarne. **-kaup,** *n.* handel i fjordarne.

fjarðar-botn, *m.* fjordbotn. **-horn,** *n.* høgt fjell ved eit fjordgap. **-íss,** *m.* fjorde-is.

-kjaptr, *m.* fjordkjeft, fjordgap. **-maðr,** *m.* fjordemann, fjording. **-mynni,** *n.* fjordmynne, fjordgap.

fjár-dauði, *m.* = *fjárfellir.* **-dráttr,** *m.* sanking av gods. **-eigandi,** *a.* som eig gods eller pengar. **-eign,** *f.* eiga, det aa eiga gods; midel. **-eyzlumaðr,** *m.* øydar. **-fang,** *n.* høve til aa sanka gods; avling av gods. **-far,** *n.* pengegreidor, pengehøve. **-fellir,** *m.* fedaude. **-fjǫldi,** *m.* mengd av fe. **-forráð,** *n.* stjorning, umsut med gods eller pengar. **-framlag,** *n.* utlegg av gods eller pengar. **-fundr,** *m.* fund av gods eller pengar. **-fýst,** *f.* pengeelsk. **-fœði,** *n.* fôr (til fe). **-fœling,** *f.* skamfaring, herverk paa fe.

fjarg, *n.* gud (heiden).

fjár-ganga, *f.* hamning, hamnegang; jfr. nyn. *fegang, bugang,* um bumarki. **-geymsla,** *f.* gjæting.

fjarghús, *n.* gudehus.

fjár-gjald, *n.* (mest i pl. *-gjǫld*) utreidsla av bøter. **-gjarn,** *a.* havekjær. Edd. M. **-gjǫf,** *f.* pengegaava. **-glutran,** *f.* burtøyding (av gods). **-gróði,** *m.* auking av gods.

fjargvefr, *m.* dyrt fint ty (poet.).

fjargætr, *a.* som gissar langt fraa det rette.

fjár-gæzla, *f.* gjæting. **-gæzlumaðr, -hagamaðr,** *m.* stjornar, styrar av gods. **-hagi,** *m.* fehage, hamnegang. **-hagr,** *m.* (*pl. -hagir*) stjorning (av gods eller midel). **-hald,** *n.* **1.** stjorning, styring (av gods eller midel). **2.** atterhald av pengar. **-haldsmaðr,** *m.* innehavar (av eigedom); umbodsmann, fullmegtig, styrar (av gods); formyndar. **-heimta,** *f.* penge-heimting, penge-innkrevjing. **-hirzla,** *f.* = *féhirzla.* **-hlutr,** *m.* gods, eignemun. **-hús,** *n.* fehus, fjøs. **-hvarf,** *n.* femissing. **-kaup,** *n.* fekaup, handel.

fjarkominn, *a.* lite rettkomen til eitk.

fjár-kostnaðr, *m.* kostnad. **-krafa,** *f.* pengekrav. **-lag,** *n.* felag, samlag; pengeutlegg; takster. **-lán,** *n.* pengelaan. **-lát,** *n.* pengetap. **-lausn,** *f.* utløysing med pengar. **-leiga,** *f.* leiga for fe, betaling for leigt fe (gods).

fjar-lægast, *v. r.* (*gð*) fara burt fraa. **-lægð,** *f.* langt fraastand. **-lægr,** *a.* fjerr, som er langt burte fraa.

fjár-mark, *n.* eigarmerke paa fe. **-magn, -megin, -megn,** *n.* fe-mengd; pengestyrke, pengeverd.

fjarmeirr, *av.* lenger burte.

fjár-met, *n.* verdsetning. **-missa,** *f.* pengetap. **-munir,** *m. pl.* eignemuner. **-nám,** *n.* det aa taka gods eller eigedom, plundring. **-nyt,** *f.* budraatt, avdraatt av buskapen. **-orkumaðr,** *m.* arbeidskar. **-pína,** *f.* pengebot. **-pynd,** *f.* utpining med skattar. **-ráð,** *n.* meinraad mot eins eigedom.

fjarrafleinn, *m.* faraflein, rekefant.

fjarran, *av.* langt burte fraa.

fjár-rán, *n.* ran, raning.

fjarrborinn, *a.* langt ute skyld ell. i slegt med.

fjár-reiða, *f.* pengegreidor, pengetilstand. **-reikning,** *f.* eigedoms verdsetning. **-rekstr,** *m.* fe-driving. **-reyta,** *f.* røving av eigedom.

fjarri, *av.* (*komp. firr, sup. first*) **1.** fjerr, langt burte, langt burt; *nær eða fjarri,* nær og fjerr; *hvar fjarri,* einstad langt burte; *verða e-u fjarri,* verta utan, missa; *fjarri er því* (ell. *þess*) det er langt ifraa (= *fjarri ferr því*); *alt er fjǫrvi firr,* livet er kjærast av alt. **2.** urimeleg; *fór þat fjarri,* det var meiningslaust; *taka e-u fjarri,* mæla imot. **3.** vandt; *ferr mér fjarri um þat,* det er vandt for meg.

fjarrǫð, *f.* fraastand.

fjár-samdráttr, *m.* det aa draga ihop pengar, prakking. **-sauðr,** *m.* sau. **-sekt,** *f.* pengebot. **-skaði,** *m.* skade paa gods, pengetap. **-skakki,** *m.* ulikskap i eigedom.

fjarski, *m.* langt fraastand.

fjár-skipti, *n.* skifte (av gods). **-skuld,** *f.* (penge)skuld. **-sókn,** *f.* **1.** søksmaal um gods, pengesak. **2.** *pl.* presteinntekter; umkverve som ein prest tek inntekter av. **-staðr,** *m.* stad, der ein hev pengar staaande. **-starf,** *n.* stjorning med gods eller pengar.

fjar-stœðr, *a.* som stend langt burte; yverf. ulik. **-sýnis,** *av.* paa langt hald.

fjár-tak, *n.* trygd for pengeskuld. **-taka,** *f.* det aa taka annan manns eigedom. **-tal,** *n.* **-tala,** *f.* upprekning og verdsetning av gods. **-tapan,** *f.* tap paa gods. **-tekja,** *f.* = *fjártaka.* **-tillag,** *n.* pengetilskot. **-tjón,** *n.* pengetap.

fjartœki, *n.* **fjartǫk,** *n. pl.* motmæle, motlegg.

fjár-þarfnaðr, *n.* **-þerna,** *f.* pengesaknad; pengetap. **-þurðr,** *m.* det at eigedomen tverr eller minkar, eigedomstap. **-þurfi,** *a.* uppraadd for pengar, pengelaus. **-þurft,** *f.* pengetrong, pengeløysa. **-uppgreizla,** *f.* utbetaling, pengeutgreiding. **-uppgrip,** *n.* det aa faa tak i gods eller pengar. **-upplykt,** *f.* utbetaling. **-upptaka, -upptekt,** *f.* **1.** eksekution, innførsla. **2.** tileigning av annan manns eigedom. **-útlát,** *n.* pengeutlegg. **-ván,** *f.* von til aa faa gods, pengevon. **-varðveizla,** *f.* stjorning, styring av annan manns eigedom; gjæting. **-varðveizlumaðr,** *m.* stjornar, styrar av annan manns eigedom. **-verðr,** *a.* verdfull.

fjar-vist, *f.* fraastand. **-vista,** *v.* (*að*) hava burt.

fjárvǫxtr, *m.* avdraatt (paa gard).

fjogrtán, fjogurtugr, sjaa *fjórtán* etc.

fjón, *f.* fiendskap.

fjór-, samansetningar med *fjór-* som ein ikkje finn her, stend under *fer-*.

fjorð, *s.* *í fjorð,* ifjor. **fjorðgamall,** *a.* fjorgamall.

fjórði, *a.* fjorde.

fjorðingi, *m.* ein som er fjorgamall, hev vore eit aar paa ein stad.

fjórðunga-lok, *n. pl.* siste fjordungen (tvo siste rader) i verset. **-mót,** *n.* byte (grensa) millom landsfjordungarne paa Island. **-skipti,** *n.* skifte i fire partar.

fjórðungr, *m.* fjordung; fjordepart av større eller mindre landslut, av eit fylke, eller av kaupstad (i Norig); jfr. nyn. *fjor(d)ung* um tinglag i Nordl. og *fjæling,* lut av eit herad, skulekrins, Ring. Smaal.; fjordepart av Island (som var inndeilt i fjordungar); fjordung av ei mil; ei vegt = 10 pund (Island), og = $^1/_4$ skippund (Norig); ein liten pening (eng. *farthing*).

fjórðungs-ból, *n.* eit jordstykke, som kostar ein fjordung ($^1/_4$ skippund) i leiga. **-dómr,** *m.* fjordungs-rett (paa Island). **-fall,** *n.* nedslag i bøter til fjordeparten. **-gjald,** *n.* fjordeparten av mannebøterne. **-gjǫf,** *f.* gaava upp til fjordeparten av sjølv-avla midel. **-hǫfðingi,** *m.* fjordungsfyrste. **-kirkja,** *f.* kyrkja for ein „*fjordung*“ eller ei sokn. **-korn,** *n.* ei avgift til presten (i Jamteland). **-maðr,** *m.* mann som bur i ein *fjordung.* **-prestr,** *m.* prest ved fjordungskyrkja. **-sekt,** *f.* fredløysa innanfor *fjordungen* (Island). **-þing,** *n.* ting for ein fjordung av eit fylke (i Norig); ting for ein fjordung av heile landet (paa Island). **-úmagi,** *m.* ein som fjordungen forsyter.

fjórfaldr, fjórfættr ofl. sjaa *ferfaldr, ferfœttr* osfr.

fjórir, *num. m.* (*fiórar, f. fiǫgur, n.*) fire; jfr. nyn. *fjore.* Sæt.

fjór-mynntr, *a.* (eig. som hev fire munnar) firkløyvd. **-skeptr,** *a.* firskjeft, vove med fire skaft.

fjórtán, *num.* fjortan. **fjórtándi,** *num.* fjortande.

fjórtán-sessa, *f.* fjortan-tofta skip. **-tala** *f.* talet fjortan.

fjórutigi, *num.* fyrti.

fjós, *f.* stykke (av ein kval).

fjós, *n.* fjøs, fehus. **fjósa-karlar,** *m. pl.* dei tri stjernor i Orions sverd. **-systr,** *f. pl.* dei tri stjernor i Orions belte.

fjós-dyrr, *f. pl.* fjøsdør. **-gata,** *f.* fjøsveg. **-hlaða,** *f.* løda som høyrer til eit fjøs. **-kona,** *f.* budeigja. **-nǫf,** *f.* fjøsnov.

fjugrtán, fjugrtándi = *fjórtan, fjórtándi.*

fjúk, *n.* fok, driv av snø eller sand; jfr. nyn. *fjuk,* smaating som fyk.

fjúka, *v. st.* fjuka; upers. *fýkr,* det fyk, det er snøfok; *fokinn, partic.* burtfoken, burtkvorven.

fjúk-renningr, *m.* rennefok, rennedriv. **-saga,** *f.* soga som flyg bygdi rundt. **-viðri,** *n.* fokvêr, snøfok.

fjǫðr, *f.* (*fjaðrar*; *fjaðrar*) **1.** fjør (paa fugl). **2.** ugge (paa fisk); ogso spord. **3.** spjotblad.

fjǫl, *f.* (*pl. fjalar* eller *fjalir*) fjøl, bord.

fjǫl- (i samansetning) hardla, mykje: *fjǫlmargr,* hardla mange; liver enno i *fjølment.*

fjǫl-beiðni, *f.* mykje beding. **-breytinn,** *a.* mykje umskifteleg, ustød. **-bygðr,** *a.* tettbygd.

fjǫld, *f.* fjøld, mengd. **fjǫldafundr,** *m.* stor folkesamling.

fjǫldi, *m.* fjølde, mengd.

fjǫlga, *v.* (*að*) fjølga, gjera fjølg eller talrik; *fjǫlgast,* fjølgast, aukast. **fjǫlgan,** *f.* samling av ei mengd.

fjǫl-geirungr, *m.* manglita klædebunad, gjord av mange stykke. **-gest,** *a. n.* gjestkjømt, fullt av gjester.

fjǫlgr, *a.* fjølg, talrik.

fjǫl-hǫfðaðr, *a.* manghovda, med mange hovud. **-hǫgg,** *n.* sjaa *fjalhǫgg.* **-kundr, -kunnigr,** *a.* trollkunnig. **-kunnligr,** *a.* trollsleg, trolldoms-. **-kunnr,** *a.* trollkunnig. **-kyndi, -kyngi,** *f.* trolldom. **-kyngiliga,** *av.* med trollskap.

fjǫlkyngis-bók, *f.* trolldomsbok. **-folk,** *n.* folk som driv trolldom. **-íþrótt,** *f.* trolldomskunst. **-kona,** *f.* trollkjerring. **-list,** *f.* trolldomskunst. **-maðr,** *m.* trollmann.

fjǫl-kyngiveðr, *n.* trollvêr, uvêr som kjem av trolldom. **-kynnarkona,** *f.* trollkjerring.

fjǫllóttr, *a.* fjellut.

fjǫl-lyndi, *n.* lauslynde. **-lyndr,** *a.* lauslyndt. **-málugr,** *a.* símaalug, mangordig. **-margir,** *a. pl.* hardla mange. **-menna,** *v.* (*nt*) auka, gjera fjølment; samla mykje folk. **-menni,** *n.* mannfjølde, mykje folk; storhop. **-menniligr, -mennr,** *a.* fjølment, mangment (*-liga, av.* i mengdetal). **-móði,** *m.* fjørepist, fjøretit. Tringa maritima. **-mælgi,** *f.* **-mæli,** *n.* mykjen tale; bygdedrøs, folkesnakk, skamord. **-mælismaðr,** *m.* æreskjellar. **-orðr,** *a.* mangordig. **-ráðr,** *a.* vinglut, ustød. **-ræði,** *n.* ustøda, lauslynde. Post. 824_{35}. **-rœðinn,** *a.* rødug, som talar mykje. **-rœðr,** *a.* mykje umrødd. **-skrúðigr,** *a.* som eig mange væne ting (*skrúð*). **-skyld, -skylda, -skyldi,** *f.* annsemd, mykje forretningar eller plikter. **-skyldr,** *a.* vigtug (t. d. *embætti*); uppteken, ned-lest med vigtugt arbeid. **-skyldugr,** *a.* som hev ant um, uppteken med arbeid. **-skyldusamt,** *a. n. eiga fjǫlskyldusamt,* hava ant um, hava mykje aa gjera. **-þreifi,** *f.* det aa naa langt fram.

fjǫr, *n.* (*dat. sing. fjǫrvi*) liv. **fjǫrbaugr,** *m.* pengebot som bergar livet, livsbot.

fjǫrbaugs-garðr, *m.* **1.** den mindre fredløysa, som gav utlæg mann fristad berre innanfor ein avgrensa krins. **2.** fristad, inngjerd fredheilag stad (til tingmøte). **-maðr,** *m.* ein som er dømd til den mindre fredløysa. **-sekt,** *f.* domfelling til den mindre fredløysa (sjaa *fjǫrbaugsgarðr*). **-sǫk,** *f.* rettssak til aa faa dømt ein til den mindre fredløysa.

fjǫr-brosa, *f.* eit kvende som stødt smiler, smilekolla. **-brot,** *n.* strid med dauden; *í fjǫrbrotum,* i andlaatom, paa det siste.

fjǫrðr, *m.* (*fjarðar*; *firðir*; *akk. pl. fjǫrðu*) fjord (ogso um innsjø).

fjǫr-gjafi, *m.* ein som gjev ein livet, livbergar. **-grið,** *n. pl.* fred for livet, grid.

fjǫrgyn, *f.* (*-gynjar*) **1.** jordi. **2.** môr til guden Tor. **Fjǫrgynn,** *m.* fâr til Frigg.

fjǫr-lag, *n.* daude, bane. **-lausn,** *f.* **1.** daude. **2.** løysepening for livet. **-lǫstr,** *m.* daude, bane. **-mikill,** *a.* livmykjen, fjørug. **-ráð,** *n.* raad mot eins liv, umsaat; *ráðast fjǫrráðum,* staa etter kvarandre sitt liv. **-ráðasǫk,** *f.* **-ráðsmál,** *n.* rettssak um *fjǫrráð.* **-ræði,** *n.* samraad mot eins liv. **-segi,** *m.* livssege, hjarta (poet.). **-sjúkr,** *a.* daudsjuk. **-skaði,** *m.* skade paa livet, livhætt skade.

fjǫrsmaðr, *m.* mann som vil taka livet av ein.

fjǫrsungr, *m.* fjersing, eiterfisk. Trachinus draco.

fjǫru-grjót, *n.* fjørestein. **-maðr,** *m.* fjøreeigar. **-mál,** *n.* fjøremaal. **-mark,** *n.* deile, grensa millom fjørorne til tvo gardar. **-steinn,** *m.* fjørestein.

fjǫrvél, *f.* meinraad mot eins liv.

fjǫtra, *v.* (*að*) binda (helst med jarnband); leggja i jarn; helda (hest); jfr. nyn. *fjetra,* setja fast.

fjǫtrabrot, *n.* brot av jarnband (sjaa *fjǫturr*).

fjǫtrar-bora, -rauf, *f.* hol til fjetra (sjaa *fjǫturr 2*).

fjǫtur-láss, *m.* eit slag dørlaas. **-lauss,** *a.* heldelaus, utan *futul* (Ork.) eller helda (um hest).

fjǫturr, *m.* (*gen. sing. fjǫturs* og *fjǫtrar*; *pl. fjǫtrar*) **1.** band, helst jarnband, fotjarn; *fen fjǫturs,* vatspytt til herdslevatn i ei smidja. **2.** fjetra, nagle millom rim og meid paa slede. **3.** eit slag laas. **fjǫturstúfr,** *m.* stubb av jarnband (*fjǫturr*).

flá, *v. st.* flaa; *flá e-n ór klæðum,* taka klædi av ein.

flá, *f.* I. (*pl. flár*) flaa, fljot, kavl (paa fiskegarn).

flá, *f.* II. (*pl. flár*) flaa, liti hylla i ei fjellsida.

flaðra, *v.* (*að*) flåra, gjera seg fin.

flaga, *f.* I. i sms. flogga, flo, lag.

flaga, *f.* II. flaga, rid.

flag-brjósk, -brjóska, *n.* bringespord, brjosken nedst i brjostet; jfr. nyn. *flagsida* um svangsida (etter Fritzner).

flagð, *n.* troll. **flagða-fé,** *n.* fe som trolli eig. **-gangr,** *m.* ferdsl av troll, trollgang. **-háttr,** *m.* eit slag versemaal. **flagðkona,** *f.* trollkjerring.

flagna, *v.* (*að*) flagna, flakna, losna.

flagspilda, *f.* spela, tunn skiva av kløyvt tre.

flak, *n.* flak, lausrive stykke, i sms. *skipflak.* **flaka,** *v.* (*kt*) flaka, opna seg, gapa. **flaki,** *m.* flake av bord eller kvister, i d. til vern i krig.

flakka, *v.* (*að*) flakka, valdra.

flakna, *v.* (*að*) flakna, losna.

Flandr, *n.* Flandern.

flangi, *m.* flangre, ein som flogsar.

flann-fluga, *f.* kvende som flyr fraa festarmannen. **-stǫng,** *f.* eit slag nidstong.

flár, *a.* falsk, svikall. **fláráð** (og *fláræði*) *n.* svik, svikraad. **fláráðr,** *a.* sviksam.

flasa, *v.* (*að*) flaasa iveg, busa paa; jfr. nyn. *flas,* flaasut aatferd, Innh.

flaska, *f.* flaska, krukka.

flatafold, *f.* flat mark, sletta. **flati,** *m.* flata.

flat-liga, *av.* flatleg; *fara flatliga,* fara verre, tapa. **-nefjungr,** *m.* son til ein flatnasa mann. **-nefr,** *a.* flatnasa.

flatr, *a.* **1.** flat; *flatr fiskr,* flundra, kveita. **2.** med flatsida upp eller mot; *fara flatt,* fara verre.

flat-skjǫldr, *m.* flat skjold. **-smíði,** *n.* flatt, slett metalarbeid. **-sæng,** *f.* flatseng.

flatta, *f.* matta.

fláttr, *m.* flaaing. **fláttskapr,** *m.* flaaing, utpining.

flat-vegr, *m.* flatsida. **-viðja,** *f.* **-viðr,** *m.* bordved, bord og fjøler.

flaug, *f.* flog, flugt; fløy (paa master).

flaugarskegg, *n.* dufs, stykke ty paa ytste enden av ei fløy. **flaugtrauðr,** *a.* traud, uviljug til aa fly.

flaumósi, *a.* skundsam, framfus. **flaumr,** *m.* flaum.

flaumsemi, *f.* ofse, bråaskap.

flaumslit, *n. pl.* venskaps-brot.

flaust, *n.* skip.

flauta-ker, *n.* fat med *flautir.* **-sekt,** *f.* „surmjølk-utlægd", so kalla Tord Sigvatsson den utlægdi han og trettan andre vart dømde til, av di dei etterpaa hadde ein kveldsverd med berre surmjølk paa garden Tunga. Sturl. II 27_4.

flautir, *f. pl.* surmjølk, slegi til skum (ein mjølkerett); jfr. nyn. *fløyte.*

fleinn, *m.* hake, pigg, tind; ankarfli; kastespjot; jfr. *flein,* stor flis, Ma.

fleipa, *v.* (*að*) drøsa; jfr. nyn. *fleipa.* **fleipr,** *n.* drøs, fleip. **fleipra,** *v.* (*að*) drøsa; jfr. nyn. *fleipra,* fjasa og spotta.

fleiri, *a. komp.* **1.** (i *sup. flestr*) fleire; *fleira* = *fleira manna,* mange; *flestr allr, flestir allir* = *vel flestr, vel flestir,* flestalle, mesta alle. **2.** betre, likare, meir hjarteleg (um venskap); *finnst mér fleira til hans* ɔ: eg tykkjer betre um honom.

fleki, *m.* fleke, flake, skiva.

flekka, *f.* klædeplagg, trøya.

flekka, *v.* (*að*) flekka, skjemma. **flekkan,** *f.* flekking, skjemming.

flekki, *n.* = *flekka*; mnt. *vlecke,* vaapentrøya.

flekklauss, *a.* flekklaus, uskjemd, rein. **flekkóttr,** *a.* flekkut. **flekkr,** *m.* (*-s*; *pl. -ir* og *-ar*) flekk.

flemina, *s.* eit av grunnemni i blodet (latin).

flenging, *f.* dengjing, hyding. **flengja,** *v.* (*gð*) **1.** hyda, dengja. **2.** slengja; jfr. nyn. *flengja,* slengja, Hall.

flenna, *v.* (*nt*) rengja upp. **flenneygr,** *a.* flanøygd (Helg.), stirøygd.

flensa, *v.* (*að*) kyssa, kjæla med.

fles, *f.* (*pl. flesjar*) fles, skjer.

flesk, fleski, *n.* flesk. **flesksneið,** *f.* fleskesneid, fleskeskiva.

flestr, *a. sup.* sjaa *fleiri.*

flet, *n.* (*gen. pl. fletja*) jordgolv; ogso

bordgolv frammed langveggjerne; *sitja á fletjum e-s*, vera i huset hjaa ein; jfr. nyn. *flet, m.* golv til senger frammed veggjerne i ei fiskarbud, Senja. **fletja,** *v.* (*flatti*) eig. gjera flat, flekkja (fisk); *fletjast*, leggja seg flat, strekkja seg.

flet-menningr, *m.* smaamann, vesalmann; jfr. *kotkarl*. Edd. M. 87. **-roð,** *n.* husrydjing.

fletta, *v.* (*tt*) **1.** fletta, flaa, rengja. **2.** taka klædi av ein (*fletta e-n*); *fletta e-n e-u*, taka fraa ein eitk. **3.** plundra, flaa.

flétta, *v.* (*að*) fletta (t. d. haaret). **flétta,** *f.* (og *fléttingr, m.*) fletta, fletting.

fletting, *f.* flaaing. plundring.

fletti-selr (og *flettuselr*) *m.* eit slag sel. **-skepta,** *f.* eit slag kastevaapn, eig. flintstein med skaft? **flettugrjót,** *n.* flintstein.

fley, *n.* og *f.* skip, farty; jfr. nyn. *aafløy* og *fløy*, liten elvebaat.

fleyðri, *f.* taksperra; *fleyðr, f. pl.* for *fleyðrar*.

fleygi-gaflak, *n.* lett kastespjot. **-kvittr,** *m.* **-tíðendi,** *n.* ein kvitr, ei laus tidend. **fleygja,** *v.* (*gð*) lata fljuga (*e-u*); fløygja, slengja (*e-u*); renna, fara snøgt. **fleygr,** *a.* fløygd, før til aa fljuga.

fleymi, *n.* **fleymingr,** *m.* spott.

fleyskip, *n.* stort skip.

fleyta, *v.* (*tt*) fløyta, flòta, faa til aa fljota; fløyta, lyfta; *fleyta árum*, hava ut aararne.

flík, *f.* (*-ar*; *-ar* og *-r*) lapp, filla; heiter ogso *flíka, f.*

flikki, *n.* flykkja, fleskesida. **flikkissneið,** *f.* fleskesneid. **-stúfr,** *m.* fleskestykke.

flim, *n.* nidvisa, spottevers. **flimberi,** *m.* spottar.

flimska, *f.* spott. **flimta,** *v.* (*að*) spotta.

flimtan, *f.* spotting (helst i rim).

flís, *f.* (*-ar*; *-ir*) flis, spik. **flísast** (*að*?) flisast, verta upp i flisar.

fljóð, *n.* kvende, viv (poet.).

fljót, *n.* flot, fljoting; elv; vatn, tjørn.

fljóta, *v. st.* fljota, liggja paa vatnet; berga seg; renna (um vatn odl.); flauma; spreidast, verta fortald. **fljótendi,** *n.* (ein) fljot, flaa, kavl (paa garn).

fljót-gjǫrr, *a.* snarkomen, fljot (*fløt*, Trondh.). **-leikr,** *m.* fljotleik, snarleik. **-liga,** *av.* fljott, fort, snart. **-ligr,** *a.* fljot, snar til aa gjera framgang.

fljótr, *a.* fljot, snøgg, snar; *fljótt, av.* fljott, fust, med gleda.

fljótr, *m.* fljot, kavl (paa garn).

fljót-tœkr, *a.* snartøk, lettnæm. **-virki** (og *fljótvirkt*) *f.* fljotleik, fart. **-virkr,** *a.* snar, rask (i arbeid).

fljúga, *v. st.* **1.** fljuga (um fugl, vaapn, eld, ord ofl.). **2.** fly (poet.).

fló, *f.* I. flo, lag.

fló, *f.* II. (*-ar; flœr*) loppa; jfr. nyn. *marflo*.

flóa, *v.* I. (*óð* og *að*) flo, flauma, fløda utyver.

flóa, *v.* II. (*að*) fløa, verma.

flóarhamr, *m.* loppeham, loppeskapnad.

flóð, *n.* **1.** flod (i havet). **2.** flaum; storflod; straum. **3.** vatn. **flóð,** *f.* = *flóð*, *n.* 1 og 2. **flóðarmál,** *n.* flodmaal. **flóðskítr,** *m.* eit slag and. Podiceps cornutus.

flog, *n.* **1.** flog, fart. **2.** flog, bratt fjell. **flogall,** *a.* skjot, svint, snøgg. **flogskjótr,** *a.* flogsnar.

flói, *m.* floe, vid og grunn vatssamling; fjord.

flóka-fullr, *a.* flokut. **-hetta,** *f.* hetta av tov eller filt, tovhetta. **-olpa,** *f.* ermlaus kaapa av tov. **-stakkr,** *m.* stakk av tov. **-trippi,** *n.* fole med ihoptøvt, floke haar.

flóki, *m.* I. floke, tove, dott.

flóki, *m.* II. flundra.

flókinn, *a.* floken, ihopfløkt.

flokka-dráttr, *m.* samanflokking til herferd. **-menn,** *m. pl.* menner som høyrer til flokkar. **flokkr,** *m.* **1.** flokk (minst fem); hop, parti. **2.** eit kvæde, flokk.

flokks-foringi, -hǫfðingi, *m.* førar for ein flokk eller eit parti. **-maðr,** *m.* ein som høyrer til ein flokk.

flokk-staðr, *m.* part av ein flokk. **-stjóri,** *m.* styrar, formann for ein flokk.

flokksvíg, *n.* draap, gjort av ein flokk eller i ein flokk.

flóna, *v.* (*að*) fløna, vermast. **flór,** *a.* flø, lyd, lunka.

flórfili, *n. pl.* fjøler i fjøsgolv.

flórinn, *m.* florin (mynt); heiter ogso *flórena*.

flórr, *m.* **1.** flor, golvet millom baaseraderne i eit fjøs. **2.** flor, fjøs.

flosa, *f.* flosa, flerra, flis.

flosna, *v.* (*að*) **1.** visna. **2.** for *flotna.*

flosupeningr, *m.* liten pening.

flot, *n.* **1.** flot, fljoting; *skip er á floti,* baaten ligg paa flot. **2.** flot, feitt. **flota,** *v.* (*að*) flota, setja (*e-u*) paa vatnet. **flota-holmr,** *m.* øy som flyt, flot-øy; jfr. nyn. *flot-torv,* øy av torv som flyt.

flot-brúsi, *m.* skip, farty (poet.). **-fundinn,** *a.* funnen paa flot.

floti, *m.* flote (timberflote; skipsflote). **flotna,** *v.* (*að*) flotna; brotna, flakna; syna seg.

flotnar, *m. pl.* sjøfolk; vikingar.

flotrennr, *a.* fløytt, farande for flote (um elv).

flótta-búinn, *a.* budd, reidug til aa fly. **-gjarn,** *a.* huga paa flugt. **-grein,** *f.* slag flugt. **-maðr,** *m.* ein som flyr, røming, undanlaupar. **-rekstr,** *m.* det aa forfylgja flyande fiendar, elting, forfylgjing. **-stigr,** *m.* stig, veg som ein flyr paa, flugtarstig.

flótti, *m.* flugt, flying; ogso um deim som flyr: *reka flóttann,* reka, forfylgja ein flyande fiende. **flóttreka,** *v. st.* reka, driva paa flugt. **flóttskjarr,** *a.* modig (poet.).

flúð, *f.* flud, flatt skjer.

flug, *n.* **1.** flog, fart; i denne tydning ogso *f.* **2.** flug, flogberg. **3.** = *flaugarskegg.*

fluga, *f.* **1.** eitkv. som flyg, i *Sigrflugan.* **2.** fluga. **3.** lokkemat; *gína við flugu,* lata seg lokka.

fluga-bjarg, *n.* flogberg. **-fors,** *m.* flogbratt foss. **-hamarr,** *m.* flogbratt berghamar. **-straumr,** *m.* ovstrid straum.

flug-dreki, *m.* flogdrake. **-dýr,** *n.* dyr med vengjor, flogdyr. **-liga,** *av.* snøgt.

flugnakyn, *n.* flugeslag. **flugormr,** *m.* orm med vengjor.

flugr, *m.* (*gen. flugar*) flugt, flying, flog.

flug-sjór, *m.* braadjup. **-skjótr, -snarr,** *a.* flogsnar. **-stigr,** *m.* veg, stig til aa fly paa. **-trauðr,** *a.* traud til aa fly, modig (poet.).

flugu-maðr, *m.* leigd og lokka løynmordar. **-mannligr,** *a.* som ser ut som ein leigd løynmordar.

flugvápn, *n.* skotvaapn.

flúr, *n.* **1.** blom. **2.** fint (engelsk) kveitemjøl. **flúr-brauð,** *n.* fint kveitebrød. **-hleifr,** *m.* leiv av fin kveite. **flúrr,** *m.* fint kveitebrød.

flutning, *f.* (og *flutningr, m.*) flutning, føring, fording, skyts; framførsla, tale; uppheldе. **flutningarmaðr,** *m.* ein som fordar varor odl., føringsmann. **flutningaskip,** *n.* føringsbaat. **flutnings-hvalr,** *m.* kval som vert innslæpt eller baatsrodd. **-maðr,** *m.* talsmann.

flyðra, *f.* flundra.

flygill, *m.* fljugegreida.

flygja, *v.* (*flugði*) koma i egse. Eb. 63.

flýja, *v.* (*flýði* og *flúði*; *flýiðr, flýðr* og *flúiðr*) fly; røma fraa, fly fraa.

flyka, *f.* skrymt.

flykkjast, *v.* (*kt*) flykkjast, flokka seg ihop.

flysja, *v.* (*flusti*) flysja, riva av skalet; flengja.

flýta, *v.* (*tt*) flyta, skunda paa, driva paa (*e-u*); *flýta sér* (eller berre *flýta*) skunda seg. **flýti,** *f.* **flýtir,** *m.* fljotleik, snarleik.

flytja, *v.* (*flutti*) flytja, føra, forda, slæpa, baatsro; bera fram, segja fram; gjera (*flytja fornir,* ofra); livnæra, føda (fram).

Med part. *á*: *flytja e-t á e-n,* segja eitk. paa ein. *af*: *flytja af e-u,* segja utav, fortelja um eitk. *fram*: *flytja fram,* bera fram, segja fram; gjera, setja i verk; livnæra; *flytjast fram,* hjelpa seg fram.

flytjandi, *m.* talsmann.

flæma, *v.* (*md*) driva burt; *flæmast,* fly, flakka um.

flæmingi, *m.* flamlending.

flæmingr, *m.* flying, flugt; sverd (poet.).

flæmska, *f.* flamsk maal. **flæmskr,** *a.* flamsk.

flærð, *f.* svik, fals.

flærða-félag, *n.* svikarlag. **-fullr,** *a.* svikfull. **-lauss,** *a.* sviklaus, ufalska.

flærðarhauss, flærðari, *m.* svikar, snytar.

flærðar-orð, *n.* falskt ord. **-pistill,** *m.* falskt brev. **-stafir,** *m. pl.* svik. **-ǫr,** *f.* falsk, svikfull pil.

flærð-borinn, *a.* som hev svikfulle foreldre. **-guð,** *m.* falsk gud. **-lausa,** *f.* svikløysa. **-lauss,** *a.* sviklaus, trufast.

flærðr, *a.* forfalska.

flærð-samligr, *a.* svikall; svikfull (*-liga, av*). **-samr,** *a.* sviksam, svikfull. **-vitni,** *n.* falsk vitnesburd.

flœða, *v.* (*dd*) fløda, flauma yver; *upers. flœðir,* det fløder (um sjøen).

flœðar-bakki, *m.* strandbakke, bratt fjøra. **-mál,** *n.* flodmaal (*flø(d)armaal,* Hard.). **-pyttr,** *m.* vatspytt i fjøra etter flodi. **-sker,** *n.* fløda, flud, skjer som er yverflødt i flodtidi. **-urð,** *f.* urd nede ved strandi.

flœði-, sjaa *flœða-.*

flœðr (og *flœð*) *f.* flod (i sjøen), flødan; fløde, flaum.

flœja, *v.* (*flóði* og *flœði*; *flóit* og *flœit*) = *flýja.*

flœkjast, *v.* (*kt*) fløkjast, fløkja seg ihop; *flœkjast fyrir e-n,* leggja seg i vegen for.

flœr, *m.* varme.

flǫgra, *v.* (*að*) flogra, flagsa.

flǫkkunarmaðr, *m.* vidfaring, flakkande mann.

flǫkr, *n.* flakking. **flǫkra,** *v.* (*að*) flakka umkring. **flǫkran,** *f.* flakking. **flǫkt,** *s.* flakking. **flǫkta,** *v.* (*kt*) flagsa; flakka. **flǫktan,** *f.* flakking, reking.

flǫt, *f.* (*gen. flatar*) flot, flata.

fnasa, *v.* (*að*) fnøsa, frøsa. **fnasan,** *f.* frøsing.

fnauði, *m.* rædding, stakar.

fnjóskr, *m.* knjosk.

fnykr, *m.* illtev (= *knykr*).

fnýsa, fnœsa, *v.* (*st*) fnøsa, blaasa; jfr. ogso nyn. *fnysa,* snukka.

fóa, *f.* revtik.

fóarn, *n.* faanni, den tvifelte magevodven paa fuglen.

fóðr, *n.* **1.** fôr, føda. **2.** fôr (i ty). **fóðra,** *v.* (*að*) **1.** fôra, gjeva føda. **2.** fôra, setja fôr i ty. **3.** stinga inn (t. d. eit spjot).

fóðrlauss, *a.* fôrlaus, utan føda.

fóguti (og *folguti*) *m.* **1.** fut (= *sýslumaðr*). **2.** byfut (= *gjaldkeri*). **3.** borgfut.

fok, *n.* fok, snøfok.

fokurr, *m.* pakke, knyte; jfr. nyn. *fugge, foggur,* pakke, tull odl. Tel. Ma. ofl.

fól, *n.* fol, narr, styving.

fola, *v.* (*að*) fola, fýla, faa fýl.

fólagjǫld, *n. pl.* skadebot i tjuvesak.

folald, *n.* fole, ung hest.

fold, *f.* slett (um jordi, Edda); *Foldin,* Kristianiafjorden.

foldr, *m.* = *faldr.*

foldvegr, *m.* jordi (Edda).

folguti, *m.* sjaa *fóguti.*

foli, *m.* fole, unghest.

fóli, *m.* I. uviting, narr.

fóli, *m.* II. burtgøymd ting; løynt tjuvegods.

folk, *n.* flokk (mest um folk, sjeldan um dyr); husfolk; hirdfolk; skyldfolk; folk, landslyd; menneskje (*pl.*).

folk-bardagi, *m.* slag millom flokkar. **-drótt,** *f.* skare, flokk. **-land,** *n.* land der ei folkeætt (t. d. Trønder, Raumar) bur, folkland. **-naðra,** *f.* pil (poet.). **-orrosta,** *f.* slag millom flokkar.

folksjaðarr, *m.* hovding.

folk-skár, *a.* skadeleg for folk. **-stjóri,** *m.* **-valdi,** *m.* styrar, hovding for ein flokk. **-vápn,** *n.* vaapen som leidingsfolket skulde hava. **-víg,** *n.* draap; stor-bardage, slag. **-vǫrðr,** *m.* hovding, fyrste.

fólska, *f.* daarskap, uvitingskap. **fólskr,** *a.* styven, uvitug. **fólskuferð,** *f.* styvi ferd, tullferd. **-mál,** *n.* **-orð,** *n.* styven, faavis tale. **-verk,** *n.* styvlegt, faavist verk. **fólsligr,** *a.* uvitug, styvleg (*-liga, av.*).

fontr, sjaa *funtr.*

for-, *part.* skifter i sms. med *fyrir*; ord som ikkje stend under *for-,* kann ein finna under *fyrir-.*

for, *f.* fòr, plogfòr; veit, renna.

fóra, *f.* herbunad.

forað, *n.* ukjøme, faarleg stad; avgrunn; udyr; jfr. *forraad* (Shl.); gen. *foraðs* stend framfor adj. og tyder daa øgjeleg, ovleg, t. d. *foraðs hár.* **foraðskapr,** *m.* faarskap, faarlegt tilstand. **foraðsveðr,** *n.* forvêr, faarlegt vêr.

for-átta, *f.* fyrebering, grunn. **-áttalaust,** *av.* grunnlaust. **-banna,** *v.* (*að*) forbjoda. **-beini,** *m.* beine, gjestmilda. **-bending,** *f.* fyrebod, fyreferd. **-berg,** *n.* hylla i eit berg. **-bergis,** *av.* ned etter fjellet. **-boð,** *n.* forbod; kyrkjelegt bann (det litle, motsett *bann,* det store bann). **-boða,** *v.* (*að*) forbjoda; bannsetja. **-boðan,** *f.* bannsetjing. **-brekkis,**

av. undan bakken, ned bakken. **-brekkr,** *a.* hall-lendt, som hallar. **-bœn,** *f.* faabøn, vaabøn, forbanning.

forða, *v.* (*að*) forda, flytja (*e-u* og *e-t*); hava seg burt med, berga; *forða e-m við e-u,* halda ein fraa eitk.; *forðast, v. r.* forda seg, hava seg undan, koma undan; kverva burt; agta seg for. **forði,** *m.* hjelp, bjørg.

fordjarfa, *v.* (*að*) **1.** taka modet fraa ein. **2.** forderva, spilla, tyna. **-djarfast,** *v. r.* **1.** verta modlaus. **2.** djervast, vaaga seg. **-dráttr,** *m.* framdraging. **-drífa,** *v.* (*-dreif*) driva i naud. *fordrífast, v. r.* forkomast, koma i naud.

forðum, *av.* fordom; *forðum daga,* i gamle dagar.

for-dyktr, *a.* reidd, budd (eig. duklagd). **-dyri,** *n.* forstova; jfr. nyn. *fordør* um forstova, Ndm. Innh. **-dæða,** *f.* trolldom; trollmann, trollkjerring; jfr. nyn. *fordæda,* styggedom, Nhl. **-dæðumaðr,** *m.* trollmann. **-dæðuskapr,** *m.* trolldom, ting som vert bruka til trolldom; synd. **-dæðuverk,** *n.* nidingsverk.

for-dœma, *v.* (*md*) fordøma. **-dœmi,** *n.* fordøming. **-dœmiliga,** *av.* fordømeleg. **-dœming,** *f.* fordøming.

forellar, forellrar, *m. pl.* **forellri** (og *foreldri*) *n.* forfeder; fyremann (t. d. i embætte). **forellrismaðr,** *m.* ein av forfederne.

for-faðir, *m.* forfader, ættfader, ein av forfederne; fyremann (t. d. i eit embætte). **-fagr,** *a.* ovfager, naudvæn. **-fall,** *n.* forfall, hinder; fyreheng. **-fallalaust,** *av.* utan loglegt forfall. **-falli,** *m.* fyreheng.

forfallsbrún, *f.* eit slag døkklita ty til fyreheng, sjaa *brún.*

for-feðgin, *n. pl.* forfeder. **-fjǫl,** *f.* fjøl paa framsida (av seng). **-flótti,** *m.* **1.** flugt. **2.** røming, landslaupar (som ogso vert kalla *forflóttamaðr*). **-flótti,** *a.* nøydd til aa fly. **-fríðr,** *a.* framifraa, ovgod. **-ganga,** *f.* fyregonga. **-gangr,** *m.* fyregonga, styring.

forgangs-kona, *f.* fyregangskvinna. **-maðr,** *m.* fyregangsmann; yvergangs-mann.

for-garðr, *m.* forgard; *vera á forgǫrðum,* vera ute med, verta øydelagd. **-gildi,** *n.* fyreord. **-gildra,** *f.* gildra, snara. **-gipt,** *f.* betaling (i fyrevegen?). **-gísl,** *m.* gisl. **-gísla,** *v.* (*að*) gjeva til gisl.

forgǫngu-kona, *f.* fyregangskvende. **-maðr,** *m.* fyregangsmann. **-sveinn,** *m.* ung fyregangsmann.

for-haga, *v.* (*að*) misbruka; jfr. nyn. *forhaga,* spilla, gjera unyttig, N.Gbr. ofl. **-hagr,** *a.* mykje hag, haghendt. **-hleypi,** *n.* **-hleypismaðr,** *m.* ein som let seg telja til aa vera fyregangsmann i ei vand sak. **-hrumr,** *a.* ovleg veik, avkomen. **-hugaðr,** *a.* uttenkt i fyrevegen. **-hugsaðr,** *a.* fyretenkt. **-hugsan,** *f.* vilje, forset.

for-hús, *n.* forstova; vaapnhus. **-hyggjumaðr,** *m.* umbodsmann.

foringi, *m.* fyregangsmann, hovudmann.

forka, *v.* (*að*) skota, driva fram ein baat med *forkr.*

forkast, *n.* fôr (eig. det som ein kastar framfor buskapen). **-kaup,** *n.* forkaup, uppkaup. **-kirkja,** *f.* vaapnhus, kyrkjeinngang.

forkolfr, *m.* førar, formann.

forkr, *m.* fork, stav.

for-kuðr, *f.* (*gen. -kunnar*) hug, lyst; *forkunnar* framfor *a.* og *av.* tyder utifraa, *forkunnar góðr,* utifraa god (*forkudna go'e.* Shl). **-kunnarliga,** *av.* forkunnaleg, framifraa. **-kunnarorð,** *n.* framifraa (gildt) ord. **-kunni,** *f.* hug, lyst. **-kunni,** *a.* forkunn, forviten, huga. **-kunnigr,** *a.* fyrevis. Edd. M. **-kunnliga,** *av.* med hug; forkunna, framifraa (framfor *a.* og *av.*). **-kunnligr,** *a.* gild, kosteleg.

forlag, *n.* utlegg til upphelde, forlog; gifte; *forlǫg, pl.* forloga, lagnad. **forlaga,** *f.* utlegg til upphelde. **forlagseyrir,** *m.* pengar til upphelde (helst for umynduge); so stor midel at ein fær plikt til aa forsyta skyldfolk som er trengande.

forlát, forláta, forleggja, sjaa *fyrirlát,* osfr.

for-leiga, *f.* leiga for jord (betala fyreaat). **-leikr,** *m.* ofse, uppøsing. **-leistr,** *m.* forføtting. **-lendi,** *n.* forlende, flata millom sjøen og eit fjell. **-lenging,** *f.* lengting.

forligr, *a.* ofsen, ofseleg, (*-liga, av.*).

for-lítill, *a.* ørliten. **-litligr,** *a.* vanvyrdeleg. **-litning,** *f.* vanvyrdnad. **-ljótr,** *a.* fælt stygg. **-lýta,** *v.* (*tt*) lasta.

form, *n.* form, skap, maate; bilæte. **forma,** *v.* (*að*) forma, skipa.

for-maðr, *m.* formann, styrar; ættfader. **-mál,** *n.* fortale, fyreord. **-máli,** *m.* tale, maalbering; ordelag; fyremæling; spaadom; skilord, avtale.

for-mannligr, *a.* formanns-, formannsleg. **-mannskapr,** *m.* førarskap, styring. **-mannslauss,** *a.* formannslaus, utan styrar. **-mannsstétt,** *f.* formannsstoda, formannsembætte.

formel, *m.* eit slag falk.

for-mennska, *f.* førarskap. **-mentr,** *a.* vel upplærd, godt uppseda.

formera, *v.* (*að*) forma, laga, stella til; maala.

formeran, *f.* forming.

for-merking, *f.* fyrebod, teikn, symbol. **-merkja,** *v.* (*kt*) merka, verta var; jfr. nyn. *fòrmerkje,* Nfj. **-messa,** *f.* fyremessa (straks etter *óttusǫngr* um morgonen). **-mikill,** *a.* ovstor. **-móðir,** *f.* ættmoder. **-mæla,** *v.* (*lt*) tala av, skipa. **-mælandi, -mælari,** *m.* fyretalsmann. **-mæli,** *n.* tale, maalbering, innleiding; ordlag; spaadom; fyrebøn.

forn, *a.* forn, gamall; gamaldags; heiden; *at fornu fari,* paa gamall vis.

fórn, *f.* forn, gaava; offer; brødet (i nattverden). **fórna,** *v.* (*að*) forna, gjeva, ofra. **fórnaðr,** *m.* gaava; *at fórnaði,* umfram, attaat.

for-nafn, *n.* pronomen; eit slag umskriving for tingord. **-nám,** *n.* tak, feste; hjalt (paa sverd).

fórnan, *f.* ofring.

fórnar-blóð, *n.* offerblod. **-brauð,** *n.* offerbrød. **-hjól,** *n.* (det runde) brødet i nattverds sakramentet? **-hleifr,** *m.* offerbrød. **-hǫnd,** *f.* gjevmild hand.

fórnari, *m.* ofrar.

fórnar-kvikendi, *n.* offerdyr. **-lamb,** *n.* offerlamb. **-laust,** *av.* offerlaust, utan offer. **-sǫngr,** *m.* offersong. **-uxi,** *m.* offerukse.

forneskja, *f.* forntidi; heidi tid; heidenskap; trolldom.

forneskju-borg, *f.* gamall by. **-klæðabúnaðr,** *m.* gamaldags bunad. **-maðr,** *m.* heidning, trollmann.

forneykja, *v.* (*kt*) skada.

forn-fágaðr, -fáguligr, *a.* gamall. **-fróðr,** *a.* trollkunnig, **-frœði,** *f.* gamall heidnesk visdom.

fórn-fœra, *v.* (*rð*) ofra. **-fœring,** *f.* ofring. **-fœringarblóð,** *n.* offerblod. **-gildr,** *a.* som galdt i gamle dagar, etter gamall kurs (1 mark i gjengeleg mynt = $^1/_3$ mark reint sylv).

fornjósn, *f.* spæjing, njosning.

forn-konungr, *m.* fornkonge, konge i eldegamall tid. **-kveðinn,** *a.* sagd i gamall tid, gamall. **-kvæði,** *n.* fornkvæde, kvæde fraa forntidi. **-lendi,** *n.* gamall (dyrka) jord. **-ligr,** *a.* gamalsleg; gamaldags. **-maðr,** *m.* mann i forntidi. **-mannliga,** *av.* etter forntidi si vis, etter gamaldags skikk. **-menni,** *n.* folk i forntidi. **-mæli,** *n.* gamalt ord. **-mæltr,** *a.* sagd i gamall tid, gamall. **-orðr,** *a.* som bannar mykje. **-ortr,** *a.* dikta i gamall tid. **-saga,** *f.* gamall soga. **-skald,** *n.* skald i forntidi. **-skræða,** *f.* gamall bok. **-spekingr,** *m.* vismann i forntidi. **-spjall,** *n.* fornsegn, forteljing fraa forntidi. **-spurðr,** *a.* *vera gjǫrðr fornspurðr at e-u,* vera uspurd um eitk. **-sǫngr,** *m.* gamall song. **-tíðendi,** *n. pl.* tilburdar i gamle dagar. **-troðinn,** *a.* upptrakka for lang tid sidan. **-vinr,** *m.* gamall ven. **-yrði,** *n.* ord fraa gamall tid. **-yrðislag,** *n.* eit slag versemaal.

for-næmi, *n.* forgriping paa annan manns ting. **-prísaðr,** *a.* som hev fyremunen. **-prísan,** *f.* pris, fyremun. **-príss,** *m.* pris, yvermun; den fremste, blomen.

forr, *a.* fors, ofsen.

for-ráð, *n.* **1.** magt, raaddom, raaddag (yver); *vera á e-s forráði,* ljota retta seg etter ein. **2.** svik. **-ráða,** *v.* (*réð*) forraada, svika. **-ráðamaðr,** *m.* styrar, formann. **-ráðandi,** *m.* styrar.

forráðs-goðorð, *n.* godord med full styremagt. **-kona,** *f.* husmôr. **-maðr,** *m.* styrar, formann; takstermann (for varor).

for-rennari, *m.* fyrelaupar. **-ríkr,** *a.* mykje megtug. **-ræðamaðr** (og *forræðismaðr*) *m.* formann; verja; fyrestandar. **-ræði,** *n.* raaddom; rett; bod; *leita sér forræða,* gifta seg. **-rœða,** *f.* fortale.

fors (og *forz*) *n.* ofse, det aa vera fors eller ofsen.

fors (og *foss*) *m.* foss. **forsa,** *v.* (*að*) verta uppøst.

forsagnar-fullr, *a.* full av spaadom. **-laust,** *av.* utan uppsogn. **-vitni,** *n.* vitne paa logleg uppsogn i odelssak.

for-sala, *f.* det aa avhenda jord med løysningsrett. **-samliga,** *av.* sameleg, med sømd. **-senda, -sending,** *f.* faarleg sendeferd.

forsfall, *n.* fossefall.

forsfullr, *a.* ofsen, framfus, braa.

forsjá (og *forsjó*) *f.* framsyn, forsyn; umsut, yvertilsyn; vilje.

forsjá-lauss, *a.* tankelaus, likesæl; hjelpelaus. **-leysi,** *n.* likesæla; skøyteløysa. **-ligr,** *a.* forsjaaleg, var (*-liga, av*).

forsjáll, *a.* forsjaaleg, var.

forsjámaðr, forsjónarmaðr, *m.* tilsynsmann; verja; raadsmann.

for-skáli, *m.* forstova. **-skepti,** *n.* framenden paa skaft. **-skot,** *n.* forstova, gang; frest. **-skǫp,** *n. pl.* ulukka.

forsligr, *a* ofsen, ustyrleg (*-liga, av.*).

forslœgja, *v.* (*gð*) vanvyrda.

for-smá, *v.* (*áð*) forsmaa, hæda, vanvyrda. **-smán,** *f.* hæding, vanvyrdnad. **-smánarlaust,** *av.* utan vanvyrding.

for-smiðr, *m.* meister, arbeidsformann. **-spá,** *f.* spaanad, spaadom. **-spár,** *a.* framsynt, spaavis. **-spell,** *n.* øgjelegt tap. **-sprakari,** *m.* fyretalsmann, ordførar. **-staða,** *f.* motstand (logleg ell. ulogleg); verja; hjelp. **-standa,** *v. st.* (*stóð*) forstanda, skyna.

for-stjóralauss, *a.* formannslaus. **-stjóri,** *m.* formann, styrar. **-stjórn,** *f.* styring. **-stjórnarmaðr,** *m.* formann.

for-stoð, *f.* motstand, verja. **-stofa,** *f.* forstova. **-streymis,** *av.* med straumen. **-stǫðumaðr,** *m.* verjar, forsvarar. **-svaranliga,** *av.* med rette.

for-sveit, *f.* hop, flokk. **-sýn,** *f.* syn, varsl, foreign. **-sýnn,** *a.* framsynt; synsk. **-sæti,** *n.* forsæte, langkrakk. **-sœla,** *f.* forsøla, ein stad som der er skugge. **-sǫgn,** *f.* fyresegn; forteljing; skipnad; uppsogn, uppsegjing; spaadom.

forsǫlu-jǫrð, *f.* jord som er avhend med løysningsrett. **-máli,** *m.* semja, kontrakt um aa avhenda jord med løysningsrett.

for-taka, *v. st.* leggja mot; *fortekit orð,* motlegg, motsegn; heiter ogso *fortaksorð, n.* **-takseiðr,** *m.* eid paa eit motlegg.

for-tala, *f.* fyreteljing, fyretola. **-tapa,** *v.* (*að*) spilla, fortapa. **-tjald,** *n.* fyreheng; tjeldbud framanfor ei onnor tjeldbud. **-tǫlulist,** *f.* fyreteljings-kunst. **-tǫlumeistari,** *m.* meister i fyreteljing. **-þénan,** *f.* fortenesta. **-þokka,** *v.* (*að*) vera leid aat (*fyrir*). **-þokki,** *m.* utokke, uvilje. **-þóttr,** *m.* **-þykkja,** *f.* misnøgje, mistykke. **-þykkja, -þykkjast,** *v.* (*-þótti*) mistekkjast; *forþykkir mér,* eg mislikar. **-urtir,** *f. pl.* fyrebering, grunn.

for-vaði, *m.* vad, vadstad med ein hamar paa den eine sida. **-vé,** *n.* vanheilag stad, ukjøme. **-veði, -veðja, -veðjaðr,** *a.* forbroten, forfallen (um pant). **-vegr,** *m.* farveg. **-verandi,** *m.* formann. **-verari,** *m.* fyremann. **-verk,** *n.* arbeid, gardsarbeid; arbeidshjelp; fôr, høylod; *forverkum, av.* (eig. dat. pl.) smaamannsleg, smaaleg.

forverks-lítill, *a.* lite arbeidsfør. **-maðr,** *m.* gardsarbeidar; dugleg arbeidskar. **-tíð,** *f.* arbeidstid.

for-viða, *a.* for veik, undermegtig. **-viðris,** **-vindis,** *av.* med vinden, undan vinden. **-virki,** *n.* arbeid. **-víss,** *a* fyresynt, vis paa eitk. **-vist,** *f.* **-vista,** *f.* fyrestoda, tilsyn. **-vitinn,** *a.* forviten, vitekjær. **-vitligr,** *a.* forvitneleg.

for-vitna, *v.* (*ar*) forvitnast, røkja etter; *mik forvitnar,* eg er forviten etter; *forvitnast* = *forvitna.* **-vitni,** *f.* og *n.* forvitna, vithug. **-vitnisferd,** *f.* forvitarreis, ferd til aa faa greida paa eitkvart. **-vitr, -vitri,** *a.* mykje vitug. **-vænn,** *a.* ovfager. **-vǫrðr,** *m.* skilord, fyreord. **-yflast,** *v.* (*ld*) forøvast, draga seg undan (*e-s*). **-yflalaust,** *av.* utan grunn. **-ynja,** *f.* forynja, foreign, varsl; fyrebod. **-yrkismaðr,** *m.* = *forverksmaðr.* **-ysta,** *f.* fyrestoda, tilsyn (= *forvista*).

fǫrystu-geldingr, *m.* gjeldvêr som ber bjølla. **-lauss,** *a.* verjelaus, forsytelaus. **-sauðr,** *m.* bjøllsau.

forz, forza, forzliga, sjaa *fors* etc.

forœfast, *v.* (*fð*) forøvast (= *foryflast*).

fóst-bróðir, *m.* fosterbrôr. **-brœðralag,** *n.* fostbrôrskap, fostbrødrelag.

fóstr, *n.* foster, fostring, uppaling; upphelde; fosterbarn. **fóstra,** *v.* (*að*) fostra;

taka til fosterbarn. **fóstra,** *f.* fostermôr, (ogso matmôr); fosterdotter; jfr. nyn. *barnsfostra.*

fóstr-dóttir, *f.* fosterdotter. **-faðir,** *m.* fosterfâr.

fóstri, *m.* fosterfâr; fosterson; fosterbrôr; *fostrar, pl.* fosterfâr og fosterson.

fóstr-jǫrð, *f.* **-land,** *n.* fedreland. **-laun,** *n. pl.* og *f.* løn, betaling for fostring eller upphelde. **-man,** *n.* træl som er fostra i huset. **-meistari,** *m.* uppsedar, lærar. **-móðir,** *f.* fostermôr. **-mær,** *f.* fostergjenta. **-neyti,** *n.* fostbrôrskap; dei som fostrar ein, fostrar-lag. **-sonr,** *m.* fosterson. **-systir,** *f.* fostersyster. **-systkin,** *n. pl.* fostersystkin, gut og gjenta som er uppfostra saman.

fósystir, *f.* fostersyster (= *fóstrsystir*).

fóta-afl, *n.* styrke i føterne. **-brík,** *f.* fotspenne (i seng). **-búnaðr,** *m.* fotbunad. **-burðr,** *m.* fotburd, fotskifte. **-festi,** *n.* fotfeste. **-fjǫl,** *f.* fotspenne. **-gangr,** *m.* fotaburd, sparking, tramping. **-hlutr,** *m.* nêre luten av kroppen. **-klæði,** *n.* fot-tæpe. **-læti,** *n.* fotferd.

fótar-mein, *n.* fotmein, fotverk. **-sár,** *n.* fotsaar. **-stúfr,** *m.* fotstuv, fotstubb. **-verkr,** *m.* fotverk.

fóta-skinn, *n.* fot-tæpe av skinn. **-sótt,** *f.* sjukdom i føterne. Harp. **-spyrning,** *f.* spenning. **-staða,** *f.* fotstoda, fotlag. **-stangan,** *f.* sparking. **-stapp,** *n.* **-stappan,** *f.* stapping med føterne. **-traðkr,** *m.* trakk, fotfar. **-þili,** *n.* fotspenne. **-þváttr,** *m.* fot-vask. **-verkr,** *m.* verk i føterne, fotverk.

fót-band, *n.* band um fot. **-borð,** *n.* fotgavl, fotspenne, fotskòr. **-brot,** *n.* brot paa foten, fotbrot. **-brotinn,** *a.* som hev ein broten fot. **-fara,** *v. st.* (*fór*) fara til fots, ganga. **-fimr,** *a.* fotfim, snar paa foten. **-fljótr,** *a.* snarføtt. **-ganga,** *v. st.* (*gékk*) ganga, fara til fots. **-gǫnguherr,** *m.* her av fotfolk. **-gǫngulið,** *n.* mannskap, fylgje av fotfolk. **-gǫngumaðr,** *m.* fotgangar.

fót-hár, *a.* høgføtt, langføtt. **-heill,** *a.* heilføtt, frisk i føterne. **-hrumr,** *a.* romen, fotveik. **-hvatr,** *a.* fotfim, snøgg paa foten. **-hǫgg,** *n.* hogg i foten, hogg som tek av foten. **-hǫggva,** *v. st.* (*hjó*); *fóthǫggva e-n,* hogga av foten paa ein. **-lágr,** *a.* laagføtt. **-lami,** *a.* lamen i foten, halt. **-langr,** *a.* langføtt. **-laug,** *f.* fotlaug. **-lauss,** *a.* fotlaus. **-leggr,** *m.* legg (millom kne og okla). **-linr,** *a.* god aa ganga, slett (um veg). **-mál,** *n.* stìg, fèt (maal); fotfeste. **-mikill,** *a.* storføtt. **-mjúkr,** *a.* ledug, mjuk i føterne. **-pallr,** *m.* fotskòr, fotbenk; jfr. nyn. *fotpall* (Ross).

fótr, *m.* (*fótar*; *fœtr*) **1.** fot, fotblad; fot (laar, legg, fotblad); labb (paa dyr); *kunna fótum forráð,* kunna styra sin gang; *kasta fótum undir sik,* taka til fotanne; *leggja fót,* stâna; *drepa fótum,* snaava, støyta burti med føterne; *stíga fyrir fœtr e-m,* spenna føterne undan ein; *kominn af fótum fram,* utsliten, som det gjeng til atters med; *standa feigum fótum,* vera feig. **2.** fot, underlag. **3.** fot (lengdemaal).

fót-síðr, *a.* fotsid. **-skefill, -skemill,** *m.* fotskammel. **-skref,** *n.* stìg, fèt. **-skriða,** *f.* fotskreid, skriding (paa is). **-skǫr,** *f.* fotskòr, fotstìg. **-spor,** *n.* fotspor; stìg. **-stallr,** *m.* fot, stopul, fotstykke. **-stirðr,** *a.* stýrd i føterne, styrdføtt. **-stokka,** *v.* (*að*) setja stokk paa føterne, stokka (ein fange). **-troð,** *n.* nedtrakking. **-troða,** *v. st.* (*trað*) trakka ned. **-veill,** *a.* fotveik. **-verkr,** *m.* fotverk. **-víðr,** *a.* vid nedantil.

fox, *n.* fusk.

frá (ogso *áfrá, ífrá*) *præp.* A. med dat. fraa, burt fraa (um stad og tid), etter (um tid); etter (um rekkja: *skip frá skipi,* skip etter skip); framum, yver; um (*segja frá e-u,* fortelja um eitkvart).

B. med gen. av eit personnamn: *koma frá konungs,* fraa kongen (eig. undermeint gard, hus eller dlkt.).

frá-beranligr, **-bæriligr, -bærligr, -bærr,** *a.* framifraa, umfram (*-bæriliga, -bærliga, av.*). **-dráttr,** *m.* fraadrag, mink. **-fall,** *n.* fraafall; daude; *í fráfalli sjóvarins,* paa utfallen sjø. **-ferð,** *f.* burtferd, avferd. **-fœrr,** *a.* = *frár.* **-fœrsla,** *f.* burtførsla. **-ganga,** *f.* burtgang. **-gerð,** *f.* ovgjerd, framifraa gjerd; *var þat at frágerðum,* det var framifraa; *frágerða* (gen. pl.) framfor subst. og adj. tyder: uvanleg, framifraa; *frágerða lið,* utvalt mannskap; *frágerða mikill,* ovleg stor.

frá-hald, *n.* fraahald, avhald. **-kall,** *n.* burtkalling.

frakka, *f.* eit slag spjot.

frakka-konungr, *m.* frankekonge. **frakkar,** *m. pl.* frankar, fransmenn.

Frakka-ríki, *n.* **-veldi,** *n.* Frankrike.

Frakk-land, *n.* landet aat frankarne. **-landsríki,** *n.* Frankrike. **-neskr,** *m.* frankisk, fransk.

frá-laga, *f.* fraaleggjing, undanrôr (i sjøslag). **-lauss,** *a.* laus, fri.

frá-leikr, *m.* snøggleik, sprækleik. **-ligr,** *a.* snøgg, spræk (*-liga, av.*).

frálæti, *n.* umtale; *til frálætis,* til ein ordsauke, til aa tala um millom folk.

fram (ofte ogso *framm*) *av.* **1.** fram (um stad og tid). **2.** fram, til ende. **3.** fram, ut, tilsynes. **4.** fram, inn i landet (*skamt fram í dalnum,* eit lite stykke fram i dalen. **5.** burt, burte. **6.** attende i tidi. **7.** umfram. Merk: *fara fram,* verta fullgjort; *setja fram skipit,* faa skipet paa flot (ikkje paa land, som i nyn.).

frama, *v.* (*að*) fremda; gjera (med dat.); *hon var mjǫk framat* (fremmeleg).

framaferð, *f.* ærefull ferd. **framaleysi,** *n.* vanheider, skam.

framan, *av.* framan, framme, paa framsida; fram (um stad og tid); *at framan,* framme; *fyrir framan e-t,* framanfor eitk.

framandi, *a.* gjæv, høgsett.

framan-vátr, *a.* vaat framme. **-verðr,** *a.* som snur fram, fremre, fremst; *í framanverðri fylkingu,* fremst i fylkingi.

frama-raun, *f.* mannrøyne, traute.

framarla, framarliga, *av.* framarleg, langt fram, langt framme; mykje.

framarr, *av. komp.* (i *sup. framast*) lenger fram (um stad og tid); meir; *vera ǫllum framarr,* ganga yver alle; *því framarr,* so mykje meir; dessumfram. **framarra, framarr,** *av. komp.* (i *sup. framast*) meir.

frama-skortr, *m.* skort paa mod eller dug. **-verk,** *n.* mannsverk, fagna-verk.

fram-boðligr, *a.* som ein kann bjoda fram, bjodande. **-búð,** *f.* varigt gagn. **-burðarbók,** *f.* (eig. forteljingsbok) ei lang forteljing. **-burðarmaðr,** *m.* framføresmann, talsmann.

fram-burðr, *m.* framburd, framførsla, tale, maalbering. **-byggjar, -byggvar,** *m. pl.* mannskap i framstamnen, stamnbuar. **-dráttarsamr,** *m.* framfus. **-dráttr,** *m.* framdraging; utdraging; upphelde. **-eggjan,** *f.* eggjing til aa ganga fram. **-fall,** *n.* det aa falla fram (aa gruve); framrenning, framstrøyming.

fram-farandi, *a.* døyande; forgjengeleg.

framfarar-embætti, *n.* siste prestelege tenesta, siste olje. **-tími,** *m.* daudestund, andlaat.

fram-farinn, *a.* avliden, daaen. **-ferð,** *f.* framferd (reis; verksemd; aatferd); vedgjerd; avferd; daude.

framferðar-dagr, *m.* døyande dag. **-háttr,** *m.* aatferd. **-maðr,** *m.* mann med framferd. **-tími,** *m.* daudestund, siste stund.

fram-ferði, *n.* framferd, aatferd. **-ferðugr,** *a.* framferdig, tiltaksam.

fram-flutning, *f.* frambering, tale; uttale; upphelde, næring (heiter ogso *framflutningr, m.*). **-flytjari,** *m.* upphavsmann, skipar. **-fótr,** *m.* framfot. **-fúss,** *a.* framfus. **-fœring,** *f.* yverføring. **-fœrinn,** *a.* djerv, framlaupen. **-fœrni,** *f.* djervskap. **-fœrsla,** *f.* (eig. framførsla) upphelde, forsyting; *eiga framfœrslu e-s,* vera skyldig til aa forsyta ein.

framfœrslu-bǫlkr, *m.* bolk i logi (Jonsbok) um forsytings-plikt. **-kerling,** *f.* kjerring som er paa forsyting hjaa ein. **-lauss,** *a.* forsytelaus, hjelpelaus. **-maðr,** *m.* **1.** mann som er paa forsyting hjaa ein (Isl.). **2.** mann med forsytings-plikt (Isl.). **3.** forstandar i gildefest.

fram-fǫr, *f.* framferd; daude. **-ganga,** *f.* **-gangr,** *m.* framgonga; framgang, lukka; djervskap. **-gangsvegr,** *m.* framhald (yverf.). **-genginn,** *a.* **1.** *verða framgengit,* faa framgang. **2.** avliden, daaen. **-gengr,** *a.* som fær framgang; sannrøynd (um spaadom). **-girnd,** *f.* **-girni,** *f.* framhug; djervskap. **-gjarn,** *a.* framhuga, djerv; vandsam (*-liga, av.*). **-gǫngumaðr,** *m.* djerv, modig mann.

fram-hald, *n.* framhald, framstemna. **-heit,** *n.* lovnad for framtidi. **-hleypi,** *n.* aagang, djervskap. **-hleypiligr, -hleypisfullr,** *a.* framlaupen, framfus, djerv. **-hleypis-**

hugrenning, *f.* tankelaust hugskot. **-hlutr,** *m.* framlut, framdeil. **-hrapan,** *f.* frambusing, rasing. **-hús,** *n.* forstova. **-hvass,** *a.* framsøkjen, djerv. **-hvǫt,** *f.* eggjing. **-hǫfn,** *f.* fullføring.

frami, *m.* mod; dug; frume, gagn, hjelp; æra.

fram-játan, *f.* lovnad; vedkjenning av tru. **-kast,** *n.* framkast, laust paastand. **-kirkja,** *f.* midskip (i kyrkja). **-koma,** *f.* framkoma; fullføring, uppfylling. **-kominn,** *a.* avliden; nær dauden. **-krókar,** *m. pl.* fingrar (yverf.); *leggja í fr.*, krøkja i, taka i. **-kvæma,** *v.* (*md*) hjelpa fram, fremda; *framkvæmast, v. r.* koma fram, verta sannrøynd. **-kvæmd,** *f.* framkjømd, framkoma; fremding; uppfylling; dugleik.

framkvæmdar-lauss, *a.* unyttig, munlaus. **-leysi,** *n.* dugløysa. **-maðr,** *m.* drivande kar. **-mikill,** *a.* tiltaksam. **-samr,** *a.* dugande, framkjøm.

framkvæmr, *a.* framkjøm, som fær framgang eller vert av.

framkœmd, *f.* = *framkvæmd.*

fram-lag, *n.* (eig. framlag) utreidsla, gaava. **-laga,** *f.* framleggjing (til sjøslag); utlegg. **-langt,** *av.* fraa fyrst til sist. **-leiðis,** *av.* framleides, lenger fram (um stad og tid). **-leistr,** *m.* forføtte (paa sko). **-leizla,** *f.* framleiding. **-líðandi,** *a.* forgjengeleg. **-liðinn,** *a.* avliden, daud. **-ligr,** *a.* framifraa, gripa (*-liga, av.*). **-lundaðr,** *a.* framhuga, modig. **-lútr,** *a.* framlutt, framhall; framhuga; tilhuga, tilvik (*til e-s* ell. *í e-t*). **-lyndr,** *a.* framhuga. **-lægi,** *n.* eitkvart som vert lagt fram.

frammi, *av.* framme; tilstadar; *vera frammi,* vera um seg; *hafa frammi, hafa í frammi,* leggja for dagen; *leggja e-t frammi,* koma fram med.

frammistaða, *f.* tenesta, hjelp.

frammyntr, *a.* frammynt. **framning,** *f.* gjerning, øving.

framr, *a.* (*komp. framari* og *fremri*; *sup. framastr* og *fremstr*) gjæv; djerv; *komp.* kann dessutan tyda: fremre; ytre, som er utar; tidlegare; seinare; meir, vidare.

fram-ráðr, *a.* djerv (poet.). **-rás,** *f.* framskriding, framgonga, gang. **-reið,** *f.* framriding. **-reitr,** *m.* fremste rad eller lina; jfr. nyn. *reit*; *á framreitum,* framifraa. **-rétting,** *f.* ofsing. **-ræði,** *n.* djervskap (poet.).

fram-saga, *f.* framsegjing. **-sagnarmaðr,** *m.* framsegjar. **-sala,** *f.* utgjeving. **-segjari,** *m.* framsegjar. **-setning,** *f.* utsetjing. **-settr,** *a.* som er i koma, spéleg, spøkjeleg.

framsi, *m.* fyrstemann (poet.).

fram-skapan, *f.* umskaping. **-snoðinn,** *a.* framsnaud, fleinskalla. **-sókn,** *f.* framhalding med ei sak. **-staða,** *f.* tenesta, hjelp. **-stafn,** *m.* framstamn. **-steyping,** *f.* uthelling. **-sýn, -sýni,** *f.* framsyn. **-sýniligr, -sýnn,** *a.* framsynt. **-sœkni,** *f.* aagang, aakliv. Kgs. 67. **-sǫgn,** *f.* framsegn, ording.

framt, *av.* mykje, langt; *svá framt at,* so mykje at; so framt; *svá framt sem,* likso mykje som; so snart som.

fram-tal, *n.* teljing, rekning. **-tǫnn,** *f.* framtann. **-vegis, -vegs,** *av.* framveges (Hall.), framleides; sidan. **-vísi,** *f.* fyrevit. **-víss,** *a.* framvis, fyrevis. **-œsing,** *f.* uppøsing.

fráneygr, *a.* ormøygd, kvassøygd (sjaa *fránn*).

franka-konungr, *m.* = *frakkakonungr.*

frankis-maðr, *m.* fransmann. **-mál,** *n.* fransk maal. **-riddari,** *m.* fransk riddar.

frankneskr, *a.* fransk.

fránn, *a.* glimande, skinande; jfr. nyn. *fraanen,* raudleitt og holdig, Li. **fránn,** *m.* orm (poet.); jfr. nyn. *Fraanarormen* (N. folkev.) og *gulfræning,* orm med gule flekkjer.

Franz, *f.* Frankrike. **franzeis,** *m.* fransmann; fransk maal. **franzeisa,** *f.* fransk maal (ogso *franzeistunga, franziska*). **franzeisafolk,** *n* fransmennerne.

frár, *a.* (*komp. frári*; *sup. frástr* og *frávastr*) frisk, spræk, snøgg.

frá-saga, *f.* fraasoga, forteljing.

frásagnarverðr, *a.* verd aa tala um.

frá-skila, *a.* skild fraa (*e-u*). **-skiljanligr,** *a.* fraaskiljande. **-skilliga,** *av.* langt burte, for seg sjølv. **-skilligr,** *a.* fraaskild. **-skilnaðr,** *m.* **-skilning,** *f.* fraaskilnad.

frá-sǫgn, *f.* fraasegn, forteljing. **-sǫguligr,** *a.* forteljande, forvitneleg.

frata, *v.* = *freta.*

frauð, *n.* fraud, froda, skum.

frauðr, *m.* frosk (nyn. *frau,* Solør). **frauki,** *m.* frosk.

frá-vera, *f.* **-vist,** *f.* fraavære, burtevera.

fregaspjǫll, *n. pl.* tidender, frettnader. **fregn,** *f.* frettnad. **fregna,** *v. st.*, ogso *v. l.* (*nd* og *að*) frega, spyrja ein um eitkvart (*e-n e-s*); fretta, faa vita. **fregvíss,** *a.* fregsam, spurvis.

freista, *v.* (*að*) freista, prøva; røyna. **freistan,** *f.* freisting. **freistanareldr,** *m.* eld der ein vert freista, prøvd. **freistari,** *m.* freistar. **freisti, freisting,** *f.* freisting. **freistinn,** *a.* freisten, som gjerne vil freista. **freistn, freistnan,** *f.* freisting, **freistni,** *f.* freistnad; freisting.

freistni-broddr, *m.* freistings-pil. **-staðr,** *m.* tilføre til aa freista. **-stormr,** *m.* storm av freisting.

freka, *f.* stridleik, hardleik; i *pl.* strenge paalegg.

frekeflt, *perf. partic.* stridt gjort.

freki, *m.* ulv. **frekja,** *f.* stridleik. **frekligr,** *a.* streng, strid (*-liga, av.*).

freknóttr, *a.* freknut, lyseflekkut.

frekr, *a.* **1.** frek, graadig; *frekr til fjǫrsins,* glad i livet. **2.** streng, strid.

frelsa, *v.* (*st* og *að*; = *frjalsa*) gjeva fri; frelsa, berga; greida; heimla ein eitk. (*e-m e-t*).

frelsan (og *frjalsan*) *f.* frelsing, frigjering, frelsa. **frelsborinn** (og *frjalsborinn*) *a.* friboren. **frelsi** (og *frjalsi*) *n.* fridom; fritaking for eitk. (t. d. skatt, arbeid odl.); serrett; fritt løyve. **frelsing** (og *frjalsing*) *f.* frelsing, frigjeving, berging. **frelsingi,** *m.* fri mann.

frelsis-bréf, *n.* fribrev, brev paa ein serrett (ogso *frjalsisbréf*); jfr. nyn. *frelsebrev,* skøyta paa ein eigedom. **-dómr,** *m.* serrett. **-gjǫf,** *f.* frigjeving (for ein træl). **-sigr,** *m.* fridoms-siger. **-ǫl,** *n.* gilde som den skulde halda, som vart frigjeven.

fremd, *f.* æra, heider. **fremdar-ferð,** *f.* ærefull ferd. **-verk,** *n.* ærefullt verk.

fremi, *av.* framme; *svá fremi at,* so langt at; *svá fremi er* (eller *sem*), so snart som.

fremja, *v.* (*framdi*) fremja, fremda; faa fram, gjera.

fremri, *a. komp.* (i *sup. fremstr*) fremre, fremst; *fremst, av.* mest.

frenja, *f.* ku (poet.).

frenja, *v.* (*að*) belja, rauta.

frer (og *frør*) *n.* frost. **frermánaðr,** *m.* 2dre vettermaanad, fraa midten av november til midt i desember.

fress, *m.* **1.** fross, katt (han av slaget). **2.** bjørn; jfr. nyn. *fjellfross* = jarv.

frest, *n.* frest; utsetjing; *selja á frest,* (paa borg).

fresta, *v.* (*að*) fresta, drygja med (*e-u*). **frestan,** *f.* fresting, avdrygsla.

freta, *v. st* (ogso *v. l. að*) frata, prumpa (= *frata*). **fretkarl,** *m.* stakar, dugløysa. **fretr,** *m.* fis, vind. **fretstertumát,** *n.* matt i skakkspel (ved dronningi?).

frétt, *f.* **1.** fretting, spurning; *ganga til fréttar,* spyrja gudarne. **2.** frettnad; *sitja fyrir fréttum,* sitja og venta paa tidender. **frétta,** *v.* (*tt*) fretta, spyrja (*e-s* eller *at e-u*), **fréttinn,** *a.* fretten, frettsam, forviten.

freyða, *v.* (*dd*) frøyda, skuma.

freygja, *f.* **1.** fru, fruva. **2.** Frøya. **freyjudagr,** *m.* fredag.

freykja, *f.* skrymt.

Freyr, *m.* Frøy (guden), eig. herre. **freysgoði,** *m.* Frøys-gode (prest). **freysgyðlingr,** *m.* ætting etter ein Frøys-gode.

frí, *m.* elskar.

fría, *v.* (*að*) fria ein fraa eitk. (*e-n e-u*); *fría e-m,* gjeva ein fridom. **frían,** *f.* fritaking; *veita frían,* líva, spara.

fríða, *v.* (*dd*) **1.** gjera frid, pryda. **2.** elska.

friða, *v.* (*að*) freda; *friðast við e-n,* semjast med eink. **friðan,** *f.* freding, livd.

friðar-band, *n.* fredsband. **-bréf,** *n.* fredsbrev. **-brigði,** *n.* fredbrot. **-efling,** *f.* uppkveik, styrkjing ved ei kvild. **-fundr,** *m.* fredstemna. **-gerð,** *f.* fredgjerd, det aa gjera fred. **-grein,** *f.* grein, slag av fred. **-kolla,** *f.* fredkolla, fredsgjenta (ogso *friðkolla*). **-koss,** *m.* fredskyss. **-land,** *n.* fredland, der ein kann ferdast i fred (ogso *friðland*). **-maðr,** *m.* fredar mann, fredeleg mann, mann som liver i fred med ein. **-mark,** *n.* fredsmerke. **-skjǫldr,** *m.* = *frið-*

skjǫldr. **-stefna,** *f.* fredstemna. **-tákn,** *n.* fredsteikn. **-tími,** *m.* fredstid.

friđ-benda, *v.* (*nd*) binda sverdet til slira med *friđbǫnd*. **-bođ,** *n.* tilbod um fred. **-bót,** *f.* eitk. som er til bate for freden; *pl.* bøter, betala til aa sleppa fri for fredløysa. **-brot,** *n.* fredbrot. **-brotsmađr,** *m.* fred-brjotar. **-bǫnd,** *n. pl.* band som fester sverdet til slira.

fríđendi, *n. pl.* gode ting; *til fríđenda*, til nytte.

friđ-gerđ, *f.* fredgjerd, fredskipnad. **-gerđarlǫgmál,** *n.* semja, forlik. **-gerđarsaga,** *f.* soga um fredgjerd.

friđgin, *n. pl.* foreldre og born.

friđ-gjafi, *m.* ein som gjev, hjelper til fred. **-gjarn,** *a.* fredhuga, fredsam. **-gœla,** *f.* blide ord til aa skapa fred. **-heilagr,** *a.* som logi tryggjer fred, fredheilag, ukrenkjeleg. **-helga,** *v.* (*ađ*) gjera fredheilag, fredlysa, fredhelga. **-helgr,** *f.* det aa vera fredheilag, fredhelg.

friđill, *m.* elskar.

friđ-kastali, *m.* festning der det er fred. **-kaup,** *n.* det aa kaupa fred; bot som ein fredlaus kauper seg fred med. **-kolla,** *f.* sjaa *friđarkolla*.

friđla (og *frilla*) *f.* kvinna som vert elska; frilla.

friđ-land, *n.* sjaa *friđarland*. **-lauss,** *a.* fredlaus, utlæg. **-leggja,** *v.* (*lagđi*) gjera fred.

fríđleikr, *m.* fridleik, vænleik.

friđleysi, *n.* ufred, uro. **friđligr,** *a.* fredleg (*-liga, av.*).

friđlu-barn, *n.* frillebarn. **-borinn,** *a.* fødd av ei frilla. **-dóttir,** *f.* frilledotter. **-dótturdóttir,** *f.* dotter til frilledotter. **-dóttursonr,** *m.* son til frilledotter. **-lag,** *n.* samlega med frilla. **-lífi,** *n.* **-lifnađr,** *m.* frillelivnad. **-mađr,** *m.* mann som hev frilla. **-móđir,** *f.* ugift môr. **-sonardóttir,** *f.* dotter til ein frilleson. **-sonr,** *m* frilleson. **-tak,** *n.* det aa taka seg frilla.

friđ-mađr, *m.* sjaa *friđarmađr*. **-mál,** *n.* fredsord; ogso *friđmæli*. **-mark,** *n.* = *friđarmark*. **-mælast,** *v.* (*lt*) tala, tinga um fred med ein (*viđ e-n*).

friđr, *m.* (*gen. -ar*) fred; rettstrygd; kjærleik; venskap (Edda).

fríđr, *a.* **1.** frid, væn. **2.** gild, god, t. d. um betaling (helst fe og vadmaal). **3.** kvik, livande; *í fríđu ok úfríđu*, i kvikt og ukvikt, i krøter og i varor. **4.** fredleg, mest i neutr.; *fritt*, fredt, trygt.

friđ-sama, *v.* (*ađ*) freda, gjera fredsam; *friđsamast*, *v. r.* verta fredsam. **-samligr,** **-samr,** *a.* fredsam, fredleg (*-liga, av.*). **-semd,** *f.* **-semi,** *f.* fredsemd, det aa vera fredsam. **-skjǫldr,** *m.* kvit skjold til teikn paa fred, fredskjold. **-slit,** *n.* fredbrot (poet.). **-spilli,** *n.* fredspille, fredbrot, **-stađr,** *m.* stad som er fredhelga, fredstad. **-stefna,** *f.* fredstemna. **-stóll,** *m* fredar stol; *á friđstóli*, still, i fred. **-sæla,** *f.* fred og lukka, fredsæla. **-sæll,** *a.* fredsæl, sæl ved fred. **-ván,** *f.* von til fred, fredsvon. **-vænligr,** **-vænn,** *a.* som gjev von um fred, fredleg.

Frigg (*gen. -ggjar*) *f.* Frigg (ei gudinna).

friggjarstjarna, *f.* Venus-stjerna.

frilla, frillu-, sjaa *friđla, friđlu-*.

frísir, *m. pl.* (*akk. pl. -i*) frisar, frislendingar. **frískr,** *a.* frislandsk. **Frísland,** *n.* Frisland.

frjá, *v.* (*áđ*) elska.

frjá-aptann, *m.* fredagsaftan. **-dagafasta,** *f.* fredagsfasta. **-dagr,** *m.* fredag. **-dagsaptann,** *m.* fredagsaftan. **-dagskveld,** *n.* fredagskveld. **-dagsnátt,** *f.* natt til fredag. **-kveld,** *n.* fredagskveld; ogso kvelden fyre fredag.

frjals, *a.* **1.** fri; *falla frjals á jǫrđ*, koma friboren til verdi; *at frjǫlsu*, fritt. **2.** gjæv, gjevmild; jfr. nyn. *frels*, Voss.

frjalsa, frjalsan og fleire ord som byrjar med *frjals-*, er uppførde under *frels-*.

frjalsari, *m.* frelsar. **frjals-gefa, -gjafa,** *f.* frigjeve kvende som enno ikkje hev halde *frelsisǫl*. **-gjafi,** *m.* **1.** frigjeven mann som enno ikkje hev halde *frelsisǫl*. **2.** ein som gjev einkvar fri, herre. **-leikr,** *m.* **1.** fridom. **2.** gjævskap, gjevmilda. **-lendingr,** *m.* skattfri bonde. **-ligr,** *a.* fri, ubunden (*-liga, av.*). **-mannligr,** *a.* som høver ein fri mann.

frjá-myrginn, *m.* fredagsmorgon. **-nátt,** *f.* natt til fredag.

frjár, *a.* = *frjór*, *frær*. Stj. 76_9.

frjó, *n.* (*dat. sing. frjóvi*) **1.** = *fræ*. **2.** grøda, kornavle. **3.** avkjøme. **frjóa** (og *frjóva*). *v.* (*ađ*) gjera grorsam.

frjóast, *v. r.* fræva seg, frøa seg, setja fræ, mogna; gjeva grøda (um jordi); øksla seg, aukast.

frjó-korn, *n.* = *frækorn.* **-laun,** *n. pl.* vederlag for saakorn. **-lauss,** *a.* frælaus. **-leikr,** *m.* grøda. **-ligr,** *a.* fræv, kjømd, som kann setja fræ.

frjór, *a.* (= *frær*) frøy, grorsam; barnkjømd; jfr. nyn. *frjo* (Aasen).

frjósa, *v. st.* frjosa (um vatn, plantor, folk o. a.); ofte upers. *fraus þá* (akk.) *um nætr* ɔ: dei fraus um næterne.

frjó-samr, *a.* grorsam, grøderik. **-semd,** *f.* det aa vera grorsam eller barnkjømd.

fró, *f.* lindring, lette, hjelp. **fróa,** *v.* (*að*) hjelpa.

froða, *f.* froda, skum.

froðamæti? *n.* isstykke.

fróð-geðjaðr, -hugaðr, *a.* vis, vitug. **-leikr,** *m.* kunnskap; vitverdig hending; trolldom. **-leiksást,** *f.* vithug. **-leiksepli,** *n.* eplet paa kunnskapstreet. **-leiksmaðr,** *m.* vellærd, kunnig mann, helst i soga. **-leikstré,** *n.* kunnskaps-treet. **-ligr,** *a.* visleg, vitug (*-liga, av.*).

fróðr, *a.* frod, klok; kunnskapsrik, kunnig i soga; lærerik.

fró-fœrr, *a.* frisk, spræk; jfr. *frór* = *frár.*

frói, *m.* lindring, hjelp (= *fró, f.*)

fróleikr, *frór,* sjaa *fráleikr, frár.*

frón, *n.* land, jord (poet.). **frónband,** *n.* havet (poet.).

froskafjǫldi, *m.* ei mengd med frosk. **froskhleypa,** *v.* (*pt*) lata (hesten) tvispringa, vallhoppa (m. dat. *hesti*). **froskr,** *m.* frosk, lopp.

frost, *n.* frost.

Frosta, *f.* Frosta i Trøndelag. I sms. *Frostu-.*

frosta, *v.* (*að*) frjosa, verta kald (= *frysta*). **frostavetr,** *m.* hard, kald vetter. **frostharðr,** *a.* herd i frost. Edd. M. **frostviðri,** *n.* frost-vêr.

frotta, *v.* (*að*) frutta, setja frott, grina med lyft yverlippa.

frú, *f.* (og *frov,* og *frúva, frúa, frova*) fru, fruva, husfru; kona; fornæm (gift ell. ugift) kvinna; *vár frú* ɔ: Maria møy.

fruktr, *m.* frukt, alda (ogso *fryktr*).

frum-, i sms. fyrst, upphavleg, fyrst fødd; jfr. nyn. *frum-, frums-* i *frumvyrter* (ɔ: fyrste vyrtret) *frums fyl,* fyrste fŷl, *frumsagut* ofl.

frum-burðr, *m.* den fyrst fødde; fyrstefødselsrett. **-ferill,** *m.* ein som gjer si fyrste reis, nymøring. **-fórn,** *f.* offer av nyaaring, av fyrste grøda. **-gagn,** *n.* dei fyrste rettsmidel i eit søksmaal. **-getinn,** *a.* frums-, fyrst fødd. **-getnaðr, -getningr,** *m.* den fyrst fødde. **-gjǫf,** *f.* den fyrste gaava. **-hending,** *f.* fyrste rimstaving i ei verserad. **-hlaup,** *n.* fyrste aatak eller yverfall paa saklaus mann. **-hlaupsmaðr,** *m.* (fyrste) yverfalls-mann. **-kveði,** *m.* (fyrste) upphavsmann. **-kviðr,** *m.* fyrste doms-utsegn (sjaa *kviðr*) i ei sak.

frumsarbrauð, *n.* brød av nyaaringen; jfr. nyn. *frumsekaka* um kaka av raamjølk.

frum-skapaðr, *a.* fyrst skapa. **-smíð,** *f.* fyrste arbeid. **-sǫk,** *f.* fyrste, upphavlege sak. **-tign,** *f.* høgste vyrdnad, fyrerett. **-tigna,** *v.* (*að*) vyrda, æra høgst. **-váttr,** *m.* **1.** upphavlegt vitne. **2.** fyrste blodvitne (martyr). **-vaxinn, -vaxta,** *a.* frumvaksen, nettupp vaksen. **-verr,** *m.* fyrste egtemann eller elskar. **-vǫxtr,** *m.* nyaaring, fyrste grøda.

frygð, *f.* frygd, herlegdom. **frygðarfullr, -samligr,** *a.* frygdefull, yndeleg, herleg.

frýgirni, *f.* lastesykja. **frýja,** *v.* (*ýð*) lasta, neisa, terga ein for eitk. (*e-m e-s*); klaga paa eitk. (*á e-t*); jfr. nyn. *frya, v.* terga, ogso klaga paa seg sjølv. **frýja, frýjan,** *f.* lasting, neising, klaga. **frýjuláust,** *av.* ulasteleg. **frýju-orð, -yrði,** *n.* lastord.

frykta, *v.* lada, ferma (mnt).

fryktr, *m.* frukt, alda (= *fruktr*).

frýnligr, *a.* hyggjeleg, fjelg.

frysa, *v.* (*st*) frøsa (um hestar).

frysta, *v.* (*st*) frjosa, verta kald (eig. gjera kald).

fræ, *n.* (*dat. frævi*) fræ, frækorn; sæde (av dyr), skŷr. **fræa,** *v.* (*að*) sjaa *fræva.*

frægð, *f.* frettnad, spurnad; frægd, æra, namnkunna.

frægðar-efni, *n.* det som ein fær frægd av. Æf. LXXVIII, 110. **-fullr,** *a.* ærerik,

namngjeten. **-fǫr,** *f.* frægde-ferd, ærerik reis. **-lauss,** *a.* ærelaus. **-maðr,** *m.* frægdemann, namngjeten mann. **-mark,** *n.* merke paa frægd. **-samligr,** *a.* rosverdig (*-liga, av.*). **-skot,** *n.* frægde-skot, gripa skot. **-verk,** *n.* frægde-verk, storverk. **-vísdómr,** *m.* vidgjeten visdom.

frægiligr, *a.* velgjeten, framifraa. **frægja,** *v.* (*gð*) gjera fræg, namngjeten. **frægr,** *a.* fræg, namnfræg, vidkjend.

fræ-korn, *n.* frækorn, saakorn. **-mælir,** *m.* ein mæle saakorn.

frænda-afli, *m.* frende-hjelp. **-balkr,** *m.* = *frændbalkr*. **-dauði,** *m.* frende-tap. **-dráp,** frende-draap. **-gengi,** *n.* frende-fylgje. **-gipta,** *f.* lukka som fylgjer ei ætt. **-lát,** *n.* frendetap. **-lið,** *n.* = *frændlið*. **-róg,** *n.* strid millom frendar. **-skǫmm,** *f.* ættarskam. **-styrkr,** *m.* frende-hjelp. **-tjón,** *n.* frendetap.

frænd-balkr, *m.* frende-flokk. **-barn,** *m.* barn som ein er skyld med. **-bót,** *f.* bot som ætti til draapsmannen betala ætti til den drepne, frendebot. **-drepari,** *m.* frendemordar. **-erfð,** *f.* arvgang, arvgangsklassa i logi (millom frendar). **-garðr,** *m.* gard ell. rad av frendar (poet.). **-gǫfugr,** *a.* ættstor, som hev gjæve skyldfolk. **-hagi,** *m.* bygd der ein hev skyldfolket sitt, heimbygd. **-hollr,** *a.* holl, god mot skyldfolk, frendekjær.

frændi, *m.* (*-a*; *frændr*) eig. ven (sjeldan); frende, skylding.

frænd-kona, *f.* frenka. **-lauss,** *a.* frendelaus. **-leif,** *f.* enkja etter frende. **-leifð,** *f.* arv etter frende. **-lið,** *n.* frende-flokk, skyldfolk. **-lingr, -maðr,** *m.* frende, skylding. **-margr,** *a.* rik paa frendar, ættrik. **-mær,** *f.* gjenta som ein er skyld med. **-ríkr,** *a.* = *frændmargr*. **-rœkinn,** *a.* vyrk for skyldfolket sitt, frendegod. **-samligr,** *a.* kjærleg, som millom frendar (*-liga, av.*). **-semd, -semi,** *f.* frendskap, skyldskap; *telja frændsemi,* rekna ut skyldskapen.

frændsemis-lǫgmál, *n.* skyldskaps-rett. **-spell,** *n.* blodskam, eig. skyldskaps-spille. **-tala,** *f.* utrekning av skyldskap.

frænd-skarð, *n.* frendetap. **-stórr,** *a.* ættstor, som hev gjæve frendar. **-sveinn,** *m.* ung frende. **-sveit,** *f.* frende-flokk. **-víg,** *n.* frende-draap.

frær, *a.* grorsam (= *frjór*).

fræs, *f.* fræsing, blaasing.

fræva, *v.* (*að*) gjera grorsam (= *frjóa*); *frævast, v. r.* sjaa *frjóast.* **frævan** (og **frævun**) *f.* øksling, vokster. Rimb. (sjaa Fritzner: *frævón*).

frør, *n.* frost (= *frer*).

frœða, *v.* (*dd*) læra, læra upp. **frœðalaun,** *n.* løn for eit kvæde. Æf. LX, 7 v.l. **frœði,** *n.* og *f.* kunnskap (soge-kunnskap, kristendoms-kunnskap); tilburd, merkeleg hending; kvæde, song; trolldomssong; jfr. nyn. *frødevers,* tankevers, Sæt.

frœði-bók, *f.* lærd bok. **-fýsi,** *f.* vithug. **-maðr,** *m.* lærd, upplyst mann. **-nám, -næmi,** *n.* upplærnad.

frœkiliga, *av.* frøke, modigt; jfr. nyn. *frøkleg,* stor og sterk, Hall. **frœkinn** (ogso *frœkn*) *a.* frøken, modig. **frœkleikr,** *m.* mod.

frœkn-leikr, *m.* mod. **-ligr,** *a.* modig aa sjaa til, djerv (*-liga, av.*).

frœsva, *v.* fjasa? Jfr. nyn. frasa = fjasa, Berg. (Ross).

fuð-flogi, *m.* mann som flyr si festarmøy. **-ryskill** (og *fyðruskill*) *m.* marulk. Cottus scorpio; jfr. nyn. *forrosk* (marulk) Helg. **-ryttumát,** *n.* matt i skakkspel (ved dronningi).

fúgjarn, *a.* som vil lett rotna.

fugl (ogso *fogl*) *m.* fugl.

fugla-drit, *n.* fugledrit. **-fjǫldi,** *m.* fjølde, mengd med fugl. **-kippa,** *f.* fuglekippe, fuglehonk. **-kjǫt,** *n.* fuglekjøt. **-kyn,** *n.* fugleslag. Æf. **-lið,** *n.* fugleflokk.

fuglari, *m.* fuglefangar.

fugla-skeyti, *n.* skotvaapn til fugleveiding. **-sǫngr,** *m.* fuglesong. **-veiðr,** *f.* fugleveiding.

fugl-berg, *n.* fugleberg. **-heill,** *n.* fuglevarsl. **-heillamaðr,** *m.* tydar av fuglevarsl.

fugligr, *a.* fuglevoren, fugle-.

fugl-ofinn (*-vofinn*) *a.* innvoven med fuglebilæte. **-stapi,** *m.* fugleberg; jfr. nyn. *stabbe,* rundvore skjer med bratte sidor, Nordl. **-þúfa,** *f.* tuva med fuglereir. **-veiðr,** *f.* fugleveiding. **-ver,** *n.* fuglever. **-verð,** *n.* fugleverde, fuglepris.

fúi, *m.* ròt, ròtning. **fúinn,** *a.* ròten. **fúki,** *m.* illtev; jfr. nyn. *fuk, m.* eim av mygla høy, Ork.

? **fúl,** *f.* fulord, grove ord. Thom. 531_{30} (skrive *fvll*).

fúlendi, *n.* ròte, ròten ting.

fulga, *f.* **1.** upphelde, kosthald, kostpengar; jfr. nyn. *folga* um kaar, føderaad. **2.** fôring, fôrleiga. **3.** folga, tunt utbreidt lag av eitkvart slag, t. d. høy.

fulgu-fall, *n.* tap paa kosthalds-pengar. **-fé,** *n.* **-fénaðr,** *m.* fôrnaut, fe som er burtsett paa fôr. **-kona,** *f.* kvende, burtsett til upphelde for betaling. **-maðr,** *m.* mann, burtsett til upphelde for betaling. **-máli,** *m.* semja um kosthald eller fôring. **-naut,** *n.* fôrnaut.

full- i sms. tyder fullt, heilt, reint.

full, *n.* fyllt staup eller bikar.

fúll, *a.* ròten, illtevjande (nyn. *ful,* Innh.); avstyggjeleg; ufjelg, urein; skadd (ved gudsdom), skyldig.

fulla, *av.* fulleleg.

full-afla, *a.* fullsterk. **-borða,** *a.* fullferdig; fullboren. **-býli,** *n.* full bjørg, nøgdi av det som trengst i eit hushald. **-djarfliga,** *av.* fulldjervt, heilhuga. **-drengiligr,** *a.* heilt karsleg. **-drukkit,** *perf. partic.* full-drukke, nok drukke. **-dýrr,** *a.* full-dyr.

fúlleitr, *a.* stygg i andlitet.

full-elda, *a.* fullberga med eld. **-endi,** *n.* fullnad, nøgd. **-fengi,** *n.* (og *-fengr, m.*) fullfenge, nøgd. **-fengiligr,** *a.* fullgod. **-fjá, fjáðr,** *a.* rik nok. **-frægr,** *a.* namngjeten allstad. **-frœkn,** *a.* framifraa djerv, ramhuga. Didr. s. 155_5. **-fúss,** *a.* fullhuga. **-fœra,** *v.* (*rð*) prova. **-gamall,** *a.* fullgamall, fullaldra. **-gera,** *v.* (*rð*) fullgjera; fullføra; fullnøgja; prova. **-gerð,** *f.* fullnøgjing. **-gerla, -gerliga** (og *-gerva*) *av.* fulleleg, heilt. **-gerr** (og *-gerðr*) *a.* fullgjord; fullvaksen. **-gildishlutr,** *m.* full lùt. **-gildr,** *a.* med fullt verde, fullgild. **-glaðr,** *a.* retteleg glad. **-góðr,** *a.* fullgod. **-gœddr,** *a.* utreidd (med). Edda. **-heilagr,** *a.* heilag til fulls. **-hugaðr, -hugðr,** *a.* heilhuga, retteleg modig. **-hugi,** *m.* heilhuga kar. **-hyggja,** *v.* (*hugði*) elska med heile sin hug.

fúl-lífi, *n.* **-lifnaðr,** *m.* usedugskap, ulivnad. **-lífr,** *a.* usedug, utoen.

fulliga, *av.* fulleleg, til fullnad.

fúlligr, *a.* styggjeleg, fælsleg.

full-illa, *av.* full-ilt, ille nok. **-kátr,** *a.* retteleg glad og kipen. **-kaupa,** *a.* som kauper nok. **-keyptr,** *a.* dyrkøypt. **-koma,** *v. st.* (? ogso i impf. *-komdi*) fullgjera, fullfylgja. **-koman,** *f.* fullføring. **-kominn,** *a.* fullkomen; fullbuen, fullvaksen. **-komleikr,** *m.* fullkomenskap. **-komliga,** *av.* fullkomleg, til fullnad. **-komna,** *v.* (*að*) fullføra. **-komnaðr,** *m.* fullføring. **-kosta,** *a.* fullgod (um gifta). **-kunnigr,** *a.* fullkunnig, velkjend. **-kvæma,** *v.* (*md*) fullenda. **-kvæmd,** *f.* fullending. **-kvæni,** *a.* godt gift. **-leiksa,** *a.* *hafa fullleiksa,* hava fullt stræv. **-lengi,** *av.* lenge nok. **-liða,** *a.* fullskipa (med folk). **-mikill,** *a.* fullstor. **-mæli,** *n.* fullgild semja, fast avtale.

fullna, *v.* (*að*) fullna, fylla ut; fullenda. **fullnaðareiðr,** *m.* eid som fullnøgjer. **fullnaðr,** *m.* fullnad, fullending; *halda til fullnaðar,* halda fram med ei sak, til aa faa full ærebot; *með fullnaði, til fullnaðar,* heilt upp, til fullnad.

full-nomsi, -numi, -numinn, *a.* full-lærd, fullkunnig. **-nœgja,** *v.* (*gð*) fullnøgja; *-nœgjast, v. r.* vera nok.

fullr, *a.* full; heil; fullgild.

fullr, *f.* hav (poet.).

full-ráða, *a.* fullraadd, fasthuga. **-rétti,** *n.* fulle bøter som kvar mann etter sin *réttr* kann krevja; krenkjing, urett, som ein maa bøta fulle bøter for (jfr. *halfrétti, n.*).

fullréttis-dómr, *m.* dom som gjev ein fulle bøter. **-eiðr,** *m.* = *tylftareiðr, m.* **-orð,** *n.* skam-ord, ærekrenkjing som ein kann krevja fulle bøter for. **-skaði,** *m.* skade som ein kann krevja fulle bøter for. **-verk,** *n.* verk, gjerning som det er fulle bøter for.

full-reyndr, *a.* fullrøynd. **-ríkr,** *a.* fullrik. **-ríkuliga,** *av.* drust, flust. **-roskinn,** *a.* fullvaksen. **-rýninn,** *a.* fullfør til aa tyda runer, runekunnig. **-ræðasamr,** *a.* fulldugleg. **-ræði,** *n.* fullfenge, det som er fullnok. **-rǫskr,** *a.* fullfør. **-sannendi,** *n.* full sanning. **-sannr,** *a.* heilt sann. **-sekta,** *v.* (*að*) faa ein dømd til høgste straff, gjera utlæg. **-skipaðr,** *a.* fullskipa, fullsett. **-skjótt,** *av.*

braasnart. **-skriða,** *a.* som er i full fart. **-snjallr,** *a.* ordhag nok. **-spakr,** *a.* retteleg vis. **-staðinn,** *a.* fullstaden, som hev stade lenge nok. **-sterkr,** *a.* fullsterk. **-stórr,** *a.* fullstor. Edd. M. **-svepta,** *a.* fullsøvd. **-sæla,** *f.* fullsæla, velsigning, rikdom. **-sæll,** *a.* velsigna med, rik paa (*at e-u*). **-sætti,** *n.* fullt forlik. **-sœfðr,** *a.* steindaud. **-sœfti,** *a.* fullsøvd (*fullsøfte,* Snm.). **-tíði, -tíðr,** *a.* fullvaksen. **-ting,** *n.* og *f.* **-tingi,** *n.* hjelp, studnad. **-tingja,** *v.* (*gd*) hjelpa, stydja (*e-m*); fremda, hjelpa fram (*e-t*). **-tingjari,** *m.* hjelpar. **-tingr,** *m.* (*gen. -tingjar*) = *full-ting, n.* **-tingsmaðr** (og *-tingismaðr*) *m.* hjelpar. **-trúi,** *m.* fulltru mann, ven. **-týja,** *v.* (*ýð*) gjeva full hjelp. **-þroskaðr,** *a.* fullstadd, fullvaksen. **-þurr,** *a.* fullturr, turr nok.

fulluliga, *av.* fulleleg, fullkomeleg.

full-vaxinn, -vaxti, *a.* fullvaksen. **-veðja,** *a.* fullgod i pengevegen. **-vegit,** *partic.* stridt til ende. **-vel,** *a.* fullvel, til fulls. **-verksmaðr,** *m.* fulldugleg arbeidar. **-viljaðr,** *a.* fullhuga. **-virði,** *n.* fullt verde. **-víss,** *a.* fullvis. **-vita,** *a.* fullvitug, med full samling.

fúlmennska, *f.* styggeferd, skarveferd.

fúlna, *v.* (*að*) rotna, tevja (ille). **fúlsliga,** *av.* styggleg, fælsleg. **fúlyrði,** *n.* styggesnakk.

fúna, *v.* (*að*) rotna; tynast, setja livet til. **fúnan,** *f.* rotning.

fundera, *v.* (*að*) skipa, grunnleggja.

funding (og *fundning*) *f.* finning; paafund. **fundingardagr,** *m.* finnings-dag.

fundr, *m.* (*-ar*; *-ir*) finning; møte; samkoma (t. d. til strid, fred o. m.); *fara á fund e-s,* fara og finna ein. **fundvíss,** *a.* fundvis, hæv til aa finna.

funi, *m.* **1.** loge, eld. **2.** hest (poet.).

funristir, *m.* guden Tor (poet.).

funtr, *m.* funt, døypefunt.

fura, fúra, *f.* fura (tre). Pinus silvestris.

furða, *v.* (*að*) furda, undrast; boda, varsla (*e-u*).

furða, *f.* varsl, fyreferd; furda, under, bisn; rædsla; *furðu* (*gen. sing.*) vert sett framfor adj. og adv. og tyder daa ovleg; *furðu góðr,* ovleg god.

furðan, *f.* furding, undring. **furðulauss,** *a.* som ikkje er aa furdast paa. **furðuligr,** *a.* furdeleg, underleg (*-liga, av.*).

fúrr, *m.* eld.

furu-kvistr, *m.* furekvist. **-skógr,** *m.* fureskog. **-stǫng,** *f.* furestong.

fúsliga, *av.* fust, gjerne. **fúss,** *a.* **1.** fus, huga paa (med gen. eller *til*). **2.** ettertraadd, etterhuga.

fussa, *v.* (*að*) hava stygge til; *fussa við,* styggjast ved (poet.).

fussum, *interj.* fy.

fustan, *n.* eit slag ty av bomull. **fustanskyrtill,** *m.* kjole av fustan.

fygla, *v.* (*ld*) fanga fugl (*fugla,* Sæt.). **fygli,** *n.* og *f.* **fygling,** *f.* fugleveide, fuglefanging.

fyl, *n.* fȳl. **fyla,** *f.* fylja, ungmerr.

fýla, *f.* illtev; styggdom; dugløysa, arming. Jfr. nyn. *fyla,* skamløysa; skrap.

fyldingr, *m.* eit slag fisk.

fylgð, *f.* fylgd; fylgje; studnad, hjelp.

fylgðar-hald, *n.* fylgd, rett til aa halda væpna fylgje. **-horn,** *n.* drykkjehorn (for vakti i kongshirdi). **-lauss,** *a.* som er utan fylgje. **-lið,** *n.* flokk som fylgjer ein hovding. **-maðr,** *m.* fylgjesmann, serleg hjaa ein hovding. **-mannasveit,** *f.* flokk av fylgjesmenner.

fylgi, *n.* fylgje, studnad; dømting, slutning.

fylgi-kona, *f.* frilla. **-lag,** *n.* frillelivnad.

fylginn, *a.* fylgjesam; som driv paa, ikkje slepper ei sak. **fylgisamr,** *a.* fylgjesam.

fylgis-kona, *f.* kvende i eit fylgje, terna. **-maðr,** *m.* fylgjesmann, mann i eit fylgje. **-mær,** *f.* gjenta i eit fylgje, terna.

fylgja, *v.* (*gð*) fylgja, fylgja etter (*e-m,* sjeldan *e-n*); fylgja, retta seg etter; fylgja med, høyra til (*e-u*); driva paa med (*e-u*); stydja, hjelpa; gaa inn paa (*e-u*); sitja inne med (*e-u* og *e-t*); liva i frillelivnad med (*e-m* og *e-rri*).

Med part. *at*: *fylgja at e-u,* fylgja etter, skuva paa, driva paa med; *fylgja e-u at,* hjelpa, stydja. *fram*: *fylgja fram,* halda uppe.

fylgja, *f.* **1.** fylgje, fylgd; *barns fylgja,* etterløysn. **2.** fylgja, fyreferd, vardyvle. **3.** studnad, hjelp.

fylgjari, *m.* fylgjar.

fylgju-engill, *m.* engel som fylgjer og vernar ein, fylgje-engel. **-kona,** *f.* **1.** fylgja, dis som fylgjer og vernar ein. **2.** frilla. **-lag,** *n.* frillelivnad. **-samr,** *a.* fylgjesam.

fylgsni (og *fylskni, fylsni*) *n.* løyne, gøymestad.

fylhross, *n.* fŷlmerr, fŷltung merr.

fyling, *f.* eit slag fugl. Procellario glacialis.

fylja, *f.* fylja, merrafyl.

fylki, *n.* (*gen. pl. fylkja* og *fylkna*) **1.** flokk (*fylki eru 50*), helst ei herfylking. **2.** fylke, landslut.

fylking, *f.* her som er uppstelt til slag, fylking; her-avdeild som inneheld fleire *sveitir*; legion. **fylkingar-armr,** *m.* arm, veng av ei fylking. **-broddr,** *m.* brodd, framende av ei fylking.

fylkir, *m.* hovding.

fylkis-kirkja, *f.* kyrkja som heile fylket, i Borgartinglag halve fylket og i Eidsivatinglag tridjeparten av fylket, hadde aa halda uppe, fylkeskyrkja. **-konungr,** *m.* konge yver eit fylke. **-maðr,** *m.* mann fraa eit fylke. **-prestr,** *m.* prest ved fylkeskyrkja. **-þing,** *n.* ting for heile fylket, fylkesting.

fylkja, *v.* (*kt*) stella upp herfolket til slag, fylkja.

fylla, *v.* (*ld*) fylla, gjera full eller heil, fylla upp, fylla ut (*fylla e-t e-s* ell. *af e-u,* fylla noko med eitkvart); gjera fullgild; fullgjera (*fylla heit, tal,* gjera etter det som er lova, sagt); *fyllast, v. r.* verta fullgjord, fara fram.

fylli (og *fyllr*) *f.* fylla, fullnad, nøgd, mette; *eta fylli sína,* faa sin mette.

fylliliga, *av.* til fulls, fulleleg; jfr. *úfylliligr, a.*

fylling, *f.* fylling, det aa fylla; fylling, innehald; fullnøgjing, fullending.

fylmerr, *f.* fŷlmerr, fŷltung merr.

fylskni, *n.* **fylsn,** *f.* **fylsni,** *n.* = *fylgsni.*

fýluskapr, *m.* styggeferd, skarveferd

fylvingr, *m.* **1.** eit slag fisk (= *fyldingr*). **2.** *fylvingar, pl.* neter (poet.).

fyndr, *m.* **1.** fund, funnen ting; jfr. nyn. *fynd* (*fønn*) Ryf. **2.** møte (= *fundr*) Didr. 92_8. Sjaa G. Tr. 48.

fyr, *præp.* sjaa *fyrir. fyr-* i sms. = *fyrir-.*

fyrðar, *m. pl.* menner. **fyrðr,** *m.* mann fraa Firdafylke. D. N. II 280_8.

fyrir (ogso *firir, fyri, fir, fyr, for*) *præp.* A. med dat. um ei stillstoda eller rørsla innanfor ein umkverv. **1.** for, framanfor, i vegen for, utanfor; *úti fyrir húsinu*; *lá skip fyrir landi.* **2.** for, i nærvære til eller av; *fyrir dróttni,* for Herren. **3.** fyre, i fyrevegen for. **4.** undan; *fyrir veðrinu,* undan vinden. **5.** for, imot; *verja landit fyrir víkingum.* **6.** for, ute for; *verða fyrir e-m,* verta ute for ein. **7.** for, paa grunn av; *fyrir því,* for di, difor (ogso med akk.) **8.** for, til bate, til vern eller til skade for; *standa fyrir e-m,* vera til forsvar for ein. **9.** for, yver; *ráða fyrir e-u.* **10.** for, um, med umsyn til; *mikill fyrir sér* (mykje for seg) dugande. **11.** for, utan aa ansa (ogso m. akk.). **12.** framfor, meir enn; *fyrir ǫllum ungum mǫnnum* (ogso m. akk). **13.** for — sidan; *fyrir lǫngu,* longo sidan.

B. med akk., helst um ei rørsla burtimot eit maal. **1.** for, framanfor, i vegen for; *leggja sverði fyrir brjóst e-s,* støyta sverdet i brjostet paa ein. **2.** ut for, ut yver, ned etter, fram med; *fór skip fyrir land.* **3.** fram um. **4.** for, fram til, fram aat. **5.** for, paa grunn av; *fyrir þat,* for det, difor (ogso m. dat.). **6.** for, yver; *setja e-n fyrir e-t,* setja ein yver (til aa styra) eitk. **7.** for, til vern for; *færa vǫrn fyrir sǫk,* føra forsvaret for ei sak **8.** for, paa einkvar sine vegner. **9.** for, trass i, utan aa ansa; *fyrir þá sǫk,* for den sak skuld, likevel (ogso m. dat.). **10.** for, ved, paa (naar ein sver); *fyrir trú mína.* **11.** for, til vederlag for, i betaling for, i staden for. **12.** for, til; *eiga konung fyrir bónda,* hava ein konge til egtemann. **13.** framfor, heller enn, meir enn; *fyrir alla hluti,* framfor alle ting (ogso m. dat.). **14.** fyre, i tidi fyre; *fyrir dag.* **15.** av (um det logiske subjekt i passiv; *Adam ok Eva váru svikin fyrir orminn* (av ormen; ormen sveik A. og E.). **16.** saman med *innan, austan, norðan* o.s.fr. med tydning: innanfor, austanfor, nordanfor.

fyrir, *av.* **1.** framme, i vegen for; *er*

fyrir ván komit at, ein kann ikkje vona at (eig. det er kome von i vegen for at). **2.** til stadar. **3.** fyre, i fyrevegen; *fyrir fram,* i fyrevegen.

fyrir-banna, *v.* (*að*) meinka, forbjoda ein eitk. (*e-m e-t*). **-benda,** *v.* (*nd*) varsla, boda. **-bending,** *f.* fyrebod, varsl. **-bera,** *v. st.* lata vera. **-birting,** *f.* boding, fyrelysing. **-bjoða,** *v. st.* forbjoda (*e-m e-t*). **-boða,** *v.* (*að*) boda, segja fyreaat. **-boðan,** *f.* fyrebod, varsl. **-boðning,** *f.* forbod. **-boðsmaðr,** *m.* gjest innboden fyreaat. **-bón,** *f.* vaabøn, forbanning. **-búa,** *v. st.* fyrebu, laga til fyreaat. **-búnaðr, -búningr,** *m.* fyrebunad, tilstelling. **-burðr,** *m.* det som berst fyre ein, varsl, syn. **-bǫlva,** *v.* (*að*) forbanna. **-djarfa,** *v.* (*að*) **1.** vanvyrda. **2.** = *fordjarfa*; *fyrirdjarfast, v. r.* verta modlaus.

fyrir-dráttr, -drífa, -dœma, ofl. sjaa *fordráttr* o.s.fr.

fyrir-dœmari, *m.* fordømar. **-dœmiligr,** *a.* fordømeleg. **-dœmingarstéttr,** *f.* fordømings-stand. **-fara,** *v. st.* tyna, spilla; *fyrirfarast, v. r.* forfarast; koma i avleidsla. **-farandi,** *m.* fyregangar. **-fari,** *m.* fyrefar, fyreferd, varsl. **-feðr,** *m. pl.* forfeder. **-ferð,** *f.* fyreferd, ferd i fyrevegen. **-furða,** *f.* fyreferd, varsl. **-ganga,** *v. st.* **1.** syta for. **2.** forgangast. **3.** meinka, vera til hinder. **-ganga,** *f.* fyregonga, det aa ganga i fyrevegen eller fram fyre. **-gangari,** *m.* fyregangar, formann. **-gangsmaðr,** *m.* fyregangsmann. **-gefa,** *v. st.* gjeva til, forlata. **-gefning,** *f.* ettergjeving; tilgjeving, forlating. **-gefningarár,** *n.* jubelaar hjaa jødarne (eig. ettergjevingsaar). **-gera,** *v.* (*rð*) **1.** spilla, forspilla (*e-u*). **2.** forgjera (med trolldom). **-gleyma,** *v.* (*md*) gløyma (*e-u*); vanvyrda (*e-t*). **-gleyming,** *f.* gløyming; vanvyrdnad. **-heit,** *n.* lovnad. **-heita,** *v. st.* lova. **-heitsjǫrð,** *f.* **-heitsland,** *n.* landet som Herren lova jødefolket. **-hlynning,** *f.* fyreording, innleiding. **-huga,** *v.* (*að*) tenkja ut for ein (*e-m*) eitkvart (*e-t*) som han skal gjera. **-hugsa,** *v.* (*að*) tenkja ut. **-hugsan,** *f.* forset, ætling. **-hyggja,** *f.* **-hygsla,** *f.* umsut, forsyting. **-klæði,** *n.* fyreklæde. **-koma,** *v. st.* øydeleggja (*e-u*); *fyrirkominn,* forkomen, ille stadd. **-kona,** *f.* kona som gjeng fyre, stend yver andre, gjævaste kona. **-konungr,** *m.* konge som stend yver andre kongar. **-kunna,** *v.* (*-kann, -kunna, -kunnat*) **1.** vanda, visa burt. **2.** vera misnøgd med (*e-u*). **3.** harmast paa ein for eitk. (*e-n e-s*). **-kveða,** *v. st.* segja nei til, forbjoda, meinka ein i eitk. (*e-m e-t*). **-lát,** *n.* forlating, tilgjeving. **-láta,** *v. st.* forlata, ganga fraa; gjeva (lata) fraa seg; lata vera; forlata, gjeva til; vægja, vika; forsøma. **-látning,** *f.* burtreis (fraa). **-látr,** *a.* etterlaaten, likesæl. **-látsamr,** *a.* etterlaaten, vægjen. **-leggja,** *v.* (*-lagði*) leggja tilside; leggja ned, vinna paa; *fyrirleggjast, v. r.* gjeva upp, verta modlaus. **-leitast,** *v. r.* (*að*) gifta seg. **-leitinn,** *a.* var, fyretenkt. **-leitni,** *f.* fyretanke. **-liggja,** *v. st.* liggja med; *fyrirliggja sér,* leggja seg burt (um kvende). **-líta,** *v. st.* vanvyrda, ikkje vyrda. **-litligr,** *a.* vanvyrdeleg. **-litning,** *f.* vanvyrdnad. **-ljúga,** *v. st.* ljuga burt, forsverja (med dat.); ljuga paa eink. (med akk.).

fyrir-maðr, *m.* fyremann; formann; hovding; den fremste mann; forfader. **-mannligr,** *a.* hovdingsleg, som hev hovdings svip. **-menni,** *n.* styring. **-merking,** *f.* sjaa *formerking.* **-merkja,** *v.* (*kt*) merkja ut i fyrevegen, vera eit teikn ell. bilæte paa. **-muna,** *v.* (*nd*) ovunda (*e-m e-s*). **-mæla,** *v.* (*lt*) mæla vondt yver (*e-u*); æreskjella; forbanna. **-mœta,** *v.* (*tt*) verta ute for (*e-u*).

fyrir-nefndr, *a.* fyrrnemnd. **-nema,** *v. st.* taka fraa ein eitk.; *fyrirnemast, v. r.* draga seg undan eitk. (*e-t*). **-ráðsmaðr,** *m.* styringsmann. **-rás,** *f.* fyregang. **-rásari, -rennari,** *m.* fyregangar, fyrelaupar. **-rúm,** *n.* romet tett framfor lyftingen (paa skip); midrom (paa baat). **-rúmsmaðr,** *m.* mann i *fyrirrúmi.* **-rœgja,** *v.* (*gð*) skada ved røgjing eller baktale.

fyrir-sát, *f.* **-sátr,** *n.* det aa sitja paa lur, ettersæta. **-segja,** *v.* (*-sagði*) segja fyreaat, spaa. **-segjari,** *m.* spaamann. **-setning,** *f.* præposition, styreord. **-sjár,** *a.* forsjaaleg, fyretenkt. **-sjón,** *f.* syn, bisn, aabine. **-skaut,** *n.* fang, framstykke (paa kyrtel). **-skipa,** *v.* (*að*) skipa fyreaat. **-skipan,** *f.* fyreskipnad. **-skjóta,** *v. st.* spilla, forspilla. **-skyrta,** *f.* fyreklæde. **-smá,** *v.* (*áð*) for-

smaa, vanvyrda. **-smáning,** *f.* vanvyrdnad. **-spá,** *v.* (*áð*) spaa.

fyrir-staða, *f.* hjelp, forsvar. **-standa,** *v. st.* = *forstanda.*

fyrir-stela, *v. st.* forspilla ved stuld. **-sverja,** *v. st.* forsverja, avsverja. **-sýn,** *f.* evna til aa sjaa fyreaat, fyrevit. **-sýndr,** *a.* fyresynt. **-sǫgn,** *f.* = *forsǫgn.* **-sǫngskápa,** *f.* kaapa som vart bruka, medan præludiet vart sunge?

fyrir-taka, *v. st.* forgripa seg, forspilla ved sjølvtekt; bjoda av, neitta; forbjoda. **-tala,** *f.* fyretola, tilteljing. **-tapa,** *v.* (*að*) forspilla, spilla. **-tjald,** *n.* fyreheng. **-týna,** *v.* (*nd*) fortyna, forkoma. **-þykkja,** *v.* (*-þótti*) mistekkjast. **-varp,** *n.* uppkast, demning. **-vega,** *v. st.* forspilla ved draap (*e-u*). **-verða,** *v. st.* **1.** gjera til inkjes; *fyrirverða sik,* verta til inkjes. **2.** verta til inkjes, forgangast. **-verðast,** *v. r.* ganga for det, verta til inkjes. **-vinna,** *v. st.*; *f. eið,* forspilla sin rett til aa gjera eid paa rett maate. **-vinnast,** *v. r. láta fyrirvinnast,* gjeva seg, gjeva upp. **-virðast,** *v. r.* (*rð*) vanvyrdast, vandast. **-vissumark,** *n.* merke som varslar eitk. **-vist,** *f.* fyrestoda, tilsyn. **-vitand,** *f.* fyrevitskap. **-yrkjandi,** *m.* arbeidar i annan manns stad. **-ætla,** *v.* (*að*) ætla seg til, fastsetja fyreaat. **-ætlan,** *f.* ætling, avgjerd.

fyriskógr, *m.* fureskog.

fyr-kveða, -líta, ofl. sjaa *fyrir-.*

fyrnast, *v. r.* (*nd*) **1.** fornast, verta gamall eller uteld, verta foraldra. **2.** gløymast; *e-m fyrnist e-t,* ein gløymer eitk. **fyrnd,** *f.* **1.** alderdom, elda; gamall tid; *í fyrndinni,* i gamle dagar; jfr. nyn. *fraa fyndeheimen,* fraa aralds tid, Sæt. **2.** gamaldags-vis. **3.** avelda, forfall (ved alder).

fyrndarvegr, *m.* gamall veg, veg fraa gamall tid. **fyrning,** *f.* avelda, det aa verta gamall.

fyrnska, *f.* **1.** alderdom, elda; gamall tid; *at fyrnsku,* fraa gamall tid. **2.** heidenskap, trolldom. **3.** forfall paa grunn av alder, foraldring (præskription). **fyrnskligr,** *a.* avelda, gamall og skral. **fyrnskuháttr,** *m.* gamaldags vis.

fyrnuvitni, *n.* vitnesburd um tilstand i gamall tid.

fyrr, *av. komp.* (*sup. fyrst*) fyrr; heller; i *sup.* fyrst; i fyrstningi; *fyrst í stað,* straks; *sem fyrst,* so snart som raad er.

fyrra, *f.* fortid.

fyrradags, *av. á fyrradags,* i fyrredags, dagen fyre igaar.

fyrri, *a. komp.* (*sup. fyrstr*) fyrre, fremre; i *sup.* fyrst, fremst; *í fyrra lagi,* i tidlegaste laget; *jólin fyrri en nú váru,* fyrre joli, den joli som var fyre den siste; *hinir fyrri menn,* folk i gamle dagar.

fyrri, *av.* fyrr; heller; *fyrri en* = *fyrr en,* fyrr enn.

fyrrmeirr, *av. komp.* fyrr, fordom.

fyrrum, *av.* fyrr, fordom.

fyrsa, *v.* (*st*) fyssa, fossa.

fyrst, *av.* sjaa *fyrr.* **fyrstr,** *a.* sjaa *fyrri.*

fyrst, fyrsta, *f.* fyrstning; *í fyrstunni* eller *í fyrstinni,* i fyrstningi, fyrstundes.

fyrva, *v.* (*vð*) *upers. fyrvir,* det fjørar, sjøen fell.

fýsa, *v.* (*st*) gjera fus, støra ein til eitk.; *mik fýsir,* eg fyser, eg hev hug; *fýsast, v. r.* hava hug til eitk. (*e-s, e-t*). **fýsari,** *m.* tilstørar, uppeggjar. **fýsi,** *f.* fysa, fysna, hug. **fýsiligr,** *a.* fyseleg, fysen, hyggjeleg (*-liga, av.* inderleg gjerne). **fýsing,** *f.* tilstøring, tilteljing. **fýsn, fýst,** *f.* fysna, hug.

fæð, *f.* **1.** nauvleik, at det er lite av eitk. **2.** graae, ublidskap; *gera, kasta fæð á e-n,* vera uvensleg aat ein; *fæð er með þeim,* det er graatt med deim.

fægiligr, *a.* væn, tekk; jfr. nyn. *fægjeleg,* pynteleg, Tel. **fægja,** *v.* (*gð*) gjera rein; gjera blank, blenkja; jfr. nyn, *fægja seg,* pynta seg, Li.

fækka, *v.* (*að*) gjera mindre eller færre, minka paa; *fækkast með þeim,* det vert graatt (uvenslegt) med deim.

fæla, *v.* (*ld*) gjera fælen, skræma; *fælast, v. r.* fælast, fæla. **fæling,** *f.* skræming. **fælinn,** *a.* fælen, rædd.

fær, *n.* sau; jfr. nyn. *faar,* lite ting (t. d. lamb).

færa, *v.* (*rð*) gjera mein, skada.

færeyingr, *m.* færøying. **Færeyjar,** *f. pl.* Færøyarne. **færeyskr,** *a.* færøysk, Færøy-.

fær-sauðarlamb, *n.* lamb. **-sauðr,** *m.* sau.

fæta, *v.* (*tt*) *fæta um e-n,* faast med ein, hava eitk. med ein aa gjera.

fætka, *v.* (*að*) **fætta,** *v.* (*tt*) = *fækka.*

fœða, *v.* (*dd*) **1.** føda upp, gjeva upphelde. **2.** føda til verdi. *fœðast, v. r.* (*dd*) **1.** næra seg, liva. **2.** koma til verdi, verta fødd. **fœða,** *f.* **fœði,** *n.* føda, upphelde. **fœðing,** *f.* føding, fødsl.

fœðingar-dagr, *m.* fødedag. **-staðr,** *m.* fødestad. **-tíð,** *f.* **-tími,** *m.* fødetid.

fœðingi, fœðingr, *m.* ein som er innfødd, innføding. **fœðir,** *m.* ei som føder, môr (Edda).

fœðu-fang, *n.* mat (eig. matfang). **-tekja,** *f.* eting, njoting.

fœgiligr, *a.* hugnadleg (= *fægiligr*).

fœla, *v.* (*ld* og *lt*) narra, daara; spotta, hæda.

fœra, *v.* (*rð*) **1.** faa til aa fara, føra, flytja. **2.** føra, bera fram (t. d. ærend). **3.** brigda, brøyta, gjera um. **4.** umsetja fraa eit maal (*ór latínu*) til eit anna (*í norrœnu*).

Med part. *á*: *fœra fé á vetr,* setja paa fe til vetterfôring; *fœra á e-n,* finna aat ein; *fœra lǫg á e-u,* brigda logi um eitk. *at*: *fœrast e-t at,* halda paa med eitk. *fram*: *fœra fram,* føra fram; fullføra; setja ut; gjeva upphelde. *niðr*: *fœra niðr,* saa. *til*: *fœra e-t til e-s,* gjera eitk. til eitk. *undan*: *fœrast undan é-u,* reinska seg, gjera seg fri.

fœravandr, *a.* = *fœrivandr.*

fœrð, *f.* førd, føre (paa veg).

fœri, *n.* **1.** tilføre, høve, aatgjenge; *vera í litlum fœrum til e-s,* vera lite før til eitk.; *ætla ek þat mitt fœri,* det trur eg meg før til. **2.** føre, tarvende, ambod (t. d. vaapn, fiskesnøre).

fœrileysi, *n.* vanraad, skort paa midel.

fœriligr, *a.* førleg, lagleg; førleg, frisk, Laxd. 63.

fœring, *f.* føring, fording; umsetjing.

fœrisstaðr, *m.* tilføre, høve.

fœri-vandr, *a.* vand um tilføre, nøgjen med aa velja tid og stad til ei gjerning. **-veðr,** *n.* godt ferdavêr.

fœrleikr, *m.* førleik, styrke; far, føre.

fœrr, *a.* før til aa fara; før, dugeleg til (*til e-s*); farande, framkjøm.

fœrsla, *f.* førsla, fording.

fœttr, *a.* føtt; *vel fœttr,* godt føtt, med gode føter.

fœzla, *f.* føda, upphelde. **fæzlu-fang,** *n.* matfang, næring. **-gǫgn,** *n. pl.* matfang, fødslefar. **-hús,** *n.* hus der ein fær aandeleg føda, kyrkja. Kgs. 171_9. **-land** (skrive *fœdloland,* N.G.L. III 158_{20}) *n.* fødeland. **-lauss,** *a.* matlaus. **-leysi,** *n.* matløysa.

fǫður-arfr, *m.* fârsarv. **-bani,** *m.* fârs banemann. **-betrungr,** *m.* ein som er betre enn fâr sin. **-bróðir,** *m.* fârbrôr. **-bróðurbaugr,** *m.* mannebot som fell til fârbrôr. **-bróðursonr,** *m.* fârbrôrs son. **-bœtr,** *f. pl.* bøter for ein fâr som er drepen. **-dauði,** *m.* ein fârs daude. **-dráp,** *n.* fader-draap. **-erfð,** *f.* fârs-arv. **-faðir,** *m.* fârfâr. **-flet,** *n.* fârs hus. **-frændi,** *m.* frænde paa fârsida. **-fǫðurbaugr,** *m.* mannebot til fârfâr. **-garðr,** *m.* fârsgard. **-gjǫld,** *n. pl.* bøter for ein fâr som er drepen. **-hefndir,** *f. pl.* hemn for ein fâr som er drepen. **-hús,** *n.* fârs hus. **-kyn,** *n* fârs-ætt. **-land,** *n.* fârs-land, fedreland. **-lauss,** *a.* fâr-laus. **-leggr,** *m.* fârsætt. **-leif, -leifð,** *f.* fârs-arv. **-ligr,** *a.* fader-leg, fader-. **-móðir,** *f.* fârmôr. **-systir,** *f.* fârsyster, faster. **-tún,** *n.* fârs-gard. **-verringr,** *m.* ein som er verre enn fâr sin. **-ætt,** *f.* fârs-ætt.

fǫkta, *v.* (*að*) fly.

fǫl, *f.* folga, tunt lag med snø.

fǫl-leitr, *a.* bleikleitt. **-litaðr,** *a.* bleiklita.

fǫlna, *v.* (*að*) folna, bleikna; forfalla. **fǫlnan,** *f.* folning, visning; mink. **fǫlr,** *a.* bleik. **fǫlskaðr,** *a.* lagd med falske, oskelagd. **fǫlski,** *m.* falske, lett oska etter eitk. som er brent. **fǫlvan,** *f.* folning, falming.

fǫnn, *f.* (*gen. fannar*) fonn; snø.

fǫr, *f.* (*farar*; *pl. farir* og *farar*) **1.** fôr, ferd, rørsla. **2.** flakking; tiggargang. **3.** flytjing. **4.** ferdalag, fylgje. **5.** i *pl.* aatferd. **6.** aatak, aatsøknad. **7.** nedgang, nedfall. **8.** lagnad. **fǫrla,** *v.* (*að*) orka, vinna; *fǫrlast,* forfarast, ganga til atters; jfr. nyn. *farlast,* ganga for det, døy, Shl. **fǫrnuðr,** *m.* eig. farnad, fording; *á sinn fǫrnuð,* i sitt vald.

fǫru-kona, *f.* farfyrkja, rekekjerring.

fǫrull, *a.* vidforoll, flakkfus.

fǫru-maðr, *m.* farre, rekefant. **-mannligr,** *a.* som ser ut som ein rekefant, farrevoren. **-nauti, -nautr,** *m.* lagsmann, felage paa ei ferd. **-neyta,** *v.* (*tt*) fylgja (*e-n*). **-neyti,** *n.* farnøyte, ferdalag, fylgje. **-piltr,** *m.* fantegut.

fǫstu-afbrigð, *n.* avbrigde eller brot paa fasta. **-afbrot,** *n.* avbrot eller brot paa fasta. **-bindandi,** *f.* avhald ved fasta. **-brot,** *n.* brot paa fasta, faste-brot. **-dagahald,** *n.* fastedags-hald. **-dagr,** *m.* **1.** fastedag. **2.** fredag. **-dœgr,** *n.* fastedag. **-gangr, -ígangr, -inngangr,** *m.* inngang til fastetidi. **-klæði,** *n. pl.* klæde til bruk i fastetidi. **-kveld,** *n.* fredagskveld. **-matr,** *m.* mat som ein et i fastetidi, faste-mat. **-morginn,** *m.* fredagsmorgon. **-nótt,** *f.* natti fyre ein fastedag, torsdagsnatt. **-tíð,** *f.* **-tími,** *m.* fastetid.

fǫsull, *m.* elde, avkjøme; *fǫsull gljúfra,* drake (poet.).

fǫxóttr, *a.* faksut, med faks.

G.

gá, *v.* (*áð*) gaa, leggja merke til, ansa (*e-s*); *gá sín,* sjaa seg fyre; *gá til e-s.*

gá, *v. st.* = *ganga*; *gást á* ɔ: gaa mot kvarandre. Ark. X, 394.

gabb, *n.* gjøn, spott, moro. **gabba,** *v.* *að*) gjøna, gjera narr av.

gadd, *n.* = *gaddr* II, gald.

gadda, *v.* (*að*) stikka, stinga igjenom (ogso yverf.).

gaddakylfa, *f.* klubba med piggar paa.

gaddan, *n.* eit slag hovudbunad (for kvende).

gaddhjalt, *n.* sverd-hjalt som endar i tvo piggar.

gaddr, *m.* I. gadd, pigg, odd; *var mjǫk í gadda slegit, at* ɔ: det var mesta fastslege, at.

gaddr, *m.* II. gadd, gald, stad der snøen er nedtrødd.

gáði, *m.* spottar, spear.

gáfa, *f.* gaava.

gafi, *m.* griff, eit slag fabeldyr (lat. gavia).

gafl, *m.* gavl, tvervegg, tversida; ende.

gaflak (og *gaflok*) *n.* eit slag lett kastespjot.

gafl-hlað, *n.* tvervegg. **-stokkr,** *m.* stokk i tverveggen. **-veggr,** *m.* tvervegg (= *gaflhlað*).

gaga, *v.* (*að*) hæda, gjera narr av.

gagarr, *m.* hund.

gaghals, *a.* gaghalsa, med attbøygd hals.

gagl, *n.* **1.** liti gaas. **2.** gagl (*f.*) graagaas. Plac. 28 (Lex. poet.). **3.** fugl (poet.).

gagl-bjartr, *a.* bjart, ljos som eit *gagl.* **-viðr,** *m.* fugle-skog (Edda; jfr. nyn. *gaglemyr*).

gagn, *n.* **1.** gagn, nytte. **2.** hjelp, gode, tilfang. **3.** siger (i strid). **4.** (helst i *pl.*) gogn, tarvende (husbunad, reisety o. m.). **5.** (*pl.*) rettsmidel, rettsprov og alt som er til hjelp for ein i ei rettssak; *halda gǫgnum* ɔ: halda rettsprov attende.

gagna, *v.* (*að*) gagna, nytta (*e-m*); *gagnast, v. r.* vera til gagn.

gagnahald, *n.* det aa halda attende prov i ei sak. **gagn-auðigr,** *a.* lunneleg, rik paa tilfang. **-dagaþing,** *n.* sjaa *gangdagaþing.* **-dagr,** *m.* sjaa *gangdagr.* **-dyrt,** *a. n.* med dører (opningar) midt imot kvarandre, med hol tvert igjenom. **-fasta,** *f.* friviljug eller serskilt paabodi fasta, helst i tidi fyre dei store høgtider. **-fleygr,** *a.* gjenomfljugande, gjenomfarande. **-fœriligr,** *a.* **1.** som kann fara igjenom. **2.** som ein kann fara gjenom, gjenomfarande; ogso *-fœrr, a.* **-fǫr,** *f.* motferd, møting. **-gerð,** *f.* motgjerd. **-gert** (og *-gjǫrt*) *a. n.*; *á gagngjǫrt,* beint imot. **-gjald,** *n.* ei motgaava som brudgomen gjev bruri til vederlag for heimanfylgja. **-hollr,** *a.* gjenom holl, heilt tru. **-hræddr,** *a.* gjenom rædd, livande rædd.

-kvǫð, *f.* tilstemning av *búar* som i rettargang vert bruka mot motparten si *kvǫð*, motstemning. **-lauss,** *a.* gagnlaus. **-leið,** *f.* **-leiði,** *n.* gjegnveg, beinleid. **-mælandi,** *m.* motmælar, motsegjar. **-mæli,** *n.* motmæle. **-nefna,** *f.* det at tvo partar vel seg kvar sin skilsmann til aa avgjera ei sak. **-orðr,** *a.* ordkvass; jfr. nyn. *gjegnordig.* **-samligr,** *a.* gagnleg, munsam. **-samr,** *a.* hjelpsam, velgjerdsam, gjæv. **-semd,** *f.* gagn; velgjerd. **-sénn,** *a.* gjenomsynleg. **-skeytiligr,** *a.* som ein kann skjota igjenom. **-skorinn,** *a.* gjenomskoren.

gagnsmaðr, *m.* gagns menneskje, hjelpsamt menneskje.

gagn-smeygiligr, *a.* som ein kann smjuga gjenom. **-smoginn,** *a.* gjenomsmogen.

gagnsmunir, *m. pl.* gagnsting; hjelp.

gagn-staða, *f.* motstoda, motstand. **-staðarflokkr,** *m.* fiendflokk, motmanns-flokk. **-staðleikr,** *m.* motsetning. **-staðligr,** *a.* som stend imot (*e-m*), motsett; ogso *-stæðligr, a.* **-staðr,** *m.* motgang-stad (Stj. 163). **-stigr,** *m.* gjegnstig, beinstig. **-stǫðuflokkr,** *m.* fiendflokk, motmannsflokk. **-stǫðumaðr,** *m.* motmann, fiende. **-sær,** *a.* gjenomsynleg. **-sǫk,** *f.* mot-søksmaal, mot-sak. **-tak,** *n.* motreim til aa festa kvidgjordi paa sâl; *pl. -tǫk,* um baae reimarne, gyrdsla, sâlgjord. **-vart,** *av.* midt imot, beint utfyre; ogso *gagnvert.* **-vegr,** *m.* gjegnveg, beinveg. **-verðuligr,** *a.* motgangsam; jfr. nyn. *gagnvali troll,* um ein som er arg og atall, Helg.

gagvígr, *a.* uvægjen i strid, strid.

gal, *n.* galing, hyling.

gala, *v. st.* **1.** gala, skrika, yla. **2.** syngja (helst trollord eller galder); ogso *gala e-m e-t,* med ord trolla, galdra eitk. paa ein. **3.** = *gœla,* Sol. 26.

gálasamligr, *a.* kaat, vill; jfr. nyn. *gaale, m.* jaalut og framfust menne.

gálaskapr, *m.* kjæta, villskap.

gálausligr, *a.* gaalaus, vyrdlaus, uvarleg (*-liga, av.*).

gálauss, *a.* gaalaus, uvar.

gald, *n.* **galdr,** *m.* I. gald, stad der snøen er nedtrødd.

galdr, *m.* II. (*gen. galdrs*) **1.** galing. **2.** song, helst trolldomssong, galdresong; galder, trollskap; *galdrsfaðir* = Odin.

galdra-bók, *f.* trolldomsbok. **-fjǫlkyngi,** *f.* galdre-trollskap, galdring. **-fullr,** *a.* full av galder. **-hríð,** *f.* galdre-rid, trolldoms-rid. **-karl,** *m.* ein som kann galdra, trollkall. **-kerling,** *f.* **-kind,** *f.* **-kona,** *f.* galdre-kjerring, trollkjerring. **-laust,** *av.* utan galder. **-ligr,** *a.* galdre-, trolldoms-. **-list,** *f.* galdrekunst. **-maðr,** *m.* ein som kann galdra, trollmann. **-meistari,** *m.* galdremeister. **-raumr,** *m.* trollmann. **-samligr,** *a.* galdre-, troll-. **-skjóða,** *f.* galdre-kjerring, trollkjerring. **-smiðja,** *f.* galdregreida, trolldomsgreida. **-smiðr,** *m.* trollmann.

galdrligr, *a.* trolldomsleg, galdre-.

galeið, *f.* (*nom. pl. -ir* og *-r*) galei, eit slag herskip.

galeiðaherr, *m.* galei-her.

gáleysi, *n.* gaaløysa, vyrdløysa, uvarsemd.

galgatré, *n.* tre som vert bruka til galge.

galgi, *m.* galge (i den eldste tid eit nedbøygd tre ell. stong som dei vippa upp brotsmannen i); ogso um krossen.

galg-nár, *m.* ein som fær dauden i galgen, galge-naae. **-tré,** *n.* (og *-viðr, m.*) tre som vert bruka til galge. **-vegr,** *m.* faarleg veg, eig. galgevegen (Edda).

gáligr, *a.* gaaig, merksam.

galinn, *a.* **1.** forgjord, trylt. **2.** galen, ustyrleg, vill.

Galiza, *f.* Galicia i nordvest-Spania.

gall, *n.* gall; ogso bruka um beisk drykk.

gallalauss, *a.* lytelaus, lytefri.

gall-beiskr, *a.* beisk som gall. **-blandinn,** *a.* gall-blanda. **-harðr,** *a.* steinhard.

galli, *m.* lyte, vangjerd; jfr. nyn.: „d'er galle i alle."

gallr, *a.* = *gjallr*; jfr. nyn. *gall* i *gallskrika* o. fl.

gall-súra, *f.* syra (ædik) blanda med gall.

gallsúrr, *a.* gall-sur, beisk som gall.

galti, galtr, *m.* galt, galte, rone.

galverskr, *a.* galilæisk.

gamall, *a.* gamall; *á gamals aldri,* i sin

gamle alder. **gamalligr,** *a.* gamalsleg, gamalvoren.

gamal-mannsrœða, *f.* gamalmannsrøda. **-menni,** *n.* gamalmenne, gamalfolk. **-órar,** *f. pl.* gamalmanns-ørska, vodror. **-œra** og **-œrr,** *a.* ør ell. vadren av alderdom.

gaman, *n.* gaman, moro, skjemt; hugnad; elskhug; samlega; *henda gaman at e-u,* hava moro av.

gaman-bragð, *n.* trøyskap, moro. **-kviðlingr,** *m.* liti gamanvisa. **-leikr,** *m.* gamanleik, moroleik. **-mál,** *n.* gamanrøda, skjemtord. **-rúnar,** *f. pl.* gamanrøda, morosam samtale. **-rœða,** *f.* morosam samrøda. **-samligr, -samr,** *a.* gamansam, morosam.

gamans-ferð, *f.* gamanferd; elskhugsferd, Edd. M. **-frásǫgn,** *f.* gamansegn. **-fundr,** *m.* gaman-møte. **-maðr,** *m.* morosam mann, løgjen kar.

gaman-vísa, *f.* gamanvisa. **-yrði,** *n. pl.* gamanord, morosam tale.

gamban-reiði, *f.* stor vreide. **-sumbl,** *n.* stort gjestebod. **-teinn,** *m.* troll-tein, trollstav.

gambr, *m.* (*gen. -rs*) eit slag stor fugl, grip eller struss; jfr. nyn. *gamber* og *„fuglen dam“* i segner, og mn. *gambrskló* og nyn. *gamberhorn.*

gambra, *v.* (*að*) høgmoda seg, briska seg.

gamlaðr, *a.* som hev gamlast, aldra.

gamli, *m.* gamling (Edda).

gammadyrr, *f. pl.* dør paa ein gamme.

gammi, *m.* I. gamme, finnhytta (av jord).

gammi, *m.* II. tonerekkja i musiken (fransk *gamme*).

gammr, *m.* grip (ein fugl, = *gambr*?); ogso skipsnamn **gamms-egg,** *n.* egg av grip. **-kló,** *f.* grip-klo.

gamna, *v.* (*að*) gama, moroa.

gan, *n.* gap, skrik, leven; jfr. nyn. *gan,* gap, svelg. **gana,** *v.* (*nd*) **1.** opna seg, gina. **2.** glefsa, glupa etter. **3.** gana, gapa, glana.

gandr, *m.* **1.** kjepp som trollkjerringar bruka til trollskap (jfr. nyn. *gand,* pinne). **2.** gand, trollskap. **gand-reið,** *f.* riding paa trollkjepp, gandferd. **-rekr,** *m.* paatrolla storm (poet.); jfr. nyn. *gandaflaga.* **-vík,** *f.* Kvitehavet (*Trollebotn,* N. Folkev.).

ganga, *v. st.* A. **1.** ganga; *ganga túna,* ganga til garden (Edda); *ganga e-m til handa* (*á hǫnd*), ganga ein til handa; *ganga e-n á bak,* trengja, driva ein att aa bak; *þótti konungi at vísu ganga,* det syntest verta utvilsamt for kongen; *ganga hræddr,* vera rædd (jfr. nyn. ganga *frikar*); *gangandi fe* = *kvikt fé.* **2.** vera paa ferd; *gestr gangandi.* **3.** bera, føra fram (rettsmidel, vitne); *láta ganga e-t,* segja fram, ogso: driva paa med. **4.** ganga, hava framgang, lukkast; *ganga e-m e-n veg.* **5.** ganga, gjelda, vera i bruk. **6.** veksa, gro til med (*e-u*); jfr. nyn. *attergjengen.* **7.** lata, missa (*e-u*); *ganga blóði,* hava blodgang; *afli genginn,* magtstolen, utan magt. **8.** m. inf. ganga aa, gjeva seg til med aa. **9.** *gengr e-u,* det gjeng, held ved, varer (= *e-t gengr*).

Med part *á*: *ganga á* **1.** ganga innpaa; aaganga; taka paa. **2.** ganga attpaa. **3.** rina paa, bita paa. **4.** m. inf. ganga iveg med, gjeva seg til aa. *af*: *ganga af* **1.** ganga av; ganga burt fraa ell. ut ifraa. **2.** lata av, slutta (jfr. nyn. *gaa av,* um kyr). **3.** ganga av, falla av, verta atter; verta etter (som vinning) av (jfr. nyn. *avgang*). **4.** verta fortald ell. sagd um; *saga gengr af e-m.* **5.** *ganga af sér,* verta fraa seg, rasa; *e-t gengr svá mjǫk af sér at* ɔ: det ber so reint av med eitk. at (jfr. nyn. *ganga av seg* ɔ: enda). *aptr*: *ganga aptr,* ganga atter, venda attende; ganga umatt (um kaup). *at*: *ganga at* **1.** ganga aat, ganga (laus) paa (*e-m*); *gengr at barni* ɔ: det lid aat med barnet (vil snart døy). **2.** ganga iveg med, gjeva seg til med (*e-u*). **3.** taka ved (ein eigedom). **4.** ganga inn paa (eit tilbod). **5.** ganga til, passa (um lykel). *eptir*: *ganga eptir,* ganga, fara etter, fylgja; verta sannrøynd; taka seg av. *fram*: *ganga fram* **1.** ganga fram, hava framgang; veksa; verta fullførd. **2.** døy. *fyrir: ganga fyrir* **1.** ganga fyre (*e-m*); ganga fram for (*e-n*); hindra. **2.** standa fyre, ganga i fyreenden ell. brodden for (*e-u*). **3.** gjeva, bøygja seg for (*e-u*). **4.** ganga, gjelda for, verta til (*e-t*). **5.** ganga til grunns (jfr. nyn. *gaa for det*). *í gegn*: *ganga í gegn* **1.** ganga, standa imot (*e-m*). **2.** ganga ved, standa til (*e-u*). *hjá*: *ganga hjá,* ganga

framum. *í*: *ganga í*, ganga i; koma upp; taka ved. *með*: *ganga með* **1.** ganga med, fylgja; liva med. **2.** ganga ved, standa til. **3.** taka seg av (*e-u*); *ganga með húsum* (ɔ: *meðal húsa*). (*á*) *milli*: *ganga milli*, ganga imillom nokre (*e-rra*, til aa semja eller eggja deim upp). (*í*) *móti*: *ganga móti* **1.** ganga imot; setja seg imot. **2.** ganga ved, standa til. *saman*: *ganga saman*, ganga isaman, gjeva seg i lag (i egteskap); koma i stand. *til*: *ganga til*, ganga til; taka ved; vera orsak til; *ganga e-m til*, faa ein til; *ganga til lands*, leggja under seg landet. *um*: *ganga um* **1.** ganga um, venda seg. **2.** taka seg av, syta for. **3.** vanagta, brjota (ogso *ganga umfram*); *ganga um með e-m*, umgangast med eink.; *þat er gengr um guma*, det som hender millom folk. *undan*: *ganga undan*, ganga, koma undan; draga seg undan, dragast undan, koma burt. *undir*: *ganga undir* **1.** ganga under, gjeva seg under (*e-n*). **2.** ganga inn paa, finna seg i (*e-t*). **3.** ganga ved (*e-t*). *upp*: *ganga upp* **1.** ganga upp, losna; stiga upp, veksa; ganga av stad. **2.** trjota, øydast; ganga upp, brenna. *út*: *ganga út*, ganga ut; ganga ut or eiga aat ein; upers. *gengr út*, det endar. *við*: *ganga við* **1.** ganga med (*e-t*). **2.** ganga ved, standa til (*e-u*, *e-t*). **3.** gjeva seg under, finna seg i (*e-u*). **4.** ganga til, henda. **5.** fremdast. Upers. *gengr við e-t*, det gjeng nær di, er nære ved det. *yfir*: *ganga yfir* (*e-t*). **1.** ganga, vinna yver; raada yver; renna yver. **2.** koma yver, raama. **3.** ganga utanum, setja til side.

B. *gangast*, *v. r.* **1.** ganga, lukkast; *e-m gengst vel*, *illa*; *láta e-t gangast*, finna seg i eitk. **2.** spillast, verta unyttig; *ills gengst þér aldri*, ulukka vil aldri sleppadeg. **3.** koma av lage, vendast, brigdast; *e-m gengst hugr við e-t*, han skifter hug, brigdest i hugen. Med part. *gangast á*, ganga attpaa, brjota. *gangast at*, ganga imot, taka paa kvarandre. *gangast við*, ganga fram, faa framgang, verta fullførd; ganga for seg.

ganga, *f.* **1.** gonga, gang; *vera í gǫngu*, vera til fots; *taka á sik gǫngu*, taka til aa ganga; *vera í gǫngu með e-m*, vera i fylgje (ell. i samraad) med ein. **2.** gang, laup.

gangandi, *m.* gangande mann, ferdamann.

gangari, *m.* **1.** gangar, hest. **2.** eit slag riding. **3.** gangklæde.

gangdaga-dagr, *m.* = *gangdagr*. **-helgr,** *f.* dei tri *gangdagar* nett fyre heilagtorsdag. **-þing,** *n.* ting som vert halde i *gangðagavika*. **-vika,** *f.* den vika som gangdagarne og heilagtorsdagen fell i.

gangdagr (ogso skrive *gagndagr*) *m.* gangdag (kyrkjeleg processionsdag) **1.** 25de april, ogso kalla *gangdagr hinn eini*, *fyrri* ell. *litli*. **2.** maandag, tysdag og onsdag fyre heilagtorsdag, ogso kalla *gangdagar hinir síðari*.

gang-dyrr, *a.* sjaa *gagndyrt*. **-fagr,** *a.* som hev fagert ganglag. **-fasta,** *f.* sjaa *gagnfasta*. **-fœri,** *n.* gangføre, slikt føre at ein kann ganga. **-fœrr,** *a.* gangfør, før til aa ganga. **-lauss,** *a.* ufør til aa ganga. **-leri,** *m.* ferdamann (Sn. E.). **-lær,** *n.* laar (paa fugl). **-prúðr,** *a.* som hev fint ganglag.

gangr, *m.* **1.** gang, gonga, det aa ganga; *vera á gangi*, vera aa gange, paa ferd. **2.** fri gang; æra. **3.** gang, gjenge, framgang; paagang; *er svá á gang komit*, det hev kome so langt, at. **4.** kamar. **5.** land, urin.

gangrúm, *n.* gangrom, sval.

gangs-mǫrk, *f.* gjengeleg mork (pening). **-peningr,** *m.* gjengeleg pening, pengar. **-silfr,** *n.* gjengelege sylvpengar.

gang-stigr, *m.* gangstig. **-tamr,** *a.* tamd, van til aa ganga. **-tún,** *n.* kamar, „garden“. **-vari** (og *-veri*) *m.* gangar, hest. **-vera,** *f.* **-veri,** *m.* **-verir,** *m.* **-verja,** *f.* **-verjuklæði,** *n. pl.* gangverja, gangklæde.

ganimaðr, *m.* gapar.

gáningr, *m.* gaaning, det som ein likar.

gap, *n.* **1.** gap, opning. **2.** gap, rop, skrik. **gapa,** *v.* (*pt*) **1.** gapa. **2.** ropa, skrika.

gaplyndi, *n.* slarve-hug. **gapripur,** *f. pl.* gaping, glaning. **gapsmaðr** (og *gapuxi*) *m.* gap, ein som fer med gap. **gapþrosnir,** *m.* gap, galning.

gár, *n.* spott, løgje; jfr. nyn. *gaare* (styving) Helg.

garða-eign, *f.* gard-eign, eigedom av gardar. **-far,** *n.* gjerde-tilstand. **-hǫfn,** *f.*

eigedom av bygardar. **-konungr,** *m.* kongen i Gardarike. **Garðar,** *m. pl.* eig. faste borger ell. byar, som væringarne grunna i Russland; Russland. **Garða-ríki** (og *garðaveldi*) *m.* riket aat væringarne i Russland.

garðastefna, *f.* stemna, møte um gjerdehald.

garð-bót, *f.* bøting, vøling paa gjerde. **-brjóti, -brjótr** (og *-brytill*) *m.* gard-brjotar, gjerdebrjotar. **-brot** (og *garðabrot*) *n.* gardbrot, gjerde-brjoting. **-búð,** *f.* handelsbud i bygard. **-bœtr,** *f. pl.* gjerdebøting og vyrke til det.

gardekors, *s.* eit slag livstykke for kvende (mlat.: *garda cordium*).

garð-fóðr, *n.* fôr ifraa sjølve garden. **-hlið,** *n.* gardsled, port inn til garden. **-hús,** *n.* kamar, avhus. **-hverfa,** *f.* inngjerdt jordstykke, gjorde.

gardian, *m.* forstandar for eit minoritell. graabrødrekloster.

garð-kaup, *n.* kaup, handel inne i ein bygard. **-lag,** *n.* gjerde-leggjing. **-lagsǫnn,** *f.* onn med aa leggja gard ell. gjerde. **-lauss,** *a.* gjerdelaus. **-leiga** (og *garðaleiga*) *f.* gardleiga (i by).

garðr, *m.* **1.** gard, gjerde; *verpa garði um,* setja (slaa) gjerde ikring; *innan garðs,* i innmark; *utan garðs,* i utmark. **2.** manngard. **3.** fiskegard til aa fanga fisk i elvarne. **4.** gard, inngjerdt jordstykke, hage. **5.** gard, tun; *ganga til garðs* ɔ: „ganga i garden“. **6.** by med festning, borg. **7.** gard paa landet. **8.** gard, hus i byen. **9.** eigedom, bu; *falla í e-s garð,* verta eins eigedom; *ganga í garð e-s,* forbrjota sin fridom og verta træl paa garden aat ein; *gera af garði,* gjera heiman, senda av garde. **garð-rúm,** *n.* gardsrom, tun. **-saurr,** *m.* saur og søpl fraa gardar i byen.

garðs-bóndi, *m.* gardeigar i byen. **-brot,** *n.* nedbrote gjerde? **-bœtr,** *f. pl.* = *garðbœtr.* **-efni,** *n.* gardvyrke, gjerdefang. **-endi,** *m.* gardsende, enden av eit gjerde. **garðseti,** *m.* enden av hesja i ein *heygarðr.* **garðsfolk,** *n.* gardsfolk, husfolk. **-hlið,** *n.* **1.** led, opning i eit gjerde. **2.** gardsled, port inn til ein gard. **-hliðsgæzlumaðr,** *m.* portnar, portvaktar. **-horn,** *n.* gard-snippa, snipp av ein gard. **-húsfreyja,** *f.* frua som eig gard i by. **garðskipti,** *n.* gjerdeskifting millom deim som hev aa gjerda. **garðskonungr,** *m.* keisaren i Miklegard. **-krókr,** *m.* krok paa eit gjerde. **-maðr,** *m.* **1.** leigebuar i by. **2.** bymann.

garðsmugall, *a.* som smyg gjerde (um ku). **garðsrust,** *f.* gardrust, leivningar etter nedfalle gjerde. **garð-staðr,** *m.* gardstad, gardstøde, stad for eit gjerde. **-staurr,** *m.* gardstaur. **-sveinn** (*-synn*) *m.* hirdsvein, page (fransk garçon).

garðsverð, *n.* gardverde, det ein gard kostar.

garð-vinna, *f.* vinna, gardsarbeid. **-virki,** *n.* gardvyrke, gjerdefang. **-vǫrðr,** *m.* gardvaktar; jfr. nyn. gardvord. **-ǫnn,** *f.* gjerding, onn med aa gjerda.

gárfenginn, *a.* apefengen, spottsam, kaat

gargan, *n.* orm. (Sn. E.)

garland, *n.* diadem, eit slag lad ell. haarpryda (mlat.).

garmr, *m.* hund (Edda); jfr. nyn. *garm* hjaa Ross.

garn, *n.* **1.** garn, traad. **2.** rennegarn, varp.

garpligr, *a.* mannsleg, djerv. **garpmenni,** *n.* **garpr,** *m.* **1.** urædd kar, hardhaus. **2.** tyskar paa hansekontoret i Bergen. Jfr. nyn. *garp,* ein raa, skrøytande kar. **garpskapr,** *m.* djervskap.

garta, *v.* (*að*) skrapa (= *gǫrtra*).

gárungr, *m.* kaating, galning.

gás, *f.* (*gásar*; *nom. pl. gæss*) **1.** gaas. **2.** fødsl-lem.

gásamr, *a.* gaaig, merksam, var.

gásaregg, *n.* gaase-egg.

gásbjúgr, *a.* ihopkrøkt som ei gaas. Bós. 100_{16}.

gásemi, *f.* gaae, merksemd, varsemd.

gás-haukr, *m.* hønsehauk. Astur palumbarius. **-ístr,** *n.* gaasister. Harp.

Gaskún, *f.* Gascogne (i Frankrike).

gassaglœpr, *m.* uvyrdsverk, som naar einkvar kastar etter ein og raakar ein annan.

gassi, *m.* framfusing, uviting, gase; jfr. nyn. *gasse,* ogso = haugetroll, Sfj.

gásveiðr, *f.* gaaseveiding.

gat, *n.* gat, hol.

gata, *f.* gota; gata; veg; *gera* (*skapa*) *e-m gǫtu,* lata ein springa speisslaupet (ei straff); *leiða e-n á gǫtu,* taka ein i einmæle; *alla gǫtu;* allveg, alltid; i alle maatar.

gáta, *f.* **1.** gissing, grune; *ill gáta,* mistanke. **2.** gaata.

gatnamót, *n.* gatemot, vegemot, vegeskil.

gátt, *f.* **1.** gaatt, graup (dsk. fals) i dørkarmen; (i *pl.*) dør. **2.** tre (poet. i umskrivning av kvinna).

gáttartré, *n.* dørkinn, beitskida, dørstolpe.

gauð, *f.* gau (*m.*), gøying; skjelling. **gauð-rífi,** *f.* tilhug til aa skjella og hæda. **-yrði,** *n.* styggesnakk.

gaukmánaðr, *m.* fyrste sumarmaanad (fraa midten av april til midten av mai).

gaukr, *m.* gauk. **gauksmessa,** *f.* gauksmessa (1ste mai). **gaukþjórr,** *m.* eit slag fugl = nyn. gaukskjor, Iynx torquilla?

gaul, *n.* gaul, hyl, yl. **gaula,** *v.* (*að*) gaula, hyla, yla. **gaulan,** *f.* gauling, tuting, hyling.

Gaulardalr, *m.* Gauldalen (Sud-Trøndelag). **gaulverjar,** *m. pl.* folk fraa Gauldalen. **gaulverskr,** *a.* gauldalsk.

gaum-gæfa, *v.* (*fð*) gauma, agta paa, bry seg um. **-gæfð,** *f.* merksemd, aathug, umsut; ogso *gaumgæfi, n.* og *f.* **-gæfðarleysi,** *n.* gaumløysa, gaaløysa. **-gæfliga,** *av.* gaumsamt, umhugsamt.

gaumr, *m.* (og *gaum, f.*) gaum, merksemd, agt; *gefa gaum* (*at*) *e-u.*

gaupa, *f.* gaupa. Lynx.

gaupn, *f.* gaupn (hol hand, luka; handfylling, neve); *sjá* (*horfa, líta, lúta*) *í gaupnir sér,* halda henderne for augo; *hafa e-t í gaupnum,* hava eitkvart i si magt.

gaupnasýn, *f.* det aa halda henderne for augo.

gaupuskinn, *n.* gaupeskinn.

gauragangr, *m.* gang, renn av raa folk.

gaurr, *m.* ufint menneskje, slamp.

gauta, *v.* (*að*) gauta, snakka. **gautan,** *f.* gauting, snakk.

Gautalǫg, *n. pl.* = *Gautland.* **gautar,** *m. pl.* **1.** folk fraa *Gautland.* **2.** gotar. **Gautelfr,** *f.* Gøtaelv. **Gautland,** *n.* Gøtaland.

gautr, *m.* namn paa Odin; mann (poet.). **gauzkr,** *a.* gøtisk, som er fraa *Gautland.*

geð, *n.* **1.** sans, vit; *vita til síns geðs,* vita til seg sjølv (Edda). **2.** gjed, hug, sinn; *e-m er geð á,* ein hev gjed, hug paa. **3.** gjeda (Dal.), fysna, kjøtsleg lyst.

gedda, *f.* **1.** gjedda (Esox). **2.** gjedd, smaatorsk.

geð-fastr, *a.* hugfast, stød, trufast. **-festi,** *f.* stødleik i hugen, truskap. **-fró,** *f.* hugning, hugnad. **geðjaðr,** *a.* slik som ein (*e-m*) likar; jfr. nyn. *gjedja,* lysta, Hard. **geðjast,** *v. r.* (*að*) huga, lika; jfr. nyn. *gjed(j)a seg,* kjæta seg.

geð-lauss, *a.* gjedalaus (Tel.), lauslaaten. **-leysi,** *n.* ustødleik, lauslynde. **geðsligr,** *a.* tægleg, tekkjeleg (jfr. nyn. *gjedsleg*). **geð-speki,** *f.* klokskap. **-svinnr,** *a.* klyftig, klok.

gefa, *v. st.* A. **1.** gjeva (*e-m e-t,* ogso *e-n e-u*); *gefa hesti,* gjeva hesten (sc. fôr); *gefa staðar,* stâna, stansa; upers. *gefr e-m e-t,* ein fær eitk.; *gefr byr,* det vert bør; *gaf þeim vel,* dei fekk god vind; *gefr e-m* (med inf.), det er raad for ein til aa, ein kann; *e-m er e-t svá gefit,* ein hev det so. **2.** gjeva til egte, gifta burt. **3.** gjeva lov til, tillata, skipa. **4.** slaa, hella (vatn) paa.

Med part. *á*: *gefa á,* gjeva, driva paa. *af*: *gefa af,* gjeva etter, gjeva avkall paa; *gefa sér lítit af e-u,* gjeva seg lite um eitk. = *gefa sér litt at e-u* (jfr. nyn. *gjevast aat,* Ndm.). *til*: *gefa e-t til e-s,* gjeva eitk. til aa faa eitkvart; upers. *gefr til þess,* det er raad, tilføre til det. *um*: *gefa sér um e-t,* gjeva seg um, ansa. *upp*: *gefa upp,* gjeva upp; gjeva fraa seg; halda upp med; forlata; tilgjeva, gjeva etter. *við*: *gefa e-t við e-u,* gjeva noko (i betaling) for eitk. *yfir*: *gefa e-m e-t yfir,* gjeva upp, avlata eitk. til ein.

B. *gefast,* **1.** *v. rec.* gjeva kvarandre, (*gjevast,* Sæt. Tel.). **2.** *v. r.* *a*) gjeva seg; *gefast e-m,* gjeva seg yver aat ein. *b*) syna seg, visa seg aa vera: *gefa sik vel, illa*; *svá gæfist ef eigi,* so hadde det gjenge, um ikkje. Med part. *upp*: *gefast upp,* gjevast upp, gjeva seg (yver); *uppgefinn,* uppgjeven, yvergjeven. *við*: *gefast* (*gefa sik*) *við e-t,*

gjeva seg for eitk., krauna, kvida seg ved. *yfir*: *e-m gefst e-t yfir*, ein gjer gale i eitk

gefandi, *m.* gjevar, ein som gjev. **gefinn,** *a.* (m. dat. ell. *fyrir*) gjeven til, glad i.

gefja, *f.* kastespjot.

Gefjon, *f.* namn paa ei av aasynjorne.

Gefn, *f.* **1.** namn paa Frøya. **2.** gjevar (poet.).

gefnageð, *n.* huglag, givnad, lynde.

gegn, *a.* **1.** gjegn (Tel.), kvæm, lagleg. **2.** gjegn, bein. **3.** rettvis, skila.

gegn (og *gǫgn*, *í gegn*) **1.** *præp.* m. dat. imot; midt fyre; i staden for; *gera í gegn e-m*, gjera utreidsla til aa taka imot ein. **2.** *adv.* igjen, imot.

gegna, *v.* (*nd*) m. dat. **1.** gjegna, møta, taka imot. **2.** hava plikt ell. rett til, svara, greida. **3.** falla saman med, høyra til, svara til; *hverju gegnir* (*um*) *þat*, kva tyder det. **4.** gjegna, høva, vera lagleg for (*e-m*).

gegngerð, *f.* utreidsla til aa taka mot kongen naar han reiste ikring i bygderne; skatt som kom i staden for det.

gegniliga, *av.* høveleg. **gegning,** *f.* høve. **gegnligr,** *a.* kvæm, høveleg.

gegnt, *av.* **1.** gjegnt, beint, radt. **2.** (brukt som *præp.* m. dat.) aagjegnt (Sfj.), midt fyre, beint imot; ogso *yfir gegnt.*

gegnum (og *í gegnum*) **1.** *præp.* m. akk. igjenom. **2.** *av.* igjenom, fullt ut, heilt til enden.

geifla, *v.* (*að*) geivla, smaatyggja.

geiga, *v.* (*að*) geigra, ganga skeivt, skeiva; jfr. nyn. *geiga*, svinga. **geigan,** *f.* geigring, vingling.

geigr, *m.* skade. **geigr-ligr,** *a.* øgjeleg (poet.). **-skot,** *n.* skadeskot. **geigvænligr,** *a.* meinsleg, uheppeleg (*-liga*, *av.*).

geil, *f.* (*nom. pl. -ar*) **1.** geil, gota, inngjerd veg (helst i *pl.*); *gera e-m geilar* = *gera e-m gǫtu.* **2.** geil (Hall.) gjota, trong dal. **geila-garðr,** *m.* gjerde frammed ei geil, gote-gard. **-garðshlið,** *n.* led i ein geile- eller gote-gard.

geiligr, *a.* fager, væn.

geimi, *m.* hav (poet.).

geip, *n.* geip, drøs, slarv. **geipa,** *v.* (*að*) geipa, drøsa, slarva. **geipan,** *f.* geiping, drøs, slarving. **geipla,** *f.* drøs, slarv; *geiplur*, *pl.* og *geipunarþáttr*, *m.* namn paa sjuande bolken av Karlamagnus saga.

geir-falki, *m.* jagtfalk. Falco gyrfalco. **-fugl,** *m.* **1.** geirfugl. Alca impennis. **2.** jagtfalk. **-hvalr,** *m.* eit slag kval. Balænoptera rostrata?

geiri, *m.* **1.** geire, trikanta strimel, kile. **2.** eld (poet.).

geir-laukr, *m.* kvitlauk. Allium sativum. **-nagli,** *m.* nagle som fester spjotbladet paa skaftet. **-njǫrðr,** *m.* stridsmann.

geirr, *m.* **1.** spjot. **2.** nebb paa smidjested. Jfr. nyn. *geir*, ljoster, Ma. **geir-síl,** *f.* nebbesild, horngjæla. Esox belone. **-skapt,** *n.* spjotskaft. **-varta,** *f.* geirvorta, brjostvorta.

geis, *f.* ofse. **geisa,** *v.* (*að*) fara fram med ofse, storma, rasa, velta fram; setja fart paa. Jfr. nyn. *geisa*, eima; staaka. **geisan,** *f.* ofsing, rasing.

geiskafullr, *a.* forskræmd, rædd.

geisl, *m.* stav, helst skistav, skigeisle (Hard.). **geisla,** *v.* (*að*) **1.** straala. **2.** straala yver, gjera straalande. **geisladagr,** *m* tjugande dag jol, 13de januar. **geisli,** *m.* geisle, ljosstraale.

geislung, *f.* vakt; jfr. *gíslingar.*

geispa, *v.* (*að*) geispa, gapa. **geispi,** *m.* geisp.

geit, *f.* **1.** geit (Capra). **2.** sogbrjost; jfr. *geit*, Trønd. ofl.

geita-fœtr, *m. pl.* geiteføter. **-hirðir,** *m.* geite-hyrding. **-hugr,** *m.* ræddhug, eig. geithug. **-hús,** *n.* geitehus. **-kyrtla,** *f.* kvinna med geitskinns-kyrtel (Edda). **-lauf,** *n.* vidvendel. Caprifolium. **geitar-hár,** *n.* geitehaar. **-horn,** *n.* geitehorn. **-hús,** *n.* geitehus. **-skegg,** *n.* geitskegg. **-sveinn,** *m.* geitehyrding.

geit-bjalfi, *m.* mudd, pels av geitskinn. **-fé,** *n.* geitfe, geitskrøter. **-heðinn,** *m.* lodi geitskinns-kappa med haari ut.

geitir, *m.* kjempa (poet.).

geit-sauðr, *m.* geitfe. **-skinn,** *n.* geitskinn. **-skinnshosur,** *m. pl.* hosor av geitskinn. **-skinnskufl,** *m.* geitskinns-kufta. **-skór,** *m.* geitskor. Epilobium augustifolium. **-staka,** *f.* geitskinn. **geitungr,** *m.* kvefs.

gelda, *v.* (*ld*) gjelda, gjelka. **geld-fé,** *n.* gjeldfe, fe som ikkje mjølkar. **-fjárhǫfn,** *f.* hamn, hamnegang for gjeldfe. **-fjárrekstr,** *m.* gjeldfe-driving. **-hafr,** *m.* gjeldbukk. **-hestr,** *m.* gjeldhest, gjelk.

gelding, *f.* gjelding (*f.*), gjelking. **geldinga-flokkr,** *m.* gjeldvêr-flokk. **-hús,** *n.* hus for gjeldvêrar.

geldingr, *m.* gjelding (*m.*) (eunuch; gjeldstut; gjeldvêr; gjeldhest). **geldings-hǫfuð,** *n.* gjeldvêr-hovud. **geld-kýr,** *f.* gjeldku· **-mjolk,** *a.* *f.* (ku) som mjølkar fyrr ho ber. **-neyti,** *n.* gjeldnøyte, gjeldnaut.

geldr, *a.* **1.** gjeld, mjølkturr. **2.** gjeld, gjelka. **geld-ær,** *f.* gjeldsaud.

gelgja, *f.* stokk, bjelke; jfr. nyn. *gjelgja* (Aasen).

gella, *v.* (*ld*) gjella, gnella, skrika.

gelt, *n.* galen mann. Kgs. Brenn. 43_{33}.

gemla, *f.* aarsgamall søyda.

gemlingr, *m.* aarsgamall vêr.

gems, *m* og *n.* gams, gap, gjøn. **gemsa,** *v.* (*að*) gamsa, fara med fjas, gjøna. **gemsan,** *f.* gamsing, gjøning. **gems-fullr, -mikill,** *a.* gamsutt, gjønen, kaat.

gengi, *n.* **1.** gjenge, fylgje. **2.** hjelp, studnad. **3.** lukka (poet.). **gengilbeina,** *f.* gangande kvinna. **gengiligr,** *a.* gangande, som ein kann ganga paa. **gengr,** *a.* **1.** gjengd, gangfør. **2.** gjengd, gangande, som ein kann ganga paa. **3.** gjengeleg, gild.

genja, *f.* øks (poet.).

genta, *f.* gjenta, vækja.

gera, (*gerva, gøra, gørva, gjǫra, gjǫrva*) *v.* (*impf.* *gerði, gørði, gjǫrði*; *perf. partic.* *gerðr, gørðr, gerr, gørr, gjǫrr, gǫrr*) **1.** gjera, stella til; upers. *gerir e-t,* det vert (til); *gerði storm mikinn,* det vart sterk storm; *40 peningar gera eyri veginn* ɔ: utgjer ein øyre; *svá gørr,* so gjord, slik; *svá gørt,* soleis; *á svá gørt ofan,* attpaa; *at svá gørvu,* naar so er. **2.** gjera, setja i verk, faa til. **3.** gjera, halda paa med. **4.** gjera, fara aat. **5.** gjera, senda iveg; *gera dóttur heiman,* gjera ei dotter heiman, gifta henne burt med heimanfylgja. **6.** gjera at ein fær eitk., lata ein faa eitk.; reida ut, betala (*e-m e-t*); *gera sér at e-u úgott,* tykkja ille um. **7.** gjera, verka, nytta, hjelpa; *ekki gerir at dylja.* **8.** avgjera, fastsetja, døma ein til (*e-t*); skila ein eitk., segja at ein skal hava eitk. (*e-m e-t*); *gera e-t á hendr e-m,* paaleggja ein eitk. som skyldnad ell. straff. **9.** gjera ein til eitk. (*e-n e-t*); *gera e-n handtekinn*; upers. *gerir e-t e-t,* ein ting vert (til) eitk. **10.** lata ein (*e-n*) gjera eitk. (m. inf.), ogso upers. *gerir e-n skilja,* det vert gjeve ein aa skyna, han fer til aa skyna. **11.** fara avstad; *gera á fund e-s,* **12.** brukt umskrivande med perf. partic. og med inf. *skjótt kjǫrit geri ek þat* (= *skjótt kýs ek þat*); *hann gerði eigi fara,* han for ikkje; jfr. nyn. *strævar gjer dei.*

Med part. *á*: *gera á e-t,* gjera eitk. til skade for eitk.; *gera e-t á,* koma fram med; upers. *gerir e-t á,* det vert. *af*: *gera e-t af* **1.** gjera eitk. av, avgjera. **2.** gjera eitk. mot ein (*við e-n*); *gera e-t af e-m,* faa, nøyda eitk. av ein; *gera mikit af sér,* gjera mykje av seg, vera dugande; *gera e-t af e-u,* gjera eitk. (ut)av, med eitk. *at*: *gera e-t at e-u,* gjera eitk. aat, til, ved eitk.; *gera e-t at e-m,* gjera ein eitk. (til skade); *gera mikit at,* gjera mykje av det; *gera sér mikit at um e-n,* gjera mykje (æra) av ein, heidra; *gera sik at,* gjera seg skyldig i. *brott*: *gera e-n brott,* visa ein burt. *eptir*: *gera eptir e-m,* gjera, senda bod etter ein. *fyrir*: *gera fyrir e-m,* skipa, syta for ein; *gera sér fyrir,* gjera seg fyre, gjera seg umak. *í*: *gera e-t í e-u,* lata eitk. koma i eitk.; *gera e-t í blóði,* bloda ut eitk. (*á*) *milli*: *gera* (*á*) *milli e-rra,* vera skilsmann millom nokre. *ór*: *gera e-t ór e-u,* gjera eitk. utav, med eitk. *til*: *gera e-t til,* gjera, stella eitk. til; segja eitk.; *gera til e-s,* gjera istand til eitk.; forbrjota seg so ein fær, vera verd; fara aat mot ein (ogso *gera e-n til e-n veg*); fara mot, taka paa; *gera e-t til e-s,* gjera eitk. imot ein; *gera e-n til e-s,* gjera ein rettkomen til. *um*: *gera um at,* gjera soleis at, syta for at; *gera um við e-n,* gjera det av med ein, drepa; *gera um mál,* døma som skilsmann, gjera av ved skilsdom; *gera mikit um sik,* gjera mykje av seg, gjera mykje braak; *gera sér mikit um e-t,* bry seg mykje um, gjera mykje av eitk.; *gera um fram e-n,* vera umfram ein,

ganga yver ein. *upp: gera upp*, gjera upp, byggja, setja upp, gjera istand; *gera e-n upp*, gjera ein uppraadd ell. ulukkeleg. *ut: gera e-t út*, reida ut, betala. *útan: gera e-n útan*, landlysa ein (fraa Island). *við: gera við e-u*, gjera noko ved (til aa hindra det).

B. gerast, v. r. **1.** gjerast, verta. **2.** gjeva seg til med. **3.** gjeva seg i veg, fara; *svá gerist, at*, so gjeng det, vert det at. Med part. *gerast á*, koma paa, verta til (= *gjerast aa*, Sæt.). *gerast at e-u*, verta til eitk. *gerast at, gerast í, gerast til*, henda. *gerast til e-s*, fara til, taka til med eitk.

gerandi, *m.* gjerar; nominativ (i gram.).

gerð (*gǫrð, gjǫrð*) *f.* I. **1.** gjerd, gjering; gjerning, verk. **2.** gjerd, maate. **3.** vedgjerd, fyresegn, skipnad. **4.** skilsdom (avgjerd ved skilsdom). **5.** utreidsla, avgift; *fara ór gerðum*, fara ut or den krinsen, der ein fyrr var med i utreidsla. **6.** gang (paa øl). **7.** i *pl.* klædning, herbunad.

gerð, *f.* II. gjord, band, reim.

gerða, *v.* (*rð*) gjerda, setja upp gjerde (gard).

gerðar-lýti, *n.* lyte ved eit arbeid. **-maðr,** *m.* **1.** mann som hev aa gjera eitk., utreidar. **2.** embætsmann ell. tilskipar i eit gilde. **3.** skilsmann, skilsdomar. **-mark,** *n.* bumerke (sjølvgjort, ikkje ervt).

gerði, *n.* gjorde, inngjerdt jordstykke (*gjerde*, Vestl.).

gerðing, *f.* gjerding, det aa setja upp gjerde.

gerðivǫndr, *m. koll.* gjerdevond (*n.*), gjerdefang.

geri, *m.* ulv (poet.); jfr. nyn. *gjer*, graadig.

gerjarn, *n.* eit godt jarnslag; jfr. *gresjarn.*

gerkolfr, *m.* kjapp, greidfør kar (jfr. *gjǫrbœnn*).

gerla, (*gørla, gǫrla, gjǫrla*) *av.* fullkomleg; skilleg, greidt; um komp. og sup. sjaa *gerr, av.*

gerna, *av.* gjerne (= *gjarna*).

gerning (*gǫr-, gjǫr-*) *f.* **1.** gjerning. **2.** (berre i *pl. gerningar*) trolldomskunster, trollskap.

gerninga-fullr, *a.* full av trollskap. **-karl,** *m.* trollkall. **-kona,** *f.* trollkjerring, ei som kann trolla. **-kyrtill,** *m.* trolla, forgjord kyrtel. **-lauss,** *a.* utan trolldom. **-maðr,** *m.* trollmann, trollkall.

gerningar-mál, *n.* paafund, skrynja.

gerninga-sótt, *f.* paatrolla sykja, trollsott. **-stakkr,** *m.* forgjord *stakkr.* **-veðr,** *m.* trollvêr, paagjort vêr; jfr. „et gjernings veir“ (Aasen, under *gjerning*). **-vættr,** *f.* trollty, trollvette.

gerningr, *m.* gjerning; *gefa gerninginn til e-s*, gjera seg umak med eitk.

gernsamliga, *av.* = *gjarnsamliga.*

gerpiligr, gerpligr, *a.* mannsleg, djerv.

gerr (*gørr, gǫrr, gjǫrr*) *a.* (*nom. pl. -vir*) **1.** perf. partic. sjaa *gera.* **2.** fullkomen, dugande (*gerr at sér*); i *sup.* = *gervallr*: *gerstan dag*, heile dagen (Edda). **3.** ferdig, reidug. Jfr. nyn. *eg er so gjert trøytt*, ovleg trøytt, Jæd.

gerr (*gørr, gjǫrr*) *av. komp.* (til *gerla* og *gerva*; *sup. gerst, gørst*) nøgnare, greidare, betre.

gersamliga (*gør-, gǫr-*) *av.* heilt, fullkomleg.

gersemi (*gør-*) *f.* (*gen. -ar*) eignalut, dyrverdig ting. **gersimliga,** *av.* som ei *gersemi*, framifraa. **gersimligr,** *a.* dyrverdig.

gersta, *v.* (*st*) erga, erta, gjera sint.

gerstr, *a. sup.* sjaa *gerr, a.*

gerva (*gørva, gjǫrva*) *av.* fullkomleg, nøgje; um komp. og sup. sjaa *gerr, av.*

gervallr (*gør-, gǫr-, gjǫr-*) *a.* all, heil, all ihop.

gervari (*gjǫr-*) *m.* gjerar.

gervi (*gørvi, gjǫrvi*) *f.* bunad, klædning. **gervibúr** (*gjǫr-*) *n.* forraadshus, bur. **gervileikr,** *a.* dugleik. **gerviligr** (*gǫr-, gjǫr-*) *a.* fullkomen, dugleg.

gerzkr, *a.* som er fraa Gardarike, russisk.

gesni, *f.* braalynde? jfr. nyn. *gasen, a.* framfus.

gesta-bekkr, *m.* gjeste-benk. **-boð,** *n.* gjestebod. **-eldi,** *n.* gjestehald. **-fley,** *n.* skip aat gjesterne ved hirdi. **-hús,** *n.* gjestehus, gjesterom; hus for hird-gjester. **-hǫfðingi,** *m.* gjeste-hovding (ved hirdi). **-lúðr,** *m.* lur til aa varsla gjesterne ved hirdi. **-maðr,** *m.* mann som syter for gjesterne. **-merki,** *m.* hermerke for gjesterne ved hirdi.

-skáli, *m.* gjestehus. **-skip,** *n.* skip aat hird-gjesterne. **-stefna,** *f.* gjestestemna, gjestemøte (ved hirdi). **-sveit,** *f.* gjestefylgje, gjesteflokk (ved hirdi).

gest-beinliga, *av.* gjestmildt. **-erfð,** *f.* erverett aat huseigar etter ein ervinglaus gjest. **-feðri,** *m.* (ogso *-feðra, m.* og *f.* *-feðringr, -feðrismaðr, m.*) ervinglaus mann som det fell arv etter. **-gjafi,** *m.* mann som tek imot gjester. **-kominn,** *a* gjestkomen, framand. **-maðr,** *m.* gjest.

gestr, *m.* (*pl. -ir*) **1.** gjest, vitjar. **2.** framand, innkomen utlending, helst kaupmann. **3.** mann hjaa kongen med halv hirdmannsløn, mest bruka som sendemann, gjest.

gest-risinn, *a.* gjestmild. **-risni,** *n.* og *f.* gjestmildskap.

get, *n.* gissing, grune.

geta, *v. st.* (ogso *að*) **1.** gjera, skapa; avla; føda; jfr. *gjeta* i N. folkev. 159. **2.** skaffa, faa (*e-m e-t*); *geta e-m vel,* sjaa ein til gode. **3.** faa (tak) i, faa (*e-t*), ogso læra; upers. *getr e-t,* ein fær eitk., det finst eitk. **4.** med perf. partic. *gat sungit,* fekk sunge; med inf. *gat at líta,* kom til aa sjaa, fekk sjaa; jfr. N. folkev. *soli gat ikkje skina.* **5.** gjeta, nemna, tala um (*e-s, um e-t*); *heyra e-s getit.* **6.** gjeta, gissa; meina, tru (*e-s*); *geta e-s til,* gjeta seg til eitk., tenkja seg. **7.** *getast, v. r.* i: *e-m gezt at e-u,* han er fornøgd med, likar eitk.

geta, *f.* **1.** umtale. **2.** gissing, grune, meining; *leiða getum um e-t,* gjera seg ein tanke eller ei gissing um eitk.

getandi, getara, getari, *f.* fødar, môr.

getfé, *n.* pengar til aa faa tak i eitk., fakkepengar (Fld. III, 532)?

getgangr, *m.* grune, gissing.

getnaðar-dagr, *m.* dag daa ein er avla. **-efni,** *n.* avlings-stund. **-frjó,** *n.* mannlegt sæde. **-liðr, -limr,** *m.* avlelem. **-tíð,** *f.* **-tími,** *m.* tid daa ein er avla.

getnaðr, *m.* **1.** gjering, skaping. **2.** avling, det aa avla. **3.** det som er avla av ein, foster (*e-s*); *vera með getnaði,* vera med barn. **4.** forteljing. **5.** gjetnad, hugnad.

getning, *f.* avling.

get-samligr, *a.* som er tenkt, gissa. **-speki,** *f.* klokskap til aa sjaa løynde ting, spaadomsgaava. **-sǫk,** *f.* sak (søksmaal) paa laus mistanke.

getta, *f.* gjenta (poet.).

getumál, *n.* uviss sak, gjeting, gissing.

geyja, *v. st.* gøy; skjella ut; *geyast, v. r.* skjellast.

geyma, *v.* (*md*) **1.** gauma, gjeva gaum etter, leggja merke til (*e-s,* ell. med præp. *at* og *til*). **2.** agta, passa paa, sjaa til, gjæta (*e-s, e-u*). **3.** taka vare paa, gøyma, varda (*e-u, e-t*). **4.** retta seg etter, halda. **geymari,** *m.* vaktar, verjar. **geymd,** *f.* gaum, merksemd, agt; varveitsla. **geyminn,** *a.* gaumsam, merksam, vyrdsam.

geymsla, *f.* **1.** tilsyn. **2.** gøymsla, varveitsla, varetekt; vakthald. **3.** gøymsla, gøymestad.

geymslari, *a. komp.* = *geymnari* (av *geyminn*).

geymslu-engill, *m.* verje-engel. **-lauss,** *a.* varveitslelaus, utan tilsyn. **-maðr,** *m.* gøymar, vaktar.

geypna, *v.* (*að*) gaupna, samla i handi.

geyra, geyrr, osfr. sjaa *gera* etc.

geysa, *v.* (*st*) lata gøysa, driva fram, velta fram. *geysast, v. r.* gøysa, storma paa. **geysi,** *av.* ovleg, øgje, svært (jfr. nyn. *ein gøyse kar*). **geysi-liga,** *av.* ovleg, øgjeleg. **-ligr,** *a.* øgjeleg, ovstor (jfr. nyn. *gøyseleg,* uppskrøyvd). **geysingr,** *m.* ofse; yverfall. **geystr,** *a.* uppøst; ustyrleg, ofsen; ovstor.

geytlan, *f.* øydsla, øyding. **geytlanarmaðr,** *m.* øydar, øydeland.

-gi (*-ki* etter *s* og *t*), *suffiks* **1.** til ubundne pron. og av. med tydning: som helst (lat. *-cunque*) t. d. *hvárgi.* **2.** til nomen, pron. og av. med neittande tydning med eller utan anna neittingsord; t. d. *aldrigi, mangi, eigi.*

gífr, *n.* troll. **gífrliga,** *av.* trollsleg, ryseleg, fælt.

gígja, *f.* eit slag fela, gigja. **gígja,** *v.* gigja, spela paa gigja = *draga gígju.* **gígjari,** *m.* gigje-spelar.

gikkr, *m.* gjekk, narr. Æf.

gil, *n.* gil, kluft, bergriva.

gilbúð, *f.* bryggjarbud.

gilda, *v.* (*ld*) **1.** = *gjalda.* **2.** gjera gild, rosa; jfr. nyn. *gilda,* gjera glad.

gildamál, *n.* sak som vert avgjord paa ei gildestemna.

gildari, *m.* lagsmann i eit gilde, gildebrôr.

gilda-skáli, *m.* gildestova. **-stefna,** *f.* stemna, møte av gildebrør.

gild-bróðir (= *gildisbróðir*) *m.* lagsmann i eit gilde, gildebrôr. **-brœðralag,** *n.* lag av gildebrør. **-fastr,** *a.* som er fast lagsmann i eit gilde.

gildi, *n.* **1.** betaling; vederlag. **2.** gildskap, vyrdnad. **3.** gilde, gjestebod, drykkjelag. **4.** samlag til studnad og hugnad, gilde. **gildi,** *m.* lagsmann i eit gilde, gildebrôr. **gildihús,** *n.* gildehus, gildestova.

gildingr, *m.* **1.** ting som hev fullt verde, um flakt torsk som er fullstor etter logi. **2.** rosing, skrøyting.

gildis-bróðir, *m.* lagsmann i eit gilde, gildebrôr. **-bœndr,** *m. pl.* gilde-bønder, gildebrør (Vigf.). **-fundr,** *m.* gilde-møte. **-klukka,** *f.* klokka paa gildestova. **-skáli** (ogso *gildiskáli*) *m.* gildestova. **-tíð,** *f.* tid daa dei held gilde. **-vist,** *f.* det aa vera med i gilde.

gild-leiki, *m.* gildskap. **-ligr,** *a.* gildsleg, god (*-liga, av.*).

gildr, *a.* **1.** som hev eit visst verde; som gjeld, er verdsett til, vert bøtt med (*e-u*). **2.** gild, som gjeld (som betalingsmidel). **3.** gild, god, dugande; *20 fiska til gilds,* 20 fullgode fiskar. **4.** gild, glad, hugsam.

gildra, *v.* (*að*) gildra, setja ut fella.

gildra, *f.* **gildri,** *n.* gildra, fella (til aa fanga villdyr), snara. **gildrumǫrk,** *f.* mark, skog, der dei set gildror.

gild-systir, *f.* kvende som er lagsmann i eit gilde, gildesyster. **-systkin,** *n. pl.* gildefolk, gildesystkin.

gilja, *v.* (*að*) lokka, forføra; jfr. *gilja,* aa fri, N. folkev.

gil-ker, -kerald, *n.* gilkjerald, gangekjer (til ølbryggjing). **gilmaðr,** *m.* elskar.

gils-botn, *m.* botn av eit gil ell. ei bergkluft. **-þrǫmr,** *m.* gils-trøm, kant av ei bergkluft.

gima, *f.* gima, opning (paa ein pose odl.).

gimbing, *f.* hæding, spott.

gimr, *m.* (og *gim, n.*) glimstein, juvel.

gim-steinaðr, *a.* sett med glimsteinar. **-steinamaðr,** *m.* glimstein-handlar. **-steinn,** *m.* glimstein, juvel.

-gin, *suffiks* = *-gi.*

gin, *n.* gin, gap. **gína,** *v. st.* gina, gapa.

gingibráð, *n.* braud med ingefær i.

gin-hafri, *m.* eit slag havre. **-kefli,** *n.* kjevle, pinne til aa sperra upp gapet.

ginn-, *præfiks*: framifraa; jfr. nyn. *gjenn-* og *gjøn-.* i sms. og *ginsk.*

ginn, *n.* narr, juglar.

ginna, *v.* (*nt*) **1.** forgjera, gjera vill; gjera sint. **2.** narra, lura.

ginnheilagr, *a.* mykje heilag, gjennheilag.

ginning, *f.* narring, luring. **ginningarfífl,** *n.* narr, godsaud. **ginningr,** *m.* (ogso *ginnungr*) *m.* narr, daare, gap.

ginnregin, *n.* dei store, høge gudar.

ginnunga-gap, *n.* **1.** gapande svelg. **2.** storhavet. **-himinn,** *m.* himmelkvelven yver ginnunga-gap.

gipt, *f.* **1.** gaava. **2.** avgift. **3.** lukka.

gipta, *f.* lukka.

gipta, *v.* (*pt*) gifta, gifta burt (kvende) (*e-m e-a*).

giptamál, *n.* giftarmaal.

giptar-kveld, *n.* brudlaupskveld. **-orð,** *n.* giftarmaals-avtale, giftarmaal. **-vitni,** *m.* vitne ved eit giftarmaal.

gipting, *f.* gifting, giftarmaal (av kvende); ogso um kostnaden ved giftarmaalet.

giptingar-dagr, *m.* brudlaupsdag. **-kveld,** *n.* brudlaupskveld. **-maðr,** *m.* mann som raader for giftarmaalet aat ei kvinna, giftingsmann. **-mál,** *n.* egteskapssak. **-orð,** *n.* giftarmaal. **-váttr,** *m.* giftarmaals-vitne. **-veð,** *n.* vedd, pant for heimanfylgja (og *tilgjǫf*). **-vitni,** *m.* vitne ved eit giftarmaal.

giptu-drjúgr, *a.* rik paa lukka. **-fár,** *a.* arm paa lukka, lukkelaus. **-fullr,** *a.* lukkeleg. **-gipting,** *f.* lukkelegt giftarmaal. **-land,** *n.* lukke-land. **-lauss,** *a.* lukkelaus. Bárð. 17. **-ligr,** *a.* lukkeleg, heppen (*-liga, av.*). **-maðr,** *m.* mann som lukka fylgjer, lukkefugl. **-munr,** *m.* skilsmun i lukka. **-samliga,**

av. heppeleg. **-samligr,** *a.* som synest hava lukka med seg, heppen. **-skortr,** *m.* skort paa lukka, uhepna. **-tómr,** *a.* lukkelaus, uheppen. **-vænligr,** *a.* som kann venta seg lukka.

girða, *v.* = *gerða.* **girði,** *n.* gjerdefang.

Girkland, girkr = *Grikkland, grikkr.*

girna, *v.* (*nd*) gjera lysten; upers. *e-n girnir,* ein girer etter, hev lyst paa; *girnast, v. r.* gira etter, traa etter, hava lyst paa (*e-t, á e-t; e-s, til e-s*).

girnd, *f.* gir, lyst, fysna.

girndar-ár, *n.* ynskjeaar, fagnadaar. **-auga,** *n.* lystande auga. **-bruni,** *m.* **-eldr,** *m.* (og *-hiti, m.*) brennande gir, lyst. **-elskhugi,** *m.* inderleg kjærleik. **-hugr,** *m.* lystande hug, gir-hug. **-ráð,** *n.* giftarmaal som ein er huga paa. **-tré,** *n.* tre som ein lyster etter, kunnskapstreet. **-verðr,** *a.* verd aa traa etter, hugsam.

girniligr, *a.* ynskjeleg, hugnadleg.

girzka, *f.* græsk maal (= *grikkska*).

girzkr, *a.* **1.** som er fraa Gardarike, russisk. **2.** græsk (= *grikkskr*).

gísl, *m.* (i *pl.* ogso *gíslar* og *gíslir, f.*) **1.** gisl; fange. **2.** vaktmann, tilsynsmann. **gísla,** *v.* (*lt* og *að*) **1.** gjeva til gisl. **2.** taka til gisl. **3.** tryggja med aa taka gislar. Jfr. nyn. *gisla,* passa paa.

gísli, *m.* **1.** = *gísl.* **2.** stav, skigeisle.

gísling, *f.* **1.** gislegjeving; gisletaking. **2.** *pl.* vaktmenner. **gíslingr,** *m.* = *gísl.*

gista, *v.* (*st*) gjesta, vitja; jfr. nyn. *gista,* Hard. o.fl. **gisting,** *f.* gjesting, vitjing; herbyrge, nattstad. **gistingar-boð,** *n.* innbjoding til aa vera gjest. **-ból,** *n.* gjestehus, herbyrge. **-laun,** *n. pl.* betaling for herbyrge. **-staðr,** *m.* herbyrge, nattstad.

gizki, *m.* duk, klut.

gjá, *f.* **1.** kluft, riva i jord ell. berg; nyn. *gjo* (Sogn). **2.** lystlivnad, susarliv.

gjábakki, *m.* bakkesida aat ei gjo (*gjá*).

gjafa-fé, *n. koll.* gaavor. **-laust,** *av.* gaavelaust. **-leysi,** *n.* gaaveløysa. **-mark,** *n.* bumerke fenge i gaava (isl.).

gjafar-bréf, *n.* gaavebrev. **gjafari,** *m.* gjevar. **gjafar-mál,** *n.* fôringstid um kvelden for krøteri, kveldsmaal. **-vitni,** *n.* **-vætti,** *n.* vitnemaal um at eitk. er gjeve. Æf. **gjafa-skipti,** *n.* **-vixl,** *n.* gaaveskifte, gaavebyte.

gjaf-erfð, *f.* erverett etter fyreskipnad av arvlataren. **-falr,** *a.* som ein kann faa til gjevendes. **-gǫltr** (og *giafargǫltr*) *m.* gjødd galt. **-laust,** *av.* gaavelaust. **-lendingr,** *m.* mann som kongen hev gjeve land og lendmannsrett. **-lyndi,** *n.* **-mildi,** *f.* gjevmilda, gjævleik. **-mildr,** *a.* gjevmild.

gjafnageð, *n.* = *gefnageð.* Kgs. 94_{28}.

gjaforð, *n.* **1.** gjavyrde (Hard., Sogn), samtykke til egteskap. **2.** giftarmaal (aat kvende).

gjaftarmál, *n.* (ogso *geftarmál*) fôringstid um kvelden for krøteri, kveldsmaal.

gjaf-vaxinn, -vaxta, *a.* giftande. **-vinr,** *m.* gjevmild ven.

gjáhamarr, *m.* berghamar ved ei gjo (*gjá*).

gjald, *n.* **1.** betaling, vederlag, løn, umgjelding; straff; skade. **2.** skatt. **3.** (mest i pl. *gjǫld*) bøter, skadebot, mannebot.

gjalda, *v. st.* **1.** betala, gjeva atter, bøta, forskylda (*e-m e-t*); *gjalda ę-t upp,* betala ut eitk. **2.** reida ut, leggja; gjeva, lata (*e-m*) faa (*e-t*). **3.** gjelda, umgjelda for ein ell. for eins skuld. **4.** gjelda, kosta (*e-t*).

gjaldandi, *m.* betalar, ein som skal betala.

gjald-dagi, *m.* betalingsdag. **-fang,** *n.* vederlag for verde. **-gengr,** *a.* gjengeleg, gjeldande.

gjalding, *f.* gjelding, gjelking.

gjald-keri, -kyri, *m.* byfut, gjaldkjere.

gjalfr, *n.* **1.** gjelv, sterk sjøgang. **2.** hav (poet.). **gjalfr-dýr,** *n.* skip (poet.). **-ljótr,** *a.* med stygg sjøgang. **-samr,** *a.* ukyrr, hardsjøa.

gjalgran, *f.* undandraging.

gjálífi, *n.* liv i lyster, lyst-livnad.

gjalla, *v. st.* gjella, klinga, skrika.

Gjallarhorn, *n.* **1.** namn paa ein lûr. **2.** namn paa eit drykkjehorn.

gjallr, *a.* **1.** kvell, gnell (um ljod). **2.** bjart, klaar; jfr. nyn. *gjell,* klaar (um sjø). **gjallr,** *m.* **1.** sverd (poet.). **2.** sjø (poet.). Jfr. *gjallr, a.*

gjalp, *n.* skravl, skrøyt.

gjalti: *verða at gjalti,* verta galen eller vitlaus, faa galtestøkken.

gjár (ogso *gær*); *í gjár* **1.** i gaar (i gjaar, i gjær). **2.** i morgon (Hamdismál).

gjár-bakki, *m.* = *gjábakki.* **-barmr,** *m.* kant av ei gjo (*gjá*).

gjarð, *f.* = *gerð* I.

gjárdagr, *m.* dagen i gaar.

gjarðari, *m.* laggar, kiper.

gjarðarmaðr, *m.* = *gerðarmaðr.*

gjárkveld, *n.* gaarkveld.

gjármunni, *m.* òpning til ei gjo (*gjá*).

gjarn, *a.* lysta, fus (*á e-t, til e-s*); som gjerne vil fylgja med (*e-m, e-u*). **gjarna, gjarnan, gjarnliga, gjarnsamliga,** *av.* gjerne fust, med lyst; *komp.* **gjarnara,** heller; nyn. *gjernare* (Hall.).

gjarning, *f.* = *gerning.* N.G.L. III, 172_{29}.

gjárskuti, *m.* fjellskut yver ei gjo (*gjá*).

gjáta, *v.* (*tt*) = *gæta.* Hom. Am. 307 fol. (bl. 52 b: *vangiat,* perf. part.).

gjó, *f.* liv i lyster, lyst-livnad (= *gjá 2*).

gjóðr, *m.* gjod, fiskegjod. Falco haliaetus.

gjó-lífi, *n.* lyst-livnad (= *gjó*). **-lífismaðr, -maðr,** *m.* mann som liver i lyster.

gjósa, *v. st.* gjosa, velta, spruta, brjota fram.

gjósta, *f.* gust, vind (jfr. nyn. *gjøsta,* vindpust, Sfj.).

gjósæðr, *f.* livaadr, pulsaadr.

gjóta, *v. st.* gjota, gyta; *gjóta augum,* kvessa augo.

gjǫf, *f.* (*gen. gjafar*) **1.** gaava (jfr. nyn. *gjæv, gjòv. gjøv, f.* kuvord); *biðja e-n gjafar um e-t,* beda ein um aa faa eitk. i gaava; *með guðs gjǫf,* med guds miskunn; *um gjǫf,* til gjevendes, for inkje. **2.** = *mundr* (gaava som brudgomen gav brûri). **3.** = *kvenngjǫf.* **4.** aandeleg gaava, evnor. **gjǫfir,** *m.* ein som gjev (giftar) burt (falsk form, Edda). **gjǫfull,** *a.* gjevmild, raust. **gjǫfvinr,** *m.* ven som ein fær ved gaavor; jfr. *gjafvinr.*

gjǫgnum, *præp.* og *av.* = *gegnum.*

gjǫgr, *f.* (*nom. pl. -rar*) skard, fjellkluft (nyn. *gjokk,* Shl.).

gjǫgra, *v.* (*að*) raga, skjangla (*gigra,* Ryf.).

gjǫldungr, *m.* = *geldingr.*

gjǫll, *f.* gjelling, ljom, dûn (poet.).

gjǫlnar, *f. pl.* **1.** lippa paa Fenrisulven (= *granar*). **2.** framstamn (poet.).

gjǫlnir, *m.* eit slag fisk.

gjǫlta, *v.* (*lt*) gjella, gnella.

gjǫr, *n.* I. gyrja, gurm, gyrma.

gjǫr, *n.* II. flokk (Hǫvuðlausn).

gjǫrbœnn, *a.* traasøkjen, svær til aa beda.

gjǫrð, *f.* I. = *gerð* I.

gjǫrð, *f.* II. gjord, band umkring eitk.

gjǫrfarinn, *a.* heilt trota, magtlaus.

gjǫrfugleikr, *m.* dugleik.

gjǫrhugall, *a.* svært umhugsam, vyrk.

gjǫrla, gjǫrning sjaa *ger-.*

gjǫróttr, *a.* gyrmut, gruggut.

gjǫrr, *a.* og *av.* sjaa *gerr.*

gjǫrrmeirr, *av.* (komp. til *gerla, gerva*) fullkomlegare, betre.

gjǫrskekinn, *a.* gjenomskeken, reint utmasa.

gjǫrva, *av.* **gjǫrvallr,** *a.* **gjǫrvari,** *m.* sjaa *ger-.*

glaða, *v.* (*að*) gleda, gjera glad.

glaðan, *f.* glading, sjaa *sólarglaðan.*

glaðan, *av.* gladleg, med gleda.

gladel, gladiel, gladil, *m.* og *n.* spjot, lansa, glaven (lat. gladiolus).

glað-látr, *a.* gladvær. **-lífaðr,** *a.* lettliva, livleg. **-liga,** *av.* gladleg, med gleda. **-ligr,** *a.* **1.** glad aa sjaa til. **2.** gledeleg, hugleg. **-mæltr,** *a.* kvik i røda, gladmælt. **glaðning,** *f.* gleda, gledskap, hugnad.

glaðr, *a.* **1.** bjart, klaar, ljos. **2.** glad, fegen. **3.** blid, venleg. **4.** hugnadleg, gledeleg.

glaðr, *m.* hest (poet.).

glaðværi, *f.* gledskap, moro. **glaðværr,** *a.* **1.** gladvær, livleg. **2.** venleg.

glafel, *n.* glaven (ogso glavel), spjot, lansa. **glafja,** *f.* spjot. Kgs. Brenn. 103_{37}.

glam, *n.* glam, staak.

glama, *v.* (*að*) røla, svalla (jfr. nyn. *glama,* staaka).

glamra, *v.* (*að*) glamra, staaka, buldra.

glámsýni, *f.* synkverving, missyn (jfr. nyn. *glaama,* stira).

glanni, *m.* fjasar, galning (poet.).

glap, *n.* fleiping, usømd.

glap-leikr, *m.* mis-spel. **-máll,** *a.* som talen glepp for, mismælt. **glapna,** *v.* (*að*) misfarast, gleppa; *e-m glapnar e-t,* det gjeng gale med eitk. for ein.

glappa-skot, *n.* uheppe skot ell. hogg, gleppe-skot. **-verk,** *n.* uheppe verk.

glap-ræði, *n.* uheppi raad. **-stigr,** *m.* villstig, misveg. **-tefli,** *n.* mis-spel (i tavl-spel). **-víg,** *n.* uheppe draap.

glat, *n.* øydeleggjing, tynsla. **glata,** *v.* (*að*) tyna, spilla (*glata,* Gbr.); tapa, missa. *glatast, v. r.* fortjonast, fortapast. **glatan,** *f.* fortjoning, fortaping. **glatsamligr,** *a.* forgjengeleg, ryr.

glatunshundr, *m.* eit fabeldyr.

glaumr, *m.* gny, staakande moro, styr; gaman, gleda.

glaupsa, *v.* (*að*) glupsa ut med, slarva.

gleða, *f.* glenta. Falco milvus.

gleði, *f.* gleda; gledskap, moro.

gleði-bragð, *n.* glad uppsyn, blidlæte. **-búnaðr,** *m.* glede-bunad, fest-klæde. **-dagr,** *m.* glad dag. **-fullr,** *a.* lentug, full av moro. **-kendr,** *a.* noko glad, uppkveikt. **-ligr,** *a.* gledeleg. **-maðr,** *m.* lystigt menneskje, moromann. **-mót,** *n.* = *gleðibragð.* **-orð,** *n.* gamansord. **-spell,** *n.* glede-spille, moroskjepling. **-stund,** *f.* gledestund. **-sǫngr,** *m.* gledesong. **-vín,** *n.* vin til gledskap. **-vist,** *f.* lystig livnad.

gleðja, *v.* (*gladdi*) gledja, gleda, setja liv i, kveikja, hugga. *gledjast, v. r.* gledjast, fegnast.

gleðuhús, *n.* hus der ei glenta (*gleða*) held til.

glefja, *f.* = *glafja.*

glefsa, *v.* (*st*) glefsa, glupa.

gleiðr, *a.* gleid, skrevande. Bos. 40_{14}.

gleipa, *v.* (*að*) gleivra, tala spottande. Edd. M. Jfr. nyn. *gleipa* = geipa.

glenna, *f.* **glens,** *n.* glant, skjemt, fjas.

glensa, *v.* (*að*) glanta, skjemta, fjasa (nyn. *glensa,* V. Agder). **glensan,** *f.* skjemting, fjasing. **glens-ligr,** *a.* skjemtande. **-mikill, glensugr,** *a.* gamsut, skjemtande. **glens-yrði,** *n.* skjemtord.

glepja, *v.* (*glapti*) faa til aa gleppa, faa i ulag, skjepla; narra, lokka. *glepjast, v. r.* gleppa, misfalla.

gler, *n.* **1.** glas. **2.** spegel (jfr. nyn. *gler,* flata som is ell. spegel, Ma.).

gler-bikarr, *m.* glasbikar. **-gluggi, -gluggr,** *m.* glas-glugg, glas. **-himinn,** *m.* glas-himmel. **-íss,** *m.* blank-is. **-kalikr,** *m.* kalk, bikar av glas. **-ker,** *n.* glas-kjer. **-pottr,** *m.* glas-potta. **-steinn,** *m.* glas-stein, glas-perla. **-tala,** *f.* glas-perla.

glett, *n.* **gletta,** *f.* ap, pretta, preina, smaastrid til aa terra fienden (jfr. nyn. *glettor,* Tel.). **glettast,** *v. r.* (*tt*) apast, preinast (jfr. nyn. *gletta til ein,* Tel.). **glettiliga,** *av.* apesamt, ertesamt. **gletting,** *f.* ap, preining, pretting.

glettingaratsókn (ogso *glettuatsókn*) *f.* aatsøknad, aatak paa spit. **glettingr,** *m.* ap, pretting; *sœkja at virkinu gletting þann,* taka paa skansa paa spit ell. paa læst. **glettingsbára,** *f.* baara som gjer ei pretta. **glettinn,** *a.* preinen, ertesam. **glettivættr,** *f.* vette som preinast med ein. **glettni,** *f.* ap, preina. **glettunarmaðr,** *m.* godtull, godsaud (um folk).

gleyfr, *n.* glyvra, bergkluft (= *gljúfr*).

gleyma, *v.* (*md*) **1.** halda styr, vera lystig. **2.** gløyma (*e-s, e-u*), lata vera, vanagta.

gleymd, *f.* gløyma, gløymska. **gleyming,** *f.* gløyming, gløymska. **gleymingr,** *m.* staakande moro, styr og gleda. **gleymisamligr, gleymsamligr,** *a.* gløymsam, gløymsken. **gleymska,** *f.* gløymska, vanrøkt. **gleymskuflóð,** *n.* gløymske-straum.

gleypa, *v.* (*pt*) gløypa, sluka. **gleypari,** *m.* gløypar, slukar. **gleyping,** *f.* gløyping, sluking.

glík- sjaa *lík-.*

glíma, *v.* (*md*) dragast, taka fangtak. **glíma,** *f.* dragsmaal, fangtak. **glímufélagi,** *m.* mann som ein dregst med. **-fœrr,** *a.* før til aa dragast. **-mannliga,** *av.* som ein god dragsmann.

glinga, *f.* øsla, skjemt.

glis, *n.* glim, pynt, stas (= *glys*). **glismangarakram,** *n.* pyntevaror. **-mangari,** *m.* pyntevare-handlar.

glissa, *v.* (*st*) glisa, flira, flina.

glit, *n.* glitr, glim. **glita,** *v.* (*að*) glitra, glima. **glitaðr,** *a.* krota med glitr-stas.

glitra, *v.* (*að*) glitra, glima.

gljá, *v.* (*áð*) glaa, skina (*gljaa,* Hard.).

gljúfr, *n.* gluvr, bratt sundrive berg; bratt urdut bergkluft, glyvra. **gljúfróttr,** *a.* gluvrut, urdut, steinut.

glóa, *v.* (*að, óð*) **1.** gloa, skina, glitra. **2.** vera gloande, gløda.

glóð, *f.* (*nom. pl. glœðr, glóðir*) glod. **glóðajarn,** *n.* baksterjarn, steikjejarn. **glóðarker, glóðker,** *n.* kjer til aa bera gløder i, røykelse-kjer i kyrkja. **glóðrauð,** *a.* gloraud.

glófaðr, *a.* handskeklædd. **glófi,** *m.* handske.

glópaldi, glópr, *m.* nauten useda kar, styving.

glópska, *f.* misgjerning.

glósa, *f.* uttydning, utleggjing. **glósa, glósera,** *v.* (*að*) tyda, greida, leggja ut.

glott, *n.* flin, kaldflir. **glotta,** *v.* (*tt*) flina, kaldflira; *glotta við* (*um*) *tǫnn*, glisa.

gluggaðr, *a.* som hev gluggar eller vindaugo. **gluggaþykn,** *f.* tjukt vêr med gluggut sky-lag.

gluggi, gluggr, *m.* glugge, glugg, opning.

glumr, *m.* **1.** glum, skraml, staak. **2.** bjørn (poet.). **glumra,** *v.* (*að*) gluma, dynja, skrella, skramla.

glupna, *v.* (*að*) verta ille ved, vanmodast.

glutr, *n.* øydsla, ovlivnad. **glutra,** *v.* (*að*) øyda, skutla burt. **glutranar-maðr** (og *glutrsmaðr*) *m.* øydar, burtskutlar. **-samr,** *a.* øydslesam. **glutranliga, glutrsamliga,** *av.* øydslesamt.

glý, *n.* gleda.

glyðra, *f.* lauslyndt og kaatt kvinnfolk.

glygg, *n.* **glyggr,** *m.* **1.** glugge (= *gluggi*). **2.** storm (poet.).

glýja, *f.* glya, vindgufs (Edda).

glýjaðr, *a.* glad, fegen. **glýjari,** *m.* leikar, narr.

glymja, *v.* (*glumdi*) glymja, ljoma, buldra, tjota. **glymr,** *m.* glym, ljom, bulder, tòt.

glyrna, *f.* auga (jfr. nyn. *glyrna*, „skjegla myrkt“, Tel.).

glys, *n.* glim, pynt, stas (= *glis*). **glysgjarn,** *a.* glad, kjær i glim og stas. **-ligr,** *a.* glimande, brikjande. **-mál,** *n. pl.* fagre ord. **-mangari,** *m.* pyntevare-handlar. **-samligr,** *a.* glimande, brikjande.

glý-stamr, *a.* gledelaus.

glæa, *v.* glitra, skina (= *gljá*).

glær, *m.* sjø, hav (poet.); *kasta* (*bera*) *á glæ*, kasta burt til unyttes; *hlaupa á glæ*, renna faafengt.

glæræði, *n.* faafengd raad, uheppi raad.

glæsa, *v.* (*st*) pryda, gjera glimande. **glæsi-ligr,** *a.* glimande, brikjande, staseleg (*-liga, av.*). **-maðr,** *m.* brikjen, drusteleg kar.

gløgg-dœmr, *a.* som dømer gløgt, gløggdømd. **-leikr,** *m.* gløggskap, gløggsyn. **-liga,** *av.* gløgt, grant, nøgje.

gløggr, *a.* (*akk. sing. m. gløggvan*) **1.** gløgg (til aa sjaa, skyna og tenkja). **2.** gløgg, knipen, gniken. **3.** klaar, tydeleg.

gløggt, *av.* gløgt, grant, nøgje. **gløggrýnn,** *a.* gløgg til aa skyna runer. **-skygn,** *a.* gløggsynt. **-sýniliga,** *av.* gløgt. **-sýnn, -sær,** *a.* gløggsynt, gløgg; tydeleg. **-þekkinn,** (og *-þekkr*) *a.* gløggsynt, gløgg (*-þekkliga, av.* Kgs. 105_{29}). **-þekni,** *f.* gløggskap. **-vingr,** *m.* gnikar.

glœða, *v.* (*dd*) **1.** gløda, glo. **2.** verma upp.

glœpa, *v.* (*pt*) lokka, støra til eitkvart gale. *glœpast, v. r.* lata seg lokka, misgjera, synda.

glœpa-fullr, *a* brotsleg, syndug. **-maðr,** *m.* misgjerningsmann, brotsmann. **-mannligr,** *a.* brotsmannsleg. **-verk,** *n.* misgjerning. **glœpiligr, glœpinn, glœpligr,** *a.* syndug, brotsleg (*-liga, av.*).

glœpr, *m.* **1.** misgjerning, synd. **2.** ulukka Atlm. 32. **glœpsamligr,** *a.* brotsleg, syndug. **glœpska,** *f.* misgjerning, synd, brotsverk. **glœpskufullr,** *a.* syndfull. **glœp-varr,** *a.* var mot synd og misgjerning. **-yrði,** *m. pl.* uhøvisk tale (jfr. nyn. *glopord*, ugudeleg tale, Sæt.).

glœsa, *f.* tome ord.

glǫmmungr, *m.* eit slag fisk (knurr, rjot?).

glǫp, *f.* skjepling, brot (paa tingskipnaden).

glǫtunarsonr, *m.* menneskje som er etla til fortjoning.

gn-; ord som ikkje finst under *gn-* finn ein under *n-*.

Gná, *f.* namn paa ei gudinna; poet. um kvende.

gnadd, *n.* knurking, klaga, mukking. **gnadda,** *v.* (*að*) gnadda, gnadra, knurka, klaga.

gnaddr, *m.* smaagut, pjokk (eig. gnadde, pigg).

gnaga, *v. st.* og *v. l.* (*að*) gnaga.

gnap, *n.* hav (poet.).

gnapa, *v.* (*að*) halla fram, luta, skuta (jfr. nyn. *nape*, bergskut, Sæt.).

gnarr, *n.* hav (poet.).

gnastan, gnastran, *f.* gnisting, gnistring (jfr. nyn. *gnastra* og *nastra*, smaaskjella).

gnat, *n.* **1.** raml, gny. **2.** hav (poet.).

gnata, *v.* (*að*) ramla, rausa ned med brak.

gnauð (og *gnauðan*) *f.* staak. **gnauða,** *v.* (*að*) skrapa, staaka, skrella; jfr. nyn. *gnaura*, skrapa, gnika. S. Trønd.

gnaust, *n.* **gnaustan,** *f.* gny, staak (poet.).

gnegg, *n.* knegg, kneggjing. **gneggja,** *v.* (*að*) kneggja.

gneggjuðr, *m.* kneggjar (poet. um vind).

gneista, *v.* (*að*) gneista, spruta gneistar. **gneistaflaug,** *f.* gneiste-fok. **gneisti,** *m.* gneiste.

gnella, *v. st.* gnella, gnaldra.

gnerr, *m.* trætta, kivsmaal.

gnesta, *v. st.* gnesta, knetta, smella.

gneypa, *v.* (*pt*) bøygja, knua. **gneypr,** *a.* **1.** bøygd, lut, kuren. **2.** harm, vond.

gniða, *v.* (*að*) gnida, skura.

gnípa, *f.* nipa, nut (fjelltopp med ei bratt sida).

gnissa, *f.* tussekvende.

gnísta, *v.* (*st*) gnista, gnistra, gnella; terra. **gnístan, gnísting,** *f.* gnistring (av tenner); gnell, skrik.

gnjóði, *m.* njoda, saad.

gnóga, *av.* rikeleg, flust. **gnóg-leikr,** *m.* = *nógleikr*. **-leiksstjarna,** *f.* planeta Saturnus, eig. ovnøgdar-stjerna. **-ligr,** *a.* = *nógligr*. **gnógr,** *a.* = *nógr*. **gnógt,** *f.* = *gnótt*.

gnolla, *v.* skjelva av kulde, faa skjelte.

gnótt, *f.* nøgd, rikeleg mengd; *gera gnótt e-u*, fullnøgja. **gnóttarbrunnr,** *m.* vatsrik brunn.

gnúa, *v.* (*gneri* og *gnøri*) gnua, gnida.

gnúfa, *v.* (*fð*) luta, halla fram, kura. **gnúfabryggr,** *a.* lutryggja, kruken.

gnúpleitr, *a.* glymen, morsk i andlitet.

gnúpr, *m.* nup, nut med tverbratt framsida.

gnyðja, *v.* (*gnuddi*) gny, knurka, gryla.

gnyðr, *m.* knurking, murring.

gnýja, *v.* (*gnúði*) tjota, dura; *gnýja á*, koma paa; gaa ut yver. **gnýmikill,** *a.* tjotande, ruskall (um vêr). **gnýr,** *m.* gny, tòt, dur, staak. **gnýreið,** *f.* toredun.

gnæðingr, *m.* kald vind (Vigf.); jfr. nyn. *gnæ*, *v.* blaasa (um kald og turr vind).

gnæfa, *v.* (*að*, *fð*) naa, fara, risa høgt upp. **gnæfr,** *a.* risande høgt upp, høglyft.

gnæpa, *v.* risa upp. **gnæpr,** *a.* keik, bratt.

gnœgja, *v.* (*gð*) nøgja, gjeva nok ell. rikeleg; *gnœgðr af e-u*, vel budd med, rik paa eitk.; *gnœgjast*, *v. r.* vera rikeleg, vera full av; verta rik paa.

gnœgta, *v.* (*gt*) gjeva rikeleg (nok), gjera nøgd, nøgja (jfr. nyn. *nøgta*, verta nok).

gnœtt, *f.* nøgd, rikeleg mengd (= *gnótt*).

gnœtta, *v.* (*tt*) = *gnœgta*.

gnǫllra (*nǫllra*), *v.* (*að*) gneldra, gnaldra, gnella. **gnǫllran, gnǫlltan,** *f.* gneldring, gnaldring.

gnǫtra (*nǫtra*), *v.* (*að*) skaldra, skrangla, hakka. **gnǫtran,** *f.* skrangling, hakking (av tenner).

goð, *m.* og *n.* **1.** mest i *n. pl.* gud, avgud. **2.** *m. sing.* gud, den kristne gud (sjld.).

goða-blót, *n.* avgudsdyrking. **-gremi,** *f.* gude-vreide. **-heill,** *n.* ynde, tokka hjaa gudarne. **-hús,** *n.* avgudstempel, gudehus.

goða-kviðr, *m.* = *tylftarkviðr*. **-lýrittr,** *m.* forbod av goden mot aa fremja ei sak.

goða-reiði, *f.* gude-vreide. **-stallar,** *m. pl.* altar. **goðastuka,** *f.* altarrom (kor) i heidnesk tempel.

goðborinn, *a.* gudeboren.

góðbrjóstaðr, *a.* godhjarta.

goðdómr, *m.* guddom.

góð-fengr, *a.* godsleg. **-fúss,** *a.* godviljug, rettviljug, full av godhug; *guði góðfúss*, full av kjærleik til gud (*-fúsliga*, *av.*). **-fýsi,** *f.* godvilje, godhug, rettvilje. **-fýsiligr,** *a.* full av godhug. **-fýsisandi,** *m.* godhugsaand. **-fýsisdygð,** *f.* sterk rettvilje. **-fýst,** *f.* = *góðfýsi*.

goðgá, *f.* gudehæding, spott mot gudarne.

góð-gerð, *f.* **-gerning,** *f.* **-gerningr,** *m.* godgjerd, godgjerning, velgjerd; dygd. **-gipt,** *f.* velgjerd. **-girnd** (og *-girni*) *f.* god-

vilje, godhug, rettvilje. **-girndarfullr, -gjarn, -gjarnligr,** *a.* godviljug, rettviljug, full av god vilje (*-gjarnliga, av.*). **-gripr,** *m.* dyrverdig ting, eignalut.

goðgæfi, *n.* gudsgaava (= *guðsgæfi*).

góð-gæfliga, *av.* godviljug, velviljug. **-gæt,** *f.* **-gæti,** *n.* godgjersla, traktering, fagning. **-háttaðr,** *a.* velseda. **-háttugr,** *a.* godhaatta, velviljug. **-hjartaðr,** *a.* godhjarta.

goði, *m.* heiden prest og hovding paa Island, gòde.

góði, *m.* **1.** gode, god ting; lunnende. **2.** godvilje. **góðindi,** *n. pl.* gode ting, gode.

góðkendr, *a.* kjend for aa vera god, velgjeten.

goðkunnigr, *a.* skyld gudarne, av gudeætt.

góð-kvenska, *f.* god kvinnedygd. **-land,** *n.* godt land. **-látr,** *a.* godlaaten.

goð-lauss, *a.* guddoms-laus. **-lax,** *m.* eit slag laks; jfr. nyn. *gudlaks* (Shl.).

góð-leikr, *m.* godleik, godskap, velvilje. **-lífi,** *n.* rein og ulastande livnad. **-lifnaðarkona,** *f.* kvinna som liver ulastande. **-lifnaðarmaðr,** *m.* menneskje som liver ulastande. **-lifnaðr,** *m.* rein og ulastande livnad.

goðligr, *a.* guddomleg.

góð-lyndi, *n.* godlynde. **-lyndr,** *a.* godlyndt.

goðmagn, *n.* guddom, guddomsmagt.

goðmálugr, *a.* kunnig um gudarne.

góð-málugr, *a.* god, venleg i sin tale. **-mannligr,** *a.* manndomsam, god (*-mannliga, av.*). **-menni,** *n.* godmenne, godt menneskje. **-mennr,** *a.* som er ein god mann. **-mennska,** *f.* god manndom, mannmilda. **-mótliga,** *av.* vonsamt.

goðorð, *n.* embætte som goden paa Island hadde, godord.

góðorðr, *a.* god og venleg i ordi sine.

goðorðs-lauss, *a.* som ikkje hev godord. **-maðr,** *m.* mann som hev godord. **-mál,** *n.* sak um godord. **-tilkall,** *n.* krav paa godord.

góðr, *a.* **1.** god. **2.** god, rettviljug. **3.** god, venleg, mild (*e-m,* mot ein); *góðr e-s, af e-u,* raust, viljug til aa gjeva eitk. **4.** god, velbudd med (*e-s, til e-s, at e-u*). **5.** god, gjæv, mæt. **6.** god, heil, full. Neutrum (*gott*) som subst.: *gott gengr e-m til,* ein hev ei god meining med eitk.; *eiga gott við e-n,* staa seg godt med ein.

góð-ráðr, *a.* som er god i sine raader, raadgod.

goð-reið, *f.* reid (ridande fylgje) av gudar, gudereid. **-rífi,** sjaa *gauðrífi.*

góðræði, *n.* godvilje, godhug, rettvilje.

goð-rækr, *a.* gudlaus. **-rækni,** *f.* (misskr. *godhrækna, gen. sing.*) gudelegdom. N.G.L.

góð-semi, *f.* godleik, godhug. **-siðugr,** *a.* velseda.

goðspjallaskald, *n.* evangelist.

góðtrúaðr, *a.* truande.

goð-þjóð, *f.* gudefolk (ell. istf. *gotþjóð?*) **-vegr,** *m.* gudeveg.

góð-verðr, *a.* verd eitk. godt, takk verd. **-verk,** *n.* godverk, godgjerning. **-vild,** *f.* **vili,** *m.* godvild, godvilje; gudeleg kjærleik. **-viljaðr,** *a.* godviljug, rettviljug. **-viljadygð,** *f.* godviljug, kjærleg hjelp. **-viljafullr,** *a.* full av god vilje. **-viljamaðr,** *m.* godvilja, rettviljug mann. **-viljamikill,** *a.* full av godvilje. **-viljaþjónasta,** *f.* godviljug, trugi tenesta. **-viljugr,** *a.* godviljug, velviljug. **-virki,** *n.* godverk, godgjerning. **-virkr,** *a.* som gjer godverk. **-vænligr,** *a.* som gjev god von, vonsam (*-vænliga, av.*). **-vættliga,** *av.* slik at det gjev god von, vonsamt. **-yrki,** *n.* godverk. **-ættaðr,** *a.* som er av god ætt, ættgod.

gogli, *m.* møra, søyla.

gói (*gœ*) *f.* gjø (*go,* Namd.), maanaden fraa midt i februar til midt i mars. **góibeytill,** *m.* skjefte, skavgras (Equisetum hiemale).

gol, *n.* **gola,** *f.* gòl (m.), gòla, blaaster, vind.

gola, *v.* (*að*) gòla, hyla, gaula.

gola, *f.* tjukktarmen (Fritzner).

golf, *n.* **1.** golv, tile. **2.** golv, rom.

golf-stokkr, *m.* golv-stokk, golvaas. **-þili,** *n.* fjølegolv, tile.

góligr, *a.* fager, fin, gild (jfr. nyn. „*golege paa de*“ = fin paa det, Tel.).

goll, *n.* = *gull.* **golligr,** *a.* som er av gull. **goll-lauss,** *a.* utan gull.

gollorr, *m.* hjartehus (lat. pericardium).

gollr, *m.* ufløygd alder (um fugl, fyrr han kann fljuga).

goll-rekkja, *f.* gull-seng.

gollungr, *m.* eit slag hauk.

gómaspjót, *n.* kvass tunga (yverførd). **gómbein,** *n.* beinet i gomarne, tannfeste. **gómi,** *m.* gom, himling (i munnen). **gómr,** *m.* **1.** gom, himling (i munnen). **2.** gomar, tannkjøt. **3.** gom, fingertupp. **gómsparri,** *m.* sparre til aa sperra upp munnen.

gor, *n.* gor (halvmelta mat i innvolen).

gormánaðr, *m.* fyrste vetter-maanad (slagtemaanad), fraa midten av oktober til midten av november.

gorunargaldr, sjaa *gørunargaldr.*

gorvargr, *m.* gortjuv, ein som røvar fe og slagtar.

goti, *m.* **1.** gote, mann fraa Gotland; *gotar, pl.* ogso = *gautar* (N.G.L.). **2.** hest (poet.). **Gotland,** *n.* øyi Gotland.

gotnar, *m. pl.* menner. **gotneskr,** *a.* gotisk.

góz (*góðz, gótz*), *n.* gods, eigedom, eign.

gózligr, *a.* godsleg, godhjarta.

grá-beinn, *m.* graabein, ulv. **-bildóttr,** *a.* graaflekkut paa kjakarne (um ein saud). **-bjǫrn,** *m.* graabjørn (motsett kvitbjørn). **-blár,** *a.* graablaa.

gráða, *f.* **1.** pall, tram; stett, stig; i *pl.* um hyllings-trammen ved Kristkyrkja i Nidaros. **2.** grad, rang, slag.

gradal, *m.* gradual, messebok, altarbok.

gradda, *f.* pall, stig; *pl. graddur,* tropp.

grað-fé, *n.* grad-fe. **-hafr,** *m.* gradbukk.

gráði, *m.* I. = *gráða.*

gráði, *m.* II. graae, vind som graaar vatnet.

gráði, *m.* III., **gráðr,** *m.* graade, graadhug.

graðr, *a.* grad, som ikkje er gjelda. **graðsmali,** *m.* grad-smale, ugjelda smaafe.

gráðugr, *a.* graadug (*gráðugliga, av.*).

graðungr, graðuxi, *m.* gradung, gradukse, tjor.

grádýri, *m.* graabein, ulv.

grafa, *v. st.* A. **1.** grava, rota, brjota upp; grava upp; grava ned, gravleggja; *grafa undir e-m,* med list grava grunnen undan ein, lura ein. **2.** grava, skjera ut; ogso: fella inn. **3.** grava, leita, granska etter (*e-t, at, eptir e-u, til e-s, um e-t*). **4.** upers. *grefr e-t,* eitk. svell (um saar og verk). B. *grafast, v. r.* verta uppgraven; verta ukyrr (um sjø); grava ell. slita seg fram *grafast eptir* = *grafa eptir*; *grafast upp,* koma upp, verta kunnigt.

grafalr, *m.* gravstikka.

grafar-bakki, *m.* gravbakke, gravstad. **-gerð,** *f.* det aa gjera ei grav. **-lækr,** *m.* løk (bekk) som hev grave seg ned i jordi, holbekk. **-maðr,** *m.* mann som er i ei grav. **-vǫrðr,** *m.* grav-vaktar.

gráfeldr, *m.* graa feld, lodi skinnkappa.

graf-gangsmaðr, *m.* frigjeven træl som ikkje kunde livberga seg og difor laut svelta ihel i ei grav. **-garðr,** *m.* dyrgrav med gjerdsla.

grafjur, *m.* gravør (fransk: graveur).

graf-nár, *m.* mann som er *kviksettr* (livande gravlagd) men slepp fraa det med livet. **grafningr,** *m.* tolking, tydning. **grafsilfr,** *n.* nedgrave sylv. **-svín,** *n.* ei greida til aa grava under og øydeleggja festningsmurar med.

grafta, *v.* (*að*) grefta, gravleggja (= *grepta*).

graftar- og **graftrar-** sjaa *graptar-.*

graftól, *n.* ambod til aa grava med.

grá-gás, *f.* **1.** graagaas, gagl. **2.** namn paa ei gamall trøndsk logbok. (Fraa det 16de aarh. vart ordet med urette bruka som namn paa dei eldste isl. logtekster). **-klæddr,** *a.* graaklædd. **-kollóttr,** *a.* graa og kollut. **-kufl,** *m.* graa kappa. **-leikr,** *m.* graae, illvilje, uvenskap. **-leitr,** *a.* graaleitt; uvensleg. **-ligr,** *a.* uvensleg (*-liga, av.*). **-lyndr,** *a.* illsken, utyd, vondlyndt. **-magi,** *m.* rognkall, rognkjeksa (han av slaget). Cyclopterus lumpus.

gramendr, *m. pl.* „dei grame“, djevlar, troll.

gramerz, stor takk (fransk grand merci).

gramligr, *a.* argleg, leidsam, gremmeleg.

gramr, *a.* gram, vreid, vond (paa).

gramr, *m.* (*pl. -ir*) **1.** „den grame“; poet. um hovding, hermann. **2.** mest i *pl.* „dei grame“, djevlar, troll. **3.** hund (= *garmr*).

grámunka-klaustr, *n.* **-lifnaðr,** *m.* cistercienserkloster. **grámunkr,** *m.* cisterciensermunk, graamunk.

grána, *v.* (*að*) graana, verta uvensleg.

granahár, *n.* granehaar (Shl.), veidehaar, vêrhaar.

gran-bein, *n.* underkjake paa fisk. **-bragð,** *n.* verk som fær ein til aa grina (gjera lepar). **-bragðseyrir,** *m.* bot for aa gjera *granbragð.*

grand, *n.* I. skade, mein; skadeleg ting, vondska; jfr. nyn. *til grands,* til meins. Rbg.

grand, *n.* II. grand, mole. Vigf. Jfr. *grandfengi.*

granda, *v.* (*að*) granda, skada, gjera mein. **grandalauss,** *a.* meinlaus, uskyldig.

grandfengi, *f.* smaanøytsla, smaaturft.

grandi, *m.* grande, sand-øyr.

grand-lauss, *a.* meinlaus, uskyldig. **-ligr,** *a.* skadeleg. **-varligr, -varr,** *a.* som varar seg for det vonde, skuldlaus (*-varliga, av.*). **-veri,** *f.* varsemd mot det vonde, skuldløysa, blygsla.

gránefja, *f.* eit slag kastevaapn.

gránn, *a.* graa (= *grár*) (poet).

granna, *f.* grannkona, granngjenta. **granna-lag,** *n.* grannelag. **-stefna,** *f.* grannestemna. **granni,** *m.* granne. **grannkona,** *f.* grannkona.

grann-leikr, *m.* grannleik. **-leitr,** *a.* tunn og smal i andlitet, grannleitt. **-liga,** *av.* grannvart, ikkje endefram. **-ligr,** *a.* grannleg, grannlagd.

grannr, *a.* grann, tunn, fin. **grannvaxinn,** *a.* grannvaksen.

gran-rauðr, *a.* med raudt munnskjegg, raudskjeggja. **-selr,** *m.* eit slag sel (kobbe) med lange granehaar. Phoca barbata. **-síðr,** *a.* med sidt munnskjegg. **-sprettingr,** *m.* ungdom i skjeggsprettingi. **-sprottinn,** *n.* som er i skjeggsprettingi.

gránstóð, *n.* graa hesteflokk.

gran-stœði, *n.* øvre lippa, der munnskjegget stend.

granverðir, *m. pl.* granvaktarar (Edda).

gráp, *n.* storm (poet.).

grápa, *v.* (*að*) graapa, grafsa, riva til seg.

grápeningr, *m.* pening av laakt slag.

graptar-dagr, *m.* likferdsdag. **-embætti,** *n.* jordferds-tenesta. **-kirkja,** *f.* kyrkja med kyrkjegard til. **-kirkjubœr,** *m.* gard, der det er kyrkja med kyrkjegard til. **-rán,** *n.* ulogleg gravleggjing. **-réttr,** *m.* rett til gravstad. **-siðr,** *m.* jordferdsskikk. **-staðr,** *m.* gravstad, grefte. **-tíð,** *f.* **-tími,** *m.* jordferdstid. **-þjónasta,** *f.* jordferds-tenesta.

graptligr, *a.* jordferds-. **graptrar-** sjaa *graptar-.* **graptrarhǫnd,** *f.*: *leggja e-m graptrarhǫnd,* leggja ein i grav.

grár, *a.* **1.** graa (um lit). **2.** graa, uvensleg; *elda grátt silfr,* vera uvener.

grárendr, *a.* graarendut, graastriput.

gras, *n.* **1.** gras, urt. **2.** (i *pl.*) islandsmose. N.G.L.

grasaðr, *a.* tilsett med gras ell. urter. **grasa-drykkr,** *m.* drykk tilsett med urter. **-grœðing,** *f.* grøding (lækjing) med lækjegras. **-rœtr,** *f. pl.* grasrøter. **-sekkr,** *m.* sekk med gras ell. urter. **-þjófr,** *m.* grastjuv.

gras-dalr, *m.* grasdal (Tel.), grasvaksen dal.

gráserkjaðr, *a.* med graa brynja (Edda).

gras-garðr, *m.* hage, kaalhage. **-garðsmaðr,** *m.* hagemann. **-geilar,** *f.* grasgjotor, grasholor. **-góðr,** *a.* grasgod. **-grœnn,** *a.* grøn som gras, grasgrøn. **-guð,** *n.* gras, urt som vert dyrka som gud. **-hattr,** *m.* halmhatt. **-holmr,** *m.* grasholme.

grá-siðublakkr, *a.* blakk og graasidut. **-skinn,** *n.* (ogso *-skinnavara, f.*) graaverk, ikornskinn. **-skinnahúfa, -skinnshúfa,** *f.* huva av ikornskinn. **-skýjaðr,** *a.* graaskya.

gras-kyn, *n.* grasslag. **-laukr,** *m.* graslauk. **-lauss,** *a.* graslaus. **-leysi** (og *-lausa*), *f.* grasløysa. **-leysissumar, -leysusumar,** *n.* graslaus sumar. **-ligr,** *a.* som er av gras, gras-. **-loðinn,** *a.* grasgod, grasrik. **-loðna,** *f.* tjukk-eng. **-lægr,** *a.* som ligg paa graset, paa marki. **-mikill,** *a.* grasgod, grasrik. **-naut,** *f.* **-nautn,** *f.* **-nautnargœði,** *n.* rett til aa nøyta graset paa ein stad, grasnøyting. **-rán,** *n.* ulogleg beiting, gras-ran. **-ránsbaugr,** *m.* *baugr* i bot for ulogleg beiting. **-rót,** *f.* grasrot. **-setr,** *n.*; *sitja grassetri,* sitja berre med beiterett paa ein gard; yverf. liva i smaa kaar. **-sótt,** *f.* sott som hev med gras aa gjera, „gras-sott“ (skjemtande).

grásteinn, *m.* graastein.

gras-tó, *f.* grasto, liten grasflekk i ei fjellsida. **-vaxinn,** *a.* grasvaksen. **-verð,** *n.* gras-verde. **-vǫllr,** *m.* grasvaksen voll. **-vǫxtr,** *m.* grasvokster.

gráta, *v. st.* graata; *gráta e-t,* graata for eitkvart; partic. *grátinn,* utgraaten. **grátan,** *f.* graating, graat. **grátanligr,** *a.* graatfull.

grát-fagr, *a.* fager i graat. **-feginn,** *a.* graatferdig av gleda. **-liga,** *av.* med graat. **-ligr,** *a.* som ein maa graata for, grøteleg.

grátr, *m.* graat. **grát-raust,** *f.* graat-maal. **-samligr,** *a.* graatsam, grøteleg. **-stokkinn,** *a.* vaat av graat. **-sǫk,** *f.* orsak til graat. **-þarfa,** *a.* som ein tarv graata for. **grátuligr,** *a.* graatande, graat-.

grautar-díli, *m.* graut-flekk. **-sótt,** *f.* „graut-sott" (i skjemt). **-trog,** *n.* graut-trog. **-trygill,** *m.* graut-trygel, lite graut-trog. **-þvara,** *f.* graut-tvora.

grautr, *m.* (*gen. -ar*) graut. **grautsótt** = *grautarsótt.*

grá-valr, *m.* graafalk. **-vara,** *f.* graaverk, ikornskinn.

gref, *n.* grev, hakka. **grefleysingr,** *m.* frigjeven træl som enno ikkje er *leiddr í lǫg* (sjaa *leiða*), og som berre hev lov til aa bruka grev odl. til vaapn. **grefsi,** *m.* grev·

greft, *f.* greft, grav. **grefta** (ogso *greftra*) *v.* = *grepta.* **greftar-** sjaa *graptar-.*

gregoriusmessa, *f.* **gregoriusmessudagr,** *m.* gregorsmessa, 12 mars.

gregr, *f.* skrov, buk? Sturl. I 230.

greiða, *v.* (*dd*) **1.** greida, gjera greid, greida ut, setja i lag, skipa, gjera i stand, gjera; *greiða hár,* greida, kjemba haaret; *greiða segl,* gjera ferdigt segl. **2.** greida, rettleida, hjelpa fram, rydja veg for; *greiddist honum* (*ferð hans*) *vel,* det gjekk godt og greidt med. **3.** greida, reida ut, lata faa, betala, gjeva (*e-m e-t*).

greið-fœrr, *a.* greidfør (som det er greidt aa fara; som fer greidt, lett). **-gengr,** *a.* som det er greidt aa ganga, greidgjengd.

greiði, *m.* **1.** greida, greiding, utgreiding; *at greiða,* med greidskap, med grein. **2.** greida, rettleiding, beine, hjelp (aat ein gjest).

greiðir, *m.* **1.** greida, hjelp, gagn. **2.** greidar (poet.).

greið-liga, *av.* greidleg, greidt, utan hefte; greinleg, til fulls; nett, nettupp. **-ligr,** *a.* greidleg, greid; som er utan hefte. **-mæltr,** *a.* greidmælt, som talar greidt.

greiðr, *a.* greid. **greið-samliga** (og *greiðuliga*), *av.* med greidskap, greidt. **-skapr,** *m.* greidskap, greida; beine, hjelpsemd. **-talaðr,** *a.* greidtalande.

greifa-dómr, -skattr, *m.* greivedøme, greivskap.

greifi, *m.* greive. **greifinna,** *f.* greivinna, greivefrua.

greimleikr, misskrift for *grimmleikr,* s. d.

grein, *f.* I. **1.** grein (av tre og anna). **2.** serskild ting, ting aa merka; deil, stykke. **3.** maate; slag; rang, stand, klasse, fag; *með fjórfaldri grein,* paa fire maatar; *í annari grein,* for det andre. **4.** skiljing, skilnad, kløyving; tvidrætte, usemja. **5.** skil, skilning, sereign. **6.** orsak, grunn; *fyrir þá grein at,* fordi; *sakir hverrar greinar,* kvifor.

grein, *f.* II. grein, greida, utgreiding; skyn, vit.

greina, *v.* (*nd*) **1.** greina, skilja, deila, kløyva, byta. **2.** skilja (med vit og sansar), gjera skil paa; skyna, kjenna. **3.** gjera grein paa, greida ut, forklaara, fortelja, nemna; upers. *greinir,* det vert sagt, utgreidt; *sem fyrr greinir,* som fyrr nemnt. **4.** rekna med. **5.** upers. *greinir menn á e-t,* folk er usams um eitk. *greinast, v. r.* greinast, kløyvast, skiljast; *greinast á* (*at*) *e-u,* verta usamd um eitk.

greinamikill, *a.* skynsam, skynug.

greinar-klæði, *n.* grovt ullklæde; jfr. nyn. *grein,* grovt ulltæpe. Nordl.

greinar-lauss, *a.* greinlaus, skynlaus; uskynleg; samfengd, utan skilnad. **-mál,** *n.* skynleg, greid sak. **greinavænn,** *a.* som lett kann føra til usemja. **greiniligr,** *a.* greinleg, tydeleg; greidsam (*-liga, av.*). **greining,** *f.* greining, skilning; utgreiding. **greiningarvit,** *n.* skynsemd, vit; skil, sans og samling.

greip, *f.* (*nom. pl. greipr*) greip, gripe (hand).

greipa, *v.* (*að* og *pt*) greipa, gripa; *greipa glœp,* gjera seg skyldig i eit forbrot (Edda).

greizla, *f.* greidsla, greiding; utreidsla.

grelligr, *a.* = *greiðligr.* Kgs. 88₃.

grellskapr, *m.* vreide, illskap.

gremd, *f.* **gremi,** *f.* gremme (n.), vreide, fiendskap.

gremja, *v.* (*gramdi*) gjera gram, vreid, erga; *gremja e-n at sér.* *gremjast, v. r.* verta sint, argast paa ein (*e-m*). Jfr. nyn. *gremja seg,* harmast; klaga seg.

gren, *n.* gren, hi, hola (for ulv og rev).

grend, *f.* grend, grannelag. **grendar-far,** *n.* høve millom grannar, grendelag. **-folk,** *n.* grendefolk.

grenja, *v.* (*að*) grenja (Sæt. Sogn) kneggja med dirrande ljod, yla. **grenjan,** *f.* grenjing, yling.

Grenland, *n.* namn paa nedre Telemarki.

Grenmarr (ogso *Grœnmarr*) *m.* Langesundsfjorden.

grenn, *f.* grend (= *grend*). Jfr. nyn. *grenn,* Tel. o. fl.

grennast, *v. r.* grannast, verta grann, minka.

grenni, *n.* grendelag, grendskap.

grenskolli, *m.* rev i grenet sitt, hole-rev.

grenskr, *a.* som er fraa *Grenland,* grensk.

grensmunni, *m.* opning til eit gren eller ei hola.

greppaminni, *n.* eit slag versemaal, der fleire verselinor etter kvarandre byrjar med same ord.

greppligr, *a.* djerv, morsk (*-liga, av*). Jfr. *greppeleg,* grov, slamput (Tel.).

greppr, *m.* **1.** djerv, morsk kar. **2.** skald.

grepta *v.* (*pt*) (ogso *greptra* (*að*)) grefta, gravleggja.

greptr, *m.* (*gen. -rar*) greft, grav.

greptrarþjónasta, *f.* jordferds-tenesta.

greptusæði (skrive *græftusæðe*) *n.* grøda av graven og hakka aaker.

gresjarn, *n.* jarntraad? jfr. *gerjarn.*

gretta, *v.* (*tt*) oftare: *grettast, v. r.* gretta, grina, syna tenner. **grettur,** *f. pl.* grettor (Gbr.), grin, usemja.

grey, *n.* **1.** bikkja. **2.** vesalmann, skarv.

greybaka, *f.* bikkja, hund (um folk).

greyfa, *v.* (*fð*) bøygja fram aa gruva; *greyfast, v. r.* bøygja seg fram, gruva seg, luta seg.

grey-hundr, *m.* bikkja, tik. **-karl,** *m.* skarv. **-ligr,** *a.* vesalleg, skarveleg. **-mennska,** *f.* skarvedom.

greypa, *v.* (*pt*) grøypa, fella inn i.

greypijarn, *n.* grøypejarn, jarn til aa grøypa med.

greypiligr (ogso *greypligr*) *a.* grovleg, hardleg, kaldleg (*-liga, av.*).

greyping, *f.* grøyping, innfelling.

greypleikr, *m.* hardleik, hjarteløysa.

greypr, *a.* grov, hard, hjartelaus. Jfr. nyn. *ein grøype kar,* ein hardfengd kar (Tel.).

grey-skapr, *m.* vesaldom, skarvedom. **-stóð,** *n.* hundeflokk.

grið, *n.* **1.** heimvist, trygt tilhelde (mest um tenestfolk). **2.** i *pl.* trygd for liv og lemer, fred som er avtala eller logfast (vaapnkvila, tingfred o. m.), naade, grid; *fara með griðum,* fara med fredstilbod.

griða-beiðandi, *m.* ein som bed um grid. **-beiðni,** *f.* bøn um grid. **-bréf,** *n.* brev som gjev grid. **-brek,** *n.* svikfull bøn um grid. **-gjǫf,** *f.* det aa gjeva grid, grid-gjeving. **-lauss,** *a.* som ikkje hev fenge grid, fredlaus (*-laust, av.*). **-mál,** *n.* ordlag som vert bruka naar dei set grid, gridord. **-mark,** *n.* fredsmerke. **-rof,** *n.* brot paa grid. **-sala,** *f.* det aa gjeva grid. **-setning,** *f.* det aa setja og lysa grid, gridlysing. **-staðr,** *m.* fredheilag stad, fredstad. **-stefna,** *f.* stemna, møte um grid.

grið-bítr, *m.* mann som bryt grid, fredsbrjotar.

griddi, *m.* gradukse, tjor (= *griðungr*).

grið-fang, *n.* det aa faa seg heimvist (og tenesta). **-fangadagr,** *m.* dag, daa lause folk skulde faa seg heimvist (og tenesta), fardag. **-heilagr,** *a.* fredheilag.

griði, *m.* = *griðmaðr.*

griðjungr, *m.* gredung, tjor (= *griðungr*).

griðka, grið-kona, *f.* fri kvinna som hev heimvist (og tenesta) i huset hjaa ein. **-maðr,** *m.* fri mann som hev heimvist (og tenesta) i huset hjaa ein. **-mál,** *n. pl.* = *griðamál.* **-níðingr,** *m.* mann som bryt grid, fredsbrjotar. **-níðingsnafn,** *n.* fredsbrjotarnamn. **-sala,** *f.* det aa gjeva grid. **-samr,** *a.* fredsam. **-setning,** *f.* det aa lysa til grid, gridlysing. **-spellaráð,** *n.* raadgjerd um aa brjota grid som er sett. **-taka,** *f.* det aa taka heimvist (og tenesta) hjaa ein.

gríðuliga, *av.* ofseleg, nidleg. Jfr. isl.

gríð, f. ofse, og nyn. *paa gridd,* paa trass (Gbr.).

griðungr, *m.* gredung, gradukse, tjor.

griðvist, *f.* heimvist, trygt tilhelde.

grikkja-konungr, *m.* konge yver grækarane, keisar i Bysants. **Grikkland,** *n.* Grækarland. **grikklands-eyjar,** *f. pl.* dei græske øyarne. **-haf,** *n.* (og *Grikksalt, n.*) det græske hav, Ægæarhavet. **grikkr,** *m.* (*nom. pl.* *-ir* og *-jar gen. -ja*) grækar. **grikkska,** *f.* græsk maal. **grikkskr,** *a.* græsk.

gríma, *f.* **1.** skjerm for andlitet, dulhetta, maska; jfr. nyn. *grima.* **2.** klædning yver hovud og hals paa stridshesten. **3** mannlikan i framstamnen paa skip. **4.** natt (poet.). **5.** gaata, myrk tale.

grimd, *f.* **1.** illska, sinne, fiendskap. **2.** illhard frost. **grimdar-andi,** *m.* vreid ande. **-frost,** *n.* illhard frost. **-fullr,** *a.* illskefull, vond. **-hugr,** *m.* illvilje, vondhug. **-mál,** *n. pl.* illord, vondord. **-náttúra,** *f.* vond natur, illhaatt. **-pína,** *f.* hard pinsla.

grimmast, *v. r.* (*md* og *að*) grimma seg (Sæt.), illskast, verta sint paa (*e-m, á e-m*).

grimm-eygðr, *a.* vond-øygd. **-hugaðr,** *a.* vond i hugen. **-leikr,** *m.* illska, fiendskap; hardleik. **-ligr,** *a.* grimsleg (Sæt), illsleg, hardsleg; fælsleg, øgjeleg (*-liga, av.*) **-lundaðr,** *a.* illkyndt, vondlyndt.

grimmr, *a.* grimm, ill, vond, fæl; hard, streng, hjartelaus. **grimmúðigr,** *a.* illkyndt, vond.

Grímr, *m.* namn paa Odin (eig. „den hulde“). Jfr. nyn. (*fosse*)*grimen*: den som er gøymd (i fossen).

grímu-eiðr, *m.* eit slag neittingseid med 6 medsverjarar. **-maðr,** *m.* mann som fer med huld hovud, maskemann, utklædd mann.

grína, *v. st.* grina.

grind, *f.* (*grindar* og *grindr*; *grindir* og *grindr*) grind (stengsla, led; karm; grindgjerde). **grindagerð,** *f.* det aa gjera grindar. **grindarhæll,** *m.* grindstolpe. **grind-garðr,** *m.* grindgjerde. **-hlið, grindrhlið,** *n.* grindled.

grípa, *v. st.* **1.** gripa, triva, glupa; taka. **2.** taka, forgripa seg paa. **3.** setja fast, fengsla. Med part.: *grípa á,* taka paa; taka til med; *grípa með flugu,* lata seg lokka.

gripa-auðigr, *a.* rik paa eignaluter. **-gjald,** *n.* betaling med verdfulle ting. **-kista,** *f.* kista til eignaluter. **-taka,** *f.* det aa taka verdfulle ting.

gripdeild, *n.* sjølvtekt; *gera sér e-t at gripdeildum,* taka eitk. med sjølvtekt.

gripla, *v.* (*að*) trivla, fumla; jfr. nyn. *greipla* (gramsa).

gripla, *f.* finger som trivlar etter eitkvart.

gripr, *m.* (*-ar*; *-ir, akk. pl. -i* og *-u*) verdfull ting (helst um lausøyre), eignalut (jfr. nyn. *grip, n.* eignalut Vald., og nyn. *grípa, a.*).

gripr, *m.* grip (ein fugl).

grísasýr, *f.* ei sugga (purka) med grisungar.

grískr, *a.* græsk (= *grikkskr*).

gríss, *m.* (*pl. -ir*) **1.** grisunge, ung gris (*gris,* Innh.). **2.** galt, rone.

grjár, *a.* graa (= *grár*).

grjón, *n.* gryn (jfr. nyn. *grjon* med same tydning i Hard. o. fl.).

grjót, *n. koll.* grjot, stein; *bera grjót á e-n,* steina, kasta stein paa ein. **grjót-berg, -bjarg,** *n.* grjotberg, steinbrot. **-burðr,** *m.* steinkasting. **-byrðr,** *f.* steinbyrd. **-flaug,** *f.* stein-flog, steinkasting. **-flutning,** *f.* steinførsla. **-garðr,** *m.* steingjerde. **-hagl,** *n.* hagl av stein. **-haugr,** *m.* steinhaug. **-hlað,** *n.* stein-lad, steinmur. **-hlass,** *n.* steinlass. **-hóll,** *m.* steinhaug. **-hríð,** *f.* aatak med steinkasting. **-hǫrgr,** *m.* steinhaug. **-kast,** *n.* steinkasting. **-klettr,** *m.* stor stein. **-ligr,** *a.* som er av stein, stein-, grjot-. **-meistari,** *m.* steinhoggar-meister, murmeister. **-mjǫl,** *n.* steinmjøl, knust stein. **-mǫl,** *f.* smaastein. **-óttr,** *a.* steinut. **-páll,** *m.* steingrev; yverf.: drivande kar, brytjar. **-skriða,** *f.* steinskrida, steinras. **-smiðr,** *m.* steinhoggar, murar. **-starf,** *n.* steinbrjoting. **-sveinn,** *m.* steinhoggar-dreng, murargut. **-sýsla,** *f.* tilsyn med steinarbeid. **-ugr,** *a.* steinut. **-val,** *n.* tilfang paa grjot ell. stein. **-varði,** *m.* varde av stein. **-veggr,** *m.* steinvegg, steinmur. **-verk,** *n.* steinarbeid. **-vinna,** *f.* steinbrjoting.

grjúpan, *n.* kurv, pylsa (poet.).

gróa, *f.* sverd (poet.).

gróa, *v.* (*greri*) **1.** gro, veksa; gro til; gro fast. **2.** gro, grødast, verta lækt.

gróði, *m.* og **gróðr,** *m.* I. (*gen.* *-ðar*) grode, gror, vokster.

gróðr, *m.* II. (*gen.* *-ðrar*) gror, groing; gror, grøda.

gróðrarligr, gróðr-samligr, -samr, *a.* gror-sam, som gjev god gror, (*grødeleg*, Oslo); botsam, lækjande. **-setja,** *v.* setja, planta. **-vænligr,** *a.* som det er von vil grøda, botsam.

gróf, *f.* **1.** gróv, bekk. **2.** grop, hola (*gróv*, Ma. Ryf.).

gróm, *n.* (og *grómr*, *m.*) gurm, grut (jfr. nyn. *gromen*, *grumen*); yverf. eitkvart mistenkjelegt. **grómlauss,** *a.* flekklaus, rein; yverf. godtruen.

gróna, *v.* (*að*) verta grøn, veksa. Ark. XIII, 371.

grópasamliga, *av.* gropt, hardt.

gróska, *f.* gror, grøda.

grotti, *m.* namn paa ei kvern i Edda. Jfr. nyn. *grotte* (dsk. akselblok) i kvernsteinen.

grúfa, *v.* (*fð*) gruva, bøygja seg, liggja aa gruva.

grúfa, grufja, *f.*: *á grúfu*, aa gruva, med framsida ned.

grufla, *v.* (*að*) gruvla, rota, krabba (fjorom fotom), krafsa.

gruggóttr, *a.* gruggut, gyrmut.

grúi, *m.* dunge. Edd. M. Jfr. nyn. *grugg*.

gruna, *v.* (*að*) gruna, tenkja; tvila; mistru; upers. *e-n grunar*, ein tenkjer seg, trur; ein tvilar for, er uviss um.

grunan, *f.* = *grunr*.

grunbrusligr, *a.* mistenkjeleg.

grund, *f.* flat mark, jord, grunn.

grunda, *v.* (*að*) grunda, gruna, tenkja yver eitk.

grundan, *f.* grunding, tenkjing.

grundr, *m.* *grafa* ell. *gefa grund at e-u*, røkja grundigt etter eitk.

grund-valla, *v.* (*að*) grunnleggja. **-vallan,** *f.* grunnleggjing. **-vallarmaðr,** *m.* grunnleggjar. **-vǫllr,** *m.* grunnvoll, tuft.

grun-laus, *a.* fri for mistanke, trygg. **-leikr,** *m.* grune, mistanke. **-maurr,** *m*: *hana bíta grunmaurar* ɔ: ho fær mistanke.

grunn, *n.* grunn; grunne, grunning. **grunn-eygðr,** *a.* ut-øygd, med augo som ikkje ligg djupt. **-fall,** *n.* grunnfall, grunnbrot (brotsjø yver grunnar). **-fastr,** *a.* grunnfast. **-fœri,** *n.* ankar med ankartog. **-hygginn,** *a.* stutt-tenkt, godtruen, styven. **-hyggni,** *f.* stuttsyn, godtruenskap, styvenskap. **-leitr,** *a.* skrinnleitt. **-lendi,** *n.* grunnlende, grunn jord.

grunnr, *m.* grunn, botn; *ganga* (*gefast*) *á grunn*, taka ende, trjota.

grunnr, *a.* grunn, ikkje djup.

grunn-stiglaðr, *a.* grunnfrosen (Vigf.) **-sæi,** *f.* stuttsyn, godtruenskap. **-sæligr, -sær,** *a.* stuttsynt, godtruen (*-sæliga*, *av.*). **-sævi,** *n.* grunn sjø. **-úðigr,** *a.* faatenkt, styven. **-úðligr,** *a.* som synest faatenkt, styveleg. **-ungr,** *m.* grunnung, taretorsk. **-valla, -vǫllr,** sjaa *grund-*. **-ýðgi,** *f.* stuttsyn, godtruenskap, styvenskap.

grunr, *m.* (*-ar*; *-ir*) grune, tanke, tvil, mistanke, eitkvart mistenkjelegt: *grafa grun á um e-t*, faa mistanke um eitk.; *búa um grun*, vera mistenkt.

grun-samligr, *a.* mistenkjeleg. **-samr,** *a.* mistenkt. **-semd,** *f.* grune, mistrygn, mistanke. **-semdarlauss,** *a.* som ingen mistryggjer. **-semdarmaðr,** *m.* mistenkjeleg mann. **-semdarstaðr,** *m.* mistenkjeleg stad.

grusener, *n.* loden skinnpels, mudd (høyrde til ein herbunad); mnt. *grusener*.

grýfa, *v.* (*fð*) bøygja seg fram aa gruva (= *greyfa*).

gryfiliga, *av.* gruveleg, fælsleg.

gryfja, *f.* grop, hola.

grýjandi, *f.* dagrenning, graaning (*grydn*, *f.* Ma.).

grýla, *f.* **1.** skræma, skræmsl. **2.** trollkjerring. **3.** rev. Sn. E.

grynna, *v.* (*nt*) gjera grunn, mindre djup; upers: *grynnir dalinn*, dalen vert mindre djup; *grynnast v. r.* grynnast, verta grunnare; minka.

grýta, *v.* (*tt*) gryta, kasta stein, steina; steinsetja.

grýta, *f.* gryta.

grýting, *f.* gryting, steining.

grýttr, *a.* grytt, steinut.

grýtuker, *n.* gryta.

græð, *f.* græe, illvilje.

græðgi, *f.* græde, graade, graadhug.

græfr, *a.* som hev rett til (kristeleg) grav.

grænast, *v. r.* (*nd*) graana, minka, kverva.

græzka, *f.* græe, illvilje (= *græð*).

grœða, *v.* (*dd*) **1.** faa til at gro, lata veksa; *grœda fé*, vinna, tena pengar, verta rik; *grœða upp*, ala upp (krøter). **2.** grøda, lækja. **3.** hjelpa, frelsa. *grœðast, v. r.* grødast; grøda seg, veksa til; veksa; *grœðist e-m fé*, ein tener pengar.

grœðari (ogso *grœðir*) *m.* frelsar (um Kristus).

grœðing, *f.* **1.** groing (*grøding*, Dal.) **2.** vokster. **3.** grøding, lækjing. **4.** frelsa.

grœfr, *a.* som hev rett til (kristeleg) grav.

Grœnaland, *n.* Grønland. **Grœnalandshaf,** *n.* havet millom Island og Grønland.

grœnast, *v. r.* (*nd*) grønast, grønka.

grœnfáinn, *a.* grønsveiput, grønspreklut.

grœnir, *m. pl.* dei som bur i *Grenland* (nedre Telemarki).

grœnka, *v.* (*að*) lata grønka, gjera grøn (poet.).

Grœnland, *n.* **1.** Grønland. **2.** = *Grenland*, nedre Telemarki. **grœnlands-dróttinn,** *m.* den norske konge. Fms. VII, 42. **-far,** *n.* skip som fer paa Grønland. **-fari,** *m.* ein som fer paa Grønland, Grønlandsfare. **-faratíund,** *f.* tiend som grønlandsfarar lagde. **-ferð,** *f.* Grønlands-ferd. **-haf,** *n.* havet millom Grønland og Island.

grœnleikr, *m.* grønleik, grønska.

grœn-lendingaþáttr, *m.* forteljing um grønlendingar. **-lendingr,** *m.* grønlending. **-lenzkr,** *a.* grønlandsk, som er fraa Grønland.

grœnmenginn, *a.* grønmengd, grønsprengd. **grœnn,** *a.* **1.** grøn. **2.** ny, fersk. **3.** god, nytleg. **grœnska,** *f.* grønska, grønd.

grœnskr, *a.* som er fraa *Grenland* (nedre Telemarki).

grœn-tó, *f.* grøn grasto, grasflekk. **-tyrfa,** *v.* (*fð*) tyrva, leggja grøn grastorv yver.

grœta, *v.* (*tt*) grøta, faa til aa graata.

grœti, *n.* eitkvart som grøter, sorg, sut; jfr. nyn. *græti*, sorg, Sæt. **grœtiligr,** *a.* grøteleg, syrgjeleg. **grœtir,** *m.* ein som fære ink. til aa graata, grøtar.

grœzla, *f.* grøding, lækjing.

grǫf, *f.* (*grafar*; *grafir* ell. *grafar*) **1.** gròv, greft, hola. **2.** grav (til lik).

grǫfla, *v.* (*að*) gruvla, kravla.

grǫftr, *m.* = *grǫptr*.

grǫn, *f.* (*granar*; *granar*). **1.** granehaar, lippehaar (munnskjegg; veidehaar, vêrhaar). **2.** (helst i *pl.*) gròn, mule; *bregða grǫnum*, gjera lepar, grina; *ǫðru brá fyrir grǫn*, dei fekk anna vita.

grǫn, *f.* (*gen. granar*) gran, grantre.

grǫptr, *m.* (*gen. grapt(r)ar*). **1.** graving. **2.** gravster, graving i tre, metal odl. **3.** gravleggjing, jording. **4.** grov, greft. **5.** grav (til lik).

grǫsugr, *a.* grasut, grasgod, grasvaksen.

guð, *m.* og *n.* **1.** mest i *n. pl.* gud, avgud. **2.** mest i *m. sg.* gud, den kristne gud.

Guðbrandsdalir, *m.* Gudbrandsdalen.

guð-dómligr, *a.* guddomleg, guds-. (*-liga, av.*). **-dómr,** *m.* guddom. **-dómsafl,** *n.* **-dómskraptr,** *m* guddomsmagt. **-dómsljós,** *n.* guddoms-ljos. **-dóttir,** *f.* guddotter. **-dróttinn,** *m.* gud herren. **-faðir,** *m.* gudfâr, fadder. **-fúss,** *a.* som elskar gud, gudleg. **-gefinn,** *a.* gjeven av gud. **-gæfi,** *n.* = *guðsgæfi*. **-hræddr,** *a.* gudrædd; gudleg, gudfryktig. **-hræzla,** *f.* gudrædsla; gudsfrykt. **-hræzluleysi,** *n.* otteløysa, vanvyrdnad for gud. **-last,** *n.* (og *-lastan, f.*) gudsspotting, gudshæding. **-lasta,** *v.* (*að*) spotta, hæda gud. **-lastanarandi,** *m.* gudsspottings-aand. **-lastanarmaðr,** *m.* gudsspottar. **-lastanarorð,** *n.* gudsspottande ord, haadord mot gud. **-latr,** *a.* likesæl um gud og trui. **-leti,** *f.* likesæla um gud og trui. **-leysi,** *n.* guddomsløysa. **-ligr,** *a.* gudleg, guddomleg, guds- (*-liga, av.*). **-lǫstun,** *f.* gudsspotting. **-magn,** *n.* guddomsmagt. **-móðir,** *f.* gudmôr. **-níðingr,** *m.* gudssvikar, gudsneittar, apostat. **-níðingskapr,** *m.* gudsneitting, gudssvik. **-réttligr,** *a.* rett for gud, som er etter guds vilje (*-liga, av.*). **-rækiligr,** *a.* **-rækr,** *a.* ugudleg, gudlaus (*-rækiliga, av.*). **-ræskja,** *f* gudløysa. **-rœkiliga,** *av.* gudleg. **-rœkinn,** *a.* gudleg, som held seg til gud.

guðs-gæfi, *n.* gudsgaavor. **-hræzla,** *f.* = *guðhræzla*. **-hræzluandagjǫf,** *f.* den andens gaava aa ottast gud. **-hús,** *n.* gudshus. Æf.

guð-sifi, *m.* skylding i gud, mann eller kvinna som er religiøst skyld med ein (*e-s*), helst fadder (gudfâr, gudmôr). **-sifja,** *f.*

kvende som er *guðsifi*. **-sifjar,** *f. pl.* (ogso *-sifi, f.*) skyldskap i gud, religiøs skyldskap, fadderskap; *veita e-m guðsifjar = gera guðsifjar við e-n,* staa fadder til eink. **-sifjaspell,** *n.* spilling av religiøs skyldskap (ved likamlegt umgjenge). **-sifjast,** *v. r.* vera religiøst skyld med. **-sifjaþyrmslur,** *f. pl.* **-sifjavarnan,** *f.* fraahald fraa, varsemd mot *guðsifjaspell*.

guðs-kappi, *m.* guds stridsmann. Æf. **-lǫg,** *n. pl.* den kanoniske rett, kyrkjeretten. **-maðr,** *m.* guds mann. Æf. **-níðingr,** *m.* = *guðníðingr*.

guð-spell, -spjald, -spjall, *n.* evangelie. **-spjallabók,** *f.* evangelie-bok, bok som evangeliet stend i. **-spjallamaðr, -spjallari,** *m.* **-spjallaskald,** *n.* evangelist. **-spjallatexti,** *m.* evangelie-tekst, evangeliebok. **-spjalligr,** *a.* evangelisk. **-spjallsord,** *n.* evangelie-ord, evangelie.

guðs-reiðisverk, *n.* verk som gjer gud vreid. **-réttr,** *m.* rett, fyrerett som kyrkja hev. Fms. VII, 305. **-riddari,** *m.* guds stridsmann. **-skírsl,** *f.* skiring (reinsing) for skuld ved gudsdom.

guðstjǫrð, *f.* eit slag vaapn? D. N. IV 295.

guðs-þénari, *m.* guds tenar. Æf. **-þjónasta,** *f.* **1.** det aa tena Gud. **2.** gudstenesta. Æf. **3.** nattverdssakramentet.

guðvefjar-hǫkull, *m.* messehakel av *guðvefr*. **-klæði,** *n. pl.* klæde av *guðvefr*. **-kyrtill,** *m.* kyrtel av *guðvefr*. **-mǫttull,** *m.* kappa av *guðvefr*. **-pell,** *n.* klæde av *guðvefr*. **-poka,** *f.* **-poki,** *m.* pose av *guðvefr*. **-skikkja,** *f.* kappa av *guðvefr*. **-taug,** *f.* tog, band av *guðvefr*. **guðvefr,** *m.* eit slag fint, dyrt ty, truleg fløyel (eller purpur).

gufa, *f.* gova (*guva,* Trønd.), røyk, eim.

gugna, *v.* (*að*) vanmodast, stura.

gul, *n.* **gula,** *f.* gul, gula, blaaster, vind.

Gulaþing, *n.* tinget for Gulatinglag. **gulaþings-bók,** *f.* gulatings logbok. **-fǫr,** *f.* ferdi til og fraa Gulatinget. **-lǫg,** *n. pl.* **1.** logi for Gulatinglag. **2.** Gulatinglag (landsluten). **-menn,** *m. pl.* folket i Gulatinglag.

gulbrúnaðr, *a.* gulbrun.

Guley, *f.* Guløy i ytre Sogn.

gulgrœnn, *a.* gulgrøn.

Guli, *m.* Gulen, fjord i ytre Sogn.

gull, *n.* **1.** gull; *grípa gulli á við e-n* tykkja mun i, leggja seg etter aa vinna. **2.** gull, fingergull.

gull-aldr, *m.* gullalder. **-ari,** *m.* namn paa hermerket til Karlamagnus. **-auðigr,** *a.* rik paa gull. **-auðr,** *m.* rikdom paa gull. **-auga,** *n.* gull-auga. **-band,** *n.* gullband. **-baugr,** *m.* gullring. **-beizl,** *n.* gull beisl. **-berg,** *n.* berg som det er gull i. **-bitlaðr,** *a.* som hev *gullbitull*. **-bitull,** *m.* bitel, munnbit av gull (paa beisl). **-bjartr,** *a.* bjart som gull. **-bóka,** *v.* (*að*) pryda med gullsauma klæde (Edda). **-bóla,** *f.* bola, halvkula av gull; gullhetta kringum innsigle paa brev. **-brynja,** *f.* brynja av gull. **-búinn,** *a.* prydd, sett med gull. **-butr,** *m.* gullbutt, gullstykke. **-bǫllr,** *m.* gullball. **-dálkr,** *m.* gullnaal. **-dreif,** *f.* gullkjeda. **-dropi,** *m.* gulldrope. **-epli,** *n.* gulleple. **-fágaðr,** *a.* gullprydd. **-festr,** *f.* gullkjeda. **-fjallaðr,** *a.* pynta med gull. **-fjǫðr,** *f.* namn paa erkebisp Øysteins kyrkjelog. **-fugl,** *m.* fugl av gull. **-garland,** *n.* lad eller kruna av gull. **-gjǫrð,** *f.* gull-gjord, gullband. **-gler,** *n.* gull-spegel. **-góðr,** *a.* som der er mykje gull i. **-gǫrr,** *a.* gjord av gull. **-hagr,** *a.* hag (dugande) til aa smida gull. **-hals,** *m.* gullhals (um rikfolk). **-hamarr,** *m.* gullhamar; *láta ganga gullhamarinn,* lova gull og grøne skogar. Æf. **-hani,** *m.* hane av gull. **-heimr,** *m.* gull-heim, gullverd. **-hella,** *f.* gull-hella, gullplata. **-hirzla,** *f.* gøymsla for gull. **-hjalmr,** *m.* gull-hjelm. **-hjalt,** *n.* hjalt av gull. **-hlað,** *n.* gullband, band prydt med gull, helst til haarband, gull-lad. **-hnot,** *f.* nòt av gull. **-hringr,** *m.* gullring. **-hús,** *n.* gullskrin, gøymsla til gullty. **-hyrndr,** *a.* som hev gull-prydde horn, gullhyrnt. **gulligr,** *a.* som er av gull, gull-.

gullin-busti, *a.* som hev buster av gull (Edda). **-hjalti,** *m.* sverd med gullslege hjalt. **-horni,** *m.* gull-hyrning, ukse med gylte horn (poet.).

gullinn, *a.* gjord av, prydd med gull, gylt, gull- (*gullen,* Innh.).

gull-kalekr, *m.* gull-kalk, gull-bikar. **-kalfr,** *m.* gullkalv. **-kári,** *m.* mann med gult krulla haar. Fld. I, 457. **-kambr,** *m.* gullkamb. **-ker,** *n.* gull-kjer. **-kerra,** *f.* kjerra

av gull. **-kista,** *f.* kista med gull i. **-kistill,** *m.* gullkistel, skrin av gull. **-kleppr,** *m.* gullklump. **-knappr,** *m.* gullknapp. **-knútr,** *m.* knut av gull. **-knǫttr,** *m.* gull-ball. **-koróna,** *f.* gullkruna. **-kross,** *m.* gullkross. **-leggja,** *v.* (*lagði*) leggja, innleggja med gull. **-mál,** *n.* innfelt merke av gull, t. d. paa sverd. **-malmr,** *m.* gull-malm. **-markaðr,** *a.* merkt, prydd med bilæte av gull. **-men,** *n.* halsband av gull. **-merktr,** *a.* merkt med bilæte av gull. **-miðlandi,** *m.* ein som deiler ut gull (Edda). **-muðr,** *m.* gull-munn. **-nagli,** *m.* gull-nagle. **-nesti, -nisti,** *n.* gullneste, gullspenna. **-ofinn,** *a.* gullvoven. **-ormr,** *m.* orm av gull. **-peningr,** *m.* gullpening. **-rekendi,** *n.* gull-lekkja. **-rekinn,** *a.* gullslegen. **-rendr,** *a.* gull-rendut. **-ritinn,** *a.* skriven med gullbokstavar. **-roðinn,** *a.* gylt. **-sandr,** *m.* sand med gull i. **-saumaðr,** *a.* gull-sauma. **-settr,** *a.* gull-sett, gullslegen. **-skál,** *f.* gullskaal. **-skillingr** (og *gulls-skillingr*), *m.* gullskilling. **-skotinn,** *a.* ivoven med gull. **-skript,** *f.* gullbilæte.

gulls-litr, *m.* gull-lit, lit som gull.

gull-smeittr, -smeltr, *a.* gull-emaljera. **-smíð,** *f.* gull-smiding. gullsmedarbeid. **-smíðligr,** *a.* som høyrer til gullsmiding. **-smiðr,** *m.* gullsmed. **-spónn,** *m.* **1.** gull-spon, prydnad i framstamnen paa skip. **2.** gullskei. **-spori,** *m.* gull-spore. **-sproti,** *m.* sprote, kjepp av gull. **-spuni,** *m.* gull-spune, spunne gull. **-spǫng,** *f.* gull-spong, gull-plata. **-stafaðr,** *a.* gull-striput. **-stafr,** *m.* gullbokstav. **-staup,** *n.* gullstaup; gull-skaal. **-steindr,** *a.* gylt. **-stóll,** *m.* gullstol. **-stúka,** *f.* gullsauma erm. **-stǫng,** *f.* gull-stong. **-sylgja,** *f.* gullsylgja. **-tafla,** *f.* gull-brikka i tavlspel. **-teinn,** *m.* gull-tein. **-vafiðr,** *a.* gull-vavd, gull-røyrd. **-variðr,** *a.* gull-prydd (Edda). **-vefr,** *m.* ty med ivove gull. **-viðjar,** *f. pl.* gull-lekkjor. **-vofinn,** *a.* gull-voven. **-vængr,** *m.* gull-vengja. **-vǫndr,** *m.* gullvond, gullkjepp.

gulr, *a.* gul. **gul-rendr,** *a.* gulrendut.

gulusótt, *f.* gulsott (gulesott). Harp. 2.12.

gumi, *m.* (*pl.* *-ar* og *-nar*) mann, menneskje (jfr. nyn. *brudgom*).

gumpr, *m.* gump, sete, rump.

gumsa, *v.* (*að*) gjera narr av (jfr. nyn. *gumsa*, læ. Øystd.).

gunnar-fúss, -gjarn, *a.* stridshuga, stridsam.

gunnfani, *m.* fana, hermerke.

gunn-heilagr, *a.* usærande, usaarleg. **-hvatr,** *a.* strids-kvat, rask i strid.

gunnr (og *guðr*), *f.* **1.** strid, ufred (poet.). **2.** her-gudinna (poet.). **gunntamiðr,** *a.* stridstamd, stridsvan.

guss, *m.* snakk. **gussa,** *v.* (*að*) snakka.

gusta, *v.* (*að*) gusta, blaasa. **gust-illr,** *a.* som det stend kaldgust av, vond. **-kaldr,** *a.* som gustar kaldt.

gustr, *m.* **1.** gust, gufs, vindpust. **2.** eim, (*gust*, Shl.).

Gyðinga-land, *n.* Judæa, Jødeland. **-skírn,** *f.* umskjeringi. **gyðingligr,** *a.* jødisk. **gyðingr,** *m.* jøde. **gyðingsbarn,** *n.* jødebarn.

gyðja, *f.* **1.** gudinna, gudekvende. **2.** prestinna.

gyggja, gyggva, *v. st.* gjera rædd, skræma; upers. *oss gyggvir*; jfr. nyn. *gygsa* Hard. Shl. (utt. *jyksa* Ross).

gýgjarkyn, *n.* avkjøme av gygr (Edda).

gýgr, *f.* (*gen.* *gýgjar*). **1.** gygr, jøtunkvende. **2.** øks, vaapn (poet.).

gyldir, *m.* ulv (poet.).

gylfin, *n.* trollvette (jfr. *gylfra*).

gylfra, *f.* trollkvende; jfr. nyn. *gyvr*, Tel. ofl.; *ganga gylfrum*, gaa i hundarne.

gylla, *v.* (*ld*) gylla (ogso yverf.). **gylling,** *f.* gylling; yverf. utpynting.

gylta, gyltr, *f.* gylta, sugga, purka.

gymbill, *m.* lamb (han av slaget).

gymbing, *f.* hæding, spott.

gymbr, *f.* (*nom. pl.* *-rar*) gimber (gymber), ung saud som enno ikkje hev havt lamb. **gymbrarlamb, gymbrlamb,** *n.* gimberlamb, lamb (ho av slaget).

gyrða, *v.* (*rð*) **1.** gyrda, leggja gjord ikring, binda ikring; binda fast ved gjord (belte); *gyrða sik*, spenna beltet paa seg; *gyrða sik sverði*, spenna paa seg eit sverd; *gyrðr í brækr*, gyrd med kyrtelen smett nedunder belte og bukselining. **2.** liggja ikring (*at e-u*). **3.** klemma, trykkja. **4.** gjula, dengja.

gyrðill, *m.* **1.** gjord, belte. **2.** pengepung.

gyrja, *v.* (*gurði*) blodga; Fld. II 29. Jfr. nyn. *gyrja* (*gurde*) klemma ut.

gys, *n.* **gyss,** *m.* moro, gjøn, spott.

gyzki, *m.* og *n.* storsyn, bisn.

gæfa, *f.* lukka, heppa; jfr. nyn. *gjæva* Li. (Ross).

gæfiligr, *a.* *gæfiligt fall,* casus dativus, sidefall.

gæfr, *a.* mild, umgjengeleg, hugleg (jfr. nyn. *gjæv*); gild, god (um mynt).

gæfu-drjúgr, *a.* rik paa lukka. **-fár,** *a.* arm paa lukka, lukkelaus. **-fullr,** *a.* lukkeleg. **-fundr,** *m.* heppelegt møte. **-lauss,** *a.* lukkelaus. **-leysi,** *n.* uheppa, lukkeløysa. **-liga,** *av.* lukkeleg, heppeleg. **-maðr,** *m.* mann som hev lukka med seg, lukkefugl. **-mannligr,** *a.* som høver med ein *gæfumaðr.* **-mikill,** *a.* som hev stor lukka. **-munr,** *m.* skilsmun i lukka. **-raun,** *f.* lukke-freisting, lukke-røyning. **-samliga,** *av.* heppeleg, lukkeleg. **-skipti,** *n.* skifte, vending i lukka. **-skortr,** *m.* skort paa lukka. **-vanr,** *a.* lukkelaus.

gægjast, *v. r.* (*gð*) strekkja, tøygja seg, kika (rettare vel *gœgjast*; jfr. nyn. *jøger*, *a.* Ross).

gæi-brúðr, *f.* gaaig, vyrdsam kvinna (poet.). **-maðr,** *m.* gaaig, vyrdsam mann (poet.).

gæla, *f.* spak vind (*gjæla*, Sfj.).

gær, *av.* *í gær,* igjær, igaar. (= *ígjár*).

gæra, *f.* sauskinn med ulli paa.

gær-dagr, *m.* dagen igaar. **-kveld,** *n.* gaarkveld.

gæta (ogso *gjáta*) *v.* (*tt*) **1.** gjæta, vakta, agta, passa, sjaa til (*e-s, til e-s*). **2.** agta paa, halda, fylgja (*e-s*). **3.** stengja. **4.** *gætast, v. r.* agta paa, tala um (*e-s*); raadleggja (*um e-t*) (Edda). **gæta,** *f.* gjæting, gaat, agt. **gætiliga,** *av.* varsamt. **gætinn,** *a* gjæten, varsam.

gætti, *n.* dørgaatt, dørkarm. **gættitré,** *n.* beitskida, dørskida.

gæzku-engill, *m.* fylgje-engel.

gæzla, *f.* gjætsla, varveitsla, tilsyn, vakting; paa-agting.

gæzlu-dagar, *m. pl.* største helgedagar (= *ágætastir dagar*). **-engill,** *m* fylgje-engel. **-kaup,** *n.* betaling for gjætsla eller tilsyn. **-kerling,** *f.* vaktar-kjerring. **-lauss,** *a.* uvakta, varveitslelaus. **-maðr,** *m.* vaktar, varveitslar. **-sótt,** *f.* sott, sykja som treng vakting. **-sýsla,** *f.* vakthald.

gør-, sjaa *gjǫr-*. **gøra,** (*gørva*) *v.* **gørla,** *av.* **gørr,** *a.* og *v.* **gørsamliga,** *av.* **gørsemi,** *f.* sjaa *ger-*.

gørunargaldr, *m.* troldomsgalder.

gørva, *av.* **gørvallr,** *a.* **gørvi,** *f.* sjaa *ger-*.

gœ, gœbeytill, sjaa *gói, góibeytill.*

gœða, *v.* (*dd*) gjera god, betra; fremda; *gœða e-n e-u,* gjera ein rikare med eitk., gjeva ein eitk.; *gœðir á,* det vert betre (meir) med eitkvart; *gœða róðr* (*ferð*) ɔ: skunda paa. Jfr. nyn. *gjøda.*

gœðalauss, *a.* utan gode ting, lunnelaus.

gœði, *n. pl.* gode, gode ting, lunnende, tilfang.

gœðingr, *m.* stormann, storing.

gœl, *n.* gjøl, fagre ord (Pamfil. 138₂₀).

gœla, *v.* (*ld*) gjøla, freista aa gjera nøgd, hugga. **gœling,** *f.* gjøling, hugning. **gœlingarorð,** *n. pl.* gjølord, fagre ord.

gœzka, *f.* godleik, godskap, godvilje; kraft, dygd; gode ting. **gœzku-fullr,** *a.* full av god vilje, velviljug. **-lauss,** *a.* dygdelaus. **-nafn,** *n.* godskaps-namn, namnet god. **-samligr,** *a.* god, framifraa. **-verk,** *n.* godverk, godgjerning.

gœzla, *f.* godskap, godvilje.

gǫfga, *v.* (*að*) æra, heidra; beda til, dyrka; pryda, pynta. **gǫfgan,** *f.* æra, heidring, dyrking. **gǫfganarmaðr, gǫfgari,** *m.* dyrkar.

gǫfug-kvendi, *n.* gjæv, høgbori kvinna. **-látr,** *a.* storlaaten. **-leikr,** *m.* gjævleik, høgd. **-ligr,** *a.* gjæv, sjaaleg, gild. **-menni,** *n.* gjæving; koll.: gjævt folk, stormenne. **-mennr,** *a.* med gjævt folk.

gǫfugr, *a.* gjæv, gauv, stor (jfr. nyn. *govug*, gjevmild).

gǫgn, gǫgnum sjaa *gegn, gegnum.*

gǫll, *f.* goll, sterk ljod.

gǫltr, *m.* (*gen. sg. galtar, dat. gelti*) galt, rone.

Gǫndul, *f.* namn paa ei valkyrja.

gǫndull, *m.* fanden?

gǫng, *n. pl.* gang, veg, framkoma.

gǫngu-drykkja, *f.* fønningslag, samlogedrykkja. **-fœrr,** *a.* gongefør, gangfør. **-fœri,** *n.* gangføre. **-kona,** *f.* rekarkjerring, tiggarkjerring. **-lið,** *n.* fotfolk; hjelp.

gǫngull, *a.* stræval, annsam; (eig. som gjeng; jfr. *nærgǫngull*).

gǫngu-maðr, *m.* rekarfant, tiggar. **-mannaerfð,** *f.* arv, erverett etter *gǫngumenn.* **-mannliga,** *av.* som ein tiggar, tiggarsleg. **-prúðr,** *a.* som gjeng vænt. Gam. **-sveinn,** *m.* ærendsvein; lauparfant. **-varðhaldsmaðr, -varðmaðr,** *m.* gangande vaktmann. **-vǫrð,** *f.* gangande vakt.

gǫr- sjaa *gjǫr-.* **gǫrla, gǫrliga,** *av.* sjaa *gerla.*

gǫrn, *f.* (*garnar*; *garnar*) gorn, tarm.

gǫrr, *a.* og *av. comp.* sjaa *gerr.*

gǫrræði, *n.* = *gǫrtœki.*

gǫrsamliga, *av.* sjaa *ger-.*

gǫrtra, *v.* (*að*) skrapa, krafsa.

gǫrtœki, *n.* ulovleg tileigning som likevel ikkje vert rekna for stuld.

gǫrva, *av.* **gǫrvallr,** *a.* sjaa *ger-.*

gǫtu-armr, *m.* gjerde paa ei sida av ei gota, gote-sida. **-bakki,** *m.* bakke ved ein veg. **-breidd,** *f.* vegbreidd. **-leysi,** *n.* veglaus stad, vegløysa. **-nisti,** *n.* vegnista. **-skarð,** *n.* skard med ein veg igjenom. **-stigr,** *m.* trong holveg. **-þjófr,** *m.* tjuv som skal springa speisslaupet (jfr. *gata*).

gǫtva, *v.* (*að*) grava ned, grefta, jorda.

gǫtvaðr, *m.* draapsmann (Edda).

gǫtvar, *f. pl.* bunad (poet.).

H.

há, *interj.* **1.** spyrjande: haa, kva. **2.** klagande: aa! = *hó*; *há mik,* aa jøye meg! **3.** undrande: haa! aa!

há, *f.* I. strid (poet.).

há, *f.* II. skinn. Edda.

há, *f.* III. haa, nylode, ettergror.

há, *v.* (*áð*) I. plaaga; jfr. nyn. *haa,* spotta.

há, *v.* II. = *hafa.*

há-altari, *n.* høgaltar, hovudaltaret i ei kyrkja. **-beinn,** *a.* høgbeina, høgføtt.

hábit, *n.* haabeite, beite paa slegen voll.

há-bjarg, *n.* høgt berg. **-bogaðr,** *a.* med høg (sâl)boge.

hábora, *f.* aarehol (i skipssida). **hábora,** *v.* (*að*) laga til aarehol.

hábrók, *f.* eit slag hauk. **hábrókan,** *f.* ovlæte, skrøyt. **hábrókast,** *v.* (*að*) skrøyta, høgmoda seg.

hábrynjaðr, *a.* som hev høg jarnbard, høgbrynja, (*hábrynjat skip*). **hábyrðaðr,** *a.* høgborda (um skip, = *borðhár*).

háð, *n.* haad, hæding.

Haða-fylki, *n.* Hadefylke (Totn, Land, Hadeland og Ringerike). **-land,** *n.* **1.** Hadeland. **2.** Hadefylke. **haðar,** *m. pl.* hadelendingar.

hadda, *f.* hodda, honk.

hadd-bjartr, *a.* ljoshærd. **-blik,** *n.* haarbleikjing.

Haddingjadalr, *m.* Hallingdal.

haddr, *m.* hovudhaaret (paa kvende); jfr. nyn. *hedna* (hovudhaar, lugg).

hádegi, *n.* **hádegisskeið,** *n.* høgstdagsleite, middagstid.

haðna, *f.* hadna, geit som enno ikkje hev havt kid.

háð-samr, *a.* haadsam, som gjerne vil hæda. **-semi,** *f.* haadsemd, hæding.

haðskr, *a.* hadelandsk.

háðugr, *a.* haadleg, skjemmeleg. **háðuligr,** *a.* **1.** haadleg, spottfull. **2.** haadleg, skjemmeleg. **háðung,** *f.* haading, hæding; *leiða e-t háðung,* driva spott med eitk.

háðungarorð, *n.* **háðyrði,** *n. pl.* haadord, haadingsord, spottord.

haf, *n.* I. hav, letting, lyfting.

haf, *n.* II. hav, sjø.

hafa, *v.* (*præs. ind. hefi*; *impf. ind. hafði*) **1.** hava hjaa seg eller paa seg (klæde, vaapn o. dl., folk i si tenesta); ogso halda; *hafði kesjuna fyrir sér.* **2.** hava, eiga, njota; *hafa lǫg,* njota logi. **3.** hava i bruk, bruka. **4.** hava til aa greida med; *hafa lǫgsǫgu.* **5,** hava til plikt, med *at* og inf. *hafa at*

varðveita. **6.** med *av.* hava det paa ein maate; *hafa vel,* ha det godt; ogso *v. r. hafast vel.* **7.** halda eitkvart einkvarstad; *mun ek naut hafa þar sem mér þykkir*; *hafa í ríkinu,* lata bu i riket; *hafa sik* ell. *hafast,* halda seg (ein stad). **8.** skikka seg, med *av. hafa vel, hafa verr.* **9.** halda; *hafa þing,* halda ting. **10.** halda, innehalda, taka; *hefir einsaman Asia helming heimsbygðarinnar*; orka aa bera; *leggr hann nú á þat allan sinn varnað þann er hestr hans hafði eigi.* **11.** (med ord som *vetr* og talord) hava alder; *hafði 16 vetr,* var 16 aar gamall; *hǫfðu þrjá daga í moldu,* hadde lege tri dagar i jordi. **12.** føra, flytja, setja ein stad; *hafa heim.* **13.** faa; *muntu hafa þat er þú kallar,* du skal faa det du krev. **14.** taka, gripa. **15.** møta, raaka (paa sin veg); *þeir byskup hǫfðu vǫtn úfœrilig.* **16.** vera ferdig med ei gjerning (som hjelpeverb): *hafði verit.* Med part. *á*: *hafa á,* bruka (paa); *hafa á rás,* gjeva seg til aa springa; *hafa e-t á e-u.* bruka eitk. paa eitk.; *hafa e-t á e-n,* føra eitk. paa eink.; *hafa mál á hǫndum e-m,* saksøkja eink. *af*: *hafa e-t af,* føra burt. *at*: *hafa e-t at e-u* **1.** bruka eitk. til ein ting. **2.** rekna for noko; *var skipan at engu hǫfð. hafast e-t at,* taka seg eitk. til; upers.: *hefir e-t at,* hender. *eptir*: *hafa e-t eptir,* taka etter (som ein ser andre gjer). *fram*: *hafa e-t fram,* flytja fram, gjera, bera fram i ord; *hafa sik fram,* gjeva seg i veg (ogso: *frammi*). *frammi*: *hafa e-t frammi,* bruka. *fyrir*: **1.** *hafa e-t fyrir e-t,* hava til, bruka som; *hǫfðu fyrir guð sól ok tungl.* **2.** *hafa e-n fyrir e-u,* lata ein koma ut for eitk. t. d. *fyrir sǫkum hafðr. í*: *hafa e-n í e-u,* bruka til, gjera til; *hafa nafn dróttins í hégóma. nær*: *hafa e-n nær e-u,* føra ein nær til eitkvart; *hafa nær e-u,* koma nær til eitk. *ór*: *hafa ór við e-n* (med *av. vel, illa,* odl.) bera seg aat med ein. *til*: *hafa e-t til e-s* **1.** hava ell. bruka noko til eitk. **2.** føra fram til studnad for ei sak; *hafa e-t til,* hava, hava tilføre til, raada til. *um*: *hafa e-t um e-t,* segja eitk. um noko. *upp*: *hafa e-t upp* **1.** faa fram. **2.** syna fram, nemna. *uppi*: **1.** bera fram; *hafa mál sitt uppi,* segja fram. **2.** taka upp, reisa; *hafa flokk uppi.* **3.** faa tak i. *út*: *hafa e-t út,* føra ut; faa ut; *upers. hefir út,* vinden blæs utetter. *úti*: *hafa e-t úti,* vera ferdig med, komen til ende med. *við*: **1.** *hafa e-t við e-n,* hava med; *haf þú lítit við at eggja sonu þína,* hav lite med. **2.** *hafa við e-m,* kappast med, vera jamgod med eink.; *hafast við,* ha tilhelde einkvarstad; med *av.*: **1.** skikka seg. **2.** hava det paa eink. maate; *hversu hefzt þú við?* korleis hev du det? *yfir*: *hafa yfir,* verta yverhøyrd.

hafandi, *a.* (*partic.*) fremmeleg, umhender.

haf-bára, *f.* **-bylgja,** *f.* havbaara. **-fugl,** *m.* havfugl, sjøfugl. **-fœrandi,** *a.* dugleg ell. brukande til sigling paa havet (um skip). **-fǫr,** *f.* ferd yver havet, havferd. **-gerðingar,** *f. pl.* eit vidunder i Grønlandshavet, ei bergstor havbaara (som jordskjelte veld). **-gjalfr,** *n.* havsjø, sterk sjøburd. **-gola,** *f.* havgula, havvind innetter fjorden. **-gufa,** *f.* eit havs-vidunder, venteleg „krake“.

haf-hallt, *av.* (*n.* av eit *havhallr, a.*) ut til havs. **-hrútr,** *m.* hav-vêr (som haadingsord um skipi til Sverre). **-íss,** *m.* rekis, drivis.

háfjall, *n.* høgfjell.

haf-kaldr, *a.* kald som havet (poet.). **-kitta,** *f.* eit slag haakjerring (venteleg Selache maximus). **-lauðr,** *n.* havskum (poet.). **-leið,** *f.* **-leiði,** *n.* havleid, sjøleid utanskjers. **-leiðis,** *av.* utanskjers.

háfleygr, *a.* som flyg høgt.

hafligr, *a.* som høyrer havet til, havs-.

háflœðr, *f.* høg flod.

hafna, *v.* (*að*) skjota fraa seg, forsaka, vanda (med *dat.* og *akk.*). **hafnan,** *f.* vanding, forsaking. **hafnanarmaðr,** *m.* forsakar. **hafnanligr,** *a.* uvyrdande.

hafnar-austr, *m.* hamn-auster, ausing av farkost i hamn (mots. *siglingar-austr*). **-búi,** *m.* mann som bur nær ved hamn. **-dyrr,** *f. pl.* hamn-port.

hafnarfeldr, *m.* skinnfeld til kvardags yterklæde.

hafnar-kross, *m.* kross til hamnemerke. **-mark,** *n.* **1.** hamnemerke. **2.** merkeslina um ein hamnegang. **-merki,** *n.* hamne-

merke. **-rán,** *n.* det aa trengja ut ein farkost fraa sin rettkomne hamneplass. **-taka,** *f.* = *hafntaka.* **-tollr,** *m.* hamneavgift (= *skiptollr*).

hafnar-váð, *f.* **-vaðmál,** *n.* uvandt vadmaal til kvardags bruk.

hafnar-vágr, *m.* hamnevaag, vaag som gjev hamn.

hafnarvitni, *n.* vitnemaal um kor lenge ein hev havt og bruka eit jordstykke.

hafnbit, *n.* hamnegang, beite.

hafnborg, *f.* hamneby.

haf-nest, *n.* havnista, nista paa havferd.

hafning, *f.* daap.

hafn-leysa, *f.* **-leysi,** *n.* hamnløysa, hamnlaus havstrand.

hafnligr, *a.* god til hamn.

hafn-skipti, *n.* skifting av sameign millom brukarane paa viss tid. **-taka,** *f.* det aa naa hamn med ein farkost, hamnetak.

hafr, *m.* (*hafrs*; *hafrar*) bukk.

háfr, *m.* haav, netkorg med langt skaft til aa taka upp fisk.

haframalt, *n.* malt av havre.

hafrbelgr, *m.* belgflaatt eller avsnutt bukkeskinn.

haf-rek, *n.* havrak, ting som rek um paa havet og vert kasta upp paa strandi. **-reka, -rekinn,** *a.* som hev reke um paa havet, sjøreken. **-rekstr,** *m.* havrekster (= *hafrek*).

hafr-hvalr, *m.* eit slag kval.

hafri, *m.* havre.

hafr-kið, *m.* bukkekid. **-kitti,** *m?* sjaa *hafkitta.* **-staka,** *f.* bukkeskinn.

hafrœðr, *a.* brukfør til hav-ror (um farkost).

hafsáld, *n.* = *halft sáld.*

hafs-botn, *n* havvik. **-geil,** *f.* geil som gjorde seg i (det raude) havet den gong det var kløyvt. **-grein,** *f.* havgrein, havarm.

haf-siglingarmaðr, *m.* mann som sigler paa havet. **-skip,** *n.* havskip, havbaat. **-skipalægi,** *n.* lægje for havskip, Þorð. hr. Viðauki. **-skrimsl,** *n.* skræmelegt sjødyr.

hafsmegin, *n.* storhavet.

haf-stormr, *m.* havstorm. **-strambr,** *m.* havmann med hjelm paa hovudet.

hafsælda, *f.* = *halft sáld.*

haf-tyrðill, *m.* eit slag sjøfugl, truleg det same som *tyrðilmúli.* **-þrunginn,** *a.* ihoptrengd av havet. **-velktr,** *a.* reken umkring paa havet. **-viðri,** *n.* paalandsvind, vind som blæs inn fraa havet (mots. *landviðri*). **-villa,** *f.* det aa vera ættvill paa havet. **-villr,** *a.* ættvill paa havet.

háfœttr, *a.* høgføtt, høgbeina.

haga, *v.* (*að*) **1.** haga, skipa; *haga e-m til e-s,* valda ein eitk. **2.** vera lagleg.

haga-beit, *f.* hamning. **-garðr,** *m.* hagegard, gard um ein hage, gjerde som er sett millom heimehagarne aat tvo gardar.

hagall, *a.* hagleg, nytteleg.

haga-mark, *n.* skilmerke for heimehagen. **-skipti,** *n.* utskifting av heimehagen.

hagendi, *n. pl.* nytte.

hágenginn, *a.* som hev gjenge paa haabeite.

hag-fastr, *a.* som stødt held seg paa same hamnegang. **-fátt,** *a. n.* smaatt med hamnegang.

hagfeldr, *a.* hagleg, lagleg (jfr. *falla e-m í hag*). **hagfella,** *f.* = *hagfellugarðr.* **hagfelli,** *n.* tilføre, høve. **hagfellisgarðr, hagfellugarðr,** *m.* hagfella (gjerde av felte tre).

hagi, *m.* hage, hamn.

hag-jǫrð, *f.* jord som vert bruka til hamnegang.

hagkeypi, *n.* billegt kaup, god handel.

hagl, *n.* hagl.

hagldir, *f. pl.* hogold (reipholdr); *fá hagldir á máli sínu,* raada med saki si, faa skikk paa.

hagldropi, *m.* haglkorn.

hagleikr, *m.* hagleik; haglegt arbeid. **hagleiks-gerð,** *f.* gjerning som krev hagleik. **-maðr,** *m.* haghendt mann. **-skurðr,** *m.* hagleg utskurd.

haglendi, *n.* = *hagjǫrð.*

haglhríð, *f.* haglskur, haglrid.

hagliga, *av.* **1.** med hagleik, med kunst. **2.** lagleg; hugleg. **hagligr,** *a.* **1.** hagleg, som syner kunst ell. hagleik. **2.** som ein kann vera nøgd med, hugleg.

hagl-korn *n.* haglkorn. **-píning,** *f.* pining med haglskur. **-steinn,** *m.* haglkorn. **-vindr,** *m.* vind som kjem med haglskur.

hagmýrr, *f.* myr som vert bruka til hamnegang.

hagmæltr, *a.* **1.** hagmælt, som talar godt. **2.** *hagmælt, n.* heiter eit slag versemaal.

hagmǫrk, *f.* utmark som vert bruka til hamnegang.

hagna, *v.* (*ar*) verta lagleg ell. nyttig.

hagnaðr, *m.* (*gen. -ar*) nytte, bate.

hagnýta, *v.* (*tt*) hagnyta, nytta (jfr. ogso nyn. *hagnytten* Shl.).

hagorðr, *a.* ordhag.

hagr, *m.* (*-s*; *-ir*) **1.** tilstand, tilhøve. **2.** tilføre, raad. **3.** nytte, bate; (*at*) *hǫgum*, til hags, til lags; *hagir, pl.* velstand.

hagr, *a.* hag, kunstfull.

hag-ráð, *n.* godt tilhøve. **-ráðr,** *a.* raadgod, raadvis. **-ræða,** *v.* (*dd*); *hagræða fyrir sér*, skipa vel for seg, haga seg. **-ræði,** *n.* nytte, bate. **-ræðr,** *a.* vyrk for eink. (*e-m*). **-skeytr,** *a.* dugleg til aa skjota. **-skipti,** *n.* heppelegt hende. **-smiðliga,** *av.* nytsamt (i arbeid).

hagsmunir, *m. pl.*; *gera e-m hagsmuni*, gjeva etter til bate for ein.

hag-snúa, *v.* nytta til gagn for (*e-m*). **-spakligr,** *a.* visleg, skynsam (*-liga, av.*). **-spakr,** *a.* vitug, skynsam. **-speki,** *f.* skynsemd. **-stœðr,** *a.* som stend ell. kjem fraa rette kanten; *veðr hagstœtt*, god, lagleg vind. **-tœkr,** *a.* greidtøk, hag til aa taka det rette.

hag-þorn, *m.* **-þyrnir,** *m.* hagtorn. Crataegus.

hag-virki, *m.* meisterverk. **-virkliga,** *av.* nytsamt (i arbeid).

hai, *interj.* hoi, eie (meg).

haka, *f.* hoka.

hákarl, *m.* haakall, haakjerring. **hákarlahaust,** *n.* eig. haust med mykje haakall (bruka um aaret 1233). **hákarlalýsi,** *n.* lyse av haakjerring. **hákerling,** *f.* haakjerring. **hákerlingalýsi,** *n.* = *hákarlalýsi*.

hákirkja, *f.* domkyrkja.

hákr, *m.* uviting, skamløysa. Jfr. nyn. *haak*, kop, gap (Ross).

hala, *v.* (*að*) hala, draga.

hala-broddr, *m.* haletipp. **-ferð,** *f.* enden av ei ferd (flokk). **-langr,** *a.* langhala. **-tafl,** *n.* spel, der brikkorne hev ein hale til aa stinga ned i hol som er i spelbordet.

hald, *n.* **1.** hald, handfang. **2.** det aa halda, halding. **3.** atterhald. **4.** halding i varetekt, forsvar; *flýja á hald kirkju*. **5.** halding ved lag, uppehald. **6.** halding av fyresegn, helgehald; *var Þórs hof i miklu haldi*, i stor æra. **7.** kos, stemna (jfr. *halda skipi*).

halda, *v. st.* **1.** halda fast, halda i eikor stoda ell. eitk. lag (m. dat); *halda barni til skírnar*, halda barn til daapen. **2.** halda i fengsl (*e-m*). **3.** halda, stagga (*tárum*); halda paa; *halda máli sínu*, halda paa si sak; ikkje vilja gjeva fraa seg; *halda skǫttum fyrir e-m*; ogso *halda e-n e-u*, halda eitk. atter for ein. **4.** halda, hava, njota; *halda lífi*. **5.** taka vare paa, styra (m. akk.); *halda kirkju* (um prest); *halda fé e-s, halda e-t af e-m*, ha fenge eitk. til aa styra for ein. **6.** halda, setja i verk: *þing, stríð*. **7.** halda ved lag, halda uppe (*húsum*); halda, retta seg etter (m. akk.); *halda kristiliga trú*; *halda dóm*, retta seg etter domen. **8.** intr. staa ved magt: *þær gjafir skulu halda er konungr gefr oss*; halda paa, halda ved, vara; *sunnudags helgr . . . . . . heldr til mánadags*; *haldast*, halda seg, vara; *helzt illviðrit*. **9.** halda, føda; *halda geitr*; *halda e-n vel, illa*; *vel haldinn*, vel faren; *halda sik á e-m stað*, halda seg. **10.** *halda* (*skipi*), styra, stemna (mot). **11.** halda ut, tola; *þessi vetr var harðr ok illr*; *halda menn illa*. **12.** halda (for), tru; *halda menn, at*, folk trur, at; *hon hélt engan hans jafningja*; ogso: *e-u sem e-u*. Med part. *á*: *halda á e-m*, vera i dragsmaal med (jfr. *áhald*); *halda á e-u* **1.** halda fast paa. **2.** hava, hava inne, røma. **3.** halda paa med; *halda á sýslu*. **4.** *halda á*, stemna, styra paa. *af*: *halda* (*mikit*) *af e-u*, halda av. *eptir*: *halda e-u eptir*, halda eitk. atter. *frá*: *halda e-n frá e-u*, halda ein fraa eitk. *fram*: *halda fram e-u*, halda (ei sak) fram, fremja, halda fram med aa gjera eitk. *fyrir*: **1.** *halda e-u fyrir e-u*, halda eitk. fram for (til forsvar for) eitk., bruka til forsvar for; *halda skiladómi fyrir kaupi sínu*. **2.** *halda e-n fyrir e-t*, halda, agta ein for noko. *með*: *halda með e-m*, halda med eink. *niðri*: *halda e-u niðri*, tegja um eitk. *saman*: *halda e-u saman* **1.** halda eitk. ihop; *halda sér saman* ell. *halda saman*, halda ihop. **2.** hengja

saman. 3. halda, innehalda (*e-u*). *til*: *halda e-n til e-s* 1. hjelpa til eitk.; *halda e-n til ríkis*; *han hélt sik til kennimanns*, han hjelpte seg (sjølv) fram til (aa verta) prest. 2. draga ein til noko; *heldr mik þá ekki til útferðar*. 3. *halda e-m til e-s*, halda ein til (aa gjera) eitk. 4. *halda til e-s*, gjeva seg i lag med eitk.; høyra til eitk. 5. *halda* (*mikit*) *til e-s*, gjera mykje av ein ell. eitk., vera glad i. 6. *upers. heldr til, at*, det hender at. *upp*: *halda upp e-u* 1. letta upp (ogso m. akk.). 2. koma fram med noko. 3. halda; *halda upp bardaga*. 4. greida ut, betala. 5. halda uppe, halda ved lag. 6. halda eitk. att, stagga. *uppi*: *halda e-u uppi* 1. halda ved lag (= *halda upp*, 5). 2. greida ut (= *halda upp* 4). *við*: *halda e-t við e-n*, halda seg (halda sin rett) mot eink.; *haldast við* og *halda við e-m*, halda seg mot ein; *halda til jafns við e-n*, kappast med eink.

haldgóðr, *a.* som held godt, haldsam.

haldin-orðr, *a.* dulram, som tegjer med det han veit. **-yrði**, *f.* evna til aa vera dulram.

hald-kvæmast, *v. r.* (*md*) gagna. **-kvæmd**, *f.* nytte, gagn. **-kvæmligr**, *a.* nytleg, nyttig. **-kvæmr** (og *haldkœmr*) *a.* nyttig.

haldreki, *m.* skorpion.

haldsamr, *a.* 1. haldsam, haldfast. 2. paahaldig, karg. 3. som ein held fast ved.

haldsemi, *f.* 1. haldsemd, fasthalding. 2. knipenskap, kargleik.

haldsmaðr, *m.* mann som hev eitk. i varveitsla for ein annan, fullmegtig.

há-leggr, *a.* høgføtt, høgbeina. **-leikr**, *m.* høgleik, høgd. **-leitisjartegn**, *f.* sers stort jarteign. **-leitleikr**, *m.* høgd, stordom. **-leitligr**, *a.* upphøgd, framifraa (*-liga*, *av.*). **-leitr**, *a.* upphøgd, framifraa.

háleygr, *m.* mann fraa *Hálogaland*.

háleyskr, *a.* som er fraa *Hálogaland*.

Háleyri, *f.* Helsingør i Danmark.

half- i sms. 1. med adjektiv og *perf. partic.* halv; t. d. *halfkveðit orð*. 2. saman med taladjektiv paa *-rœðr* og *-tugr* til aa merkja ut at ein halv tiar eller fem gjeng fraa talet; t. d. *halfáttrœðr*, 75 aar gamall.

halfa, *f.* 1. halva, helvt; *hǫlfu meira*, dubbelt so mykje (kann ogso vera dat. n. af *halfr*). 2. sida ell. part i ei (retts)sak; *af hǫlfu verjanda*, paa den saksøkte si sida; *af e-s hǫlfu*, paa eink. sine vegner. 3. deil; jorddeild; landslut. 4. ættegrein; *frjalsborinn í allar hǫlfur*.

half-bergrisi, *m.* halv bergrise (som hev bergrise til fâr ell. til môr). **-berserkr**, *m.* som er halvt (ikkje heilt) ein berserk. **-blandinn**, *a.* blanda av tvo slag med helvti av kvart. **-bolli**, *m.* = *halfr bolli* (eit maal, sjaa *bolli*). **-brœðrungr**, *m.* barn av fârs halvbrôr. **-dauðr**, *a.* halvdaud. **-ermaðr**, *a.* med ermar av halv lengd. **-ertug**, *f.* halv *ørtog*. **-eyrir**, *m.* ein halv øyre. **-fífl**, *n.* halvtulling. **-fífla**, *f.* halvtulla kvende. **-finnar**, *m. pl.* etterkomarar av karelar og finnkonor. **-fjórðungr**, *m.* halvfjordung, aattandepart. **-fullr**, *a.* halvfull. **-fylki**, *n.* halvfylke. N. G. L. **-gildi**, *n.* vederlag for halve skaden, halv bot. **-gildr**, *a.* som ein skal bøta med halvt verde. **-gǫrr**, *a.* halvgjord. **-heilagr**, *a.* halvt heilag (ikkje fullt so heilag som sundagen); jfr. nyn. *halvhelg*, *f.* **-hélufall**, *n.* rimlag som ikkje heilt skyler jordi. **-hermd**, *f.* furting. **-hlaðinn**, *a.* halvlasta, halvladd. **-hleypi**, *n.* eitk. som er halvløypt, halvkoka; *halfhleypi káls*, halvkoka kaal (jfr. nyn. *løypa*, *f.*). **-hlyti**, *n.* halvpart, helvt. **-hneptr**, *a.* halvt (ell. noko) stytt (*halfhneptr háttr*, um versemaal). **-karelar**, *m. pl.* = *halffinnar*. **-kirkja**, *f.* anneks-kyrkja. **-konungr**, *m.* konge yver halve riket. **-leypa**, *f.* **-leypi**, *n.* = *halfr laupr*. **-liðinn**, *a.* halvliden, halvgjengen. **-lifandi**, *a.* halvt livande. **halfliga**, *av.* halvt, med helvti. **half-litr**, *a.* tvilita, som hev ein lit paa den eine helvti og ein annan paa hi. **-ljóst**, *a. n.* halvljost. **-mánaðarleiga**, *m.* leiga for ein halvmaanad. **-mánaðr**, *m.* halvmaanad. **-mætti**, *n.* avgrensa, innknept magt (mots. *almætti*). **-mǫrk**, *f.* halv mork.

halfna, *v.* (*ar*) 1. minka ned til helvti. 2. halva, vera halvferdig med.

half-nauðigr, *a.* halvnøydd, halvveges nøydd. **-neytt**, *a. n.* halvnøydt; *ekki verra en halfneytt*, ikkje mindre enn (ɔ: heller meir enn) halvt framtvinga. Hrólfs. s. (Finn. Jóns.). **-níð**, *n.* halvveges *níð*.

-nøktr, *a.* halvnaken. **-pund,** *n.* halvt skippund. **-pundari,** *m.* bismar til aa vega upptil eit halvt skippund med.

halfr, *a.* **1.** halv; *hǫlfu meira,* ein gong til so mykje; *hǫlfu verri,* ein gong til so ille; *halfr fjórði eyrir,* halvfjorde øyre. **2.** like mykje, i pl. like mange (av eitk. som fyrr er nemnt).

half-rétti, *n.* halve bøter ell. brot som krev berre halve bøter (jfr. *fullrétti*).

halfréttis-eiðr, *m.* fraaleggjingseid i sak som gjeld halve bøter. **-maðr,** *m.* ein som berre kann krevja halve bøter. **-mál,** *n.* rettssak um ei misgjerning som det er sett halve bøter for.

half-risi, *m.* mann som hev ein rise til fâr ell. til môr. **-róteldi,** *n.* truleg eit slag klubba. **-rými,** *n.* halvrom, romet millom tvo toftor paa det eine skipsbordet. **-rýmisfélagi,** *m.* halvroms-felage. **-rýmiskista,** *f.* den kista som høyrer til i kvart halvrom. **-ræingi,** *m.* mann som er so liten at han er aa rekna for halvt tusse. Jfr. nyn. *skogsraa* (Ross). **-røkvit,** *a. n.* skumt, halvmyrkt. **-sagðr,** *a.* halvsagd (Vigf.) **-skarlat,** *n.* halv-skarlaks ty **-skiptr,** *a.* tvilita (= *halflitr*).

halfs-mánaðarmatr, *n.* = $^1/_2$ *mánaðarmatr.* **-mánaðarstefna,** *f.* stemning med halv maanads frest.

half-sviðinn, *a.* halvsvidd, halvbrend. Edda. **-sælda,** *f.* = *halft sáld.* **-sælduból,** *n.* jordeign med ei landskyld paa eit halvt *sáld smørs.* **-troll,** *n.* halvtroll (som hev troll til fâr ell. til môr). **-tunna,** *f.* halvtunna. **-þritugr,** *a.* **1.** som hev 25 toftor (um skip). **2.** 25 aar gamall. **-þverrandi,** *a.* halv (um tverrande maane). **-þynna,** *f.* liti øks som er tunnslipa til midt paa bladet. Jfr. nyn. *halvtynna,* Hall. Vald. **-unnin,** *a.* halvgjord. **-vinr,** *m.* halvveges ven. **-virði,** *n.* halvverde, halvt verde. **-vætt,** *f.* vegt paa 40 skaalpund (Island), = *hǫlf vætt.* **-œrinn,** *a.* som er halvt nok, knapp. **-œrr,** *a.* halvør, halvgalen

hali, *m.* hale (ogso paa ting).

háligr, *a.* høg (*-liga, av.*).

hálimar, *f. pl.* greiner i toppen av tre

háll, *a.* **1.** haal, glatt, sleip. **2.** haal, sløg.

halla, *v.* (*að*) **1.** halla, setja paa skakke (*e-u*); upers. *hallar skipi,* skipet hallar; **2.** venda eitk. til skade for eink.; *halla dómi,* fella ein rang dom; *halla sǫgu.* Med *á* og akk. um den som det gjeng ut yver: *á e-n.* Motsett er *eptir e-m*: *halla eptir dǫnum,* halda med danskarne. Upers. *tafli hallar á e-n,* spelet gjeng imot ein. **3.** upers. halla, lida (um sol, dagen odl.); *hallar sólu*; *hallar vetri. hallast, v. r.* **1.** halla, staa skakt. **2.** halla seg imot; *hallast bardaginn,* det gjeng nedyver med striden (ogso *á e-n*). **3.** halda seg inn til; *hallast eptir e-m,* halda med; *hallast til vináttu við e-n,* halda venlag med; *hallast til við e-n,* slaa seg i lag med. **hallan,** *f.* nedgang, minking.

hallar-búnaðr, *m.* **-búningr,** *m.* hall-bunad (aaklæde til aa hengja paa veggjerne). **-dyrr,** *f. pl.* hall-dør. **-gerð,** *f.* hall-byggjing. **-golf,** *n.* golv i ei hall.

hallarr, *m.* eit slag tre (fraa fransk *hallier?*).

hallar-turn, *n.* taarn paa hall, hall-taarn. **-veggr,** *m.* vegg i ei hall.

hálleikr, *m.* haalska.

hall-lendi, *n.* hallande lende. **-lendr,** *a.* hall-lendt. **-mæla,** *v.* (*lt*) tala ell. laata ille um eink. (*e-m*). **-mælasamr,** *a.* lastfus, som gjerne vil tala ille um ein. **-mæli,** *n.* illelæta, ill umtale. **-oki,** *m.* ein som tapar for eink., undermann; *verða* (*vera, fara*) *halloki fyrir e-m.*

hallr, *a.* **1.** hall; *hallr til e-s,* holl mot ein; *verðr hallt á e-n,* det gjeng skakt for eink. **2.** tilvik til eitk.

hallr, *m.* I. hall, halling.

hallr, *m.* II. stein; jfr. nyn. *hall* (liten rundvoren stein) Hall.

hallæri, *n.* hallaar, uaar.

halmeldr, *m.* eld av halm.

halmr, *m.* halm, kornstraa. **halm-skór,** *m.* halmsko. **-strá,** *n.* halmstraa. **-þust,** *f.* tust, slegel. **-visk** (og *halmsvisk*), *f.* halmvisk.

Hálogaland, *n.* Helgeland og landet nordetter so langt nordmenner budde.

halr, *m.* (*pl. -ir*) mann.

hals, *m.* **1.** hals, nakke; *standa e-m á halsi,* treda paa nakken aat ein; *liggja á hals e-m,* vera paa nakken av ein. **2.** hals,

jordrygg. **3.** hals, fremste romet i skip (eig. fremste luten av skipsbordi der dei møtest i stamnen); ogso um baae endar av noko samanbøygt, t. d. av ein boge. **4.** hals, det seglskautet som vert fest i halsen. **5.** kar; *góðir halsar*!

halsa, *v.* (*að*) **1.** umhalsa, taka um halsen. **2.** *halsa segl*, halsa, minka segl, setja ei klo (skjera inn halsen i den klbi som er næmast underkanten av seglet).

halsaðr, *a.* full av landryggjer.

halsan, *f.* halsing, seglminking.

halsaskurðr, *m.* innskjering av halsen i næmaste klo (til segIminking).

hals-bein, *n.* **-beina,** *n.* halsbein; *undir h.*, under straff paa livet. **-bjǫrg,** *f.* halsskjerm som er fest aat hjelmen. **-bók,** *f.* bok til aa bera hangande um halsen (ags. *healsbóc*, amulet). **-brún,** *f.* brun av ein hals ell. jordrygg. **-digr,** *a.* tjukkhalsa, diger um halsen. **-faðma,** *v.* (*að*) taka um halsen, halsfemna. **-faðman,** *f.* **-fang,** *n.* det aa taka um halsen, halsfemning. **-feðma,** *v.* (*md*) **-fengja,** *v.* (*gð*) = *halsfaðma*; jfr. nyn. *halsflengja*, Vald. **-gjǫrð,** *f.* halsband. **-hǫgg,** *n.* hogg ell. slag yver nakken, nakkedrag. **-hǫggva,** *v. st.* halshogga. **-jarn,** *n.* halsjarn, halsring av jarn. **-langr,** *a.* langhalsa. **-lausn,** *f.* halsløysing, dei pengar som trælen laut greida ut ved sitt *frelsisǫl* (s. d.) til aa verta fri mann (*frjals* = fri-hals). **-liðr,** *m.* halsled. **-ljósta,** *v. st.* slaa ein yver nakken. **-men,** *n.* halsprydnad, halsband. **-sár,** *n.* saar paa halsen. **-slag,** *n.* nakkedrag. **-spenna,** *v.* (*nt*) = *halsfaðma*. **-stefni,** *n.* **1.** halsgrop. **2.** underst?mne (paa skip). **-stig,** *n.* det aa stiga paa nakken aat ein. **-þroti,** *m.* halssvull. Harp.

haltr, *a.* halt; *haltr at máli*, stam.

haltra, *v.* (*að*) haltra, halta.

halvarðarmessa, halvarðs-messa, *f.* **-messudagr,** *m.* **-vaka,** *f.* **-vǫkudagr,** *m.* halvardsmessa, halvardsvoka, 15de mai.

halzi, *a.* atterhalden, paahaldig.

halzti, *av.* sjaa *helzti*.

hálæti, *n.* høg roping, ovlæte.

hamaðr, *a.* = *hamramr* (Fritzner).

hamalkyrni, *n.* korn med aks utan snarp (rug og kveite, mots. bygg); jfr. nyn. *hummelkynne* og *hamalkynn* (rug og bygg). Smaal.

hamalt, *a. n.* eig. styvd, berre i *fylkja hamalt*, stella upp herfolket i ei fylking som likjest ein kile (= *svínfylkja*).

hamar-gangr, *m.* det støduge hamarslaget i smidja. **-gnípa,** *f.* bratt og framluten hamar. **-klettr,** *m.* liten fjellhamar.

Hamarr, *m.* *Hamarr mikli*, byen Hamar (Stor-Hamar) paa Heidmork, ogso kalla *Hamarkaupangr*; *Hamarr litli*, byen Vesle-Hamar (skrive: Lille-hammer) paa Vest-Upplandi (ogso kalla *Litlihamarr*).

hamarr, *m.* **1.** stein. **2.** hamar, fjellhamar. **3.** hamar (ambod). **4.** hamar paa ei øks. **5.** ein fisk, hamarfisk (Squalus zygæna?).

hamarrifa, *f.* riva ell. skór i ein fjellhamar.

hamars-dalr, *m.* dal under ein hamar. **-hǫgg,** *n.* hamarshogg.

hamar-skalli, *m.* hamarskalle, tjukkende paa hamar. **-skapt,** *n.* hamarskaft. **-skúti,** *m.* bergskut, framluten fjellhamar.

hamars-mark, *n.* hamarmerke, merke skapa som ein hamar. **-muðr,** *m.* hamarpenn, tunnenden av hamaren. **hamar-spor,** *n.* merke etter hamarshogg.

hamast, *v.* (*að*) hamast, taka paa seg annan ham, serleg ganga berserksgang.

ham-døkkr, *a.* døkk-hama, med svart fjørham.

há-merr, *f.* haamerr. Lamna. **-messa,** *f.* høgmessa. **-messumál,** *n.* **-messutími,** *m.* høgmesse-tid.

ham-fagr, *a.* som hev fager ham. **-far,** *n.* ham-ferd; *fara hamfari, fara í hamfǫrum*, ferdast i annan ham. **-frer,** *n.* isstykke med manne- ell. dyreskapnad. **-fǫng,** *n. pl.* forraad paa ham ell. det ein hev av ham (sjaa *hamr*). **-hleypa,** *f.* **1.** hamløypar, den som ferdast i annan ham. **2.** trollkjerring.

hamingja, *f.* **1.** vardøger, fylgja. **2.** lukka; jfr. nyn. *heming* (*m.*) lukka med krøteri, trivnad. **hamingju-drjúgr,** *a.* som hev lukka med seg, rik paa lukka. **-hjól,** *n.* lukkehjolet. **-hlutr,** *m.* lukke-høve. **-lauss,** *a.* lukkelaus. **-leysi,** *n.* lukkeløysa. **-maðr,** *m.* ein som hev lukka med seg, lukkefugl.

-mikill, *a.* som hev stor lukka. **-mót,** *n.* lukkesvip. **-raun,** *f.* lukkerøyning, lukkeprøva. **-samligr,** *a.* som synest hava lukka med seg; lukkevarslande (*-liga, av.*). **-skipti,** *n.* lukkeskifte. **-skortr,** *m.* skort paa lukka. **-tjón,** *n.* lukke-øyding.

hamla, *f.* **1.** hamleband; *láta síga á hǫmlu,* hamla, skuta. Ogso um den plass som høyrer til kvar aar (mest ved manntal odl.); *sækja hǫmlu sína eða halfrými,* søkja aaresessen sin ell. sitt halvrom. **2.** hamleband til styreaari. **3.** klo paa eit segl (= *hefill*).

hamla, *v.* I. (*að*) **1.** hamla, skuta. **2.** halda atter.

hamla, *v.* II. (*að*) lemstra.

ham-ljótr, *a.* som hev stygg ham.

hámót, *n.* (og *f.*) okleled, i: *fara í hámót(it),* fylgja hakk i hæl.

hampr, *m.* hamp.

hamr, *m.* (*pl. -ir*) **1.** ham (ytre klædnad ell. skapnad). **2.** ham, hug, fylgja (= *hamingja,* 1).

hamra-fjall, *n.* fjell som hev mange hamrar. **-klif,** *n.* kleiv millom hamrar.

hamramr, *a.* som plar hamast ell. gaa berserksgang.

hamrarskarð, *n.* skard millom hamrar.

hamremi, *f.* det aa vera *hamramr.*

hams, *m.* **1.** hams (kring fræ ell. frukt). **2.** ham (um ormeham).

hamskiptast, *v.* (*pt*) skifta ham.

hamsligr, *a.* hamleg, skipeleg.

hamstoli, hamstolinn, *a.* galen, som er fraa seg; jfr. nyn. *hamstolen* (uheppen).

há-mælgi, *f.* **-mæli,** *n.* høgmæla, høgmælt tale; *hafa andsvǫr í hámæli við e-n,* svara høgt; *bera* ell. *færa e-t í hámæli,* tala i høgd, tala ope um eitk.; *komast í hámæli,* koma i høgmæla. **-mæltr,** *a.* høgmælt.

hana-galan, *f.* hanegal, tidi daa hanen gjel. **-leikr,** *m.* haneleik, leik med hane. **-mál,** *n.* sak um ein hane. **-ótta,** *f.* otta daa hanen gjel. **-sǫngr,** *m.* = *hanagalan.*

handa, *præp.* aat, for (= *til handa*).

handa-band, *n.* handtak (paa eit avtal ell. ei semja). **-ferð,** *f.* handferd, handeburd. **-festi,** *n.* **-festr,** *f.* handfeste, tak, ihald for handi.

handafl, *n.* handstyrke.

handa-gangr, *m.* handsaming. **-gervi,** *f.* handbunad, handske. **-kast,** *n.* handkast, kast med henderne. **-kenning,** *f.* kjensleevna i henderne. **-klapp,** *n.* slag ell. klapp med handi. **-lag,** *n.* handtak. **-lík,** *n.* merke av handi. **-læti,** *n.* handeburd. **-mál,** *n.* i ordlaget *at handamáli,* i dungevis. **-mein,** *n.* mein ell. skade i henderne.

handan, *av.* fraa hi sida; *fyrir handan,* præp. m. akk. paa hi sida av.

handa-prýði, *f.* handprydnad.

handar-afhǫgg, *n.* avhogge stykke av ei hand. **-bak,** *n.* handebak. **-gagn,** *n.* berre i: *leggja e-t til handargagns,* leggja eitk. nærhendes ell. so at det er straks ferdigt til bruk. **-grip,** *n.* nevetak, handbreidd. **-hald,** *n.* handtak, handfang. **-hǫgg,** *n.* hogg yver handi. **-jaðarr,** *m.* jâr, kant av handi. **-kriki,** *m.* handekrike, armkrike. **-mein,** *n.* = *handamein.* **-sár,** *n.* saar paa handi. **-stubbr,** *m.* **-stúfr,** *m.* hand-stubb. **-tak,** *n.* **-tœki,** *n.* handtak (paa eit avtal). **-vanr,** *a.* som vantar den eine handi.

handa-saumr, *m.* handsaum (jfr. *saumat at hǫndum*) **-skǫmm,** *f.* handeskam, skam for eins hender. **-staðr,** *m.* merke etter handi. **-tak,** *n.* **-tekt,** *f.* **-tœki,** *n.* handtak (paa eit avtal). **-verk,** *n.* **1.** gjerning med henderne, handegjerning. **2.** handverk.

hand-band, *n.* handtak (paa eit avtal); jfr. nyn. *handband* (festarmaal). Ma. **-bani,** *m.* som drep eink. (*e-s*) med eigi hand (mots. *ráðbani*). **-bjalla,** *f.* bjølla ell. klokka til at ringja med i handi, handbjølla. **-bjargarúmagi,** *m.* ein som ein annan maa livnæra med sitt arbeid. **-bjǫrg,** *f.* livnæring ved kroppsarbeid; *færa e-n fram með handbjǫrg sinni,* føda ein med sitt kroppsarbeid. **-bogi,** *m.* handboge til aa skjota med (mots. *lásbogi*). **-bók,** *f.* bok som ein hev ved handi, handbok (um kyrkje-ritualet). **-byndi,** *n.* band paa henderne, yverf. hinder. **-bærr,** *a.* nærhendeleg. **-draga,** *v. st.* draga (burt) med handi. **-fá,** *v. st.* gjeva i handi. **-fang,** *n.* = *handargrip.* **-fátt,** *a. n.*; *varð handfátt,* det var ikkje hender nok. **-festa,** *v.* (*st*) festa, lova med handtak (mest um aa lova ein ei kvinna til

gifta). **-festa,** *f.* (og *-festing, f. -festr, f.*) avtal, festing med handtak. **-festi,** *f.* handfeste, feste for handi. *Æf.* **-festning,** *f.* tryggja, trygd. **-fyllr,** *f.* handfylling, eitkvart so stort at det fyller handi. **-ganga,** *f.* det aa verta handgjengen; *veita e-m handgǫngu.* **-genginn,** *a.* som hev gjeve seg i tenesta hjaa ein hovding, handgjengen; *gerast e-m handgenginn* (jfr. *ganga e-m til handa*). **-góðr,** *a.* handtamd, hendig. **-grip,** *n.* inngrip, valdlegt tilgrip. **-hafi,** *m.* ihendehavar. **-haltr,** *a.* vanfør i ei hand, handlamen. **-hæfi,** *n.* **-hǫfn,** *f.* handyvle. **-hǫgg,** *n.* avhogging av ei hand. **-hǫggva,** *v. st.* hogga handi av ein (*e-n*). **-iðjan,** *f.* handarbeid. **-klukka,** *f.* = *handbjalla.* **-klæði,** *n.* handklæde. **-klæðislykkja,** *f.* lykkja ell. bugt paa eit handklæde (naar ein held det i baae endar). **-knakkr,** *m.* eit slag laag krykkja. **-krœkjast,** *v.* (*kt*) handdragast med krøkte hender; jfr. nyn. *draga krokfinger.* **-kvern,** *f.* handkvern.

handla, *v.* (*að*) **1.** handla, handfara. **2.** fli, gjeva (*e-m e-t*). **3.** gripa. **4.** timast, raaka (*e-m*). *handlast, v. r.* verta medfaren (jfr. *hǫndla*).

hand-lag, *n.* **1.** handlag, handferd. **2.** handtak (paa eit avtal). **-lagðr,** *a.* handteken, gripen. **-lami,** *a.* vanfør i handi, handlamen.

handlan, *f.* handfaring.

hand-latr, *a.* lat i handi, lathendt. **-laug,** *f.* tvættevatn. **-lauss,** *a.* som der ikkje er lagd hand paa. **-leggja,** *v.* (*-lagði*) tilskøyta med handtak (*e-m e-t*). **-leggr,** *m.* **1.** arm. **2.** handlegg (stykke millom olbogen og uvleden). **-lektari,** *m.* handpult, bokstol. **-léttir,** *m.* hjelp i arbeidet.

handligr, *a.* som høyrer til handi, manuel; *handlig blezan,* velsigning med handpaaleggjing.

hand-lín, *n.* messe-erm (av lin). **-megin,** *n.* **-megn,** *n.* hand-styrke. **-meginsúmagi,** *m.* = *handbjargarúmagi.* **-mjúkr,** *a.* mjukhendt. **-numinn,** *partic.* **1.** handteken, teken til fange. **2.** teken or handi (*e-m*). **-pundari,** *m.* pundar, bismar. **-rammr,** *a.* handsterk. **-rán,** *f.* raning ut or henderne paa ein. **-reip,** *n.* handreip, reip til aa hala i med handi. **-rið,** *n.* handrid. **-rif,** *n.* **1.** handrid (*handrev,* Austl.). **2.** riv, handsyfte (paa segl).

handsal, *n.* **1.** handtak, handslag, mest i *pl.*; *kaupa með handsǫlum.* **2.** tilsegn og tilskøyting med handtak; *ganga til handsala fyrir e-n,* ganga i borg for ein.

handsala, *v.* (*að*) gjeva handi paa, stadfesta eit avtal med handtak; *handsala fyrir e-n,* ganga i borg ell. trygd for ein. **handsala-maðr,** *m.* ein som gjeng i borg for at ein annan skal halda eit avtal. **handsalsband,** *n.* stadfesting av eit avtal med handtak av baae partar. **-maðr,** *m.* ein som gjev *handsal* paa ein annan sine vegner. **-rof,** *n.* **-slit,** *n.* brot paa avtal som er gjort med handtak; ogso bøter for slikt brot. **-vætti,** *n.* vitnesburd um *handsal.*

hand-sax, *n.* eit slag kniv (som mest vart bruka til aa kasta med); *leika at handsǫxum,* leika seg med knivkast. **-saxaleikr,** *m.* leik med knivkast. **-seinn,** *a.* seinhendt. **-seldarvætti,** *n.* = *handsalsvætti.* **-selja,** *v.* (*-seldi*) gjeva handi paa, lova med handtak. Partic. *handselt,* avgjort, visst; *þat er eigi handselt, at,* det er ikkje visst at. **-síðr,** *a.* langarma. **-skot,** *n.* handskjoting, kasting ell. skjoting med handi (mots. *bogaskot*). **-sløngva,** *f.* handslyngja (mots. *stafsløngva*). **-sterkr,** *a.* handsterk. **-stinnr,** *a.* styrdhendt; *róa handstinnan,* ro seg styrdhendt. **-styrki,** *f.* handstyrke. **-styrkja,** *v.* (*kt*) i: *handstyrkja upp festi,* gaa etter henderne, tøyma seg upp etter ei fester. **-styrkr,** *a.* handsterk. **-tak,** *n.* **-taka,** *f.* handtak (paa eit avtal). **-taka,** *v. st.* **1.** taka til fange, gripa. **2.** vedtaka med hand-uppretting; berre i partic.: *upp lesin ok handtekin á Eyraþingi,* upplesi og vedteki paa Ø. **3.** = *handsala. handtakast, v. r.* handtakast. **-tygill,** *m.* erme-snor, dragsnor til aa stytta upp ermi. **-vega,** *v. st.* vega i handi. **-vegr,** *m.* **1.** ermegap (paa *kyrtill*). **2.** opning paa sida av kappa. **-víss,** *a.* viss (som upp i handi). **-vætta,** *v.* (*tt*) vega i handi. **-vǫmm,** *n. pl.* gaalaus ell. skøytelaus aatferd. **-øx,** *f.* handøks (som ein kunde bruka til stav).

hánefjaðr, *a.* høgnasa.

hang, *n.* hang, det som eitk. heng ell. er upphengt etter.

hanga, *v.* (*hékk* ell. *hangdi*) hanga; *ef við hengr* (sc. den avhogne handi), *þá hangir hǫlfum gjǫldum*, daa heng ho med halv bot, d. e. daa skal ein berre bøta halvt; verta hengd. **2.** hengjast, sitja og hanga ell. hengjast.

han-galdr, *m.* hanegal.

hangi, *m.* hengd mann, som heng i reipet.

hanginlukla, *f.* som hev lyklar hangande i beltet, husfru.

hangr, *a.* hangande, Edd. M.

hani, *m.* hane.

hankagjǫld, *n. pl.* bøter som ein maa betala for vantande *hanki*.

hanki, *m.* **1.** honk, ring. **2.** hanke (ring, lykkja i kanten av eit segl, ell. paa kanten av ein baat til aa festa seglskautet i).

hann, *pron. m.* han (i fem. *hon*).

hannar-mæli, *n.* ordhegd, talekunst.

hannarr, *a.* hag, hendig.

hannerð, *f.* **hannyrð,** *f.* **hannyrði,** *n.* hagleik (serl. i kvende-arbeid). **hannyrðr,** *a.* hag, hendig.

hanraðahugskot, misskrift i Leif. 11₁₈ for *vanráðahugskot?*

hanzki, *m.* handske.

há-pallr, *m.* høgpall (= *þverpallr*).

happ, *n.* hepp, heppa; jfr. nyn. *uhapp*, vanlukka. **happa-drjúgr,** *a.* heppen, lukkesæl. **-fullting,** *n.* heppeleg hjelp. **-ráð,** *n.* heppeleg raad. **-skot,** *n.* heppelegt skot.

happ-auðigr, *a.* lukkeleg.

happa-verk, *n.* heppelegt verk.

happ-fróðr, *a.* heppeleg kunnig (klok i rette tid). **-skeytr,** *a.* heppen til aa raaka (naar ein skyt).

hapt, *n.* **1.** band, hefte. **2.** teppa, hardt liv, Harp. (*hoft*, Austf.). **3.** *pl.* (*hǫpt*) gudarne, Edda (jfr. *band*). **hapta,** *f.* fanga kvende. **haptband,** *n.* lekkja, Edd. M. **haptr,** *m.* fange.

hár, *m.* I. haa. Squalus acanthias.

hár, *m.* II. (*pl.* -*ir*) keip; *róa ǫllum hám*, hava alle aarar ute.

hár, *a.* **1.** høg, lang (um tidfrest); *gera stefnu svá háva*, gjèva so lang frest. **2.** vigtug, stor; *manndráp er hinn hæsti hǫfuðglœpr*, er den største misgjerning; *á hinum hæstum dǫgum*, paa dei fremste helgedagar. **3.** høgsett, av høgt stand.

hár, *n.* haar.

hara, *v.* (*að?*) stara, glo (nyn. *hara*, Trønd. Helg.).

háramr, *m.* sjaa *hárramr*.

há-raustr, *a.* høgmælt.

hár-baðmr, *m.* tre med haar istadenfor blad (mistydd av *hár baðmr*) Edda. **-bjartr,** *a.* ljoshærd.

harða, *av.* hardla, mykje.

harðafang, *n.* ei bot som skuldmannen maatte betala til kravsmannen, um han let det koma til eksekution.

harðangr, *m.* hard tid, trengsla.

harð-brjóstaðr, -brjóstr, (og -*brýstr*) *a.* hardhjarta. **-brýsti,** *f.* og *n.* hardskap, hjarteløysa. **-býll,** *a.* hard mot husfolket sitt. **-bǫlvaðr,** *a.* herd ved *bǫlvan* (forbanning). **-drœgi,** *f.* det aa vera *harðdrœgr*. **-drœgr,** *a.* hard aa dragast med, harddrøg, = *harðfengr*.

harðendi (og *harðindi*) *n.* hardende, hard aatferd. **harðendismaðr,** *m.* hard mann. **harðendisorð,** *n.* hardt aatmæle.

harðengir, harðengrir, *m. pl.* hardenger, folk fraa Hardang (*Harðangr*). **harðenskr,** *a.* fraa Hardang.

harð-eygr, *a.* hardøygd. **harð-fang,** *n.* hardfang, hardende, hard framferd. **-fari,** *m.* mann som fer fram med hardleik, harding. **-farliga,** *a.* hardført, med hardende. **-fengi,** *f.* hard framferd, djervskap. **-fengiliga** (og -*fengliga*, -*fengla*) *av.* djerveleg. **-fenginn, -fengr,** *a.* hardfengen, stridsam. **-fenni,** *n.* hard snøfonn. **-fœri,** *f.* stridskap. **-fœrr,** *a.* hard aa greida; jfr. nyn. *hardfør*. **-gerr,** *a.* **1.** hardt gjord, sterk. **2.** stridsam, hardfengen. **-hendi,** *f.* det aa vera hardhendt, hardleik. **-hendiliga,** *av.* eig. med hard hand, med kraft. **-hendr,** *a.* hardhendt, streng. **-holdaðr, -holdr,** *a.* hardkjøta, som hev hardt kjøt ell. hold; jfr. nyn. *hardholdug*, um dyr, som stødt hev lite kjøt paa kroppen. **-hugaðr,** *a.* hardhuga, strid, hardskjøven; sorgteken. **-hygi,** *n.* hardhug, stridleik. **-jaka,** *v.* (*að*) fara hardt fram mot ein (*e-m*). **-kljáðr,** *a.* hardt kljaadd ell. strakt (um vev). Poet.

harðkvæli, *n.* hard pinsla.

harðla, *av.* **1.** hardla, mykje, ov-; *harðla lítill,* ovliten. **2.** hardleg, tregefullt.

harð-leikinn, *a.* hardleiken, vand aa koma til rettes med, strid. **-leikni,** *f.* det aa vera hardleiken, stridleik. **-leikr,** *m.* hardleik. **-leitr,** *a.* hardleitt, hard aa sjaa til, som ser hard ut, myrk. **-lífi,** *n.* hardt, avhaldsamt liv. **-lífr,** *a.* som liver hardt og avhaldsamt.

harðliga, *av.* **1.** hardleg. **2.** vandt, tungt, hardt. **3.** fast, uvægjeleg. **harðligr,** *a.* hard, hardsleg, hardsett.

harð-lundligr, *a.* som ser hardlyndt ut. **-lyndi,** *n.* hardlynde, hardlæte. **-lyndr,** *a.* hardlyndt. **-mannligr,** *a.* som ser ut som ein hardhaus. **-menni,** *n.* *koll.* hardhausar. **-móðugr,** *a.* hardhuga. **-mæli,** *n.* hard, kvass tale. **-mæltr,** *a.* hardmælt, hard i ordi.

harðna, *v.* (*að*) hardna (verta hard, sterk, strid odl.).

harð-orðr, *a.* ordkvass.

harðr, *a.* **1.** hard, fast. **2.** hard, strid. **3.** hard, hardbalen; *með harðri hendi,* med kraft; *gera hart á e-m,* fara hardt fram mot ein; *mœta hǫrðu,* verta hardt medfaren; *hart veðr.* *hart,* *av.* hardt, fast, stridt; *ríða hart.*

harð-ráðr, *a.* **1.** hardraadug; streng. **2.** hugfast.

hár-dregill, *m.* haarband.

harð-reiðr, *a.* vand aa rida paa. **-rétti,** *n.* harde kaar, hard medferd. **-ræði,** *n.* hardtak. **-ræði,** *f.* **1.** hardlynde. **2.** fast hug, stødigt huglynde. **-skeyti,** *f.* evna til aa skjota hardt. **-skeytr,** *a.* **1.** som skyt hardt, kvass-skøyt. **2.** slik at det vert skote hardt; *vápnaskipti harðskeytt,* vaapenskifte med hard skjoting. **-skipaðr,** *a.* (um skip) djervleg skipa. **-sleginn,** *a.* hardt hamra. **-slœgr,** *a.* (um teig) hardsløg, vand aa slaa. **-snúinn,** *a.* fast, hugfast, hardsett; stridsam. **-sóttr,** *a.* vand aa søkja aat; jfr. nyn. *hardsøkt,* vêrhard (um eit farvatn). **-stefna,** *f.* hard stemna, møte til strid. **-steinagrjót,** *n.* **-steinn,** *m.* eit slag hardstein ell. brynestein, kanskje bladstein (fraa Eidsborg, Tel.). **-stinnr,** *a.* hard og strid. **-tekinn,** *a.* hard aa taka ell. aa greida. **-tenntr,** *a.* hardtennt, med harde tenner. **-tœkr,** *a.* hardtøk, hardhendt. **-úðigr,** *a.* **1.** hardhuga, hugfast. **2.** hardlyndt, streng. **-úðliga,** *av.* hardhjarta. **-vaxinn,** *a.* sterk-vaksen. **-ýðgi,** *f.* hardhug, hardleik; vreide. **-ýðgi,** *n.* hardhug, hardlynde. **-ýðgisandi,** *m.* forherdings aand, hardhugs aand. **-ýðgisbroddr,** *m.* hardleiks brodd. **-ýðgisjǫkull,*** *m.* forherdings is, hardhugs is. **-ýðgismaðr,** *m.* hardsett, hardnakka mann. **-ýðgisorð,** *n.* fasthuga ord, hardhugs ord. **-yrða,** *v.* (*rð*) tala um med harde ord. **-yrði,** *n.* harde ord. **-yrki,** *a.* hard til aa driva paa med eitk.

há-reið, *f.* keip (det aari rid paa), sjaa *hár.*

há-reistr, *a.* høgreist. **-reysta,** *v.* (*st*) **1.** ropa med høg røyst. **2.** rauta høgt (um ku). **-reysti,** *n.* **-reysti,** *f.* høgmæla, høgmælt tale. **-reystr,** *a.* høgmælt.

hár-fagr, *a.* som hev vænt haar. **-ferð,** *f.* haarburd, maaten som ein ber haaret paa. **-flétta,** *f.* **-fléttingr,** *m.* haarfletta.

harfr, *m.* harv.

hárhvass, *a.* (um kniv ell. sverd) so kvass at det tek haar, haarkvass.

hark, *n.* **1.** hard medferd. **2.** staak, uppstyr.

harka, *v.* (*að*) harka, dragsa, skrapa; *harkar e-m,* det gjeng hardt inn paa ein. *harkast,* *v. r.* **1.** dragast, rivast. **2.** staaka.

harka, *f.* styrke, hardleik (av *harðr*).

harka-geta, *f.* (til *harki*) harke mat, klen kost. **-gripr,** *m.* harke, skrap. **-lið,** *n.* harke folk, mannskap som ein hev skrapa ell. harka ihop. **-menn,** *m. pl.* harke menn, folk som er skrapa ell. harka ihop. **harkasamliga,** *av.* i ein rufs, paa ein ihop-raskande maate. **harki,** *m.* harke, skrap.

hár-klæddr, *a.* klædd i *hárklæði.* **-klæði,** *n.* klæde ell. ty av haar. **-klæðissekkr,** *m.* sekk av *hárklæði.* **-knífr,** *m.* rakekniv. **-laug,** *f.* haarlaug, haarvask. **-leppr,** *m.* haarlokka.

harma, *v.* (*að*) **1.** harma, gjera sorgfull (*e-n*); upers. *e-m harmar,* ein er leid yver. **2.** syrgja yver, trega paa (*e-t*); *harma með e-m,* hava medkjensla med. **harmaðr, harmafullr,** *a.* tregefull, sorgfull.

harmanliga, *av.* **1.** tregeleg. **2.** med sorg.

harmanligr, *a.* tregeleg.

harm-blandinn, *a.* sorgblanda. **-bragð,** *n.* harmeleg meinraad. **-dauði,** *m.* tregedaude, saknaddaude. **-dauði, -dauðr,** *a.* daud til sorg for ein (*e-m*). **-dǫgg,** *f.* sorgdogg, poet. = taara. **-fenginn,** *a.* sorgteken, som hev fenge sorg. **-flaug,** *f.* tregelegt flog, skadeskot. **-fullr,** *a.* sorgfull. **-kvælalauss,** *a.* pinslelaus. **-kvæli,** *f.* **-kvǫl,** *f.* sorgpinsla. **-ljótan,** skal vera *harm ljótan,* Hárb. 13 i Edda.

harmr, *m.* sorg; nyn. *harm* = sorg (ofte).

harm-saga, *f.* syrgjeleg tidend, sorgtidend. **harm-samligr,** *a.* tregeleg, syrgjeleg.

harms-auki, *m.* det som aukar sorgi, sorgauke, = *sorgarauki.* **-bǫnd,** *n. pl.* band av sorg. **-fullr,** *a.* sorgfull.

harm-sjón, *f.* syrgjeleg syn. **-sút,** *f.* sorg, trege. **-sǫk,** *f.* sutmaal, sak som gjev sorg. **-sǫngr,** *m.* syrgjesong. **-tal,** *n.* **-tala,** *f.* sorg-tale, klaging. **-tiðendi,** *n. pl.* sorgtidend, syrgjeleg tidend. **-togandi,** *a.* sorgtyngd, tregefull. **-þrunginn,** *a.* tyngd, trengd av sorg. **-þrútinn,** *a.* truten av sorg. **-vesall,** *a.* nedslegen av sorg.

harneskja, *f.* harnesk, herbunad.

harpa, *f.* harpa. **harpa,** *v.* (*að*) spela paa harpa. **harpari,** *m.* harpespelar. **harpslagi,** *m.* harpespelar. **-sláttr,** *m.* harpeslaatt, harpespel.

hárr, *a.* graa, serl. graahærd.

hárramr, *m.* (for *hár-*(*h*)*amr*) haarham, haarsida.

hár-reyta, *f.* haardraging, haarsliting.

harri, *m.* = *herra.*

hár-rót, *f.* haarrot; i *pl.* haargard. **-rysking,** *f.* haarrysking (at dei riv kvarandre i haaret). **-serkr,** *m.* serk av *hárklæði.* **-síðr,** *a.* sidhærd, langhærd. **-skaði,** *m.* haar-skadar (*h. Sifjar,* han som skader haaret til Siv, d. e. Loke). **-skál,** *f.* heileskaal, hovudskaal. **-skurðarlaun,** *n. pl.* løn for haarskjering. **-skurðr,** *m.* maate aa klippa haaret paa, haarskurd.

hárs-litr, *m.* haar-lit.

hár-taug, *f.* taug av nautehaar, haarsime. **-þráðr,** *m.* haartraad, haarband. **-vara,** *f.* graaverk, ikornskinn. **-vǫxtr,** *m.* haarvokster.

há-salr, *m.* høg sal. **-segl,** *n.* høgt segl, topp-segl.

háseti, *m.* haasete, rorskar.

háseymdr, *a.* sett med storhovda saumar.

hásin, *f.* hase, hæl-sen.

háska-ferð, *f.* faarleg ferd. **-flóð,** *n.* mengd, flaum med faarar. **-fullr,** *a.* faarefull. **-fǫr,** *f.* faarleg ferd. **-lauss,** *a.* faarelaus. **háskaligr, háskasamligr, háskasamr,** *a.* faarleg (*háskaliga, háskasamliga, av.*). **háskatími,** *m.* faarleg tid. **-vað,** *n.* faarlegt vad, vadstad. **-ván,** *f.* von til faare. **-vænn,** *a.* speleg, som ser faarleg ut.

háskeptr, *a.* høgskafta, langskafta.

háskerðingalýsi, *n.* lyse av haakjerring.

háskerðingr, *m.* haakjerring.

háski, *m.* faare.

hasl, *m.* hasl. Corylus. **hasla,** *f.* haslestong. **hasla,** *v.* (*að*) avmerkja ein voll (til strid) med haslestenger.

há-smíði, *n.* høg bygnad.

hásmæltr, *a.* haas i maalet, haas-mælt.

háss, *a.* haas.

há-staðr, *m.* storkyrkja, vyrdeleg stad.

hástafir, *m. pl.* berre i dat.: *hástǫfum,* med høgljod; *gráta hástǫfum,* graata høgt.

hastarliga, *av.* hasteleg, braatt.

há-steint, *a. n.* fullt av høge steinar.

há-stígi, *m.* **1.** hest. **2.** kjempa (poet.).

há-stokkr, *m.* keips-stokk, stokken som keipen er fest i.

há-stóll, *m.* høgsæte.

hast-orðr, *a.* hastig i tale, braamælt.

há-sumar, *n.* høgsumar, midsumar.

hásumarskeið, *n.* midsumarsleite.

há-sæti, *n.* høgsæte (ogso paa skip).

hásætis-borð, *n.* bord framfyre høgsætet. **-borg,** *f.* borg, by, der ein bur ell. hev høgsætet sitt. **-dýrð,** *f.* den æra aa sitja i høgsætet, fremste æresess. **-kista,** *f.* kista i ell. attmed høgsætet (paa skip). **-maðr,** *m.* mann som sit i høgsætet. **-stóll,** *m.* stol ell. trona, som er høgsæte. **-tign,** *f.* høgsætes-vyrdnad, konge-vyrdnad.

hásætr, *n.* (for *hásetr?*) høgt sæte, høg bustad.

hata, *v.* (*að*) **1.** hata, forfylgja (*e-n*). **2.** poet. skada, øyda (*e-u*); *hatast við e-n,* vera hatig paa.

hátalaðr, *a.* høgmælt.

hátíð, *f.* høgtid, helg. **hátíðar-aptann,** *m.* høgtids-aftan. **-dagr,** *m.* høgtidsdag. **-drykkja,** *f.* drykkjelag som vert halde paa eller for ei høgtid. **-hald,** *n.* høgtids-hald. **hátíðis-dagr,** *m.* høgtids-dag. **-fullr,** *a.* høgtidsfull. **hátíðligr, hátíðuligr,** *a.* høgtidleg (*-liga, av.*).

há-timbra, *v.* (*að*) timbra høgt.

hatr, *n.* hat, forfylgjing.

hatr-lauss, *a.* hatlaus, hatfri, som er utan hat. **-leysi,** *n.* hatløysa. **-liga,** *av.* hatfullt. **-ligr,** *a.* **1.** hatig, hatfull; øydande. **2.** hateleg, hatande. **-samligr, -samr,** *a.* hatsam, hatfull. **-semd,** *f.* hat, fiendskap.

hatrs-fullr, *a.* **1.** hatfull. **2.** hata. **-sǫk,** *f.* orsak til hat.

hátta, *v.* (*að*) **1.** skipa (*e-u*); *hátta sér,* fara aat paa eikor vis; jfr. nyn. *haatta seg,* Helg. Upers. henda, skapa seg: *háttar svá, at,* det hev seg so at. **2.** gaa i seng, leggja seg.

hátta-brigði, *n.* sedskifte, brigde i skikk ell. aatferd.

háttaðr, *a.* haatta, skapa.

hátta-fǫll, *n. pl.* brot paa god skikk; mistak i versemaal. **-gǫðr,** *a.* velseda. **-lykill,** *m.* lykel ell. rettleiding til versemaali. **-prúðr,** *a.* velseda, høvisk.

hattari, *m.* hattemakar.

hattarmaðr, *m.* mann med hatt.

hátta-skipti, *n.* **1.** sedskifte, skifte av seder, brigde i skikk ell. aatferd. **2.** brigde i versemaal. **-tal,** *n.* upprekning av versemaali; namn paa eit dikt um versemaali av Snorre Sturlason.

háttlausa, *f.* rimløysa i vers, rimlaust vers.

háttprýði, *f.* høvisk aatferd.

hattr, *m.* hatt (= *hǫttr*).

háttr, *m.* (*gen. háttar, dat. hætti; nom. pl. hættir, akk. háttu*). **1.** haatt, skapnad, maate, gjerd; *kunna hátt á e-u, af e-u,* kjenna haatten paa eitk., skyna seg paa; *á þann hátt,* paa den maate; *allan hátt,* i alle maatar; *með nǫkkurum hætti,* paa nokon maate, ogso: *nǫkkurum hætti*; *hversu er einhverr í hátt?* korleis ser han ut? *margs háttar,* av mange slag; *engis háttar, á engan hátt,* paa ingen maate; *mikils háttar,* av stort slag, sjaaleg, høgsett; *minna háttar prestar,* prestar av lægre slag. **2.** haatt, aatferd, mest i pl. *hættir,* um livemaate og seder; *geyma háttum með ǫðrum mǫnnum,* skikka seg som andre, halda folkeskikk. **3.** hov, maate; *at hætti,* med maate; *eptir hætti,* som det skal vera. **4.** versemaal.

háttsamr, *a.* velseda, sedsam.

háttung, *f.* faare; *háttung er í,* det er uvisst.

hátún, *n.* gard som ligg høgt. Edda.

hau, *interj.* ho, hei.

hauðr, *n.* jord (poet.).

hauga-eldr, *m.* eld som synest brenna yver gravhaugar med gøymde skattar. **-þing,** *n.* fylkestinget for Vestfold (vart halde paa *Haugar* („Møllebakken“) i Tunsberg). **-ǫld,** *f.* gravhaug-tidi, den tidi daa liki vart hauglagde.

haug-brot, *n.* **1.** brjoting av gravhaug. **2.** hol som er brote i ein slik haug. **-búi,** *m.* ein som bur i ein haug, haugvette, haugbue. **-fœra,** *v.* (*rð*) haugleggja; jfr. *fœra í haug.* **-ganga,** *f.* inngonga, innbrot i ein gravhaug. **-óðal** (og *haugaóðal, haugsóðal*) *n.* odelsrett til gravhaug og gravfund. **-óðalsmaðr,** *m.* mann som hev *haugóðal.*

haugr, *m.* haug, serleg um gravhaug; *fœra, setja í haug,* haugleggja; *brjóta haug,* brjota seg inn i gravhaug; *frá haugi,* fraa heidnesk tid; jfr. *fraa hei(d)nom haugjæ,* Sæt.; *langfeðgatal til haugs ok til heiðni,* rad av forfeder like upp til heidningtidi.

haugs-brot, *n.* hol som er brote i gravhaug. **-dyrr,** *f.* dør ell. op inn i gravhaug.

haug-setja, *v.* (*tt*) setja i haug, haugleggja.

haugs-gerð, *f.* det aa gjera ein gravhaug. **-golf,** *n.* golv i ein gravhaug. **-óðal,** *n.* = *haugóðal.*

haug-staðr, *m.* stad der ein er hauglagd.

haugsǫld, *f.* = *haugaǫld.*

haugtekinn, *a.* teken i gravhaug.

hauka-stuldr, *m.* stuld av veide-haukar. **-veiðr,** *f.* veiding med hauk; veiding paa hauk.

haukligr, *a.* snøgg, kvass (som ein hauk).

haukr, *m.* hauk.

haukstaldr, *m.* hovding, hermann (eig. ung (ugift) mann, jfr. nyn. *haukstadl,* ungkar, Shl. og *hogstall,* enkjemann, Tel. Sæt.).

hauld-, hauldr, *m.* sjaa *hǫld-, hǫldr.*

haull, *m.* sig, brokk (lat. hernia).

haus-brot, *m.* brot paa hausen. **-fastr,** *a.* (som sit) fast i hausen. **-filla,** *f.* skinnet paa hausen.

hauss, *m.* haus, hovudskaal; haus ell. toppen paa smidjestedet.

haust, *n.* haust.

hausta, *v.* (*að*) hausta, verta haust.

haustar-dagr (og *haustdagr*) *m.* dag um hausten; *á haustardegi,* um hausten. **-tími,** (og *hausttími*) *m.* haustbil.

haust-blót, *n.* haustblot, ofring som vert haldi um hausten. **-boð,** *n.* gjestebod som vert halde um hausten. **-gríma,** *f.* haustnatt (poet.). **-heimta,** *f.* henting av sauderne um hausten. **-kýr,** *f.* haustbæra, haustbær ku. **-lag,** *n.* haustpris paa saud. **-lamba-gymbr,** *f.* ungsaud som hev lamba siste haust. **-langr,** *a.* **1.** so lang som ved haustbil. **2.** *haustlangt, n.* hausten til endes. **-leiðangr,** *m.* den leidingsavgifti som skal vera utgreidd um hausten.

haustmagi, *m.* sjaa *hǫsmagi.*

haustmánaðr, *m.* den siste sumarmaanad (midten av sept.—midten av okt.).

haustmǫgóttr, *a.* sjaa *hǫsmǫgóttr.*

haust-nótt, *f.* haustnatt. **-skuld,** *f.* det ein hev fenge tilgode um hausten (Fritzner). **-slátta,** *f.* haa, etterslaatt. **-þing,** *n.* hausttíng. **-víking,** *f.* vikingferd um hausten. **-ǫl,** *n.* haust-drykkjelag.

hávaða-maðr, *m.* storfelt, storlaate menneskje. **-mikill,** *a.* storfelt. **-samr,** *a.* storlaaten, braakande.

hávaði, *m.* **1.** høg gang; jfr. nyn. *hova(d)e, m.* baaretopp, Øystd. **2.** (um ljod) staak; *í hávaða,* høgt, med høgt maal; *með hávaða,* med braak. **3.** høgferd, storlæte. **4.** storlaaten mann.

háverskleikr, *m.* = *hæverskleikr.*

hávetr, *m.* midvetter, høgste vetter (jfr. *hásumar*).

hávetrartími, *m.* **hávetri,** *n.* midvetters bil.

hebrea, *f.* Jødeland. **hebreska,** *f.* hebraisk maal. **hebreskr,** *m.* hebraisk.

héðan, *av.* hedan, herfraa; fraa denne verdi: *fara héðan* (*af heimi*); *fyrir héðan e-t,* paa denne sida av eitk. (mots. *fyrir handan*); *alt folk norðr heðan,* alt folk nordanfor her; *bíða héðan,* venta her; *héðan utan í frá = hér út í frá,* forutan dette. — Um tidi: *héðan, héðan af, héðan í frá,* her etter, fraa no av, fraa den tidi av; *upp héðan,* fraa daa av og heilt upp til no. — Um orsak: av dette, av det.

héðankváma, *f.* koma herfraa. Edd. M.

heðinn, *m.* lodi skinnkaapa; *vefja* (*veifa*) *heðni um hǫfuð e-m,* synkverva ein.

heðra, *av.* her.

hefð, *f.* innehaving; hævd.

hefða, *v.* (*að*) hævda, faa hævd paa.

hefðar-maðr, *m.* innehavar. **-vitni,** *n.* vitne um at ein hev sete med og bruka jord ei viss tid.

hefill, *m.* klo, lykkja i kanten av segl, som skautet vert drege igjenom, naar ein skal syfta seglet; jfr. nyn. *hevel,* hank.

hefilskapt, *n.* hake til aa draga ned seglet med.

hefja, *v. st.* **1.** hevja, lyfta upp; *hefja handa,* taka til med eitk.; *hefja barn,* um aa døypa barn og um aa vera gudfar (gudmor) til det, ogso: *hefja barn ór heiðnum dómi*; *hefjast,* reisa seg, gjera upprør. **2.** upphøgja; refl. *hefjast til ríkis,* koma til magti. **3.** driva (um vind og vaag); upers.: *hóf skipin ǫll saman inn at landi,* skipi dreiv ell. rak. **4.** setja i gang; *hefja rannsókn,* setja i verk rannsaking; *þau lǫg sem hinn helgi Olafr konungr hóf,* som kong Olav innførde. **5.** taka paa med aa gjera eitk., byrja paa; upers.: *hér hefr kaupabǫlk* (akk.), her byrjar bolken um kaup; *hefjast,* byrja, koma upp. Med part. *af*: *hefja e-t af e-u,* taka eitk. burt ifraa noko; upers. med akk.: *hefr af e-m,* det sig av ein (um verkflaga odl.). *fyrir: láta hefjast fyrir,* vika undan. *undan: hefr undan e-t* (upers.), vika undan. *upp: hefja upp e-t* **1.** hevja, lyfta upp, upphøgja; upers.: *hefr skip upp,* skipet vert kasta paa land; *hefjast upp,* risa upp til strid ell. upprør. **2.** setja i gang, byrja paa.

hefla, *v.* (*að*) syfta, minka segl; jfr. nyn. *hevla,* stagga, seinka. **heflan,** *f.*

heflaskurðr, *m.* syfting (naar ein skjer segl-skautet inn i kloi, *hefill*).

hefna, *v.* (*nd*) hemna eink. ell. eitk. (*e-s*) paa eink. (*e-m*). Ogso *hefna e-s á e-m* ell. *hefna e-m fyrir e-t.* Upers.: *e-m hefnir e-t,* ein lyt umgjelda for —; *v. r. hefnast,* hemna seg (*á e-m*) for eitk. (*e-s*); *hefnast sín,* hemna seg; upers.: *e-m hefnist e-t,* ein lyt umgjelda for eitk.

hefnandi, *m.* (eig. præs. partic.) hemnar.

hefnd, *f.* **1.** hemn; *vera í hefndinni,* hava rett til aa klaga. **2.** straff; *hefnd heilagrar kirkju.*

hefndalauss, *a.* hemnlaus, i: *þola e-t hefndalaust,* tola eitk. utan aa hemna seg.

hefndar-bróðir, *m.* mann som hev gjort slikt samband med ein annan, at den eine skal hemna hin. **-dagr,** *m.* hemndag, dag til hemn. **-dómr,** *m.* straffedom. **-girni,** *f.* hemnsykja. **-hugr,** *m.* hemnhug. **-hǫnd,** *f.* hemnande hand. **-lauss,** *a.* hemnfri, strafflaus. **-maðr,** *m.* hemnar.

hefni-leið, *f.* veg til hemn; *róa á h. um e-t,* søkja hemn for eitk. **-leit,** *f.* leiting etter hemn; *róa á h. e-s,* søkja hemn for eitk.

hefning, *f.* hemn.

hefnir, *m.* hemnar. Edd. M.

hefnisamr, *a.* hemnesam, hemngirug.

hefnisemd, *f.* hemnhug.

hefsælda, *f.* = *halft sáld* (austn.).

hegat, *av.* hega, hit; hega-til, til denne tid (= *hingat*). **hegat-** sjaa *hingat-.*

hegða, *v.* (*að*) haga, skikka, skipa (*e-u*); jfr. nyn. *hegda* (spara). **hegðan,** *f.* skiping; stand; aatferd.

hégeitill, *m.* heggeitelstein, kattestein, kvarts; jfr. nyn. *heggeitel,* hard knut i stein.

heggr, *m.* (*nom. pl. -ir*) hegg.

hegja, *f.* lagnad, kaar.

hegla, *v.* (*ld*) hagla.

hegna, *v.* (*nd*) **1.** setja gard um, hegna; varna, verja. **2.** refsa.

hegnaðar-hamarr, *m.* refsande hamar. **-maðr,** *m.* refsar. **-tími,** *m.* refsings-tid.

hegnaðr, *m.* **1.** hegning, hegn, vern. **2.** refsing, straff.

hegnan, *f.* hegning, hegn. **hegnari,** *m.* refsar.

hegnd, *f.* = *hegnaðr.*

hegndar-sproti, *m.* sprote, kjepp til aa refsa med. **-sverð,** *n.* refsar-sverd. **-tími,** *m.* refsings-tid.

hegning, *f.* = *hegnaðr.*

hegningar-harðsteinn, *m.* refsings-bryne. **-laust,** *av.* strafflaust. **-maðr,** *m.* refsar. **-sproti,** *m.* = *hegndarsproti.* **-tími,** *m.* refsings-tid. **-vǫndr,** *m.* vond, kjepp til aa refsa med.

hégóma, *v.* (*að*) fara med laus tale, ljuga; *h. á e-n,* ljuga paa ein. **hégóma-dýrð,** *f.* falsk og faafengd æra. **-fullr,** *a.* faafengd, tom; full av fjas, lauslyndt. **-líf,** *n.* tomt og lauslyndt liv. **-maðr,** *m.* laus og upaalitande mann. **-mál,** *n.* laus og upaalitande tale; *gera orð e-s at hégómamáli,* ikkje vyrda eins ord. **-nafn,** *n.* faafengt, falskt namn. **-samligr,** *a.* faafengd, falsk. **-starf,** *n.* faafengt stræv. **-tal,** *n.* = *hégómamál.* **-tár,** *n.* skrymtar-taara.

hégómi, *m.* **1.** tomt skin, faafengd; *verða at hégóma,* verta til inkjes (um von odl.). **2.** usann, falsk tale; fjas.

hégómligr, *a.* faafengd, falsk.

Hegranesþing, *n.* ting i den nørdste fjordungen paa Island.

hegri, *m.* hegre.

hei, *interj.* hei!

heið- i samansetningar: løn- (poet.).

heið, *n.* heid, klaarvêr.

Heið, *s.* landet kring Mjøsi.

Heiðabýr (og *-bœr*) *m.* by i Sud-Jylland.

heiðar-brekka, *f.* heidebrekka, bakke der heidi tek til. **-brún,** *f.* bakkebrun, der heidi tek til.

heiðar-lauss, *a.* ærelaus.

heiðarligr, *a.* heiderleg (*-liga, av.*).

heiðar-vegr, *m.* heide-veg, veg yver ei heid.

heið-bjartr, *a.* heid, heidende klaar (um vêr).

heiðfé, *n.* løn (som ein gjev *heiðmaðr*).

heiðindómr, *m.* heidning-land (= *heiðni* 3).

heiðingi, *m.* **1** heidning. **2.** varg. **heiðingligr, heiðinligr,** *a.* heidnesk (*-liga, av.*).

heiðinn, *a.* **1.** heiden, heidnesk, ukristen; *heiðinn siðr,* heidnesk tru; *heiðit land,* heidningland; *heiðinn domr,* heidendom, heid-

ningskap. **2.** heiden, ikkje kristna (serl. um udøypt barn); *heiðit morð*, draap paa udøypt barn.

heiðlaunaðr, *a.* gjeven til løn (mest av ein konge odl.); jfr. *heiðfé.* **heiðmaðr,** *m.* lønt tenestemann (mest hjaa hovding).

Heiðmǫrk, *f.* Heidmorki (paa Upplandi).

heiðna, *v.* (*að*) gjera til heidning; *heiðnast,* verta heidning.

heiðneskr, *a.* heidnesk; *heiðneskr vefr,* vevnad fraa heidningeland (= mn. *heiðinstykki*).

heiðni, *f.* **1.** heidningskap. **2.** heidningtidi. **3.** heidningland.

heiðr, *f.* heid, ubygt land, fjellvidd.

heiðr, *a.* heid, klaar, skylaus.

heiðr, *m.* (*gen. -ar og -rs*) heider, æra.

heiðra, *v.* (*að*) heidra.

heiðran, *f.* heidring.

heið-ríkr, *a.* klaar, skylaus.

heiðrligr, *a.* heiderleg, vyrdeleg (*-liga, -samliga, av.*).

heiðrs-maðr, *m.* vyrdna mann, ære-mann. **-vel,** *av.* sers vel.

heið-skírr, *a.* heidberr, klaar, skylaus.

heiðskr, *a.* som er fraa Heidmorki.

heið-sæi, *f.* høg vyrdnad, age.

Heiðsævis-lǫg, *n. pl.* den log som gjeld for *Heiðsævisþing.* **-þing,** *n.* tinget aat Upplendingarne (av *Heiðsær,* som maa ha vore eit namn paa Mjøsi). Sjaa *Eiðsifaþing.*

heiðvanr, *a.* van med høg luft, heid-van. Edda.

heið-verða, *v.* heidra. vyrda. **-verði,** *f.* heider, æra.

heið-viðri, *n.* klaarvêr.

heið-virðliga, *av.* med heider, vyrdnad. **-virðr,** *a.* heiderleg.

heila, *v.* (*að*) heila, bøta.

heila-bast, *n.* heile-hinna (ogso i *pl.*). **-bust,** *f.* det øvste av heilen, hjasse, kruna.

heilagleikr, *m.* **1.** heilagleik. **2.** skirleik (aandeleg).

heilagligr, *a.* som ser heilag ut, heilag (*-liga, av.*).

heilagr, *a.* **1.** heilag; *heilagr maðr,* heilagmenne, helgen; *guðs helgir* ell. *guðs helgir menn,* heilagmenne, ogso um livande; *heilagr dómr,* heilagdom; *heilagr dagr,* helgdag; *láta* ell. *halda heilagt,* halda heilagt, halda helg. *helga vika,* kvitsunnvika, pintsevika (fraa kvitsunndag); *helgi þórsdagr,* heilagtorsdag („himmelfartsdag"); *nóttin helga,* jolenatti; (*hit*) *helga land,* det heilage land. **2.** heilag, ukrenkjande.

heilan, *f.* heiling, lækning.

heilbrigðr, *a.* helsug, frisk; jfr. nyn. *heilbrigd,* Berg.

heil-brjóstaðr, *a.* godlyndt, godviljug.

heilendi, *n.* helsa. **heilendis-far,** *n.* helsefar, helsetilstand. **-kveðja,** *f.* helsning.

heilendr (og *heilindr*) *a.* **1.** helseleg, helsug. **2.** heilsam, god for helsa.

heil-eygr, *a.* frisk paa augo, fri for augnesott. **-fœtr,** *a.* heilføtt, frisk i føterne. **-hjartaðr,** *a.* **-hugaðr,** *a.* godlyndt, rettlyndt, godhjarta, trurøken (*við e-n*); jfr. nyn. *heilhuga.* (*-liga, av.*).

heilhuga-friðr, *m.* ærleg fred. **-ráð,** *n.* godhjarta framferd.

heilhugi, *m.* = *heilhugaðr maðr.* **heilhugliga,** *av.* hugheilt, ærleg.

heili, heilir, *m.* heile, hjerne. **heilivágr,** *m.* lækjande væska (*heilevaag,* Tel.).

heill, *a.* **1.** heil, ikkje sund; *bœta at heilu,* setja i lag atter. **2.** uskadd, frisk. *vera með heilu,* vera som det skal; *heill ok haldinn,* heil og halden, velberga. Mykje bruka i helsing og lukke-ynskje: *heill ok sæll; verit heilir, konungr,* lev so vel, konge; *hann bað þá heila fara,* han bad at dei maatte fara vel; *seg heill sǫgu,* gud signe deg for ordi dine; *njótit heilir handa,* til lukka med verket dykkar; *svá heill* ell. *heill svá,* med ei uppmoding etter: *heilir svá! skyndit ok rekit út úvin þenna,* lat sjaa de skundar dykk og rek ut denne uvenen (eig.: so visst som de vil vera heile, so —); *verða heill,* verta frisk, heilast; *eigi heil,* um kvende som er umhender; *heilt ráð,* giftarmaal med ei helsug kona; **3.** heil, full, so ikkje noko vantar. **4.** heppeleg, gagnleg; *heilt ráð,* ei god raad. **5.** godmeint; ærleg, trurøken; *af heilu,* med velvilje; *heill hugr,* velvilje, godhug.

heill, *n.* og *f.* lukka, godt varsl; *fall er farar heill,* fall er godt varsl paa ferdi;

illu heilli, til ulukka; *hann bað þeim heill duga,* han ynskte deim lukka.

heilla, *v.* (*að*) forgjera, fortrolla.

heilla-brigð, *n. pl.* **-brigði,** *n.* lukkebrigde, vending i lukka, lukke-trot. **-drjúgr,** *a.* rik paa lukka, lukke-sæl. **-leysi,** *n.* lukkeløysa. **-maðr,** *m.* lukkefugl, mann som hev lukka med seg. **-ráð,** *n.* gagnleg raad. **-þúfa,** *f.* lukke-tuva. **-vænligr, -vænn,** *a.* som gjev von til lukka, lukkevarslande.

heilleikr, *m.* **1.** helsa. **2.** heilhug, trurøkna.

heilliga, *av.* **1.** heilt upp. **2.** trurøkje.

heilligr, *a.* **1.** frisk, helseleg. **2.** skila, rettslut.

heil-næmligr, *a.* gagnleg for helsa. **-ráðr, -ráðugr,** *a.* raadgod, raadug. **-ræði,** *n.* gagnleg raad.

heilsa, *v.* (*að*) ynskja lukka, helsa eink. (*e-m, e-n, á e-n*).

heilsa, *f.* helsa; velgang; lukka; frelsa.

heilsamligr, heilsamr, *a.* **1.** helsesam, god for helsa. **2.** gagnleg, heppeleg.

heilsan, *f.* helsing.

heilsanar-bréf, *n.* helsarbrev, brev med helsning i. **-kveðja,** *f.* helsning. **-orð,** *n.* helsning, helsingsord.

heil-smíðligr, -smíðr, *a.* forsvarleg gjord, heilsleg, reideleg (*-liga, av.* ogso: heilt). **-spenaðr,** *a.* som hev heile, uskadde spenar.

heilsu-bið, *n. pl.* biing paa helsebot. **-boð,** *n.* **1.** helsarbod, helsning. **2.** frelsebodskap, tidend um frelsa. **-boðorð,** *n.* frelsetidend. **-bót,** *f.* helsebot. **-bragð,** *f.* lækjeraad, raad til helsebot. **-brunnr,** *m.* helsebrunn, lækjebrunn. **-dagr,** *m.* frelse-dag, den dag ein fær sjæle-frelsa. **-drykkr,** *m.* helsedrykk. **-fagnaðr,** *m.* gleda yver lækning. **-far,** *n.* helsefar, helse-tilstand. **-gata,** *f.* frelseveg, veg til frelsa. **-gjǫf,** *f.* lækning; sjæle-frelsa **-hjǫlp,** *f.* hjelp til lækning ell. (sjæle-)frelsa. **-kalekr,** *m.* frelse-kalken. **-kveðja,** *f.* helsning. **-laug,** *f.* helse-laug, lækjande vatn. **-lauss,** *a.* helselaus. **-leysi,** *n.* helseløysa. **-ligr,** *a.* helseleg, god for helsa; faarelaus. **-lítill,** *a.* helseveik. **-lækning,** *f.* frelsande lækjeraad. **-mark,** *n.* frelse-teikn. **-orð,** *n.* ord som fører til (sjæle-)frelsa, frelseord. **-ráð,** *n.* helseraad, hjelperaad til aa verta frelst. **-rœða,** *f.* tale som hjelper til (sjæle-)frelsa. **-stigr,** *m.* frelse-veg. **-sǫk,** *f.* orsak til frelsa. **-tapan,** *f.* frelse-tap, fordøming. **-tíð,** *f.* frelsetid, tid til aa verta frelst. **-ván,** *f.* von til helsebot ell. til (sjæle-)frelsa. **-vegr,** *m.* frelse-veg.

heilund, *f.* **heilundarsár,** *n.* saar som gjeng inn i heilen.

heilundi, *a* saara heilt inn i heilen.

heil-vita, -vitaðr, *a.* fullvitug.

heim, *av.* heim, heim att; *sækja e-n heim* **1.** vitja. **2.** heimsøkja. — *vera h. á leið,* vera paa heimvegen. **heima,** *n.* heim, heimvist; *eiga heima,* eiga heima, høyra heime; tyda. **heima,** *av.* heime, ved huset; heime, paa heimstaden; *sitja heima,* sitja heime; *vera heima alinn,* vera heime alen, vera ein heimføding. **heima,** *v.* (*md* og *að*) hysa, gjeva husvist.

heima-ból, *n.* hovudbøle. **-brunnr,** *m.* heime-brunn, brunn som er nær attmed husi. **-bœr,** *m.* gard som kyrkja stend paa (Isl.). **-dýr,** *n.* husdyr. **-dyrr,** *f. pl.* husdør, stovedør. **-elskr,** *a.* heimkjær. **-fasta,** *f.* fasta som ein held heime. **-fastr,** *a.* heimfast, som hev fast bustad. **-folk,** *n.* heimefolk, husfolk. **-friðr,** *m.* heimfred, rettstrygd i heimen. **-griðungr,** *m.* heime-stut. **-guð,** *n.* husgud. **-herr,** *m.* landslyden, folket i landet. **-hús,** *n* setehus, stovehus; jfr. nyn. *heimehus.* **-klerkr,** *m.* heimsleg, godt kjend klerk. **-kona,** *f.* fri kvinna som hev heimvist og tenesta i huset hjaa ein. **-land,** *n.* **1.** heimegjorde, heimemark. **2.** garden som kyrkja stend paa. **-lið,** *n.* heimefolk, husfolk. **-maðr,** *m.* mann som eig heima ein stad; fri mann som hev heimvist og tenesta i huset hjaa ein, dreng. **-munkr,** *m.* munk som eig heima paa staden.

heiman, *av.* heiman, ut fraa heimen; *hafa e-t heiman,* hava med seg heiman (um heimanfylgja); *fylgja e-ri heiman,* fylgja som heimanfylgja; *gera e-a heiman,* sjaa *gera* 5; *stefna e-m heiman,* stemna eink. til aa møta; *kveðja búa heiman,* stemna inn grannar til skyn.

heima-naut, *n.* naut som eig heima ein stad.

heiman-búnaðr, *m.* utreidsla heimanfraa.

-ferð, *f.* **1.** heimanferd, utferd. **2.** heimanferd, heimanfylgja. **-fylgð,** *f.* **-fylgja,** *f.* **1.** heimanfylgja, heimanfylgd, heimangaava (aat kona). **2.** gods som (privat) kyrkja fær til upphelde, naar ho vert bygd. **-fǫr,** *f.* heimanferd, utferd. **-fǫrull,** *a.* som er ute paa ferd. **-gengt,** *a. n.*; *eiga litt heimangengt,* hava vondt for aa koma fraa heimen. **-gerð,** *f.* heimangjerd, heimanfylgja. **-gjǫf,** *f.* heimangaava, heimanfylgja. **-kvǫð,** *f.* tilstemning (av *búar*).

heima-prestr, *m.* prest som bur paa staden, presten i bygdi. **-seta,** *f.* heimeseta, det aa sitja heime. **-sveit,** *f.* heimefolk, husfolk. **-taða,** *f.* gjødd heimemark, heimetoda.

heim-boð, *n.* **1.** heimbjoding; gjestebod. **2.** heimkalling; heimvising av annan manns fe (i logmaalet). **-bǫllr,** *m.* jordkula.

Heimdallr, *m.* guden Heimdall.

heim-dragi, -dregi, *m.* heimstøding, heimføding; *hleypa heimdraganum,* eig. kasta heimfødingen ɔ: fara ut i verdi. **-fararleyfi,** *n.* løyve til heimferd, heimlov. **-fastr,** *a.* heimfast, bufast. **-ferð,** *f.* **1.** heimferd (ogso um dauden). **2.** heimsøkjing, heimreid; ogso utpanting (eksekution). **-ferðardagr,** *m.* heimferd-dag. **-ferðarleyfi,** *n.* heimlov. **-friðr,** *m.* heimfred (= *heimafriðr*). **-fúss,** *a.* heimfus. **-fǫr,** *f.* heimferd. **-ganga,** *f.* det aa ganga heim, heimgonga (ogso um dauden). **-gás,** *f.* alegaas, tam gaas. **-hamr,** *m.* upphavleg, ikkje paateken ham ell. skapnad. **-hollr,** *a.* for *heimoll* (= *heimill*); jfr. nyn. *heimholl,* Aasen. **-hugr,** *m.* = *heimhamr.*

heimi, *n.* heim; jfr. nyn. *heime,* Tel. **heimila,** *v.* (*ld* og *að*) heimla, tryggja, gjeva rett (til). **heimild,** *f.* heimel, logleg rett (til). **heimildar-hús,** *n.* hus som ein hev rett til. **-maðr,** *m.* heimelsmann, den som hev gjeve heimel paa eitk. **-tak,** *n.* trygd for tap som kann koma av vant paa heimel; *selja í h.,* gjeva i trygd. **-taka,** *f.* det aa faa heimel. **-taki,** *m.* ein som er andsvarleg til kauparen for logleg heimel. **-tekja,** *f.* = *heimildartaka.* **-tǫkumaðr,** *m.* heimelsmann. **-váttr,** *m.* vitne paa at ein hev fenge heimel. **-vist,** *f.* heimvist, fast bustad. **heimildavandr,** *a.* vand med umsyn paa den heimel ein skal hava.

heimildiir; *heimildiir menn* (for *heimildar menn*?) husfolk. N. G. L. III, 136₁₄.

heimili, *n.* **1.** heim, heimstad, bustad. **2.** innbu; jfr. nyn. *heimel, n.* (Ross). **heimiliga,** *v.* (*að*) = *heimila.* **heimiligr,** *a.* **1.** heimla. **2.** heimsleg, heimholl (*heimeleg,* Trønd.). **3.** eismall, einsleg.

heimilis-búi, *m.* granne, bonde som bur nær attmed eink.s heimstad. **-fang,** *n.* det aa faa logleg heimstad. **-fastr,** *a.* heimfast, bufast. **-hjón,** *n. pl.* husfolk, folk i same husstand. **-hús,** *n.* **1.** hus og heim. **2.** kamar (avhus).

heimilis-kviðarvitni, -kviðjarvitni, *n.* vitne ell. vitnesburd um ord som gjeng um ein paa heimstaden. **-kviðr,** *m.* ord som gjeng um ein paa heimstaden. **-maðr,** *m.* = *heimamaðr.* **-prestr,** *m.* presten i bygdi. **-sǫk,** *f.* sak som ein med rette vert søkt for. **-tíðir,** *f. pl.* tider (messa) i kyrkja som presten bur attmed. **-vist,** *f.* heimvist, tilhelde (= *heimsvist*).

heimill, *a.* heimla, som ein hev rett til aa hava; rettkomen; *láta e-m e-t heimilt,* gjeva ein eitk. til njoting og bruk; *eiga heimilt,* med inf. hava rett til.

heimis-garðr, *m.* gard der ein eig heima, heimegarden. **-haugr,** *m.* haug der ein eig heima. **-kviðarvitni,** *n.* = *heimiliskviðarvitni.* **-kviðr,** *m.* = *heimiliskviðr.*

heim-koma (og *-kváma*) *f.* heimkoma. **-komublezan,** *f.* velsigning ved heimkoma. Ra. 81. **-kvámudagr,** *m.* heimkomedag. **-kviðarvitni,** *n.* = *heimiliskviðarvitni.* **-kynni,** *n. pl.* heim; jfr. nyn. *heimkynne.* **-leið,** *f.* heimleid, heimveg. **-leiðis,** *av.* heimleides, paa heimvegen. **-lenzkr,** *a.* innlendsk. **-leyfi,** *n.* heimløyve, heimlov. **-ligr,** *a.* verdsleg, som høyrer denne verdi til; *heimlig hǫnd,* verdsleg magt. **-nár,** *m.* mann som er *dreginn til stofns* og hev fenge armar og føter avhogne, heimnaae.

heimold, *f.* = *heimild.*

heimoll, *a.* = *heimill.*

heimolleikr (og *heimonleikr*) *m.* nært samband, venskap.

heimolligr (og *heimonligr*) *a.* eigen, heimsleg, heimholl. (*-liga, av.* for seg sjølv, serskilt).

heimpt (og *heimt*) *f.* = *heipt.*

heimr, *m.* **1.** heim, heimstad. **2.** heimen, jordi, verdi; *bæði þessa heims ok annars,* baade i denne verdi og i hi; *koma í heiminn,* koma til verdi; *liggja milli heims ok heljar,* liggja sjuk millom liv og daude; *fara af heiminum,* døy. **3.** verdi, det verdslege livet (mots. klostret).

heim-reið, *f.* **1.** heimriding, heimferd tilhest. **2.** heimreid, heimsøkjing; sjaa *heimferð.* **-rekstr,** *m.* **1.** reksterveg heim til gards. **2.** = *heimrǫst.* **-rǫst,** *f.* **1.** gardsveg. **2.** heimrast, heimemark (mots. *útrǫst,* sætermark).

heims-aldr, *m.* heimsens alder. **-brestr,** *m.* heimsens bresting ell. sprengjing. **-bygð,** *f.* den bygde heimen, verdi. **-endi,** *m.* verdsens ende.

heimseta, *f.* heimeseta. **heims-hafnan,** *f.* forsaking av verdi. **-hafnanarmaðr,** *m.* mann som forsakar verdi.

heimska, *f.* styvenskap, daarskap. **heimska,** *v.* (*að*) gjera til gap, narra.

heim-skapan, *f.* heimsens skaping. **heimskaut,** *n.* hyrna av verdi.

heimskleikr, *m.* styvenskap, daarskap. **heimskligr,** *a.* faavis, tylvoren, styveleg (*-liga, av.*). **heimskr,** *a.* einfald (som ein heimføding), styven, toskut; klen, daarleg.

heimskraut, *n.* verdsleg faafengd.

heimskringla, *f.* heimsens krins, jordskiva.

heimsku-fullr, *a.* full av daarskap, faavitug. **-mál,** *n.* daarleg tale, faavitug tale. **-þoka,** *f.* daarskaps-toka. **-verk,** *n.* daareverk, daarleg gjerning.

heimskviða(r)- = *heimiliskviðar-.*

heimskviðr, heimskvittr, *m.* ord som gjeng um ein i heimbygdi, bygdeord.

heimsligr, *a.* = *heimskligr.*

heimslit, *n.* heimsens undergang.

heimsmálugr, *a.* som fører daarleg tale.

heimsmælgi, *n.* daarleg tale.

heimsókn, *f.* **1.** vitjing. **2.** heimsøkjing (rettsleg). **3.** heimsøkjing med valdsferd, valdgjesting, heimreid.

heimsóknar-vargr, *m.* valdsmann som hev vorte fredlaus for *heimsókn* 3. **-vitni,** *n.* vitne um *heimsókn* 3.

heimsól, heimssól, *f.* denne heimsens sol; *undir heimssólu,* under soli.

heim-staða, *f.* **1.** heimsens stoda, heimsens tilvera. **2.** heimen, verdi. **-stefna,** *f.* stemning til aa vera heime paa ein viss dag. **-stefna,** *v.* (*nd*) stemna til aa vera heime paa ein viss dag. **-stefnuváttr,** *m.* vitne um *heimstefna.* **-stefnuvitni,** *n.* vitne ell. vitnemaal um *heimstefna.*

heimstǫð, *f.* heimen, verdi. Edda. **heimsþriðjungr,** *m.* tridjeparten av verdi. **heimsvist,** *f.* heimvist, fast tilhelde; *vera heimsvistum,* eiga heima. **heimsœkja,** *v.* (*-sótti*) vitja, gjesta.

heimta, *v.* (*mt* og *að*) **1.** faa heim, henta, faa, faa att. **2.** taka inn, heimta, krevja. **3.** flytja; *heimta e-t fram,* lata eitk. faa framgang; *heimtast fram at aldri,* veksa til. **4.** draga; *heimta saman,* sanka ihop; upers. *heimtir saman með þeim,* dei kjem nærare inn paa kvarandre; refl. *heimtast saman,* samlast saman; *e-n heimtir,* ein vert dregen, ein lengtar. **5.** tøygja, strekkja, draga, lokka.

heimta, *f.* henting; krav; det ein hev aa krevja. **heimtandi,** *m.* kravsmann. **heimtari,** *m.* innkrevjar, lat. exactor. **heimting,** *f.* krav.

heimugleikr, *m.* = *heimolleikr.* **heimugligr,** *a.* heimholl, heimsleg (*-liga, av.*). **heimuligr,** *a.* = *heimiligr.* **heimull,** *a.* = *heimill.*

heimván, *f.* heimvon (ogso um von til aa fara heim til Gud); daude.

hein, *f.* hein, bryne.

Heinafylki, *n.* Heidmork med Birid og Vardal.

heinar-brýni, *n.* hein, bryne. **-smjør,** *n.* **-sufl,** *n.* smurning til heini, brynesmurning. **heinberg,** *n.* heineberg, bryneberg.

heinir, *m. pl.* heidmorkingar. **Heinmǫrk,** *f.* Heidmorki (= *Heiðmǫrk*).

heipt (og *heifst, heimpt*) *f.* fiendskap, hat; *kveðja e-n heiptar,* bjoda eink. strid; ogso: gjerning som verkar hat: *eiga e-m heiptir at gjalda,* hava eitk. ilt aa hemna. Jfr. nyn. *heit-* i *heitrækje, n.*

heiptar-blóð, *n.* blod som er uthelt med fiendehand. **-fenginn** (og *heiptfenginn*) *a* forhatig, hatefull, hatall. **-hugr,** *m.* fiendsleg

hug, hathug. **-hǫnd,** *f.* fiendsleg hand. **-lauss,** *a.* hatfri. **-mál,** *n.* hatfull tale. **-orð,** *n.* hatfullt ord.

heipt-gjarn, *a.* hatsam, hemngirug, hatall. **-móðr,** *a.* arg, hatig. **-mǫgr,** *m.* fiende (poet.). **-ræki,** *f.* hatsemd, hemnsykja; jfr. nyn. *heitrækjê* (inngrott hat) Snm. **-rækr,** *a.* hatsam, hemnesam. **heiptúð,** *f.* hathug. **heiptúðigr,** *a.* hatall, hemnhuga. **heiptugr, heiptuligr,** *a.* fiendsleg; *heiptugri hendi,* med fiendehand. **heiptyrði,** *n.* hatfulle ord.

heit, *n.* **1.** lovnad, mest um noko godt, um religiøse lovnader og um storverk ein vil gjera; *strengja heit,* gjera ein lovnad; ogso um noko ilt: = *hót.* **2.** = *heitafé.*

heita, *v. st.* **1.** kalla; *heita á e-n,* kalla paa eink. **2.** lova (*e-m e-u*), jfr. nyn. *heita,* truga; refl. *heitast,* lova seg; trulova seg med (*e-m*). **3.** kalla, gjeva namn (med tvo akk.) **4.** kallast, heita, med præs. *heiti*; i denne tydning ogso *heitast.*

heita, *v.* (*tt*) heita, hita; bryggja.

heita, *f.* bryggjing.

heitafé, *n.* gaava som er lova (helst til ein heilagdom).

heitan, *f.* hot, truging. **heitanarorð,** *n.* trugsmaal, trugsla; jfr. nyn. *heitingsord.* **heitast,** *v. r.* (*að*) truga eink. (*við e-n*); *heitast til e-s,* truga seg til eitk.

heit-bundinn, *a.* bunden ved ein lovnad (*í e-u við e-n*). **-fastr,** *a.* ordfast, som held sin lovnad. **-fé,** *n.* gods, pengar som er lova.

heit-fengi, *n.* hug til varme. **-fengr,** *a.* kjær etter varme, hitekjær; jfr. nyn. *heitfengd.*

heit-guð, *m.* gud som ein kallar paa ell. gjer lovnad til.

heiti, *n.* heite, namn.

heiting, *f.* trugsmaal, truging; jfr. nyn. *heiting.*

heitkona, *f.* kvinna som ein mann hev fenge lovnad paa (men som enno ikkje er *festarkona*).

heitleikr, *m.* hite. **heitligr,** *a.* heit, varm.

heitorð, *n.* lovnad, tilsegn.

heitr, *a.* **1.** heit, varm. **2.** heit, hastig, braa.

heitramr, *a.* strid til aa truga.

heitrof, *n.* brot paa lovnad. **heitrofi,** *m.* ordbrjotar.

heitsi, *a.* som lovar eitk. (*e-s*); *verða e-s heitsi,* koma til aa lova eitk.

heit-strenging, *f.* det aa gjera ein (dyr) lovnad, høgtidleg loving; *fella h. á sik,* faa yver seg fylgjorne av lovnads-brot. **-strengja,** *v.* (*gð*) lova. **-sǫngr,** *m.* song som er lova.

heitta, *f.* for *hetta* D. N. IV 328.

heitu-gagn, *n.* bryggjegogn, bryggjekjer. **-hús,** *n.* bryggjarhus. **-ketill,** *m.* bryggjekjêl. **-maðr,** *m.* bryggjar. **-viðr,** *m.* ved til bryggjing.

hekla, *f.* ermelaus kaapa med eller utan hetta.

heklumaðr, *m.* mann i kaapa.

heklungar, *m. pl.* heklungar (ein politisk flokk i 12te hundradaaret); um upphavet til namnet jfr. Fms. VIII, 106; jfr. ogso *heklung,* Ross.

hel, *f.* (*gen. heljar, dat. helju*). **1.** Hel, gudinna i dauderiket. **2.** dauderiket (under jordi). **3.** daude; *ganga, fara til heljar,* døy; *vera í helju,* vera daud; *hafa e-n í hel, koma e-m í hel,* drepa; *berja, ljósta, drepa e-n í hel,* slaa i hel.

héla, *f.* hela, rim. **héla,** *v.* (*ld*) hela, rima; partic. *héldr,* hela, rimlagd.

helblár, *a.* svart som Hel.

heldr, *av. komp.* (*sup. helzt*) **1.** heller (helder), mykje meir; *eigi at heldr,* ikkje meir for det; *heldr — at,* so mykje meir — som; *heldr þjóna þú guði framleiðis, at áðr hefir nǫkkut á skort*; etter neittande setning: (*nema*) *heldr,* men mykje meir, tvertum; *heldr — eða,* anten—eller. **2.** enn, (etter komp. og *annarr*); (jfr. nyn. *hell*). **3.** heller, noko, mykje; *heldr við aldr,* noko tilaars.

heldri, *a. komp.* (*sup. helztr*) større, meir, betre; *í heldra lagi, í heldrum lǫgum,* heller, heller mykje; best.

helfð, *f.* helvt. **helfningr** (og *helmingr*) *m.* helming, helvt.

helfúss, *a.* fus til aa drepa, mordhuga.

helfǫr, *f.* helferd, daude.

helga, *v.* (*að*) **1.** helga, gjera heilag. **2.** gjera ukrenkjeleg. **3.** legitimera, lysa i kyn (frilleborn).

helgaldr, *m.* trolldomssong (*galdr*) som verkar daude.

helgan, *f.* helging; heilag gjerning, vigsla, velsigning, sakrament.

helganarandi, *m.* helgings-aand.

helgar-brot, *n.* brot paa helgehald, helgebrot. **-friðr,** *m.* helgefred, fred som gjeld i helgi. **-hald,** *n.* helgehald.

helgðarland, *n.* jordstykke paa eit visst maal (i Trøndelag).

helgenginn, *a.* daaen, gjengen til Hel.

helgi, *f.* **1.** heilagskap. **2.** heilagskap, det aa vera ukrenkjande.

helgi-brigði, *n.* **-brot,** *n.* brot paa helgehald, helgebrot; jfr. *helgabrigd* (helgeskifte) Snm.. **-hald,** *n.* helgehald. **-staðr,** *m.* heilag stad.

helgonamessa, *f.* (svensk form) = (*allra*) *heilagra messa.*

helgr, *f.* helg.

helgráðr, *m.* helhunger, uvanleg graade (som tyder paa feigd?).

helgrind, *f.* grindi i dauderiket (Hel).

heljar-karl, *m.* heluv, djevels mann (jfr. nyn. *heljarkar,* Hall.). **-maðr,** *m.* **1.** feig mann. **2.** heluv, djevels mann. **-skinn,** *n.* skinn som er svart som Hel (sjaa ogso skinn).

heljast, *v. r.* halla seg til, venda seg til (*á e-t*).

helkn, *n.* steingrunn (= *hǫlkn*). Jfr. *heknfjell,* Agder (Ross).

hella, *v.* (*lt*) hella, lata renna ned.

hella, *f.* **1.** berg, stein. **2.** hella. **3.** hylla, flatt berg. **4.** hard knut eller tapp i svull; jfr. nyn. *hella,* svullflata, Li. **5.** tiglstein, murstein (= *leirhella*). **hellir,** *m.* heller, berghola.

hellis-berg, *n.* berg med ein heller. **-dyrr,** *f.* opning til ein heller. **-maðr,** *m.* mann som held til i ein heller. **-munni,** *m.* = *hellisdyrr.* **-skuti,** *m.* bergskut eller framlutt berg med ein heller under.

hellnabrot, *n.* hellebrot, stykke av hellor.

hellnagrjót, *n.* hellesteinar.

Helluland, *n.* eit land i Nord-Amerika, som Leiv Eiriksson fann, truleg Labrador.

hellusteinn, *m.* hellestein, hella.

helma, *f.* helma, halmstraa.

helming, *f.* = *helmingr.* **helminga,** *v.* (*að*) byta i tvo helvter, halva.

helmingar-, sjaa *helmings-.*

helmingaskipti, *n.* helmingaskifte, skifte i tvo jamstore partar.

helmingr, *m.* **1.** halving, byting i tvo helvter; *eiga at helmingi,* eiga likt; jfr. nyn. *slaa til helmings* ofl. **2.** helming, helvt; *aukast helmingi,* tviaukast. **3.** fylking, her (poet.).

helmings-auki, *m.* **helmings-ávǫxtr,** *m.* tviauking, auking med ein gong til so mykje. **-fall,** *n.* fraagang ell. fraadrag av helvti. **-fé,** *n.* gods som ein eig helvti av? **-félag,** *n.* full sameiga millom tvo som eig kvar sin halvpart (helst millom mann og kona). **-kaup,** *n.* avtal um *helmingsfélag.* **-silfr,** *n.* sylv som er halv-blanda med kopar, halv-sylv.

helmningr, *m.* = *helmingr.*

hel-reið, *f.* helreid, riding ned til Hel. Edda.

helsi, *n.* helse, halsband.

helsingr, *m.* eit slag and, helsing. Anas Bernicla.

Helsingjaland, *n.* Helsingland (i Sverike).

helsingjar, *m. pl.* folket i Helsingland.

hel-skór, *m.* sko som liket fær paa (til aa ganga paa helvegen med). **-sleginn,** *a.* ihelslegen. **-sótt,** *f.* helsott, banesott. **-stafir,** *m. pl.* dauderuner, drepande runer. Edda. **-stríð,** *f.* drepande sorg.

heltast, *v.* (*lt*) verta halt.

helti, *f.* helta, halting.

hélufall, *n.* rimfall.

hélugr, *a.* helut, rimlagd.

hélu-kaldr, *a.* rimkald. **-kuldi,** *m.* rimkulde. **-skúr,** *f.* rimfall. **-þoka,** *f.* rim-toka, kald toka som det kjem rim av.

hel-varðr, *m.* djevel, Æf. **-vegr,** *m.* **1.** vegen til dauderiket, helveg (i *pl. hel vegir* um dauderiket). **2.** likveg, jordferdveg.

helvíti, *n.* helvite. **helvítis-andi,** *m.* aand i helvite. **-búi,** *m.* ein som bur i helvite (Vigf.). **-eldr,** *m.* helvites eld. **-gata,** *f.* veg til helvite. **-goð,** *n.* guden i underverdi. **-hundr,** *m.* helvites hund (utnamn paa heidning). **-kvalir,** *f. pl.* helvites pinslor. **-maðr,** *m.* menneskje, dømt til helvite. **-myrkr,** *n.*

helvites myrker. **-pína, -pínsl,** *f.* helvites pinsla. **-skjarr,** *a.* rædd for helvite. **helvítligr, helvízkr,** *a.* helvites-.

helvænn, *a.* saara eller sjuk til dauden.

helzt, *av.* (*sup.* til *heldr*) helst, mest, fyrst og fremst. **helzti** (og *hølzti*) *av.* (av *helzt til*) helste (hoste), heller; mesta, vel mykje. **helztr,** *a.* (*sup.* til *heldri*) fremst, best.

hemingr, *m.* skinnet paa bakfot av dyr.

hemja, *v.* (*hamdi*) hemja, stogga.

henda, *v.* (*nd* ell. *nt*) **1.** triva, gripa (med handi), taka, fata; yverf.: *henda mið á e-n,* leggja merke til. **2.** koma ved. **3.** henda, koma paa (*e-n*); ogso upers. med tingen i akk.: *aldri skal mik þá skǫmm henda.* **4.** henda, ihenda, fli; *hendust heiptyrði,* dei gav kvarandre sneidord.

hendilangr, *a.* hjelpsam (*e-m*).

hending, *f.* **1.** grip, tak. **2.** rim i vers.

hendingalauss, hendingarlauss, *a.* rimfri, utan rim. **hendingarorð,** *n.* rimord. **hendingaskipti,** *n.* skifte av rim.

hendisamr, *a.* snøgg med handi, snar til aa triva eller stela.

hengiskafl, *m.* hengskavl, skavl som heng utyver.

hengivígskarð, *n.* eit slag hengje-skjermar for skotgluggar paa festning.

hengja, *v.* (*gð*) hengja, hengja upp; *hengjast, v. r.* hengja seg.

henta, *v.* (*að* og *nt*) høva.

hentiligr, *a.* høveleg. **hentleikr,** *m.* tilhøve.

hentr, *a.* **1.** hendt; med *av* : *hentr vel,* vænhendt. **2.** hendt, høveleg. **hentugleikr,** *m.* tilhøve. **hentugr,** *a.* hendt, høveleg.

heppinn, *a.* heppen, lukkeleg.

hepta, *v.* (*pt*) **1.** hefta, binda. **2.** hefta, stogga, seinka, hindra; *hepta sik,* styra seg. **hepti,** *n.* handfang, skaft. **hepting,** *f.* **1.** tjôr. **2.** hefting, hindring.

heptisax, *n.* eit slag dolk med treskaft.

hér, *av.* **1.** her. Med præp.: *hér af,* heretter; *hér eptir,* heretter, etter denne tid, etter dette døme; *hér fyrir,* herfor, for dette; *hér með,* hermed, dessutan; *hér til,* til no. **2.** hit: *hér kunnu opt menn at koma.*

herað, *n.* **1.** herad (paa Isl. oftast tinglag). **2.** landsbygdi (mots. by). **herað-fleygr,** *a.* som gjeng i heradet (um svall odl.). **-flótta,** *a.* nøydd til aa fly or heradet. **-ríkr,** *a.* megtug i heradet. **-rækr,** *a.* (um fe) som ein kann driva gjenom bygdi.

heraðs-bóndi, *m.* mann som bur i heradet ell. paa landsbygdi. **-bót,** *f.* det som er til gagn eller bate for bygdi. **-brestr,** *m.* brak som er høyrande i heile bygdi. **-bygð,** *f.* **1.** landsbygd. **2.** landsfolk. **-deild,** *f.* bygdestrid, herads-trætta. **-dómr,** *m.* heradsdomstol, rett som dømer i saker paa heradstinget. **-fari,** *m.* ein som fær sitt upphelde paa umgang i heradet. **-fleytt,** *a. n.* ordgjete, umtala i bygdi. **-folk,** *n.* bygdefolk, folk i heradet. **-fundr,** *m.* heradsmøte, møte av *heraðsbœndr.* **-fœrsla,** *f.* førsla kring i heradet (av forsytelause folk, *heraðsfarar*). **-hæfr,** *a.* som ein kann hava i heradet (mots. *útlægr*). **-hǫfðingi,** *m* hovding for eit herad; bygdehovding. **-hǫldr,** *m.* = *hǫldr.* **-íseta,** *f.* tilhelde i heradet. **-karl,** *m.* bygdekar, mann fraa landsbygdi. **-kirkja,** *f.* **1.** heradskyrkja, soknekyrkja for eit *herað.* **2.** landskyrkja (mots. bykyrkja). **-kona,** *f.* bondekona. **-konungr,** *m.* bygdekonge, smaakonge. **-lýðr,** *m.* landsfolk (mots. byfolk). **-lǫgmaðr,** *m.* lagmann paa landsbygdi. **-maðr,** *m.* **1.** mann fraa heradet ell. bygdi; *heraðsmenn e-s,* sambygdingar aat ein. **2.** lands-menneskje (mots. bymann). **-prestr,** *m* prest ved ei *heraðskirkja.* **-réttr,** *m.* log og rett som gjeld paa landsbygdi (mots. *kaupangsréttr*). **-riddari,** *m.* riddar, hermann fraa landsbygdi (mots. *hirðriddari*). **-ríkr,** *a.* megtug og vyrd i heradet. **-sekr,** *a.* utlæg i heradet. **-sekt,** *f.* utlægd i heradet. **-sókn,** *f.* (Isl.) søksmaal for heradsretten (mots. paa altinget). **-stefna,** *f.* heradsting, ting for heradet. **-stefnubýr, -stefnubœr,** *m.* gard der dei held heradsting. **-stjórn,** *f.* heradsstyring. **-takmark,** *n.* heradsskil, heradsgrensa. **-þing,** *n.* heradsting, ting for heradet. **-vist,** *f.* upphelde i heradet og retten til det. **herað-vært,** *a. n.*; *eiga heraðvært,* hava rett til aa vera i heradet.

héralinn, *a.* alen her i landet, innfødd (um træl).

herbaldr, *m.* herhovding. Edda.

herbergi (og *-birgi*, *-byrgi*) *n.* herbyrge, gjestehus; soverom.

herbergis-bóndi, *m.* **-karl,** *m.* husbonde. **-klerkr,** *m.* klerk i eit herbyrge. **-maðr,** *m.* mann som held til i eit herbyrge. **-sveinn,** *m.* bordsvein, tenar.

herbergja (og *herbirgja*) *v.* (*gð* og *að*) **1.** herbyrgja, hysa. **2.** taka seg herbyrge, taka inn; = *herbergja sik* ell. *herbergjast*.

her-blástr, *m.* blaaster i herlûr. **-boð,** *n.* uppbod av herfolk. **-boðsǫr,** *f.* her-pil, krigs-bodstikka. **-borg,** *f.* borg, festning.

hérborinn, *a.* innfødd.

her-brestr, *m.* ein spreng-smell (gjord med pergament, stry og svaavel) til aa skræma fienden med.

herbúa, *f.* sjaa *hærbúa*.

her-búð, *f.* krigstjeld, tjeldbud for herfolk; i pl. her-læger. **-búðastaðr,** *m.* her-læger, læger-stad aat ein her. **-búinn,** *a.* herbuen, vaapna. **-búnaðr,** *m.* herbunad; herklæde. **-byrgi,** *n.* = *herbergi*.

herða, *v.* (*rð*) **1.** herda, gjera hard ell. sterk; *herða sik eptir e-m* (og berre *herða eptir e-m*), nøyta seg etter eink. Yverf.: uppmoda, eggja; *herða sik*, *herða huginn*, *herðast við*, taka mod til seg; jfr. *herda seg upp* (øsa seg upp) Sæt. **2.** klemba eitk. hardt imot noko; *herða hendrnar at hamarskaptinu*; upers. *herðir seglit*, det (vinden) tek hardt i seglet; *herðir e-t á e-m*, lata eink. svida for noko. **3.** verta hard; *herðir honom sóttin*, sotti er hard aat honom; *herða at e-m*, gaa hardt inn paa eink.

herða, *f.* herding; hardleik.

herða-drengr, *m.* slag i ryggen. **-klettr,** *m.* „herde-kletten“ d. e. hovudet. Edda. **-munr,** *m.* yvermagt (eig. herde-mun).

Herdalir, *m. pl.* **1.** namn paa nokre dalbygder i Finnland. **2.** Herjedalen.

herðar, *f. pl.* herdar, serleg um den øvste luten av ryggen (jfr. *ǫxl*). **herðarblað,** *n.* herdeblad, aksleblad. **herðasár,** *n.* saar i herdarne. **herðatoppr** (og *herðar-*) *m.* herdetopp, attarste toppen paa hestmaani.

herði, *f.* herdska, hardleik, stort mod.

herði-breiðr, *a.* herdebreid, breidherda. **-liga,** *av.* modigt, hardt. **-lítill,** *a.* mjaaherda, smal yver herdarne. **-lútr,** *a.* herdelut, herdebøygd.

herðimaðr, *m.* herdig, modig mann.

herði-mikill, *a.* herdebreid. **-þykkr,** *a.* tjukk-aksla.

her-draga, *v. st.* draga med vald.

herðugóðr, *a.* vel herd (um øks).

heremita (og *hermiti*) *m.* eremit, einbue (= *ermiti*). **heremitahús,** *n.* eremitbu, einbue-hus.

her-fang, *n.* plundring, ran som vert gjort i herferd; herfang, herteke gods. **-fanga,** *v.* (*að*) hertaka, taka med vald. **-fanginn, -fenginn,** *a.* herteken, fanga. **-ferð,** *f.* **1.** herferd, krigsferd. **2.** herskare.

herfi, *n.?* (vel rettare *herfr*, *f.*) horv; jfr. *herv*, *f.* Vald.

herfiligr, *a.* eleg, ring; skamleg (*herveleg*, ring. Sæt.) (*-liga*, *av.*).

her-fjǫturr, *m.* braakomi rædsla, som fjetrar folk i striden, her-støkk. **-flokkr,** *m.* herflokk, flokk av hermenn. **-floti,** *m.* krigsflote, herflote. **-folk,** *n.* herfolk, krigsfolk. **-fóra,** *f.* **-fœri,** *n.* herbunad, krigshyre. **-fœrr,** *a.* dugeleg til herferd, herfør. **-fǫr,** *f.* herferd, krigsferd. **-ganga,** *f.* her-gang, mars. **-gjarn,** *a.* huga paa herferd, krigsfus. **-glǫtuðr,** *m.* her-tynar. Edda.

hérheraðsmaðr, *m.* mann fraa dette heradet.

her-hlaup, *n.* samling til herferd, utferd i krig. **-horn,** *n.* krigs-horn, her-lûr. **-hrǫðuðr,** *m.* eggjar (poet.). **-hǫfðingi,** *m.* herhovding, herførar.

heri, *m.* hare.

herja, *v.* (*að*) herja; hertaka; nøyda med hermagt: *herja mǫnnum til kristindóms*.

herjafǫðr, *m.* „fader aat herar“ (Odinsnamn).

herjan, *f.* herjing.

herjann, *m.* tilnamn til Odin.

herjans-karl, *m.* djevels kar (sjaa *herjansson*). **-kerling,** *f.* djevels kjerring. **-liga,** *av.* avstyggeleg. **-son,** *m.* (hædord) eig. horeson (fraa nt. *hergenson*), men tydd av folket som fandens son; (sjaa *herjann*; Odin vart med kristendomen gjort til fanden).

Herjardalr, *m.* Herjedalen.

herkastali, *m.* festning.

herkerling, *f.* berre i: *hver herkerling,* som synest tyda: kvar einaste kjerring (av heile mugen).

herki, *m.* lating, drog. **herkja,** *v.* (*kt*) slita seg fram.

her-klukka, *f.* stormklokka. **-klæðast,** *v.* (*dd*) fara i herklæde, herklæda seg. **-klæði,** *n. pl.* **-klæðnaðr,** *m.* herklæde. **-konungr,** *m.* herkonge (konge yver ein her, men ikkje yver land). **-kumbl** (og *-kuml*) *n.* kjennemerke paa hjelm ell. skjold.

hérkváma, *f.* hitkoma.

herland, *n.* land der ein herjar ell. fer med krig (mots. *friðland*).

hérlandsmaðr, *m.* innanlands mann, mann her fraa landet.

her-leiða, *v.* (*dd*) føra burt som krigsfange. **-leiðing,** *f.* **1.** leiding av ein her: *herleiðing sú er guð gerði yfir hafit rauða.* **2.** burtføring som krigsfange; fangestand. **-leiðingarár,** *n.* aar daa ein er krigsfange. **-leiðingartími,** *m.* tid daa ein er krigsfange, fangetid. **-leizla,** *f.* = *herleiðing* 2.

hérlendr, hérlenzkr, *a.* innanlandsk.

her-lið, *n.* herfolk (aat ein hovding). **-ligr,** *a.* som høyrer til i krig, krigs-, her-. **-lúðr,** *m.* herlûr, krigslûr.

Herlǫnd, *n. pl.* Herjedalen.

herma, *v.* (*md*) **1.** herma, segja etter; **2.** segja (det ein hev høyrt); *herma orð e-s*; *herma eptir e-m.* herma eller apa etter eink.

hermaðr, *m.* hermann, krigsmann, røvar.

hermannligr, *a.* hermannsleg (*-liga, av*).

hermargr, *a.* tallaus.

hermast, *v.* (*md*) harmast, verta harm; *e-m hermist við e-n,* ein harmast paa eink.; *e-m gerir, verðr hermt við e-u* (ell. *e-t*), ein vert harm yver eitk.

hermd, *f.* harm, vreide. **hermdar-fullr,** *a.* harmfull. **-litr,** *m.* hamlit som syner harm. **-orð,** *n.* harmfullt ord. **-verk,** *n.* tregelegt verk. **-yrði,** *n.* harmfull tale.

hermikráka, *f.* hermekraaka, hermar.

hermiliga, *av.* i harm.

herming, *f.* I. harming, harm.

herming, *f.* II. herming, fraasegn.

hermiti, *m.* = *ermiti.* **hermskr** (og *ermskr*) *a.* armensk.

hermsl, *f.* harm, vreide.

hermǫgr, *m.* hermann. Edda.

hérna, *av.* her(a)ne, her; *sjá hérna,* denne her.

hernaðar-folk, *n.* krigsfolk, valdsmenn, røvarar. **-hǫnd,** *f.* valdshand. **-maðr,** *m.* hermann, røvar, valdsmann. **-ráð,** *n.* raadlag um herjing. **-sǫk,** *f.* søksmaal mot valdsmann. **-tími,** *m.* herjings-tid. **-tól,** *n.* tol (ambod) som vert bruka til valdsverk. **-vald,** *n.* magt til aa gjera valdsverk, valdsstyre.

hernaðr, *m.* **1.** herjing, valdsverk. **2.** burtføring med vald; *hafa e-t at hernaði,* føra eitk. burt med vald. Jfr. nyn. *hernad,* stor flokk, Snm. **3.** herferd.

hernám, *n.* herfang. Kgs. 174 15.

herneskja, *f.* **1.** harnesk, herbunad. **2.** vaapna fylgje, herfylgje.

her-numi, *a.* **-numinn,** *a. partic.* herteken. **-næma,** *v.* (*md*) hertaka, taka til fange (i *hernaðr*). **-óp,** *n.* herrop, krigsrop.

herr, *m.* (gen. *herjar*) **1.** mannfjølde, mengd med folk; *alls herjar,* sjaa *allsherjar.* **2.** her, mest um fiendeher; *hitta á her,* raaka paa fienden; *þola her eins, þola e-m her* (ell. *hernað*) finna seg i herjing av ein. **3.** (i sverjing) djevels-heren; *herr hafi hann!*

herra (ogso *harri, herri*) *m.* **1.** herre, som titel aat kongar, prinsar, jarlar, bispar; sidan ogso aat lendmenn, riddarar, abbetar. **2.** Herren, um Gud (mest Kristus): *várr herra.* **3.** husbond, egtemann. **herra,** *v.* (*að*) **1.** gjeva herre- eller riddarnamn. **2.** vera herre.

herra-dómr, *m.* herredom, herrestand, herremagt, vyrdnad som høver ein *herra*; *yðarr herradómr,* i tale til konge og erkebisp. **-dœmi,** *n.* herredøme, herredom, vyrdnad som høver ein *herra.* **-ligr,** *a.* herremannsleg, riddarleg (*-liga, av.*). **-maðr,** *m.* herremann, høgsett mann; mann av herrestand. **-mannliga,** *av.* herremannsleg. **-samligr,** *a.* = *herraligr.* **-sætisstóll,** *m.* herresæte, hovdingsæte.

herri, *m.* sjaa *herra.*

hérrœnn, *a.* innanlandsk.

hers-afli, *m.* herstyrke. **hersaga,** *f.* hertidend, krigs-bod.

hersborinn, *a.* herseboren, fødd i hersestand.

hers-hǫfðingi, *m.* herhovding. **-hǫnd,** *f.* fiendehand (i *pl.*).

hersir, *m.* herse, hovding i eit herad (Norig).

herskapar-búningr, *m.* herbunad, krigshyr. **-fœri,** *n.* krigsmidel, krigsgreida.

herskapr, *m.* **1.** krig; krigsmaate. **2.** herstell, krigsmagt (herfolk odl.); jfr. nyn. *herskap* (stort fylgje) Snm.

her-skár, *a.* **1.** huga paa krig. **2.** open for herjing **-skip,** *n.* herskip, krigsskip. **-skipti,** *m.* skifte av herfang. **-skjǫldr,** *m.* herskjold (raud skjold, mots. kvit *friðskjǫldr*). *bera h. í móti e-m,* gjera herferd mot ein; *fara land herskildi,* herja landet. **-skrúð,** *n.*, **-skrúði,** *m.* herbunad. **-skrýddr,** *a* herbuen, herklædd. **-spori,** *m.* fot-ongul. **-stafr,** *m.* *bjóða h.* bjoda strid. Edda. M.

herstast, *v. r.* (*st*) vera herren, vera beisk mot eink. (*á e-n*). **herstiligr,** *a.* hersk, beisk (*-liga av.*).

herstjóri, *m.* herstyrar, herhovding. **herstjórn,** *f.* herstyring.

herstr, *a.* beisk, ublid (*við e-n*).

her-sýsla, *f.* krig, kriging. **-sǫguǫr,** *f.* her-pil, krigsbodstikka. **-taki,** *m.* herteken mann. Æf. XXX 26. **-taka,** *v. st.* taka til fange i krig, hertaka; mest i partic. *hertekinn.* **-taka, -tekja, -tekning,** *f.* det aa vera fanga, fangestand.

hertoga, *f.* hertuginna. **hertoga-bœr,** *m.* gard aat ein hertug. **-dómr,** *m.* **-dœmi,** *n.* **1.** herførarskap. **2.** hertugdøme. **-efni,** *n.* hertugsemne. **-nafn,** *n.* hertugs namn og stand. **-sonr,** *m.* hertugson. **-tign,** *n.* hertugs stand.

hertogi, *m.* **1.** herførar, herhovding. **2.** hertug. **3.** romersk konsul (i umsetjing fraa latin). **hertoginna,** *f.* hertuginna, hertugsfrua.

her-turn, *m.* festning. **-tygi,** *n. pl.* herbunad. **-þing,** *n.* ting ell. stemna av herfolk. **-þurft,** *f.* trong til herfolk. **-váðir,** *f. pl.* herklæde. **-vápn,** *n.* krigsvaapen. **-vegr,** *m.* aalmannveg.

hérvera, *f.* nærvera, hjaavera her.

hervi, i Edda, sjaa *herfi.*

her-víg, *n.* slag. Edd. M. **-vígi,** *n.* **1.** herverk med draap. **2.** herskare. **-víkingr,** *m.* herjande viking. **-virki,** *n.* herverk.

hérvist, *f.* nærvera.

hervæða, *v.* (*dd*) herklæda.

herzla, *f.* herdsla, herding; hardleik.

her-ǫr, *f.* herpil, krigsbodstikka (pil som vart send i kring med herbod); *skera upp herǫrvar,* senda ut herpil; *drepa niðr herǫr,* stoppa, ikkje senda herpili vidare.

hes, *f.* hes, sverv, leikjende, laupar.

heslar, *m. pl.* kornhesjar? S. E.

hesli, *n.* hasl, hasleved. **hesli-hlíð,** *f.* lid med hasleskog. **-kylfa,** *f.* klubba, lurk av hasleved. **-skógr,** *m.* hasleskog. **-stǫng,** *f.* haslestong. **-viðr,** *m.* hasletre. **-vǫndr,** *m.* haslevond, haslekjepp.

hespa, *f.* hespa, hempa (paa dør); garnhespa.

hesta-at, *n.* etjing, eggjing av hestar (til *hestavíg*); jfr. *etja hestum.* **-birgr,** *a.* velberga med hestar. **-brynja,** *f.* brynja paa stridshest. **-byrðr,** *f.* hestebyrd, byrd for ein hest. **-fóðr,** *n.* **1.** hestefôr. **2.** hestefôring (plikt til aa fôra hestar aat kongen og hans umbodsmenn). **-fœtr,** *m. pl.* hesteføter. **-geldir,** *m.* hestegjelkar. **-geymsla,** *f.* heste-pass. **-gnegg,** *n.* **-gneggjan,** *f.* hestekneggjing. **-gnýr,** *m.* gny, staak av hestar. **-hali,** *m.* hestehale. **-hlið,** *n.* hesteport. **-hús,** *n.* hestestall. **-jarn,** *n.* hestesko. **-keyrsla,** *f.* framdriving av hestar (til *hestavíg*). **-kostr,** *m.* raad paa hestar. **-kuggr,** *m.* farkost til aa føra hestar paa (sjaa *kuggr, m.*) **-laup,** *n.* = *hestafóðr 2* (gamal-svensk *hestalop*). **-lið,** *n.* hestfolk. **-maðr,** *m.* hestedreng. **-skipti,** *n.* skifte av hestar. **-stafr,** *m.* stav til aa driva fram hestar med til hesteòta, hestestav. **-stallr,** *m.* hestestall. **-sveinn,** *m.* hestesvein, hestedreng. **-þing,** *n.* møte til hesteòta, hestestemna. **-þingshamarr,** *m.* berghamar til *hestaþing.* **-vað,** *n.* heste-vad. **-víg,** *n.* hesteòta, slaasting millom hestar. **-vǫndr,** *m.* hestepisk.

hest-bak, *n.* hestebak, hesterygg. **-bein,** *n.* hestebein. **-birgr,** *a.* = *hestabirgr.* **-brynja,** *f.* brynja aat ein stridshest. **-búnaðr,** *m.* hestebunad, det ein hest skal vera buen med. **-fœrr,** *a.* ridefør, god for aa sitja paa hest. **-gangr,** *m.* ein gang hestesko (4). **-gjǫf,** *f.* gaava av hest, hest til gaava. **-hagi,** *m.* hestehage. **-hali,** *m.* hestehale.

-hals, *m.* hestehals. **-klárr,** *m.* skarvehest, fillegamp (sjaa *klárr*). **-lán,** *n.* laan av hest. **-lauss,** *a.* hestlaus.

hestr, *m.* **1.** hest (han av slaget; jfr. *stóðhestr*). **2.** hest, øyk; *skjóta hesti undir e-n,* gjeva eink. hest til aa rida paa. **3.** kinnhest, øyredask.

hest-skeið, *n.* renneskeid for hestar, hesteskeid (= lat. stadium). **-skór,** *m.* hestesko. **-skósnagli,** *m.* hesteskosaum. **-taka,** *f.* burttaking av hest. D. N. I 245₁₃. **-tǫnn,** *f.* hestetonn. **-verð,** *n.* hesteverde, so mykje som ein hest er verd. **-verk,** *n.* (skade)verk som hest hev gjort. **-vǫrðr,** *m.* ridande vakt.

hetja, *f.* djervt, modugt menneskje, kjempa. **hetjuskapr,** *m.* mod, djervskap.

hetta, *f.* **1.** hetta, huva. **2.** eit slag stutt kaapa av eit firkanta klæde med hovudsmotta. **hettusótt,** *f.* kusma. **hettusveinn,** *m.* gut med *hetta.*

hev, *interj.* (latin) oi, au.

hey, *n.* (*dat. heyi* og *heyvi*) høy. **heyannir,** *f. pl.* sjaa *heyǫnn.* **-bjǫrg,** *f.* høyavle. **-deild,** *f.* deiling, skifting av høy. **-des,** *f.* høystakk; jfr. nyn. *høydesja* (ei liti høysaata) Sogn. **-fang,** *n.* høylod, forraad paa høy. **-fátt,** *a. n.* i: *var heyfátt,* det var lite høy. **-garðr,** *m.* gard um høystakk odl.

heygja, *v.* (*gð*) leggja i haug, haugleggja.

hey-gjald, *n.* betaling for høy. **-gjǫf,** *f.* gjeving, fôring med høy. **-hjalmr,** *m.* høystakk. **-hlað,** *n.* høystakk (jfr. nyn. *lad*). **-hlaða,** *f.* høyløda. **-hlass** (og *heyshlass*) *n.* høylass.

heyja, *v.* (*hey, háði, háiðr*) setja i gang, faa til, driva paa med, halda; mest: *heyja þing, bardaga* odl.; *heyjast við,* stridast.

heyjagjafir, *f. pl.* sjaa *heygjǫf.*

heykaup, *n.* kaup av høy, høykaup.

heykjast, *v.* (*kt*) hykja seg, huka seg.

hey-kleggi, *m.* høystakk. **-kostr,** *m.* raad, forraad paa høy. **-lauss,** *a.* høylaus. **-leiga,** *f.* jordleiga som vert utreidd i høy. **-leysi,** *n.* høyløysa. **-lítit,** *a. n.*; *verðr heylítit,* det vert lite høy (= *heyfátt*). **-lǫn,** *f.* høyløda, lødelaan. **-meiss,** *m.* høymeis, grind til aa føra fram høy i.

heyra, *v.* (*rð*) **1.** høyra; høyra, lyda paa; *heyra til e-s,* høyra ljoden av eitk.; *heyra tíðir,* lyda messa; *heyra bœn e-s,* bønhøyra. **2.** høyra, faa vita; *heyra af e-u,* høyra um noko. **3.** høyra, høyra etter, halda forhøyr. **4.** høyra til (m. dat.); mest *heyra e-m til* (ogso *til e-s*); koma ved. **5.** høva (*e-m*). **6.** *heyrast, v. r.* høyrast; *mér heyrist svá,* det høyrest so for meg.

heyrandi, *m.* (*pl. heyrendr*) eig. præs. partic. **1.** aahøyrande, vitne ved rettsavgjerd. **2.** den saksøkte (= *verjandi*).

heyrðr, *a.* **1.** høyrd, som høyrer (med *av.*) t. d. *heyrðr vel,* grannhøyrd, med god høyrsla. **2.** høyrd, agtande; *vel heyrðr,* vel lydd.

hey-reizla, *f.* høyføring paa hest. **-reki,** *m.* ihopdrive høy (ved vind, sjø ell. vatn).

heyriliga, *av.* **1.** høyrleg. **2.** høveleg. **heyriligr,** *a.* høveleg, skapleg.

heyringi, *m.* rettsvitne. **heyrin-kunnigr, -kunnr,** *a.* kunnig etter det ein hev høyrt, ordgjeten. **heyrinorð,** *n.* vitnesburd um det ein hev høyrt. **heyrn,** *f.* **1.** høyrsla. **2.** høyring, aatlyding; *í heyrn e-m,* so ein høyrer det; *hneigja heyrn at e-u,* lyda aat eitk. **heyrnd,** *f.* = *heyrn* 2. **heyrum,** *dat. pl.* i: *réttr at heyrum,* rettkomen til aa vitna um det ein hev høyrt.

hey-rúm, *n.* høy-rom, rom til høy.

heyrum-kunnigr, -kunnr, *a.* = *heyrinkunnr.*

hey-sala, *f.* høy-seljing, høysal.

heys-endi, *m.* ende av høystakk. **heyskipti,** *n.* deiling av høy, høyskifting.

heyskr, *a.* høvisk (= *hœverskr*).

hey-slátta, *f.* **-sláttr,** *m.* høyslaatt.

heysliga, *av.* høvisk (jfr. *heyskr*).

hey-stakkgarðr, *m.* gard um høystakk. **-stál,** *n.* høystaal, høystade.

heys-verð, *n.* høyverde, høypris.

hey-tak, *n.* **-taka,** *f.* det aa taka annan manns høy. **-teigr,** *m.* slaatteteig. **-tjúga, -týja,** *f.* høytjuga, høyfork. **-þrot,** *n.* høytrot (det at høyet tryt). **-þrota,** *a.* høytroten, høylaus. **-verð,** *n.* høyverde, det som høyet er verdt. **-verk, -virki,** *n.* høyvinna, høyonn.

heyveski, *f.* **heyveskr,** *a.* sjaa *hœverski. hœverskr.*

hey-vǫndull, *m.* høyvondul, knippe med

høy. **-ǫnn,** *f.* høyonn; *heyannir, pl.* maanaden fraa midt i juli til midt i august.

híbíli, híbýli, *n.* hus, heim; huslyd (= *hýbýli*).

híð, *n.* hi, bjørnhi. **híðast,** *v.* (*dd*) hia seg, ganga i hi. **híðbjǫrn,** *m.* bjørn som hev hi, hibjørn, landbjørn. **híði,** *n.* hi (hide).

hifna- sjaa *himna-*. **hifnahæð,** *f.* den høge himmel. **hifneskr,** *a.* sjaa *himneskr*.

higat, *av.* = *hingat.* **higat-** sjaa *hingat-*.

hildar-leikr (og *hildi-*) *m.* stridsleik, strid. **-vǫndr,** *m.* sverd (poet.). **hildi-gǫltr,** *m.* hjelm (poet.). **hildi-meiðr,** *m.* hermann (poet.). **hildingr,** *m.* hermann, hovding, fyrste. **hildr,** *f.* (*gen. -dar*) strid (poet.). **hilduri,** *m.* eit slag fugl.

hilma, hilming, hilmning, hilmr, sjaa *ilm-*.

hilmir, *m.* konge. Edda.

hilpir, hilpr, *m* hjelpar (um nærkona).

híma, *v.* (*md*) dosma, saama. **hímaldi,** *m.* dosme, saaming.

himbrin, *n.* imbre, hav-lom. Colymbus glacialis.

himin-bora, *f.* himmels-op. **-fastr,** *a.* fest paa himmelen. **-fjall,** *n.* himmelfjell, d. e. sky. Edda. **-geisli,** *m.* himmelstraale. **-jódýr,** *n.* i Edda (Vǫluspá 5) for *-jǫður,* himmeljâr, himmelrand (?). **-kraptar,** *m. pl.* himmelstolparne. **himinligr,** *a.* himmelsk. **himin-lopt,** *n.* himmelkvelven. **himinn,** *m.* (*dat. himni*) himmel, himmelen (ofte i pl.); *stíga til himna upp,* stiga til himmels. **himin-rauf,** *f.* himmels-op. **-ríki,** *n.* **1.** herredøme yver himmelen. **2.** himmerike. **-ríkisdróttning,** *f.* himmeldronningi, Maria. **-ríkisgata,** *f.* veg til himmelen. **-ríkismaðr,** *m.* menneskje som er i himmelen. **-skaut,** *n.* himmelhyrna, himmelætt. **himinslopt,** *n.* = *himinlopt.* **himin-tungl,** *n.* himmel-klot. **-tunglafǫr,** *f.* umsvivet til himmelklotarne. **-vangr,** *m.* himmelvang. **himiríki,** *n.* himmerike.

himna, *f.* bukhinna (= *hinna*).

himna-brauð, *n.* braud fraa himmelen, manna. **-búi,** *m.* ein som bur i himmelen. **-dróttinn,** *m.* himmelkonge. **-dýrð,** *f.* himmelsk herlegdom. **-fagnaðr,** *m.* himmeriks gleda, himmelsk æra. **-fœða,** *f.* himmelsk mat, manna. **-guð,** *m.* gud i himmelen. **-konungr,** *m.* himmelkongen. **-kraptr,** *m.* gud i himmelen. **-mjǫl,** *n.* himmelsk mjøl, manna. **-ríki,** *n.* himmerike. **-sjón, -sýn,** *f.* syn, openberring paa himmelen. **-vald,** *n.* himmelsk magt. **-vist,** *f.* bustad i himmelen.

himneskligr, himneskr, *a.* himmelsk (*-liga, av.*).

hind, *f.* hind, hjortkolla.

hindardags, *av.* dagen etter.

hindar-kalfr, *m.* hjortekalv. **-stigr,** *m.* hjortkolla sin veg, hinde-veg.

hindr, *n.* hinder, hindring. **hindra,** *v.* (*að*) **1.** hindra, halda att. **2.** hindra, stâna, verta etter; *h. eptir e-u,* hefta seg med. **3.** upers. *e-n hindrar e-t,* ein vantar eitk. **hindran,** *f.* **1.** hindring, hefte. **2.** drøling, biing. **hindri,** *a. komp.* (*sup. hinztr*) **1.** seinare; *hindra dags,* næste dag (= *hindardags*). **2.** burtare. **hindrvitni,** *f.* (og *n.*) trollkunna, trollskap, avtru.

hingat (og *higat, hegat*) *av.* **1.** hega, hit. **2.** til dessa (ogso *hingat til*).

hingat-burðardagr, *m.* **-burðartíð,** *f.* dag, tid, daa ein er komen til verdi. **-burðr,** *m.* (Jesu) fødsel. **-ferð,** *f.* hitferd, hitreis, Fms. X, 171 5. **-flutningr,** *m.* hitførsla, hitflutning. **-fǫr,** *f.* hitferd. **-koma, -kváma,** *f.* hitkoma (ogso um fødsel). **-spaning,** *f.* hitdraging.

hinig, *av.* hega, hit.

hinka, *v.* (*að*) hinka, hinkra. **hinkr,** *n.* drøling, avdrygsla.

hinn, *a. pron.* og *art.* **1.** hin, den andre. **2.** den (med relativsetn. etter): *hinn — er* (*sem*), den som (ogso med aatlagt subst.); *hitt — at,* det — at. **3.** som art. (ogso *inn* og *enn*) framfor adjektiv, anten dette stend aaleine ell. til eit subst.; ved vokativ: *heyr, hinn kristni maðr!* høyr, du kristne mann! oftast utan *hinn* med adj. i linn form: *góði vinr!* Neutr. *hitt* med adj. vert bruka som adv.: *hitt lengsta,* i det lengste; *hitt vísasta,* visst, i vissa. **4.** som art. etterhengd eit subst.: *konungrinn, ferðin, húsit.*

hinna, *f.* hinna; bukhinna (= *himna*).

hinnig (*hinneg, hinnug, hinnveg*; av *hinn veg*) *av.* **1.** der, paa hi sida. **2.** paa hin maaten, paa den andre maaten. **3.** den gongen. **4.** paa denne maaten, soleis. **5.** hit (= *hinig*).

hinsig (av *hins veg*), *av.* der, dit.

hinztr, *a.* (*sup.* til *hindri*) burtast, attarst, ytst; *hinzta sinni,* siste gong.

híra, *v.* (*rð*) hira, dosma, vera sein og lat; *hírast, v. r.* drygja.

hirð, *f.* her-flokk som konge ell. jarl hev um seg, livvakt, hird.

hirða, *v.* (*rð* og *rt*) **1.** vakta, varda, gøyma; *hirða hey,* berga høy. **2.** gøyma burt og agta; bry seg um, vyrda; ogso *hirða um e-t,* og med *at* og inf.; *hirð eigi* med infin.: du maa ikkje; *hirð eigi at óttast,* du skal ikkje ottast. Jfr. nyn. *kjura* (for *hyrda*) gøyma og passa paa.

hirðabúð, *f.* hyrdingbud, gjætarbud; umsetjing av Bêth(-Eqed) hâ-rôîm i 2. Kong. 10₁₄.

hirðaligr, *a.* som høyrer til ein hyrding; hyrdings-. **hirðar-dómr,** *m.* dom avsagd innan hirdi. **hirð-biskup,** *m.* bisp for hirdi (utan fast bispedøme). **-bróðir,** *m.* hirdkammerat, hirdfelage. **-búnaðr,** *m.* det som vert bruka i hirdi, hirdbunad. **-drengr,** *m.* soldat paa kongeleg borg. **-fjǫldi,** *m.* mengd med hirdmenn. **-folk,** *n.* hirdmenn. **-ganga,** *f.* upptaking i hirdi. **-garðr,** *m.* gard der hirdmenn held til. **-hestr,** *m.* hest som kongen held aat hirdi.

hirðiligr, *a.* som høyrer til ein hyrding. **hirðingi, hirðir,** *m.* hyrding, gjætar. **hirðislauss,** *a.* hyrdinglaus. **-leysa,** *f.* avleidsla, hugsleysa; jfr. nyn. *kjureløysa* (vyrdløysa) Sæt. **-nafn,** *n.* hyrdings-namn.

hirð-kona, *f.* hird-kvende, hoff-kvende. **-lið,** *n.* hirdfolk.

hirðligr, *a.* I. hyrdings-.

hirðligr, *a.* II. som høyrer til hirdi.

hirð-lǫg, *n. pl.* **1.** hirdlogi. **2.** samlaget av hirdfolk. **-maðr,** *m.* hirdmann, kongsmann. **-mannalúðr,** *m.* hirdlûr, hirdhorn. **-mannalǫg,** *n. pl.* = *hirðlǫg.* **-mannanafn,** *n.* hirdmanns-namn, hirdmanns-titel **-mannasiðr,** *m.* sed i hirdi, hirdmannssed. **-mannastefna,** *f.* stemna av hirdmenn. **-mannseiðr,** *m.* eid ved upptaking i hirdi. **-mannsnafn,** *n.* namn, titel av hirdmann. **-mær,** *f.* møy som høyrer til i hirdi. **-pallr** (og *hirðmannapallr*), *m.* den pall eller benkjerad, der hirdmennerne sit. **-prestr,** *m.* hirdprest, prest aat hirdi, kongs-kapellan. **-prúðr,** *a.* som held ei gjæv hird. **-prýði,** *f.* det aa halda ei gjæv hird. **-riddari,** *m.* riddar, hermann som høyrer til ei hird. **-setja,** *v.* (*tt*); *hirðsetja sik,* taka sæte millom hirdmennerne. **-siðr,** *m.* sed ved hirdi, hirdsed. **-skip,** *n.* skip for hirdi, hirdskip. **-skrá,** *f.* logbok for hirdi. **-stefna,** *f.* hirdmøte, hirdstemna. **-stjóri,** *m.* hirdhovding; høgsett hirdmann. **-stjórn,** *f.* hovdingskap i hirdi; magt og vyrdnad aat ein *hirðstjóri.* **-stofa,** *f.* hirdstova, samlingsrom aat hirdi. **-sveinn,** *m.* hirdtenar. **-sveit,** *f.* **1.** hirdfolk. **2.** *sveit* ell. flokk av hirdmenn.

hirðuleysa, *f.* vanrøkt.

hirðvist, *f.* sæte i hirdi, det aa vera i hirdi (som hirdmann).

hírsi, *a.* hiren, dosmen.

hirsi, *n.* hirse, hirsekorn.

hirta, *v.* (*rt*) aga, tugta, refsa.

hirting, *f.* refsing, tugt. **hirtingar-framburðr,** *m.* refsande tale. **-hljómr,** *m.* ljom av refsande tale. **-leysi,** *n.* at ein lèt vera aa refsa, linnleik. **-maðr,** *m.* refsar. **-orð,** *n.* refsande ord. **-þel,** *f.* refsings-fil. **hirtingasamr,** *a.* refsesam. **hirtingjalauss,** *a.* fri for refsing, straff-fri.

hirzla, *f.* varding, varetekt; gøymsla; gøyme (skrin odl.). **hirzlu-hús,** *n.* gøymslehus. **-maðr,** *m.* varetakar.

hiss, *interj.* hyss!

hít, *f.* hit, skinnsekk.

hita, *f.* hita, hiting; heit mukka.

hiti, *m.* hite.

hitki, *pron. n.* ikkje det.

hitna, *v.* (*að*) hitna, verta heit; upers. *e-m hitnar,* ein vert heit. **hitnanligr,** *a.* hitnande, som kann verta heit.

hitta, *v.* (*tt*) **1.** hitta, finna; vitja; *verðr maðr hittr á verki,* um ein vert gripen i uloglegt arbeid. **2.** raaka, møta. *hittast, v. r.* møtast. Med part. *í*: *hitta í e-t,* koma upp i, ut for. *til*: *hitta til,* koma tilstadar.

hitu-eldr, *m.* eld til aa heita med, bryggja med. **-hús,** *n.* bryggjarhus.

hitu-ketill, hitunar-ketill, *m.* bryggje-kjêl (= *heituketill*).

hitu-vatn, *n.* heitkjelda, varmkjelda.

hixta, *v.* (*xt*) hiksta, hikka, graata med hikste. **hixti,** *m.* hikste, hikking.

hize (og *hizi, hitzi*) *av.* der, der burte (for *hizig*). **hizig** (*hizug, hitzug*) *av.* der, dit, der burte; so.

hjá, *præp.* med dat. (ogso *av.*) **1** hjaa, attmed; i hus med; *fara hjá sér,* ganga for seg sjølv. **2.** hjaa, til stadar ved. **3.** i likning med, mot; *konungr hefr nú lítinn fjǫlda hjá því sem han hafði í sumar,* mot den som —. **4.** fram um (ogso *fram hjá*). **5.** umfram, for utan. **6.** hjaa, av; etter verb som *fá*: *fá e-t hjá e-m.*

hjá-bragð, *n.* narre-spikk, narring. **-bú,** *n.* husmannsplass (Isl.). **-búð,** *f.* samlega. **-búðarmaðr,** *m.* husmann (Isl.). **-félag,** *n.* lutlag, so at den eine legg til pengarne ell. varorne og den andre arbeidet. **-hvíla,** *f.* samlega. **-kona,** *f.* frilla, fylgjekona.

hjal, *n.* svall, samtal. **hjala,** *v.* (*að*) svalla, samrøda; jfr. nyn. *hjala,* ropa, hua. **hjald,** *n.* **hjaldr,** *m.* (*gen. rs*) **1.** svall, gny. **2.** strid, bardage (poet.). **hjaldrjúgt,** *a. n.*; *þeim verðr hjaldrjúgt,* dei svallar lenge saman.

hjá-legr, *n.* samlega. **-leikr,** *m.* narring, pretta.

hjalli, *m.* hjell, hylla (paa ei fjellsida).

hjallr, *m.* **1.** hjell; pall, tram til eit avgudsbilæte. **2.** hjell, fiskehjell.

hjallviðr, *m.* trevirke til hjell.

hjalmaðr, *a.* hjelmbudd.

hjalmarvǫlr, *m.* styrevol (= *hjǫlmurvǫlr*).

hjalm-band, *n.* hjelmband. **-barð,** *n.* hjelm-bard, hjelm-brot. **-drótt,** *f.* hjelmbudd herflokk. Edda. **-hattr** (og *-hǫttr*), *m.* hjelmhatt, hetta utanpaa hjelmen. **-hús,** *n.* høyhus (Vigf.), sjaa *hjalmr* 3. **-klæði,** *n.* truleg vareklæde kring *kertihjalmr.* **-laukr,** *m.* eit slag lauk.

hjalmr, *m.* **1.** hjelm, jarnhatt. **2.** hjelm, korn- ell. høystakk. **3.** krans, kruna (i sms. som *kertihjalmr*).

hjalm-reip, *n.* styre-tog (paa skip). **-róður** (og *-ræður*), *f. pl.* hjelm-staurar, staurar til ein kornstakk. **-stafr,** *m.* hermann. Edda. **-stofn,** *m.* hjelmstomnen d. e. hausen. Edda.

hjalmulvalarhald, *n.* hald, feste for styrvolen i styret (sjaa *hjalmvǫlr*).

hjalmvítr, *f.* valkyrja (eig. hjelmvette). Edda.

hjalmvǫlr (og *hjalmul-, hjalmun-, hjalmur-, hjǫlmur-*) *m.* styrevol, rôrkult.

hjalp, *f.* sjaa *hjǫlp.*

hjalpa, *v. st.* **1.** hjelpa (*e-m*); ogso *hjalpa við e-m.* **2.** frelsa, berga (*e-m*); *hjalpast,* verta berga; *holpinn,* frelst. **hjalpa,** *v.* (*að*) hjelpa; *heill ok hjalpaðr,* uskadd.

hjalpaðarskepna, *f.* hjelpande skapning.

hjalpandi, *m.* (præs. partic.) hjelpar; frelsar.

hjalpara, *f.* frelsar (um Maria).

hjalpar-drykkr, *m.* hjelpande, frelsande drykk. **-erendi,** *n.* frelsebodskap, tidend um frelsa. **-gata,** *f.* veg til frelsa. **-gjǫld,** *n. pl.* betaling som ein hjelper med, hjelpepengar.

hjalpari, *m.* hjelpar; frelsar.

hjalpar-kveðja, *f.* helsning som ein bed um hjelp med (um Ave Maria, bøni til Maria). **-lauss,** *a.* hjelpelaus. **-maðr,** *m.* **1.** hjelpar, frelsar. **2.** menneskje som vert frelst. **-mark,** *n.* frelse-merke. **-net,** *n.* frelsenet. **-ráð,** *n.* hjelperaad, god og gagnleg raad. **-vegr,** *m.* veg til frelsa. **-æðr,** *f.* frelsande vatsaadr eller kjelda.

hjalp-lauss, *a.* hjelpelaus. **-leysi,** *n.* hjelpeløysa. **hjalpligr,** *a.* hjelpeleg, hjelpsam (*e-m*). **hjalp-ráð,** *n.* hjelperaad. **-reip,** *n.* = *hjalmreip.* **-ræði,** *n.* hjelperaad. **hjalpsamligr,** *a.* frelsande, som er til hjelp (*-liga, av.*). **hjalpsemd,** *f.* hjelp, frelsa. **hjalpsemdargata,** *f.* **-vegr,** *m.* frelse-veg. **hjalpsmaðr,** *m.* frelsar. **hjalpvænligr, -vænn,** *a.* som gjev von til frelsa (*-liga, av.*).

hjals-kona, *f.* talenøyte, kvende til aa røda med.

hjalt, *n.* hjalt, tverstykket millom sverdbladet og handfanget (*meðalkafli*); ogso um knappen øvst paa handfanget; pl. *hjǫlt* um heile handtaket.

hjaltaðr, *a.* med hjalt, hjaltbudd.

Hjaltland (*Hjatland, Hiætland,* N. G. L. aar 1298) *n.* Shetland, Hjaltland. **hjaltlendingr,** *m.* shetlending, hjaltlending. **hjaltlenzkr** (og *hjatlenzkr*), **hjaltneskr,** *a.* shetlandsk. **hjaltr,** *m.* shetlending.

hjámáll, *a.* misshøv i sin tale.

hjara, *f.* dør-gjenge (cardo femina?) Fld. III 443.

hjarðar-hundr, *m.* buhund. **-sveinn,** *m.*

hyrding, busvein. **-trǫð,** *f.* trøde, kvi. **-veizla,** *f.* gjestebod etter saudeklippingi; sjaa *ullarveizla*.

hjarð-hundr, *m.* **-rakki,** *m.* buhund. **-reki,** *m.* hyrding. **-rækr,** *a.* dugeleg til aa vera hyrding. **-sveinn,** *m.* busvein, hyrding. **-tík,** *f.* bubikkja.

hjarl, *n.* land (poet.).

hjarn, *n.* hjaarn, skare, hardfrosen snø.

hjarna, *v.* (*að*) friskna til, frekast, kryast.

hjarni, *m.* hjerne, heile. **hjarnskál,** *f.* heileskaal.

hjarragrind, *f.* grind som gjeng paa hjarrar (sjaa næste ord).

hjarri, *m.* hjarre, gjenge (paa hurd, grind odl., lat. cardo). Ross: *jarre*.

hjarsi, *m.* hjasse, kvervel, kruna.

hjarta, *n.* hjarta. **hjarta-blauðr,** *a.* ræddhuga, modlaus. **-blóð,** *n.* hjarteblod. **-blóm,** *n.* hjarteblom, um kjærleiken i hjarta. **-borg,** *f.* hjarteborg (d. e. hjarta). **-dauðr,** *a.* dauvhjarta.

hjartaðr, *a.* hjarta; med adv. t. d. *vel hjartaðr*, hjartig, godhjarta.

hjarta-friðr, *m.* hjartefred. **-góðr,** *a.* godhjarta. **-hǫll,** *f.* hjartehalli (d. e. hjarta). **-ker,** *n.* hjartekjeret (d. e. hjarta).

hjartaligr, *a.* som er i hjarta, hjarteleg, kjærleg, hjarte- (*-liga, av.*).

hjarta-myrkr, *n.* myrker i hjarta.

hjartanligr, *a.* hjarteleg; høvande med hjartelaget.

hjarta-prúðr, *a.* modig, hjarta. **-prýði,** *f.* mod, djervskap. **-ragr,** *a.* ræddhuga.

hjartar-horn, *n.* hjortehorn. **-leðr,** *n.* hjortelêr. **-leðrsþvengr,** *m.* reim av hjortelêr.

hjarta-rœtr, *f. pl.* hjarterøter, hjartetæger. **-sár,** *n.* hjartesaar. **-skírn,** *f.* hjarteskiring, reinsking av hjarta. **-tregi,** *m.* hjartetrege, hjartesorg.

hjart-blóð, *n.* hjarteblod. **-festa,** *v. st.* setja seg fast fyre. **-folginn,** *a.* huglagd, kjær. **-gróinn,** *a.* igrodd i hjarta.

hjart-kolla, *f.* hjortkolla, hind.

hjartligr, *a.* hjarteleg.

hjart-mǫrr, *m.* feittet um hjarta. **-næmr,** *a.* hjartetakande, hjarterørande. **-sára,** *a.* hjartesjuk. **-sárr,** *a.* saara i hjarta.

hjart-skinn, *n.* hjorteskinn.

hjart-verkr, *m.* hjarteverk, hjartesykja.

hjassi, *m.* I. = *hjarsi*.

hjassi, *m.* II. eit fabeldyr.

hjá-staða, *f.* studning, hjelp. **-staddr,** *a.* hjaaverande, nærverande. **-staurr,** *m.* hjaastaur, skorda eller staur som styd eit gjerde. **-stigr,** *m.* stig paa sida av vegen. **-stælt,** *a. n.* eit versemaal der fjorde kvar lina endar med eit serskilt innskot (*stál*).

Hjatland, hjatlenzkr, sjaa *Hjaltland, hjaltlenzkr*.

hjátœkr, *a.* ikkje visshendt, trivlen.

hjá-unnasti, *m.* kjæraste, elskar som gift kona hev. **-vera,** *f.* nærvære; hjelp. **-verandi,** *a.* (præs. partic.) hjaaverande, nærverande. **-verumaðr,** *m.* nærverande mann. **-vesandliga,** *av.* som nærverande. **-vist,** *f.* nærvære.

hjól, *n.* **1.** hjul (ogso um solhjulet). **2.** umskifte, umsnuing; *leika á hjóli*, vera umskifteleg, sjaa *hvel*.

hjólvagn, *m.* hjulvogn.

hjón (ogso *hjún, hjú*; gen. pl. *hjóna* og *hjúna*) *n.* **1.** *koll.* husfolk (i eldste tid trælar, sidan tenarar) **2.** (i *pl.*) hjon, egtefolk (nyn. *hjun* Helg. *kjun* Shl.). **hjóna** (og *hjúna*) *n.* **1.** husfolk, tenar. **2.** egtemake. **hjóna-band,** *n.* egteskapsband. **-fóstr,** *n.* **-fœða,** *f.* **-fœrsla,** *f.* **-fœzla,** *f.* føda aat husfolket. **-lag,** *n.* egteskaps samliv; *skilja hjónalag sitt*, gjera egteskaps-skilnad. **-lið,** *n.* husfolk. **hjónaligr,** *a.* egteskapleg. **hjóna-skilnaðr,** *m.* egteskapsskilnad; jfr. *hjonskilnad*, Gbr. **-skírn,** *f.* heimedaap. **-tak,** *n.* steding av tenarar. **-tal,** *n.* tal paa trælarne i eit hus; tal paa husfolket. **-val,** *n.* val av tenarar. **-vígsla,** *f.* egteskaps-vigsla.

hjónmargr, *a.* i: *hafa hjónmart*, hava mange tenarar.

hjónskapr (og *hjúnskapr, hjúskapr*; i *gen. sing. -skapar* og *-skaps*) *m.* **1.** hjonskap, egteskap; *binda hjónskap saman*, ganga i egteskap. **2.** samlega.

hjónskaps-band (*hjúnskaps-, hjúskaps-*) *n.* egteskapsband. **-mál,** *n.* egteskapssak. **-rekkja,** *f.* egteseng. **-slit,** *n.* hjonskilnad, egteskaps skilnad.

hjúfra, *v.* (*að*) storgraata.

hjúka, *v.* (*að*) vyrdsla, røkta (barn, sjuke

folk); *hjúkast, v. r.,* koma seg. **hjúkan,** *f.* vyrdsling, røkt.

hjú-kolfr, *m.* lag, samkoma til moro.

hjún, hjúna, hjúnafóstr ofl. sjaa *hjón, hjónafóstr* etc.

hjúpa, *v.* (*að*) sveipa inn (eit lik).

hjúpr, *m.* stutt ermelaus trøya.

hjúskapar- = *hjónskaps-.* **hjúskapar-far,** *n.* samlega (millom mann og kvinna). **-hald,** *n.* egteskap, halding av egteskapet. **-menn,** *m. pl.* egtefolk. **-ráð,** *n. pl.* egteskaplegt samliv. **-samband,** *n.* = *hjónskapsband.* **-samlag,** *n.* egteskapssamlag. **hjúskapligr,** *a.* egteskapleg. **hjúskapr,** *m.* = *hjónskapr.* **hjúskaps-félagi,** *m.* egtemake. **-handsǫl,** *n. pl.* handtak til aa stadfesta ei egteskapstilsegn.

hjǫlluðr, *m.* ukse (poet.).

hjǫlmurvǫlr, *m.* styrevoll N. G. L. II 283 (= *hjalmvǫlr*).

hjǫlp, *f.* (*hjalpar*; *hjalpir,* og 1 gong *hjalpr*) hjelp, ogso sjælehjelp; frelsa. **hiǫlpr,** *m.* nærkona (sjaa *hilpir*). **hjǫlt,** *f.* = *hjalt.*

hjǫrð, *f.* fenad, buskap (jfr. dsk. hjord).

hjǫr-drótt, *f.* eig. sverd-flokk, d. e. flokk av hermenn. Edda. **-leikr,** *m.* sverdleik, d. e. strid. Edda. **-lǫgr,** *m.* sverd-log, d. e. blod. Edda.

hjǫrr, *m.* (*gen. hjarar* og *hjǫrs, dat. hjǫrvi*) sverd. **hjǫr-stefna,** *f.* sverd-møte, d. e. strid. Edda.

hjǫrtr, *m.* (*gen. hjartar, dat. hirti*; *nom. pl. hirtir, akk. pl. hjǫrtu*) hjort.

hjǫr-þing, *n.* sverd-møte, d. e. strid. Edda. **-undaðr,** *a.* særd med sverd. Edda.

hlað, *n.* **1.** lad, staal, stakk, stopul. **2.** trokk, hardt nedtrødt tun. **3.** pynteband; jfr. nyn. *lad,* hovudprydnad. **hlaða,** *v. st.* lada, stopla (*e-u*); byggja upp (*e-t*); *hlaða vegg*; *hlaðast á mara bóga,* setja seg paa hest; *hlaðast á e-n,* trengja inn paa ein; *hlaðast til e-s,* gjera lag med ein. **2.** lada, lasta eitk. med noko (*e-t e-u, með e-u, af e-u*): *hlaða skip með hveiti.* **3.** fella, lata falla; *hlaða segli,* strika seglet. **4.** fella, drepa.

hlaða, *f.* løda, hus til høy eller korn.

hlað-berg, *n.* ladberg, flatt berg høvelegt til aa lasta skip attmed. **-búð,** *f.* namn paa ei bud paa altinget (Isl.), eig. bud med veggjer av torv ell. stein. **-búinn,** *a.* sett med pynteband. **-garðr,** *m.* gjerde av upplødd stein ell. torv.

hlaði, *m.* **1.** lade, lad, stakk. **2.** løda.

Hlaðir, *f. pl.* Lade ved Trondheim.

hláka, *f.* læka, tøyr, linnvêr.

hlakka, *v.* (*að*) **1.** klikka, skrika (um ørn og ramn). **2.** laata vel til eitk. (eig. skrika av gleda); *hlakka til e-s,* gleda seg til eitk.

hlamm, *n.* glam, staak. **hlamma,** *v.* (*að*) **1.** glama, glamra. **2.** kria, laata vel.

hlána, *v.* (*að*) læna, linnast (um vêr).

hland, *n.* land, urin. **hland-ausa,** *f.* **-bolli,** *m.* land-kjer, kjer til urin. **-for,** *f.* (Vigf.) **-grǫf,** *f.* landhol, rennestein. **-skjóla,** *f.* **-trog,** *n.* = *hlandausa.* **-þreng,** *f?* det aa vera migstam, stranguri. Harp.

hlass, *n.* lass. **hlasshvalr,** *m.* kval som er eitt lass tung.

hlátr, *m.* (*gen. -rar, -rs*) laatt; *e-m fær hlátrar,* ein kjem til aa læja; *reka upp hlátr,* setja i ein laatt. **hlátrmildr,** *a.* laattmild.

hlaun, *f.* laun (*f.*), bakdeild fraa mjødmeknuten til laaret.

hlaup, *n.* **1.** hopp. **2.** laup, lauping, sprang; aalaup; *gera hlaup at manni,* gjera aalaup, aatak. **3.** flaum. **hlaupa,** *v. st.* **1.** hoppa, byksa. **2.** laupa, renna, springa. **3.** laupa undan, røma, fly; ogso *hlaupast, v. r.* **4.** laupa, skrida ned. **5.** laupa, renna (um vatn). Med part. *á*: *hlaupa á e-n,* gjera aalaup paa eink.; *hlaupa á,* koma braatt paa: *þá hljóp á útsynningr. af*: *hlaupa af,* **1.** ganga med, verta burte. **2.** verta att, til rest. *at*: *hlaupa at e-m,* gjera aatak paa ein. *í*: *hlaupa í e-t,* koma upp i eitk. *sundr*: *hlaupa sundr,* opna seg (um saar; mots. *hlaupa saman*). *til*: *hlaupa til e-s,* gjera aatak paa ein. *upp*: *hlaupa upp,* laupa upp, svella. *yfir*: *hlaupa yfir,* hoppa yver, ikkje taka med.

hlaupa-far, *n.* aalaup, aatak; *gera h. til e-s*; i *pl.* òta, basketak. **-maðr,** *m.* sendemann, ærendsvein. **-piltr,** *m.* laupargut, ærendgut.

hlaupár, *n.* **1.** laup-aar, skotaar. **2.** laupaarsdag (29de februar).

hlaupari, *m.* **1.** røming, rømingsmann, landslaupar. **2.** traavar (hest).

hlaupárs-dagr, *m.* laupaars-dag. **-messa,** *f.* laupaarsmessa (24de, i laupaar 25de febr.). **-messuaptann,** *m.* dagen fyre laupaarsmessa.

-messudagr, *m.* = *laupársmessa.* **-staðr,** *m.* bil daa det vert laupaarsdag.

hlaupastrákr, *m.* farre, lauparfant. **hlaupingi,** *m.* røming, landslaupar.

hlaup-óðr, *a.* **-rífr,** *a.* framfus, braa til aa gjera aalaup. **-stigr,** *m.* stig, veg som ein flakkar paa.

hlaut, *n.* blod av ofra dyr. **hlaut-bolli,** *m.* bolle til offerblodet.

hlautr, *m.* lut, part som kjem paa eink. (= *hlutr*).

hlaut-teinn, *m.* kvast til aa skvetta offerblodet paa folket med.

hlazla, *f.* lastning.

hlé, *n.* **1.** live, livd. **2.** le, lesida.

hlébarðr, *m.* I. leopard; i poesi ogso um ulv, bjørn odl.

hlé-barðr, *m.* II. skjold (poet.). **-borð,** *n.* lebord, lesida (poet.).

hleði, *m.* skuvehurd, loka, skotluka.

hleifr, *m.* **1.** leiv, braudleiv. **2.** ein heil ost. **hleifsefni,** *n.* leivsemne, deig til ein leiv.

hlein, *f.* ro, mak; *liggja á hleinu.* Jfr. nyn. *lein, n.* (*fara med lein,* fara med lempa) Shl. **hleina,** *v.* (*nd*) faa, hava god ro og trygd.

hlekkr, *m.* (*gen. -kkjar*; *pl. -ir*) lekk, ring (i skaldskap); i *pl. hlekkir,* lekkja.

hlekkjast, *v.* (*kkt*) i talemaaten: *e-m hlekkist á,* ein fell i synd (d. e. utugt); eig. fær lekkja um føterne.

hlemma, *v.* (*mt*) glama, skrika.

hlemmr, *m.* **1.** lem, luka. **2.** lem, loft, trev.

hlenni *m.* **hlennimaðr,** *m.* røvar, ransmann.

hlér, *m.* (*gen. hlés*) sjø, hav (poet.).

hler, *n.* lyding; *standa á hleri,* standa aa lere, staa paa lur, standa og lyda. **hlera,** *v.* (*að*) lera, lyda.

hlessa, *v.* (*st*) lessa. **hlessing,** *f.* lessing, paalessing.

hleypa, *v.* (*pt*) **1.** løypa, faa til aa laupa; lata renna; setja i gang, driva av stad (med dat.); *hleypa ut birni,* driva bjørnen ut (or hiet); *hleypa e-m upp,* jaga upp eink.; *hleypa upp dóminum,* sprengja retten; *hleyp hvergi huginum,* lat deg ikkje uroa i hugen; *hleypa e-u á e-n,* lata noko falla paa eink. **2.** sleppa ell. kasta fraa seg; *hleypa akkerum,* kasta ankar. **3.** rida = *hleypa hesti.*

hleypi-fífl, *n.* tankelaus gap. **-flokkr,** *m.* flokk av yverfalls-menn. **-fǫr,** *f.* ferd til aa gjera yverfall, aalaups-ferd. **-hvel,** *n.* ei krigsgreida gjord av tvo ihopfeste kvernsteinar til aa trilla fraa ei festning ned paa fienden, løypehjul. **-klumba,** *f.* ei krigsgreida, = *brynklumba?* **-maðr,** *m.* laupar, rekefant.

hleyping, *f.* lauping, renning, riding.

hleypi-piltr, *m.* laupargut, visargut. **-skip,** *n.* **-skúta,** *f.* snarført, snarsiglande skip.

hleytamaðr, *m.* sivjung, skylding (ved maagskap); jfr. *hleyti.*

hleyt-bolli, *m.* = *hlaut-bolli.*

hleyti, *n.* **1.** lut, deild; rett og skyldnad, børt; *ganga í e-s hleyti,* ganga i eins stad. **2.** løyte, leite, tid-bil; *Halvarðs messo løyti.* **3.** samlega. **4.** maagskap.

hleytis-maðr, *m.* **1.** løysningsmann, mann som er i staden for ein annan. **2.** = *hleytamaðr.*

hlið, *n.* **1.** led, port. **2.** òp, gap; millomrom; bìl.

hlið, *f.* led, sida; *hafa skjǫld á hlið,* ved sida; *leggja fyrir hlið,* slaa aa led, lata vera.

hlíð, *f.* lid, fjellsida.

hlíða, *v.* (*að*) vika aat sida; jfr. nyn. *lìda rom,* vika til sida, gjeva rom. Tel. ofl.

hliðast, *v.* (*að*) opna seg.

hlið-farmr, *m.* klyv-byrd (som hesten ber paa sidorne) Edda. **hlið-gæzlumaðr,** *m.* portvaktar. **-lauss,** *a.* led-laus, port-laus.

hlið-mæltr, *a.* sagd i umveges (indirekte) tale (mots. *viðmæltr*).

hliðr, *m.* ukse (poet.).

hlið-skjálf, *f.* (isl.) Lidskjalv, Odins høgsæte i Aasgard.

hlið-skár, *m.* skjaatekt glugge paa sideveggen i stova.

hlíð-þang, *n.* lid-tang, d. e. skog. Edda.

hlið-veggr, *m.* sidevegg, langvegg (mots. *gaflveggr*).

hlið-vǫrðr, *m.* portvakt, ledvakt.

hlíf, *f.* (*pl. -ar*) **1.** vern, livd. **2.** skjold.

hlífa, *v.* (*fð*) **1.** liva, vera til vern aat (*e-m*); *hlífa um e-t,* taka vare paa. **2.** liva, spara (*e-m*); *hlífast við e-n,* halda seg fraa,

liva eitk. *hlífast við at* (m. inf.) livast med, halda seg ifraa aa gjera eitk.

hlífa-lauss, *a.* vernlaus, skjold-laus. **hlífari,** *m.* verjar, forsvarar. **hlífarlauss,** *a.* verjelaus, skjoldlaus. **hlífð,** *f.* **1.** livd, vern, forsvar. **2.** verjevaapn. **hlífðar-borg,** *f.* mur til vern. **-lauss,** *a.* verjelaus. **-litr,** *m.* fyrebersla. **-staðr,** *m.* trygg stad, livdestad. **-vápn,** *n.* verjevaapn, verja.

hlífing, *f.* living, vern. **hlífiskjǫldr, hlífskjǫldr,** *m.* vern, verja, eig. livdarskjold.

hlít, *f.* nøgd, det ein kann lita seg med; *hlítar vel,* vel nok. **hlíta,** *v.* (*tt*) **1.** lita, vera nøgd med (*e-u* ell. *við e-t*). **2.** lita paa, hava tiltru til, bruka med tiltru; *þeir hlíttu mér mjǫk til bréfagerða,* dei leit paa meg —. **3.** lita, lyda, retta seg etter; *hlíta konungs dómi.*

hljóð, *n.* **1.** togn, tegjing. **2.** ljod, stilla; *er hljóð fekkst,* daa det vart stilt; *þetta mál fór mjǫk af hljóði,* det gjekk mykje stilt med denne saki. **3.** aahøyring, lyding; *í heyrandi hljóði,* so alle høyrer; *koma á hljóði at,* faa høyra at. **4.** ljod, laat. **5.** tone i musik; song. **hljóða,** *v.* (*að*) ljoda, laata; ropa. **hljóðaðr,** *a.* med av. t. d.: *sorgsamliga hljóðaðr,* med syrgje-ljod. **hljóðagrein,** *f.* akcentuation, ljodtrykk (lat. tenor). **hljóðamaðr,** *m.* syngjar, songar. **hljóðan,** *f.* ljoding, læte. **hljóðaskipti,** *n.* ljodskifte; *gera h.,* skifta mæle.

hljóðbiskup, *m.* for *ljóðbiskup.*

hljóð-bjalla, *f.* ljodande bjølla. **-fall,** *n.* samklang. **-fegrð,** *f.* vænleik i ljod, vænlæta. **-fyllandi,** *m.* **-fylling,** *f.* ein av dei 2 studlar i ei verselina (sjaa *stuðill*). **-fœri,** *n.* musikalsk instrument, spelreide. **-góðr,** *a.* som hev god sterk ljod, lyd. **-látr,** *a.* still, faamælt. **-leikr,** *m.* togn, stilla, faamæla. **-lífi,** *n.* stillferdigt liv. **hljóðliga,** *av.* stillferdeleg, stilt. **hljóð-lyndr,** *a.* stillferdig, tagall. **-læti,** *n.* stilla, togn. **-mikill,** *a.* sterkmaalug, høgmælt. **-mæli,** *n.* tale som ein fer stilt med; *fœra e-t í hljóðmæli,* lata eitk. ganga i duldi. **hljóðna,** *v.* (*að*) tagna, stilna. **hljóðr,** *a.* tagall, still; *tala hljótt við e-n,* tala stilt ved eink.; *láta hljótt yfir e-u,* tala stilt um eitk. **hljóðsamr,** *a.* stillferdeleg (*-liga, av.*). **hljóðsemd,** *f.* **hljóðsemi,** *f.* stillferdigskap, togn. **hljóðsfegrð,** *f.* = *hljóðfegrð.* **hljóðsgrein,** *f.* **1.** ljodslag. **2.** akcentuation, ljodtrykk. **3.** uttale. **hljóðstafr,** *m.* **1.** vokal, sjølvljod. **2.** rimbokstav. **hljóðæðar,** *f. pl.* dei aadrar som dei tenkte seg vart bruka, naar ein talar eller bles i horn, ljodaadrar. Heilag. I 691[7].

hljóman, *f.* klang, tone. **hljómr,** *m.* ljom.

hljóta, *v. st.* **1.** faa ein lut ved lutkasting; *þann hlut er hann hlýtr*; refl. *hljótast,* falla til (ved lutkasting) **2.** faa, hava, lida; *margir hlutu gott af ráðum,* hadde gagn av —; *hlauzt svá til at,* det høvde so til, at. **3.** (med *at* og inf.) ljota.

hljótr, *m.* eigar (poet.).

hlóa, *v.* (*óð*) vera heit; jfr. nyn. *loe, m.* linn varme, ỳl. Sfj.

hlóðyn, *f.* (*gen. -njar*) jordi (poet.).

hlóriði (og *hlorriði*) *m.* eit namn paa Tor. Edda.

hlotnast, *v. r.* (*að*) falla til eink. (*e-m*) som hans lut. **hlotr,** *m.* = *hlutr.*

hlúki, *m.* liten mann, stakar (poet.).

hlummr, *m.* lom, handtak paa aar (*lumm* Nhl.).

hlumr, *m.* (*gen. -s*; *pl. -ir*) **1.** = *hlummr.* **2.** lunn (til aa draga baatar paa).

hlumuðr, *m.* vind (poet.).

hlunka, *v.* (*að*) dynja; jfr. nyn. *lunke,* veik ljod (t. d. um toredyn langt burte).

hlunnendi (og *hlunnindi, hlunnyndi*) *n. pl.* lunnende, lette, bate.

hlunn-goti, *m.* „lunn-hest“ ɔ: skip. Edda.

hlunnr, *m.* lunn, stokk til underlag under skip o. dl. som skal dragast upp ell. ned.

hlunn-roð, *n.* vaadedaude ved det at ein kjem under skipet, naar det vert drege yver lunnarne. **-viðr,** *m.* skip (poet.). **-vigg,** *n.* skip. Edda.

hlunr, *m.* løn, løn-tre. Acer (= *hlynr*).

hlust, *f.* øyra (øyrerot); *sitja á hlustum,* ikkje høyra. **hlusta,** *v.* (*að*) lyda, lera.

hluta, *v.* (*að*) **1.** luta, gjera lutkasting um. **2.** taka ein ut til eitk. ved lutkasting. **3.** *hlutast, v. r.* gjeva seg til med eitk.; *hlutast þeir í slíka sýslu*; ogso: *hlutast, hluta sik til e-s,* leggja seg fram i. **hlutan,** *f.* lutkasting. **hlut-deila,** *v.* (*ld*) leggja seg fram i, blanda seg upp i. **-deilinn,** *a.* som gjerne

blandar seg upp i eitk., framlaupen. **-deilni,** *f.* hug til aa blanda seg i andre sine saker. **-drjúgr,** *a.* heppen, som fær beste luten. **-fall,** *n.* lutkasting; *leggja til hlutfalls,* avgjera ved lutkasting. **-fellingartala,** *f.* proportionstal. **-gengr,** *a.* god nok, jamgod; *hlutgengr við e-n,* jamgod med ein. **-girni,** *f.* = *hlutdeilni.* **-gjarn,** *a.* = *hlutdeilinn.* **-henda,** *f.* **-hending,** *f.* fyrste rimstaving midt inne i verselina.

hluti, *m.* **1.** lut som vert bruka ved lutkasting. **2.** lut som fell til eink. **3.** lut, stykke.

hlut-lauss, *a.* lutlaus, som ikkje er med i (*e-s*); ogso skuldlaus; *hlutlaust, av.* uskadt, usnikka.

hlutr, *m.* (*-ar*; *-ir*) **1.** lut som vert bruka ved lutkasting. **2.** amulet, liten eignalut med undersmagt. **3.** lut, part som fell paa ein; *eiga hlut í e-u,* hava lut i, hava skuld i, hava med aa gjera; leggja seg fram i; *deila hlut af e-u,* vera med i eitk. **4.** vilkaar som ein er stadd i; *eiga e-s hlut,* vera i eins stad; *hafa, bera hinn hærra hlut,* vinna; *hafa hinn lægra hlut,* tapa; *sitja yfir hlut e-s,* raada for eins lagnad. **5.** lut, deil, stykke av eitk. **6.** ting; *skorti þar engi hlutr,* der skorta ingenting; *um alla hluti,* i alle ting.

hlut-ræningr, *m.* mann som vert fraarana sin lut; *verða h. e-s* ell. *fyrir e-m,* verta urettvist medfaren av eink.

hlutsamr, *a.* som gjerne vil leggja seg upp i eitk., framlaupen (*um e-t*).

hlut-seigr, *a.* paahaldig, traa, seig. **-skipta,** *v.* (*pt*) skifta i luter. **-skipti,** *n.* **1.** lutskifte, utlùting ved lutkasting. **2.** herfang til utlùting. **3.** lut, part. **-sæll,** *a.* heppen til aa faa god lut. **-takandi,** *m.* **-takari,** *m.* **-taki,** *m.* luthavande, lutmann, deiltakar (*e-s,* i eitk.). **-tekning,** *f.* **1.** (matematisk) proportion. **2.** proportionstal = *hlutfellingartala.* **3.** particip. **-tækr,** *a.* luthavande (*e-s,* i eitk.). **-vandr,** *a.* vand med seg sjølv, grannvar. **-verk,** *n.* arbeid som fell paa eins lut eller part.

hlý, *n.* lya, linna, varme (i vêr, luft odl.).

hlýða, *v.* (*dd*) **1.** lyda aat, høyra paa (med dat.); ogso: *hlýðast* (*um*). **2.** lyda, retta seg etter (med dat.). **3.** lyda, vera gjerande, vera gagnlegt, duga (ogso *hlýðast*); *láta e-m e-t hlýða* (*hlýðast*), lata ein faa gjera eitk., tola at han gjer. **hlýðinn,** *a.* lyden, lydug, undergjeven. **hlýðisamr,** *a.* lydesam, tenleg. **hlýðnast,** *v.* (*að*) gjeva seg under eink. (*e-m*) i lydnad. **hlýðni,** *f.* lyding, lydnad, lydskylda. **hlýðni-brot,** *n.* brot paa lydnad, ulydnad. **-mark,** *n.* merke paa lydnad. **hlýðskyldi,** *f.* og *n.* skyldig lydnad (jfr. *lýðskylda*).

hlýja, *v.* (*ýð*) lya, verma; gjeva livd, liva.

hlykkjóttr, *a.* **1.** lykkjut, krokut. **2.** krokut, sløg. **hlykkr,** *m.* lykkja, krok, bugt.

hlymja, *v.* (*hlumdi*) glymja, ljoma, braka, tjota. **hlymr,** *m.* glym, ljom, brak.

hlynna, *v.* (*nd*) eig. lunna, leggja lunnar; *hlynna fyrir,* fyreorda (jfr. *fyrirhlynning*).

hlynr, *m.* løn, løn-tre. Acer.

hlynviðr, *m.* løn-skog. Edd. M.

hlýr, *n.* **1.** kinn. **2.** bog (baug) paa farkost. Jfr. nyn. *lyrodd* (Aasen). **3.** sida paa øksbladet. **hlýr-bjartr,** *a.* som hev ein bjart (ɔ: ljosmaala) bog (um farkost).

hlýri, *m.* ven, broder.

hlýrn, *s.* dagsljos? (poet. for *lýrn?*).

hlýrnir, *m.* himmel (ogso vel rettare *lýrnir*).

hlægja, *v.* (*gð*) = *hlœgja.* Kgs. Brenn. 45_{22} (skrive *lægia*).

hlæja, *v. st.* **1.** læja; *hlæja at e-m,* læja aat eink. **2.** læja ut (*e-n*).

hlær, *a.* læ, linn (um vêr). **hlæveðr,** *n.* lævêr, lint vêr.

hlør, hløra ≐ *hler, hlera.*

hlœða, *v.* (*dd*) løda, lada, lasta.

hlœgi, *n.* løgje, løgleg ting. **hlœgiligr,** *a.* løgjeleg, løgleg, læleg (*-liga, av.*). **hlœgi-máll, -málugr, -orðr,** *a.* løgjen, morosam i tale. **hlœgis-maðr,** *m.* løgjefull mann. **hlœgja,** *v.* (*gð*) løgja, faa til aa læja, gleda. **hlœgligr, hlœligr,** *a.* løgleg, læleg.

hlǫðr, *m.* (eig. ein som slær ned) øydar; *hlǫðr Dana* (poet.).

hlǫðu-áss, *m.* aas, stokk i ei løda. **-dyrr,** *f.* lødedør. **-kalfr,** *m.* kalv som stend i ei løda. **-vindauga,** *n.* glugg, vindauga i ei løda.

hlǫm, hlǫmm, *f.* brak, dyn (poet.).

hlǫmmuðr, *m.* vinden (poet.).

hnafa, *v. st.* (berre i impf. *hnóf*) hogga, skjera (Edda); jfr. nyn. *nava,* hogga toppen av lauvtre, Sogn ofl.

hnakka-bein, *n.* nakkebein. **-filla,** *f.* nakkeskinn.

hnakk-band, *n.* ankartog.

hnakki, *m.* nakke; *snúa hnakka við e-m,* venda ryggen aat.

hnakk-marr, *m.* sâl-hest (jfr. ny-isl. *hnakkr,* sâl).

hnakk-miði, *m.* ankar-merke, duvl ell. kagge som syner kvar ankaret ligg.

hnakkr, *m.* **1.** nakke. **2.** knakk, krakk, (= *knakkr*).

hnappr, *m.* **1.** skaal, kopp, trog (til aa eta av). **2.** = *knappr.*

hnata-skógr (*hnat-*) *m.* nateskog. **-tíund,** *f.* tiend som ein skal gjeva i neter, natetiend.

hnatt- sjaa *knatt-.*

hnefa, *v.* (*að*) neva, taka med neven.

hnefa-hǫgg, *n.* nevehogg, neveslag.

hnefa-tafl (*hnef-*) *n.* eit tavl-spel, der fremste brikka vart kalla *hnefi.*

hnefi, *m.* I. neve; topp paa tre. Edda.

hnefi, *m.* II. kongen i tavl-spel.

hnef-tafla, *f.* brikka til *hnefatafl.*

hneiging, *f.* bøygjing, undan-viking.

hneigja, *v.* (*gð*) **1.** bøygja, vikja (m. dat. og akk.) **2.** bøygja eit ord i kasus og tidform. **3.** vika aat sida (ogso *hneigjast*). **4.** nigja for eink. (*e-m*).

hneisa, *v.* (*st*) skjemma ut, vanheidra, skjemma; jfr. nyn. *neisa.*

hneisa, *f.* **1.** vesaldom. **2.** nedring, svivyrding, vanheider, neising; jfr. nyn. *neis, f.* (for *neisa*) Salten. **hneisir,** *m.* svivyrding, neising. **hneisuligr,** *a.* neisande, svivyrdeleg, skammeleg (*-liga, av.*).

hneita, *v.* (*tt*) slaa, vinna paa (sjaa *hníta*); jfr. nyn. *neita,* neisa.

hnekking, *f.* nekkjing, stogging, attergang. **hnekkingarmaðr,** *m.* mann som vil nekkja, hindra eitk. **hnekkir,** *m.* **1.** nekk, stogging. **2.** = *hnekkingarmaðr* (poet.).

hnekki-stikill, *m.* vanvyrdeleg kul som ein hev fenge ved slag; jfr. nyn. *stikel,* kvik, horntapp.

hnekkja, *v.* (*kt*) **1.** nekkja, driva attende; stogga, hindra. **2.** reka fraa seg, vanda. **3.** draga seg attende; i denne tyding ogso *hnekkjast, v. r.*

hneppa, *v.* (*pt*) neppa, klemma; *h. e-t við e-n,* taka eitk. fraa ein. **hneppiliga,** *av.* knapt, snaudt. **hneppr,** *a.* knapp, snaud. **hnepptr,** *a.* (perf. partic. av *hneppa*) knept, stytt, avstyvd.

hneri (og *hnøri*) *m.* njosing; snòr.

hnetskógr, *m.* = *hnataskógr.* **hnettafl,** *n.* for *hneftafl.*

hneykiligr, *a.* svivyrdeleg. **hneyking,** *f.* svivyrding, vanheidring. **hneykingar-staðr,** *m.* stad der ein fær svivyrding (um Babylon). **hneykja,** *v.* (*kt*) **1.** nekkja, driva attende; stogga. **2.** neisa, svivyrda; jfr. nyn. *nøykjast,* kaldtrætta, erta kvarandre. **3.** draga seg attende.

hneyri, *m.* = *hnøri.*

hneysli, hneyxli, *n.* skam, svivyrding.

hneyxli-yrði (*hneyxl-*) *n.* neisord, sneidord.

hníga, *v. st.* **1.** niga, bøygja seg, siga. **2.** nigja for (*e-m*). **3.** vika, gjeva seg (*h. fyrir e-m*). **4.** falla, lata livet (mest i strid); *hníga í* ell. *at grasi.* **5.** halla; *at hníganda degi,* naar dagen hallar; *hniginn,* til aars komen, aldra. **6.** renna (um elv odl.). **7.** verta skuva, ganga paa ei hengsla (um dør); *er hnigin hurð á gátt,* hurdi er lati upp; *hnigin á klofa,* lati att. Med part. *á*: *hnígr á e-n,* det gjeng ut yver eink., han tapar (i strid odl.). *at*: *hníga at e-u,* gjeva seg til med eitk. *til*: *hníga til e-s* **1.** venda seg til, slaa seg til (ein). **2.** høyra til, inn under. **3.** tena til. *undir*: høyra under, liggja til.

hnignandi, hnignaðr, *a.* (præs. og perf. partic. av eit *hnigna*) aldra, som er ut i aari (jfr. *hníga,* 5).

hnípa, *v.* (*pt* og *að*) hengja med hovudet, stura (av sorgmod). **hnípinn,** *a.* sturen, hugfallen (jfr. nyn. *nipen,* bljug, Øystd.).

hnípinn, *m.* **1.** bygg. **2.** aaker (poet.).

hnípna, *v.* (*að*) verta sturen, hugfallen.

hnippa, *v.* (*pt* og *að*) stinga, støyta; *hnippast, v. r.* (og *hnippast við*) nappast, trættast. **hnipping,** *f.* tvidrætte, tvist.

hnísa, *f.* nisa. Delphinus Phocaena.

hnísu-hold, *n.* nisekjøt.

hnit, *n.* støyt; *fleina hnit,* strid, slag (poet.); jfr. nyn. *nit,* styng. **hníta,** *v. st.* stinga, raaka (um vaapn); jfr. nyn. *nita,* stinga, verka.

hnita, *v.* (*að*) njoda, neigja, klinka.

hnit-bróðir, *m.* „strids-broder“, motstridar. Edda.

hnjóða, *v. st.* **1.** slaa. **2.** njoda, hamra, klinka. **hnjóð-hamarr,** *m.* hamar til aa njoda ell. klinka med.

hnjósa, *v. st.* **1.** njosa. **2.** blaasa aat eitk. (*við e-t*).

hnjóskr, *m.* knjosk (= *fnjóskr*). **hnjósku-lindi,** *m.* eit slag belte av knjosk? (bore av ei spaakjerring).

hnoða, *f.* noda, nysta.

hnoð-saumr, *m.* rosaum, klink-saum.

hnoss, *f.* (*nom. pl. -ir*) og **hnossa-gripr,** *m.* dyr eignalut, prydnad. **hnossa-smíði,** *n.* gullsmedarbeid, pryd-smide.

hnot, *f.* (*gen. -ar*; *pl. hnetr* og *hnøtr*, *gen. hnata*, *dat. hnǫtum*) nòt.

hnotarskurn, *f.* nateskurn, nateskal. **hnot-skógr,** *m.* nateskog.

hnúðr, *m.* paale, staur.

hnúfa, *f.* namn paa tjuvkjerring med avklipte øyro og avstyvd nase; jfr. nyn. *nuva*, *f.* saud med stutte øyro, Romsd. ofl.

hnugghent, *a. n.* eit slag (avstytt) versemaal. **hnugginn,** *perf. partic.* av *hnyggja*, eig. burtstøytt fraa, skild ved (*e-u*).

hnúka, *v.* (*kt*) nuka, sitja ihopkrøkt.

hnúta, *f.* **1.** nuta, njotra, knut (i groren paa beinbrot). **2.** knoka, njotra, beinknut ved eit ledmot. **hnútr,** *m.* = *hnúta* 1.

hnýðingr, *m.* staurhyrning. Delphinus Orca (jfr. *hnúðr*, staur).

hnyðja, *f.* nydja, klubba.

hnýfildrykkja, *f.* eit slag drykkjelag, einskils-drykkja? (nyn. *nyvel*, stutt horn).

hnyggja, *v. st.* = *hnøggva*.

hnykill, *m.* knut, kul.

hnykkastafr, *m.* krok-stav? Laxd. 30.

hnykking, *f.* nykkjing, riving, sliting.

hnykkja, *v.* (*kt*) nykkja, nappa hardt, riva til seg (*e-u*).

hnykr, *m.* illtev (= *knykr*).

hnypri, *n.* knurp, klump.

hnysking, *f.* ryskjing, basketak.

hnyssa, *v.* (*st*) leggja ell. sveipa eitk. um eitk. (*um e-t, at e-u*); jfr. nyn. *nyssa seg inn* (sveipa seg inn) Ross.

hnøggr, *a.* nøgg, knapp, nauv.

hnøggr, *m.* støyt, hogg; jfr. nyn. *nøgg* (kvepp, støkk) og *nogg* (støyting, gnuing).

hnøggva (og *hnyggja*) *v. st.* **1.** slaa, støyta (med dat.) **2.** snaava: *með hnøggvanda fœti.* Jfr. nyn. *nyggja* (støyta) og *nøgga* (kveppa).

hnøggvi, *f.* nauvleik, kargskap.

hnøggving, *f.* paastøyting, snaaving, eitk. som ein kann støyta seg paa.

hnøkkja? *v.* (finst berre i præs. ind. og skrive *nœkir*) = *hnekkja.* N. G. L.

hnøri, *m.* (= *hneri*) njosing.

hnœfiligr, *a.* neisande, spitig. **hnœfil-yrði,** *n.* spitord, knubbord.

hnǫkkóttr, *a.* svartmanka, svartfaksut.

hnǫrr, *m.* = *knǫrr.* **hnǫttr,** *m.* = *knǫttr.*

hó, *interj.* (klagande) hu, oi, ai; *hó, hó mik!* oie meg, jøye meg!

hóa, *v.* (*að*) hoa, hua, kaua.

hodd, *f.* skatt, rikdom; heilag stad (der heilage ting er gøymde) Edda.

hof, *n.* gard, mest gard der det var eit gudehus; heidnesk gudehus, hov.

hóf, *n.* I. **1.** hov, maate; høve; *mitt hóf,* midelvegen; *at hófi,* maateleg; *hófi vel,* maateleg vel; *ganga ór hófi,* ganga for vidt; *gegna hófi,* vera høveleg; *hafa hóf,* hava hov, fara fram med maate. **2.** skyn, umdøming, vit; *eiga hóf undir e-m,* leggja eitk. under ein annans skyn. Jfr. nyn. *hov,* d. s. Trønd.

hóf, *n.* II. gjestebod.

hófahǫgg, *n.* slag av hestehov.

hóferan, *f.* høgferd, prunk.

hofferð, *f.* drusteleg ferd.

hoffolk, *m.* folk i stormanns fylgje, storfolk.

hof-frakt, *f.* prunk, høgferd.

hófgangr, *m.* hestehamn, hamnegang aat hest.

hofgarðr, *m.* herregard, gard aat ein stormann.

hof-goði, *m.* gode (prest) for eit hov. **-grið,** *n. pl.* grid, fred for eit gudehov.

hófgullinn, *a.* med gullprydd hov, gullskodd (hest). Edda.

hofgyðja, *f.* kvinna som er prest ved eit hov, prestinna. **hofhelgr,** *f.* helg, høgtid som vert haldi i eit hov.

hófhvarf, *n.* hovgard, øvste kant av hoven.

hofinn, *a.* hoven, truten. Harp.

hóf-langr, *a.* høveleg lang (Vigf.). **-látr,** *a.* hovsam, skynsam.

hóflauss, *a.* horvlaus, uhovleg, styrlaus, som ikkje held maate.

hófleysa, *f.* horvløysa, maateløysa; ovlæte, styrløysa.

hófligr, *a.* hovleg, høveleg (*-liga, av.* ogso: varsamt).

hoflist, *f.* herreferd, stormannsferd.

hoflýðr, *m.* = *hoffolk.* **hofmaðr,** *m.* hovmann, mann som er i ein stormanns fylgje ell. tenesta; stormann.

hofprakt, *f.* = *hoffrakt.*

hofprestr, *f.* prest ved eit hov, heidnesk prest.

hófr, *m.* hov; yverf. um hest.

hófsamligr, hófsamr, *a.* hovsam, maatehalden (*-samliga, av.* ogso: spakt).

hofs-brot, *n.* **1.** nedbrjoting av gudehov. **2.** nedbrote hov, hov-røys. **-dyrr,** *f. pl.* dør paa gudehov, hov-dør. **-eiðr,** *m.* eid som vart gjord i hovet (*at baugi,* paa ringen).

hófsemd, *f.* **1.** hovsemd, maatehald, **2.** varsemd. **hófsemdarmaðr,** *m.* hovsam. maatehalden mann. **hófsemi,** *f.* = *hófsemd.*

hófsgangr, *m.* **1.** hestehamn. **2.** slag av hestehov.

hofs-garðr, *m.* tempelgard. **-goði,** *m.* prest ved eit hov (= *goði*). **-helgi,** *f.* heilagskapen ved eit hov. **-hurð,** *f.* hurd, dør paa eit hov. **-hǫfðingi,** *m.* fyrestandar for eit gudehov.

hofsiðr, *m.* sed som raader hjaa *hoffolk,* hovsed; hovmannstenesta.

hófskegg, *n.* hovskjegg (paa hest).

hofslekt, *f.* tenarskap aat storfolk.

hófsmaðr, *m.* hovsam, maatehalden mann.

hofstaðr, *m.* stad der det er eit gudehov.

hófstilling, *f.* hovsemd, maatehald.

hoftollr, *m.* avgift til eit gudehov.

hof-tyft, *f.* **1.** høvisk ferd, fin aatferd. **2.** log for mannskapet i ei borg, borgrett. **-þénari,** *m.* hofftenar, hirdsvein.

hógbærr, *a.* lett aa bera, lettbærleg.

hógendi, *n. pl.* kvæmleik, lette, lettnad, makleg kvild, hyggje (jfr. *hægendi*).

hógfœrr, *a.* lettfør, kvik (um hest).

hógla, *av.* = *hógliga.*

hóg-látr, *a.* spakvoren, linnferdig. **-leiki,** *m.* spakleik, linnleik. **-lífi,** *n.* maks-liv, mødelaust og maklegt liv. **-lífismaðr,** *m.* mann som liver eit *hóglífi.*

hógliga, *av.* høgleg, makleg; spakleg; stilt. **hógligr,** *a.* høgleg, lettvint, makleg.

hóg-lyndi, *n.* spaklynde, spakleik. **-lyndr,** *a.* høglunda, spaklyndt. **-samr,** *a.* spakvoren. **-semd,** *f.* spakleik. **-seta,** *f.* sitjing i ro, rolegt liv. **-stýrðr,** *a.* lettstyrd, lett aa styra. **-sætr,** *a.* god aa sitja paa (um hest). **-væra,** *v.* (*rð*) stilla, spekkja, roa. **-værð,** *f.* = *hógværi,* Æf. **-værðarandi,** *m.* spakleiks-aand. **-væri,** *f.* og *n.* spakleik, ro, milda. **-værismaðr,** *m.* spaklyndt mann. **-værleikr,** *m.* = *hógværi.* **-værligr, -værr,** *a.* spakvoren, mild (*-liga, av.*); jfr. nyn. *høgvar.*

hógyndi, *n.* = *hógendi.*

hoi, *interj.* (klagande) ai, eia, oie.

hoka, *v.* (*kt*) og **hokra,** *v.* (*að*) kruksa, krjupa; *við hokit þér?* kryp de undan? Jfr. nyn. *hokra,* hindra.

hol, *n.* hòl, hòla; bukhola; *hit efra hol,* brjosthola; *hit neðra hol,* magehola.

hól, *n.* ros; skrøyting; *bera hól á e-t,* skrøyta av eitk. (jfr. *hæla*).

hola, *v.* (*að*) hola ut.

hola, *f.* hòla, hòl.

hólberi, *m.* rosar, hølar.

hol-blóð, *n.* blod fraa hòlorne (i likamen). Vigf.

hold, *n.* hold, kjøt.

hold-borinn, *a.* kjøtleg (= *holdligr*). **-fúi,** *m.* rote kjøt (paa livande likam).

holdgan, *f.* ikjøting (Kristi); *frá holdgan várs herra J. Kr.* ɔ: fraa Kristi fødsel.

holdgast, *v. r.* (*að*) ikjøtast, taka menneskjeskapnad (um aander).

holdgróinn, *a.* igrodd i kjøtet; medfødd.

holdligr, *a.* **1.** kjøtleg = *holdborinn.* **2.** kjøtleg, likamleg: *holdlig ást.*

holdlítill, *a.* lite holdig, mager.

holdr, *a.* holda, med tillagt av. t. d. *alvel holdr,* sers vel holda, i sers godt hold.

hold-rosa, *f.* kjøtròsa, kjøta, kjøtsida av hud.

holdsmunúð, *f.* kjøtslyst. **holdsverk,** *f.* gjerning som kjøtet gjer. **holdtekja,** *f.* = *holdgan.* **holdugr,** *a.* holdig, i godt hold.

holfa, *v.* (*að*) kvelva, liggja kvelvd; jfr. nyn. *holva* d. s. Sud-Vestlandet.

holfenni, *n.* hol-fonn, fonn som er hol under.

holfinn, *a.* (eig. perf. partic. av eit sterkt verb *hvelva*) kvolven, kuven (um skjold).

holgómr, *a.* hòl-gom, som hev open gom eller himling (i munnen).

hol-hǫggvinn, *perf. partic.* hoggen inn i innvolen.

holka, *v.* (*að*) holka, gjera holk paa (eit skaft). **holkr,** *m.* holk paa enden av skaft.

hóll, *m.* hól, laag jord-haug.

holla, *v.* holla, vera holl, hjelpa (poet.).

hollendr, *m. pl.* (eig. præs. partic. av *holla*) sak-stydjarar, hjelpesmenner (*e-s*). **holliga,** *av.* med hollskap, velviljugt. **hollosta,** *f.* hyllesta, hollskap, truskap. **hollostumaðr,** *m.* holl, trufast tenar. **hollostusamliga,** *av.* med hollskap.

hollr, *a.* **1.** holl, tru (*e-m*). **2.** holl, naadig.

holl-ráðr, *a.* som gjev trugne raad. Fms. IX, 262. **hollræði,** *n.* velviljugt, truge raad.

holmfœrr, *a.* før til holmgang, stridfør.

holm-ganga, *f.* holmgang (tvi-òta paa ein holme).

Holmgarðaborg, *f.* = *Holmgarðr.* **Holmgarðaríki,** *n.* Holmgardsriket. **Holmgarðr,** *m.* Novgorod i Russland. **holmgarðsfari,** *m.* ein som fer paa Holmgard.

holmgǫngu-boð, *n.* bjoding til holmgang. **-lǫg,** *f.* log ell. reglar for holmgang. **-maðr,** *m.* mann som gjeng i holmgang, holmgangsmann. **-staðr,** *m.* stad der det er holmgang. **-sverð,** *n.* sverd bruka til holmgang.

holm-hringr, *m.* ring, krins som vart merkt av til holmgangen. Vigf.

holmi, *m.* **1.** holme, holm. **2.** liten haug paa flatt land; jfr. nyn. *holm* 2 hjaa Aasen.

holmlausn, *f.* løysepengar som taparen i holmgang kjøper seg fri med.

holmr, *m.* **1.** holm, holme. **2.** stad der det er holmgang; *fara til holms, ganga á holminn*; *skora e-m til holms, skora e-n á holm,* bjoda eink. holmgang.

Holmrygir, *m. pl.* øybuar i Rogaland.

holm-staðr, *m.* = *holmr* 2. **-stefna,** *f.* tilstemnt møte til holmgang. **-sǫk,** *f.* orsak til holmgang.

holr, *a.* hol, som er tom inni. **holsár,** *n.* saar som gjeng inn i brjost- ell. magehola.

holt, *n.* holt, steingrunn tilvaksen med smaaskog, rust. **holtgata,** *f.* veg gjenom eit holt. **holt-rið,** *n.* rid, bakke-ris med smaaskog. Edda.

holund, *f.* **holundar-sár,** *n.* = *holsár.* **holundi,** *a.* særd med *holsár.*

Holzetuland, *n.* Holstein.

homilia, *f.* homilia, preika. **homiliu-bók,** *f.* homiliebok, preikebok.

hon, *pron. f.* ho (i mask. *hann*).

hop, *n.* haap, von.

hóp, *n.* hop (*m*), liti vik av sjøen.

hopa, *v.* (*að*) **1.** ryggja, attra; *hopa hestinum,* hopa attende med hesten. **2.** hopa, ganga attleides (ogso *hopa á hæl*); *hopar mér til vánar at,* eg fær den tru, at —.

hopan, *f.* = *hop.*

hopp, *n.* eig. hopping, dansing, men mest um kjæta, fjas. **hoppa,** *v.* (*að*) hoppa, dansa. **hoppan,** *f.* **hoppdans,** *m.* = *hopp.*

hópr, *m.* hop, flokk.

hór, *m.* = *hórr.* Edda.

hór, *n.* **1.** hor, egteskapsbrot. **2.** utugt. **hóra,** *v.* (*að*) **1.** hora, gjera egteskapsbrot. *hóra e-n* eller *hóra undir e-n,* vera utru mot ein, gjera egteskapsbrot mot ein. **2.** leggja seg burt med (*með e-m* ell. berre *e-n*). **hóra,** *f.* **1.** hora (um gift kona) **2.** skjøkja. **hóran,** *f.* horing, utugt. **hóranar-andi,** *m.* aand som driv til hor. **-faðmr,** *m.* hore-famn. **-fýst,** *f.* lyst til horing. **-hugrenning,** *m.* utugtig tanke. **-pína,** *f.* pina som kjem av hors-lyst. **-skemd,** *f.* skammi som kjem av hor.

hór-barn, *n.* horunge.

hor-digull, *m.* snòr-dabb.

hórdómligr, *a.* som høyrer til hor, hors-. **hórdómr,** *m.* hor, utugt. **hórdóms-líf,** *n.* liv i hor, hors-liv. **-maðr,** *m.* horar, horkall. **-spell,** *n.* hors-brot.

horfa, *v.* (*fð*) horva, snu, venda, vera vend mot; tyda paa, sjaa ut til; *horfir úvænt,* det ser ikkje vonslegt ut; *horfa baki við e-m, at e-m,* snu ryggen til ein. Med part. *á*: *horfa á e-t,* eig. venda (auga) til, sjaa paa; refl. *horfast á,* vera aa sjaa til, sjaa ut. *til*: *horfa til e-s* **1.** høyra til. **2.** peika mot, tyda paa; *horfir, horfist til e-s,* der er von til. *við*: *horfa við e-m,* vera vend mot (til motstand odl.).

horfa, *v.* (*að*) **1.** raga, skjaltra (= *hvarfa*). **2.** vika; *horfa undan,* draga seg attende. **horfan,** *f.* attergang.

horfinalda, horfinheilla, *a.* som lukka hev vendt seg fraa, lukketroten; *horfinheilla er mér,* det er slutt med mi lukka; *kvazt horfinalda at þykkja,* (han) sa det syntest som lukka hadde vendt seg burt.

horfna, *v.* (*að*) kverva burt.

hór-hús, *n.* horehus. **-karl,** *m.* horkall. **-kerling,** *f.* **-kona,** *f.* hora, skjøkja. **-konusonr,** *m.* horeson. **-maðr,** *m.* horkall.

horn, *n.* **1.** horn (paa fe) (ogso i visse ordlag i logerne um feet sjølv); *hlaupa um horn e-m,* laupa framum ein, koma undan. **2.** horn, bøgsl, ryggfjør paa kval. **3.** horn til aa blaasa i. **4.** drikkehorn. **5.** horn bruka til taata. **6.** horn, hyrna; *skýtr í tvau horn,* det gjeng til tvo kantar. **7.** hyrna, kraa (i ei stova); *gefa frelsi frá horni* (og *frá hnappi*), gjeva (træl) fri, eig. fraa kraai, der han var alen og laut halda til som træl.

horna, *f.* frilledotter.

horna-brækla, *f.* (garvar-)braak, reidskap til aa garva skinn. **-fláttr,** *m.* flaafng som tek horni med. **-garðr,** *m.* gjerde av horn? **-hǫttr,** *m.* „hornhatting“, utnamn paa bisp (etter bispehuva, som var tvikløyvd). **-skalkr,** *m.* „horn-mann“ (um bisp) sjaa *hornahǫttr.* **-skinnleikr,** *m.* ein leik der fire mann kastar eit samantulla skinn millom seg og ein er utanfyre og skal taka det. **-skvol,** *n.* hornlaat, hornklang. **-tog,** *n.* tog um horni (til aa leida nautet med). **-verk,** D. N. VI, 84 (Fritzner); skal vera: *ór hòrni verkmannaklefans* osfr.

horn-blástr, *m.* hornblaaster. **-bogi,** *m.* **1.** hornboge, boge av horn. **2.** krigar (poet.).

Hornfinnar, *m. pl.* eit fabelfolk.

horn-gangr, *m.* beite for hornfe. **-gjæla,** *f.* horngjæla. Esox belone. **-gǫfugr,** *a.* som hev gilde horn, storhyrnt. **-kerling,** *f.* **-kona,** *f.* kona som vert skuva tilsides, kraakjerring.

hornóttr, *a.* hornut, som hev horn.

horn-reka, *f.* = *hornkerling.* **-síl,** *n.* hornsil. Gasterosteus aculeatus. **-skafa,** *f.* skavl av horn. **-spánn,** *m.* hornspon, hornskei. **-spenill,** *m.* **-spengr,** *f. pl.* **-spenzl,** *n. pl.* trestykke som vert fest til horni paa tvo uksar som gjeng i tvibeite. **-staðr,** *m.* hyrna, serleg um dei 4 heims-hyrnor; *fjǫgurra hornstaða í millum* = *fjǫgurra vegna,* i alle leider. **-stafr,** *m.* hyrnestav, hyrnestolpe. **-steinn,** *m.* hornstein, hyrnestein.

hornungr, *m.* **1.** frilleson (alen i kraai); jfr. *horna.* **2.** avrak, ein som alltid vert skubba tilsides av ein (*e-s*) eller vert fraateken eitk. (*e-s*). Jfr. *hornkerling.*

hornungserfð, *f.* arverett aat frilleson.

hornván, *f.* von til tilsidesetjing.

horr, *m.* I. snòr (fraa nasen).

horr, *m.* II. utsvelting.

hórr, *m.* horkall, elskar. **hórrekkja,** *f.* (vel for *hornrækja*) = *hornreka.*

hors, *n.* = *hross.*

horskleikr, *m.* klokskap. **horskr, horsklígr,** *a.* klok, vitug (*-liga, av.*).

horso, *av.* = *hversu.*

hortigr, *a.* kjapp (til aa svara); jfr. nyn. *hortig,* kvik, hæv.

horvetna, *av.* = *hvarvetna.*

hosa, *f.* (mest i *pl.*) lang hosa av skinn ell. ty, som gjekk fraa risti til noko ovanfor kneet. **hosaðr,** *a.* som hev hosor paa.

hoska, *v.* (*að*) rekka, vera nok.

hosnareim, *f.* hosereim. **hosnasterta,** *f.* hoseband.

hossun, *interj.* (klagande) ai, eia; *h. mér,* aie meg!

hósta, *v.* (*að*) hosta.

hósta-brjóst, *n.* brjost med hoste. Harp. **-kyn,** *n.* hoste-slag. **hósti,** *m.* hoste.

hóstr, *m.* = *óstr.*

hot, *pron.* = *hvat.*

hót, *n.* I. (eig. gisse? jfr. nyn. *hot, n.* gisse, gissing, Hall.) ein grand; i dat. sg. og pl. framf. komp.: *hóti meirr,* ein grand meir; ogso: *hóta mun skjótari,* litt skjotare; *hóts annan veg,* heilt annan veg. Framfor høgstegrad: *hóti helzt,* allermest, sers; heller godt.

hót, *n pl.* II. hot, trugsla, trugsmaal.

hóta, *v.* (*að*) hota, truga = *hœta*; *hóta fram sínum húsbónda,* truga med husbonden, at han skal stydja deim.

hótan, *f.* hoting, truging. **hótanar-orð,** *n.* trugande ord. **hótsamr,** *a.* hytten, som gjerne vil truga.

hotvetna, *pron.* = *hvatvetna.*

hou, hov, *interj.* aa; *hov, herra guð,* aa herre gud.

hoza, *v.* (*að*) upphøgja, prisa. **hozan,** *f.* upphøgjing.

hrá-blautr, *a.* raablaut, blaut av væta.

hraða, *v.* (*að*) rada, driva hardt fram (*e-u*).

hrað-byri, *n.* radig, strjukande bør. **-byrja,** *a.* i: *sigla hraðbyrja,* sigla med strjukande bør. **-fara,** *a.* radfør, snar. **-feigr,** *a.* braafeig. **-færr,** *a.* radfør, snøgg-gjengd, fljot; *hestr hraðfærr.* **-geði,** *n.* braa hug, braaskap.

hraðliga, *av.* radleg, snøgt, radt. **hraðmæltr,** *a.* radmælt, snarmælt. **hraðr,** *a.* rad, snøgg.

hráf, *n.* sjaa *hróf.*

hrafn, *m.* ramn, korp. **hrafna-flokkr,** *m.* ramneflokk. **hrafn-blár,** *a.* ramnsvart. **-hvalr,** *m.* eit slag kval. **-ligr,** *a.* som ein ramn. **-reyðr,** *f.* eit slag kval.

hrafns-merki, *n.* hermerke gjort i ramns skapnad.

hrafn-tinna, *f.* obsidian, svart agat (eig. ramn-tinna).

hrak, *n.* verdlaus ting. Ark. XIII, 371.

hrákaskírn, *f.* nauddaap (med raake istadenfor vatn).

hrak-bú, *n.* tomt, matlaust hus.

hrak-dýr, *n.* eit jaga dyr. **-ferð,** *f.* **-fǫr,** *f.* rata-ferd, reis som det kjem skam av. **-hlaup,** *n.* hard-laup, tansprang.

hráki, *m.* raake, sputt.

hrakligr, *a.* laak, daaleg, skjemmeleg (*-liga, av.*).

hrak-magr, *a.* utmager.

hrakning, *f.* **hrakningr,** *m.* ill og skjemmeleg medferd, skamferd.

hrakyrði, *n.* hædeord, fule ord.

hráleikr, *m.* raaleik, raame, rake.

hrammdýr, *n.* klodyr, eig. ram-dyr (sjaa næste ord). **hrammr,** *m.* ram, framlabb med klør.

hrandlan, *f.* støyt, skubbing (= *hrindlan*).

hrang, *n.* brak, staak. Jfr. *rang* (Ross).

hrapa, *v.* (*að*) **1.** rapa, sturta, falla. **2.** rusa fram. **3.** støypa, kasta ned (*e-m*). **4.** skunda paa med eitk. (*e-u*). **hrapaðr,** *m.* skunding. **hrapalligr,** *a.* skundsam, snøgg; hastig (*-liga, av.* snøgt). **hrapan,** *f.* raping, fall.

hrapi, *m.* **1.** sjaa *fjallhrapi.* **2.** eld (poet.).

hrap-orðr, *a.* hastig og uvar i ordi.

hrár, *a.* **1.** raa, raasken, blaut. **2.** raa, ukoka.

hrá-skinn, *n.* tilhelde, tilhygge.

hrata, *v.* (*að*) **1.** raga; snaava. **2.** stupa, falla i koll. Jfr. *rata.* **hratan,** *f.* fall.

hrati, *m.* rate, rat, skrap.

hratt, *av.* (av *hraðr*) **1.** radt, snart, fort. **2.** radt, heilt upp.

hrá-þefr, *m.* raatev, tev av raatt kjøt. **-viði,** *n.* *koll.* granne tre med mjuk ved; jfr. nyn. *raaved* og *raagròn.*

hrauk-tjald, *n.* tjeld paa skap som ein rauk eller liten høystakk.

hraumi, *m.* kraum, sæling, stakar.

hraun, *n.* **1.** steingrunn, steinrøys; jfr. *raun* i norske stadnamn hjaa Ross. **2.** eit lag av storkna lava (paa Island).

hraun-búi, *m.* ein som bur i steinrøysar, jøtun (poet.). **-gata,** *f.* veg yver *hraun.* **-hvalr,** *m.* = *hraunbúi* (poet.). **hraunóttr,** *a.* røysut, urdut.

hraustan, *av.* (eig. *akk. m.* av *hraustr*) modigt. **hraustleikr,** *m.* mod, manndom; jfr. nyn. *raustleik,* gjævleik. **hraustligr,** *a.* modig, mannsleg (*-liga, av.*). **hraustmenni,** *n.* modig mann. **hraustr,** *a.* modig; dugeleg, før, raust. **hraustsamligr,** *a.* rausleg, sjaaleg.

hrá-æti, *n.* raa, ukoka mat.

hreða, *f.* (for *hræða*) røra, uro.

hreðjar, *f. pl.* eista, pung (scrotum).

hreðr, *n.* red, avlelem (mannleg).

hreðulauss, *a.* roleg, fredleg (jfr. *hræðulauss*).

hrefni, *n.* remme, det fyrste bordet ovanfor botnbordi, femte bordet fraa kjølen.

hrefni-skǫr, *f.* (og *remmiskor*) sudi millom *hrefni* og bordet nedanfor.

hregg, *n.* storm. **hregg-skúr,** *f.* storm-él. **hregg-viðri,** *n.* stormvêr.

hreiðr, *n.* reir, fuglereir. **hreiðrast,** *v. r.* (*að*) gjera seg reir. **hreiðr-bollr,** *m.* „reirbåll" d. e. egg.

hreifi, *m.* **1.** uvled, handled. **2.** greip, love. **3.** sveiv, sels-labb.

hreifingr, *m.* = *reifing?* Vápnf. 11$_{18}$.

hreina, *v.* (*nd*) faa (svin) til aa rina ell. skrika.

hreinahold, *n.* reins-kjøt.

hrein-bjalbi, *m.* reins-mudd, pels av reinshud. **-dýri,** *n.* reinsdyr.

hreinferði, *n.* reinferd, reinleik. **hreinferðugr,** *a.* reinferdig, usulka.

hreingalkn, *n.* eig. „trollet for reinen" ɔ: ulven (jfr. *finngalkn*). Edda.

hreingetning, *f.* rein livnad, kynslegt fraahald. **hreinhjartaðr,** *a.* reinhjarta.

hreini, *m.* (i staden for *reini*) hest.

hreiniliga, *av.* reint, flekklaust (= *hreinliga*).

hreinkalfaskinn, *n. pl.* skinn av reinkalvar.

hrein-látr, *a.* reinsleg, reinferdig, sedug. **-leikr,** *m.* **1.** reinleik. **2.** kynslegt fraahald, reinlivnad. **-lífast,** *v.* (*að*) liva i reinlivnad. **-lífi,** *n.* rein livnad, cølibat. **-lífis-folk,** *n.* folk som liver i reinlivnad ell. cølibat, mest klosterfolk. **-lífiskona,** *f.* kvende som liver i reinlivnad ell. cølibat, mest nonna. **-lífismaðr,** *m.* mann som liver i cølibat ell. reinlivnad, munk ell. eremit. **-lífnaðr,** *m.* = *hreinlífi.* **-lífr,** *a.* som liver i reinlivnad, reinsedug, tugtig.

hreinliga, *av.* reint, reinsleg, usulka; *lifa hreinliga,* liva eit reint liv. **hreinligr,** *a.* rein (aa sjaa til), reinsleg. **hrein-lyndr,** *a.* som hev ein rein hug, hugrein. **-læti,** *n.* reinferd, sedugskap. **-mannligr,** *a.* mykje manneleg.

hreinn, *m.* rein.

hreinn, *a.* **1.** rein, usulka. **2.** rein, skir, ublanda. **3.** rein, rydig. **4.** rein, klaar, blank; klaar (um røysti). **hreinsa,** *v.* (*að*) reinsa, reinska, reinska burt ell. ut, tøma; i religiøs tydning: vigja. **hreinsa,** *f.* reinleik; *hreinsa hjartans.*

hreinsaðarvatn, *n.* = *hreinsanarvatn.*

hreinsan, *f.* reinsing, reinsking; reinsingi i daapen.

hreinsanar-eldr, *m.* skirselden. **-staðr,** *m.* reinskingstad, skirselden. **-vatn,** *n.* skirslevatn, daapsvatn.

hreins-fitjar, *f. pl.* (eig. skinnet millom klauverne paa reinen) reins-fetling. **-horn,** *n.* reinshorn.

hreinskan, *f.* = *hreinsan.*

hrein-staka, *f.* reinshud.

hreistr, *n. koll.,* **hreistrar,** *f. pl.* reist, risp, flus (paa fisk). **hreistr-kambr,** *m.* lag ell. rad av reist. **hreistrligr,** *a.* reistlagd, reistut.

hrekja, *v.* (*hrakti*) **1.** driva burt med skam og skade. **2.** fara ille med, skamfara; spilla, øydeleggja; *hrekjast,* møda seg med. **3.** skjella paa; *hrekja e-n* (ogso *hrekja e-n í orðum*).

hrekkr, *m.* (*pl. -ir*) meinraad, knip. **hrekkvísi,** *f.* meinvist huglag, fulskap, meinhug, meinvis aatferd. **hrekkvíss,** *a.* meinvis, ful, lynsk.

hrella, *v.* (*ld*) skjepla; plaaga. **hrelling,** *f.* skjepling; plaaging.

hremma, *v.* (*md*) **1.** gripa med ram ell. klo; jfr. nyn. *krema* (gripa) Set. **2.** kremma, klemba, plaaga. **hremsa,** *f.* **1.** ram, labb med klør. **2.** pil (poet.). **hremsa,** *v.* (*að*) slaa kloi i.

hreppa, *v.* (*pt*) faa tak i.

hreppa-dómr, *m.* domstol for ein *hreppr.* **-mál,** *n.* sak som skal fram i ein *hreppadómr*; *pl.* bolken i logboki (*Grágás*) um slike saker. **-mót,** *n.* skil, byte millom *hreppar.* **-skil,** *n.* greiding av saker i ein *hreppr.* **-tal,** *n.* manntal for *hreppr.*

hrepp-fundr, *m.* møte av bønderne i ein *hreppr.*

hreppr, *m.* **1.** tinglag paa minst 20 bønder, repp (minste landsinndeiling paa Island, serleg for fatigstellet). **2.** repp, bygdelag (i Norig). **hrepps-fundarboð,** *n.* innstemning til *hreppsfundr.* **-fundr,** *m.* = *hreppfundr.* **-maðr,** *m.* ein som bur i ein *hreppr.* **-nauðsynjar,** *f. pl.* det som trengst til repp-styringi.

hrepp-sókn, *f.* søksmaal i saker som vedkjem heile reppen. **-sóknarmaðr,** *m.* mann som er skyldig aa reisa søksmaal i saker som vedkjem reppen. **-stefna,** *f.* = *hreppfundr.* **-stjóri,** *m.* **-stjórnarmaðr,** *m.* reppstyrar, fyrestandar for ein *hreppr.* **-stjórn,** *f.* repp-styring. **-stjórnarþing,** *n.* ting til aa greida med repp-styringi. **hrepps-vist,** *f.* (rett til) upphelde i ein *hreppr.*

hrer, *n.* lik (= *hrør*).

hress, *a.* frisk, kry, som er i godlag. **hressa,** *v.* (*st*) **1.** krya, gjera frisk; *hressast,* kryast, friskna. **2.** setja i lag att, vøla um (ogso *hressa upp*). **3.** kveikja, uppmoda: *hress*

upp hjarta þitt. **hressleikr,** *m.* friskleik, førleik. **hressliga,** *a.* manneleg, heilhuga.

hret, *n.* storm.

hreyfa, *v.* (*fð*) røyva, røra; *hreyfast, v. r.* røyva seg.

hreyrum (*hrørum*); *réttr at h.* sjaa *heyrum.*

hreysar, *f. pl.* røysar, steinrøysar. **hreysi,** *n.* **1.** røys, steinrøys. **2.** hola, gren; *skríða í hreysi,* smetta i greni, smetta seg burt.

hreysi-kattr, -kǫttr, *m.* røysekatt, urdkatt.

hreysiligr, *a.* røysut, som ei steinrøys.

hreysta, *v.* (*st*) gjera sterk ell. modig; *hreysta sik,* manna seg upp. **hreysti,** *f.* mod, manndom. **hreysti-bragð,** *n.* manndomsverk. **hreystiliga,** *av.* modigt, manneleg. **hreysti-maðr,** *m.* modig, manndomsam mann. **-mann-ligr,** *a.* modig, manndomsam (*-liga, av.*). **-orð,** *n.* modigt, manndomsamt ord. **-raun,** *f.* røyning av mod, mannrøyne. **-verk,** *n.* manndomsverk.

hreyta, *v.* (*tt*) slengja ut, skvetta, strøya (*e-u*); nyn. *røyta* (Tel.); sjaa *hrjóta* II.

hreyti-speldi, *n.* snørekall, kisel (ei barnleika).

hríð, *f.* **1.** rid, uvêrsrid; yverf. aalaup, aagang (i strid). **2.** rid, flaga (av sott). **3.** rid, stund; *litla hríð,* ei liti rid; *í hríðinni,* i same stundi; i eitt; *þrysvar í hríðinni,* tri gonger i eit standande; *hríðum,* ridom til, stundom; *um hríð* for ei stund sidan; i ei rid, eit bil. **4.** bil, millomrom.

hríð-drepa, *a.* drepen av uvêr. **-fastr,** *a.* vêrfast. **-feldr,** *a.* stormfull, um skyer (poet.) **-mál,** *n.* uvêrstid, vetter (poet.). **hríðóttr,** *a.* full av uvêrs-byor, uvêrsleg. **hríðviðri,** *n.* uvêr.

hrífa, *v. st.* **1.** gripa etter, triva (*h. til e-s*), riva; *hrífa við* (um ankarkloi) faa tak (i botnen); deretter: *hrífr við,* det gjeng vel. **2.** riva, klora.

hrífa, *f.* riva (til aa raka med).

hriflingabjǫrg, *f.* knapp utkoma, snaud livberging.

hriflingr, *m.* eit slag sko.

hrífr, *a.* riv, raust, flus (sjaa *rífr*).

hrifs, *n.* **hrifsan,** *f.* etc. sjaa *rifs, rifsan* etc.

hríka, *v.* (*kt*) riksa, rikta, braka.

hriki, *m.* ein lang hekel, slaur.

hrím, *n.* **1.** rim, hela. **2.** sot (*rim,* Tel.).

hrím-aldi, *m.* oskeladd, kol-fut.

hrímandi Gísl. 213 for *hrynjandi?*

hrímaverk, *n.* fiendeverk.

hrím-drif, *f.* rimdriv, driv av rim. **-frosinn,** *a.* rimfrosen.

hrími, *m.* fiendskap, skade (= *kuldi*).

hrím-kaldr, *a.* rimkald, kald som rim.

hrímkalkr, *m.* eig. is-staup ɔ: glas-staup (av lat. calix crystallinus, Bugge). **hrím-steinn,** *m.* rimlagd, hela stein. **hrímþurs,** *m.* rimkald jøtun.

hrímugligr, hrímugr, *a.* sotut.

hrína, *v. st.* I. rina, skrika.

hrína, *v. st.* II. rina, bita paa, verka paa, ganga ut yver (*á e-n*), um ubøner odl.

hrinda, *v. st.* **1.** rinda, skuva, støyta (*e-u*); *hrinda fram skipi,* setja skip ut (i sjøen); *hrinda upp hurð,* brjota upp ei dør; *hrinda á braut,* driva burt; *er hann fékk ǫndinni frá sér hrundit,* daa han fekk pusten att; *hrinda harmi,* kasta sorgi (jfr. nyn. *rinda vaasa,* lettna, pusta ut); *hrindast,* refl. skuva til kvarandre; *hrinda frá sér,* støyta, jaga fraa seg. **2.** støyta i koll, d. e. gjera til inkjes; *hrinda máli,* gjera ei sak til inkjes.

hrindlan, *f.* skuving, støyting = *hrandlan.*

hringa, *v.* (*að*) ringa, setja ring paa.

hringa-brynja, *f.* ringbrynja.

hringar, *m. pl.* folk fraa *Hringaríki.*

hring-broti, *m.* „ringbrjotar“ (poet.) = konge, fyrste (som bryt gullringar til aa gjeva mennerne sine). **-drifi,** *m.* ring-gjevar (poet.) = konge, fyrste.

hringing, *f.* klokkeringjing. **hringingar-maðr,** *m.* ringjar, klokkar. **hringinga(r)tími,** *m.* ringjings-tid fyre helgi.

hringja, *v.* (*gd*) I. ringa, kringsetja. *hringja e-n at e-u,* leggja eitk. um eink.

hringja, *v.* (*gd*) II. ringja med klokka; *hringja náttsǫng, til náttsǫngs, til nóns, til helgar*; *hringja yfir,* ringja til endes.

hringja, *f.* **1.** spenne, sylgja. **2.** ringja, mjølkekolla.

hringju-brot, *n.* spenne-brot, sylgjebrot.

hring-kofl, *m.* ringbrynja (poet.). **-leikr,** *m.* ring-leik, ring-dans. **-læginn,** *a.* ringlagd. Edda. **-ofinn,** *a.* ring-voven, samansett av ringar (um brynja).

hringr, *m.* **1.** ring, krins; *í hring,* i ring, rundt; *með hringum,* rundt i kring. **2.** manngard (= *mannhringr*); *slá hring um e-n.* **3.** smidd ring. **4.** bug, bugt.

hring-serkr, *m.* **-skyrta,** *f.* ringbrynja (poet.). **-variðr,** *a.* klædd, sett med ringar. Edda.

hrinr, *m.* rining, skriking.

hrip, *n.* klŷvkorg, klŷvmeis. Jfr. nyn. *rìp, n.* ryggmeis, korg til aa bera paa ryggen. Nfj. Gbr.

hrips, *n.* **hripsing,** *f.* sjaa *rifs, rifsing.*

hripsgrind, *f.* grind paa klŷvmeis.

hripuðr, *m.* namn paa elden, Edda.

hrís, *n.* **1.** ris, kjørr. **2.** ris, kvister.

hrísa, *f.* frille-dotter, ali i løynd; jfr. *hrísungr.*

hrís-bítr, *m.* risbit, aarsgamall bukk (tilnamn). **-byrðr,** *f.* ris-byrd. **-fleki,** *m.* **-flekkr,** *m.* flake av greiner. **-hlass,** *n.* lass med risved.

hrísi, *m.* I. (som tilnamn) = *hrísungr.*

hrísi, *m.* II. = *hrís* (poet.).

hrís-kjarr, *n.* ris-kjørr, kjørr, krat.

hrísla, *f.* risla, buska.

hrísóttr, *m.* risvaksen, kjørrut.

hrís-rif, *n.* risriving, ris-sanking.

hrís-runnr, *m.* ris-runn, lite ris-holt.

hrista, *v.* (*st*) rista, skaka (*e-t*). **hristing,** *f.* risting, skaking.

hristir, *m.* ristar (poet.); *hringa hristir,* gjevmild mann.

hrísungr, *m.* frille-son, alen i løynd (med fribori kvinna), eig. „alen i riset, i skogen"; jfr. mn. *laufsveinn* hjaa Fritzner. **hrísungs-erfð,** *f.* arv som ein *hrísungr* tek etter far sin.

hrjá, *v.* (*áð*) driva, reka, jaga, elta, styra. **hrjá,** *f.* **hrján** (skrive *rján*) *f.* elting, plaaga, styr.

hrjóða, *v. st.* **1.** rydja, mest um aa lossa ut eit skip; ogso *hrjóða skip,* i tydningi: fella, drepa mannskapet; refl. *hrauzk ór skikkju,* tok av seg kappa. **2.** upers. *hrýðr e-u,* eitk. ryn ut, strøymer, fer fram, kjem burt; *rauð upp ór honum miklu vatni,* det rann ut or honom mykje vatn; jfr. nyn. *rjoda,* drysja.

hrjóðr, *m.* I. øydar (poet.).

hrjóðr, *m.* II. (den femte) himmelen (poet.).

hrjóðrleika, *f.* soli (poet.).

hrjónn, *a.* rubben, ujamn (poet.).

hrjósa, *v. st.* rysja, skjelva; *hrýss e-m hugr við,* ein rys, vert rædd ved; jfr. nyn. *rjosa.*

hrjóstr, *n.* mager grunn, skrinna. **hrjóstugr,** *a.* mager, skrinn.

hrjóta, *v. st.* I. rjota, grymja, snarka, gryla.

hrjóta, *v. st.* II. rjota, støkka, spretta; falla; *hrjóta í sundr,* spretta sunder; *sem dust hryti ór hreinbjalbanum,* som det gauv dust av —.

hrjúfr, *a.* **1.** rubben, ujamn. **2.** ruvut, skurvut.

hroða (skrive *roða*) *v.* (*að*); *h. saman,* kasta, velta saman; jfr. nyn. *roda,* Ross.

hroðaligr, *a.* **hroðavænligr,** *a.* likleg til aa valda strid, kivsam.

hroðgás, *f.* ròtfugl, ròtgaas. Anas bernicla.

hroði, *m.* **1.** krangl, ufred, kiv. **2.** rask, skrap.

hróðigr (og *hróðugr*) *a.* eig. full av ros, fræg, byrg.

hroðinn, *a.* **1.** perf. partic. av *hrjóða.* **2.** i staden for *roðinn,* Edda; sjaa *roðinn.*

hróð-mǫgr, *m.* fræg, namngjeten son (poet.). **hróðr,** *m.* ros, frægd; lovkvæde, ærekvæde (poet.). **hróðr-barmr,** *m.* frægt, namngjete tre. Edda. **-fúss,** *a.* fus etter ros og æra. Edda. **-kvæði,** *n.* lovkvæde, ærekvæde. Edd. M. **-sonr,** *m.* = *hróðmǫgr* (poet.).

hróf, *n.* **1.** skur til aa byggja skip i. **2.** baatskur.

hrófast, *v.* (*að*) skjeplast, koma i ugreida.

hrogn, *n.* rogn.

hrogn-kelsi, *n.* rognkjeksa, rognkall. Cyclopterus lumpus.

hroka, *v.* (*að*) roka, fylla til toppmaal. **hrokan,** *f.* toppmæling, yverfylling. **hroki,** *m.* roke, toppmaal.

hrokkin-hárr, **-hærðr,** *a.* krullhærd. **hrokkinn,** *a.* (eig. perf. partic. til *hrøkkva*) krulla, rukkut. **hrokkinskinna,** *f.* eig. rukkut skinn; kvende med rukkut skinn (utnamn). **hrokkna,** *v.* (*að*) skrukkast.

hrokr, *m.* **1.** = *hroki.* **2.** krek, stakar.

hrókr, *m.* I. rók (Namd.), toppskarv. Pelecanus ater? (= isl. *hraukr*).

hrókr, *m.* II. taarnet i skakkspel. **hróksmát,** *n.* skakkmatt (ved taarnet).

hrolla, *v.* (*ld*) rysja, skjelva (= *hrjósa*).

hrollr, *m.* rysja, grysjing, skjelving.

hróp, *n.* baktale; vanrop, uord (ill umtale).

hrópa, *v.* (*að*) **1.** tala ille um, baktala. **2.** ropa.

hróplauss, *a.* ikkje illgjeten, velgjeten. **hróplaust,** *av.* lastelaust. **hrópstunga,** *f.* baktalar.

hropti, *m.* liten fjord ell. vik?

hroptr, *m.* namn paa Odin (poet.).

hrópyrði, *n.* baktale, vanrop.

hrósa, *v.* (*að*) **1.** rosa, skrøyta, skreppa av (*e-u*). **2.** vera rosande. **hrósan,** *f.* rosing, skrepp. **hrósari,** *m.* skrøytar.

hross, *n.* **1.** øyk, hestkrøter. **2.** horsa, ryssa, merr. **hrossa-bein,** *n.* hestebein. **-fé,** *n.* hestkrøter. Ann. 343. **-fulga,** *f.* burtsetjing av hest paa fôr. **-fœtr,** *f. pl.* hesteføter. **-gaukr,** *m.* rossegauk, humregauk. Scolopax gallinago. **-geymsla,** *f.* hestegjætsla, hesterøkt. **-gjǫf,** *f.* gaava av hest, hest til gaava. **-hús,** *n.* stall, hestestall. **-hǫfn,** *f.* hestehamn, hamnegang for hestar. **-kipping,** *f.* strid um hestar. **-kjǫt,** *n.* hestekjøt. **-kyn,** *n.* hesteætt; *h. er at e-m,* ein er av hesteætt. **-maðr,** *m.* hestkar; hestsvein. **-rás,** *f.* det at hest renn etter mann. **-reið,** *f.* ulogleg riding paa annan manns hest. **-slátr,** *m.* hesteslagt, hestekjøt. **-stóð,** *f.* hesteflokk (flokk av merrar med ein stodhest). **-stuldr,** *m.* hestestuld, hestesteling. **-sveinn,** *m.* hestegjætar, hestsvein. **-taka,** *f.* hestetaking, hestestuld. **-þjófr,** *m.* hestetjuv. **-vǫndr,** *m.* hestepisk.

hross-bak, *n.* hestebak, hesterygg. **-búkr,** *m.* hestebuk. **-eigandi,** *m.* hesteigar. **-fellisvetr,** *m.* vetter med mykje daude paa hestar. **-fjǫldi,** *m.* mengd av hestar. **-fóðr,** *n.* hestefôr. **-gersimi,** *f.* framifraa, grepa hest. **-hali,** *m.* hesthale. **-hauss,** *m.* hestehaus, hesteskalle. **-hófr,** *m.* hestehov. **-hús,** *n.* stall, hestestall. **-hvalr,** *m.* eit slag kval. **-hǫfuð,** *n.* hestehovud. **-íss,** *m.* is som kann bera hest. **-klyf,** *f.* hesteklŷv. **-lifr,** *f.* hestelivr. **-nautn,** *f.* **-neyzla,** *f.* njoting, bruk av (annan manns) hest. **-reið,** *f.* ulogleg riding av (annan manns) hest. **-rófa,** *f.* hesterova. **-síða,** *f.* hestesida. **-spell,** *n.* skade som vert gjord (annan manns) hest. **-tagl,** *n.* hestetagl. **-verð,** *n.* hesteverde, verde av ein hest. **-æta,** *f.* ein som et hestekjøt.

hrosti, *m.* roste, meiska malt.

hrót, *n.* rot, tak (poet.); *hreggs hrót,* storm-taket, d. e. skyi.

hrotna, *v.* (*að*) spretta i sunder (sjaa *hrjóta* II).

hrottameiðr, *m.* „sverd-tre“ d. e. hermann. Edda.

hrotti, *m.* namn paa eit sverd (poet.); svivyrdsleg: lang slamp.

hruðning, *f.* rydjing (= *ruðning*).

hrúðr, *m.* rûr, skurv. **hrúðr-karl,** *m.* bergrur, eit slag skjel. Cirripedia sessilia.

hrufa, *f.* ruva, skurv, skorpa.

hrufla, *v.* (*að*) rubba, skrubba; jfr. *ruvla,* gjera ujamn, riva upp, Set. Tel.

hrúga, *f.* ruga, dunge. **hrúgald,** *n.* eitkvart som ruvar, skrøyver, synest stort.

hrukka, *f.* rukka.

hruma, *v.* (*að*) veikja, gjera veik; refl. *hrumast,* verta styrd (av elda). **hrumligr,** *a.* styrd, laak; *hrumlig ganga.* **hrumr** (og *hrummr*) *a.* romen, veik (helst i føterne), styrd, skrøpeleg, ufør (t. d. av elda); *hrumr af elli*; (*-liga, av.*).

Hrund, *f.* I. **1.** namn paa ei valkyrja. **2.** kvinna (poet.).

Hrund, *f.* II. Rundøy (paa Sunnmøre).

hrundning, *f.* skuving, støyting (sjaa *hrinda*).

hrunki, *m.* rugg, stor kar; jfr. nyn. *runk,* Ross.

hrunsær, *m.* brotsjø, skavl (poet.).

hrútlamb, *n.* vêrlamb.

hrútmánaðr, *m.* namn paa den 3dje vetter-maanaden (fraa midten av desember til midten av januar).

hrútr, *m.* **1.** ugjelka vêr, bekre, saudbukk. **2.** stjernemerket vêren.

hrúts-fall, *n.* slagta vêrskrott. **-gæra,** *f.* vêrskinn med ulli paa. **-horn,** *n.* vêrhorn. **-hǫfuð,** *n.* vêrhovud. **-hǫfuðshǫgg,** *n.* slag med eit vêrhovud. **-mark, -merki,** *n.* stjernemerket vêren. **-nef,** *n.* toppen, fremste luten av stjernemerket vêren.

hryða, *f.* sputt-kjerald.

hryðja, *v.* (*hruddi*) rydja; sjaa *ryðja*.

hrýfi, *f.* og *n.* skurv.

hrygð, *f.* **1.** sorgmod. **2.** eitk. som verkar sorgmod, sutmaal; jfr. nyn. *rygd*, rædsla. **hrygðar-bragð,** *n.* sorgfull bragd, sorgfull svip. **-búnaðr,** *m.* **-búningr,** *m.* syrgjebunad, syrgjeklædnad. **-dagr,** *m.* sorg-dag. **-efni,** *n.* det som verkar sorg, sutmaal. **-fullr,** *a.* sorgfull. **-grátr,** *m.* graat utav sorg (Vigf.). **-herbergi,** *n.* syrgjehus. **-klæðnaðr,** *n.* syrgjeklædnad. **-lindi,** *m.* syrgjebelte, eit belte til merke paa sorg. **-mál,** *n.* ei syrgjeleg sak. **-mark,** *n.* merke paa sorg. **hrygðarsamligr,** *a.* grøteleg, syrgjeleg. **hrygðar-svipr,** *m.* sorgfull svip, sorgfull bragd. **-sǫngr,** *m.* syrgjesong. **-yfirbragð,** *n.* = *hrygðarbragð*.

hrygðr, *f.* = *hrygð*.

hrygg-afl, *n.* ryggstyrke. **-bjúgr,** *a.* ryggbøygd, krokryggja. **-brotinn,** *a.* ryggbroten, krokut i ryggen.

hryggiligr, *a.* syrgjeleg (*-liga, av.*).

hryggja (og *hryggva*) *v.* (*gð*) **1.** gjera sorgall, grøta; jfr. nyn. *ryggja*, grysja, Sud-Vestl.; refl. *hryggjast*, verta sorgall. **2.** faa til aa sjaa sorgfull ut: *hryggva andlit*.

hrygg-knýttr, *a.* krylryggja.

hryggleikr, *m.* sorg, sorgmod. **hryggleikshús,** *n.* syrgjehus. **-klæði,** *n.* syrgjeklæde.

hryggligr, *a.* syrgjeleg.

hrygglund, *f.* rygglund, rygg-kjøt.

hryggr, *m.* (*gen. hryggjar*) **1.** rygg. **2.** rygg, bergrygg. **3.** rygg, ryggsida (paa brev odl.). **4.** brett (paa ty som vert ihoplagt).

hryggr, *a.* sorgall, sorgfull.

hryggspenna, *v.* (*nt*) spenna ell. taka um ryggen. **hryggsterkr,** *a.* ryggsterk.

hryggva, *v.* **hryggviligr,** *a.* = *hryggja*, *hryggiligr*.

hryggving, *f.* = *hrygð*.

hrýgja, *v.* (*gð*) rygja, dunga.

hrygna, *f.* rygna, rognfisk.

hrymast, *v. r.* (*md*) verta veik, veikna (jfr. *hruma*); *hrymdr*, veik av alder. **hrymjast,** *v. r.* = *hrymast*.

hrynhenda, *f.* eit slag versemaal (*dróttkvæðr háttr*, der kvar rad hev 8 stavingar). **hrynhendr,** *a.*; *hrynhendr háttr* = *hrynhenda*.

hrynja, *v.* (*hrundi*) **1.** rynja, falla ned. **2.** falla i (um dør). **3.** vella ut, velta fram (um vatn; um sjø som bryt paa eitk.). **4.** falla ned um føterne (um klæde ein tek paa seg). **hrynjandi,** *a.* (præs. partic. av *hrynja*) i *hrynjandi háttr* = *hrynhenda*.

hrynjandi, *f.* = *hrynhenda*.

hryssa, *f.* ryssa, merr.

hrytr, *m.* rjoting, snorking.

hræ, *n.* (*dat. sing. hrævi* og *hræi*; *gen. pl. hræva*) ræ, ræsla, daud skrott, lik; rak ell. brot (av ymse ting).

hræða, *v.* (*dd*) **1.** rædda (ræda), skræma; *hræðast*, *v. r.* ræddast (*e-t* ell. *við e-t*, *fyrir e-m*). **2.** ræddast, fæla for (*e-t*).

hræða, *f.* band som Fenrisulven var bunden med.

hræddr, *a.* (eig. perf. partic. av *hræða*) rædd, fælen. **hræddr,** *m.* rædsla. **hræðiligr,** *a.* skræmeleg, fælsleg; *þat er hræðiligt, at* — ein maa ottast for, at (*-liga, av.* ogso: rædd).

hræðing, *f.* rædsla, ræddhug. **hræðinn,** *a.* ræddsam, ræddvoren, fælen.

hræ-dreyrugr, *a.* sulka med blod av *hræ*. Edda. **-dýr,** *n.* **-dýri,** *n.* rædyr, klodyr.

hræfa, *v.* (*fð*) tola, lita med, finna seg i (*um e-t*).

hræfa- sjaa *hræva-*.

hræ-fugl, *n.* ræfugl, fugl som et ræ. **-gammr,** *m.* likfugl, ramn (poet.). **-gífr,** *n.* troll som et lik og rak, d. e. rædyr. Edda.

hræking, *f.* rækjing, sputting.

hrækja, *v.* (*kt*) rækja, sputta (jfr. *hráki*).

hræ-kló, *f.* klo paa ræfugl, ræ-klo.

hrækvikendi, *n.* ræ-dyr, klodyr.

hræla, *v.* (*að*) med *hræll* draga veft-traaden inn i varpet paa veven.

hræ-ljómi, *m.* **-ljós,** *n.* naaljos, feigdeljos.

hræll, *m.* kvass pinne, bruka i staden for skutel i dei gamle uppstadgogner; jfr. nyn. *ræl*, liten pinne, Set. Tel.

hræ-log, *n.* = *hræljómi*. **-lund,** *f.* lund, ryggkjøt av *hræ*. Edda.

Hræ-svelgr, *m.* namn paa ein jøtun, Edda; ørn (poet.).

hræva-daunn, *m.* **-þefr,** *m.* rætev, illtev av *hræ*, naalukt.

hræzla, *f.* rædsla, fæla. **hræzlu-flótti,** *m.* rædsle-flugt, rædd flugt. **-fullr,** *a.* full av

rædsla, forskræmd. **-gœði,** *n.* ræddhug. **-hǫgg,** *n.* hogg ell. slag som set rædsla i ein. **-tíð,** *f.* rædsle-tid. **-þokki,** *m.* merke paa rædsla, ræddhug. **-uggr,** *m.* otte, rædsle-ugg.

hrøðast, *v. r.* = *hrørast.*

hrøkkla, *v.* (*að*) rakla, rugga i veg.

hrøkkva, *v. st.* **1.** rukkast, krulla seg; skrokna. **2.** vika undan; gjeva seg; *h. við e-t,* draga seg undan fraa eitk., gjeva upp eitk. **3.** rekka, vera nok, Æf.

hrøkkva, *v.* (*kkt*) **1.** kreppa, slaa med eitk. (*e-u*) so det bøygjer seg; *hrøkkvast,* lykkja seg, bugta seg. **2.** reka, driva burt (*e-n*); *hrøkkvast,* draga seg undan.

hrøkkvíss, *a.* sløg, meinvis. Jfr. *hrekkvíss.*

hrør, *n.* ræ, lik (= *hræ*).

hrørast, *v. r.* (*rð*) og *hrørna, v.* (*að*) falla av, visna, fornast. **hrørligr,** *a.* skral.

hrørum, *dat. pl.* sjaa *hreyrum.*

hrœða, *f.* **hrœði,** *f.* røra, uro.

hrœðulauss, *a.* roleg, fredsam.

hrœpa, *v.* (*pt*) = *hrópa.*

hrœra, *v.* (*rð*) **1.** røra; *h. saman,* røra ihop; *hrœrast,* røra seg. **2.** flytja burt eitk.; *hrœrast,* flytja seg, fara. **3.** røra (hjarta odl.); *hrœra til reiði,* gjera vreid. **4.** føra fram (ei sak), hava fram (i talen); reisa, vekkja; *hrœrast, v. r.* koma upp; *ór þessum hlutum hrœrist heipt,* kjem det fiendskap. **5.** røra, koma burt i, koma ved, ogso *hrœra við e-t*; *eiga* (*hafa*) *e-t at hrœra,* hava noko aa gjera med eitk.

hrœrar, *m. pl.* røyr (dsk. lyske).

hrœriligr, *a.* rørleg, flytjande. **hrœring,** *f.* rørsla, uro; tildriv, hug til. **hrœrsla,** *f.* rørsla.

hrœsinn, *a.* skrøyten; jfr. nyn. *røsen,* sjaaleg, staut. **hrœsni,** *f.* skrepp, skrøyting, sjølvros. **hrœsniligr,** *a.* skrøytande, hòven. **hrœsnilǫstr,** *m.* skrøyting, skrepping. **hrœsnimark,** *n.* merke paa gjøling.

hrǫng, *f?* sterk ljod, larm. Jfr. *hrang.*

hrǫngl, *n.* staak, røra, styr; jfr. nyn. *rangl,* skrangl, Trønd.

hrǫnn, *f.* (*nom. pl. hrannir*) **1.** bylgja (poet.) **2.** haug; *drepa niðr hrǫnnum,* drepa i haugevis.

hú, *interj.* (spyrjande) haa?

húð, *f.* hud, skinn; *láta húðina,* verta hudflengd, verta hydd; *kaupa, leysa húð sína,* kaupa seg fri fraa hudflengjing, hyding. **húðafang,** *n.* det som trengst ell. gjeng med av huder. **húðar-lausn,** *f.* løysepengar fraa hyding. **húðar-þvengr,** *m.* skinnreim. **húða-þurkan,** *f.* hud-turking, skinn-turk. **húðfat,** *n.* skinn-sekk bruka paa ferder til aa føra eitk. med seg i og til aa sova i; ogso: seng. Jfr. nyn. *hudfatrom,* Nordl. **húðfats-félagi,** *m.* ein som hev *húðfat* i lag med ein annan, sengnøyte.

húð-keipr, *m.* skinnbaat, baat av skinn. **-lát,** *n.* hudflengjing (jfr. *láta húðina*). **-skór,** *m.* hudsko, sko av lode skinn. **-strjúka,** *v. st.* hudstrjuka, hudflengja, hyda til blods. **-stroka,** *f.* hudflengjing (jfr. Tel. *hudstroka,* dengsla). **-strýkja,** *v.* (*kt*) = *húðstrjúka.* **-þak,** *n.* tekkja av huder. **-þekja,** *v.* (*þakti*) tekkja, skyla med huder.

húfa, *f.* **1.** huva. **2.** kvelv, kvelving (yver kyrkje-skipet); himmel (baldakin) yver altaret.

húfr, *m.* skipssida, skipsbogen (jfr. nyn. *huv, m.* botnfjøler i baat).

húfu-viðr, *m.* trevirke til aa gjera *húfa* 2 av.

huga, *v.* (*að*) tenkja; tenkja ut; jfr. nyn. *huga,* tenkja (sjeldan); *huga e-m e-t,* etla ein eitk.; *huga at e-u,* aathuga, gjeva gaum paa, tenkja etter; *huga fyrir e-u,* syta fyre; *huga um e-t,* bry seg um; *e-m er mest hugat um e-t,* eitk. ligg ein mest paa hjarta, vardar ein mest.

hugaðlátr, *a.* venleg, godlaaten, hugalyndt (*-liga, av.*).

hugaðliga, *av.* = *hugaðlátliga.*

hugaðr, *a.* **1.** hugsterk, modig. **2.** m. av. huga; *hugaðr e-m litt,* illviljug imot; *hugaðr e-m vel,* velviljug, godhuga imot.

hugaðsamr, *a.* umhugsam, spak (*-liga, av.*).

huga-fullr, *a.* tankefull, sutfull. **-góðr,** *a.* godhjarta, hugsaar. **hugall,** *a.* hyggjen, tenksam (*hugalt, av.* med aathug). **hugan,** *f.* aathug, umsut; *hafa hugan fyrir e-u.*

hugar-angr, *n.* hjartesorg. **-bót,** *f.* hugning, trøyst. **-dómr,** *m.* eig. dom i hugen, meining, umdøming. **-ekki,** *m.* hugsott, sorg. **-far,** *n.* huglag, huglynde. **-fýst,** *f.*

hjartans lyst. **-góðr,** *a.* godhjarta. **-harmr,** *m.* hjartesorg, hugsott. **-herði,** *f.* hardlynde, hardleik i hugen. **-hrœring,** *f.* uro i hugen, hugrørsla. **-hvarf,** *n.* hugskifte, hugvending. **-hvíld,** *f.* hjartero, hugro. **-kostamaðr,** *m.* gaaverik mann. **-kostr,** *m.* aandelege gaavor, givnad. **-kraptr,** *m.* aandeleg kraft, hugstyrke. **-látliga,** *av.* tydsleg, venleg. **-ljós,** *n.* eig. ljoset aat sjæli ell. i hugen; ljos hug. **-lund,** *f.* huglynde, tenkjemaate. **-mót,** *n.* huglag. Bósa s. 49₅. **-ótti,** *m.* otte, hugverk. **-reikan,** *f.* hugraad, ustøda i hugen. **-ruglan,** *f.* **-ruplan,** *f.* (eig. skjepling i hugen) ørsla, raadløysa. **-skip,** *n.* „hug-skip", poet. for hjarta. **-sorg,** *f.* hjartesorg, hugsott. **-speki,** *f.* visdom. **-sturlan,** *f.* ørsla, vitløysa. **-styrkr,** *m.* hug-styrke, aandskraft. **-styrkt,** *f.* hug-styrkjing. **-umskipti,** *n.* hugskifte. **-válað,** *n.* hugkvida, hugverk. **-œði,** *f.* rasmod. **-œsingr,** *m.* øsing i hugen, egse.

hug-ást, *f.* hugvarm kjærleik. **-ástliga,** *av.* hjarteleg. **-blauðr,** *a.* hugveik, blaudhuga, modlaus. **-bleyðast,** *v.* (*dd*) missa modet, vanmodast. **-bleyði,** *f.* modløysa. **-blíðr,** *a.* blidhuga, blidvær. **-boð,** *n.* hugbod, fyresviv, tanke. **-boðinn,** *a.* (jfr. *býðst e-m í hug*) komen i tanke; *hafa e-t hugboðit,* hava eitk. i tanke. **-borð,** *n.* mod, djervskap; jfr. nyn. *hugburd,* framferd, tiltak. **-borg,** *f.* brjost (poet.). **-bót,** *f.* hugning. **-brigðr,** *a.* brigdeleg i hugen, lunefengen.

hugða, *f.* hug, tanke for (*til e-s*); *mæla af hugðu,* tala fraa hjarta; *leggja hugðu til e-s,* hava tanke for, hugleggja.

hugðar-erendi, *n.* = *hugðarmál.* **-maðr,** *m.* nær ven, hjarteven. **-mál,** *n.* hugmaal, sak som ein hev huglagt.

hug-deila, *v.* (*ld*) eig. deila hugen; taka burt modet. **-dirfa,** *v.* (*fð*) eggja, moda upp. **-dirfð,** *f.* mod, djervskap. **-djarfr,** *a.* modig, djerv.

hugðumaðr, *m.* nær ven. **hug-dyggr,** *a.* hugsterk, heilhuga. **-fastliga,** *av.* hugfast, trutt. **-fastr,** *a.* hugfast, stød; hugfest; *hugfǫst ást*; *honom var hugfast at fá steininn,* han var fullt raadd paa. **-fátt,** *a. n. e-m verðr hugfátt,* ein misser modet. **-feldr,** **-fellr,** *a.* hugsam, hugall. **-festa,** *v.* (*st*) **1.** hugfesta, festa i minnet. **2.** raada seg til eitk., setja seg fast fyre aa —. **-fullr,** *a.* modig, heilhuga.

hugga, *v.* (*að*) hugga, trøysta (*e-n*); lindra, letta (kaari aat eink.); *huggast, v. r.* huggast, lata seg trøysta ell. roa. **huggan,** *f.* hugge, lindring, trøyst.

hugganar-bréf, *n.* trøystebrev. **-lauss,** *a.* hugge-laus, hjelpelaus. **-leysi,** *f.* huggeløysa, hjelpeløysa. **-orð,** *n.* trøyste-ord. **-ráð,** *n.* trøyste-raad. **-rœða,** *f.* trøyste-tale. **-sýn,** *f.* trøystelegt syn (Vigf.). **-ván,** *f.* von til trøyst.

huggandi, *m.* (præs. partic. av *hugga*), **huggari,** *m.* huggar, trøystar, hjelpar.

hug-góðr, *a.* godhjarta, godlyndt; hugheil. **-gæfr,** *a.* uppkveikt, fegen. **-gœði,** *n.* godhug, godvilje. **-gœðisfullr,** *a* godhuga, velviljug. **-hress,** *a.* eig. hugfrisk; hugheil. **-hreysti,** *f.* hugstyrke, otteløysa. **-hvarf,** *n.* **-hverfi,** *n.* hugskifte; *telja e-m hughvarf,* hugvenda ein, faa ein paa andre tankar. **-hœgr,** *a.* lett i hugen, lettliva; *e-m er hughœgt,* ein er lett i hugen, lett um hjarta.

hugi, *m.* hug, tanke; jfr. nyn. *huge* = hug (Ross); *illr hugi,* illvilje, fiendskap; jfr. nyn. *illhuge* (Aasen); *hafa e-t í huga,* hava i tanke; *leiða e-t huga, hugum,* gjeva gaum paa, tenkja paa.

hug-kvæmi, *f.* aathug, ettertanke, gaum. **-kvæmligr,** *a.* som kann koma ein i hugen, hugsam. **-kvæmr,** *a.* **1.** som ein kjem i hug, hugsande, minneleg. **2.** hugsen, tenksam, gaaig (*-liga, av.* umtenkt, tenksamt). **-kœmiligr,** *a.* som kann koma ein i hugen, hugsam. **-kœmligr,** *a.* umtenkt, tenksam. **-kœmr,** *a.* **1.** = *hugkvæmr* 1. Fm. VI 263₃. **2.** = *hugkvæmr* 2. **-lauss,** *a.* huglaus, modlaus. **-leggja,** *v.* (*lagði*) hugleggja, bry seg um. **-leiða,** *v.* (*dd*) **1.** ansa etter, gjeva gaum paa (*e-t* og *um e-t*). **2.** tenkja paa, tenkja etter (*e-t, at e-u*); *h. með sér,* tenkja med seg sjølv. **3.** tenkja seg. **-leiðing,** *f.* **1.** tenkning. **2.** ettertanke. **3.** tanke; fyresyning; *ráða hugleiðing sinni um e-t,* hava sin eigen tanke um.

hugleikinn, *a.* som leikar i hugen; *mér er eigi hugleikit konur at eiga,* det hev ikkje skote meg i hugen aa, eg hev ikkje tenkt aa —; *seið hon hugleikinn* (akk. sing. m.

bruka som av.) ho seida med hug. **-léttir,** *m.* lette i hugen, uppkveikjing, hugge. **-léttr,** *a.* lett i hugen. **-leysa,** *f.* (og *-leysi, f.* og *n.*) hugløysa, modløysa. **-leysast,** *v. st.* verta huglaus, vanmodast. **-lítill,** *a.* vanmoda, modlaus. **-ljúfi,** *m.* kjær ven. **-maðr,** *m.* modig mann. **-mannliga,** *av.* modigt.

hugna, *v.* (*að*) huga, vera ein tillags (*e-m*); ogso *hugnast,* upers.; *mér hugnar illa við e-n,* eg likar han ikkje. Jfr. nyn. *hugna* (hava hug til).

hug-næmt, *a. n.*; *er e-m hugnæmt,* ein kjem i hug. **-prúðr,** *a.* gjævlyndt, hugstor. **-prýði,** *f.* gjævlynde; mod.

hugr, *m.* (*-ar*; *-ir*) **1.** hug, sjæl, tanke, lyst; *í hug eða verki,* i tanke eller gjerning; *býðr mér e-t í hug,* det kjem meg i hugen (ogso: *hugr býðr mér e-t um*); *fella hug sinn til e-s,* hugleggja eitk.; *gera sér e-t í hug,* gjera seg ein tanke um eitk.; *koma, vera e-m í hug,* koma, vera i hugen ell. tanken aat ein; *koma hug sínum á e-t,* koma i hug eitk.; *leggja hug á e-t,* gjeva gaum paa, leggja vinn paa, hugleggja; *leiða e-t hugum,* sjaa *leiða*; *e-m leikr hugr á e-u,* ein byrjar tenkja paa, fær hug paa (jfr. nyn. *han leikar hug paa eitk.* Tel.); *mæla um hug sér,* segja det ein ikkje meiner; *orka tveggja huga um e-t,* tenkja ulikt um eitk.; *orkast hugar á e-t,* etla seg til eitk.; *renna hug til e-s,* venda sin hug til eitk.; *snúa hug sínum eptir* (*at, frá*) *e-u,* venda sin hug til ell. fraa eitk.; *e-m er hugr á e-u,* ein hev hug paa. **2.** hug, mod; *herða huginn,* taka mod; *treysta hug sínum,* lita paa modet. **3.** hug, fyreferd (eig. sjæli).

hug-rakkr, *a.* hugsterk, modig. **-raun,** *f.* det aa røyna ell. prøva hugen aat eink.; prov paa mod. **-rekki,** *f.* hugstyrke, mod. **-renna,** *v.* (*nd*) tenkja paa. **-renning,** *f.* hugskot, tanke. **-reynandi,** *m.* „hug-røynar" d. e. ven (poet.).

hugró, *f.* I. ro i hugen, hugro, hjartefred.

hugró, *f.* II. hjalt (parerplata) paa sverd (for *hǫgg-ró?*).

hug-rúnar, *f. pl.* runer som gjer ein klokare, visdomsruner. Edda.

hugsa, *v.* (*að*) **1.** hugsa, gaa. **2.** tenkja. **3.** tenkja etter eitk. **4.** tenkja paa (aa gjera eitk.), hugsa, at —. **5.** tenkja aa gjeva, etla (*e-m e-t*). Med præp. *af*: *hugsa af e-u,* tenkja paa eitk. *eptir*: *hugsa eptir,* tenkja etter. *fyrir*: *hugsa fyrir* (*sér*), tenkja med seg sjølv, umraada seg um eitk. *til*: *hugsa til e-s,* venda tanken sin til. *um*: *hugsa um e-t,* tenkja paa. Refl. *e-m hugsast svá til at,* ein kjem til aa tenkja paa at.

hugsan, *f.* hugs, tenkjing; tanke; *bera hugsan fyrir e-u,* tenkja etter eitk. **hugsanar-auga,** *n.* auga til tanken ell. sjæli. **-gráði,** *m.* tanke-stig; *leyfði sínu hjarta svá háfan hugsanar-gráða,* let hjarta sitt tenkja so høgt. **-mýkt,** *f.* audmykt i tanke, audmjuk tenkjemaate. **-stund,** *f.* **-tími,** *m.* tid til aa umraada seg, umraad.

hugsi, *a.* fortenkt, tankefull; *hugsi um e-t,* uppteken med aa tenkja paa.

hug-sjúkr, *a.* hugsjuk, sorgfull. **-skot,** *n.* hugskot, tanke; hug. **-skotsauga,** *n.* = *hugsanarauga.* **-skotshæð,** *f.* tinden ell. toppen av tanken. **-skotsjǫrð,** *f.* (eig. tanke-jordi) hjarte-jordi. **-sótt,** *f.* hugsott, sut. **-spakligr,** *a.* klyftig, fyretenkt. **-spekt,** *f.* klokskap, fyretanke. **-spæi,** *f.* spaadom (Vigf.). **-steinn,** *m.* „hug-stein", poet. for hjarta. **-sterkr,** *a.* hugsterk, modig. **-stiginn,** *a.* hugheil, fri-huga. **-stolinn,** *a.* vitlaus, som er fraa vitet (jfr. nyn. *hugstolen,* modfallen). **-stórr,** *a.* hugstor, gjævlyndt; modig. **-strangr,** *a.* streng, hard (poet.). **-styrki,** *f.* **-styrkr,** *f.* hugstyrke, mod, djervskap. **-stœðr,** *a.* **1.** som stødt er i hugen aat eink., minnesam. **2.** ulidande, motburdsam; *e-m er hugstætt til e-s,* ein mislikar eink. **-sutt,** *f.* = *hugsótt.* Str. 42₃₅. **-svinnr,** *a.* klok (poet.). **-sýki,** *f.* hugsykja, sorg. **-sýkja,** *v.* (*kt*) gjera hugsjuk ell. sorgfull. **-tregi,** *m.* hjartesorg. **-trúr,** *a.* truen, trufast. **-þekkliga,** *av.* med hugnad, godvilje. **-þekkr,** *a.* tekk, tekkjeleg, umtykt. **-þokkaðr,** *a.* med av. *vel þokkaðr* (*e-m*), vel huga mot ein. **-þokki,** *m.* hug, tanke, tokk. **-þungr,** *a.* hugtung, tunglyndt.

hugum-sterkr, -stórr, -strangr odl. (poet.) = *hugsterkr* osfr.

hug-veikr, *a.* veik, veikhuga. **-vit,** *n.* vit; hug, tanke, huglynde. **-vitr,** *a.* klyftig, vitug. **-væri,** *f.* = *hógværi.* **-værr,** *a.* = *hógværr.*

húka, *v.* (*kt*) huka, sitja paa huk.

hulda, *f.* eitk. som dekkjer ell. skyler (t. d. duk, klæde, ysma i lufti), skjol, dekkje, yverlegg. **huldar-hǫttr**, *m.* hulderhatt, hatt som gjer usynleg. **-saga**, *f.* soga um ei trollkona; jfr. nyn. *hulder*. **huldu-maðr**, *m.* haugtuss.

hulfr, *m.* beinved. Aquifolium.

huliðr, *a.* (perf. part. av *hylja*) huld, duld. **huliðshjalmr** (og *hulins-*) *m.* hjelm ell. anna som gjer usynleg, dverghatt (jfr. *huldarhǫttr*).

hulkvir, *m.* (= *hǫlkvir*) hest (poet.).

hulning, *f.* **1.** hyljing, dyljing, skyling. **2.** eitk. som skyler, skjol, dekkje. **hulningr**, *m.* skjol, dekkje.

húm, *n.* **1.** halvmyrker (baade um skuming og lysing); jfr. nyn. *hùm*, myrk luft. **2.** (poet.) hav; *svalt húm*, kald sjø. **húma**, *v.* (*að*) hyma, skyma, skumast.

humar-kló, *f.* hummarklo. **humarr**, *m.* hummar.

humli, *m.* (og *humla*, *f.*) humle. Humulus.

humótt, *f.* = *hámót*.

húmr, *a.* skum, halvmyrk.

hun, *pron.* sjaa *hon*.

húna-herr, *m.* hune-her. **-kappi**, *m.* hunekjempa. **-land**, *n.* Hunelandet, landet aat Hunarne.

hunang, *n.* honning (huning). **hunangbakaðr**, *a.* baka med (tilsett) honning. **-fljótandi**, *a.* som flyt med honning. **hunanglígr**, *a.* honningsøt (*-liga*, *av.*). **hunangsbytta**, *f.* bytta med honning. **-dǫgg**, *f.* **-fall**, *n.* honning-dogg. **-fljótandi**, *a.* = *hunangfljótandi*. **-flygi**, *n.* *koll.* bior. **-ilmr**, *m.* honningsøt ange. **-lifr**, *f.* det tjukke i honningen (jfr. blodlivr). **-lækr**, *m.* bekk av honning. **-seimr**, *m.* vaks-skiva med honning. **hunang-sœtr**, *a.* honningsøt.

húnar, *m. pl.* (og *húnir*, *hýnir*) folket i Huneland.

húnavatnsþing, *n.* tinglag i nordfjordungen paa Island.

hún-bogi, *m.* eit slag boge.

hún-bora, *f.* honbora, hol i master-toppen, som dragreipet gjeng igjenom.

hund- i sms. ovleg, svært mykje; jfr. nyn. *hund-* i sms. med same tydning, t. d. hundgamall, hundrik ofl.

hunda-gauð, *f.* Str. 172₂₂ og **-gey**, *f.* hundegaud, gøying. **-gnǫll**, *f.* hundegnell. **-hljóð**, *n. pl.* hunde-høyrsla; *komast burt ór hundahljóðum*, koma so langt undan, at hundarne ikkje høyrer ein. Ark. X. 395. **-skǫll**, *f.* hundegaul. **-sveinn**, *m.* hundegjætar. **-þrǫng**, *f.* trengsl av hundar. **-veiðr**, *f.* veiding med hund.

hund-djarfr, *a.* ovleg djerv. **hund-forn**, *a.* hundgamall, eldegamall. **hund-gá**, *f.* hundegøying; jfr. nyn. *hundegaatt*, Snm. **hund-heiðinn**, *a.* aalheiden, ravheidnesk (= *heiðinn sem hundr*).

hundingjar, *m. pl.* eit slag fabelmenneskje.

hundligr, *a.* hundsleg, lik med ein hund; djevelsk.

hund-margr, *a.* mangfaldig.

hundr, *m.* hund; som hæd-ord: *heiðinn hundr* = *heiðinn sem hundr* (jfr. *heidinghund*, Bugges folkev. s. 68); *hefir þú svikit mik, hundrinn þinn*, du hev svike meg, din hund! Ogso um djevel.

hundrað, *n.* hundrad. **1.** 120, *12 tigir* = *h. tolfrœtt*; *h. vaðmáls*, *vaðmála* ell. berre *hundrað* = 120 alner vadmaal; *h. silfrs* = *hundrað peninga silfrs*. **2.** hundrad (100) = *hundrað tírœtt*.

hundrað-falda, *v.* (*að*) hundradfalda, mangfalda med hundrad. **-faldligr**, **-faldr**, *a.* hundradfaldig (*-liga*, *av.*).

hundraðs-hǫfdingi, *m.* hovding for 100 mann. **-lið**, *m.* herflokk paa 100 mann.

hún-dreginn, *a.* dregen til topps (um segl).

hunds-bit, *n.* hundebit. **-gerð**, *f.* gjerning som høver aat hund eller djevel.

hundsligr, *a.* = *hundligr*.

hund-soð, *n.* hundesod, sod paa hundekjøt. **hund-térr**, *m.* hunde-gjætar. **-tík**, *f.* tik, bikkja. **-villr**, *a.* reint ættvill. **-víss**, *a.* sers klok; jfr. nyn. *hundklok*, Nordl.

hungr, *m.* og *n.* (gen. *-rs*; akk. ogso *hung*) hunger, svolt. **hungra**, *v.* (*að*) hungra svelta; upers. *e-n hungrar til e-s*, ein hungrar etter eitk. **hungraðr**, *a.* hungrig, svolten. **hungran**, *f.* svolt. **hungrandi**, *partic.* hungrig, svolten.

húni, *m.* kongen i *hnottafl* (poet.).

húnir, *m. pl.* = *húnar*.

húnkastali, *m.* eit slag taarn i mastertoppen med rom aat hermenn, topp-kastell.

Hún-land, *n.* = *Húnaland.* **-lenzkr,** *a.* som eig heima i Huneland, hunlandsk. **-megir,** *m. pl.* = *húnar* (jfr. *mǫgr*). **-mǫrk,** *f.* Hunelandet. Edda.

húnn, *m.* I. hun, bjørnunge; ogso unge, barn, liksom i nyn. *hyn*, Snm.

húnn, *m.* II. **1.** terning, firkant. **2.** mastertoppen der honbora er, sjaa *húnspænir.*

hunska, *f.* væta, Harp.

húnskr, *a.* = *húnlenzkr.*

hunsl, *n.* = *húsl.* **hunsla,** *v.* = *húsla.*

húnspænir, *m. pl.* laskar ell. treklampar, nagla kring mastertoppen til aa styrkja han, der seglraai vert fest (heiter i Nordl. no *bjørnar.* Fritzner).

hurð, *f.* (*dat. hurð* og *hurðu*) hurd, dør.

hurðanaust, *f.* naust av ris-flakar. Edda.

hurðar-ásar, *m. pl.* dei tvo tveraasarne eller bitarne millom langveggjerne næmast attmed døri; det var paa lag 1 fot imillom deim. Dei bruka gøyma matvaror uppaa deim (jfr. nyn. *rot*). **-bak,** *n.* baksida av døri; *at hurðarbaki,* attanum døri. **-bora,** *f.* lite hol i ei hurd. **-flaki,** *m.* flake til hurd. **-hringr,** *m.* dør-ring. **-hæll,** *m.* beit-skia. **-jarn,** *n.* hurdejarn, dørjarn. **-klofi,** *m.* = *klofi.* **-loka,** *f.* loka, skota for dør. **-oki,** *m.* oke, tvertre (til aa halda ihop dørskiva).

hurðásar, *m. pl.* = *hurðarásar.*

hurr, *m.* hurr, murring, mulling, prat.

hurra, *v.* (*að*) hurra, surra, hysja. **hurran,** *f.* hurr, murring.

hús, *n.* **1.** hus; *annat hús* = *kamarr*; *ganga meðal húsa,* ganga husemillom, ganga og beda seg; *taka hús á e-m* koma braatt paa ein, so han ikkje kjem seg ut. **2.** kloster. **3.** rett til aa vera lagsmann i eit gilde. **4.** borg, kastell. **5.** hus, ætt. **6.** hus, hyltra.

húsa, *v.* (*að*) **1.** husa upp, byggja med hus. **2.** hysa, gjeva husrom (= *hýsa*).

húsa-bruni, *m.* hus-brune, skadeverme paa hus. **-búnaðr,** *m.* husbunad. **-býr, -bœr,** *m.* **1.** gard med hus. Njaala 130$_{19}$ ofl. **2.** husi paa ein gard. **-gras,** *n.* gras paa hustaket. **-hagi,** *m.* heimehage. **-kostr,** *m.* husrom. **-kot,** *n.* hus-kot, hytta. **-kynni,** *n.* husrom. **-lauss,** *a.* huslaus, ubygd. **-leiga,** *f.* husleiga. **-leysi,** *n.* husløysa. **-mót,** *n.* stad der tvo hus møtest, husmot.

húsan, *f.* husing, husbyggjing, ogso: husbot.

húsa-skildagi, *m.* avgjerd (i leigekontrakt) um upphusing ell. husbot. **-skipan,** *f.* skiping av husi paa ein stad, huseskipnad. **-skipti,** *n.* utskifting av hus (saman med utskifting av jord). **-skygni,** *n.* skjol, skur. **-smíð,** *f.* **-smíði,** *n.* husbyggjing. **-smiðr,** *m.* husbyggjar. **-snotra,** *f.* fløy ell. dilik pryd-nad (paa husgavl ell. skip). **-snotrutré,** *n.* tre til aa gjera *húsasnotra* av. **-starf,** *n.* starv med husbyggjing. **-topt, -tupt,** *f.* hustuft. **-þak,** *n.* hus-tekkjing. **-umbœtr,** *f. pl.* hus-vøling, aabud, husbot. **-upphald,** *n.* uppehald av hus. **-verð,** *n.* = *húsverð.* **-viðr,** *m.* hustimber; jfr. *husveda,* Rog. **-vist,** *f.* husvist, husvære.

hús-bak, *n.* baksida av huset. **-beða,** *f.* hustuft (jfr. nyn. *bed, beda,* underlag). **-bóndi** (*-bóandi, -búandi*) *m.* husbonde, husfår, egtemann; huseigar i kaupstad. **-bóndliga,** *av.* husbondsleg. **-bót,** *f.* husbot, bøting paa husi. **-brenna,** *f.* = *húsbruni.* **-brot,** *n.* **1.** husbrot, skadeverk som vert gjort paa hus. **2.** brot av hus. **-bruni,** *m.* husbrune, skadeverme paa hus. **-búandi,** *m.* = *húsbóndi.* **-búnaðr, -búningr,** *m.* husbunad, innbu; vegg-tjeld. **-dróttinn,** *m.* husherre, husbonde. **-dyrr,** *f. pl.* hus-dør. **-eiga,** *f.* hus-eiga. **-eigandi,** *m.* huseigar. **-endi,** *m.* hus-ende, gavl. **-fastr,** *a.* busitjande (i kaupstad), husfast. **-freyja,** (*-preyja, -frú, -trú*) *f.* kona i huset, husmor; matmor; egtekona. **-gafl,** *m.* husgavl. **-ganga,** *f.* innstig, vitjing i hus. **-gangr,** *m.* tigging husemillom; jfr. *husgang* hjaa Ross. **-gangskona,** *f.* tiggarkjerring. **-gangsmaðr,** *m.* tiggar. **-gerð,** *f.* husbyggjing; aabud ell. plikt til aa setja upp hus eller halda hus ved lag. **-gerðarmaðr,** *m.* husbyggjar, hustimbrar. **-gumi,** *m.* husbonde. **-gǫngull,** *a.* som gjeng kringum paa vitjing. **-herra,** *m.* husherre, husbonde.

húsi, *m.* huse, haus, hovud paa ambod. Þorskf. kap. 14; jfr. *skærahúsi, m.* og nyn. *lyklahuse* (Ross).

hús-karl, *m.* **1.** huskarl, (friboren) tenar, dreng. **2.** leiglending? Flat. II 288$_{11}$.

-karlalið, *n.* **-karlasveit,** *f.* flokk av huskarlar. **-karlserfð,** *f.* erverett aat huseigaren etter ervinglaus mann, som hev butt hjaa honom. **-karlsgjǫld,** *n. pl.* tilleggsbot til kongen for draap paa ein av huskarlarne hans. **-kona,** *f.* **1.** husmôr, kona i huset (= *húsfreyja*). **2.** kvende som bur i huset hjaa ein. **-kytja,** *f.* huskot, hytta.

húsl (og *hunsl*) *n.* Kristi likam i nattverds-sakramentet. **húsla** (og *hunsla*) *v.* (*að*) gjeva nattverds-sakramentet aat eink. (*e-n*), beretta. **húslan,** *f.* det aa gjeva nattverds-sakramentet, beretting.

hús-leysi, *n.* husløysa, skort paa hus.

húsl-taka, -tekja, *f.* njoting av nattverds-sakramentet, altargang.

hús-maðr, *m.* **1.** ein som bur i hus hjaa ein mann. **2.** husleigar i kaupstad (motsett *húsbóndi*). **-mœnir,** *m.* hus-møne. **-preyja,** *f.* = *húsfreyja*. **-prúðr,** *a.* som held eit gjævt og stort hus. **-rúm,** *n.* husrom.

hussum, *interj.* ussa, uff! Klm. 532₁₉.

hússýslumaðr, *m.* husstjornar, husstyrar.

hústrú, *f.* husmor, (egte)kona (= *húsfrú*).

hús-þekja, *f.* hustekkja, hustak. **-þing,** *n.* ting som ein hovding held med sine huskarlar eller sitt herfylgje, husting. **-þjófr,** *m.* hustjuv, innbrotsmann (poet.). **-þrǫng,** *f.* trongt husrom. **hús-veggr,** *m.* husvegg. **-verð,** *n.* husverde, det som huset er verdt; yverf. betaling for *hús* 3. **-vǫrðr,** *m.* vakthund, gardshund.

hutututu, *interj.* hutetu!

hvaðan, *av.* **1.** *spyrjande*: kvadan, kvar ifraa. **2.** *ub.* kvar det so er ifraa; fraa kva kant det so er; *hvaðan æfa,* fraa allestader. Med rel. part. *hvaðan sem,* kvar so ifraa; *hvaðan sem renn,* kvar det so renn ifraa. **3.** kvar, paa kva sida; *hvaðan æfa,* kvar det so er, paa alle kantar. **4.** *hvaðan af* (med og utan rel. *er*): og avdi, og difor.

hvaðarr, *pron.* = *hvárr.* **hvaðarrtveggi** = *hvár(r)tveggja.*

hvalakyn, *n.* kval-slag.

hvalf, *n.* **1.** kvelv, kvelving, kvelv-tak. **2.** innsida av skjolden.

hvalfa, *v.* (*fð*) kvelva (= *holfa*).

hval-festing, *f.* landfesting av rekande kval. **-fjós,** *f.* stykke av ein kval. **-flutning,** *f.* flutning, førsla av funnen kval. **-flystri,** *n.* = *hvalfjós* (jfr. nyn. *flysja, flustr*). **-fundr,** *m.* kvalfund, fund av daud kval. **-fǫng,** *n. pl.* tilfang ell. forraad paa kvalkjøt. **-grǫf,** *f.* grov til aa gøyma kvalkjøt i. **-gǫgn,** *n. pl.* det lunnende ved ein gard, at det er godt um *hvalrekstr* der. **-jarn,** *n.* skutel, harpun til kvalveiding. **-kalfr,** *m.* kvalunge. **-kaup,** *n.* handel med ell. kaup av kvalkjøt. **-koma,** (og *-kváma*) *f.* innreking av kval.

hváll, *m.* hol, liten haug.

hval-mál, *n.* rettssak um kval.

hvalr, *m.* (*nom. pl. -ir* og *-ar*, *akk. pl. -i* og *-a*) kval; kvalkjøt. **hval-reiðarár,** *n.* godt kvalaar, aar daa det rek inn mykje med kval. **-reki,** *m.* innreken kval. **-rekstr,** *m.* innreking, inndriving av kval. **-rétti,** *n.* log og rett um kval. **-réttr,** *m.* = *hvalrekstr.* **-rif,** *n.* riv, sidebein paa kval. **-saga,** *f.* tidend um at kval er innreken (sjaa *fiskisaga*).

hvals-auki, *m.* spermacet. **-fundr,** *m.* = *hvalfundr.* **-hauss,** *m.* kvalhaus, kvalskalle.

hval-skipti, *n.* skifting av kval. **-skurðr,** *m.* uppskjering av kval. **-skyti,** *m.* kvalskjotar.

hvals-verð, *n.* kvals verde.

hval-taka, *f.* kval-taking (det aa taka innreken kval). **-tíund,** *f.* tiend av kvalveiding. **-vágr,** *m.* kvalvaag, vaag der kval vert fanga. **-ván,** *f.* kval-von.

hvammr, *m.* kvam, liten dal.

hvann-garðr (og *hvannagarðr*) *m.* kvannhage, hage der kvannrot vert dyrka. **-kalfr** (og *hvannar-* Edd. M.) *m.* kvannkalv, ung kvannjol. **-jólatrumba,** *f.* røyr gjord av kvannjol. **-jóli,** *m.* kvannjol. Angelica archangelica.

hváptr, *m.* kjake; *pl.* kjeft, munn.

hvar, *av.* **1.** *spyrj.* kvar, ogso: kvart. I seinare tid ogso rel. = *þar er*, der, der som. Med præp. etter: *hvar til,* kva — til; *hvar fyrir,* og difor. **2.** *ub.* kvarstad, allstad, i kvart fall; *hér ok hvar,* her og allstad, her og der. Med rel. partikel etter: *hvar er, hvar sem,* kvar helst som, naar helst som. Merk: *hvar fjarri,* langt burte (eig. kvar helst burte); *víðara hvar,* mykje vidare; ogso med andre ord i høgregrad:

hvar ágætri, langt frægare. Jfr. *hvarleiðr, hvarmikill* odl.

hvar-brigðr, *a.* mykje brigdeleg, skiftande (poet.). **-dyggr,** *a.* mykje truen.

hvarenar, *av. spyrj.* naar = *hvénar, hvé nær.*

hvarf, *n.* **1.** kverving, burtkverving; *renna e-m hvarf,* renna undan for eink. **2.** skyle, gøymestad; jfr. nyn. *kvorva,* Snm. **3.** kverving, innringing (av bjørn).

hvarfa, *v.* (*að*) sviva, svinga; flakka; ganga for seg; *þat er hvarfar vár í millum,* det som er oss imillom. **hvarfan,** *f.* rørsla, svinging; *hugr var í hvarfan,* var uviss. **hvarfla,** *v.* (*að*) sviva att og fram, flakka um, rusla, rakla, fumla; *hvarflar hugr e-m,* ein er uviss.

hvarflauss, *a.* ubrigdeleg, stød.

hvarfsemi, *f.* tilhygge.

hvar-fúss, *a.* mislyndt, vinglehuga. **-gegn,** *a.* allstødt beinsam (poet.).

hvarges = *hvargi es* (*er*).

hvargi, *av.* kvar stad; med rel. part.: *hvargi er, hvargi sem,* kvar stad som, kvar helst (som).

hvárgi, hvárgin, *pron. ub.* (*gen. hvárskis; dat. m. hvárungi* ell. *hvárgum; akk. m. hvárngi* ell. *hvárgan; nom. pl. m. hvárgir; nom.-akk. n. sing. hvár(t)ki; dat. hvárugi* ell. *hvárgu*). **1.** korgje, kvar (av tvo); med rel. part. *hvárgi er,* kvar den (av tvo) som. **2.** ikkje korgje, ingen (av tvo).

hvárginligr, *a.* som ikkje høyrer til noko (av dei tvo); *hvárginligt kyn,* inkjekyn.

hvargóðr, *a.* allstødt god.

hvar-grimmligr, *a.* allstødt fælsleg (poet.).

hvárigr (og *hvárugr*) *pron.* = *hvárgi.*

hvárki (av *hvártgi*) **1.** *pron. ub. nom. akk. n.* av *hvárgi.* **2.** *konj.* korkje, ikkje anten; *hvárki — ne* (*eða*), korkje — eller. Ogso aaleine med tydning: ikkje heller.

hvar-kunnr, *a.* aalkjend (eig. kjend allstad) (poet.).

hvarkvæntr, *a.* kvendekjær, kvendsk (eig. gift allstad).

hvarleiðr, *a.* hata allstad. Edda.

hvarmikill, *a.* sers stor.

hvarmr, *m.* augnekvarm, augnelok.

hvarr, *pron.* austn. form = *hverr.*

hvárr, *pron.* (av *hvaðarr*) **1.** *spyrj.* kven (av baae); jfr. nyn. *kvaar, kvaare.* **2.** *ub.* kvaar, den eine av tvo, = *annar hvárr.* **3.** kvaar, kvar av tvo, = *hvárrtveggja, tveggjahvárr* (i pl. *hvárir* der det er fleire paa kvaar sida); *hvárr eptir annan,* den eine etter den andre; *á hvára liðina,* paa kvar sida; *hvárr — sinn,* kvar sin: *búa á sínum bœ hvárir*; *at hváru,* i baae fall, kor det so gjeng, likevel; ogso: *þó at hváru,* (samandrege til *þóþóro*).

hvarra, *av.* (og *hvarra sem*): kvar helst.

hvarrgi, sjaa *hvárgi.*

hvár(r)tveggja, *pron.* (*gen. hvárstveggja* osfr. i di *tveggja* som gen. pl. av *tveir* er ubøygd; men ogso: *nom. hvár(r)tveggi, gen. hvárstveggja* ell. *hvárstveggi* osfr.) kvaar, kvar (av tvo), baae; *hvárrtveggja sjá fugl,* baae desse tvo fuglarne; *ór hvárumtveggja flokki,* or baae flokkar. Med rel. part. etter: *hvár(t)tveggja boð sem fer,* anten det so fer det eine eller det andre bodet. Neutr. *hvárttveggja* vert ofte bruka utan umsyn paa tal og kyn til aa tyda baae partar, det eine og det andre, baade (og): *mikil vandræði hǫfum vér haft hvárttveggja mínir menn ok bœjarmenn,* mykjen vande hev me havt baae parter, mine menn og bymennerne.

hvars (av *hvar es* = *hvar er*) *av.* kvar stad som.

hvarsdagliga, *av.* = *hversdagliga.*

hvart, *av.* = *hvert.*

hvárt, *konj.* (eig. *n.* av *hvárr*) **1.** *spyrj.* (eig. so at ein maa tenkja til det andre spursmaalet: eller er det ikkje so?) skal tru, um odl. **2.** *disjunktivt*: med ell. utan relativ part.: anten so — eller; *hvárt langt eða skamt, hvárt sem er vetr eða sumar,* anten det so er vetter eller sumar. **3.** *hvárt — ok,* baade — og.

hvártki = *hvárki.*

hvárttveggja sjaa under *hvárrtveggja.*

hvártz (av *hvárt es* = *hvárt er*) = *hvárt* 2.

hvarvetna, *av.* kvarstad, allstad; i alle fall.

hvárz = *hvártz.*

hvass, *a.* **1.** kvass (um egg), yverf.: um augo: *hvǫss augu,* kvast augnelag; um vit: kvass, kvat, gløgg: *hvasst næmi, hvass í*

hugviti; kvass, hard (um vêr): *hvasst veðr*; hard, grov, ruven (um ty). **2.** snøgg, raust: *hvǫss dýr*; *hvass hestr*; *hann hleypti hvasst*, reid hardt; *hvassir menn*. **3.** i gramm. tydning: kvass (um ljod, tonelag, vokal odl., lat. acutus). *hvasst*, *av*. jamt, nettupp: *þat eru hvasst fimm alnar*, jamt 5 al.; *eigi hvasst*, ikkje fullt.

hvass-eggjaðr, *a*. kvasseggja. **-eygr,** *a*. kvassøygd. **-fleygr,** *a*. som flyg fort, snøggfløygd (poet.). **-kǫmbóttr,** *a*. med kvass kamb (etter ryggen paa fisk). **-leikr,** *m*. kvassleik; gløggskap. **-leitr,** *a*. kvassøygd (poet.). **-ligr,** *a*. kvass (*-liga*, *av*. kvast, strengt). **-nefjaðr,** *a*. kvassnebba, med kvass nebb. **-oddaðr,** *a*. kvass-odda (poet.). **-tenntr,** *a*. kvasstennt. **-viðri,** *n*. kvast vêr, hard-vêr.

hvat, *pron*. *n*. (*gen*. *hvess*, dat. *hví*). I. Som *pron*. **1**, *spyrjande*: kva? *hvat nú þá*, kva no? (i bunde spursmaal ogso med attaatsett rel. part. *hvat er*). **2.** *rel*. (som me maa setja um med: og det): *hvat ef klerkar gera*, *þá skulu þeir* —, og um klerkar gjer det, so skal dei —. **3.** *ub*. kvar ting, kva som helst: *hvat bíðr sinnar stundar*, alt kjem i si tid; *flýr sér hvat*, dei renn kvar sin veg; *hvat af ǫðru*, fraa det eine til det andre. **4.** *ub*. *rel*. med attaatsett rel. part. = *hvatki*; *hvat er af fénu verðr*, kva det so vert av feet. — Med tilsett subst. i gen. (pl.) eller dat.: *hvat Ǫgmundi ert þú*, kva er du for ein Ogmund? *hvat er þat fiska?* kva er det for ein fisk? *hvat dýra sem er*, kva dyr det so er; *hvat liði er þetta?* kva er detta for ein flokk? *hvat degi sem er*, kva dag det so er. II. Som *part*. **1.** kor (med adj. ell. av.): *hvat eru miklar jartegnir*; *hvat opt* —, kor ofte. **2.** kvi: *hvat spyrr þú mik?* **3.** Som spyrjande part. der ein ventar nei til svar: *hvat ætli þér at —?* trur de at —? **4.** kvart (= *hvert*): *eigi vitum vér hvat hann fór*.

hvat, *n*. eggjing (= *hvǫt*) i *Húskarlahvat* (namn paa eit kvæde).

hvata, *v*. (*að*) **1.** skunda paa; *hvata ferðinni*, skunda paa ferdi. **2.** skunda seg: *hvata til skipa*; *hvata at e-u*, skunda seg med eitk.

hváta, *v*. (*að*) støyta, stinga (*e-u*, med eitk.), Thom. 442₂₇; jfr. nyn. *kvæta* (stinga, støyta ned).

hvata-búss, *m*. **hvata-maðr,** *m*. paadrivar, eggjar.

hvatan, *f*. paadriving. **hvatan,** *av*. (*akk*. *m*. av *hvatr*) fort, kvast: *ríða hvatan*.

hvatfœrr, *a*. snarfør, skundsam. **hvati,** *m*. skunding.

hvátinn, *perf*. *partic*. gjenomstungen (poet.).

hvatki, *pron*. *n*. (*gen*. *hveskis*; *dat*. *hvígi*). I. Som *pron*. *ub*. **1.** kvar ting, kva som helst. **2.** (med attaatsett rel. part.) *ub*. *rel*. kva helst som, alt som: *hvatki sem er*, kva det so er; *hvatki skip er tekr*, kva skip han (so) tek; *hveskis er vér biðjum*, alt det me bed um. II. Som *part*. (= *hvártki*) **1.** *hvatki ok*, baade — og. **2.** *hvatki — né*, korkje — eller.

hvat-látr, *a*. snøgg, kvik. **-leikr,** *m*. kvatleik, snarleik; djervskap. **-liga,** *av*. **1.** braatt, snøgt. **2.** ovleg. **-ligr,** *a*. kvatleg, raskleg; djervleg.

hvatr, *a*. **1.** kvat, snar, snøgg. **2.** urædd, djerv. **3.** mannleg, som er han av slaget (mots. *blauðr*); *hvatt*, *av*. snøgt, fljott.

hvat-ræði, *n*. snar raadgjerd, hastraad, snøgt tiltak. **-skeyti,** *f*. braaskap, framfus ferd. **-skeytiligr, -skeytligr,** *a*. braa, framfus (*-skeytiliga*, *-skeytliga*, *av*.).

hvattá av *hvat þá*, kva daa? kva?

hvatvetna, *pron*. *n*. (*gen*. *hversvetna*, *dat*. *hvívetna*) kva som helst, alt mogelegt; *at* (ell. *í*) *hvívetna*, i alle maatar, i alle ting; *fyrir hvívetna fram*, framfor alt; *hann kann til hversvetna ráð*, han hev raad for alt.

hvatvísi, *f*. braaskap.

hvatvíss, *a*. braa, framfus (*-liga*, *av*.).

hvaz = *hvat es*, *hvat er*.

hvé, *av*. **1.** korleis; *hvé fór með þeim*. **2.** framfor adj. og av. kor: *hvé mikill* = *hversu mikill*, kor stor; *hvé nær?* naar, kva tid?

hvé, *av*. = *hví* (sjeldan).

hveðnir, *m*. eit slag fisk. S. E.

hvégi (*hveigi*) *av*. (med attaatsett rel. part. *er* ell. *sem*) **1.** korleis som helst. **2.** framfor adj. og av. kor — som helst: *hvégi margir sem eru*, kor mange dei so er (ein gong *hvégis*: *hvégis lítit sem eptir var* —).

hveim, *spyrj*. *pron*. i *dat*. *m*. **1.** kven — (aat) *ek hefi nú sagt hveim ek hefi þá jǫrð*

selda, eg hev no sagt kven eg hev selt den jordi aat (ogso med attaatsett rel. part. *hveim er*); som adj. = *hverjum*: *með hveim hætti er* —, korleis. **2.** som *rel. pron.*: — — *einn atburð, af hveim bretar gerðu eitt strengleiksljóð*, eit hende som bretarne gjorde ein song um. **3.** med attaatsett rel. part. (aat) kvar ein som: *orðstírr deyr aldrigi hveim er sér góðan getr.*

hveiti, *n.* kveite, kveitekorn. Triticum.

hveiti-akr, *m.* kveiteaaker. **-brauð,** *n.* kveitebraud. **-flúr,** *n.* fint kveitemjøl. **-hleifr,** *m.* kveiteleiv. **-korn,** *n.* kveitekorn, kveite. **-lúðr,** *m.* kasse med kveite? Heilag. I 341₁. **-mjǫl,** *n.* kveitemjøl. **-pund,** *n.* skippund av kveite. **-sekkr,** *m.* sekk med kveite. **-sjóðr,** *m.* pose med kveite. Heilag. I 341₃₈.

hveitis-korn, *n.* kveitekorn. **-salli,** *m.* finaste kveitemjøl.

hveiti-stumpr, *m.* kveitestump, stumpbraud av kveite.

hvekka, *v. st.* (finst i impf. *hvac*) springa tilside, støkka, Ágr. 15₁₇. Jfr. nyn. *kvekka.*

hvekking, *f.* sidesprang, sidekast. Heilag. I 623₂₇.

hvel, hvél, *n.* kvel, hjul; rettarhjul; rund skiva, krins. **hvéla,** *f.* rund skiva, krins (um sol-skiva).

hvelfa, *v.* (*fð*) **1.** kvelva (*e-u*); upers. *hvelfir skipinu*, skipet kantrar, kvelver. **2.** byggja med kvelving ell. kvelv-loft (*e-t*).

hvélgørr, *a.* innvoven eller innsauma med krinsar ell. krullar.

hvélíkr, *a.* = *hvílíkr.*

hveljur, *f. pl.* kval-hud; jfr. nyn. *kvelja*, hinna, skorpa. Nordl. Snm.

hvellmæltr, *a.* lydmælt, kvellmælt.

hvellr, *a.* klingande, ljomande; kvell, gnellen. *hvellt, av.* lydt.

hvelpr, *m.* kvelp, hundsunge; ogso unge av løva, ulv ofl.

hvélvagn, *m.* hjulvogn.

hvélvala, *f.* koppul, koppestein, rund stein (poet.).

hvénar, hvéner, *av. spyrj.* naar, kva tid (= *hvé nær*).

hvepsinn, *a.* uvyrden, skamdjerv, Grett. kap. 14 (variant til *bellinn*); jfr. nyn. *kvepsa*, gøy, skjella (Ross).

hveregi, *av.* = *hvargi.*

hverf, *n.* (?) ell. *hverfr, m.* (?) eit slag korg til aa ausa sildi or noti med; ogso bruka til mæle-kjerald.

hverfa, *v. st.* **1.** kverva, ganga i ring; *hverfa himin* (akk.), sviva i kring paa himmelen; *hverfa um e-t*, ganga kring; yverf. *vel um horfinn*, halden vel ved lag; *vera vel vinum horfinn*, vera godt studd av vener; *hverfa e-t e-u*, leggja eitk. kring eitk.; *vera fjǫlskyldum horfinn*, vera nedlagd med arbeid; *bjǫrn er horfinn*, er kvervd, innringa. **2.** vera paa ferd, ganga for seg (*tíðindi*). **3.** venda seg til eink. kant; *hverfa í austr.* **4.** kverva, kverva burt, verta burte; *horfinn e-u* ell. *at e-u*, skild fraa, som hev mist eitk.; *eigi horfinn (í) e-u*, som ikkje hev late av med eitk., som enno driv paa med eitkvart. Med part. *á*: *hverfa á þann hlut*, falla paa den luten; *hverfa á hendr frændum*, falla paa skyldfolket til forsyting. *af*: *hverfa af e-u* **1.** ganga fraa; *hverfa af landi.* **2.** lata av med. *aptr*: *hverfa aptr*, koma att; *hverfa aptr til sjalfs síns* ell. *til sín*, koma til seg sjølv att (etter uvit), sansa seg; umvenda seg. *at*: *hverfa at e-m*, koma til eink.; *hverfa at*, koma til stadar; *hverfa at e-u*, fylgja (ei raad ell. dlkt.). *brott*: *hverfa (á) brott*, kverva burt. *eptir*: *hverfa eptir (e-m)*, taka etter, ganga etter. *frá*: *hverfa (í) frá e-u*, ganga fraa eitk., sleppa, halda seg burte fraa. *á fram*: *hverfa á fram*, fara, rjuka paa (eink.). *í*: *hverfa í e-t*, koma i, ganga yver til. *með*: *hverfa með e-m*, fylgja med eink. *saman*: *hverfa saman*, koma saman. (*í*) *sundr*: *hverfa sundr*, skiljast. *til*: *hverfa til e-s* **1.** ganga til, venda seg til; *hverfa til jarns*, velja jarnburd. **2.** peika mot, verta til. **3.** falla til eink., falla paa eins lut: *hverfa til móður*, falla paa môri sin part. *undan*: *hverfa undan e-u*, sleppa undan eitk.

hverfa, *v.* (*fð*) **1.** kverva, setja ell. leggja eitk. (*e-u*) kring eitk. (*um e-t*): *hverfa garði um akr*, setja gard um. **2.** venda eitk. (*e-t* og *e-u*) til eik. leid. **3.** kverva, forvenda. **4.** sleppa, gjeva upp: *hverfa átrúnaði við e-n*, sleppa trui paa ein.

hverfa, *f.* (eit slag flundra) sjaa *sandhverfa.*

hverfilás, *n.* eit slag laas. Jfr. nyn. *kvervel* 4, Aasen.

hverfing, *f.* = *hvirfing.*

hverfingsdrykkja = *hvirfingsdrykkja.*

hverflyndi, *a.* mislynde, vinglehug.

hverflyndr, *a.* mislyndt, vinglehuga, lunefengen.

hverfr, *a.* **1.** brigdeleg, umskifteleg, upaalitande; *ráða hverft,* gjeva ei falsk raad; jfr. nyn. *kverv* (um baat som gjeng skeivt). **2.** kverv, snøgg, snar: *fara hverft,* fara snøgt. **3.** i *eiga* ell. *hafa hverft til e-s,* hava tilføre ell. utveg til eitk.

hverfráðr, *a.* umskifteleg i sine raader, vinglut, uraadd.

hverfull, *a.* umskifteleg, vinglen.

hvergi, *pron. ub.* (*nom. sing. n. hverki, gen. hverskis, hverkis; dat. pl. hverjumgi* og *hverjungi*) kven som helst, kvar. Med rel. part. *ub. rel.*: *hvergi sem* (ell. *er*) kven som helst som.

hvergi, *av.* **1.** kvar det so er, allstad; *hvergi — er* (*sem*) kvar helst som. **2.** ingenstad; paa ingen maate; slett ikkje. **hvergin,** *av.* = *hvergi* 2.

hver-gætir, *m.* „kjêl-gjætar“ d. e. kokk. Edda.

hverigr, *pron.* = *hvergi.*

hverna, *f.* gryta.

hvernig, hvernin, hvernug, *av.* kvart; korleis (av *hvern veg, hvern veginn*).

hverr, *m.* **1.** kjêl. **2.** (paa Isl.) heit kjelda.

hverr, *pron.* **1.** *spyrjande*: kven, kva for ein? **2.** *rel.* (med og utan rel. part.) som; *þá fellr hann í bann af hverju hann má engi af leysa utan páfinn,* som ingen kann løysa han av. **3.** *ub.* kvar, kven som helst; *hver sem ein,* kvar og ei; *hverr sér,* kvar for seg; *ferr sinn veg hverr,* dei fer kvar sin veg; *níundu nátt hverja,* niande kvar natt; *hverr ok annarr,* den eine og den andre; *hverja nátt eptir aðra,* natt etter natt; *í hverju,* naar som helst. Med rel. part. *ub. rel.* kven det so er som.

hversdagliga (og *hversdagsliga*) *av.* dagstødt; jamnaste, oftaste. **hversdagligr** (og *hversdagsligr*) *a.* dagleg, kvardagsleg. **hversdags-búningr,** *m.* kvardagsbunad. **-folk,** *n.* arbeidsfolk i fast tenesta. **-kápa,** *f.* kvardagskaapa. **-klæði,** *n. pl.* **-klæðnaðr,** *m.* kvardagsklæde. **-maðr,** *m.* kvardags-menneskje, vanlegt menneskje. **-púta,** *f.* kvar manns skjøkja. **-skikkja,** *f.* kvardagskappa. **-skrá,** *f.* bok som segjer kva ein skal gjera kvar dag, dagbok. **-synd,** *f.* vanleg synd.

hverskonar (og *hverskyns*) *a.* allskyns, allslags. **hverskonarmaðr,** *m.* vanlegt menneskje.

hversu (ogso: *hvorsu, hvessu, hosso, hversug, horsug* av *hvers veg*) *av.* korso (koss), korleis; kor; *hversu mikit,* kor mykje.

hversugi, *av.* = *hvégi.*

hvert, *av.* **1.** kvart, kvar, aat kva stad; med rel. part. kvarhelst: *far þú nu hvert er þú vill.* **2.** um, anten (= *hvárt*).

hvertki, *av.* med rel. part. kvar(t)helst so.

hvervetna (-vitna) *av.* allstad; fraa alle stader; i alle maatar, i alle høve (= *hvarvetna*). Etter præp. kann *hvervetna* staa i staden for dei ymse kasus av *hvatvetna.*

hvessa, *v.* (*st*) **1.** kvessa; upers. *hvessir veðrit,* det kvesser paa med vinden. **2.** eggja.

hvessir, *m.* kvessar (poet.). **hvessu, hvessug** = *hversu.*

hvetja, *v.* (*hvatti*) **1.** kvetja, kvessa. **2.** uppmoda, eggja, støra til (*e-s* ell. *til e-s* ell. *at e-u*).

hvetvetna (-vitna) = *hvatvetna.*

hví, *dat. sing.* av *hvat*; *fyrir hví,* kvifor. Som *av.* **1.** kvi, kvifor. **2.** kor; *hví mikit,* kor mykje (= *hvé, hversu*).

hviða, *f.* (vind-)flaga, kast. **hviðuðr,** *m.* vind (poet.).

hvígi, *av.* = *hvégi.*

hví-líkr, *a.* = *hvílíkr.*

hvika, *v.* (*að*) kvika, staa ustødt; tvika, vera raadvill; ogso upers. *hvikar e-m* med same tydning; *hvika undan,* draga seg undan.

hvikan, *f.* tviking, undanviking. **hvikari,** *m.* ein rædding.

hviksaga, *f.* laus, upaalitande tale. **hviktunga,** *f.* laus tunga.

hvíla, *v.* (*ld*) **1.** kvila, lata faa kvild; *hvíla* (*h*)*ross sitt*; *hvíla sik* ell. *hvílast,* kvila seg; partic. *hvíldr,* kvild. **2.** kvila, hava kvild. **3.** liggja (i seng); liggja i barnseng: *konungsdóttir ferr at hvíla ok fæðir sveinbarn,*

vert liggjande. **4.** kvila, vera gravlagd. **5.** *hvílast,* stâna, slutta; *láta hvílast,* lata liggja, lata vera i fred, ikkje røra.

hvíla, *f.* kvila, seng.

hvílbeðr, *m.* bolster.

hvílbrǫgð, *n. pl.* eig. „seng-bragd", samlega.

hvíld, *f.* kvild, kvile. **hvíldar-dagr,** *m.* kviledag, sabbat. **-herbergi,** *n.* herbyrge der ein kviler seg. **-hestr,** *m.* skifte-hest (Vigf.). **-hǫfn,** *f.* hamn der ein fær kvila seg. **-lauss,** *a.* kvilelaus, uroleg. **-staðr,** *m.* kvilestad.

hvilft, *f.* jordi, eig. dæld, dokk (poet.).

hvíligleikr, *m.* eigenskap.

hvílíkr, *a.* **1.** *spyrj.* av kva slag, korleis voren: *hvílíkt hefir þú,* korleis stend til? (jfr. nyn. *hokken,* Austl.). **2.** som *rel. pron.*: *Minocentaurum — — hvílíkt dýr er — —* eit dyr som.

hvílu-brǫgð, *n. pl.* = *hvílbrǫgð.* **-félagi,** *m.* sengkammerat. **-golf,** *n.* soverom, sengkove. **-hǫll,** *f.* stort soverom. **-klæði,** *n. pl.* kvileklæde, sengklæde. **-neyti,** *n.* kvilenøyte, samlega, hjaasvæve. **-rúm,** *n.* kvilerom, sengrom. **-stokkr,** *m.* sengstokk. **-tjald,** *n.* kviletjeld, kvitel. **-tollr,** *m.* betaling for hjaasvæve. **-þrǫng,** *f.* trongt sengrom. **-váðir,** *f. pl.* seng-lakan.

hvima, *v.* (*að*) kvima, fara hit og dit; *hvima eptir,* tøvra.

hvimleiðr, *a.* kvemleid, mislika (av *hveimleiðr*; jfr. *hvarleiðr*).

hvimsi, *a.* kvimsen, gaalaus, likesæl.

hvína, *v. st.* kvina, susa.

hvinn, *n.* rafsar, smaastelar. **hvinnir,** *m.* ulv (rafsaren) (poet.). **hvinnska,** *f.* rafsing, smaasteling. **hvinnska,** *v* (*að*) rafsa fraa ein (*e-n*). **hvinnskr,** *a.* som gjerne vil rafsa, rafsen. **hvinnskumaðr,** *m.* = *hvinn.*

hvinr, *m.* kvin, sus.

hvinverskr, *a.* fraa Hvin (Kvin). **hvinverjar,** *m. pl.* menner fraa Hvin.

hvirfill, *m.* **1.** kvervel, krins. **2.** kvervel, hjasse, kruna; *hvirfill fjalls,* fjelltopp. **hvirfilvindr,** *m.* kvervelvind.

hvirfing, *f.* **hvirfingr,** *m.* krins; *setjast niðr í hvirfing,* setja seg ned i ein ring; *drekka hvirfing,* drikka paa umgang. **hvirfings-bróðir,** *m.* ein som er med i *hvirfings-drykkja,* gilde-broder. **-drykkja,** *f.* drikkelag paa umgang. **-klukka,** *f.* gilde-klokka.

hvirfla, *v.* (*að*) kvervla, breida (høy).

hvískr, *n.* kvisker, kviskring. **hvískra,** *v.* (*að*) kviskra. **hvískran,** *f.* kviskring.

hvísl, *n.* (og *hvísla, f.*) **hvísla,** *v.* (*að*) **hvíslan,** *f.* = *hvískr, hvískra, hvískran.*

hviss, *interj. hviss, þiss,* hysj!

hvíta-bjarnarhúnn, *m.* kvitbjørne-hun, unge av kvitbjørn. **-bjǫrn,** *m.* kvitbjørn, isbjørn. **-blóm,** *n.* kvitblom. **-dagahelgr,** *f.* kvitsunnhelgi. **-dagavika,** *f.* kvitsunnvika. **-dagr,** *m.* kvitsunndag, pintsedag; i pl. kvitsunnvika. **-dróttinsdagr,** *m.* kvitsunndag. **-kristr,** *m.* Kvitekvist, Krist (kalla so av heidningarne). **-matr,** *m.* = *hvítr matr.*

hvít-armr, *a.* kvit-arma. Edda.

hvítasunna, *f.* kvitsunn. **hvítasunnuaptann,** *m.* kvitsunnaftan. **-dagr,** *m.* kvitsunndag. **-dagsaptann,** *m.* = *hvítasunnuaptann.* **-dagsnatt,** *f.* natti til kvitsunndag. **-dagsvika,** *f.* **-vika,** *f.* kvitsunnvika.

hvítaváðir, *f. pl.* kvite daaps-klæde (borne ved daapen og ei vika etter).

hvít-beinn, *a.* kvitbeina, kvitføtt. **-brúnn,** *a.* kvitbrynt, med ljose augnebruner. **-dróttinsdagr,** *m.* = *hvítadróttinsdagr.* **-faldaðr, -faldinn,** *a.* med kvit hovudbunad, kvitskauta. **-flekkóttr,** *a.* kvitflekkut. **-fyssa,** *v.* (*st*) kvitfossa. **-fyssi,** *n.* kvitfossing. **-haddaðr,** *a.* ljoshærd (poet.). **-hárr, -hærðr,** *a.* kvithærd.

hvíti, *f.* kvitleik.

hvitill, *m.* kvitt sengklæde; jfr. nyn. *kvitel,* sengtæpe, ulltæpe aa liggja paa.

hvítingr, *m.* **1.** kviting. Gadus merlangus. **2.** kvitfisk, eit slag kval. Balæna albicans. **3.** kvitskavl, baara (poet.).

hvítklæddr, *a.* kvitklædd. **-leikr,** *m.* kvitleik. **-munkr,** *m.* augustinermunk. **-mýlingr,** *m.* „kvitmule" d. e. pil (poet.).

hvítna, *v.* (*að*) kvitna, verta kvit.

hvítr, *a.* kvit; *hvítir dagar,* kvitsunndagarne; *hvítr matr,* mjølkemat (ell. eggmat), ogso *n. hvítt; hvítr peningr,* pening av godt sylv (*hvítr í skor,* kvit i skurden; jfr. *svartr peningr*); *hvítt skinn,* kvitkattskinn; *hvítr skjǫldr,* fred-skjold: *skjóta upp hvítum skildi,* lyfta skjolden og venda innsida (som var kvit d. e. umaala) imot fienden,

til teikn paa fred (ogso *opinn skjǫldr*, motsett *lokinn skjǫldr*).

hvít-rǫndóttr, *a.* kvitrendut. **-skeggjaðr, -skeggr,** *a.* kvitskjeggjut. **-skinn,** *n.* kvitkatt-skinn, skinn av røyskatt.

hvítsunnudagr (og *hvítusunnudagr*) *m.* kvitsundag (= *hvítasunnudagr*).

hvítt, *n.* mjølkemat; *eta hvítt.*

hvítváðungr (og *hvítvæðingr*) *m.* ein som gjeng *í hvítaváðum*; sjaa *hvítaváðir.*

hvítvalr, *m.* kvit falk.

hvolf, *n.* = *hvalf.*

hvorsu (*hvossu*) *av.* = *hversu.*

hvorvetna, *av.* = *hvarvetna.*

hvotvetna, *av.* = *hvatvetna.*

hvæsa, *v.* *(st)* kvæsa, frøsa. **hvæsa,** *f.* **hvæsing,** *f.* **hvæsingr,** *m.* kvæsing, frøsing.

hvǫnn, *f.* (*pl. hvannir*) kvann. Angelica archangelica.

hvǫt, *f.* (*gen. hvatar*) eggjing, tilstøring. **hvǫtuðr,** *m.* eggjar, ein som eggjar til eitk. (*e-s*). Edda.

hý, *n.* hy, fyne, tunt haar.

hýbýla-bót, *n.* hushyggje. **-brestr,** *m.* 1. brak som vert høyrt berre innum huset. 2. tap for huset. **-háttr,** *m.* (berre i pl. *-hættir*) skikken i huset. **-prúðr,** *a.* som held eit gjævt hus, som liver flust. **-skǫmm,** *f.* husskam.

hýbýli (og *hýbæli*) *n. pl.* hus, heim; huslyd; *hús ok hýbýli,* hus og heim. Jfr. nyn. *hybel, m.* (og *hibbel, n.* Snm.) lite rom, kammers.

hýða, *v.* (*dd*) hudstrjuka, hyda, piska (= *húðstrýkja*). **hýðing,** *f.* hyding, hudflengjing, pisking.

hyfri, *n.* hyvre (paa hestesele).

hyggendi, *f.* (= *hyggjandi*) 1. vit, skyn, klokskap; *villr hyggendi* (gen.) fraa seg sjølv. 2. sjæl. **hyggiligr,** *a.* vitug, vis (*-liga, av.*). **hygginn,** *a.* hyggjen, tenksam, vitug.

hyggja, (*hygg, hugði, hugaðr, hugðr*) 1. tenkja; meina, tru; *hyggja flátt,* tenkja paa svik. 2. med av. tykkja um, lika eitk. (*e-u*); *hugði hann illa meðferðinni.* 3. etla ein eitk. (*e-m e-t*). 4. (mest som hjelpeverb = *munu*); *þat er verit hefir eða nú er eða vera hyggr,* skal vera (eig. etlar seg til aa vera). Refl. *hyggjast* med inf. tykkjast; tenkja paa aa, etla seg til aa.

Med part. *á: hyggja á e-t* 1. tenkja paa; *hyggja á flótta,* tenkja paa aa fly. 2. tenkja paa ilt mot: *hyggja á grið. hyggja e-t á hendr e-m,* tru ein eitk. (ilt) til, mistryggja (jfr. *bera e-t á hendr e-m*). *af: hyggja af e-u* og *hyggja af um e-t,* slaa eitk. or hugen, slutta med aa tenkja paa eitk. *at*: *hyggja at e-u,* aathuga eitk., gjeva gaum etter, sjaa til, hyggja, tenkja yver. *hyggja at sér,* hyggja seg, sansa seg. *fyrir*: *hyggja fyrir e-u,* hyggja, syta for eitk.; *hyggjast fyrir,* vara seg (Edda). *í*: *hyggja í e-u,* tenkja paa eitk. *til*: *hyggja e-t til e-s,* etla eitk. til eitk.; *hyggjast til e-s,* etla seg til (aa gjera) eitk.; *hyggja til e-s,* vona, venta; *gott hygg ek til bana míns,* eg ventar meg godt av dauden min. *um: hyggja um e-t,* tenkja paa, raadleggja um.

hyggja, *f.* tanke, vit; jfr. nyn. *hyggje, n.* ettertanke, sans. Set. Helg. ofl.

hyggjaðr, *a.* tenkt, raadd paa.

hyggjandi, *f.* = *hyggendi.*

hyggjuleysi, *n.* vitløysa, hyggjeløysa.

hyggnast, *v.* (*að*) verta vitug, vitrast.

hygli, *f.* aathug, gaum.

hýi, *m.* træl.

hýjafn, *a.* (um ormen) heilt jamn (poet.).

hylda, *v.* (*ld*) 1. skjera or kjøtet; *hylda upp,* skjera upp (slagt odl.). 2. refl. *hyldast,* holdast, verta holdig.

hylja, *v.* (*huldi, huldr* og *huliðr*) hylja, tekkja, skyla; *ef vatn er svá mikit at þau megu barn þar í hylja,* duppa barnet heilt ned i; *jǫrðu huliðr,* graven i jordi, jorda; *fara huldu hǫfði,* fara løynleg.

hyljunarmaðr, *m.* vernar.

hylla, *v.* (*lt*) gjera holl, til sin ven (jfr. nyn. *hylla geiterne,* Ross); *hyllast at* ell. *hylla sik e-m* ell. *við e-n,* gjera seg til vens med eink.; *hylla fyrir e-m,* hylla eink., taka vel mot. **hylli,** *f.* hylle, velvilje.

hylma, *v.* (*md*) løyna, leggja dulsmaal paa? *hylma yfir e-u.* **hylmingr,** *m.* dulsmaal.

hylr, *m.* (*gen. hyljar*) hyl, kulp.

hymnasǫngr, *m.* salmesong. **hymni,** *m.* hymne, salme.

hyndast, *v. r.* (*nd*) (av eit gamalt *hund* = *hundrað*) aukast til eit tal, som vert rekna med hundrad: *unz fé hyndist.*

hyndla, *f.* tik, bikkja.

hýnir, *m. pl.* = *húnir*, *húnar*.

hýnótt, *f.* (skrive *hy nótt* Cod. Reg. av Edda, Skirnism. 42) natti no; *hý* nom. sing. f. av *hí*, pron. dem. denne.

hýnskr, *a.* som er fraa *Húnaland*, hunsk.

hýrast, *v. r.* (*rð*) blidkast, verta blid; *hýrast við e-t*, lika eitk. vel. Jfr. nyn. *hyre seg*, kvikna, Sfj. **hýring,** *f.* velliking; jfr. nyn. *hyr*, *m.* lyst. N. Berg.

hyrfa, *v.* (*fð*) hyrva (Dal.), gaa i ørska, Hom. 21_{18}.

hyrja, *v.* (*hurði*) banka, kakka; *hyrja hurðir*, kakka paa dørerne.

hýrleikr, *m.* blidskap. **hýrligr,** *a.* blid, venleg. (*-liga, av.*).

hyrna, *f.* hyrna (paa øks).

hyrndr, *a.* hyrnt, hornut; hyrnut; *hyrndr mjǫk* storhyrnt. **hyrning,** *f.* hyrna (i stova odl.), kraa, ro, = *horn*. **hyrningr,** *m.* hyrning, ein som hev horn; speord um bispen (etter den kløyvde bispehuva). **hyrnusteinn,** *m.* stein med hyrnor; *hvassir hyrnusteinar*, steinar med kvasse hyrnor.

hýróg, *n.* hustrætta, Edda.

hyrr, *m.* (gen. *hyrjar*) eld (poet.).

hýrr, *a.* blid, venleg; jfr. nyn. *hyren*, kvik.

hýsa, *v.* (*st*) hysa, gjeva husrom; ogso: *hýsa e-n inn*.

hýski, *n.* hyske, husfolk (= *hjón*).

hývíg, *n.* draap paa (annan manns) træl.

hæð, *f.* **1.** høgd; *hann hljóp meirr en hæð sína*. **2.** høgt stand. **3.** topp, det øvste av eitk. **4.** høgd (um ljod): *tala í hæð*, tala høgt. **5.** høgd („hø“) haug. Jfr. nyn. *hæd* og *hædd*, f. = høgd.

hæða, *v.* (*dd*) hæda, svivyrda (*e-n, at e-m*).

hæðablót, *n. pl.* avgudsdyrking paa høgder (= *fana excelsorum*, Vulgata). **hæðagǫfgan,** *f.* heidnesk dyrking av høgder. **hæðahof,** *n. pl.* avgudshov paa høgderne (= *fana sublimia*, Vulgata). **hæðakennimaðr,** *m.* prest i *hæðahof*.

hæðiligr, *a.* skjemmeleg, svivyrdeleg; uvyrdande. (*-liga, av.*). **hæðing,** *f.* hæding, svivyrding (= *háðung*). **hæðingarlauss,** *a* skamlaus, ulastande. **hæðinn,** *a.* som gjerne vil hæda, spottsam. **hæðiyrði,** *n.* hædeord, skamord. **hæðni,** *f.* hæding, spott.

hæfr, *a.* hæv, brukande; rettkomen; *skal alla grafa í kirkjugarði er hæfir eru.*

hæfsælda, *f.* = *halfsælda*.

hægsæti, *n.* høgsæte (hegset, Hall.).

hækiliga, *av.* mordgirugt; *gengu hækiliga at þeim*; jfr. nyn. *hækjelege, av.* Tel. **hækinn,** *a.* hækjen, graadug.

hæla, *v.* (*ld*) bruka hælen, støyta med hælen. **hæl-bein,** *n.* hælbein. **-bítr,** *m.* hælbitar, ein som bit i hælen. **-dreginn,** *a.* som dreg hælarne naar han gjeng. **-drep,** *n.* slag i hælen (um bunad som slær mot hælen). **-drepa,** *v. st.* sparka med hælen.

hæli, *n.* skjol, tilhelde.

hælkrókr, *m.* hælkrok, det aa spenna bein for ein; *leika e-m hælkrók*.

hæll, *m.* **I.** hæl; *hopa á hæl* ell. *fara, ganga á hæl (hæli) fyrir e-m*, vika for; *hlaupa á hæla e-m*, laupa i hælarne paa.

hæll, *m.* **II.** hæl, paale (tjôrhæl); ljaanabb, ljaahald.

hæll, *m.* **III.** enkja (etter drepen mann). S. E.

hælsíðr, *a.* hælsid, fotsid. **hælstaðr,** *m.* staden som hælen er.

hængivákr (for *hengivákr*) *m.* vindhauk. Falco tinnunculus.

hængr, *m.* mjeltelaks, laks av hanslaget.

hæra, *f.* **I.** hæra, haarduk.

hæra, *f.* **II.** graaleik; graatt haar; alderdom (ogso i pl.)

hærbúa (og *herbúa*) *f.* finn, finnskjegg. Nardus stricta.

hærðr, a. hærd, haara; *hærðr vel*, med vænt haar.

hæringr, *m.* graahæring, gamling.

hærlíki, *n.* misskrift for *færlíki, ferlíki?*

hærr, *a.* hærut, graa.

hæru-karl, *m.* = *hæringr*. **-kollr,** *m.* mann som er graa i kollen. **-langr,** *a.* som hev langt graatt haar.

hærum, sjaa *heyrum*.

hæruskeggi, *m.* graaskjeggjut mann, graaskjegging. **hæruskotinn,** *a.* graasprengd.

hæsi, *f.* hæsa, haasleik.

hætta, *v.* (*tt*) **I.** slutta med (*e-u*), halda upp; imperativ: *hættu* (sc. *máli*) teg deg!

hætta, *v.* (*tt*) **II.** vaaga (*e-u*); *hætta til e-s,* vaaga seg til eitk.; *hætta á e-t,* vaaga paa eitk., ogso setja sitt lit til; *hætta e-u undir e-n,* vaaga eitk. paa eink.; jfr. nyn. *hætta* (Ross).

hætta, *f.* hætt, vaagnad, faare; *leggja e-t í hættu,* vaaga eitk.; *leggia á þá hættu,* freista den vaagnaden.

hætti, *n.* medferd, framferd (laga av *háttr*). **hætting**, *f.* vaagnad, hætt, faare.

hættingarferð, *f.* vaagall ell. faarleg ferd.

hættleggja, *v.* (*-lagði*) vaaga.

hættleikr, *m.* faare.

hættligr, *a.* faarleg, speleg; *hættligr draumr,* draum som spaar faare. (*-liga, av.*).

hættr, *a.* **1.** hætt, faarleg, som er aa fæla, som lett kann henda; *hætt er við bana,* det kann lett valda bane; *e-m er hætt við e-u,* ein er i faare for eitk., det kann lett henda ein eitk. **2.** som er i faare; *hættr* (*við dauða*) daudsjuk.

hættu-ferð, hættu-fọr, *f.* vaagsam ferd. **-lauss**, *a.* faarelaus. **-lítill**, *a.* lite faarleg. **-mikill**, *a.* mykje faarleg eller vaagsam, faarefull. **-ráð**, *n.* vaagestykke.

hølzti, *av.* = *helzti.*

hœfa, *v.* (*fð*) **1.** høva, passa eitk. (*e-u*) til noko (*til e-s*); faa til aa raama ell. naa, sigta. **2.** høva, raama, raaka; *hœfa á e n,* møta ein; *hœfast, v. r.* høvast, raakast; *hœfast á,* høva, falla saman i tid. **3.** høva, henda. **4.** høva med eitk. (*e-u*). **5.** *hœfa til e s,* høyra til, ogso: gjelda: *sama mál hœfir til forræðismanns,* same (retts)saki gjeld verja. **6.** høva, søma seg.

hœfendi, *n.* høve, det som høver.

hœfi, *n.* **1.** skotmaal; *skjóta til hœfis,* til maals. **2.** høve, det som høver ein (*e-s*). Gen. *hœfis* framfor eit subst. = til høves, høveleg; *hœfis mannraun,* høvelegt mannrøyne.

hœfilátr, *a.* hovsam, maatehalden. **hœfiligr**, *a.* **1.** lett aa raama (um *họggstaðr*). **2.** raamviss, visshøv (um *hogg*). **3.** høveleg, lagleg. (*-liga, av.*).

hœfing, *f.* sigting; *gera h.,* sigta paa. **hœfinn**, *a.* høven, raamviss.

hœfir, *m.* gradukse, tjor; jfr. *høva,* Ross.

hœfisliga, *a.* = *hœfiliga.* **hœfisraun**, *f.* faare for aa verta raaka. Ark. XIII, 372

hœfligr, *a.* = *hœfiligr.*

hœfni, *f.* det aa vera høven, raamvissa (sjaa *hœfinn*).

hœgendahús (og *hœgendishús*) *n.* hus som leiglendingen set upp aat seg sjølv og for si eigi rekning.

hœgendakirkja (og *hœgendiskirkja*) *f.* kyrkja som er sett upp aat ein eller nokre faa i sokni, privat kyrkja, annekskyrkja.

hœgendi, *n.* **1.** kvæmleik, lette. **2.** gods. **3.** høgjende, puta. **hœgendisprestr**, *m.* prest ved *hœgendiskirkja* (mots. *fylkisprestr, họfuðprestr*). **hœgendisver**, *n.* putevær.

hœgja, *v.* (*gð*) gjera spak, linka, lempa; *hœgjast, v. r.* lempa seg, spakna; *veðrit tók at hœgjast.*

hœglífi, *n.* maklegt liv, maks-liv (= *hóglífi*).

hœgliga, *av.* høgleg, makleg, spakt, stilt. **hœgligr**, *a.* høgleg, makleg, kvæm.

hœgr, *a.* **1.** greid, uvandsleg. **2.** greid, rimeleg. **3.** kvæm, høgleg (nyn. *høg* Set. Tel.).

hœgri. *a. komp.* høgre; *hœgra megin, til hœgri handar,* paa høgre sida.

hœg-ræði, *n.* hugsamt tilstand, velvære. **-samr**, *a.* høglunda, spak. **-værast**, *v. r.* (*rð*) spakna, verta roleg. **-væri**, *n.* = *hógværi.* **-værr**, *a.* = *hógværr.*

hœkilbjúgr, *a.* knesid, bogen i knei (jfr. *hølkleleg* med same tydning, Set.). **hœkill**, *m.* høkjel, bak-kne (paa dyr).

hœkingr, *m.* sverd (poet.). **hœkinn**, *a.* krokut, bjug (poet.).

hœkja, *f.* krykkja.

hœkja, *v.* (*kt*) hykja, sitja paa huk (jfr. *høkja* Hall.) Fld. II 369_{12}.

hœla, *v.* (*ld*) **1.** rosa (*e-u*); *hœlast,* rosa seg, skreppa av (*e-u* ell. *af e-u* ell. *um e-t*); *hœlast við e-n,* skreppa for eink. **2.** skreppa av (= *hœlast e-u*). Jfr. nyn. *høla,* smeikja, rosa. **hœlinn**, *a.* skreppen; jfr. nyn. *hølen,* smeiksam. **hœlni**, *f.* skrepp, skrøyting. **hœlni-orð**, *n.* skreppord, skrøytord.

hœmessa, *f.* = *hámessa.*

hœna, *f.* høna. **hœns**, *n. pl.*, **hœnsn**, *n. pl.*, **hœnsni**, *n. pl.* høns. **hœnsa-fiðri**, *n.* fjørhamen paa høns. **hœnu-egg**, *n.* hønsegg.

hœsn, *n. pl.* = *hœns(n).*

hœta, *v.* (*tt*) = *hóta,* hota, truga. **hœting,** *f.* hoting, truging. **hœtinn,** *a.* hotsam, som gjerne vil truga.

hœverska, *f.* **hœverski,** *f.* høviskleik, fin, høvisk aatferd; *ger þína hœversku,* ver so hæv. **hœverskligr, hœverskr,** *a.* høvisk, finsleg, velseda (*-liga, av.*). **hœverskulauss,** *a.* uhøvisk.

hǫðnukið, *n.* hadnekid, geitkid (sjaa *haðna*).

hǫfða, *v.* **1.** avhovda, halshogga. **2.** eig. setja hovud paa (t. d. ein nagle), yverf.: *hǫfða mál* ell. *sǫk,* føra fram sak mot eink. (*á hǫnd, á hendr e-m*).

hǫfða-fjǫl, *f.* fjøl attum hovudet (i seng eller paa styrmannsrom paa skip). **-gerð,** *f.* hovudgjerd. **-hlutr,** *m.* yverkroppen, øvreluten av kroppen (mots. *fótahlutr*). **-koddi,** *m.* kodde, hovudputa. **-lag,** *n.* hovudlag, underlag for hovudet. **-lopt,** *n.* lofthus prydt med hovud (av elg, bjørn ell. dlkt.)? **-skip,** *n.* = *hǫfuðskip.* **-tal,** *n.* tal paa hovud; *hǫfðatals,* i (naut-)talet, etter talet paa hovud.

hǫfði, *m.* hovde, odde.

hǫfðingi, *m.* **1.** hovding; landstyrar; stormann. **2.** hovudmann (i eit logbrot). **3.** = *hǫfðingskapr 4.*

hǫfðingja-ást, *f.* kjærleik til hovdingen sin. **-bragð,** *n.* hovdings-bragd, hovdingsleg aatferd. **-dauði,** *m.* stor daude paa hovdingar ell. stormenner. **-djarfr,** *a.* djerv imot hovdingen. **-dómr,** *m.* hovdingskap, hovdingstand. **-efni,** *n.* hovdingsemne. **-fall,** *n.* = *hǫfðingjadauði.* **-fundr,** *m.* hovdingmøte. **-hlutr,** *m.* hovdinglut, den luten som fell til hovdingen. **-kærr,** *a.* vel lika av hovdingar. **-lauss,** *a.* hovdinglaus, utan hovding. **-merki,** *n.* merke, fana aat hovdingen. **-nafn,** *n.* hovdingsnamn. **-réttr,** *m.* hovdingrett, matrett for hovdingar. Æf. **-samligr,** *a.* hovdingsleg. **-skapr,** *m.* hovdingskap. **-skipti,** *n.* skifte av hovding ell. landstyrar. **-sonr,** *m.* hovdingson. **-stefna,** *f.* hovdingstemna, avtala møte av hovdingar. **-styrkr,** *m.* hjelp, studnad av stormenn. **-veldi,** *n.* hovdingsvelde, hovdingsmagt. **-ætt,** *f.* hovdingsætt.

hǫfðingligr, *a.* hovdingsleg, som ser ut som ein hovding; som høver ein hovding (*-liga, av.*).

hǫfðingskapr, *m.* **1.** hovdingskap, førarskap. **2.** yvermun, fyrerang. **3.** hovdingsleg aatferd. **4.** namn paa ein av engleflokkarne (= principatus, Vulgata).

hǫfga, *v.* (*að*) tyngja; upers. med dat. ell. akk. tyngja, verta (svevn)tung.

hǫfgavara, *f.* tunge varor.

hǫfgi, *m.* **1.** tyngd, vegt. **2.** tunge ting, **3.** byrd, last, farm (paa øyk ell. i skip). **4.** tunge, tyngsla (t. d. av svevn). **5.** tyngd, møda, sut.

hǫfn, *f.* **1.** innehaving, sjaa *jarðarhǫfn.* **2.** hamn, hamnegang. **3.** hamn, skipshamn. **4.** = *Kaupmannahǫfn.* **5.** hamn (homn), foster; *taka við hǫfn,* verta umhender (jfr. *hafandi*). **6.** kappa = *yfirhǫfn.* **7.** aatferd, tilhøve.

hǫfnun, *f.* = *hafnan.*

hǫfuð, *n.* **1.** hovud; *ganga milli bols ok hǫfuðs,* ganga millom bul og hovud, d. e. drepa; *skera e-m hǫfuð,* gjera nyvor aat eink.; *sitja undir hǫfði e-m,* hava hovudet aat eink. i fanget; *stíga yfir hǫfuð e-m,* verta yvermann yver ein; *strjúka frjalst hǫfuð,* raada seg sjølv; *bera hǫfuð hátt* (*lágt*), bera hovudet høgt (laagt); *drepa niðr hǫfði,* hengja hovudet; *leggjast e-t undir hǫfuð,* draga seg undan for, ell. gløyma aa gjera eitk.; *hann hélt uppi váru hǫfði,* han studde vaar sak; *heita e-n í hǫfuð fǫður síns,* kalla ein uppatter etter far sin. Ofte istaden for „livet": *hætta hǫfði,* vaaga livet; *halda hǫfði,* halda livet; *veðja hǫfði,* setja hovudet i ved; *leggja við hǫfuð sitt,* setja livet inn paa; *fœra konungi hǫfuð sitt,* gjeva seg og sitt liv kongen i vald; *ek gef þér hǫfuð þitt,* eg lèt deg hava livet; *hlaupa í hǫfuð e-m,* gjera aalaup paa ein; *hverr býr í annars hǫfði,* dei ligg i strid med kvarandre; *fœra e-n ór hǫfði sér,* verja seg mot eink.; *senda e-n til hǫfuðs e-m,* senda ein til aa drepa eink.; *gefa fé til hǫfuðs e-m,* gjeva pengar til aa faa drepe eink.; *setja fé til hǫfuðs e-m,* lova ut pengar osfr. **2.** (poet.) person, menneskje: *fárgjarnt hǫfuð* = *fárgjarn maðr.* **3.** stykke (um fe ell. naut); jfr. *hǫfðatal.* **4.** hovud

(paa skip), knapp (paa stav, stolpe odl.). **5.** hovud, hovudmann for eitk. (*e-s*). **6.** hovde, odde.

hǫfuð-á, *f.* storelv. **-árr,** *m.* yver-tenar, mest um erke-englarne. **-átt,** *f.* = *hǫfuðætt.* **-baðmr,** *m.* = *hǫfuðbarmr.* **-band,** *n.* hovudband. **-bani,** *m.* banemann, daude (= *hǫfuðsbani*). **-barmr,** *m.* fârs-ætti. **-barmsmaðr,** *m.* skylding paa fârssida. **-baugr,** *m.* hovudluten av mannbøterne (den som draapsmannen eller son hans laut betala til son ell. fâr aat den drepne). **-bein,** *n.* eit av beini i hovudet. **-benda,** *f.* **1.** vant, mastertog. **2.** studnad, hjelp. **-biskup,** *m.* øvsteprest. **-bitarúm,** *n.* det rom i skipet som er næst *hǫfuðbiti* (siglebiten?). **-blót,** *n.* storblot, aalmenn offerhøgtid. **-ból.** *n.* hovudbøle. **-borg,** *f.* hovudstad, den fremste byen i landet. **-brot,** *n.* stor skade. **-búnaðr,** *m.* **-búningr,** *m.* hovudbunad. **-burðr,** *m.* vyrdnad, æra (jfr. *bera hǫfuð hátt, lágt*); — *hverjum eptir sínum hǫfuðburð,* aat kvar etter sin vyrdnad; *e-m er hǫfuðburðr at e-u,* ein hev æra av eitk. **-bœli,** *n.* **1.** hovudbøle. **2.** storgard. **-bœr,** *m.* **1.** storgard. **2.** hovudbøle. **-djǫfull,** *m.* yver-djevel. **-dróttning,** *f.* yverdronning. **-dúkr,** *m.* hovudduk. **-dul,** *n.* storvilla. **-efni,** *n.* eit av dei fire grunn-emni (element). **-engill,** *m.* erke-engel. **-ey,** *f.* Hovudøy (ved Oslo). **-eyzla,** *f.* storøyding. **-faðir,** *m.* **1.** patriark (i det gamle testamentet). **2.** fornæmste fâr (aandeleg). **-fagr,** *a.* vænhovda, med fagert hovud (um hest). **-faldr,** *m.* hovudduk, skaut. **-fetlar,** *m. pl.* tyglar, taumar (poet.). **-firn,** *n. pl.* skamlegt verk. **-fjándi,** *m.* = *hǫfuðdjǫfull.* **-fól,** *n.* meisterfaame: *þú ert hǫfuðfól allra fóla.* **-frægð,** *f.* sers stor frægd. **-garðr,** *m.* hovudstad (= *hǫfuðborg*). **-gersemi,** *f.* ein framifraa eignalut. **-gipta,** *f.* stor-lukka. **-gjarnt,** *a. n.* faarlegt for livet; *honum mundi hǫfuðgjarnt verða,* det kunde kosta honom livet. **-gjǫf,** *f.* sers stor gaava. **-glœpr,** *m.* sers stor synd. **-gnípa,** *f.* naseband paa hjelm? Edd. M. **-goð, -guð,** *n.* hovudgud, ein utav dei øvste gudar. **-grein,** *f.* hovudgrein, hovudartikel (av trui). **-gull,** *n.* hovudgull, hovudprydnad av gull. **-gyðja,** *f.* hovudgudinna, sjaa *hǫfuðgoð.* **-gæfa,** *f.* storlukka (= *hǫfuðgipta*). **-harmr,** *m.* sers stor sorg. **-hátið,** *f.* sers stor høgtid, stor-helg. **-hégomi,** *m.* storvilla, storlygn. **-heimska,** *f.* sers stor daarskap. **-hetja,** *f.* storkjempa. **-hlutr,** *m.* = *hǫfðahlutr.* **-hof,** *n.* storhov, hovudtempel (aat avgudar). **-hǫgg,** *n.* hogg i hovudet. **-ísar,** *m. pl.* landfast is paa baae sidor av ei elv? Vigf. **-íþrótt,** *f.* ei av dei sju *artes liberales* (frie kunstar eller idtrotter). **-kempa,** *f.* storkjempa. **-kennimaðr,** *m.* ein framifraa prest. **-kirkja,** *f.* **1.** = *fylkiskirkja* (som etter kristningi kom i staden for det gamle *hǫfuðhof*; i Gula- og Frostatinglag kyrkja for eit fylke, i Eidsivatinglag for fylkestridjungen). **2.** (i seinare tid) hovudkyrkja, soknekyrkja. **3.** = *hǫfuðhof.* **4.** domkyrkja, katedralkyrkja. **-kirkjugarðr,** *m.* kyrkjegarden (gravstaden) aat ei hovudkyrkja. **-klerkr,** *m.* framifraa lærd mann, Vigf. **-konungr,** *m.* storkonge. **-kostr,** *m.* hovuddygd. **-kvǫl,** *f.* sers stor pinsla. **-lausn,** *f.* „Hovudløysn“, namn paa eit kvæde som skalden ber fram for kongen til aa frelsa livet sitt. **-lauss,** *a.* **1.** hovudlaus. **2.** hovdinglaus. **-leðr,** *n.* hovudlag, beisl utan munnbitet. **-lín,** *n.* hovudlin, messehetta av lin. **-list,** *f.* = *hǫfuðíþrótt.* **-loddari,** *m.* yverspelemann, meisterspelemann. **-lygi,** *f.* storlygn. **-lýti,** *n.* **-lǫstr,** *m.* kardinalsynd, hovudsynd. **-maðr,** *m.* hovudsmann, styrar. **-mein,** *n.* mein, skade i hovudet. **-meistari,** *m.* framifraa lærar. **-merki,** *n.* **1.** hovudmerke, det som er sers merkande. **2.** hovudmerke, hovudfana. **-mikill,** *a.* storhovda, som hev stort hovud. **-mundr,** *m.* løysepengar for livet. **-nafn,** *n.* hovudnamn, sers merkande namn. **-nauðsyn,** *f.* stor naudsyn. **-niðjar,** *m. pl.* skyldingar paa fârssida. **-óðr,** *a.* hovudgalen. **-ofdirfð,** *f.* sers stor djervskap. **-órar,** *f. pl.* hovudorar, ørsla i hovudet. **-prestr,** *m.* sokneprest ved *hǫfuðkirkja.* **-ráð,** *n.* fyrste raad, det som skal fyrst og fremst verta gjort. **-ráðgjafi,** *m.* fremste raadgjevar. **-sár,** *n.* saar i hovudet.

hǫfuðs-bani, *m.* banemann, daude.

hǫfuð-skáld, *n.* framifraa skald eller diktar. **-skepna,** *f.* **1.** ein av dei fremste skapningar, hovudskapning. **2.** eit av dei

fire grunn-emne (= *hǫfuð-efni*). **-skjalfti,** *m.* skjelv i hovudet. **-skóli,** *m.* høgskule. **-skutilsveinn,** *m.* den fremste av skutelsveinarne. **-skǫmm,** *f.* sers stor skam. **-skǫrungr,** *m.* sers fermt menneskje.

hǫfuðs-maðr, *m.* hovudsmann, formann.

hǫfuð-smátt, *f.* hovudsmotta, halshol paa skjorta. **-smiðr,** *m.* meister, yrkesformann. **-spekingr,** *m.* framifraa vismann. **-staðr,** *m.* sers vigtug stad, hovudstad. **-stafr,** *m.* **1.** stor bokstav. **2.** bokstav som berre kann staa i fyreenden av ei staving. **3.** rimbokstav. **-steikari,** *m.* yver-kokk, meisterkokk. **-steypa,** *f.* berre i dat.: *falla hǫfuðsteypu,* falla hovudstup. **-steinn,** *m.* framifraa dyrverdig stein. **-stolpi,** *m.* hovudstolpe. **-styrkr,** *m.* hovudstyrke, fremste hjelp og studnad. **-sviða,** *f.* svidd saudhovud (ein matrett. **-svǫrðr,** *m.* hovudskinn (paa menneskje); *standa yfir e-s hǫfuðsvǫrðum,* hava lívet til ein i si hand.

hǫfuð-synd, *f.* (= *hǫfuðlýti*) hovudsynd, kardinalsynd. **-syndalíf,** *n.* eit liv i storsynder. **-syndgast,** *v. r.* (*að*) falla i storsynd. **-sæti,** *n.* hovudsæte. **-tíðir,** *f. pl.* hovudmessa. **-tíund,** *f.* hovudtiend av eigedom (gjevi berre ein gong i livet; mots. *akrtíund*). **-þing,** *n.* stort ting, aalment ting. **-þváttr,** *m.* hovudtvaatt. **-undr,** *n.* storsyn, sers vidunder. **-úráð,** *n.* sers ilt tilræde, klen raadgjerd. **-úvinr,** *m.* verste fiende. **-vápn,** *n.* beste vaapn. **-veizla,** *f.* stor-veitsla, hovud-gjestebod. **-vél,** *f.* **1.** ovsløg kunst, stor vela. **2.** = *hǫfuðlist.* **-verkr,** *m.* hovudverk, verk i hovudet. **-vinr,** *m.* sers god ven. **-víti,** *n.* livsstraff. **-vǫrðr,** *m.* **1.** livvakt. **2.** mann som held livvakt. **-ætt,** *f.* ei av dei fire himmel-ætterne, hovudætt. **-œrr,** *a.* hovud-ør, hovudgalen. **-œrsl,** *n. pl.,* **-œrslur,** *f. pl.* hovudørsla, galenskap (= *hǫfuðórar*).

hǫfug-bærr, *a.* tung aa bera, tungbær. **-eygðr,** *a.* tung i augo, tøygøygd. **-leikr,** *m.* tungleik, tyngd.

hǫfugr, *a.* **1.** tung (i vegt). **2.** tung, vand. **3.** (svevn)tung, syvjug.

hǫfundr, *m.* **1.** upphavsmann til eitk. (*e-s*). **2.** domar

hǫgg, *n.* (dat. *hǫggvi*) **1.** hogg (t. d. med øks). **2.** halshogging; *dœma e-n til hǫggs.* **3.** hogg, slag, dengsla. **4.** slagt; *yxn ér hann ætlaði til hǫggs.* **5.** hogster.

hǫgg-fœri, *n.* tilføre til hogg; *standa í hǫggfœri,* staa laglegt for hogg. **-jarn,** *n.* hoggjarn, meitel. **-ormligr,** *a.* som høyrer hoggorm til, hoggorm-. **-ormr,** *m.* hoggorm, eiterorm. **-orrosta,** *f.* strid med hoggvaapn. **-ró,** *f.* = *hugró II.* **-rúm,** *n.* hoggerom, rom til aa hogga. **-sax,** *n.* eit slag kniv. Vigf. **-skógr,** *m.* hogsterskog. **-spjót,** *n.* spjot til aa hogga med. **-staðr,** *m.* hoggstad, stad ein raamar med hogg. **-stokkr,** *m.* hogstabbe.

hǫgguðr, *m.* sverd (poet.).

hǫggunátt, *f.* midvetter-natt.

hǫgg(v)a, *v. st.* **1.** hogga (t. d. med øks, med hoggtann odl.); refl. *hǫggvast,* skifta hogg. **2.** halshogga, drepa. **3.** slaa. **4.** slagta; *hǫggva naut*; *h. strandhǫgg,* gjera strandhogg. **5.** hogga, fella (tre; ogso *hǫggva hey,* slaa). **6.** hogga upp, isunder, = *hǫggva upp.* Med part. *af*: **1.** *hǫggva fót af manni.* **2.** *hǫggva e-t af sér,* slaa eitk. vekk fraa seg. **3.** *hǫggva fé af,* slagta. *í*: *hǫggvast í,* leggja seg (med ord) upp i eitk. *ímóti*: *hǫggva ímóti,* mæla imot. *niðr*: *hǫggva e-t niðr,* hogga ned; *hǫggva niðr drykk,* hogga kjeret isund so drykken vert spilt. *nær*: *hǫggva nær e-m,* gjera draap som gjeng nær innpaa eink. *ofan*: *hǫggva ofan,* drepa, slagta. *ór*: *hǫggva e-t ór e-u,* hogga eitk. ut or noko; *hǫggva e-t ór* = *skera ór,* avgjera eitk. *til*: *hǫggva til e-s,* hogga etter, hogga til. *um*: *e-m þykkir um hǫggvast,* ein vert leid, ilt ved. *upp*: *hǫggva upp e-t* **1.** hogga burt eitk. **2.** hogga upp, isund.

hǫggvandi, *m.* hoggar; halshoggar.

hǫgg-vápn, *n.* hoggvaapn.

hǫggva-skipti, *n.* **-viðskipti,** *n.* det aa skifta hogg, hoggskifte.

hǫggvinkinni, *m.* ein mann med hogg i kinnet (utnamn).

hǫggøks, *f.* hogg-øks.

hǫgld, *f.* sjaa *hagldir.*

hǫgstr, *m.* hogster.

hǫkta, sjaa *hœkja.*

hǫkubein, *n.* hokebein.

hǫkulbrœkr, *f. pl.* sjaa *ǫkulbrœkr.*

hǫkull, *m.* kappa til aa bera yver akslerne; messehakel (= *messuhǫkull*).

hǫkulskúaðr, *a.* tyder venteleg det same som nyn. *høkulskodd* (Ndm.), som gjeng i sko utan sokkar. Jfr. ogso nyn. *ganga høkulskoom,* med same tydning.

hǫkumikill, *a.* langhokut.

hǫkunátt, *f.* = *hǫggunátt.*

hǫkuskegg, *n.* hokeskjegg.

hǫldborinn, *a.* som er av *hǫlds ætt.*

hǫldmaðr, *a.* = *hǫldborinn maðr.*

hǫldr, *m.* (i dei norske logerne *hauldr*) friboren bonde; odelsmann, odelsbonde.

hǫlds-maðr, *m.* = *hǫldmaðr.* **-réttr,** *m.* personleg rett for ein hold; ogso um bøter for ein hold (*hǫldr*).

hǫlfu-þing, *n.* ting for eit halv-fylke.

hǫlkn, *n.* = *helkn.*

hǫlkvir, *m.* hest (poet.) = *hulkvir.*

hǫll, *f.* **I.** (pl. *hallir*) stort hus, hall.

hǫll, *f.* **II.** elv (poet.).

hǫlzti, *av.* = *hølzti, helzti.*

hǫm, *f.* laar (paa dyr); jfr. nyn. *hombot.*

hǫmlu-band, *n.* hamleband. **-barði,** *m.* skips-vrak? **-fall,** *n.* ulogleg vanhævd av leidingskip. **-maðr,** *m.* rorskar paa herskip. (= *hásæti*). **-valarhald,** *n.* truleg misskrift for *hjalmulvalarhald.* N.G.L. II 283.

hǫmulgrýti, *n.* humul, steinhumul.

hǫmungr, *m.* = *hemingr.*

hǫnd, *f.* (gen. *handar,* dat. *hendi*; nom. pl. *hendr*) **I.** hand, ogso um handleggen. Ordlag: Med adjektiv: *annarrar handar maðr e-s,* undermann aat eink. (som han kann raada med med ei hand); *hǫnd full e-s,* ei liti mengd av eitk. (handfylling); *með tvær hendr tómar,* med tvo tome hender; *hafa hendr góðar* = *hafa læknishendr*; *leggja góða hǫnd á e-n,* fara fint med; *gera e-t feigum hǫndum,* gjera eitk. som ein misser livet for; *taka við e-m fegins hendi,* fagna eink. vel; *jǫfn hǫnd, jafnar hendr* = *jafnaðarhǫnd*; *hendr eru e-m mislagðar* (*í kné*), ein gjer gale. Med verb: *drepa hendi við e-u,* skuva fraa seg, forsmaa; *hendr fallast e-m,* ein vert handfallen; *fara hǫndum um e-t,* handfara eitk.; *festa hendr á e-u,* faa tak i, faa i sine hender; *festast hǫndum saman,* handtakast; *hafa hǫnd á e-u,* taka paa med, *á e-m,* leggja hand paa (gripa); *hafa hǫnd* (*hendr*) *at e-u,* leggja hand paa; hava aa gjera med, sitja inne med; *hafa hendr yfir e-u,* hava eitk. under hender; *halda hendi yfir e-u,* halda si hand yver, hava i sitt vald; *halda upp hǫndum,* retta upp henderne (i bøn, til eid odl.); *koma hǫndum á e-m,* faa tak i; *láta hendr af e-m,* sleppa eink. laus; *leggja hendr á e-m, á e-n,* leggja hand paa, *á sér,* paa seg sjølv; *leggja hendr sínar saman fyrir váttum,* handtakast framfor vitne; *leysa hendr sínar,* gjera skil for seg; *rétta hendr til e-s,* gripa etter; *taka* (*þrífa*) *e-n hǫndum* = *handtaka,* taka tilfange; *taka hǫndum á e-m,* taka paa eink.; *taka hǫndum saman,* handtakast; *taka hǫndum til e-s,* taka seg eitk. til; *taka hǫndum upp,* retta upp handi (til eid, ved avrøysting); *verja hendr sínar,* verja seg.

Med præp. *á*: *á hendi, á hǫndum* (*e-m*) **a.** paa (um skyldnad, andsvar): *spyrr hvat honum væri á hǫndum,* kva (sak) han hadde paa seg. **b.** *vera* (*bindast*) *á hendi* (*hǫndum*) *e-m,* vera (festa seg) i tenesta hjaa eink. *á hǫnd, á hendr e-m* = *á hendi* **a** og **b**; etter rørsle-verb: **a.** *lýsa sǫk á hǫnd* (*á hendr*) *e-m,* lysa sak imot eink.; *lýsa vígi á hendr sér,* lysa draapet paa seg, segja seg vera draapsmann; *taka e-t á hendr sér,* taka paa seg; *mæla á hendr e-m,* skulda eink.; *færa barn feðr á hendr,* krevja uppfostring aat barnet av fâren. **b.** *ganga á hǫnd* (*á hendr*) *konungi,* gjeva seg under, ganga i tenesta hjaa —. **c.** imot (um aalaup): *fara* (*ganga*) *á hendr e-m,* fara imot eink., raada til aalaup mot; *sneri mannfallinu á hendr enskum mǫnnum,* mannefallet snudde seg til engelsmennerne. **d.** *bjargast á hendr sínar,* berga ell. livnøra seg sjølv (med sitt arbeid).

af: *af hendi e-m,* burt fraa eink.; *senda e-t af hendi,* gjeva fraa seg; *láta af hǫndum,* sleppa; *færa* (*sverja*) *sér barn af hendi,* fri seg fraa (sverja seg fri for) barnfostringi; *ganga e-m af hendi,* ikkje gjera aalaup paa (mots. *ganga á hendr e-m*); *líða af hendi,* lida (um tidi).

at: *at hendi, at hǫndum,* tilstadar; *hverr at hendi,* den eine etter den andre.

fyrir: *fyrir hǫndum, fyrir hendi,* for handi, for hondom; *fyrir hendr e-m* (*fram*), utanum, med umgaaing av.

í: *fá e-m e-t í hǫnd* (*í hendr*), *selja e-m e-t í hǫnd, selja í hendr, gefa í hendr,* gjeva upp i handi; *greiða, lúka e-m e-t í hendr,* betala upp i handi; *kalla til e-s í hendr e-m,* krevja eitk. av eink.; *hafa e-t í aðra hǫnd,* faa motlag for det ein hev gjeve ut; *fara í hǫnd,* koma tilstadar; *í hǫnd,* upp i handi, paa handi, med det same, straks; *hafa e-t í hendi,* hava eitk. i si magt; *verðr mér illa í hendi,* eg fer ille aat; *hafa e-t vel* (*illa*) *í hǫndum,* fara vel (ille) med eitk.; *hafa í tveim hǫndum með e-u,* vera uviss med eitk.

innan: *vera innan handar e-m,* vera i eins hand eller magt eller vald.

með: *hafa e-t með hǫndum,* hava eitk. i hende, under hender, hava aa gjera med; *vel er með farit þínar hendr,* du hev bruka henderne dine vel.

milli: *fellr aldri sekt handa milli,* det er alltid einkvar som skal hava bøterne.

ór: *ór hendi* (*hǫndum*) = *af hendi* (*hǫndum*); *ór e-s hǫndum,* ut or magti aat eink.

til: *til handa e-m,* til handa, aat, til, for eink.; *biðja konu til handa e-m,* fria for eink.; *ganga til handa konungi* = *ganga á hǫnd konungi*; *berast til handa,* bera til; *standa til handa,* vera for handi.

um: *um hendr e-m,* framum, utanum eink. (= *fyrir hendr e-m fram*).

undir: *ganga, ráðast* (*vera*) *undir hǫnd* (*hendr*) *e-m,* gjeva seg (vera) under eins hand, i hans magt; *sjá undir hǫnd* (*hendr*) *e-m,* sjaa under armen aat eink. (til aa faa sjaa det som er usynlegt); *undir hǫndum,* noko i hand, etter kvart.

við: *hafa við hǫnd sér,* hava ved handi.

2. hand, sida: *í aðra hǫnd,* til hi sida; *til hægri handar e-m,* paa høgre handi eller sida aat eink.; *til hvárrartveggja handar, til beggja handa,* til baade sidor; *hǫggva á báðar hendr, á tvær hendr,* hogga til baae sidor; *hann gaf á tvær hendr,* til alle kantar; *annari hendi, annarrar handar,* paa andre sida, derimot; *annarri hendi — annarri hendi,* paa ei sida — paa hi sida.

3. vedkomande, part: *minnar handar,* for min part, fraa mi sida; *af minni hendi,* fraa mi sida; *vera af e-s hendi,* standa paa eins sida; *fyrir mína hǫnd,* paa mi hand, paa mine vegner.

4. slag: *tveggja handa lýðr,* tvo slag folk; *allra handa,* alle handa, alt slag.

hǫndla, *v.* (*að*) **1.** handla, handfara = *handla*. **2.** fara med, stella med. **3.** gripa, taka. **4.** koma paa eink. (um otte og dlkt.).

hǫnk, *f.* (gen. *hankar*; nom. pl. *henkr*) **1.** honk, handfang, ring. **2.** honk, hork (vidjering til aa festa grind med).

hǫrðar, *m. pl.* innbyggjarane i *Hǫrðaland, Hǫrðafylki, Hǫrðafold* (paa lag: Søre Bergenhus amt).

hǫr-gefn, *f.* (eig. horr-(lin-)gudinna) kvende (poet.).

hǫrgr, *m.* eig. vel steinaltar; eit slag blotstad eller heilagdom, sett med steinar (jfr. nyn. *horg,* bergknaus, helst med bratte sidor og flat topp, Hard. ofl.).

hǫr-hnoða, *f.* lingarnsnysta.

hǫrkl, *n.* det at føret er hurklut og hardt, hurkl, harkleføre. Sex sǫg. 60$_3$.

hǫrkla, *v.* (*að*) harka seg fram, draga seg fram; jfr. nyn. *harkla,* i tydning mesta lik harka.

hǫrkn, *n.* = *hǫlkn*; sjaa *helkn.*

hǫrkull, *m.* braak, skrangl.

hǫr-meitiðr, *m.* eig. linskurd, d. e. haustbil, poet.

hǫrmugr, *a.* sorgall. **hǫrmuligr,** *a.* syrgjeleg, tregeleg (*-liga, av.*). **hǫrmung,** *f.* sorg, trege. **hǫrmungar-grátr,** *m.* sorg-graat. **-læti,** *n.* syrgjelæte. **-orð,** *n.* syrgje-ord. **-skaði,** *m.* syrgjeleg skade, syrgjelegt tap. **-tala,** *f.* sorgtale, klaging. **-tíðendi,** *n. pl.* sorg-tidend. Æf. **-þytr,** *m.* sorgklage, klagerop. **-víg,** *n.* tregelegt draap.

hǫrpu-hljóð, *n.* harpelaat. **-leikr,** *m.* harpespel. **-skel,** *f.* harpeskjel, øyreskjel. **-slagari, -slagi,** *m.* harpespelar. **-slagr, -sláttr,** *m.* harpespel. **-stokkr,** *m.* harpestokken, treverket i harpa. **-strengr,** *m.* harpestreng.

hǫrr, *m.* (dat. *hǫrvi* og *hǫr*) horr, lin.

hǫr-skrýddr, *a.* klædd i lin. Edda. **-strengr,** *m.* linsnor. **-tygill,** *m.* linsnor, lintraad.

hǫr-þráðr, *m.* lintraad.

hǫrund, *n.* (og *f.*) kjøt; likam; kjøt motsett aandi; manns-lem.

hǫrundar-hungr, *m.* kjøtslyst. **-litr,** *m.* kjøt-lit. **-losti,** *m.* kjøtslyst. **hǫrund-fall,** *n.* spillsykja, spitelsk sott (jfr. *brotfall*).

hǫrundljóss, *a.* som hev ljos hamlit.

hǫrunds-fegrð, *f.* likams-vænleik. **-litr,** *m.* kjøt-lit. **-ljóss,** *a.* = *hǫrundljóss.*

hǫrzkr, *a.* hordelandsk.

hǫs-kollr, *m.* graahæring, graahærd mann.

-magi, *m.* (ogso skrive *haustmagi*) graamaga vêr. **-mǫgóttr,** *a.* (ogso skrive *haustmǫgóttr*) graamaga, graa under magen.

hǫss, *a.* graa. **hǫsvast,** *v. r.* (*að*) eig. graana, verta graa, men vert berre bruka med tydningi verta kald eller uvensleg; jfr. *grána*, nyn. *graana* i same tydning.

hǫsvir, *m.* ulv („graabein") poet.

hǫttr, *m.* (gen. *hattar*, dat. *hetti*) = *hattr*, hatt.

hǫtuðr, *m.* hatar (poet.).

I Í.

í, *præp.* **A.** med dat. **1.** i, inne i (um stad og rom); *í fjallinu, í litklæðum*; fyre stadnamn vert *í* ofte ikkje umsett i nyn. (jfr. *á*): *Þrír bœir er í Mǫrk heita allir*; *at staðnum í Skálaholti.* **2.** i (um tilstand) *í úviti*; *í svefni.* **3.** i, paa (um tid): *í minni elli*; *í enu þriðja sinni* (tridje gong); *í því* (i det same). **4.** i, imillom: *var þá illr kurr í bǫglum*; *engi í kvennmǫnnum.* **5.** i, paa (um noko som høyrer saman eller sit fast i hop); *í festi*; *brjóta í e-m hrygginn,* brjota ryggen paa (i) ein. **6.** i (um det som ligg i som innehald, deil i eitkvart); *hvat er nú í því,* kva meiner du med det; *veiðr er í e-m*; *gagn er í e-u.* **7.** i, med, ved (um maate, hjelperaad og orsak); *misgera í orðum*; *opt kaupir sér í litlu lof*; *munu margir fagna í burð hans.* **8.** i, naar det gjeld, med umsyn paa: *roskinn í orðum.*

B. med akk. **1.** i, inn i (um stad og rom): *fœra í naust*; *fara í brynju*; *í land,* til landet. **2.** i (um tilstand); *gefa í okkur forræði*; *kaupa sik í frið.* **3.** i, paa (um tid); *í þann tíð*; *í miðja nótt,* midt paa natti. **4.** i, burt i (um det som naar burt i); *tók hestinum í kné* (d. e.: upp til). **5.** i, med umsyn paa, naar det gjeld: *í engan mun*; *gráðugr í blóð* (d. e.: etter). **6.** i, til (um det som skal vera eller verta til eitkvart): *nefna guð í vitni*; *snúast í sút ok grát.*

íblár, *a.* iblaa, blaavoren. **íblástr,** *m.* iblaaster, innblaasing; inngivnad, inspiration. **íbrozligt,** *a. n.* braatt paakome? **íbúa,** *f.* ibuar, ei som bur ein stad. **íbúð,** *f.* det aa bu i (eit rom), ibuing. **íbúi,** *m.* ibuar, ein som bur ein stad. **íbygging,** *f.* det aa bu i (eit rom), ibuing. **íbyggjaramaðr, íbyggjari, íbyggvari,** *m.* ibuar, innbyggjar.

íð, *f.* (gen. *íðjar*) id, gjerning, verk.

iða, *f.* ida, bakevja.

Iðavellir, *m. pl.* namn paa ei sletta i Aasgard.

ídetting, *f.* det aa falla (detta) inn med ord i ei tala, innkast.

ið-gjǫld, *n. pl.* attergjeld, skadebot, vederlag. **-glíkr,** *a.* heilt lik. **-gnógr,** *a.* mykje rikeleg. **-gnótt,** *f.* nøgd, mengd.

íðinleikr, *m.* ihuge, annsemd. **íðinn,** *a.* idig, onnug, ihuga (jfr. nyn. *iden,* mødesam, Ryf. Shl.).

íðja, *v.* (*að*) gjera, sysla, driva paa med.

íðja, *f.* idn, verksemd.

iðjagrœnn, *a.* atter grøn?

íðju-fullr, *a.* strævsam, drivande. **-lauss,** *a.* gjerandslaus, yrkelaus. **-leysi,** *n.* gjerandsløysa, yrkeløysa. **-maðr,** *m.* strævsam, drivande mann; handverkar. **-samr,** *a.* idig, strævsam.

íðka, *v.* (*að*) idka, driva paa med, gjera.

iðlíka, *a.* heilt lik; jfr. *iðglíkr.*

íðn, *f.* idn, verksemd, sysl.

íðna, *v.* (*að*) idna, driva paa med, gjera.

íðnaðarmaðr, *m.* handverkar, arbeidsmann. **íðnar-fullr,** *a.* strævsam. **-lauss,** *a.* gjerandslaus, arbeidslaus; jfr. nyn. *idnarlaus,* tiltakslaus. **-leysi,** *n.* gjerandsløysa, yrkeløysa. **-maðr,** *m.* arbeidsmenneskje, handverkar.

íðnleysi, *n.* gjerandsløysa, yrkeløysa.

iðr, *n. pl.* innvol, inder (= *innr*).

iðra, *v.* (*að*) faa til aa ira, gjera angerfull; upers. *e-n iðrar e-s, eptir e-t; v. r, iðrast e-s, af e-u,* angra, ira, trega paa.

iðran, *f.* iring, anger og bot. **iðranardœmi,** *n.* døme paa anger og bot. **-fullr,** *a.* angerfull. **-fúss,** *a.* botferdig. **-gata,** *f.* angerveg, bots-veg. **-grátr,** *m.* anger-graat. **-hús,** *n.* bots-hus. **-lauss,** *a.* angerlaus, ubotferdig. **-mark,** *n.* merke paa anger og bot. **-salmr,** *m.* bots-salme. **-skírn,** *f.* reinsing med anger og bot, daap til umvending. **-stund,** *f.* stund til anger. **-tár,** *n* angertaara. **-tími,** *m.* tid til anger og bot. **-verk,** *n.* verk gjort av anger.

iðrandi, *m.* angrande, botferdigt menneskje.

iðrar, *f. pl.* **1.** innvol. **2.** anger. **iðraverkr,** *m.* verk, pina i innvolen.

iðri, *a.* (*komp.* til *inn*) indre; *hit iðra,* indre leidi (vegen).

iðugliga, *av.* ideleg, jamleg.

iðukast, *n.* idekast, bakevja.

iðula, iðuliga, (og *iðurliga*) *av.* ideleg, jamleg. **iðuligr** (og *iðurligr*) *a.* ideleg, jamleg. **iðurligleikr,** *m.* ideleg paakoma.

iðurmæltr, *a.* uppatt-takande (um eit slag versemaal som tek uppatter same staving i fyrste og tridje lina).

íðusdagr, *m.* 13de dag i maanaden (i mars, mai, juli, oktober 15de). Lat. idus.

íendr, *a.* andande, livande, i live.

if, *n.* eve, tvil. **ifa,** *v.* (*að*) iva (Tel.), eva, tvila; *v. r. ifast í,* eva seg, vera uviss um. **ifaðarlauss,** *a.* evlaus, trygg. **ifa-fullr,** *a.* evsam, tvilande. **-lauss,** *a.* evlaus, trygg. **-laust,** *av.* evlaust, utan tvil.

ifan, *f.* eving, tvil. **ifanlaust, ifanarlaust,** *av.* evlaust, utan tvil.

ífang, *n.* innblanding, det aa blanda seg upp i eitk.

ifanligr, *a.* evsam, tvilsam. **ifa-semd,** *f.* eving, tvil, uvissa. **-sǫk,** *f.* tvilsam, uviss sak.

ífellr, *a.* (um vind) som fell inn i (fyller) seglet.

ifi, *m.* og *n.* eve, tvil, uvissa.

ifill (og *ifli*), *m.* hauk (poet.).

ifjungr, *m.* **1.** bjørn (poet.). **2.** hauk (poet.).

ífjǫrvan, *a. m. akk.* livande (poet.).

if-lauss, *a.* evlaus, utvilsam.

ífrá, *præp.* ifraa, sjaa *frá.*

if-rǫðull, *m.* sol (poet.).

íganga, *f.* eig. igonga, det aa gaa med paa, taka paa seg eitk. **ígangr,** *m.* inngang, byrjing. **ígangs-fasta,** *f.* inngang til fastetidi. **-fǫstusunnudagr,** *m.* fastelavens sundag. **-klæði,** *n.* igangsklæde. **-sunnudagr,** *m.* fastelavens sundag.

igða, *f.* egda (ogso igda, Set.), eit slag meisa. Parus palustris?

ígegn, ígegnum, sjaa *gegn, gegnum.*

ígildi, *n.* jamlike, make. **ígjarn,** *a.* ihuga paa, svært lysta etter (*e-s*). **ígjǫld,** *n. pl.* inntekter. **ígróðra,** *a.* som hev teke til aa gro, noko groen.

ígulkǫttr, *m.* **1.** bustyvel, piggsvin. **2.** ei greida til aa verja festningsmurar (Kgs.).

ígull, *m.* igulkjer, kraakebolle. Echinus.

íhjá, *præp.* sjaa *hjá.*

íhlutanar-mikill, -samr, *a.* som gjerne legg seg burti alt, framlaupen.

íhlutast, *v. r.* (*að*) faast med, fara med (*um e-t*).

íhræddr, *a.* noko forskræmd, rædd.

íhuga, *v.* (*að*) tenkja etter, tenkja paa; ihuga. **íhugafullr,** *a.* tankefull, ihugsam. **íhugan,** *f.* tanke, ettertanke; ihuge. **íhugi,** *m.* tanke; ihuge. **íhugsa,** *v.* (*að*) = *íhuga.* **íhyggjusamr,** *a.* tankefull, ihugsam. **íhǫgg,** *n.* hogg, slag som ein hev fenge.

íkast, *n.* ikast, motlegg.

íkornaskógr, *m.* skog der det er ikorn.

íkorni, *m.* ikorn, ikorne.

íkynda, *v.* (*að*) kveikja, tendra i.

il, *f.* (*nom. pl. iljar*) il, ilk, fotsole.

ílag, *n.* (eig. ilag, noko innlagt) innskot; pant i eigedom.

ílandi, *a.* = *ílendr.*

Ílavellir (og *Iluvellir*) *m. pl.* Ilevollarne (Ila) ved Nidaros.

Ilansborg, *f.* St. Giles, by ved Rhone-osen.

ílát, *n.* ilaat, eitkvart til aa hava noko i.

ilbandabrœkr, *f. pl.* brok med iljeband.

íleiða, *v.* (*dd*) føra til, telja til. **íleiðing,** *f.* tilteljing. **ílenda,** *v.* (*nd*) gjeva landsvist; *ílendast, v. r.* faa, taka bustad i eit land, faa land aa styra. **ílendr,** *a.* innanlands, som er i landet; rettkomen til aa vera i landet, motsett *útlagr.* (Jfr. nyn. *ilendt*).

íli, *m.* ile, stein til botn-feste.

iliansvegr, *m.* veg til *Ilansborg.*

ílíkr, *a.* mesta lik.

ílit, *n.* synemerke, ær.

ilki, *m.* ilke, ilk; poet.: fot. **ilkvistr,** *m.* taa (poet.).

illa, *v.* (*lt*) illa, laata ille um, klandra, klaga yver.

illa, *av.* ille, ilt, klent, vondt.

ill-bragð, -brigði, *n.* illverk. **-býli,** *n.* ill, uhugleg heim. **-deild,** *f.* hatfull trætta, strid. **-djarfr,** *a.* ill-djerv. **-dýri,** *n.* skadedyr, illgjerdsdyr (Tel.). **-endi,** *n. pl.* illska, vondska; plaaga. **-felli,** *n.* illfelle, uheppa, ulukka; illverk. **-fengr,** *a.* illfengen, vondlynd. **-ferli,** *n.* illverk, synd. **-fúsligr, -fúss** (og *-fýstr*) *a.* illgjerdsam, vond. **-fygli,** *n. kol.* skadefugl. **-gerð,** *f.* illgjerning, misgjerning.

illgerða-flokkr, *m.* flokk av illgjerningsmenner. **-klerkr,** *m.* prest som er illgjerningsmann. **-maðr,** *m.* illgjerdsmann, illgjerningsmann. **-samr,** *a.* illgjerdsam, vond.

ill-gerning, *f.* illgjerning. **-geta,** *f.* illhug, otte. **-girnd** (og *-girni*) *f.* illtaatt, vondskap, illska. **-girndarprestr,** *m.* illkynd, vond prest. **-gjarn, -gjarnligr,** *a.* illgjerdsam, vond, illkynd (*-gjarnliga, av.*). **-gresi,** *n.* ugras. **-gruna,** *v.* (*að*) illtenkja, mistenkja. **-gæti,** *n.* ill medferd. **-hreysingr,** *m.* illmenne (jfr. gn. *urðarmaðr*). **-hveli,** *n.* ill, vond kval.

illiligr, *a.* illsleg, fælsleg (*-liga, av.*). **illing,** *f.* ukynde, vondskap; plaaga. **illingarsótt,** *f.* vond sykja. **illingr,** *m.* illing, illmenne.

ill-kvikendi, *n.* skadedyr. **-kyndugr,** *a.* meinsløg, ful (*illkyndugliga, av.*). **-kyngi,** *f.* meinsløgd, fulskap. **-leikni,** *f.* ill, hard medferd. **-lífi,** *n.* (og *-lifnaðr, m.*) syndelivnad, ulivnad. **-lifnaðarmaðr,** *m.* mann som liver i ulivnad, ukjura. **-lífr,** *a.* som liver syndigt, ukjuren; vand, nøgjen i sin livemaate. **-lyndi,** *n.* ilt lynde, vondlynde. **-læti,** *n.* styggelæte (jfr. nyn. *ill(e)læte,* lastord). **-málugr,** *a.* illordig. **-mannligr,** *a.* som ser ut som eit illmenne, illmannsleg (*-mannliga, av.*). **-menni,** *n.* illmenne, vondt menneskje. **-mennska,** *f.* vondskap. **-mæla,** *v.* (*lt*) gjeva illord, tala vondt um. **-mælgi,** *f.* **-mæli,** *n.* illord, lastord, baktale. **-orðr,** *a.* illordig.

illr (og *íllr*) *a.* ill, vond, laak, klen; leid, vand; knapp; *hinn illi,* den vonde, djevelen.

ill-ráðr, -ráðugr, *a.* illraadig, som gjev vonde raader. **-ræði,** *n.* ill raad, meinraad; vond styring. Fag. 26_{18}. **-ræðiskona,** *f.* illraadig kvinna. **-ræðismaðr,** *m.* illraadig mann. **-rœður,** *f. pl.* ille, vonde rødor.

illska, *f.* illska, vondskap; skade.

ill-skái, *m.* betring paa det som ilt er.

illskaldr, *a.* illsint.

illskast, *v. r.* (*að*) illskast, verta vond.

ill-skeptr, *a.* illkynd, vondlynd. **-skiptr,** *a.* illfengen, vond.

illsku-band, *n.* det som bind ein til aa gjera vondt, illske-band. **-flokkr,** *m.* flokk av illmenne. **-fullr,** *a.* illskefull, syndefull. **-íþrótt,** *f.* illverk, vond gjerning. **-kraptr,** *m.* vond magt. **-kvikendi,** *n.* skadedyr, udyr. **-maðr,** *m.* illmenne. **-megn,** *n.* styrke i illska. **-nafn,** *n.* vondt, fælt namn. **-samligr,** *a.* illskefull, vond. **-sǫk,** *f.* illverk. Æf. **-taufr,** *n. pl.* vond trollskap. **-þjóð,** *f.* illmenne, vondt folk. **-þrá,** *f.* traaskap i illska eller synd. **-þræll,** *m.* vond, laak træl. **-verk,** *n.* illverk, vond gjerning.

illsligr, *a.* illsleg, fæl. **ill-spá,** *f.* ill, vond spaadom. **-svipligr,** *a.* usvipleg, stygg. **-sǫk,** *f.* (*pl. -ar, -ir*): *troða illsakir við e-n,* hava eit spark med ein. **-tíðendi,** *n.* illsegn. **-tyngdir,** *f. pl.* vonde tungor, baktale. **-þræli,** *n.* = *illskuþræll.* **-þýða,** *f.* **-þýði, -þýðisfolk,** *n.* ill-ty, illmenne. **-þýðismaðr,** *m.* illmenne, illgjerdsmann. **-úð,** *f.* illhug, vondlynde. **-úðigr,** *a.* illkynd, vond. **-verk,** *n.* illverk, vond gjerning. **-verki,** *m.* illgjerningsmann. **-viðri,** *n.* illvêr, uvêr. **-viðrisbakki,** *m.* uvêrsbakke, uvêrs-sky. **-viðrisklakkr,** *m.* uvêrssky. **-vili,** *m.* illvilje. **-vilja** (og *-viljaðr*) *a.*

illvilja, vond. **-viljaboð,** *n.* vondt paabod. **-viljafullr,** **-viljafúss,** *a.* full av illvilje, vond. **-viljamaðr,** *m.* mann som vil ein ilt. **-viljugr,** *a.* illviljug, vond. **-virki,** *m.* illgjerningsmann, misgjerningsmann. **-virki,** *n.* illverk, vond gjerning. **-vært,** *a. n.* ilt aa vera; jfr. nyn. *illværug*, uroleg. **-ýðgi,** *f.* ill hug, vondlynde. **-yrða,** *v.* (*rð*) gjeva illord, tala vondt um. **-yrði,** *n.* illord, vondord. **-yrmi,** *n.* vonde ormar.

ilma, *v.* (*md*) tr. & intr. lukta, anga. **ilmaðr,** *a.* angande. **ilming, ilmkenning,** *f.* **ilmr,** *m.* lukt, ange; *vit ilmingar*, luktesans. Jfr. nyn. *im*, Aasen.

ilstri, *n.* ister, vister, vider. Salix pentandra.

ím, *n.* im, dumba, dust, saur.

íma, *f.* **I.** **1.** tunt lag av dust; *elds íma*, eimyrja (poet.). **2.** ulva, ulvtik. **3.** gygr. (Jfr. nyn. *ima* = tunt skylag; graa stripa; graastriput geit).

íma, *f.* **II.** strid, ota (jfr. nyn. *ima, v. imast, v.* Ross).

imbrudaga-boð, *n.* boding um komande imbredagar. **-hald,** *n.* det aa halda heilagt imbredagarne. **-vika,** *f.* vika daa det er imbredagar, imbrevika. **imbru-dagr,** *m.* imbredag, namn paa dei tri faste-dagarne (onsdag, torsdag eller fredag, laurdag) fyre jol, paaske, jonsok og mikjelsmess. **-dœgr,** *n. pl.* = *imbrudagr*. **-nótt,** *f.* natti fyre imbredagarne.

ímeðal, ímilli, ímillum, ímót, ímóti, sjaa *meðal, milli, millum, móti.*

íminjar, *f. pl.* sterke minningar; sjaa *minjar.*

ímleitr, *a.* graaleitt, graavoren (jfr. nyn. *imut*, graastriput).

impa, *v.* (*að*) føykja (jfr. nyn. *impa upp*).

in (*en*) *av.* (fyre, komp.) so mykje, dess; *in síðr . . . sælir*, so mykje mindre sæle; ofte stend det yverlaups og treng ikkje umsetjing: *né in heldr*, og ikkje helder.

India, *f.* **India-land,** *n.* India. **-menn,** *m. pl.* indiamenner. **indverska,** *f.* indisk maal. **indverskr,** *a.* indisk.

ínetjaðr, sjaa *netja.*

íneyzla, *f.* nøytingsrett, bruksrett.

inn, *av.* inn, inn i hus; inne.

inn (*in, it*) *art.* sjaa *hinn.*

inna, *v.* (*nt*) **1.** gjera, fullføra; *inna e-t upp*, fullenda eitk.; *inna e-t af hendi*, greida fraa seg, faa undan. **2.** reida ut, betala, svara. **3.** inna, segja fram; segja, tala; *inna til* (*e-s*) tala til ein, tala um eitk. **4.** greida ut um, fortelja, nemna; *inna e-t upp*, gjeva full greida um, rekna upp. **5.** *innast v. r. innast til*, talast ved.

innan, *av.* og *præp.* innan (innan-ifraa, -til, -for); *fyrir innan* (m. akk.), *innan* (m. gen. eller akk.) innan, innan i, innanfor; *innan* (um tid m. gen. dat. eller akk.) innan, innast; *innan sjúkr*, innvertes sjuk; *um haf innan*, kringum i havet.

innan-borðs, *av.* innanbords (paa skip). **-borgarmaðr,** *m.* bymann. **-bygðarmaðr,** *m.* innanbygdes mann. **-fjórðungsmaðr,** *m.* mann som bur i „fjordungen" (isl. landsinndeiling). **-garðs,** *av.* innangards. **-gengt,** *a. n.* gjengt innanifraa d. e. med gang innanfraa eit rom til eit anna. **-heraðsmaðr,** *m.* mann som bur i heradet. **-hreppsmaðr,** *m.* mann som bur i reppen (isl.). **-lands,** *av.* innanlands. Æf. **-landsfolk,** *n.* innanlandsfolk. **-landsmaðr,** *m.* innanlands mann, innlending. **-mein,** *n.* mein, sykja innvertes. **-sjúkr,** *a.* innsjuk, sjuk innvertes. **-sótt,** *f.* innvertes sykja. **-stokks,** *av.* innanstokks. **-tekja,** *f.* uppholde, inntak (jfr. taka inn)? **-þingsmaðr,** *m.* mann som bur i tinglaget. **-vátr,** *a.* vaat innantil; *fá innanvátt*, faa sjø innanbords. **-veggja,** *av.* innanveggjes. **-verðr,** *a.* som vender innan, som er inst, indre; *í innanverðri búðinni*, i den indre deildi av budi, innar i budi (jfr. nyn. *innanvert paa auga*, paa innsida av augneloket, Tel.).

innar(r), *av. komp.* innar, lenger inn, innetter; *innarr af e-u*, innanfor eitk., innar i.

innarla, innarliga, *av.* innarleg, langt inne; *innarla í húsi eða útarla í húsi* d. e. i framhus (stovehus) eller uthus.

innarmeirr, *av.* lenger inne. **innarst** (*innast*) *av. sup.* innarst, lengst inn, inst.

inn-blástr, *m.* innblaasing; inngivnad, inspiration. **-borg,** *f.* indre borg. **-borinn,** *a.* iboren, medfødd; innfødd. **-byrðis,** *av.* innanbords. **-drótt,** *f.* livvakt hjaa kongen

(poet.). **-dælgirni,** *f.* hug til aa liva makleg. **-dæli,** *n.* mykjen lette, umaksløysa, kosing, hugnad. **-dæll,** *a.* mykje lettvint, kvæm. **-eygðr, eygr,** *a.* innøygd, holøygd. **-firðingr,** *m.* mann innantil fjorden (*innfyrding,* Sogn?). **-fjalgr,** *a.* inngøymd (av *fela*)? Edda. **-fœddr,** *a.* innfødd. **-fœrsla,** *f.* innførsla. **-ganga,** *f.* **-gangr,** *m.* inngonga; inngang; byrjing. **-gerðis,** *av.* innangjerdes, i innmarki. **-gerðisgarðr,** *m.* gard umkring dei næmaste gjordi. **-gjald,** *n.* inntekt, innkoma; i *pl.* ogso = *iðgjǫld.* **-grǫptr,** *m.* inngraving, gravster. **-gǫng,** *n. pl.* inngang. **-gǫnguleyfi,** *n.* inngangsløyve. **-hallt,** *av.* innhalt, paa innsida, innanfor. **-hlutr,** *m.* det som er inni, inn-lut. **-hýsa,** *v.* (*st*) hysa. **-hýsingar,** *m. pl.* husfolk. **-hýsis,** *av.* innhyses.

inni, *n.* bustad, herbyrge, hus, heim, tilhelde.

inni, *av.* inne, inne i hus, heime hjaa seg.

innifli, *n. pl.* innvol (= *innyfli*).

inni-hús, *n.* framhus, sætehus, stovehus (mots. *fjárhús*). **-hǫfn,** *f.* det aa hava ein i hus hjaa seg, hysing. **-liga,** *av.* **1.** nøgje, greinleg, vel. **2.** istf. *ynniliga,* s. d.

inning, *f.* greiding, fullgjering.

innivist, *f.* innevist (Sogn), husvera, tilhelde.

inn-kaup, *n.* innkaup. **-kaupatími,** *m.* innkaupstid. **-klefi,** *m.* indre kleve. **-koma,** *f.* innkoma; byrjing. **-kvæmt,** *a. n.* innkjømt, inngjengt. **-kœmd,** *f.* byrjing. **-lag,** *n.* innlegg, innlagt jordstykke. **-land,** *n.* innland. **-láss,** *m.* laas paa innsida. **-leið,** *f.* **1.** indre leid. **2.** innvol. **-leizla,** *f.* innleidsla, innleiding, innføring. **-lendr,** *a.* innanlands, innlendsk, fast i landet; som hev lov til aa vera i landet. **-lenzkr,** *a.* innanlands, innlendsk. **-líkr,** *a.* heilt lik.

innr, *n. pl.* inder, innvol (= *iðr*).

innraptr, *m.* indre raft ell. sperra i eit tak, innraft. **-reið,** *f.* innriding. **-renta,** *f.* inntekt.

innri (og *iðri*) *a.* (komp. til *inn*) indre; *hit innra,* indre leidi, indre vegen.

inn-setning, *f.* innsetning, fengsling. **-sigla,** *v.* (*að*) innsigla (forsigla). **-sigli,** *n.* innsigle (segl; signet).

innst, *av. sup.* inst, lengst inn.

inn-stafr, *m.* indre stolpe. **innsteri,** *n. pl.* inder, innvol. **inn-stóði,** *m.* hovudstol, kapital, midel som ber rentor. **-stofa,** *f.* indre stova. **-stolpi,** *m.* indre stolpe, pilar.

innstr, *a.* (sup. av komp. *inni*) inst.

innstr, *a. sup.* (istf. *hinnstr*) sist.

inn-strǫnd, *f.* indre strand. **-stœða,** *f.* **-stœði,** *m.* **-stœðueyrir,** *m.* hovudstol, kapital, midel som gjev rentor (jfr. nyn. *innstøde,* innkomor; midel). **-stǫpull,** *m.* indre stolpe eller pilar. **-tak,** *n.* innehald; ermestaup, det øvre ermgapet paa kaapa? Æf. **-tekja, -tekt,** *f.* inntekt. **-þrœndir,** *m. pl.* inntrønder, folk fraa Inntrøndelag. **-þrœnzkr,** *a.* inntrøndsk, fraa Inntrøndelag. **-viðartré,** *n.* **-viðr,** *m.* innved, rong, band (i ein farkost). **-virðiligr, -virðligr,** *a.* serskild; framifraa. **-virðuliga** (og *-virðiliga*) *av.* nøgje, grant. **-vǫrðr,** *m.* mann som held vakt inne, innevakt, husvakt (mots. *utvǫrðr*).

innyfli, innylfi, *n. pl.* innvol.

ínógr, *a.* nok (nog). Æf.

ínýta, *v.* (*tt*) nytta, bruka.

íperst, *n.* ty fraa Ypern i Holland.

iping, *f.* (for *giping*?) klyver? Post. 273_{28}.

írast, *v. r.* verta sagt, heita.

írar, *m. pl.* irlendingar.

írauðr, *a.* iraud, raudleg, raudvoren.

íri, *m.* ymt, drøs.

Írland, *n.* Irland.

irma, *v.* anga (= *ilma*). Kgs. Brenn. 167_{30}.

írska, *f.* irsk maal. **írskr,** *a.* irsk.

ísa, *v.* (*að*) isa, frjosa til, leggja seg (med is). **ísafǫr,** *f.* isfór, isløysing. Vigf. **ísa-gangr,** *m.* isgang, isløysing. **-lauss,** *a.* isfri. **-lǫg,** *n. pl.* islega, is-leggjing.

ísarn, *n.* jarn. **ísarnkol,** *n.* eig. jarnpust; Snorre tyder det med *vindbelgr.* Sjaa *kol, n.*

ísa-valk, *n.* vaasall umreking i isen. **-vár,** *n.* vaar med mykje is. **-vǫk,** *f.* vók (hol) i isen. **ís-brot,** *n.* isbrot, is-stykke. **-brún,** *f.* brun, kant av is, is-trøm.

ísending, *f.* tilsending. **íseta,** *f.* det aa sitja, hava sæte *í dómi*; innesitjing, innehaving (av gods). **ísetuarfr,** *m.* arv som ein sit inne med.

ís-frosinn, *a.* isfrosen, frosen til is.

-heill, *a.* heiltupp frisk, aalfrisk. **-héldr,** *a.* isa, hela. **-hǫgg,** *n.* ishogging. **-hǫggagangr,** *m.* arbeid med aa hogga is. **ísing,** *f.* ising (m.), jøklefall, vêr-is (eit slag isregn).

ísjá, *f.* gaum, aathug, merksemd.

ísjaki, *m.* jake, isflak.

ísjáverðr, *a.* verd aa leggja merke til, merkande, ansande.

ísjón, *f.* det aa sjaa inn i (paa).

ískaldr, *a.* iskald. **Ísland,** *f.* Island. **íslands-far,** *n.* (ogso *-fari, m.*) skip som fer paa Island, islandsfarar. **-farari, -fari,** *m.* ein som fer i kaupferd til Island, islandsfare. **-haf,** *n.* havet millom Norig og Island.

ískipan, *f.* innskiping, innsetjing (t. d. av fe i hage). **ískotsmaðr,** *m.* mann som ein gjev hus for ei tid (jfr. nyn. *iskost,* upphald, kvila, Hall.). **ískyld,** *f.* = *ítak.*

íslegg, *m.* islegg (eit slag skeisor av leggbein).

íslendinga-bók, *f.* ei bok av Are frode. **-saga,** *f.* gamalt namn paa Sturlungasaga. **-skrá,** *f.* bok um islendingar. **-þáttr,** *m.* eit sogestykke um islendingar.

ís-lendingr, *m.* islending. **-lendr,** *a.* islandsk. **-lenzka,** *f.* islandsk skikk og bruk. **-lenzkr,** *a.* islandsk. **-lǫg,** *n. pl.* islega, isleggjing. **-mǫl,** *f.* is-mol, smaastykke av is.

isope, *s.* vin krydda med isop (gfr. *ysopé*).

Ispanialand, *n.* Spania.

ís-rek, *n.* **-reki,** *m.* driv-is, rek-is.

íss, *m.* is.

ístað, *n.* istig, stigbøygel. **ístaða,** *f.* vedhald; traaleik. **ístangan,** *f.* i-stinging; tildriv. **ístig,** *n.* istig, stigbøygel.

ístr, *n.* **ístra,** *f.* **1.** ister, istra, feittlag kring innvolen. **2.** feit kost.

ístǫðu-lauss, *a.* ustød, skjelven. **-mikill,** *a.* hardstadig, traassug.

ísungr, *m.* hovudduk (poet.).

ítak, *n.* rett (bruksrett, heftelse ell. dlkt.) i ein eigedom som ein annan eig. **ítakalauss,** *a.* som er utan *ítak.* **ítala,** *f.* fast, høveleg lut (part) i eitkvart (t. d. sambeite); vedtak um kor mykje fe kvar luteigar kann føra paa sambeite.

Ítalía, *f.* **Ítalíaland,** *n.* Italia.

ítarligr, *a.* drusteleg, gild, gjæv, herleg. (*-liga, av.*).

ítr, *a.* (*n. ítrt*) drusteleg, gild. **ítr-borinn,** *a.* høgboren, av gjæv ætt. Edda. **-laukr,** *m.* gild lauk; brukt poet. for tein, som vert gjeven til merke paa kongeleg magt. Edda. **-mannligr,** *a.* sjaaleg, drusteleg. **-skapaðr,** *a.* vænt skapt, vænvaksen. **-þveginn,** *a.* skirtvegen, reinvaska.

ítœkr, *a.* tøk, næm, klok. **íþrótt,** *f.* idtrott, kunst, dugleik; kunnskap. **íþróttalauss,** *a.* som ingen idtrott kann, duglaus, ukunnig. **-maðr, iþróttarmaðr,** *m.* idtrottsmann; kunnig mann. **íþróttligr,** *a.* som høyrer til *íþrótt,* kunstig, dugeleg. **ívasan,** *f.* sysl, kav (eig. innfløkjing). **ívera,** *f.* det aa vera i, tilhelde, ivera. **íverki,** *m.* arbeid og det ein fær ved det, utvinning.

íviðgjarn, *a.* illgjersk, vond.

íviði, *n.* **íviðja,** *f.* skog; med *-viði* jfr. *smáviði.*

ívinna, *f.* arbeid og det ein fær ved det (t. d. um hogster). **ívist,** *f.* det aa vera i (hus), tilhelde; *ganga á ívist* d. e. taka fast tenesta.

J.

já, *av.* og *subst. n.* ja.

já, *v.* (*áð*) segja ja, lova, samtykkja; løyva, lata faa, gjeva; *já e-m e-t upp,* lata ein faa eitk.

jaðar-byggjar (og *-byggvar*) *m. pl.* folk fraa Jæren, jærbuar. **-flár,** *a.* jârflaa, slak i kantarne (um ty).

jaðarr, *m.* **1.** jâr, kant. **2.** paa eit visst slag gjerde: øvste gardskidi, som laag vatsrett og i jam-høgd. **3.** Jæren. **4.** hovding

(poet.). **jaðarskegg,** *n.* kinnskjegg. **jaðraðr,** *a.* (gjerde) som hev *jaðarr 2,* s. d. **jaðra-karn,** *n.* eit slag fugl. Numenius glacialis.

jáeiðr, *m.* eidbunden lovnad.

jafn (og *jamn*) *a.* (*n. jafnt, jamt*) jamn (javn); lik, som er like eins, den same; bein; jamgod; rettvis, upartisk; høveleg; *jafn e-m* (*við e-n*), *jafn sem* (*ok*), jamgod med, like eins som; *at* (*með*) *jǫfnu,* jamt, likt, utan skilnad; *jǫfn hǫnd,* sams, upartisk hand eller varetekt; *at jǫfnum aldri,* for sin alder; *eiga e-t jǫfnum hǫndum* ɔ: jamt, likt, so kvar hev like mykje; *halda sik til jafns við e-n,* halda seg jamgod med, kappast med ein; *koma*(*st*) *til jafns við e-n,* verta jamgod med ein; *hafa e-t til jafns við e-n,* staa paa maal med ein i eitk.; *þrískeyta jǫfn,* trikant med like store sidor (i geom.); *jǫfn tala,* jamt tal, par-tal (mots. odda).

jafn- (og **jam-**) i sms. med adj. adverb og perf. part. av verb: **1.** so- (som); *er þat skǫmm jafnmǫrgum mǫnnum* d. e. for so mange menner; *jafnungr, jafngamall* (*sem hann var*), so ung, so gamall som han var. **2.** jam- (med), like-(som); *jafngamall e-m,* jamgamall med ein; *jamvitr maðr sem konungi.*

jafna, *v.* (*að*) **1.** jamna, gjera jamn, gjera lik. **2.** jamna, byta (deila) likt. **3.** setja attved, jamføra, halda saman, likna ihop; *jafna e-u við e-u* (*til e-s*); *jafna e-u saman*; *jafna til*; *til at jafna,* aa likna med. *jafnast, v. r.* **1.** jamnast, jamna seg. **2.** kappast, likna seg, staa paa maal med (*e-m, við e-n, til við e-n*).

jafna, *f.* jamna, flatlende, sletta.

jafnaðar-boð, *n.* jamt tilbod, likt for baae partar. **-dómr,** *m.* jamn, lik dom; upartisk dom. **-eiðr,** *m.* **1.** eid som sakverjaren gjer um at han i same høve vilde ha teke same forlik av saksøkjaren, um han sjølv var saksøkjar og hin sakverjar, jamningseid. **2.** eid um at inkje av borni hev fenge meir av sin part i foreldre-arven enn hine. **-fundr,** *m.* møte paa jamne vilkaar. **-geð,** *n.* jamt huglag. **-gjǫf,** *f.* gaava til vederlag for eitkvart. **-hǫnd,** *f.* upartisk manns hand. **-kaup,** *n.* likt kaup, handel som er jamgod for baae partar. **-kostr,** *m.* jamt vilkaar. **-leiga,** *f.* høveleg betaling (for leiga). **-maðr,** *m.* jamlike; rettvis, upartisk mann. **-mæling,** *f.* lik utmæling. **-ræði,** *n.* høvelegt gifte. **-skipti,** *n.* jamt, likt skifte. **-þokki,** *m.* jamskift kjærleik, innbyrdes kjærleik.

jafnaðr, *m.* **1.** jamnad, jamskap, likskap; rett og skil; *at jafnaði:* a) jamt, likt, etter maaten. b) med jamnan, jamt, stødt = *með jafnaði.* **2.** likning, utlikning; utreidsla. **3.** samanlikning; mannjamning.

jafn-aldra, *a.* jamaldra. **-aldri,** *m.* jamaldre.

jafnan, *f.* likning, jamføring.

jafnan, *av.* jamnan, jamleg.

jafn-bitinn, *a.* jamt avbeitt (um grasvoll). **-bjóða,** *v. st.* bjoda seg imot (som jamgod), vera jamgod, kappast med (*e-m*) (jfr. nyn. *jambjoding,* Tel.). **-borinn,** *a.* jamgod i ætt. **-brátt,** *av.* samstundes. **-breiðr,** *a.* jambreid. **-deildr,** *a.* jamdeilt. **-dýrr,** *a.* jamdyr; ogso um folk som hev rett til like store bøter. **-dœgri,** *n.* jamdøger (um haust og vaar, lat. æquinoctium). **-dœgris,** *av.* eit heilt døger (jamdøger) gjenom. **-dœgrishringr,** *m.* sollina, ækvator. **-dœgrismerki,** *n.* himmelsmerke, som soli gjeng igjenom, naar det er jamdøger (um vaar og haust). **-dœmi,** *n.* jamskap i domar, rettferd.

jafnendr, *m. pl.* rettvise, upartiske menner. **jafn-farit,** *av.*: *j.* (*at telja*) like langt aa rekna paa baae sidor; jfr. nyn. *jamfaren.* **-fast,** *av.* jamvel. **-fastr,** *a.* jamfast. like fast. **-fram,** *av.* **1.** jamfram, like langt fram; jamsides, jamt med; yverf. like rettkomen (*til e-s*). **2.** samstundes; *jafnfram sem* (*ok*). **3.** umfram. **4.** framleides. **-framliga,** *av.* likso vel. **-frammi, -framt,** *av.* = *jafnfram.* **-fullr,** *a.* jamfull, jamgod. **-fúss,** *a.* jamfus, like huga. **-fœrr,** *a.* jamfør. **-fœtis,** *a.* eig. jamføttes; yverf. *standa jafnfœtis e-m,* staa jamsides, vera jamgod med ein. **-gamall,** *a.* jamgamall. **-gegnt,** *av.* beint imot. **-girnd, -girni,** *f.* rett og skil, rettferd. **-gjarn,** *a.* **1.** likso huga. **2.** rettvis, upartisk. **-gjarna, gjarnliga,** *av.* like gjerne. **-góðr,** *a.* jamgod. **-greiniliga,** *av.* like greinleg, tydeleg. Gam. **-hafðr,** *a.* havd i like lang tid. **-hár,** *a.* jamhøg. **-harðr,** *a.* jamhard. **-heilagr,** *a.* like heilag.

-heill, *a.* like heil. **-heimill, -heimull,** *a.* like heimla, som ein hev like stor rett til; like god. **-hugaðr,** *a.* jamhuga, med jamn hug, med same hug. **-hœgr,** *a.* like høg, lettvint, spak.

jafni, *m.* jamne. Lycopodium complanatum.

jafni, *m.* **1.** jamne; *til jafna við e-n,* jamgodt med. **2.** jamt tal, par-tal.

jafningi, *m.* jamning, jamlike.

jafn-keypi, *n.* = *jafnaðarkaup.* **-kominn,** *a.* jamkomen, like rettkomen til, jamgod; *jafnkomit er á með ykkr* (upers.) de er jamlikar. **-kosta,** *a.* god nok, høveleg. **-kristinn,** *a.* som er medkristen. **-langr,** *a.* jamlang. **-leikit,** *part. n.*; *var jafnleikit með þeim,* dei hadde stridt jamgodt. **-lendi,** *n.* jamt lende, flatlende. **-lengd,** *f.* jamlengd (ɔ: næste aar (vika, dag etc.) ved same leite); aarsmot, aarsdag; ogso sjælemessedag (= *ártið*); aar. **-lengdardagr,** *m.* dag daa det vert jamlengd, aarsdag. **-lengdarhátíð,** *f.* høgtid som dei held ved jamlengd (ɔ: same dagen) kvart aar. **-lengdarskrá,** *f.* bok med lista yver sjælemessedagar (= *ártiðarskrá*). **-lengi,** *a.* so lenge. **-liða,** *a.* like mannsterk. **-liga,** *av.* jamleg; jamt, likt. **-ligr,** *a.* jamn, rettvis (jfr. nyn. *jamleg, a*). **-líkr,** *a.* plent lik. **-ljótr,** *a.* jamljot, like stygg. **-lyndi,** *f.* og *n.* jamt, stødugt lynde. **-lyndr,** *a.* jamn, stødug i lynde; rettvis. **-maki,** *m.* jamlike. **-margir,** *a. pl.* like mange. **-menni,** *n.* jamgod mann, jamning. **-mergð,** *f.* jamskap i mengd. **-mikill,** *a.* jammyken; jamstor. **-mæli,** *n.* avtale som er jamgod for baae, jamt vilkaar. **-náinn, -nánn,** *a.* jamnær, like nær (helst um skyldskap, erverett). **-nær,** *av.* jamnær; so nær. **-nætti,** *n.* jamdøger (um vaar og haust, æquinoctium). **-oki,** *m.* jamoke, jamlike; motmann i leik. **-rétti,** *n.* same personlege rett. **-réttismaðr,** *m.* mann med same personlege rett, av same stand. **-ræði,** *n.* jamt, høvelegt gifte. **-saman,** *av.* altsaman, samfengt. **-sekr,** *a.* like skyldig, som lyt leggja same bot. **-skemmiligr,** *a.* like skjemmeleg. **-skiptiligr,** *a.* jamskift, innbyrdes (*-liga, av.*). **-skjótt,** *av.* so snart (som), straks, samstundes. **-skyldr,** *a.* like nær skyld. **-skyldr, -skyldugr,** *a.* like skyldig. **-snemma,** *av.* samstundes. **-sterkr,** *a.* jamsterk. **-sætti,** *n.* jamt, likt forlik.

jafnt, *av.* **1.** jamt, likt; beint; *jafnt sem,* nett like eins som. **2.** jamt, allstødt. **3.** nettupp, just.

jafn-tefli, *n.* det at baae partar stend jamgodt i tavl-leik, jamt spel. **-títt,** *av.* straks. **-útlagr,** *a.* like utlæg. **-veginn,** *a.* like vegtug. **-vegit,** *a. n* jamt drepe d. e. like mange drepne paa baae sidor. **-vel,** *av.* jamvel (likso vel; endaa). **-vígi,** *n.* ota (strid) der baae partarne er jamgode. **-virði,** *n.* likt verde, jamverde. **-virðr,** *a.* jamverd, like mykje verd. **-víss,** *a.* like viss. **-vægi,** *n.* **1.** jamstor vegt, tyngd. **2.** jamverde. **-vægja,** *v.* (*gð*) jamvega, vera jamgod med. **-vægr,** *a.* jamtung. **-vætta,** *v.* (*tt*) vega (mot einannan).

jafnyndr, *a.* upartisk, rettvis.

jafnyrða, *v.* (*rð*) bruka munn, andgjeglast med (*e-n*).

jaga, *v.* (*að*) jaga; driva, halda paa med (*á e-u*).

jakafǫr, *f.* isferd, isrùne. **jaki,** *m.* jake, isflak.

Jakobs-land, *n.* Galicia i Nord-Spania. **-messa, -vaka,** *f.* (og *-vǫkudagr, m.*) den 25de juli („Jakob vaathatt"). **-vǫkuaptann,** *m.* den 24de juli.

já-kvæða, *v.* (*dd*) segja ja til, samtykkja (*e-u*); lata faa. **-kvæði,** *n.* jakvæde, jagjæve, samtykke. **-kvæðr,** *a.* samtykt, som samtykkjer i (*e-s*).

jalda, *f.* merr.

jalkr, *m.* jalk, gjelk, gjeld hest.

jalma, *v.* (*að*) jalma, klinga. **jalmr,** *m.* jalm, klang (poet.).

jam-, jamn-, jamt, sjaa *jafn-, jafnt.*

Jamta-land (*Jampta-land*), *n.* Jamteland. **-mót,** *n.* møte av jamtarne. **jamti,** *m.* (pl. *jamtar*) jamte, mann fraa Jamteland. **jamtr,** *m. pl.* jamtar, folk fraa Jamteland. **jamzkr,** *a.* jamtelendsk.

jáorð, *n.* jakvæde, samtykke.

japr, *m.* **japra,** *f.* eit slag orm (serpens fictitius).

jara, *f.* strid, òta (poet.).

jarða, *v.* (*að*) jarda, jorda, gravleggja.

jarða-boð, *n.* tilbod til deim som hev

odelsrett um aa gjera forkaupsretten sin gjeldande, fyrr jordi gjeng or ætti. (N. G. L.). **-brigð,** *f.* **-brigði,** *n.* jordløysing. **-kaup,** *n.* jordkaup.

jarðan, *f.* jording, jordferd.

jarðar-aurar, *m. pl.* betaling for kaupt jord. **-ávǫxtr,** *m.* aavokster, grøda av jordi; tiend av grøda. **-blómi,** *m.* blome paa jordi, markblom. **-brigð,** *f.* **-brigði,** *n.* jordløysing. **-bygð,** *f.* den bygde jordi. **-bǫllr,** *m.* jordball, jordkula. **-dupt,** *n.* **-dupti,** *m.* jord-duft, jord-dust. **-dýr,** *n.* dyr paa jordi. **-eðli,** *n.* skapningi paa jordi. Mar. 395[17]. **-eign,** *f.* jordeign. **-fall,** *n.* skade paa jordveg; bot for skaden. **-hola,** *f.* jordhola. **-hǫfn,** *f.* (og *-hefni, n.*) innehaving og bruk av jord. **-kot,** *n.* hytta med jord attaat. **-kvikendi,** *n.* dyr paa jordi. **-leiga,** *f.* jordleiga. **-lýsing,** *f.* lysing um at ein vil løysa inn odels-jordi. **-mál,** *n.* sak um jord og jordbruk. **-máli,** *m.* bygslebrev. **-megin,** *n.* jordvidd, jord-magt; krafti i jordi. **-men,** *n*: *ganga undir jarðarmen,* ganga under jordtorva (d. e. ei uppskori og upplyft jordremsa, jordfast i baae endar, som dei gjekk under til aa stadfesta fostbror-lag, til gudsdom, eller til vanheider. **-munr,** *m.* bakkemun, den fyremunen aa standa øvst i bakken. **-plógr,** *m.* utvinning av jord, Stj. 232; jfr. nyn. (og isl.) *plog,* vinning. **-rán,** *n.* jordran, det aa taka jord ulogleg. **-rifa,** *f.* riva i jordi. **-sala,** *f.* jord-sal, jord-seljing. **-skaut,** *n.* hyrna, kant av jordi. **-skeyting,** *f.* jordskøyting. **-skipti** (og *jarðaskipti*), *n.* jordskifte. **-skriðdýr,** *n.* krek (krjupande dyr) paa jordi. **-sókn,** *f.* søksmaal um jord. **-spell,** *n.* jordspille; bøter for det. **-stuldr,** *m.* jordstuld, det aa stela jord. **-torfa,** *f.* jordtorva. **-þjófr,** *m.* jordtjuv, deildeflytjar. **-verð,** *n.* jordverde. **-vígsla,** *f.* jordvigsla. **-vǫxtr,** *m.* = *jarðarávǫxtr.*

jarð-aurar, *m. pl.* betaling for kaupt jord. **-borg,** *f.* jordborg, jordvoll. **-búi,** *m.* haugtuss, underjordsk. **-byggjandi,** *m.* leiglending. **-bǫnn,** *n. pl.* eig. jordhindring, snø og tele, so krøteri kann ikkje koma paa beite; jfr. nyn. *jordband* (Shl.) snø og tele, som hindrar jordarbeid. **-díki,** *n.* dike, greft i jordi. **-eigandi,** *m.* jordeigar. **-eldr,** *m.* vulkansk eld, jordeld. **-eskr,** *a.* jordisk, jordleg. **-fall,** *n.* jordfall. **-fastr,** *a.* jordfast. **-fé,** *n.* jordgrave gods. **-fjúk,** *n.* jordfok (snødriv). **-folginn,** *a.* gøymd i jordi, jordgraven. **-gjá,** *f.* jordriva, greft. **-golf,** *n.* jordgolv. **-hellir,** *m.* jordheller, jordhola. **-hita,** *f.* **-hiti,** *m.* hite i jordi. **-hola,** *f.* jordhola. **-hús,** *n.* rom, gang under jordi. **-kol,** *n.* steinkol. **-kostr,** *m.* raad paa, utveg til jord, jord aa faa. **-kross,** *m.* torva skori upp i ein kross (til merke). **-kykvendi,** *n.* landdyr. **-laug,** *f.* laug i ei varm-kjelda. **-leiga,** *f.* jordleiga. **-ligr,** *a.* jordleg, jordisk. **-lús,** *f.* eit slag insekt. **-lægr,** *a.* liggjande paa jordi. **-neskr,** *a.* jordleg, jordisk. **-rifa,** *f.* jord-riva, rivna i jordi. **-ríki,** *n.* jordrike, jordi. **-setja,** *v.* (*tt*) jordfesta, jorda. **-skjalfti,** *m.* jordskjelte, jordskjelv. **-stofa,** *f.* rom under jordi, jordkjellar. **-varp,** *n.* kast aat jordi, kollkast. **-varpa,** *v.* kasta aat jordi, kollstøyta. **-veggr,** *m.* vegg av jord. **-vegr,** *m.* jordvidd.

jarki, *m.* jarke (Shl.), jark (kanten av fotbladet).

jarknasteinn, *m.* glimestein.

jarl, *m.* jarl, hovding; hermann, fri mann (poet.).

jarla, *f.* jarlefruva. **jarla-skipti,** *n.* jarleskifte. **-sǫgur,** *m. pl.* sogor um Orknøyjarlarne.

jarl-borinn, *a.* av jarle-ætt, jarleboren. **-dómr,** *m.* **-dœmi,** *n.* jarledøme. **-maðr,** *m.* **1.** jarl. **2.** jarls mann (poet.). **jarls-dóttir,** *f.* jarledotter. **-efni,** *n.* jarlsemne. **-ey,** *f.* no Jersøy (ved Tunsberg), Flat. I 451[17]. **-kona,** *f.* jarlekona, jarlefruva. **-maðr,** *m.* mann hjaa ein jarl, jarlsmann. **-nafn,** *n.* jarlsnamn. **-nautr,** *m.* eig. eignalut som ein jarl hev aatt, jarls-gaava. **-réttr,** *m.* jarlsrett. Eg. 3. **-ríki,** *n.* jarlerike, jarledøme. **-sæti,** *n.* jarlesæte.

jarma, *v.* (*að*) jarma (Nfj.), jerma, mekra.

jarmr, *m.* jerm, mekring.

jarn (og *járn*) *n.* **1.** jarn som metal. **2.** jarn, eitkvart gjort av jarn (lekkjor, reidskap, herbunad o. sl.). **3.** jarn bruka til gudsdom; *bera jarn.*

jarna, *v.* (*að*) jarna, slaa, leggja jarn paa; *jarna hest,* sko hest; perf. part. *jarnaðr,* jarnslegen; jarnklædd; lagd i jarn.

jarna-far, *n.* **1.** merke etter jarn (vaapn). **2.** jarnskoning. **-gangr,** *m.* gnaging av jarnlekkjor. **-lauss,** *a.* jarnlaus (t. d. utan jarnhodda, utan gangjarn odl.). **Jarnamóða,** *f.* Yarmouth i England. **jarna-skurðr,** *m.* skjering med jarn. **-staðr,** *m.* stad der jarn hev lege (ell. ligg) paa ein.

jarn-band, *n.* jarnband. **-barði,** *m.* skip med jarnslege *barð* (stamn). **-beraland,** *n.* Dalarne i Sverike. **-borg,** *f.* jarnborg (yverf. um jarnslege skip). **-brandr,** *m.* jarnstong. **-bundinn,** *a.* bunden med jarn, jarnslegen. **-burðr,** *m.* jarnburd (gudsdom). **-butr,** *m.* jarnbutt, jarnstubbe. **-dragi,** *m.* magnet. **-drepsleggja,** *f.* sleggja til aa hamra ut jarn. **-festr,** *f.* **-fjǫturr,** *m.* jarnband, jarnlekkja. **-fleinn,** *m.* klufta jarntein. **-gaddr,** *m.* jarngadd, jarnpigg. **-gangr,** *m.* vaapnferd, strid, Fld. 104₁. **-gjǫrð,** *f.* gjord, belte av jarn. **-gjǫrðarmaðr,** *m.* smed, jarnsmed. **-glófi,** *m.* jarnhandske. **-góðr,** *a.* av godt jarn. **-grár,** *a.* jarngraa. **-greip,** *f.* jarnhandske. **-grilli,** *s.* jarnrist. **-grind,** *f.* jarngrind. **-hamarr,** *m.* jarnhamar. **-hanki,** *m.* honk, ring av jarn. **-hattr,** *m.* jarnhatt. **-hespa,** *f.* hespa av jarn. **-hjartaðr,** *a.* med hjarta av jarn. **-hlekkir,** *m. pl.* jarnlekkar, jarnlekkja. **-hlið,** *n.* jarnled, jarnport. **-hnyðja,** *f.* jarn-nydja, jarnklubba. **-holkr,** *m.* jarnholk. **-hosa,** *f.* hosa av jarn. **-hringr,** *m.* jarnring. **-hurð,** *f.* jarnhurd, jarndør. **-hvalr,** *m.* kval med jarn-skutel (harpun) i seg. **-hǫfuð,** *n.* jarnhovud. **-kambr,** *m.* jarnkamb. **-ketill,** *m.* jarn-kjêl. **-kló,** *f.* jarnklo. **-klukka,** *f.* jarnklokka. **-klumba,** *f.* jarnklubba. **-klæddr,** *a.* jarnklædd. **-kola,** *f.* kola (lampe) av jarn. **-krókr,** *m.* jarnkrok. **-kylfa,** *f.* jarnklubba. **-lampr,** *m.* jarnlampe. **-ligr,** *a.* av jarn, som jarn, jarn-. **-lok,** *n.* jarnlok. **-loka,** *f.* jarnloka, jarnslaa. **-lurkr,** *m.* jarn-lurk. **-lykkja,** *f.* jarnlykkja. **-mikill,** *a.* velbudd med jarn. **-nagli,** *m.* jarnnagle, spikar. **-nef,** *n.* jarnnebb. **-nǫkkvi,** *m.* jarnbaat. **-ofinn,** *a.* jarnvoven. **-port,** *n.* jarnport. **-reka,** *f.* jarnreka, jarnspade. **-rekendr,** *f. pl.* jarnlekkja. **-rekkja,** *f.* jarnseng. **-rending,** *f.* jarnkant. **-rendr,** *a.* jarnslegen kring kanten. **-saumr,** *m.* jarnsaum. **-sía,** *f.* jarn-sinder. **-síða,** *f.* namn paa ei islandsk logbok, som vart vedteki 1271—73 og galdt nokre faa aar. **-skór,** *m.* jarnsko. **-skorning,** *f.* skjering med jarn. **-slá,** *f.* jarnslaa, jarnstong. **-sleggja,** *f.* jarnsleggja.

jarnslitr, *m.* lit som jarn, jarnlit.

jarn-smíð, *f.* jarnsmiding. **-smíði,** *n.* **1.** jarnsmide, smedarbeid av jarn. **2.** jarnsmiding. **-smiðjubúð** (og *-smiðarbúð*) *f.* smidja. **-smiðr,** *m.* smed, jarnsmed. **-spaði,** *m.* spoda (flat tein) av jarn. **-spjót,** *n.* jarnspjot. **-spǫng,** *f.* jarnspong, jarnplata. **-stafr,** *m.* jarnstav, jarnstokk. **-stika,** *f.* jarn-stake. **-stóll,** *m.* *stóll* av jarn. **-stolpi,** *m.* jarnstolpe. **-strengr,** *m.* jarnstreng. **-stǫng,** *f.* jarnstong. **-súla,** *f.* jarnsula, jarnstolpe. **-svipa,** *f.* jarnsvipa. **-teinn,** *m.* jarntein, jarnstong. **-tíund,** *f.* tiend av jarn-utvinning. **-tǫng,** *f.* jarntong. **-vaf,** *n.* jarn-vav, jarn-røyring. **-vafiðr,** *a.* vavd, røyrd med jarn. **-vápn,** *n.* jarnvaapn. **-variðr,** *a.* jarnslegen. **-viðjar,** *f. pl.* jarnvidjor, jarnband. **-virki,** *n.* ting, yrke gjort av jarn. **-vǫlr,** *m.* vol, rund stokk av jarn. **-æfi,** *f.* (god ell. klen) tid paa jarn. **-ǫr,** *f.* jarnpil.

jarpi, *m.* jarpe (fugl). Tetrao bonasia. **jarpr,** *a.* brun. **jarp-skammr,** *a.* brun og liten (?). **-skjóttr,** *a.* brundroplut.

jartegn (*-teign, -tein, -teikn*) *f.* **1.** jarteign, teikn, merke, prov (paa at ein fer med sant). **2.** teikn, jarteign, mirakel. **3.** løyndom (mysterium). **4.** tydning (i gram.).

jartegna (*-teina*) *v.* (*að, nd*) tyda, merkja, teikna.

jartegna-blóm, *n.* blømande rikdom av jarteigner. **-bók,** *f.* bok um jarteigner. **-borð,** *n.* bord (samling) med jarteigner. **-frægð,** *f.* frægd (æra) vunni ved jarteigner. **-fullr,** *a.* full av jarteigner (prov) paa (*e-s*). **-gerð,** *f.* det aa gjera jarteigner. **-kraptr,** *m.* kraft, magt til aa gjera jarteigner. **-laust,** *av.* utan jarteigner. **-maðr,** *m.* mann som gjer jarteigner. **-rás,** *f.* raas, lang rekkja av jarteigner. **-samliga, jartegnarsamliga,** *av.* ved jarteigner, paa underfull maate.

jast-ostr, *m.* eit slag ost (jfr. *jǫstr*).

jata, *f.* jøta (Nhl.), eta, krubba (= *eta*).

játa (*játta*) *v.* (*taði, tti*) **1.** jatta (*jata,* Li. Sæt.), segja ja til, sanna, samtykkja

(*e-u*); *játa e-m at e-u* (*til e-s*), samtykkja at ein vert eitkvart. **2.** lova, gjeva lov, løyva, lata faa, gjeva (*e-m e-t*, ell. *e-m e-s*, ell. *e-m e-u*); *játa upp e-u*, gjeva upp, gjeva fraa seg. **3.** sanna, ganga ved (*e-t*) for (*e-m*); kannast ved, kjennast ved (*e-m*); *játa sér e-t*, kannast med; *játa e-n guð*, halda ein for gud. *játast*, *v. r.* lova seg, ved lovnad (samtykke) binda seg til, taka paa seg eitkvart (*til e-s*, *undir e-t*).

játan (og *játtan*) *f.* jatting, samtykke, lovnad; sanning, vedgang, vedkjenning (t. d. av synder). **játari, játeri, játi,** *m.* jattar, sannar, vedkjennar. **játing, játning,** *f.* = *játan*. **játningarorð,** *n.* ord som ein vedkjenner seg sine synder med. **játorð,** *n.* jakvæde, samtykke. **játsi,** *a.* som lovar eitkvart (*e-s*).

játta, játtan, játtari, sjaa *játa, játan, játari.*

játtyrði (og *játyrði*) *n.* jakvæde, samtykke.

jaur, *av.* jau.

jaxl, *m.* jaksle (jaksl), kinntann. **jaxlaverkr,** *m.* verk i jakslarne. **jaxlgarðr,** *m.* rad av jakslar, jakslegard.

jáyrði, *n.* jakvæde, samtykke (jfr. nyn. *gjavyrde* hjaa Ross).

jerfr (for *jarfr*) *m.* jarv, jerv, fjellfross. Gulo borealis. **jerfskinn,** *n.* jarvskinn (jfr. *erfskinn*).

jóansmessa, *f.* jonsok, 24. juni. **jóansmessumungát,** *n.* jonsok-drykkja.

jóð, *n.* (nyfødt) barn; elde, avkjøme (poet.). **jóð-ligr,** *a.* triveleg (um born). **-sótt,** *f.* (og *-verkr*, *m.*) barnsykja. **-ungr,** *a.* barnung, ør-ung.

jól, *n. pl.* jol, jolehelg. **jóla-aptann** (*-eptann*) *m.* jolaftan. **-boð,** *n.* jolelag. **-dagr,** *m.* joledag. **-drykkja,** *f.* joledrykkja, jolegilde. **-fasta,** *f.* fasta (3 vikor) fyre jol, adventa. **-friðr,** *m.* jolefred. **-fǫstutíð,** *f.* **-fǫstutími,** *m.* fastetidi fyre jol, adventa. **-gjǫf,** *f.* jolegaava; ei viss avgift til kongen. **-grið,** *n. pl.* jolefred. **-gæfa,** *f.* jolelukka. **-hald,** *n.* det aa halda joli, jolehald. **-hátíð,** *f.* jole-høgtid. **-helgr,** *f.* jolehelg. **-hǫll,** *f.* kongshall til bruk i joli. **-kveld,** *n.* kveld i joli; jolekvelden. **-morginn,** *m.* fyrste joledags morgon. **-nótt,** *f.* natt i joli; jolenatti. **-tíð,** *f.* **1.** joletid. **2.** *pl.* *-tíðir*, gudstenesta i joli. **-varðhald,** *n.* **-vǫrðr,** *m.* vakthald i jolehelgi. **-veizla,** *f.* **-vist,** *f.* **1.** joleveitsla, gjestebod i joli. **2.** jolekost. **-ǫl,** *n.* joløl.

jólmánaðr, *m.* den maanaden som joli er i, jolemaanad.

Jóm, *n.* øyi Wollin (Pommern). **Jómsborg,** *f.* borg (by) paa øyi Wollin (Pommern). **jómsvíkingar,** *m. pl.* vikingar fraa *Jóm.*

Jón(n), *m.* „herr N. N.“ (unemnd mann).

jónsbók, *f.* kong Magnus Haakonsons yngre logbok for Island.

jónsdagr, *m.* **jónsmessa,** (ogso *jôhannismessa, jôhansmessa*) *f.* jonsok, 24. juni.

jónsmessu-aptann, *m.* jonsokaftan. **-dagr,** *m.* **1.** jonsok, 24. juni. **2.** tridje joledag, 27. desember. **-kveld,** *n.* jonsok-kveld. **-nótt,** *f.* jonsok-natt. **-ǫl,** *n.* jonsok-drykkja, jonsoklag.

jóns-skript, *f.* bilæte av Johannes. **-stúka,** *f.* kapell med altar for Johannes. **-vaka,** *f.* jonsok. **jonsvǫku-aptann** (*-eptann*) *m.* jonsokaftan. **-dagr,** *m.* jonsok, 24. juni. **-dagsnótt, -nótt,** *f.* jonsok-natt.

jór, *m.* (*gen. jós*; *nom. pl. jóar, akk. pl. jóa, jói*) hest (poet.).

jorbjug for *jarnbjúgs?* jarnbøygd, d. e. felt ved sverd, Guðr. II, 24.

Jórdán, *f.* elvi Jordan.

jó-reið, *f.* hesteriding. **-reykr,** *m.* røyk, govsky av traavande hestar.

Jórsala-borg, *f.* Jerusalem. **-fari,** *m.* ein som gjer ell. hev gjort ei ferd til Jerusalem. **-fé,** *n.* pengar gjevne i jorsala-tiend; jorsalapengar. **-ferð,** *f.* ferd til Jerusalem. **-gjǫf,** *f.* tilskot til Jerusalems-ferd etter paabod fraa paven. **-haf,** *n.* Midhavet. **-heimr,** *m.* Jødeland. **-konungr,** *m.* konge i Jerusalem. **-kross,** *m.* kross-teikn som krossfararen merkte seg med. **-land,** *n.* Jødeland. **-maðr,** *m.* **1.** mann ifraa Jerusalem. **2.** = *jórsalafari.* **-ríki,** *n.* Jødeland. **-tíund,** *f.* tiend (avgift) til Jerusalemsferd; sjaa *Jórsalagjǫf.*

Jórsalir, *m. pl.* Jerusalem (= *Jórsalaborg*).

jórtra, *v.* (*að*) jorta, urta.

jostr (og *jóstr*) for *jǫlstr?* S. E. II 483_{10} 566_{22}.

Jórvík, *f.* byen York i England.

jótar, *m. pl.* jutar. **Jótland**, *n.* Jutland („Jylland") i Danmark. **Jótlands-haf**, *n.* Kattegat. **-síða**, *f.* vestsida av Jutland.

jótskr, *a.* jutsk, fraa Jutland.

jótr, *m.* jaksl; ogso namn paa eit andlits-mein.

júða-kona, *f.* jødekvinna. **-ríki**, *n.* Jødeland. **-sonr**, *m.* jøde-son.

júði, *m.* jøde (jude).

júgr, *n.* jur (juver).

júgtanni, *m.* bjørn (poet.).

júlavist, *f.* jolelag (= *jólavist*).

Julianæ-messudagr, *m.* den 15. februar.

jungfrú (ogso *jumfrú, jungfrúva*) *f.* jomfru (helst av høgt stand), gjenta, møy. **jungfrú-dómr**, *m.* jomfrudom, møydom. **-ligr**, *a.* jomfruleg, møy- (= *meyligr*). **-skript**, *f.* bilæte av Maria møy. **jungherra** (og *junkherra, junkera, junkeri*) *m.* junker, ung, ugift mann av høgt stand. **jungligr**, *a.* ungleg. **jungmenni**, *n.* ungmenne. **jungr**, *a.* ung.

júr, *n.* jur (= *júgr*).

júr, *av.* jau (= *jaur*).

jurt, *f.* urt, gras (= *urt*). **jurta-klefi**, *m.* kleve (kammers) til urter. **-ligr**, **jurtarligr**, *a.* som høyrer til urter, urte-.

justa, *f.* **1.** eit maal for vaatvaror, = $1/4$ *bolli*, $1/16$ *askr*, (mlat. justa). **2.** skaal, kopp.

justis, *m.* domar (verdsleg), eng. justice.

justukerald, *n.* kjerald som tek ei *justa*.

jǫfurr (*pl. jǫfrar*) *m.* eig. vill-galt; hovding, fyrste (poet.).

jǫklaðr, *a.* jøklut, isut. **jǫkla-gangr**, *m.* isgang, isløysing. **-vatn**, *n.* vatn fullt av is.

jǫkul-barinn, *a.* ille tilreidd av jøklefall (vêris). **-kaldr**, *a.* jøkulkald, iskald. **-vetr**, *m.* iskald, streng vetter.

jǫkull, *m.* **1.** jøkul (istapp). **2.** isbrede. **3.** is.

jǫll, *n.* (?) styr, staak (jfr. nyn. *jolla*, vaasa).

jǫlstr, *f.* ister, vider. Salix pentandra.

jǫrð (*gen. sing. jarðar, dat. jǫrðu; nom. pl. jarðir*) *f.* jord (i ymse tydningar: jord motsett himmel; mark; mold; gard ofl.).

jǫrfi, *m.* aur, sand; jørve, sandbakke.

jǫrmun-gandr, *m.* midgardsormen. **-grund**, *f.* jordi (Edda).

jǫstr, *m.* (gen. *jastar*) gjester, gang, gjær; *rǫst gjastar* d. e. øl.

jǫtun-heimr, *m.* heimen aat jøtnarne. **-móðr**, *m.* jøtun-mod, jøtun-sinne.

jǫtunn, *m.* jøtun rise; jfr. nyn. *jøtul* (og *jeten*, Vestfold).

K.

ká, *v.* (*áð*) skjepla, uroa; *kást í e-u*, bry seg med eitk. (jfr. nyn. *kaa* = venda ell. breida høy).

káð, *n.* ulivnad.

kaðall, *m.* kâl, tog, reip.

kaf, *n.* **1.** kav, neddukking i eitkvart; symjing under vatn; *taka kaf*, kava, dukka; *standa á kaf* d. e. djupt ned i, heilt inn i; (jfr. nyn. *standa i kav i sanden*, Set.). **2.** kav, sjødjup, sjø; *fara í kaf, leita kafs* d. e. til djups, til botnar. **3.** kov, eitkvart som kjøver (t. d. røyk, skodda).

kafa, *v.* (*að*) kava, dukka, symja under vatn; *k. upp*, dukka upp; *kafast, v. r.* = *kafa*.

kafa-fjúk, *n.* tett snøfok, snøkave. **-hríð**, *f.* snørid, snøfok.

kaf-ferð, *f.* dukking. **-fœra**, *v.* (*rð*) dukka (*e-n*) under vatn. **-fǫr**, *f.* dukking. **-hlaðinn**, *a.* kavladd, søkkladd. **-hlaup**, *n.* (eig. laup i kav), det aa søkka under (t. d. i snø). **-hleypr**, *a.* (eig. som løyp i kav) nedsokken (t. d. i snø).

kaflabrú, *f.* kavlebru (bru yver ei myr av stokkar lagde paa tvert).

kafli, *m.* **1.** kavl (kavle, Oslo), flaa, fljot paa garn og not; *leggja undir kafla*, sjaa *leggja undir*. **2.** stykke, bite.

kafna, *v.* (*að*) **1.** kovna, kvavna, verta kjøvd. **2.** søkka. **kafnan**, *f.* kovning.

kaf-steyting, *f.* det aa støyta ein ned i kavet (ned i sjøen). **-sund,** *n.* symjing under vatn. **-syndr,** *a.* som kann kava eller symja under vatn. **-þykkr,** *a.* tjukk av snøkave, snøtjukk.

kaga, *v.* (*að*) kaga, kika.

kaggi, *m.* kagge, dunk (utnamn). **kagi,** *m.* kage, laagt tre med mange greiner (utnamn). **kakali,** *m.* (eit skjellsord) mnt. *kakeler,* juglar (?). **kakbretta,** *f.* brukt som utnamn; jfr. nyn. *kabbretta.*

kál, *n.* kaal.

kala, *v. st.* gjera kald, frøysa; upers. *mik kell,* eg frys; *kalinn,* kalen, frosen, frøyst.

kálbustr, *m.* kaalstylk.

kalda, *v.* (*að*) kalda (Smaal.), kolna; upers. *kaldar af,* det kjøler, blæs kaldt fraa.

kalda-hlátr, *m.* kaldelaatt. **-kol,** *n. pl.* kalde kol; *gera kaldakol,* um leiglending, naar han flŷt ifraa bygslejordi fyre tidi.

kaldel, *n.* umsetjing av lat. placenta, kaka; mlat. caldellus, varm supemat. Heilag. II 555 11.

kaldligr, *a.* kaldsleg, kald (*-liga, av.*).

kaldr, *a.* **1.** kald. **2.** kald, fiendsleg, vond.

kald-ráðr, -rifjaðr, *a.* som gjev kalde raad, illraadig, ful. **-skýjaðr,** *a.* kald-skya. **-yrði,** *n.* fulord, vond-ord.

kalekr, *m.* kalk, bikar.

kalendadagar, *m. pl.* ny, nymaane (umsetjing av lat. *kalendæ* i Vulg.).

kalfa-bót, *f.* kalvbot, hombot, knesbot. **-kjǫt,** *n.* kalvekjøt.

kalfbærr, *a.* som kann faa kalv, bær (um ku).

kalfi, *m.* kalve (tjukklegg).

kalfr, *m.* kalv; *renna* (*fá*) *kalfs,* taka kalv, tidgast. Jfr. ogso *eyjarkalfr* og *hvannarkalfr.*

kalfs-belgr, *m.* kalveskinn heilt avflaatt, kalve-belg. **-eldi,** *n.* alekalv, paasett kalv; *ala ǫðrum þræl kalfseldi* d. e. ala upp for annan mann ein træl liksom ein paasett kalv.

kalf-skinn, *n.* kalvskinn; *eigi þótti honum meiri himinn en kalfskinn* (um stor fælske; jfr. nyn. daa var det rett som all verdi var i eit kalvskinn). **-skinnsskór,** *m.* kalvskinnssko. **kalfsmáli,** *m.* so mykje mjølk som ein kalv treng.

kálgarðr, *m.* kaalgard, kaalhage, urtehage.

kalka, *v.* (*að*) kalka.

kalkr, *m.* kalk, bikar.

kálkristr, *m.* kaal som vert dyrka som gud.

kall, *n.* kalling, rop; namn; *at kalli,* aa kalla, aa segja.

kall, *m.* sjaa *karl.*

kalla, *v.* (*að*) **1.** kalla; ropa; kalla til seg, kalla paa (*e-n, e-m*); *kalla aptr* (*undir, undan*) kalla atter, draga inn. **2.** kalla, gjeva namn, nemna; *kalla e-n e-t.* **3.** segja, segja at eitk. er so ell. so; *at kalla,* aa kalla, aa segja. **4.** krevja, gjera krav paa (*til e-s*); *kalla e-m e-t,* segja at eitk. høyrer ein til. **5.** *kallast, v. r.* kallast, kalla seg; segjast, segja at ein er so ell. so; *kallast á,* ropa paa kvarandre.

kallan, *f.* kalling, tilkalling, stemning.

kallari, *m.* kallar, ropar, bytenar.

kallmaðr, *m.* sjaa *karlmaðr.*

kalls, *n.* (og *m.*) **1.** krav, ideleg bøn. **2.** spit, spott, sneidord. **kallsa,** *v.* (*að*) **1.** krevja, beda, plaaga med bøner. **2.** gjera forfang eller uskil. **3.** klandra, spotta, bry. **kallsaðalauss,** *a.* fri for krav eller paatale. **kallsan,** *f.* krav, bøn. **kallslauss,** *a.* aatalslaus, uklandra.

kallsókn, *f.* tilkalling, stemning.

kallsyrði, *n. pl.* spitord.

kálstokkr, *m.* kaalstylk.

kamarr, *m.* **1.** kamar (avhus). **2.** kamar (Nfj.), mannelort. **kamarsdyrr,** *f. pl.* kamardør, avhusdør.

kambari, *m.* kambemakar, kardemakar. **kambr,** *m.* kamb (haarkamb; karde; kamb paa dyr; fjellkamb, jordrygg). **kambstaðr,** *m.* ær i hovudet; eig. stad der kamben stânar.

kamelet, *s.* eit slag ty, til klædning (fr. camelot).

kamell, *m.* kamel.

kameri (ogso *kamri*) *m.* kammers, rom.

kamfar, *n.* kamfor.

kámleitr, *a.* dimleitt. Jfr. nyn. *kaam,*

dim (Nordl.). Edd. M. **kamphqfði,** *m.* eit slag stort staup.

kampi, *m.* skjeggjut mann. **kampr,** *m.* **1.** munnskjegg, bartar. **2.** utstaaande kant av ein vegg.

kanceler, *m.* kanslar (lat.).

kancellera, *v.* (*að*) retta ut (henderne).

kanginyrði, *n. pl.* spitord, fantord.

kanifas, *n.* kanefas, segldúk (mnt. kanives).

kanna, *f.* **I.** kanna; eit hol-maal = 1 *bolli.*

kanna, *f.* **II.** kann, rett kravsmaal paa eitk. (= *tilkanna*).

kanna, *v.* (*að*) **1.** kanna, læra aa kjenna, ransaka, sjaa etter; mynstra; *kanna af* (*til*), finna ut, skyna; *kanna þing,* lysa til ting. **2.** kanna, kjenna, eigna (*e-t*) til (*e-m*). **3.** *kannast, v. r.* verta kjend; *kannast við,* kannast ved, kjennast ved; vera ved, tilstaa. **kannaðr** (og *kqnnuðr*) *m.* ein som kannar, røkjer etter (poet.).

kannúkr (*kanóki, kanunkr*) *m.* kannik, korsbroder. **kanóka-búningr, -klæðnaðr,** *m.* kannik-bunad. **-klaustr, -setr,** *n.* augustinkloster. **kanóki,** *m.* = *kannúkr.*

kanon, *n.* song.

kanpi, kanpr, sjaa *kampi, kampr.*

Kantara-borg, *f.* **-byrgi,** *n.* Canterbury.

kantara-kápa, *f.* **-sloppr,** *m.* bispekaapa, prestekaapa.

kantiki, *m.* **kantilena, kantilia,** *f.* song.

kanunkr, *m.* kannik (= *kannúkr*).

kápa, *f.* kaapa, kappa.

kapaleinn (og *kapalínn*) *m.* kapellan.

kapalhestr, kapall, *m.* klývhest, førslehest.

kapella, *f.* kapell (paa fiskevær, ell. til eige bruk); kyrkja som ikkje var hovudell. fylkeskyrkja; *kapella konungs,* kyrkja som kongen aatte og hadde kallsrett til.

kapellán, *m.* kapellan. **kapellu-kórr,** *m.* kor, songhus (i kapell). **-prestr,** *m.* kapellan, prest ved *kapella.* **-vígsla,** *f.* vigsla av kapell, kapell-vigsla.

kapitulagolf, *n.* golv i *kapituli,* 2. Æf.

kapituli, *m.* **1.** kapitel, stykke (av ei bok). **2.** møtesal i eit kloster. **kapitulum,** *n.* **1.** = *kapituli.* **2.** domkapitel.

kapp, *n.* kapptak, tevling; kapphug, ihuge, onn; braaskap; *renna í kqpp við e-n,* renna i kapp med ein; *deila kappi* (*brjóta kapp*) *við e-n,* gjeva seg i strid, tevla med ein; *halda til kapps,* kappast; leggja all magt paa; gen. *kapps* forsterkande: *kapps-vel,* stor-vel.

kapp-ata, *f.* òta, strid.

kappa-tala, *f.* tal av kjempor. **-val,** *n.* utval av kjempor.

kapp-drykkja, *f.* kapp-drikking. **-drœgt,** *a. n. verðr e-m kappdrœgt,* det vert harddrøgt, stridt for ein. **-fúss,** *a.* kappfus, stridsam. **-girni,** *f.* kapphug, framhug. **-gjarn,** *a.* kappfus, kapphuga, stridsam.

kappi, *m.* kappe, kjempa.

kapp-leikr, *m.* kappleik, strid. **-mæli,** *n.* ordkast, ordstrid. **-orðr,** *a.* storordig, trættesam. **-róðr,** *n.* kapprôr. **-samligr,** *a.* kappsam, storfelt (*-liga, av.*). **-samr,** *a.* kappsam, strid, traa. **-semd, -semi,** *f.* kapphug, stridleik.

kappsfullr, *a.* kappfus, stridlynd, strid.

kappsigling, *f.* kappsigling.

kappsmaðr, *m.* framferdig, stridlynd kar.

kapp-sund, *n.* kappsymjing. **-svinnr,** *a.* hugram, stridlynd. **-yrði,** *n.* store ord. **-œrinn,** *a.* fullnøgjeleg, rikleg.

kaprún, *n.* karpusa, hetta (helst fest til ei kaapa). **kaprúns-fóðr,** *n.* fôr til ei hetta. **-skinn,** *n.* skinn til ei hetta. **-skrúð,** *n.* band av klæde (fest til *kaprún*).

kápu-ermr, *f.* kaape-erm. **-hattr, -hqttr,** *m.* kaape-hetta. **-maðr,** *m.* mann i ei kaapa. **-skaut,** *n.* kaape-flak, kaapeskaut (sjaa *skaut*).

karar-kerling, -kona, *f.* sengliggjande (korlegi) kvinna. **-maðr,** *m.* sengliggjande mann.

karbunkulisteinn, *m.* eit slag glimestein, karbunkel.

kardináli, *m.* kardinal.

karfafótr, *m.* ustød fot (som paa ein *karfi* i sjøgang).

karfasta, *f.* fastetid etter ein nyleg avliden.

karfi, *m.* **I.** eit slag medels stort skip.

karfi, *m.* **II.** raudfisk, auger. Sebastes norvegicus.

kárhqfðaðr, *a.* krullhaara.

kári, *m.* kaare, vindgufs (poet.).

kárína, *f.* 40 dagar fasta (i kyrkjebot).

karl, *m.* **1.** kar, karmann. **2.** kall, gift mann. **3.** kall, gamall mann. **4.** fri, men ikkje høgætta mann, bonde; undersaatt. **karlafǫt,** *n. pl.* karmannsklæde. **karlaskr,** *m.* eit holmaal (stort peilmaal = $1^1/_2$ *kvennaaskr*). **karla-vegr,** *m.* karmannssida i ei stova (høgre sida, naar ein kom inn). **-sæti,** *n.* karmannssæte. **karl-barn,** *n.* smaagut. **-dýr,** *n.* hanne, kall, dyr av hanslaget. **-dyrr,** *f. pl.* hovudinngang til ei stova (skaale). **-erfð,** *f.* ervegang paa mannssida. **-fátt,** *a. n.* faatt um karfolk. **-fjǫldi,** *m.* mengd med karfolk, karmannsfjølde. **-folk,** *n.* karfolk; bondefolk. **-fugl,** *m.* kall, stegg, fugl av hanslaget. **-fǫt,** *n. pl.* karmanns-klæde, karmanns-ty. **-gildr,** *a.* god som ein kar (i kostvegen). **-hǫfði,** *m.* (utskore) karmanns-hovud. **-kendr,** *a.* som er han av slaget, mannleg. **-kind,** *f.* mannkyn; gen. *-kindar,* av mannkyn. **-klæði,** *n. pl.* karmannsklæde. **-kné,** *n.* ættled paa mannssida. **-kona,** *f.* kvende som vil vera mann. **-kostr,** *m.* gifte (um mannfolk). **-kyn,** *n.* mannkyn. **-leggr,** *m.* mannssida (i ein ætt-legg). **-ligr,** *a.* mannleg, karmanns-. **-maðr,** *m.* karmann. **-mannaklæði,** *n. pl.* karmannsklæde. **-mannakyn,** *n.* mannkyn. **-mannligr,** *a.* mannleg, av mannkyn; karsleg, mannleg (*-liga, av.*).

karlmanns-búnaðr, *m.* karmannsbunad. **-hár,** *n.* karmannshaar. **-hǫnd,** *f.* karmannshand. **-klæði,** *n. pl.* karmannsklæde. **-leikr,** *m.* karmannslag. **-skór,** *m.* karmannssko. **-sǫðull,** *m.* karmanns-sâl. **-verðr,** *m.* matmaal for ein kar.

karl-mennska, *f.* mannskap, manndom. **-mennskubragð,** *n.* mannsverk. **-ormr,** *m.* orm av hanslaget, orm-hanne.

karlshǫfuð, *n.* karmannshovud. **karlsift,** *av.* paa mannssida. **-skǫp,** *n. pl.* mannleg avlelem, mannslem. **karls-son,** *m.* bondeson. **karl-svipt** (og *-syft*) *f.* mannssida (i ein ættlegg). **-sviptarmaðr,** *m.* ætting paa mannssida. **-sviptr,** *a.* mannleg, av mannkyn.

karmaðr, karmannliga sjaa *karl-*.

karmn, *f.* kjerra. Kalfs. 20 a 6.

karmr, *m.* bordvegg (til vern).

karn, *n.* eit slag fugl; jfr. *jaðrakarn.*

karnaðr, *m.* samlega.

karp, *n.* storlæte, skrøyt. **karp-málugr,** *a.* storordig, skrøyten. **-yrði,** *n. pl.* store ord, kyt.

kárr, *m.* krull, kurle. Jfr. nyn. *kaar, n.* fin-krusut ull, Vestf. og *kaare* = kaure.

karskliga, *av.* snaapt, kvikt. **karskr,** *a.* karsk, snaap, kvik.

kartnagl, *m.* kartnagl.

kartr, *m.* arbeidsvogn.

kasa, *v.* (*að*) **1.** grava ned i kòs, leggja i dunge. Jfr. nyn. *kasa,* dunga upp. **2.** dryfta.

kass, *m.* kass, kjessa, korg. **kassafiski,** *f.* fiske med kass ell. korg. **kassi,** *m.* = *kass.*

kast, *n.* **1.** kast, kasting; terningkast; kasting yver bord. **2.** kast, varp (paa fiske). **3.** motkast, motmæle. **4.** kast, raam, møte; *koma í kast við,* koma i kast med; *koma í kast saman,* giftast saman; *í fyrsta kasti,* i fyrste kastet, fyrste gongen. **5.** kast, yverplagg.

kasta, *v.* (*að*) **1.** kasta, kasta fraa seg (*e-u*); *kasta* (*teningum*), kasta terningar; *kasta trú,* falla fraa trui; *kasta tǫnnum,* fella tenner; *kasta sinni eign á,* eigna til seg; *kasta á sik sótt,* gjera seg sjuk; upers. *kastar e-u,* eitk. vert kasta. **2.** kasta i koll, velta; ogso upers. **3.** kasta, setja (garn, not). Med part.: *kasta* (*orðum*) *á,* segja, tala til *kasta aptr,* kasta fraa seg att, gjeva upp *kasta e-m inn,* kasta ein i fengsel; *kasta e-u móti e-u* (*e-m*), segja eitk. mot eitk. (paa eink.); *kasta niðr,* kasta ned, lata falla; *kasta e-u til,* slaa paa; *kasta um,* kasta, venda braatt um; *kasta upp,* kasta upp; setja fram, reisa (ei sak); skriva upp; *kasta peningum yfir,* kasta burt pengar.

kastala-hurð, *f.* borg-hurd, borg-port. **-kirkja,** *f.* borg-kyrkja. **-maðr,** *m.* borgmann, mann paa ei festning. **-stafr,** *m.* stav, stolpe i ei treborg. **-sveinn,** *m.* tenar i ei borg, borgsvein. **-turn,** *m.* borg-taarn. **-veggr,** *m.* vegg kring ei festning.

kastali, *m.* borg, festning, skanse, kastal.

kastr, *n.* festning (lat. castrum).

kastvella, *f.* velling, gøyving, foss-koking.

Katanes, *n.* Caithness i Nord-Skottland.

katel, *n.* innbu, lausøyre; eignalut.

katerínar-messa, *f.* 25. november („Kari vaskar").

kati, *m.* **I.** eit slag skip.

kati, *m.* **II.** gut (*kate* Sogn), brukt som tilnamn.

katlamálsskjóla, *f.* bytta bruka til aa mæla kjêlar.

katlari, katlasmiðr, *m.* kjêlbøtar, kjêlsmed.

kátligr, *a.* kaatleg, morosam (*-liga, av.*).

kátr, *a.* kaat, glad, lystig.

kattarskinn, *n.* kattskinn. **kattbelgr,** *m.* belg (belgflaatt skinn) av katt. **kattr,** *m.* katt (= *kǫttr*). **kattskinn,** *n.* kattskinn. **kattskinnsglófi,** *m.* kattskinnshandske.

kauði, *m.* mismenne, skarv.

kaun, *n.* **1.** kaun (m.), køyna. **2.** namn paa runbokstaven for k.

kaup, *n.* **1.** kaup; byte; ting som er kaupt; *þurfa kaups,* trenga aa kaupa; *konungs kaup* d. e. forkaupsrett for kongen. **2.** handel; semja, avtale; *slá* (*slyngja*) *kaupi,* gjera semja, handel; *koma kaupi sínu við,* gjera semja med. **3.** løn, vederlag, betaling; *vera af kaupi,* ikkje faa, missa betalingi; *gera kaup á,* bjoda paa.

kaupa, *v.* (*keypti*) **1.** kaupa, kjøpa, faa for betaling eitk. (*e-t*) av ein (*at, af e-m*); kaupslaa, handla; *kaupa e-u* (ell. *at, með e-u*) kaupa for eitk. = *kaupa fyrir e-t*; *kaupa verk at e-m,* leiga ein til arbeid (jfr. nyn. *kaupa burt,* leiga burt); *kaupa konu mundi*; *kaupa í skipi,* kaupa lut, leiga rom i skip; *kaupa e-t af sér,* kjøpa seg fri for eitk. **2.** gjera semja ell. avtale (*e-u,* um eitk.) **3.** betala, bøta (*e-t,* for eitk.); *komast at keyptu,* maatta betala dyrt, svida (for eitk.). **4.** byta (*e-u* ell. *um e-u*). **5.** *kaupast, v. r.*; *kaupast í e-u,* verta vunnen ved eitk.; rec. *kaupast* (*við*), handla, gjera semja med kvarandre; *kaupast um til e-s,* kaupa inn eitk.

kaupa-bálkr, *m.* bolk (i logbok) um semjor og kaup og sal. **-bati,** *m.* bate (vinning) som ein fær ved kaupskap. **-bréf,** *n.* kaupebrev. **-far,** *n.* kaupskap, handel. **-jǫrð,** *f.* kaupejord. **-kostr,** *m.* kaupe-vilkaar, semje-vilkaar. **-land,** *n.* kaupeland, kaupejord. **-laust,** *av.* utan betaling, kostelaust. **-leg,** *n.* kaupt gravstad. **-mang,** *n.* tinging um kaup og sal. **-mark,** *n.* kaupt merke. **-nauti,** *m.* = *kaupunautr.*

kaupandi, *m.* kaupar.

kaupangr, *m.* (gen. *-grs* og *-gs*) kaupstad. **kaupangrs-lýðr,** *m.* kaupstad-folk. **-lǫg,** *n. pl.* kaupstad-log. **-maðr,** *m.* mann som bur i kaupstad, bymann. **-réttr,** *m.* kaupstad-rett, kaupstad-log. **kaupangs-kona,** *f.* kaupstadkvinna. **-maðr,** *m.* kaupstad-mann, bymann.

kaupari, *m.* kaupar.

kaup-brigði, *n.* semje-brot. **-bœr,** *m.* kaupstad. **-drengr,** *m.* kaupmann. **-dýrr,** *a.* dyr, kostsam. **-eyrir,** *m.* handelsvara, kaupegods. **-eyristíund,** *f.* tiend av kaupskap. **-ferð,** *f.* handelsreis, kaupferd; yverf. *hafa þvílíka kaupferð,* fara same ferdi. **-fox,** *n.* fusk, svik i handel, snytarskap. **-friðr,** *m.* fred til aa handla. **-fǫr,** *f.* handelsreis, kaupferd. **-gegn,** *a.* dugeleg til aa handla. **-gjald,** *n.* løn, betaling. **-hlutr,** *m.* kaup, handel. **-hús,** *n.* bud, kraambud.

kaupi, *m.* kaupar; mann som ein handlar med.

kaup-lauss, *a.* utan betaling, kostelaus. **-laust,** *av.* utan betaling ell. vederlag; utan handel. **-lendingr,** *m.* eigar av kaupt jord. **-ligr,** *a.* kaupande. **-lýðr,** *m.* *koll.* kaupmenner. **-lǫstr,** *m.* last, lyte paa handelsvara. **-maðr,** *m.* kaupmann. **-málabréf,** *n.* kaupebrev. **-máli,** *m.* kaup, handel, avtale, semja. **-manga,** *v.* (*að*) kaupslaa. **-mannalǫg,** *n. pl.* lag av kaupmenner. **-mannavarningr,** *m.* handelsvara, kaupegods. **-mannliga,** *av.* paa kaupmannsvis, kaupmannsleg. **-mannsbúð,** *f.* kaupmannsbud. **-mannsgervi,** *f.* kaupmannsbunad. **-mannsvarningr,** *m.* handelsvara. **-rein,** *f.* (ogso *kaupreini, n.*) stad der ei semja vert gjord. **-rof,** *n.* brot paa handel ell. semja; bøter for det (jfr. nyn. *kauprov,* attring paa ein handel). **-rofsmaðr,** *m.* semje-brjotar. **-sakir,** *f. pl.* handelssaker. **-sáttr,** *a.* samd, samtykt um ein handel. **-skapr,** *m.* **1.** handelsvara, kaupegods. **2.** kaupskap, handel. **-skattr,** *m.* = *kaupskapr* 1. **-skil,** *n.* **1.** rett og skil i handel. **2.** handel, semja. **-skip,** *n.* handelsskip. **-slaga,** *v.* (*að*) kaupslaa, handla. **-staðr,** *m.* kaupstad, handelsstad. **-stefna,** *f.* kaupstemna, marknad; handel, avtale. **-sveinn,**

m. kaupmann. Jfr. nyn. *kaupsvein.* **-tún,** *n.* **-þorp,** *n.* kaupstad, handelsstad.

kaupu-bréf, *n.* kaupebrev (= *kaupabréf).* **-kostr,** *m.* vilkaar ved handel og avtale (= *kaupakostr*). **-nautr,** *m.* mann som ein handlar ell. gjer semja med. **kaup-varningr,** *m.* kaupegods, handelsvara. **-váttr** (og *kaupsváttr*) *m.* vitne ved handel ell. semja. **-vitni** (og *kaupsvitni*) *n.* vitnesburd um handel ell. semja.

kausi, *m.* kause, katt.

ká-vísi, *f.* eglesykja, trættesykja. **-vísligr,** *a.* eglesam, trættesam (*-liga, av.*). **-víss,** *a.* eglesjuk, trættekjær.

káza, *f.* grautmat; mlat. *caza,* eit slag kjerald, men ogso um maten i kjeraldet.

kefja, *v.* (*kafði*) **1.** duva, duppa ned under vatn; upers. *kefr skip,* skipet søkk. **2.** kua, trykkja ned. **3.** kjøva, kvæva. *kefjast, v. r.* **1.** kjevja, kava, dukka. **2.** kjøvast; verta sprengd (um hest); partic. *kafðr,* nedtyngd, drukna.

kefla, *v.* (*ld*) kjevla, kipla, binda kjevle paa lamb. **kefli,** *n.* kjevle, liten rund stokk eller trepinne. **kefling,** *f.* kjevling, det aa kjevla. **keflivǫlr,** *m.* kjevle, liten rund stokk, kjepp.

kefsir, *m.* træl.

keikja, *v.* (*kt*) keikja, keika, bøygja attyver; *keikjast, v. r.* keika seg, bøygja seg attyver. **keikr,** *a.* keik, attyverbøygd.

keila, *f.* **I.** brosma (fisk).

keila, *f.* **II. 1.** bergriva, smalt sund (i stadnamn; jfr. nyn. *keila*). **2.** namn paa ei gygr. **3.** høna (poet.). Jfr. *refkeila.*

keili, *n.* venteleg eit kileskapa trestykke, som heldt styreaari ute fraa skipsbordet. N. G. L. I, s. 325₃₀.

keipr, *m.* **1.** keip (paa baat). **2.** eit slag baat. **keipull,** *m.* eit slag baat.

keisa, *v.* (*st*) bøygja til, knyta; jfr. nyn. *keisa, v.* og *keis, m.* (bøygning) Sfj.

keisara-dómr, *m.* **-dœmi,** *n.* keisardom keisardøme. **-hǫll,** *f.* keisarhall. **-ligr,** *a.* keisarleg. **-maðr,** *m.* mann som fylgjer ell. tener hjaa ein keisar. **-nafn,** *n.* keisarnamn. **-ríki,** *n.* keisardøme. **-stóll,** *m.* keisarstol. **keisari,** *m.* keisar. **keisarinna,** *f.* keisarinna. **keisarligr,** *a.* keisarleg.

kektunarmaðr, *m.* godsaud, godtull (um folk).

kelda, *f.* **1.** kjelda (ila; brunn; bekk). **2.** myrsik. **keldulœkr,** *m.* kjelda, bekk.

kelfa, *v.* (*fð*) kjelva, kalva, bera. **kelfing,** *f.* kjelving, kalving.

kelisjúkr, *a.* frostall, kulsen? Jfr. nyn. *kal, a.* kald, Gbr.

kella, *f.* kjella, kvinnfolk.

kellari, *m.* kjellar (= *kjallari*).

kelling, *f.* sjaa *kerling.*

kelpa, *f.* eit slag fella ell. gildra.

kelta, *f.* barm, sjaa *kilting.*

kemba, *v.* (*bð*) **1.** kjemba (haar) **2.** kjemba, karda (ull).

kempa, *f.* kjempa.

kengr, *m.* **1.** kjeng, krok. **2.** bugt, bøygning.

kenna, *v.* (*nd*) **1.** kjenna; kjenna att; skyna, merka (*e-n, e-t*). **2.** kjenna, eigna til ein eitk. (*e-m e-t*), segja at ein eig; *kenna e-m barn,* leggja ein ut for barnefâr; *kendr manni at syni,* halden (kjend) for aa vera son til ein. **3.** leggja eitk. til ein, gjeva ein skuld for eitk. (*e-m e-t*); *kenna e-m* (*vǫld*) *um e-t,* d. s.; *kenna e-n at e-u* (*við e-t*) kjenna ein skuldig i. **4.** kjenna (merka med sansarne), lukta, smaka (*e-s, e-t*); *kenna karlmanns,* hava samlega med karmann. **5.** kjenna, røra, taka burti (*e-s*). **6.** syna, visa (*e-s,* eitk.); upers. *kennir e-s,* det syner eitk., ein fær sjaa eitk. **7.** kalla, nemna; *kenna e-t til e-s* (*við e-t*) kalla eitk. (upp) etter eitk., gjeva namn etter; *kend heiti,* umskrivne namn. **8.** gjeva aa kjenna, gjera kjend, openberra eitk. for ein (*e-m e-t*). **9.** lata faa vita, syna, segja (*em e-t*); *kenna þing,* lysa, segja til ting. **10.** læra (*e-m e-t*).

Med part. *kenna með e-n,* kjenna ein; *kenna niðr,* røra, taka ned i (grunnen).

kennast, v. r. kjennast; vedkjenna seg; gjera seg kjend, syna seg aa vera; *kenna við e-n* (*e-t*) kjennast ved ein (eitk.); *kenna við sik,* kjenna med seg sjølv, forstaa; *v. rec. kennast,* kjennast, kjenna kvarandre; partic. *kendr af drykk,* drukken.

kennandi, *m.* **1.** mann som kjenner til eitk., kjenner att eitk. **2.** lærar. **kennanligr,** *a.* kjenneleg. **kennari,** *m.* lærar. **kenni,** *n.*

kjenne, merke. **kenni-dómr,** *m.* upplæring, lærdom. **-faðir,** *m.* læremeister, lærefader. **-leit,** *f.* leiting (etter eink.) etter uppgjevne kjennemerke. **-ligr,** *a.* kjenneleg. **-maðr,** *m.* lærar; prest. **kennimanna-fundr,** *m.* prestemøte. **-kórr,** *m.* kor av prestar som syng messa. **-þing,** *n.* kyrkjemøte, concilium. **kennimannligr,** *a.* presteleg, geistleg. **kennimanns-dómr,** *m.* prestedøme; prestestand. **-klæði,** *n. pl.* presteklæde. **-skapr,** *m.* prestedøme, presteskap. **-vist,** *f.* preste-uppheide.

kenni-mark, *n.* kjennemerke, merke. **-nafn,** *n.* tilnamn (poet.).

kenning, *f.* **1.** kjenning, atterkjenning. **2.** kjensla, kjennskap, kunnskap. **3.** kjenning, kjensla (med sansarne). **4.** umskrivning, kjenning (i skaldskap). **5.** læra, lærdom (mest um kristenlæra); *kenna kenningar,* preika kristenlæra. **kenningar-faðir,** *m.* får i namnet. **-lauss,** *a.* ukunnig. **-nafn,** *n.* tilnamn, kjenningsnamn. **-orð,** *n.* ord som gjev lærdom, aaminningsord. **-sonr,** *m.* son i namnet. **-sveinn,** *m.* læregut.

kenni-semi, *f.* kjenning, kjennesans **-speki,** *f.* det aa vera kjennespak.

kenpa, *f.* = *kempa.*

kensl, *n. pl.* **1.** kjensla, atterkjensla. **2.** kjensla, kjenning (sans). **3.** skulding, klaga.

kensla, *f.* **1.** kjensla, atterkjensla. **2.** læring. **kenslamál, kenslumál,** *n.* rettssak reist paa skuldingar. **kenslupiltr,** *m.* læresvein, skulegut.

keppa, *v.* (*pt*) kjeppast, kappast, trøyta seg, strida; *keppa e-t við e-n,* kappast med ein i eitk.; *keppa um e-t,* kjeppast, traatta etter eitk.; *keppast, v. r.* kjeppast, trøyta seg, stræva, driva paa; *keppast til e-s* (*um e-t*) traatta etter, leggja seg um. **keppiliga,** *av.* kjeppsamt, trottugt.

kepping, *f.* kjeppeslag.

keppinn, *a.* kjeppen, stridsam.

keppr, *m.* kjepp.

keptr, *m.* = *kjaptr.*

ker, *n.* **1.** kjer, kar (av alle slag). **2.** kjer til fiske i elvar. **kerafjǫldi,** *m.* mengd med kjer.

kerald, *n.* kjerald. **keraldsbotn,** *m.* botn i eit kjerald.

ker-bað, *n.* karbad. **-brot,** *n.* brot av eit kjer.

kerf, *n.* **kerfi,** *n.* kjerv, kjerve, knippe (= *kjarf*).

kerganga, *f.* eit slag einvige eller tvi-óta (i eit kjer).

keri (og *køri*) *m.* tapp.

kerkoppr, *m.* kopp, lite kjerald.

kerlaug, *f.* laug i kjer, karbad.

kerling, *f.* **1.** kvinna, helst av lægre stand og noko gamall, kjerring. **2.** kjerring, kona. **3.** kravel, stydjebjelke under skipsdekk; jfr. eng. *carling* (Vigf.).

kerlingarsunnuaptann, *m.* sjaa *kærlingar-.*

kerlingavilla, *f.* kjerringtru, tull.

kerra, *f.* kjerra, vogn. **kerru-gætir,** *m.* vognstyrar; ogso um himmelmerket Auriga. **-sleði,** *m.* karmslede.

kerska, kerski, *f.* skjemt, løgje, gaman. **kerskiligr,** *a.* løgleg. **kerskimál,** *n.* skjemtord (= *keskimál*).

kerskr, *a.* karsk, kvik, frisk.

ker-staða, *f.* stad der dei tek fisk i kjer. **kersþrǫmr,** *m.* trøm, kant paa eit kjer. **kersýn,** *f.* synet av eit kjer (i ei openberring).

kerta-byrðr, *f.* byrd med kjerteljos. **-hjalmr,** *m.* ljoskruna. **-klofi,** *m.* ljostong, ljossaks. **-messa,** *f.* kyndelsmessa (2. februar) **-stika, -stikka,** *f.* ljosstake. **-stokkr,** *m.* (uthola) stokk, kistel til aa gøyma ljos i. **-sveinn,** *m.* sjaa *kertisveinn.*

kerti, *n.* (*gen. pl. kerta* og *kertna*) kjerte, vaksljos. **kerti-hjalmr,** *m.* ljoskruna. **-rak,** *n.* kjerterak, ljosrak. **kertis-ljós,** *n.* **-log,** *n.* ljos av kjerte, brennande kjerteljos. **kerti-stika,** *f.* ljosstake.

kertisveina-lið, *n.* herfolk av kjertesveinar. **-pallr,** *m.* pall (benk) der kjertesveinarne sat. **-skúta,** *f.* skuta som kjertesveinarne var paa. **kertisveinn,** *m.* ung høgætta hirdsvein, kjertesvein. **kertisveinsvist,** *f.* kjertesveins uppheide ved hirdi.

kerveiðr, *f.* fisking med kjer i elvar.

kesja, *f.* eit slag spjot, kjesja (finst i eldre nyn. bjørnekjesja). **kesju-fleinn,** *m.* kastespjot. **-lag,** *n.* spjothogg, spjotstyng.

keski, *f.* skjemt, løgje; gleda; (= *kerski*). Jfr. nyn. *kjeska, v.* fysa, lysta, Ned. **keski-fimr,** *a.* gamansam, lentug. **-lát,** *n.* skjemt, lentor,

-látr, *a.* lentug, morosam (poet.). **-mál,** *n.* skjemtord. **-máll,** *a.* lentug, morosam. **-orð, -yrði,** *n.* skjemtord.

ketil-botn, *m.* kjêlbotn. **-festr,** *f.* feste (lekkja) som kjêlen heng i. **-garðr,** *m.* mura umgjerd kring ein kjêl. **-hadda,** *f.* kjêlhodda. **-hrím,** *n.* rim, sot paa kjêlar, kjêl-rim. **ketill,** *m.* (*dat. sing. katli*; *nom. pl. katlar*) kjêl. **ketils-tak** (og *ketiltak*) *n.* det aa taka ein ting upp or ein kokande vatskjêl med berre hender (ein gudsdom for kvende), kjêl-tak. **-verð** (og *ketilverð*) *n.* kjêls verde.

ketla, *f.* eit slag baat.

ketlingr, *m.* kjetling, kattunge. **ketta,** *f.* kjetta, katta.

keykja, *v.* **keykva,** *v.* (*kt*) = *kveikja.*

keypiliga, *av.* forlikeleg; jfr. nyn. kjæpeleg (Aasen).

keyptr, *m.* for *køptr.*

keyr, *n.* for *kør.*

keyra, *v.* (*rð*) køyra, driva (fram), jaga, slengja, setja; rida; upers. *keyrir ór hófi,* det gjeng yver all maate; *e-n keyrir á land,* ein vert kasta paa land. **keyri,** *n.* svipa. **keyrishǫgg,** *n.* svipeslag. **keyri-sproti,** *m.* **-vǫndr,** *m.* svipa, svige, kjepp.

keyta, *f.* køyta, dike, søyledy.

-ki, sjaa *-gi.*

kið, *n.* (*gen. pl. kiðja* og *kiða*) kid, kidunge. **kiðjamjolk,** *f.* geitemjølk. **kiðlingr,** *m.* kidling, kidunge. **kiðskinn,** *n.* kid-skinn.

kífa, *v.* (*að*) kiva, trætta. **kífan,** *f.* kiving, trætting. **kífinn,** *a.* kiven, kivsam, trættekjær.

kikna, *v.* (*að*) kikna, bøygjast eller bøygja seg attyver.

kilja, *v.* (*að*) kivast? S. E. II 491 11.

kíll, *m.* kil, trong vik.

kilpr, *m.* kylp (kjelp, Helg.) honk, hevel (= *hadda*).

kilting, *f.* barm, bere-rom i ein uppstytt kyrtel. Jfr. nyn. *kjøltra,* fang. Set.

kimbla, *v.* (*að*) binda ihop i kimblar eller knippe (jfr. *næfrakimbull*).

kimblaband, *n.* tillegg til ei verselina av eit tridje rimord som hev kvendelegt rim med ordet nett fyre.

kind, *f.* (*gen. -ar*; *pl. -r* og *-ir*) ætt; avkjøme, barn; klassa, slag, kynd; folkeslag; kvikjende, liv. Jfr. nyn. *kind, m.* og *n.* barn.

kinga, *f.* sylgja, brjostprydnad (ofte paa skap som ein mynt).

kinn, *f.* (*nom. pl. kinnr*) **1.** kinn; *ríða e-m kinn,* gjeva ein ein kinnhest. **2.** bog (paa skip) = *hlýr* 2. **kinnar-bein,** *n.* kinnbein. **-kjalki** (og *kinnkjalki,* Edd. M.) *m.* kinnkjelke, øvre kjaken. **-rauf,** *f.* hol i kinni. **kinn-bein,** *n.* kinnbein. **-bjǫrg,** *f.* skjerm fraa hjelmen yver kinnerne og ned under hoka, kinnskjerm. **-filla,** *f.* skinnet paa kinni. **-hestr,** *m.* kinnhest, øyredask. **-leðr,** *n.* skinnet paa kinni. **-pustr,** *m.* øyrefik (jfr. nyn. *kinnpust* = kinnkjøt). **-roði,** *m.* kinnrode, skamrode, skjemsla, blygsla. **-skjóttr,** *a.* droplut paa kinni. **-skógr,** *m.* skjegg (poet.). **-skot,** *n.* øyredask. **-skærr,** *a.* ljos paa kinni.

kinnungr, *m.* **1.** nov, laft (i endarne av veggtimber). Jfr. nyn. *kinnung.* **2.** bog (paa skip) = *hlýr* 2.

kinnvangi, *m.* vange, kinn.

kippa, *v.* (*pt*) kippa, rykkja, nappa, riva til seg (*e-u*); upers. *e-m kippir í kyn,* ein likjest ætti si; jfr. nyn. *det kippest i kynet,* Snm. *kippast, v. r.* **1.** kippast, nappast. **2.** kippa seg, kvekka.

kippi, *n.* (*gen. pl. kippna*) kippe, knippe.

kipping, *f.* kipping, rykkjing.

kippnaviðr, *m.* kippeved, ved i knippe.

kippr, *m.* kipp, rykk.

Kípr, *f.*? øyi Cypern.

kirial (*kyrial*) *m.* salmen Kyrie eleison.

kirjálar, sjaa *kyrjálar.*

kirkja, *f.* kyrkja; kristenkyrkja, det kristne samfund; embætte ved ei kyrkja, kall (preste-, bispekall); *halda* (*hafa, eiga*) *kirkju,* vera prest ved ei kyrkja. **kirkju-atgerð,** *f.* aatgjerd, vøling paa ei kyrkja. **-bann,** *n.* utestengsla fraa kyrkja. **-bœkr,** *f. pl.* bøker som presten brukar ved gudstenesta. **-ból,** *n.* **-bólstaðr,** *m.* gard som det er bygt ei kyrkja paa. **-bóndi,** *m.* husbonde paa ein gard med ei kyrkja. **-brjóst,** *n.* brjost, tvervegg paa ei kyrkja. **-bruni,** *m.* kyrkje-brune, kyrkjebrand. **-búð,** *f.* bud som høyrer til ei kyrkja. **-búnaðr, -búningr,** *m.* kyrkjebunad (veggtjeld odl.). **-bœr,** *m.*

gard som det er bygt ei kyrkja paa. **-bœtr,** *f. pl.* aabot, vøling paa ei kyrkja. **-dagahald,** *n.* det aa halda *kirkjudagar*. **-dagr,** *m.* aarsdag for kyrkjevigsla. **-dagshelgr,** *f.* helg paa *kirkjudagr*. **-dagsmál,** *n.* preika paa *kirkjudagr*. **-dagstíðir,** *f. pl.* gudstenesta, messa paa *kirkjudagr*. **-djákn,** *m.* dekn ved ei kyrkja. **-dómandi,** *m.* kyrkjeleg domar. **-dróttinn,** *m.* heilagmenne som ei kyrkja er innvigd til. **-dyrr,** *f. pl.* kyrkjedør. **-eign,** *f.* kyrkje-gods. **-embætti,** *n.* kyrkjeleg tenesta. **-fé,** *n.* **1.** fenad som ei kyrkja eig. **2.** kyrkjegods. **-fjárhald,** *n.* verjemaal for kyrkja. **-frelsi,** *n.* fridom, fyrerett som kyrkja hev. **-friðbrot,** *n.* brot paa kyrkjefreden. **-friðr,** *m.* kyrkjefred, trygd som kyrkja hev og gjev. **-fundr,** *m.* møte ved ei kyrkja. **-ganga,** *f.* inngang i kyrkja. **-garðr,** *m.* **1.** gjerde kring kyrkja. **2.** kyrkjegard. **-garðshlið,** *n.* kyrkjegardsled. **-garðsþyrmsl,** *n. pl.* kyrkjegards-livd, -fred. **-gengt,** *a. n.* inngjengt i kyrkja; *eiga k.* hava løyve til aa søkja kyrkja. **-gerð,** *f.* kyrkjebyggjing. **-geymari,** *m.* = *kirkjuvǫrðr*. **-golf,** *n.* kyrkjegolv. **-góz,** *n.* kyrkjegods. **-grið,** *n. pl.* grid eller trygd for den som er i ei kyrkja. **-græfr,** *a.* som kann verta gravlagd ved ei kyrkja, i kristi jord. **-grǫptr,** *m.* gravleggjing ved ei kyrkja. **-hald,** *n.* det aa halda gudstenesta ved ei kyrkja. **-helgi,** *f.* heilagskapen aat ei kyrkja. **-helgr,** *f.* **1.** helg paa *kirkjudagr*. **2.** kyrkjevigsla. **-hlutr,** *m.* (gard)lut som kyrkja eig, kyrkjelut. **-holf,** *n.* kyrkjekvelv. Thom. 472₁₀. **-horn,** *n.* hyrna av ei kyrkja. **-hurð,** *f.* kyrkjehurd, kyrkjedør. **-hǫfn,** *f.* kyrkjegods. **-innganga,** *f.* inngang i kyrkja. **-jǫrð,** *f.* **1.** jordegods som kyrkja eig. **2.** jordeign som kyrkja stend paa. **-kerling,** *f.* kjerring som jamt held seg i kyrkja. **-kolla,** *f.* kvende som høyrer til kyrkja. **-kýr,** *f.* ku som kyrkja eig. **-land,** *n.* land, jord som ei kyrkja eig. **-leg,** *n.* gravstad i eller ved kyrkja. **-ligr,** *a.* kyrkjeleg. **-ljós,** *n.* kyrkjeljos. **-lykill,** *m.* kyrkjelykel. **-lægr,** *a.* som kann verta gravlagd i kyrkja eller kyrkjegard. **-lǫg,** *n. pl.* kyrkjelog. **-mál,** *n.* sak som vedkjem kyrkja, kyrkjesak. **-máldagi,** *m.* fyreskipnad um kyrkjegods eller lista yver slikt gods. **-messa,** *f.* messa paa *kirkjudagr*. **-mælgi,** *f.* uroande snakk i kyrkja. **-náðir,** *f. pl.* trygd eller livd som kyrkja gjev. **-prestr,** *m.* prest ved ei kyrkja. **-ráf,** *n.* kyrkje-tak. **-ránsmaðr,** *m.* kyrkje-ranar. **-réttr,** *m.* kyrkjerett, kyrkjelog. **-skot,** *n.* skot eller tilbygning til ei kyrkja. **-skrúð,** *n.* **-skrúði,** *m.* kyrkje-prydnad, kyrkje-skrud. **-smíð,** *f.* kyrkjebyggjing. **-sókn,** *f.* **1.** kyrkjesøkjing; frammøte, møte ved kyrkja. **2.** kyrkjesokn. **-sóknarmaðr,** *m.* kyrkjesøkjar; mann i kyrkjesokni. **-sóknarþing,** *n.* sokneting. **-spell,** *n.* vanhelging av kyrkja. **-staða,** *f.* kyrkjestad. **-stafr,** *m.* dørstolpe i kyrkja. **-stétt,** *f.* stett, tropp framfor kyrkjedøri. **-stigi,** *m.* kyrkjestige. **-stoð,** *f.* kyrkjestolpe. I Sturl. II 192₂₈ for *-stétt(inni)*, som ein variant hev. **-stofa,** *f.* kyrkjestova, stova ved ei kyrkja. **-stóll,** *m.* kyrkjestol. **-stuldr,** *m.* kyrkjestuld. **-stǫpull,** *m.* kyrkjestopul, kyrkjetaarn. **-sætr,** *a.* før til aa vera prest ved ei kyrkja. **-tíund,** *f.* den fjordeparten av tiendi som fell til kyrkja, kyrkjetiend. **-tjald,** *n.* veggtjeld i ei kyrkja. **-þekja,** *f.* kyrkjetak. **-þjónn,** *m.* kyrkjetenar. **-þreskǫldr,** *m.* treskald, dørstokk i kyrkjedøri. **-þurft,** *f.* kyrkje-turft, kyrkje-torv. **-umboð,** *n.* kyrkjeumbod, kyrkjetilsyn. **-varðveizla,** *f.* kyrkje-tilsyn. **-veggr,** *m.* kyrkjevegg (-langvegg). **-vegr,** *m.* kyrkjeveg. **-verk,** *n.* kyrkjebyggjing. **-viðr,** *m.* kyrkjetimber. **-vígsla,** *f.* kyrkjevigsla. **-virki,** *n.* kyrkjebyggjing. **-vist,** *f.* nærvære, tilhelde i kyrkja, kyrkjegang. **-vǫrðr,** *m.* kyrkjevaktar, kyrkjetenar.

kirkmessudagr (og *kirmessudagr*) *m.* = *kirkjudagr*.

kirkna-, sjaa *kirkju-*.

kirningr, *m.* gradbukk, bukk.

kirnuaskr, *m.* kirna, smørkirna.

kisi, *m.* katt.

kista, *f.* kista; likkista; pengekista.

kistill, *m.* kistel, skrin.

kistna-meistari, *m.* **-smiðr,** *m.* snikkar som gjer kistor. **kistu-fjǫl,** *f.* kistefjøl. **-hringr,** *m.* ring i enden paa ei kista, kistering. **-lykill,** *m.* kistelykel. **-skrúð,** *n.* pynt, stas som ein gøymer i kista.

kitla, *v.* (*að*) kitla, kita.

kjá, *v.* (*áð*) kjaa, gnika.

kjafall, *m.* ermlaus hette-kappa (skotsk ord).

kjalar-fugl, *m.* fuglenamn. S. E. **-hæll,** *m.* attenden av kjølen (paa skip). **-leið,** *f.* veg yver ein kjøl eller fjellrygg, „kjølveg“. **-tré,** *n.* kjøltre, kjølstokk (paa skip).

kjalki, *m.* **1.** kjelke, kjake, kjakebein. **2.** kjelke (liten slede).

kjallaramaðr, *m.* kjellarmann. **kjallari,** *m.* kjellar.

kjalta, *f.* = *kilting.*

kjalvegr, *m.* veg yver ein kjøl eller fjellrygg, „kjølveg“.

kjanni, *m.* **kjannr,** *m.* kinn (poet.).

kjappi, *m.* bukk.

kjapta, *v.* (*að*) snakka, tala. Jfr. nyn. *kjefta.* **kjaptr,** *m.* kjeft; kjake; jfr. *kjǫptr* og *hvaptr.*

kjarf, *n.* kjerv, knippe.

kjarfilki, *m.* fuglenamn. S. E.

kjarkleysi, *n.* modløysa. **kjarkr,** *m.* mod. Jfr. nyn. *kjerk,* livsmod, Gbr.

kjarnamjolk, *f.* kjernemjølk, saup.

kjarnhafr, *m.* gradbukk, bukk.

kjarni, *m.* kjerne.

kjarr, *n.* kjerr, kjørr (helst i vaatlende). **kjarr-mýr,** *f.* kjørrmyr, myr med kjørr. **-skógr,** *m.* skog med kjørr, snaarskog, kratskog.

kjóll, *m.* skip.

kjósa, *v. st.* **1.** kjosa, kaara, velja, taka ut; taka, kaara (eigna) til seg; *kjósa val,* taka ut dei fallne paa vigvollen (t. d. um valkyrjorne). **2.** ynskja, beda um (*kjósa e-t at* (*af*) *e-m*); *kjósa bœn,* beda um det ein vil. Med part. *kjósa e-t á e-n,* velja eitk. paa ein d. e. raada for at eitk. hender eller kjem paa ein; *kjósa á við e-n,* faa yvertaket yver; *kjósa e-n frá,* visa av, vraka; *kjósa undan sér,* ved fritt val skilja seg med, avhenda.

kjúklingr, *m.* unge av alegaas (eig. kjukling).

kjǫlr, *m.* (*kjalar*; *kilir*) **1.** kjøl (paa skip). **2.** kjøl, fjellrygg (mest um Kjølen). **kjǫlsýja,** *f.* bord næmast kjølen (paa farkost), kjølkverv.

kjǫlting, *f.* = *kilting.*

kjǫlvegr, *m.* veg yver ein kjøl (fjellrygg).

kjǫptr, *m.* kjeft; kjake.

kjǫr, *n.* kaar, val; avgjerd (= *kør,* som er ei rettare form); *ganga í kjǫr,* ganga etter ynskje. **kjǫrgripr,** *m.* utvald ting, eignalut. **kjǫrligr,** *a.* ynskjeleg.

kjǫrr, *m.* kjørr, krat.

kjǫr-vápn, *n.* utvalt, gildt vaapn. **-viðartaka,** *f.* det aa taka *kjǫrviðr.* **-viðr,** *m.* utvalt trevyrke. **-vísligr,** *a.* ynskjeleg.

kjǫt, *n.* (dat. *-i* og *-vi*) kjøt; pl. um forraad av kjøt; *nýtt kjǫt,* ferskt kjøt. **kjǫt-át,** *n.* **-áta,** *f.* kjøt-eting. **-baugr,** *m.* kjøt-bog. **-biti,** *m.* kjøtbite. **-eta,** *f.* kjøteting. **-leyfi,** *n.* løyve til aa eta kjøt. **-ligr,** *a.* kjøt-; kjøtleg. **-matr,** *m.* kjøtmat. **-stykki,** *n.* kjøtstykke. **-vaxinn,** *a.* kjøtmyken, kjøtrik. **-æti,** *n.* kjøteting.

klá, *v. st.* klaa, gnika.

kláða-fullr, *a.* klaade-full. **-sótt,** *f.* sjaa *klæðasótt.* **kláði,** *m.* klaade. **kláðsjúkr,** *a.* klaade-sjuk, skabbut.

klafa-kerling, *f.* **-stafr,** *m.* klufta stav.

kláfar, *m. pl.* = *klyfjar.*

klafi, *m.* klave (til ku).

klak, *n.* klunk, skvitr (um fuglelæte). **klaka,** *v.* (*að*) laata (um fuglar: skvitra, skrata, klikka); yverf. um folk: *klakast við,* snakkast ved.

klaka-hestr, *m.* **-hross,** *n.* hest som lyt finna seg mat paa klaken um vetteren. **-hǫgg,** *n.* telehogg, øks til aa hogga upp frosi jord. **-torf,** *n.* klaka ell. frose torv. **klaki,** *m.* klake (frosi jordskorpa).

klakk-laust, *av.* skadelaust. **-sárr,** *a.* *e-m verðr klakksárt,* ein kjem lett til skade.

klám, *n.* tilsulking, skjemd. Jfr. nyn. *klaamen,* klassen.

klambrarveggr, *m.* vegg eller sida av ei klomber.

klám-hǫgg, *n.* svivyrdelegt hogg, skamhogg. **-orð, -yrði,** *n.* skamord, skitord.

kland, *n.* klander, motmæle; uskil, forfang, yvergang, vald. **klanda,** *v.* (*að*) gjera forfang; *klanda e-t af e-m,* prøva aa taka eitk. fraa ein. **klandalauss,** *a.* usnikka. **klandan,** *f.* klandring, trætta; forfang. **klandr,** *n.* forfang, uskil. **klandra,** *v.* (*að*) = *klanda.*

klápeygr, *a.* glaapøygd, stirøygd.

klapp, *n.* klapp; slag. **klappa,** *v.* (*að*)

slaa, banka, kakka (paa ei dør); klappa, strjuka; yverf. sletta ut, gjera godt att.

klár, *n.* kviten i egg. Harp.

klare, klaret, *n.* eit slag krydda vin (mlat. claretum).

klárr, *m.* skark, fillegamp.

klárr, *a.* klaar, bjart, ljos.

klatr, *n.* forfang, skade. Jfr. nyn. *klatr.*

klauf, *f.* **1.** klauv, klov, kluft; yverf. um klauvdyr. **2.** burtkasting av bindeordet millom tvo adjektiv (i gram.). **klaufagangr,** *m.* gang, trakk av klauvdyr. **klaufrak,** *n.* krøter-driving.

klausa, *f.* setning, klausul.

klaustr, *n.* kloster. **klaustra-bróðir,** *m.* klosterbrôr, munk. **-dyrr,** *f. pl.* klosterdør. **-folk,** *n.* kloster-folk. **-garðr,** *m.* kloster-mur. **-lífi,** *n* **-lifnaðr,** *m.* kloster. **-maðr,** *m.* klostermann, munk. **-port,** *n.* klosterport. **-prestr,** *m.* prest som liver etter klosterreglar. **-reising,** *f.* klosterbyggjing. **-staðr,** *m.* kloster. **-systir,** *f.* klostersyster, nonna.

klaustr-frú, *f.* klosterfru. **-ganga,** *f.* inngang i kloster. **-garðr,** *m.* klostermur. **-hlaupari,** *m.* ein som rømer ut or klosteret, ein klosterrøming. **-hlið,** *n.* klosterport. **-hús,** *n.* klosterhus. **klaustri,** *m.* kloster. **klaustr-lifnaðr,** *m.* kloster. **-maðr,** *m.* klosterbrôr, munk.

klé, *m.* (*kljá*; *kljár*) kljaa, kljaastein.

klefi, *m.* kleve, kove, lite rom.

kleggi, *m.* (*-ggja)* **I.** høystakk.

kleggi, *m.* (*-ggja*) **II.** klegg (fluga).

kleif, *f.* kleiv (bratt bakke).

kleima, *v.* (*md*) kleima, smyrja, skjemma.

kleisast, *v. r.* (*st*) verta kleis. **kleiss,** *a.* kleis, kleismælt.

klekja, *v.* (*klakti*) klekkja, bræda (ut).

klekta, *v.* (*kt*) gjera ein ei pretta. **klektunarmaðr,** *m.* mann som ein kann gjera med som ein vil, godsaud.

klembra, *v.* (*að*) klembra, klemba.

klementsmessa, klemets-messa, *f.* **-messudagr,** *m.* 23. november („Klemmet kyrkjebyggjar").

klenging, *f.* klengjing, aakliv.

klengisǫk, *f.* rettssak til aa klengja seg innpaa ein, klengjesak. **klengjast,** *v. r.* (*gd*) klengja seg inn paa, gjera (uloglege) krav paa.

kleppbyggi, *m.* mann fraa Klæbu.

kleppr, *m.* klepp, klump. **kleppunes, kleppurnes** (og *klepparnes*) *n.* klepp, bergknabb som skyt ut i vatnet.

klerka-fjǫldi, *m.* fjølde, mengd av *klerkar.* **-folk,** *n.* klerkar, presteskap. **-hús,** *n.* hus der *klerkar* bur. **-kápa,** *f.* kaapa som *klerkar* bar. **-klæði,** *n. pl.* klæde for *klerkar.* **-lýðr,** *m.* = *klerkafolk.* **-mál,** *n.* rettssak som gjeld *klerkar.* **-siðir,** *m. pl.* levevis aat klerkar, klerkesed. **-stétt,** *f.* stand som klerkar høyrer til, klerkestand. **-sveinar,** *m. pl.* fylgjesveinar som *klerkar* heldt. **-sveit,** *f.* flokk av *klerkar.* **-sǫngr,** *m.* song av *klerkar.* **klerk-dómr,** *m.* **1.** lærdom, kunnskap (helst i latin). **2.** presteskap, klerkar. Æf. **-dómsspeki,** *f.* skulelærdom. **-lauss,** *a.* ulærd. **-ligr,** *a.* presteleg, aandeleg, geistleg; bokleg, lærd (*-liga, av.*). **-maðr,** *m.* = *klerkr* 1.

klerkr, *m.* **1.** presteloerd mann, geistleg, klerk. **2.** boklærd mann. **3.** læresvein (i presteskule eller lærd skule). **4** skrivar, skrivarkar, sekretær. **5.** medhjelpar hjaa presten. **klerksefni,** *n.* ein som skal verta *klerkr* (2).

kless, klessmæltr, *a.* klessmælt, kleis.

klettr, *m.* klett, bergknatt, koll.

kliðr, *m.* kli, skrik (av sjøfugl); tòt, staak av mannamaal.

klif, *n.* kleiv (bratt bakke).

klífa, *v. st.* kliva; *e-m klífr hvergi áfram,* ein kjem ikkje fram kor mykje han strævar.

klifa, *v.* (*að*) taka uppatt, masa.

klifgata, *f.* veg uppetter ei kleiv.

klifra, *v.* (*að*) klivra, kliva.

klígja, *v.* (*gð*) klia, elgja, ula, vemjast.

klígja, *f.* hugbit, ule.

klína, *v.* (*nd*) klina, smyrja.

klingja, *v.* (*gd*) ringja med ei klokka.

klíningr, *m.* klining, flatbraud med smør paa.

klippa, *v.* (*pt*) klippa, klyppa. **klippari,** *m.* **1.** klippar, haarklippar. **2.** ty-handlar som klipper til ty og sel ut. **klippingr,** *m.* klipt saudeskinn.

kljá, *v.* (*áð*) kljaa, binda kljaasteinar paa veven; *vera á enda kljáðr,* vera ferdig med, vera slutt med.

kljár, *m.* kljaa, kljaastein (= *klé*).

kljúfa, *v. st.* kluva (kljuva), kløyva.

kló, *f.* (*klóar*; *klœr*) **1.** klo; nagl. **2.** ei av dei tvo klørne eller krokarne paa ein krafte, gln. *krapti*, s. d. **3.** klo, ring i liket (kanten) av eit segl. **klóagangr,** *m.* kloring, kløning. **klóast,** *v. r.* kloast, slaast med klørne. **kló-drep,** *n.* (eig. slag med kloi), hard medferd. **-dýr, -dýri,** *n.* klodyr, dyr med klør.

klof, *n.* klov, skrev.

klofa, *f.* klova, kluft.

klofa-rúm, *n.* eit rom midskips ved mastri. **-stef,** *n.* stev eller umkvæde som er kløyvt med innlagde verselinor.

klofi, *m.* **1.** klove, kluft, vinkel; yverf. *í klofa*, i klemba, knipa. **2.** eit rom midskips ved mastri (= *klofarúm*). **3.** klove, kluft eller dlkt. til aa setja tjeldstokkarne nedi (paa skip). **4.** ljossaks, ljostong. **5.** = *hurðarklofi*; etter Gudmundson (Privatboligen) upph. grøyping (fals) i dørtrei, som skuvedøri gjeng i fraa *gátt* (som eigenleg var millomromet millom den attarste dørkarmen og ei lodrett fjøl som var fest jamsides med karmen); *hurð var hnigin á miðjan klofa*, var halvt upplati; *í klofa*, heilt atterlati; *í gátt*, opi. Sidan vart desse same nemningar bruka ogso um hengsledøri, og *gáttir* pl. um heile dørkarmen; *hurð var í gáttum*, døri var atterlati.

kloflaukr, *m.* kvitlauk. Harp.

klofna, *v.* (*að*) klovna, verta kløyvd.

klofningr, *m.* klovning, eitk. som er klovna.

klófugl, *m.* fugl med klør, klofugl.

klókendi, *n.* klokraad, sløgskap.

klokka (og *klukka, f.*) **1.** klokka (*klukka* Hall. Vald.). **2.** eit slag kaapa (jfr. nyn. *klokka*, eit slag stutt stakk).

klokkaraproventa, *f.* præbende, innkoma for ein klokkar. **klokkari,** *m.* klokkar og ringjar i kyrkja.

klokkna-hljóð, *n.* klokkeljod, klokkeklang. **-hús,** *n.* klokkehus, stopul. **klokku-hljóð,** *n* klokkeljod, klokkeklang. **-kaup,** *n.* klokkekaup. **-malmr,** *m.* klokkemalm. **-strengr,** *m.* klokkestreng.

klókleiki, *m.* klokleik, klokskap, list.

klókliga, *av.* klokleg, klokt, sløgt. **klókligr,** *a.* klok, sløg.

klókr, *a.* **1.** klok, sløg, listig. **2.** sløg, sløgt innreidd.

klók-samligr, *a.* som tyder paa klokskap, klok, sløg. **-skaparlist,** *f.* **-skaparvél,** *f.* klok kunst, sløgt knip. **-skapr,** *m.* klokskap, list.

klór, *n.* kloring.

klóra, *v.* (*að*) klora, kløna.

klót, *f.* sverdknapp. Jfr. nyn. *klot*, klump.

klóvara, *f.* skinn av klodyr.

klubba, *f.* klubba.

klukka, klukkara-, klukkna-, klukku- sjaa *klokka, klokkara-, klokkna-, klokku-*.

klumba, *f.* klubba.

klungr, *m.* (*-rs*; *-rar*) klunger, torn.

klungróttr, *a.* full av klunger, klungrut.

klunna, *v.* (*nt*) hengja, kløna seg fast til eitk.

klútr, *m.* klut, duk.

klyf, *f.* (*pl. -jar*) klŷv, byrd paa hest.

klyf-beraband, *n.* aaband, tverband som held klŷvjarne saman. **-beri,** *m.* klŷvbere, klŷvsâl.

klyfja, *v.* (*að*) klyvja, leggja klŷv paa.

klyfja, *v.* (*klufði*) kluva, kløyva.

klyfja-band, *n.* aaband (= *klyfberaband*). **-burðr,** *m.* føring paa klŷv, reidsla. **-hestr,** *m.* **-hross,** *n.* klŷvhest.

klykkja, *v.* (*kt*) klykkja, ringja med ei klokka.

klymta, *v.* (*mt*) kny, mukka.

klýpa, *v.* (*pt*) klypa, klipa. **klýping,** *f.* klyping.

klyppa, *v.* (*pt*) klyppa, klippa. **klyppari,** *m.* ty-handlar som klipper til ty og sel ut.

klæða, *v.* (*dd*) klæda, dekkja; yverf. løyna. *klæðast, v. r.* klæda seg.

klæða-búnaðr, -búningr, *m.* **-burðr,** *m* klædebunad. **-fall,** *n.* nedheng, nedste luten av ein klædebunad. **-hirðir,** *m.* ein som tek vare paa klædi aat ein. **-hirzla,** *f.* **-ílát,** *n.* klædegøymsla, gøymerom til klædi. **-kaup,** *n.* klædebyte (med ein). **-kyn,** *n.* klæde-slag. **-leppr,** *m.* klæde-lapp. **-mangari,** *m.* mann som handlar med brukte klæde. **-rif,** *n.* sundriving av klæde. **-skipti,** *n.* klædeskifte. **-skurðr,** *m.* **-snið,** *n.* skurd eller snid paa klæde.

klæðasótt, *f.* misskrift i Leif. 193₃₇ for *kláðasótt*, skabb.

klæða-spell, *n.* øydeleggjing av klæde. **-þurkan,** *f.* klædeturking. **-verð,** *n.* klædeverde. **-ylr,** *m.* yl, varme av klæde. **-ǫrk,** *f.* klædekista.

klæðfár, *a.* tunnklædd.

klæði, *n.* (*gen. pl. klæða* og *klæðna*) **1.** klædeplagg; i pl. klæde. **2.** duk, klæde. **3.** klæde (fint ullty); ty. **klæðidúkr,** *m.* klæde, duk. **klæð-lauss,** *a.* klædelaus, naken. **-leysi,** *n.* klædeløysa. **-margr,** *a.* tjukk-klædd.

klæðnabúnaðr, *m.* klædebunad.

klæðnaðr, *m.* klædnad, klæde (pl.).

klæð-sekkr, *m.* klædesekk. **-tekinn,** *a.* som hev fenge klosterklæde paa, klosterklædd. **-ylr,** *m.* yl (varme) av klæde.

klæja, *v.* (*að*) klæja, hava klaade.

klæki, *n.* vanæra, skam. **klækiligr,** *a.* skamleg, usømeleg (*-liga, av.*). **klækis-efni,** *n.* skjemd, det som er til skam. **-hǫgg,** *n.* hogg som er til skam, skamhogg. **-laust,** *av.* skamlaust, utan skam. **-maðr,** *m.* rædding, stakar. **-nafn,** *n.* ræddings namn. **-orð,** *n.* ord for aa vera ræddhuga. **-skapr,** *m.* stakarsdom, skam. **-verk,** *n.* skamverk.

klækja, *v.* (*kt*) skjemma, svivyrda. **klækjafullr,** *a.* skamleg, svivyrdeleg.

klæma, *v.* (*md*) skjemma, hæda; jfr. *kleima*.

kløkkna, *v.* (*að*) kløkna, blotna, verta veik.

kløkkr, *a.* kløkk, blaut, veik; kløkt, rørd.

kløkkva, *v. st.* **1.** kløkka, myklast, verta rørd. **2.** kvinka, klaga seg.

kløkkva, *v.* (*kt*) **1.** bløyta, mykja. **2.** bera seg, klaga seg.

kløkkving, *f.* kløkkjing, røring.

klǫmbr, *f.* (*gen. klambrar*) klomber, klemba, knipa.

klǫpp, *f.* klopp (stokke bru).

klǫppurnes, *n.* = *kleppunes*.

kná, *v.* sjaa *knega*.

knafa, *v.* (*að*) = *serða*. **knafanarkostr,** *m.* variant til *knefanarkostr*.

knakkr, *m.* **1.** knakk, krakk. **2.** fot under ei kista odl. **3.** eit slag laag krykkja.

knáleikamunr, *m.* skilsmun i styrke og dugleik. **knáleikr,** *m.* styrke, dugleik. **knáligr,** *a.* sterk, dugleg, god (*-liga, av.*).

knapi, *m.* svein, tenar hjaa ein stormann. Jfr. nyn. *knape*, kar.

knappasvipa, *f.* svipa med knappar eller knutar paa. **knapp-hǫfði,** *m.* eit slag stort staup. **-jarn,** *n.* eit jarn med ein knapp i den eine enden.

knappr, *a.* krapp (um sjø). Bós. 81 11.

knappr, *m.* knapp, knupp. **knapptjald,** *n.* tjeld med knapp paa tjeldstongi.

knár, *a.* sterk, dugleg, spræk.

knarrar-bátr, *m.* skipsbaat, baat til ein knarr. **-skip,** *n.* eit slag stort skip, helst handelsskip, knarr. **-smiðr,** *m.* skipsbyggjar (som byggjer knarrar). **knarri,** *m.* (poet.) og **knarrskip,** *n.* = *knarrarskip*.

knatt-drepa, *f.* **-gildra,** *f.* ball-tre. **-hǫgg,** *n.* hogg, slag av ein ball (*knǫttr*).

knatti, *m.* knatt, knaus.

knatt-leikr, *m.* eit slag ball-leik. **-tré,** *n.* balltre.

kné, *n.* (*gen. pl. knjá, dat. pl. knjám, knjóm*) **1.** kne, kneled. **2.** kne, led, knut (paa straa). **3.** kne (paa farkost). **4.** ættled. **kné-beðjarfall,** *n.* knefall. **-beðr,** *m.* puta, kodde til aa knefalla paa; *falla á knébeð*, falla paa kne. **-beygjast,** *v. r.* (*gð*) bøygjast i knei. **-bjǫrg,** *f.* kneskjerm (til aa liva knei).

knefa, *v.* (*að*) avgjera, gjera visst.

kné-fall, *n.* knefall. **-falla,** *v. st.* knefalla, falla paa kne.

knefanarkostr, *m.* paanøydt vilkaar.

knefi, *m.* (neve) = *hnefi*. **I.**

knefill, *m.* timberstokk (i husvegg).

(knega), *v.* (*kná*; *knátti*) kunna, maa; præs. inf. *knega* finst ikkje, i perf. inf. *knáttu*.

knéhallt, *av.* med bøygde kne.

knéhandklæði, *n.* = jutsk „knædug“, duk upphengd framfor omnen til pryda (?)

kneiking, *f.* kneikjing, klembing. **kneikja,** *v.* (*kt*) kneikja, bøygja, klemba.

knekkja, *v.* (*kt*) = *hnekkja* N. G. L.

knéliðr, *m.* kneled.

kneppa, *v.* (*pt*) **I.** kneppa, knipa, klemba.

kneppa, *v.* (*pt*) **II.** kneppa (med knapp).

knérunnr, *m.* ættlina; ættled. **knésbót,** *f.* knesbot, kalvbot, hombot. **kné-setja,** *v.* (*tt*) knesetja (og taka til fostrings); *-setjast, v. r.* falla paa kne. **-setningr,** *m.* knesett son, fosterson. **knésfótr,** *m.* knesbot, kalvbot. **kné-sig,** *n.* det aa siga i kne; *fara, fá k.*

-skel, *f.* kneskjel. **-skot,** *n.* **1.** kneskot, det aa skjota fram knei; *koma knéskoti á e-n,* faa ein i kne. **2.** forskyving i ættlina. **-sól,** *f.* namn paa ein runbokstav for s.

knetta, *v.* (*tt*) knysta, mukka. Vigf. Jfr. nyn. *knetta.*

kneyfa, *v.* (*fð*) **1.** knøyva, klemba (poet.). **2.** tøma, drikka or.

knía, *v.* (*að*) dryfta, granska.

knía, *v.* (*íð*) knua, trysta; slaa, banka.

kníar, *m. pl.* menner (poet.).

kníía-dúkr, *m.* duk til aa turka knivar odl. med. **-steinn,** *m.* stein til aa bryna knivar paa. **knífr,** *m.* kniv. **knífs-axlir,** *f. pl.* kantarne av knivsbladet paa kvar sida av tangen. **-blað** (i *pl. knífablǫð*) *n.* knivsblad. **-hepti,** *n.* knivskaft. **-lag,** *n.* knivstyng. **-oddr,** *m.* knivsodd. **-skepti** (og *knífskepti*) *n.* knivskaft.

knjá, *v.* sjaa *knía.*

knjáliðr, *m.* kneled.

knoða, *v.* (*að*) knoda, elta.

knógr, *a.* = *gnógr, nógr.*

knoka, *v.* (*að*) knuka, slaa, dengja; truga, nøyda. Jfr. nyn. *knoka,* knuva.

knosa, *v.* (*að*) gnuva, dengja, slaa; knysja; kua, nøyda.

knot, *f.* = *hnot.*

knúi, *m.* **1.** knue. **2.** skip (poet.).

knúska, *v.* (*að*) knuska, gnuva, slaa, dengja. **knúskan,** *f.* knusking, dengsla, hard medferd.

knúta (= *hnúta*) *f.* knoka, beinknut (ved eit ledmot); beinknok, kjøtbein.

knútóttr, *a.* knutut, full av knutar.

knútr, *m.* knut (ogso beinknut, seneknut); *ríða knút á e-u,* slaa fast eitk. (eig. slaa knut paa). **knútsmessa,** *f.* **knútsvǫkudagr,** *m.* 10de juli (*knutsok* hjaa Wille er 8. juli).

knútukast, *n.* kasting med beinknokar, beinkasting.

knýfill, *m.* knyvla (stubb av eit horn); i Tel. *nyvel.* **knýflóttr,** *a.* som hev knyvlor, knyvlut.

knýja, *v.* (*knúði* eller *knýði*) **1.** knua, klemba; slaa, banka. **2.** driva paa ell. fram, knu paa, støra til; *knýjast, v. r.* trengja seg fram; trøyta seg, taka i.

knykill, *m.* liten knut. Jfr. nyn. *knuke,* beinknut.

knykr, *m.* snik, utev. Jfr. nyn. *nøk,* d. s. Gbr. (= *fnykr, snykr*).

knylla, *v.* (*lt*) slaa, dengja.

knypri, *n.* knurp, klump.

knýr, *m.* gny, staak (= *gnýr*).

knýta, *v.* (*tt*) **1.** knyta, binda; *knýta upp við e-n,* slaa upp med, brjota lag med. **2.** binda saman i ein knut; upers. *knýtti hrygginn,* ryggen knytte seg, krylast; partic. *knýttr,* ihopknytt, kryla. **3.** segja visst, staa paa. **knýti,** *n.* **knýtilskauti, knýtiskauti,** *m.* knyte, samanknytt klæde.

knytja, *v.* (*að*) knyta, binda.

Knýtlingar, *m pl.* ættingar av kong Knut i Danmark.

knǫrr, *m.* (*knarrar*; *knerrir, akk. pl. knerri* og *knǫrru*) eit slag stort skip, helst handelsskip, knarr.

knǫttr, *m.* (*knattar*; *knettir*; *akk. pl. knǫttu*) **1.** knott, knapp, kula. **2.** ball (til *knattleikr*). **3.** = *hella* 4, Bp. I 178₃₆.

kobbi, *m.* kobbe, sel (tilnamn).

koddi, *m.* kodde, puta.

kóf, *n.* kov, det som kjøver eller tetter til, t. d. røyk.

kofan, *n.* **kofanrakki,** *m.* **kofarn,** *n.* kòvern, kòverhund, liten hund, fanghund.

kofi, *m.* kove, kleve, kammers.

kofl, *m.* sjaa *kufl.* **Kofr,** *m.* = *Kopr.*

kofr, *n.* kista.

kofri, *m.* hetta, huva.

kofr-málugr, *a.* storordig.

kófviðri, *n.* vêr med snøkave.

kogla, *v.* (*að*) kogla, kaga, kika.

kók, *f.* munn. Jfr. nyn. *kok, n.* svelg, Ndm.

kokr, *m.* hane.

kol, *n.* **I.** kol, trekol.

kol, *n.* **II.** (i *ísarnkol*) = *kul*; jfr. nyn. *kòl* n. kjøleg vind. Sfj.

kola, *f.* kola, lampe.

kola, *v.* (*að*) leggja fram (ei sak); vel eig. byrta.

kola-karl, *m.* **-maðr,** *m.* kolbrennar. **-meiss,** *m.* kol-meis, kolkorg.

kol-bítr, *m.* kolfut, oskefis. **-blár,** *a.* svart som kol. **-brendr,** *a.* kolbrend, sviden. **-brenna,** *f.* kolbrenning.

kolfr, *m.* **1.** stake, bein stong. **2.** kolv, bell (i ei klokka). **3.** kolv, bolt. **4.** kolv, eit slag butt pil. **kolfskot,** *n.* kolvskot, pilskot.

kólga, *f.* baara, bylgja (poet.).

kol-gerð, *f.* kolbrenning. **-grǫf,** *f.* kolgrov (til aa brenna kol i).

kolla, *f.* kollar? (jfr. isl. *kollarðr*). N. G. L.

kolla, *f.* **1.** kolla, dyr av hoslaget og utan horn. **2.** i sms. kvinna som nyn. *kolla* (t. d. *friðarkolla*).

kolla, *v.* (*að*) kolla, slaa i koll.

kollaupr, *m.* kollaup, kolkorg.

kollekta, *f.* kollekta, kyrkjebøn.

kollheið, *n.* klaare paa himmelen høgst uppe.

koll-hetta, *f.* **-hǫttr,** *m.* kollhuva, rund hetta.

kollóttr, *a.* **1.** kollut, som er utan horn. **2.** kollut, skallut; snaudklipt.

kollr, *m.* **1.** koll, rund topp (paa tre, fjell odl.). **2.** koll, skalle, hovud; *kollr minn,* guten min (kjæleord); *um koll,* i koll; *láta koma e-m í koll,* lata koma paa hovudet aat ein. **3.** snaudskalle; *gera e-m koll.*

koll-sveinn, *m.* snaudklipt gut. **-varpa,** *v.* (*að*) **-verpa,** *v. st.* kasta i koll, kollstøyta.

kolmerktr, *a.* kola, kolsvart.

kólna, *v.* (*að*) kolna, verta kald; upers. *e-m kólnar,* ein vert kald. **kólnan,** *f.* kolning, avkjøling.

kolnari, *m.* mann fraa byen Køln. **kolneskr,** *a.* kølnsk, som er fraa Køln. **Kolni,** *f.* byen Køln. **kolnis-borgarmaðr,** *m.* mann fraa byen Køln. **-meyjamessa,** *f.* elleve-tusund-jomfrudag, 21. oktober. **-meyjar,** *f. pl.* dei elleve tusund jomfruor.

kolorr, *m.* lit, farge (lat.).

kol-reykr, *m.* kolrøyk. **-svartr,** *a.* kolsvart.

koluskuggi, *m.* koleskugge, skugge som fell fraa baksida av ei kola.

kolviðr, *m.* kolved, tre (skog) til aa brenna kol av.

koma (ogso *kuma* Hom.) *v. st.* **A. 1.** koma; *konungr kom norðr til Túnsbergs*; ogso koma i ei stoda, koma av; *hvar kom hann nú,* kvar vart det av honom no; upers. *kemr þar at,* det kjem (vert) til det, at. **2.** koma til, falla til (*e-m*); *e-m kemr e-t,* eitk. kjem til ein, ein fær eitk.; *koma e-m vel,* vera ein velkomen, vera til lags (god) for ein, høva. **3.** faa til aa koma, flytja, føra, faa (*e-m, e-u*) fraa eit stelle til eit anna; upers. *blóði kom út,* det kom (rann) blod ut. **4.** gjera, laga, stella eitk., eller med eitk. (*e-u*); upers. *kom því svá, at,* det gjekk so med det, at.

B. med part. *á*: *koma á,* koma paa, raama (*e-t*); *koma e-u á e-t,* faa (føra) eitk. (inn) paa eitk.; *koma e-u á,* faa til, faa gjort eitk.; upers. *sætt kemr á við e-n,* det vert semja med; *kemr á,* det vert. *af*: *koma af e-m,* koma av, ættast fraa ein; *koma e-u af e-u,* faa (føra, fri) eitk. av (fraa) eitk.; *koma e-u af*; faa burt, faa avteke eitk. *at*: *koma at e-m,* koma aat (paa, yver) ein; *koma at e-u,* koma aat (til) eitk., faa tak i, faa i si eiga eitk.; verta til eitk.; *koma e-m at e-u,* føra ein nær burtaat, faa ein til eitk.; *koma sér at e-u,* koma seg til eitk.; *koma e-u at e-u,* føra paa ein eitk., naa ein med eitk.; upers. *kemr at e-u,* det kjem til eitk., eitk. skal til aa henda. *frá*: *koma frá e-m,* ættast fraa ein. *fram*: *koma fram,* koma fram (tilsyne; til enden); verta framboren, framlagd; verta sannrøynd, uppfyllast (um spaadom odl.); *koma e-u fram,* faa, hjelpa eitk. fram, vinna fram med eitk. *fyrir*: *koma fyrir e-n,* koma fyre eink., koma for øyro aat ein; *koma fyrir e-t,* koma fyre eitk.; koma i vegen eller i staden for eitk., vera vederlag for; vera til hjelp, tena til eitk.; *þykkja fyrir ván komit, at,* tykkja det var utor von, at; *koma e-u fyrir,* gjera at eitk. forkjemst, tyna eitk.; upers. *kemr svá fyrir e-m,* det kjem so fyre ein, ein tykkjer so. *í*: *koma í e-t,* koma (inn) i eitk.; *koma í,* koma upp, verta; *koma e-u í e-t,* faa, føra eitk. i eitk. *inn*: *koma inn,* koma inn; henda; byrja. *með*: *koma e-m með sér,* faa ein med seg, til aa hjelpa seg. *niðr*: *koma niðr,* føra, faa ned; koma, verta av, koma til ein viss endelykt; gaa ut paa; *koma hart niðr,* koma hardt ned, faa kjenna det hardt. *saman*: *koma saman,* koma saman; giftast; samstavast; faa saman, samla; *koma saman* (*á samt*) *e-u með e-m,* faa til eitk. med (millom) nokre; *þat kemr á samt með þeim,*

dei vert samde um det. *til*: *koma til*, koma til, falla til; naa; faa i si eiga; verta til; koma tilstadar; verta fødd; tena til; vera orsak til; koma ved, koma paa; høyra til (som rett, skyldnad); meina paa, stikta paa; koma upp til, vera verd; *mikit* (*lítit*) *kemr til e-s*, han er mykje (lite) til mann, hev mykje (lite) aa segja, er mykje (lite) mæt (jfr. nyn. han tykkjest til seg koma, d. e. vera noko); *koma e-u til e-s*, gjera eitk. til eitk. *undan*: *koma undan*, koma undan, verta frigjeven; *koma e-m undan*, føra, berga ein burt fraa. *undir*: *koma undir e-n*, koma under, verta underlagd ein; *koma e-m undir*, leggja ein under seg, vinna yver. *upp*: *koma upp*, koma upp (fram), verta kjend, spyrjast; verta utkoma (utfallet); *koma e-u upp*, faa eitk. upp, faa til aa reisa seg; bera eitk. fram, koma fram med eitk. *við*: *koma við*, henda, koma paa; høva; *koma við e-t*, koma attaat eitk., koma nær eitk.; koma paa tale i eitk.; koma til kunnskap um eitk.; *koma e-u við*, faa til, faa i stand eitk.; vera istand til, kunna eitk.; koma til med, bruka eitk.; *koma sér við*, koma seg til, bruka seg; *koma e-u við e-n*, koma til ein med eitk., bruka eitk. til ein; *koma yfir* (*e-n*), koma yver, stiga upp yver ein (t. d. um livsdagar).

komast, *v. r.* komast, koma seg; koma, naa; *komast at e-u*, koma til eitkvart, faa i si eiga eitkvart; *komast illu at*, koma ille ut i det; *komast upp*, koma til seg, verta av; *komast undan*, koma seg undan; *komast við*, koma seg burt aat, verta tilstadar ved; koma seg til med, vera istand til, bruka seg; verta yvergjeven, rørt; *komast við e-t*, taka seg nær eitk., bry seg um.

kominn, perf. part. komen, stadd, faren; *illa kominn*; *vera* (*svá*) *aldrs kominn*, vera (so) gamall; *kominn á sik vel*, som hev kome seg vel, er i godt stand, velvaksen, fyre seg komen; *kominn af sér*, av seg komen (Tel.), avkomen, ille komen, til atters komen; *kominn at e-u*, nærkomen, (komen) nær eitk.; *at kominn*, aatkomen, nærkomen, ille komen; *at sér kominn*, til-seg-komen = *á sik kominn*; *fram kominn*, nær dauden; avliden, daud; *kominn til e-s*, rettkomen til eitk.; *við kominn*, aatkomen, rørd.

koma, kóma, *f.* koma, det aa koma, tilkoma. **komandi**, *m.* ein som kjem, komande (mann).

kómeta, *f.* komet, risstjerna.

kommún, *n.* og *f.* samlag av korsbrør ved ei kollegiatkyrkja, hushaldet som dei hadde sams (lat. communio). **kommúns-bók**, *f.* bok yver det som vedkjem korsbror-samlaget. **-garðr**, *m.* gard som korsbror-samlaget eig. **-hús**, *n.* hus for korsbror-samlaget. **-innsigli**, *n.* innsigle aat korsbror-samlaget. **-kista**, *f.* bokkista aat korsbror-samlaget. **-klerkr**, *m.* ein som høyrer til eit korsbror-samlag. **-stofa**, *f.* stova der korsbrørne kjem saman.

kompánaskapr, *m.* samlag. **kompánn**, *m.* kompaan, felage, kammerat.

kompásaðr, *a.* ringbøygd, rund. **kompáss**, *m.* ring, kring; jfr. nyn. *kompaas*, *m.* = kompas.

kompon, *n.* ihopsetjing, skrift. **kompona, komponera**, *v.* (*að*) setja ihop, skriva.

kómumaðr, *m.* komemann, gjest.

kona, *f.* (*gen. pl. kvenna, kvinna*) **1.** kvinna, kvinnfolk. **2.** kona, kjerring. **3.** frilla. *kaupa sér konu* **a.** = *kaupa konu mundi*, gifta seg og gjeva *mundr*. **b.** kjøpa samlega med kvende.

konar (eig. *gen. sing.* av eit avlagt *konr*) vert bruka samanknytt med adj. og pron. og tyder: slag, vis, t. d. *allskonar*, allslags; *þess konar*, av det slaget.

konfirmera, *v.* (*að*) konfirmera, daapfesta.

kónga, *v.* (*að*) sjaa *kvánga*.

kóngaríki, *n. pl.* kongerike.

kóng- sjaa *konung-*. **kóngr**, *m.* = *konungr*. **kóngs-** sjaa *konung-* og *konungs-*. **kóngsferð**, *f.* kongsferd (til kryning i Nidaros). **-sveinn**, *m.* handgjengen mann hjaa kongen.

konkordera, *v.* (*að*) samstavast med (*e-u*). **konkorderan**, *f.* samstaving.

konr, *m.* (*pl. nom. konir, akk. koni*) **1.** ætting, son; mann (poet.). **2.** sjaa *konar*.

konstabl, konstafl, *m.* stallmeister (mlat. comes stabuli).

konstr, *n.* klok raad, sløg hjelperaad.

konu-bú, *n.* bu, gard som eit kvende stend fyre. **-efni**, *n.* kone-emne, ei som skal verta kona aat ein. **-fé**, *n.* gods som kona

eig. **-hár,** *n.* kvendehaar. **-klæði,** *n. pl.* kvendeklæde. **-kviðr,** *m.* môrsliv. **-lauss,** *a.* konelaus. **-mál,** *n.* sak som vedkjem eit kvende; sak um lauslivnad med kvende. **-nám,** *n.* kvenderøving.

konunga, *v.* (*að*) kalla med kongsnamn.

konunga-bók, *f.* sogebok um (norske) kongar. **-fundr,** *m.* kongemøte. **-kyn,** *n.* kongsætt. **-móðir,** *f.* môr til kongar. **-saga,** *f.* kongesoga. **-skipti,** *n.* kongeskifte. **-stefna,** *f.* kongemøte. **-sætt,** *f.* semja millom kongar. **-tal,** *n.* kongerekkja. **-æfi,** *n.* livssoga aat kongar. **-ætt,** *f.* kongsætt.

konung-barn, *n.* kongsbarn. **-borinn,** *a.* kongeboren. **-borligr,** *a.* kongeætta. **-bréf,** *n.* kongebrev. **-djarfr,** *a.* djerv til aa tala med kongen. **-dómr,** *m.* kongedøme, kongemagt. **-lauss,** *a.* kongelaus. **-ligr,** *a.* kongeleg (*-liga, av.*). **-maðr,** *m.* kongeleg person, konge.

konungr, *m.* konge. **konungríki,** *n.* kongerike.

konungs-atseta, *f.* kongssæte, kongeleg bustad. **-boð,** *n.* bodstikka som kongen sender ut. **-borg,** *f.* kongsborg. **-bréf,** *n.* kongebrev. **-bróðir,** *m.* kongsbror. **-bryggja,** *f.* bryggja som ligg til kongsgarden. **-bú,** *n.* gard som kongen eig. **-dómr,** *m.* **1.** kongedøme. **2.** dom av kongen. **-dóttir,** *f.* kongsdotter. Fld. III 293. **-efni,** *n.* kongsemne, ein som skal verta konge. **-eiðr,** *m.* eid av kongen. **-eiga,** *f.* **-eign,** *f.* kongseign, kongsgods; *kasta konungseigu á e-t,* eigna eitk. til kongen. **-erendi,** *n.* kongeleg ærend, sak som ein skal greida for kongen. **-erfð,** *f.* kongeervefylgja. **-fé,** *n.* kongsgods. **-fundr,** *m.* møte med kongen. **-fylking,** *f.* herfylking som kongen sjølv fører. **-garðr,** *m.* kongsgard; *ganga, falla í konungsgarð,* d. e. falla til kongen, kongskassa (um bøter odl.); *ganga í konungsgarð,* ogso um folk som fekk tvangsarbeid eller som kongen laut gjeva livbergning; *sitja í konungsgarði,* sitja med riksstyringi. **-gata,** *f.* kongsveg, aalmannveg. **-gipta,** *f.* lukka som fylgjer ein konge. **-gjǫf,** *f.* kongsgaava. **-gæfa,** *f.* lukka som fylgjer ein konge. **-herbergi,** *n.* **-hús,** *n.* herbyrge, hus, rom som kongen er i. **-hǫfn,** *f.* hamn der kongsskipet ligg. **-hǫll,** *f.* kongshall. **-jǫrð,** *f.* jord som kongen eig. **-kosningr,** *m.* kongeval; *koma í k.,* d. e. verta kaara til konge. **-kveðja,** *f.* helsing til ein konge. **-lag,** *n.* eit slag versemaal. **-land,** *n.* land som kongen eig. **-lauss,** *a.* kongelaus. **-leyfi,** *n.* løyve av kongen. **-lið,** *n.* kongsfolk, kongsher. **-lúðr,** *m.* kongslur. **-lykill,** *m.* „kongslykelen“, ei øks til aa brjota upp laas med. **-lægi,** *n.* skipslægje aat kongen. **-maðr,** *m.* tenestemann hjaa kongen, kongsmann. **-mágr,** *m.* ein som er i maagskap med kongen. **-mál,** *n.* kongelegt søksmaal. **-mǫrk,** *f.* mork, skog som kongen eig. **-nafn,** *n.* kongsnamn. **-nautr,** *m.* eig. eignalut som ein konge hev aatt, kongsgaava. **-níðingr,** *m.* kongssvikar. **-orð,** *n.* kongelegt ord, bodord. **-prýði,** *f.* kongeleg drust. **-ráð,** *n.* kongsraad, riksraad. **-reiði,** *m.* kongens vreide. **-réttr,** *m.* rett som kongen hev. **-ríki,** *n.* kongerike. **-sekt,** *f.* bot til kongen for eit brotsverk. **-setr,** *n.* kongssæte, kongeleg bustad. **-skip,** *n.* kongsskip. **-skrúð,** *n.* **-skrúði,** *n.* kongeleg høgtidsbunad. **-sómi,** *m.* kongeleg høgd, vyrdnad. **-sonr,** *m.* kongsson. **-stofa,** *f.* kongsstova. **-sveit,** *f.* kongsfylgje. **-sýsla,** *f.* kongelegt umbod, kongssysla. **-sæti,** *n.* kongssæte, sess for kongen. **-tekja,** *f.* **1.** kongeval; kongehylling. **2.** kongeleg inntekt. **-tign,** *f.* kongeleg vyrdnad, høgd. **-þegn,** *m.* undersaatt til kongen. **-þing,** *n.* ting som kongen kallar saman. **-vald,** *n.* kongeleg magt, fullmagt. **-veldi,** *n.* kongerike. **-vígsla,** *f.* kongevigsla, kryning. **-vinr,** *m.* ven aat kongen.

konungsæll, *a.* heppen til aa faa gode kongar, kongesæl.

konungsætt, *f.* kongsætt.

konu-tak, *n.* det aa taka ei kvinna uloglег til kona. **-vísur,** *f. pl.* namn paa nokre vers som Torleiv jarlaskald kvad um Haakon jarl.

konvent, *f.* lag, samlag. **konventa,** *f.* samlag av munkarne i eit kloster.

kópa, *v.* (*pt*) kopa, glo, gapa.

koparkross, *m.* koparkross. **koparr,** *m.* kopar. **kopar-skrín,** *n.* koparskrin. **-stika,** *f.* ljosstake av kopar. **-stop,** *n.* koparstaup.

kópheldr, *a.* *nótr k.,* not so sterk at ho held for ein kobbe (*kópr*).

koppaðr, *a.* innvoven med koppe-figurar.

kopparajarn, *n.* jarn som ein *koppari* brukar. **koppari,** *m.* mann som gjer koppar.

koppr, *m.* **1.** kopp, kjerald. **2.** kopp, koll paa ein hjelm, hjelmkoll. **3.** ei liti rund hola (som i ein kopp). **4.** augnehola.

kópr, *m.* kobbe, sel.

Kopr, *m.* (*-rs*) namn paa byluten ovanfor Mariekyrkja i Bergen.

kórbók, *f.* bok som klerkarne i koren syng etter.

kordúnu-hosur, *f. pl.* eit slag hosor av korduanskinn. **-skór,** *m.* sko av korduanskinn.

kórdyrr, *f. pl.* kordør.

korf, *f.* (*pl. -ar*) korg.

kóri, *m.* kor, songhus (i kyrkja) = *kórr.* **kór-kápa,** *f.* korkaapa.

korki, *m.* havre (irsk ord).

korn, *n.* korn (korn, iser bygg; frækorn; liten mole). **korn-amstr,** *m.* kornstakk. **-ár,** *n.* kornaar.

Kornbretaland, *n.* **1.** Cornwallis i England. **2.** Cornoaille i Bretagne. **kornbretar,** *m. pl.* folk fraa Cornwallis.

korn-bundin, *n.* kornband. **-deild,** *f.* kornutdeiling (som sælegaava til fatigfolk). **-feitr,** *a.* feit av kornfôring. **-frjó,** *n.* kornsæde. **-gerð,** *f.* kornavle. **-gyðja,** *f.* korn-gudinna (Ceres). **-hestr,** *m.* kornhest, hest som vert fôra med korn. **-hjalmr,** *m.* kornhjelm, kornstakk. **-hlaða,** *f.* **-hlaði,** *m.* **-hús,** *n.* kornløda, hus til aa hava korn i. **-jǫrð,** *f.* kornjord. **-kaup,** *n.* kornkaup. **-kippa,** *f.* kipa, korg til aa hava saakorn i, saakopp. **-kýrlag,** *n.* eit kuverde i korn. **-sala,** *f.* korn-sal, kornseljing. **-skáli,** *m.* hus til aa hava kornet i. **-skurðarjarn,** *n.* sigd, skjera. **-skurðarmaðr,** *m.* skurdmann. **-skurðarmánaðr,** *m.* „skurdmaanad“, fraa midten av august til midten av september paalag. **-skurðartíð,** *f.* **-skurðartími,** *m.* kornskurd-tid, skurdonn. **-skurðr,** *m.* kornskurd, skurdonn. **-slátta,** *f.* ulogleg kornskurd. **-spell,** *n.* skade paa kornet. **-tíund** (og *kornstíund*) *f.* korntiend. **-vist,** *f.* kornvaror.

koróna, *f.* kruna. **koróna,** *v.* (*að*) kryna. **korónusverð,** *n.* kryningssverd.

korporall, *m.* linklæde til aa leggja det innvigde nattverdbraudet i. **korporalshús,** *n.* gøymsla til aa hava *korporall* og nattverdbraudet i.

korpr, *m.* korp, ramn.

kórprestr, *m.* prest som gjer tenesta for ein korsbrôr.

kórr, *m.* kor (syngjarlag; songhus i kyrkja; kyrkjetrev). **korrall,** *m.* korel, koral = *kurel.*

kórs-bróðir, *m.* korsbrôr, kannik. **-brœðragarðr,** *m.* gard der korsbrôrne bur. **-kór-smíð,** *f.* byggjing av kor eller songhus. **-þili,** *n.* rekkja, grind kring altaret i kyrkja, altargrind.

korvér, *n.* korg.

kos-eyrir, *m.* utvalde ting. **-girni,** *f.* sjølvvild, sjølvræda. Jfr. *kos* = val, N. folkev. **kosning,** *f.* kaaring, val. **kosningi,** *m.* utvald mann. **kosningr,** *m.* **1.** kaaring, val. **2.** utvald mann. **kosorð,** *n.* val.

koss, *m.* kyss. **kossmildr,** *a.* gjevmild, raust paa kyssar.

kosta, *v.* (*að*) **1.** røyna (ut), freista, prøva (*e-s*). **2.** gjera seg fyre med, leggja vinn paa, trøyta seg etter (*e-s, til e-s, við e-t*); *kostit þér ok grátit ekki,* sjaa til at de ikkje græt; *kosta at nema.* **3.** taka til, bruka; kosta, lata til (*e-s, e-u*). **4.** kosta, leita (paa), røyna, taka aat; skada (*e-n*); *kostaðr, perf. partic.* forkomen, skadd. **5.** kosta (til), hava kostnaden, betala for (*e-t*). **6.** upers. *kostar e-n* (*e-s, e-t*) *e-t,* det kostar ein (eitk.) aa faa eitk.

kosta-boð, *n.* tilbod med vilkaar aa velja millom, kaar. **-lauss,** *a.* gledelaus.

kostall, *a.* kostall, dyr.

kosta-mikill, *a.* hæv, god. **-munr,** *m.* skilsmun i godleik.

kostan, *f.* **1.** freisting. **2.** itak, stræv.

kostarkaup, *n.* innkaup av matvaror.

kosta-vanr, *a.* gledelaus, gledetom. **-verk,** *n.* god gjerning. **kost-góðr,** *a.* kostig, god, hæv. **-gripr,** *m.* utvald ting, eignalut.

kost-gæfa, *v.* (*fð*) leggja vinn paa, stræva for, vera ant um, taka seg av; *v. r. kostgæfast* (*til*) med inf. d. s. **-gæfð,** *f.* **-gæfi,** *n.* og *f.* annsemd, ihuge; hug, traa. **-gæfligr,** *a.* onnug, trottug (*-liga, av.*). **-gæfni,** *f.* = *kostgæfi.* **-gæfr,** *a.* ihuga, onnug, trottug. **-hald,** *n.* kosthald, upphelde. **kostigr,** *a.* kostig, god,

hæv. **kost-illr,** *a.* verdlaus, skrinn. **-lauss,** *a.* batelaus, klen, utan vinning. **-ligr,** *a.* batesam, ynskjeleg. Jfr. nyn. *kosteleg.* **-móðr,** *a.* matleid.

kostnaðar-mikill, -samr, *a.* kostesam. **-tala,** *f.* utrekning av kostnaden.

kostnaðr, *m.* **1.** kostnad, utgift. **2.** kost, upphelde.

kostr, *m.* (*-ar*; *-ir*; *akk. pl. -i* (*-u*)) **1.** val, kaar, vilkaar. Jfr. nyn. *kost,* d. s. Berg. stift. **2.** utveg, tilføre, raad; *kostr e-s,* raad, tilføre til eitk. **3.** kaar, (livs)høve. I desse 3 tydningar er *kostr* ofte utelate: *er sá einu* (*kostr*) *til.* **4.** gifte, giftarmaal. **5.** emne, midel, magt; *gefa* (*sér*) *kost til,* leggja vinn paa (= *kostgæfa*). **6.** tilfelle, høve, fall; (*at*) *þeim kosti*; *alls kostar,* i alle fall. **7.** maate, *nǫkkurs kostar,* paa nokon maate. **8.** eigenskap, helst god eigenskap, fyremun, godleik, dygd; jfr. nyn. *kost* (verd, kraft), N. Berg.; *vera til kostar,* vera godt (gjort); *af þeim kosti at,* av di at. **9.** korn; mat; kost, upphelde. **10.** handelsvara. **11.** kostnad, utgift; jfr. nyn. *kost* d. s. Ned. ofl.

kostsamr, *a.* **kostuligr,** *a.* kosteleg, herleg, gild (*kostuliga, av.*). **kostumgóðr,** *a.* utvald. Edd. M. **kost-vandr,** *a.* kaarvand, vand aa gjera tillags, bêlevand.

kot, *n.* kot, ringt lite hus, hytta. **kot-bóndi, -búandi,** *m.* smaabonde, smaamann. **-bœr,** *m.* liten ring gard, torp.

kothardi, *n.* eit slag ytertrøya.

kot-karl, *m.* smaamann, smaabonde. **-karlaætt,** *f.* smaafolks-ætt. **-karlsbarn,** *n.* barn av smaafolk. **-karlssonr,** *m.* son av smaafolk. **-lífi,** *n.* liv i eit kot, smaabondeliv. **-mannliga,** *av.* smaamannsleg.

kotungr, *m.* smaabonde, smaamann.

kovertúr, *n.* eit slag her-klædning paa hest.

krá, *f.* kraa, ro.

krabba-mark, *n.* **-merki,** *n.* himmelmerket Krabben. **krabbi,** *m.* krabbe.

krafa, *f.* krav, krevjing.

krafla, *v.* (*að*) kravla, krafsa.

krafning, *f.* krevjing.

krafsa, *v.* (*að*) krafsa, skrapa; yverf. røra laust ved, eva seg.

kraft-, krafta-, kraftr sjaa *krapt* o. s. fr.

kraka, *v.* (*að*) **1.** kraka, gletta paa botn (um anker). **2.** *kraka e-t upp,* kraka upp, draga upp (or sjøen) med ein krake eller hake. **3.** *kraka upp hey,* setja upp høy i krake; jfr. nyn. *kraka,* hengja paa ei stong. **4.** paala, verna med krakar eller paaleverk.

kráka, *f.* kraaka (fugl). Cornix.

kraki, *m.* **1.** krake, tunn veik kar. **2.** stong med ein krake eller hake paa enden. **3.** paale; pl. paaleverk (til vern). **krakligr,** *a.* krakeleg, tunn og veik.

krákr, *m.* ramn, korp. Corvus.

kráku-karl, *m.* mann som kann tyda kraakeskrik. **-skel,** *n.* kraakeskjel. **-stigr,** *m.* kraake-stig, d. e. krokut stig. **-ungi,** *m.* kraakunge.

kram, *n.* kram, kramvara.

krammr, *a.* kram (um snø).

kramsi, *m.* ramn (poet.).

kramverk, *n.* kramvara.

kranga, *v.* (*að*) kreka, draga seg. Jfr. *krangla,* d. s. V. Tel.

krangr, *a.* kruslen, vesall, skral. Jfr. nyn. *krangdom,* vanhelsa, Jæd.

krank-dómr, *m.* **-dœmi,** *n.* **-leikr,** *m.* krankleik, vesaldom, sjukdom, vanhelsa. **-ligr,** *a.* (eig. krankleg) vond, usæl. **krankr,** *a.* **1.** krank, klen, laak, sjuk; *mér er krankt,* eg er sjuk. **2.** krank, leid, vond. **3.** krank, klen, verdlaus.

kranz, *m.* krins, ring. Jfr. nyn. *krans.*

krap, *n.* krav, is- og snø-surpa (i elvar). Jfr. nyn *krap, n.* smaa klumpar av is og snø, Nordl. **krapa-drífa,** *f.* driv, fok av snøsletta. **-fǫr,** *f.* drift av is- og snøsurpa (i elvar). **krapi,** *m.* snøslufs; jfr. nyn. *krape,* iskrav.

krapparúm, *n.* andre romet framanfor lyftingi paa eit skip. **krappr,** *a.* **1.** krapp, trong; leid, vand. **2.** sløg, Edda.

krapsa, *v.* = *krafsa.*

krapta-blóm, *n.* blømande dygd. **-hæð,** *f.* høgd i dygder, stor dygd. **-lán,** *n.* styrke eller dygder som ein fær i gaava. **-líf,** *n.* **-lifnaðr,** *m.* dygdefullt liv. **-lítill,** *a.* veik. **-maðr,** *m.* mann som gjer underverk; dygdig mann. **-mikill,** *a.* sterk. **krapt-auðigr,** *a.* rik paa kraft til aa gjera underverk; dygderik. **krapta-vápn,** *n.* vaapn som ein hev i sine

dygder. **-verk** (og *kraptarverk*) *n.* kraftig gjerning, underverk; dygdefull gjerning.

krapti, *m.* venteleg = nyn. *krafte* (Nordland) spant framme i baaten, som rekk upp yver dekket og endar i kollarar.

kraptr (ogso *krapti*) *m.* **1.** kraft, magt, styrke. **2.** dygd. **3.** kraftig hjelp, kraftigt verk, underverk. **4.** himmelsk skapning, engel. **5.** ein av dei 9 engle-flokkar. **6.** underjordisk kyrkja (lat. crypta). **kraptsamligr,** *a.* kraftig, dygdig. **kraptsorð,** *n.* kraftigt ord. **kraptúðigr,** *a.* emnerik. Æf.

krás, *f.* kraas, fysemat. **krásadiskr,** *m.* disk eller fat med kraaser. **krásari,** *m.* ein som steller fysemat, kraasar.

krauna, *v.* (*að*) klunka, sildra. Jfr. nyn. *krauna,* klaga seg.

kreatýr, *n.* skapning.

kredda, kredo, *f.* trui (dei 3 artiklar; av lat. *credo,* eg trur).

krefja, *v.* (*krafði*) krevja; beda; *krefja e-n* (*til*) *e-s,* krevja ein etter eitk., krevja eitk. av ein; *krefja dura,* banka paa; *krefja e-s,* stemna ein til aa møta; *krefja upp,* bjoda ut (folk); *v. r. krefjast e-s,* krevja eitk.

kregð, *f.* kryp, stakar.

kreista, *v.* (*að*) kreista, klemba. **kreisting,** *f.* kreisting, klembing.

krellr, *m.* kraft, dug.

kremja, *v.* (*kramdi*) kremja, klemba; *v. r. kremjast,* talmast, plaagast.

krenkja, *v.* (*kt*) krenkja, veikja, brjota (t. d. logi).

kreppa, *v. st.* kreppa, krjupa ihop.

kreppa, *v.* (*pt*) **1.** *v. tr.* kreppa, klemba; bøygja, knyta ihop; *kreppa fugl,* gripa, taka fugl. **2.** *v. intr.* klemba, trengja innpaa (*at e-u*). **kreppa,** *f.* **krepping,** *f.* kreppa, klemba, knipa. **kreppingr,** *m.* **1.** klembing kring magen, mageknip. **2.** kremming, griping, neve. **3.** eit slag fugl.

kretta, *v. st.* knetta, knysta, mukka.

kría (eller *krjá*) *v.* kri, krevja (skrive *kræia* D. N. IV, 206$_3$).

kríari, *m.* (offentleg) klagar.

kríkr, *m.* laar (eig. krik, krok; jfr. isl. *krikar, m. pl.* nakne laar).

krikta, *v.* (*kt*) klaga, bera seg. Jfr. nyn. *krikta,* „skranta“ Øystd.

kringijarn, *n.* svarvejarn.

kringja, *v.* (*gd*) kringsetja, kringganga, ringa (*e-t, um e-t*); *intr.* kringa, fara umkring.

kringla, *f.* kringel, kring, krins, ring (kringla Gbr.); *kringla heimsins* = *heimskringla.* **kringlóttr,** *a.* ringbøygd, rund. Jfr. nyn. *kringlut.* **kringlu-skurð,** *f.* krune-raking (tonsur). **-sótt,** *f.* svivesott, tullesott (ei saudesykja).

kringr, *m.* kring, ring, krins; *í kring, av.* i kring; *í kring um* (med akk.) i kring um; — pl. *kringar,* endarne av ei not?

kringr, *a.* kring, lettvint, lett, rad.

krisma, *f.* innvigd smyrsl eller salve (mlat.). **krisma,** *v.* (*að*) salva, vigsla med krisma. **krisma-** sjaa *krismu-.* **krismaligr, krismanligr,** *a.* salva, vigsla. **krismi,** *m.* = *krisma.* **krismu-ker,** *n.* kjer til aa hava salven i. **-staðr,** *m.* den staden paa kroppen der dei smýr salven.

krist-bú, *n.* fatiggard (paa Island). **-fé,** *n.* fatiggods (paa Island). **kristiligr** (og *kristinligr*) *a.* kristeleg (*-liga, av.*). **kristinn,** *a.* kristen; kristna, døypt; *kristinn dómr,* kristendom; kristenrett; *kristinn réttr,* kristenrett, kyrkjelog. **kristinsdóms-bqlkr** (og *kristinréttbqlkr*) *m.* bolk, stykke um kristenretten. **-brot,** *n.* brot paa kristenretten. **-bœklingr,** *m.* liti bok um kristenretten. **-hald,** *n.* det aa halda kristenretten. **-réttr,** *m.* kristenrett. **-spell,** *n.* brot paa kristenretten. **kristkirkja,** *f.* kristkyrkja, domkyrkja, kathedral. **-kirkjugarðr,** *m.* kyrkjegarden ved ei kristkyrkja. **-maðr,** *m.* kristmann, kristenmann.

kristna, *v.* (*að*) kristna, mest um aa døypa.

kristni, *f.* **1.** kristendom (kristentru; kristenfolket). **2.** kristen tidsalder. **3.** kyrkjelyden i eit bispedøme. **4.** daap. Jfr. nyn. „*te kristnes*“ til daapen, Shl. **kristni-boð,** *n.* **-boðan,** *f.* kristendoms-paabod; kristendoms-forkynning. **-hald,** *n.* det aa halda kristentrui. **-lqg,** *f.* log som gjeld for kristne, kristen-log.

kristning, *f.* kristning, daap.

kristnisaga, *f.* soga um kristningi av Island. **kristnisboð,** *n.* = *kristniboð.* **kristnispell,** *n.* **-spjqll,** *n. pl.* brot paa kristendomen eller kristenretten.

kristr, *m.* (*gen. krists* og *krist*) **1.** Kristus; *kristr dróttins,* den som Herren hev salva. **2.** gud.

krístr, *m.* skrik, kvin.

krists- sjaa *krist-.*

krjúpa, *v. st.* krjupa, krabba.

krof, *n.* krov, kropp, skrott.

krofstofa, *f.* stemnestova? D. N. V 186₃₀.

krog, *n.* safran (lat. crocus).

krókaspjót, *n.* spjot med agnorer paa bladet. **krók-faldr,** *m.* eit slag skaut for kvende. **-fjọðr,** *f.* spjotblad med agnor paa. **-lykill,** *m.* kroklykel. **-nefr,** *m.* kroknase (um folk). **krókóttr,** *a.* krokut (bøygd; sløg). **krókpallr,** *m.* kraapall, kraabenk.

krókr, *m.* **1.** krok, bøygning (t. d. i bakstamnen paa eit drake-skip); yverf. *krókr í baki* um bøygsla, audmykjing. **2.** krok, krokveg. **3.** krok, knip. **4.** krok, kraa. **5.** krok (hake, krokut ting, fotjarn, agnor odl.). **krók-raptr,** *m.* krokraft, torvols-krok. **-spjót,** *n.* spjot med agnorer paa. **-stafr,** *m.* krokstav, stav med krok i enden. **-sviða,** *f.* spjot med agnorer paa. **-ọr,** *f.* pil med agnorer paa.

kropna, *v.* (*að*) kropna, krokna, bøygjast ihop. **kropning,** *f.* kneling, knefall.

kroppa, *v.* (*að*) kroppa, kritla, pirka.

kroppinn, *a.* kroppen, krokut, krøkt. **kroppinbakr,** *a.* krokryggja, krylryggja.

kroppr, *m.* kropp; bul.

kroppungr, *m.* kroppung, smaatorsk.

kross, *m.* **1.** kross (ogso krusifiks); *taka kross,* lova seg til krossferd, taka krossen, Fm. X 92; *leysa kross,* fullgjera lovnaden um krossferd, ogso løysa seg fraa lovnaden med pengar, jfr. *krosslausn*; *í kross,* i kross. **2.** heilag kross, innvigd til aa halda bøn ved. **3.** kross bruka til kyrkjeleg bodstikka: *skera kross.* **4.** kross til merke paa at eitk. er forbode: *neyta undan krossi,* d. e. imot forbodet (N. G. L.). **krossa,** *v.* (*að*) krossa, setja krossmerke paa; *krossa lóð til leigu* (til merke paa at anna bruk er forbode, N. G. L.); *v. r. krossast til Jórsalaferðar,* d. e. taka krossen (til Jorsalaferd). **krossalauss,** *a.* som er utan krossmerke (*-laust, av.*). **krossan,** *f.* det aa taka krossen til Jorsalaferd, Æf. **kross-band,** *n.* krossband, tverband paa ei grind. **-boð,** *n.* bod som vert send med kross-bodstikka. **-burðr,** *m.* det aa bera kring kross-bodstikka. **-dauði,** *m.* daude paa krossen. **-fall,** *n.* det at krossbodstikka ikkje vert frambori. **-fé,** *n.* pengar til aa halda uppe ein heilag kross. **-festa,** *v.* (*st*) krossfesta. **-festing,** *f.* krossfesting. **-fọr,** *f.* gang av kross-bodstikka. **-gildi,** *n.* gilde som er innvigt til den heilage krossen. **-hús,** n. bedehus med ein heilag kross. **-kirkja,** *f.* kyrkja, vigd til den heilage krossen. **-kýr,** *f.* ku som høyrer til ein heilag kross. **-lausn,** *f.* utløysning med pengar fraa skyldnaden til aa gjera krossferd (jfr. *kross* 1). **-maðr,** *m.* mann som strider for kristendomen under krossmerket. **-mark,** *n.* **-merki,** *n.* krossmerke. **-messa,** *f.* krossmessa (*k. um várit,* 3. mai; *k. um haustit, k. hin æfri,* 14. september). **-messuaptann,** *m.* aftan (dagen) fyre krossmessa. **-messudagr,** *m.* krossmessa. **-písl,** *f.* pinsla paa krossen. **-skjọldr,** *m.* skjold med ein kross paa. **-skurðr,** *m.* det aa skjera til ei kross-bodstikka. **-stọng,** *f.* berestong under ein kross, Æf. **-tákn,** *n.* krossteikn, krossmerke. **-tíðir,** *f. pl.* bøner som handlar um Kristi kross. **-tré,** *n.* **-viðr,** *m.* kross-tre, kross. **-víti,** *n.* bot som ein lyt betala, naar ein ikkje ber fram kross-bodstikka.

krubba, *f.* krubba.

krumma, *f.* krumma, hand.

krummi, krumsi, *m.* krump, korp, ramn.

krúna, *f.* **1.** kruna, hovudkrans. **2.** kruna, kongekruna; kongedøme. **3.** kruna, hjasse paa hovudet, der klerkarne raka seg. **4.** kruna, det gildaste. **krúna,** *v.* (*að*) kruna, kryna. **krúnu-gull,** *n.* kryningsgull, krynings-ring av gull. **-klæði,** *n. pl.* kryningsklæde. **-messudagr,** *m.* den 4. mai. **-vígsla,** *f.* klerkevigsla ved kruneraking.

krús, *f.* krus (kjer).

krutr, *m.* skrik, laat.

krydd, *n.* krydda (krydd), kryddevokster.

kryfja, *v.* (*krufði*) skjera upp, taka ut innvolen.

krymma, *f.* krumma, hand (= *krumma*).

krýna, *v.* (*nd*) kryna, kruna.

kryppa, *f.* kryl, krugg (paa ryggen). **kryppill,** *m.* **krypplingr,** *m.* krypling. Jfr. nyn. *krypel,* kryp.

krysja, *v.* (*krusti*) liggja og huka seg. Jfr. nyn. *krusen,* ihopkropen.

krytja, *v.* (*krutti*) knysta, mukka. **krytr,** *m.* laat, illelaat.

kræfr, *a.* kræv, sterk (poet.).

krækiber, *n.* krækeber, krekling.

kræsast, *v. r.* (*st*) kræsa seg, godgjera seg med kraaser og fysemat. **kræsnivamm,** *n.* den last aa kræsa, kræsing-last.

krœkilblinda, *f.* blindebukk-leik.

krœkill, *m.* krokstav. Jfr. nyn. *krøkel,* ein som gjeng krokut.

krœkja, *v.* (*kt*) **1.** krøkja, bøygja (*e-u*). **2.** krøkja (hekta, gripa, festa liksom med ein krok); *krœkja e-u í e-t*; *krœkja e-t með e-u*; *inni krœktr,* innringa. **3.** krøkja, kroka, fara i krok. **4.** *v. r. krœkjast,* krøkja seg (fast i); *krœkjast til,* koma i kast saman.

krǫf, *f.* (*krafar*; *krafir*) krav.

krǫm, *f.* (*kramar*; *kramar*) lang, seig sykja, vanhelsa.

krǫptr, *m.* (*kraptar*) **1.** kraft, styrke. **2.** underjordsk kyrkja (crypta). **krǫptugr,** *a.* kraftig, sterk. **krǫpturligan,** *av.* kraftigt.

kúdrekkr, *m.* ein som syg kyr.

kúfan, *f.* sjaa *kúgan.*

kufl, *m.* grov, vid kappa, mest um munkekappa; *taka við kufli,* d. e. verta munk. **kuflmaðr,** *m.* mann som gjeng med *kufl,* kappemann. **kufls-hattr, -hǫttr** (og *kuflhǫttr*) *m.* hetta paa *kufl,* kappehetta. **kuflungr,** *m.* **1.** munk. **2.** kuvlung, mann som høyrde til flokken aat Jon kuflung.

kúfóttr, *a.* kuvut, rund.

kúfungr, *m.* kuvung (sniglehus).

kúga, *v.* (*að*) kua, tvinga, nøyda. **kúgan** (ogso *kúfan*) *f.* kuing, tvang, trugsmaal. **kúganarorð,** *n.* trugsmaal.

kuggr, *m.* eit slag (hanseatisk) handelsskip.

kúgi, *m.* kuing, tvang.

kúgildi, *n.* kuverde. **kúgildis-hestr,** *m.* hest som gjeld eit kuverde. **-skaði,** *m.* skade so stor som eit kuverde. **kúgildr,** *a.* **1.** jamgod med eit kuverde, verd ei ku. **2.** som ein skal betala med kyr.

kukl, *n.* **kuklaraskapr,** *m.* kukling, synkverving. **kuklari,** *m.* kuklar, juglar, synkvervar.

kul, *n.* kul, kuling, vindgust.

kúla, *f.* kula, kul, kyla.

kulda-samr, *a.* kaldsam, kaldvoren. **-sótt,** *f.* sjuke med kulsing og kaldeflagor. **-tǫnn,** *f.* kulde-tonn (poet. um bitande frost). **-vatn,** *n.* kaldvatn. **-veðr,** *n.* kaldvêr, kulde. **kuldi,** *m.* kulde, kalde; yverf. fiendskap.

kúleiga, *f.* kuleiga.

kult, *n.* eit slag sengklæde, underseng (mnt. kolte).

kulvíss, *a.* kulsen, frostall.

kumbl (og *kuml*) *n.* **1.** merke. **2.** gravmerke (gravhaug, steinrøys yver ei grav). **kumbla** (og *kumla*) *v.* (*að*) merkja, skraama, saara. **kumblasmiðr,** *m.* (eig. merke-smed) skraamehoggar. Edda. **kumbl-búi,** *m.* haugbue. **-dys,** *n.* gravdys, gravhaug.

kumpánn, *m.* = *kompánn.*

kumpásaðr, *a.* = *kompásaðr.* **kumpáss,** *m.* **1.** ring, krins. **2.** halskrage? Sturl. II 270₁₉.

Kumraland, *n.* Cumberland i England. **kumskr,** *a.* som er fraa Cumberland.

kundr, *m.* (*kundar*) son, ætting (poet.).

kúneyti, *n. pl.* mjølkekyr.

kunkteis, *f.* greivefrua, greivinna (fr. comtesse).

kunna, *v.* (*kann, kunni, kunnat*) **1.** kunna, hava i minne (*e-t*). **2.** kjenna, vera kjend med, vita um (*e-t, e-u*); *kunna sik, kunna hóf sitt,* d. e. kjenna seg, vita kva som høver for ein. **3.** kunna, skyna seg paa, vera kunnig i (*e-t, e-u,* eller med præp.); *kunna vel á skíðum* (*við skíð*); *kunna til laga*; *kunna sér e-t,* skyna seg paa, hava skyn paa eitk.; *kunna sér þǫrf til,* kjenna (vita) at ein treng til; *kunna fyrir sér,* hava skyn paa eitk.; *kunna hóf,* halda maate. **4.** kunna, vita, skyna aa gjera eitk. (med inf.). **5.** kunna, vera før til (med inf.). **6.** *kunna e-m þǫkk fyrir e-t,* gjeva (segja) ein takk for eitk. **7.** una, lika (vel, ille), finna seg i (*e-u*). Jfr. nyn. *kunna med ein.* **8.** kunna (um det som kann koma til aa henda); *kann ok kirkjan niðr at falla.* **9.** vera harm (vreid) paa ein (*e-n*) for eitk. (*e-s, um e-t*). **10.** *kunnast, v. r.* verta kjend; *rec.* kjenna kvarandre.

kunnandi, *a.* kunnande, kunnig i eitk. (*e-s*).

kunnandi, *f.* kunnigskap, kunnskap;

kunst; evna. **kunnanleysi,** *n.* ukunnigskap, vankunna. **kunnasta, kunnátta,** *f.* **1.** kunnigskap, kunnskap, kunst; evna. **2.** trollskap. **kunnáttu-leysi,** *n.* vankunna. **-lítill,** *a.* lite kunnig, lite før. **kunngera,** *v.* (*rð*) og **kunniga,** *v.* (*að*) kunngjera, gjera kunnigt. **kunnigr,** *a.* **1.** kunnig, kjend. **2.** trollkunnig. **kunning,** *f.* **1.** kunngjering, visende. **2.** kunnskap, kjennskap. **kunningi,** *m.* kjenning (*kunning,* Tel.). **kunn-kona,** *f.* kjenning (kvende). **-leikakona,** *f.* kvende som ein er godt kjend med. **-leiki, -leikr,** *m.* kunnskap; kjennskap; *e-t er e-m í kunnleika,* ein veit um eitk. **-liga,** *av.* **1.** soleis som ein som er godt kjend, kjent, kjendsleg. **2.** tydeleg, greidt. **-maðr,** *m.* kjenning. **kunnr,** *a.* kunnig, kjend. Jfr. nyn. „*verta kunt um*", Hal. **kunnugleiki,** *m.* kunnskap, kjennskap. **kunnustuleysi,** *n.* ukunnigskap, vankunna.

kúpóttr, *a.* kuvut, rund (= *kúfóttr*).

kuppánn, *m.* felage (= *kumpánn*).

kurell, *m.* korel, koral.

kurfaldi, *m.* dverg (poet)? Jfr. *kurfr.*

kurfl, *n.* stubbe, trestykke. **kurfla,** *v.* (*að*) hogga i smaastubbar.

kurfr, *m.* stubbe, stykke.

kúrhugi, *m.* kur, stur, hugverk.

kúrir, *m. pl.* kurer, folket i **Kúrland,** *n.* Kurland.

kurr, *m.* **1.** murring, misnøgje. **2.** folkesnakk. **kurra,** *v.* (*að*) murra (helst av misnøgje); *kurra e-t,* mulla um eitk. Jfr. nyn. *kurra* (um fuglar).

kurseta, *f.* = *kyrrseta.* Str. 70₁.

kursi, *m.* kusse, kalv. Som tilnamn ogso *kussi.*

kurt, *n.* kongsgard, hoff.

kurt, *f.* **kurteisi,** *f.* (ogso *kurtr, m.*) fin, høvisk aatferd, god folkeskikk, finferd, æruge; høgferd. **kurteisiskona,** *f.* høvisk, fint seda kvinna. **kurteis-liga,** *av.* høvisk, paa ein fin ærug maate. **-ligr,** *a.* høvisk, finsleg. **kurteiss,** *a.* **1.** fin, høvisk, velseda, ærug. **2.** velskapa.

kúskel, *f.* kuskjel (Cyprina Islandica).

kusli, *m.* kalv. **kuslungr,** *m.* kalvsunge, liten kalv.

kussari, *m.* sjørøvar (korsar).

kussi, sjaa *kursi.*

kváða, *f.* kvaada, harpeis.

kvaða, *f.* rettsleg krevjing, krav. **kvaðarváttr,** *m.* vitne paa ei krevjing. **-vætti,** *n.* vitnemaal um ei krevjing.

kvaðning, *f.* **1.** helsing. **2.** krav, bønstad.

kvafna, *v.* (*að*) kvavna, verta kjøvd.

kvaka, *v.* (*að*) kvitra, skvatra, radda. **kvaksamr,** *a.* masesam.

kvala-kyn, *n.* slag av pinslor. **-lauss,** *a.* som er utan pinslor, pinsle-laus. **-maðr,** *m.* **kvalari,** *m.* pinar, rakkar. **kvala-staðr,** *m.* pinslestad. **-tíð,** *f.* pinsle-tid. **kval-ræði,** *n.* pinsla. **-samligr,** *a.* pinesam.

kváma, *f.* koma, det aa koma, tilkoma (= *koma*). **kvámu-maðr,** *m.* komemann, gjest.

kván, *f.* kona, gift kvende. Jfr. nyn. „*i kvaanvegen*" d. e. paa kvendesida, Set. **kvánafar,** *n.* umgang, ulivnad med kvende. **kvánar-efni,** *n.* koneemne. **-mundr,** *m.* betaling, gods som brudgomen gav for brûri. **kván-bœn,** *f.* friing. **-fang,** *n.* gifta, giftarmaal som mannen gjer. **kvánga,** *v.* (*að*) gifta (burt), faa (ein mann) gift (jfr. *gipta*); *kvángast, v. r.* giftast, faa seg ei kona. **kvángan,** *f.* gifting, giftarmaal (um mann). **kván-lauss,** *a.* konelaus. **-ríki,** *n.* konevelde; *hafa k.,* staa under kjerringstyre.

kvanta, *v.* (*að*) skada. **kvantr,** *m.* skade.

kvára (og *kvora*) *v.* (*að*) hæsa, hurkla.

kvarði, *m.* alnemaal.

kvarta, *v.* (*að*) klaga, bera seg, krauna. **kvartsamr,** *a.* syten, kraunen, gnaalen.

kvaterni, *n.* eit slag protokoll (mlat. quaternio).

kvátra, *f.* **kvátrutafl,** *n.* eit slag brettspel med terningar.

kveða, *v. st.* **A. 1.** segja, gjeta, tala; upers. *kveðr at fornu máli,* dei segjer med eit gamalt ord. Jfr. nyn. *kveda,* segja, nemna, Tel. **2.** uttala. **3.** segja fram (kvæde), kveda. **4.** ljoda, laata, skrika. Med part. *á*: *kveða á,* nemna, segja fraa; anka, kjæra paa; segja til, fastsetja; gjera krav paa; *ákveðinn,* fastsett; *ákveðin orð,* lastord, haadord; *með ákveðnum orðum, með ákveðnu,* med greide ord. *at*: *kveða at,* segja; *kveða e-t at e-m,* spaa ein eitk. *upp*: *kveða e-t upp,* segja fram, gjera eitk. kjent.

B. *kveðast, v. r.* kvedast, segjast; upers.

e-m kveðst, han segjest; rec.: *kveðast at,* segja fram dikt, kveda aat kvarandre. Jfr. nyn. *kvedast* = stevjast.

kveðandi, *f.* **1.** framsegjing av eit dikt; kveding, song. **2.** versemaal.

kveðja, *v.* (*kvaddi*) **1.** tala til; helsa (til, paa); *kveðja e-n at e-u,* tala til ein um eitk. **2.** kalla, stemna; *kveðja búa um sǫk* (i ei sak); *kveðja e-n upp,* kalla eink. upp (fraa sengi; til vaapn). **3.** krevja; beda; *kveðja e-n e-s* (*at e-u*); *kveðja e-n frá* (*ór*) *e-u,* stengja ein ute fraa eitk.

kveðja, *f.* helsing, ord til helsing.

kveðju-boð, *n.* **-sending,** *f.* helsning.

kveðskapr, *m.* kvedskap, dikt; dikting, skaldskap.

kvef, *n.* flabb (jfr. *kov,* n. svelg, Set.).

kvefja, *v.* (*kvafði*) kveva, kjøva (= *kefja*).

kveif, *f.* eit slag huva, mest um bispehuva; brynjehuva.

kveika, *f.* kveikjing, kveiksla. **kveikar,** *f. pl.* kveik, gjester, gjær. **kveiking,** *f.* kveikjing (yverf.).

kveikja (og *kveykja, kveykva, kvøkva, kvekva, keykva, keykja*) *v.* (*kt*) **1.** gjeva liv, gjera livande. **2.** kveikja, tendra. **3.** yverf. kveikja (upp), vekkja (sorg); støra (til); setja ut (eit ord). **4.** lodda saman.

kveikja, *f.* kveikje, det som vekkjer eller kveikjer upp (*e-s*).

kveikr, *m.* veik (i lampa).

kvein, *f.* og *n.* kveining, ank, jammer. **kveina,** *v.* (*að*) kveina, anka, klaga, jamra seg. **kveinan,** *f.* kveining, jammer. **kveinka,** *v.* (*að*) kvinka, syta, bera seg. **kveinkan,** *f.* kvinking, syting. **kveinkanarorð,** *n.* sytande ord. **kvein-samligr,** *a.* ankefull, anksam. **-stafir,** *m. pl.* sutemaal, klagemaal.

kveisa, *f.* **1.** kaun, svoll. Jfr. nyn. *kveisa,* køyna. **2.** tullesott, svivesott; jfr. nyn. *kveis.* **kveisu-nagli,** *m.* vaagmor (i kaun). **-sullr,** *m.* kaun, svoll.

kveita, *v.* (*tt*) gjera ende paa, kvitta.

kveld, *n.* kveld; *í kveld,* i kveld; igaar kveld. **kvelda,** *v.* (*að*) kvelda, verta kveld; upers. *kveldar* (*daginn*) det kveldar; ogso: *kveldar sólina.* **kveld-langt,** *av.* heile kvelden, so lenge det er kveld. **-ligr,** *a.* som høyrer til kvelden, kvelds-. **-mál,** *n.* kveldstid. **-máltið,** *f.* kveldsverd. **kveldr,** *m.* kveld. **kveld-riða,** *f.* trollkvende, som rid umkring um kveldarne og gjer folk vondt. **-riðustóð,** *n.* **-riðuhestar,** *m. pl.* ulvar (poet.). **-seta,** *f.* kveldseta, det aa sitja uppe um kveldarne. **-svæfr,** *a.* kveldsvæv, svevnug um kvelden. **-sǫngr,** *m.* tenesta i kyrkja kl. 9 um kvelden (= *náttsǫngr*). **-tími,** *m.* kveldstid.

kvelja, *v.* (*kvaldi*) pina, plaaga. *kveljast, v. r.* pinast; yverf. vanlukkast. Jfr. nyn. *kvelja* (Aasen). **kveljari,** *m.* pinar, rakkar.

kvelling, *f.* vanhelsa, krankleik. **kvellingasamr,** *a.* sjukvoren, kruslen. **kvellisjúkr,** *a.* vanhelsug, sjukleg. **kvellisótt,** *f.* vanhelsa, krankleik. Jfr. *kvilla.*

kvendi, *n.* kvende, kvinnfolk.

kvenir, *m. pl.* kvæner. **Kvenland,** *n.* landet der kvænerne budde.

kvenna, *f.* kvinna. **kvenna-ást,** *f.* kvendekjærleik. **-far,** *n.* umgang, ulivnad med kvende. **-fé,** *n.* gods som kvende eig. **-ferð,** *f.* ferd, reis som høver for kvende. **-ferði,** *n.* = *-far.* **-fjǫldi,** *m.* **-flokkr,** *m.* fjølde, flokk av kvende. **-folk,** *n.* kvinnfolk. **-friðr,** *m.* trygd for kvende, kvendefred. **-gipting,** *f.* **-giptir,** *f. pl.* kvende-burtgifting. **-girnd,** *f.* gir, lyst etter kvende. **-grið,** *n.* = *-friðr.* **-hár,** *n.* kvendehaar. **-hjal,** *n.* kvendesnakk. **-hús,** *n.* kvende-stova. **-klæðnaðr,** *m.* kvendeklædnad. **-land,** *n.* landet aat kvendi. **-leiðir,** *m.* barn fraa 3 aarsalderen av (eig. kvendeleidar). **-lið,** *n.* kvendeflokk. **-maðr,** *m.* kvendekjær mann. **-mál,** *n.* sak som vedkjem kvende, sak um lauslivnad med kvende. **-munr,** *m.* skilsmun paa kvende, kvendemun (jfr. mannemun). **-ráð,** *n. pl.* kvenderaad. **-raun,** *f.* kvende-prøva. **-réttr,** *m.* rett som gjeld for kvende. **-skáladyr,** *n. pl.* dør til kvende-stova. **-skáli,** *m.* kvendestova. **-skap,** *n.* kvendelynde.

kvennaskr, *m.* eit holmaal = $^2/_3$ *karlaskr.*

kvenna-sveit, *f.* kvendefylgje. **-sæti,** *n.* kvendesæte. **-vagn,** *m.* stjernemerket „Litle bjørnen". **-vegr,** *m.* kvendesida.

kvenn-borinn, *a.* som er etterkomar paa kvendesida. **-búnaðr,** *m.* kvendebunad. **-dýr,** *n.* dyr av hoslaget, hona. **-folk,** *n. koll.* kvinnfolk. **-fugl,** *m.* fugl av hoslaget. **-fǫt,** *n. pl.* kvendeklæde. **-gildr,** *a.* jamgod med eit

kvende (med umsyn paa kosten). **-gjafir,** *f. pl.* tillegg til manneboterne som nærskylde kvende aat den drepne fekk av nærskylde kvende aat draapsmannen. **-hallr,** *a.* kvendekjær. **-kenna,** *v.* (*nd*) kalla med kvendenamn. **-kendr,** *a.* som er av hoslaget, av kvendkyn. **-kind,** *f.* kvendkyn; *gen. -kindar,* av kvendkyn. **-klæði,** *n. pl.* kvendeklæde. **-kné,** *n.* kvendeleg ættled. **-kostr,** *m.* gifte. **-kryplingr,** *m.* kvende som er krypling. **-kvikendi, -kykvendi,** *n.* kvikjende, dyr av hoslaget. **-kyn,** *n.* kvendkyn, hoslag. **-kyrtill,** *m.* kvendekyrtel. **-leggr,** *m.* kvendesida (i ein ættlegg). **-legr,** *n.* legemaal med kvende. **-ligr,** *a.* kvendeleg (*-liga, av.*). **-list,** *f.* kvende-kunst. **-maðr,** *m.* kvinnmann, kvende. **-mannligr,** *a.* som eit kvende, kvendeleg (*-liga, av.*). **-mannsbóti,** *m.* kvendestyvel. **-mannsbúningr,** *m.* kvendebunad. **-mannsskór,** *m.* kvendesko. **-mannssǫðull,** *m.* kvendesâl. **-nýtr,** *a.* som kann faa barn med kvende. **-ormr,** *m.* orm av kvendkyn, yrma. **-réttr,** *m.* = *kvennaréttr.* **-samliga,** *av.* kvendekjært, usømeleg. **-samr,** *a.* kvendsk, kvendekjær. **-semi,** *f.* gir, lyst etter kvende. **-sift,** *av.* paa kvendesida. **-skikkja,** *f.* kvende-kaapa. **-skinn,** *n.* kvinnfolk (vanvyrdeleg). **-skór,** *m.* kvendesko. **-skratti,** *m.* vondt kvende, troll-kvende. **-skrúði,** *m.* kvendebunad. **-skygn,** *a.* som skynar seg paa kvende. **-skǫp,** *n. pl.* kvendelem, løynelem. **-skǫrungr,** *m.* dugande kvinna. **kvennsligr,** *a.* kvendeleg. **kvenn-styrkr,** *a.* sterk som eit kvende. **-svipt** (og *-syft*) *f.* kvendesida (i ein ættlegg). **-sviptarmaðr,** *m.* ætting paa kvendesida. **-sǫðull,** *m.* kvendesâl. **-úmagi,** *m.* forsytelaust kvende. **-váðir,** *f. pl.* kvendeklæde. **-vélar,** *f. pl.* kvendekunst, kvendehjelp.

kvenska, *f.* kvendehaatt, kvendeferd; kvendedygd.

kver, *n.* legg (av blad i ei bok).

kverk, *f.* (*nom. pl. kverkr, kverkar*) **1.** kroken millom hoka og hals. **2.** i pl. kverk, strupe, hals. **3.** kverk paa ei øks (skora millom blad og hamar). **4.** krok, bøygning fram under baarekamben. **kverka-mein,** *n.* halsillska, halsverk. **-sótt,** *f.* halssykja. **-sullr,** *m.* halssvoll, halsbolde. **kverkband,** *n.* hokeband (paa hatt).

kvern, *f.* (*-ar*; *-ir*) **1.** kvern, handkvern. **2.** kvernstein. **kvernar-auga,** *n.* kvernauga. **kvern-berg,** *n.* kvernberg. **-bítr,** *a.* (sverd) som bit paa kvernstein. **-hús,** *n.* kvernhus. **-steinn,** *m.* kvernstein. **kvernustœði,** *n.* kvernstøde, kvernlægje.

kvett, *n.* møyrt kjøt (poet.).

kveykja, *v.* = *kveikja.*

kveykur, *f. pl.* **1.** kveikjingar. **2.** kveik, gjester, gjær (jfr. *kveika, f.*).

kveykva, *v.* = *kveikja.*

kveykvur, *f.* kveik, gjær (= *kveykur* 2).

kví, *f.* (*nom. pl. -ar*) **1.** kvi, inngjerding til feet. (Heiter ogso *kvía, f.* N. G. L. II 498 = nyn. *kvie,* Nfj. Snm.). **2.** trong gang, geil, klemba (t. d. millom rekkjor av folk). **kvía,** *v.* (*að*) eig. kvia, samla i kvi; ringa, stengja inne. **kvía-dyrr,** *f. pl.* dør, led til ei kvi. **-garðr,** *m.* gard, gjerde kring ei kvi.

kvíða, *f.* kvida, hugverk, otte. **kvíða,** *v.* (*dd*) kvida, gruva, ottast, vera rædd for eitk. (*e-u, við e-u*).

kviða, *f.* eit episk kvæde (helst i versemaalet *kviðuháttr*).

kviða, *v.* (*að*) meinka, forbjoda (= *kviðja*).

kviðáll, *m.* buk-kjøt paa dyr. Vigf. Jfr. nyn. *kvidaal,* bukflesk avskore i ei smal remsa.

kviðar-girnd, *f.* hug til kraasing, oveting. **-hungr,** *m.* hunger. **kviðasótt,** *f.* sjaa *kviðsott.*

kvíðbjóðr, *m.* kvidelegt, illspaaande fyrebod, vondt varsl.

kviðblástr, *m.* trote i livet (magen).

kviðburðr, *m.* doms-framsegn, orskurd (av ei nemnd av *kviðmenn*); yverf. ogso um domsnemndi.

kvið-drag, -dráttr, *m.* vombdrag, stynjing (hjaa sprengde hestar). **-hlutr,** *m.* bukstykke (av skinn).

kvíði, *m.* kvida, hugverk, otte. **kvíðinn,** *a.* kviden, ottefull.

kviðja, *v.* (*að*) meinka, forbjoda, neitta (*e-m e-t*); *v. r. kviðjast e-t,* draga, bera seg undan eitk. **kviðjan,** *f.* meinking, forbod.

kviðlingr, *m.* lite kvæde, vers.

kviðmaðr, *m.* mann i domsnemndi (*kviðr*).

kviðr, *m.* (*-ar*; *-ir*; *akk. pl. -u*) domsframsegn, dom, orskurd, som ei nemnd paa 5, 9 eller 12 *kviðmenn* gav i visse rettssaker; ogso

um sjølve nemndi; *bera kvið um e-t,* segja fram orskurd um eitk. (*af e-m,* til beste for ein; *á e-n, í móti e-m,* imot ein); *kveðja e-n kviðar,* kalla ein til aa vera „kvidmann"; *ryðja kvið,* rydja, skjota ut or „kviden".

kviðr, *m.* (*-ar*; *-ir*; *akk. pl. -u*) buk, liv, mage, vomb; jfr. nyn. *kvid,* bukflesk (Nfj.) og *kvidgjord.*

kvíðr, *m.* kvida, hugverk, otte.

kvið-sótt, *f.* livverk, magesykja. **-sullr,** *m.* magesvoll. **-þroti,** *m.* trote i livet (magen). **kviðugr,** *a.* fremmeleg, diger, som er med barn.

kviðuháttr, *m.* eit slag episk versemaal.

kvíðustaðr, *m.* orsak til kvida, otte.

kvið-verkr, *m.* **-vælendi,** *n.* livverk, mageverk.

kvíga, *f.* kviga. **kvígendi,** *n.* kvigjende, ungfe (kalvar og kvigor). **kvígr,** *m.* ung stut, uksekalv. **kvígukalfr,** *m.* kvigkalv.

kvika, *f.* **1.** kvika, kvik (kjøtet under neglerne paa folk eller under klauverne paa dyr). **2.** rennande kjeldevatn. **3.** *kvikur í nǫsum,* eit slag nasesjukdom (polyp?).

kvikendi, *n.* **1.** kvikjende, livende, livande skapning. **2.** kvikjende, dyr, fe.

kvik-fé, *n.* **-fénaðr,** *m.* fe, fenad. Jfr. *kvik* = „kvæg", Set. **-fjárlag,** *n.* gjengeleg takster paa fe. **-látr,** *a.* kvik, livleg. **kvikligr,** *a.* kvikleg, livleg, som ser livande ut (*-liga, av.*).

kvikna, *v.* (*að*) **1.** kvikna, livna, faa liv. **2.** kvikna, verta kvik. **3.** kveikjast, fatna, tendrast. **kviknan,** *f.* kvikning, det aa faa liv; *taka kviknan,* faa liv.

kvikr, *a.* **1.** kvik, livande. **2.** kvik, livleg. **kvik-setja,** *v.* (*tt*) grava livande ned. **-settr,** *a.* heilag etter dauden (eig. livande gravlagd). **-silfr,** *n.* kviksylv. **kvikudropi,** *m.* drope kjeldevatn. **kvikur,** *f. pl.* = *kveykvur.* **kvikva,** *f.* kvik (kjøtet under neglerne). **kvikva-settr,** *a.* = *kviksettr.* **-vǫðvi,** *m.* kalve (baklegg). Jfr. nyn. *vodve* ogso i denne tydning, Hard. **kvikvendi,** *n.* = *kvikendi.* **kvikvendligr,** *a.* dyrsk, som høyrer til dyri.

kvilla, *f.* vantrivnad, vanhelsa; jfr. *kvill,* f. d. s. Tel. (Runkv.).

kvinna, *f.* kvinna (= *kona*).

kvirkja, *v.* (*kt*) kvirkja, kverka (= *kyrkja*).

kvirr, kvirr- sjaa *kyrr, kyrr-.*

kvis, *n.* kviskring. **kvisa,** *v.* (*að*) kvisa, kviskra.

kvísl, *f.* **1.** kvisl, tjuga, klufta greip. **2.** kvisl, arm, grein (t. d. av elv, ættlina o. a.). **kvísla,** *v.* (*að*) og **kvíslast,** *v. r.* greina seg, kløyva seg. Jfr. nyn. *kvislast,* skutlast burt. **kvíslatré,** *n.* klufta tre. **kvíslóttr,** *a.* greinut.

kvista, *v.* (*að*) kvista, hogga kvisterne av; yverf. hogga ned, gjera av med; *k. bál,* gjera baal av kvister. **kvistr,** *m.* (*-ar*; *-ir*; *akk. pl. -u*) kvist, liti grein; *eiga í kvikum kvisti,* eiga i livande eller kvikt (fe). **kvistskœðr,** *a.* som skader kvisterne.

kvitta, *v.* (*að*) **I.** kvitta, gjera fri.

kvitta, *v.* (*að*) **II.** fortelja, drøsa. **kvittr,** *m.* (*nom. pl. -ir* og *-ar*; *akk. -u*) kvitr, snakk, drøs, forteljing.

kvittr, *a.* kvitt, fri for krav eller paatale.

kvittsamr, *a.* som fer med drøs, slarvsam.

kvóf, *n.* kov (= *kóf*).

kvora, *v.* (*að*) = *kvára.*

kvæða-fróðr, *a.* som kann mange kvæde. **-háttr,** *m.* eit slag versemaal. Didr. 26. **kvæði,** *n.* kvæde, dikt. **kvæðis-laun,** *n. pl.* løn for eit kvæde. **-mynd,** *f.* svip, gjerd paa eit kvæde.

kvæfa, *v.* (*fð*) kvæva, kjøva.

kvækla, *v.* (*að*) skvitra, laata (= *kvaka*).

kvælni, *f.* kjæla. Hom. 122₃₂. Jfr. nyn. *kvælen,* kjælen, saarskinna, Sogn.

kvæmt, *a. n.* kjømt, komande; upers. *er e-m kvæmt.* Jfr. nyn. *kvæm.*

kvæn, *f.* kona (= *kván*). **kvæna,** *v.* (*nd, nt*) faa (ein mann) gift; *kvænast, v. r.* gifta seg, faa seg ei kona. **kvæn-bœn,** *f.* friing, bêling. **-fang,** *n.* gifta, giftarmaal. **-fangstíð,** *f.* tid for giftarmaal. **kvæning,** *f.* giftarmaal.

kvænir, *m. pl.* kvæner (= *kvenir*).

kvøkva (ogso *kvekva,* Lars.) *v.* = *kveikja.*

kvǫð, *f.* (*kvaðar*) **1.** krav. **2.** tilstemning av *búar* eller *kviðmenn.* **3.** nemnd av tilstemnde *búar* eller *kviðmenn.*

kvǫðu-dómr, *m.* domsnemnd som dømer um ei rettsleg krevjing. **-váttr,** *m.* vitne paa ei rettsleg krevjing. **-vitni,** *n.* vitne, vitnemaal um ei rettsleg krevjing.

kvǫl, *f.* (*kvalar*; *kvalar* og *kvalir*) pinsla, liding.

kyfla, *v.* sjaa *kylfa.*

kyfla, *f.* venteleg = nyn. *kjøgla,* stutt, tjukt kvende, skræmsl. Fm. VIII 308.

kykna, kykr, kyk- sjaa *kvikna, kvikr, kvik-.*

kýla, *v.* (*ld*) fylla (magen); *kýla ǫl,* belga i seg, tøyta øl.

kylfa, *v.* (*fð*) trivla, stopla (i tale).

kylfa (ogso *kylba*) *f.* **1.** klubba, lurk. Jfr. nyn. *kylla,* eit slag klubba (Ross). **2.** (ogso *kylfi, n.*) kollar, uppstandar i skipsstamnen.

kylfing, *f.* trivling, sveivetale.

Kylfingaland, *n.* landet aat **kylfingar,** *m. pl.* eit folk i Gardarike, kolbjagar.

kylfuhǫgg, *n.* klubbeslag.

kýli, *n.* kyle, svoll.

kýll, *m.* sekk, pose, nistepose.

kyllir, *m.* **1.** pose, sekk (i sms.). **2.** pung (scrotum). Jfr. nyn. *kylle(r),* mage, fuglekraae, Namd., og *kjøller* (paa not) Ross.

kylna, *f.* kylna, turkestova, badstova. **kylnueldr,** *m.* elden i kylna.

kylr, *m.* kyl, kulde.

kýmiligr, *a.* løgleg, underleg (*-liga, av.*).

kyn, *n.* **I.** (*gen. pl. kynja*) **1.** kyn, ætt, avkjøme. **2.** kyn, slag; *annars kyns,* av anna slag. **3.** vis, maate; *hvers kyns,* paa alle slags vis.

kyn, *n.* **II.** (*gen. pl. kynja*) under, vidunder. **kynbirtr,** *a.* ovunders bjart, ovleg blank. **kynborinn,** *a.* ættboren.

kynda, *v.* (*nd*) kveikja, tendra, elda; *kyndast, v. r.* kveikjast. **kyndari,** *m.* kveikjar, eldar.

kyndi, *n.* kynde, slag.

kyndill, *m.* ljos. Jfr. nyn. *kyndel.* **kyndilmál,** *n.* maal til aa gjera eit kjerteljos etter. **-messa, kyndils-messa,** *f.* (og *-messudagr*) *m.* kyndelsmessa, 2dre februar. **-messuaptann,** *m.* aftan, dagen fyre kyndelsmessa.

kyndugliga, *av.* fult, sløgt. **kyndugr,** *a.* ful, sløg; kyndug, atall, traassug. **kyndugskapr,** *m.* fulskap; kyndugskap, traass.

kynferð, *f.* **-ferði,** *n.* ætt; skyldskap. **-ferðugr,** *a.* ætta; ættgod. **-fylgja,** *f.* **1.** ættarlag, kynde, natur. **2.** kyn, ætt, slag. **-fylgjuspell,** *n.* mein som fylgjer ei ætt, ættarlyte.

kynfǫr, *f.* underleg ferd, underferd. Edd. M.

kyn-fœra, *v.* (*rð*) føra i ætt; *k. sik,* syna kva ætt ein høyrer til.

kyngi, *f.* kunnskap i trolldom, trollskap. **kyngi-kraptr,** *m.* trolldomskunst. **-veðr,** *n.* trollvêr.

kyn-góðr, *a.* av god ætt, ættgod. **-gǫfgaðr, -gǫfugr,** *a.* av gjæv ætt, ættstor.

kynjaburðr, *m.* underlegt foster.

kynjaðr, *a.* ætta; *vel kynjaðr,* ættgod.

kynja-lauss, *a.* underlaus, som er utan under. **-læti,** *n. pl.* underlege læte (aatferd). **-maðr,** *m.* underlegt, merkelegt menneskje. **-mein,** *n.* underleg sjukdom.

kynja-skipti, *n.* umskifte av kyn (i gram.).

kynja-sótt, *f.* underleg sjuke. **-vetr,** *m.* under-vetter.

kyn-kvísl, *f.* ættkvisl, ættgrein; ættled. **-leggr,** *m.* ættlegg, ættlina.

kynligleikr, *m.* under, vidunder. **kynligr,** *a.* underleg (*-liga, av.*).

kyn-líkr, *a.* som slegtast paa, er lik (*e-m*). **-lítill.** *a.* av laag, ring ætt.

kynmálasamr, *a.* huga paa aa høyra underlege sogor. Edd. M.

kyn-margr, *a.* mangslags. **-mót,** *n.* svip, utsjaanad.

kynna, *v.* (*nt*) kynna, gjera kjent; *kynna e-t* (*með*) *e-m,* gjera ein kjend med; *kynna e-m til e-s,* syna ein vegen til eink. *kynnast, v. r.* gjera seg kjend, verta kjend.

kynni, *n.* **1.** kynne, lag, natur. **2.** skyldskap; skyldfolk. **3.** gjestning, vitjing hjaa vener og skyldfolk. Jfr. nyn. *kynne* og *kynnehus,* hus der ein ofte er gjest.

kynniliga, *av.* kjendsleg, paa kjend vis.

kynning, *f.* kjennskap (til), kunnskap (um) *e-s.*

kynnis-gjǫf, *f.* gaava som verten gjev ein gjest, gjeste-gaava. **-leit,** *f.* **-sókn,** *f.* gjesting, vitjing. **-vist,** *f.* upphelde hjaa ein som gjest.

kynríkr, *a.* ættstor, høgboren.

kynsl, *n.* sjaa *kynstr.*

kyn-slóð, *f.* ætt; ættgrein; ættled. **kynsmaðr,** *m.* ætting. **kyn-smár,** *a.* laagætta. **-smæð,** *f.* (eig. ætt-lægd) laag ætt. **-stafr,** *m.* ætting. **-stórr,** *a.* ættstor, høgætta.

kynstr (ogso *kynsl*) *n.* klok raad, kunst, trolldom; under.

kyn-stœrð, *f.* (eig. ætt-storleik) stor, høg ætt. **-sæll,** *a.* velsigna med ei stor, gjæv ætt. **-þáttr** (og *kynsþáttr*) *m.* ætt, ættlegg. **-vana,** *a.* som ingi ætt hev, ættlaus.

kýr, *f.* (*gen. kýr, dat.* og *akk. ku*; *nom.* og *akk. pl. kýr, gen. kúa, dat. kúm*) ku (*kyr*, Berg. Tel. o. fl.).

kyrð, *f.* kjørr, ro.

kyrfiligr, *a.* ring, vesall.

kyrfingshjarta, *n.* avbrigde til *kyrningshjarta*, Fm. VIII 381.

kýr-fóðr, *m.* kufôr. **-húð,** *f.* ku-hud. **-hvalr,** *m.* eit slag kval.

Kyrjálaland, *n.* Karelen. **kyrjálar,** *m. pl.* karelar (eit finnlendsk folkeslag).

kýrkaup, *n.* ku-kaup.

kyrking, *f.* kyrkjing, kverking. **kyrkja,** *v.* (*kt*) kyrkja, kverka, strupa.

kýr-lag, *n.* kuverde, eitk. jamgodt eller jamverdt med ei ku. Jfr. nyn. *kyrlag* = ei halv tylft (helst av smaafe) **-leiga,** *f.* det ein betalar i leiga for ei ku, kuleiga; *kýrleiga jarðar*, so mykje jord som ein betalar ei kuleiga i landskyld for. **-leigutíund,** *f.* tiend av kuleiga. **-naut,** *n.* ku.

kyrningshjarta, *n.* hjartestyrkjing? Fm. VIII, 381. Jfr. nyn. *kyrning*, eitel i stein.

kyrpingr, *m.* kryp, rædding? Jfr. nyn. *kyrpa* = hyrpa ihop.

kyrr, *a.* kjørr, still, roleg, fredeleg; *halda kyrru fyrir, sitja af* (*um*) *kyrt*, halda seg roleg; *láta vera kyrt*, lata vera (i fred); *kyrt, av.* lint, varleg.

kyrra, *v.* (*rð*) kjørra, gjera roleg (tam); yverf. drepa; upers. *kyrrir sjáinn*, sjøen vert kyrr. *kyrrast, v. r.* verta still, roleg. **kyrra,** *f.* kjørra, stilla. **kyrran, kyrring,** *f.* det aa gjera roleg, tam.

kyrr-látr, *a.* stillfarande, roleg. **-leikr,** *m.* kjørra, stilla, ro. **-ligr,** *a.* roleg, still (*-liga, av.*). **-seta,** *f.* det aa sitja (vera, liva) i ro, still-seta. **-setuleyfi,** *n.* løyve til aa sitja i ro heime, heimløyve. **-setutak,** *n.* aabyrgsla, vissa for at ein er tilstadar. **-sæti,** *n.* = *kyrrseta.* **-viðri,** *n.* stillvêr.

kýrsveinn, *m.* busvein, hyrding.

kyrtilblað, *n.* bloka, flak paa kyrtel. **kyrtill,** *m.* kyrtel, stundom berre som ein stakk (utan *upphlutr*). **kyrtil-** sjaa *kyrtils-*. **kyrtils-búnaðr,** *m.* prydbunad paa ein kyrtel. **-klæði,** *n.* klæde til ein kyrtel. **-lauss,** *a.* kyrtellaus, som er utan kyrtel. **-skaut,** *n.* bloka, flak paa ein kyrtel. **kyrtlaklæði,** *n. pl.* klæde til kyrtlar.

kýrverð, *n.* kuverde.

kyssa, *v.* (*st*) kyssa. **kyssiligr,** *a.* kysseleg, kyssande. Jfr. *koss.*

kytja, *f.* = *kot* (poet.). Eg. s. 30.

kækinn, *a.* useda, grov.

kællingasunnudagr, *m.* = *kærusunnudagr.*

kæna, *f.* eit slag baat.

Kænugarðr, *m.* Kijev (i Russland).

kæra, *v.* (*rð*) **1.** kjæra, klaga yver, anka paa (*e-t, um e-t, á e-n*); *kæra sik um e-t*, kjæra (klaga) seg for eitk. **2.** klaga, skulda (*e-n*). **3.** føra fram (for retten), tala paa, tala um (ei sak). **4.** gjera krav paa (*á e-t, eptir e-u*).

kæra, *f.* **I. 1.** kjæremaal, klagemaal, klaga. **2.** tale, røda.

kæra, *f.* **II.** kjæra, vena. **kæri,** *m.* kjær, ven.

kæring, *f.* klaging.

kærleikr, *m.* kjærleik, kjær venskap. **kærligr,** *a.* kjærleg (*-liga, av.*).

kærlingarsunna, *f.* = *kærusunnudagr.* **kærlingarsunnuaptann,** *m.* **kærlingusunnudagr,** *m.* sjaa *kærusunnu-.*

kærr, *a.* **1.** kjær, elska, lika av (*e-m*). **2.** kjær, kjærleg. **3.** kjær, glad i (*at e-m*).

kærsla, *f.* **1.** kjæremaal, klagemaal, klaga. **2.** tale.

kærslasunnudagr, kærslusunnudagr, *m.* = *kærusunnudagr.*

kæruefni, *n.* emne til klaga, trættemaal.

kærusunnu-aptann, *m.* dagen fyre **kærusunnudagr,** *m.* femte sundagen i fasta.

kæta, *v.* (*tt*) kjæta, gjera kaat, glad; *kætast, v. r.* gledjast, verta glad. **kæti,** *f.* kjæta, gleda.

køptr, *m.* = *kjaptr.*

kør, *n.* val; sjaa *kjǫr.*

køri, *m.* tapp (= *keri*).

kœfa, *v.* (*fð*) kjøva, kvæva; sløkkja.

kœja, *v.* uroa, plaaga.

kœla, *v.* (*ld*) kjøla, gjera kaldare.

Kœnland, *n.* = *Kvenland.*

kœnleikr, *m.* kunnigskap, dugleik. **kœnligr,** *a.* klok, klyftig (*-liga, av.*). **kœnn,** *a.*

kunnig, dugleg, klyftig. Jfr. nyn. *kjøn,* klok, næm. **kœnska,** *f.* klokskap, dugleik.

kǫggull, *m.* tupp (paa finger og taa).

kǫgla, *v.* (*að*) kogla, glytta, kika.

kǫgurbarn, *n.* koggebarn, umage, smaagut (i vanvyrdnad).

kǫgurorð, *n.* avbrigde til *kǫpuryrði, f.* i Klm. 463₁.

kǫgurr, *m.* aaklæde, tjeld.

kǫgursveinn, *m.* smaagut, umage.

kǫkukorn, *n.* ei liti kaka.

kǫlsugr, *a.* spitug, eglesam; jfr. *kalls.*

kǫmbóttr, *a.* som hev kamb (um dyr).

kǫngull, *m.* kongul, klase, krase.

kǫngulváfa, kǫngurváfa, *f.* kongro, vevkjering. **kǫngurváfuvefr,** *m.* kongrovev.

kǫppusteinn, *m.* koppestein, kampestein.

kǫpur-máll, -málugr, *a.* storordig. **-orð,** *n. pl.* **-yrði,** *n.* og *f.* store ord, skrøyt.

kǫr, *f.* seng, sjukeseng; *liggja í kǫr,* liggja i korlægje (tilsengs). Jfr. nyn. *liggja i kor,* d. s. Y. Namd. **kǫr-leginn,** *a.* korlegen, sengliggjande. **-legsmaðr, -lægimaðr,** *m.* sengliggjande mann. **-lægr,** *a.* korlegen, sengliggjande.

Kǫrmt, *f.* „Karmøy“ (heiter no Kart'n i Shl.).

kǫs, *f.* (*kasar*) kos, dunge.

kǫstr, *m.* (*kastar*; *nom. pl. kestir*; *akk. kǫstu*) kost, dunge.

kǫsungr, *m.* ermlaus trøya.

kǫttr, *m.* (*kattar*; *nom. pl. kettir*; *akk. kǫttu*) katt.

L.

lá, *f.* (*nom. pl. lár*) **1.** sjøen, vatnet næmast strandi; poet. sjø. **2.** blod (Edda). **3.** haar (Sn. E.). Jfr. nyn. *laa,* myrvatn.

láð, *n.* land; *land ok láð,* land og rike.

laða, *v.* (*að*) **1.** beda, bjoda inn. **2.** føra. *laðast, v. r.* samlast. **laðaðsmaðr,** *m.* leidar, førar (?). **laðan,** *f.* innbjoding.

láðmaðr, *m.* vegvisar, los. Ags. *ládmann.* Jfr. *leiðmaðr.*

laðorð, *n.* innbod, innbjoding.

laðrúnn, *m.* røvar (lat. latro).

lafa, *v.* (*fð*) lava, hanga, dingla; yverf. gaa og slengja. Jfr. nyn. *staa og lava,* d. s. Sogn.

láfa-dyrr, *f. pl.* laavedør. **-eldr,** *m.* eld som dei gjer upp paa laaven. **-fili,** *n.* fjølerne, tilet i laaven. **-garðr,** *m.* inngjerd treskjestad. **-maðr,** *m.* laavemann, mann som arbeider paa laaven. **-rúm,** *n.* rom i ein laave. **-þili,** *n.* fjølerne, tilet i laaven.

lafði, *f.* frua, raadsfrua (ags. hlǣfdige).

lafhræddr, *a.* skjelvande rædd.

láfi, *m.* laave, treskjelaave.

lafranz-messa, *f.* **-vaka,** *f.* **-vǫkudagr,** *m.* larsmessa, larsvoka, 10. august.

lag, *n.* **1.** eitk. som er lagd, ligg paa ein stad. Jfr. nyn. *lag,* legning, lad. **2.** stad der eitk. ligg (er) eller skal liggja (skal vera); jfr. nyn. *skjerdinglag* o. fl.; *leggja stýri í lag* (*ór lagi*), setja paa (taka av) styret; *í ǫðru lagi,* paa den andre sida, dinæst; *sér í lagi,* ser um lag, serskild, for seg. **3.** rett stad (stoda), rett skipnad, lag, skikk; *fara, koma í lag*; *fœra ór lagi*; *koma lagi á,* koma i lag med (d. e. greida med, faa ordna eitk.). **4.** lag, vegt; *ekki lag væri at*; jfr. nyn. *det ligg lag paa.* **5.** lag, samlag; samlega, samlivnad (med kvende). **6.** takster, pris, verde, jamverde. Jfr. nyn. *marklag, kyrlag* o. fl. **7.** styng, hogg (med spjot, kniv odl.). **8.** maate, vis; *í hverju lagi,* korleis; *í mǫrgu lagi,* paa (i) mange maatar, **9.** maal, grad, med adj. i komp. og sup.: (*í*) *lengra lagi,* lenger enn vanlegt, med det lengste, hardla lenge; *í fyrra lagi,* millom dei fyrste; *í bezta lagi,* millom dei beste, i beste laget; *í minnsta lagi,* minst, i minste laget; *at lengsta lagi,* i det lengste. **10.** sjaa *lǫg, n. pl.*

lág, *f.* laag (nedfalle tre),

laga, *v.* (*að*) bryggja, = nyn. *laga*, slaa vatn paa maltet.

laga, *f.* avtala møte, stemna.

laga-afbrigði, *n.* logbrot. **-beizla**, *f.* logleg framsett krav. **-boð**, *n.* loglegt tilbod. **-bók**, *f.* logbok. **-bót**, *f.* logleg, logbundi bot. **-brjótr**, *m.* logbrjotar. **-brot**, *n.* logbrot. **-dómr**, *m.* dom etter logi, logleg dom; ogso um sjølve domstolen. **-eiðr**, *m.* logleg eid. **-eyrir**, *m.* = *lǫgeyrir*. **-festa**, *f.* **1.** logleg fraasegn um aa taka ved ein skyldnad. **2.** = *lǫgfesta*. **-fimtarstefna**, *f.* loglegt møte med 5 dagar varsl. **-framferð**, *f.* logleg framferd. **-frest**, *f.* logleg frest. **-frétt**, *f.* log-spurning. **-gipt**, *f.* **1.** logleg avgift. **2.** loglegt egteskap. **-gjǫf**, *f.* logleg gaava. **-grein**, *f.* logleg grunn. **-gæzla**, *f.* agting paa logi; logverjing. **-hald**, *n.* **1.** det aa halda logi, loghald. **2.** loggjevning, log. **-hella**, *f.* log-tavla (i det gl. testam.). **-hlýðni**, *f.* loglydnad. **-hǫfðingi**, *m.* log-verjar. **-kaup**, *n.* kaup, handel, semja etter logi. **-kefli**, *n.* kjevle, liten stokk som det var skikk aa bruka i visse rettssaker, mest til aa leggja ned forbod mot aa bruka eitk. **-kvánfang**, *n.* loglegt giftarmaal. **-kvǫð**, *f.* logleg framsett krav. **-lauss**, *a.* loglaus, ulogleg. **-leiga**, *f.* logleg, logbundi renta. **-lýritti**, *n.* loglegt forbod. **-lǫstr**, *m.* logbrot. **-maðr**, *m.* **1.** logkunnig mann. **2.** loglydug mann. **-mál**, *n.* logsak, rettssak.

lágamessa, *f.* = *lágasǫngr*.

laga-orð, *n.* bodord, eit av dei ti guds bod. **-órskurðr**, *m.* orskurd etter logi. **-próf**, *n.* loglegt prov.

lágarðr, *m.* sjøen, vatnet nærmast strandi.

laga-refsing, *f.* **-refst**, *f.* refsing, straff etter logi. **-réttari**, *m.* logleg rettsforstandar. **-réttr**, *m.* **1.** logleg bot. **2.** gjeldande log.

laga-sekt, *f.* logleg bot. **-setning**, *f.* **1.** logsetning, logbod. **2.** loggjevning. **-skilnaðr**, *m.* loglegt skilsmaal (millom egtefolk). **-skilorð**, *n.* **1.** loglegt skilord, avtal. **2.** logsetning. **-skipan**, *f.* **1.** loggjevning. **2.** logsetning. **3.** logbruk. **-skipti**, *n.* **1.** logskifte, logbyte. **2.** loglegt skifte. **-skot**, *n.* logleg jord-mæling ved sigting med stong. **-skýring**, *f.* logtyding. **-sókn**, *f.* loglegt søksmaal. **-stefna**, *f.* **1.** logleg stemning. **2.** logleg skildag, frest (termin) som ein hev til aa gjera eitk. **-stjórn**, *f.* styring etter logi. **-stjórnarmaðr**, *m.* ein som styrer etter logi.

lágasǫngr, *m.* den laage eller døyvde songen i den romersk katholske messa, naar dei lyfte hostien eller nattverdsbraudet (lát. canon, secreta); ogso bruka um dei bøner dei daa song.

lagatak, *n.* vissa for at den saksøkte vil retta seg etter logleg dom. **-undanfœrsla**, *f.* loglegt forsvar (for retten). **-vápn**, *n.* logbode vaapn. **-vegr**, *m.* logleg veg, logleg framferd. **-vernd**, *f.* loglegt vern, forsvar.

lagðr, *m.* lagde, dott (av ull eller haar).

laggari, *m.* laggar, kiper.

lagiðr, laginn, sjaa *leggja*.

lagklauf, *f.* lagklauv, natklauv.

láglendi, *n.* laaglende, laagland.

lágliga, *av.* laagleg, laagt, sagte, stilt.

lagligr, *a.* lagleg, høveleg (*-liga*, *av.*).

lágligr, *a.* laagleg, laagvoren.

lágmæltr, *a.* laagmælt.

lagnar-skip, *n.* **-skúta**, *f.* notbaat, garnskuta.

lágr, *a.* **1.** laag, stutt. **2.** laag (um maal, ljod). **3.** laag, liten, ring. **lágskeptr**, *a.* stutt-skjeft, som hev stutt skaft.

lags-kona, *f.* fylgjeskona, frilla. **-maðr**, *m.* lag(s)mann, fylgjesmann, felage, hjelpesmann.

lágtalaðr, *a.* laagmælt.

lagvápn, *n.* stingevaapn.

lágvaxinn, *a.* laagvaksen.

laki, *m.* lake (tridje magen paa jortedyri).

lakr og **lákr**, *a.* laak, klen, ring.

lamabarningr, *m.* lamslaaing, lemjing.

lamb, *n.* lamb. **lambaðr**, *a.* som er med lamb. **lamba-gæra**, *f.* lambskinn. **-hús**, *n* lambhus. **-húshlaða**, *f.* løda ved lambhus. **lamb-burðr**, *m.* lambing. **-gymbr**, *f.* gimber (ung saud) med lamb. **-hagi**, *m.* lambhage. **-hús**, *n.* lambhus. **-lauss**, *a.* lamblaus, utan lamb. **lambs-eldi**, *n.* uppelde av lamb. **-gæra**, *f.* lambskinn. **-hold**, *n.* lambkjøt. **lamb-skinn**, *n.* lambskinn. **-skinnskofri**, *m.* lambskinnshetta. **-ær**, *f.* ærsaud, lambsaud.

lami, *a.* nomen, vanfør. Jfr. nyn. *lamen*.

lamning, *f.* lemjing, dengsla.

lampi, *m.* lampe.

lámr, *m.* lom, lamp, neve.

lán, *n.* **1.** laan, leiga. **2.** len. **3.** gaava, gods; jfr. nyn. „guds laan" d. e. guds gaavor.

lána, *v.* (*að*) laana, gjeva tillaans; gjeva.

lánardróttinn, *m.* husbond, herre.

land, *n.* **1.** land, landjord, ogso strand; *taka land*, taka (naa) land; *lands ok lagar*, lands og lage, til lands og til sjøs; yverf. *ganga á land*, koma ein like i henderne; *leiða e-n veg til lands*, faa ein viss utgang. **2.** land, landskap, rike. **3.** land (motsett by). **4.** landeign, jord. **5.** grunn, jordbotn.

landa-brigðabalkr, *m.* jordløysningsbolken i logboki. **-brigði,** *n.* **1.** jordløysning. **2.** = *landabrigðabalkr*, ogso *-brigðisþáttr*. **-bygging,** *f.* (bolk i logboki um) jordbygsling. **-eign,** *n.* landeign, jordeign. **-grein,** *f.* utgreiding um land og rike. **-kaup,** *n.* **1.** jordkaup. **2.** makeskifte. **-klofi,** *m.* havvik, bugt millom land. **-kostr,** *m.* raad, tilføre til aa faa land, jord; god eigenskap ved land ell. jord. **-leit,** *f.* **-leitan,** *f.* landeleiting. **-mark,** *n.* merke, deild (millom jordeigner). **-merki,** *n.* landmerke, markskil. **-mæri,** *n* landskil, markskil, grensa. **-ripting,** *f.* jordløysning. **-skipan,** *f.* lande-skipnad. **-skipti,** *n.* **1.** landeskifte; jordeskifte. **2.** makeskifte. **3.** landskil. **-staða,** *f.* landelægje.

land-auðn, *f.* land-øyda. **-auragjald,** *n.* det aa betala *landaurar*. **-aurar,** *m. pl.* toll og skipsavgift, landøyre. **-bóli,** *m.* leiglending. **-borði,** *m.* den skipssida som vender mot land, landsida. **-brigð,** *f.* jordløysning. **-brigðaþáttr,** *m.* jordløysningsbolken i logboki. **-búi,** *m.* **1.** landsmann, bygdemann. **2.** leiglending. **-byggving,** *f.* lands-byggjing. **-eiga,** *f.* landeign, jordeign. **-eigandi,** *m.* jordeigar. **-eign,** *f.* landeign, jordeign. **-ekla,** *f.* skort paa jord. **-erfð,** *f.* erverett, som jordeigar og konge hev paa land etter erving-laus leiglending. **-eyða,** *f.* landøyda. **-fastr,** *a.* (eig. landfast) som hev kome til lands, som hev teke land (um skip og um folk). **-festr,** *f.* landfeste, landtog. **-flótti,** *a.* som lyt fly fraa landet, landlyst, utlæg. **-flæma,** *v.* (*md*) jaga i utlægd. **-folk,** *n.* landsfolk, folket i eit land. **-fúss,** *a.* fus etter aa naa land. **-ganga,** *f.* **1.** det aa gaa i land, landgang. **2.** markegang, merkjesgang millom tvo gardar. **-gangr,** *m.* landgang (um fiskestim som sig inn mot land). **-hallt,** *av.* nær, langs landet. **-herr,** *m.* **1.** landher. **2.** landsher. Vats. kap. 8. **3.** landsfolk. **-hlaupari,** *m.* landslaupar, fant. **-hlutr,** *m.* landslut, lut av fiskedrættet som landeigaren skal hava. **-hreinsan,** *f.* (eig. landreinsking), det aa fri landet for alle ufredsmenner.

landi, *m.* **1.** landsmann. **2.** = *mǫrlandi*.

land-kaup, *n.* **1.** jordkaup. **2.** landsvistbot, freds-bot for ein utlæg. **-kostr,** *m.* eigenskap ved land eller jord. **-kvæmt,** *a. n. eiga l.*, hava løyve til aa koma i landet. **-kykvendi,** *n.* landdyr. **-kǫnnuðr,** *m.* (eig. „landkannar") merke som viser at ein hev eigna til seg eit landstykke. **-lauss,** *a.* landlaus. **-leg,** *n.* landskap. **-lýrittr,** *m.* rettsprov til aa verja um jordi si. **-maðr,** *m.* **1.** landsmann. **2.** landeigar. **-munr,** *m.* lengting til heimlandet, heimhug. **-nám,** *n.* **1.** det aa taka til eiga ubygt land, landnaam; land som ein soleis tek til eiga. **2.** det aa taka eller bruka ulogleg annan manns jord; bot for dette. **-námabók,** *f.* bok um landnaami paa Island. **-námamaðr,** *m.* landnaamsmann. **-námatíð,** *f.* **-námatími,** *m.* landnaamstid. **-námskona,** *f.* landnaamskvinna. **-námslaust,** *av.* utan aa bøta for brot paa jordeige-retten. **-námsmaðr,** *m.* landnaamsmann. **-norðr,** *n.* landnord, nordaust. **-nyrðingr,** *m.* landnørding, nordaustvind. **-ráð,** *n.* **1.** landsstyring. **2.** landssvik. **-ráðakensl,** *n.* skulding for landssvik. **-ráðamaðr,** *m.* **1.** landsstyrar. **2.** landssvikar. **-ráðasvik,** *n.* landssvik. **-ráðasǫk,** *f.* sak, skulding for landssvik. **-rán,** *n.* land-røving, land-ran. **-reki,** *m.* herførar, hovding. **-rǫgnir,** *m.* landshovding, fyrste (poet.). **-sala,** *f.* land-sal, jord-sal.

lands-auðn, *f.* landøyda. **-bók,** *f.* logboki for landet. **-brigð,** *f.* jordløysning; jordløysningsrett. **-bruni,** *m.* det aa brenna (husi i) landet. **-bú,** *n.* landslyden, folket i landet. **-búi,** *m.* **1.** ibuar i eit land. **2.** leiglending. **-bygð,** *f.* **1.** (eig. bygt land) landsfolk. **2.** leiglendingar. **-bygging,** *f.* landsbyggjing. **-bœtr,** *f. pl.* lands-umbøter. **-deild,** *f.*

land-deilding, jordskifte. **-dróttinn,** *m.* land-drott, grunneigar. **-eigin,** *n.* land- eller jord-eigerett. **-endi,** *m.* lands-ende.

landseti, *m.* leiglending.

landseyra, *f.* landøyda.

lands-fjórðungr, *m.* lands-fjordung (av Island). **-fjǫlskyldir,** *f. pl.* embætsskyldnad, embætsplikter. **-flótti,** *m.* landlysing, utlægd. **-folk,** *n.* landsfolk, folket i landet. **-friðr,** *m.* fred, trygd i landet. **-gæzla,** *f.* land-verjing, lands-vakt. **-gæzlumaðr,** *m.* ein som varveitslar, hev aa verja og hava tilsyn med landet, lands-vaktar. **-háttr,** *m.* landsskikk. **-herr,** *m.* landsfolk, folket i landet. **-herra,** *m.* landsherre. **-hlutr,** *m.* landslut d. e. lut av fiskedrættet som landeigaren skal hava. **-horn,** *n.* lands-hyrna. **-hornamaðr,** *m.* landslaupar, landstrjukar. **-hǫfðingi,** *m.* landshovding.

land-skaði, *m.* skade paa landet. **-skapr,** *m.* **1.** landssed. **2.** landsskipnad. **3.** landskap, landslut. **-skekill,** *m.* avsides landslut, avkrok, land-skjekel. **-skipan,** *f.* **1.** landeskipnad. **2.** landsstyring. **-skipti,** *n.* byte, deilding av landet; jordskifte. **-skjalfti** (og *-skjalpti*) *m.* jordskjelte, jordskjelv.

landskonungr, *m.* kongen yver landet.

landskortr, *m.* skort paa land.

landskostr, *m.* tilføre til aa faa land; god eigenskap ved eit land; land, jord.

landskyld, *f.* landskyld, aarleg leiga av jord; pl. *landskyldir,* ogso um alle innkomor til kongen fraa ein landslut. **landskyldarburðr,** *m.* landskyld-pligt. **-laupr,** *m.* laup (smør) i landskyld. **-missa,** *f.* missa, tap av landskyld. **-skrá,** *f.* lista yver gardar som det vert lagt landskyld av. **-taka, -tekja,** *f.* inntak, hemting av landskyld. **-tími,** *m.* tid daa ein skal betala landskyld.

lands-lag, *n.* landslag. **-lagabók,** *f.* logbok for landet. **-leg,** *n.* **1.** landslægje, landslag. **2.** landskap, landslut. **-leiga,** *f.* landleiga, jordleiga, landskyld. **-leigubǫlkr,** *m.* bolk i logi um landleiga. **-lýðr,** *m.* landslyd, landsfolk. **-lǫg,** *n. pl.* **1.** log for landet, landslog. **2.** den verdslege log (mots. kristenretten). **-maðr,** *m.* landsmann, ein som bur i landet. **-máli,** *m.* skilord um løysnings- eller forkaupsrett til jord. **-megin,** *n.* hovudluten av landet, landsstyrke. **-merki,** *n.* landemerke, markedeild. **-múgr,** *m.* aalmugen i landet, landsfolk. **-nauðsynjar,** *f. pl.* naudsynlege landssaker, lands-torver. **-nytjar,** *f. pl.* avkoma, utvinning av ei landeign. **-ofringi,** *m.* landslaupar, lausgangar. **-réttr,** *m.* landsrett. **-siðr,** *m.* landssed, landsskikk. **-skapr,** *m.* **1.** landskap, landslag. **2.** landssed. **3.** landskap, landslut. **-skattr,** *m.* skatt av eit land. **-skipan,** *f.* landslag. **-skipti,** *n.* landskifte; jordskifte. **-skyld,** *f.* landskyld, = *landskyld.*

land-stjórn (ogso *lands-*) *f.* landsstyring. **-stjórnarmaðr** (ogso *lands-*) *m.* landsstyrar, mann i landsstyringi. **-suðr,** *n.* landsud, sudaust.

lands-ván, *f.* = *landván.* **-venja,** *f.* landssed. **-verð,** *n.* jordverde. **-virðing,** *f.* verdsetnad av jordeign. **-vist,** *f.* trygt tilhelde i landet, landsvist, løyve for ein fredlaus til aa vera i landet. **-vistarbréf,** *n.* kongebrev um *landsvist.* **-vistarleyfi,** *n.* løyve for ein fredlaus til aa vera i landet.

land-sýn, *f.* landsyn (slikt fraastand at ein ser land). **-synningr,** *m.* landsynning, sudaustvind.

landsøra, *f.* = *landseyra.*

land-taka, *f.* landtøke, lending. **-tjald,** *n.* telt paa land, land-tjeld; *setja, skjóta l.,* setja upp l.; *slá l.,* taka ned l. **-tjaldstǫng,** *f.* stong til landtjeld. **-ván,** *f.* von um aa naa land; *hvalr í l.,* d. e. kval so nær at ein kann venta han kjem til lands; i pl. *vera í landvánum,* hava von um aa faa land av kongen og verta lendmann. **-vanr,** *a.* som eig heima i eit land, heimfast. **-varða,** *f.* landslut, fiskeavgift som skulde leggjast til grunneigar eller konge som „odelseigar". Jfr. nyn. *vorda,* 10 fisk (Ned.) 20 fisk (Nordl.). **-varnarbǫlkr,** *m.* bolk i logboki um landsforsvaret. **-varnarmaðr,** *m.* lands-verjar. **-varnarsegl,** *n.* segl til eit leidingsskip. **-varnarskip,** *n.* leidingsskip. **-vegis,** *av.* landveges. **-vegr,** *m.* landveg. **-viðri,** *n.* landvêr, landvind; austanvind. **-vært,** *a. n. eiga landvært,* hava løyve til aa vera i landet. **-vættr,** *f.* land-vette, land-vord. **-vǫrðr,** *m.* **1.** landsvakt. **2.** konge (poet.). **-vǫrn,** *f.* **1.** landsvern, landsforsvar. **2.** landsverja, ofte i pl. *landvarnir,* forsvars-

greidor; leidingskip. **3.** logsetning um landsforsvaret.

lánfé, *n.* laanegods, laan.

langa, *v.* (*að*) langa, lengta; upers. *e-n langar til e-s,* ein lengtar etter eitk.

langa, *f.* longa (fisk). Gadus molva.

langa-fasta, *f.* langefasta (fyre paaske). **-frjádagr,** *m.* langfredag. **-frjádagsfasta,** *f.* fasta paa langfredag. **-frjádagsverðr,** *m.* langfredagsmat. **-fǫstutíð,** *f.* langefasta.

langáss, *m.* lang-aas (i hus og i bru).

langastræti, *n.* langgata i ein kaupstad, = *langstræti.*

lang-bakki, *m.* bakke langt burte; *skjóta máli í langbakka,* skjota ei sak ut i langdrag. **-barðaland,** *n.* Lombardiet. **-barðr,** *m.* **1.** longobard. **2.** lang stridsøks (poet.). **3.** orm (poet.). **-bekkr,** *m.* langbenk. **-eldr,** *m.* eld midt etter golvet paa langs, langeld. **-ermr,** *f.* lang, sid erm (paa klæde). **-feðgakyn,** *n.* ætt uppetter paa mannssida. **-feðgar,** *m. pl.* forfeder, son etter fâr, fegge etter fegge. **-feðgatal,** *n.* **-feðgatala,** *f.* ættelista uppetter paa mannssida. **-feðgaætt,** *f.* mannsætt, ætt fraa fâr til son. **-feðr,** *m. pl.* = *langfeðgar.* **-feðratala,** *f.* = *langfeðgatala.* **-ferð,** *f.* langferd. **-ferðamaðr,** *m.* langferda, langfarande mann. **-frami,** *m.* lang framtid; *á langframa(nn),* paa langframen (Innh.), for framtidi. **-fœttr,** *a.* langføtt. **-fǫr,** *f.* langferd. **-haldr,** *a.* traahalden, strid. **-halsaðr,** *a.* langhalsa. **-hendr,** *a.* langhendt, langarma. **-hyggja,** *f.* langmod. **-hǫfðaðr,** *a.* langhovda, med langt hovud. **-knakkr,** *m.* lang krakk, benk; jfr. nyn. *langkrakk* = forsæte. Set. **-lega,** *f.* langlega, lang liggjing. **-leggjarstykki,** *n.* stykke av eit leggbein. **-leggr,** *m.* lang legg, leggbein (paa saud). **-leiði,** *n.* lang leid, fraastand. **-leikr,** *m.* lengd. **-leitr,** *a.* langleitt. **-liðit,** *a. n. eptir l.,* etter lang tid. **-lífi,** *n.* langt liv. **-lífr,** *a.* langliva, som liver lenge. **-liga,** *av.* i lang tid, lenge. **-loka,** *f.* eit slag versemaal, der 1ste og 8de verslina høyrer saman, men linorne imillom er innskot. **-minnigr,** *a.* langminnug; som ein hugsar lenge. **-mælgi,** *f.* **-mæli,** *n.* lang, vidsvivande tale, langrøda. **-mæltr,** *a.* langtalande, langrødug; *gera langmælt,* verta langrødug. **-nefjaðr,** *a.* langnasa. **-nefjur,** *f. pl.* keips-nev (Sn. E.). **-niðjatal,** *n.* ættelista nedetter paa mannssida. **-nætti,** *n.* tid med lange næter. **-orf,** *n.* langorv. **-orfs-ljár,** *m.* langorvsljaa. **-pallr,** *m.* lang pall, langbenk.

langr, *a.* lang (um rom og tid); langdregen, vidsvivande; *a. n. langt,* langt (lang veg; lang tid); *um langt,* langt undan; *hvat (er) lengra?* eller *eigi þarf þat langt,* d. e. stutt aa segja; *e-m þykkir langt,* ein tykkjer langt (at det er langsamt); ein lengtar etter, ynskjer; *e-t er e-m langt at e-m,* eitk. dreg ein til ein, ein hev eitk. med ein aa gjera; dat. sing. *n. lǫngu* = *fyrir lǫngu* (*áðr*), longo (sidan); dat. pl. *lǫngum,* lenge.

lang-reið, *f.* reid ell. rekkja av ridande og hestar etter kvarandre (?)

lángripr, *m.* laant ting, laant eignalut.

lang-ræki, *n.* langt hat, langsinne. **-rækr,** *a.* langræken, langsint. **-rœða,** *f.* langrøda, lang tale. **-rœddr,** *a.* langrødug, langtalande. **-samliga,** *av.* langsamleg, lenge. **-skepta,** *f.* langskjeft spjot. **-skeptr,** *a.* langskjeft. **-skip,** *n.* eit slag herskip, langskip. **-skipagerð,** *f.* langskip-byggjing. **-skipamenn,** *m. pl.* menner, mannskap paa langskip. **-skipsbuza,** *f.* stort, breidt langskip. **-skipsrá,** *f.* seglraa til eit langskip. **-skipssegl,** *n.* segl til eit langskip. **-skǫr,** *f.* nedre kanten paa eit skipstjeld. **-staðinn,** *a.* som hev stade lenge. **-stóll,** *m.* langstol, benk. **-stræti,** *n.* langgata (i kaupstad). **-sýnn,** *a.* langsynt; yverf. framsynt, klok. **-sæi,** *f.* langsyn. **-sær,** *a.* = *langsýnn.* **-sœkja,** *v.* (*-sótti*) søkja lang leid. **langt,** *av.* langt, lang veg; *langt af (frá) e-u,* langt fraa eitk.; *langt af,* langtifraa; *langt um,* langt umkring, i lang leid; ved komp. *langt meirr,* langt meir. **langtalaðr,** *a.* langtalande, langrødug. **-tjald,** *n.* langvore tjeld. **-þili,** *n.* golvfjøler, tile paa langs etter huset. **-úðigr,** *a.* stødug, fast i huglynde. **-vari,** *m.* langvera, tilhelde lenge paa ein stad. **-vaxinn,** *a.* langvoren (eig. langvaksen). **-vé,** *m.* langve, eit slag alkefugl. Columbus troile. **-viðr,** *m.* langved, langt timber. **-viðri,** *n.* langvarigt, stødugt vêr, traustvêr. **-vinr,** *m.* gamall, trufast ven. **-vist,** *f.* langvistande, langvarigt tilhelde paa ein stad. **-æð,** *f.* lang drygd. **-æðligr, -æðr,** *a.* langvarig. **-æliga,** *av.* for

lang tid, lenge. **-æligr, -ær,** *a.* langvarig, langstødug.

lán-hross, *n.* laant hest, laanehest. **-klæði,** *n. pl.* laante klæde, laaneklæde. **lánsfé,** *n.* laanegods, laan.

lappir, *m. pl.* finnar (lapper).

lásbogaskot, *n.* skotlengd med ein laasboge. **lásbogi,** *m.* boge med laas, laasboge.

lasinn, *a.* lasen, veik.

láslauss, *a.* som er utan laas, ulæst.

las-meyri (og *-mæri*) *f.* veikleik, vesaldom. **-meyrr, -mærr,** *a.* veik, vesall, laak, lasen.

láss, *m.* laas; ogso *lás, n.* i sms. *hverfilás.*

last, *n.* last, klander. **lasta,** *v.* (*að*) lasta, klandra, finna aat; *lasta guð,* spotta gud. **lasta-fullr,** *a.* lastefull, lytefull. **-lauss,** *a.* lastelaus. **lastanarorð,** *n.* lastord. **lastanligr,** *a.* lastande. **lasta-pollr,** *m.* eig. last-vik; yverf. misbruk, lyte. **-semd,** *f.* last. **-stafir,** *m. pl.* lastord. **last-auðigr, -fullr,** *a.* lastefull, syndig. **-ligr,** *a.* lasteleg, lastande. **-mæla,** *v.* (*lt*) lasta, klandra. **-mæli,** *n.* lastord. **-mælismaðr,** *m.* lastar. **-orð,** *n.* lastord. **-samligr,** *a.* lastande. **-samr,** *a.* **1.** lastfus, aatfinnsam. **2.** lastande. **-úðigr,** *a.* lastefull. **-varliga,** *av.* i varsemd mot lastar, rettvist. **-varr,** *a.* var mot lastar, rettvis, dygdefull. **-veri,** *f.* varsemd mot lastar, rettvisa.

lásǫr, *f.* pil til ein laasboge.

lát, *n.* **1.** laat, læte. **2.** læte, aatferd. **3.** tap. **4.** daude.

lata, *v.* (*að*) upers. *e-m* (*e-u*) *latar,* ein (eitk.) latnar, slaknar, spaknar.

láta, *v. st.* **A. 1.** lata, lata eitk. (*e-t*) koma til eller fraa ein stad; *láta loku fyrir hurð*; *láta skip,* føra, fara med skipet; ogso med utelate *skip*: *láta í haf,* leggja, sigla til havs; *láta ór landfestum,* kasta laus, leggja fraa land; *láta sér blóð,* lata seg blod. **2.** lata (ein gjera eitk.), lata (eitk. henda) med inf.; *láta vígjast = láta vígja sik*; *láta fallast undan = láta sik falla undan*; *láta á sannast = láta sanna á sér*; *láta e-t gert* (*verða*), lata eitk. verta gjort, gjera eitk.; *han lét verða farit,* han for; *láta e-n veginn,* drepa ein. **3.** lata, gjeva (fraa seg) *e-t.* **4.** lata vera (*e-t*). **5.** lata, missa, tapa (*e-t, e-u*). **6.** forlata, sleppa (*e-n*). **7.** laata, ljoda. **8.** laata, segja, uttala seg eikorleis; *láta e-n veg yfir e-u*; *vel látinn,* vel laaten, velgjeten. **9.** bera seg, fara aat; laatast.

Med part. *af*: *láta af* **1.** lata av, slutta med (*e-u*). **2.** lata fraa seg, gjeva upp (*e-u*). **3.** *láta fé af*: slagta fe. *aptr*: *láta aptr,* lata att (t. d. ei dør). *at*: *láta at,* laata, fara etter, lempa seg etter. *eptir*: *láta e-t eptir,* lata etter, leiva etter seg. *láta e-t eptir e-m,* laata, fara etter ein i eitk., gjeva etter for ein, lata ein faa eitk. *láta eptir e-m,* herma etter ein; *láta eptir e-u,* laata etter, gjeva etter for eitk. *frá*: *láta frá loku,* lata, skuva fraa loka. *fram*: *láta fram,* lata koma, sleppa fram. *fyrir*: *láta fyrir* **1.** laata, gjeva etter, vika, vægja. **2.** forlata, gjeva til. *inn*: *láta e-t inn,* lata, sleppa inn eitk. *í mót*: *láta e-t í mót e-m,* gjera imot ein i eitk. *til*: *láta e-t til,* lata til, gjeva, medgjeva eitk.; *láta til e-s,* finna seg i, tillata eitk.; *láta til við e-n,* gjeva seg, vægja for ein. *um*: *láta mikit um sik,* vera storlaaten. *undan*: *láta undan e-u,* vika, vægja for eitk.; *láta undan landi,* leggja (skip) fraa land. *upp*: *láta upp,* lata upp, hava upp, sleppa upp; yverf. fortelja. *uppi*: *láta uppi,* lata (eitk.) upp (for ein), lata (ein) faa (eitk.); koma fram med, yppa. *út*: *láta e-t ut,* lata ut, sleppa ut, gjeva fraa seg; *láta út skip sitt,* leggja ut med skipet, ganga til havs. *úti*: *láta úti,* gjeva. *við*: *láta við,* laga seg til (aa gjera eitk.); *hversu við lætr,* korleis det lagar seg, gjeng av; *látinn við e-u,* laga, budd, ferdig til eitk.

B. *látast, v. r.* **1.** laatast, segjast. **2.** laatast (laast), gjera som. **3.** laatast, lata livet, døy; *látinn,* daud.

látaðr, *a.* fakta, som ber seg (vel, ille); *vel l.,* godlaaten, finfarande. **lát-bragð,** *n.* aatferd, læte. **-góðr,** *a.* godlaaten, tekkjeleg, finfarande. **-gœði,** *n.* god, fin aatferd.

lathendr, *a.* lat, sein i henderne.

latína, *f.* latinsk maal, latin. **latínn,** *a.* latinsk. **latínu-bók,** *f.* bok paa latin. **-bréf,** *n.* brev paa latin. **-dikt,** *n.* **-form,** *n.* skrift paa latin. **-klerkr,** *m.* latinsk lærd. **-ligr,** *a.* latinsk. **-list,** *f.* kunnskap i latin. **-lærðr,** *a.* lærd i latin. **-maðr,** *m.* ein som talar latin, latinar; romar. **-mál,** *n.* latinsk maal. **-orð,** *n.*

latinsk ord. **-saga,** *f.* soga paa latin. **-skáldskapr,** *m.* latinsk diktning. **-stafr,** *m.* latinsk bokstav. **-stafrof,** *n.* latinsk bokstavrekkja. **-tunga,** *f.* latinsk maal.

latliga, *av.* med latskap, slurvut.

látprúðr, *a.* som ber seg fagert, fint fakta.

latr, *a.* lat, doven, traud, uviljug.

látr, *n.* lægje, liggjestad (for dyr). Jfr. nyn. *letre.*

látrast, *v. r.* (*að*) leggja seg.

latrónn, *m.* røvar (lat. latro) = *laðrúnn.*

latún, *n.* **latúnn,** *m.* massing.

latvirkr, *a.* lat til aa arbeida. Æf.

látœði, *n.* læte, aatferd.

lauð, *f.* lòd, draglòd (form til aa draga metaltraad igjenom).

lauðr, *n.* **1.** lut, saapelut, saapeskum. **2.** skum, havskum. Jfr. nyn. „*sjøen laag i eit laur*", Helg.

lauf, *n.* **1.** lauv paa tre. **2.** lauv til prydnad. **laufadráttr,** *m.* lauv-krot. **laufgast,** *v. r.* (*að*) lauvgast, lauvast; *laufgaðr, a.* lauva, med lauv paa; prydd med lauv. **lauf-gjǫrð,** *f.* lauvkrans. **-grœnn,** *a.* grøn som lauv. **-gyltr,** *a.* prydd med gull-lauv. **-hrís,** *n.* lauvris. **-kyrtill,** *m.* kyrtel av lauv. **laufsblað,** *n.* lauvsblad. **lauf-segl,** *n.* lauvsegl. **-settr,** *a.* sett, prydd med lauv. **-skálahátíð,** *f.* lauvsals-helg. Vigf. **-skáli,** *m.* lauvhytta. **-sproti,** *m.* lauvkvist, lauvgrein. Nornag. 59₁₁. **-steindr,** *a.* lita med lauvgrøn farge. **laufugr,** *a.* lauva, med lauv paa. **laufviðr,** *m.* lauvtre.

laug, *f.* (pl. *-ar*) laug (f), bade- ell. vaskevatn; laug (n), bad, vask; laugarstad, varm kjelda der det er laugarstad. **lauga,** *v.* (*að*) lauga, bada, vaska; duppa; *l. í gulli,* dekkja med gull; *laugast,* lauga seg. **laugar-aptann,** *m.* laurdagsaftan. **-dagafasta,** *f.* laurdagsfasta. **-dagahald,** *n.* det aa halda laurdagen etter logi, laurdagshald. **-dagr,** *m.* laurdag. **-dagskveld,** *n.* laurdagskveld. **-dagsnátt,** *f.* laurdagsnatt. **-fǫr,** *f.* ferd til laugarstad. **-gerð,** *f.* tilstelling av laug. **-hús,** *n.* badhus, laugarhus. **-ker,** *n.* badkjer, laugarkjer. **-kveld,** *n.* laurdagskveld. **-morginn,** *m.* laurdagsmorgon. **-nátt,** *f.* laurdagsnatt. **-píning,** *f.* pinsla som tvætter ein (fraa synd). **-vatn** og **laugavatn,** *n.* laugarvatn, badvatn. **laugmóðr,** *a.* mod, trøytt etter eit laug.

laukagarðr, *m.* lauk-hage. **laukjafn,** *a.* rettvis (eig. jamn som ein lauk) (poet.). **laukr,** *m.* lauk. **laukshǫfuð,** *n.* lauk-hovud.

laun, *f.* løynd, dul, dulsmaal; *draga laun á,* leggja dulsmaal paa; *með laun, á laun,* i løynd, i duld.

laun, *n. pl.* og *f.* løn, vederlag, betaling.

launa, *v.* (*að*) løna, vederleggja, betala (*e-m e-t*); gjera skil eller lika for; *launa af sér,* kaupa seg fri.

laun-barn, *n.* lausbarn (eig. løynbarn). **-blót,** *n.* blot i løynd. **launbragð?** sjaa *lombragð.* **-dyrr,** *f. pl.* løyndør. **-festar,** *f. pl.* løynlegt festarmaal. **-fundr,** *m.* løynmøte. **-getinn,** *a.* uegte fødd (eig. fødd i løynd). **-kárr,** *a.* løynsam, dulram. **-kona,** *f.* frilla, løyn-kona. **-koss,** *m.* løyn-kyss. **-maðr,** *m.* mann som er i løynd, løynleg mann. **-mæli,** *n.* løynleg tale. **-ráð,** *n.* løynraad. **-sát,** *f.* stad der ein sit løynd og lurer, lurarsæte; *setja l.,* leggja folk paa baklur. **-sátt,** *f.* løynleg semja. **-stefna,** *f.* løynleg stemna. **-stígr,** *m.* løynstig. **-stuldr,** *m.* løynleg stuld. **-sætt,** *f.* løynleg semja. **-tal,** *n.* løynleg tale. **-þing,** *n.* løynlegt ting eller møte. **-þurfasynd,** *f.* løynleg, unaturleg kynssynd.

launung, *f.* løynd, løyndom; *á launung,* i løyndom.

laun-vágr, *m.* løynd vaag, løynd vik. **-víg,** *n.* løyndraap. **-vígsmál,** *n.* sak um løyndraap.

laupr, *m.* **1.** laup, korg, spann. **2.** eit visst smørmaal. **3.** reising, reiseverk (i ei bygning).

laurentius-messa, *f.* **-vaka,** *f.* **laurentsmessudagr,** *m.* larsmessa, larsvoka (10. august).

lausa-brúðlaup, *n.* hastverks-brudlaup. **-búð,** *f.* lausleg uppsett bud. **-eyrir,** *m.* **-fé,** *n.* lausøyre. **-fjǫl,** *f.* laus fjøl. **-góz,** *n.* lausøyre. **-hross,** *n.* laus hest. **-klofi,** *m.* tviljod skriven med tvo vokal-teikn. **-klæði,** *n. pl.* lause klæde, yverklæde. **-kør,** *n.* lause vilkaar (utanum logfest semja). **-maðr,** *m.* lausgangar. **-peningr,** *m.* lausøyre. **-snjór,** *m.* laus snø. **-taug,** *f.* laust tog, reip. **-viðr,** *m.* laust timber. **-vísa,** *f.* laust, einstaka vers.

laus-beizlaðr, *a.* laus-beisla, med lause

taumar. **-eygr,** *a.* med ustøde, urolege augo. **-geð,** *n.* lauslynde, lausleik. **-geðjaðr, -geðr,** *a.* lauslynd. **-get,** *n.* venteleg for *lausgeð,* Heilag. II 541. **-grýttr,** *a.* laus-steinut. **-gyrðr,** *a.* med laus, ikkje tilspent gjord eller belte, laus-gyrd. **-hárr,** *a.* med laust, utslege haar. **-hugaðr,** *a.* lauslynd. **-hǫfðaðr,** *a.* hovudlaus, hovudgalen.

lausingi, *m.* **1.** frigjeven træl, løysing. **2.** lausing, lausgangar.

laus-leikr, *m.* lausleik, lettlynde, lauslynde. **-ligr,** *a.* lausleg; tankelaus (*-liga, av.*). **-lyndi,** *n.* lauslynde, lettlynde. **-læti,** *n.* lauslynde. **-máll,** *a.* lausmynt, sætelaus. **-mælgi,** *f.* **-mæli,** *n.* laus tale, sæteløysa.

lausn, *f.* **1.** løysing, løysning (fraa ein skyldnad, fraa trældom, synd eller bann), utløysing, frelsa; avløysing. **2.** løysn, innløysing av eigedom; innløysingsrett. **3.** løysepengar (som ein løyser seg fraa ein skyldnad eller fraa trældom med); vederlag. **4.** løysing, ending, avgjerd (paa ei trætta eller ei sak) **5.** livsykja, Harp. **6.** pengeverde.

lausnari, *m.* løysar, frelsar. **lausnar-mark,** *n.* merke paa løysing eller frelsa. **-tíðendi,** *n. pl.* lause tidender, frettnader.

lausorðr, *m.* laus i ordi, sætelaus.

lauss, *a.* **1.** laus, ubunden, fri; *láta e-t laust,* sleppa, gjeva fraa seg eitk.; *verða laust við,* verta løyst fraa. **2.** laushendt, tomhendt. **3.** ledig, tom. **4.** laus, lauslaaten, lauslynd. **5.** laus, rørleg, ustød; *lauss eyrir,* lausøyre; *laus orrosta,* slaasting her og der; *lauss á velli,* laus paa foten, som lett rømer. **6.** løyst, uppløyst. **laust,** *av.* laust, ustødt.

laustœkr, *a.* lett aa taka.

lausung, *f.* lausleik; lausord, fals, sæteløysa; lettlynde, lauslynde. **lausungar-fullr,** *a.* lauslynd; tankelaus. **-guð,** *n.* falsk gud. **-kona,** *f.* lauslynd kona. **-maðr,** *m.* lauslynd mann. **-orð,** *n. pl.* lausord, usætande ord.

lausyrði, *f.* og *n.* lausord, sæteløysa.

laut, *f.* **1.** laut, dæld, dokk (poet.). **2** laut, mark, jord (poet.).

lávarði, *m.* (Barl. 42) og **lávarðr,** *m.* (*gen. -s* og *-ar*) herre.

lax, *m.* laks. Salmo. **laxá,** *f.* lakse-elv. **laxa-garðr,** *m.* laksegard. **-varp,** *n.* (og *laxverp, n.*) lakseverpe, stad der dei kastar etter laks med not. **-veiðr,** *f.* laksefiske. **-virki,** *n.* laksegard. **lax-ganga,** *f.* laksegang (fraa sjøen upp i elvarne). **-veiðr,** *f.* laksefiske.

laz, *s.* prydeband, snor. **laza,** *v.* (*að*) pryda med band eller snorer. **lazan,** *f.* pryding med band.

lé, *m.* ljaa.

lébarn, *n.* lite barn, straabarn.

lé-dengdarkol, *n.* kol til dengja eller tynna ein ljaa. **-denging,** *f.* ljaadengjing, ljaatynning. **-dengingarkol,** *n.* kol til ljaadengjing.

leðr, *n.* lêr, skinn. **leðra,** *v.* (*að*) klæda med lêr eller skinn. **leðr-blaka,** *f.* skinnblaka, skinnvengja. (= nyn. *lairblake,* Set.). **-flaska,** *f.* lêrflaska. **-hosa,** *f.* skinnpung. **-hús,** *n.* hus, gøymsla av lêr. **-panzari,** *m.* lêr-panser, tjukk lêr-trøya.

leena, *f.* løva (hona).

leg, *n.* legstad, gravstad; *leggja í leg,* leggja i øyde. Jfr. nyn. *leg* (n.) = lægje.

lega, *f.* lega, liggjing; legstad, gravstad.

légarðr, *m.* skaar (av slege gras).

legátastarf, *n.* umbod, ærend som legat hev. **legáti,** *m.* (paveleg) legat.

leggheill, *a.* heil paa leggjerne, heilføtt.

leggja, *v.* (*lagði*; *perf. part. lagðr, lagiðr, laginn*) **A. 1.** leggja, faa til aa liggja, lata liggja; *leggja segl,* fira segl; *leggja e-n við (at) velli,* leggja ein i marki, drepa ein; upers. *e-n leggr,* ein leggjest, vert liggjande; *leggr ís,* det legg seg is (paa vatn); *leggr vatn,* vatnet legg seg, frys til. **2.** leggja, byggja, gjera. **3.** leggja ned, føda. **4.** leggja, klæda, dekkja (*e-t e-u,* eitk. med eitk.). **5.** setja, fastsetja, avtala (møte, leik odl.). **6.** setja, skipa, faa istand; *leggja lǫg, leggja bann.* **7.** verdsetja, setja takster paa. **8.** avgjera; *leggja e-n úgildan,* døma, gjera ein ugild. **9.** leggja ned, slutta med. **10.** leggja, betala; gjeva (*e-m e-t*). **11.** stinga; hogga; *leggja e-n spjóti,* stinga ein med spjot, setja spjotet i ein; ogso *leggja spjóti (með spjóti) til e-s (á e-m, gegnum e-n)*; jfr. nyn. *leggja til ein* d. e. slaa. **12.** leggja, driva, køyra eitk. fram; upers. *leggr e-t,* eitk. legg seg eller driv (burtaat eitk.). **13.** leggja (fara med eller føra eit skip); *leggja til hafs*; *leggja undir land,* leggja tillands (yverf. gjeva seg).

Med part. *á*: *leggja e-t á e-n* (*á við e-n*) leggja eitk. paa ein (som ein skyldnad, eit arbeid odl.); *leggja e-t á e-t* (*á um e-t*) leggja, ofra, bruka eitk. paa eitk.; *leggja* (*lag*) *á*, setja takster paa; *leggja ráð á*, gjeva raad; taka avgjerd um; *leggja hug á*, leggja vinn paa; hugleggja; upers. *leggr e-t á*, eitk. kjem paa. *af*: *leggja af*, leggja av; slutta med; gjeva fraa seg; *leggja af* (*fénað*) d. e. slagta. *aptr*: *leggja aptr*, gjeva atter. *at*: *leggja e-t at e-m*, venda seg til ein med eitk.; *leggja e-t at e-u*, halda eitk. for eitk.; gjeva eitk. til eitk.; *leggja at e-m*, leggja, setja, taka paa eink.; *leggja at*, leggja aat (land). *eptir*: *leggja eptir e-m*, leggja, setja, springa etter eink. *fram*: *leggja fram*, leggja fram; gjeva til; syna; ofra; leggja ut; driva fram; *leggja sik fram* (med *at* og inf.) leggja seg um. *fyrir*: *leggja e-t fyrir e-n*, leggja eitk. fyre ein, segja ein fyre um e-t; *leggja e-t fyrir sik*, taka seg fyre, taka seg til; *leggja e-n fyrir*, vinna yver eink. *í*: *leggja í*, leggja i; *leggja ekki í*, ikkje leggja noko i det, ikkje vyrda det. *móti*: *leggja móti*, leggja mot (segja mot; gjeva mot, gjeva atter). *niðr*: *leggja niðr*, leggja ned; leggja av; lata vera; slutta med; føra til ende; avgjera; slagta. *nær*: upers. *leggr nær*, det er nær paa, det gjeng di nær. *ofan*: *leggja ofan*, leggja ned, riva ned. *til*: *leggja til*, leggja til, bruka til; gjeva til; etla til; segja (til); skjota (ei sak) til (ein dom e. l.); *leggja e-t til orðs*, tala um eitk.; *leggja e-m e-t til orðs*, finna aat, lasta ein for eitk. *undir*: *leggja undir*, leggja under (seg); leggja (ei sak) under ein (under hans dom); vaaga (eitk.) paa (eitk.); taka under, støra til; setja gang paa (øl); *leggja undir kafla*, leggja kavlar under not, naar sildetyngdi er stor og noti vil søkka under medan dei dreg. *upp*: *leggja upp*, leggja upp; gjeva fraa seg; leggja fram, betala; *leggja e-t langt upp*, halda eitk. for noko stort. *út*: *leggja út*, leggja ut; *leggja e-t út með e-n*, leggja ut, gjeva eitk. til ein. *leggja e-n út*, gjera ein utlæg, fredlaus; *leggja e-n út e-u*, leggja ein eitk. i bot; *leggja e-t út*, vaaga, setja paa spel. *við*: *leggja við*, leggja ved; leggja til; leggja paa; bruka paa; vaaga paa (eller for); lova, setja eitk. til straff for eitk. *yfir*: *leggja yfir*, leggja yver eller umkring; leggja til, gjera attaat.

B. *leggjast*, *v. r.* **1.** leggjast, leggja seg. **2.** leggjast, verta liggjande. **3.** leggja seg, bøygja seg (um eggi). **4.** verta nedlagd, slutta. **5.** fara iveg, taka ut, draga. **6.** symja. Med part. *á*: *leggjast á*, leggja seg paa, kasta seg yver; *e-t leggst á*, eitk. kjem upp, kjem paa eller vert; *þat leggst sjalft á at*, det er naudsynlegt at; *leggst e-n veg á með þeim*, det vert so eller so millom deim. *at*: *leggjast at e-m*, leggja, taka paa ein; *leggjast at e-u*, leggja seg etter, prøva aa faa i; *leggjast at*, koma paa. *fyrir*: *leggjast fyrir*, leggja seg fyre, gjeva seg yver, ørvænast; *lítit* (*ekki*) *leggst fyrir e-n*, det gjeng smaatt (ille) med ein. *í*: *leggjast í e-t*, taka tilhelde paa ein stad; leggja seg i eitk., gjeva seg av med. *niðr*: *leggjast niðr*, taka ende, slutta. *nær*: *leggst nær at*, det er nær paa at. *til*: *leggjast til*, vera etla (laga) til; *leggjast til e-s*, *leggjast til um e-s*, leggja seg um, gjera seg umak med. *út*: *leggjast út*, leggja seg ute, taka ut i villmarki ifraa folk.

C. partic. *lagðr*, *lagiðr*, *laginn*, lagen, etla; laga, fallen; *svá laginn*, so lage; *e-m er e-t lagit*.

leggja-brot, *n.* beinstubb, brote bein. **-band,** *n.* legg-band. **-knútr,** *m.* bein-knut, bein-knok.

leggr, *m.* (*leggjar*; *leggir*; *akk. pl. leggi*) **1.** legg (millom okla og kne); *komast* eller *rísa á legg*, verta vaksen. **2.** legg, beinpipa. **3.** legg, stomn, stuv; ogso um skaftet, stokken eller leggen paa eitk. (t. d. paa spjot, ankar, ljosestake). **4.** ættlegg (i sms.). Jfr. *kvennleggr*, *karlleggr*.

leggþáttr, *m.* legg, stokk i ein ljosestake.

legill, *m.* legel (Gbr.), flaska ell. dunk av tre.

leg-kaup, *n.* betaling for gravstad og jordfesting. **-orð,** *n.* legemaal, ulogleg samlega. **-orðssekt,** *f.* bot for legemaal. **-orðssǫk,** *f.* legemaal, sak for ulogleg samlega.

legr, *n.* **1.** samlega. **2.** gravstad. Jfr. nyn. *læger*. **legr-kaup,** *n.* = *legkaup*.

leg-ró, *f.* legro, liggjero. **-staðr** (og *legrstaðr*) *m.* legstad, gravstad. **-steinn** (og

legrsteinn) *m.* gravstein. **-stóð,** *n.* hamnegang som er innlagd til eng? jfr. nyn. *sto*, n. (for *stod* = *støde*) og *legemaal* 2? (Ross). D. N. II 140₂₄. **-titull,** *m.* gravskrift.

legunautr, *m.* legenøyte, sengkammerat.

leið, *f.* **1.** leid, veg; ogso ferd, reis; *koma e-u til leiðar* (*á leið*), *snúa til leiðar*, koma aa leid (aaleides) med, faa framgang med, faa fram eitk.; *á* eller *um leið*, paa vegen; *á leið fram*, framleides, frametter; *fram á leið*, framleides; sidan; *aptr á leið*, attleides, tilbake. **2.** tid; *á leið um*, (paa) ei tid; *fram á leið*, for framtidi; *þegar um leið*, straks; *þegar leið sem*, so snøgt som. **3.** leid (no mest i sms. -leis), maate, vis; (*á*) *þá leið*, soleis, paa den maate; *aðra leið*, annarleis; (*á*) *hverja leið*, korleis. **4.** herfylgje, leiding. **5.** heradsting um sumaren eller hausten etter altinget (paa Island).

leiða, *v.* (*dd*) **I. 1.** lata gaa, lata koma (jfr. *líða*); upers. *leiðir þá*, dei fer. **2.** leida, føra; *leiða* (*fram*) *vátta*, føra fram vitne; *leiða í lǫg*, vedtaka som log; *leiða e-n í lǫg*, gjeva ein borgarrett; *leiða í ætt*, ættleida. **3.** *leiða e-t e-u* (*at e-u*, *með e-u*, *um e-t*), føra eitk. fram for eitk., gjera eitk. til emne for eitk.; *leiða e-n augum*, fylgja ein med augo, sjaa etter; *leiða e-n ástum*, elska ein; *leiða e-t huga* (ogso berre *leiða e-t*) gjeva gaum etter, ansa, tenkja paa; *leiða at spurningum*, spyrja etter; *leiða undrum*, undrast paa. **4.** fylgja. **5.** lokka, støra, telja til (*á*, *at*, *til*) eller fraa (*af*); *láta leiðast* (*eptir e-u*), lata seg yvertelja eller lokka (ved eitk.). **6.** rykkja burt, føra burt (yverf.); *leiða e-n ór líkam*; *leiða e-n í andarsýn*; *leiða ǫnd út*. **7.** liva, føra eit liv; *leiða sína daga*; *leiða fram sitt líf*. **8.** føra til jordi, gravleggja. **9.** segja fram, uttala.

Med part. *af*: *leiða e-n af*, reida ein av; upers. *leiðir e-t* (*til*) *af e-u*, eitk. fylgjer av, hev si orsak i, kjem fraa eitk.; *leiðast af e-u*, vera fylgja, verknaden av eitk.; *þaðan leiðir*, av det fylgjer; *hjá*: *leiða e-t hjá sér*, lata eitk. ganga og ikkje ansa det. *í*: *leiða tǫlu í aðra tǫlu*, mangfalda eit tal med eit anna. *inn*: *leiða inn*, leida, føra, taka inn; byrja paa. *innar*: *leiða innar*, leida (brurfolk) inn i brude-romet. *til*: *leiða sik til e-s*, hava aa gjera med, koma ved eitk. *upp*: *leiða upp* (*skip*), draga upp, paa land. *út*: *leiða e-n út*, fylgja ein or huset.

leiða, *v.* (*dd*) **II.** leida, gjera leid; *leiða e-m e-t*, gjera eitk. leidt for ein; *leiðast*, *v. r.* leidast, verta leid av; *e-m leiðist e-t*, ein vert leid av eitk. **leiða,** *f.* leida, mothug, ufysa.

leiðangr, *m.* **1.** leiding, herfylgje til sjøs, utreidsla til kongen av skip og mannskap til herferd. **2.** skatt eller avgift som kom i staden, naar leiding ikkje vart utboden.

leiðangrs-fall, *n.* det aa lata vera aa gjera leiding eller betala leidingsskatt; boti for det. **-far,** *n.* leidingsskip. **-fé,** *n.* pengar som leidingsmannen fekk med av bygdi som reidde honom ut, leidingspening. **-ferð,** *f.* leidingsferd. **-folk,** *n.* leidingsfolk. **-fǫr,** *f.* leidingsferd. **-gerð,** *f.* leidings-utreidsla. **-lið,** *n.* leidingsfolk. **-maðr,** *m.* mann som er med i leiding, leidingsmann. **-skarð,** *n.* leidings-mink. **-skip,** *n.* leidingsskip som bønderne i ei skipreida reidde ut. **-útfœrsla,** *f.* leidings-utreidsla. **-vist,** *f.* leidingstid. **-víti,** *n.* bot fordi ein ikkje vil gjera sin leidingsskyldnad, leidingsbot.

leiðanligr, *a.* lettstyrd.

leiðar-bréf, *n.* leidebrev. **-dagr,** *m.* dag daa det er *leið* (sumarting). **-lengd,** *f.* veglengd. **-lok,** *n. pl.* **-lyktir,** *f. pl.* endelykt paa ferdi. **-lýsing,** *f.* lysing paa vegen. **-maðr,** *m.* vegvisar, lôs (= *láðmaðr*). **-mál,** *n.* fyresegner um *leið* (sumarting). **-morginn,** *m.* morgon daa *leið* (sumartinget) tek til. **-nest, -nesti,** *n.* vegnista. **-steinn,** *m.* magnet. **-stjarna,** *f.* pol-stjerna. **-sund,** *n.* sund som ligg i leidi. **-þing,** *n.* sumarting for heradet (paa Island) = *leið*. **-vísi, -vísir,** *m.* vegvisar (ogso skriftleg vegvisar med utgreiding um farvegar). **-víti,** *n.* = *leiðangrsvíti*. **-vǫllr,** *m.* voll der dei held *leið* (sumarting).

leiðendi, *n.* **1.** leidende, leidsam eller uhugleg ting. **2.** leidende, mothug, ufysa.

leið-fœra, *v.* leida, føra etter vegen; *l. sik til*, prova sin rett til. **-fœrr,** *a.* leidfør, som kann fara vegen eller leidi.

leiði, *n.* **1.** bør, god siglevind. **2.** grav, legstad.

leiði-blindr, *a.* so blind at ein maa leidast. **-fífl,** *n.* godfjott. **-gjarn,** *a.* leidsam.

leiðiligr, *a.* styggleg, fælsleg. Jfr. nyn. *leidleg.*

leiðing, *f.* **1.** leiding, tilteljing, lokking. **2.** uttale. Æf.

leiðinga-maðr, *m.* etterlaaten, medraadleg mann. **-samr,** *a.* lett aa leida eller yvertelja, medraadleg.

leiðinligr, *a.* styggleg, fælsleg (*-liga, av.*).

leiðint, *a. n.* leidsamt.

leiðiorð, *n.* ord, samtale som ein fylgjer eink. paa vegen med, skilnadsord.

leiðir, *m.* sjaa *kvennaleiðir.*

leiðis-lauss, *a.* utan leidar. **-munni,** *m.* inngang til ei grav.

leiðitamr, *a.* leidsletamd, lettstyrd; medraadleg, viljug.

leiðmót, *n.* **1.** tingmøte for heradet um sumaren eller hausten etter altinget (Isl.) = *leið,* 5. **2.** møte, stemna.

leiðorð, *n.* leidsemd, leidskap.

leiðr, *a.* leid, mislika, utolleg, hata; *e-m er e-t leitt.* **leið-rétta,** *v.* (*tt*) rettleida, faa i stand, ordna; *leiðréttast, v. r.* umvenda seg. **-rétta,** *f.* **-rétting,** *f.* rettleiding, ordning; umvending **-saga,** *f.* vegvisning, lôsing. **-sagari, -sagi, -sagnarmaðr,** *m.* vegvisar, lôs, kjendmann. **-stafir,** *m. pl.* leidor, leide ting. **-sǫgn,** *f.* vegvisning, lôsing. **-sǫgukaup,** *n.* lôspengar. **-sǫgumaðr,** *m.* **-togi,** *m.* vegvisar, lôs, kjendmann.

leiðuligr, *a.* styggleg, fælsleg.

leið-vísi, *f.* kunnskap um leidi. **-víti,** *n.* = *leiðangrsvíti.* **-vǫllr,** *m.* = *leiðarvǫllr.*

leif, *f.* **1.** etterleiva, arv (i sms.). Jfr. nyn. *busteleiv,* f. **2.** *pl. leifar,* leivor, leivningar; verknad, fylgjor.

leifa, *v.* (*fð*) leiva; leiva etter seg; gjeva upp, gjeva fraa seg; lata vera aa nemna.

leifskorn, *n.* = *ólafskorn.*

leiga, *f.* **1.** leiga, bruk paa visse vilkaar. **2.** leiga, betaling for leiga; løn; renta. **3.** leiga, jordskyld.

leiga og **leigja,** *v.* (*gð*) leiga, bruka (mot vederlag); betala leiga (eller renta) for.

leig-lendingaþáttr, *m.* bolk um leiglendingar i logboki. **-lendingr,** *m.* leiglending. **-selja,** *v.* (*ld*) leiga (ut).

leigu-ból, *n.* leiglendingsgard. Jfr. nyn. *leigebol,* Nordl. **-bú,** *n.* leigt bufe. **-burðr,** *m.* leiga; landskyld. **-drengr,** *m.* leigesvein. **-fall,** *n.* avdrag paa leiga eller løn. **-fé,** *n.* leigt gods eller fe. **-fœrr,** *a.* god nok til aa leiga ut. **-garðr,** *m.* leigegard (i by). **-jǫrð,** *f.* bygslejord, leigejord. **-kona,** *f.* leigekvende. **-kýr,** *f.* leigeku. **-land,** *n.* bygslejord, leigejord. **-lauss,** *a.* fri for leiga, rentefri (*-laust, av.*). **-liðaskipti,** *n.* skifte millom leiglendingar paa same gard. **-liði,** *m.* leiglending. **-lýðr,** *m. koll.* leiglendingar. **-maðr,** *m.* leigemann, leigd kar; leiglending. **-mál,** *n.* leigekontrakt, bygslebrev. **-máli,** *m.* leigekontrakt, leigevilkaar; bygslejord, leigd jord (jfr. nyn. *leigemaal*); leigetid. **-mannliga,** *av.* paa leigemanns vis. **-nótt,** *f.* siste natti for uppsegjing av jordleiga (= *nóttin helga,* jolenatti). **-prestr,** *m.* hjelpeprest, kapellan. **-riddari,** *m.* *riddari* som er i tenesta hjaa ein. **-staðr,** *m.* stad der ein hev gods eller pengar standande ute i leiga eller paa renta.

leika, *f.* leika; leiksyster, gjenta. **leika,** *n.* leika, leikty.

leika, *v. st.* **1.** leika, spela, svinga seg, røra seg; *logi leikr; gull leikandi,* rennande gull; *leika lauss* (*við*), røra seg, vera fri og laus; *leika e-m í skapi* (*í mun*), leika ein i hugen. **2.** dansa. **3.** leika, spela, øva seg i idtrotter, trøy seg (leiken stend i akk., leika i dat. eller med *at* og *við*); *leika sér,* leika seg, trøy seg; *leika hǫrpu* (*akk.*), spela paa horpa. **4.** leika med, driva gjøn med, spotta, hava til narr (*e-n*). **5.** taka (fat) paa, søkja aat (*e-t*); fara (ille) med (*e-t*). *leikinn, perf. partic.* aatsøkt; (ille) medfaren; forgjord. **6.** gjera, greida (*e-t*).

Med part. *á*: *leika á e-n,* gjera ein ei pretta; taka paa ein, vinna paa ein; *leika á e-u* **1.** hava seg, ganga, vera paa ein viss maate; *leika á ymsu,* ganga so ymist; *leika á tveim tungum,* vera ymse (tvo) meiningar um. **2.** hava eitk. til emne; *hugr leikr e-m á e-t,* ein leikar hug paa eitk.; *leika á,* vera (paa ferd), ganga; *lék þat orð á,* det ordet gjekk. *um*: *hafa e-t um at leika,* hava eitk. aa halda paa med, aa fara med; *þat er um at leika,* det stend um dette, det er aa ottast for. *upp*: *leika e-n upp,* ganga yver, vinna paa ein. *út*: *leika e-n út,* fara (ille) med ein. *við*: *leika við,* vara, halda seg.

leikast, v. r. leika seg; gjerast, greidast; upers. *leikst á e-n,* det gjeng ut yver ein; *leikast við,* leikast, freistast, prøvast.

leikandi, *f.* **1.** leikende, rull (*leikande,* Tel.). **2.** leik, skjemt, gap.

leikara-skapr, *m.* narreskap, fjas. **-sǫngr,** *m.* spelemannssong. **leikari,** *m.* leikar, spelemann, juglar. **leik-blandinn,** *a.* leikande, lentug. **-borð,** *n.* spelbord.

leikbróðir, *m.* **I.** leikbrôr, kammerat.

leik-bróðir, *m.* **II.** mann som er uppteken i eit kloster utan *regluhald,* læk-broder. **-dómr,** *m.* lækfolk, lækmenner.

leik-fang, *n.* fangtak, dragsmaal. **-félagi,** *m.* leik-kammerat, leikbrôr. **-ferð,** *f.* leik.

leikfolk, *n.* lækfolk.

leik-fœri, *n.* musikinstrument, spelreide.

leikinn, *a.* **1.** leiken, leiksam. **2.** perf. partic. sjaa *leika.*

leikligr, *a.* **I.** leikleg, lentug, lystig.

leikligr, *a.* **II.** læk, lækmanns-.

leikmaðr, *m.* **I.** lækmann.

leikmaðr, *m.* **II.** leikar, idtrottsmann.

leikmannligr, *a.* lækmanns-, lækmannsleg.

leik-mikill, *a.* leiksam, god til aa leika; *hafa leikmikit,* hava mykje leik. **-mót,** *n.* leikstemna; skodespel; møte til holmgang odl. **-mær,** *f.* leiksyster.

leikr, *m.* **1.** leik, trøyskap, moro; skjemt, gjøn; idtrottsøving; dragsmaal; dans; skodespel; strid (poet.); *á* (ell. *í*) *nýja leik,* paa nytt lag; *vera í leikum,* vera paa ferd. **2.** medferd; aatferd.

leikr, *a.* læk (lat. laicus).

leikskáli, *m.* leikstova. **leiksmark,** *n.* merke etter ein leik. **leik-stefna,** *f.* leikstemna. **-sveinn,** *m.* leik-kammerat, felage.

leikvald, *n.* den verdslege (læke) magt.

leikvǫllr, *m.* leikvoll.

lein, *f.* lein, hall (for *hlein*).

leiptr, *m.* eit slag kval. Delphinus acutus?

leiptr (*leiptrar*; *leiptrir*) *f.* skin, lysing.

leiptra, *v.* (*að*) blenkja, skina.

leir, *n.* leir.

leira, *f.* **I.** leira, leirut strand.

Leira, *f.* **II.** Loire (elv i Frankrike).

leir-bakki, *m.* leirbakke. **-blót,** *n.* avgudsoffer i manneskapnad av leir. **-borg,** *f.* by, bygd av leir. **-búð,** *f.* leir-bud, leirhytta. **-depill,** *m.* leirflekk. **-gata,** *f.* leirut veg. **-hella,** *f.* tiglstein, murstein. Stj. V46.

leiri, *m.* leira, leirut strand.

leir-jǫtunn, *m.* jøtun av leir. **-kelda,** *f.* kjelda med leirut vatn. **-krukka,** *f.* leirkrukka. **-ligr,** *a.* leiren, leirut, leir-. **-maðr,** *m.* mann av leir. **-móða,** *f.* leirdya. **leiróttr,** *a.* leirut. **leir-pottr,** *m.* leirkjer, leir-potta. **-pyttr,** *m.* leirut vatspytt.

leirr, *m.* leir, leirgrunn. **leirsfullr,** *a.* full av leir, leirut.

leir-slétta, *f.* leir-sletta. **-stokkinn,** *a.* tilskvett med leir, leirut. **-teigr,** *m.* leiren jordteig. **-tjǫrn,** *f.* leirut vatspytt.

leirubekkr, *m.* bekk som renn igjenom leirgrunn (leira), leirbekk.

leirugr, *a.* leirut.

leiruvík, *f.* vik med leirgrunn (leira).

leirvaðill, *m.* leirvâl, leirut grunning.

leirvík, *f.* leirut vik, leir-vik.

leista-brœkr, *f. pl.* buksa som gjeng nedum føterne, med brok og sokkar i eitt, leistebrok. **-lauss,** *a.* utan sokkar, leistelaus.

leistbrœkr, *f. pl.* = *leistabrœkr.*

leistr, *m.* leist, sokkeleist, sokkefot.

leit, *f.* leit, leiting; augnemaal (N. G. L.).

leita, *v.* (*að*) **1.** leita etter, freista aa finna, røkja etter, sjaa eller høyra etter eitk. (*e-s*) for eller aat ein (*e-m*); *leita sér staðar,* ganga av for sjølve seg. **2.** freista aa faa i eller faa til eitk., søkja eitk. (*e-s*) for eller aat ein (*e-m*); *leita ráðs af e-m* (*til e-s, með, undir, við e-n*), søkja raad hjaa ein, spyrja ein til raads; *leita sér lífs,* freista aa berga livet. **3.** venda seg til, te seg, vera paa ein viss maate mot ein; *leita e-s vel,* vera god mot eink. **4.** freista aa fara, søkja, fara. **5.** fara til, freista (m. inf.).

Med part. *á*: *leita á,* leita etter; søkja; venda seg (til aa faa i eitk.); ganga for nær (jfr. nyn. *aaleita*); søkja paa, taka paa; klaga, lasta paa; tvila paa; *leita e-s á,* freista paa eitk. til raadbot. *at*: *leita at e-u, leita eptir e-u* = *leita e-s*; *leita at,* røkja etter, høyra etter. *fyrir*: *leita fyrir* (*e-u, e-m*), syta for; *leita fyrir sér* (ogso *leitast fyrir*) syta for seg, sjaa seg fyre, sjaa til aa berga seg; sjaa til, gjera sitt beste; gifta seg. *í*: *leita e-s í,* freista paa, finna paa eitk. til raadbot.

til: *leita til e-s*, leita etter eitk.; søkja eitk.; freista aa faa til eitk., fara til med eitk.; *leita til við e-n*, gjera (eitk.) imot ein; *leita til* (m. inf.) freista. *um*: *leita um e-t* = *leita e-s*; *leitast um*, leita etter, røkja etter. *við*: *leita við* (*um*) *e-t*, freista paa eitk.; *leita við e-n*, høyra etter med ein, spyrja ein.

leitan, *f.* søknad.

leiti, *n.* **1.** leite, høgd eller bakke i landskapet som stengjer for utsyni eller gjev utsyn. **2.** leite, bil. Grott. 17.

leizla, *f.* **1.** leidsla, leiding, føring. **2.** jordferd, likferd. **3.** burtrykkjing (yverf.), ekstase.

leizludrykkja, *f.* samlogedrykkja, fønningslag.

leka, *v. st.* leka, vera utett.

leka, *v.* (*að*) gjera lek, utett. *lekast*, *v. r.* verta lek.

leki, *m.* leke, brest. **lekr,** *a.* lek, lekall, utett.

lektaratjald, *n.* tjeld som heng paa ein bokstol? D. I. I. 402₁₅. **lektari,** *m.* bokstol.

lektia, *f.* lester (lat. lectio, jfr. nyn. *leksa*).

lektor, *m.* lat. lector, laag geistleg av 2dre grad.

lemba, *v.* (*bd*) lemba, lamba. **lembdr,** *a.* som gjeng med lamb.

lemd, *f.* mein, skavank.

lemheyrðr, *a.* tunghøyrd.

lemill, *m.* lemjar, magtstelar.

lemja, *v.* (*lamdi*) lemja, lemstra, dengja, slaa, skamslaa; meinka, hindra.

lemstr, *m.* lemstring, skamføring; skavank. **lemstrar-hǫgg,** *n.* skamhogg, skadehogg. **-sár,** *n.* skam-saar, skade-saar.

lén, *n.* **1.** len, land gjeve til aa styra og hava innkomor av. **2.** umbod. **3.** rett, serrett som konge gjev. Fm. VII 129. **4.** gode, bate.

léna, *v.* (*nd*) lena, laana, gjeva til len eller bruk.

léna, *f.* ljofót, puta under sâl eller klyv. **léna,** *v.* (*að*) ljofata, leggja ljofót paa.

lend. *f.* (pl. *-ar* og *-ir*) lend (paa folk og hestar).

lenda, *f.* jordeign, jord; jfr. nyn. *lenda* i *nylenda* o. fl.

lenda, *v.* (*nd*) **1.** gjeva (*e-n*) land eller jord (til bruk). **2.** lenda, landa. **3.** setja paa land (*skipi*). **4.** yverf.: koma til ein viss stad; upers. *e-u lendir*, eitk. fær ein viss utgang, endar med eitk.; *lendir þeim saman*, dei kjem i kast med einannan. **5.** nytta, hjelpa.

lenda-kláði, *m.* klaade kring lenderne. **-verkr,** *m.* verk i lenderne.

lendborinn, *a.* av lendmanns ætt.

lending, *f.* **lendistǫð,** *f.* lending, landingstad.

lendr, *a.* (eig. perf. partic. av *lenda*) som hev fenge land, som er av lendmanns stand; *lendr maðr*, mann som hev fenge land eller innkomor av kongen paa visse vilkaar, lendmann.

lendván, *f.* von um aa faa land av kongen og verta lendmann.

lengd, *f.* lengd; lengjing; *alls til lengdar*, altfor lenge; *nú ok lengdar*, *í bráð ok lengdar*, i notid og framtid. **lengdarleið,** *f.* veglengd (= *leiðarlengd*).

lengi, *av.* (komp. *lengr*, sup. *lengst*) lenge, i lang tid; *lengi vetrar*, lang tid av vetteren; *lengi æfi*, lang æva, lang tid.

lenging, *f.* lengjing; *lífs lenging*, livsupphelde.

lengja, *v.* (*gd*) lengja, gjera lang eller lengre; *lengjast*, *v. r.* lengjast, verta lang.

lengr, *av. komp.* (av *lengi*) lenger (um tid); *lengr er*, etter at; *lenger en skemr*, heller lenge enn kort d. e. ei lang tid; *lengr eða skemr*, lenge eller kort. **lengra,** *av. komp.* (av *langt*) lenger (um vidd); *hvat lengra?* stutt sagt. **lengrum,** *av. komp.* lenger (um tid og rom) *lengst*, *av. sup.* (til *lengi*) lengst. **lengstum,** *av. sup.* tidast, som oftast, for det meste.

lénsmaðr, *m.* umbodsmann, lensmann (som oftast under ein sysselmann).

lenz, *f.* lanse, spjot (lat. lancea).

leó og **león,** *m.* og *n.*, **leóna,** *f.* løva. **leóns-hvelpr,** *m.* løveunge. **-reiði,** *f.* løvevreide.

leóparðr, léparðr, *m.* leopard.

leppaklæðaskurðr, *m.* tilskjering av **leppaklæði,** *n. pl.* klæde gjorde av ymist lita smaalappar.

leppr, *m.* **1.** lepp, lapp, filla. **2.** lepp, dott, lokk.

lepra, *f.* spillsykja (lat. lepra).

lérept, *n*. lereft. **lérepts-hús**, *n*. hyltra, gøymsla gjord av lereft **-keri**, *m*. tapp av lereft.

lera, *f*. = *løra*. S. E. I 532.

lerka, *v*. (*að*) snøra ihop, leggja i rukkor; skamføra; yverf. tvinga, pina.

les, *n*. lesnad, lesning.

lesa, *v. st*. **1.** taka for tvert, stykke for stykke; pila, plukka, samla; gripa, taka, fata (i); *lesa saman*, samla, sanka; setja saman; *lesa sik*, draga seg (fram); *lesa sik upp*, hala, hiva seg upp. **2.** lesa; *lesa á bók*. **3.** veva inn (med bilæte). **4.** *lesa um e-n*, lasta, baktala ein.

les-djákn, *m*. dekn som les evangeliet i kyrkja. **-kórr**, *m*. bokstol, lesestol i kyrkja der deknen stend og les upp evangeliet.

Lesjar, *f. pl*. Lesja (i Gudbrandsdalen).

léskrápr, *m*. haakjerringskinn til aa skjera ljaareimar av.

lesni, *n*. hovudduk (innvoven med figurar).

lesning, *f*. **lesningr**, *m*. **1.** lesning, lesnad. **2.** *lesni(n)gs hvitill*, kvitel med figur-vevning.

lest, *f*. **I.** lester, tekst (lat. lectio).

lest, *f*. **II. 1.** last, ladning, føring (paa skip eller hest). **2.** lest (eit varemaal) = 10 *skippund*.

lesta, *v*. (*st*) skada; brjota; upers. *lestir skip*, ein gjer skipbrot.

lestatal, *n*. tal lester, leste-tal (i skip).

lesti, *av*. i ordlaget *á lesti* (*at lesti*, poet.) sistpaa, tilslutt.

lestr, *m*. og *f*. lester, tekst. **lestrakórr**, *m*. = *leskórr*.

lestreki, *m*. fullmegt som eigaren let fylgja sine varesendingar, føringsmann.

lestrkórr, *m*. = *leskórr*.

leti, *f*. leta, latskap. **leti-fullr**, *a*. lat, likesæl. **-svefn**, *m*. svevn i latskap og likesæla.

letja, *v*. (*latti*) **1.** telja, raada (*e-n*) ifraa (*e-s*), gjera uviljug (*latr*); *letjast*, *v. r*. verta uviljug, missa hugen til eitk. Jfr. nyn. *letja seg*.

letorð, *n*. fraateljing.

létorfa, *f*. grastorva, uppskori med ljaa.

letr, *n*. skrift; skriving; bokstavar (fransk lettre). **letr-gerð**, *f*. skriving, skrift. **-ligr**, *a*. skriftleg, bokstavleg (*-liga*, *av*.). **-list**, *f*. skrivekunst. **-setja**, *v*. (*tt*) setja upp, skriva upp. **letrsháttr**, *m*. skrivemaate.

létta, *v*. (*tt*) **1.** letta, gjera lettare (*e-t*). **2.** letta, lyfta paa (*e-u*); *létta upp*, letta, lyfta upp. **3.** letta, lindra (*e-u*). **4.** kveikja; *létta sér*, friska seg, kvika seg upp; upers. *léttir e-m*, ein vert lettare eller friskare, besnar. **5.** stansa, slutta med, halda upp med (*e-u*); ståna; upers. *léttir e-u*, eitk. stoggar, held upp.

Med part. *létta á*, stogga, stansa; *létta af*, halda upp med, slutta med, lata av (*e-u*); sleppa (*e-m*); upers. *léttir af e-u*, eitk. held upp, sluttar; *létta frá*, draga seg ifraa; *létta fyrir e-u*, gjeva seg for eitk.; *létta undan*, draga seg undan; upers. *léttir upp e-u*, det held upp, lettar, klaarnar, stilnar (um vêr).

léttast, *v. r*. lettast, klaarna; *léttist e-m*, ein vert lettare, besnar.

létta-bragð, *n*. eig. lettleg bragd; *gera l. á sér*, taka det lett, laast som ingenting. **-kona**, *f*. nærkona. **-sótt**, *f*. føderid.

létt-brúnn, **-brýnn**, *a*. som lyfter brunerne, blid, fornøgd. **-búinn**, *a*. lettbudd, lettklædd. **-bærr**, *a*. lettbær, lett aa bera eller tola. **-fleygr**, *a*. lettfløygd, som flyg lett. **-fœri**, *f*. det aa vera lettfør, lettleik. **-fœrligr**, *a*. lettleg, lettfør. **-fœrr**, *a*. lettfør, kvik. **-hjalat**, *a. n*. lett aa tala um, = *léttrœtt*.

létti, *m*. lette, hjelp, lindring, lettleik; godvilje, velvilje; *af létta*, med godvilje, villeg.

létti-byrðingr, *m*. lite, lett førsleskip. **-gaman**, *n*. gaman, moro.

léttiliga, *av*. lettleg, lett; villeg, venleg.

léttimǫttull, *m*. lett kappa.

léttir, *m*. **1.** lette, lettleik, hjelp. **2.** uppkveikjing, hugnad.

léttisgamanbragð, *n*. lett trøyskap, moro.

létti-skip, *n*. lett skip. **-skúta**, *f*. lett skuta.

léttismaðr, *m*. hjelpesmann.

léttivinátta, *f*. lett venskap, nokolunde god venskap.

létt-klæddr, *a*. lettklædd. **-látr**, *a*. godlaaten, gladvær, lettlynd; lauslynd. **-leikr**, *m*. lettleik; fimleik, førleik; moro. **-lífisaldr**, *m*. alder daa livet er lett, ungdomsalder. **-lífr**, *a*. lettliva; *e-m er léttlíft*, ein er lett-

liva, livsglad. **-liga,** *av.* **1.** lettleg, lett. **2.** venleg, med godvilje. **3.** udyrt, billeg. **4.** kanskje, kannhenda; (*má*) *léttliga* (*vera*) *at,* det kann vera at. **-ligr,** *a.* **1.** lettleg, lett. **2.** uvand, ring. **-læti,** *n.* godlæta, blidskap. **-lætiskona,** *f.* lauslyndt kvende. **-lætislokkr,** *m.* haarlokk som tyder paa lauslynde. **-mælt,** *a. n.* lett aa tala um (= *léttrætt*). Jfr. nyn. *lettmælt,* som talar lett.

léttr, *a.* **1.** lett, ikkje tung; *verða* (*barns*) *léttari,* letta seg, føda. **2.** lett, fri, frisk, glad, venleg; *á léttasta skeiði* (ell. *aldri*), i beste alderen. **3.** lett, ikkje sterk (um vind). **4.** lett, ring, uvand; illvoren; udyr, billeg; *leggja í léttan stað,* leggja lite lag paa.

létt-rœtt, *a. n.* lett aa tala; *er e-m l. um e-t.* **-úð,** *f.* godlæta, blidskap. **-úðigr,** *a.* godlaaten, gladvær, lettlynd. **-vígt,** *a. n.* lett aa slaast. **-vísi,** *f.* (eig. lettleik) lettvori moro.

leyðra, *v.* (*að*) (saape-)vaska (av *lauðr*); jfr. nyn. *løa* (og *laua*) skuma (um sjøen).

leyfa, *v.* (*fð*) **1.** løyva, gjeva (*e-m*) lov til (*e-t*). **2.** lova, rosa (*e-t*).

leyfð, *f.* lov, ros; lovkvæde (poet.).

leyfi, *n.* **1.** løyve, lov; *leggja leyfi á,* gjeva lov til; *taka leyfi af e-m,* faa lov av ein; taka velfar, bjoda farvel med ein. **2.** løyve som diktar hev til aa ganga utanum dei aalmennne reglar (S. E.).

leyfi-dagr, *m.* = *leyfisdagr.* **-liga,** *av.* med løyve, uhindra, fritt. **-ligr,** *a.* løyveleg, lovleg.

leyfis-dagr, *m.* dag, daa ein hev løyve til aa arbeida. **-laust,** *av.* uløyves, utan lov.

leygr, *m.* (*-gjar* og *-gs*) **1.** hav (poet.). **2.** loge, eld (poet.).

leyna, *v.* (*nd*) løyna, dylja eitk. (*e-u, e-t*) for ein (*e-n*); *leynast, v. r.* **1.** løynast, løyna seg. **2.** løyna seg, lura seg.

leynandalǫstr, *m.* løynt lyte.

leynd, *f.* løynd; løyning; løyndom; *af* eller *með leynd,* i løynd, løynleg.

leyndar-bréf, *n.* løyndarbrev. **-erendi,** *n.* løynleg ærend. **-klefi,** *m.* **-kofi,** *m.* løynleg kleve, løynrom. **-limr,** *m.* løynleg lem, løynelem. **-maðr,** *m.* løynd mann, elskar. **-mál,** *n.* løynleg sak, løyndom. **-nef,** *n.* løynd mann (eller kvinna). **-sending,** *f.* løyndarbod. **-staðr,** *m.* løyne, gøymestad. **-tal,** *n.* løynleg samtale. **-vinr,** *m.* løynleg ven, elskar.

leyndr, *a.* løynd, løynleg.

leyni, *n.* løyne, løynstad.

leyni-bragð, *n.* løynsk knip. **-dyrr,** *f. pl.* løyndør. **-fjǫrðr,** *m.* løynd, burtgøymd fjord. **-gata,** *f.* løynveg. **-grǫf,** *f.* løyngrav. **-herað,** *n.* avbygd. **-kofi,** *m.* løynleg kove, løynrom. **-hús,** *n.* løynrom. **-ligr,** *a.* løynleg, løynd (*-liga, av.*).

leyninn, *a.* løynen, løynsam.

leyni-staðr, *m.* løyne, løynleg stad. **-stigr,** *m.* løynstig. **-vágr,** *m.* løynd, burtgøymd vaag (vik). **-vegr,** *m.* løynveg.

leynligr, *a.* løynleg (= *leyniligr*).

leysa, *v.* (*st*) **1.** løysa, knyta upp (*e-t*). **2.** løysa, gjera laus, sleppa laus, gjeva fri, skilja; *leysa e-n af banni*; *leysa e-n ór ánauð.* **3.** løysa, fria, frelsa (*e-n*). **4.** løysa (inn eller ut), kaupa fri. **5.** løysa, greida ut, svara paa (*e-t*). **6.** løysa, greida, gjera av, gjera ende paa (*leysa e-t, leysa e-t af hendi*). **7.** verta ferdig med (*leysa e-n, leysa e-n af hendi*). **8.** løysa inn (ein skyldnad eller lovnad), greida, betala (*leysa e-t, leysa e-t af hendi*). **9.** gjera fraa seg, senda avstad; *leysa e-n brott* (*af, af garði, af hendi, af hǫndum, út*). **10.** fara burt. **11.** upers. *leysir vatn,* vatnet gjeng upp, isen løyser; *leysti* (*skipit*), det rivna sund, brotna.

Med part. *frá*: *leysa e-n frá e-u,* løysa, fria ein for eitk., skilja ein fraa eitk. *ór*: *leysa e-t ór e-u,* løysa, gjera laust eitk. fraa (utor) eitk., fria eitk. fraa eitk.; *leysa ór e-u,* greida ut um, svara paa eitk. *sundr*: *leysa sundr,* løysa upp; opna; upers. *leysir í sundr,* det gjeng sund, brotnar, rivnar. *til*: *leysa til* (*e-s*) løysa upp (til aa faa tak i eitk.). *undan*: *leysa e-t undan e-u,* løysa, skilja, fria, frelsa eitk. fraa eitk. *upp*: *leysa* (*e-t*) *upp,* løysa, riva upp; taka fram (or ein pakke). *út*: *leysa* (*e-n, e-t*) *út,* løysa ut; kaupa fri; sleppa laus; greida ut, betala; senda avstad.

leysast, v. r. løysa seg; fria seg; verta løyst (greidt); fara burt; *leysast í sundr,* losna, rivna sund.

leysing, *f.* uppløysing; *vera í leysingu,* halda paa aa gaa fraa kvarandre.

leysingi, *m.* **1.** frigjeven træl, løysing. **2.** lausgangar. **leysingja,** *f.* frigjevi trælkvinna.

leysingja-barn, *n.* barn til ein frigjeven træl. **-lega,** *f.* gravstad for frigjevne. **-sonr,** *m.* son til ein frigjeven træl. **-ætt,** *f.* ætt fraa ein frigjeven træl.

leysingr, *m.* frigjeven træl, løysing.

leysings-aurar, *m. pl.* løysepengar for træl. **-barn,** *n.* barn til ein frigjeven træl. **-dóttir,** *f.* dotter til ein frigjeven træl. **-erfð,** *f.* erverett etter frigjeven træl. **-kyn,** *n.* ætt fraa ein frigjeven træl. **-lǫg,** *n. pl.* log um frigjevne og ætti deira. **-sonr,** *m.* son til ein frigjeven træl.

lið, *n.* **1.** lid, flokk, fylgje (av folk eller dyr). **2.** lid, husfolk; hovdings faste fylgje; herfylgje, mannskap; *vera eins liðs,* vera samheldige; *vera einn síns liðs,* vera einsaman. **3.** folk, menneskje. **4.** lid, (folke-) hjelp, studnad. **5.** skip.

líð, *n.* rusdrykk, sterk drykk.

liða, *v.* (*að*) **1.** lida, stella, lempa. **2.** greida ut. **3.** *liðast, v. r.* lokka seg, krulla seg.

líða, *v.* (*að*) lída, tola.

líða, *v.* (*dd*) fara framum; upers. *e-t líddi,* eitk. er yver; *er konung líddi,* næst etter kongen.

líða, *v. st.* **1.** fara, ganga; *láta e-t* (*hjá sér*) *líða,* lata eitk. ganga uansa; *líða í úmegin,* falla i uvit; *líða undir lok,* falla under lok, døy. **2.** henda, ganga for seg; *hvat líðr* (*e-m*), kor gjeng det (med ein). **3.** fara framum, koma yver (*e-t*); upers. *líðr e-t,* eitk. er yver, er til ende; *þegar* (*þá*) *er konung líðr,* naar kongen gjeng ifraa, d. e. umfram kongen, næst etter kongen. **4.** lida, skrida, ganga burt (um tidi); *sem skamt líðr,* kort etter; *þegar leið,* bruka som adverb.: straks (etter); *líðandi,* framfarande, forgjengeleg; *liðinn,* avliden, daud; upers. *líðr e-u,* det lid med eitk., lakkar til enden.

Med part. *á*: *líða á e-n,* koma yver ein; upers. *líðr á e-t,* det lid paa (med) eitk., nærmar seg til enden paa eitk.; *áliðinn,* som det lid med (*at áliðnum degi,* daa det leid ut paa dagen). *af*: *líða af,* lida av, vera yver, kverva. *at*: *líða at e-u,* fara, koma nær eitk.; um tid: lida til eller aat; *líða at e-m,* plaaga, leita, taka paa ein; upers. *líðr at e-m,* det leitar, plaagar ein; det lid aat med ein, han nærmar seg dauden. *frá*: *er frá leið,* daa det leid paa ei stund. *fram*: *líða fram,* lida, skrida fram; halda fram, fara fram; ganga burt, døy; *framlíðandi,* forgjengeleg. *til*: *líða til e-s,* hava til fylgja, føra til eitk. *um*: *líða um e-t,* fara um, ganga yver, springa yver eitk. (og ikkje ansa ell. nemna det); *líða um,* lida av, ganga burt, kverva; *þegar er um leið,* straks (etter); *þegar um leið er,* so snart som; *hvat líðr um e-t,* kor gjeng det med eitk. *yfir*: *líðr yfir e-t* **1.** = *líðr um e-t.* **2.** koma yver; ganga yver, henda.

liðagjald, *n.* avgift fraa *liði* (legd).

liðan, *f.* **1.** liding, lemping. **2.** utgreiding.

Líðandisnes, *n.* Lindesnes, Neset.

liðasár, *n.* saar i lederne.

liðatal, *n.* tal *liðar* (legder).

lið-dráttr, *m.* folke-samling, her-samling. **-drjúgr,** *a.* mannsterk, manglida. **-fár,** *a.* faament, folkefaa. **-fæði,** *n.* folkeskort, folkeløysa (jfr. *mannfæð*). **-fœrr,** *a.* **1,** hjelpefør, brukfør, iser vaapnfør. **2.** mannsterk. **-góðr,** *a.* som er til god hjelp, dugeleg. **-henda,** *f.* **-hending,** *f.* eit slag versemaal med same rimbokstav framfor *hendingar* (S. E. I 652). **-hendr,** *a.* som hev *liðhending.*

liði, *m.* **1.** fylgjesmann, mann. **2.** krins av gardar som skulde stella ein hermann i leidingen, legd.

liði, *n.* **1.** hovdings fylgje (Karlevisteinen, Øland). **2.** folkehjelp. Ra. 1 b.

lið-lauss, *a.* som er utan folkehjelp, hjelpelaus. **-leysi,** *n.* folkeløysa, hjelpeløysa. **-ligr,** *a.* som er til hjelp, beinsam, dugande (*-liga, av.*). Jfr. nyn. *lidleg,* lagleg. **-lítill,** *a.* **1.** faament, faalida. **2.** lite hjelpsam, faanyt. **-maðr,** *m.* fylgjesmann, hermann. **-mannligr,** *a.* som ser dugande ut, hermannsleg (*-liga, av.*). **-margr,** *a.* mannsterk, manglida.

liðmjúkr, *a.* ledmjuk. **liðr,** *m.* (*-ar*; *-ir, -u*) **1.** led, ledmot. **2.** led, ættled. **3.** krok; *liðr á nefi.* **4.** lem (paa kroppen); avlelem. **5.** lem, lagsmann. **6.** tiar (i mathem.).

liðrækr, *a.* utskoten, vanda som udugleg.

liðsafli, *m.* folkehjelp, mannstyrke.

lið-samligr, *a.* som ser dugande ut,

dugeleg. **-samnaðr,** *m.* folkesamling, hersamling. **-samr,** *a.* lidsam, hæv til aa hjelpa.

liðs-beini, *m.* hjelp, studnad. **-bón,** *f.* bøn um hjelp. **-dráttr,** *m.* folkesamling, hersamling.

liðsemd, *f.* hjelp, studnad.

liðs-fjǫldi, *m.* stort fylgje, mannfjølde. **-hǫfðingi,** *m.* hovding yver ein herflokk.

lið-sinna, *v.* (*að*) hjelpa, stydja (*e-m*; *e-t*). **-sinnaðr,** *a.* lidsinnug, hjelpsam. **-sinni,** *n.* lidsinne, hjelp, studnad. **-sinnismaðr,** *m.* hjelpesmann, studningsmann. **-skortr,** *m.* skort paa folk.

liðs-kostr, *m.* folkehjelp, mannskap.

lið-skyflr, *a.* som treng mykje folk, folkefrek.

liðs-laun, *n. pl.* løn for hjelp. **-maðr,** *m.* fylgjesmann, hermann. **-munr,** *m.* skilnad i styrke, folkemun, mannemun. **-samnaðr,** *m.* folkesamling, hersamling. **-þarfi, -þurfi,** *a.* som treng folkehjelp, folkturven. **-þurft,** *f.* **-þǫrf,** *f.* turft, torv til folkehjelp.

liðþrota, *a.* som vantar folkehjelp, uppraadd for mannskap.

liðugliga, *av.* viljugt, villeg.

liðugr, *a.* **1.** ledug, laus, fri, ubunden, uhindra; *eiga liðugt,* hava det fritt. **2.** viljug, venleg.

lið-vani, *a.* som vantar folkehjelp, vanment. **-vaskr,** *a.* lidsam, hjelpsam. **-veizla,** *f.* hjelping, studnad. **-veizlumaðr,** *m.* hjelpar, studningsmann.

lif, *n.* sjaa *lyf.*

líf, *n.* **1.** liv, livande tilstand; *á lífi,* i live; (*vera*) *lífs,* (vera) i live, livande; *vera lífi minnr,* vera daud; *vilja sem líf sitt,* vilja likso gjerne som aa liva, vilja paa livet; *lífs gjarna,* likso gjerne som aa liva, inderleg gjerne. **2.** livstid; *lifa e-s lífi lengr,* liva lenger enn ein, liva ein av. **3.** liv, livnad. **4.** liv, menne, person. **5.** liv, likam; ogso: liv, midja; *til lífs ok sálar,* til liv og saal, paa kropp og sjæl.

lifa, *v.* (*fð*; *partic. lifat*) **1.** vera atter, verta atter; (jfr. helsingi i nyn. „*beda vel liva*“, sjaa *fara*); *þá er þriðjungr lifir dags,* naar tridjeparten er atter av dagen; *meðan ǫld lifir,* medan verdi stend. **2.** liva, hava liv; *lifa eptir e-n,* liva etter ein, liva ein av; *lifi konungr várr,* live kongen vaar. **3.** liva, føra eit liv; *lifa líf sitt e-n veg,* liva, føra sitt liv eikorleis; *lifa hreinliga*; *lifa* (*e-t*) *eptir e-m,* liva so (i eitk., med umsyn paa eitk.) som ein ynskjer eller vil. **4.** liva, næra seg av eitk. (*við e-t*). **5.** liva ein av, liva lenger enn ein (*e-n*). **6.** liva, brenna (um eld).

lifandi (og *lifandis* indekl.) *præs. partic.* livande, livandes; *jǫrð lifandi manna* d. e. himmerike, paradis; *at sér lifanda,* i si livstid; pl. *lifendr,* livande.

lifandis-hlutr, *m.* livande ting. **-kvikendi,** *n.* livande kvikjende eller dyr. **-líkami,** *m.* livande likam. **-maðr,** *m.* livande menneskje. **-sál,** *f.* livande sjæl (saal). **-skepna,** *f.* livande skapning.

lífdagar, *m. pl.* livdagar, livstid, liv; *taka e-n af lífdǫgum,* taka ein av livdagom, taka livet av ein.

lifðr, *a.* livande (Edda).

líferni, *n.* liverne, livnad.

lífga, *v.* (*að*) gjera livande, gjeva liv; kveikja, styrkja.

lífgan, *f.* livandegjering, uppreising (til nytt liv).

líf-gjafari, -gjafi, *m.* mann som gjev ein livet, frelsar, bergingsmann. **-gjǫf,** *f.* det aa gjeva ein livet, frelsa, berging. **-gǫfugr,** *a.* æreverdig ved sitt liv, dygderik. **-hinna,** *f.* bukhinna, tarmsekk. **-hræddr,** *a.* livrædd.

lífi, *n.* **1.** liv. **2.** liv, livnad. **3.** (munke)-orden.

lifinn, *a.* livande.

líflát, *n.* daude; *vera í lífláti,* vera i andlaatom, liggja paa det siste. **líflátinn,** *a.* avliden, daud. Jfr. nyn. *livlaaten,* viss paa dauden, uppgjeven. **lífláts-dagr,** *m.* daudedag. **-dómr,** *m.* daudedom. **-stund,** *f.* daudestund. **-verðr,** *a.* verd aa missa livet.

líf-lauss, *a.* livlaus. **-ligr,** *a.* livande; som gjev liv eller held det uppe. **-mikill,** *a.* livmykjen, full av liv, kvik.

lifna, *v.* (*að*) **1.** verta atter. **2.** livna, kvikna; friskna.

lifnaðarlengd, *f.* livslengd, livsalder.

lifnaðr, *m.* **1.** livnad, livemaate. **2.** (munke)orden; kloster.

lífnœring, *f.* livnæring, livsupphelde.

lífr, *a.* berre i *n*: *e-m er líft,* ein kann liva; det er livande for ein.

lifr, *f.* (*-ar*; *-ar*) livr. **lifra,** *f.* syster (poet.). **lifri,** *m.* brôr (poet.).

lifrúnir (og *-rúnar*) *f. pl.* lækjande runer (jfr. *lif* = *lyf*).

lifrverk, *n.* verk i livri. Harp.

lífs-andi, *m.* ande, livs-ande, tev. **-bjǫrg,** *f.* livsberging, livsupphelde. **-blóð,** *n.* livande blod, livs-blod. **-bók,** *f.* bok som fortel ei livssoga. **-brauð,** *n.* livsens braud. **-braut,** *f.* veg til livet. **-bréf,** *n.* brev um ein manns livssoga. **-brunnr,** *m.* livsens brunn. **-dagar,** *m. pl.* livdagar, liv. **-drykkr,** *m.* livsdrykk. **-dyrr,** *f. pl.* dør inn til livet. **-dœgr,** *n.* halvdøger av livet. **-endi,** *m.* livs-ende, daude. **-gata,** *f.* veg til livet. **-gjarna,** *av.* inderleg gjerne (sjaa *líf*). **-grǫs,** *n. pl.* lækjegras som held livet ved lag. **-grið,** *n. pl.* trygd for livet. **-gæzla,** *f.* det aa taka vare paa livet sitt, umsut for livet. **-gœzka,** *f.* livs dygd. **-háski,** *m.* livsfaare. **-háttr,** *m.* livemaate, livevis. **-herað,** *n.* himmerike. **-hjǫlp,** *f.* hjelp i livsfaare, berging. **-hvatr,** *a.* livsfrisk, kvik. **-kelda,** *f.* livsens kjelda. **-kenning,** *f.* læra um det ævelege livet.

lífskr, *a.* som er fraa Livland.

lífs-krás, *f.* livsens føda. **-kveiking,** *f.* livs-kveikjing. **-leiðendi,** *n.* livs-leida. **-mark,** *n.* merke til liv, livsteikn. **-nœring,** *f.* livnæring, livsupphelde. **-orð,** *n.* livsens ord.

lífspund, *n.* livlandsk pund, lispund.

lífs-saga, *f.* livssoga. **-stundir,** *f. pl.* livdagar. **-tími,** *m.* livstid. **-tjón,** *n.* livtyne, daude. **-tré,** *n.* livsens tre. **-þáttr,** *m.* bolk av ei livstid. **-ván,** *f.* livs von. **-vanr,** *a.* livlaus, daud. **-vegr,** *m.* **1.** veg til livs frelsa. **2.** livemaate. **-æðr,** *f.* = *lífæðr*.

líf-tjón, *n.* livtyne, daude; *hafa líftjón,* missa livet. **-vænn,** *a.* som hev livs von. **-æðr,** *f.* livaadr, pulsaadr.

liggja, *v. st.* **1.** liggja; *liggja af verkum sínum,* liggja sjuk so ein ikkje kann arbeida; *hér liggr skald,* her ligg ein skald gravlagd; *liggja veðrfastr*; *leið liggr,* vegen ligg eller gjeng; *liggjandi fé,* eigedom i lausøyre (= *dautt fé*). **2.** liggja i ro, liggja urøyvd (um jord og midel). **3.** vera eikorleis; *lá honum þat illa,* han var ille nøgd med det; ogso upers. *liggr e-m illa,* ein er ille til mods. **4.** liggja, vera islagd; *vǫtnin lágu ǫll.* **5.** liggja med, gjera seg skyldig i legemaal med (*e-a*); ogso um dyr: rida. **6.** *liggja sér,* liggja for lenge, verta forlegen.

Med part. *á*: *liggja á* **1.** liggja paa, tyngja paa; vera paa nakken av (*e-m*). **2.** vera ein (*e-m*) lage (tiletla). **3.** fylgja med, fylgja paa (*e-u*). **4.** liggja ved, vera um aa gjera; *liggr e-m á,* ein er ant um. **5.** driva (paa) med (*e-u*). *eptir*: *liggja eptir,* liggja atter, vera ugjord. *fyrir*: *liggja fyrir* **1.** liggja (paa lur) i vegen for (*e-m*). **2.** liggja fyre, vera for handi, vera aa gjera; *liggja lauss fyrir,* vera lett aa greida eller faa i. *hjá*: *liggja hjá,* liggja med (*e-m*); *eggin lá hjá,* eggi la seg. *í*: *liggja í* **1.** liggja i; driva (paa) med (*e-u*). **2.** liggja ned i, siga ned i (*e-u*). **3.** rømast i (*e-u*). **4.** *Asia liggr í tveim hlutum,* ligg i tvo partar, er deilt i tvo partar. *niðri*: *liggja niðri,* liggja uansa eller unemnd. *saman*: *liggja saman,* liggja i hop, grensa til kvarandre. *til*: *liggja til* **1.** liggja til, høyra til (*e-s*). **2.** liggja fyre, vera aa gjera. **3.** vera til, tena til (*e-s*); *bœtr liggja til alls,* det er raad for alt. **4.** liggja og bida paa (*e-s*); *liggja til hafs,* liggja og venta paa bør so ein fær koma til havs. *um*: *liggja um e-n,* liggja etter, sitja etter, lura paa ein; *liggja um e-t,* grunda paa eitk. *undir*: *liggja undir,* liggja under, vera underlagd (*e-u, e-m* ell. *e-n*); *hlutr e-s liggr undir,* ein ligg under, lyt bøygja seg. *úti*: *liggja úti,* liggja ute (under berr himmel). *við*: *liggja við,* liggja ved, gjelda, vera vilkaar eller vaagnad ved eitk.; *líf liggr við,* det gjeld livet; *e-m liggr við e-u,* det stend um eitk. for ein, ein er nær paa eitk.; *liggr við sjalft, at,* det er nær ved det at.

lík, *n.* **I. 1.** skapnad; likam. **2.** lik, daud kropp.

lík, *n.* **II.** lik, kant paa segl.

líka, *v.* (*að*) **I. 1.** (eig. gjera likt) skapa, gjera; *líka sik góðan,* laast vera god. **2.** føra fram, syna fram. **3.** likna (*e-t við e-t*).

líka, *v.* (*að*) **II.** tekkjast (jfr. nyn. det likar meg, sjld.); *e-m líkar e-t,* ein likar eitk.; *e-m líkar vel til e-s* eller *við e-n,* ein

likar eink. godt; *e-m líkar illa*, ein er ille til mods, ein likar seg ille.

líka, *v.* (*að*) III. blenkja, polera.

líka, *av.* like, i same mun, like eins; ogso.

líkaðr, *a.* hugleg, tekkjeleg.

líka-ferð, *f.* likferd. **-fœrsla,** *f.* likførsla, likferd. **-grǫf,** *f.* grav til lik. **-hlið,** *n.* led som dei ber liki gjenom. **-krákr,** *m.* eit slag grev til aa kasta upp graver paa kyrkjegarden med.

líkamalíf, *n.* likamlegt liv. **líkamaligr,** *a.* likamleg (*-liga, av.*). **líkamr** (og *líkami*; ogso *likamr*) *m.* likam, kropp; *líða ór líkam*, verta burtrykt or likamen (um sjæli).

líkams-afl, *n.* likamsstyrke. **-aldr,** *m.* livsalder. **-atfœrsla,** *f.* likams-aatferd. **-dauði,** *m.* likamleg daude. **-fegrð,** *f.* likams-vænleik. **-form,** *n.* likams-skap. **-freistni,** *f.* likams-freisting. **-hiti,** *m.* likams-hite, likams-lost. **-kensl,** *n.* likamleg sans. **-kvǫl,** *f.* likamleg pinsla. **-lostasemi,** *f.* **-losti,** *m.* likams-lost, kjøtslyst. **-máttr,** *m.* likamsstyrke. **-munúð,** *f.* likams-lost, kjøtslyst. **-skepna,** *f.* likams-skap. **-synd,** *f.* likams-synd. **-vit,** *n.* likamleg sans. **-vǫxtr,** *m.* likams-vokster.

líkandi, *n.* skapnad; *manns líkandi*, mannlikan, menneskjeleg skapning.

líkanligr, *a.* likleg, rimeleg.

líkaþáttr, *m.* bolk i logboki um lik og likferd. **lík-band,** *n.* band til aa sveipa lik i. **-barar,** *f. pl.* likbaar. **-blauðr,** *a.* rædd lik. **-blæja,** *f.* likblæja, liklakan.

líkendadœmi, *n.* liknad, parabel.

líkendi, *n.* 1. likning; liknad; likskap. 2. skapnad; bilæte, ogso um tanke-bilæte: hugsviv. 3. likjende, merke, teikn. 4. likjende, von, det som er rimelegt; *líkendi eru á e-u* (*til e-s*) det er liklegt, rimelegt; *líkendi er at*, det er von, liklegt at; *at* (*með*) *líkendum*, som von er, som ventande er; *frá líkendum*, ulikleg, underleg; *ráða* (eller *sjá*) *at líkendum*, tykkja rimelegt, tenkja seg. **líkendliga,** *av.* likleg, rimeleg.

lík-ferð, *f.* likferd. **-flutning,** *f.* likburd, likferd. **-fylgja,** *f.* likfylgje; likferd. **-fœrsla,** *f.* lik-førsla, likferd. **-grǫftr,** *m.* lik-graving, jording.

líkhamr, *m.* = *líkamr.*

lík-hringing, *f.* likringjing, ringjing til likferd. **-hvitill,** *m.* *hvitill* til aa leggja paa likkista (?)

líki, *m.* like, make.

líki, *n.* (*gen. pl. líkja*) skapnad; likam.

líking, *f.* skapnad, likning.

líkja, *v.* (*kt*) gjera (*e-t*) likt (*e-u, eptir e-u*), skapa eitk. som eitk., gjera eitk. etter eitk., laga til (*e-t*); *líkja e-t, líkja eptir e-u*, likjast eitk., taka etter eitk.; *líkja sik e-t*, laast vera eitk., skapa seg; *e-r líkir sem*, ein læst som; upers. *e-m líkir e-t sem*, eitk. synest ein som. *líkjast, v. r.* likjast, likna (*e-u*); *líkjast í ætt e-s*, likjast paa ætti aat ein; *líkjast til e-s*, høva til eitk.

lík-kista, *f.* likkista.

lík-leikr, *m.* **-ligleikr,** *m.* likjende, von, det som er rimelegt. **-ligr,** *a.* likleg, rimeleg, vonleg (*-liga, av.*).

lík-maðr, *m.* ein som er med i eit likfylgje.

líkn, *f.* naade, miskunn; hugning, linking, hjelp, trøyst. **líkna,** *v.* (*að*) vera naadig ell. miskunnsam med (*e-u, e-t*); tilgjeva (*e-m e-t*); *líknast, v. r.* vinna naade (*við e-n*). **líknanligr,** *a.* tilgjeveleg.

líknar-braut, *f.* naade-veg. **-brunnr,** *m.* naade-kjelda. **-dagr,** *m.* naade-dag. **-fullr,** *a.* naadefull. **-galdr,** *m.* huggande, hjelpande song. **-lauss,** *a.* naadelaus, miskunnlaus. **-leysi,** *n.* naadeløysa, hjarteløysa. **-rás,** *f.* naade-straum. **-æðr,** *f.* naade-straum.

líkneski, *n.* skapnad, skap; bilæte.

líkneskisdýrkan, *f.* bilætdyrking.

líkneskja, *f.* skapnad, skap; liknad; bilæte; yverf. hugsviv, hugleik.

líkn-fastr, *a.* trygg paa velvilje. Edda.

líkning, *f.* = *líkn.*

líkn-liga, *av.* naadeleg, mildt. **-ligr,** *a.* hjelpande, trøystande. **-samliga,** *av.* naadeleg. **-samligr,** *a.* tilgjeveleg. **-samr,** *a.* naadig. **-stafir,** *m. pl.* trøystelege ord, vellæta.

líkr, *a.* 1. lik (*e-m*); jamgod; *líkr ok*, lik med, slik som. 2. lik, likleg, vonleg, rimeleg. 3. lik, god.

líksíma, *n.* reip i kanten (liket) av eit segl; jfr. nyn. *ledsime* (det same?).

lík-strá, *n.* likstraa, straalægje til lik. **-sveipa,** *f.* lik-sveipa, likblæja. **-sǫngr,** *m.* prestetenesta ved ei likferd. **-sǫngskaup,** *n.*

betaling for *líksǫngr*. **-sǫngsþjónustugerð,** *f.* det aa halda *líksǫngr*.

líkt, *av.* likt; *því líkt,* dilikt, soleis; *líkt ok, líkt sem,* soleis som, liksom; *nǫkkuru líkt,* so paa lag.

lík-þrá, *f.* spillsykja. **-þráfullr,** *a.* **-þrár,** *a.* spitelsk, spillt. **-þrásótt,** *f.* spillsykja.

líkuliga, *av.* likleg, rimeleg.

lilja, *f.* lilja. Lilium.

lim, *f.* (*pl. -ar*) **1.** liten kvist (paa tre). **2.** lem paa kroppen (= *limr, m.*). **lim,** *n. koll.* smaakvister, ris. Jfr. nyn. *lìme,* smaakvister, brum (til krøterfôr) Ma.

lím, *n.* **1.** lím til aa binda saman med. **2.** lím, kalk.

lima, *v.* (*að*) lema, lemstra, skamfara.

líma, *v.* (*md*) líma, klina; limkasta, kalka.

limaðr, *a.* **1.** som hev kvister. **2.** lema, som hev lemer.

limafall, *n.* slag, nomenskap, paralysis.

límahǫgg, *n.* hogg, slag med ein líme.

lima-lát, *n.* leme-tap, lemstring. **-ljótr,** *a.* stygg-lema. **-margr,** *a.* rik paa kvister. **-vǫxtr,** *m.* vokster, skap paa lemerne.

limbyrðr, *f.* byrd av ris eller smaakvister, risbyrd.

límfarmr, *m.* farm av kalk (*lím*).

lim-heill, *a.* heil, uskadd paa lemerne. **-hlaupa, -hlaupinn,** *a.* fjetra, livskræmd.

lími, *m.* lime, risknippe, sopling.

límingarstafr, *m.* **límingr,** *m.* tviljod-teikn, samanskrive av tvo sjølvljod-teikn.

límofn, *m.* omn til kalk-brenning, kalkomn.

limr, *m.* (*nom. pl. -ir*; *akk. -i* og *-u*) **1.** liten kvist. **2.** lem (paa kroppen); yverf. um lemer ell. tenarar aat gud og djevelen.

lím-rúnar, *f. pl.* samanskrivne runer, binderuner. **-setja,** *v.* (*-setti*) leggja ned i kalk. **-stokkinn,** *a.* stokken, gisna i samanfellingi. **-vatn,** *n.* vatn med lim i, limvatn.

limvǫndr, *m.* **1.** riskvist. **2.** uksepeis.

lín, *n.* **1.** lin, horr. **2.** lin, linklæde (helst til hovudprydnad).

lína, *f.* **I.** lin, linklæde. Jfr. nyn. *lina,* lining, Tel.

lína, *f.* **II.** **1.** lina, tòg. **2.** lina, strik.

lina, *v.* (*að*) **1.** lina, slakka, gjera linare ell. mindre hard (*e-u, e-t*); lindra; upers. *linar e-u,* det linar med eitk., eitk. spaknar. **2.** vera lin ell. mild med (*e-u*). **3.** lina, spakna, gjeva etter, vægja. **4.** *linast, v. r.* linast, spakna, gjeva etter.

linaflaðr, *a.* som hev liten styrke, veik.

linan, *f.* lin, slakking; lindring, letting.

línbrók, *f.* linbrok, lereftsbrok.

lind, *f.* **1.** lind, lindetre; *lind bauga,* lindebast som ringar er dregne inn paa (?) Edda. **2.** poet. skjold. **3.** spjot.

linda-bindi, *n.* belte. **-knífr,** *m.* beltekniv. **-lag,** *n.*; *sækja e-n* (*gjalda e-m*) *til lindalags,* eig. krevja ein (betala ein) like til beltet d. e. til siste øyren. **-lauss,** *a.* beltelaus. **-staðr,** *m.* beltestad.

lind-hvítr, *a.* kvit som lindebast? (Edda; avbrigde til *línhvítr*).

lindi, *m.* **1.** band. **2.** belte. Jfr. nyn. *linde* (sveipeband) og *lindafòt,* naalehus til aa bera i beltet. Hard.

lindi, *n.* lind, lindetre (poet.).

lindi-skjǫldr, *m.* skjold av lind. **-tré,** *n.* lindetre.

lín-dregill, *m.* lin-band. **-dúkr,** *m.* linduk; lereft. **-fé,** *n.* gaava som brudgomen gav bruri morgonen etter brudlaupet (tidleg samanblanda med *mundr* og *bekkjargjǫf*). **-fræ,** *n.* linfræ. **-garn,** *n.* lingarn.

linhjartaðr, *a.* blauthjarta, hjartemjuk.

lín-húfa, *f.* lereftshuva. **-hvítr,** *a.* kvit som lin.

linja, *f.* yverlaup, svalgang (ght. *hlinâ*).

linkind, *f.* linnleik, mildskap. **linkindligr,** *a.* linnferdig.

linking, *f.* linking, mildskap.

linkinni, *f.* linnleik, mildskap. **linkinnr,** *a.* linnferdig, spaklynd.

lín-klútr, *m.* linklut, linduk. **-klæðalérept,** *n.* lereft til linklæde. **-klæði,** *n.* **1.** linklæde, lereft. **2.** i pl. klæde av lin, lereftsklæde, helst underplagg. **-kyn,** *n.* lin-slag; *línkyns oleum,* linolje. **-kyrtill,** *m.* kyrtel av linty, lereftskyrtel. **-lak,** *n.* **1.** klæde av lin. **2.** lakan av lin.

linleikr, *m.* linnleik, mildskap, spaklynde.

linligr, *a.* linnferdig, spakleg (*-liga, av.*).

línligr, *a.* som er av lin, lin.

línlindi, *m.* belte av lin.

lín-móðr, *a.* spaklynd. **-mæltr,** *a.* linn, mild i ordi, blidmælt. **-mœðinn,** *a.* spaklynd.

linna, *v.* (*nt*) stoppa, stogga (*e-u*); upers. *linnir e-u,* eitk. stansar. Jfr. nyn. *linna.*

linnormr, *m.* **linnr,** *m.* lindorm. **linnvengi,** *n.* vang aat lindormen d. e. gull (poet.).

linore, sjaa *livori.*

linr, *a.* lin, linn, mild; slak; mjuk, fin; makleg; hugleg; um ljod: linn (mots. hard); *lint, av.* lint, mildt.

lín-sekkr, *m.* sekk av linty. **-serkr,** *m.* serk, skjorta av linty. **-seyma,** *f.* linsøyma (Hall.), naal (tilnamn). **-skauti,** *m.* linduk, lereftsduk. **-sloppr,** *m.* vid kaapa av linty. **-sokkr,** *m.* sokk av linty.

línspund, *n.* linspund, lispund (= *lífspund*).

lín-strengr, *m.* snor av lin. **-tjald,** *n.* tjeld-bud av linty, lereftstjeld.

línu-akkeri, *n.* ankar med lina (tog). **-staðr,** *m.* stad der ei skrivi lina gjeng.

lín-vefr, *m.* linvev, vev av lin.

lipr, *a.* sjaa *úlipr.*

líri, *m.* lira (ein sjøfugl). Puffinus anglorum.

lirla, *v.* (*að*) lulla, sulla. Jfr. nyn. *lirla,* hjala. Fm. VI, 251 (poet.).

lísing, *f.* lising, lisa, lindring.

líspund, *n.* lispund (= *lífspund*).

list, *f.* **1.** kunst, dugleik, klokskap. **2.** kunnskap, lærdom. **3.** fin aatferd. **4.** kunstig, sløg greida.

lista, *f.* list, kant; kvarde; rand.

listamaðr, listarmaðr, *m.* kunstmann, meister.

listaskeyti, *n.* kunstigt skotvaapn.

Listi, *m.* Lista i Vestagder.

listugr, *a.* **1.** listig, klyftig, sløg. **2.** yndefull; staseleg.

listukyrtill, *m.* kyrtel med kvarding.

listuligr, *a.* **1.** klyftig, listig. **2.** yndefull, tægleg; finsleg, drusteleg (*-liga, av.*).

listvanr, *a.* kunnig i kunst, kunst-lærd.

lit, *n.* syn, auga. Jfr. nyn. *lìt* i sms.

líta, *v. st.* **1.** sjaa, venda auga, kasta auga. **2.** sjaa, faa auga paa, skoda (*e-t*); yverf. halda fram fyre augo, ansa etter, taka umsyn til. Jfr. nyn. *lita* 1 (Aasen). Med part. *á*: *líta á* (*e-t*), sjaa paa, hava fyre augo; tenkja etter; taka umsyn til; sjaa til med; *líta á með e-m,* sjaa til med ein, bry seg um. *af*: *líta af,* venda augo fraa, uppgjeva. *eptir*: *líta eptir e-u,* sjaa etter, retta seg etter eitk. *til*: *líta til e-s,* venda augo mot, sjaa burt paa; sjaa til, hjelpa ein. *við*: *líta við e-u,* sjaa burt paa. *yfir*: *líta yfir e-t,* sjaa yver; sjaa til med, hjelpa.

B. *lítast, v. r.* litast, tykkjast, synast; *svá lízt mér sem,* so synest det meg at; *e-m lízt vel á e-t* (*at e-u*), ein tykkjer vel um eitk.; *e-m lízt e-t* (*at e-u*), ein tykkjer um, likar eitk.; *hversu lízt þér á mey þessa,* kor litst du paa denne møyi, kor tykkjer du um henne.

lita, *v.* (*að*) lita, farga.

litanargras (og *litargras*) *n.* = *litgras.*

litar-apt, *n.* **-(h)átta,** *f.* hamlit, andlitsfarge. **-háttr,** *m.* litslag, slag lit.

litaskipti, *n.* litskifte.

litast, *v. r.* (*að*); *litast um,* sjaa kringum seg.

lit-bjartr, *a.* bjartlita, med ljos, klaar lit. **-brigði,** *n.* litskifte. **-fǫróttr,** *a.* droplut, flekkut? **-góðr,** *a.* som hev god lit. **-gras,** *n.* gras, plante som vert bruka til liting, litgras.

lítil-fjǫrligr, *a.* som hev liti livskraft. **-gæft,** *a. n.* lite huglegt, lite gildt. **-hugaðr,** *a.* vanhuga, modlaus. **-hæfr,** *a.* lite hæv, ring.

lítill, *a.* (*komp. minni, sup. minnstr*) **1.** liten (um storleik ell. mengd); *lítill vexti,* liten paa vokster; *hrífa mosa lítinn,* riva litegrand mose. **2.** liten, kort (um tid); *vera litla stund úti.* **3.** liten, lite verd, ring; *lítill blótmaðr,* mann som gjer lite av bloting, klen blotmann; *lítillar ættar,* av laag ætt; *lítill fyrir sér,* lite for seg, lite dugleg. **4.** n. sing. *lítit, av.* (samandrege *litt,* s. d.); *er e-m lítit um e-t,* ein tykkjer lite um, hev liten hug til eitk. **5.** n. dat. sing. *litlu,* som *av.* litlo, litegrand; berre so vidt; kort (tid); for ei kort tid sidan, nyleg (= *fyrir litlu*); *litlu meira,* litt meir; *litlu síðarr,* straks etter. Um ordelagi *lítinn þann, litlu því* o. likn. sjaa *sá,* pron.

lítil-látast, *v. r. st.* audmykja seg. **-látliga,** *av.* smaalaate, audmjukleg; uvandsleg, naadeleg. **-látligr,** *a.* smaalaaten, audmjuk, ring. **-látr,** *a.* smaalaaten, audmjuk; uvand, umgjengeleg, tydsleg; laagvoren (um ljod). **-leikr,** *m.* litenskap, smaaleik. **-leitr,** *a.* smaaleitt. **-liga,** *av.* litevore, smaaleg; naadeleg. **-lætast,** *v. r.* (*tt*) og *lítillæta sik,* audmykja seg, smaaminka seg. **-læti,** *n.* det aa vera smaalaaten, smaalæta, audmykt; audmyksla, nedring; tydskap, blidskap. **-lætisdygð,** *f.* den dygd aa vera smaalaaten. **-dýrð,** *f.* priseleg smaalæta. **-mark,** *n.* audmykjingsmerke. **-magni,** *a.* lite sterk, veikvoren. **-magni,** *m.* veiking, smaamenne. **-mannligr,** *a.* smaamannsleg, stakarsleg (*-liga, av.*). **-menni,** *n.* smaamenne, stakar. **-mennska,** *f.* stakarsdom. **-mótligr,** *a.* stakarsleg, vesalleg (*-liga, av.*). **-ræði,** *n.* stakarsdom, modløysa; umannslegt verk, smaaverk, smaanad.

lítilsverðr, *a.* lite verd, ring.

lítil-þægr, *a.* smaanøgd; smaasaar. **-væg(i)-ligr,** *a.* lite vegtug, lite verd. **-yrkr,** *a.* smaavirk, lite verksam.

litka, *v.* (*að*) eig. likka, lìta, farga; *vel litkaðr,* med god (raud) hamlit; *moldu litkaðr,* sulka med mold.

lit-klæði, *n. pl.* lìta klæde (ikkje svarte, graa eller kvite). **-lauss,** *a.* litlaus, bleik. **-mosi,** *m.* litmòse, mose som vert bruka til farging. **-prúðr,** *a.* som hev fager hamlit.

litr, *m.* **I.**; *ef þú færir litum,* um du hadde fare ei stund? Hárb. 50; jfr. nyn. *lìt, m.* stund.

litr, *m.* **II.** (*-ar*; *-ir*; *akk. -u*) **1.** lit, farge; *eigi deilir litr kosti,* lìten sæter ikkje; *bregða lit(um),* skifta lìter; ogso um utsjaanad, ham: *skipta litum.* Um lìten paa himmelen, helst morgon- og kveldroden; *er annars litar er,* naar det skumrar. **2.** væn hamlit, god utsjaanad. **3.** farge-to.

litr, *a.* litt, lìta, farga.

litt, *av.* (av *lítill*) **1.** lite. **2.** ille, ilt; *bera sik litt,* bera seg ille; *litt ertu staddr,* du er ille stadd. **littat** og **littað,** *av.* (av *litt þat,* sjaa *sá,* pron., jfr. *lítill*) lite (litt), litevetta, litegrand.

lituðr, *m.* lìtar, fargar (poet.).

lit-verpast, *v. r.* (*pt*) skifta lìter, bleikna. **-verpr,** *a.* som skifter lìter, bleik.

livori, *m.* eit hardt slag tre, ibenholt? (mistyding av gfransk *l'ivorie,* filsbein, men ogso um ibenholt?) Klm. 69₃₇ (avbrigde til *linore* som teksti hev).

ljá, *v.* (*léði*) **1.** laana (*e-m e-s* ell. *e-t*). **2.** lata faa, gjeva (*e-m e-s* ell. *e-t*); *ljá hesti,* gjeva hesten taumen, lata honom faa renna so fort han vil; upers. *lér e-m e-s,* ein fær eitk.; refl. *ljá sik* ell. *ljást til e-s,* gjeva seg til, faast med eitk.

ljá, *f.* ljo, nyslege gras.

ljáorf, *n.* ljaa-orv, skaft til ljaa.

ljár, *m.* ljaa (= *lé*).

ljóð, *n.* vers; i *pl.* song, visa. **ljóða,** *v.* (*að*) gjera vers, syngja; *ljóða á e-n,* syngja vers til ein; *ljóðast á,* stevjast. **ljóða-bók,** *f.* visebok, songbok. **-smiðr,** *m.* visediktar. **-tól,** *n.* musikalsk instrument, spelreide.

ljóð-biskup, *m.* suffragan-bisp, underbisp (til erkebispen) (= *lýðbiskup*). **-heimar,** *m. pl.* manneheimen, verdi.

ljóði, *m.* hovding (poet.).

ljóðmegir, *m. pl.* menner (poet.).

ljóðr, *m.* **I.** landslyd, folk (= *lýðr*).

ljóðr, *m.* **II.** lyte.

ljóðsháttr, *m.* eit slag versemaal (sekslina vers med bokstavrim, men utan stavingsrim). **ljóð-sǫngr,** *m.* song, visa (med fleire vers). **-æska,** *f.* maallydska, maalfelle.

ljóma, *v.* (*að*) lysa, skina, glima; upers. *ljómar af e-u.* Jfr. nyn. *lømme,* lysa, Øystd. og *ljømende raud,* Vald.

ljómi, *m.* lysing, skin, glima. Jfr. nyn. *lømme,* d. s. Austf.

ljón, *n.* løva (= *león*). **ljónagrǫf,** *f.* løve-gròv.

ljónar, *m. pl.* menner, menneskje.

ljóri, *m.* ljore, glugg i taket; *logi verðr ljórum hærri,* logen slær upp yver taket.

ljós, *n.* **1.** ljos (av dagen ell. soli); yverf. um heimen, verdi; *koma í ljós,* koma til verdi; *fara ór þvísa ljósi,* fara or denne heimen. **2.** ljos, openbert tilstand; *koma í ljós,* koma i ljoset, so ein ser det ell. fær vita det; *láta í ljós,* lata koma i ljoset, gjera kunnigt; *í ljósi,* openberrleg, for alle augo. **3.** ljos, lysing, skin. **4.** ljos til aa lysa med; *kveikja, tendra ljós*; *gera at ljósi,* stella med ljoset. **5.** ljos, eld.

ljósalfr, *m.* ljosalv. **ljósastjaki,** *m.* ljosstake.

ljósaverk, *n.* arbeid med budraatten. Jfr. *hvítr matr.*

ljós-berari, *m.* ljos-berar (um Lucifer). **-blár,** *a.* ljosblaa. **-bleikr,** *a.* ljosgul, gulblakk. **-bruni,** *m.* ljosbrenning. **-fullr,** *a.* upplyst, ljos. **-hárr, -hærðr,** *a.* ljoshært. **-jarpr,** *a.* ljosbrun. **-ker,** *n.* lampe. **-lauss,** *a.* som ikkje brenn, utendra. **-leikr,** *m.* ljosleik. **-ligr,** *a.* klaar, tydeleg, openberr (*-liga, av.*). **-litaðr,** *a.* ljoslita; ljosleitt.

ljóss, *a.* **1.** ljos, klaar, bjart, blank. **2.** ljos, ljoslita; *ljós vara,* røyskatt-skinn. **3.** klaar, greid, tydeleg, openberr; *gera sik ljósan,* segja si meining; *segja hit ljósasta,* segja so tydeleg ell. vel som raad er (*ljóst, av.*).

ljósta, *v. st.* **1.** slaa; *ljósta e-n hǫgg,* gjeva ein slag; *ljósta í hǫfuð e-m,* slaa ein i hovudet; *v. r. ljóstast,* slaast. **2.** raaka, raama. **3.** *ljósta sel,* skutla sel (harpunera). Jfr. nyn. *ljosta,* ljostra (fisk). **4.** *ljósta næfrar,* flekkja næver. Jfr. nyn. *losta,* flekkja borken av (tre). **5.** riva sund, brjota (t. d. *félag*).

Med part. *á*: upers. *lýstr e-u á,* det slær i med eitk., eitk. kjem paa. *í*: *ljósta e-u í e-t,* slaa, setja eitk. i eitk.; upers. *lýstr í e-t,* det kjem til eitk. *saman*: *lýstr e-u saman,* det ber ihop med eitk. *upp*: *ljósta e-u upp,* setja i med eitk. (t. d. eit rop); setja ut, kunngjera eitk. *við*: *ljósta e-u við e-u,* skjota, støyta, setja eitk. fram mot eitk.

ljóstr, *m.* ljostr, stong med agnorer.

ljót-leiki, -leikr, *m.* **1.** ljotleik, stygg-dom. **2.** blygsl, skam (um kynslemerne). **-ligr,** *a.* ljotleg, styggleg (*-liga, av.*). **-limaðr,** *a.* ljot-lema, stygglema.

ljótr, *a.* ljot, stygg.

ljúfr, *a.* kjær, tekk, hugleg; tydsleg, venleg; *ljúfara, av. komp.* heller. Jfr. nyn. *ljuvleg,* Øystd.

ljúfsamligr, *a.* hugnadleg, yndeleg.

ljúga, *v. st.* **1.** ljuga, segja usant; *ljúga e-n e-u, ljúga e-u á e-n,* ljuga eitk. paa ein; *ljúga at e-m,* ljuga for ein; *ljúga til e-s,* ljuga um eitk. **2.** ikkje halda ein lovnad, brjota; *ljúga stefnu,* lata vera aa møta paa stemna. **3.** = *ljúgast, v. r.* ljuga, ljugast, gleppa, misfalla, vera falsk.

ljúgari, *m.* ljugar.

ljúg-eiðr, *m.* rang eid, meineid. **-fróðr,** *a.* lygen, leid til aa ljuga. **-gǫgn,** *n. pl.* falske rettsprov. **-kviðr,** *m.* rang, falsk *kviðr.* **-orð,** *n.* lygn. **-spár,** *a.* som ikkje er sannspaadd, rangspaadd. **-váttr,** *m.* rangt (falskt) vitne. **-vitni,** *n.* **-vætti,** *n.* rangt vitnemaal. **-yrði,** *n.* lygn (= *ljúgorð*).

ljúka, *v.* = *lúka.*

ló, *f.* (*pl. lœr*) og **lóa,** *f.* lo, heidlo. Charadrius apricarius.

Lóar, *f. pl.* Lom i Gudbrandsdalen; jfr. nyn. *lo, f.* engsletta.

lóð, *f.* og *n.* lod, grøda, avling.

loða, *v.* (*dd*) loda, hanga fast, festa seg; *loða saman,* hanga saman; *loða e-u saman,* hanga ihop av eitk., vera samansett av eitk.

lóðar-gjǫld, *n. pl.* vederlag for lod ell. grøda. **-verð,** *n.* verde paa lodi av eit jordstykke, pris paa avlen.

lóðbruni, *m.* uppbrenning av lodi.

loðbrœkr, *f. pl.* lodne brøker.

lodda, *f.* lodda, liti lubbi kvinna. S. E. 489₂₉.

loddari, *m.* juglar, spelemann.

loðdúkr, *m.* loden, grov duk.

lóðhús, *n.* hus til lodi, løda.

loði, *m.* lodi kaapa.

loðin-hǫfði, *a.* som hev eit lode eller haarrikt hovud. **-kinni,** *a.* loden paa kinni.

loðinn, *a.* loden; grasrik.

loðkápa, *f.* **loðolpa,** *f.* lodi kaapa.

lof, *n.* **I.** lov, løyve; *fyrir lof fram,* forutan lov; *ráða fyrir lǫgum ok lofum,* raada for log og løyve utanfor logi, d. e. hava loggjevingsmagti (i isl. logmaal).

lof, *n.* **II.** lov, ros; lovkvæde.

lofa, *v.* (*að*) **I. 1.** lova, løyva, gjeva (*e-m*) lov til (*e-t*). **2.** lova, gjeva (*e-m*) lovnad paa (*e-u*).

lofa, *v.* (*að*) **II.** lova, prisa (*e-n*).

lofan, *f.* loving, lovnad; lov, løyve.

lofanligr, *a.* lovande, rosverdig.

lófatak, *n.* **1.** lovetak, handslag. **2.** (vedtak med) hand-uppretting.

lofðar, *m. pl.* menner, hermenner (poet.).

lofdrápa, *f.* lovkvæde, draapa til æra for ein.

lofðungr, *m.* hovding, fyrste (poet.).

lof-gerð, *f.* lovprising. **-gerðarbók,** *f.* lovprisingsbok. **-gjarn,** *a.* kjær etter ros, lovlaaten. **-gjarnligr,** *a.* lovande, rosande, som roser (*-gjarnliga, av.* paa ein rosande maate).

lófi, *m.* **I.** laave (= *láfi*).

lófi, *m.* **II.** love, innsida av handi; *leggja allan lófa við,* leggja all magt paa; *leika á lófum,* verta boren paa henderne (eig. dansa paa lovarne).

lofkvæði, *n.* lovkvæde, æredikt.

lofliga, *av.* lovleg, med løyve.

lofligr, *a.* **1.** lovande, rosverdig. **2.** lovande, rosande, full av ros.

lof-messa, *f.* messa til lov eller pris. **-orð,** *n.* løyve. **-samligr,** *a.* **1.** lovande, rosverdig. **2.** lovande, rosande, som roser (*-samliga, av.*). **-semd,** *f.* lovprising. **-semdarorð,** *n.* lovprisande ord, lovord.

lofs-grein, *f.* det som er til lov ell. ros. **-kveðja,** *f.* lovande, prisande helsing. **-orð,** *n.* lovord, rosande ord.

lof-spá, *f.* lovprisande spaadom. **-sæla,** *f.* lukka som lovord gjev, æra. **-sæll,** *a.* lova, æra. **-sǫngr,** *m.* lovsong.

lóftekinn, *a.* vedteken med *lófatak.*

lof-tunga, *f.* lovande, rosande tunga. **-verðr,** *a.* rosverdig (Vigf.).

log, *n.* **1.** lòge, som brenn. **2.** log, loga, kyndel; ljos.

lóg, *n.* uppbruk, uppøyding; *baka til lógs,* baka so mykje som ein treng til dagen; *koma e-u í lóg,* (eig. bruka upp eitk.) faa bruk for eitk.

loga, *v.* (*að*) loga, brenna med loge.

lóga, *v.* (*að*) bruka, øyda upp, gjera ende paa (*e-u*); gjeva fraa seg, avhenda (*e-u*); *lóga e-u af,* drepa, slagta.

logbrandr, *m.* eldbrand, ljosbrand, stokk som logebrenn.

logi, *m.* loge som brenn. **loglauss,** *a.* logelaus, d. e. utendra.

logn, *n.* logn, kjørra, stilla (um vêr). **logn-drifa,** *f.* stilldriv (Tel.), stilt snøfall. **-fari,** *m.* vind som blæs stilt (poet.). **-rétt,** *f.* drift i stilla (paa sjøen).

lok, *n.* **I.** **1.** lok; um drikkekjer med lok: *skenkja með loki,* N. G. L. **2.** laas, stengsla; loka, skota. **3.** gøymsla. **4.** halvdekk i framstamnen paa skip (= *stafnlok*). **5.** ende, slutt, slutning; *gera lok á e-u, fella lok á e-t,* føra til endes, fullføra, slutta; *lok fellr á e-t,* eitk. tek ende; *líða undir lok,* falla under lok, døy; *til loks,* heilt, allendes, fulleleg; *til loka,* heilt til slutt; *at lokum, loks* (ogso *til loks*), *loksins,* til slutt, endeleg, umsider.

lok, *n.* **II.** lok, burkne, telg (Filix).

loka, *f.* loka, skota, stengsla.

loka, *v.* (*að*) lòka, stengja med lòka; *loka upp hurð,* lata upp døri.

loka, *v.* (*kt*) lata falla ell. hanga ned.

lokaðr, *a.* lòka, som hev lok.

lokarr, *m.* lokar, hyvel; *frekr get ek at þeim þykkir lokarr minn til fégjalda,* eg tenkjer at dei tykkjer eg er ein strid kar (ein hardskavl) paa betalingi (eig. lokaren min synest deim graadig paa betalingi). **lokarspánn,** *m.* lokarspon, hyvelspon.

lokhvíla, *f.* sengkove, sengkot. **lokhvíluþil,** *n.* skjeldtile, bordvegg kring sengkoven.

Loki, *m.* ein av æserne; jfr. nyn. *Lòke* eit slag vette.

lokka, *v.* (*að*) lokka, narra.

lokkaðarsamligr, *a.* lokkande.

lokkamaðr, *m.* mann med lokkut haar.

lokkan, *f.* lokking, narring. **lokkanarlaust,** *av.* utan lokking. **lokkari,** *m.* lokkar, freistar.

lokkast, *v. r.* (*að*) lokkast, lokka seg (um haar).

lokker, *n.* kjer med lok, lok-kjer.

lokkr, *m.* lokk, haarlokka.

loklausa, lokleysa, *f.* endelaust snakk, hendesløysa, tøv. **lokleysumaðr,** *m.* ei hendesløysa, ein snakkar.

lokna, *v.* (*að*) falla; *láta lokna niðr mál.* Jfr. *loka, v.* (*kt*).

lokning, *f.* greiding, betaling.

lokr, *m.* eit slag klædeplagg, kjole.

lókr, *m.* lók (Tel. Sogn) slók, dauv og lat kar.

lokrekkja, *f.* sengkove, sengkot. **lokrekkjugolf,** *n.* d. s.

loku-gat, *n.* hol til aa skjota lòka inn i. **-rán,** *n.* det aa taka att med sjølvtekt — og utan innløysing etter logi — ting (fe) som

er innsett hjaa framande. **-sveinn,** *m.* dørvaktar.

lómr, *m.* **I.** lom. Colymbus arcticus.

lómr, *m.* **II.** svik, list (poet.). Jfr. nyn. *lóm,* leid kar.

lóm-bragð, *n.* for *launbragð?* knip. **-geðr,** *a.* **-hugaðr,** *a.* svikall, fulkynd. Jfr. nyn. *lomful,* løynsk.

lómundr, *m.* lomund, lemende.

lón, *f.* lon, hyl, stillvetne i elv (i stadn.).

lón, *n.* lon (Namd.), logn vik, strandsjø.

lopt, *n.* **1.** luft, luftlag (ogso i pl.); *lopt ok lǫgr,* luft og vatn; *í lopt upp,* upp i lufti ell. vêret, upp i høgdi; *bregða á lopt,* svinga i vêret; *hefja e-t á lopt,* upphøgja, rosa; *halda e-u í lopt,* halda eitk. i æra; *ganga* (*komast*) *á lopt,* koma upp i høgd, verta spurd millom folk; *bera* (*fœra*) *e-t á lopt,* bera ut, gjera eitk. kjent millom folk. Jfr. nyn. *liggja aa lofte,* liggja upplyft fraa grunnen. **2.** glòp, opning; jfr. nyn. *lofturd,* glopurd, holut urd. **3.** loft, hjell. **4.** loft, yverstova, serleg bursloft. Ogso um hus med loft (jfr. *loft,* stabbur, Tel.).

lopta, *v.* (*að*); *þat loptar undir e-t,* det glyggjer (glopper) under eitk. (so ein kann sjaa imillom). Vigf.

lopt-dyrr, *f. pl.* loftdør. **-eldr,** *m.* elding, ljon; jfr. nyn. *lukting,* ljon, Sogn. **-gluggr,** *m.* loftglugg. **-hús,** *n.* = *lopt* 4. **-hǫll,** *f.* hall i andre høgdi, lofthall.

loptligr, *a.* som høyrer til lufti, luft-; *loptligr eldr* = *lopteldr.*

lopt-megin, *n.* hovudstyrke til aa kliva høgt utan aa svimra. **-mjǫðm,** *f.* i ordlaget *bregða e-m á loptmjǫðm* (ell. *á mjǫðm*), vega ein yver mjødmi, gjera mjødmekast med ein; sjaa *mjaðmarbragð.* **-rið,** *n.* loftstropp; loftsval. Jfr. *rið, n.* **-ríki,** *n.* eig. luftriket, d. e. himmelromet. **-ríkishiminn,** *m.* den øvre himmelen, lat. coelum aethereum (mots. *veðrhiminn*).

loptsgolf, *n.* loftsgolv.

lopt-skemma, *f.* bur med loft, loftbur. **-stofa,** *f.* **1.** loft, yverstova, bursloft. **2.** loftstova, stova med loft (i sms.). **-stofujǫrð,** *f.* jord som høyrer til *loptstofa* 2. **-svalar, -svalir,** *f. pl.* loftsvaler, svalgang i andre høgdi paa eit hus.

los, *n.* lòs, løysing; *var los á fylkingunum,* fylkingarne var i uppløysing.

losa, *v.* (*að*) **1.** lòsa, gjera laus ell. fri, løysa. **2.** løysa, greida, gjera av; taka burt. **3.** refl. *losast,* verta løyst, greidt ell. burtteke; fara burt.

losan, *f.* løysing, greiding.

losna, *v.* (*að*) **1.** losna, verta laus; rivna, klovna; skiljast, sundrast (ogso *losna í sundr*). **2.** ganga, fara burt.

lost, *n.* slag, hogg.

losta-fullr, *a.* full av lost ell. gir, lostefull. **-girnd,** *f.* **-girni,** *n.* lystande gir. **-hiti,** *m.* (eig. lostehite) brennande gir, brund. **-liðr,** *m.* „lostelem", um mannleg avlelem. **-lífi,** *n.* liv i lyster, lyst-livnad. **-samligr,** *a.* lystande, lostefull. **-semd,** *f.* **-semi,** *f.* lost, gir, lyst, hugnad; lauslivnad, utugt. **-semisgirnd,** *f.* lystande gir. **-skeyti,** *n.* yverf. pil som set lost og gir i mannehjarta. **-synd,** *f.* synd som kjem av lost ell. gir. **-taumr,** *m.* taum som styrer losten og giren hjaa mannen.

lost-fagr, *a.* lysteleg fager. **-girnd,** *f.* lystande gir.

losti, *m.* lost, gir, lyst, hugnad.

lostigr, *a.* viljug. Jfr. nyn. *lostug.* **lostliga,** *av.* med lyst ell. hugnad.

lostverk, *n.* verk, gjerning som ein gjer med lyst.

lota, *f.* **1.** skòv, basketak, òta. **2.** gong, venda, rykk; *lotum,* takom-til, stundom. Jfr. nyn. *lòta,* rid, rykk. Tel.

lotning, *f.* eig. bøygning; heidring, vyrding, vyrdor.

lóþræll, *m.* eit slag fugl som fylgjer heidloi. Tringa alpina.

lúciemessa, *f.* luciemessa, 13. desember.

lúciemessu-aptann, *m.* 12. desember. **-dagr,** *m.* 13. desember.

lúðr, *m.* (*gen. lúðrs*) **1.** (eig. utorhola stokk, tro); utorhola stokk til aa leggja smaaborn i (jfr. nyn. *lur,* koia) eller til aa gøyma ljaaen i o. dl.; *logn ok lǫgr gangi þér í lúðr saman,* stilla og sjø gange saman i di byrda, d. e. vere deg til viljes? Gróg. 11; *hrosta lúðr,* ølkjer (poet.). Jfr. *hveitilúðr.* **2.** lûr, stokk eller benk som kvernsteinen ligg paa. **3.** lûr, trompet.

lúðra, *v.* (*að*) krjupa, smjuga, lura seg; jfr. nyn. *ludra, v.* (Ross).

lúðra-gangr, *m.* lûrblaaster, lûrljom. **-menn,** *m. pl.* lûrblaasarar. **-sǫngr,** *m.* **-þytr,** *m.* lûrlaat, lûrblaaster.

lúðr-blástr, *m.* lûrblaaster, lûrlaat. **-sveinn,** *m.* **-þeytari,** *m.* lûrblaasar.

lúfa, *f.* tjukk haarhetta, haarhuva. Jfr. nyn *luven,* tjukkhærd.

lugna, *v.* gjera logn, lygna, stilla.

lúka (og *ljúka*) *v. st.* **1.** lata upp ell. att, opna ell. luka (m. dat. og akk.); stengja; *lúka skemmudyrum,* lata upp —; *var lokit búr í lás*; *lúka sik í hellinum,* stengja seg inne i —. **2.** luka (Nhl.), enda, slutta, lykta (*e-u*); upers. *lýkr e-u,* det er slutt paa, ende med eitk.; *áðr* (*en*) *lýkr,* fyrr det sluttar; *lýkr svá at,* det sluttar, endar so at; *um þat er lýkr,* tilslutt. **3.** greida, gjera av, fullføra (*e-u*); *lúka letri,* skildra til fulles i skrift. **4.** greida, betala (*e-m e-u* ell. *e-t*). Jfr. nyn. *luka* i same tydning, Voss o. fl.

Med part. *af*: *lúka af,* gjera av. *aptr*: *lúka aptr* (*e-u, e-t*), lata att; betala att. *inn*: *lúka inn,* stengja inn. *í sundr*: *lúka í sundr,* opna, lata upp; *er í sundr lauk firðinum,* daa fjorden opna seg. *um*: *lúka um garði,* stengja med gjerde. *upp*: *lúka upp* (*e-u, e-t*) lata upp, opna; kunngjera, openberra; greida ut, tyda; *lúka upp gerð,* segja fram skilsdomen; *lúka upp garði,* taka burt gjerdet. *við*: *lúka við e-n,* greida med ein, betala aat ein; *lúka við,* enda; *lúka vel* (*illa*) *við e-n,* reida ein av vel ell. ille, fara vel ell. ille (aat) med eink. *yfir*: *lúka yfir e-t,* gjera det av med eitk.; upers. *lýkr yfir e-t,* det er slutt med eitk.; *skal nú yfir lúka með oss,* det skal no verta slutt millom oss.

Refl. *lúkast,* lata seg att, luka seg; verta slutt, enda; *lúkast upp,* lata seg upp, opna seg; verta utgreidt ell. utbetala (ogso *lúkast út*).

lukka, *f.* lukka, heppa.

luklavarðveitari, *m.* lyklegøymar, lykleberar.

lukta, *v.* **I.** (*að*) lukta, anga. Kgs*. 201. Heilag. II 313₃₀.

lukta, *v.* **II.** (*að*) luka, stengja (poet.). Jfr. nyn. *lukta,* halda upp, slutta.

luktr, *a.* lykt (Vald. Tel.) ihopknept; *luktr hjalmr,* lykt hjelm, hjelm som skyler heile andlitet so nær som augo.

lukulindi, *m.* for *lokulindi?* laasbelte?

luma, *v.* *luma af,* sleppa.

Lumbarðaland, *n.* Lombardiet (= *Langbarðaland*).

lún, *f.* = *lón, f.* i *fisklún,* N. G. L.

lund, *f.* **I. 1.** lynde, huglag. **2.** lund, maate, vis; *hverja lund,* korleis; *marga lund,* mangeleis; *sǫmu lund,* sameleis.

lund, *f.* **II.** lund, ryggkjøt, i sms. *hrælund, hrygglund.*

lundaðr, *a.* lynd, huga, til mods.

lundarfar, *n.* huglag, huglynde.

lunderni, *n.* lynde, huglag.

lund-góðliga, *av.* godlyndt, godtolugt. **-góðr,** *a.* godlynd (poet.). **-hœgr,** *a.* godlynd, spaklynd.

lundi, *m.* lunde. Alca arctica.

lundleggjast, *v. r.* (*-lagðist*) leggja seg, festa seg i hugen aat ein (*e-m*); *er e-m lundlagit,* det er ein i hugen lagt.

lundr, *m.* (*gen. -ar*) **1.** lund, holt, liten skog. **2.** tre.

Lundúnir, *f. pl.* **Lundúnaborg,** *f.* London.

lung, *n.* skip, langskip (poet.).

lungu, *n. pl.* lunga. **lungnasótt,** *f.* lungesott. **lungusótt,** *f.* d. s. Harp.

lurka, *v.* (*að*) lurka, slaa med ein lurk ell. stav.

lurkr, *m.* lurk, tjukk stav. **lurks-hǫgg,** *n.* slag med ein lurk. **-jarn,** *n.* stongjarn?

lús, *f.* (*nom. pl. lýss*) lus; *sárt bítr soltin lús.* **lúsugr,** *a.* lusut.

lúta, *v. st.* **1.** luta seg, bøygja seg; *lúta austr*; *lúta' í gras,* bita i graset; *lúta niðr*; *lúta aptr*; *lúta e-m,* bukka, bøygja seg for ein (i vyrdnad). **2.** bøygja seg, gjeva seg, vægja; *hinir lægri verða at lúta.* (Jfr. nyn. det er ingen so laag han ei lyt ofte luta). — Med part. *at*: *lúta at e-u,* luta seg ned etter eitk.; falla til, timast eitk.; høyra til eitk. *fyrir*: *lúta fyrir,* ganga fyre, bukka under. *til*: *lúta til e-s,* luta for, gjeva seg under, gjera lag med, høyra til. *l. undan,* bøygja, draga seg undan. *undir*: *lúta undir e-t,* bøygja seg under, standa, høyra under eitk.

lúta, *v.* (*tt*) luta, bøygja seg (= *lúta, v. st.*).

lutast, *v. r.* (*að*) **luti,** *m.* **lutr,** *m.* sjaa *hlutast, hluti, hlutr.*

lutning, *f.* = *lotning.*

lútr, *a.* lut, framlut, nedbøygd; yverf. skamfull.

lýðbiskup, *m.* suffraganbisp, lydbisp, underbisp (aat erkebispen).

lydda, *f.* slaap, leting. Jfr. nyn. *ludda,* v. (Ross).

lýð-kyndi, *n.* folkekynd, menneskjeleg natur. R. A. 13 b. **-maðr,** *m.* aalmugemann, mann av folket. **-mannligr,** *a.* som ein mann av folket. **-menni,** *n. koll.* aalmenning, aalmuge.

lýðr, *m.* (*nom. pl. -ir* og *-ar*) **1.** lyd, folk, aalmuge. **2.** pl. menn av folket, aalmugemenn.

lýð-skylda, *f.* **-skyldi,** *n.* skyldnad som undersaatt ell. undergjeven skylder sin yvermann, lydskylda. **-skyldr, -skyldugr,** *a.* undergjeven, lydskyldig (*e-m*). **-skærr,** *a.* som kvar (fri) mann kann skjera upp (um kval).

lyf, *n.* lŷv, lækjeraad; trolldomsraad; *ekki lyf,* ikkje det grand. Edda.

lyfð, *f.* lækjeraad (= *lyf*).

lyfja, *v.* (*að*) lyvja, lækja, gjera ein (*e-m*) god for (*e-t*); *lyfja e-m elli,* gjera ein god for alderdomen, d. e. drepa ein.

lyfsteinn, *m.* stein med lækjekraft, lækjestein.

lygð, *f.* og **lygi,** *f.* (*nom. pl. -ar*) lygn, usanning (jfr. nyn. *lygi,* f. d. s. Rbg. Tel.); *eigi verðr ván at lygi,* voni vert ikkje til lygn, d. e. det gjeng som ein ventar; *gefst ván at lygi,* voni glepp.

lygi-andi, *m.* ljugar-aand, falsk aand. **-bréf,** *n.* lygne brev. **-fortala,** *f.* lygnesnakk. **-grunr,** *m.* rang mistanke. **-konungr,** *m.* urett, ulogleg konge. **-kvittr,** *m.* lygesvæa, usant drøs. **-lauss,** *a.* eig. lygnlaus, d. e. paalitande, sann, viss (*-laust, av.*). **lygiligr,** *a.* lygeleg, utruleg, usann, svikfull (*-liga, av.*). **lygi-lǫstr,** *m.* den last aa ljuga, lygne-synd. **-maðr,** *m.* ljugar. **-mæli,** *n.* lygnesnakk, lygn.

lyginn, *a.* lygen, svikall; usann, falsk.

lygi-orð, *n.* usant ord, lygn. **-prestr,** *m.* lygen, falsk prest. **-saga,** *f.* lygesoga, usann soga. **-vitni,** *n.* rangt vitnemaal.

lygn, *a.* logn, still. **lygna,** *v.* (*nd*) upers. *lygnir,* det lygner, stilnar (um vêr).

lýja, *v.* (*lúði, lúinn*) **1.** dengja, slaa. **2.** fara ille med; *lýjast, v. r.* verta skamfaren, utsliten, trøytna; partic. *lúinn,* utsliten, sliten, trøytt (jfr. *luen,* trøytt, Øystd.).

lykil-berari, -beri, *m.* lykleberar, lyklegøymar.

lykill, *m.* lykel, nykel; *bregða lykli á kinn e-m,* svidmerkja ein paa kinnet med lykel; jfr. *lykilsmark.*

lykils-berari, *m.* = *lykilberari.* **-laust,** *av.* utan lykel. **-mark,** *n.* merke som ein lykel, lyklemerke (svidmerke paa tjuv).

lykja, *v.* (*lukti*) **1.** luka, lata att, stengja; *lykja aptr*; *lykja inni* (ogso berre *lykja*) stengja inne; *lykja um e-t,* stengja, gjerda kring eitk.; *lykja e-n út,* stengja ein ut; *luktr hjalmr,* sjaa *luktr, a.* **2.** leggja (*e-u*) kring (*e-t*); *dalr hǫmrum luktr.* **3.** lykta, slutta, enda (*e-u*); *lykja letrum* = *lúka letri,* sjaa *lúka* 3. **4.** greida, betala.

lykka, *f.* lukka = *lukka*; jfr. nyn. *lykka* Tel. ofl.

lykkja, *f.* **1.** lykkja, bugt, krok; um orm: *ormr með 12 lykkjum*; *gera* (*láta*) *lykkju á leiðinni,* venda um, snu (paa vegen); *skjóta lykkjunum,* slaa bugter, gjeva seg i skøytingarne (um skip). **2.** lykkja, inngjerdt jordstykke (helst kring byarne).

lykkjóttr, *a.* lykkjut, krokut, bugtut, ogso skrive *hlykkjóttr.*

lykkjuspor, *n.* fotspor som gjeng i lykkjor og krokar. **lykklauss,** *a.* utan bugter, bein, strak (jfr. *hlykkr, m.*).

lykkumaðr, *m.* lukkelegt menneskje.

lykna, *v.* (*að*) **1.** krokna, bogna. **2.** slutta, enda.

lykt, *f.* ende, slutning, endelykt; greidsla; avgjerd; betaling; *gera* (*vinna*) *lyktir á e-u, leiða e-t til lykta,* koma til endes med, fullføra, greida eitk.; *at lyktum, til lykta,* til slutt.

lykta, *v.* (*að*) **1.** lykta, enda, slutta; upers. *lyktar e-u,* det sluttar med eitk., eitk. endar; *svá lyktast at,* det endar so at. **2.** greida, betala.

lykta, *v.* (*kt*) **1.** luka, lata att, stengja; *lykta aptr*; *lykta inni* (*úti*); *í lyktum ker ǫldum* i lykte kjerald. Jfr. nyn. *lykta,* d. s. Vald. **2.** lykta, enda, slutta,

lyktalauss, *a.* endelaus.

lyktar-þing, *n.* siste tingmøte, slutnadsting. **-váttr,** *m.* vitne um at betaling er lagd. **lykting,** *f.* greiding, betaling. **lyktingardagr,** *m.* betalingsdag.

lymska, *f.* fulskap, list, svik. **lymskast,** *v. r.* (*að*) myta seg, lura seg, smjuga. Jfr. nyn. *lynskja*, lura (seg). **lymskliga,** *av.* lynskt, løynfult, svikfullt. **lymskr,** *a.* lynsk, ful, svikfull. Jfr. nyn. *lymsk*, d. s. Ma. Set.

lyndi, *n.* lynde, huglynde, hug. **lyndisbragð,** *n.* huglag. **-góðr,** *a.* godlynd. **-lag,** *n.* huglag (Vigf.). **-líkr,** *a.* lik i huglynde. **lyndr,** *a.* lynd, huga.

lyng, *n.* (dat. *lyngvi*; gen. pl. *lyngva*) lyng.

lyng-áll, *m.* lyngaal (Tel. i æventyr), orm (poet.). **-bakr,** *m.* eit slag havtroll som var lyngvakse paa ryggen. **-fiskr,** *m.* orm (poet.). Jfr. *lyngseid* um ormen, Sogn. **-hnappr,** *m.* byrd av lyng. **-hœns,** *n. pl.* rjupor (poet.). **-ormr,** *m.* orm som held til i lynget. **-runnr,** *m.* lyngrunn, lyngbusk.

lypta, *v.* (*pt*) **1.** lyfta, letta upp, hevja (*e-t* ell. *e-u*). **2.** setja i gang, føra i veg (*e-u*); *lypta ferð sinni*, taka paa ferd. **3.** fara i veg. Refl. *lyptast*, røra seg; fara, reisa; *lyptist þá litt þat reiði í sínu rúmi*, dei vart litt sinte paa kvarandre.

lypting, *f.* lyfting, høgt dekk i bakstamnen paa skip. **lyptingartjald,** *n.* tjeld som er paa lyftingi.

lýrbyrðr, *a.* som hev lysande bord, bjartmaala. Fld. II, 521₁₈.

lýréttar-, sjaa *lýrittar*. **lýréttr,** *m.* sjaa *lýrittr*.

lýrgata, *f.* vegen aat lyren, d. e. sjøen (poet.).

lyrgr, *m.* haarlugg.

lýriftar-, lýriktar-, lýriptar-, sjaa *lýrittar-*.

lýriti, *m.* = *lýrittarsteinn.*

lýritt, *n.* = *lýrittr*, 2.

lýrittar-eiðr, *m.* eid som ein sver med tvo medsverjarar. **-kaup,** *n.* kaup, handel som er gjord etter landsretten. **-steinn,** *m.* vitnestein, vitne (ein av dei tri steinarne som vart sette kring den rette merkesteinen). **-varzla,** *f.* **-vǫrn,** *f.* loglegt forbod som ein brukar mot eitk. (jfr. *verja e-m e-t lýritti*).

lýrittnæmr, *a.* som ein kann bruka loglegt forbod imot; *lýrittnæm sǫk*, (draaps)sak med minste frendebot *1 eyrir*, og med rett for drepen manns frende til aa forbjoda draapsmanns-frende samvære med honom.

lýrittr, *m.* (gen. *lýrittar*; av *lýð-réttr*, eig. folkerett) **1.** full logleg rett, landsrett; *verja* (*e-m*) *e-t lýritti*, *verja lýritti fyrir e-t*, ved fullt loglegt forbod (mot ein) verna um sin rett til eitk., med log forbjoda (ein) eitk.; *verja e-m lýritti samvistuna*, med log forbjoda ein aa vera saman med seg (jfr. *eignarlýrittr*). **2.** loglegt forbod som ein brukar mot eitk.; *láta koma lýritt fyrir mál*, leggja ned forbod mot aa fremja ei sak (jfr. *goðalýrittr*).

lýrr, *m.* lyr. Gadus pollachius.

lýsa, *v.* (*st*) **1.** lysa upp, gjera ljos, skinande; *hon* (soli) *skal lýsa allan heim ok verma*; *lýsa bók*, pryda ei bok med farga bokstavar eller bilæte, fargleggja; *lýsa lampa*, kveikja (ljos paa) lampen; *lýsast*, *v. r.* verta ljos, klaar, skinande; upers. *lýsir*, det lyser upp, ljosnar; *lýsti veðrit*. **2.** gjeva (blind mann) syn; *lýsa blinda*; yverf. upplysa (um aandeleg upplysning); *lýstr af helgum anda*. **3.** lysa, gjera ljost (*e-m*, for ein); *lýsa deginum*, lysa um dagen; upers. *lýsir*, det lyser, vert ljost; *lýsir af e-u*, det lyser, skin av eitk. **4.** syna, visa; *lýsa útrúleik*. **5.** lysa, kunngjera, gjera kunnigt, openberra (*e-u, e-t, um e-t*); *lýsa sǫk á hǫnd* (*hendr*) *e-m*, segja ein skyldig i eitk.; *lýsa yfir e-u*, gjera kunnigt, openberra eitk.; upers. *lýsir yfir e-u*, eitk. vert klaart, tydelegt.

lýsa, *f.* **I.** lysa, lysing, eitk. som lyser.

lýsa, *f.* **II.** lysing (eit fiskeslag). Gadus merluccius.

lýsari, *m.* upplysar; *lýsari margra anda.*

lýsi, *f.* lysing, skin.

lýsi, *n.* **1.** lyse, ljos, det ein brukar til aa lysa med. **2.** lyse, tran.

lýsibrandr, *m.* eit slag lækjeplante, lat. Thapsia. Harp.

lýsigull, *n.* ljost, lysande gull (mots. *rautt gull*).

lýsi-ker, *n.* kjerald til aa hava lyse ell. tran i. **-kola,** *f.* kola, lampe. **-mælir,** *m.* ein som mæler ut lyse, tran-seljar.

lýsing, *f.* **1.** lysing, upplysing, ljos.

2. lysing, dagning. 3. upplysning (aandeleg). 4. lysing, kunngjering. **lýsingar-skeið,** *n.* dagningstid, lysings-bil. **-váttr,** *m.* vitne paa ei lysing ell. kunngjering. **-vitni,** *n.* **-vætti,** *n.* vitnemaal um ei lysing ell. kunngjering.

lýsisfat, *n.* kjer med lyse (tran).

lýsi-staki, *m.* ljosestake. **-steinn,** *m.* farge til aa *lýsa bók* med (sjaa *lýsa* 1).

lýsistollr, lýsitollr, *m.* ljosavgift til kyrkja (paa Island).

lýski, *f.* lusesykja (til *lúsugr*).

lyst, *f.* lyst, gleda.

lysta, *v.* (*st*) lysta, hava hug til (*til e-s*); oftast upers. *e-n lystir,* det lyster ein, ein hev hug til, ynskjer; *lystir e-n* (sjeldan *e-m*) *til e-s* ell. *í e-t,* ein hev lyst til, hug paa eitk.; refl. *lystast,* hugnast, gledast; *lystast e-t,* hava lyst til eitk.

lystiliga, *av.* lysteleg; villeg. **lystiligr,** *a.* lysteleg, hugnadleg.

lysting, *f.* **1.** lysting, lost. **2.** lyst, gleda, hugnad.

lysti-samligr, *a.* lystande, lostug. **-semi,** *f.* lost, gir.

lystr, *a.* lysta, huga (*e-s* paa eitk.).

lystugleikr, *m.* = *lysting.* **lystugliga,** *av.* lystugt, i lyst og gleda. **lystugr,** *a.* lostug, lysta, huga. **lystuligr,** *a.* lysteleg, ynskjeleg.

lýta, *v.* (*tt*) **1.** lyta, gjera ljot ell. stygg, skjemma. **2.** lyta, lasta, klandra. **3.** skjemma ut, vanvyrda, vanæra.

lýta-flekkr, *m.* flekk som er til lyte, lyteflekk. **-fullr,** *a.* lytefull. **-lauss,** *a.* lytelaus. **-laust,** *av.* lytelaust, utan lyte; ulastande.

lýti, *f.* ljotleik, styggleik.

lýti, *n.* **1.** lyte. **2.** last, lastord. **3.** synd; jfr. *hǫfuðsynd.*

lýzka, *f.* **1.** lydska, sed, skikk. **2.** maallydska, maal. **lýzkaðr,** *a.* seda, skikka.

læ, *n.* (*dat. sing. lævi*) **1.** mein, skade, tjon; *biðja e-m læs,* ynskja vondt yver ein; *sviga læ,* d. e. elden; *lopt lævi blandit,* luft blanda med tjon (Edda). Jfr. nyn. *læva,* fikla, fuska. **2.** sjø, vatn = *lá* (poet.).

læblandinn, *a.* blanda med tjon, d. e. forgiftig (Edda).

lægð, *f.* **1.** lægd, laagleik, smaaleik. **2.** lægd, laag stad. **3.** lægjing, nedring.

lægi, *n.* **1.** lægje, skipslægje. **2.** lagleg vind, bør.

læging, *f.* lægjing, nedring.

lægir, *m.* havet (poet.).

lægja, *v.* (*gð*) **I. 1.** lægja, gjera laagare; *lægja* (*segl*) lægja ell. fira ned seglet; upers. *lægir e-t,* eitk. lægjest, laagnar; *sólina lægði,* soli laagna (*sol'a lægde,* Trønd.). **2.** stilla, roa (vêr, sjø o. a.); upers. *tók at lægja veðrit* (akk.) vêret tok til aa stilna. **3.** nedra, bøygja, audmykja. *lægjast, v. r.* lægjast, laagna; stilna; audmykja seg, nedra seg.

lægjarn, *a.* meinfus, meinhuga.

lægr, *a.* som kann liggja; *eiga lægt at kirkju,* hava rett til aa verta gravlagd ved kyrkja.

lækidómr, *m.* lækjedom, lækjeraad.

lækna, *v.* (*að* og *nd*) lækja, grøda, gjera god (frisk) att.

læknan, *f.* lækning, lækjing. **læknanligr,** *a.* lækjande, botsam.

læknari, *m.* lækjar.

lækni, *f.* (*gen. læknar*) lækning, lækjing.

læknidómr, *m.* lækjedom, lækjeraad.

lækning, *f.* lækning, lækjing; lækjedom, lækjeraad; lækjarkunst.

lækningar-bragð, *n.* lækjeraad. **-íþrótt,** *f.* lækjarkunst. **-kaup,** *n.* løn, betaling for lækning, lækjarløn. **-lyf,** *n.* lækjeraad, lækjedom. **-tól,** *n. pl.* lækjar-tølor, ambod som lækjar brukar.

lækningslyf, *n.* lækjeraad, lækjedom.

læknir, *m.* lækjar.

læknis-blað, *n.* lækjeblad. Plantago major. Harp. **-bragð,** *n.* lækjeraad. **-dómr,** *m.* lækjedom, lækjeraad; lækjarkunst. **-fé,** *n.* = *lækningarkaup.* **-fingr,** *m.* gullbrand, ringfinger. **-gras,** *n.* lækjegras, bruka um planten: lækjeblad, Plantago major. **-hendr,** *f. pl.* hender til aa lækja med, lækjarhender. **-kunnasta,** *f.* lækjarkunst. **-lyf,** *n.* lækjeraad, lækjedom.

læmeginn, *a.* (for *lémeginn,* jfr. isl. *lémagna, a.* magtlaus) veik, klen. Stj. 16.

læmingr, *m.* lemende (= *lómundr*). Jfr. nyn. *læming,* d. s. Salten.

lær, *n.* lær, laar (paa folk og fe).

læra, *v.* (*rð*) **1.** læra, gjeva lærnad, læra upp; *læra e-n á e-t, at e-u,* læra ein eitk.; refl. *lærast af* ell. *at e-m,* læra, faa lærnad

av ein. 2. læra, faa lærnad. Fld. II 67 (tvilsam gnorsk).

lærdómr, *m.* **1.** lærdom, kunnskap; ogso trollkunna. **2.** det lærde stand, prestestand; presteskapet.

lærdóms-íþrótt, *f.* arbeid som krev lærdom, lærdomsyrke. **-list,** *f.* lærdoms-grein. **-maðr,** *m.* mann som hev lærdom.

lærðr, *a.* lærd, upplærd, helst prestelærd.

læri-dómr, *m.* lærdom, læra; kunnskap. **-dóttir,** *f.* læregjenta. **-faðir,** *m.* **-meistari,** *m.* lærar, læremeister. **-móðir,** *f.* kvendeleg lærar, lærarinna. **-mær,** *f.* læregjenta

læring, *f.* **1.** læring, lærnad, upplæring. **2.** lærdom, læra. **læringarorð,** *n.* ord som gjev lærdom, lærdoms ord.

læri-sonr, *m.* læresvein. **-sveinatala,** *f.* tal paa læresveinarne. **-sveinn,** *m.* læresvein.

lær-leggr, *m.* lærlegg, laarbein; laar. **-verkr,** *m.* verk i laaret. Harp.

læsa, *v.* (*st*) **1.** læsa, stengja (*e-u*; sjld. *e-t*); *læsa kirkjunni*; *hurðin var bæði læst innan ok útan*; *læsa hjalm um hǫfuð sér,* festa hjelmen kring hovudet paa seg (jfr. *luktr hjalmr,* under *luktr, a.*). **2.** læsa, forsigla, innsigla (brev). **3.** læsa ell. stengja (*e-n*) inne; læsa ned, gøyma (*e-t*) under laas.

læspjǫll, *n. pl.* ulukketidend. Edd. M.

læti, *n.* **1.** læte, laat, ljod. **2.** læte, aatferd. **3.** beine, godvild.

lævirki, *m.* lerka (fugl). Alauda.

læ-vísi, *f.* list, fulskap. **-vísliga,** *av.* meinvist, fult. **-víss,** *a.* meinvis, meinsløg.

løgðr, *partic.* lagga. Fld. I 259.

løra, *f.* vanmenne, stakar. S. E. I 532, II 547. Jfr. *mannlera, ættleri.*

lœðingr, *m.* (skrive i akk. *leðing, læðing* og *levþing* for *leyþing?* S. E. I 106) band som æserne freista binda Fenrisulven med.

lœfð, *f.* løvd, nevetak, handbreidd.

lœkjar-fall, *n.* bekkjelaup. **-far,** *n.* bekkjefar. **-óss,** *m.* os aat løk ell. bekk. **-rás,** *f.* bekkjelaup.

lœkr, *m.* (*lœkjar*; *lœkir*) **1.** løk, bekk. **2.** løk, navlestreng.

lœskr, *a.* som er fraa Lom (*Lóar*). Jfr. nyn. *lø* = lomvær.

lǫð, *f.* **I.** (*gen. laðar*) innbjoding, innbod.

lǫð, *f.* **II.** = *lauð.* Sn. E. I 402.

lǫðr, *n.* = *lauðr.*

lǫðr-mannligr, *a.* stakarsleg. **-menni,** *n.* stakar.

lǫðuðr, *m.* innbjodar (poet.).

lǫg, *n. pl.* **1.** lagnad, forloga. **2.** kaar, vilkaar. **3.** log, logbod; *guðs lǫg,* kyrkjeretten (mots. *lǫg manna*); *at* (*eptir, með*) *lǫgum,* etter logi, i samhøve med logi; *af sjǫlfum lǫgunum,* ved sjølve logi, utan beintfram avsagd dom, ipso jure; *bjóða lǫg fyrir sik, bjóða sik undir lǫg,* bjoda log (og dom) for seg, segja ein vil retta seg etter logi; *dœma e-m lǫg,* døma i saki til eink. etter logi; *flytja mál til laga,* procedera, gaa i retten med ei sak; *hafa lǫg,* njota logi, hava vern av logi; *hafa lǫg við e-n,* bruka logi mot ein; *koma til laga,* møta til logleg dom; *kveðja e-n laga um e-t,* faa ein lagmanns orskurd um kva som er log i ei sak; *leggja lǫg á e-t,* fastsetja eitk. ved log; *leita laga,* freista bruka logi; *rétta lǫg,* segja kva som er rett log; *ræna e-n lǫgum,* taka fraa ein hans loglege rett; *segja* (*upp*) *lǫg,* segja kva som er log i ei sak; *skipa í lǫg,* fastsetja ved log; *standa á lǫgum,* staa paa logi, hava logi for seg; *svara e-m lǫgum,* svara, staa til svars for ein etter logi; *taka e-t í lǫg,* logtaka, fastsetja eitk. ved log; *þola e-m lǫg,* tola at ein fer etter logi; *þreyta lǫg um e-t,* føra sak um eitk.; *vita í lǫgunum,* vera logkunnig, kjenna logi. **4.** lag, samlag, landslut som hev sams log; *segjast ór lǫgum við e-n*; *vera i lǫg með e-m*; jfr. *Gulaþingslǫg* o. fl.

lǫg-arfi, *m.* logleg erving. **-balkaskipan,** *f.* bolkeskipingi i logboki. **-baugr,** *m.* *baugr* som ein etter logi skulde leggja i bot for visse brotsverk. **-beiðing,** *f.* logleg framsett krav. **-berg,** *n.* **-bergi,** *n.* Logberget der dei heldt altinget paa Island. **-bergsganga,** *f.* uppgonga til Logberget. **-binda,** *v. st.* binda ved log. **-bjóða,** *v. st.* bjoda etter logi, paa logrett maate. **-boð,** *n.* **1.** logrett tilbod (t. d. um kaup av odelsjord eller um mannebot). **2.** logrett krav. **3.** logbod, logsetning. **4.** logleg magt til aa bjoda og styra. **-bók,** *f.* logbok. **-borinn,** *a.* logrett framboren. **-bót,** *f.* bot som logi byd, logbodi bot. **-bróðir,** *m.* mann som hev sams log med

ein. **-brot,** *n.* logbrot. **-brotinn,** *a.* som hev lide tap ved logbrot. **-brotsmaðr,** *m.* logbrjotar. **-bú,** *n.* loglegt bu eller hushald. **-bǫlkr,** *m.* bolk av logi, logbolk. **-deila,** *f.* sak, rettssak.

lǫgdir, *m.* sverd (poet.).

lǫg-dómr, *m.* **1.** logleg domstol. **2.** logrett dom.

lǫgdýr, *n.* „sjødyr“, d. e. skip (poet.).

lǫg-dœma. *v.* (*md*) døma eitk. (*e-t*) til ein (*e-m*) etter logi. **-eggjan,** *f.* eggjing som er i samhøve med logi. **-eiðr,** *m.* logleg eid. **-eindagi,** *m.* logleg semja. **-eyrir,** *m.* **1.** loglegt betalingsmidel. **2.** øyre som gjeld likt med 6 alner vadmaal. **-fá,** *v. st.* faa paa logleg vis. **-faðmr,** *m.* logleg famn, famnemaal med logleg storleik.

lǫgfákr, *m.* „sjøhest“, d. e. skip (poet.).

lǫg-fardagr, *m.* fardag fastsett i logi. **-fasta,** *f.* fasta fastsett i logi. **-fastnan,** *f.* logrett festarmaal. **-fastr,** *a.* **1.** logrett, som stend fast etter logi. **2.** som hev fast logleg bustad. **-fé,** *n.* tilleggsbot som retten tek av den som ikkje fylgjer ein logleg dom. **-félag,** *n.* logleg sameiga. **-festa,** *v.* (*st*) **1.** fastsetja ved log, logfesta. **2.** fèsta (kona) paa logleg vis. **3.** forbjoda at ein gjer eller tek eitk., fredlysa (helst i søksmaal um fast eigedom). **-festa,** *f.* **-festing,** *f.* loglegt forbod, fredlysing. **-fóstr,** *n.* fostring som fastsett i logi. **-fóstri,** *m.* ein som er uppfostra som fastsett i logi. **-frétt,** *f.* logleg spurning, log-spurning (i retten). **-fróðr,** *a.* logkunnig. **-fullr,** *a.* heilt logleg, rett etter logi. **-fundr,** *m.* logbode møte. **-fǫstutíð,** *f.* tid daa logi byd fasta.

lǫgg, *f.* (*gen. laggar*) logg (i stavarne paa trekjer).

lǫg-garðr, *m.* gard, gjerde i loglegt stand. **-garðsǫnn,** *f.* onnetid daa dei skal vøla um *lǫggarðr.* **-gerð,** *f.* framferd etter logi. **-gjǫf,** *f.* logleg gaava.

lǫggra, *v.* (*að*) dilla med rova. Edda.

lǫggrið, *n.* fast loglegt tilhelde eller heimvist.

lǫggstokkinn, *a.* sundbrosten i loggi (um kjer).

lǫg-heilagr, *a.* heilag, ukrenkjande etter logi. **-heimila,** *v.* (*ar*) gjeva logleg rett til, logheimla. **-heimili,** *n.* logleg heimstad. **-hlið,** *n.* loglegt led (i gjerde). **-hreppr,** *m.* repp (*hreppr*) skipa etter logi (Isl.). **-hverfð,** *f.* loglegt gjerde. **-kaup,** *n.* løn, betaling som fastsett i logi. **-kennandi,** *m.* eig. logleg kjennar, ein som etter logi er før og gild til aa vera domsmann (*kviðmaðr*) i ei eigedomstrætta (Isl.). **-klókr,** *a.* logkunnig. **-konungr,** *m.* logleg konge. **-krókar,** *m. pl.* log-knip, logkrokar. **-kvǫð,** *f.* logleg stemning. **-kœni,** *f.* logkunna. **-kœnn,** *a.* logkunnig. **-kœnska,** *f.* logkunna. **-langr,** *a.* so lang som fastsett i logi (um skip). **-lausa,** *f.* logløysa. **-lauss,** *a.* ulogleg, loglaus. **-leið,** *f.* loglegt heradsting (*leið*). **-leiða,** *v.* (*dd*) **1.** logtaka, gjera til log. **2.** taka inn i eit log-samlag, gjeva borgarrett (um træl og utlæg mann). **3.** taka upp i lista yver dei heilage, gjera til heilagmenne. **-leiga,** *f.* logleg leiga. **-leysa,** *f.* logløysa. **-liga,** *av.* logleg, paa logleg vis. **-ligr,** *a.* **1.** som høyrer til logi, log-. **2.** logleg, logrett. **-lýrittr,** *m.* logleg *lýrittr.* **-lýsing,** *f.* logleg lysing. **-maðr,** *m.* **1.** logkunnig mann, loglærd. **2.** loggjevar (lat. legifer). **3.** lagmann; ogso bruka um logsegjingsmannen paa Island. **-mál,** *n.* **1.** log-sak, rettsspursmaal. **2.** logbod, logsetning, log. **3.** logfast, bindande semja; pakt (i bibelsk meining). **-máli,** *m.* logrett semja um innløysningsrett og forkaupsrett til ei jordeign.

lǫgmáls-bók, *f.* logbok. **-spjald,** *n.* logtavla (i det gl. testam.). **-staðr,** *m.* tilføre til søksmaal. **-ǫrk,** *f.* pakts-arki (i det gl. testam.).

lǫgmanns-bréf, *n.* brev fraa lagmannen. **-dœmi,** *n.* lagmanns embætte. **-eiðr,** *m.* eid av lagmannen (naar han tek ved sitt embætte). **-garðr,** *m.* gard der lagmannen bur. **-lauss,** *a.* lagmanns-laus. **-stóll,** *m.* lagmannsembætte. **-tollr,** *m.* avgift til lagmannen.

lǫg-mark, *n.* loglegt merke. **-met,** *n* logleg verdsetning. **-metandi,** *m.* logleg verdsetningsmann. **-mót,** *n.* logbode møte. **-mæltr,** *a.* nemnd i logi. **-mætr,** *a.* som logi tek umsyn til („mæter“). Flat. I 4117.

lǫgn, *n. pl.* og *f. sing.* not, vaad; jfr. *lagn, f.* fiskegarn. Nordl.

lǫg-prettr, *m.* log-pretta, log-knip. **-pundari,** *m.* logleg pundar ell. bismar.

lǫgr, *m.* (*gen. lagar, dat. legi*) **1.** vatn; sjø; elv; *á landi eða legi,* paa land eller sjø; *Lǫgrinn,* Mælaren. Jfr. nyn. *fara lands og laga,* og „*log*" i sjø- og elvenamn. **2.** log, utverka saft. **3.** vaatvara, væta, væska.

lǫg-ráðandi, *m.* logleg formyndar, log-verja. **-rán,** *n.* det aa taka fraa ein mann hans loglege rett, so han ikkje fær log og dom i si sak, retts-ran. **-rengd,** *f.* logrett utskjoting av domsmenner. **-rétt,** *f.* (isl.) aalmenn kvi til aa sanka og sidan skifta feet i um hausten, sanke-kvi.

lǫgrétta, *f.* **1.** umbot i logi. **2.** lagretta i Norig (nemndemenner or fylki som dømde paa lagtinget); etter 1281 ogso paa Island (nemndemennerne vart valde fraa kvart ting-lag). **3.** lagretta paa Island fyre sambandet med Norig (godarne og utvalde tingmenner som paa altinget gav loger og avgjorde log-spursmaal for øyi).

lǫgréttr, *m.* *réttr,* bot som ein hadde rett til etter logi.

lǫgréttu-bardagi, *m.* slaasting i (den islandske) lagretta. **-fé,** *n.* pengekassa aat lagretta. **-maðr,** *m.* mann i lagretta, lagrettemann (i Norig og paa Island; jfr. *lǫgretta*). **-seta,** *f.* seta (det aa sitja) i lagretta. **-skipan,** *f.* skiping av lagretta. **-þáttr,** *m.* stykke i logboki um (den islandske) lagretta.

lǫg-rinnt, *v. partic.* gjort til inkjes, umstøytt (ved log), Didr. 74[20]; jfr. *hrinda* 2, og med umsyn paa bøygningi nyn. *rinda,* partic. *rindt.* **-ruðning,** *f.* logrett rudning eller utskjoting av domsmenner. **-ræna,** *v.* (*nt*) taka fraa ein hans loglege rett, fara loglaust fram mot ein (*e-n*). **-ræningr,** *m.* mann som vert fraateken sin loglege rett, loglaust medfaren mann. **-saga,** *f.* **1.** det aa segja fram logi eller kva som er log; lagmanns domsavgjerd. **2.** embætte, embætskrins aat lagmann ell. logsegjingsmann; *hafa lǫgsǫgu.* **-samdr,** *a.* som er i samhøve med logi, logrett. **-samkváma,** *f.* logbodi samkoma. **-samligr, -samr,** *a.* som er i samhøve med logi, logrett, logleg (*-samliga, av.*). **-segja,** *v.* (*-sagði*) segja, døma, avgjera etter logi; *lǫgsegja e-m e-t,* tildøma ein eitk. etter logi. **-segjandi,** *m.* ein som etter logi kann gjeva fraasegn i ei sak. **-sekr,** *a.* fredlaus, utlæg etter logi. **-sekt,** *f.* fredløysa, utlægd etter logi. **-silfr,** *n.* sylv som er gjengelegt etter logi, loggildt sylv. **-sjándi,** *m.* loglegt augvitne. **-skil,** *n. pl.* **1.** skilgreida ell. utgreiding for retten; rettsavgjerd; *mæla lǫgskilum,* greida av rettssaker. **2.** rett og skil, skyldnad, som ein hev aa gjera for logi; *gegna* (*halda upp*) *lǫgskilum,* gjera sin skyldnad etter logi. **-skila,** *v.* (*að*) skila ein eitk. etter logi, avgjera etter logi at ein skal hava eitk. (*e-m e-t*). **-skilaváttr,** *m.* vitne i ei retssak. **-skilnaðr,** *m.* logleg skilnad (millom egtefolk). **-skipti,** *n.* loglegt skifte. **-skrá,** *f.* log-bok, log-kodeks. **-skuld,** *f.* logleg skyldnad til aa betala skuldi si med arbeid. **-skuldarkona,** *f.* kvende som etter logi er skyldig til aa betala skuldi si med arbeid. **-skuldarmaðr,** *m.* mann som etter logi er skyldig til aa betala skuldi si med arbeid, gjeldstræl. **-skyld,** *f.* logleg skuld. **-skylda,** *f.* skyldnad etter logi (i Post. 881[17] motsett *miskunnarverk*). **-skyldr, -skyldugr,** *a.* skyldig etter logi; paaboden i logi. **-sókn,** *f.* **1.** søksmaal etter logi. **2.** lagmannsdøme. **-spakr,** *a.* logkunnig. **-speki,** *f.* logkunna. **-spekingr,** *m.* logkunnig mann. **-spurning,** *f.* logspurning (i retten), logleg spurning. **-stakkgarðr,** *m.* loglegt gjerde kring høystakk. **-stefna,** *f.* logleg, logrett stemning. **-sœkja,** *v.* (*-sótti*) reisa loglegt søksmaal. **-sǫgn,** *f.* = *lǫgsaga.* **-sǫgumaðr,** *m.* **1.** logsegjingsmann. **2.** loggjevar. **-sǫgumannsrúm,** *n.* stad paa Logberget der logsegjingsmannen sit. **-sǫgumannsþáttr,** *m.* stykke i logboki um logsegjingsmannen. **-taka,** *v. st.* = *lǫgleiða.* **-tala,** *f.* framsegjing av logi. **-tekning,** *f.* **1.** logtaking, logfesting. **2.** inntaking i eit samlag. **-tíðir,** *f. pl.* gudstenesta etter logi. **-tíund,** *f.* tiend paabodi i logi. **-þáttr,** *m.* stykke av logi.

lǫg-þing, *n.* **1.** lagting (i Norig). **2.** loglegt tingmøte, rettsmøte. **3.** synagoge. **-þingi,** *n.* lagting (ogso um altinget paa Island).

lǫgþingis-fǫr, *f.* ferd til lagtinget. **-innsigli,** *n.* innsigle til brev som lagtinget sender ut. **-maðr,** *m.* nemndemann til lagtinget.

lǫgu-dagr, *m.* fastsett møtedag. **-nauti,** *m.* = *lǫgunautr* 1. **-nautr,** *m.* **1.** mann som

lyder same log som ein annan (helst um folki i eit lagdøme, og um hirdmennerne). 2. lagsmann, felage. **-neyti,** *n.* samlag som stend under same log (helst um hirdi). **-váttr,** *m.* **-vitni,** *n.* vitne um avtala møte.

lǫg-varnarvitni, *n.* vitnemaal til forsvar i ei rettssak. **-váttr,** *m.* loglegt vitne. **-veð,** *n.* logleg trygd eller pant.

lǫgvellir, *m.* „vatn-sjodar" d. e. kjêl. Edda.

lǫg-verja, *v.* (*-varði*) verja med log, fredlysa. **-vernd,** *f.* fredlysing. **-villa,** *f.* det som ein gjer til aa forvilla retten, logvilling. **-villr,** *a.* vill, uvitande um logi, logvill. **-vinna,** *v. st.* vinna med log. **-vitni,** *n.* logrett vitnemaal. **-vitr,** *a.* logkunnig. **-vǫrn,** *f.* loglegt vern eller forsvar i ei retssak. **-vǫxtr,** *m.* **1.** logleg inntekt. **2.** logleg renta.

lǫm, *f.* (*pl. lamar*) lam, gjenge, hengsla.

lǫn, *f.* (*pl. lanar*) **1.** langvoren haug ell. dunge (poet.) (= laan, Tel.). **2.** i sms. sjaa *heylǫn.*

lǫngu, *av.* longo, for lang tid sidan.

lǫngugi, *av.* ikkje paa lenge.

lǫngum, *av.* lenge, i lang tid.

lǫskr, *a.* losken (Hall.), doven, dauv.

lǫstr, *m.* (*gen. lastar*; *nom. pl. lestir*; *akk. pl. lǫstu*) **1.** last, lyte; mein, skade. **2.** last, lastord, klander.

lǫt, *f.* (*gen. latar*) fraateljing, avraading; hindring, hefte; *telja latar á e-u,* telja fraa eitk.

lǫtun, *f.* (*gen. latanar*) = *lǫt.* Sturl. I 285₃₆.

M.

má, *v.* (*áð*) maa, skrapa, slita, tæra ut; strjuka, sletta ut, rydja burt; *má e-t af e-u*; *már af,* upers. det tek av.

má? *n.* sjaa *mai.*

maðka, *v.* (*að*) verta fyllt med makk. **maðka-haf,** *n.* **-sjór,** *m.* hav fullt av makk. **maðkfullr,** *a.* full av makk. **maðkr,** *m.* makk (mark); ogso krek (um maur). **maðk-sjór,** *m.* = *maðkasjór.* **-smoginn,** *a.* makkesmogen, gjenomsmogen av makkar.

maðr, *m.* (*gen. manns*; *nom. pl. menn* eller *męðr*) **1.** menneskje (av baae kyn; jfr. nyn. mann i sms. og i talemaatar); *maðr er manns gaman*; *mennskr maðr,* mots. troll; *sýndi maðr manni,* mann synte det aat mann, det gjekk fraa den eine til den andre; ofte mesta som eit ub. pron. ein, einkvar: *maðr er auðigr, annar úauðigr*; *þat veit menn* eller *menn veit,* det veit alle, det er visst; ogso koll. folk: *fjǫldi manns.* **2.** mann, karmann; *til manns kominn,* komen til manns, vorten ein god mann odl.; *vera maðr til e-s, fyrir e-u,* vera mann (kar) til eitk. **3.** mann som tener eller fylgjer ein; *við þriðja manni,* sjølv tridje. **4.** mann, egtemann (*eiginn maðr*). **5.** mann, led i ein ættlegg; *maðr eptir mann,* mann etter mann; *vera at fjórða manni at frændsemi,* vera skyld i fjorde led (etter kanonisk rekning); *koma mǫnnum meðal,* faa, setja ættleder millom (so skyldskapen kann verta langt nok ute).

maðra, *f.* modra, fegra. Gallium boreale (i stadnamn).

maga-bragð, *n.* eit slag knip i dragsmaal. **-fyllr,** *f.* magefylla.

magáll, *m.* rand midt nedetter magen; jfr. nyn. *kvidaal,* som eigenleg tyder det same.

magararfi, *m.* erving etter sonen sin (*mǫgr*).

magaskegg, *n.* haar som veks paa magen.

mágastoð, *f.* studning som ein fær ved maagskap.

magfyllr, *f.* magefylla, det som fyller magen.

magi, *m.* mage, buk.

mágkona, *f.* kvinna som ein er skyld med ved maagskap, maagskyld kvinna (vermor, brorkona, sonekona odl.).

magn, *n.* **1.** magt, styrke, kraft; *mátt ok magn* (jfr. nyn. *med maatt og magne,* Aasen); *er um mitt magn,* det gjeng yver mi magt. **2.** hovudluten, storparten av eitk.; *magn ríkis síns.* (Yngre form for *megin,* s d.).

magna, *v.* (*að*) **1.** styrkja, gjera sterk (berre poet.; jfr. nyn. *magna seg,* styrkja seg). **2.** styrkja ved trolldom, fylla med trolldomsmagt; driva paa med trolldom og avgudsdyrking. **3.** *magnast, v. r.* styrkjast, veksa, verta stor eller sterk; gjera seg stor.

magnlauss, *a.* magtlaus. **-leysi,** *n.* magtløysa. **magnsmunr,** *m.* skilsmun i magt.

magnúsmessa, *f.* den 16. april (i Norig); den 13. desember (paa Island).

magr, *a.* (*n. magrt*) mager, skrinn.

mágr, *m.* mann som ein er i maagskap med, skylding ved maagskap (helst verfar, verbror og dottermann eller nyn. maag).

magrligr, *a.* noko mager, skrinnvoren.

mágsefni, *n.* ein som skal verta maag aat ein. **mágsemd,** *f.* maagskap, sivjaskylda.

mai? *n.* friskt vaarlauv. Bp. II, 162.

mak, *n.* gjeremaal, vending.

maka, *v.* (*að*) **1.** maka, mykja, møykja; refl. *makast,* mødast, verta medteken. **2.** *maka e-m háðung,* gjera ein eitk. til skjemd.

maka, *f.* make, like (um kvende).

makendi, *n. pl.* mak, ro, fred.

maki, *m.* make, like.

makki, *m.* manke (paa hest). Bósa s. 4013.

makleikr, makligleikr, *m.* (eig. høveleg-leik), same; det som er høvelegt, verdleik; *með makleik, at makligleik, eptir makligleikum,* so som det er høvelegt eller fortent; *hafa makligleika til e-s,* vera verdig til eitk., ha fortent eitk. **makligr,** *a.* **1.** høveleg, passeleg. **2.** verd, verdig til eitk. (*e-s, til e-s*). **3.** skyldig. (*makliga, av.* so som det er høvelegt eller fortent). Jfr. nyn. *makleg.*

makr, *a.* høveleg, greid, god; *makara (væri) at,* høvelegare, betre var det at. Jfr. nyn. *mak,* makleg, spak. **mak-ráðr,** *a.* medraadeleg, greid. **-reiðr,** *a.* som er god (makleg) aa rida paa.

makt, *f.* magt. **maktarleiki,** *m.* magt.

mál, *n.* **I. 1.** merke, flekk, helst um innsett merke, figur paa metal-smide. **2.** maal, merke (ved mæling). **3.** maal, reidskap til aa mæla med. **4.** rett tid, viss tid til eitk. (Jfr. nyn. *rismaal* o. fl.). **5.** maal, maaltid. **6.** mjølketid; maal, mjølkemaal, det som vert mjølka til kvart maal; *búfé missir máls,* d. e. vert ikkje mjølka. **7.** eit fjordungaar. **8.** maal (= 8 stenger) i sms. *málslengd.*

mál, *n.* **II. 1.** møte, ting; *eiga mál við landsfolkit.* **2.** avtale, semja; *ganga á mál,* brjota semja. **3.** sak, maalemne, ærend; *bera (upp) mál e-t fyrir e-n,* bera fram ei sak for ein (jfr. nyn. *bera upp maalet sitt*); *flytja mál e-s,* tala eins sak, hjelpa saki fram; *þat er annat mál,* det er ei onnor sak; *þat er alls máls,* det er hovudsaki; *skipta máli,* sjaa *skipta.* **4.** stoda som ein stend i, kaar, vilkaar, høve, tilhøve; *óttast sitt mál,* vera rædd for korleis det skal ganga; *kemr þar máli at,* det vert til det at, gjeng so at; *svá er mál með vexti,* sovore er tilhøvet, det hev seg so at. **5.** sak, rettssak; *bera mál á hendr e-m um e-t,* gjeva ein sak, klaga ein for eitk.; *verða borinn máli,* verta kjend skyldig i ei sak, faa saki paa seg; *fallast at máli,* tapa saki; *flytja mál sitt,* føra si sak; *halda máli fram,* halda fram med, driva paa ei sak; *leggja máli gerð,* leggja ei sak under skilsdom; *setja máli,* leggja ned ei sak, lata saki falla; *sækja málit,* leggja upp sak, reisa søksmaal; *vera fyrir máli,* vera sakverjar (d. e. den som saki gjeld); vera førar for ei sak; *verja mál,* forsvara, verja ei sak; *verjast, vera varðr máli,* sleppa fri ei sak, ikkje faa henne paa seg. **6.** maal, mæle, røyst, taleevna. **7.** maal, spraak; *ríta at norrænu máli.* **8.** tale, røda; *með skǫmmu máli,* med faa ord; *várs herra mál,* Vaarherres ord; *bera mál á e-t, hafa e-t á (at) máli,* tala um eitk.; *leita máls við e-n, mæla mál af e-m,* ganga i veg og tala med ein (um eitk.); *taka annat mál,* taka til aa tala um andre ting; *taka máli (e-s) vel,* taka det vel upp det ein segjer. **9.** samrøda, samtal; *finna, hitta mann at máli,* faa ein i tale, finna ein; *koma at máli (á mál) við e-n,* tala ved ein. **10.** soga, forteljing; *í þessu máli,* i denne soga; *taka til máls,* taka til ords, taka til aa fortelja. **11.** ord, ordlag, talemaate; *fornkveðit mál,* gamalt ord. **12.** framsagd meining, paastand; *hafa sitt*

mál, faa fram si meining, hava sin vilje; *halda sínu máli*, halda paa si meining; *vera at einu máli*, vera samheldige; ogso um domsframsegn: *mál þeirra skal standa*. **13.** framsegn, setning (i gram.).

mala, *v. st.* mala, knuska (mest um aa mala korn til mjøl).

mála, *v.* (*að*) maala, skildra.

mála, *f.* kvinna som ein jamnan talar med, kona (poet.).

mála-beizla, *f.* rettskrav. **-efnamunr,** *m.* skilsmun, som gjer maalemni ulike. **-efni,** *n.* = *málefni*. **-ferlamunr,** *m.* skilsmun, som gjer rettssaker ulike. **-ferli,** *n.* rettssak, rettstrætta. **-fjǫldi,** *m.* mengd med saker. Kgs. 724. **-flutningr,** *m.* sakførsla. **-fullting,** *n.* **-fylgja,** *f.* hjelp, studnad i ei rettssak. **-fylgjumaðr** (og *-fylgismaðr*) *m.* mann som hjelper folk i rettssaker, sakførar.

mála-gipt, *f.* **-gjald,** *n* **-gjǫf,** *f.* løning; løn. **-gull,** *n.* gull som ein fær i løning.

mála-háttr, *m.* eit slag versemaal. **-hluti,** *m.* **-hlutr,** *m.* lut som fell paa ein i ei sak; den sida av saki som ein hev med aa gjera.

málajarn, *n.* jarn med eit merke (*mál*) paa.

mála-jǫrð, *f.* jord som er pantsett til bruk. **-kona,** *f.* kona som hev *máli* 2.

mála-kæra, *f.* **-kærsla,** *f.* klagemaal, søksmaal.

mála-land, *n.* jordeign som ein hev *lǫgmáli* eller *lǫgveð* paa. **-lauss,** *a.* (jordeign) som det ikkje er *lǫgmáli* paa.

mála-leitan, *f.* samtale, tinging um ei sak. **-lok,** *n. pl.* **-lykt,** *f.* (mest i *pl.*) **-lyktan,** *f.* endelykt paa ei sak.

málamaðr, *m.* **I. 1.** mann som er van med aa føra rettssaker. **2.** sakkunnig mann. Mar. 1439.

málamaðr, *m.* **II.** mann som tener for løn, lønt tenestemann.

málamannligr, *a.* høveleg for ein *málamaðr*, I. **málamundi,** *m.* semja.

malar-grjót, *n.* smaastein som ligg i *mǫl* (dunge). **-kambr,** *m.* kamb, rygg av smaastein nedmed strandi.

málasal, *n.* eig. utbetaling av løn; løningsdag.

málasax, *n.* stutt sverd med merke (*mál*) paa.

málasilfr, *n.* sylv som ein fær i løning.

mála-skil, *n.* greida, skyn paa rettssaker. **-skipti,** *n.* = *málskipti*. **-skot,** *n.* innanking, appel (til ein høgre domstól). **-sóknir,** *f. pl.* rettssøksmaal. **-spell,** *n.* det som spiller eller øydelegg ei rettssak for ein, sakspille.

mála-spjót, *n.* spjot med eit merke (*mál*) paa. **-steinn,** *m.* stein med eit merke (*mál*) paa?

mála-tilbúnaðr, *m.* **-tilbúningr,** *m.* tilbunad, fyrebuing til eit søksmaal.

máláttusótt, *f.* spillsykja (romansk ord).

málavǫxtr, *m.* tilhøve med ei sak, umstødor ved ei sak.

mál-bók, *f.* lesterbok? **-bót,** *f.* = *málsbót*. **-dagi,** *m.* **1.** avtale, semja, kontrakt. **2.** fyreskipnad, skipnad. **3.** bok, lista yver det ei kyrkja eller eit presteembætte hev av gods, innkomor, legat odl. **4.** skildag, fastsett termin. **-deili,** *n.* = *málskipti*. **-djarfr,** *a.* maaldjerv, djervmælt.

mál-drykkja, *f.* drykk tilmælt til maten. **-drykkjumaðr,** *m.* mann som fær seg tilmælt drykk til maali.

málefni, *n.* maalemne, sak, som er emne for umdøming eller trætta; grunn, umstødor og alt som vedkjem ei sak.

máleldr, *m.* (helst i pl.) eld som dei kokar maten ved til maaltiderne.

málendr, *m. pl.* partar i ei sak.

málfár, *a.* sett, innlagd med merke eller figurar (*mál*) til prydnad.

mál-fimi, *f.* ordhegd, dugleik til aa tala. **-fimliga,** *av.* ordhagt. **-fimr,** *a.* ordhag, lettmælt. **-framr,** *a.* djervmælt. **-friðr,** *m.* fred millom folk, so dei ikkje hev saker med kvarandre. **-fylling,** *f.* „setningsfylling“ d. e. partikel (gram.). **-fœrr,** *a.* maalfør, som er i stand til aa tala.

málga, *v.* (*að*) mangla paa, gjera krav paa (= *ámálga*).

mál-gagn, *n.* talereide. **-haltr,** *a.* maalhalt, som trivlar etter ordi eller som hev lyte i talereiden. **-helti,** *f.* det aa vera *málhaltr*, maalhelta. **-hress,** *a.* maalfør, so frisk at ein kann tala.

máli, *m.* **I.** talenøyte, ven (jfr. *mála*, f.).

máli, *m.* **II. 1.** semja, avtale, kontrakt. **2.** semja um den luten av buet som kona

skal hava (for *gagngjald* og *gjǫf*), i fall det vert skifte; rettskrav som ho hev soleis. **3.** bygslebrev; ogso um landskyldi, leiga for jord. **4.** semjebrev um pantsetjing av jord til bruk. **5.** avtale eller skilord um forkaupsrett til jord for seljaren. **6.** løningsavtale; løning, løn; *ganga á mála*, taka tenesta (hjaa hovding).

máligr, *a.* maalug, snakksam.

mál-krókar, *m. pl.* krokar, vringlor i talen, ordkrokar. **-kunnigr, -kunnr,** *a.* ved samtale kjend med (*e-m*). **-laki,** *m.* lyte, brest paa tale-evna. **-latr,** *a.* uviljug til aa tala, traudmælt. **-lauss,** *a.* maallaus. **-leysa,** *f.* gale maalbruk (um laake rim). **-lýzka,** *f.* maallydska, maal.

malmara-grjótsvegg, *m.* vegg av marmorstein. **-steinn,** *m.* marmorstein.

malm-hlið, *n.* malmport, metalport. **-pottr,** *m.* potta av malm, metalkjer.

malmr, *m.* **1.** malm, som ein fær metal or. **2.** malm, metal.

malm-verk, *n.* malmverk, bergverk. **-æðr,** *f.* strøym av rennande malm.

mál-nyta, *f.* mjølkefe. **-nytr,** *a.* mylkt, som gjev mjølk. **málnytu-kúgildi,** *n.* eit mjølkekuverde. **-kýr,** *f.* mjølkeku.

mál-óði, -óðr, *a.* vill, styrlaus i ordi.

malr, *m* pose, sekk.

mál-reið, *f.* tale, umrøding; *koma á málreið*, koma paa folkemunnen. **-reifr,** *a.* munnkaat, kvik i røda. **-reitinn,** *a.* rødug, snakksam. **-rói,** *n.* tale, talegaava. **-rófsmaðr,** *m.* snakkar, skravlar. **-róm,** *n.* tale. **-rúm,** *n.* tid til tale. **-rúnar,** *f. pl.* runeskrift, runer til maalbruk, i motsetning til andre runer, S. E. I 598; talegaava, taleevna. Edda. **-rœða,** *f.* umrøding; *koma á málrœðu*, koma paa folkemunnen. **-rœðinn, -rœtinn,** *a.* rødug, snakksam.

máls-afglapan, *f.* skjepling av ei sak, so ho ikkje vert avgjord. **-aldr,** *m.* utbetalingstermin.

málsannan, *f.* sanning, stadfesting paa det som er sagt.

málsbót, *f.* det som skal bøta paa ei sak, orsaking.

málsemd, *f.* **malsendi,** *m.* **malsendir,** *m.* **málseyrendi,** *n.* maalsemd (Sogn), maate aa tala paa; tale; *þeim varð at málseyrendum*, dei kom i samrøda.

máls-fylling, *f.* fullending av ei sak. **-grein,** *f.* **1.** maalgrein, maalføre. **2.** talemaate. **3.** setning. **4.** tale. **-háttr,** *m.* **1.** maalgrein, maalføre. **2.** tale, ord.

málskipti, *n.* **1.** det som er mykje um aa gjera for ein, naudsyn, torv; vigtug sak.

málskjóla, *f.* bytta, bruka til maalkjerald.

máls-lengd, *f.* lengd paa eit maal (8 stenger). **-list,** *f.* talekunst. **-lǫstr,** *m.* veila, lyte paa eit maal. **-maðr,** *m.* maalsmann, talsmann. **-matr,** *m.* matmaal, mat til eit maal. **-mjolk,** *f.* mjølkemaal, so mykje mjølk som vert mjølka i eit maal.

málsnild, *f.* ordhegd. **málsnildar-gjǫf,** *f.* talegaava. **-list,** *f.* talekunst. **-maðr,** *m.* ordhag mann.

mál-snilli, *f.* ordhegd. **-snjallr,** *a.* ordhag, hagmælt.

málsorð, *n.* ord (i ei setning).

málspakr, *a.* klok i ordi, ordhag.

málspartr, *m.* part av talen, ordklassa.

mál-speki, *f.* **-spekt,** *f.* klokskap i tale, ordhegd.

málsrǫdd, *f.* ljodførd (artikulera) tale.

mál-staðr, *m.* **1.** stad, som ein talar ifraa. **2.** sak som er aa vange, maalemne, spursmaal. **-stafr,** *m.* **1.** bokstav. **2.** samljod, konsonant (so nær som *hǫfuðstafir*). **-stefna,** *f.* stemna, møte til aa dryfta ei sak.

málssteinn, *m.* = *málasteinn*.

máls-tilbúningr, *m.* tilbunad til eit søksmaal. **-timbr,** *n.* maalstimber, timber som held fullt maal.

mál-stofa, *f.* stemnestova, tingstova. **-stund,** *f.* tid til aa tala.

málsþǫrf, *f.* torv til aa tala.

málsvefn, *m.* svevn til rett sovetid.

máls-vegr, *m.* utveg, paaskot som ein brukar i ei sak. **-verðr,** *m.* matmaal.

malt, *n.* malt, melt korn.

máltak, *n.* talemaate.

malthlada, *f.* hus til aa gøyma malt i.

máltíð, *f.* maaltid, maal. **máltíðarstund,** *f.* tid som ein treng til ei maaltid.

maltklyfjar, *f. pl.* klyvjar med malt.

maltshlaða, *f.* = *malthlaða*. **maltverð,** *n.* malt-verde.

mál-þing, *n.* samrøda (poet.). **-þurfi,** *a.* som treng tala med ein.

málugliga, *av.* med mange ord, med mykje snakk. **málugr,** *a.* maalug, snakksam.

málunautr, *m.* talenøyte, ven (poet.).

málungi (av *málum-gi*): *ef þyrftak at málungi mat,* um eg ikkje turvte mat aat maali. Edda.

malurt, *f.* malurt.

mál-vinr, *m.* umgangsven. **-vǫndr,** *m.* maalstokk.

mamata-, = *mánaðarmatar-.* **mamatr,** *m.* = *mánaðarmatr.*

man, *n.* **1.** husfolk, huslyd. **2.** træl; trælkvende; koll. trælar. **3.** kvinna, vækja.

mánadagr, *m.* maandag.

mánaðar-dagr, *m.* (skrive *mánaðadagr*) maanadsdag, same dag i næste maanad. **-frest,** *n.* maanadsfrest. **-kostr,** *m.* kost for ein maanad. **-leiga,** *f.* løn for ein maanad, maanadsløn.

mánaðarmatar-ból, *n.* jordveg som ein betalar *1 mánaðarmatr* i landskyld av. **-lag,** *n.* verde, som er likt med *1 mánaðarmatr.* **-leiga,** *f.* = *mánaðarmatarból.* **-sla,** misskrift for *mánaðarmatar(s)lag?* D. N. II 273₈. **-øx,** *f.* øks som er verd ein *mánaðarmatr.*

mánaðar-matr, *m.* eig. maanadsmat, mat for ein maanad, men bruka um ei viss mengd av matvaror, serleg smør og mjøl. **-mót,** *n.* maanemot, same tid i næste maanad. **-ró,** *f.* ro, fred i ein maanad. **-stefna,** *f.* stemna eller stemning med ein maanads varsl. **-vist,** *f.* mat for ein maanad. **mánaðatal,** *n.* *mánaðatal hitt meira* og *hitt minna* um regulares lunae og regulares solis (i kalenderrekningi).

mánaðr (og *mánoðr*) *m.* (*gen. sing. mánaðar* og *mánaðr*; *nom. pl. mánaðir, mánaðr, mánuðr*; *akk. pl. mánaði, mánuðu, mánaðr, mánuðr*) maanad; *tolf mánaðir* (samanskrive: *tolfmánaðr*) = eit aar.

manafé, *n.* eig. trælepengar, d. e. samanskotspengar (paa lagtinget) til lauskauping av trælar.

mána-garmr, *m.* „maanehunden" (i gudesegnerne um ein jøtun som vil gløypa maanen). **-mataból,** *n.* = *mánaðarmatarból.* **-nótt,** *f.* natti til maandags.

manarmenn, *m. pl.* folki paa øyi *Mon.*

mána-salr, *m.* „maanesalen" d. e. himmelen (poet.). **-skin,** *n.* maaneskin. **-tré,** *n.* „maanetre" (namn paa eit vidundertre i India).

manel, *n* ? form?

manér, *n.* manér, vis, aatferd.

mang, *n.* **1.** smaahandel, kramhandel. **2.** vara seld i smaatt, kramvaror.

manga, *f.* eit slag kastemaskina til aa kasta vaapn (pilar?) mot fienden.

manga, *v.* (*að*) handla, kaupa, selja, tinga.

mangaraskapr, *m.* **1.** kaupskap, kramhandel. **2.** prakkarskap, snytarskap. **mangari,** *m.* smaahandlar, kramkar; prakkar.

mangát, *n.* = *mungát.* N. G. L. V 9₉; jfr. *manvit, manugð.*

mangi, sjaa *manngi.*

mangsmaðr, *m.* = *mangari.*

máni, *m.* **1.** maane (himmelkloten). **2.** maane, maanad.

mankynni, *n. pl.* vitjing hjaa kvinna. Edda.

mann, *m.* = *maðr.*

manna, *v.* (*að*) **1.** manna, gjera til rett mann; *manna sik.* **2.** *mannast, v. r.* mannast, verta ein mann, ein dugeleg kar; *perf. partic. mannaðr, a.* som hev mannast, vorte ein mann som han skal vera; mannsleg, dugande, dana (*vel, illa mannaðr*).

manna, *n.* det lækjande gòvet, som etter ei segn fauk upp or gravi aat læresveinen Johannes. Post. 496₃₀.

manna-bein, *n.* mannebein. **-blóð,** *n.* manneblod. **-búkar,** *m. pl.* mannekroppar. **-bygð,** *f.* bygd, der det bur folk. **-deili,** *n.* tilstand millom folk. Ark. X 305. **-dreyri,** *m.* manneblod. **-eldi,** *n.* upphelde for forsytelause folk. **-far,** *n.* **-farvegr,** *m.* mannefar, farveg etter folk.

mannafli, *m.* mannstyrke, folkemagt.

manna-forráð, *n.* raaddom, styre yver folk (ofte bruka um godord). **-fundr,** *m.* folkemøte, samkoma av folk. **-fǫr,** *f.* ferd av folk, manneferd. **-gnýr,** *m.* staak av folk. **-grein,** *f.* grein, greidskap som høver ein rett mann. **-hold,** *n.* mannekjøt, folkekjøt. **-hringr,** *m.* ring av menner, manngard. **-hugir,** *m. pl.* hugar, vardyvle aat menneskje. **-hús,** *n.* hus for folk. **-hvarf,** *n.* burtkverving av folk. **-hǫfuð,** *n.* manne-

hovud. **-kaup,** *n.* byting av egtemenner, mannebyte. **-kjqt,** *n.* mannekjøt. **-krof,** *n. pl.* mannekroppar. **-lát,** *n.* folketap, mannspille. **-lið,** *n.* folkehjelp, mannskap. **-lof,** *n.* lov, ros av folk. **-mál,** *n.* mannemaal. **-missir,** *m.* **-missur,** *f. pl.* folketap, mannspille. **-morð,** *n.* mord paa folk. **-mót,** *n.* folkemøte, samkoma av folk. **-munr,** *m.* mannemun, skilsmun millom folk.

mannañ, *f.* det som gjer ein til ein dugande mann, manndom, daning.

manna-negl, *m. pl.* mannenegler. **-reið,** *f.* riding av folk; ridande manneflokk, mannereid. **-samnaðr,** *m.* samling av folk. **-seta,** *f.* tilhelde av (framand)folk. **-skipan,** *f.* skiping, uppstelling av folk. **-skipti,** *n.* manneskifte, mannebyte. **-slóð,** *f.* mannefar. **-sómi,** *m.* ære, vyrdnad millom folk. **-sættir,** *m.* ein som gjer folk samde, mannesemjar. **-taka,** *f.* inntak av (framand)folk.

mannauðn, *f.* mannspille, folkeøyding, avfolking.

manna-vegr, *m.* manneveg, folkeferdsl. **-verk,** *n.* verk av folk, manneverk. **-vist,** *f.* tilhelde av folk. **-vqld,** *n. pl.* det som folk veld, manneverk.

mann-barn, *n.* mannsbarn, menneskje. **-beztr,** *a. sup.* som er eit framifraa menneskje. **-bikkja,** *f.* bikkja, hund (i kalling). **-bjqrg,** *f.* berging av folk. **-blót,** *n.* **1.** ofring av menneskje, mannblot. **2.** forbanning. **-boð,** *n.* **1.** gjestebod. **2.** bod med ein mann. **-broddr,** *m.* isbrodd. **-bœtr,** *f. pl.* bøter for drepen mann, mannbøter. **-dáð,** *f.* manndom, mannsdygd. **-dauðr,** *m.* manndaude. **-deild,** *f.* usemja millom folk, tvidrætte. **-djqfull,** *m.* djevel i manneham.

manndómligr, *a* menneskjeleg; manndomsam, god. **manndómr,** *m.* **1.** manndom, menneskjeleg natur. 2. manndom, mannskap. **3.** manndom, godskap. **manndóms-ást,** *f.* hug til aa vera ein manndoms mann. **-leysi,** *n.* umannsleg ferd, hjarteløysa. **-maðr,** *m.* manndoms mann.

mann-dráp, *n.* manndraap. **-drápalaust,** *av.* utan manndraap. **-drápamaðr, -drápari, -drápi, -drápsmaðr,** *m.* manndraapar, draapsmann. **-drápssqk,** *f.* sak um manndraap, draapssak. **-drápsþing,** *n.* ting tilstemnt for eit manndraap skuld. **-dygð,** *f.* manns dygd, manndom. **-dýrð,** *f.* manns æra, dygd. **-eign,** *f.* det aa hava egtemann, gift stand. **-eldi,** *n.* upphelde for (forsytelause) folk. **-engill,** *m.* engel i manneham. **manneskja,** *f.* menneskja. **mann-eygr,** *a.* olm, mannvond (= *mannýgr*). **-fagnaðr,** *m.* fagning av folk, traktering. **-fái,** *m.* mannslike, mannsbilæte. **-fall,** *n.* mannfall; manndaude. **-fár,** *a.* faament; *þykki mér mannfátt í bœnum,* eg tykkjer det er mannfaatt, faa folk i byen. **-fang,** *n.* tilfang av dugande menn; *eiga mannfang í sonum,* hava eigna karar til søner. **-farmr,** *m.* farm, ladning av folk. **-ferð,** *f.* ferd av folk. **-fjándi,** *m.* djevel i manneham. **-fjqld,** *f.* **-fjqldi,** *m.* mannfjølde, mengd med folk. **-fleiri,** *a. komp. hafa mannfleira,* hava fleire folk. **-fóli,** *m.* tulling, tosk. **-folk,** *n. koll.* folk, menneskje; *mannfolkit,* menneskja, manneætti. Jfr. nyn. *mannfolk.* **-frelsi,** *n.* frigjeving or trældom; fridom aat eit menneskje. **-frœði,** *f.* kunnskap um folk. **-fulga,** *f.* kostpengar. **-fundr,** *m.* folkemøte, samkoma. **-fýla,** *f.* niding, skarv. **-fæð,** *f.* **-fæði,** *n.* mannfæe (Gbr.), det at det er faa folk, folkeløysa. N. G. L. **-fœða,** *f.* **-fœði,** *n.* mannemat, folkemat. Flat. I 111₁₅. **-fœrð,** *f.* føre, framkjømd for folk til fots. **-fqr,** *f.* ferd av folk. **-garðr,** *m.* manngard, gjerde, rekkja av folk. **-gerð,** *f.* utreiding av ein leidingsmann; krins som reidde ut ein leidingsmann. **-gerðarmenn,** *m. pl.* menner som tilsaman stelte og reidde ut ein mann i leiding. **-gersimi,** *f.* gripa kar.

manngi, *pron.* (*gen. mannskis, dat. mannigi*) ingen (eig. ikkje ein mann).

mann-girnd, *f.* **-girni,** *f.* hug, lyst etter mannfolk, giftarhug. **-gjarn,** *f.* manngalen, giftarsjuk. **-gjarnliga,** *av.* paa ein maate som syner giftarhug. **-gjqld,** *f.* mannbot. **-grein,** *f.* mannemun. **-gœði,** *n.* gode for folk, lunnende. **-gœzka,** *f.* manndom, godskap. **-hár,** *a.* mannshøg; *mannhátt, av.* i mannshøgd. **-háski,** *m.* livsfaare. **-hefnd,** *f.* hemn for eit manndraap. **-heill,** *n.* **-heill,** *f.* lukka som fylgjer eit menneskje. **-heillamaðr,** *m.* mann som lukka fylgjer. **-heimar,** *m. pl.* manneheimarne (mots. gudeheimarne). **-helgarbqlkr,** *m.* bolken i logboki um *mannhelgi.*

-helgi, *f.* **-helgr,** *f.* **1.** det at menneskje er fredheilagt, trygd for mannen. **2.** = *mannhelgarbǫlkr.* **-hringr,** *m.* ring av menner, manngard. **-hundr,** *m.* hund i manneham. **-hús,** *n.* hus for menneskje, folkehus. **-hæð,** *f.* mannshøgd (= *mannshædd, f.* Shl.). **-hætta,** *f.* livsfaare. **-hættliga,** *av.* soleis at det er faare for manneliv. **-hættr,** *a.* livhætt, faarleg for manneliv. **-hættulaust,** *av.* utan livsfaare. **-hœgr,** *a.* manngod, mannmild. **-hǫfn,** *f.* folkehald, det aa halda arbeidsfolk. **-illska,** *f.* vondskap. **-jafnaðr,** *m.* **-jǫfnuðr,** *m.* **1.** ihoplikning av menner (til trøyskap i gjestebod), mannjamning. **2.** ihoplikning av dei menner som er fallne eller særde paa baae sidor etter eit slag, og utrekning av bøterne for deim. **-kaup,** *n.* eig. „mannehandel"; *þat er gott mannkaup í Bolla,* det er god (stor) vinning aa faa Bolle med. **-kind,** *f.* **1.** slag menneskje, folkeslag. **2.** manneætti. **-kostafar,** *n.* skip som er lasta med dygder. **-kostr,** *m.* manndom, dygd. **-kvæmd,** *f.* renn, tillaup av folk. **-kvæmt,** *a. n.* mannkjømt, folksamt. **-kvǫð,** *f.* utbod av mannskap. **-kyn,** *n.* **1.** slag menneskje, folkeslag. **2.** manneætti. **-lát,** *n.* folketap, mannspille. **-lauss,** *a.* mannlaus. **-leikr,** *m.* manndom, menneskjeleg natur. **-lera,** *f.* vanmenne, stakar. Jfr. *løra.* **-leysi,** *n.* vanmenne, dugløysa. **-liga,** *av.* manneleg, som det høver ein mann eller eit menneskje. **-ligr,** *a.* **1.** som høyrer til eller vedkjem menneskje, menneskjeleg, folke-. **2.** manndomsam, mannleg, mannsleg. **3.** emneleg, vonfull. **-líkan,** *n.* **-líkneskja,** *f.* mannlikan, mannslike. **-lydda,** *f.* mann som er *lydda.* **-lýti,** *n.* det som er til lyte for eit menneskje, mannemink, udygd, last. **-læða,** *f.* vanmenne, dugløysa. **-lǫstr,** *m.* last, synd. **-margr,** *a.* mannsterk, mangment; *hafa mannmart,* hava mange folk. **-mengi,** *n.* **-mergð,** *f.* folketal, folkemengd. **-mergi,** *f.* d. s. Jøfr. I, 435-36. **-metnaðr,** *m.* æra av menneskje, vyrdnad. **-mót,** *n.* mannskap, manndom. **-múgi,** *m.* **-múgr,** *m.* folkemug, folkemengd. **-níðingr,** *m.* niding, svikar mot folk. **-orð,** *n.* gjetord. **-ráð,** *n.* raadlag mot ein manns liv. **-raun,** *f.* mannrøyne, prøva, utrøyning av folk, faare.

mannsaldr, *m.* mannsalder, manns livetid.

mannsamnaðr, *m.* samling av folk.

manns-áta, *f.* folkemat. **-bani,** *m.* draapsmann. **-barn,** *n.* mannsbarn, menneskje. **-bein,** *n.* mannebein. **-blóð,** *n.* manneblod. **-búkr,** *m.* mannekropp. **-efni,** *n.* mannsemne.

mann-sekt, *f.* utlægd, fredløysa. **-semi,** *f.* manndom, mannskap.

manns-fótr, *m.* mannefot. **-frjalsi,** *n.* fridom aat eit menneskje. **-fylgja,** *f.* fylgja, vardyvle til eit menneskje. **-gildi,** *n.* bot aat kongen for draap paa undersaått. **-gjǫld,** *f.* mannbot. **-hamr,** *m.* menneskjeleg skapnad, manne-ham. **-hár,** *n.* mannehaar. **-hjarta,** *n.* mannehjarta. **-hræ,** *n.* lik av eit menneskje. **-hǫfuð,** *n.* mannehovud. **-hǫnd,** *f.* mannehand.

mann-skaði, *m.* mannskade, folketap, mannspille. **-skaparlauss,** *a.* utan mannskap, duglaus. **-skapr,** *m.* **1.** mannskap, manndom, framferd. **2.** menneskjeleg natur. **-skelmir,** *m.* djevel i manneham. **-skepna,** *f.* menneskjeleg skapnad, manneskapnad.

mannskona, *f.* (*pl. mannakonur*) manns kona, gift kvinna.

mann-skræfa, *f.* vanmenne, stakar. **-skœðr,** *a.* som gjer stor mann-skade; blodug. **-slagari,** *m.* mannslagar, draapsmann.

manns-lið, *n.* manns hjelp. Grett. 3517. **líf,** *n.* manneliv. **-ligr,** *a.* menneskjeleg. **-líki,** *n.* **-líkneskja,** *f.* mannlikan, mannslike. **-mót,** *n.* mannskap, manndom. **-mynd,** *f.* manneskapnad.

mann-sómi, *m.* æra millom menneskji, heider. **-spell,** *n.* **-spjall,** *n.* mannspille, mannskade, folketap.

mannsraun, *f.* mannrøyne (= *mannraun*).

mannstormr, *m.* aalaup av framstormande folk.

manns-tunga, *f.* mannetunga. **-váði,** *m.* vaade, faare for folk. **-verk,** *n.* **1.** manns verk, manns arbeid. **2.** skade som mannehand hev gjort. **3.** jordpart so stor som ein mann kann driva. **-vit,** *n.* mannsvit, folkevit. **-vǫxtr,** *m.* mannshøgd. **-æfi,** *f.* ein manns livetid, mannsalder.

mann-tak, *n.* mann-verde. **-tal,** *n.* **1.** manntal, folketal. **2.** manntal, folketeljing, mest um teljing av mannskapet til heren.

manntals-eiðr, *m.* eid til aa stadfesta at talet paa vernepliktigt mannskap i huset er

rett uppgjeve, manntalseid. **-skattr,** *m.* skatt etter manntalet. **-þing,** *n.* ting til manntal.

mann-tapavetr, *m.* vetter med stor mannskade ell. stort folketap. **-tapi,** *m.* (og *manntapan, f.*) mannskade, folketap. **-telja,** *v.* (*-taldi*) halda manntal, telja. **-tjón,** *n.* og *f.* manntyne, mannspille, folketap. **-þrota,** *a.* uppraadd for folkehjelp. **-þrǫng,** *f.* manntrong, folketrengsl. **-þurfi,** *a.* trengd um folkehjelp. **-úðigr,** *a.* manntyd, blidlaaten. **-val,** *n.* utval av folk, utvalde folk. **-vandr,** *a.* mannvand, som krev dei beste og vrakar dei mindre gode, vand paa aa velja folk. **-veiðr,** *f.* manne-veiding, manne-fanging. **-villa,** *f.* rang fårkjenning. **-virðing,** *f.* **1.** vyrdnad, æra millom folk. **2.** mannemun. **-virki,** *n.* arbeid av folk; verk som folk hev gjort.

mannvit, *n.* (ogso skrive *manvit*) mannsvit, vit, skyn; jfr. *manvit.* **mannvit-, mannvits-,** sjaa *manvit-, manvits-.*

mann-vitull, *m.* faavitug mann? **-vænligr,** *a.* **-vænn,** *a.* som gjev von um aa verta ein dugande, god mann, emneleg. **-værr,** *a.* som hev rett til aa vera saman med folk. **-ýgr,** *a.* mannvond, olm. **-æta,** *f.* mann-etar. **-œli,** *n.* øle, vantrivling, stakar.

man-rúnar, *f. pl.* elskhugsruner (til aa vinna ei kvinna). **-sal,** *n.* eig. træl-sal; *selja mansali,* selja til træl. **-salsmaðr,** *m.* træl som ein kann selja, kaupetræl.

manskæri, *n. pl.* skjæra, saks til aa klippa hestemaani.

mans-leiga, *f.* træle-leiga (leiga av træl). **-maðr,** *m.* træl.

manstœði, *n.* maanstøde, manke (paa hest).

mansǫngr, *m.* elskhugssong, kjærleiksdikt (aat kvende). **mansǫngs-drápa,** *f.* kjærleiksdraapa. **-kantiki,** *m.* **-kvæði,** *n.* kjærleikskvæde. **-raust,** *f,* kvint (eig. tonelag for elskhugssong). **-vísa,** *f.* kjærleiksvisa.

mánudagr, *m.* maandag (= *mánadagr*).

manugð, *f.* sjaa *munugð.*

manungr, *a.* ung og elsken (eig. ung som ei vækja).

manvélar, *f. pl.* elskhugsvelor, kjærleikskunstar.

manverjar, *m. pl.* folket paa øyi Man (*Mǫn*).

manvit, *n.* vit, skyn. O. Tr. 29₁₂. Kgs. Brenn. 113₁₃ ofl. (= *monvit, munvit*). Ofte skiftande med *mannvit.* **manvitsamligr,** *a.* vitug, skynsam. Kgs. Br. 16₁₁₆. **manvitsandi,** *m.* aand som gjev ein vit eller skyn. Kgs. Br. 145₄. **-lauss,** *a.* uvitug. Kgs. Br. 17₁₈. **-lítill,** *a.* som hev lite vit (skrive: *mannvitslítill,* Krók. 10₃₃).

már, *m.* (*más*; *mávar*) maase, maake; jfr. ogso nyn. *ædmaare,* eit maaseslag.

mara, *v.* (*rð*) mara (Helg.), fljota so vidt i sjøtrømen.

mara, *f.* mara (som rid ein i svevnen).

marabotn (ogso *marar-,* Edd. M.) havbotn, sjøbotn.

maralmr, *m.* marhalm, sjøgras. Zostera marina.

mararbakki, marbakki, *m.* marbakke, marreina. **marbeðr,** *m.* havstrand (poet.).

marbri, *n.* ty vove av ymislita traadar; gfr. *marbré.* D. N. III 160₄₀.

marðskinn, *n.* maardskinn.

margaretumessudagr, *m.* = *margrétumessa.*

marg-boraðr, *a.* som hev mange hol, manghòla. **-breytinn,** *a.* mangslungen, ustød, ujamn i huglaget. **-breytni,** *f.* det aa vera *margbreytinn,* ustøda i huglag. **-eygr,** *a.* som hev mange augo, mangøygd. **-falda,** *v.* (*að*) **1.** gjera mangfaldig, mangfalda (ogso multiplicera). **2.** setja i fleirtal; *margfalda atkvæði,* segja De til ein. **-faldaðr,** *a.* mangfaldig. **-faldan,** *f.* (og *-fald, f.*) **1.** mangfalding, multiplication; ogso um utkoma, produktet. **2.** fleirtal. **-faldleikr,** *m.* mangfaldigskap, mengd. **-faldliga,** *av.* mykje, rikeleg. **-faldligr, -faldr, -falligr, -feldr,** *a.* mangfaldig, mangfelt, rikeleg; *margfaldlig tala,* fleirtal, pluralis. **-fróðr,** *a.* **1.** mangvis, kunnskapsrik, vellærd. **2.** spaavis; trollkunnig. **-frœði,** *f.* mangfelt, rik kunnskap; ogso um trolldom. **-háttaðr,** *a.* mangslags, mangfaldig. **-heyrðr,** *a.* ofte høyrd, tidhøyrd. **-kunnandi,** *f.* trolldomskunst. **-kunnandi, -kunnigr,** *a.* **1.** mangvis, kunnskapsrik. **2.** trollkunnig. **-kvíslaðr, -kvíslóttr,** *a.* mang-greinut. **-kvæmt,** *a. n.* mannkjømt, folksamt. **-kyndugr,** *a.* eig. kunnig i mangt; trollkunnig. **-látr,** *a.* mangslungen, mangfaldig; lauslynd. **-leikr,** *m.* venskap (s. *fáleikr*). **-liga,** *av.* venleg. **-lyndr,** *a.*

lauslynd. **-læti,** *n.* lauslaati aatferd; lauslynde; jfr. nyn. *mallæte,* staak, *marlætug,* lystig, kaat. Hall. **-málugr,** *a.* mangmaalug, rødug, snakksam. **-menni,** *n.* mangmenne (Nordl.) mannfjølde, mengd av folk. **-mennismúgr,** *m.* stor hop, muge av folk. **-mennr,** *a.* mangment, mannsterk (= nyn. *margment,* Tel.). **-múgr,** *m.* storhop. **-myndaðr,** *a.* mangeleis skapa, som hev mange slag skapnader. **-mælgi,** *f.* **-mæli,** *f.* mykjen tale, røding um mange ting. **-mæltr,** *a.* mangordig, snakksam. **-opt,** *av.* mykje ofte. **-orðr,** *a.* mangordig, rødug. **-prettóttr,** *a.* prettefull, listig.

margr, *m.* mengd, fjølde; i ordtaket: *ekki má við margnum,* d. e. det nyttar ikkje staa imot mangmannen.

margr, *a.* (*komp. fleiri, sup. flestr,* s. d.) **1.** mang, mykjen, som finst i mengd (jfr. *marg* i nyn. *margment* o. a.); *margr maðr,* mang ein mann; *margir menn,* mange menner; *mar(g)t lið,* mykje folk; ogso substantivisk: *margr,* mang ein; *margir,* mange; *mart manna* (ogso berre *mart*) mange menner, mykje folk; *mart skipast á manns æfi,* mangt skifter um paa ein mannsalder; *í mǫrgu,* i mangt, i mange maatar, i mange ting; *fyrir margs sakir,* av mange grunnar. **2.** venleg; *mart er með þeim,* det er venlegt (godt) millom deim. (Jfr. *fár*).

margreifi, *m.* mark-greive.

margrétar-altari, *n.* altar innvigd aat den heilage Margreta. **-messa, margrétumessa,** *f.* ei messa for den heilage jomfru Margareta av Antiochia, den 20. juli.

marg-rœða, *f.* mykjen tale. **-rœddr,** *a.* mykje umrødd; *gera margrœtt um e-t,* tala mykje um eitk. **-rœðinn,** *a.* mangmaalug, mykje rødug.

margs-konar, -kyns, *a.* mangeslags.

marg-slœgr, *a.* mykje sløg. **-smugall,** *a.* grannvar, nøgjen. **-spakr,** *a.* mykje klok. **-spurall,** *a.* forviten, vitekjær. **-staðar,** *av.* mange stader. **-talaðr,** *a.* **1.** mangordig, mykje rødug. **2.** = *margrœddr, a.* **-títt,** *a. n.* mykje tidt, vanlegt; *sem margtítt er.* **-tœkr,** *a.* tiltaksam, mangfreisten.

margullinn, *a.* prydd med mykje gull. Edd.

marg-vísi, *f.* klokskap. **-víss, -vitr,** *a.* mangvis, mykje klok, kunnskapsrik.

margýgjusonr, *m.* havfru-son (bruka til haadingsord). **margýgr,** *f.* eit slag hav-gygr, havfru; jfr. *marmennill.*

margyrðr, *a.* mangordig.

marhrísla, *f.* mareris, marekvist.

mari, *m.* mara, bukk, stokk til stydjing (*mare, m.* Ndm.). Poet.

mari-, maríe-, sjaa *máríu-.*

máríu-altari, *m.* og *n.* altar som er innvigt til Maria møy. **-bœn,** *f.* bøn aat Maria møy. **-kapella,** *f.* kapell innvigt til Maria møy. **-kirkja,** *f.* Mariakyrkja. **-líkneski,** *n.* Maria-bilæte. **-messa,** *f.* **1.** *m. í fǫstu* (*um várit*) marimess, vaarfrumess, den 25. mars; *m. fyrri,* marimess fyrste, den 15. august; *m. œfri, m. síðari* (*um haustit*), marimess seinre, den 8. september; *máríumessa Magdalene,* den 22. juli. **2.** messa for Maria møy. **-messuaptann,** *m.* aftan, dagen fyre marimess. **-minni,** *n.* minne eller minneskaal til æra for Maria møy. **-skript,** *f.* Maria-bilæte. **-spitali,** *m.* Maria-hospital. **-stúka,** *f.* altarrom for Maria møy. **-tíðir,** *f. pl.* gudstenesta til æra for Maria møy. **-vers,** *m.* „Maria-vers“, Ave Maria.

mark, *n.* **1.** mark, merke, kjennemerke, teikn (ogso um prydmerke, bumerke, stjernemerke, skilt, stempel o. m.); (*er*) *þat til marks* (*um*) *at,* det er eit merke, prov paa at; *kenna sitt mark á e-u,* kjenna merke sitt paa eitk., kjenna det att; yverf. kjenna seg saka i eitk., vera ved eitk. **2.** ting aa merka, vigtug ting; *ekki er mark at draumum,* det er kje noko mark paa draumar; dei er kje merkande; *lítit* (*mikit*) *mark er at því,* det er lite (mykje) merkande, hev lite (mykje) aa segja; *at marki,* for aalvor, til gagns (nyn. *for mark,* Gbr.). **3.** merke, skilmerke; ogso um landet som ligg innum skilmerki.

marka, *v.* (*að*) **1.** merkja, setja merke paa; ogso merkja med saar, særa. **2.** setja eitk. (*e-t*) til merke paa eitk. (*í e-u*). **3.** merkja av; *marka toptir til garða.* **4.** forma, skapa til, teikna, skildra, maala. **5.** merkja, gjera kjend, vitra (med merke eller teikn). **6.** marka, leggja merke til, gjeva gaum etter. **7.** merka, skyna, taka lærdom, slutta (*av, at, á, eptir e-u,* av eitk.).

markaðr, *m.* marknad, kaupstemna; yverf. vilkaar.

markamaðr, *m.* **1.** mann fraa skogmarkerne, skogmann. **2.** markring, mann fraa *Markir.*

markamót, *n.* eig. stad der merke fraa tvo sidor møtest; bruka i N. G. L. I 87₁₆ um staden der saksøkjar og sakverjar i odelssak held rettsmøte.

markarspell, *n.* skade paa skog og utmark, skogspille.

markatal, *n.* tal merker, marketal.

mark-bygð, *f.* skogbygd. **-deili,** *n.* markedeild, markeskil. **-ganga,** *f.* markegang, deildegang. **-húnn,** *m.* utskoren firkant paa ein ting til merke paa at ein hev eigna det til seg (t. d. naar ein fann kval).

Markir, *f. pl.* skogbygderne paa grensa millom det sudlege Norig og Sverike (d. e. Aremark, Øymark og Rødenes sokn — eldre Aursmork — i Norig, Nordmarka i Sverike).

mark-land, *n.* **1.** skogland. **2.** namn paa eit land i Nord-Amerika, truleg Nova Scotia. **-leið,** *f.* **-leiði,** *n.* skogleid, skogveg.

marknaðr, *m.* marknad, kaupstemna (= *markaðr*).

marknútr, *m.* marulk. Cottus scorpius.

mark-rá, *f.* merkelina til skil millom eigedomar. **-rein,** *f.* **-reina,** *f.* **-reini,** *n.* rein, engstrimel, til skil millom eigedomar, markedeild. **-steinn,** *m.* markstein, merkestein. **-stika,** *f.* merkestikka, merkestav. **-teigr,** *m.* marketeig, skogteig.

marlíðendr, *m. pl.* eig. „sjøfararane", bruka um eit slag vonde vette.

marmara-borg, *f.* marmorby. **-golf,** *n.* marmorgolv. **-grjót,** *n.* marmorstein. **-hella,** *f.* marmorhella. **-pilarr,** *m.* marmorpilar, marmorstolpe. **-steinn,** *m.* marmorstein. **-steinþró,** *f.* likkista av marmor. **-stolpi,** *m.* marmorstolpe. **-veggr,** *m.* marmorvegg.

marmari, *m.* marmor.

marmennill, *m.* marmæle, liten havmann.

marr, *m.* **I.** (*gen. marar*) hav, sjø; jfr. nyn. *mar* i sms. som *marhalm, marbakke* ofl.

marr, *m.* **II.** (*gen. mars*; *nom. pl. -ir* og *-ar*) hest; jfr. nyn. *mara-* i sms. som *marabytar* ofl.

marra, *v.* (*að*) murra.

mar-reina, *f.* **-reinsbakki,** *m.* **-reinubakki,** *m.* marbakke, marreina.

marsleggja, *f.* sleggja til aa knustra med (*merja*).

marteins-messa, *f.* **-messudagr,** *m.* martinsmessa, den 11. november.

marþvara, *f.* eit slag sild.

marvaði, *m.* skip (poet.).

mási, *m.* maase, maake (= *már*). **máskári,** *m.* skaare, skaarung, maaseunge.

mastr, *m.* master, = *siglutré.* Æf.

mát, *n.* **I.** verdsetning, takster, skyn.

mát, *n.* **II.** matt (i skakkspel). **máta,** *v.* (*að*) setja matt.

mata, *f.* mat, føda; jfr. nyn. *mòta,* Set.

mataból, *n.* = *mánaðarmatarból.*

matannungr, *m.* = *matǫnnungr.*

matar-afli, *m.* arbeid med aa raa seg til mat, næringsveg. **-biti,** *m.* matbite. **-ból,** *n.* = *mánaðarmatarból.* **-fang,** *n.* matraad, mat. **-fýst,** *f.* mathug. **-gerð,** *f.* matgjerd, matlaging. **-góðr,** *a.* gjevmild paa mat. **-illr,** *a.* matsaar, knipen paa mat. **-kaup,** *n.* matkaup. **-kyn,** *n.* mat-slag. **-lauss,** *a.* matlaus. **-ligr,** *a.* etande; jfr. nyn. *matleg,* nærande. **-nautn,** *f.* **-neyzla,** *f.* matnjoting, eting. **-skipti,** *n.* byting av mat. **-spilling,** *f.* matspilling, matskjemming. **-verð,** *n.* **1.** matverd, eitkvart som hev verd som mat. Bp. I 122₁₆. **2.** betaling for maten, kostpengar. **-vætt,** *f.* ei *vætt* mat; *hǫlf mǫrk matarvætt,* ei halv mark av ei *vætt* mat. D. I. I 320₆.

matast, *v. r.* (*að*) eta. Jfr. nyn. *mata.*

mat-bjǫrg, *f.* matberging. **-blót,** *n.* avgudsoffer av matdeig. **-borð,** *n.* matbord; *undir matborð,* medan dei sit til bords. **-bræði,** *f.* matgraal, graadhug. Jfr. nyn. *matbraa(d),* graadig. **-búa,** *v. st.* laga (*e-t*) til mat (*e-m,* for ein). Jfr. nyn. *matbu seg,* bu seg med mat, Shl. **-búðarmaðr,** *m.* matlagar, kokk. **-búnaðarstarf,** *n.* matstell. **-búnaðr,** *m.* matlaging; tillaga mat. **-búr,** *n.* bur til aa hava mat i, matbur. **-dúksposi,** *m.* matpose, nistepose.

mátér, *n.* maat, maal.

mat-eyrir, *m.* matvara. **-fang,** *n.* matraad, mat. **-fátt,** *a. n.* lite av mat. **-fengi,** *n.* = *matfang.* **-fiskr,** *m.* matfisk, fisk til mat. **-fyllr,** *f.* fylling med mat, mette. **-fæð,** *f.*

matløysa, matskort. **-gera,** *v.* (*rð*) laga (*e-t*) til mat. **-gerð,** *f.* matgjerd, matlaging; *ganga í m.*, steda seg til kokk. **-gerðarhús,** *n.* kjøken. **-gerðarmaðr,** *m.* kokk. **-gipta** *v.* (*pt*) gjeva mat. **-gjafi,** *m.* „matgjevar", vert. **-gjǫf,** *f.* gaava i mat aat fatigfolk. **-góðr,** *a.* gjevmild paa mat. **-gœðingr,** *m.* mann som er gjevmild paa mat. **-heill,** *a.* matheil, med god mathug.

matheusmessa, matheimessa, *f.* (og *matheimessudagr, m.*) den 21. september (Wille: *Mathios*, Tel.).

mathiasmessa, mathiemessa, *f.* den 24. februar, laupaarsmessa.

máti, *m.* maate, maat, vis, høve. **mátiliga,** *av.* maateleg, høveleg.

mat-kass, *m.* mat-kass, matkorg. **-kaup,** *n.* matkaup. **-ketill,** *m.* matkjêl, matgryta. **-knífr,** *m.* (D. N. I 321₁₆ i pl. misskrive: *mattkrifar*) matkniv, junge. **-krákr,** *m.* matkrok, ein som er hæv til aa eta. **-kyn,** *n.* matslag. **-land,** *n.* matland, eit land so som det er i matvegen. **-langr,** *a.* matlang (so lenge som ei maaltid varer). **-laun,** *n. pl.* kostpengar. **-launaðarmaðr, -launa(r)maðr, -launi, -launungr,** *m.* mann som arbeider for kosten, kostarbeidar. **-lauss,** *a.* matlaus. **-leiði,** *m.* uhug paa mat, matleida. **-leysi,** *n.* matløysa. **-lífi,** *n.* livemaate med umsyn paa mat, kosthald. **-lystr, -lystugr,** *a.* matlysta, svolten. **-mál,** *n.* matmaal, maaltid. **-málsstund,** *f.* matmaalstid, matstundbil. **-mangari,** *m.* smaahandlar som sel matvaror, mathandlar. **-níðingr,** *m.* matspar mann, matniding.

matr, *m.* (*gen. sing. matar*; *nom. pl. matir* og *matar*; *akk. mati*) **1.** mat, føda; yverf. mat, nørsla; jfr. *eldsmatr*; *sitja yfir* (*at*) *mat*, sitja til bords; *bjóða til matar*, bjoda til ei maaltid; *taka til matar*, taka til aa eta; *hvítr matr*, mjølke- eller eggjemat; *þurr matr*, turr mat. **2.** = *mánaðarmatr*.

mat-ráð, *n.* matstyr, matstell. **-reiða,** *f.* matreidsla, matlaging. **-reki,** *m.* matnyttigt rekegods. **-seld,** *f.* det aa skifta ut maten, matskifting. **-selja,** *f.* (træl)kvende som skifter ut maten aat husfolket, raadskona. **-sínkr,** *a.* matspar, knipen paa maten. **-skál,** *f.* matskaal. **-skiptismaðr,** *m.* mann som skifter ut maten, matskiftar. **-skreið,** *f.* turrfisk.

máts-kona, *f.* kvinna som er *mátsmaðr*. **-maðr,** *m.* verdsetjar, skynsmann.

mat-sparr, *a.* matspar, knipen paa maten. **-sveinn,** *m.* kokk. **-sæll,** *a.* som det fylgjer matlukka med (um ein *bolli*).

máttalítill, *a.* litemaatten, veik.

máttar-leikr, *m.* evna, raad? D. N. VIII 106.

mátt-dreginn, *a.* **-farinn,** *a.* magtstolen, utarma. **-lauss,** *a.* maattlaus, magtlaus. **-leysi,** *n.* magtløysa. **-lítill,** *a.* litemaatten, veik.

máttr, *m.* (*gen. máttar, dat. mætti* og *mátt*; *nom. pl. mættir*) **1.** maatt (Snm.), magt, styrke, kraft; *var mér alls máttar, áðr*, eg laut bruka all mi magt, fyrr —. **2.** helsefar, helse-tilstand; *spyrja at mætti e-s*, spyrja kor det stend til med ein. **3.** buskap, bøling.

máttugr, *a.* megtug, sterk, stor.

máttuliga, *av.* megtugt, veldugt.

máttuligr, *a.* **1.** megtug. **2.** mogeleg.

matþrota, *a.* mattroten, matlaus.

mátuligr, *a.* maateleg, høveleg (*-liga, av.*).

mátvélar, *f. pl.* eig. knip til aa gjera *mát* II; knip, kunster.

mat-vísi, *f.* matgraal, graadhug. **-víss,** *a.* matvis, matfrek, graadug. **-vist,** *f.* mat. **-væli,** *n. pl.* matraad; jfr. nyn. *vaal, n.* dunge. **-vænn,** *a.* matnyttig. **-ǫnnungr,** *m.* ein som arbeider for kosten, kostarbeider.

Maumet, d. e. Mahomed.

maurr, *m.* maur. Formica.

maurulfr (ogso skrive *maurolfr*) *m.* er avbrigde til *mǫrulfr*, s. d.

með (og *meðr*) *præp.* **A.** med *dat.* og *akk.* **1.** med, i fylgje med, saman med, i lag med; *fara með e-m*; *vera með barni*; *nótt með degi*, baade natt og dag; akk. helst um det ein ber eller fører med seg; *með þriðja mann*, sjølv tridje; *fara með sveit sína*; yverf. *fara með sǫk*. **2.** med, imillom; *skipta ríki með sér*, millom seg; *fara með húsum*, fara huse-millom; *med stǫfnum*, fraa stamn til stamn; *úsnótr maðr, er með aldir kemr*; *er með horskum kemr* (Edda). **3.** med (um tilstand, maate, umbunad, reidskap, hjelperaad); *með leynd*, i løynd; *með ǫngu móti*, paa ingen maate; *með þessu*, paa den

maaten; *með þol ok viti*; *skip með reiða*; *með øxi*; *maðr lifir eigi meðr brauð eitt saman*, berre av braud. **4.** med, av (um emne, innhald); *leó með gulli*, løva av gull; *alin meðr klæði*, aln med klæde. **B.** med *dativ*: **5.** med, ved, attved, nær ved; *með sjónum*. **6** med, hjaa. **7.** med, langsmed; *með landi*. **8.** med, i same leid som, i samhøve med; i venskap med; *selja með lǫgum*, gjeva etter logi; *með sannendum*. **9.** umfram **10.** av (um fylgja og orsak); *með því at*, med di at, av di at; dersom. **11.** med, samstundes med, um (um tid); *með því at*, samstundes som; *syngja saltara tvá með viku*, um vika. **C. 12.** bruka i staden for *við* (s. d.) i ordlag der det ogso i nynorsk ofte er ustøda: *kannast með* = *kannast við*; *mæla með e-n* og *við e-n*; *taka með e-u* og *við e-u*.

með, *av.* **1.** med, ogso, dessforutan (= *þar með*). **2.** med, i fylgje med.

meðal (*á m. í m.*) *præp.* (med *gen.*) og *av.* millom; *ganga meðal*, ganga imillom (til semja); yverf. imillom, i vegen for.

meðal, i sms. tyder **1.** medel-, millom-. **2.** medels, vanleg; *ertu ekki meðalfól*, du er ein uvanleg stor tosk.

meðal-ár, *n.* medels aar. **-atferðarleysi,** *n.* medels, vanleg tiltaksløysa. **-auki,** *m.* millomlag (ved bytehandel). **-dagr,** *m.* **1.** millomliggjande dag, dag imillom. **2.** halv heilagdag. **-farandi,** *m.* millommann. **-farbauti,** *m.* medels troll. **-ferð,** *f.* mækling, millomgonga. **-ferðarmaðr,** *m.* millommann, mæklar. **-fífl,** *n.* **-fífla,** *f.* medels, vanleg daare. **-fjándi,** *m.* medels, vanleg djevel. **-fól,** *n.* medels, vanleg styving. **-ganga,** *f.* millomgonga, mækling, innblanding. **-gangari,** *m.* millommann, mæklar. **-gerð,** *f.* millomlag (ved bytehandel). **-gǫngumaðr,** *m.* millommann, mæklar. **-heimr,** *m.* eig. „millomheimen“, bruka i S. E. um luftromet millom himmel og jord. **-hross,** *n.* medels god øyk. **-kaflaumgerð,** *f.* umgjerd kring handtaket paa eit sverd. **-kafli,** *m.* handtak paa sverd (eig. millomstykket millom baae *hjǫlt*). **-karl,** *m.* medels kar. **-klækismaðr,** *m.* medels, vanleg stakar. **-kvikendi,** *n.* medels stort dyr. **-kýr,** *f.* medels god ku. **-lag,** *n.* det at eitk. er so midt i laget, medels-lag; *at* (*í*) *meðallagi*, *til meðallags*, so midt i laget, medels; *meðallagi*, som *av.* medels, ikkje mykje, nokolunde, maateleg. **-liga,** *av.* medels, maateleg. **-maðr,** *m.* medels mann. **-manníðingr,** *m.* medels, vanleg niding. **-naut,** *n.* medels godt naut. **-níðingr,** *m.* medels, vanleg niding. **-orðaskak,** *n.* medels, vanlege vondord. **-orpning,** *f.* interjektion, utropsord. **-pallr,** *m.* midpall, midbenk (*í lǫgréttu*).

meðalsdagr, *m.* = *meðaldagr*.

meðal-siðarmaðr, *m.* mann med medels eller vanlege seder. **-skræfa,** *f.* medels, vanleg stakar. **-skǫmm,** *f.* medels, vanleg skam. **-smiðr,** *m.* medels god handverkar. **-snápr,** *m.* medels, vanleg styving. **-snotr,** *a.* medels, vanleg klok. Edda. **-sœmd,** *f.* vanleg sømd eller æra. **-þræll,** *m.* medels, vanleg træl. **-úspektarmaðr,** *m.* medels, vanleg ufredsmann. **-úvinr,** *m.* medels, vanleg djevel. **-vatsflaumr,** *m.* medels, vanleg vatsflaum. **-vetr,** *m.* medels streng vetter. **-vingjarnligr,** *a.* medels, maateleg venleg.

meðan, 1. *av.* imedan, dessimillom (*á m.*). **2.** *konj.* (med ell. utan *at* og *er* etter) medan.

með-aumkunarsamr, *a.* medynksam. **-ferð,** *f.* **1.** det aa fara med, føra med seg, stella med, sitja inne med eitk. (medføring, medferd, fyrehaving, innehaving); *hafa e-t meðferðar*, hava eitk. med seg, sitja inne med eitk. **2.** aatferd, framferd. **-ferðast,** *v. r.* (*að*) fara aat, bera seg aat. **-ferði,** *n.* aatferd. **-fœri,** *n.* eig. medføre, det som ein fører seg; handyvle. Fld. II 449. **-fǫr,** *f.* **1.** medføring, medtaking. **2.** aatferd. **3.** vedgang, tilstaaing. **-gangr,** *m.* studnad, hjelp. Jfr. nyn. *medgang*.

meðja, *f.* eit slag hovudduk (poet.).

meðr, *præp.* = *með*. **meðrtœkiligr,** *a.* kjærkomen, tægdig. **með-tekt,** *f.* mottaking. **-tǫkumaðr,** *m.* mottakar.

mega, *v.* (*má, mátti, megat* og *mátt*) **1.** formaa, kunna, hava magt til (*e-t*); *mega betr*, vera sterkare; *ekki má við margnum*, inkje kann staa seg mot mengdi; *mega sér nǫkkut*, hava nokor magt, kunna noko; *præs. partic. megandi* som *adj.* megande, magtig, evlug. **2.** hava det eikorleis; *mega vel* (*illa*), hava det godt (ille); staa seg godt (ille); *hversu máttu*, korleis hev du det? Jfr. nyn.

maa av seg (Tel. Set.). **3.** med inf. kunna, vera istand til (ofte med utelate *gera*) *þegar hon mátti nǫkkut, gerði hon optar illt en gott.* Jfr. nyn. *„eg maar ikkje lida det“* (Gbr.). **4.** maa, kunna, hava aatgang eller løyve til; *má yðr þat (verða), sem yfir margan gengr*; ofte med utelate *vera*: vera mogelegt; *má at*, det kann vera at, det er mogelegt at.

megin, *n.* (*dat. sing. magni*, og yngre *megni*; jfr. *magn, n.*) **1.** magt, styrke, kraft. **2.** helsefar (= *máttr* 2). **3.** hovudluten, storparten av eitk. — I sms. med subst. og adj.: stor-, hovud-, ov-; jfr. nyn. *mein-* i sms. med adj. og verb: t. d. *meinlik, meingodt, meinstira* ofl.

megin (og *megum*; eig. dat. pl. av *vegr*) vert bruka som eit indekl. subst. i tydning: sida, kant; *á kvenna megin*, paa kvendesida; (*hínum*) *hægra megin*, paa høgre sida; *þveim megin* (*megum*), paa tvo (baae) sidor; *ǫðrum megin*, paa den andre sida; *ǫllu(m) megin, ǫllum megum*, paa alle sidor; *sínum megum hvárir*, paa kvar si sida.

megin-á, *f.* hovudaa, storelv. **-afl**, *n.* hovudstyrke, meste magti. **-bók**, *f.* hovudbok. **-borg**, *f.* hovudborg. **-bygð**, *f.* hovudbygd, storbygd. **-byrr**, *m.* eig. sterk bør; storm. **-dómar**, *m. pl.* store merkelege ting. **-ekkja**, *f.* stor, megtug enkja. **-fjall**, *n* hovudfjell, storfjell. **-flokkr**, *m.* storflokk. **-flótti**, *m.* **1.** stor flugt, aalmenn flugt. **2.** storparten av dei flyande. **-foss**, *m.* hovudfoss, storfoss. **-gjǫrð**, *f.* styrkebelte; *pl. megingjarðar* um beltet til Tor. **-góðr**, *a.* storgod, ovgod; jfr. nyn. *meingodt, av.* **-góðvættliga**, *av.* ovleg vonsamt. **-haf**, *n.* storhav. **-herað**, *n.* hovudbygd, storbygd. **-herr**, *m.* **1.** storparten av heren. **2.** folkemengdi. **-húfr**, *m.* „storplanken“, sterkaste bordet i skipssida, som det øvste av spanti laag imot. **-hyggja**, *f.* „storvit“. Edda. **-hǫfn**, *f.* hovud-hamn. **-land**, *n.* hovudland, fastland.

megin-lauss, *a.* magtlaus. **-leysi**, *n.* magtløysa.

megin-lið, *n.* storparten av herfolket.

meginligr, *a.* stor-vigtug. Edda.

meginlítill, *a.* veik.

megin-merki, *n.* hovudmerke for ein her. **-mǫrk**, *f.* hovudparten av skogen, storskogen.

meginn, *a.* kraftig, sterk.

megin-rás, *f.* hovud-far. **-rúnar**, *f. pl.* kraftige runer. **-sjór**, *m.* storsjø, storhav.

meginslið, *n.* = *meginlið*.

megin-stjarna, *f.* planeta Saturnus. **-stormr**, *m.* storstorm. **-straumr**, *m.* hovudstraum, storstraum. **-tírr**, *m.* stor frægd, stor æra. **-trygðir**, *f. pl.* fast trygd. **-þori**, *m.* storhopen, storparten. **-þǫrf**, *f.* stor torv eller naud. **-veðr**, *n.* ovvêr, storstorm. Edd. M. **-vegr**, *m.* hovudveg, storveg. **-vel**, *av.* stor-vel. **-verk**, *n.* stort, tungt arbeid.

Meginzuborg, *f.* byen Mainz i Tyskland.

megn, *n.* **1.** magt, styrke, kraft; *um megn mér*, yver mi magt, meir enn eg greider. Jfr. nyn. *magt og megn* (Jæd.). **2.** helsefar, helsa. Jfr. *megin.*

megn, *a.* kraftig, sterk.

megna, *v.* (*að*) **1.** formaa, greida. **2.** *megnast, v. r.* styrkjast, veksa, verta stor og sterk. Jfr. nyn. *megna* (*seg*) føsa, vidka seg ut (t. d. um deig).

megn-lauss, *a.* magtlaus. **-lítill**, *a.* utarma, veik.

megra, *v.* (*rð*) magra, gjera mager; *megrast, v. r.* magrast, verta mager.

megrð, *f.* **megri**, *f.* magerskap.

megum, sjaa *megin.*

meiða, *v.* (*dd*) **1.** meida, skamfera (paa kroppen). **2.** skada, skjemma, øydeleggja.

meiðing, *f.* meiding, skamfering, paaførd skade. **meiðingalaust**, *av.* uskadt, meinlaust.

meiðmar, *f. pl.* dyre eigneluter, skattar (poet.).

meiðr, *m.* (*gen. -ar* og *-s*) **1.** meid (paa slede). **2.** stong. **3.** tre; um Odins galge. Edda.

Meilan(g)sborg, *f.* Milano (i Italia).

mein, *n.* **1.** mein, vanhelsa. **2.** mein, skade, hinder; *gera e-m e-t í mein* (*til meins*), gjera ein eitk. til meins; *láta e-m e-t í mein*, neitta ein eitk.; *mæla í mein*, mæla, segja imot; *e-m er mein at e-u* (*á e-u*), ein hev (fær) skade av eitk. **3.** um det som er til hinder for loglegt egteskap, t. d. skyldskap odl.

meina, *v.* (*að*) **1.** meina, skade, hindra (med dat.). **2.** meina, meinka, neitta, forbjoda (*e-m e-t*).

meina, *v.* (*nt*) meina, tru, tenkja.

meina-fullr, *a.* syndfull, vond. **-lauss,** *a.* = *meinlauss.*

mein-blandinn, *a.* eig. blanda med mein; forgjord. **-bugalauss,** *a.* utan hindringar (um egteskap). **-bugr,** *m.* (*pl.* *-ir*) meinbug, hindring, vanske som forbyd, hindrar eitk.; mest i pl. og um hindringar for loglegt egteskap. **-eiða,** *v.* gjera meineid. **-eiðamaðr,** *m.* meineidar. **-eiði,** *n.* **-eiðr,** *m.* meineid, rang eid. **-fang,** *n.* meinsemd; *leita e-m meinfanga,* freista setja ein i beit. **-fullr,** *a.* syndfull, vond. **-fœrt,** *a.* *n.* meinført, ufør t. **-galdr,** *m.* *galdr* som er til mein. Edd. M. **-gefinn,** *a.* meingjeven, meinsleg. **-gera,** *v.* (*rð*) gjera (*e-n*) til meins. **-gerð,** *f.* meingjerd, forfang, ugagn. **-gerðaker,** *n.* kjer fullt med *meingerð* (yverf.). **-gerðamaðr,** *m.* mann som gjer ein (*e-s*) til meins, meingjerds-mann. **-gerðarþing,** *n.* ting, møte til aa gjera vondt. **-girni,** *f.* meinhug, vondskap. **-gjarn,** *a.* meinfus. Edd. M.

meinigr, *a.* meinsleg, skadeleg.

meining, *f.* det aa meina ell. skada ein, skamfaring.

meinka, *v.* (*að*) meinka, gjera til meins.

mein-kona, *f.* kona som er til meins i huset (um frilla). **-kráka,** *f.* ugagnskraaka. Edda. **-kvikendi,** *n.* skadedyr. **-látsamligr,** *a.* sjølvpinande. **-látsamr,** *a.* som piner, plaagar seg sjølv. **-lausliga,** *av.* meinlaust, skuldlaust. **-lauss,** *a.* **1.** meinlaus, utan mein ell. skade. **2.** meinlaus, skuldlaus. **3.** uhindra, som inkje er til hinder for; *meinlauss hjúskapr.* **-leiki,** *m.* meinleik, hindring (= *meinbugir*). **-leysi,** *n.* meinløysa, skuldløysa. **-leysisstétt,** *f.* skuldløyse-stand. **-leysisstóli,** *m.* skuldløyse-klædnad.

meinligr, *a.* meinsleg, speleg (*-liga, av.*).

mein-læta, *v.* (*tt*); *m.* *sér,* meinka seg, plaaga seg sjølv. **-lætamaðr,** *m.* sjølvpinar, sjølvplaagar. **-lætasamr,** *a.* sjølvplaagande. **-læti,** *n.* pinsla, plaaga; sjølvplaaging, fraahald. **meinlætis-eldr,** *m.* eig. sjølvpinings-elden; yverf. liding paa jordi. **-kyn,** *n.* slag pinsla. **-líf,** *n.* liv i sjølvpining eller fraahald. **-maðr,** *m.* sjølvplaagar. **-samr,** *a.* = *meinlátsamr.* **-staðr,** *m.* pinslestad.

meinlæt-samligr, *a.* sjølvplaagande. **-semilíf,** *n.* liv i sjølvplaaging.

mein-mæla, *v.* (*lt*) neisa, gjeva vondord. **-mæli,** *n.* vond, neisande tale.

meinn, *a.* mein, skadeleg, vond, ill; *kenna sér meint,* kjenna seg sjuk.

mein-sama, *v.* (*að*) gjera meinsam, pinesam. **-samligr, -samr,** *a.* meinsam, skadeleg, vond (*-liga, av.*). **-semd,** *f.* meinsemd, forfang; vondska, sjukdom. **-semdagerð,** *f.* meingjerd, skade. **-semi,** *f.* = *meinsemd.* **-semismáttr,** *m.* magt til aa gjera vondt.

meinsfullr, *a.* **meinsligr,** *a.* meinsleg, skadeleg. **meinsmaðr,** *m.* mann som gjer vondt.

mein-staddr, *a.* ille stadd. **-stafir,** *m. pl.* meinslege, vonde ord. Edda.

meinsvanr, *a.* meinlaus, skuldlaus. Edda.

mein-svari, *m.* meineidar. **-svari,** *a.* meinsvoren. Edda.

meinsvættr, *f.* vondt vette, troll; ogso um folk som er til meins (= *meinsvætte,* Shl.).

meinsýnn, *a.* vand aa sjaa. S. E. II 290₂₇.

mein-sœramaðr, -sœrandi, *m.* meineidar. **-sœri,** *n.* meineid, rang eid. **-sœrismaðr,** *m.* meineidar. **-tregi,** *m.* trege, sorg. **-úðigr,** *a.* meinfus, vondkynd (poet.). **-vættagangr,** *m.* staak, uro av uvette. **-vættr,** *f.* uvette, troll; jfr. *meinsvættr.* **-yrða,** *v.* (*rð*) neisa, gjeva vondord. **-yrði,** *n.* vonde, neisande ord (nyn. *meinsør(d)e,* Hard.).

meirháttar, *av.* gjævare, mætare.

meiri, *a.* *komp.* (i sup. *mestr,* til positiv *mikill*) større; meir; betre, gjævare; *meiri hlutr,* størsteparten, meir enn helvti; *hverjum manni meiri,* større enn andre menner (jfr. nyn. *meiremann,* yvermann, Shl.).

meirr, *av.* *komp.* (i sup. *mest*; til positiv *mjǫk*) meir, heller; sidan; *gekk hann meirr at þat,* gjekk han so sidan. I sms. med andre komp. utan aa verka større brigde i tydingi: *fyrrmeirr,* fyrr; *útarmeirr,* lenger ute.

meisasild, *f.* sild som ein fører og sel i meisar.

meisingr, *m.* meis (fugl). Parus.

meiss, *m.* meis, korg.

meistara-dómr, *m.* **-dœmi,** *n.* lærarstand, læraryrke; meisterdøme, meisterskap; embætte. **-hús,** *n.* skulemeister-hus. **-maðr,** *m.* = *meistari.* **-nafn,** *n.* namn, vyrdnad som

meistari. **-samliga,** *av.* meisterleg. **-sonr,** *m.* son aat ein *meistari.* **-tal,** *n.* tal av *meistarar.*

meistari, *m.* magister, lærd mann; lærar; meister; herre, husbonde; trollmann, runemeister.

meistarligr, *a.* meisterleg (*-liga, av.*).

meita, *v.* (*tt*) meita, skjera, klippa.

meiti, *m.* sjøkonge (poet.).

meitilberg, *n.* tverbratt fjell (som hogge med meitel).

meitill, *m.* meitel, beitel, hoggjarn. **meitla,** *v.* (*að*) meitla, hogga med meitel.

meizl, *n.* **meizla,** *f.* likamsskade, skamfering, hard medferd (nyn. *meidsla,* Dal.).

meizla-hǫgg, *n.* skamhogg. **-laust,** *av.* uskadt. **-sár, meizlusár,** *n.* saar som er til stor skade, skamsaar.

mekt, *f.* **1.** magt. **2.** dramb, drust. **mekta,** *v.* (*að*) gjera megtug; *mektast, v. r.* verta megtug, verta stor (jfr. nyn. *megtast,* formaa). **mektugr,** *a.* megtug, gjæv.

mél, *n.* **I.** tid, bil; jfr. nyn. *mel* (*mæl*) tidspunkt, Nhl. Helg.

mél, *n.* **II.** mel, bit paa beisl.

Melansborg, *f.* Milano (= *Meilangsborg*).

melbakki, *m.* melbakke, sandbakke.

meldr, *m.* (*gen. meldrar*) **1.** melder, maling. **2.** melder, det som vert male.

mél-dropi, *m.* skumdrope av melet (beislbitet). **-greypr,** *a.* som tygg beislbitet (um hest). Edda.

melja, *v.* (*maldi*) mala, knuska sund.

mella (ogso *malla*) *f.* **I.** eit slag mekanisme i laaset paa ein boge. Vigf. Jfr. nyn. *mellelaas,* laas med meinlykkja ell. molla. Tel.

mella, *f.* **II.** gygr, trollkvinna (poet.).

mellingr, *m.* jøtun (poet.); jfr. *mella* II.

mellom, mellum, *præp.* = *milli.*

melr, *m.* **1.** mel, melbakke, sandbakke. **2.** marhalm. Arundo arenaria.

melrakka-belgr, *m.* belgflaatt skinn av melrakke, melrakkebelg. **-skinn,** *n.* melrakkeskinn, kvitrevskinn. **melrakki,** *m.* melrakke, kvitrev.

melta, *v. st.* melta, løysa upp i magen.

melta, *v.* (*lt*) melta, gjera til malt.

melteigr, *m.* teig, voll tilvaksen med marhalm. D. I. I 199₂₆.

melting, *f.* melting, maltlaging.

meltorfa, *f.* grastorva tilvaksi med marhalm (*melr,* 2).

men, *n.* (*gen. pl. menja*) halsband, halsprydnad.

mengi, *n.* mengd.

menginn, mengjaðr (og *mengdr*) *a.* mengd, mengjut (um blanda liter).

men-glǫð, *f.* (*gen. -glaðar*) kvinna. Edda.

menja-, menjar-, sjaa *minja-, minjar-.*

menna, *v.* (*nt*) uppseda, gjera til ein dugande mann; *mennast, v. r.* mannast, verta til ein dugande mann (*mennast, menna seg,* Trønd.); partic. *mentr,* som hev mannast, uppseda, dana; dugleg.

menni, *n.* menne (i gn. berre i sms. og som tilnamn). **menniliga,** *av.* som det høver seg ein kar, manneleg, karsleg. **menniligr,** *a.* menneskjeleg; mannsleg, emneleg.

menning, *f.* uppseding, daning.

mennska, *f.* menneskjeleg natur, manndom; menneskjeleg aatferd, folkesed.

mennskr, *a.* menneskjeleg; *mennskr maðr,* mots. gudar og troll.

men-skǫgul, *f.* kvinna. Edda.

ment, *f.* **1.** uppseding, daning. **2.** manndom, dugleik.

mentan, *f.* uppseding til mann, daning.

mentr, *a.* sjaa *menna.*

menvǫrðr, *m.* „halsbandvaktar“, d. e. ein gjæv mann. Edda.

mér, *pron.* **1.** *1ste pers. pl.* me (= *vér*). **2.** *1ste pers. sing. dat.* meg (sjaa *ek*).

merarson, *m.* „merreson“ (hæding).

merð, *f.* merd, fisketeina, i sms.: *stafmerðarveiðr.*

mergð, *f.* mengd, fjølde.

merginn, *m.* morgon (= *morginn*).

merglauss, *a.* merglaus, tom. **mergr,** *m.* (*gen. mergjar*) merg; yverf. merg, kjerne.

mergund, *f.* (og *mergundarsár, n.*) saar som gjeng inn i mergen, mergsaar. **mergunda, mergundaðr, mergundi,** *a.* særd inn i mergen.

mer-hross, *n.* **-hryssi,** *n.* horsa, merr.

merja, *v.* (*marði*) knysja, slaa.

merki, *n.* **1.** merke, mark, kjennemerke, teikn (ogso um bumerke, stempelmerke, vaapnmerke, stjernemerke o. m.); *hvat er til merkja um at,* kva hev ein til merke paa det at —. **2.** ting aa merka, merkande ting.

3. merke, skilmerke, byte. 4. merke, hermerke, fana (ogso pl. med sing. tydning).

merki, *n.* selleri. Apium graveolens. Harp.

merki-frjó, *n.* fræ av *merki.* Harp. **-lǫgr,** *m.* lòg av *merki.* Harp.

merki-á, *f.* grense-elv, merke-aa. **-bjǫrk,** *f.* bjørk som stend til merke millom eigedomar, merkebjørk. **-dagr,** *m.* dag daa fyrste maane etter 13. dag jol er 10 næter gamall (i laupaar 11). **-garðr,** *m.* merkegard, skilgard.

merkiliga, *av.* soleis at ein maa leggja merke til det; tydeleg, greidt. **merkiligr,** *a.* som ein maa leggja merke til, merkeleg, merkande, minnesam; utmerkt, framifraa; tydeleg, skynleg. **merkimáll,** *a.* som talar det ein skal merka seg, sæteleg.

merking, *f.* 1. merkjing. 2. merke, teikn; *bera merking e-s,* vera teikn paa eitk. 3. tydning, merkning. **merkingar-afl,** *n.* tydning. **-skilning,** *f.* bilætleg uttyding.

merkióss, *m.* elveos som er markeskil.

merkis-berari, *m.* faneberar, merkesmann. **-burðr,** *m.* fanebering. **-maðr,** *m.* 1. faneberar, merkesmann. 2. ein høg embætsmann ved hirdi med rett og rang som lendmann. 3. utmerkt, framifraa mann, gjæving. **-staðr,** *m.* stad der det er merke av eitk. **-stafr,** *m.* **-stǫng,** *f.* fanestong, merkesstong, flagdstong.

merki-spjót, *n.* spjot med vaapnmerke. **-stǫng,** *f.* = *merkisstǫng.* **-stjarna,** *f.* planeta. **-vatn,** *n.* vatn, vatsdrag som er skilmerke, grensevatn.

merkja, *v.* (*kt*) 1. merkja, setja merke paa. 2. setja til merke, rita, skriva. 3. teikna, forma, skapa. 4. merka, leggja merke til, gjeva gaum etter. 5. merka, skyna, slutta. 6. gjera kjend, vitra, visa med teikn. 6. vera merke paa, tyda.

merkjaganga, *f.* merkjesgang, markegang.

merk-leikr, *m.* sannleik, truskap. **-máll,** *a.* **-orðr,** *a.* truverdig, sæteleg (= *merkimáll*).

merkr, *a.* truverdig, sæteleg.

merkr-ból, *n.* jordveg med ei mark i landskyld. **-kaup,** *n.* kaup for ei mark. **-kerti,** *n.* kjerte, vaksljos som veg ei mark. **-lag,** *n.* verde so stort som ei mark. **-mjǫl,** *n.* mjøl som kostar ei mark skippundet. **-þjófr,** *m.* tjuv som stel for ei mark.

merr, *f.* (*gen. sing. merar*; *pl. merar* og *marar,* sjld.) merr, horsa.

mersing, *f.* sjaa *messing.*

meskinn, *a.* kræsen, vand (jfr. nyn. *mesken,* slikkvoren, sleikjen, Shl.).

messa, *v.* (*að*) messa, halda messa.

messa, *f.* (ogso *møssa*) 1. messa i katolsk gudstenesta (lat. missa). 2. helgedag med messa for eit heilagmenne; ogso um andre merkedagar, jfr. *hlaupársmessa* o. a.

messing, *f.* massing (messing).

messingar-hestr, *m.* massinghest. **-ker,** *n.* massingkjer. **-spánn,** *m.* massingskei.

messu-aptann, *m.* aftan fyre ein messedag. **-bók,** *f.* bok med messe-tekster, messebok. **-dagahald,** *n.* = *messudagshald.* **-dagrím,** *n.* messedag-rekning, rekning etter messedagar. **-dagaveiðr,** *f.* veiding paa ein messedag. **-dagr,** *m.* helgedag med messa.

messudags-hald, *n.* det aa halda messedagen. **-kveld,** *n.* kveld fyre messedag. **-morgunn,** *m.* messedags morgon.

messu-djákn, *m.* dekn som hjelper presten ved messa. **-embætti,** *n.* det aa halda messa, messehald. **-eptann,** *m.* = *messuaptann.* **-fataermr,** *f.* erm paa messeklædi. **-fatalindi,** *m.* belte paa messeklædi. **-fatastakkr,** *m.* trøya til aa bera under messeklædi. D. I. II 62. Jfr. Bp. I 847s. **-fǫng,** *n. pl.* tarvende som presten brukar ved messa. **-fǫt,** *n. pl.* messeklæde. **-glófi,** *m.* handske som presten skal hava paa ved messa. **-hald,** *n.* det aa halda messa, messehald. **-háttr,** *m.* messeskikk. **-hǫkull,** *m.* messehakel (*messehòkul,* Vald.). **-klæði,** *n. pl.* messeklæde. **-koss,** *m.* fredskyss som dei gav kvarandre ved messa. **-lauss,** *a.* som er utan messa. **-mál,** *n.* messetid (jfr. nyn. *messemaal*). **-nátt,** *f.* natt fyre messedag. **-prestr,** *m.* prest som hev rett til aa halda full gudstenesta, sokneprest. **-serkr,** *m.* messeserk. **-skip,** *n.* farkost som ein fór paa til messa og kaupstemna. **-skrúði,** *m.* messeklæde, messeskrud. **-sloppr,** *m.* messeserk. **-stóll,** *m.* stol til aa sitja paa ved messa. **-sǫngr,** *m.* messesong, ogso bruka um prestegjerningi i det heile. **-sǫngsmaðr,** *m.* = *messuprestr.* **-sǫngspína,** *f.* straff for ein prest med avsetjing. **-tími,** *m.* messetid. **-vika,** *f.* vika med messehald.

mest, *av. sup.* (komp. *meirr*) mest, helst; ogso: mest, mesta, næsta (= *mestu*).

mestháttar, *av.* gjævast, mætast (jfr. *meirháttar*).

mestr, *a. sup.* sjaa *meiri, a.*

mestu, *av.* mesta, næsta.

met, *n.* **1.** verdsetning. **2.** lodd til skaalvegt; *koma sínum metum við*, leggja sitt lodd i vegtskaali, faa noko aa segja, hava innverknad.

meta, *v. st.* meta (mæta), verdsetja, døma um; *meta vápnastað* (s. d.); *vel metinn*, vel meten, vel vyrd; *meta sik*, verdsetja seg, d. e. halda maate; *meta e-t* (*til*) *e-s*, verdsetja, rekna eitk. for eitk., halda eitk. for godt nok til eitk.; *meta e-t fjár*, rekna, taka pengar for eitk.; *meta e-t lítils*, halda eitk. for lite verdt, mæta eitk. lite; *meta e-m e-t*, *meta e-n til e-s*, rekna ein for upphavsmannen til eitk., leggja eitk. til ein; *meta e-n af*, bjoda av, ikkje taka mot eit tilbod fraa ein; *meta e-t fyrir e-t, í e-t*, verdsetja eitk. til eitk.; *meta e-t við e-t*, rekna eitk. jamgodt med eitk.; *meta e-t við e-n*, verdsetja eitk. for ein (som vil kaupa det), setja, skjota eitk. til ein, at han skal raada for det; rec. *metast við*, setja, skjota eitk. til kvarandre, vera usams um eitk., um kven som skal gjera det (Hall.: *metast paa kvarandre*, d. s.).

metandi, *m.* verdsetjar, skynsmann.

metfé, *n.* gods som er utan fast takster, men gjeng som pengar etter serskild verdsetjing.

metja, *v.* (*matti*) lepja, sipla (jfr. nyn. *metja* hjaa Ross).

metnaðar-fullr, *a.* ærekjær, storvyrdig. **-girnd,** *f.* æresykja. **-gjarn,** *a.* æregirug, æresjuk. **-hót,** *n.* eig. truging paa mætnaden; *í metnaðarhótum*, for vyrdnaden skuld. Æf. **-kona,** *f.* ærekjær, storvyrdig kvinna. **-leysi,** *n.* det aa vera fri for æresykja, smaalæte. **-maðr,** *m.* ærekjær, storvyrdig mann. **-samligr,** *a.* storvyrdig, stormodig (*-liga, av.*). **-samr,** *a.* storvyrdig, kaut. **-skarð,** *n.* æremink, mannemink. **-virðing,** *f.* vyrding etter mætnaden, det aa gjera mannemun.

metnaðr, *m.* **1.** mæting, verdsetjing. **2.** mæting (mætnad), æra, vyrdnad. **3.** ovmod, storlæte, kryskap; ovund.

metnast, *v. r.* (*að*) briska seg, høgmodast.

metorð, *n.* **1.** verdsetjing, skyn. **2.** mæting, æra, vyrdnad; stand, rang.

metorðamaðr, *m.* mæt, vyrd mann.

metr, *a.* nøgje-reknande?

metr, *n.* metrum, versemaal.

mettr, *a.* mett.

metyrði, *n.* = *metorð*.

mey, *f.* møy, sjaa *mær*. **mey-barn,** *n.* ungmøy, gjentebarn. **-dómligr,** *a.* som høyrer til ei møy, jomfruleg. **-dómr,** *m.* møydom (i gn. ogso um karmanns reinleik). **-dómsspell,** *n.* det aa spilla eller skjemma møydomen, avmøying.

meygiligr, *a.* mogeleg.

meyja, *f.* møy; jfr. *mær*.

meyjaflokkr, *m.* gjenteflokk. **meyjar-ást,** *f.* gjente-elsk. **-mál,** *n.* sak um aa faa ei gjenta til kona, friing. **-merki,** *n.* himmelmerket „Møyi" (Jomfrua). **-mundr,** *m.* betaling som ein gjev for si brur. **-stofa,** *f.* jomfrubur, møysal. D. N. VI 844s.

meykóngr, *m.* møy som er konge.

meyla, *f.* liti møy.

meyligr, *a.* som høyrer til ei jomfru, jomfruleg.

meynunna, *f.* nonna.

meyrleikr, *m.* møyrleik, veikleik. **meyrligr,** *a.* klensleg, veik. **meyrr,** *a.* møyr, skýr.

mey-staulpa, *f.* **-stelpa,** *f.* **-stulka,** *f.* gjenta.

mið (= *mit*) *pron. 1ste pers. dual.* me (um tvo), = *við, vit.* Jfr. *mið 1ste pers. pl.* (d. e. me) Snm.

mið, *n.* **1.** mid, midt, midstad; *í mið*, i midten; *bera fram* (*setja*) *í mið*, gjera aalment kjend (lat. in medium proferre). **2.** méd, merke som ein finn eller kjenner eitk. paa; *henda mið á e-u*, taka merke paa eitk.; yverf. *þeir kváðu lítit mið at Páli*, dei sa det var lite aa bry seg um Paal. **3.** méd, fiskegrunn som ein finn og kjenner paa médi.

miða, *v.* (*að*) méda, taka méd, taka merke paa, merka seg; *m. við, til* ell. *á*.

mið-aldr, *m.* midalder, midten av manns livealder. **-aldra,** *a.* midaldra, midalders. **-aptanshelgr,** *f.* helg som byrjar ved midaftan (kl. 6) dagen fyre. **-breytis,** *av.* midveges, midt imillom. **-byrði,** *n. um miðbyrðit,*

midskips. **-bœr,** *m.* gard i midten, midgard. **-dagr,** *m.* middag, middagstid (oftare *miðr dagr*). **-dagstíð,** *f.* **-dagstími,** *m.* middagstid. **-degi,** *n.* middagstid; jfr. nyn. *middege, n.* um tidi millom kl. 10 og 3. Tel. Set. **-degisdjǫfull,** *m.* djevel som syner seg endaa i middagstidi. **-degisskeið,** *n.* middagstid. **-digr,** *a.* midtjukk, diger kring midten. **-fasta,** *f.* midfasta. **-firðis,** *av.* midfjords (*midfyres.* Nfj.). **-fylking,** *f.* midten av herfylkingi. **-fǫstuþing,** *n.* heradsting halde ved midfasta. **-garðr,** *m.* eig. garden i midten, midgarden, bruka i gudelæra um manneheimen eller jordi (mots. *útgarðr*); sume tider ogso um gudeborgi i midten av heimen. **-garðsormr,** *m.* ein orm som etter den gamle gudelæra laag kring jordi, midgardsormen; ogso bruka um Leviathan i Bibelen. **-heimr,** *m.* midten av heimen eller jordi, midheimen. **-herðar,** *f. pl.* midten av herdarne (millom herdebladi). **-hlíðis,** *av.* midlides, midt i fjellsida. **-hlutr,** *m* mid-lut, mid-part. **-hæfi** tykte dei gamle jorsalfararne folket i Imbolum sa, naar dei vilde ein skulde vika av vegen. Jfr. nyn. *midhæve, n.* midstad.

miðil (*á, í miðil*) *præp. m. gen.* millom (= *meðal*).

miðja, *f.* midja, midt; *í miðju,* i midten. (*a Miðio* stadn. i N. Trønd. høyrer ikkje hit, med di det daa maatte enda paa *-u* etter ljodlogerne i gamaltrøndsk; *o* i *Miðio* er = *á,* elv).

miðjarðar-haf, *n.* **-sjór,** *m.* Midhavet (lat. mare mediterraneum).

miðkafli, *m.* midstykke (av ein stokk).

miðkona, *f.* = *mjǫðkona.* Am. 307 fol. bl. 64 b.

miðkvísl, *f.* mid-arm av elv som renn i tri far, midkvisl.

miðla, *v.* (*að*) **1.** deilda midt i tvo. **2.** skifta, byta ut eitk. aat ein (*e-m e-t, e-t við e-n*), gjeva ein eitk. (med seg), hava eitk. saman med ein; *miðla halft land við e-n,* gjeva ein halve landet med seg; *miðla spor,* røra seg av flekken; rec. *miðlast húsrúm við,* hava husrom saman. Jfr. nyn. *mela,* byta ut knapt, tigla (Tel.). **3.** midla, semja, jamna ut, lempa; *miðlast mál við,* semjast um ei sak.

miðlan, *f.* skifting, utbyting (millom fleire). **miðlanarmál,** *n.* semja, forlik.

mið-langr, *a.* lang i midja. **-leiðis,** *av.* midveges; midt i vegen. **-lektia,** *f.* 2dre lester, lesing (millom den fyrste og den siste). **-lopt,** *n.* loft som er i midten, midloft.

miðlung, miðlungar, miðlungi, miðlungs, *av.* midlungs, medels, maateleg, ikkje mykje (godt).

mið-messa, *f.* messa som vart haldi joledagen millom *náttmessa* og *dagmessa.* **-mjór,** *a.* mjaa, smal kring midja. **-munda,** *av.* midt imillom. **-mundaskeið,** *n.* **1.** bil, tid midt imillom tvo andre tider. **2.** = *miðmundi,* 2. **-mundastaðr,** *m.* stad eller tid som ligg midt imillom tvo andre; *á* (*í*) *miðmundastað* (m. gen.) midt imillom. **-mundi,** *m.* **1.** stad eller tid som er midt imillom tvo andre. **2.** bil midt imillom middag og non, kl. $^1/_2$2. **3.** vegt, gjævleik. **-myrknætti,** *n.* *um m.,* midt paa myrkaste natti. **-nætti,** *n.* midnette, midnatt. **-nættisskeið,** *n.* midnattstid. **-pallr,** *m.* midbenk, midpall (i lagretta). **-plaz,** *n.* gardsplass millom tvo andre (i bygard); sjaa *plaz.*

miðr, *a.* som er i midten, mid- (i nyn. sjld. *mid* som adj.: *um midje nott,* ved midnatt, Folkev.); i nyn. lyt me no umskriva, t. d. *yfir miðjar dyrr,* yver midten av døri, midt yver døri; *fyrir héðan mitt haf,* hitanfor midten av havet; *miðr dagr,* midt paa dagen, middag; *miðr aptann,* midaftan (kl. 6 um aftan); *miðr morginn,* midmorgon (kl. 6 um morgon); *mitt sumar,* midsumar; *í miðju,* i midten (jfr. *miðja, f.*); *brjóta í miðju sundr,* brjota, kløyva midt i tvo; *skipta máli í miðju sundr,* avgjera ei sak soleis at kvar part fær like mykje rett; *sól er í vestri miðju,* soli er midt i vest; *mitt, n.* som subst. midt: *í mitt árinnar,* ut i midten av aai.

miðr, *av. komp.* = *minnr.*

miðsaptansskeið, *n.* midaftans-tid. **miðsdagstíð,** *f.* middagstid.

mið-skammr, *a.* stutt i midja. **-skeið,** *n.* midmaat, midt. **-skip,** *n.* midten av skipet. **-skipa,** *av.* midskips. **-skipsár,** *f.* aar som høyrer til midskips.

miðsmorginsskeið, *n.* midmorgons-tid.

miðsumar, *n.* midsumar (i logmaalet 14. juli). **miðsumars-dagr,** *m.* midsumarsdag (i logmaalet 14. juli). **-helgr,** *f.* midsumarshelg, jonsok. **-skeið,** *n.* midsumarstid. **-vǫku-aptann,** *m.* jonsokaftan.

miðsvetrar-blót, *n.* midvetters-blot. **-nátt,** *f.* midvetters-natt, den 12. januar. **-skeið,** *n.* midvetters-tid.

mið-syndis, *av.* midt i sundet. **-tún,** *n.* garden i midten, midgarden. **-þrǫngr,** *a.* trong um midja. **-uppnám,** *n.* = *annat uppnám* (s. d.).

miðviku-dagafasta, *f.* fasta paa onsdagen. **-dagr,** *m.* mekedag, onsdag. **-dagskveld,** *n.* onsdagskveld. **-morginn,** *m.* onsdagsmorgon. **-nátt,** *f.* onsdagsnatt (natt til torsdagen).

míga, *v. st.* miga, kasta vatnet.

mik, *pers. pron. akk.* sjaa *ek.*

mikil-brjóstaðr, *a.* hugstor. **-fengliga,** *av.* storleg, rikeleg (= nyn. *storfengeleg,* Helg.). **-fengligr,** *a.* storfelt, stortøken. **-gjarn,** *a.* storhuga, huga paa eitk. stort. **-gæfr,** *a.* munaleg, storvæges. **-hugaðr,** *a.* hugstor, storlynd. **-hæfr,** *a.* framifraa hæv, dugande.

mikill (og *mykill*) *a.* (*komp.* og *sup.* sjaa *meiri*) **1.** stor, svær (av vokster eller i vidd); *maðr mikill ok sterkr.* **2.** yverf. stor i sitt slag, mykje verd; *gera e-n mikinn mann,* d. e. til ein stor, gjæv mann (jfr. nyn. *han er ikkje so mykjen mann,* og *mykje til mann* odl.); *mikil vinátta,* stor venskap; *mikill vetr,* hard vetter; *mikit ár,* godt aar; *mikill fyrir sik,* mykje for seg, mykje dugeleg, mykje til kar odl. **3.** mykjen, rikeleg, i pl. ogso mange; *mikill viðr*; *með miklum kornum,* med mykje korn. **4.** akk. sing. m. *mikinn* vert bruka som *av*: *róa, ríða, fara mikinn,* d. e. kvast, fort, sterkt. **5.** akk. sing. n. *mikit* som *av*: mykje, storleg; *unnust þeir mikit*; *mikit betri* (= *miklu betri*); ogso = *mikinn* (4): *gékk þá skipit mikit,* d. e. fort. **6.** dat. sing. n. *miklu* som *av.* framfor komp. mykje, langt: *miklu meiri maðr en áðr*; *eigi miklugi minni,* ikkje mykje mindre; framfor sup: *miklu mestr,* aller størst, ovleg stor.

mikil-látr, *a.* storlaaten, kaut. **-leikr,** *m.* storleik (jfr. nyn. *mykelleik,* storpart, mengd; storleik). **-leitr,** *a.* storleitt, storslegen (i andlitet). **-liga,** *av.* mykje, storleg; storvore. **-ligr,** *a.* stor, gjæv, mæt. **-lýsandi,** *a.* mykje lysande. **-lætast,** *v. r.* (*tt*) høgmoda seg. **-læti,** *n.* **1.** storlæte, ovmod. **2.** storleik, velde. **-lætismaðr,** *m.* storlaaten mann, stornakke. **-mannligr,** *a.* stormannsleg (*-liga, av.*). **-menni,** *n.* stormenne, stor, gjæv mann i sitt slag. **-mennska,** *f.* stor manndom, gjævleik. **-mæli,** *n.* store ord. **-ræði,** *n.* stordaad, storverk.

mikilsháttar, *av.* av stort slag; bruka som *a.* gjæv, storvæges.

mikil-þægr, *a.* storturftig, kravsam. **-úðligr,** *a.* storfelt, storvoren. **-vegligr,** *a.* ærerik, ærefull. **-virkr,** *a.* mykje onnug, verksam.

mikinn, mikit som *av.* sjaa *mikill, a.*

mikjáls-altari, *n.* altar innvigd til erkeengelen Mikal (*Mikjáll*). **-hátíð,** *f.* = *mikjálsmessa.* **-hellir,** *m.* heller innvigd til Mikal. **-kirkja,** *f.* kyrkja innvigd til Mikal. **-klaustr,** *n.* kloster innvigd til Mikal. **-messa,** *f.* mikjelsmessa, den 29. september. **-messu-aptann,** *m.* aftan fyre mikjelsmessa. **-messu-dagr,** *m.* mikjelsmess-dagen. **-minni,** *n.* minneskaal for erkeengelen Mikal.

mikla, *v.* (*að*) **1.** gjera stor, gjera større, auka; yverf. upphøgja, æra, heidra; upers. *miklar e-t e-m,* eitk. synest ein vera stort, ein undrast yver eitk. **2** *v. r. miklast,* verta stor, veksa; gjera seg stor, rosa seg, briska seg.

miklan, *f.* auking; upphøgjing, æra.

Mikligarðr, *m.* (ogso *Garðr, Miklaborg*) Byzants (Konstantinopel).

miklugi, sjaa *mikill,* 6.

míla, *f.* mil (lengdemaal; mlat. millia).

mildarlán, *n.* naade-gaava.

mild-geðr, *a.* gjevmild (poet.). **-hugaðr,** *a.* venleg, mildlynd.

mildi, *f.* **1.** milda (ogso um lat. pietas), godvilje, naade. **2.** mildskap, gjevmilda.

mildibrunnr, *m.* naade-kjelda.

mildingr, *m.* mild, gjevmild mann; konge, hovding (poet.); *guðs mildingr,* ein guds mann (um Olav den heilage).

mildiverk, *n.* naade-verk, sælebotsgjerd.

mildleikr, *m.* mildskap, naade.

mildligr, *a.* mildleg (Set.), mild, naadeleg, miskunnsam; sæl, hugleg (*-liga, a*

mildr, *a.* **1.** mild, gjevmild; *mildr af e-u.* **2.** mild, god, naadig.

milki, *m.* eig. sogbarn? stakar. Nj.

milli, millim (ogso *millem,* Thom. 918 ofl.) **milljum, millum** (*á m. í m.*) *præp.* (m. gen.) og *av.* imillom = *meðal*; *milli skógarins ok árinnar*; med utelaten fyrste styringsled: *upp með ánni, milli ok skógarins,* upp med aai, millom henne (aai) og skogen; um skilnad: *skilja hvat á milli er góðs ok ills*; *sjá í milli,* skilja, sjaa; *húsa á milli,* huse-millom; *sín í milli,* sins imillom, seg imillom; *þeirra í millim,* deim imillom; *þess á milli* (ogso berre *á, í milli*) dessimillom, i millomtidi, til andre tider, elles; *leggja, gefa í milli,* leggja, gjeva imillom (um millomlag); *var þat í milli,* det var i vegen (til hinder).

millumferð, *f.* millomgonga (= *meðalferð*).

milska, *v.* (*að*) mylska, røra ihop, blanda.

milska, *f.* blandingsdrykk (jfr. nyn. *mylska*).

milti, *n.* milte (i innvolen).

mín, *1ste pers. pron.* i *gen.* sjaa *ek.*

minjagripr, *m.* eignalut som ei ætt gøymer til minne, ervestykke.

minjar, *f. pl.* minne, minnegaava, merke til minne (*e-s, af e-u,* av, um, etter eitk.). Jfr. nyn. *mynja,* minning, helst etter sjukdom.

minka, *v.* (*að*) **1.** minka, gjera mindre; upers. *minkar e-t,* eitk. minkar; yverf. gjera mindre ell. ringare. **2.** minka, verta mindre ell. ringare. **3.** *minkast, v. r.* minka, verta mindre.

minkan, *f.* minking, det aa gjera eller aa verta mindre ell. ringare; æremink, smaanad. **minkanar-grein,** *f.* ting som er til æremink, smaanad. **-liga,** *av.* med smaanad, skam. **-orð,** *n.* lastord, skamord.

minn (*mín, mitt*) *pron. poss.* min (mi, mitt); *mitt* som subst. elliptisk: det som kjem paa meg, mi hjelp, mi sak (liksom ofte i nyn.); *malit hefi ek mitt,* eg hev male mitt eller min part. Edda.

minna, *v.* (*nt*) **1.** minna ein paa (eller um) eitk. (*e-n e-s, e-n á e-t*); upers. *e-n minnir e-s,* ein minnest, kjem i hug eitk. **2.** nemna. **3.** *minnast, v. r.* minnast, hugsa (*e-t, á e-t, e-s*); minnast med aa vitja, koma til, heimsøkja (*e-s*).

minnast, *v. r.* (*nt*) minnast (i folkev. fraa Tel.), kyssa eink. (*til e-s, við e-n*); *minnast við hǫnd konungs,* kyssa kongen paa handi.

minni, *a. komp.* (av *lítill*; *sup. minnstr*) mindre, ringare; *minni fyrir sik,* mindre for seg, mindre dugleg; *hit minnsta,* minst, i det minste; *eigi at minni,* ikkje dess minder, likevel.

minni, *n.* **I.** mynne; sjaa *mynni, n.*

minni, *n.* **II. 1.** minne, hugs; *festa, fœra, leggja í minni,* festa, leggja paa minne; *reka minni til e-s, koma minni á e-t,* koma ihug, minnast eitk.; *fyrir várt minni,* fyre vaart minne, fyre den tid me minnest. **2.** minne, det som ein minnest. **3.** minneskaal i gjestebod, signa til einkvar guden eller ein avliden, eller i den kristne tidi til Gud, Kristus eller eit heilagmenne; *mæla fyrir minni,* tala for skaali, i di ein nemner den ein vil minnast; *drikka minni á e-n, til e-s,* drikka minneskaal med ein. **4.** minne, samtykke.

minnigr, *a.* **1.** minnug, hugsen. **2.** hugsande; *vera minnigr e-s* ell. *at e-u,* minnast eitk.

minniliga, *av.* i minne.

minniligr, *a.* **1.** minneleg, minneverdig. **2.** som er til minne, minnande; *minniligr e-s,* som minnest eitk. **3.** venleg (mnt. *minnelîk*).

minning, *f.* **1.** minning; minne; *Eiríkr konungr ágætrar minningar,* gjæv aa minnast; *í minning e-s,* til minne um eink.; *gera minning e-s,* koma i hug, syta for — *blótsins* Fld. III, 33, *þessa* (*dísablóts*) Vigagl. 6 —. **2.** paaminning, fyrebod, varsl; under. **3.** tale, umtale. **4.** minnegaava, venegaava.

minningar-bót, *f.* bot som ein betalar til minning um eitk. gale ein hev gjort. **-bœn,** *f.* bøn til minne um (einkvar). **-maðr,** *m.* mann som minnest eitk. (um tilkalla markegangsvitne, D. N. IV, 116). **-mark,** *n.* minnesmerke. **-verðr,** *a.* minneverdig.

minnisamligr, *a.* minneleg, minneverdig.

minnisamr, *a.* minnesam, som ein minnest, ugløymande.

minnis-drykkja, *f.* drykkjelag der dei drikk minneskaaler (s. *minni* 3). **-gull,** *n.* gullring med innlagd stein som gjev beraren

godt minne **-sjóðr,** *m.* pung, der ein gøymer det ein vil minnast (yverf.). **-stœðr,** *a.* som stend fast i minnet, minnesam. **-veig,** *f.* drykk som gjev ein minnet att. **-ǫl,** *n.* øl som gjev godt minne.

minnr (og *miðr*) *av. komp.* (av *litt*; *sup. minnst*) **1.** minder (minst); *eigi* (*engu*) *minnr en,* ikkje minder enn, likso mykje som; *þess minnr,* dess minder; *vetri miðr en halfsextugr,* 55 minder eit aar, d. e. 54 aar gl.; *vera lífi minnr,* vera livlaus. **2.** verre (verst); *minnst staddr,* verst stadd, mest ille faren.

minta, *f.* mynta (plante). Pr. 472.

minþak, *n.* deig av smør og mjøl (irsk *menadach*).

mirra, *f.* myrra.

mis, sjaa *miss.* I sms. *mis-* um det som ein gjer rangt eller gale, eller um det som er ulikt eller ymist.

mis-bera, *v. st.* bera til ein rang stad. Ark. XII, 372. **-bjóða,** *v. st.* **1.** bjoda gale, tillysa rangt. **2.** gjera uskil, gjera imot. Jfr. nyn. *misbjoda.* **-blandan,** *f.* ymis, ujamn blanding. Stj. 45. **-brigða,** *v.* (*gð*) fara ille med, granda. **-brigði,** *n.* misferd. **-brjóta,** *v. st.* misgjera. **-brot,** *n.* misgjerd, forbrot. **-búa,** *v. st.* = *misbjóða* 2. **-bundinn,** *a.* urette-leg, ulogleg bunden. **-dauði,** *m.* daude til ymis tid, skilnad i daudetid. **-deila,** *v.* (*ld*) krangla, trætta uhøveleg. **-deild,** *f.* uhøveleg trætta, krangl. **-deili,** *n.* mismun, skilsmun. **-djúpr,** *a.* ymist djup. **-dœma,** *v.* (*md*) mis-døma, døma med rang, urett dom. **-dœmi,** *n.* urett, rang dom. **-dœming,** *f.* urett, rang døming. **-eiðr,** *m.* rang eid, meineid. **-eldi,** *n.* **-eldri,** *n.* aldersskil. **-eta,** *v. st.* eta uloglegt. **-fall,** *n.* misfall, uheppa. **-falla,** *v. st.* mis-falla, ganga gale. **-fangi,** *m.* misgrip, mis-tak. **-fara,** *v. st.* fara ille; *misfara e-u, með e-u,* fara ille med eitk.; *misfarast, v. r.* fara ille; *misferst e-m,* det gjeng ille med ein (jfr. nyn. *misfara* og *misfarast*). **-fari,** *m.* skilnad i ferda-tid millom tvo som ferdast same veg (um undanmun som den eine hev fyre den andre). **-felli,** *n.* = *misferli.* **-fengr,** *a.* som raakar i miss, mishøv. **-ferð,** *f.* misferd, uferd, rang aatferd. **-ferli,** *n.* **1.** misfelle, uheppa. **2.** misferd, rang aat-ferd. **-fróðr,** *a* „ulikt kunnig", d. e. usams. **-fylgi,** *n.* det aa gjera mismun (um domaren). **-fǫr,** *f.* **1.** misferd, misgjerd. **2.** misferd, uferd, ulukka. **-ganga,** *f.* **1.** det aa ganga rangt, t. d. ulogleg samgonga med ein brotsmann. **2.** inntrengjing paa framand eigedom (um fe). **3.** usemja, strid. **4.** *pl.* sjaa *misgǫng.* **-gera,** *v.* (*rð*) misgjera, gjera urett, synda, forbrjota seg (*e-t við e-n,* i eitk. mot ein). **-gerð,** *f.* **-gerning,** *f.* **-gerningr,** *m.* misgjerd, misgjer-ning. **-gleyma,** *v.* (*md*) gløyma, vanagta. **-góðr,** *a.* ymist god. **-grafinn,** *a.* nedgraven paa urett stad. **-granda,** *v.* (*að*) granda, skada med urette. **-grein,** *f.* ymisskap, ulik-skap. **-gruna,** *v.* (*að*) mistryggja. **-gǫng,** *n. pl.* **-gǫngur,** *f. pl.* springflod. **-haldinn,** *a.* mis-halden, som lid urett. **-heldi,** *n.* urett, uskil. **-hljóðan,** *f.* ymis ljod eller klang. **-hugi,** *a.* mistykkjen, misnøgd. **-hugna,** *v.* (*að*) mis-tekkjast; *e-m mishugnar e-t,* ein mislikar eitk. **-hǫgg,** *n.* mishogg. **-hǫggva,** *v. st.* hogga i miss; *ef manni mishøggst við mann,* um ein mann høgg i miss og dermed skader ein annan. **-inna,** *v.* (*nt*) = *mismæla.* Vigf. **-jafn,** *a.* misjamn, ulik. **-jafna,** *v.* (*að*) gjera ulik, gjera skilnad paa. **-jafnaðr,** *m.* **-jafnan,** *f.* misjamne, ulikskap, skilnad. **-kast,** *n.* mis-kast; *at miskǫstum farast,* d. e. spillast. **-kenni,** *v.* (*nd*) miskjenna, taka i miss av ein.

miski, *m.* uskil; *gera e-m til miska,* gjera ein uskil, fornærma ein.

miskunn, *f.* miskunn, naade; *Hákon með guðs miskunn Noregs konungr.*

miskunna, *v.* (*að*) miskunna, vera mis-kunnsam, naadig mot (*e-m* og *e-n*), gjeva naade.

miskunnar-andi, *m.* miskunns-aand. **-auga,** *n.* miskunns-auga (yverf.). **-bragð,** *n.* miskunns-gjerning. **-brunnr,** *m.* miskunnskjelda, naade-kjelda. **-dómr,** *m.* miskunnsam dom. **-faðmr,** *m.* miskunns-famn, naade-famn. **-gjǫf,** *f.* mis-kunns-gaava, naadegaava. **-gleði,** *f.* miskunns-gleda. **-heit,** *n.* miskunns-lovnad, naadelovnad. **-hugr,** *m.* miskunns-hug, miskunn.

miskunnari, *m.* ein som er miskunnsam eller naadig, miskunnar.

miskunnar-lauss, *a.* som er utan miskunn, miskunnlaus, hjartelaus (*-laust, av.*). **-leysi,** *n.* hjarteløysa, miskunnløysa. **-maðr,** *m.* mann som liver paa (*e-s*) naade. **-móðir,** *f.* miskunn-

sam môr (um Maria møy). **-orð,** *n.* miskunnsamt, naadigt ord. **-port,** *n.* naade-dør. **-skaut,** *n.* naadefang. **-smjǫr,** *n.* miskunns-olje. **-sproti,** *m.* miskunns-ris. **-tíð,** *f.* **-tími,** *m.* naadetidi. **-tré,** *n.* naadetreet (um krossen). **-þokki,** *m.* miskunnsam ynde. **-verk,** *n.* naade-gjerning, miskunns-verk. **-vernd,** *f.* miskunnsamt, naadigt vern.

miskunn-lauss, *a.* som ikkje finn miskunn. **-samr,** *a.* miskunnsam, naadig (*-samliga, av.*). **-semd,** *f.* miskunn, naade; naadegjerning. **-semdargjǫf,** *f.* naadegaava. **-semi,** *f.* miskunn, miskunnsemd, naade.

mis-kveða, *v. st.* mistala, missegja. **-kviðalaust,** *av.* utan mistal ell. mismæling. **-kviðr,** *m.* mistal, tale-villa, forsnakking. **-laga,** *f.* „misleggjing" d. e. leggjing rangt, i kross; yverf. misferd, misgrip. **-langr,** *a.* mislang, av ymis lengd. **-leggja,** *v.* (*-lagði*) leggja rangt, i kross; *hendr eru e-m mislagðir,* ein gjer tvert imot det ein skulde. **-leika,** *v. st.* fara ille med. **-leiti,** *f.* ulikskap i synsmaate. **(-lenda).** *misl'ndu keisari* (Thom. 296₃) for *mislyndu k.?* (Fritzner), til eit *mislynda, f. = mislyndi* (?). **-líka,** *v.* (*að*) mistekkjast; *e-m mislíkar e-t við e-n,* ein mislikar ein for eitk. **-líkan,** *f.* misnøgje. **-líkr,** *a.* ulik, ymis. **-lítast,** *v. r. st.* missynast; *mislízt e-m,* ein ser gale, tek i miss. **-litr,** *a.* ymist lita, manglita. **-lyndi,** *f.* mislynde, misjamt huglynde. **-lyndr,** *a.* mislynd, lunefengen, ujamn av lynde. **-lýti,** *n.* lyte, vangjerd. **-marka,** *v.* (*að*) merkja gale. **-minna,** *v.* (*nt*) upers. *e-n misminnir,* ein misminnest, mishugsar. **-minni,** *n.* misminne. **-muni,** *m.* **-munr,** *m.* mismun, mishøve, ulikskap; *gera mismun,* gjera mismun, vera partisk. **-mæla,** *v.* (*lt*) mismæla, forsnakka seg; *m. e-m,* lasta, baktala ein; *e-m verðr mismælt,* ein vert mismælt, d. e. forsnakkar seg. **-mæli,** *n.* **1.** mistal, forsnakking. **2.** usemja. **-ráðit,** *partic. n.*; *e-u er m.,* eitk. er gale tilraadt, gale gjort. **-ræði,** *n.* gali raadgjerd, mistak. **-rœða,** *f.* utugt.

miss, á miss, *av.* i miss, gale, so at ein ikkje raakar eller fær det ein vil; *hǫggva miss,* hogga i miss; *grípa á miss e-s,* taka i miss av eitk., ikkje faa eitk.; *farast hjá á miss,* misfarast, umfarast.

missa, *v.* (*st*) **1.** missa, tapa (*e-s,* sjld. *e-t*). **2.** missa, vera forutan, sakna (*e-s*); upers. *e-s missir,* eitk. er burte, vert sakna; *e-s missir við,* ein fell ifraa, døyr. **3.** raaka i miss, ikkje raaka, ikkje naa ell. finna (*e-s*); *missa fótum,* stiga i miss.

missa, *f.* missa (Jæd.), tap, saknad.

missari, *n.* sjaa *misseri.*

mis-sáttr, *a.* usamd. **-segja,** *v.* (*-sagði*) missegja, segja gale. **-semi,** *f.* usemja. **-semja,** *v.* (*-samdi*) upers.: *þeim missemr um e-t,* dei er usamde um eitk. **-semja,** *f.* usemja.

missera-mót, *n.* halvaars-skifte (d. e. ved vetternatt ell. sumarmaal). **-vist,** *f.* eit aars upphelde.

misseri (og *missari*) *n.* halvaar (rekna millom sumarmaal og vetternatt); i pl. oftast: aar; *ein misseri,* eit aar; *þau misseri,* det aaret; *ǫllum misserum,* heile aaret (gjenom); *mǫrg misseri,* mange aar.

misseris-kaup, *n.* halvaars-løn. **-leiga,** *f.* halvaars-leiga. **-tal,** *n.* aarsrekning, kalender.

missifengr, *a. = misfengr.*

missir, *m.* tap, saknad; *fá missi,* „faa tap" d. e. ikkje faa fat i det ein vil hava.

mis-sjá, *v. st.* missjaa, sjaa gale. **-skera,** *v. st.* skjera gale; *m. krossa,* skjera kross til bodstikka i utid. **-skipan,** *f.* mishøve, vanskipnad. **-skipta,** *v.* (*pt*) misbyta, skifta ulikt. **-skipti,** *n.* misbyte, ulikt, laakt skifte. **-smíði,** *n.* lyte paa eit arbeid, vangjerd; *finna* (*sjá*) *m. á e-u,* finna lyte paa, vera misnøgd med eitk. **-snúa,** *v.* (*-sneri*) forvenda, rangsnu, ugjera. **-stórr,** *a.* ulikt stor, av ymis storleik. **-svefni,** *n.* ulikskap med umsyn paa svevn. Edda. **-sverja,** *v. st.* sverja gale (men i god tru). **-sýna,** *v.* (*nt*); *e-m missýnir* og *e-m missýnist,* ein missynest, er rangsynt, fer gale; *e-t missýnist e-m,* ein mistek i eitk. **-sýni,** *n.* rangsyn, mistak, synkverving. **-sæll,** *a.* ulikt sæl. **-sætti,** *n.* usemja. **-taka,** *v. st.* **1.** mistaka, taka (*e-t*) ved mistak. **2.** mistaka seg, gjera gale i eitk. (*e-t*); misgaa seg, forlaupa seg; *e-m mistekst* (*verðr mistekit*) *til e-s,* ein fer gale, forsér seg med umsyn til eitk. **-tala,** *v.* (*að*) mistala, tala gale. **-tekja,** *f.* **1.** mistak. **2.** uretteleg tileigning, sjølvtekt.

mistilteinn, *m.* mistel, misteltein. Viscum

album; ogso namn paa eit sverd. — Planten finst paa Sudaustlandet i Norig, t. d. umkring Oslofjorden.

mistr, *n.* i *þokumistr.*

mis-trúa, *v.* (*að* og *úð*) mistru, mistryggja, tvila paa (*e-n, e-t*). **-trúnaðr,** *m.* **-trygð,** *f.* mistru, tvil. **-tryggja,** *v.* (*gð*) mistryggja, tvila paa. **-tœki,** *n.* mistak. **-þokkast,** *v. r.* mistekkjast; *e-m er e-t misþokkat,* ein mislikar eitk. **-þokki,** *m.* (og *mis-þokkan, f.*) mistykkje; usemja. **-þoknast,** *v. r.* (*að*) mistekkjast; *e-m m.* ein vert misnøgd. **-þykki,** *n.* **-þykkja,** *f.* mistykkje, usemja. **-þykkjugrein,** *f.* slag usemja. **-þykkjulaust,** *av.* utan mistykkje ell. usemja. **-þykt,** *f.* mistykkje; unaade; illvilje, usemja. **-mark,** *n.* merke paa misnøgje. **-þyrma,** *v.* (*md*) fara vyrdlaust fram mot (*e m*); krenkja, vanæra (*e-m*). **-þyrmd,** *f.* **-þyrming,** *f.* **-þyrmsla,** *f.* ill medferd, krenkjing. **-verja,** *v.* (*-varði*) verja gale (i rettssak). **-verk,** *n.* **-verki,** *m.* misgjerning. **-viðr,** *a.* misvêrt, med ujamt vêr. **-vígi,** *n.* draap, skamleg gjort og som der er strengare straff for enn vanleg. **-vinna,** *v. st.* arbeida ulogleg (paa helgedagar). **-vitr,** *a.* ikkje alltid like klok. **-æti,** *n.* ulogleg eting.

mitr, *n.* **mitra,** *f.* bispehuva (lat. mitra).

mitt, *n.* midt, sjaa *miðr, a.*

mitti, *n.* midt, midja. Fld. III 212.

mjaðar-bland, *n.* mjødblanding, mjødlaging. **-bytta,** *f.* mjødbytta, mjødkjer. **-drykkja,** *f.* mjøddrikking. **-ístra,** *f.* mjødvomb. **-ker,** *n.* mjødkjer. **-lǫgr,** *m.* eig. mjød-lòg, mjød-drykk. **-verpill,** *m.* mjødkjer.

mjaðkona, *f.* = *mjǫðkona.* Am. 322 fol. bl. 76 a 2.

mjaðmar-bein, *n.* mjødmebein. **-bragð,** *n.* eit slag knip med mjødmi til aa kasta ein i koll i dragsmaal. **-hǫfuð,** *n.* mjødmekul, mjødmeknut.

mjall-hvítr, *a.* mjøllkvit, snøkvit. **-roka,** *f.* mjøllfok, turt snøfok.

mjaltir, *f. pl.* mjelte, mjølking (= *mjøltir, f. pl.* Tel.).

mjaltr, *a.* mjelt, som mjølkar (um krøter).

mjár, *a.* sjaa *mjór.*

mjó-beinn, *a.* som hev mjaa, granne bein. **-eygr,** *a.* smal millom augo.

mjófa, *f.* gjenta (den mjaae).

mjófast, *v. r.* (*að*) **mjókka** (*mjófka*) *v* (*að*) mjaana, mjaakka, smalna.

mjofingarði Rigsm. 39 for *mjófingraða?* *a. akk. sing. fem.* grannfingra, mjaafingra. Bugge. Jfr. *mæfingr.*

mjó-hundr, *m.* eit hundeslag (dsk. mynde), mjohund. **-leitr,** *a.* smal i andlitet, grannleitt.

mjolk, *f.* (*gen. mjolkr*) mjølk; ogso um sevja i selja um vaaren.

mjolka, *v.* (*að*) tr. og intr. mjølka.

mjolk-á, *f.* mjølk-aa, mjølkstrøym. **-drekkr,** *m.* sogbarn. **-hringr,** *m.* vetterbrauti, vintergata, vinterferel.

mjolki, *m.* = *milki.*

mjolkkýr, *f.* mjølkeku.

mjolkr, *a.* mjelt, som mjølkar (*mjølk,* Stjør.).

mjolkr-ketill, *m.* kjêl som ein hev mjølk i. **-kýr,** *f. mjolkkýr.* **mjolkskjóla,** *f.* mjølkebytta.

mjór (ogso *mjár, mær*) *a.* (*akk. sing. m. mjófan*) **1.** mjaa, grann, tunn. **2.** mjaa, smal; *mjótt sund.*

mjórakki, *m.* = *mjóhundr.*

mjó-sleginn, *a.* tunnslegen. Fld. II 281. **-sniðinn,** *a.* smalt skoren (um klæde).

mjúk-dómr, *m.* linnleik, mildskap. **-fingraðr,** *a.* mjukfingra. **-hendr,** *a.* mjukhendt. **-hjartaðr,** *a.* blauthjarta, godhjarta. **-látliga,** *av.* audmjukt, mjukt. **-látr,** *a.* **1.** mjuklynd, spaklynd. **2.** audmjuk. **3.** snidug. **-leikr,** *m.* mjukleik, lettleik, kringleik. **-liga,** *av.* **1.** mjukt, audmjukt. **2.** linnferdigt, fint. **3.** kringt, hendigt. **-ligr,** *a.* mjukleg, mild, venleg; audmjuk. **-lyndi,** *n.* linnleik, mildskap. **-lyndr,** *a.* mjuklynd, mild; vægjen; audmjuk. **-læta,** *v.* (*tt*) gjera mild, blidka; *m. sik,* gjera seg mjuk, audmykja seg. **-læti,** *n.* linnleik, mildskap; audmykt. **-orðr,** *a.* mjuktalande, fin i ordi.

mjúkr, *a.* **1.** mjuk, bøygjeleg, ledig. **2.** mjuk, viljug, vægjen, snild. **3.** mjuk, kring, lettvint. **4.** linn, mild, fin.

mjúk-ræss, *a.* lettstyrd. **-samliga,** *av.* mjukt, audmjukt. **-tœkr,** *a.* mjukhendt. **-yrði,** *f.* det aa vera mjuktalande, fin i ordi.

mjǫð-drekka, -drekkja, *f.* mjødkjer.

-drukkinn, *a.* drukken av mjød. **-drykkja,** *f.* **1.** mjøddrikking; mjøddrykkja, lag der dei drikk mjød. **2.** mjødkjer. **-drykkr,** *m.* mjøddrikking. **-kona,** *f.* kvende som sel mjød (= *mjaðkona*).

mjǫðm, *f.* (*mjaðmar*; *mjaðmir*) mjødm, hoft.

mjǫðr, *m.* (*gen. mjaðar, dat. miði*) **1.** honning, i: *blanda mjǫð*, blanda honning og vatn og lata det gjerast til mjød. Jfr. nyn. *humlemjød*, honning, villhonning. **2.** mjød.

mjǫðrann, *n.* hus der ein fær mjød, mjødhus.

mjǫk, *av.* (*komp.* og *sup.* sjaa *meirr, mest*) **1.** mykje. **2.** mesta, næsta; *mjǫk svá*, mesta, so nær; *mjǫk svá allir*, mesta alle.

mjǫl, *n.* (*gen. mjǫls, dat. mjǫlvi* og *mjǫli*) mjøl. **mjǫl-belgr,** *m.* skinnsekk med mjøl, mjølhit. **-kaup,** *n.* mjølkaup. **-kýll,** *m.* mjølsekk.

mjǫll, *f.* (*mjallar*) mjøll, mjellsnø.

mjǫl-leyfi, *n.* løyve til aa føra ut mjøl. **-mangari,** *m.* mjølhandlar. **-pund,** *n.* skippund mjøl. **-sáld,** *n.* *sáld* (eit visst maal) mjøl (sjaa *sáld*). **-sekkr,** *m.* mjølsekk. **-skuld,** *f.* mjøl-avgift. **-vægr,** *a.* eig. uppvege med mjøl; verdsett etter mjølverde; *m. matr*, matvaror av mjøl, grjon. **-vætt,** *f.* ei *vætt* mjøl.

mjǫrkva-flaug, *f.* drivskodda.

mjǫrkvi, *m.* myrkeskodda, tokemyrker (= *myrkvi*).

Mjǫrs, *f.* Mjøsi.

mjǫt, *n. pl.* det rette maal, maat (poet.).

mjǫtuðr, *m.* **1.** styrar, lagnadsstyrar. **2.** bane, daude. **3.** = *mjǫtviðr* (poet.).

mjǫtviðr (ogso skrive *møtviðr*) *m.* eig. treet som gjev det rette maal; „lagnadstreet“, Edda.

mó-áluttr, *a.* som hev molita (gulbrun) ryggaal (um hest). **-brúnn,** *a.* mobrun, graabrun.

móast, *v.* (*að*) eig. verta møyr; verta melt; jfr. nyn. *moa*, gjera møyr med tyggjing eller klemming.

moð, *n.* **moða,** *f.* mòd, bòs, rusk.

móða, *f.* stor elv eller aa.

móð-akarn, *n.* eig. „mod-aakorn“ d. e. hjarta. Edda.

móðerni, *n.* moderskap; mòrsætt; jfr. *faðerni*.

móðir, *f.* (*móður* ell. *mæðr*; *mæðr*) môr (moder).

móðligr, *a.* uppøst, egst; jfr. nyn. *modleg*, som gjev mod (Aasen).

móðr, *m.* uro i hugen, hugrørsla, hugverk, harm, vreide. Jfr. nyn. *mod, n.* og „*vera med ein moe*“. Shl. Voss.

móðr, *a.* mod, trøytt, utmødd.

móðtregi, *m.* hjartesorg. Edda.

móðugr (og *móðigr*) *a.* sorgfull; harmfull, hastig, vill; modug, huga.

moðugr, *a.* bòsut, ruskut.

móður-arfr, *m.* môrsarv. **-brjóst,** *n.* môrsbrjost. **-bróðir,** *m* môrbrôr. **-faðir,** *m.* môrfâr. **-frændi,** *m.* frænde, skylding paa môrsida. **-hús,** *n.* **1.** môrsheim. **2.** moderkloster. **-kviðr,** *m.* môrsliv. **-kyn,** *n.* môrsætt. **-lauss,** *a.* môrlaus. **-leggr,** *m.* ættlegg paa môrsida. **-ligr,** *a.* moderleg (*-liga, av.*). **-magi,** *m.* môrsliv. **-mjolk,** *f.* môrsmjølk. **-móðir,** *f.* môrmôr. **-son,** *m.* mann fødd av ei kvinna. **-systir,** *f.* môrsyster. **-tunga,** *f.* môrsmaal. **-ætt,** *f.* môrsætt; *falla í móðurætt*, døy.

móhella, *f.* leirhella.

moka, *v.* (*að*) mòka; *moka moldu*; *moka flór.*

mókolla, *f.* saud med graabrunt (molita) hovud. **mókollóttr,** *a.* med graabrunt hovud.

mola, *v.* (*að*) mola, knasa, brjota sund.

mold, *f.* mold; jord; *moldar hvergi*, ingenstad paa jordi; *fyrir mold ofan*, paa jordi, d. e. i live; *moldar genginn*, gravlagd, daud.

moldar-auki, *m.* = *moldauki.* **-bakki,** *m.* = *moldbakki.* **-flaga,** *f.* tunt mold-lag. **-fullr,** *a.* full av mold.

mold-aska, *f.* eig. oska av mold, mold-drys. **-auki,** *m.* eig. „mold-auke“ (jfr. *moldmat*, Tel.). *verða at moldauka*, verta til mold. **-bakki,** *m.* **-borg,** *f.* moldbakke, jordbakke. **-búi,** *m.* ein underjordsk, mold-bue. **-fóðr,** *n.* moldfôr, fôr av burkne som dei grev upp or jordi. D. N. IV, 618. **-haugr,** *m.* jordhaug. **-hrúga,** *f.* jorddunge. **-oxi,** *m.* moldukse, saagylta (bruka som utnamn). Pupa scarabæi. **-reykr,** *m.* moldgòv, moldrøyk. **-rofsmaðr,** *m.* mann som bryt skøyta paa jord, skøytebrjotar. **-ryk,** *n.* = *moldreykr.* **-skeyta,** *v.* (*tt*) skøyta,

gjeva skøyta paa (jord). **-þinurr,** *m.* eig. band (telna) um jordi, d. e. Midgardsormen?

moldugr, *a.* moldut.

moldvegr, *m.* jordveg, veg burt etter jordi. Edda.

moli, *m.* mole, smule.

molka, *v.* (*að*) tr. og intr. molka, mjølka.

molna, *v.* (*að*) molna, smuldrast.

momenta, *f.* $1^1/_2$ minutt, lat. momentum; augneblink.

móna, *f.* môr, mama.

monvit, *n.* skyn, kunnskap (= *manvit*) Kgs. Br. 111 17. 25. Leif. 38 16. (*munvit* Kgs. Br. 121 32). **monvitsgata,** *f.* kunnskapsveg.

mór, *m.* (*mós*; *móar*) mo, sandut sletta.

mórauðr, *a.* moraud, brunraud.

morð, *n.* **I.** stor mengd; jfr. nyn. *mord-* i sms. som *morddrikka* (= stordrikka).

morð, *n.* **II.** mord, myrding, draap i løynd; *drepa mann á morð.*

morðari, *m.* mordar.

morð-fǫr, *f.* mordar-ferd. **-gjarn,** *a.* huga paa aa drepa. **-grǫf,** *f.* grav, som mordar grev aat myrd mann.

morðingi, *m.* mordar.

morð-jarn, *n.* mordarjarn. **-ráð,** *n.* løynraad um aa drepa ein, mord-raad.

morðseiðr, *m.* eid til aa fria seg fraa mordsak.

morð-vargr, *m.* utlæg mordar. **-verk,** *n.* **-víg,** *n.* mord, mordarverk, myrding.

morel, *n.* svartbrun øyk.

mórendr, *a.* som hev molita render, brunrendut.

morgin-drykkja, *f.* morgondrikking. **-dǫgg,** *f.* morgondogg. **-gjǫf,** *f.* gaava som ein gjev um morgonen, morgongaava. **-leið,** *f.* morgonferd, morgontur. **-ligr,** *a.* som høyrer morgondagen til. **-mál,** *n.* morgonmaal, mjølketid um morgon. **-matr,** *m.* morgonmat, morgonverd.

morginn (og *morgunn, myrginn, merginn, mørginn*) *m.* (*gen.* *-s*; *nom pl. morgnar, mornar*) morgon; *í morgin,* i morgon var (= *í morgininn*) ell. i morgon kjem (= *í morni, á morni, á morginn*); *at morni, of morgin, um morgoninn,* um morgonen (etter); *um morna,* um morgnarne; *miðr morginn,* midmorgon, kl. 6.

morgin-regn, *n.* morgonregn. Edd. M. **-sigling,** *f.* morgon-segling. **-skin,** *n.* morgonskin. **-sól,** *f.* mongonsol. **-stjarna,** *f.* morgonstjerna. **-tíðir,** *f. pl.* gudstenesta um morgonen. **-tími,** *m.* morgontid. **-vakr,** *a.* morgonvak. Vigf. **-veiðr,** *f.* morgon-veidn. **-verk,** *n.* morgon-arbeid.

morgna (og *morna*) *v.* (*að*) verta morgon.

morgunn, *m* sjaa *morginn*; **morgun-,** sjaa *morgin-.*

morkna, *v.* (*að*) morkna, skyrna, visna, døy burt.

morn, *s.* tærande sott; jfr. nyn. *mornesjukdom* d. s. og *morna av,* tærast burt, Dal. o. fl. (Jfr. likevel ogso ght. *morna,* f. sorg).

morna, *v.* (*að*) **I.** sjaa *morgna.*

morna, *v.* (*að*) **II. 1.** *intr.* morna, morkna, visna. **2.** *v. tr.* tæra, tæra burt. Skirn. 31.

mornan, *f.* morgning, morgonskòt.

morsel (og *mossel*) *n.* bite (mlat. morsellus).

mosa-garðr, *m.* lang og smal dunge av mose. **-haugr,** *m.* mose-haug. **-vaxinn,** *a.* mosevaksen, mosegrodd.

mosi, *m.* **1.** mose. **2.** mosemyr (nyn. *mòse* Rom. Austf.),

móskjóttr, *a.* graabrun-flekkut.

mosóttr, *a.* mosut, mosevaksen.

mostr, *s.* nøgd, stor mengd.

mostrarþing (og *monstrar-*) *n.* tinget (i 1024?) paa Mostr i Sunnhordland, der Olav den heilage gav den norske kyrkja den fyrste skipnaden.

mót, *n.* **I.** bilæte; merke, teikn; mot (Set. Tel.), skap, svip, lag; maate, vis. *með því móti,* paa den maate; fordi; *með engu móti,* paa ingen maate, slett ikkje; *með litlu móti,* i liten mun; *frá móti,* utav lage, avbragsleg.

mót, *n.* **II. 1.** mot, møte, samkoma, ting; kaupstemna; *fara til móts við e-n,* til mots, til møtes med ein; *vera til móts,* vera midt imot, paa motsida; *eiga til móts,* hava eigedomar som ligg upp mot kvarandre; ogso: eiga i saman, i lag med ein (*við e-n*). **2.** mot, samanfelling. **3.** bruka som præp. med dativ, sjaa *mót,* præp.

mót (*móti, á mót, á móti, í mót, í móti, at móti*) *præp.* (og *av.*) m. dat. **1.** imot (i

mote), i møte, burtimot; *gera veizlu í móti e-m*, gjera veitsla til aa taka imot ein; *berr svá í móti* (*at móti*) *at*, det ber so til, det høver so til at. **2.** imot, i strid mot. **3.** imot, i byte mot, til vederlag, i staden for. **4.** beint imot, midt fyre. **5.** burt imot (um tidi); *móti jólum*.

móta, *v.* (*að*) **1.** forma, laga. **2.** merkja, stempla, kryna; *mótaðr peningr*.

mót-bára, *f.* motbaara, motburd, motmæle. **-bárligr,** *a.* motburdsam, motstridig. **-blástr,** *m.* (eig. motblaaster) motstand. **-burðr,** *m.* **1.** motburd, motmæle. **2.** tilburd, hending. **-dráttr,** *m.* **-drœgi,** *n.* motstand, motvilje. **-drœgr,** *a.* motstridig. **-felli,** *n.* motfall, motgang. **-ferð,** *f.* møting, motferd; motstand, fiendskap; *vera í mótferðum við e-n*, ganga imot ein, vera i fiendskap mot ein. **-fjalar** (og *-fjalir*) *f. pl.* golv som møte eller ting vart halde paa. **-fǫr,** *f.* motstand, fiendskap. **-ganga,** *f.* **1.** det aa ganga paa møte, frammøte. **2.** motstand, fiendskap. **-gangr,** *m.* motstand, fiendskap; jfr. nyn. *motgang.* **-gangsmaðr,** *m.* motstandar; jfr. nyn. *motgangsmann* (Ross). **-gerð,** *f.* motgjerd, det aa gjera ein imot. **-gerðarmaðr,** *m.* ein som gjer ein imot. **-gerðsamr,** *a.* **-gjarn,** *a.* motviljug. **-gǫngumaðr,** *m.* motstandar. **-horn,** *n.* horn som ein blæs til tings med. **-hǫgg,** *n.* hogg paa framsida.

móthress, *a.* glad til mods (poet.).

móti, *præp.* sjaa *mót.*

móti-beizla, *f.* motkrav. **-burðr,** *m.* = *mótburðr.* **-ganga,** *f.* det aa ganga til møtes med (*e-s*), mest um prestarne som fraa kyrkja gjekk likferdi til møtes. **-kast,** *n.* motkast, motstand; motmæle. **-mælandi,** *a.* som mæler, talar imot. **-mælgi,** *n.* **-mæli,** *n.* motmæle, motsegjing. **-mǫglan,** *f.* murring imot. **-staða,** *f.* motstand; hinder. **-staðligr,** *a.* som er ein imot, meinsam.

mót-kast, *n.* motkast, motlegg. **-lauss,** *a.* som er utan mot ell. samanfelling, heilsmidd (*hringr mótlauss*). **-líkt,** *av.* sameleis, like eins. **-maðr,** *m.* mann som er med i *mót* (bymøte). **-mark,** *n.* stempel, merke paasett paa bymøte. **-marka,** *v.* (*að*) stempla, kryna (justera) paa bymøte. **-mæli,** *n.* motmæle, motsegn.

motr, *m.* eit slag hovudplagg for kvende, hovudlin. **motra,** *f.* kvende som ber *motr.*

mót-ráð, *n.* motraad, raad imot vanske. **-rás,** *f.* sprang, laup imot ein. **-reið,** *f.* riding imot ein. **-reist,** *f.* **-ris,** *n.* eig. motreising; mottak, motstand.

móts, *av.* bruka som præp: *móts við*, ogso *á* (*í*) *móts við* (som knapt er gamalt) imot, til møtes med; beint imot, midt fyre. (Jfr. *mót*, *n.* II).

mótsettr, *a.* *e-m er e-t mótsett*, ein hev imot eitk.

móts-fjalir, *f. pl.* = *mótfjalir.* **-maðr,** *m.* = *mótmaðr.*

mótsminni, i Fm. VI, 521 for *njótsminni?*

mót-snúinn, *a.* motvend, fiendsleg. **-staða,** *f.* motstand, motstøda. **-staðligr,** *a.* som er imot, meinsam, fiendsleg. **-stefna,** *f.* **1.** motlag, stemna, møte. **2.** motstand. **-stœðiligr,** **-stœðligr,** *a.* = *mótstaðligr.* **-stǫðuflokkr,** *m.* flokk av modstandarar. **-stǫðumaðr,** *m.* motstandar, fiende; jfr. nyn. *motsta-mann* Nordl.

móts-þing, *n.* ting i Jamteland samstundes med *jamtamót.* **-vika,** *f.* vika daa det er *jamtamót.*

mót-svǫr, *n. pl.* motsvar, svar. **-tak,** *n.* **-taka,** *f.* mottak, motstand. **-tekinn,** *a.* vedteken paa bymøtet.

motti, *m.* mott, mol. Tinea.

mót-þróa, *v.* (*að*) vera rang mot (*e-m*). **-þrói,** *m.* traass, motvilje. **-þykki,** *n.* motvilje, illtykkje. **-viðri,** *n.* motvêr, andvêr.

móverskr, *a.* moabitisk.

muðla, *v.* (*að*) mulla. **muðlan,** *f.* mauling, mumling.

muðr (*munns*) *m.* **1.** munn; *halda munni*, halda munnen, ikkje opna honom; *lúka, hefja sinn munn í sundr*, opna munnen; *e-m verðr e-t á munni*, eitk. slepp ein or munnen, ein kjem til aa segja eitk.; *mæla e-t fyrir munni sér*, segja eitk. med seg sjølv; *mæla eins munni*, segja med ein munn. **2.** munn (paa sekk), gap, opning. **3.** egg, iser paa øks, øksekjeft.

muga, *v.* = *mega.* D. N. IV 22824 (Tel. 1337). Jfr. nyn. *moga* (Tel.).

múga-maðr, *m.* aalmugemamn. **-sláttr,** *m.* sovoren slaatt at graset vert liggjande i mugor ell. dungar. **-vetr,** *m.* namn paa

vetteren 1134—35, av di ein stor hermuge under Harald gille var samla daa.

mugga, *f.* **mugguveðr,** *n.* mugg, skodderegn.

múgi, *m.* muge, mengd (av folk); muga, dunge (av høy).

múgr, *m.* muge, folkemuge, mengd av folk.

múklífi, *n.* = *munklífi.*

múlbenda, *v.* (*nd*) **múlbinda,** *v. st.* mulebinda, binda attfor mulen paa (dyr).

múli, *m.* **1.** mule, munn, helst øvre lippa paa dyr. **2.** mule, hovde, høgt nes.

mulinn, *m.* maane (poet.). Jfr. *mylinn.*

múll, *m.* mulesel, muldyr.

mullaug, *f.* sjaa *mundlaug.*

muna, *v.* = *munu, v.* Fag. 221₁₅ (note).

muna, *v.* (*man, mundi, munaðr*) minnast, hugsa; *muna langt fram,* minnast langt attende (i tidi); *muna e-m e-t,* hugsa ein eitk., so ein kann faa gjeva vederlag for eitk.; *muna e-t eptir,* hugsa paa eitk., gøyma det i minne; *muna til e-s,* minnast (til) eitk.; bry seg um eitk.

muna, *v.* (*að*) **1.** muna, verta ein mun, skilja (*e-t* ell. *um e-t,* med umsyn paa eitk.; skilsmunen stend i dativ); *ván er at muni halfri stiku í 10 stikur,* det er von til at det skil ei halv *stika* paa *10 stikur.* **2.** muna, skrida fram. **3.** flytja (*e-u*); *e-m er e-u ór minni munat,* ein hev gløymt eitk. **4.** *e-n munar at* (med inf.), ein hev hug til aa —.

munaðarlifnaðr, *m.* liv i lyster, lystlivnad (= *munúðlífi*).

munaðr, *m.* **I.** lyst, fysna.

munaðr, *m.* **II.** mun, vokster.

munafullr, *a.* glederik. Edda. **munarheimr,** *m.* glede-heim, hugnads-heim (poet.). **-lauss,** *a.* gledelaus (jfr. nyn. *munalauss,* modlaus, Nfj.).

mund, *n.* mund, tid; (*í*) *þat mund,* paa den tid; jfr. *mundir, f. pl.*

Mund, *n.* = *Mundia.*

mund, *f.* hand. Jfr. *mundlaug.*

munda, *v.* (*að*) meita, sigta med eitk. (*e-u*) paa ein (*til e-s*); *munda fram,* stemna fram; rec. *mundast til,* sigta paa kvarandre. Jfr. nyn. *munda etter eitk.,* venta, passa paa eitk. Snm.

mundan, *f.* sigting.

mundang, *n.* hov, maate, det som er høvelegt; *gen. mundangs* og *mundanga* som *av.* maateleg, medels.

mundang-leikr, *m.* maate, maatehald. **-ligr,** *a.* maateleg, høveleg (*-liga, av.*). **-mikill,** *a.* høveleg sterk (um uttale).

mundangs-hóf, *n.* maate, maatehald, midelveg; *mjótt er mundangshófit,* hovet er vandt aa hitta. **-maðr,** *m.* hovsam, maatehalden mann.

mundarmál, *n.* semja um *mundr.*

Mundia, *f.* **Mundiafjǫll,** *n. pl.* (og **Mundiufjall,** *n.*) Alparne, Alpefjelli.

Mundinborg, *f.* byen Minden (i Vestfalen).

mundir, *f. pl.* tider, bil. Heilag. II 280₁₃.

mundlaug, *f.* mundlaug, vaskarfat.

mundmál, *n.* semja um *mundr.*

mundr, *m.* (*gen. mundar*) **1.** gaava, betaling som brudgomen gav for bruri, og som ho fekk. **2.** heimanfylgja.

mundriði, *m.* handfang paa ein skjold.

mungát (ogso *mangát*) *n.* **1.** mungaat (Nordl.), heimebryggja øl. **2.** drykkjelag.

mungáts-bytta, *f.* øl-bytta, ølkjer. **-efni,** *n.* eig. emne til øl; ølbrygg. **-gerð,** *f.* ølbryggjing. **-tunna,** *f.* øltunna.

munhugð, *f.* = *munúð.* **munhugðligr,** *a.* = *munúðligr.*

munka-bryggja, *f.* ei bryggja paa Nordnes i Bergen. **-bú,** *n.* bu, gard som munkar hev. **-búnaðr,** *m.* **-búningr,** *m.* munkebunad. **-bygð** (og *munkbygð*) *f.* stad der munkar byggjer og bur. **-drykkr,** *m.* drykk aat munkar. **-garðr,** *m.* gard (hus ell. gjerde) som munkar hev sett upp eller eig. **-hleifr,** *m.* eit slag braud. **-hús,** *n. pl.* hus aat munkar. **-kápa,** *f.* munkekaapa. **-klaustr,** *n.* munkekloster. **-klæði,** *n. pl.* **-klæðnaðr,** *m.* munkeklæde. **-kufl,** *m.* munkekaapa. **-lið,** *n.* munkar, munkefolk. **-líf,** *n.* **-lífi,** *n.* munkekloster. **-lifnaðr,** *m.* munkeliv. **-lǫg,** *n. pl.* log, reglar aat munkarne. **-mót,** *n.* munkemøte. **-safnaðr,** *m.* samling av munkar. **-siðr,** *m.* sed som munkar hev. **-sveit,** *f.* munkeflokk. **-tal,** *n.* eig. talet av munkar; munkeflokk.

munk-líf, *n.* munkekloster. **-lífi,** *n.* **1.** munkekloster; kloster. **2.** Munkeliv klo-

ster i Bergen. **-ligr,** *a.* som høyrer til munkar, munke-.

munkr, *m.* munk; *kasta munkinum,* slutta med aa vera munk.

munks-atferð, *f.* munkeliv. **-búnaðr,** *m.* munkebunad. **-efni,** *n.* ein som skal verta munk, munkeemne. **-vígsla,** *f.* munkevigsla.

munligr, *a.* munsam, god, ynskjeleg. Jfr. nyn. *munleg.*

munn-eiðr, *m.* eid som slepp ein or munnen, bannskap. **-fagr,** *a.* som hev fager munn, munnfager. **-fyllr,** *m.* munnfylla, det som fyller munnen.

munni, *m.* gap, opning, utgang. Jfr. nyn. *munne,* opning paa pose, Gbr.

munn-lítill, *a.* som hev liten munn, smaamynt. **-ljótr,** *a.* munnljot, som hev stygg munn. **-nám,** *n.* eig. munntak; *með orðum munnnáms,* med ord som ein tek i munnen. **munnr,** *m.* munn (sjaa *muðr*).

munnrugl, *n.* tullsnakk.

munnshǫfn, *f.* munnhav, munntøke.

munn-skalp, *n.* munntal, laust snakk, skravl. **-særi,** *n.* munnsær (Tel.), munnsaar. Harp. **-vani,** *a.* munnlaus, som er utan munn. **-víðr,** *a.* vidmynt. **-vǫrp,** *n. pl.* eit slag versemaal, brukt i improvisera dikt.

munr, *m.* (*munar; munir*) **1.** hug, sjæl. **2.** hug, lyst, vilje; elskhug. **3.** mun, forvitnad, hugnad; *meta muninn,* tvika, eva seg. **4.** mun, hjelp, bate; fyremun; *eigi er þat við hváriga muni,* det er alltid til mun for ein av (tvo) partar. **5.** mun, tillag, tilvokster; *e-m er mikilla muna vant,* det vantar ein mykje paa at. **6.** mun, grad, maal meir eller minder; *fyrir hvern mun,* framfor alt anna, for all ting; *fyrir engan mun, engum mun,* i ingen mun, paa ingen maate, slett ikkje; dat. *mun(i), munum* og gen. *muns* med komp.: ein mun, noko; *með muni minna liði,* med noko mindre folk; *þeim mun breiðari,* so mykje breidare. **7.** skilsmun, skil. **8.** i pl. muner, ting, eignaluter.

mun-strǫnd, *f.* „hugstrand" d. e. brjostet (poet.). **-stœrandi,** *a.* elskhugslokkande (poet.).

Munt, *s.* Alparne (= *Mund*).

munu, *v.* (*præs. man* og *mun; impf. mundi; perf. inf. mundu*) muna, koma til aa; vilja, skula (med inf. um det som ein tenkjer eller ventar seg vil verta eller henda, eller til aa merkja ut futurum); *vér munum eigi sigr fá, nema,* me kjem ikkje til aa faa, kann ikkje faa siger, utan; *hversu mun nú ganga síðan,* korleis vil det no ganga sidan; *her mun ek stað nema,* her vil eg staa; *gnyðja mundu nú grísir, ef þeir vissi, hvat hinn gamli þyldi,* gryla vilde no grisungarne, um o. s. fr.; ofte lyt ein i umsetjingi taka med eit „visst": *her mantu konung upp fœða, móðir,* her mun du føda upp, føder du visst upp ein konge, môr; *sǫgðu at Þórolfr mundi vera hollr konungi,* munde vera, maatte visst vera tru; *man nú sólin vera svá há,* skal tru soli no stend so høgt. Ofte elliptisk med utelaten inf.: *mun han dauðr (vera)?* er han daud? *Halfr mundi (vera) mikill afreksmaðr.*

munúð, *f.* lyst, fysna; kjøtslyst. **munúðlífi,** *n.* lystlivnad, likamleg umgang. **-lífisgirnd,** *f.* lyst til likamleg umgang. **-lífr,** *a.* som liver i lyster. **-ligr,** *a.* lostug, lystande. **-samligr,** *a.* lysteleg, sanseleg.

munugð (og *munygð*) *f.* = *munúð.*

munvit, *n.* = *manvit.* Kgs. 121₂₆,₃₂; jfr. *monvit.*

mura, *f.* mura. Potentilla anserina.

múra, *v.* (*að*) mura, mura upp.

múrgrjót, *n.* stein til aa mura med.

múrr, *m.* **1.** mur. **2.** innmura stad, borg, fengsel.

murra, *v.* (*að*) murra, knurra. **murran,** *f.* murring, knurring.

murtr, *m.* murt, smaafisk (tilnamn).

mús, *f.* (*nom. pl. mýss*) **1.** mus; *vǫlsk mús,* d. e. rotta. **2.** vodve, muskel paa armleggen (musculus biceps). Jfr. nyn. *ledmus.*

músagangr, *m.* gang, tillaup av myser.

músarbragð, *n.* eit slag knip i dragsmaal; jfr. *mús* 2.

músikalist, *f.* musik, spelkunst.

muskat, *n.* muskat (lat. muscatum).

muspell, *n.* heimsens undergang.

mustarðr, *m.* mustard, senap. **mustarðskorn,** *n.* senapskorn.

mustari, musteri, *n.* (= *mysteri,* som er den vanlege form i heimenorske handskrifter) gjæv kyrkje- eller klosterbygning, tempel (lat. monasterium). **musteris-dyrr,** *f. pl.*

tempeldør. **-ferð,** *f.* ferd aat eit tempel. **-gerð,** *f.* tempel-byggjing. **-veggr,** *m.* kyrkje-vegg.

múta, *f.* **1.** betaling, løn; muta, løyndegaava, stikkpengar; *taka mútur á e-u,* taka betaling for eitk.; *taka mútu til e-s,* taka mutor til aa gjera eitk. **2.** i pl.: løyndom; *mæla e-t á mútur,* tala i løynd um eitk. Jfr. nyn. *i mutum,* i løynd.

mútaðr, *a.* som hev muta, skift fjører, nyfjøra.

mútari, *m.* (i gen. ogso *-is*) falk som hev muta eller skift fjører (poet.).

mútera, *v.* (*að*) venda, skapa um.

mútu-fé, *n.* mutegaava, muta. **-girni,** *f.* hug, lyst til mutor. **-gjarn, -gjarnligr,** *a.* mutekjær. **-gjǫf,** *f.* mutegaava. **-maðr,** *m.* mutekjær mann.

muza, *f.* ringbrynja (mht. *mutz, mutze*).

mý, *n.* my, mygg. **mýbit,** *n.* mybit.

mýgja, *v.* (*gð*) kua, trykkja ned (med dat.).

mygla, *v.* (*að*) mygla. **mygla,** *f.* mygla. **myglugr,** *a.* mygla, myglut.

mýja, *v.* = *mýgja.*

myki, *f.* = *mykr.* **mykikvísl,** *f.* mýkjekvisl, mýkjegreip.

mykill, *a.* = *mikill.*

mýking, *f.* mykjing, lindring.

myki-reka, *f.* mýkje-reka, mýkje-spade. **-skán,** *f.* skaan ell. skorpa av mýk.

mýkja, *v.* (*kt*) (og *mýkva*) mykja, gjera mjuk ell. mild, lina, døyva, blidka; *mýkja e-m,* gjera det betre for ein; *mýkjast, v. r.* mykjast, verta mild, blidkast; *mýkjast til e-s,* gjera lag med ein; *mýkjumst vér við um rúmin,* lat oss lempa oss so det vert rom aat oss baae.

mykja, *v.* (*að*) mýkja, tedja, frauda.

mykjarsekkr, *m.* mýksekk.

mykr, *f.* (*gen. mykjar*) mýk. **myksleði,** *m.* mýkslede.

mýkt, *f.* blidskap. **mýktarkoss,** *m.* venskapskyss.

mylda, *v.* (*ld*) mylda, straa mold paa (berre i: *úmyldr*).

mylinn, *m.* namn paa soli og paa maanen (poet.). Jfr. *myln,* eld.

mylja, *v.* (*muldi*) mylja, knysja, knustra.

mylkja, *v.* (*kt*) gjeva mjølk, søygja. Jfr. nyn. *mylkja.*

mýll, *m.* klump, ball.

myln, *f.* eld (poet.).

mylna, *f.* mylna, kvern.

mylnari, *m.* mylnar.

mylnu-hjól, *n.* mylnehjul. **-hús,** *n.* mylna, kvernhus. **-hvel,** *n.* = *mylnuhjól.* **-maðr,** *m.* mylnar. **-staðr,** *m.* (og *-stœði, n.*) mylnestøde, kvernstøde. **-steinn,** *m.* kvernstein. **-vǫrðr,** *m.* mylne-vaktar.

mynd, *f.* **1.** skap, gjerd, svip. **2.** vis, maate; slag. **3.** bilæte, teikning; mynster, likning. Jfr. nyn. *mynd, f.* lag, eigenskap, natur.

mynda, *v.* (*að*; ogso *nd*) **I. 1.** skapa, gjera (*e-t*); ogso intr. *mynda eptir e-u,* gjera etter, etterlikna eitk. **2.** teikna, rita av; *mynda til e-s,* leika inn paa, ymta um eitk.

mynda, *v.* (*nd*) **II.** vega upp med *mundr*; *mynda skal meyjarfé alt,* d. e. betala i *mundr* so mykje som møyi hev med i egteskapet.

mynding, *f.* det aa *mynda* II; det som vert *myndt* II. N. G. L.

myndskipting, *f.* umskaping.

mynni (og *minni*) *n.* mynne (til deils ogso *minne*), gap, kjeft (til fjord og elv).

mynstr, *n.* = *mustari.*

mynt, *f.* mynt, pening.

myntari, *m.* myntar, myntmeister.

myntr, *a.* mynt, som hev munn.

myrða, *v.* (*rð*) **1.** myrda, drepa løynleg. **2.** løyna burt eit draap ell. eit lik; *myrða dauðan mann.* **3.** dylja, tegja med.

myrginn, *m.* morgon (= *morginn*). **myrginsvefn,** *m.* morgon-svevn.

mýrisnípa, *f.* myrsnipa. Scolopax gallinogo.

myrk-blár, *a.* myrkblaa. **-blauðr,** *a.* **-fælinn,** *a.* myrkrædd. **-fælni,** *f.* myrkrædsla. **-heimr,** *m.* myrk heim, myrk stad. **-hræddr,** *a.* **-hræðinn,** *a.* myrkrædd.

myrkja, *v.* (*kt*) myrkja, gjera myrk; *tekr at myrkja,* det tek til aa myrkna.

myrk-leikr, *m.* myrkleik (um myrk, uklaar tale). **-menginn,** *a.* blanda med myrk lit, myrkmengd.

myrkna, *v.* (*að*) myrkna, verta myrk, dimmast.

myrknætti, *n.* myrkaste tid av natti.

myrkr, *a.* (*akk. sing. m. myrkvan, myrkan, myrkjan*) **1.** myrk, skum; ogso um myrk lit. **2.** myrk, uklaar, utydeleg (yverf.). **3.** dimm, uklaar; *myrk augu,* dimme augo.

myrkr, *n.* myrker; um solmyrkjing: *myrkrit mikla*; ofte i pl. (jfr. lat. tenebrae): *hǫfðingi myrkra,* hovdingen yver „myrkri" (um djevelen).

myrkra-fullr, *a.* full av myrker. **-staðr,** *m.* myrk stad, myrk heim (um helvite). **-þoka,** *f.* myrkeskodda.

myrkriða, *f.* trollkjerring som rid ute i myrkret.

myrkva, *v.* (*kt*) myrkja, gjera myrk (= *myrkja*); upers. *er myrkva tók,* daa det tok til aa myrkna.

myrkva-fjǫturr, *m.* eig. „myrkeband"; i Post. 322[27] umsetjing av culleum parricidii, sekk som dei stappa frændemordarar i og søkte ned. **-stofa,** *f.* fangehus, fengsel. Jfr. nyn. *myrkestova.* **-stofuvǫrðr,** *m.* fengselvaktar.

myrkvi, *m.* **1.** myrker. **2.** tokemyrker, myrkeskodda (= *mjǫrkvi*).

myrkviðr, *m.* (og *myrkviðarskógr, m.*) tjukk, myrk skog, myrkskog.

mýr-lendi, *n.* myrlende. **-lendr,** *a.* myrlendt. **mýróttr,** *a.* myrut, myrlendt.

mýrr, *f.* (*mýrar*; *mýrar*) myr.

mysa, *f.* mysa (i mjølki).

mýsla (skrive i pl. *mislur* Fld. I, 107[20]) *f.*

mýslingr, *m.* mysling, mysla (Tel.), stakar; eig. musunge.

mystari, mysteri, *n.* = *mustari.*

mystr, *n.* i sms. *þokumystr.*

mæfingr, *a.* grannfingra, mjaafingra. Hamd. 22.

mægð, *f.* **mægðir,** *f. pl.* **mægi,** *n.* maagskap, sivjaskylda, giftarskylda.

mægjast, *v. r.* (*gð*) maagast, sivja seg, koma i maagskap med ein (*við e-n*), partic. *mægðr,* sivja, giftarskyld; *skyldr eða mægðr,* skyld eller sivja.

mækir, *m.* eit slag sverd. Jfr. nyn. *mækja, f.* dsk. sværdlilje, Iris pseudacorus (Shl. *mækjer, m.*).

mæla, *v.* (*lt*) **A. 1.** mæla, tala; *mæla máli,* tala eit maal; *mæla málum sínum,* tala i sine sakar. **2.** segja, segja fram; *mæla mælt mál,* segja det som fyrr er sagt, det alle veit; *mæla lǫg,* segja log, segja det som er rett log; *mæla mál sitt,* tala si sak; *þat mun mælt at,* det vil verta sagt at —; *mæla e-n orðum,* ordkastast med ein. **3.** ordskila, avtala, fastsetja; *mæla mót með sér,* avtala eit møte (med kvarandre); *mæla e-m e-t,* skila ein eitk., krevja at ein skal hava eitk.

Med part. *á*: *mæla á máli,* tala paa eit maal; *mæla á hendr e-m,* klaga ein. *aptr*: *mæla aptr*: kalla atter, taka i seg atter (ord som er sagt). *eptir*: *mæla eptir e-n,* reisa sak etter ein som er drepen, vera ettermaalsmann etter ein; *mæla* (*e-t*) *eptir e-m,* tala ein etter munnen, halda med ein (i eitk.). *fyrir*: *mæla e-t fyrir e-t,* krevja eitk. (i betaling) for eitk.; *mæla fyrir* (*e-u*), segja fyre, setja fyre, fastsetja korleis det skal vera med eitk., ogso halda innleidingsbøn; *mæla fyrir skipi,* halda bøn for skipet; *mæla fyrir griðum,* segja fram formularen for gridlysing; *mæla vel fyrir e-m,* segja, ynskja at det maa gaa ein vel. *mót*: *mæla* (*í*) *móti e-u,* mæla, segja imot eitk. *til*: *mæla til e-s,* tala til ein; tala um ein; segja at ein ynskjer eitk., beda um eitk.; *mæla e-t til e-s,* krevja eitk. (i betaling, til vilkaar) for eitk. *um*: *mæla um e-t,* tala um eitk.; *þat læt ek verða ummælt,* det segjer eg for visst, lovar eg dyrt. *undan*: *mæla e-n undan e-u,* beda at ein vert friteken for eitk. *við*: *mæla við e-n,* tala med ein; *mæla við e-u,* segja imot eitk.; *mæla e-t við e-n,* segja eitk. um ein.; skulda ein for eitk. *yfir*: *mæla yfir barni,* lesa daapsordi yver eit barn.

B. *mælast, v. r.* tala, ytra seg; upers. *e-m mælist vel,* ein talar vel. Med part. *fyrir*: *mælast fyrir,* tala (for seg); iser: beda for seg, halda bøn; *mælast vel* (*illa*) *fyrir,* verta vel (ille) umtala eller umtykt. *um*: *mælast illa um,* ytra seg, laata ille. *undan*: *mælast undan,* beda seg undan. *við*: *mælast einn við,* tala med seg sjølv. recipr. *mælast við,* tala med kvarandre; *mælast illa við,* bruka munn paa kvarandre.

mæla, *v.* **II.** (*ld*) mæla, taka maal paa; *drekka úmælt,* drikka umælt, so mykje ein ynskjer (jfr. *máldrykkja*).

mæla, *v.* **III.** (*ld*) maala, smyrja maaling paa.

mælandi, *m.* **1.** maalsmann i ei rettssak, sakførar. **2.** talar.

mælgi, *f.* svall, snakk; snakksemd.

mæli, *n.* tale, ord (som vert sagt um ein). Jfr. nyn. *mæle,* n.

mæli-hlass, *n.* lass, som hev eit visst maal. **-ker,** *n.* mælekjer. **-kerald,** *n.* mælekjerald.

mæliligr, *a.* segjande, som ein kann segja.

mæling, *f.* mæling, utmæling (ogso um dimension); maal, mælekjer.

mælir, *m.* mæle, eit maal for turrvaror (helst korn) = $^1/_6$ saald (d. e. paalag ei skjeppa); men elles med misjamn storleik i landsluterne; *mælis ǫl,* øl av ein mæle malt. Ogso jordmaal: so mykje jord som ein kunde saa til med ein mæle saad.

mælis-smør, *n.* eit visst maal smør. **-smørsból,** *n.* jordveg som det vert betala *mælissmør* i landskyld av.

mælska, *f.* **1.** ordhegd. **2.** maalføre, maal.

mælsku-andi, *m.* aand som gjer ein ordhag. **-maðr,** *m.* ordhag mann, talar.

mæltr, *a.* i sms. mælt; ogso aaleine i: *mælt barn,* maalført barn, Edd. M.

mær, *a.* = *mjór.*

mær, *f.* (*gen. meyjar, dat. mey(ju); nom. pl. meyjar*) **1.** gjentebarn, dotter. **2.** møy, ugift kvende. **3.** møy, rein jomfru; ogso um mann som ikkje hev havt kvinna: svein. **4.** nonna (sjld.).

mæra, *v.* (*rð*) rosa, heidra; pryda. **mærð,** *f.* ros, æra; lovkvæde, dikt (poet.). **mæringr,** *m.* gjæv, fræg mann. **mærr,** *a.* gjæv, fræg.

mærr, *m.* borgmeister (fr. maire). Æf.

mætamaðr, *m.* = *mætismaðr.*

mætast, *v. r.* mæta seg, halda seg god.

mæti, *n.* **1.** mæta, verd, pris; *hafa mæti á e-u,* tykkja mun i. **2.** verdfull ting. Jfr. nyn. *mæte.*

mætiligr, *a.* mæteleg, verdfull.

mætismaðr, *m.* mæt, gjæv mann.

mætr, *a.* **1.** mæt, gjæv. **2.** gild, mætande, som ein lyt taka umsyn til.

mætur, *f. pl.* mæta, verd, pris (= *mæti*).

mølva, *v.* (*ld*) mylja, knysja (= *mylja*).

mørginn, *m.* (*nom. pl. mørnar*) = *morginn.*

mørkvi, *m.* = *myrkvi.*

møssa, *f.* = *messa.*

mœða, *v.* (*dd*) **1.** møda, arma ut, gjera mod (trøytt). **2.** møda, bry, umaka. *mœðast,* *v. r.* mødast, armast ut; umaka seg.

mœða, *f.* møda, umak.

mœddr, *a.* **I.** = *sammœddr.*

mœddr, *a.* **II.** mødd, utarma.

mœðgin, *n. pl.* môr og son (ell. søner).

mœðgur, *f. pl.* môr og dotter.

mœði, *f.* møda, trøyttleik. **mœðiliga,** *av.* mødefullt, tungt. **mœðiligr,** *a.* mødeleg, mødefull. **mœðing,** *f.* møding, umak. **mœðinn,** *a.* møden, mødall. **mœðisamligr,** *a.* **mœðisamr,** *a.* mødesam, tung.

mœðu-lauss, *a.* mødelaus. **-laust,** *av.* mødelaust. **-samligr,** *a.* mødesam.

mœna, *f.* møna, ryggmerg. Vigf.

mœna, *v.* (*nd*) **1.** møna, leggja møne paa hus. **2.** møna seg, risa upp i vêret (som eit møne).

mœnir, *m.* møne (no helst *n.*), takrygg paa hus.

Mœri, *f.* Møre (Nord- og Sunnmøre).

mœrir, *m. pl.* mører, møringar, folk fraa Møre.

mœrr, *f.* land (poet.).

mœrskr, *a.* som er fraa Møre, mørsk.

mœta, *v.* (*tt*) m. dat. **1.** møta, gaa imot, raaka; møta fram. **2.** gaa imot, svara. **3.** møta, verta fyre, lida. **4.** møta, koma paa, henda. **5.** *mœtast, v. r.* møtast, støyta saman, grensa til kvarandre.

mǫgl, *n.* murring, knurring. **mǫgla,** *v.* (*að*) murra, mukka, knurra. **mǫglan,** *f.* murring, knurking. **mǫglanarsamr,** *a.* som gjerne vil murra, knurken.

mǫgr, *m.* (*gen. sing. magar, dat. megi; nom. pl. megir, akk. mǫgu*) **1.** son. **2.** gut.

mǫguligr, *a.* mogeleg.

mǫkkr, *m.* skodde, sky (poet.).

mǫl, *f.* (*malar*) mol, banke av smaastein.

mǫlr, *m.* (*gen. sing. malar; akk. pl. mǫlu*) mol, mott.

Mǫn, *f.* **1.** øyi Man i England. **2.** øyi Møen i Danmark.

mǫn, *f.* (*manar; manar*) maan, faks.

mǫndull, *m.* mondul, sveiv paa handkvern. Edda. **mǫndultré,** *n.* sveivetre paa handkvern. Edda.

mǫnskurðr, *m.* maanskjering, faksklipping.

mǫpurr, *m.* løn (tre). Acer.

mǫr-biskup, *m.* eig. „morbiskup", klengjenamn paa ein islandsk bisp (jfr. *mǫrlandi*). **-bjúga,** *n.* morkurv, pylsa av *mǫrr*. Jfr. nyn. *morboge, m.* eit stykke kjøtpylsa. **-bjúgahlutr,** *m.* morkurvstykke.

mǫrðr, *m.* maard i sms. *marðskinn*; i S. E. ogso uppført millom namn paa vêren.

mǫrfjándi, *m.* ein djevel til islending (haadingsord, jfr. *mǫrlandi*).

mǫrk, *f.* **I.** (*gen. sing. markar* og *merkr, dat. mǫrku*; *nom. pl. markir* og *merkr*) **1.** mork, skog; i pl. ogso sernamn, sjaa *Markir*. **2.** ubygt land. **3.** Finnmarki (= *Finnmǫrk*).

mǫrk, *f.* **II.** (*merkr*; *merkr*) mork, mark, = *8 aurar, 24 ørtogar* (i vegt 215,8 gram, og i pengar 240 *peningar*); *mǫrk vaðmála*, d. e. ei mark betala med eit visst fast alnemaal vadmaal. Um pengerekningi i gamall tid og ordlagi *mǫrk* (*eyrir, peningr*) *silfrs, silfrmetin, vegin, talin, forngild* kann ein merka, at upphavleg var *mǫrk vegin* (*silfrs, silfrmetin*) = ei mark vegi sylv. Men daa sylvpeningarne vart slegne undervegtuge (fraa midten av det 11te hundradaaret) vart det skilnad millom *mǫrk vegin* og *mǫrk talin*. Ei *mǫrk talin* var alltid 240 sylvpeningar, men dei vog berre helvti og i det 13de hundradaaret endaa berre $^1/_3$ av *mǫrk vegin*. *Mǫrk silfrmetin* vart daa rekna = *2 merkr talnar* og sistpaa daa = $^2/_3$ *mǫrk vegin*. — I slutningi av Haakon Haakonson si tid heldt dei upp med aa slaa rein sylvmynt og tok til aa blanda med kopar. Daa kom det upp nye nemningar. Peningen vart tyngre og det gjekk berre 160 peningar paa ei *mǫrk vegin*. Den eldre *mǫrk talin* (240 pen.) vart daa kalla *mǫrk silfrs*, og den reine sylvmarki *mǫrk brend silfrs* (sidan i mn. tid *mǫrk lœðug*). Høvet millom myntmarki (*mǫrk silfrs*) og den reine sylvmarki (*mǫrk brend silfrs*) var i slutningi av det 13de hundradaaret som 1: 3, i det 14de hundradaaret, daa mynti var paa det laakaste, gjekk det ned til 1: 4 og endaa 1: 5. Daa kom upp namnet *mǫrk forn* ell. *forngild* um den eldre *mǫrk silfrs* (ogso kalla *mǫrk hvít*) etter kursen 1: 3.

mǫrlandi, *m.* utnamn paa islendingen; jfr. nyn. *mòrkurv*, utnamn paa morgedølen, Tel.

mǫrn, *f.* (*mǫrnar*; *mǫrnir*) gygr, troll.

mǫrr, *m.* mòr, feitt i innvolen paa dyr.

mǫrueldr, *m.* moreld.

mǫrulfr, *m.* marulk, breidkjeft. Lophius. Paa Ndm.: *marul*.

mǫskun, *f.* moskarne i eit garn.

mǫskvi, *m.* moske (i garn).

mǫsmi, *m.* verdfull ting? Rig. 38.

mǫsur-bolli, *m.* bolle av valbjørk. **-ker,** *n.* kjer av valbjørk. **mǫsurr,** *m.* **mǫsurtré,** *n.* valbjørk, ridel.

mǫttulband, *n.* = *mǫttulsband*.

mǫttull, *m.* kappa, yverplagg (= *skikkja*). **mǫttuls-band,** *n.* kappeband. **-búnaðr,** *m.* pynt, prydbunad paa ei kappa. **-hlutr,** *m.* lut, stykke av ei kappa. **-skaut** (og *mǫttulskaut*) *n.* kappeflak, blòka paa ei kappa.

mǫtu-nautr, *m.* mann som hev matlag med ein, matlags-mann. **-neyti,** *n.* matnøyte, matlag.

N.

-na, forsterkande suffiks etterhengt adverb og pronomen, sjeldan præpositionar og verb; *hérna*, herne, her; *ígærna*, igaar; *svána*, sone, soleis; *er þatna*, nett so er det; *þat hefi ek spurtna*, det hev eg nett høyrt. Jfr. nyn. *-ne* og *-ane*: *her*(*a*)*ne*, *henn*; *dettinne*; *mittanne* ofl.

ná, *v.* (*præs. nái* eller *næ*; *impf. náði*)

1. intr. naa, rekka; *ná til e-s með sverði*; recipr. *nást til,* naa (fram) til kvarandre. **2.** naa i, faa fat paa, faa tak i; naa, faa (med dat.); *ná lǫgum,* faa sin loglege rett i eit søksmaal; *ná guðs skírslum,* faa prova sakløysa si ved gudsdom; *ná konungsfundi,* raaka kongen. **3.** naa (lukkast) aa gjera, faa gjera, vinna (*e-u*); upers. *ef því um náir,* um det er gjerande. **4.** (m. inf.) vera eller verta god til, faa lov til, faa (gjera); *ná at fylgja,* faa fylgja; poet. umskrivande: *hann náði leggja,* = *hann lagði.* Med perf. partic.: *ef þeir gæti náit hvalinn at landi fluttan,* um dei fekk flutt kvalen i land.

ná, *interj.* naa (spyrjande med undring).

nábjargir, *f. pl.* i ordlaget: *veita e-m nábjargir,* stella um eit lik, lata att naseboror, augo og munn paa daaen mann.

náborinn, *a.* nærskyld.

nábúi, *m.* granne.

nábǫnd, *n. pl.* sveipeband til lik.

náð, *f.* (*náðar*; *náðir*) **1.** i pl. fred, ro; *í náðum,* i ro og fred; ofte um nattero, svevn: *ganga til náða, taka á sik náðir,* ganga til ro. **2.** helst i pl. vern, trygd, livd; *komast í kirkju náðir,* faa fred og trygd av kyrkja (um asylretten); *hlaupa* (*koma*) *á náðir e-s,* søkja livd hjaa ein; jfr. nyn. *nader,* stad som ein kann ty til, Sogn. **3.** naade, miskunn; *Hákon m. g. n.* (d. e. *með guðs náð*) *Noregs konungr.* Ogso i pl. *með náðum*; jfr. nyn. *sitja paa naair,* Tel.

náða, *v.* (*að*) gjeva fred og ro; *náða sik,* hyggja seg i ro; *náðast, v. r.* faa fred og ro.

náðahús, *n.* **1.** fredelegt rom, kabinet. **2.** kamar, avhus. **náðahústré,** *n.* sæte i kamar.

nadda, *v.* (*að*) knurka, klaga (= *gnadda*).

nadd-él, *n.* pil-el, strid. Edda. **-gǫfugr,** *a.* „pilfræg“ (poet.).

naddr, *m.* **1.** pigg, saum, nagle. Jfr. nyn. *nadd,* liten pigg eller kile. **2.** pil (poet.).

naddverskr, *a.* som er fraa Nazaret.

náðhús, *n.* kamar (= *náðahús*).

naðr, *m.* orm, hoggorm. Edda.

naðra, *f.* **1.** orm. Stj. 97_6. **2.** ødla, fjorføtla. Fm. IV 248.

náðugliga, *av.* roleg, makleg. **náðuligr,** *a.* **1.** roleg, still. Heilag. II 547_3. **2.** naadeleg, mild. Stj. 192_{22} (*-liga, av.*). **náðurligr,** *a.* naadeleg, naadig.

nafarr, *m.* navar, bor.

nafarskeptr, *a. línbrœkr nafarskeptar,* kalla so etter skapnaden (navarskaft)? Fm. VII, 170.

nafarsrauf, *f.* navarshol.

nafli, *m.* navle.

nafn, *n.* **1.** namn, heite; *spyrja e-n at nafni,* spyrja ein um namnet hans; *vera mikils nafns,* hava eit stort namn; *gefa e-u ekki nafn,* inkje lag leggja paa eitk.; ikkje vyrda eitk.; *þeir fisktu ekki nafn,* dei fekk ikkje namn til fisk, d. e. ikkje det slag. **2.** namn, tittel; *gefa e-m konungs nafn*; *hersir at nafni.* **3.** namnord, lat. nomen.

nafna, *f.* namna, kvendeleg namne.

nafna-gipt, *f.* nemning. **-skipti,** *n.* namneskifte, namnebyte.

nafn-bót, *f.* **1.** eig. betring i namn; fremde (i vyrdnad, rang odl.). **2.** namn, tittel, rang. **-bótarlauss,** *a.* utan namn, tittellaus. **-festr,** *f.* det aa festa eit namn paa ein, namnfesting; ogso um gaava som fylgde namnfestingi, namnfeste. **-frægr,** *a.* namnfræg, namngjeten. **-gipt,** *f.* namn-gjeving. tittelgjeving. **-gipta,** *v.* (*pt*) namngjeva, kalla.

nafni, *m.* namne, ein som hev same namn som ein annan.

nafn-kenna, *v.* (*nd*) namnkjenna, kalla. **-kunnigr,** *a.* **-kunnr,** *a.* namnkunnig, namngjeten. **-liga,** *av.* namnleg, serleg, med namn. **-toga,** *v.* (*að*) nemna.

nafraskjóða, *f.* pung til aa gøyma navrar i, navarshus.

náfrændi, *m.* nærskyld mann, nærskylding. **-frændkona,** *f.* nærskyld kvinna.

náfs i Heilag. I 231_6 = *náms,* gen. av *nám* 2.

naga, *v.* (*að*) gnaga (= *gnaga*). Jfr. nyn. *naga,* Tel.

nagga, *v.* (*að*) knurka, klaga (= *gnadda*). Jfr. nyn. *nagga,* gnaga; erga.

nagl, *m.* (*nagls*; *negl*) nagl.

naglafastr, *a.* **naglfastr,** *a.* naglefast, fest med naglar.

Naglfar, *n.* **-fari,** *m.* namn paa eit skip bygt av negler (i gudelæra).

nagli, *m.* nagle, saum, spikar.

naglsrót, *f.* naglerot.

nagr, *m.* eit slag ræ-fugl (poet.).

nágráðugr, *a.* graadig etter lik.

ná-granna, *f.* grannekona. **-granni**, *m.* **-grendarmaðr**, *m.* granne. **-grenni**, *n.* grendelag, grannelag. **-grennis**, *av.* i nært grendelag.

ná-gríma, *f.* „lik-maska" (um skinn som er flaatt av andlitet paa eit lik). **-grindr**, *f. pl.* grind, grindgjerde kring daudmannsheimen, naagrindi. Edda. **-gǫll**, *f.* daudmannsskrik.

nágǫngull, *a.* nærgangande, som gjeng nær ved, er nær ved (*e-m*); nærsøkjen. Jfr. *nærgǫngull*.

náhendr, *a.* som hev rim nær ved kvarandre, nærrima (um versemaal).

náhvalr, *m.* narkval. Monodon monoceros.

náhvalstǫnn, *f.* narkvalstonn.

náingi, *m.* = *náungi*.

náinn (og *nánn*) *a.* nær; nærskyld; *náit, av.*

nakinn, *a.* naken.

nakkaskinn, *n.* eit slag skinn, bruka til fôr (ogso skrive *notkaskinn*). N. G. L.

nakkvar, *av.* nokonstad.

nakkvarnin, *av.* (for *nakkvarn veginn*) nokoleis, paa nokon maate.

nakkvarr, nakkverr, *ub. pron.* = *nǫkkurr*.

ná-kominn, *a.* nærskyld; nærliggjande. **-kveðinn**, *a.* = *náhendr*. **-kvæma**, *v.* (*md*) koma nær. **-kvæmd**, *f.* **1.** det aa koma nær, nærkoming; *í nákvæmd*, naame nær. **2.** nærvære. **3.** samkoma. Æf. **-kvæmi**, *f.* det aa vera *nákvæmr*, nøgjenskap, grannsemd. **-kvæmligr**, *a.* som raakar innpaa, høveleg. **-kvæmr**, *a.* nærkjømd, nærkomande, nærgangande; nøgjen, raakande; nærstadd; nær.

nál, *f.* (*nálar*; *nálar*) naal. **nálar-auga**, *n.* naalauga. **-oddr**, *m.* naalodd.

nálgast, *v. r.* (*að*) **1.** nærma seg (*e-t* eller *til e-s*). **2.** naa, faa tak i.

ná-liga, *av.* **1.** nær, nær ved (*e-u*). **2.** næsta, mesta. **-ligr**, *a.* nærleg, nærstadd. **-lægð**, *f.* **1.** nærvære, vedvære. **2.** nærverande tid. **-lægðarmaðr**, *m.* mann som er nær ved. **-lægjast**, *v. r.* (*gð*) nærma seg (*e-t*). **-lægr**, *a.* **1.** nærleg, nær. **2.** nærliggjande, nærgangande (*e-m*). **-lægt**, *av.* **1.** nær, nær ved. **2.** næsta, mesta.

nám, *n.* **1.** det aa taka, tak. **2.** upplæring, læring; *vera at námi*, vera i læra, i skule. Jfr. nyn. *naam*.

námágr, *m.* nærskylding ved maagskap.

námdúkr, *m.* eit slag duk eller klæde, som kvende bruka (*nám*, ty fraa Namur?).

nám-girni, *f.* lærelyst, lærehug. **-gjarn**, *a.* huga paa aa læra.

námkyrtill, *m.* kyrtel, kjole av *námdúkr*.

námleikr, *m.* næmleik, næme. **námsaldr**, *m.* lærealder. **námtíð**, *f.* læretid.

námundi, *m.* nærmune, nærleik; *í námunda*, ogso berre *námunda*, i nærmunom, i nærleiken av (*e-u, við e-t*). Jfr. ogso nyn. *naamuns neri*. Set.

ná-mægð, *f.* nær maagskap. **-mæli**, *n.* ord som gjeng ein nær, snerte-ord.

nánd, *f.* nærleik; *í nánd*(*ir*) *e-u, af e-u*.

nángi, *m.* **nángr**, *m.* = *náungi*.

nánigr, nánn, *a.* = *náinn*.

Nanna, *f.* kona aat Balder (poet. um kvende).

nár, *m.* (*nás*; *náir*) naae, dauding, lik.

nara, *v.* (*rð*) liva, vegetera. Jfr. nyn. *nøra*.

nári, *m.* naare, svange (paa dyr), røyr (paa folk).

nasa-dreyri, *m.* naseblod. **-vit**, *n.* luktesans. **nas-bjǫrg**, *f.* naseskjerm (paa hjelm). **-bráðr**, *a.* braasinna, hastig. Jfr. nyn. *nasasinne, n.* **nasalæti**, *n.* laat av nasen, rjoting.

náselr (ogso *nóselr, norðselr*) *m.* eit slag sel ell. kobbe i Grønlandshavet. Jfr. *náhvalr*.

ná-sessi, *m.* ein som sit nær ved, sidemann. **-seta**, *f.* det aa sitja eller vera nær ved, nærseta. **-settr**, *a.* nærsitjande, nærbuande. **-skyldr**, *a.* nærskyld.

náslitr, *m.* liklit, naalit.

nas-rauf, *f.* nasebora. **-raufadaunn**, *m.* illtev or nasen.

ná-strá, *n. pl.*; *liggja á nástrám*, liggja for dauden, paa det siste. Jfr. nyn. *likstraa*. **-strǫnd**, *f.* dauding-strand, naastrand. Edda.

ná-stœðr, *a.* nærstaaande, nærskyld. **-sæti**, *n.* grendskap, grannelag.

nátt (*nótt*) *f.* (*náttar* ell. *nætr*; *nætr*) natt (nott, naatt, Sørlandet); *mið nátt*, midnatt; *náttin helga*, jolenatti.

nátta, *v.* (*að*) natta, taka nattekvild;

upers. *náttar,* det vert natt; *náttar e-n,* natti kjem paa ein, ein myrknar ute.

náttar-tíð, *f.* **-tími,** *m.* nattetid. **-þel,** *n.*: *á náttarþeli,* um myrke natti. Sjaa *þel, n.*

nátta-tal, *n.* tal paa næter. **-tala,** *f.* teljing, rekning av næter.

nátt-berari, *m.* „nattberar", lat. noctifer (um Lucifer). **-bjǫrg,** *f.* berging, hjelp for natti. **-ból,** *n.* **-bólstaðr,** *m.* hus for natti, nattelega, nattstad. **-drykkja,** *f.* drykkjelag um natti, nattdrykkja. **-drykkjumaðr,** *m.* mann som sit i drykkjelag um næterne. **-dvala,** *f.* tilhelde for natti. Ra. no. 81. **-dǫgg,** *f.* nattdogg (poet.). **-far,** *n.* nattferd; *fara dagfari ok náttfari,* fara dag og natt. **-fasta,** *f.* fasta um natti, nattfasta. **-fugl,** *m.* nattfugl. **-fǫr,** *f.* nattferd, utefaring um natti. **-gisting,** *f.* herbyrge, nattstad. **-hrafn,** *m.* nattramn, kveldknar. Caprimulgus europæus. **-langt,** *av.* heile natti gjenom, med natti. **-laukr,** *m.* eit slag lauk. **-leikr,** *m.* nattleik, leik um natti. **-lengis,** *av.* so lenge natti varer, med natti. **-liga,** *av.* um natti. **-ligr,** *a.* nattleg, natt-. **-mál,** *n.* nattmaal (Nordl.), kvelden fraa $7^1/_2$ til $10^1/_2$ eller umlag kl. 9. **-málaskeið,** *n.* d. s. **-málavarða,** *f.* varde som ein ser soli yver ved *náttmál.* (Jfr. Nattmaalstinden i Balsfjord ved Trums). **-messa,** *f.* messa som vert sungi um natti, nattmessa. **-myrkr,** *n.* nattmyrker. **-serkr,** *m.* nattserk. **-set,** *n* = *náttsetr.* **-seta,** *f.* nattseta, nattevakster. **-setja,** *v.* (*tt*) eig. nattsetja, setja ut for natti, bruka um aa setja (lik) i likstova med nattevakt. **-setr,** *n.* nattseta, nattevakster. **-sól,** *f.* nattsol, sol som skin um natti. **-staðarvitni,** *n.* vitnesburd um kvar ein hev havt nattstad. **-staðr,** *m.* nattstad, herbyrge, hus der ein er um natti. **-stefna,** *f.* stemna um natti, nattmøte. **-stuldr,** *m.* stuld um natti, nattstuld. **-stœði,** *n.* = *náttstaðr.* **-sæta,** *v.* (*tt*) = *náttsetja.* **-sæting,** *f.* nattseta, nattevakster (yver lik). **-sǫngr,** *m.* **-tíðir,** *f. pl.* den siste (7de) messa eller song i kyrkja, nattsong. **-tími,** *m.* nattetid (= *náttartími*). **-þing,** *n.* nattmøte.

náttúra, *f.* **1.** natur, skapning. **2.** natur, naturleg eigenskap, givnad, lag, kynde. **3.** natur, tilhug, lyst. **4.** yvernaturleg kraft ell. evna. **5.** yvernaturleg skapning.

náttúraðr, *a.* **1.** som hev natur av eit visst slag, haatta, kynd. **2.** som hev yvernaturleg kraft eller evna.

náttúrligr, *a.* naturleg; høveleg; framifraa (*-liga, av.*).

náttúru-bragð, *n.* givnad. **-dauði,** *m.* naturleg daude. **-gjǫf,** *f.* naturgaava, givnad. **-gripr,** *m.* ting med uvanleg, framifraa natur. **-lauss,** *a.* som ikkje hev yvernaturleg kraft eller evna. **-ligr,** *a.* naturleg, medfødd (*-liga, av.*). **-lǫg,** *n. pl.* naturlog. **-nafn,** *n.* naturlegt, upphavlegt namn. **-steinn,** *m.* stein med yvernaturleg kraft.

nátt-vaka, *f.* nattvoka, nattevakster; nattvakt. **-veizla,** *f.* herbyrge, nattstad. **-verðardrykkja,** *f.* drykkjelag etter kveldverden. **-verðardvǫl,** *f.* stans til aa eta kveldverd. **-verðareldi,** *n.* kveldsmat. **-verðarmál,** *n.* kveldverdstid. **-verðr,** *m.* nattverd, kveldverd. **-verk,** *n.* gjerning som ein gjer um natti. **-víg,** *n.* draap um natti, nattdraap. **-vǫrðr,** *m.* nattvakt.

nauð (og *nauðr*) *f.* **1.** naud, naudsyn, naudtvang, torv; *er nauðr at,* det er naudsynlegt at; *nauðr er e-m á,* det er naud paa for ein; *nauðr berr til at,* det er naud til det at, det er naudsyn at. **2.** trældom; *selja í nauð,* selja til træl; i pl. ogso yverf. band. **3.** naud, trengsla; *við nauð, með nauðum,* med naud; *vera í nauðum staddr,* vera stadd i naud ell. trengsla. **4.** namn paa runebokstaven for n.

nauða, *v.* (*að*) skrapa (= *gnauða*).

nauða-handsal, *n.* tilnøydd ell. framtvinga handslag. **-hlutr,** *m.* naudsyn. **-kostr,** *m.* hard kost, paatvinga vilkaar. **-laust,** *av.* naudlaust, turftelaust. **-mikill,** *a.* ovleg streng, naudhard (um vetter).

nauðar-maðr, *m.* = *nauðungarmaðr.* **-sóttarferði,** *n.* eig. tvangs-sjukdom, d. e. sinnsykja. Kgs. 155₁₀.

nauða-sætt, *f.* tilnøydt, framtvinga forlik.

nauð-beita, *f.* naudbeiting (Nordl. Alstadhaug) d. e. bauting so høgt upp mot vinden som ein kann. **-beygja,** *v.* (*gð*) nøyda, kua, audmykja; paanøyda; *nauðbeygjast, v. r.* nøydast. **-breytt,** *a. n.*; *er e-m nauðbreytt um e-t,* ein vil naudleg gjera eit umbrøyte med eitk. **-fǫlr,** *a.* ovleg bleik.

nauðga, *v.* (*að*) nøyda, tvinga (*e-n* ell. *e-m*). **nauðgan,** *f.* nøyding, tvang.

nauð-gjald, *n.* avnøydd betaling. **-gǫngull,** *a.* hjelpsam i naudi. **-heitamenn,** *m. pl.* folk som gjer lovnader i naudi.

nauðigr, *a.* **1.** naudtvinga, nøydd til eitk.; naudig, uviljug; *taka konu nauðga,* valdtaka ei kvinna. **2.** trælka, ufri. **3.** paanøydd, paatvinga; som er imot eins vilje; *e-m er e-t nauðigt,* ein gjer eitk. naudigt.

nauð-kván, *f.* kvinna som ein mann liver med mot hennar vilje. **-(h)leytamaðr,** *m.* skylding (ved maagskap), maagskylding. **-(h)leyti,** *n.* maagskap, giftarskylda. **-liga,** *av.* **1.** med naudi, knapt. **2.** med naud og trengsla, pinefullt; jfr. nyn. *naudleg, av.* ugjerne. **-ljótr,** *a.* ovleg ljot. **-maðr,** *m.* mann som kvinna hev mot sin vilje. Edda. **-mágr,** *m.* paanøydd *mágr.* **-oka,** *v.* (*að*) nøyda, kua. **-pína,** *v.* (*nd*) naudpina, plaaga stendigt.

nauðr, *f.* = *nauð.*

nauð-reki, *a.* som vert driven umkring av stormen, stormdriven. **-skilja,** *a.* skild av naudtvang. **-staddr,** *a.* naudstadd, komen i naud.

nauðsyn, *f.* (*nauðsynjar*; *nauðsynjar.* **1.** naud, trengsla, trong (jfr. *naudsyn* d. s. Hall.); *í nauðsyn,* i naudhøve. **2.** naudsyn) torv; *berr mér nauðsyn,* eg vert nøydd; *ganga nauðsynja sinna,* gjera si naudturft. **3.** i pl. ogso um likams uttømingar. **4.** forfall, hindrande grunn.

nauðsynja, *v* (*að*); upers. *e-n nauðsynjar,* ein treng til; perf. partic. *nauðsynjaðr,* som *a.* trengd um, turvande.

nauðsynja-erendi, *n.* naudsynleg erend. **-fǫr,** *f.* naudsynleg ferd. **-hjǫlp,** *f.* naudsynleg hjelp. **-hlutr,** *m.* naudsynleg ting. **-lauss,** *a.*: *at nauðsynjalausu* og *nauðsynjalaust,* naudlaust, utan naudsyn; utan forfall. **-mál,** *n.* naudsynleg sak. **-sýsla,** *f.* naudsynleg gjerning. **-váttr,** *m.* vitne paa loglegt forfall. **-verk,** *n.* naudsynlegt verk. **-vinr,** *m.* trufast ven som ikkje rømer i naudi. **-vitni** (og *nauðsynjarvitni*) *n.* vitne ell. vitnesburd um loglegt forfall.

nauð-synligr, *a.* naudsynleg, naudturveleg (*-liga, av.*). **-þarfir,** *f. pl.* stor naud, naudtrong; jfr. nyn. *nauðtorv.*

nauðugliga (og *nauðula, nauðuliga*) *av.* **1.** i naud, i trengsla. **2.** med naud, med vande.

nauðugligr (og *nauðuligr*) *a.* strid, vanskeleg.

nauðugr, *a.* = *nauðigr.*

nauðung, *f.* nøyding, tvang.

nauðungar-eiðr, *m.* avnøydd eid. **-kostr,** *m.* paanøydt vilkaar. **-lauss,** *a.* unøydd, friviljug. **-laust,** *av.* **1.** utan nøyding, friviljugt. **2.** utan paanøydde vilkaar, fritt. **-maðr,** *m.* undertvinga mann; *vera e-s nauðungarmaðr,* d. e. vera eins slave, lydige tenar. **-sætt,** *f.* paanøydt forlik.

nauma, *f.* kvinna (poet.).

Naumdœlafylki, *n.* Namdalen (i Nørdre Trondheims amt). **naumdœlir,** *m. pl.* namdalingar, folk fraa Namdalen. **naumdœlskr,** *a.* namdalsk.

naumlátr, *a.* nauv, smaaleg. **naumr,** *a.* nauv, knapp. Edd. M. Jfr. nyisl. *naumr,* d. s.

Naumudalr, *m.* Namdalen. *Naumu-* er venteleg gen. av eit gamalt namn paa *Namsen*: *Nauma.*

náungi, náungr, *m.* ein av næraste folket, nærskylding, næste.

naust, *n.* naust, baatskur. **naust-dyrr,** *f. pl.* naust-dør. **-gerð,** *f.* naust-byggjing. **-tuft,** *f.* nausttuft. **-veggr,** *m.* naustvegg.

naut, *n.* naut, storfe.

naut, *f.* = *nautn.*

nauta-bit, *n.* naute-beite. D. N. IV, 6. **-brunnr,** *m.* brunn, stad der ein brynner nauti. **-dauðavetr,** *m.* vetter med stor daude paa nauti. **-ferill,** *m.* nauteveg. **-fjós,** *n.* nautefjos. **-fjǫlði,** *m.* mengd av naut. **-flokkr,** *m.* nauteflokk. **-gæzla,** *f.* nautegjætsla, nauterøkting. **-hellir,** *m.* heller som naut plar staa under. **-hlaða,** *f.* = *fjóshlaða?* Sturl. I 382. **-hundr,** *m.* hund som er med og gjæter naut, nauthund. **-hǫfn,** *f.* hamn, beite for nauti. **-maðr,** *m.* mann som gjæter og stullar naut. **-mark,** *n.* paasett merke paa naut. **-rekstr,** *m.* rekstrveg for nauti, nautveg. **-sveinn,** *m.* nautsvein, gut som gjæter og stullar naut. **-tík,** *f.* bikkja som er med og gjæter naut, nautbikkja. **-trǫð,** *f.* trod, træde for nauti; *falla í nautatrǫð,* koma under fefot, um jord som dei sluttar aa dyrka. **-tún,** *n.* nautegard, kvi. **-vara,** *f.* nautehud.

naut-deyðisvetr, *m.* vetter med stor daude paa nauti. **-fall,** *n.* = *nautsfall.* **-fé,** *n.* naut, storfe. **-fellir,** *m.* stor daude paa nauti. **-fellisvár,** *n.* vaar med stor daude paa nauti. **-vetr,** *m.* = *nautdeyðisvetr.* **-hǫgg,** *n.* nauteslagting (yverf. um mannefall).

nautn, *f.* nøyting, bruk.

nautr, *m.* **1.** lagsmann, felage. Jfr. nyn. *naut* i sms. (*maagenautar, jamnautar*). **2.** gaava, eignalut; ofte i sms. med namnet paa den gamle eigaren i gen. t. d. *skikkjan Aðalráðsnautr,* kaapa som Adalraad hev aatt; *jarlsnautr,* eignalut som ein jarl hev aatt.

nautrekadóttir, *f.* dotter aat ein *nautreki.* **nautreki,** *m.* ein som gjæter og agtar nauti; hyrding.

nauts-bein, *n.* nautebein. **-búkr,** *m.* nautsfall, slagta nautekropp. **-fall,** *n.* nautsfall, slagta naut. **-fóðr,** *n.* nautsfôr, vetterfôr aat eit naut. **-húð,** *f.* nautehud. **-hǫfuð,** *n.* hovud av naut.

naut-skinn, *n.* nautskinn. **-skinnshosa,** *f.* hosa av nautskinn, nautskinnshosa.

nauts-rófa, *f.* nauterova. **-síða,** *f.* nautsida, sidestykke av naut. **-virði,** *n.* nauteverde, verde av eit naut.

ná-venzlaðr, *a.* nærskyld. **-vera,** *f.* nærvære, vedvære. **-verandi,** *a.* **1.** nærverande. **2.** noverande. **3.** nærstaaande. **-verandisdagr,** *m.* den dag idag. **-verukona,** *f.* nærkona. **-vesandi,** *a.* = *náverandi.* **-vist,** *f.* **-vista,** *f.* nærvære, det aa vera i nærleiken. **-vistarkona,** *f.* grannekvende. **-vistarmaðr,** *m.* **1.** nærværande mann, augvitne. **2.** nærstaaande mann. **-vistarvitni,** *n.* augvitne. **-vistliga,** *av.* nær. **-vistumaðr,** *m.* nærstadd mann. **-vizla,** *f.* nær skyldskap, skyldfolk? N. G. L.

ne = *nær* 6. Heilag. I 270₃₃.

ne, *av.* ikkje; *ǫnd þau ne áttu,* dei aatte ikkje aand. Edda.

né, *av.* og *konj.* og ikkje, ikkje heller; *né einn,* ikkje ein einaste; etter ei onnor neitting: nokon (= *neinn*); *né einu sinni,* ikkje ein einaste gong; etter neitting lyt ein ofte setja um *né* med eller: *hvárki — né,* korkje — eller.

nea, *konj.* **1.** = *né*; *hvárki — nea,* korkje — eller. **2.** = *nema.* N. G. L. Cod. 12 Lund.

neðan, *av.* **1.** nedan, nedanifraa, nedantil. **2.** nedan, nedantil, paa nedre sida; *fyrir neðan e-t,* nedanfor eitk.

neðanverðr, *a.* som vender nedan, som er nedst, nedre; *í neðanverða grǫfina,* d. e. i botnen av gravi. Jfr. nyn. *nedanvert av,* paa nedre sida av, Tel.

neðarla, neðarliga, *av.* nedarleg, langt nedre, laagt nedre. **neðarr,** *a. komp.* (sup. *nedazt*) lenger (lengst) nedre.

neðri (ogso *neðarri*) *a. komp.* (sup. *neztr*; jfr. *niðr*) nedre (nedst); ofte bruka um det som høyrer til „nedre heimen“, d. e. helvite: *hinn neðri hǫfðingi,* d. e. djevelen; *it neðra,* nedre, nedunder.

nef, *n.* (*gen. pl. nefja*) **1.** nasebein; nos, nase; *draga bust ór nefi e-m,* d. e. lura ein; *kveða staf í nef,* segja bokstaven i nasen, med naseljod. **2.** hovud, einskild person (i logmaalet). **3.** nebb (paa fugl). **4.** nebb paa smidjested (*nev* Vinje, Tel.); ogso elles i sms. nev, kvass odd eller ende.

nefa, *konj.* = *nema.*

nef-bjúgr, *a.* bjugnasa, kroknasa. **-bjǫrg,** *f.* naseskjerm (paa hjelm) = *nasbjǫrg.* **-dreyri,** *m.* naseblod. **-fǫlr,** *a.* bleiknasa, bleik um nebben. **-gildi,** *n.* **1.** skatt av kvart einskildmenne, hovudskatt. **2.** den luten av mannebøterne som næraste môrfolket til draapsmannen betala aat næraste môrfolket til den drepne; skyldskap som gav rett til ei sovori bot; (*mikla nefgildi,* bot for môrfolket til 2dre like grad; *litla nefgildi,* bot for môrfolk som er skylde lenger ute enn i 2dre like grad til og med 3dje like grad. N. G. L.). **-gildingr,** *m.* = *nefgildismaðr.* **-gildisbót,** *f.* **-gildisfrændbót,** *f.* = *nefgildi* 2. **-gildismaðr,** *m.* so nær skylding paa kvendesida at ein hev rett til *nefgildi* 2. **-gildisskattr,** *m.* = *nefgildi* 1. **-gjǫld,** *n. pl.* = *nefgildi* 2. Edda.

nefi, *m.* brorson, systerson; skylding.

nef-lauss, *a.* naselaus. **-lítill,** *a.* smaanasa. **-ljótr,** *a.* styggnasa. **-mikill,** *a.* stornasa.

nefna, *v.* (*nd*) **1.** nemna, gjeva (*e-n*) namn; *maðr er nefndr Mǫrðr,* det var ein mann som heitte Mord. **2.** nemna, namngjeva, segja namnet paa; *nefna e-n á nafn,* nemna ein paa namn; *nefnast, v. r.* nemna

seg, namngjeva seg. **3.** nemna (upp), kalla, bjoda (ut); ogso fastsetja: *at nefndum degi*, paa den fatsette dag. Med part. *á*: *ferr maðr á skip annat en han er á nefndr*, d. e. enn han er tilsagd. *í*: *nefna mann í dóm*, nemna upp, kalla ein til aa vera med i domsnemndi (mots. *nefna mann ór dómi*). *ór*: *nefna lið ór heruðum*, nemna upp, bjoda ut folk or h. *til*: *nefna e-n til e-s*, nemna upp (ut) ein til eitk.; nemna ein serleg til aa syna eitk.; *sá maðr er nefndr til sǫgunnar er Geirr goði hét*, det er nemnt i soga ein mann som het Geir gode.

nefna, *f.* uppnemning (av domarar og vitne).

nefnd, *f.* **1.** nemning, namn. **2.** nemnd (av uppnemnde menner). **3.** utbod (av skip og mannskap i leiding). **4.** fyresegn, paabod.

nefndar-dagr, *m.* fastsett dag. **-lið,** *n.* utbode leidingsmannskap. **-maðr,** *m.* uppnemnd mann (til aa vera med paa lagtinget, til aa møta i retten, eller til aa vera med i leidingsferd). **-stefna,** *f.* = *fimtarstefna*. **-sœri,** *n.* eid med uppnemnde menner til eidhjelparar. **-vitni,** *n.* uppnemnt vitne.

nefniliga, *av.* med namns nemning, serleg.

nefniligr, *a. nefniligt fall*, nemnefall (casus nominativus).

nefning, *f.* uppnemning, utnemning; utbjoding, utbod (til leidingsferd).

-nefr (og *-nefjaðr*) *a.* i sms. nasa.

nefsa, *v.* (*st*) nefsa, refsa. **nefsing,** *f.* nefsing, refsing.

nef-síðr, *a.* hengjenasa, sidnasa. **-skorinn,** *a.* som hev avskoren nase.

nefst, *f.* nefst, refsing.

nef-steði, *m.* nebbested; jfr. *nef*. **-steinn,** *m.* stein med framstaaande kvass kant (nev), nibbestein.

negg, *n.* hjarta (poet.).

negla, *v.* (*ld*) negla, festa med naglar, spikra. **negling,** *f.* negling, ihopfesting med naglar.

nei, *av.* nei; *þvert nei*, tvert nei, radt nei. **neikvæða,** *v.* (*dd*) segja nei til (*e-t* ell. *e-u*).

neinn, *pron. ub.* nokon (eig. ikkje ein) bruka etter neitting eller neittande meining; *hvárki var neitt til*, det fanst ikkje det grand av korkje; *eigi neinu sinni*, ikkje ein einaste gong; *ekki neitt*, ikkje noko.

neiss, *a.* vanvyrd, vesall. Jfr. nyn. *naken og neist*, Nordl.

neit, *f.* (eig. eitk. sundgnika) mjøl (poet.). Jfr. *gnìta*, f. (Ross).

neita, *v.* (*tt* eller *að*) neitta (negta) segja nei til, neitta aa taka mot, ikkje vilja hava, vanda; *neita e-m e-u*, neitta ein eitk.; *hverr sá er neitar mitt nafn*, kvar den som neittar mitt namn.

neitan, *f.* neitting. **neitanarbréf,** *n.* brev, som inneheld (gud)neitting. **neitiligr,** *a.* som neittar, neittande. **neiting,** *f.* neitting.

neka, *v.* (*að*) neitta = *neita*.

nekkverr, *pron. ub.* = *nǫkkurr*.

nema, *v. st.* **1.** taka, gripa, eigna til seg; *nema land* (jfr. *landnám*); *nema stað* (ell. *staðar*) stâna; *nema trú á e-u*, tru paa eitk.; *nema e-m blóð*, aadrlata ein; *nema e-t af e-m*, *nema e-n e-u*, taka (røva) eitk. fraa ein. **2.** taka, koma paa, raaka. **3.** næma, naa, taka (burti eitk.). **4.** faa; *nema yndi*, una, trivast godt. **5.** høyra, skilja ordi; *nema mál* (*orð*) *e-s e-n veg*, taka eller skyna ordi aat ein eikorleis. **6.** læra; ogso læra utor; *nema e-t at e-m*, læra, høyra eitk. av ein. **7.** i imperfektum framfor inf.: tok til aa, byrja; *hann nam at vaxa*. Edda. **8.** *v. r. nemast*, draga seg undan, ikkje vilja gjera, forsøma.

Med part. *af*: *nema e-t af*, taka eitk. av, gjera ende paa. *eptir*: *taka eptir e-u*, taka etter, etterlikna eitk. *frá*: *nema e-t frá*, taka eitk. fraa, taka undan. *ór*: *nema e-n ór dómi*, skjota ein domsmann ut or retten. *upp*: *nema e-t upp*, taka eitk. upp, taka det burt (ogso um burtrykkjing eller upptaking til himmelen). *við*: *nema við*, taka imot, gjera motstand; stâna; upers. *nemr við*, det vert ei hindring; *nema við e-u*, næma ved eitk., røra, taka burti eitk. (yverf. koma ved); vera i vegen, til hinder for eitk.

nema, *konj.* **1.** (og) ikkje heller; *hvárki — nema*, korkje — eller. **2.** utan, anna, so nær som; *engi nema þú einn*. **3.** men, anna (etter neittande setning). **4.** berre at, so nær som at. **5.** minder, utan, um ikkje; *nema maðr verði sjúkr*; *því at eins, nema*,

berre i det høvet, at (ell. naar); *eigi dylja nema*, ikkje dylja (neitta) for at. **6.** um ikkje; *eigi veit ek, nema*; *hverr veit, nema*.

nenna, *v.* (*nt*) **1.** nenna, hava hug til, finna seg i, bry seg um, med dat. eller inf. **2.** bruka, nytta (sjld.). **3.** fara, reisa (poet.). **nenning,** *f.* idn, tiltak. **nenningar-lauss,** *a.* tiltaklaus, uverksam, lat. **-leysi,** *n.* tiltakløysa, latskap. **nenninn,** *a.* idig, tiltaksam (poet.). **nennulauss,** *a.* = *nenningarlauss*.

neppr, *a.* bøygd, luten, sigen. Edda. Jfr. nyn. *neppa*, *v.* bøygja ihop (Ross).

nes, *n.* (*gen. pl. nesja*) nes, odde; ogso um eit jordstykke som liknar eit nes.

neshǫfði, *m.* hovde, bergknabb som skyt ut i eit nes.

Nesjar, *n. pl.* nesi millom Langesundsfjorden og Tunsbergfjorden, serleg Brunlanes.

nes-konungar (og *nesjakonungar*) *m. pl.* nesjekongar, smaakongar (skjemtande). **-nám,** *n.* plundring paa nes (um dei gamle vikingarne); *nema nesnám*, gjera nesran. **-oddi,** *m.* odde paa eit nes, nesodde.

nest (ogso *nesti*) *n.* nest, nista, ferdamat.

nesta, *v.* (*st*) negla fast (= *nista*). Jfr. nyn. *nesta*.

nestangi, *m.* nestange.

nest-baggi, *m.* niste-bagge, niste-pose. **-lauss,** *a.* nistelaus. **-lok,** *n. pl.* eig. nistetròt; yverf. ende, slutnad; *at nestlokum*, til slutt.

net, *n.* (*gen. pl. netja*) **1.** net, garn. **2.** kastenot, not.

netja, *v.* (*að*) netja, festa i net ell. garn; snara, fanga.

netja, *f.* netja, vombblæja, talgblæja; ogso um hinna kring livri. Stj. 310$_{10}$.

netja-spell *n.* øydeleggjing paa net, garnspille. **-veiðr,** *f.* veidn som ein fær i net, garnveidn.

net-lǫg, *n. pl.* utlagde fiskenet; netstøde, garnstøde. **-næmr,** *a.* som ein kann taka i net; *netnæmr fiskr*, garnstøding. **-rǫst,** *f.* straumrast der dei set garn.

netshals, *n.* garnende som dragreipet er fest i, garnøyra.

netti, *n.* land, urin. Harp. (mnt. *nette*).

net-þinull, *m.* tenel, garnskot, tog som garn er kanta med. **-varp,** *n.* kast med net.

neyð, *f.* = *nauð*.

neyða, *v.* (*dd*) nøyda, tvinga.

neyta, *v.* (*tt*) **1.** nøyta, nytta, bruka, gjera bruk av, hava godt av (*e-s*, sjeldnare *e-u, e-t*); *neyta illa*, misbruka. **2.** nøyta, njota, eta (*e-s* ell. *e-t*); *neyta af e-u*, nøyta, bruka (noko) av eitk.; *neyta upp e-t*, bruka upp, eta upp eitk.

neyti, *n.* **I.** nytte, bruk. Jfr. nyn. *nøyte*, noko til aa bruka.

neyti, *n.* **II.** lag, fylgje. Ofte i sms. t. d. *fostrneyti*, *mǫtuneyti* o. fl. Jfr. nyn. *nøyte*, samling av folk, huslyd, Shl. og sms. *talenøyte* o. a.

neyti, *n.* **III.** i sms. = *naut*, jfr. *geldneyti*, *kúneyti*.

neytingarvatn, *n.* nøytslevatn, vatn til husbruk.

neytr, *a.* nøytande, brukande; dugande.

neyzla, *f.* **1.** nøytsla, bruk. **2.** mat, føda.

neyzlusalt, *n.* salt til husbruk.

nezla, *f.* hempa, lykkja.

neztr, *a. sup.* nedst, sjaa *neðri*.

ní, *av.* nei.

nið, *n.* nedar, minkande maane (= *niðar*).

níð, *n.* nid, stor skam, hæding, svivyrding som ein mann gjer ein annan med aa segja nidord eller med aa reisa nidstong.

Nið, *f.* Nidelvi (Ne'a) ved Nidaros.

níða, *v.* (*dd*) nida, hæda, svivyrda, gjera ein ei stor skjemd; *níða e-n til e-s*, eggja ein med hædeord til eitk.; refl. *níðast á e-u* (*e-m*), gjera seg til niding paa eitk. eller eink., ogso svika eitk. eller eink.

niðamyrkr, *n.* maanemyrker (um natti naar maanen er i nedar), kolmyrker. **niðar,** *f. pl.* nedar, minkande maane (mots. *ný*).

niðarósarmaðr, *m.* mann fraa **Niðaróss,** *m.* byen Trondheim.

niðgjǫld, *n. pl.* mannebot aat skyldfolk til den drepne ell. aat andre rettkomne.

(niði), *m.* (*nom. sing.* er ikkje funnen; *gen. sing. niðja*; *pl. niðjar*) = *niðr*, *m.* (poet.).

níðingligr, *a.* svivyrdeleg, skarveleg.

níðingr, *m.* **1.** niding, kjeltring, skarv, svikar. **2.** niding, gnikar i sms. t. d. *féníðingr*, *matníðingr*.

níðings-herr, *m.* her av nidingar, røvarflokk. **-nafn,** *n.* nidingsnamn. **-orð,** *n.*

nidingsord, nidingsnamn. **-ráð,** *n.* nidingsraad, svikraad. **-skapr** (og *níðingskapr*) *m.* nidingskap, skarveferd, svikferd. **-sonr,** *m.* son til ein niding (skjellsord). **-sǫk,** *f.* sak, skuld for nidingsverk. **-verk,** *n.* nidingsverk, skarveferd. **-víg,** *n.* nidingslegt draap, nidingsdraap.

niðjungr, *m.* ætting, etterkomar.

niðmyrkr, *n.* maanemyrker, kolmyrker (= *niðamyrkr*). **niðmyrkr,** *a.* maanemyrk.

niðr, *m.* (*gen. sing. niðs* og *niðjar*; *nom. pl. niðjar*; *akk. niði* og *niðja*) **1.** son (poet.). **2.** ætting, skylding.

niðr, *av.* ned, nêr.

niðra, *v.* (*að*) **1.** nedra, setja ned, gjera mindre sterk, knekkja (med dat.). **2.** venda ned (*e-u*).

niðran, *f.* nedring, nedsetjing, knekkjing, skam.

niðr-bjúgr, *a.* nedbøygd. **-brot,** *n.* (og *-brotning, f.*) nedbrot, nedbrjoting, øydeleggjing. **-brotari,** *m.* **-brotsmaðr,** *m.* nedbrjotar, øydeleggjar. **-dráttr,** *m.* neddraging, nedsøkking. **-drep,** *n.* nedslaaing.

níðreising, *f.* det aa reisa nidstong.

niðr-fall, *n.* **1.** nedfall, fall; um rettssak: *handsala niðrfall at sǫkum,* lova med handtak at ei sak vert nedlagd, ikkje vert fremja. **2.** nedring, nedsetjing. **3.** tap, skade. **4.** ende; daude. **-fallandi,** *a.* nedfallande, forgjengeleg. **-fallssótt,** *f.* nedfallssott, fang. **-felling,** *f.* nedfelling, nedriving. **-ganga,** *f.* **-gangr,** *m.* nedgonga, nedgang, serleg um gang ned til nedre heimen eller underverdi. **-hrapan,** *f.* ned-raping, nedfall, fall.

niðri, *av.* nedre, nede; *undir niðri,* nedunder; i løynd.

niðrivist, *f.* det aa vera nedre, under vatn.

niðr-kast, *n.* nedkast, nedkasting. **-kváma,** *f.* nedkoma, fall. **-lag,** *n.* **1.** eig. nedlag, nedleggjing; nedslagting. **2.** nedlag, slutt, ende. **-leitr,** *a.* som vender andlitet ned, som ser ned. **-lok,** *n.* endelykt, ende. **-setja,** *v.* (*-setti*) kua. **-setning,** *f.* det aa setja (lik) ned (i gravi), jordfesting. **-staðir,** *m. pl.* helvite, nedreheimen, helheimen. **-stiga,** *f.* (og *-stigning, f.*) nedstiging, nedgang (um Kristi nedferd til helvitet). **-stiginn,** *a.* nedra, audmykt. **-stigningarsaga,** *f.* soga um Kristi nedstiging til helvitet. **-taka,** *f.* nedtaking, nedriving. **-varp,** *n.* nedkasting, nedstøyting.

níð-samligr, *a.* skarveleg, svivyrdeleg, vanærleg. Jfr. nyn. *nidsamleg,* ofseleg. **-skapr,** *m.* = *níðingsskap.* **-skár,** *a.* **-skældinn,** *a.* som gjerne diktar nidvisor. **-stǫng,** *f.* stong reist til aa *níða* (hæda) ein, nidstong; *reisa e-m níðstǫng.* Eg. kap. 60.

níðuliga, *av.* nidleg, ofseleg.

níðungr, *m.* niding, gnikar.

níð-virki, *n.* nidingsverk. **-vísa,** *f.* hædevisa, nidvisa. **-ørkliga,** *av.* nidsamleg, ofseleg. Flat. I 259₃₇.

nifl-farinn, *a.* faren til Nivlheim, d. e. daud. **-góðr,** *a.* god mot Nivlheim, d. e. vond, ill (poet.). **-heimr,** *m.* dauderike, Nivlheim (eig. toke-heim). **-hel,** *f.* djupaste, myrkaste rom i Nivlheim. **-vegr,** *m.* myrk skoddeveg. Edda.

nigromantia, *f.* svartekunsti, aandemaning (nekromanti).

nikulás-messa, *f.* **-messudagr,** *m.* nilsmessa (nikulsmessa), den 6. desember.

ní-kvæða, *v.* (*dd*) segja nei til, neitta; vanda, segja fraa seg (med dat. og akk.). **-kvæði,** *n.* neitting. **-kvæðr,** *a.*; *eiga níkvætt,* hava rett til aa gjera neittingseid.

nipt, *f.* (*akk. nipti*) frenka, (kvendeleg) skylding; syster; dotter. (Poet.).

níræðr, *a.* som mæler 90 av eitkvart slag; 90 aar gamall; *halfníræðr* = 85.

nist, *n.* = *nisti.*

nista, *f.* nista, ferdamat (= *nest*).

nista, *v.* (*st*) **I.** nista, gjeva ferdamat.

nista, *v.* (*st*) **II. 1.** nesta, festa med aa stinga eitk. gjenom; *nesta e-t við e-t* ell. *e-u.* **2.** bora, stinga igjenom.

nísta, *v.* (*st*) nista, gnistra (= *gnísta*).

nisti, *n.* neste, spenne, hekte, naal (paa klæde). **nisting,** *f.* nesting, samanfesting (med traad).

níta, *v.* (*tt* og *að*) = *neita.*

nítiligr, *a.* (skrive *nytiligr,* Hitd.) som ein segjer nei til, vandande.

nítján, *num.* nittan (maalføri ogso: *nitjan, nitjaan*). **nítjándi,** *num.* nittande. **nítogandi,** *num.* nittiande.

nítta, *v.* (*að*) = *níta, neita.*

nítugr, *a.* som inneheld nitti, er nitti aar gamall (= *nírœðr*). **níu,** *num.* ni (*nio* Voss, Hard.). **níund,** *f.* nital, flokk paa ni. **níundi,** *num.* niande.

njarðarvǫttr, *m.* **1.** eig. Njords vott; svamp (*sjøvott,* Snm. Strøm.). **2.** namn paa eit slag umskriving (antonomasia) i skaldskap.

njarðláss, *m.* eit slag sterkt laas. Edda.

njól, *f.* **njóla,** *f.* natt (poet.).

njósn, *f.* **1.** tidend, nysn (*njosn,* Shl., jfr. *njos,* m. Tel.); *bera, gera e-m njósn um e-t,* gjeva ein vitring, koma til ein med tidend, fortelja ein um eitk. **2.** njosning, spæjing; i pl. ogso njosnarar, spæjarar; *halda til njósn um e-t,* njosna, spæja etter eitk.; *gera njósnir frá sér,* senda ut spæjarar.

njósna, *v.* (*að*) njosna, spæja.

njósnar-berg, *n.* utkiks-berg. **-fǫr,** *f.* njosnarferd, spæjarferd. **-maðr,** *m.* njosnar, spæjar. **-skip,** *n.* njosnarskip, spæjarskip. **-skúta,** *f.* njosnarskuta, spæjarbaat.

njóta, *v. st.* (med gen.) njota, hava godt av, hava eitk. til bruk og nytte; *njót þú heill handa,* til lukka med verket; *svá njóta ek trú minnar at,* det er sant og visst at; *njóta e-s at e-u,* hava ein aa takka for eitk.; upers. *nýtr e-s at e-u,* det er ein aa takka for eitk.; *njóta e-s við,* njota (hava) godt av eitk.; *njóta af e-u,* nøyta, bruka av eitk.; *njótast, v r.* njota kvarandre, eigast ved (um kar og kvende).

njótr, *m.* njotar, brukar (poet.).

njótsminni, *n.* drikkeskaal som ein tømer naar ein hev fenge ein ny ting i si eiga. Jfr. nyn. *njøsminne,* kaupskaal. Innh.

Njǫrðr (*gen. Njarðar*) *m.* guden Njord (svarar til Saturn i den romerske gudelæra).

Njǫrvasund (= *Nǫrvasund*) *n.* Gibraltarstræte.

nóg, *av.* nok (nog), i rikeleg mengd, so det er nøgdi; heiter ogso *í nóg*; *nóg lengi,* lenge nok. **nógleiki, nógleikr,** *m.* nøgd, rikeleg mengd. **nógliga,** *av.* rikeleg, flust, i stor mengd. **nógligr,** *a.* rikeleg.

nógr (og *gnógr*) *a.* **1.** rikeleg, mykjen (pl. ogso mange); *hann á nœgri bǫrn en kýr,* fleire born enn kyr; (*g*)*nógu, av.* rikeleg, mykje; (*g*)*nógr at e-u* (*með e-u, um e-t*) rik paa eitk. **2.** som er nok, nøgjeleg; *nógu, at nógu,* nok, til nøgjes; *nógu lengi,* lenge nok; *vinnast at* (*g*)*nógu,* verta nok, rekka til.

nógtamaðr, *m.* velhalden mann.

nón, *n.* **1.** non, nonstid (lat. hora nona), kl. 3 eftan paa lag. **2** = *nóna.* **3.** = *nónhelgr.*

nóna, *f.* gudstenesta som vart haldi ved nonsbil, den femte av dei 7 horae canonicae. **nóndagstími,** *m.* nonstid.

nóngr, *m.* = *náungr.*

nón-heilagr, *a.* heilag fraa non (kl. 3 eftan). **-helgr,** *f.* helg fraa nonstid (fyre store helgedagar). **-hringing,** *f.* ringjing til gudstenesta ved nonstid.

nóni, *m.* non, nonstid (= *nón*). Jfr. nyn. *none,* d. s. Helg. Ndm.

nónis: *á hínum fjorða nónis degi,* d. e. den andre dag i maanaden (april). Lat. nonae. Heilag. I 508₂₁.

nón-klokka, *f.* klokka som dei ringjer til *nóna* med. **-skeið,** *n.* nonstid, nonsbil. **-tíð,** *f.* **1.** nonstid. **2.** = *nóna.* **-tíðir,** *f. pl.* gudstenesta ved nonstid. **-tími,** *m.* nonstid, nonsbil. **nónutími,** *m.* tid daa det er *nóna.*

nór, *m.* skip (poet.); jfr. nyn. *no, nu,* kupa, tro (sjaa Aasen under *nu*) Øystd. ofl.

nora, *f.* stend som glosa til *atomia* (!)

norðan, *av.* og *præp.* **1.** nordan, nordanfraa, nordantil. **2.** paa nordsida; som præp. *norðan e-s* (ell. *at e-u*) paa nordsida av, nordanfor eitk.; *fyrir norðan e-t,* nordanfor eitk.; *fyrir norðan land,* nord i landet (paa Island).

norðan-garðr, *m.* nordgarden, nørdre garden. **-lands,** *av.* nord i landet (paa Island). **-maðr,** *m.* nordlending (paa Island). **-stormr,** *m.* storm fraa nord. **-veðr,** *n.* nordanvêr, nordanvind. **-verðr,** *a.* (eig. som vender nordan), nordleg. Jfr. nyn. *nordanvert av,* paa nordsida av, Tel. **-vindr,** *m.* nordanvind.

norðarla, norðarliga, *av.* nordarleg, i nord. **norðarr,** *av. komp.* lenger (i) nord. **norðarri,** *a. komp.* (*sup. norðastr*) nørdre (nørdst, nordlengst) (= *nørðri, nørztr*).

Norð-firðir, *m. pl.* Nordfjord. **-hvalr,** *m.* nordkval, grønlandskval. Balæna mysticetus.

Guldberg. **-hǫrðaland,** *n.* Nordhordland. **-hǫrðar,** *m. pl.* folk fraa Nordhordland.

Norðimbraland, *n.* Northumberland. **norðimbrar,** *m. pl.* folket i Northumberland.

Norð-land. *n.* Nordland (i Norig). D. N. **norð-lendingabiskup,** *m.* bisp yver nordlandet (paa Island). **-lendingabúð,** *f.* nordlendingsbud (paa altinget paa Island). **-lendingadómr,** *m.* ein av fjordungsrettarne paa Island. **-lendingafjórðungr,** *m.* nordlendingsfjordungen (landslut paa Island). **-lendingr,** *m.* nordlending (paa Island). **-lenzkr,** *a.* nordlandsk, som er fraa nordlandet (paa Island). **-maðr,** *m.* **1.** mann fraa *norðrlǫnð*, nordgermanar (mots. *suðrmaðr*). **2.** nordmann, mann fraa Norig og norske utbygder. **3.** mann fraa vestsida av Norig (millom Agdenes og Lindesnes)? Hkr. 568₃₀. Jfr. nedanfor under *norðr.*

Norðmandi, *s.* Normandi (i Frankrike). **norðmandingr,** *m.* mann fraa Normandi.

Norðmœri, *n.* Nordmøre. **norðmœrir,** *m. pl.* nordmøringar, folk fraa Nordmøre.

norðr, *n.* **1.** nord, nordætti; *á norðr, í norðr, til norðrs,* i nord, mot nord; *í norðri,* i nord; *af norðri við e-t, til norðrs fyrir e-u (við e-t),* i nord for, nordanfor eitk.; *frá norðri, ór norðri,* fraa nord. **2.** landi i nord.

norðr, *av.* **1.** nord, mot nord, nordetter (mots. *norðan*); *niðr ok norðr liggr helvegr*; jfr. nyn. *visa ein ned og nord.* **2.** nord, i nord, nordpaa; *norðr frá e-u,* nord fraa, nordanfor eitk. („Nord“ vert i Norig ogso bruka um leidi fraa austlandet til vestlandet og nordetter (mots. aust, jfr. *austr*) og vestlandet vert sagt aa liggja „i nord“. Jfr. at dei i Telemarki og andre bygder paa Sudaustlandet i Norig plar kalla Vestlandet „Nordlandet“ og vestlendingen „nordmennar“).

norðr-átt, *f.* = *norðrætt.* **-dyrr,** *f. pl.* dør som vender i nord, norddør. **-ey,** *f.* øy som ligg i nord, nordøy. **-ferð,** *f.* ferd i nord, nordferd. **-haf,** *n.* hav som ligg i nord, nordhav. **-halfa,** *f.* eig. nordholva av jordi, bruka um jorddeildi Europa. **-hallt,** *av.* i nord, i nordstemna. **-hlutr,** *m.* nordluten (av eit fylke). **-land,** *n.* **1.** land, strand paa nordsida, nordland. **2.** i pl. *norðrlǫnd,* land, rike som ligg i nord; helst um dei nordiske landi, norderlandi. **-ljós,** *n.* nordlyse, vêrlyse. **-seta,** *f.* tilhelde nordpaa (i Grønland). **-setudrápa,** *f.* draapa um *norðrseta.* **-sjór,** *m.* sjø som ligg i nord. **-stúka,** *f.* utskot (kapell) paa nordsida til ei kyrkja. **-sveitir,** *f. pl.* nord-bygder. **-vegar,** *m. pl.* eig. nordkanten; landi i nord; *á n-a,* d. e. i nord, aat landi i nord. Edda. **-ætt,** *f.* (ogso *norðrsætt*) nordætt, nordkanten; *í norðrætt, til norðrættar,* i nord.

norðrœnn, *a.* nordrøn, som kjem fraa nord (um vêr og vind; jfr. *norrœnn*).

norðselr, *m.* = *náselr.*

Noregr (og *Nóregr*; ogso *Norigr* D. N. I 207, 1332) *m.* Norig. **Noregs-konungr,** *m.* kongen yver Norig. **-maðr,** *m.* nordmann. **-ríki,** *n.* **-veldi,** *n.* Norigsrike, Norigsvelde.

norn, *f.* (*pl. nornir*) **1.** lagnads-gudinna, norn (dei fornæmste norner var *Urðr, Verðandi* og *Skuld*); *norna dómr* (um lagnaden); *njóta norna dóms* (um dauden); *norna grey,* ulvar. **2.** spaakvende. **3.** poet. til umskriving av kvende, t. d. *hlaðnorn.*

norrœna, *v.* (*að*) setja um til norsk.

norrœna, *f.* **1.** nordanvind. Jfr. nyn. *landrøna, utrøna.* **2.** norsk (norrønt) maal, tala i Norig og norske utbygder.

norrœnn, *a.* **1.** nordrøn, som kjem fraa nord (= *norðrœnn*). **2.** norsk, norrøn, som er fraa Norig eller norske utbygder. **3.** norderlendsk (sjld.).

norrœnu-bók, *f.* bok skrivi paa norsk maal. **-skáldskapr,** *m.* norsk skaldskap.

Norvegr, *m.* = *Noregr.*

nóselr, *m.* = *náselr.*

nosi, *m.* red, avlelem (paa hest).

not, *n. pl.* gagn, nytte. Jfr. nyn. *not,* hjelp, lette.

nót, *f.* (*nom. pl. nœtr*) not, vaad. **nótargǫgn,** *n. pl.* fiskenøter og det som høyrer til. **-verpi,** *n.* notvarp, notkast.

nótera, *v.* (*að*) merkja, teikna.

nóti, *m.* **1.** merke, teikn. **2.** note (i musikken); i *pl.* note, lund, tone.

noti, *m.* make, jamlike (nt. *note*).

notkaskinn, sjaa *nakkaskinn.*

nótr, *m.* = *nót.* D. I. I. 597₁₈.

nótt, *f.* sjaa *nátt.*

nótturðarmál, *n.* = *náttverðarmál.* **nótturðr,** *m.* = *náttverðr.*

nú, *av.* **1.** no (*nú,* Innh.), paa denne tidi; *meðan enn er nú,* medan det enno ikkje er for seint; *nú — nú,* snart — snart. **2.** til innleiding eller yvergang i stilen: no, so, dinæst, men; *nú enn,* so, framleides; *þat er nú því næst, at —,* so kjem me til det, at —, so skal me nemna det, at —; *nú þá,* no daa, soleis (lat. ergo); *nú ok þá,* difor; *nú af því, at,* men av di; *nú þó at,* men endaa um; *nú ef,* men um; ogso berre *nú* i slike skilordssetningar, helst i logmaalet: *nú kemr hann aptr, þá —,* kjem han no att, daa —, men um han kjem att, daa —. **3.** no (yverlaups liksom i nyn.); *þar var nú einn kynstórr maðr, er átti* o. s. fr.

núa, *v.* (*neri*) = *gnúa.*

Nubialand, *n.* Nubia.

núfa, *f.* sjaa *hnúfa.*

núligr, *a.* for *nýligr* i Elucid., som ofte hev *u* for *y.*

numi, *a.* i sms. *fullnumi,* s. d.

numinn, *a.* nomen, lamen (eig. perf. partic. av *nema*).

numnast, *v. r.* taka, faa (poet.).

numverskr, *a.* numidisk.

núna, *av.* no, nett no (jfr. *-na*).

nunna, *f.* nonna (*nuna,* Li.). **nunnubúnaðr,** *m.* nonne-bunad. **-klaustr,** *n.* nonnekloster. **-klæði,** *n. pl.* nonne-klæde. **-seta,** *f.* **-setr,** *n.* nonne-kloster. **-vígsla,** *f.* nonnevigsla.

núverandi, *a.* noverande.

ný, *n.* ny, veksande maane; *ný ok nið,* ny og nedar.

ný- i sms. med perf. partic. og adj. um det som nyleg hev hendt; *nýkominn,* nykomen, nyleg komen; *nýsálaðr,* nyleg daud. **ný-brettinn,** *a.* som er kjær etter nytt. Str. 26 30.32. Kann knapt vera for *nybreytinn.* Jfr. nyn. *bretten* og *bretta seg* (gn. *bretta*). **-breytiligr,** *a.* ny og underleg, nymaata. **-breytni,** *f.* eitkvart nytt ell. uvanlegt, nyfelle, nytt paafund, umbrøyte. **-bœli,** *n.* nyrudd gard. (Jfr. nyn. *nybøling*). **-dauðr,** *a.* nydaud, nyleg daud. **-fenni,** *n. koll.* nyleg ihopdrivne snøfonner. **-gerfing,** *f.* **-gerningr,** *m.* nytt paafund, ny skikk (i skaldskap um nyuppfunne umskrivningar).

nýjaleikis, *av.* paa nytt, paa nytt lag.

nýjung, *f.* eitkvart nytt, nytt paafund, nyhending, umbrøyte; *á* (*af, at*) *nýjungum,* paa nytt lag. **nýjungarfullr,** *a.* full av nye paafund.

nykr, *m.* **I.** snik, utev. Jfr. nyn. *nøk,* d. s. Gbr.

nykr, *m.* **II.** (*nykrs; nykrar*) **1.** nykk, vatstroll. **2.** elvhest (lat. hippopotamus).

nykrat, *a. n.* (av eit perf. partic. *nykraðr*) eig. nykkskapa, d. e. umskiftelegt som ein nykk, bruka um umskrivningar i skaldskap, eit slag kakemphaton.

nýla, *av.* = *nýliga* (poet.).

ný-leikr, *m.* nyleik, det aa vera ny. **-lendi,** *n.* nylende, nyland. **-liga,** *av.* **1.** nyleg, nyst. **2.** paa ny maate, paa nytt lag. **-ligr,** *a.* **1.** som no er, nóverande. **2.** ny, fersk. **-lunda,** *f.* nytt, nymaate, nyhending, umbrøyte. **-lýsi,** *n.* ljos av ny (veksande) maane. **-mælabréf,** *n.* brev um nytt logbod. **-mæli,** *n.* **1.** nytt, nyhending, nytt paafund. **2.** ny log, nytt logbod. **-mæri,** *n.* nytt, nytt paafund (jfr. nyn. *nymær* og *nymæring* hjaa Ross). **-næmi,** *n.* nytt, nyhending, nytt paafund, umbrøyte (jfr. nyn. *nynæming,* Ross). **-næmligr,** *a.* nyhøyrd, underleg.

nýr, *a.* **1.** ny; ogso: nyleg vorten, nyleg tilkomen: *sú nýja húsfrú,* ho som nyleg er vorti kona; *á* (*í*) *nýja leik, af* (*at*) *nýju,* paa nytt, paa nytt lag; *a. n.* som subst. *nýtt* (gen. *nýs*), eitkvart nytt (= *nýjung*). **2.** ny, fersk; *nýir fiskar,* ferske fiskar.

nýra, *n.* nyra.

nýráðligr, *a.* uventa, underleg, furdeleg (*-liga, av.*).

nyrðri, nyrztr, *a. komp* og *sup.* = *nørðri, nørztr.*

nýsa, *v.* (*st*) nasa, snusa, vêra (*snysa,* Sogn).

nýsnævi, *n.* nysnø, nyfallen snø.

nyt, *f.* (*nom. pl. nytjar*) **1.** nytte, gagn; ogso gleda; *færa sér e-t í nyt, koma nytjum á e-t,* føra seg eitk. til nyttes, gjera seg gagn av eitk.; *hafa nytjar e-s* (*af e-u*), hava nytte av eitk. **2.** mjølk.

nýta, *v.* (*tt*) **1.** nytta (*nyta,* Set.), bruka,

njota godt av, føra seg til nyttes (ogso: taka for god); *nýta af e-u,* hava nytte, gagn av eitk.; *nýta af hendi,* njota (av) handi, kunna bruka handi; *nýta af samfǫrum,* liva godt saman (um egtefolk); *nýta e-t til (e-s),* nytta, bruka eitk. til (eitk.); upers. *spurði hann, hvárt þá mætti svá nýta,* han spurde, um det daa var godt nok; *nýta sér e-t,* føra seg til nyttes, bruka eitk. **2.** halda ut, tola. **3.** njota, eta. — *v. r. nýtast* **1.** nyttast, brukast. **2.** fremjast, faa framgang. **3.** mjølka.

nýta, *v. (tt)* = *knýta* (jfr. nyn. *nyta* = knyta). Edda.

nytfall, *n* tap av mjølk.

nytja, *v. (að)* mjølka; *v. r. nytjast,* gjeva mjølk.

nytja-fullr, *a.* nytterik, mykje nyttig. **-lauss,** *a.* nyttelaus, unyttig. **-maðr,** *m.* **nytjungr,** *m.* nyttigt menneskje, gagns menneskje.

nytlauss, *a.* nyttelaus, gagnlaus.

nytléttr, *a.* som gjev lite mjølk (um fe).

nýtmenni, *n.* gagns menneskje.

nýtr, *a.* nyt, nytleg, tenleg, dugleg, god; *a. n.* som subst.: *at ǫngu nýtu,* til ingen nytte; *vera með nýtu,* vera til nytte.

nytsamligr, *a.* nyttig, gagnleg (*-liga, av.*).

nytsemd, *f.* nytte, gagn, bate. **nytsemdarlauss,** *a.* nyttelaus, gagnlaus. **-maðr,** *m.* = *nytjamaðr.* **-verk,** *n.* gagnsverk, nyttig gjerning.

nytsemi, *f.* = *nytsemd.*

ný-tungl, *n.* nymaane. **-verandi,** *a.* noverande (= *núverandi*). **-verk,** *n.* ny logsetning. **-verkan,** *f.* **-virki,** *n.* eig. nygjort arbeid; synemerke, merke etter noko som nyst er gjort.

næfa, *v. (fð)* = *gnæfa.*

næfr, *f.* (helst i *pl.*: *næfrar* og *næfrir*) næver (paa tre). **næfra-baggi,** *m* nævrekippe. **-byrðr,** *f.* nævrebyrd. **-hǫttr,** *m.* hatt av næver, næverhatt. **-kimbull,** *m.* nævrekimbel (Dal.), nævrekippe. **-maðr,** *m.* mann i klæde av næver. **-stúka,** *f.* erm av næver.

næma, *v. (md)* **1.** taka (= *nema*); *næma e-n e-u,* taka eitk. fraa ein. **2.** næma, naa. Forns. Suðrl. 74.

næmi, *n.* upplæring. (Jfr. nyn. *næme*).

næmleikr, *m.* næmleik, næme, lære-evna.

næmr, *a.* **1.** næm, som hev gode evnor til aa læra (ofte i sms. t. d. *tornæmr*). **2.** fraateken (= *næmdr*); *næmir hvívetna.*

næpa, *f.* næpa. Brassica rapa. **næpnareitr,** *m.* næpereit, næpeseng (i hage).

nær, *av.* og *præp.* og *konj.* **1.** nær, nær ved, i nærleiken av (m dat.); *brautu nær,* nær vegen; *nær því sem,* nær der (den stad) som; *hvergi nær,* ingenstad i nærleiken; *þar nær,* nær der, der i nærleiken; ogso: *í nær e-u,* nær, tett ved eitk.; *vera nær,* vera nær, vera til stadar; yverf. *geta nær,* gjeta nær (det rette, jfr. *nærgætr*); ogso um det som gjeng nær innpaa ein, det som ein tek seg nær; jfr. *fara e-m nær, nærgengr* ofl. **2.** nær, burtimot (um tid); *nær morni.* **3.** nær innpaa, burtimot (m. dat.); *nær átta tigum manna; nær því,* di nær, mesta so. **4.** i samhøve med, etter (m. dat.); *nær þínu skapi,* etter din hug; *nær konungs ráðum.* **5.** mot, samanlikna med (*e-u*). **6.** hjaa (med dat.; jfr. nyn *nær, ner,* d. s. Snm. Fosn, *ne,* Helg.; jfr. ogso gn. *ne*); *hefir konungr virðuliga veizlu nær þrándi* (= *at þrándar*). **7.** so nær, mesta (jfr. 3); *nær tvau hundruð manna; nær halfsteikt; nær þann dag allan; nær svá,* mesta so; *nær svá (sem), nær sem,* mesta som, so godt som, so nær; *svá nær,* so nær, paa det næraste; *eigi nær,* mesta ikkje. **8.** *nær, hve nær,* som spyrj. tidsadv. og tidskonj. nær, naar; *sǫgðu þeir honom, hve nær þeir mundu á fjall ríða? engi veit, nær sú stund kømr.* Jfr. nyn. *ko nær* (Gbr.) og *konaar* (Sogn). **9.** naarsomhelst (= *nærgi*).

nær-fœri, *n.* dugleik til aa koma nær det rette (jfr. *nærkœmi*). **-gengr,** *a.* som gjeng ein (*e-m*) nær, som ein tek seg nær av.

nærgi, *av.* (med rel. part. *er* eller *sem*) naarsomhelst, naar.

nær-gætr, *a.* som gissar nær det rette, sannspaadd. Jfr. nyn. *nærgjeten* **-gǫngull,** *a.* nærgangande, som gjeng nær ved, er nær ved (*e-m*); nærsøkjen. Jfr. nyn. *nærgongoll,* Trønd.? **-hendis,** *av.* nærhendes, nær ved handi.

næri (ofte skrive *nærri*) *av.* og *præp.* nær (nære), i nærleiken av (*e-u*); *hvergi næri,* ingenstad nær, d. e. (langt) burte, ikkje nær til, ikkje paa langt nær; *er stórliga næri um*

(*e-t*), det er mesta like eins med, der er liten skilnad paa eitk.; um tid: nær, burtimot; *næri hádegi*, burtimot middagstid; yverf. um det som gjeng ein nær, jfr. *nær* 1.

næring, *f.* næring, føda (umkr. 1350).

nær-kominn, *a.* nærkomen, som hev nær rett til (*e-u*). **-kona,** *f.* nærkona, ljosmor. **-kváma,** *f.* det aa koma nær, nærming. **-kvæmr,** *a.* **1.** nærkomande, som kjem eller er nær eitk. **2.** som er nær til aa hjelpa, reidug. **3.** nærliggjande. **-kœmi,** *f.* det aa vera *nærkœmr,* nøgjenskap. **-kœmr,** *a.* **1.** nærkjømd, som kjem nær, raakar det rette. **2.** som er nær til aa hjelpa, reidug. **-meirr,** *av. komp.* nærare, næmare.

nærr, *av. komp.* (til *nær,* sup. s. *næst*) **1.** nærre, nærare (um stad og tid) med dat.; yverf. nærare til aa faa eitk.: *vera bana at nærr en heilendi at firr*; *nærr eiði,* næmast (rettkomen til aa gjera) eiden. **2.** meir i samhøve med eitk. (*e-u*); *nærr sínu skapi,* meir etter sin hug. **3.** betre, likare, høvelegare; *hitt mun nærr fara,* det er heller so.

nærri, *a. komp.* (sup. sjaa *næstr*) **1.** som er nærare, næmare. **2.** som er nærare til, hev nærare rett til (*e-u*).

nærri, *av.* **I.** = *næri.*

nærri, *av.* **II.** (posit. sjaa *næri,* sup. sjaa *næst*) nærre, nærare, næmare.

nær-spár, *a.* sannspaadd. Vigf. **-staddr,** *a.* nærstadd, som er i nærleiken. Nyg. **-standandi,** *a.* nærstandande, nærverande. **-sýnis,** *av.* paa nært hald. **-sýnn,** *a.* nærsynt. **-vera,** *f.* nærvære, vedvære. **-verandi,** *a.* **1.** nærverande. **2.** noverande. **-verandis,** *av.* nær ved, nærmundes; *nærverandis e-m,* i nærvære av ein. **-verandismaðr,** *m.* nærverande mann (menneskje).

næst, *av. sup.* (til posit. *nær* og *næri*) **1.** næst, nærast, næmast; *sjá næst,* sjaa nærast (det rette). **2.** um tid: næst fyre d. e. no sist, seinst, nyst (jfr. nyn. *takk for næst* = takk for sist); *lǫngu fundumst vér næst,* det er lenge sidan sist me raakast; *vér sám hann mǫrgum dǫgum næst,* det er mange dagar sidan me saag han sist. **3.** um tid: næst etter; *því næst, þar næst,* næst, di næst, straks etter; *þessu næst,* straks etter dette.

næsta, *av.* næsta, mesta, so nær.

næsta, *f.* siste ell. fyrre gongen; berre i: *næstunni,* sist, seinst.

næsta-brœðra, *f.* trimenning (kvende). **-brœðri,** *m.* **-brœðrungr,** *m.* næstsystkinbarn, trimenning (kar). **-gull,** *n.* bleikt gull? (elektron?) Fm. V 345₂₇.

næstr, *a. sup.* (*komp. nærri*) **1.** næst, nærast, næmast (um stad); *sitja hit næsta e-m,* sitja ein næst, nærast ein; yverf. nærast til, som hev nærast rett til (*e-u*). **2.** um tid: næst fyre, sist; *at næstu,* no sist, no nyst. **3.** um tid: næst etter, næst; *hit næsta,* no for det fyrste.

næstum, *av.* no sist, seinst, nyst.

nætingr, *m.* for *hnetingr?* nateskrikja? S. E. II 489₈.

nætr-ból, *n.* hus for natti, nattelega (= *náttból*). **-dvǫl,** *f.* nattedveljing; *vera í brott um nætrdvǫl,* vera burte ei natt. **-elding,** *f.* daglysing. **-fyllr,** *f.* mat nok for eit døger. **-gamall,** *a.* nattgamall. **-gestr,** *m.* gjest for natti, nattegjest. **-gisting,** *f.* herbyrge, hus for natti. **-greiði,** *m.* hjelp med natteherbyrge. **-kuldi,** *m.* nattekulde. **-langt,** *a. n.* heile natti gjenom, med natti. **-ligr,** *a.* nattleg, natte-. **-skemtan,** *f.* nattemoro. **-vist,** *f.* tilhelde for natti.

nætta, *v.* natta, taka nattekvild (= *nátta*). Jfr. *netta seg* (um fuglar) Gbr.

nøkkleikr, *m.* nakenskap.

nøkkurr, nøkkverr, sjaa *nǫkkurr.*

nøkkva, *v.* (*kt*) nækja, taka klædi av.

nøkkviðr, nøktr, *a.* naken; *sverð nøkkvit,* nake (d. e. drege) sverd.

nørðri, *a. komp.* (sup. *nørztr*) nørdre (nørdst).

nœfr, *a.* hæv, dugleg. Jfr. nyn. *nøver,* knapp, nauv. **nœfrliga,** *av.* **1.** hævt, dugleg. Am. 310 12₂₁. **2.** knapt, nauvt.

nœgð, *f.* nøgd, rikeleg mengd; *með nœgð,* rikeleg.

nœgja, *v.* (*gð*) nøgja, gjeva nok eller rikeleg; vera nok; *e-m nœgir,* ein fær nok, er nøgd; *láta sér e-t nœgja,* lata seg nøgja, nøgjast med eitk. — *nœgjast, v. r.* vera nok; nøgtast, verta nok, verta rikeleg eller stor.

nœkja, *v.* sjaa *hnøkkja.*

nœra, *v.* (*rð*) nøra, kveikja, friska upp,

styrkja; ogso halda liv i, næra; *nœrast, v. r.* nøra seg uppatt, styrkjast.

nœring, *f.* **1.** nøring, kveikjing, upphelde. **2.** næring, føda.

nǫðru-kyn, *n.* orme-ætt, orme-elde. **-ligr,** *a.* som høyrer orm til, orme-. **-ætt,** *f.* = *nǫðrukyn.*

nǫf, *f.* (*gen. sing. nafar*; *nom. pl. nafar* og *nafir*) **1.** nov, skora som timberstokkarne i hyrna av husveggen vert samanfelte i; tokkenden som sting fram utanfor; ogso um hushyrna, jfr. *fjósnǫf.* **2.** nav, haus i eit hjul. **3.** pol, himmelpol.

nǫkkur, *av.* nokonstad, einkvarstad.

nǫkkurnig, nǫkkurnin, *av.* (for *nǫkkurn veg, nǫkkurn veginn*) nokoleis, eikorleis.

nǫkkurr (*nakkvarr, nekkverr, nøkkverr, nǫkkverr, nøkkurr* ogso *nǫkurr*) *pron. ub.* **1.** nokon, ein eller annan; *fá þú mér sveit nǫkkura*; *ef þér segit nǫkkurum*; *nǫkkurn tíma,* nokor tid, nokorsinne; jfr. *einnhverr.* **2.** ein, ein viss (mesta som ubunden artikel): *kom þar smiðr nǫkkurr,* der kom ein smed. **3.** nokon, i nokon mun, av noko slag; *er þú nǫkkurr íþróttamaðr? nǫkkurs til þungr,* noko for mykje tung, vel tung. **4.** framfor talord: um lag, paa lag, ei; *nǫkkur sex skip eða sjau,* ei seks sju skip.

nǫkkurskonar, nǫkkurskyns, *av.* av noko slag; paa nokon maate.

nǫkkuru, *av.* (eig. *dat. sing. n.* av *nǫkkurr*) nokoleis; nokolunde; um lag (= *nǫkkut,* 1); *svá nǫkkuru lengi,* paa lag so lenge.

nǫkkut, *av.* (eig. *akk. sing. n.* av *nǫkkurr*) **1.** noko, i nokon mun; nokoleis; nokolunde; um lag; *nǫkkut svá, svá nǫkkut,* d. s. **2.** maa henda, kann henda, skal tru; *er nǫkkut svá maðr hér, er Hreiðarr heitir? Hefir þú nǫkkut sét Baldr?* (Jfr. nyn. „*Hev du sét han noko?*“).

nǫkkvamaðr, *m.* mann i ein baat, baatmann.

nǫkkverr, *pron. ub.* sjaa *nǫkkurr.*

nǫkkvi, *m.* baat, skip.

nǫkkvi, *av* (eig. *dat. sing. n.* av *nǫkkverr*) = *nǫkkuru.*

nǫllra, *v.* (*að*) gneldra (= *gnǫllra*).

Nǫrvasund, *n.* Gibraltarstræte (= *Njǫrvasund*).

nǫs, *f.* (*nom. pl. nasar* og *nasir*) **1.** nasebora; i pl. um nòsi, nasen (liksom nasar og naser enno i nyn.); *fǫlr um nasar,* bleik um nebben, bleiknasa; *draga nasir af e-u,* nasa, snusa etter eitk.; *lúka nǫsum,* d. e. døy (jfr. *nábjargir*); *stinga nǫsum niðr,* falla fram aa gruve, yverf. falla, døy. **2.** nòs, høgd som sting fram, i sms. jfr. *bergnǫs.*

nǫsgás, *f.* eit slag gaas (poet.).

nǫtra, *v.* (*að*) = *gnǫtra.*

nǫtrliga (skrive *nauturliga*) *av.* skjellande.

O Ó.

ó, *interj.* o, aa (i tilrop og i utrop av gleda og klaga).

ó-, *motsetningspartikel,* skifter med *ú*; i islandske skrifter er *ó-* det vanlege, i norske *ú-* og *ó-* etter dei ymse maalføri, for det meste liksom i nynorsk. Ordi vert her uppførde under *ú-.*

óast, *v. r.* (*óð* og *að*) **1.** oast, ræddast, fæla. **2.** oast for, ottast, fæla for (*e-t*).

obláta (ogso *ofláta*) *f.* altarbraud, nattverdbraud.

obóti, *m.* abbet, = *ábóti.* Kgs. Brenn. 183₂₈.

óða-far, *n.* styrløysa, villskap. **-hríð,** *f.* uvêrs-rid, illrid.

óðal, *n.* **1.** naturleg eigenskap, kynde, haatt, huglag. Ghv. 21. Kgs. Brenn. 19₁₂ (= *aðal* 10₁₉). **2.** eign, eigedom; jordeign; *at alda óðli, til alda óðals,* til æveleg, ubrigdeleg eign. **3.** odel (odal), odelsjord; ogso odelsrett; *brigða, leysa óðal,* løysa inn, taka att odel med odelsrett; *fylgja óðlum,*

gjelda for odel; hava odelsrett. **4.** heimstad, fedreland.

óðal-borinn, *a.* **1.** som ved sin fødsel hev rett til ei jordeign, odelsboren, ættboren; ogso yverf. um annan rett som ein er ættboren til. **2.** som er ætta fraa ein stad. **-jǫrð,** *f.* odelsjord, heimjord, heimland. **-nautr,** *m.* = *óðalsnautr.*

óðals-borinn, *a.* = *óðalborinn.* **-bréf,** *n.* brev um odelsrett, odelsbrev. **-brigði,** *n.* odelsløysning; bolk i logboki um odelsløysning. **-haugr,** *m.* gravhaug paa odelsjord. **-jǫrð,** *f.* odelsjord. **-kirkja,** *f.* kyrkja som ein eig med odel. **-kona,** *f.* odelsbori kvinna, odelskvinna. **-maðr,** *m.* odelsmann; odelserving. **-nautr,** *m.* ein som hev odelsrett saman med fleire andre, odelserving. **-neyti,** *n.* samlingi av odelservingar til ei jordeign. **-skipti,** *n.* utskifting av odelsjord millom odelservingarne, odelsskifte; jordskifte. **-sókn,** *f.* (skrive *oðalssogn* N. G. L.) eig. odelssøksmaal; stykket um odelssøksmaal i logi. **-tupt,** *f.* for *aðaltupt,* s. d. N. G. L. **-tuptir,** *f. pl.* odelstufter, heimstad (poet.). **-vitni,** *n.* vitnesburd um eigedomsrett eller odelsrett til jord. **-vitnismaðr,** *m.* vitne paa odelsrett.

óðal-torfa, *f.* fedreland, heimstad. **-vellir,** *m. pl.* odelsvollar, odelsjord. Edda. **-vitni,** *n.* = *óðalsvitni.*

óða-málugr, *a.* svær til aa snakka, simaalug. **-mein,** *n.* svær, hard sjukdom.

óðast, *v. r.* = *óast.*

óða-stormr, *m.* vill storm. **-straumr,** *m.* sterk, strid straum. **-veðr,** *n.* vêr-od, ovvêr. **-verkr,** *m.* ovverk, ill svide.

oddamaðr, *m.* skilsmann som gjer utslaget naar røystetalet er likt, oddemann.

oddatala, *f.* ein reknemaate, kalla soleis etter ein mann som heitte *Oddi* (Rimbegla).

odd-fylkja, *v.* (*kt*) stella upp (fylkja) herfolket soleis at fylkingi kvesser som ein odd framme. **-hagr,** *a.* hag til aa bruka odd, hendig til aa skjera ut i tre odl. **-hending,** *f.* rimstaving som byrjar ei verserad. **-hendr,** *a.* som hev *oddhending.* **-hvass,** *a.* oddkvass, som hev kvass odd.

oddi, *m.* **1.** odde, nes. Landn. 295. Fm. X 272₁; jfr. *nesoddi* og stadnamnet *Oddi* i Norig og paa Island. **2.** odda (*odde, m.* Gbr.), ujamt tal; jfr. *oddamaðr.* **3.** yverf. i talemaatar: *skerst allt í odda,* alt fører til usemja; *stendst í odda,* det er usemja.

oddr, *m.* **1.** odd (paa vaapn og reidskap); *með oddi ok eggju,* med odd og egg, med vaapnmagt; *brjóta odd af oflæti sínu,* brjota odden av ovlætet sitt, d. e. audmykja seg. **2.** brodd, dei fremste i ei herfylking. **3.** spjot. Edda. **4.** spore. Edda. **5.** førar, hovding. **oddviti,** *m.* førar, hovding.

óð-fluga, *a.* som fer i vilt flog, i fljugande fart. **-fúsi,** *a.* **-fúss,** *a.* ovleg fus, ovhuga.

óðgjǫrð, *f.* dikting.

óð-harðr, *a.* ovleg hard.

Óðinn, *m.* guden Odin.

óð-inndæla, *f.* uheppa, vanraad. **-inndæll,** *a.* leid, vanskeleg.

óðins-borgarmaðr, *m.* athenar, mann fraa Athen. **-dagr,** *m.* onsdag. **-nótt,** *f.* natt til onsdag, onsdagsnatt.

óðlast for *ǫðlast,* s. d.

óð-látr, *a.* hastig, braa (i framferd). **-liga,** *av.* med ofse, med braaskap. **-lundaðr,** *a.* braalynd, hastmodig. **-málugr,** *a.* braamælt, hastig i ordi; simaalug, snakksam.

óðr, *m.* **1.** hug, sinn, mod. Jfr. nyn. *od, n. oda, f.* sterk lyst, mod. **2.** dikting, skaldskap.

óðr, *a.* ør, galen, vitlaus; vill, rasande; hastig, braa; ihuga, onnug; *ótt, a. n.* som *av.* med ofse, hastigt, braatt; *er e-m ótt um,* ein er ant um, eitk. er mykje um aa gjera for ein (*vera oda paa,* Shl.). Jfr. nyn. *od,* vill, galen (helst um brund hjaa dyr).

óð-ræði, *n.* strid (poet.). **-rœrir,** *m.* kjer med Kvaases blod i, mjødkjer; mjød (poet.).

óðum, *av.* (av *óðr*) med ofse, ofseleg.

óðviðri, *n.* vêr-od, ovvêr. **-virki,** *a.* som hev øgjeleg verk ell. pinsla, ovleg verkfull.

of, *n.* **1.** stor mengd; *of fjár*; *gen. sing. ofs* og *gen. pl. ofa,* ovleg; *ofa mikit,* ovleg mykje. **2.** ofse, ovlæte; stormod.

of, *av.* og **of-,** *præfiks* ov-, for, altfor, for mykje, ovleg; *of mikill,* ovstor, for stor; *of varr,* alt for var; *of mælt,* for mykje sagt; *ofjarl,* for stor jarl.

of, *præp.* **1.** yver (= gn. *yfir*) med akk.

og dat.: *fara of fjǫll*; *sitja of borði* (sitja ved bordet); um magt ell. dom yver: *hafa veldi of heruðum þessum*; *láta vel of e-u*; ogso um orsak: for, t. d. *of sanna sǫk* (poet.). **2.** um (um tid, = *um*) med akk. og dat.: *of haust*; *of haustum*; *of aldr* (i all æva; med neitting: nokosinne); *of allt*, allstødt; *of sinn*, ein gong. **3.** um, naar det gjeld (um emne ell. sak) med akk. (= *um*): *bera vitni of slíkt mál*. **4.** kringum, paa lag (med akk.); *of 10 mílur*. **5.** i den eldste gn. prosa og i poesi stend *of* ofte yverlaups, helst framfor prædikatet: *ek drykk of gat ens dýra mjaðar* (jfr. *um*).

ofan, *av.* **A. 1.** ovan, ovantil og nedetter; ned. **2.** ovan, ovantil, paa øvre sida; ogso præp. med gen. ovanfor: *ofan jarðar*. **B.** med præp. *á ofan, ofan á*: ovanpaa; ned paa; forutan; attpaa; *á þat ofan*, dessforutan; *ofan af*, ovan av, ned fraa; *ofan frá*, nedanfyre; *ofan fyrir*, ovantil, ned fraa; *fyrir ofan*, med akk. ovanfyre.

ofan-fall, *n.* **1.** ovanfall, nedfall. **2.** ovanburd, nedburd. **-fǫr,** *f.* nedferd. **-ganga,** *f.* nedgonga, nedgang. **-hǫgg,** *n.* nedhogging. **-reið,** *f.* nedriding. **-verðr,** *a.* **1.** som vender ovan, som er øvst ell. lengst uppe, øvre. **2.** som høyrer til slutningi, sist; *á ofanverðum dǫgum Haralds*. Jfr. nyn. *ovanvert av*, paa øvre sida av, Tel.

ofarla, ofarliga, *av.* **1.** ovarleg, noko høgt, langt uppe, i den øvre deil; yverf. i stor mun, uhorveleg; *bíta ofarla*. Edda. **2.** sist, i slutningi.

ofarligr, *a.* ovarleg, som er høgt uppe; yverf. uhorveleg.

ofarr (og *ofarmeirr*) *av. komp.* (*sup. ofarst, øfst*) **1.** høgre (høgst) uppe, lenger (lengst) upp (mots. *neðar*); lenger ute (i ei bok); yverf. um ord som kjem ut: *láta ofarr koma*, lata koma lenger ut (vidare). Jfr. *ovast*, øvst, Jæd. **2.** seinare, sidan, lenger ute (i tid).

of-át, *n.* **-áta,** *f.* ov-eting, storeting. **-beldi,** *n.* ovmod, stormod, traass. **-beldisandi,** *m.* ovmods aand. **-beldisfullr,** *a.* full av ovmod. **-beldismyrkr,** *n.* yverf. ovmods myrker ell. blindskap. **-bjóða,** *v. st.* eig. bjoda for mykje; *e-t ofbýðr e-m* eller *e-u*, eitk. er for stort, er umogelegt for ein; eitk. gjeng yver eitk. Jfr. nyn. *ovboden* („det kann ikkje ovbode standast"). **-bleyði,** *f.* ræddhug. **-bráðliga,** *av.* ovbraatt. **-bræði,** *f.* ovstor braaskap, ofse. **-deildir,** *f. pl.* trættesykja. **-dirfð,** *f.* ovstor djervskap, forvaagnad, skamløysa. **-dirfðarfullr,** *a.* **-dirfðarsamr,** *a.* skamdjerv, forvaagen. **-dirfðarorð,** *n. pl.* skamdjerve ord. **-djǫrfung,** *f.* = *ofdirfð*. **-dramb,** *n.* storlæta, ovmod. **-drambsfullr,** *a.* storlaaten. **-drukkinn,** *a.* drukken, full. **-drykkja,** *f.* ovdrikking; ovdrykk, fylla; fyllelag. **-drykkjumaðr,** *m.* ovdrikkar, stordrikkar. **-drykkni,** *f.* = *ofdrykkja*. **-drykkr,** *m.* for stor drykk. Jfr. nyn. *ovdrykk* (ovdrikking). **-dul,** *f.* ovmod, hovenskap; jfr. *dul*. **-dulinn,** *a.* storvyrdig, hoven. **-dyri,** *n.* dørgaupa, dørtre, dørkarmen ovantil millom dørskiorne. **-dœma,** *v.* (*md*) døma for hardt. **-fara,** *v. st.* forlaupa seg, misgjera. **-fari,** *a.* som hev forlaupt seg, fare gale; *verða offari í e-t við e-n*.

offerenda, *f.* offer, ofring.

officera, *v.* (*að*) gjera tenesta (ved kyrkja).

of-fors, *n.* storlæte, ovgjegn. **-forsfullr,** *a.* ofsen, storlaaten.

offr, *n.* offer; blot. **offra,** *v.* (*að*) gjeva; ofra; blota.

offramsœkni, *f.* for stor djervskap, aakliv.

offran, *f.* gjeving; gaava; ofring; offer.

offranarkerti, *n.* kjerteljos som ofrande heldt i handi.

offreistni, *f.* for stor freisting, ovfreisting.

offrend, *f.* offer.

of-fylli, *f.* umaate, ovfylling med mat eller drykk, helst oveting. **-gangr,** *m.* yvergang, ofse; *elds ofgangr*, herjing av eld; *ganga ofgangi yfir e-n*, bruka vald mot, fara hardt med ein. **-gangsi,** *a.* yverveldug. **-geigr,** *m.* stor skade. **-geytla,** *f.* **-geytlan,** *f.* stor øydsla, ovlivnad. **-geyzla,** *f.* rikeleg mengd, ovnøgd, stor rikdom. **-gjafir,** *f. pl.* attpaagaavor. Vigf. **-gœðakostr,** *m.* ovstor gode. **-harmr,** *m.* ovstor sorg. **-hiti,** *m.* ovhite, ovstor hite. **-hlátr,** *m.* ovmykjen laatt. **-inndæli,** *f.* for maklegt liv, kjæla. **-jarl,** *m.* ovstor jarl; ogso: for megtug mann. **-kapp,** *n.* ovmod, stridskap. **-kappsmaðr,** *m.* stormodig mann. **-kátr,** *a.* agelaus (eig. ov-kaat).

-kent, *a. n.* (um versemaal) som hev for mange (2) *kenningar* um same tingen. **-kerski,** *f.* ovstor moro, galningskap. **-keypt,** *perf. partic. n.* kjøpt for mykje. **-kvæni,** *n.* konevelde, kjerringstyre. **-kæti,** *f.* ovstor kjæta, villskap, ageløysa. **-(h)laða,** *v. st.* lada for mykje, forlasta.

ofláta, *f.* = *obláta.*

of-láti, *m.* ovlaate ell. storfelt menneskje. **-látligr,** *a.* storlaaten, storfelt. **-leiksa,** *a.* som vert leika for hardt med, hardt paasett. Bósa 79₁₂. **-léttleikr,** *m.* stor lettleik, kvikleik. **-léttliga,** *av.* ovleg lett, viljugt. **-léttr,** *a.* ovleg lett, kvik, viljug, beinsam. **-leyfingi,** *m.* uppskrøyvd, uppskrytt kar. **-lið,** *n.* **1.** = *ofrlið.* **2.** ovstor hjelp. **-ljóst,** *a. n.* uklaar (eig. ovklaar, um ord som hev fleire tydningar). **-ljótr,** *a.* ovljot, ovleg stygg. Edda. **-lægja,** *v.* (*gð*) nedra, audmykja. **-læti,** *n.* ovlæte, ovmod.

oflætr, *f. pl* altarbraud (vert bruka som fleirtal til *ofláta*).

of-maðr, *m.* yvermann (jfr. nyn. *ovmann*, framifraa mann). **-magn,** *n.* yvermagt; *bera ofmagni,* stiga yver; yvermanna. **-málugr,** *a.* alt for snakksam, simaalug. **-megri,** *f.* utmagring. **-mekt,** *f.* yvermagt.

of-merki, *n.* = *ummerki.*

ofmetnaðar-framferði, *n.* ovmodig framferd, ovrike. **-fullr,** *a.* full av ovmod, ovmodig. **-maðr,** *m.* ovmodig mann, stornakke. **-mark,** *n.* merke paa ovmod. **-mekt,** *f.* ovmodig magt. **-orð,** *n. pl.* store, ovmodige ord. **-ríki,** *n.* ovrike, hardstyre. **-rœsni,** *f.* ovmodig sjølvros, storskrøyt. **-samligr,** *a.* ovmodig, stormodig. **-villa,** *f.* ovmods villa.

of-metnaðr, *m.* ovmod, stormod. **-metnast,** *v. r.* (*að*) vera stormodig, kaut, høgmoda seg. **-munúð,** *f.* ustyrleg lyst, ovhug. **-mælgi,** *f.* ovmykje snakk. **-mæli,** *n.* ofsing, gøysing i tale, skrøyt.

ofn, *m.* omn.

of-neisi, *n.* stor skam. **-neyzla,** *f.* for stor nøytsla ell. bruk, øydsla, ovmaate (helst i mat og drykk).

ofn-grjót, *n.* omnstein. **-hús,** *n.* rom med omn i. **ofns-eldr,** *m.* omnseld. **-munni,** *m.* omns-opning. Fm. VIII, 9₁₈. **-reykr,** *m.* omnsrøyk. **ofnstofa,** *f.* stova med omn i.

of-prúðleikr, *m.* pyntesykja. **-prúðliga,** *av.* ovleg prydeleg ell. fint. **-prýði,** *f.* ovbunad, ov-vis.

ofr, *n.* stor mengd (= *of*).

ofr-, *præfiks* ov-, for (stor), ovleg (= *of-*). Jfr. nyn. *ov(e)r* i *overlag* o. fl.

ofra, *v.* (*að*) **I.** sjaa *offra.*

ofra, *v.* (*að*) **II.** lyfta upp, hevja (med dat.); *ofra vápni*; *ofra sér,* ovra seg, koma til syne; *þegar er sólu var ofrat,* straks soli hadde ovra ell. kome upp; yverf. *ofra reiði sinni,* syna sin vreide; *v. r. ofrast,* ovra seg, koma tilsyne; verta kjend, høgmoda seg.

ofrá, *præp.* = *áfrá.* Edda.

ofráð, *n.* **1.** yverraad, velde. **2.** for stort gifte. **3.** ovevle, uraad.

ofraðar-maðr, *m.* ovmenne. **-rangr,** *a.* ovleg rang. **-synd,** *f.* ovmods synd. **-þrekmaðr,** *m.* ovmenne, ovkjempa. **-vel,** *av.* ovleg vel.

ofraðr, *m.* eig. ovring; kunngjering; *bera á ofrað,* d. e. gjera kunnigt, openberra. Gen. *ofraðar-* i sms. **1.** = *ofmetnaðr,* i *ofraðarsynd.* **2.** ovleg; ogso som adverb: *ofraðar lengi*; jfr.? nyn. *avròda, av.* ovleg, Nfj.

ofr-afl, *n.* ovevle, yversterk magt, yvermagt.

ofran, *f.* upphøgjing, storlæte, ovmod.

ofr-ást, *f.* ovstor kjærleik, ov-elsk.

of-raun, *f.* for hard røyning eller prøva, forrøyning. **-rausn,** *f.* ovrike, vyrdløysa.

ofr-dramb, *n.* ovmod, storlæta. **-efli,** *n.* **1.** ovevle, yversterk magt, yvermagt. **2.** ovevle, uraad. **3.** ovmengd; *ofrefli gulls,* overlag mykje gull; *ofrefli frosts,* overlag sterk frost. Jfr. nyn. *overevle, av.* overlag, m. st. **-eflisfjǫldi,** *m.* overlag stor mengd. **-eflismaðr,** *m.* yversterk mann, yvergangs-kar, ovkar.

of-refsan, *f.* ovhard refsing. **-rembingr,** *m.* kaut kar, stornakke. **-reyna,** *v.* (*nd*) røyna, prøva for hardt.

ofr-fé, *n.* ovmykje gods eller pengar. **-fjǫldi,** *m.* ovleg stor mengd. **-gangr,** *m.* yvergang, ofse (= *ofgangr*). **-gamall,** *a.* ovgamall (poet.). **-garpr,** *m.* ovkar. **-gjǫld,** *n. pl.* ovstor straff. **-harmr,** *m.* ovstor sorg. **-hefnd,** *f.* ovhard hemn. **-hiti,** *m.* ovhite, ovstor hite. **-hugi,** *m.* **1.** stormod, ovmod.

2. stormodig, urædd kar, djerving. **-hugr,** *m.* stormod, djervskap.

of-ríki, *n.* yversterk magt, yvermagt; ovrike, vald; hardstyre. **-ríkismaðr,** *m.* yvermann (i magt).

ofr-kapp, *n.* ovmod, stridskap. **-kappsfullr,** *a.* full av ovmod. **-kappsmaðr,** *m.* stormodig, storfelt mann, stivnakke. **-kuldi,** *m.* ovkulde, ovhard kulde. **-lið,** *n.* yvermagt (av folk); *bera e-n ofrliði,* yvermanna ein. **-liga,** *av.* ovleg, overlag. **-ligr,** *a.* ovleg stor. **-máta,** *av.* overmaate, overlag. **-menni,** *n.* ovmenne, kjempa **-mælgi,** *f.* ovmykje snakk. **-mæli,** *n.* store ord, skrøyt.

of-róg, *n.* skamleg baktale.

ofr-þraut, *f.* hard traute, hard prøva. **-þungi,** *m.* ovstor tunge, ovtyngd. **-verkr,** *m.* ovstor verk eller pina. **-yrða,** *v.* (*rð*) vera stor i munnen til ein (*e-n*). **-yrði,** *n.* store ord, skrøyt. **-ǫlvi,** *a.* ovdrukken, ovfull.

ofsa, *v.* (*að*) ofsa, gjera for stor, gjera for mykje av; *ofsa eða vansa bœtr,* skruva upp ell. pruta ned kravi paa bøter; *ofsa sér,* gjera seg stor, breida seg; *ofsast, v. r.* ofsa seg, verta stormodig; *opt verðr ofsat til vansa,* stort mod stend fyre fall (jfr. ogso nyn. *det er anten ofsen eller vansen*).

ofsafé, *n.* ofsa (ovleg) mykje gods.

ofsaga, *f.* uppskrøyvd soga, skrynja, gysja.

ofsa-herr, *m.* ufredsher. **-maðr,** *m.* ofsen, framfus og vyrdlaus mann.

ofsaka, *v.* (*að*) koma med harde skuldingar mot (*e-n*). Hom. 195$_9$.

ofsenna, *f.* trættesykja.

ofsi, *m.* **1.** ofse, for stor framferd, storlæte, ovmod. **2.** ofse, for hard framferd, vald, hardstyre. Gen. *ofsa* framfor adj. = ofsa, ovleg; *ofsa harðr; ofsa mikill; ofsa þrútuligr.*

of-sínka, *f.* stor girugskap, kargleik. **-sinni,** *n.* ovstort fylgje. Edd. M. **-sjónir,** *f. pl.*; *sjá ofsjónum yfir e-u,* nedsjaa eitk., vanvyrda. **-skap,** *n.* ovmod, stormod. **-skapsmaðr,** *m.* stormodig mann. **-skemtan,** *f.* ovmykje moro. **-skvaldr,** *n.* for mykje skvaldr, skravl. **-skyldr,** *a.* altfor nær skyld. **-skynja,** *a.* ublid, uvensleg mot (*e-m*).

ofsmikill, *a.* ofsa mykjen, ovmykjen.

of-snjár (og *-snjór, -snær*) *m.* ovmykje snø. **-sóinn,** *perf. partic.* sjaa *sóa.* **-sókn,** *f.* forfylgjing, elting; meingjerd, uskil.

ofsóknar-dirfð, *f.* djervskap til aa forfylgja. **-eldr,** *m.* eld som forfylgjer. **-maðr,** *m.* forfylgjar. **-tími,** *m.* forfylgjingstid.

of-stark, *n.* stor traaskap (eig. stivleik?). Str. 82$_{10-12}$. **-stopamaðr,** *m.* stormodig og ofsen mann, ustyring. **-stopi,** *m.* ovmod, ofse. **-stríð,** *n.* ovtung livsstrid. Edda (Helr. 14). **-stýri,** *n.* det som er for svært for ein, ovevle. **-styrmi,** *n.* ovvêr.

ofstœki, *n.* ofse, stridskap. **ofstœkismaðr,** *m.* ofsen, stridhuga mann.

of-stœri, *n.* storlæte, ovmod. **-svefn,** *m.* for mykje svevn. **-svefngi,** *f.* for stor hug til aa sova. **-svefnugr,** *a.* for svevnug. **-svæsi,** *n.* vyrdløysa, skamløysa. **-syndr,** *a.* galen etter aa symja; yverf. villstyren. **-sællífi,** *n.* for stor vellivnad, ovlivnad. **-sævi,** *n.* stor sjøgang, sjøburd. **-sœkja,** *v.* (*-sótti*) forfylgja, elta. **-sœkjari,** *m.* **-sœkjandi,** *m.* forfylgjar. **-sǫgn,** *f.* ofsing (i tale), uppskrøyvd segn, skrynja. **-sǫk,** *f.* for stor sak ell. skulding (mot eink.).

oft, *av.* sjaa *opt.*

of-tala, *f.* for høg rekning. **-tekja,** *f.* for stort ell. uloglegt tiltøke, raadrikeskap, misgjerd. **-tekjufullr,** *a.* full av misgjerd, syndefull. **-telja,** *v.* (*-taldi*) telja, rekna for mykje. **-tign,** *f.* for stor vyrdnad eller æra. **-tregi,** *m.* ovstor sorg. Edda (Guðr. I. 3). **-þrá,** *f.* for stor traa, ovhug. **-þraut,** *f.* = *ofrþraut.* **-þreyta,** *v.* (*tt*) røyna ell. prøva for hardt. **-þrøngva,** *v.* (*gð*) trengja, tvinga med vald. **-þǫgli,** *f.* for mykje togn. **-vald,** *n.* bruk av vald, valdsferd. **-valt,** *av.* (for: *of allt*) allstødt. **-varr,** *a.* ovvar, altfor var. Edda (Hm. 131). **-veðr,** *n.* ovvêr, forvêr, overhendigt uvêr. **-veikjast,** *v. r.* (*kt*) orvonast, verta modfallen. **-verkr,** *m.* ovstor verk eller pina. **-viðri,** *n.* = *ofveðr.* **-vilnan,** *f.* det aa venta seg eller vønast for mykje, ovmod. **-vilnast,** *v. r.* (*að*) vera forvønen, høgmoda seg. **-vindr,** *m.* ovvind, storm. **-virðing,** *f.* for stor æra eller vyrda. **-vægiligr,** *a.* **-vægr,** *a.* yverværttes stor, ovstor. Jfr. nyn. *ovvægjen, a.* som vil vega yver, Nfj. **-væni,** *f.* ovstor venting.

ógn, *f.* **1.** skræma, støkk, rædsla; *stendr ógn af e-m,* det stend støkk eller rædsla av ein. Jfr. nyn. *ógn, f.* otte, age, Vestf. Tel. **2.** fælsleg ting, skræmsl. **3.** (helst i pl.) skræma, trugsmaal. Gen. *ógnar* som *av.* øgje, fælsleg, ovleg. **4.** strid (poet.). **5.** elv (poet. etter elvenamnet *Ógna,* Jæd.); sjaa *ógnarljómi.*

ógna, *v.* (*að*) **1.** skræma, truga ein (*e-m*) med eitk. (*e-t* ell. *e-u*). **2.** ræddast, fæla. **3.** *ógnast, v. r.* fæla, verta rædd for eitk. (*e-t*). Jfr. nyn. *ogna,* skræma, truga (Aasen).

ógnan, *f.* truging, trugsmaal.

ógnar-andi, *m.* skræmande, trugande aand. **-boð,** *n.* trugsle-bod, skræmebod. **-dœmi,** *n.* avskræmande døme, avskræma. **-erendi,** *n.* skræme-ærend, skræme-bod. **-geisli,** *m.* skræmeleg geisle ell. straale. **-gnýr,** *m.* øgjelegt, skræmelegt brak. **-hlutr,** *m.* øgjeleg, fælsleg ting, fælska. **-hót,** *n.* skræmeleg hoting, fælsleg trugsl. **-laust,** *av.* utan skræming eller trugsmaal. **-ligr,** *a.* skræmeleg, øgjeleg. **-ljómi,** *m.* „elvglima“ d. e. gull. Edda. **-mál,** *n. pl.* **-orð,** *n. pl.* skræmord, trugsmaal. **-raust,** *f.* **-rǫdd,** *f.* fælsleg røyst, skræme-maal.

ógnhvatr, *a.* strids-kvat. Edda.

ogr, *m.* sjaa *ǫgr.*

ógurleikr, *m.* fælskap, rygd, oge. **ógurligr,** *a.* ogeleg, skræmeleg, fælsleg (*-liga, av.*).

ohó, *interj.* speande: oho, aahaa.

ok, *n.* ok, beretre eller dragtre yver hals eller aksler; yverf. ok, tvingsla, trældom.

ok, *konj.* (av eldre *auk*) **1.** og, bindeord millom ord og setningsdeilder: *mikill ok sterkr*; *ok svá,* og ogso, og sameleis, sjld. ogso (= *ok, av.*); *bæði — ok,* baade — og; *bæði er hann vitr ok framgjarn*; ogso brukt med uppatt-takande ell. framskridande tyding: *meirr ok meirr,* meir og meir; *smám ok smám,* smaatt um senn. **2.** som (i samanlikning helst etter *einn, jafn, líkr* (*úlíkr*), *sami, sá*): *í einu herbergi ok hann,* i eitt og same herbyrge som han; *allt eitt ok,* nett det same som, nett so som; *á þá mynd ok,* paa same maate som; *samr maðr ok áðr,* same mann som fyrr. **3.** men, men endaa (motsetjande): *þetta er áheyrilig boð ok újafnlig.* **4.** bindeord millom tvo hovudsetningar: og (ell. mots. men); den eine hovudsetningi kann vera undertenkt: *„þú skalt fara í Kirkjubœ!“ „Ok hvat skal ek þangat?“* og kva skal eg der? *Ok enn,* og endaa. I skaldskap ofte yverlaups i fyrstningi av verset; jfr. *aa* i folkevisorne. **5.** bindeord millom tvo undersetningar: og; *ef kona er með barni ok er barn kvikt í kvíði hennar,* og um barnet er —. **6.** bindeord som knyter hovudsetning til fyresett undersetning: daa, so; *ef maðr andast — — —, ok eru þeir,* daa er dei; *þá er þeir stýrðu — — —, ok var þá — — —,* daa var; *ok verðr hann útlagr, ok varðar þat — — —,* og vert han utlæg, daa — — —. **7.** bindeord som knyter undersetning til fyresett hovudsetning: a) = *er*: *segðu þat Freyr, ok* (d. e. som) *ek vilja vita*; *M. konungr sat hjá, ok* (d. e. daa) *þeir váru hengdir.* b) = *at*: *sú er grein, ok — — —,* det er skilnaden, at — — — c) = *ef*: — — — *at þeir myndu gjalda skatt — — —, ok heimti Noregs konungr øngar skyldir af þeim, — —* d. e. soframt ikkje.

ok, *av.* og, ogso (= *auk*); *eigi ok,* ikkje heller.

oka, *v.* (*að*) **1.** leggja under ok, tvinga; *oka e-n undir e-n,* tvinga ein til aa gjeva seg under eink. **2.** oka, setja oke paa.

oki, *m.* **1.** oke, endestokk i grindi som rimarne er innfelte i. **2.** oke, norve (tvertre paa dør).

okkar, *gen.* av 1ste pers. pron. dual. *vit* (*mit, mið*), s. d.

okkarr, *poss. pron.* 1ste pers. dual. (*f. okkur, n. okka(r)t*) vaar (um tvo): *skip okkat Ǫssurar,* skipet aat Ossur og meg; det vert ogso bruka subst. = *okkar*: *hvárrgi okkarr,* ingen av oss tvo. Jfr. nyn. *okkar, okkons, 'kons,* vaar (med fleirtals tyding) Rbg. ofl.

okkr (og *okr*) *dat.* og *akk.* av 1ste pers. pron. dual. *vit* (*mit, mið*), s. d. Jfr. nyn. *okke, okkon, 'kon,* oss (um fleire) Rbg. ofl.

okr, *n.* oker, renta; *gera* eller *taka okr,* taka oker, okra. **okr-fé,** *n.* pengar som ein driv oker med. **-karl,** *m.* okerkall. **-ligr,** *a.* som høyrer til oker, oker-. **-semd,** *f.* det aa taka oker, okring. **okrskarl,** *m.* okerkall, okrar. **okrskuld,** *f.* skuld til okerkall.

oktavudagr (ogso *oktabo-*, *oktave-*, *oktavisdagr*) *m*. aattande dagen i ei helg, sjuande dagen etter ein helgedag (lat. octava).

ól, *f*. ol, skinnreim (= *ál*).

ólafs-gildi, *n*. gilde til æra for Heilag Olav, olavsgilde. **-korn** (ogso *ólafsmessukorn*) *n*. korn som ein skulde gjeva i olmosa Olavsdagen. **-messa**, *f*. **1.** olsokdagen (olavsvoka) den 29. juli, ogso kalla *ólafsmessa* (*hin*) *fyrri*. **2.** *ólafsmessa ǫnnur* (*æfri* eller (*hin*) *síðarri*) vesle olsok, den 3. august. **-messuaptann**, *m*. olsokaftan, dagen fyre olsok. **-messudagr**, *m*. = *ólafsmessa*. **-minni**, *n*. minneskaal til æra for Heilag Olav. **-sáð**, *n*. korn-avgift til soknepresten. **-skattr**, *m*. **1.** = *ólafsskot*. **2.** aarleg avgift til Olavs heilagdom i Nidaros fraa nokre landskap i Nord-Sverike. **-skot**, *n*. avgift som bønderne i Viki la til St. Olavs kristkyrkja i Nidaros og St. Hallvards kyrkja i Oslo. **-skript**, *f*. bilæte av Heilag Olav. **-tollr**, *m*. = *ólafsskot*. **-vaka**, *f*. = *ólafsmessa*. **-vǫkuaptann**, *m*. = *ólafsmessuaptann*. **-vǫkudagr**, *m*. = *ólafsmessa*.

olea (og *olia*) *f*. olje (olja), lat. oleum. **olea** (og *olia*) *v*. (*að*) eig. smyrja med olje, olja (berre um aa gjeva ein døyande den siste olje). **olean**, *f*. (det aa gjeva ein) den siste olje. **oleanarkaup**, *n*. betaling som prest hev for aa gjeva den siste olje.

oleotré, *n*. = *olifa*. Isl. læg. 2021-22.

olga, *f*. **1.** i sams. *sjóvarolga*. **2.** namn paa ei elv. S. E.

ol-hugat, *av*. = *alhugat*. **-hugi**, *m*. = *alhugi*. **-hugliga**, *av*. = *alhugliga*.

olifa (eller *olífa*) *f*. oljetre (oliventre). **olifa-kvistr**, *f*. = *olífukvistr*.

olifant, *n*. namn paa eit blaasarhorn, gjort av hornet paa ein einhyrning. **olifanthorn**, *n*. filsbein (gfr. *olifant*: elefant; filsbein).

olifa-tré, *n*. **-viðr**, *m*. **olife-tré**, *n*. = *olifutré*. **olifi**, *m*. = *olifa*. **olifu-ber** (ogso *oliuber*) *n*. olive, oljeber. **-kvistr**, *m*. oljekvist, oljegrein. **-tré**, *n*. **-viðr**, *m*. oljetre (= *olifa*).

oljufat, *n*. oljefat.

olla, *impf*. av *valda*.

olm-leikr, *m*. olmskap, villskap, vondskap, sinne. **-ligr**, *a*. olmsleg, vill, sint (*-liga*, *av*.). **olmr**, *a*. olm, vond, vill, sint.

olpa, *f*. eit slag kaapa. **olpumaðr**, *m*. mann som gjeng i *olpa*.

ómagaðalauss, *a*. = *ámálgaðalauss*.

oman, *n*. sverdknapp.

oman, *av*. = *ofan*. Jfr. *aamafyri* odl. Tel.

omla, *v*. (*að*) slamra (um *hurð*).

ómun, *n*. maal, røyst.

ón, *f*. von; sjaa *ván*.

ón, *av*. og *præp*. utan, forutan, sjaa *án*.

ooson, *interj*. ai, eia (= *hossun*).

op, *n*. op, opning.

óp, *n*. rop, skrik.

opa, *v*. (*að*) hopa, draga seg attende, ganga attlenges (= *hopa*). Jfr. nyn. *aapaa*, Ork.

ópi, *m*. eig. den som veld skrik og yl; namn paa ei trollrun. Edda.

opin-akrstíund, *f*. tiend av opna (uppbroti) jord, korntiend. **-bara**, **-bera**, *av*. openbert. **-bera**, *v*. (*að*) openberra, gjera kunnig. **-berliga**, *av*. openberleg, openbert, tydeleg. **-berligr**, *a*. **1.** openberr, tydeleg. **2.** offentleg, open. **-berr**, *a*. openberr, synberr. **-eygðr**, **-eygr**, *a*. storøygd. **-liga**, *av*. openbert. **-myntr**, *a*. som hev open ell. gapande munn.

opinn, *a*. **1.** som vender upp, som ligg paa ryggen; *liggja opinn*, liggja open, liggja paa ryggen (mots. liggja aa gruva); *falla opinn*, falla paa ryggen; *koma fylkingunni í opna skjǫldu*, koma attpaa fylkingi, falla deim i ryggen (eig. i innsida av skjolden). **2.** open, ikkje attlaten ell. stengd; *opin á*, opi (ikkje tilfrosi) aa; *opit bréf*, ope brev; *opin jǫrð*, jord som ligg opi, ikkje inngjerd; *at mál stæði opin*, d. e. stod opne, uavgjorde. **3.** openberr, klaar, tydeleg; *sjá banann opinn fyrir sér*, sjaa visse dauden fyre augo.

opinspjallr, *a*. openskaar, framtalande.

opna, *v*. (*að*) opna, lata upp; *opna jǫrð*, brjota ell. kasta upp jordi; *v. r. opnast*, opnast, opna seg.

opna, *f*. op, opning.

opnuselr, *m*. eit slag sel, openkobbe (Finnm.). Phoca groenlandica. Jfr. *opinn*, 1.

opt, *av*. (komp. *optarr*(*i*), sup. *optast*) **1.** ofte, tidt. **2.** stødt, stendigt, jamt. Hm. 33.

opt-leikr, *m*. det at eitkvart gjeng ofte paa, oftleik. **-liga**, *av*. ofte. **-ligr**, *a*. tidgjengd,

ideleg. **-nefndr,** *a.* ofte nemnd. **-reyndr,** *a.* ofte røynd. **-samliga,** *av.* ofte, tidt. **-samligr,** *a.* ideleg, jamleg, tidgjengd. **-semi,** *f.* = *optleikr.* **-sinnis,** *av.* **-sinnum,** *av.* ofte, tidt.

ór (og *úr, ýr*) *præp.* m. dat. **1.** or, utor, fraa, burt fraa (um stad og rom odl., svarar til *í* liksom *af* til *á*); *draga upp ór vatni, fara ór landi*; *Ísland bygðist ór Noregi*; *Þóralfr ór Dímun,* T. fraa Dimun; *ór eyjum,* or (ell. fraa) øyarne; *fara hús ór húsi,* fraa hus til hus; *ríða flokk ór flokki,* fraa flokk til flokk; yverf. um andre høve, skifte i tilstand odl.: *veltast ór konungdómi*; *ráðast ór hernaði,* slutta med vikingferder; *gera heimska ór horskum*; *hefir þú heldr samit þik ór því sem var*; *ór dœmum,* makelaust, udømeleg; *ór hófi,* meir enn høveleg; *ór lagi,* or lage. **2.** av, utav (um emne); *hjǫlt ór gulli.* **3.** av, utav (um orsak); *deyja ór sárum.* **4.** av, utav (um deild av eit heilt); *þessir fellu ór liði Haralds*; *skipta ór því fé.* **5.** fraa (um tid); *ór því,* sidan.

or-, ór- i sms. sjaa ogso *ør-.*

óra, *v.* (*rð*) vera ør ell. vill.

óra, *v.* (*að*) = *vára* (poet.).

óra-ferð, *f.* galning-ferd. **-maðr,** *m.* ør galen mann. **-mál,** *n.* galnesnakk, tullesnak.

órar, *m. pl.* og *f. pl.* ørska, galenskap, villa; tull. Jfr. nyn. *orar* i *helorar* ofl. med same tyding.

óraverk, *n.* verk gjort i galenskap.

orð, *n.* **1.** ord som vert uttala, tale; *mæla mǫrgum orðum,* tala mange ord; *með (í) orði eða verkum,* med (i) ord ell. gjerning; *orð eptir orði,* ord for ord; *draga e-t í orð,* ymta um, nemna eitk.; *fá orð af e-m,* faa ord av ein; *vel orði (orðum) farinn,* ordhag; *festa orð á e-n,* faa tala med ein, faa ein til aa høyra paa seg; *grípa til orðs,* taka til orde, segja; *hefja uppi orð sín,* bera upp maalet-sitt; *hafa e-t í sínu orði,* tala um eitk.; *hafa e-t við orð,* ymta um, nemna eitk.; *halla orðum til,* orda frampaa um; *kasta orðum á e-n,* tala til ein; *koma orðum við e-n,* faa ein i tale; *koma orði upp,* faa fram ordet, faa sagt eit ord; *kveða at orði,* taka til ords, ordleida seg; *leita orða við e-n,* freista koma i tale med ein; *skipta orðum við e-n,* skifta ord, tala med ein; *taka e-n orðum,* tala til ein; *taka til orða,* taka til orde, segja; *e-t verðr e-m at orðum,* ein kjem i ordkast (ell. ordlag) um eitk.; *verpa orðum á e-n, yrkja orða á e-n,* tala til ein. **2.** ord, setning, ordtak; *fornkveðit orð,* gamalt ord. **3.** ord, bod, bodskap; *gera, senda e-m orð.* **4.** ord, gjetord; *fyrir orðs sakir,* for (folke)ordet si skuld; *fá gott orð,* faa eit godt ord paa seg, verta velgjeten; *gera orð á e-u, hafa e-t á (at) orði,* tala um eitk., hava aa segja paa eitk.; *hafa mikit orð upp á sik,* hava eit stort ord; *hættr við orði,* som lett kann gjeva eit ilt ord; *kjósa orð á sik,* velja ordet paa seg, raada for kva ord ein fær; *leggja e-t til orðs,* taka til aa tala um eitk.; *leggja e-m e-t til orðs,* gjeva ein (last)ord for eitk.; *leikr orð á e-m,* det gjeng ord um ein. **5.** ord som ein kallar eitk. med, namn som ein gjev det; *eiga orði at ráða um e-t,* raada for kva ord ein skal kalla eitk. med, avgjera korleis eitk. skal verta uppteke (i logmaal). **6.** ord, lovnad, fast avtale; *halda (upp) orði ok eiði fyrir mann,* svara for ein mann med ord og eid; *hyggja fyrir (at) orði ok eiði,* svara for sitt ord og sin eid; *ráða fyrir orði ok eiði,* svara for med sitt ord og sin eid; *rjúfa orð ok eið,* brjota ord og eid; *standa með orði ok eiði,* svara for seg med ord og eid. **7.** ord, gudsord; *trúa orðinu kveðnu.* **8.** verslina, vend. **9.** gjerningsord, lat. verbum; *nafn ok orð.*

orða, *v.* (*að*) **1.** tala. **2.** orda, tala frampaa um, tala um (*e-t*).

orða, *f.* ordensregel (lat. ordo).

orða-ákast, *n.* tiltale, helst hard tiltale; i *pl.* ordkast, trætta. **-bang,** *n.* bengl, ordstrid. **-dráttr,** *m.* tale; uttale. **-far,** *n.* ordeferd, ordleiding, maate aa tala paa. **-fjǫldi,** *m.* ord-fjølde, ord-mengd; *draga e-t til orðafjǫlda,* bruka mange ord paa eitk. **-framburðr,** *m.* ord-framburd, tale med ord. **-framkast,** *n.* laust framkasta ord, laust snakk. **-fullting,** *n.* studnad med ord, fyremæling. **-glœsa,** *f.* fagre ord. **-gnótt,** *f.* nøgd ell. rikdom paa ord. **-grein,** *f.* ordskil, skiljing millom ord; ordlag. **-hagr,** *a.* ordhag, hæv til aa tala. **-hald,** *n.* det aa vera ordhalden, ordhaldnad. **-heimting,** *f.* **-hending,** *f.* ordkast, ordskifte. **-hjaldr,** *m.* snakk, ording.

-hnipping, *f.* kjekling, trætta. **-lag,** *n.* ordleggjing, ordleiding, ordlag. **-lauss,** *a.* ordlaus, utan ord, i ordlaget: *láta orðalaust,* tegja, lata vera aa segja noko. **-leiðing,** *f.* uttale (jfr. nyn. *ordleiding*). **-lengd,** *f.* **1.** lengd i ord, d. e. lang tale, mange ord. **2.** verselengd. **-maðr,** *m.* **1.** ordhag mann, talar. **2.** for *metorðamaðr,* s. d. **-rugl,** *n.* ugreid tale. **-sáð,** *n.* saad av ord. **-samr,** *a.* snakksam, langrødug. **-semi,** *f.* snakksemd, snakkesykja. **-setning,** *f.* ordsetning, framsetjing i ord. **-skak,** *n.* klander, knubbord. **-skil,** *n.* ordskil, skil eller greida paa ordi. **-skipan,** *f.* ordskipnad, skiping av ordi. **-skipti,** *n.* ordskifte, samtale. **-skrap,** *n.* store ord, skravl, kyt. **-skreyting,** *f.* fagre ord. **-skrum,** *n.* store ord, kyt. **-slátta,** *f.* kraftig tale. **-slaug,** *f.* uvyrden tale, munnkjæta. **-snild,** *f.* ordhegd, talekunst. **-staðr,** *m.* i ordlaget: *mælti hverr í orðastað annars,* den eine tala i munnen paa den andre. **-stríð,** *n.* ordstrid, trætta. **-sveimr,** *m.* lausord, slarv, snakk. **-tiltœki,** *n.* **-tiltœkja,** *f.* **-tiltǫk,** *n. pl.* ordleiding, ordlag, talemaate (jfr. *taka til orða*). **-þóf,** *n.* **-þræta,** *f.* ordstrid, trætta.

órdauðr, *a.* avliden, daud.

orð-bæginn, *a.* rang, leid i ordi. **-djarfr,** *a.* djervmælt. **-fagr,** *a.* finsvallug, fintalande. **-fall,** *n.* *e-m verðr orðfall, e-r fær orðfall,* ein vert ordlaus (maallaus), ein fær ikkje ord for seg. **-far,** *n.* ordeferd, maate aa tala paa. **-farinn,** *a.* ordhag. **-fátt,** *a. n.*: *e-m verðr orðfátt,* ein vert ordlaus. Sex söguþ. 19₂₈. **-felli,** *n.* (og *-ferli, n.*) ordeferd, ordlag, ord. **-ferð,** *f.* ordeferd, ordlag; *hafa orðferð á e-u,* tala um eitk. Fm. IX. 326. **-fimi,** *f.* ordhegd, ordkunst. **-fimliga,** *av.* ordhagt, lettmælt. **-fimr,** *a.* ordhag, lettmælt. **-fjǫldi,** *m.* ordmengd, ord-fjølde. **-flaug,** *f.* ord som er sett ut. **-fleygja,** *v.* (*gð*) segja utav, bera paa folketunga, forkynna; perf. partic. *orðfleygt,* ordgjete, spurt. **-fleyta,** *v.* (*tt*) = *orðfleygja.* **-fleyting,** *f.* folkesnakk, ord. **-frægr,** *a.* ordgjeten, namnfræg. **-fullr,** *a.* som er fullt og greidt ordleidt. **-fœrð,** *f.* **-fœri,** *f.* dugleik til aa tala, ordhegd, talegaavor. **-fœri,** *n.* ordleggjing. **-fœrliga,** *av.* ordhagt. **-fœrr,** *a.* ordfør, ordhag. **-garpr,** *m.* = *orðgreppr.* Sex. söguþ. 19₁₁. **-gífr,** *n.* eig. „ordtroll", d. e. eit troll til aa snakka. **-gnótt,** *f.* nøgd eller rikdom paa ord (= *orðagnótt*). **-góðr,** *a.* god og venleg i ordi, blidmælt (*til e-s,* um ein). **-greppr,** *m.* djerv, morsk talar. **-gætinn,** *a.* gjæten eller var i ordi. **-hagr,** *a.* ordhag, hagmælt, lettmælt. **-hákr,** *m.* mann som er uvyrden i ordi, kjeftausa. **-hegi,** *f.* ordhegd (ogso *ordhegja,* Tel.), talekunst. **-heill,** *f.* godt ord; varsl (oftast godt, men ogso um ilt). **-hittinn,** *a.* ordhitten, ordhag. **-hvass,** *a.* ordkvass, kvass i ordi.

orðigr, *a.* talig, ordrik.

orðillr, *a.* illordig, ill i ordi (= *illorðr*).

orðinn, *a.* (eig. perf. partic. av *verða*) noverande.

orð-kolfr, *m.* endestavings-burtfall, gr. apokope. **-kringi,** *f.* det aa vera kringmælt ell. lettmælt, munntame. **-krókar,** *m. pl.* krokar eller vringlor i ordi, ordkrokar (= *málkrókar*). **-lag,** *n.* ordlag, ordleiding, talemaate; ord, gjetord, umtale. **-lauss,** *a.* = *orðalauss.* **-lof,** *n.* lovord, ros, æra. **-lofsblær,** *m.* eig. gufs av ros og æra, yverf. æresykja. **-margr,** *a.* (*komp. orðfleiri*) mangordig, langtalande, snakksam. **-nœfr,** *a.* ordhag, hagmælt.

-orðr, i sms. = -ordig, -talande, -mælt.

orð-rammr, *a.* ordram, sterk i ordi. **-reið,** *f.* **-reiða,** *f.* ord, umtale. **-rómr,** *m.* ord, gjetord, folkesnakk; umtale, umrøding. **-rœða,** *f.* røda, tale, samtale, umtale. **-rœða,** *v.* (*dd*) røda um, tala um. **-sending,** *f.* ordsending, bodsending. **-sigr,** *m.* siger vunnen med ord. **-sjúkr,** *a.* ordsaar. **-skár,** *a.* ordkvass. **-skrípi,** *n.* **-skræpi** (Cod. Fris. 372₂₆ for *skrœpi*? jfr. *skrœpa*) *n.* underleg faavis tale, heimløysa. **-skrǫk,** *n.* uvyrden tale.

orðs-kviðaháttr, *m.* eit slag versemaal. S. E. I. 636₃. **-kviðr,** *m.* **1.** ordlag; ordtak, ordstev. **2.** gjetord, umtale.

orð-slátta, *f.* **1.** = *orðaslátta.* **2.** ordlag. **-slungri** (for *-slyngri*? jfr. *slyngr, a.*) *a. komp.* ordsløgare, sløgare i ordi. **-slœgð,** *f.* sløgskap i ord, ord-sløgd; *pl. orðslœgðir,* sløge, listige ord. **-slœgr,** *a.* ordsløg, sløg, listig i ordi. **-snild,** *f.* **-snilli,** *f.* ordhegd, talekunst. **-snjallr,** *a.* ordhag, hagmælt. **-spakr,** *a.* visordig, klokmælt; ordhag. **-speki,** *f.* visdom (i ord). **-stafr,** *m.* bokstav, runeteikn. Am. 9.

-stef, *n.* ordstev, talemaate; *vera hafðr í orðstef,* vera paa tale. **-sterkr,** *a.* sterk, megtug i ordi. **-stiltr,** *a.* som styrer ordi sine vel, var i ordi, varmælt.

orðs-tírr, *m.* frægd, namnkunna, gjetord.

orð-stórr, *a.* storordig. **-svif,** *n.* kringsvivande ord, folkesnakk. **-svinnr,** *a.* ordhag. **-sæll,** *a.* som hev eit godt ord paa seg, velgjeten. **-tak,** *n.* **-tœki,** *n.* tale, røda; ordlag, ordtak, talemaate; *eiga orðtak við e-n,* hava ein samtale med ein; *þat var eitt orðtak allra,* det sa alle som ein. Jfr. nyn. *ordtøke,* „ordsprog". **-vandr,** *a.* vand, nøgjen paa andre sine ord (nyn. *ordvand,* nøgjen, vand paa sine eigne ord). **-varpsmaðr,** *m.* talsmann, maalsmann. **-varr,** *a.* var i ordi. **-víss,** *a.* ordviss, ordhitten.

orf, *n.* orv, ljaaorv.

ór-ferð, *f.* utor-ferd, utor-renning. Jfr. *ørferð.* **-fœri,** *n.* utveg. **-fǫr,** *f.* fraaflutning.

organ, *f.* orga (orgel, lat. organum); *slá, þeyta organ,* spela paa orga. **organa-sǫngr,** *m.* orgespel.

órgangsfé, *n.* villsmale, fe som hev fare vilt, er kome paa viddi.

organs-list, *f.* kunsten aa spela orga. **-meistari,** *m.* orge-byggjar. **-smíð,** *f.* orgebyggjing.

órir, *m.* ore, older. El. 32$_{13}$.

orka, *v.* (*að*) **A 1.** verka (*orka,* Jæd.), arbeida (sjld.) **2.** orka, vinna, greida, vera god til (*e-u*). **3.** verka, faa til, føra til, valda (*e-s*); *orka sunds,* greida aa symja; *allt orkar tvímælis þá er gert er,* alt vert umtala paa tvo maatar, naar det fyrst er gjort; ogso upers.: *orkar tveggja huga, hvárt —,* det er tvo meiningar, um —, det er tvil, um —.

Med part. *á*: *orka á e-t,* arbeida, verka paa eitk., faa magt yver eitk., taka fat paa eitk.; *orka á e-n* (*til*) *e-s,* gjera seg umak med aa faa eitk. av ein, krevja eitk. av ein, venda seg til, beda ein um eitk.; *orka orða á e-n,* tala til ein; *orka á,* taka til, byrja. *at*: *orka at = orka á. til*: *orka til e-s,* gjera til, bu til eitk.

B. *orkast, v. r.* arbeida for seg, stræva; *orkast e-s,* faa seg, skaffa seg eitk.; *orkast hugar á,* taka manndomen for seg, taka mod til seg; setja seg fyre; *orkast á* (upers.), det tek til, byrjar; *láta sér á orkast at* (inf.), bry seg med aa; *orkast at e-u,* arbeida for eitk., stræva med eitk.; *at orkast at* (med inf.) stræva med aa, greida.

orka, *f.* **1.** arbeid, orka, stræv. **2.** arbeid som træl eller tenar gjer til eigen vinning i fristunderne, fristundsarbeid (mots. *verk,* dagsverk). **3.** styrke, magt, evna; jfr. nyn. *orka,* arbeidsmagt, sjld.

Orkadalr, *m.* **Orkdœlafylki,** *n.* Orkedalen. **orkdœlir,** *m. pl.* orkdøler. **Orkn,** *f.* elvi Orkla i Orkedalen.

Orkneyjar, *f. pl.* Orknøyarne. **orkneyingar,** *m. pl.* orknøyingar. **orkneyskr,** *a.* orknøysk.

orku-efni, *n.* paaemna arbeid. **-fátt,** *a. n.*: *e-m verðr orkufátt,* det skortar ein paa styrke, ein vert for veik. **-lauss,** *a.* som ikkje hev fristundsarbeid (*orka,* 2). **-maðr,** *m.* arbeidsmann, arbeidar. **-vana,** *a.* som vantar styrke, magtlaus.

órlausn, *f.* løysing paa ei sak, svar, greida, avgjerd; hjelp. **órlausnafullr,** *a.* hjelpsam.

órlauss, *a.* for *ór lauss,* d. e. kvitt, fri, ubunden. Eg. kap. 85.

orleyfi, *n.* = *orlof.*

ór-leysingr, *m.* ein som greider vanskar, dugeleg kar. **-lífi,** *n.* uliv, daude; *til órlífis,* til ulivs (= *úlífi*).

orlof, *n.* **1.** løyve, lov; *með orlofi* (*at spyrja*) med forlov (aa spyrja); *í orlofi at tala,* med forlov aa segja. **2.** reiselov, ferdaløyve; *taka af e-m orlof,* beda ein um løyve til aa fara, bjoda farvel. **3.** løyve, aatgjenge til aa tala med ein (stormann), audiens.

orlofa, *v.* (*að*) gjeva lov, gjeva løyve.

orlofs-bréf, *n.* brev som gjev løyve til aa fara. **-lauss,** *a.* som er utan løyve. **-laust,** *av.* løyvelaust, uløyves, utan aa segja velfar. Jfr. nyn. *olovlaust,* d. s. N. Gbr.

orma-bœli, *n.* ormebøle, ormebol. **-fjǫldi,** *m.* fjølde, stor mengd med ormar. **-garðr,** *m.* gard, inngjerding til ormar, ormegard. **-látr,** *n.* ormebøle. **-turn,** *m.* taarn med ormar i, ormetaarn.

orm-beðr, *m.* bed, lægje for orm; *ormbeðs eldr,* d. e. gull (poet.). **-garðr,** *m.*

= *ormagarðr*. **-ligr,** *a.* eig. som høyrer til ein orm, d. e. snidug, listig.

ormr, *m.* **1.** orm; *Sigurðr ormr í auga,* jfr. *ormøygd* (Aasen og Ross); *ormr* vert ofte bruka i skaldskap til umskriving av gull (*orm-beðr, orm-ból*) og av sverd (*blóð-ormr* o. fl.). **2.** stjernemerket „Draken".

orms-bit, *n.* ormebit, ormestyng. **-hǫfuð,** *n.* ormehovud. **-lykkja,** *f.* lykkja eller bugt som orm ligg i. **-tunga,** *f.* ormetunga.

ormstunga, *f.* ormestyng, ormebit. Harp.

orms-tǫnn, *f.* ormetonn.

orna, *v.* (*að*) orna, verta varm, vermast (helst um likamsvarme); ogso trans. verma *orna sér,* orna seg, verma seg upp; *láta orna sér,* verma seg, faa varmen i seg; upers. *ornar e-m,* ein vert varm; *v. r. ornast,* eig. ornast, vermast, yverf. rørast.

órnám, *n.* utskjoting, det aa skjota ein domsmann ut or retten.

órnæmi, *n.* sjaa *árnæmi.*

(órr) *pron. poss.* vaar, vert brukt for *várr,* men berre i former, med endingar som byrjar med vokal (t. d. *órum* = *várum*) og i *nom. sing. f.* og *nom. akk. pl. n.* (*ór*).

órráð, *n.* raad, utveg, hjelp utor ein vande; avgjerd.

orrasta, *f.* **orresta,** *f.* (Hom. 2₁) = *orrosta.*

orri, *m.* orre, orrhane.

orrosta, *f.* slag, bardage, strid; ufred, krig.

orrostligr, *a.* som høyrer til strid, strids-.

orrostu-guð, *m.* stridsgud, hergud. **-laust,** *av.* utan slag, utan strid. **-ligr,** *a.* = *orrostligr.* **-lok,** *n. pl.* endelykt, utgang paa ein strid. **-maðr,** *m.* stridsmann, hermann, krigar. **-slag,** *n.* slag, bardage. **-staðr,** *m.* slagstøde, slagplass, slagmark. **-tíð,** *f.* **-tími,** *m.* tid for eit slag ell. ein bardage, slagtid. **-vǫllr,** *m.* slagstøde, slagmark.

órræði, *n.* = *órráð.*

órskuld, *f.* utgjeld, utskuld, = *útskuld.*

órskurða, *v.* (*að*) gjeva orskurd i ei rettssak, døma.

órskurðar-dómr, *m.* domsavgjerd av lagmannen. **-maðr,** *m.* mann som gjer *órskurð,* skilsmann, domar.

órskurðr, *m.* eig. det aa „skjera or" eller velja ut ei or fleire meiningar, avgjerd; rettsleg avgjerd; dom; *veita* (*gera, gefa, segja, leggja á, setja á*) *órskurð um e-t,* gjera orskurd i ei sak.

órslit, *n. pl.* avgjerd, endelegt svar (jfr. *slíta ór*).

órsǫk, *f.* orsak, grunn.

órvǫl, *n. pl.* avgang, avfall, restar.

ósk, *f.* ynskje; *at óskum,* etter ynskje, etter vilje.

óska-byrr, *m.* ynskjeleg, god bør. **-hátið,** *f.* framifraa kjær høgtid. **-sonr,** *m.* son som ein hev teke til seg, utvald, kjær son. **-vel,** *av.* sers vel, framifraa vel.

óskbarn, *n.* **óskberni,** *n.* barn som ein hev teke til seg (adoptera), utvalt, kjært barn.

óski, *m.* eit namn paa guden Odin.

ósk-mær, *f.* namn paa valkyrja. **-mǫgr,** *m.* = *óskasonr.*

Ósló (og *Áslo*) *f.* byen Oslo. **Óslóarfjǫrðr,** *m.* Oslofjorden (Kristianiafjorden).

ósminni, *n.* mynne, utlaup av *óss* 2. Flat. II 29₅.

oss (ogso *óss*) *pers. pron. akk.* og *dat. pl.* oss (sjaa *vér*).

óss, *m.* (gen. sing. *óss*) **1.** os, utlaup av elv eller vatn. **2.** sund som er utlaup or innsjø (ogso i nyn.). Hkr. 221₁₄. **3.** namn paa runbokstaven for *ó.*

óst, *f.* oster, halsgropa = *óstr, m.*

ostatíund, *f.* tiend betala av ell. med ost, ostetiend.

osterin, *n.* eit slag ty fraa austerlandi; gfr. *osterin, m.* (*osterin,* orientalsk). Klm. 286₃₅.

ost-gjald, *n.* avgift betala med ost. **-hleifr,** *m.* ost, (heil) osteklump. **-hlutr,** *m.* ostestykke. **-kista,** *f.* ostekista (Nfj.), osteform.

ostr, *m.* ost.

óstr, *m.* oster, halsgropa, = *óst, hóstr.*

óstra, *f.* ostra (lat. ostrea).

osttollr, *m.* avgift betala med ost.

ota, *v.* (*að*) òta, òka, skubba; *ota sér fram.*

otr, *m.* oter (lat. lutra). **otraskinn,** *n. pl.* oterskinn. **otr-belgr,** *m.* belgflaatt oterskinn, oterbelg. **-gjǫld** (og *otrsgjǫld*) *n. pl.* oterbetaling; gull (poet.). **-hundr,** *m.* hund til oterveiding, oterhund.

ótt, *a. n.* og *av.* sjaa *óðr, a.*

ótta, *v.* (*að*) **1.** otta, skræma, gjera rædd; berre upers. *óttar mik*, eg ottast, eg er rædd. **2.** vera forfærd yver (*e-t*); *óttandi*, ottefull, forskræmd, rædd. **3.** = *óttast*, *v. r.* ottast, ræddast, vera rædd (*e-t*); *óttast at sér* (ell. *um sik*) vera rædd, fæla for seg.

ótta, *f.* otta, tidi um morgonen straks fyre dagningi.

ótta-boð, *n.* otte, rædsla, fælske. **-bragð,** *n.* eig. otte-bragd; *hvat veit óttabragð þitt*, kvifor ser du so rædd ut? **-fenginn,** *a.* **-fullr,** *a.* ottefull, rædd. **-lauss,** *a.* ottelaus, urædd. **-ligr,** *a.* otteleg, som ein maa ottast, øgjeleg, fælsleg. **-mikill,** *a.* full av otte, rædsla; *þá gerðist óttamikit með bǫglum*, daa vart baglarne mykje rædde.

óttanligr, *a.* = *óttaligr*.

ótta-orð, *n.* ord som gjev otte. **-samligr,** *a.* = *óttaligr*. **-sleginn,** *a.* slegen av otte eller rædsla, otteslegen.

ótti, *m.* **1.** otte, rædsla, fælske; *settr milli vánar ok ótta*; *til guðs ótta*, N. G. L. *ótta slær á e-n*, eig. det slær otte paa ein, ein vert teken av rædsla; *er e-m ótti at e-m*, ein ræddast for eink.; *býðr e-m ótta*, ein vert teken av rædsla, ein vert ottefull. **2.** eitkvart som ein ottast, faare.

óttusǫngr, *m.* gudstenesta i otta, ottesong.

óttusǫngs-mál, *n.* **-stund,** *f.* ottesongstid. **-tíðir** (og *óttutíðir*) *f. pl.* bøner som vart lesne ved ottesongen.

oxa-, sjaa *uxa-*. **oxi,** *m.* sjaa *uxi*.

P.

padda, *f.* padda, gro.

Paðreimr, *m.* Padreimen eller Hippodromen, renneskeid og leikvoll i *Miklagarðr*.

páfa-bann, *n.* pavelegt bann. **-bréf,** *n.* brev fraa paven, pavebrev. **-dómr,** *m.* **-dœmi,** *n.* pavedøme, pavedom. **-fundr,** *m.* møte med paven. **-garðr,** *m.* palatset aat paven, pavegarden; ogso um det pavelege raad eller curia. **-kosningr,** *m.* paveval. **-ligr** (og *páfiligr*) *a.* paveleg, pave-. **-stóll,** *m.* pavestol, pavesæte. **-sæti,** *n.* pavesæte, paverom. **-tíund,** *f.* ei viss tiend til paven (1326—32).

páfi, *m.* pave.

páfugl, *m.* paafugl. **páfuglafjaðrar,** *f. pl.* paafuglefjører. **pái,** *m.* = *páfugl*.

pakkavaðmál, *n.* eit slag vadmaal (sendt i pakkar?).

pakki, *m.* pakke, bagge.

pakta-tala, *f.* epakt-rekning. **-ǫld,** *f.* epakt-cyclus.

pakti, *m.* oftast i *pl.*: *paktar*, epaktar (i kalenderrekning).

palafrey, *n.* ridehest (fr. palefroi).

palata, *f.* **palati,** *m.* palats, slott.

páll, *m.* grev, hakka; paa Island ogso torvspade, pela, jfr. *páltorfa*.

palla-lofsǫngr, *m.* **-salmi,** *m.* salme som vart sungen paa troppestigi (*pallar*) upp til templet i Jerusalem, ein paa kvart stig, ialt 15 (canticum graduum). **-sǫngr,** *m.* song som i den romersk-katholske gudstenesta vart sungen paa altarstigi (lat. graduale).

pallaz, *n.* palats, slott (lat. pallatium).

palldýna, *f.* dunputa, dyna til aa leggja paa pallen, pall-dyna.

palliment, *n.* = *parlament* 1.

pall-klæði, *n.* klæde til aa leggja paa pallen, pallklæde. **-koddi,** *m.* kodde, puta til aa leggja paa ein pall, pall-kodde.

pallr, *m.* **1.** pall, upphøgt golv langs med veggjerne i eit hus, ofte fleire stig høgt; pall, vegg-benk, benk; jfr. *langpallr*, *þverpallr*. **2.** pall, stig, skor; yverf. stig, grad.

palls-bók, *f.* gradual, altarbok som inneheld *pallasǫngvar*. **-horn,** *n.* enden av pallen i stovekraai, pall-kraa. **-stokkr,** *m.* stokk fremst i pallen, pallstokk.

palma, *f.* palma, palmetre.

palmadagr, *m.* palmesundag.

palmaravegr, *m.* pilegrims-veg (til Jerusalem). **palmari,** *m.* pilegrim, helst um ein som fór til Jerusalem og derifraa fekk med seg ein palmekvist (*palmr*).

palmastika, *f.* vider-kjepp, vidervond.

palmdróttinsdagr, *m.* palmesundag.

palmi, *m.* palma, palmetre; palmekvist.

palm-kvistr, *m.* **1.** palmekvist, palmegrein. **2.** = *palmr*, 2. **-lauf,** *n.* palmelauv, palmeblad.

palmr, *m.* **1.** palmekvist, palmegrein, men ogso selje- eller vider-kvist som Jerusalemsfararen bar. **2.** blomsterkvist av selja eller andre piletre, som vart innvigd i kyrkja palmesundag og bruka til vern mot úlukkor og uvette. Jfr. nyn. *palma* (og *palm*) um blomster („raklar") helst paa tre av pileslaget (salix).

palmsunna, *f.* palmesundag. **palmsunnuaptann,** *m.* palmelaurdag. **-dagr,** *m.* palmesundag.

palm-tré, *n.* palmetre. **-viðarskógr,** *m.* palmeskog. **-viðr,** *m.* palmetre. **-vǫndr,** *m.* palmevond, palmekvist.

pálsmessa, *f.* **pálsmessudagr,** *m.* paalsmessa, den 25de januar.

pál-stafr, *m.* eit slag stav eller staur bruka til kastevaapn, paalstav. **-torfa,** *f.* torva uppspadd med *páll*.

panna, *f.* stort kokekjer, gryta (nyn. *panna* kann ogso tyda det same, jfr. Aasen).

panta, *v.* (*að*) (eig. panta, taka ell. setja i pant) setja upp, vaaga (i spel).

pantr, *m.* pant, vedd; *setja í pant.*

panzarahúfa, *f.* panserhuva.

panzari, *m.* **panzer,** *n.* panser, tjukk herklædning av lêr eller lereft.

papaligr, *a.* paveleg.

papar, *m. pl.* namn paa irske kristne som budde paa Island fyrr nordmennerne kom dit.

papi (ogso *papa*, gen. *papa*) *m.* pave (= *páfi*).

par, *n.* **I.** par; *með pǫrum*, par um par.

par, *n.* **II.** avfall, leivning (av mat). Jfr. nyn. *por*, *n.* skrap, Austl. og *pora*, *f.* avfall, leivningar, N. Trønd.

paradís (ogso *paradísi*) *f.* paradis, landet aat dei sæle (lat. paradisus).

parði, *m.* leopard (= *leoparðr*).

pardueri, vel for gfr. *par druerie*, d. e. av elskhug. Klm. 406$_{1}$, 408$_{22}$.

pardún, *m.* forlating, tilgjeving, avlaat. **pardúnsþórsdagr,** *m.* torsdag daa avlaat vert gjeve.

París, Parísborg, *f.* Paris (i Frankrike). **parísklerkr,** *m.* mann som hev studera i Paris.

parlak, *n.* i sms. *silkiparlak.*

parlament, *n.* **1.** møte, stemna. **2.** strid (um riddarleik, turnering). Jfr. nyn. *pe(r)lement*, strid, trætta.

parta, *v.* (*að*) parta, deilda, skifta. **partera,** *v.* (*að*) **1.** deilda, skifta (= *parta*). **2.** skifta ut, gjeva (*e-m e-t*) med seg. **parteran,** *f.* deilding, utstykkjing, sundbyting.

partr, *m.* **1.** part, lut, deild. **2.** = *málspartr.*

páska-aptann, *m.* paaskeaftan. **-dagr,** *m.* (fyrste) paaskedag. **-friðr,** *m.* **-grið,** *n. pl.* fredhelg som det er i paaskehelgi, paaskefred. **-hald,** *n.* det aa halda paaskehelgi heilag, paaskehald. **-helgivika,** *f.* paaskevika. **-helgr,** *f.* paaskehelg. **-lamb,** *n.* paaskelamb. **-messa,** *f.* paaskemessa. **-morginn,** *m.* paaskemorgon. **-nótt,** *f.* paaskenatt, natti fyre fyrste paaskedag.

páskar, *m. pl.* (ogso *f. pl.*) paaske, paaskehelg; *œfsti dagr páska*, d. e. fjorde paaskedag.

páska-snjór, *m.* snø som fell i paasketidi, paaskesnø. Ann. 150. **-tíð,** *f.* **-tími,** *m.* paasketid, paaske. **-tungl,** *n.* paaskemaanen, maanen i paasken. **-veizla,** *f.* paaskeveitsla, paaskegjestebod. **-vika,** *f.* paaskevika. **-vist,** *f.* upphelde i paasken; paaskemat. **-ǫld,** *f.* paaskecyclus (532 aar).

páskir, *f. pl.* paaske (= *páskar*).

páskligr, *a.* som høyrer til paasken, paaske-.

pass, *s.* pas (*n.* Hard. Hall.), kjørr, krat.

past, *s.* mat, føda (lat. pastus).

pataldr, *m.* strid, bardage (fr. bataille).

pati, *m.* **I.** fâr (lat. pater).

pati, *m.* **II.** laust ord, ymt, snakk, drøs.

patriarkastóll, *m.* patriarksæte, patriarkstol. **patriarki,** *m.* patriark, yver-bisp.

pausa, *v.* (*að*) vigja, brudvigja (= *púsa*, 3).

peð-maðr, *m.* fotgangar (lat. pedes). **-mát** (og *peðsmát*) *n.* skakkmatt gjort med bonde (isl. *peð*, jfr. *peðmaðr*).

peingr, *m.* = *peningr.*

peita, *f.* eit slag spjot.

Peita, *f.* Poitou (i Frankrike). **peitneskr,** *a.* som er fraa *Peita*. **Peitu-borg,** *f.* Poitiers. **-land,** *n.* = *Peita.*

pell, *n.* eit slag dyrt ty, pell; mlat. pallium, ags. pællas.

pella, *f.* pergament, stutt skriftstykke paa pergament; mlat. *pella* for *pellis*; gfr. *pel*, *f.* D. N. V 109$_{36}$.

pells-búnaðr, *m.* prydbunad av *pell.* **-hús,** *n.* hyltra, gøymsla av *pell.* **-klæði,** *n.* klæde av *pell.* **-skikkja,** *f.* kaapa av *pell.*

pengaprestr, *m.* pengekjær prest.

pengr, *m.* = *peningr.*

peninga-búnaðr, *m.* prydbunad, pynt gjord av pengestykke. **-dráttr,** *m.* pengesamling. **-hrúga,** *f.* pengedunge. **-lauss,** *a.* pengelaus. **-leysi,** *n.* pengeløysa. **-ríkr,** *a.* rik paa pengar, pengesterk. **-sterkr,** *a.* pengesterk, rik.

peningr (og *penningr*) *m.* **1.** pening, mynt = $^1/_{10}$ *ørtog*, $^1/_{30}$ *eyrir*, $^1/_{240}$ *mǫrk*, men elles av ymist verde etter som rekningi var; *svartr peningr* d. e. laak pening, som var mykje koparblanda, mots. *hvítr peningr*; *peningr veginn, talinn, fǫrngildr* o. fl. sjaa *mǫrk*, *f.* II. Etter Gulatingslogi var i eldre tid $5^2/_3$ *peningr* jamverd med $^4/_5$ aln vadmaal. **2.** pening, pengar i det heile. **3.** eigedom, eignalut; *lauss peningr*, lausøyre.

penni, *m.* penn, skrivepenn; fjørstylk.

penta, *v.* (*að*) maala, skildra, teikna; pryda med bilæte. **pentan,** *f.* maaling, skildring, teikning. **pentari,** *m.* **penturr,** *m.* maalar, teiknar. **penturskapr,** *m.* maalarkunst.

pera, *f.* pæretre.

persóna, *f.* person, menne, menneskje; helst um geistlege som nyt godt av kyrkjelege innkomor og gods (mlat. persona); ogso um dei tri personar i guddomen, og um person i gramatikalsk tyding.

persóna-lauss, *a.* = *persónulauss.* **-ligr,** *a.* som høyrer til ein einskild person. **-skipti,** *n.* personskifte (i maallæra).

persóni, *m.* person (i guddomen).

persónulauss, *a.* som er utan *persóna*, prestlaus.

perutré, *n.* pæretre.

petallum, *n.* Post. 496$_{28}$ er mlat. *petalum* som tyder **1.** gullplata som bispen bar paa panna. **2.** bispestav.

pétrsmessa, *f.* petersmessa, den 29de juni (paa Island ogso um den 22de febr. N. G. L.); ogso kalla *pétrs messa ok páls.* **pétrsmessu-aptann,** *m.* aftan fyre petersmessa. **-morginn,** *m.* morgonen den 29de juni. **pétrsvaka,** *f.* persok (= *pétrsmessa*); ogso kalla *pétrs vaka ok páls.* **pétrsvǫkuaptann,** *m.* den 28de juni. **pétrsvǫkudagr,** *m.* = *pétrsvaka.*

pía, *f.* skjor, skata. Corvus pica (= *skjór*).

pík, *f.* pík, pigg, píkstav.

píka, *f.* pika, gjenta (tvilsamt um gnorsk).

pikisdagr (og *pikkisdagr*) *m.* kvitsundag, pinsdag (= *hvítasunnudagr*).

pikka, *v.* (*að*) pikka, hakka, stinga.

pikturr, *m.* maalar (= *penturr*), lat. pictor.

píla, *f.* **1.** pigg, brodd, odd. **2.** pil, = *ǫr.*

pílagrímr (og *pelagrímr*) *m.* pilegrim (lat. peregrinus). **pílagríms-búningr,** *m.* pilegrimsbunad. **-ferð,** *f.* pilegrimsferd. **-klæði,** *n pl.* pilegrimsklæde. **-reisa,** *f.* pilegrimsreisa, pilegrimsferd. **-stafr,** *m.* pilegrimsstav. Flór. 1,5. **-vegr,** *m.* pilegrimsveg.

pílárr, *m.* pilar, stolpe, sula.

piliza, *f.* korkaapa (lat. pellicium chorale).

píll, *m.* pil, piletre. Salix fragilis.

piltr, *m.* **piltungr,** *m.* pilt, smaagut, gut.

pilz, *n.* pils, stakk. **pilzungr,** *m.* stakk.

píment, *n.* eit slag vindrykk, mlat. pi(g)mentum (vin tilsett med honning og krydd).

pína, *f.* **1.** refsing, straff. **2.** pina, pinsla, liding, plaaga (lat. poena).

pína, *v.* (*nd* og *að*) **1.** refsa, straffa. **2.** pina, plaaga.

pínaðr, *m.* pining, pinsla, liding.

pínari, *m.* pinar, plaagar.

píndarlogi, *m.* pinsle-loge, pinsle-eld.

píniligr, *a.* **1.** pinleg, pinefull. **2.** som kann pinast, som kjenner pinsla.

píning, *f.* **1.** pining, pinsla, liding.

2. hugrørsla, gir (lat. passio). 3. passiv, lideform (i gram.).

píningar-dagr, *m.* pinsledag, martyrdag. **-harmr,** *m.* pinefull sorg. **-saga,** *f.* pinslesoga, lidingssoga. **-sár,** *n.* pinefullt saar. **-sigr,** *m.* siger som ein vinn ved pinsla eller liding, martyrsiger. **-staðr,** *m.* pinsle-stad, lidingsstad. **-tákn,** *n.* pinslemerke, lidingsteikn. **-tíð,** *f.* **-tími,** *m.* pinsletid, lidingstid. **-váttr,** *m.* martyr, pinslevitne. **-vætti,** *n.* = *pínslarváttorð.* Heilag. II 453₇.

pinni, *m.* pinne, pigg.

pínsl, *f.* pinsla, liding (= *píning*).

pínsla-háttr, *m.* pinslemaate. **-hús,** *n.* pinslehus, lidingshus.

pínslar-drykkr, *m.* pinsledrykk, lidingsdrykk. **-eldr,** *m.* pinsle-eld. **-ker,** *n.* pinslekjer (yverf.). **-kyn,** *n.* slag pinsla, pinslemaate. **-lykill,** *m.* pinsle-lykel (yverf. um frelsa ved Kristi liding). **-mark,** *n.* pinsle merke, lidings-merke (um krossen). **-palmr,** *m.* yverf. martyræra. Post. 570₁₀. **-tré,** *n.* pinsletre, lidingstre (krossen). **-váttorð,** *n.* vitnesburd som ein gjev ved liding for si tru, martyrium. **-váttr,** *m* martyr, pinslevitne. **-vætti,** *n* = *pínslarváttorð.*

pínu-lauss, *a.* urefst, ustraffa. **-ligr,** *a.* pinleg, pinefull, vond (*-liga, av.*). **-staðr,** *m.* pinslestad.

pípa, *f.* **1.** pipa, røyr. **2.** pipa, blaasepipa, blaaserøyr. **pípari,** *m.* pipar, blaasar.

piparkorn, *n.* peparkorn. **piparr** (og *pipari*) *m.* pepar (pipar). **piparsbrýni,** *n.* krydda av pepar, peparkrydd.

pípnahljómr, *m.* ljom, klang av pipor.

pipr, *a.* bivrande, skjelvande.

pipra, *v.* (*að*) **I.** pipra, bivra, skjelva.

pipra, *v.* (*að*) **II.** pepra, krydda med pepar; krydda.

písl, *f.* pinsla, liding (= *pínsl, píning*).

píslakyn, *n.* slag pinsla, pinslemaate.

píslar-dagr, *m.* pinsledag, lidingsdag. **-drykkr,** *m* = *pínslardrykkr.* **-fœri,** *n.* pinslereidskap. **-gjǫrð,** *f.* Post. 491₃₄ (misskrift for *pistlagjǫrð?* skriving av apostelbrev). **-grátr,** *m.* pinefull graat. **-lykill,** *m.* = *pínslarlykill.* **-mark,** *n.* pinslemerke, bilæte av (Kristi) liding (ogso um krossen). **-ofn,** *m.* pinsle-omn. **-saga,** *f.* = *píningarsaga.* **-sigr,** *m.* = *píningarsigr.* **-staðr,** *m.* = *píningarstaðr.* **-tíð,** *f.* = *píningartíð.* **-tré,** *n.* = *pínslartré.* **-váttr,** *m.* = *pínslarváttr.* **-vætti,** *n.* = *pínslarváttorð.* **-vættiskóróna,** *f.* martyrkruna.

píslaþjónn, *m.* pinar, rakkar.

pistill (ogso *pistoli*) *m.* epistel, brev; serskilt um apostel-brevi som vart lesne i messa (lat. epistola).

pitenz, *f.* matmaal, helst um velgjerdsmaaltid paa ein manns aartidsdag.

pjakka, *v.* (*að*) hakka, stikka (= *pikka*).

plaga, *v.* (*að*) **1.** stella, vøla um, vyrdsla. **2.** temja, venja. **3.** lika, elska. **4.** plaga (pla), bruka. Frs. 159₃₁.

plága, *f.* plaaga, pinsla (lat. plaga).

plága, *v.* (*að*) plaaga, pina.

plagg, *n.* ty, reisety, medføre. Jfr. nyn. *plagg.* **plaggamargr,** *a.* som hev mykje ty, velbudd.

plána, *v.* (*að*) jamna, sletta ut.

planeta, *f.* planet (planeta).

planka, *f.* planke, bord.

planta, *v.* (*að*) **1.** planta, setja. **2.** setja, grunnleggja. **plantan,** *f.* planting.

plástr, *m.* og *n.* plaaster (lat. emplastrum).

plata (og *pláta*) *f.* **1.** flòt, sletta. **2.** eit slag herklæde av staalplator, plate-panser, plate-bunad. Jfr. nyn. *plata* og *plaata.*

platari, *m.* mann som gjer plate-panser (*plata,* 2).

plaxa, *f.* sletta, flat plass (= *plaz*).

plaz, *n.* sletta, flat plass; gardsplass, gardsrom; plass, stad; rom. Clar. 16₃₈.

plógari, *m.* pløgjar, plogkar.

plógaskot, *n.* = *ólafsskot.*

plóg-jarn, *n.* plogjarn. **-karl,** *m.* pløgjar, plogkar.

plógr, *m.* **1.** plog (i tyding ulikt *arðr*). **2.** vinning (nyn. *plog,* d. s., Snm. ofl.); *veraldar plógr.* Klm. 533₂₀. Jfr. *féplógr.*

plógsland, *n.* plogsland (eit aakermaal).

plokka, *v.* (*að*) plukka, ribba (fjør av fugl); riva, ryskja; yverf. røva, taka fraa ein eitk.: *plokka menn með ráni.*

plóma, *f.* plometre.

plukka, *v.* (*að*) = *plokka.*

plœgja, *v.* (*gð*) pløgja; dyrka jordi. Stj. 160₂₀.

plǫtu-búnaðr, *m.* smaa metalplator til prydbunad paa klæde. **-háttr,** *m.* den skikken aa gaa med *plǫtubúnaðr.* **-meistari,** *m.* = *platari.*

poki, *m.* pose.

pollr, *m.* poll, liti vik eller fjord med trongt innlaup.

polota, *f.* **polut,** *f.* palats, slott (= *palata*). **polutasvarf** (og *polotusvarf*) *n.* „palats-svarv", d. e. rundferd kring palatset og skatteromi aat keisaren i Bysants (det hadde væringarne rett til kvar gong ein keisar døydde og kunde daa rana med seg det dei fekk tak i).

pondverskr, *a.* = Pontius i Pontius Pilatus (mistyding i Homil.).

ponta, *v.* (*að*) merkja med punkt eller prikk.

pors, *m.* (*gen.* *-ar*) pors, Myricum gale (bruka til ølbryggjing i staden for humle).

pors-mungát, *n.* øl bryggja med pors, porsøl. **-skógr,** *m.* myr der det veks pors, porsmyr.

port, *n.* port (m.), lat. porta. **portari,** *m.* portnar, dørvaktar.

portgreifi, *m.* hamnefut (ags. portgeréfa). Poet.

porthús, *n.* horehus. **portinhérr,** *m.* = *portari* (mht. portenære). **port-kona,** *f.* skjøkja. **-kvennahús,** *n.* horehus. **-lífi,** *n.* samliv med skjøkjor, horsliv. **-lífismaðr,** *m.* horkall.

posi, *m.* pose (i sms. *guðvefjarposi*).

postola-dómr, *m.* **-dœmi,** *n.* apostel-embætte, aposteldøme. **-kirkja,** *f.* kyrkja innvigd til apostlarne, apostelkyrkja. **-klokkur,** *f. pl.* klokkor innvigde til apostlarne. **-messa,** *f.* messehelg for ein eller fleire apostlar, apostelmessa (jfr. *postoli*). **-messuaptann,** *m.* aftan fyre ei apostelmessa. **-messudagr,** *m.* = *postolamessa.* **-soga,** *f.* soga um apostlarne. **-sveit,** *f.* apostelflokk. **-sæti,** *n.* heimstad aat ein apostel, apostelsæte. **-tala,** *f.* talet paa apostlarne, aposteltalet.

postoli, *m.* apostel; *tveggja postola messa,* messehelg for tvo apostlar; ei messa *um haustit,* d. e. den 28de oktober (for Simon og Judas), og ei *um várit,* d. e. den 1ste mai (for Philip og Jakob).

postoligr, *a.* apostolsk, apostel-; ogso: paveleg; *postoligr herra,* paven; *postoligt sæti,* pavestolen.

pottr, *m.* potta, gryta, kokekjerald helst av leir; jfr. nyn. *pott,* eit maal. **pottsteik,** *f.* steik laga i ein *pottr.*

prámr, *m.* praam, flatbotna baat. **prámtog,** *n.* (eig. praamtog) misskrift i N. G. L. II, 137 for *barmtog.*

prédika, *v.* (*að*) preika, forkynna, læra.

prédikan, *f.* preika, forkynning.

prédikanar-fœri, *n.* tilføre til aa lyda preikor? **-orð,** *n.* preikeord, forkynningsord.

prédikara-bróðir, *m.* dominikanarmunk. **-búnaðr,** *m.* dominikanarbunad. **-garðr,** *m.* garden aat dominikanarane. **-hús,** *n.* dominikanarorden; i *pl.* husi (klosterbygnaderne) aat dominikanarane. **-kirkja,** *f.* dominikanarkyrkja. **-klaustr,** *m.* dominikanarkloster. **-lífi,** *n.* **-lifnaðr,** *m.* dominikanarorden; dominikanarkloster.

prédikari, *m.* **1.** preikar, forkynnar. **2.** dominikanarmunk.

prefatia, *f.* fortale, ein deil av den romersk-katholske messa (lat. præfatio).

presenta, *f.* gaava. **presenta** (og *presentera*) *v.* (*að*) **1.** presentera, syna fram (*e-n*) for (*e-m*); serleg um aa leggja fram eit geistlegt val til stadfesting. **2.** gjeva ein eitk. (*e m e-t*) i gaava. **presentan,** *f.* presentering, sjaa *presenta* 1. **presenteran,** *f.* gaava (eig. det aa presentera).

presta-bók, *f.* bok som inneheld fyresegner for presten. **-dómr,** *m.* domstol av 12 prestar, presterett (Island). **-fár,** *a.* som hev faa prestar. **-garðr,** *m.* prestegard. **-hús,** *n.* prestehus, prestegard. **-mót,** *n.* prestemøte, møte av prestarne i eit bispedøme. **-reiða,** *f.* = *prestreiða.* **-silfr,** *n.* avgift fraa prestarne (til aa kosta prestemøti). **-skipan,** *f.* preste-innsetjing. **-spital,** *n.* **-spitali,** *m.* hospital, heim for gamle og sjuke prestar. **-stefna,** *f.* = *prestamót.* **-þáttr,** *m.* stykke i logboki um prestarne.

prest-borð, *n.* prestebord, d. e. presteupphelde; *liggja til prestborðs,* vera til upphelde for presten. **-bróðir,** *m.* broderprest, medprest. Thom. 358$_{33}$. **-dómr,** *m.* prestedøme. **-fundr,** *m.* = *prestsfundr.* **-garðr,** *m.* prestgard. **-gipt,** *f.* prestreida, aarleg avgift

til presten. **-hluti,** *m.* lut, part av tiendi som prestarne skal hava, prestelut. **-hús,** *n.* prestgard. **-kaup,** *n.* presteløn, betaling aat presten. **-kona** *f.* prestkona; ogso um frilla aat ein prest. **-lauss,** *a.* prestlaus. **-ligr,** *a.* presteleg, prest-. **-lingr,** *m.* ein som er i prestlæra, prestemne. **-lopt,** *n.* loft paa prestgarden. **-maðr,** *m.* prestemann, prestevigd mann. **-mágr,** *m.* *mágr* aat presten. **-orð,** *n.* prestembætte, prestedøme.

prestr, *m.* prest, geistleg; prest, sokneprest.

prest-reiða, *f.* prestreida, aarleg avgift til presten. **-renta,** *f.* prestinnkoma, prestinntekt. **-setr,** *n.* prestgard, preste-bustad.

prests-fundr, *m.* møte, samtale med presten; *beiðast prestsfundar* (um døyande). **-hús,** *n. pl.* presthus, prestgard.

prestskapr, *m.* prestedøme, prestembætte.

prests-kaup, *n.* = *prestkaup.* **-kona,** *f.* = *prestkona.* **-mágr,** *m.* = *prestmágr.* **-messa,** *f.* messa sungi av prest. **-offr,** *n.* offer til presten, prestoffer.

prestsonr, *m.* prestson, son aat prest.

prests-stéttr, *f.* prestestand, prestedøme. **-tíund,** *f.* lut, part av tiendi som presten skal hava, prestetiend.

preststofa, *f.* preststova, stova paa prestgarden.

prests-vígsla, *f.* prestvigsla.

prest-taka, *f.* **-tekja,** *f.* prestinntekt (jfr. nyn. *prestetaka* um ei viss prestavgift, Sogn). **-tún,** *n.* bruk under prestgard. Kalfsk. 25 a 22. **-vist,** *f.* upphelde for prest (= *prestborð*).

pretituleran, *f.* yverskrift paa brev.

pretta, *v.* (*tt*) pretta, narra, lura, svika.

pretta-fullr, *a.* prettefull, svikfull. **-lauss,** *a.* prettelaus (Sogn), sviklaus, ærleg (*-laust, av.*).

prettiligr, prettligr, *a.* **prettóttr,** *a.* prettefull, svikfull.

prettr, *m.* (*akk. pl.* ogso *prettu*) pretta, knip, svik.

prettugr, *a.* prettefull, svikfull.

prett-vísi, *f.* knip, snyting, svikferd. **-vísligr, -víss,** *a.* prettevis, svikfull, svikall (*-vísliga, av.*).

prika, *f.* stong med pigg i enden (*prika,* Ryf.) i sams. *spjótsprika.*

prím, *n.* **1.** ny, nymaane. **2.** den fyrste gudstenesta um morgonen, kl. 6 (lat. hora prima).

príma-mál, *n.* **-tíð,** *f.* tidi daa det er *prími,* d. e. kringum kl. 6 um morgonen.

prími, *m.* = *prím,* 2.

prím-sign, *f.* = *prímsigning.* **-signa,** *v.* (*að* og *nd*) merkja med krossteiknet, primsigna (eit slag fyrebils kristning; av lat. prima signatio). **-signan,** *f.* **-signing,** *f.* primsigning.

prímstafr, *m.* primstav.

prinz, *m.* prins (lat. princeps).

prísa, *v.* (*að*) **I.** pina, plaaga. Jfr. nyn. *prisa,* kritla, stinga, plaaga (Dal. Jæd.).

prísa, *v.* (*að*) **II.** prisa, lova, æra, heidra.

prísand, *f.* = *prísund.*

príss, *m.* æra, frægd; stas, drust. Jfr. nyn. *pris.*

prísuliga, *av.* herleg, drusteleg.

prísund, *f.* fengsel, fangehus (mlat. prisona).

próba, *v.* (*að*) = *prófa.*

processia, *f.* procession, festferd, festfylgje.

próf, *n.* **1.** prøva, etterrøknad. Jfr. nyn. *prov,* prøva, prøvestykke, Berg, o. fl. Aasen. **2.** prov (bevis); vitnesburd (for retten).

prófa, *v.* (*að*) **1.** granska, røkja etter, ransaka; ogso spyrja ut for retten, halda forhøyr yver. **2.** prøva, freista; røyna, finna (ved prøving); *prófast,* røynast, syna seg. **3.** prova, sannprova; *prófast at e-u,* ved prov faa paa seg (skuld for) eitk.

prófan, *f.* **1.** prøving, etterrøknad, ransaking. **2.** prøving, freisting, røyning. **3.** proving, sanning.

prófanar-maðr, *m.* etterrøkjar, ransakar. **-tími,** *m.* prøvingstid.

prófanligr, *a.* som kann tena til prov.

prófastastefna, *f.* stemna, møte med *prófasti.* **prófast-dœmi,** *n.* umbod, embætte som *prófastr.* **-garðr,** *m.* garden aat *prófastr.*

prófasti, *m.* **prófastr,** *m.* eig. fyrestandar, lat. præpositus, ags. prófast. **1.** umbodsmann for bispen, prost som dreiv inn innkomorne for bispen og gjorde gjeldande hans klagerett. **2.** fyrestandar for ei kollegiatkyrkja. **3.** fyrestandar for eit kloster.

profasts-dœmi, *n.* **1.** umbod, embætte

som *prófastr* 1 hev; ogso um embætskrinsen, prostedøme. **2.** inntekt som *prófastr* 1 hev. **-sonr,** *m.* son aat ein *prófastr.*

próf-bréf (ogso *prófsbréf*) *n.* brev, dokument som inneheld prov i ei rettssak. **-lauss,** *a.* provlaus, uprova.

prokurera, *v.* (*að*) faa, skaffa, finna (lat. procurare).

prólaga, *v.* (*að*) freista aa vinna ved fyretolor (ital. prolagare, prologare, gjera prolog (forord), tala vidt og breidt).

propheti, *m.* profet (= *spámaðr*).

próvenda, próventa, *f.* midel, gods, gjeve til aa betala upphelde for eink. (eller eitk); innkoma av sovore gods (lat. præbenda, mlat. provenda). Det var iser kyrkja og gamle og fatige som livde paa slike præbende. Jfr. *forlag.*

próventu-bréf, *n.* brev um *próventa.* **-hús,** *n.* hus som høyrer til *próventa.* **-kona,** *f.* kvinna som hev gjeve *próventa* til upphelde for seg. **-maðr,** *m.* mann som hev gjeve *próventa* til upphelde for seg.

prúð-búinn, *a.* **-klæddr,** *a.* staseleg klædd, finklædd. **-leikr,** *m.* pryda, pynt. **-lífi,** *n.* heiderlegt liv. **-lífishlutr,** *m.* ting som høyrer til eit heiderlegt liv. **-liga,** *av.* prydeleg (jfr. *ofprúðliga*); heiderleg, ærefullt; manneleg. **-ligr,** *a.* prydeleg, herleg, væn.

prúðr, *a.* prud, fager, væn, fin, staseleg; gjæv, storlynd; stolt; staut, modig.

prýða, *v.* (*dd*) pryda.

prýði, *f.* pryda, prydnad; æra, heider.

prýði-drengr, *m.* fin, fornæm kar. **-fǫt,** *n. pl.* gilde klæde. **-liga,** *av.* = *prúðliga.* **-ligr,** *a.* = *prúðligr.* **-maðr,** *m.* staut, fin mann.

psalmr, *m.* salme (i Davidssalmarne).

psaltarasǫngr, *m.* salmesong. **psaltari,** *m.* salmebok, salmar (helst um Davidssalmarne).

púki, *m.* puke, djevel.

Pulina, *f.* **Pulinaland,** *n.* Polen.

puliza, *v.* (*að*) blenkja.

pulkrokirkja, *f.* kyrkja aat den heilage gravi i Jerusalem.

pund, *n.* **1.** skippund (av korn og tunge varor; = $^1/_{10}$ *lest, 2 sáld,* 24 *vættir*). **2.** lispund (av lin og lette romfreke varor; = $^1/_{20}$ *skippund*). **3.** bismerpund (helst um smør; = *24 merkr*). **4.** skaalpund (= *2 merkr*). **5.** pund, gaava som Gud gjev menneskjet aa styra med (lat. talentum).

pundaraskapt, *n.* pundarstong. **pundari,** *m.* pundar (stor bismar), iser skippundsvegt.

pundssáð, *n.* saad av eit skippund korn.

pundtekja, *f.* pund som ein hev fenge, = *pund* 5.

pungr, *m.* pung. **pungshǫgg,** *n.* slag med ein pung.

punkta, *v.* (*að*) **punktera,** *v.* (*að*) merkja med punktar ell. dlkt.

punktr, *m.* **1.** punkt, stad. **2.** stund, bil, time. **3.** stoda, tilstand. **4.** stykke, deil.

puntr, *m.* bunt, puntestraa (planta); nyisl. *puntstrá* (poet. Vigf.).

purk, *n.?* tverskap? Heilag. I 683₂₅. Jfr. nyn. *purka, v.* vera vrang og tver.

purka, *f.* purka, sugga (i utnamn).

purpura, *n.* (Strengl. 40₃) = *purpuri.*

purpura-dúkr, *m.* purpurduk. **-gull,** *n.* raudt gull, = *rauðagull.* **-hǫkull,** *m.* messehakel av purpurklæde. **-ligr,** *a.* = *purpurligr.* **-litr,** *m.* purpurlit. **-pell,** *n.* purpurklæde (jfr. *pell*).

purpuri, *m.* eit slag dyrt klæde, purpurklæde. **purpurligr,** *a.* purpurlita, purpurraud.

purtrea, *v.* (*að*) pryda med bilæte (fr. portraire).

púsa, *f.* kona, egtekona (fr. épouse).

púsa, *v.* (*að*) **1.** gifta seg med *e-a* eller *e-n.* **2.** gifta burt; *púsa konu manni.* **3.** vigja saman, brudvigja.

púsaðar-messa, *f.* messa som vert bruka ved brud-vigsla. **-veizla,** *f.* brudlaupsgilde.

púsan, *f.* brudvigsla. **púsanarmessa,** *f.* = *púsaðarmessa.*

púsi, *m.* mann, egtemann.

púss, *m.* pung. (Jfr. nyn. *puss*).

pustr, *m.* (*pusts*; *pustrar*) neveslag i andlitet, øyredask, øyrefik. Jfr. *kinnpustr.* **pustra,** *v.* (*að*) slaa (*e-n*) paa øyra. **pustrplága,** *f.* øyredask.

púsusystursonr, *m.* systerson aat kona.

púta, *f.* skjøkja, hora. (Jfr. nyn. *puta* i folkev. og *puta,* tjukk kvinna, Sogn). **pútligr,** *a.* som høyrer til ei skjøkja, skjøkje-.

putling, *f.* paafund; jfr. nyn. *putla, pota.*

pútna-hús, *n.* horehus. **-maðr,** *m.* mann som held seg med skjøkjor, horkall.

putrea, *v.* (*að*) = *purtrea.*

putt, *interj.* pytt, fy.

pútu-barn, *n.* horunge, skjøkjeunge. **-efni,** *n.* skjøkje-emne. **-ligr,** *a.* som er eller høyrer til ei skjøkja, skjøkje-. **-sonr,** *m.* horeson, skjøkjeson.

pykkisdagr, *m.* = *pikisdagr.*

pynda, *v.* (*nd*) kua, tvinga, plaaga. **pynding,** *f.* kuing, tvang, plaaga.

pýta, *v.* (*tt*) gjera til skjøkja.

pýtlingr, *m.* = *púta.*

pyttr, *m.* pytt, putt, vatshola.

pǫnnuskapt, *n.* skaft, handtak paa ei *panna.*

pǫstutjald, *n.* klæde paa knefallet umkring altaret? Kalfsk. 84; *pasta* synest vera gfr. *pasté, m.* knefallet umkring altaret.

R.

rá, *f.* **I.** (gen. *rár*) stong, raa, helst seglraa.

rá, *f.* **II.** raadyr.

rá, *f.* **III.** kraa (raa, ro) = *krá.*

rá, *n.* eig. raa, grensa (jfr. *rámerki*); jord, land (poet.).

rabba, *v.* (*að*) rabba, ravla, tøva.

rábenda, *v.* (*nd*) binda som til ei raa (jfr. nyn. *raaband*). Eg. 78.

Rabíta, *f.* **Rabítaland,** *n.* Arabia. **rabítar,** *m. pl.* arabar.

rabítr, *m.* stridshest (eig. arabisk hest).

rábukkr, *m.* bukk av raadyr.

ráð, *n.* **1.** raad; samraad; raadlag; umraad, fyretanke; *bera saman ráð sín,* leggja raad saman; *eiga e-t ráð undir e-n,* taka ein paa raad i ei sak; *eiga ráð við e-n,* raadføra seg med ein; *gera ráð sín,* raadleggja, leggja raader; gjera som ein er raadd paa; *gera* (ell. *ráða*) *ráð með e-m,* gjera avtale, leggja yver eitk. med ein; *leita sér ráðs,* umraada seg; *ráða ráðum,* leggja raader, halda samraad (jfr. 12); *með litlu ráði,* d. e. uklokt. **2.** raad, raadgjerd, plan; avgjerd; tiltøke; *hafa e-t í ráði,* d. e. i etling, i sinne; *staðfesta ráð,* taka ei fast avgjerd (jfr. 11); *verða at ráði,* d. e. lukkast; *verða at einu ráði,* verta samraadd. **3.** raad, tilraad, det som er raadlegt; *er eigi ráð,* det er ikkje raad, er ikkje raadlegt, ein kann ell. bør ikkje gjera det; *leita ráðs undir e-n,* spyrja ein til raads; *vita ráð sitt,* vita kva ein skal gjera (jfr. nyn. *ikkje vita si arme raad*); *sjá e-t ráð,* sjaa at eitk. er tilraadlegt. **4.** raad, raadbot, hjelperaad; *gera ráð fyrir e-u,* finna raad, utveg for eitk.; *setja ráð við e-u,* gjeva raad mot eitk.; *taka e-t* (*til*) *ráðs,* taka til ei raad, finna paa til ein utveg. **5.** raad, tilføre. **6.** vilje, samtykke, løyve. **7.** raadvelde, (raads)magt, styring; *bera e-n ráðum,* taka magti ifraa ein; *eiga e-s ráð,* hava raadvelde yver eitk.; *segja ráð,* hava fyrste ordet, hava magti; *vera at ráðum,* hava noko aa segja, hava magt. **8.** raad (n.), raadsting. **9.** raad (m.), raadsmann, raadgjevar. **10.** lagnad, liv, livemaate; livskaar, tilstand, stóda; *betra ráð sitt,* betra seg, gjera bot; *bregða ráðinu,* „forandra seg", gifta seg. **11.** gardsstyr, hushald, bu; *staðfesta ráð sitt,* setja bu; *breyta ráði sínu,* jfr. *ráðabreytni.* **12.** giftarmaal; samlega; egteskaplegt samliv; gifta; *ráða ráðum,* ganga inn i egteskap; *renna ráði,* brjota festarmaalet; *ráðin takast,* egteskaplegt samliv byrjar.

ráða, *v. st.* **1.** umraada seg, raadføra seg, raadleggja; *ráða um e-t við e-n*; *eigi ræðr um þat,* ein treng ikkje tvila um det, det er visst. **2.** leggja raad upp um, leggja yver; *ráða atfǫr við e-n*; *ráða e-m bana* (ogso berre: *ráða e-n*) leggja raad til, vera upphavsmannen til at ein vert drepen, lata ein drepa. **3.** raada av, avgjera, fastsetja (*e-u* ell. *e-t*); *þat var ráðit,* det var fastsett; *ráða landráðum,* halda samraad um, avgjera

um landstyringi; *ráða e-t með sér* (*við sik, fyrir sér*) gjera eitk. upp med seg sjølv. **4.** tyda, leggja ut; lesa; skyna; *ráða rúnar* (*draum, gátu*); *ráða rit*, lesa skrift. **5.** raada, gjeva raad; finna raadlegt; *ráða e-m e-t* (ell. *e-u*) raada, telja ein til eitk.; *ráða e-m ráð*, gjeva ein raad. **6.** koma aa stad, gjera, faa til; faa (i), finna, skaffa, gjeva; *ráða e-m e-t*; *ráða far af e-m*, tinga seg fording av ein. **7.** faa (av stad), føra, flytja (*e-u* ell. *e-t*); *ráða af skipinu*, faa skipet av (skjeret). **8.** fara (av stad). **9.** tinga, festa, leiga; *ráða sér hjón, ráða sik*, festa seg. **10.** skilja ein fraa, taka eitk. av ein; *ráða e-n e-u*. **11.** fara, bera seg aat, jfr. *ráða við e-n*. **12.** fara, taka til, gjera (brukt umskrivande med inf. og perf. partic.): *réð at sofna*, gjekk aa sova; *réð vakna*, d. e. vakna (Edda). **13.** raada, styra (*e-u*); raada for, styra med; sitja inne med, hava eitk. (*e-u*); *mǫrgum ræðr litlu*, for mange hev det lite aa segja. **14.** refsa, straffa (*e-m*). **15.** liggja med (*konu*).

Med part. *á*: *ráða á e-t*, taka fat paa eitk.; *ráða á e-n*, fara, taka paa ein; *ráða bót* (*bœtr*) *á e-u*, raada bot paa eitk. *af*: *ráða e-u* (*e-t*) *af e-u*, faa, føra eitk. fraa eitk.; *ráða e-t af e-m*, fri ein fraa eitk.; *ráða e-t af*, raada av, avgjera eitk.; gjera fraa seg, faa ende paa eitk.; *ráða e-n af* (*lífi*), taka livet av ein, rydja ein or vegen. *at*: *ráða at e-m*, taka paa ein. *eptir*: *ráða eptir e-u*, gripa etter eitk.; *ráða eptir e-m*, fara, setja etter ein. *frá*: *ráða e-n frá e-u*, taka, skilja ein fraa eitk. *fyrir*: *ráða fyrir e-u*, raada for, standa for eitk. *í*: *ráða í e-t*, faa tak i eitk., skyna eitk.; fara, koma til ein stad; *ráða í veg*, gjeva seg i veg. *í móti*: *ráða í móti e-m*, fara imot ein, taka paa ein. *ór*: *ráða e-n ór e-u*, freista faa ein utor eitk.; *ráða ór e-u*, finna ei raad til aa koma utor, fara utor eitk. *til*: *ráða til e-s*, raada til eitk.; taka fat paa eitk.; fara til ein stad; *ráða e-n til e-s*, faa, setja, føra ein til eitk.; *ráða til e-s*, taka, setja paa ein; *ráða e-m til e-s*, faa, finna, skaffa ein eitk. *um*: *ráða um e-t*, raada med, ha noko aa segja i ei sak; raadleggja um eitk.; vilja til med eitk.; *ráða um við e-n*, gjera det av med ein, drepa ein. *undan*: *ráða e-t* (*e-u*) *undan e-m* (ved sine raader) draga eitk. undan ein, skilja ein av med eitk. *undir*: *ráða e-t undir e-n*, leggja eitk. under ein, lata ein faa raada for eitk. *upp*: *ráða upp e-t*, lesa upp eitk. *við*: *ráða við e-n*, raada med ein, hava magt yver ein; bera seg (slik eller slik) aat mot ein.

B. *ráðast*, *v. r.* **1.** raadføra seg med ein (*við e-n*). **2.** raada seg til aa gjera eitk.; gjeva seg, fara; *ráðast at hjóni*, gjeva seg i tenesta. **3.** verta avgjord, fastsett. **4.** gjerast, verta, ganga; *réðst seint mannfallit*; *illa réðst Atla*, det gjekk ille med Atle (Edda). Med part. *á*: *ráðast á* (rec.) taka paa kvarandre. *at*: *ráðast at e-m*, gaa laust paa ein. *frá*: *ráðast frá e-u*, halda seg fraa, fara fraa eitk. *í*: *ráðast í e-t*, gjeva seg i, fara i eitk. (t. d. *hernað*); taka til med eitk. *ór*: *ráðast ór e-u*, draga seg, koma utor eitk. *til*: *ráðast til e-s*, gjeva seg, fara til ein stad; raada seg til, taka fat paa eitk.; *ráðast til með e-m*, gjeva seg i lag med ein; *ráðast til* (*e-n veg*), ganga (slik ell. slik). *um*: *ráðast um*, umraada seg, samraada seg.

ráða-bið, *n.* i: *á ráðabið*, for eit umrøme. **-bót,** *f.* raadbot, hjelp. **-breytni,** *f.* **-brot,** *n.* umbrøyte i livskaar, ny raadgjerd (ofte um buflytjing). **-dómr,** *m.* domarsæte. S. E. II 260⁵. **-far,** *n.* gifte, giftarmaal. **-fár,** *a.* raadlaus. **-fé,** *n.* gods som bruri hev med seg i egteskapet, heimanfylgja. **-gerð** (*-gjǫrð*) *f.* raadleggjing; raadgjerd, vedtak; styring; raad. **-gerða(r)maðr,** *m.* mann som finn gode raader. **-gerr,** *a.* raadklok. **-hagr,** *m.* livskaar; giftarmaal. **-kensl,** *n.* skulding for brotsverk (mordraad). **-kona,** *f.* raadskona, hushaldar. **-kostr,** *m.* = *ráðahagr*. **-lauss,** *a.* raadlaus, hjelpelaus. **-leitan,** *f.* (eig. raadleiting) friing. **-maðr,** *m.* raadgjevar, raadsmann; magthavar.

ráðandi, *m.* raadande, raadar, styrar, upphavsmann.

ráða-rúm, *n.* = *ráðrúm*. **-skortr,** *m.* skort paa raad, raadløysa. **-skot,** *n.* det aa skjota til ein um raad; *er lítit ráðaskot til e-s*, ein hev lite aa segja. **-spell,** *n.* = *ráðspell*. **-stoð,** *f.* studning med raad. **-stofnan,** *f.* etland, plan, fyreskipnad. **-sýsla,** *f.* um-

kverve til aa raada yver. **-sǫk,** *f.* mordsak. **-ætlan,** *f.* etling, plan.

ráð-banamaðr, *m.* **-bani,** *m.* ettersitjar etter eins liv; upphavsmann til eit draap. **-bót,** *f.* bot for skuld i eit brotsverk eller mord.

raddaðr, *a.* som hev *rǫdd* (maal); *vel raddaðr,* som hev god røyst.

raddar-grein, *f.* slag maal, læte. **-stafr,** *m.* vokal, sjølvljod. **-tól,** *n.* talereidskap, talereide.

radd-lið, *n.* folk med god røyst ell. godt maal. **-maðr,** *m.* mann som hev god røyst, talar, syngjar. **-sveif,** *f.* „maalsveiv", d. e. tunga (poet.).

ráð-drjúgr, *a.* raaddrjug, klok. **-fár,** *a.* raadlaus. **-fréttast,** *v. r.* (*tt*) raadspyrja seg. **-fýsi,** *f.* fus tilraading. Didr. 41₃₇.

ráðgast, *v. r.* (*að*) samraada seg.

ráð-girni, *f.* raadelyst, raadrikeskap. **-gjafi,** *m.* raadgjevar. **-gjarn,** *a.* raadriken. **-hollr,** *a.* raadgod, som gjev gode raad.

ráði, *m.* dyr av hanslaget, handyr. S. E.

ráðigr, *a.* raadig, klok. **ráðinn,** *a.* raadd paa, viss, fast; klok; *at ráðnu,* tilvissa.

ráð-krókr, *m.* krokraad, list. **-kœnn,** *a.* raadklok. **-lausliga,** *av.* raadlaust, hugslaust. **-lauss,** *a.* raadlaus. **-leggja,** *v.* (*-lagði*) raada, telja til (*e-m e-t*). **-leitinn,** *a.* raadvis, hitten. **-leitni,** *f.* klokskap. **-leysi,** *n.* raadløysa, hugsløysa, styrløysa. **-liga,** *av.* raadleg, klokt og varleg. **-ligr,** *a.* raadleg, tilraadande. **-maðr,** *m.* = *ráðsmaðr.* **-mannsstétt,** *f.* tenesta som raadsmann paa ein gard.

ráðning, *f.* **1.** tyding. **2.** age, refsing. **ráðningar-svipa,** *f.* refse-svipa. **-vǫndr,** *m.* refse-stav.

ráð-rúm (og *ráðarúm*) *m.* raaderom, tilføre. **-samr,** *a.* raadriken. **-semi,** *f.* klokskap. **-semd,** *f.* raadvelde (avbrigde til *rǫksemd*) N. G. L. III 229.

ráðs-kona, *f.* raadskona, hushaldar. **-maðr,** *m.* raadsmann, raadgjevar, magthavar; raadsmann, styrar, forstandar (paa ein gard t. d.); raadmann (i by). **-mannahús,** *n.* raadhus. **-mannsdœmi,** *n.* raadsmanns-umbod.

ráð-snild, *f.* klokskap i raad. **-snjallr, -snotr, -spakr,** *a.* raadklok. **-speki,** *f.* klokskap i raad. **-spell,** *n.* skjemming eller spilling av giftarmaal; skadebot for det. **-spella,** *v.* (*að*) skjemma, liggja med (eit kvende). **-stafalauss,** *a.* husvill. **-stafi,** *m.* tilhelde, heimvist. **-svinnr,** *a.* raadklok. **-þægr,** *a.* raadtægd, viljug.

ráðugr, *a.* raadig, klok.

ráðu-ligr, *a.* raadeleg. **-nautr,** *m.* raadgjevar. **-neyti,** *n.* raadgjevarar, raadgjevarlag; ogso um ein einskild raadgjevar. **-valdr,** *m.* ein som hev raadvelde, styrar. **-vandr,** *a.* vand um raadi, rettraadig. **-vendi, vendni,** *f.* rettferd, rettvisa, trurøkna.

raf, *n.* rav (electrum).

ráf, ráfr, *n.* (møne)tak paa eit hus, raust (helst um takverket); rot, romet under taket. Jfr. nyn. *raav,* *n.* tak paa eit hus, Namd.

rafr, *m.* rav, (turka strimlar av) uggefeittet paa kveita.

raggaðarklæði, *n. pl.* lodne klæde (jfr. *rǫgg*).

rag-menni, *n.* rædd stakar. **-mennska,** *f.* ræddhug, modløysa. **-mæli,** *n.* skulding ell. skamord for aa vera *ragr.*

ragna, *v.* (*að*) trolla, galdra; tauvra, forgjera.

ragna-røkkr, *n.* gudemyrkningi naar verdi gjeng under. **-rǫk,** *n. pl.* gudeøydingi.

ragr, *a.* ræddhuga, umannsleg; vond; kjerringsleg; som driv med sodomiteri (jfr. *argr*).

rag-skapr, *m.* ræddhug; det aa vera *ragr* (jfr. *ergi*). **-speki,** *f.* ræddhuga varsemd.

rak, *n.*: *taka rǫkin,* taka roki (Tel.) eller etterrakstren, d. e. dei siste høydottarne som ein rakar ihop og tek med seg.

rak, *n.* rak, veik i eit ljos.

raka, *f.* roka, rad; *í rǫku,* i roka, i rad. Post. 464₃₀.

raka, *v.* (*að*) **1.** raka, kara saman, sopa saman. **2.** raka, barbera.

rakhlaup, *n.* laup, sprang beinleides ell. rake vegen.

raki, *m.* (vaat)rake, raae, væta (Vigf.).

rakkavíg, *n.* hundeslaasting.

rakki, *m.* **1.** rakke, hund. **2.** rakke, ring som held seglraai til mastri.

rakklátr, *a.* staut, modig.

rakklæti, *n.* djervskap.

rakkr, *a.* rak (*rakk,* Smaal.), strak, rakleg; *rakkr at húsum,* greid ell. skipeleg med husi; modig, djerv (poet.).

rakleið, *f.* beinleid, rake vegen.

rakleitt, *av.* beinleides.

rakna, *v.* (*að*) **1.** verta rak, rakna, rekkjast, retta seg; *þráðrinn raknaði af hǫrhnoða;* ogso: sleppa: *láta hendr rakna niðr fyrir sik,* sleppa ned henderne; *láta rakna hendr sínar af e-u,* sleppa henderne av eitk. **2.** sleppa, falla ifraa; verta attergjeve; *láta e-t rakna,* sleppa eitk. fraa seg. **3.** *rakna við* (ogso *við sik*) rakna ell. raada med seg, sansa seg.

rakna, *v.* (*að*) = *reikna.* **raknan,** *f.* rekning (= *reiknan*).

rakningr, *m.* vevling, = *vindingr.*

rakstr, *m.* (*akk. rakstr*) rak, rekeved odl.

rakstrmaðr, *m.* rakar, barber.

rámerki, *n.* raamerke, landemerke. Jfr. *rá, n.*

ramm-aukinn, *a.* ramsterk, veldug. **-bygðr,** *a.* sterkbygd. **-byggiliga,** *av.* traust. **-byggiligt,** *a. n.* ilt, vondt, tusse aa bu. **-gerr,** *a.* sterkbygd. **-hugaðr,** *a.* hugram, hugsterk. **-liga,** *av.* ramleg, med styrke, traust, vel. **-ligr,** *a.* ramleg, sterk, traust.

rammr, *a.* **1.** (ogso *ramr*) ram, sterk (ofte med trollmagt); vond. **2.** ram i smak, beisk.

ramm-skipaðr, *a.* vel, traust skipa eller manna. **-yrkr,** *a.* illgjerdsam.

rámr, *a.* raam, haas.

Rán, *f.* Raan, gudinna for havdjupet.

rán, *n.* **1.** ran, ulogleg tileigning eller atterhald (av gods); røving, plundring. **2.** ran, rana gods. **rán-baugr,** *m.* bot (*baugr*) til kongen for ran. **-fenginn,** *a.* vunnen ved ran, rana. **-fengi,** *n.* **-fengr,** *m.* rana gods, ran.

rang- framfyre verb mest i perf. partic.: rang, gale, med urett.

rang-barmr, *m.* (poet.) og **-byrði,** *n.* bordi framme i rongi (d. e. framskuten) paa skuta.

rang-dœma, *v.* (*md*) døma rangt, urettvist. Thom. 98 21. **-dœmi,** *n.* rang eller urett dom. **-endi,** *n.* rettarløysa, urett, uskil; *dœma rangendi,* fella rang dom. **-eygr,** *a.* rangøygd, skjegløygd. **-fœra,** *v.* (*rð*) føra til urett stad. **-hverfr,** *a.* rangvend, bakvend. **-látligr,** *a.* rang, urett. **-látr,** *a.* rangvis, urettferdig. **-leikr,** *m.* rangleik, urett. **-ligr,** *a.* rangleg, urett (*-liga, av.*).

ranglæti, *n.* urett, rettløysa (jfr. nyn. *ranglæta,* tverskap); urettferdig gjerning.

ranglætis-dómr, *m.* rang, urettferdig dom. **-flekkr,** *m.* flekk av urettferd. **-hirzla,** *f.* gøymsla for urettferd eller urettkome gods (yverf.) **-konungr,** *m.* urettvis konge. **-verk,** *n.* urettvis gjerning.

rangmælgi, *f.* rang og usannferdig tale.

rangr (i austl. *vrangr,* skrive *ruangr,* t. d. kgl. bibl. Stockh. C: 15 qv. 13 a1, *ruangt, n.*) *a.* **1.** rang, skeiv, skakk. **2.** rang, urett, galen, falsk; urettferdig; *með* (*at*) *rǫngu,* d. e. med urette, rangleg (*rangt, av.*). **rang-sáttr,** *a.* usams (jfr. nyn. *rangsaatt,* gretten, N. Berg.). **-semi,** *f.* urettferd, rettløysa. **-settr,** *a.* rangsett, urett. **-snúa,** *v.* (*-sneri*) rangsnu, rengja, mistyda; forføra. **-snúning,** *f.* rangsnuing, rengjing; ranglynde. **-sýni,** *f.* rangsyn. **-sýnn,** *a.* rangsynt. **-sœlis,** *av.* rangsøles, andsøles, imot soli. **-sœri,** *n.* rang (falsk) eid. **-trúaðr,** *a.* rangtruande. **-turna,** *v.* (*að*) rangsnu, forvenda. **-virða,** *v.* (*rð*) misdøma, mistaka. **-virðing,** *f.* rangdøming, mistak.

rani, *m.* **1.** tryne, snut (paa svin og ormar). **2.** fyreenden av *svínfylking.* Jfr. nyn. *rane,* tryneknapp.

rann, *n.* hus. **rann-sak,** *n.* **-sakan,** *f.* ransakning; rettsleg etterrøknad. **-saka,** *v.* (*að*) ransaka, røkja etter; finna ved ransakning. **-sakari,** *m.* ransakar. **-saksbréf,** *n.* kongebrev um aa faa ransaka si sak. **-sakshús,** *n.* varetektsfengsl. **-sókn,** *f.* ransakning. **-sóknarþáttr,** *m.* stykke i logboki um ransakning.

Ranríki, *n.* Bohuslen.

ráns-fé, *n.* **-fengr,** *m.* rana gods, ran. **-flokkr,** *m.* røvarflokk. **-hǫnd,** *f.* røvarhand.

ránskapr, *m.* raning, plundring. **ráns-maðr,** *m.* ransmann, røvar. **-sǫk,** *f.* sak eller søksmaal for ran.

rántaka, *v. st.* rana, røva.

raptabulungr, *m.* lad med stokkar eller raftar.

raptr, *m.* stokk; raft (m.), sperra (i hus-

tak. **raptviðarhǫgg,** *n.* hogster av stokkar til raftar.

ras, *n.* ras, braahast.

rás, *f.* raas, laup, gang, far; skreid, flokk; *hafa á rás,* leggja til sprangs.

rasa, *v.* (*að*) rasa, gletta, snaava.

rása, *v.* (*að*) fara bausande, rusa fram, rasa.

rasan (ogso *hr-*) *f.* snaaving, fall.

rásan, *f.* framlaup, ofse, framturing. **rásari,** *m.* rennar, traavar. **rásarskeið,** *n.* renneskeid. **rás-fimr,** *a.* fim eller snøgg til aa renna. **-hallr,** *a.* bratt hallande, hallbratt.

raska, *v.* (*að*) m. dat. uroa, skipla; gjera ugild, krenkja, gaa for nær, forgripa seg paa; jfr. nyn. *skamraska,* forderva.

raskóttr, *a.* ruskut, ufysen (um vêr).

rass, *m.* rass, bakdeil; *bregða rass,* risa (um hestar). **rassaklof,** *n.* klovet millom rumpeballarne. **rass-gǫrn,** *f.* rasstarm, endetarm. **-hverfingr,** *m.* hest som hev utfallande endetarm. **-ragr,** *a.* som let seg bruka til sodomiteri.

rastafullr, *a.* full av havsvelgar eller røster, straumut (jfr. *rǫst*).

rata, *v.* (*að*) **1.** ratla, ferdast. **2.** koma ut for, raaka paa, hitta. Jfr. nyn. *„rata skade"* (Rbg.) og *ratast* (Ma.). **3.** rata ned, falla (jfr. *hrata*). **ratan,** *f.* fall (i syndelivnad).

rati, *m.* namn paa Odins navar. S. E.

rauða, *f.* raudlit; blome, eggjeraude; blod.

rauða-blástr, *m.* myrmalm-smelting, jarnblaaster. **-blóð,** *n.* eit av dei fire grunnemni som dei meinte aa finna i blodet. **-galinn,** *a.* ravende galen. **-gras,** *n.* = *roðagras.* Isl. læg. 271[4]. **-gull,** *n.* raudt, skirt gull. **-haf,** *n.* Raudehavet (Stj.), men ogso um andre hav.

rauðalfr, *m.* raud alv.

rauða-rán, *n.* ran imot protest, valdsran. **-sótt,** *n.* raudsott, blodsott hjaa kyr. **-víkingr,** *m.* vill viking.

rauð-bleikr, *a.* bleikraud. **-brúnaðr,** *a.* raudbruna, farga raudbrun. **-brúnn,** *a.* raudbrun. **-dropóttr,** *a.* rauddroplut. **-dýri,** *n.* rauddyr, hjort. **-eygðr, -eygr,** *a.* raudøygd. **-flekkóttr,** *a.* raudflekkut. **-freknóttr,** *a.* raudfreknut. **-grœnn,** *a.* raudgrøn. **-gulr,** *a.* raudgul. **-hárr, -hærðr,** *a.* raudhærd, raudhaara.

rauði, *m.* myrmalm; malm.

rauð-kápumaðr, *m.* mann i raud kaapa. **-kembingr,** *m.* eit slag stor kval med raud kamb, raudkjembing (sjøløva?). Kgs. **-kinni,** *m.* **-kinnr,** *m.* eit slag kvitbjørn. **-klæddr,** *a.* raudklædd. **-leitr,** *a.* raudleitt. **-litaðr, -litr,** *a.* raudlita, raudfarga. **-menginn, -mengjaðr,** *a.* raudmengd, raudspreklut. **-nefr,** *a.* raudnasa (tilnamn).

rauðr, *a.* raud; *snýta rauðu,* faa ein blodga nase; *jarl setti svá rauðan sem blóð,* vart blodraud; *rautt brennr fyrir,* d. e. enno er der von; *hit rauða,* eggjerauden; *rauðr víkingr,* vill viking. **rauð-síðóttr,** *a.* raudsidut (um ku). **-skeggjaðr, -skeggr,** *a.* raudskjeggja.

rauf, *f.* hol, riva, opning (jfr. nyn. *rauv*).

raufa, *v.* (*að*) **1.** slaa hol i, bora gjenom; riva upp; *raufa seyðinn,* rota upp i elden. **2.** røva. **raufari,** *m.* røvar. **raufarsteinn,** *m.* stein med hol i. **raufiauss,** *a.* hol-laus, heil. **raufóttr,** *a.* holut.

Raumafylki, *n.* = *Raumaríki.* **raumar,** *m. pl.* romerikingar, dei som bur paa *Raumaríki.* **Raumaríki,** *n.* Romerike

raumdœlir, *m. pl.* romsdøler, dei som bur i *Raumsdalr.* **Raumsdalr,** *m.* Romsdalen.

Raumelfr, *f.* elvi Glaama („Glommen").

raumhvalr for *ramnhvalr,* trøndsk form for *hrafnhvalr.* N. G. L. I. 330.

raumr, *m.* stor og ljot kar, ein rusull.

raumska, *v.* (*að*) raumska (romsa) paa seg, halvvakna.

raumskr, *a.* som er fraa Romerike. Fm. II 252.

raun, *f.* **1.** prøva, røyning; etterrøkjing (rettsleg). **2.** prøving, liding, hugverk. **3.** (paa)røyning, hardtak, spenntak, mannrøyne. **4.** røyn, røynsla; *berr raun á, raun verðr á e-u,* det røynest, viser seg; *raun berr vitni,* av røynsla veit me; *koma(st) at raunum um e-t,* koma til røynsla um eitk. Som adverb. *raunar* (gen.) og *at raun,* til røyndar, i røyndi, i sanning. **5.** prov. **raunar-efni,** *n.* tilføre til aa røyna seg. **-laust,** *av.* urøynt, utan sannrøyning. **-maðr,** *m.* ein som skal røyna ut eitk., spæjar. **-stafir,** *m. pl.* røynsla, prov. **-stefna,** *f.* stemna til aa røyna ut ell. røkja etter eitk.

-stund, *f.* **-tími,** *m.* røyningstid, prøvingstid. **-vǫllr,** *m.* voll der eink. fær røyna seg.

raund, *f.* = *raun, reynd*; gen. *raundar, at raundum,* i røyndi, i grunnen.

raun-dagi, *m.* prøving, røyndom, røynsla. **-dagr,** *m.* prøvingsdag. **-digr,** *a.* svært diger. **-drjúgr,** *a.* uthaldig i prøving. **-hár,** *a.* mykje høg. **-illr,** *a.* svært ill, vond. **-litt,** *av.* svært lite; svært ille. **-mjǫk,** *av.* hardla mykje. **-tregr,** *a.* mykje uviljug. **-vel,** *av.* mykje vel. **-øruggr,** *a.* heilt paalitande, trygg. **-œfr,** *a.* svært strid, hard.

raup, *n.* skrøyt, kyting.

raus, *n.* røl, prat. **rausa,** *v.* (*að*) røla, prata (jfr. nyn. *rausa,* skrøyta, Trondh.).

rausn, *f.* **1.** raustleik, gjævleik; æra; drust, stas, høgferd. Jfr. nyn. *røysn, f.* noko som er framifraa. **2.** framrom paa eit herskip, millom *stafn* og *austrrúm.* **rausnar-bú,** *n.* raust hushald; *hafa r.,* halda stort hus. **-kona,** *f.* gjæv kvinna. **-maðr,** *m.* raust, gjæv mann, gjæving. **-samliga,** *av.* flust, med raustleik. **-samligr,** *a.* raust, gjæv. **-verk,** *n.* storverk, rausnarverk (Ndm.). **-samr,** *a.* gild, raust.

raust, *f.* **1.** røyst (*raust,* Tel.), maal; *beina raustina,* hevja maalet, setja i **2.** røyst (ved val). **3.** tone, note. **raustar-hald,** *n.* tone-hald. **-lag,** *n.* tonelag.

rauta, *v.* (*að*) rauta, belja. **rautan,** *f.* rauting, beljing.

rávǫrðr, *m.* vakt ved seglraai paa ei skuta.

rebbi, *n.* rev.

reðr, *n.* red (rer), mannleg avlelem.

refa-hali, *m.* revehale. Thom. 116₁₆. **-urð,** *f.* ei urd der rev held seg, reve-urd.

refði, *n.* eit slag øks, ogso høveleg til stav.

refgarðr, *m.* gard til aa fanga rev, revgard.

refhvarfabróðir, *m.* eit slag versemaal, sjaa S. E. I. 632.

refhvarfaháttr, *m.* **refhvǫrf,** *n. pl.* eit slag versemaal, sjaa S. E. I. 632.

refill, *m.* **1.** revle, strimel av ein vev; vevbreidd, veggjetjeld, aaklæde, umheng. **2.** namn paa eit sverd (S. E.); jfr. *blóðrefill, tannrefill.*

refilstigar, *m. pl.* løynvegar (under jordi? kanskje eig. revevegar).

refiltjald, *n.* veggjetjeld, aaklæde.

refjur, *f. pl.* prettor, fantestykke, uskil. **refjusamr,** *a.* krokut, svikall.

refkeila, *f.* revkøyla (Nfj Sfj.), revtik.

refla, *v.* (*að*) **I.** kvarda, kanta, setja kant paa.

refla, *v.* (*að*) **II.** ransaka, røkja etter. **reflan,** *f.* etterrøkjing.

refligr, *a.* revaleg, reve-.

reformasótt, *f.* ringormsott. **reformr,** *m.* ringorm.

refr, *m.* rev. **refskinn,** *n.* revskinn.

refsa, *v.* (*st* og *að*) refsa, straffa, nefsa (*e-m e-t*). **refsan,** *f.* **refsing,** *f.* refsing, straff. **refsingafullr,** *a.* streng til aa refsa. **refsingardómr,** *m.* straffedom. **-lauss,** *a.* straffri, som ikkje bør hava refsing. **-laust,** *av.* strafflaust, urefst. **-leysi,** *n.* det aa lata vera aa refsa. **-maðr,** *m.* refsar; den som skal hava refsing.

refsbelgr, *m.* revskinn, revbelg. Þorskf. kap. 18.

refsingar-sverð, *n.* refsingsverd. **-vǫndr,** *m.* vond, kjepp til aa refsa med. **-þing,** *n.* **refsiþing,** *n.* ting der dei refser brotsmenner, refseting. **refsingasamr,** *a.* streng til aa refsa, refsesam.

refsingr, *m.* = *hrefni.*

refsingsskǫr, *f.* sudi millom *refsingr* og øvste botnbordet.

refst, *f.* refsing, nefst.

regi, *f.* det aa vera *ragr.* **regiligr,** *a.* uhøvisk, usedug. **regimaðr,** *m.* blauting, rædding.

regin, *n. pl* (*gen. ragna*) gudar, gudemagter (poet.); *mæla rán ok regin,* d. e. truga med ran og bannskap. **regin-dómr,** *m.* den store domen; pl. heilagdomar. **-fjall,** *n.* storfjell. Edd. M. **-grjót,** *n.* heilage steinar. **kunnigr,** *a.* mykje kunnig, mykje klok. **-kunnr,** *a.* av guddomsætt, gudeætta. **-naglar,** *m. pl.* heilage naglar. **-þing,** *n.* stort raadsting (Edda).

regla, *f.* **1.** bein stong. Jfr. nyn. *regla* (stong) Shl. **2.** regel, rettesnor; ordensregel i munk- og nonneordnar. Lat. regula. **reglubók,** *f.* bok som ordensreglarne stend i.

-bróðir, *m.* ordensbror, munk. **-faðir,** *m.* skipar av munkeorden eller ordensreglar, ordensfâr. **-hald,** *n.* det aa halda ordensreglarne, regelhald; *ganga undir regluhald,* ganga i kloster. **-hús,** *n.* kloster. **-kanunkr,** *m.* kannik som stend under klosterreglarne. **-lifnaðr,** *m.* kloster. **-ligr,** *a.* regelbunden, ordens-. **-lǫg,** *n. pl.* loger for ein aandeleg orden, ordenslog. **-maðr,** *m.* mann som liver etter ordenslogi, munk. **-staðr,** *m.* stad (stiftelse) der dei liver etter ordensreglar, kloster. **-systir,** *f.* ordenssyster, nonna.

regn, *n.* regn. **regna,** *v.* (*nd*) = *rigna.* **regn-bogi,** *m.* regnboge, vêrboge. **-dropi,** *m.* regndrope. Edd. M. **-él,** *n.* regnel, regnskur. **-ligr,** *a.* regnleg, som likjest regn. **-samr,** *a.* regnsam, regnall. **-skúr,** *f.* regnskur. **-vatn,** *n.* regnvatn.

regula, *f.* ordensregel for kloster. **regulu-** sjaa *reglu-.* **regululíf,** *n.* livnad etter ordensreglar.

reið, *f.* (*nom. pl. -ar*) **1.** riding (nyn. *reid* i denne tyding sjld.), rideferd. **2.** reid, ridande fylgje. **3.** tora, torevêr; ogso ljoneld: *reið lýstr* (jfr. nyn. *tora* i *torebrend*). **4.** vogn, køyregreida. **5.** namn paa runbokstaven for r.

reiða, *v.* (*dd*) **I.** eig. caus. faa til aa *ríða* **1.** sveiva, svinga, reida; *reiða sverð á* ell. *at e-m,* slaa (driva) til ein med sverdet; *reiða fram e-t,* svinga eitk. (vaapn) fram til slag. **2.** faa utor jamvegt, bikka, vega yver; *reiða e-n til falls*; *reiða e-t af e u,* skuva eitk. ned av eitk.; *reiða e-n af e-u,* stengja ein ut fraa eitk. **3.** leggja eitk. slik at det ligg og rid eller veg; *reiða e-t um ǫxl,* leggja eitk. paa oksli. **4.** reida, føra ridande, føra paa hesteryggen. **5.** bera, føra, driva, reka (jfr. nyn. *reida av,* Nordl.); *reiða boð,* bera bod; *reiða vitavǫrð,* gjera vardevakt; *bylgjur reiða mik*; *vindr reiddi skip.* **6.** gaa av seg, enda; upers.: *reiðir vel* eller *illa* (*af*). **7.** vega (ut), reida ut, betala; *reiða aptr,* betala att, fli att; *reiða fram,* leggja fram, betala. **8.** føra, bera ut millom folk, spreida ut. **9.** skuva, skubba. **10.** reida, gjera i stand; *reiða til,* gjera ferdig; *reiða e-t af,* reida av, avgjera eitkvart.

reiða, *v.* (*dd*) **II.** gjera vreid (reid); *reiðast, v. r.* vreidast, verta vreid eller sint; *reiða e-u,* verta vreid for eitk.; *reiða e-m,* verta vreid paa ein.

reiða, *f.* **1.** reida, tilbunad, stell, reide (m.), greida, det som trengst; ogso tilstand, vilkaar. **2.** reida, utreidsla, avgift til bisp og prest (= *gipt*). **3.** forretning, embætting (av prest, mest um daap og Herrens nattverd til ein døyande). **4.** pengegreidor. **5.** greida, visende. **6.** um det som stend til reida eller til tenesta: *vera* (*til*) *reiðu*; *láta e-t* (*vera*) *til reiðu.*

reiða-fǫng, *n. pl.* tilraadning eller tilkosting av (skips)reide. **-kaup,** *n.* innkaup av (skips)reide. **-lauss,** *a.* reidelaus, utan skipsreide (rigg o. s. fr.). **-spell,** *n.* skade paa togverk og annan reide.

reiðar-búnaðr, *m.* sâlreide. **-duna,** *f.* toredun. **-þruma,** *f.* toreslaatt, torebrak.

reið-fari, reið-fara, *a.*: *verða vel reiðfari* (*um hafit*), hava lukka paa ferdi, faa ei god reis. **-gata,** *f.* reidsleveg, rideveg. **-góðr,** *a.* god aa rida paa. **-gotar,** *m. pl.* namn paa eit gamalt gotisk folk (ags. hréðgotan). **-hestr,** *m.* ridehest.

reiði, *m.* reide (skips-, sâlreide), greida, reidskap, byrnad, tarvende.

reiði, *n.* = *reiði, m.* (jfr. nyn. *reid, n.* i sams. *grindreid* o. fl.).

reiði (i austlandsk ofte *vreiði,* skrive *rveiði* t. d. D. N. II 517, Oslo 1224) *f.* vreide, vreidske, sinne; *biðja af sér reiði,* beda um tilgjeving; *hafa reiði á e-m,* vera sint paa ein; *gefa ró reiði,* stilla sin vreide. **reiði-andi,** *m.* vreide-ande, illska. **-bola,** *f.* flaga av sinne, sinnerid. **-duna,** *f.* toredun. **-hestr,** *m.* ridehest. **-hugr,** *m.* vreidt huglag, vreide. **-ligr,** *a.* vreid aa sjaa til, illsleg (*-liga, av.*). **-lǫstr,** *m.* illska, vreidt huglynde. **-mál,** *n.* **-mæli,** *n.* det som er sagt i vreide, illskne ord.

reiðing, *f.* rørsla att og fram, snunad, røra; utbering (av ord) millom folk.

reiðingr, *m.* reide (til hest ell. skip), = *reiði, m.*

reiðinn, *a.* illsken, vondlynd.

reiðir, *m.* = *reiði, m.* skipsreide (rigg etc.).

reiði-raust, *f.* vreid røyst. **-sproti,** *m.* stav som ein tuktar med i vreide, „vreidens stav“. **-stóll,** *m.* eit slag laus ell. rørleg stol.

-svipr, *m.* svip av vreide, vreid uppsyn. **-verk** (og *reiðisverk*) *n.* verk som gjer eink. vreid. **-þoka,** *f.* vreide som gjer ein blind (yverf.). **-þokki,** *m.* **-þykkja,** *f.* illtokke, vreid uppsyn. **-þruma,** *f.* torebrak, toreslaatt.

reið-klæði, *n. pl.* rideklæde. **-lyndi,** *n.* vreidt lynde, vondt huglag. **-lyndr,** *a.* vondlynd, illsken.

reiðni, *f.* vreidt huglag, illska.

reiðr, *f.* reid, skipslægje.

reiðr, *a.* **I.** reid, ferdig; *í reiðum peningum.*

reiðr, *a.* **II.** vreid, sint; *reiðr e-m,* vreid paa ein; *reiðr (af) e-u,* vreid for eitkvart.

reiðr, *a.* **III.** ridande, framkjøm for ridande.

reiðskjóta-boð, *n.* bod eller tilsegjing um hesteskyts. **-boðfall,** *n.* forsøming av aa bera fram skytstilsegjing; boti for det. **-bréf,** *n.* brev som gjev rett til skyts. **-fall,** *n.* forsøming av skytspligt; boti for det. **-gerð,** *f.* skytsing. **-maðr,** *m.* hestesvein. **-ross,** *n.* skytshest. **-skipti,** *n.* (møte til) skifte eller utbyting av skytspligti.

reið-skjóti, *m.* **-skjótr,** *m.* hesteskyts, skyts; skytshest; vogn eller slede. **-sleði,** *m.* slede.

reiðu-búinn, *a.* reidug, ferdig (jfr. nyn. *reibuje,* Gbr.). **-gangspeningr,** *m.* reide, gjengelege pengar. **-gipt,** *f.* reida, avgift til presten, der dei ikkje la tiend.

reiðugligr, reiðuligr, *a.* vreid, sint aa sjaa til (*reiðugliga, reiðuliga, av.* med vreide, sint).

reiðuligr, *a.* reideleg; hyggjeleg (*reiðuliga, av.* reideleg, ærleg).

reiðu-maðr, *m.* **1.** bordsvein, tenar (jfr. nyn. *reidekona*). **2.** politi eller uppsynsmann paa eit skip. **-peningr,** *m.* reide pening, reide pengar. **-stóll,** *m.* eit slag laus ell. rørleg stol (= *reiðistóll*).

reiðyrði, *n.* vreide ord.

reifa, *v.* (*fð*) **1** hjelpa fram, fremja; gleda; *reifa e-n e-u,* heidra ein med eitk., gjeva ein eitk.; *reifa (at) illu,* føra til ulukka. **2.** tala um, nemna; *reifa mál,* gjeva eit yversyn yver eller resumera ei sak i retten.

reifa-barn, *n.* reivebarn, reivling. **-lindi,** *m.* linde til aa reiva eller sveipa med. **reifar,** *m. pl.* reivar, sveip.

reifing, *f.* det aa *reifa mál* (s. *reifa* 2). **reifingarmaðr,** *m.* mann som *reifir mál.*

reifr, *a.* glad, gladvær, venleg, velviljug.

reigjast, *v. r.* (*gð*) keika seg, kasta paa nakken; verta trassug, hard eller kvass.

reik, *f.* reik, haarreit.

reik, *n.* reik, reiking; vingling, tvihug; *vera vel til reika,* vera i godt stell ell. i godlag.

reika, *v.* (*að*) reika, driva (ikring); raga, skjangla (*reika á fótum*); vingla, vera tvilraadig.

reikan, *f.* reiking, flakking, vingling. **reikanar-maðr,** *m.* farre, rekefant. **-samr,** *a.* vidfarig, vinglande. **-stigr,** *m.* vinglestig. **reikanligr,** *a.* ustød, vinglen.

reikna, *v.* (*að*) **1.** rekna, halda for. **2.** rekna ut (med, upp); halda rekning med; rec. *reiknast viðr,* rekna ut med einannan. **3.** gjera til gode, forsyna; *vera vel reiknaðr með,* d. e. vera vel forsedd, forsytt med.

reiknan, *f.* **reikning,** *f.* **reikningr,** *m.* rekning, utrekning, rekneskap.

reikuðr, *m.* = *reikan*; *færa e-n í reikuð,* skumpa, skuva ein.

reim, *f.* **reima,** *f.* reim, band.

reima, *v.* (*að*) skrymta, spøkja, i: *af reimast,* um skrymt at det held upp eller stansar (jfr. nyn. *reima,* erta, Nfj. Snm.).

reiman, *f.* ank, jammer.

reimleikr, *m.* skrimsle, spøkeri, draugegang.

reimr, *m.* ank, jammerklaga.

reimt, *n. a.*: *þar er reimt,* d. e. der er utrygt, det gjeng skrymt der.

reimuðr, *m.* skrymt (poet.).

reimunarkefli, *n.* reidskap til aa gjera reimar med? Krók. 8,27.

rein, *f.* **reina,** *f.* (i sams.) rein, reina (kring aakrar odl.).

reini, *m.* hest, gradhest. Hund. 2,21.

reip, *n.* reip, tog; *taka hvárki til reips né til reku,* d. e. ikkje aa vera med i trælearbeidet. **reipa,** *v.* (*að*) reipa, festa med reip; *reipast við e-t,* binda seg til eitk. **reipareiði,** *m.* togverk (mastertog, vant odl.). **reipari,** *m.* reipar, reipslagar. **reipsendir,** *m.*

reipende, togende. **reipshald,** *n.* tjukkleiken paa eit reip; *tók af hǫfuðit svá at eigi hélt meira en reipshaldi,* d. e. so det hekk som i eit reip. Sturl. I 311_{34}.

reisa, *v.* (*st*) reisa, setja upp; byggja; byrja; *reisa net,* leggja ut net; *reisa dýr,* jaga upp eit dyr; *reisa búnað,* setja bu; *reisa ferð,* taka til med, byrja ei ferd; *reisa upp,* reisa upp, reisa uppatter, bøta; *reisast, v. r.* reisa seg; ogso: byrja, taka til.

reisa, *f.* reis, reisa, ferd.

reising, *f.* reising, byggjing.

reison, *f.* skipnad, maate (fr. raison, lat. ratio).

reista, *v.* (*st*) vrida, bøygja. **reisting,** *f.* bøygning. **reistr,** *m.*; *jarðar reistr,* Midgardsormen (poet.). Jfr. nyn. (*v*)*reist,* vriden vidjering til stoppar paa slede.

reisuligr, *a.* røseleg, stor.

reita, *v.* (*tt*) **1.** reita, terra, øsa upp (*e-n*). **2.** *reitast, v. r.*; upers. *reitist á* (*um*) *e-t,* det tek paa med, det kjem til eitk.; *reitist af um e-t,* det gjeng av, endar med eitk. **reiting,** *f.* reiting, terring, øsing; uro; sinne. **reitinn,** *a.* reiten, terren (poet.).

reitr, *m.* **1.** reit, fòr, rand, stripa. **2.** avmerkt flata, helst jordstykke uppspadt og stelt til rotvokstrar, hageseng, reit (m.). **3.** ruta paa eit tavlebrett.

reizla, *f.* veging; vegt.

reizlumaðr, *m.* matstellar (= *reiðumaðr?*). Bp. I. 472_{25}. Jfr. nyn. *reidsla,* laga mat.

rek, *n.* **1.** rek, rak. **2.** saksøkjing, forfylgjing. **3.** = *rǫk.* N. G. L.

reka, *v. st.* **A. 1.** reka, driva, jaga, setja; *reka kýr*; *reka lás fyrir kistuna*; *reka í bǫnd.* **2.** driva burt, jaga av, taka burt; *reka í útlægð*; *rekin ván,* d. e. det er ingi von meir; *reka af e-m hárit,* d. e. raka. **3.** reka, setja etter, elta, forfylgja; saksøkja; *reka flóttann,* setja etter dei flyande; jfr. nyn. *reka bjørnen.* **4.** driva paa med, fara med, setja i verk; *reka hernað*; *reka erendi,* greida, fullføra ei ærend (jfr. nyn. *reka ærend,* d. s. Li.); *reka sýsla.* **5.** reka, driva, senda, kasta, slengja; *reka af sér ragmælit.* **6.** reka, vraka; *reka fé.* **7.** søkja fullnad, taka hemn for, hemna (*e-s* og *e-t*); *reka harma sinna.* **8.** krota, pryda med innlagde figurar; *øx rekin,* jfr. *gullrekinn.* **9.** umskriva (eit ord) med 3 eller fleire kjenningar. **10.** reka, driva paa sjøen; ofte upers. *rekr e-t,* eitk. rek, driv (paa vatn), eitk. rek iland. Perf. partic. *rekinn,* um kval som hev reke lenge i sjøen.

Med part. *á*: *rekr e-t á,* ɔ: det kjem paa; vert. *aptr*: *reka aptr,* driva attende; *reka aptr hurðina,* slaa att døri; *reka aptr stǫpulinn,* stengja att taarnet; *reka aptr kaupin,* reka (upp) att, gjera handelen ugild. *at*: *reka e-t at e-m,* snikka, neisa ein for eitk. *fyrir*: *reka e-n fyrir,* jaga ein fyre seg, driva burt. *niðr*: *reka niðr,* driva, draga ned, = *reka ofan.* *saman*: *reka e-n saman,* maalbinda ein. *til*: *reka e-n til e-s,* driva, nøyda ein til eitk. *undan*: *e-n rekr undan,* (upers.) ein kjem undan. *upp*: (upers.) *rekr e-t upp,* eitk. rek upp, d. e. paa land.

B. *rekast, v. r.* rekast, ferdast, sviva; *rekast á e-m,* aaganga, klengja seg innpaa ein; *rekast eptir e-m,* retta seg etter, fara etter ein; *rekast undan,* koma seg undan; *láta rekast yfir,* flakka, reka umkring.

reka, *f.* reka, skovl, skufla, spade.

reka-balkr, *m.* bolken um rekegods (i logboki). **-búi,** *m.* bonde som bur nær ei rekestrand. **-butr,** *m.* rekebutt, rekekubbe. **-fjara,** *f.* fjøra eller strand der det rek upp mykje. **-hvalr** (*rekhvalr*) *m.* kval som hev reke i land og som ingen enno eig.

rekald, *n.* rek, rekegods (jfr. nyn. *rekelde, n.* vanskøytt skapning).

reka-maðr, *m.* mann som eig ei rekestrand. **-mark,** *n.* grenseskil for ei rekestrand; ogso sjølve rekestrandi. **-strǫnd,** *f.* strand der det rek iland mykje ved, kval o. sl., rekestrand. **-tré,** *n.* rekestokk, rekeved. **-þáttr,** *m.* bolken um rekegods (i logboki). **-viðr,** *m.* rekeved.

rekendi, *n.* **rekendr** (ogso *rekandir*) *f. pl.* kjeda, lekkja.

reki, *m.* **1.** strand der det rek iland mykje rekegods, rekestrand. **2.** (sjø)rek, rekegods, reke (Sogn). **3.** forfylgjing for retten, søksmaal til aa faa uppreisnad.

rekingr, *m.* avjaga ærelaus mann, avrak.

rekinn, *perf. partic.* av *reka,* s. d.

rekja, *v.* (*rakti*) **A. 1.** rekkja ut, strekkja, draga ut, breida ut (det som er ihoplagt);

rekja borða, tilverka tæpe, brogdedukar. **2.** rekkja, forfylgja, fara etter for aa faa greida paa eitk., røkja etter; *rekja spor*, rekkja spor, fylgja far; *rekja ætt sína*, rekna upp ætti si; *rekja til spádoma*, finna ut med aa granska spaadomar. **3.** greida ut, leggja ut, forklaara. Med part.: *rekja e-t fram*, segja fram, forkynna eitk.; *rekja í sundr*, breida ut, slaa ut (eit brev t. d.).

B. *rekjast*, *v. r.* rekkjast, rakna; *rekjast ór svefni*, ørretta seg, vakna; *láta hendr rekjast niðr*, lata henderne falla ned.

rekkja (ogso *røkkja*) *f.* seng, kvila.

rekkja, *v.* (*kt*) **I.** **1.** liggja (i seng). **2.** reida, gjera upp ei seng.

rekkja, *v.* (*kt*) **II.** gjera modig (*rakkr*), kveikja.

rekkju-blæja, *f.* sengblæja, lakan. **-búnaðr,** *m.* sengbunad, sengty. **-félagi,** *m* kvilenøyte, sengkammerat. **-golf,** *n.* sengkleve, sengbud. **-illr,** *a.* so sjuk at ein lyt halda sengi. **-klæði,** *n. pl.* sengklæde. **-kona,** *f.* kona som steller med sengi. **-ligr,** *a.* som høyrer til seng, sengje-. **-maðr,** *m.* sengliggjande mann. **-refill,** *m.* sengbreidsla, aaklæde. **-skraut,** *n.* sengprydnad. **-stokkr,** *m.* sengstokk. **-sveinn,** *m.* tenar i sengbudi, kammersvein. **-tjald,** *n.* sengtjeld, aaklæde. **-váð,** *f.* senglakan. **-vaðmál,** *n.* sengklæde av vadmaal.

rekkr, *m.* hermann, kjempa; mann.

reklingr (og *riklingr*) *m.* rekling, sidekjøtet paa kveita (turka i strimlar).

reklingr, *m.* **rekningr,** *m.* avjaga og ærelaust menneskje, avrak, utskot; *rekningr guðs* (ogso berre *rekningr*), ein som er utskoten or Guds samfund.

rekning, *f.* reking, lauping; forfylgjing.

reksaumr, *m.* (*koll.*) reksaum, baatsaum (mots. *hnoðsaumr*).

rekstr, *m.* (*gen. sing. -ar* og *-rar*) **rekstr,** *n.* **1.** rekster (m.), buveg. **2.** forfylgjing, søksmaal; leidsemd, forfang. **rekstr(ar)gata,** *f.* **rekstr(ar)vegr,** *m.* gota ell. veg for buskapen, reksterveg.

reksþegn, *m.* mann, som hev stand millom *árborinn maðr* og *leysingi* (Trønd.).

rektré, *n.* rekeved, rekestokk.

rembast, *v. r.* (*bd*) høgmoda seg, briska seg (jfr. nyn. *remba seg*, strekkja seg). **rembiliga,** *av.* stormodigt, med ovmod. **rembumaðr,** *m.* drambsleg, ovmodig mann, stornakke.

remi (Hund. 2,21) istf. *reini*, s. d.

remja, *v.* (*að*) remja, belja, yla. **remjan,** *f.* remjing, yling.

remma, *v.* (*md*) gjera sterk (*rammr*), styrkja.

remma, *f.* ram smak eller lugt, remma, beiskleik.

remmi- i poet. sams. ram, sterk.

rén, *n.* **rénan,** *f.* minking, avtaking. Jfr. nyn. *ren* (upphald millom byor) Sfj.

réna, *v.* (*að*) rena, minka, stillna; trena (um gras); forfarast.

rend, *f.* renn (n.).

rendr, *a.* renda, rendut; kanta: *jarni rendr*, med kant av jarn. Jfr. *renna, v.* (*nd*) 3.

rengi, *n.* feittlag millom spekk og kjøt (paa kvalen).

rengja, *v.* (*gð*) rengja, gjera rang; forvenda, falska (Edda); segja at eitk. er urett eller uloglegt; *rengja mann ór dómi*, ɔ: skjota ut eink. or domstolen med paastand um at han er urett innsett.

renna (ogso: *rinna*) *v. st.* **1.** renna, springa, fara, fly; *vegir renna at garði*, d. e. gjeng til garden; *reiði rennr* (*af*) *e-m*, sinnet renn av ein; *fiskr renn(r)*, fisken renner, d. e. sym snøgt, Edda; *sól rennr* (gtrøndsk: *riðr*, N. G. L.) *upp*, soli renn, stig upp. **2.** renna, strøyma; *skǫr dreyra runnin*, haar vætt med blod, Edda. **3.** renna, veksa upp. **4.** laupa (um hodyr i paringstidi); jfr. nyn. *rennast*.

Med part. *renna á*, renna paa, koma paa, byrja; *rennast á*, renna paa kvarandre; *renna á hendr konu*, d. e. valdtaka; *renna e-m í skap*, ganga ein til hjarta; *hugr rennr e-m til e-rrar*, ein fær hug til ei; *renna um e-t*, umtala eitk.; *renna upp*, renna upp, koma fram.

renna, *v.* (*nd*) trans. m. dat. **1.** faa til aa renna, lata springa, løypa, jaga, senda (i veg), sleppa. **2.** renna, hella, slaa (vatn paa ei tunna t. d.); ogso: skylja, skola; *renna mjǫlk*, renna mjølk (so fløyten vert att i koppen). **3.** renna, smelta, støypa;

gulli rent, innlagt med gull; *renna gulli í skurðina* (jfr. *rendr*). **4.** lata falla, sleppa; senda, venda; *renna togum,* lata gaa, gjeva ut togi; *renna e-u niðr,* svelgja eitk.; *renna grunum á e-t,* faa mistanke til eitk.; *renna augum til e-s,* venda augo, sjaa paa eitk.; *renna hug sínum til e-s,* venda hugen til eink.; *renna hug yfir,* tenkja yver; upers.: *atgeirinum rendi í gegnum skjǫldinn,* d. e. spjotet rende (for) igjenom skjolden. **5.** avvenda, hindra; *renna skǫpunum,* avvenda lagnaden. **6.** intr.: renna, fara, laupa, skrida, glida; *skipin rendust hjá,* skipi for framum kvarandre.

renna, *f.* ferd; renn, gong, venda.

rennari, *m.* rennar, brevberar; bytenar (= *kallari*).

renni-drif, *n.* rennedriv, snøfok. **-kví,** *f.* kvi til aa samla feet i. **-rǫkn,** *n. pl.* rennande uksar (poet.). Jfr. *rǫkn.* **-staurr,** *m.* rennestaur (rett stong til aa binda kyrne i).

renta, *f.* inntekt (helst av utleigt jordegods); løn.

renzl, *f.* **renzl,** *n.* rensl, renn.

renzla, *f.* rensla, renn, gang, laup.

repetera, *v.* (*að*) repetera, taka uppatt (lat.).

repta, *v.* (*pt*) **I.** refta, leggja raftar eller taksperror paa hus.

repta, *v.* (*pt*) **II.** rapa, gurpa; *repta aptr,* „senda bakvegen".

resignera, *v.* avlata, gjeva fraa seg (lat.).

responsi, *m.* (lat.) skiftesong (i katolske kyrkjor).

rétt, *f.* fesanking; kvi, trøde (til aa sanka feet i fraa fjellbeiti um hausten og skifta millom eigarane). Jfr. *lǫgrétt.*

rétt, *av.* rett; beint; nett, just; *rétt — sem,* nett so, plent so som; *þat rétt,* just det, nett det.

rétt- fyre *perf. partic.* av verb tyder i gn. som i nyn. at gjerningi er rett, logleg gjort.

rétta, *v.* (*tt*) **I. A. 1.** gjera rett, retta; strekkja; rekkja; reisa (= *rétta upp*); intr. *rétta ór rekkju,* risa, reisa seg or sengi. **2.** retta paa; bøta paa; skipa (i lag), ordna; *rétta kvið,* d. e. gjeva ei domsframsegn rett form; *rétta* (*aptr*) *rán,* gjera godt att, gjera lika for ranet. **3.** halda rett, hjelpa til sin rett, rettleida; døma; *rétta eptir lǫgum,* d. e. døma etter logi.

Med part.: *rétta* (*e-t*) *á, rétta* (*e-t*) *upp,* d. e. setja fram (paa bordet); *rétta við,* verta god att, koma seg.

B. *réttast, v. r.* retta seg; reisa seg; umvenda seg; *réttast eða fordœmast,* verta rettferdiggjord eller fordømd; *réttast upp,* reisa seg upp; gjera uppreist.

rétta, *v.* (*tt*) **II. 1.** lata reka, driva (um skip), = *leggja í rétt.* **2.** driva, sanka fe i kvi (*rétt*), kvia.

rétta-far, *n.* uppreisnad, bot for liden urett; rett til aa faa slik uppreisnad. **-fars-sǫk,** *f.* sak um *réttafar.*

réttamaðr, *m.* mann som sankar fe i kvii (*rétt*), fesankar.

réttar-bót, *f.* **1.** rettarbot, umbot (betring) i kaar. **2.** rettarbot, umbot og tillegg i loggjevning. **-bótarbréf,** *n.* brev um rettarbøter. **-far,** *n.* rett, rett til bøter for liden urett; ogso um sjølve bøterne (= *réttr* 2).

réttargarðr, *m.* gard, gjerde umkring ei kvi (*rétt*).

réttari, *m.* uppehaldar av log og rett, rettsforstandar, rettsstyrar.

réttar-lauss, *a.* som ikkje hev *réttr* 2, rettlaus. **-leysi,** *n.* rettløysa. **-lǫg,** *n. pl.* log um dei vilkaar og rettar som ein hev. **-maðr,** *m.* = *réttari.* **-mál,** *n.* sak um personleg rett. **-staðr,** *m.* rett, rettslegt tak (paa ein), personleg rettsbot.

réttaskíð (ogso *réttiskíð*) *n.* bein stong, lineal.

rétt-borinn, *a.* rettboren. **-bundinn,** *a.* retteleg, logleg bunden. **-dœmi,** *n.* rett dom; rettferd i domar. **-dœmr,** *a.* rettferdig i sine domar.

réttenda-bréf, *n.* (konge)brev med avgjerd i ei rettssak. **-mál,** *n.* sak um den rett ein hev. **-rán,** *n.* rettsspille. **-vald,** *n.* rettsmagt.

réttendi (*réttindi, réttyndi*) *n.* **1.** rett, rettferd, det som er rett. **2.** rett (som ein eig), rettigheit. **3.** rett dom, rettferd. **4.** rettferd (mots. synd).

rétt-ferðiligr, *a.* logrett, logleg (jfr. nyn. *rettferdeleg*). **-ferðugr,** *a.* rettferdig, som fer rett. **-fundinn,** *a.* funnen aa vera rett. **-hafi,** *a.*

som hev eitk. med rette (*r. at e-u*). **-hárr, -hærðr,** *a.* sletthærd. **-hent,** *a. n.* um versemaalet, naar alle linerimi er *aðalhendingar*.

rétti, *f.* retting, strekkjing. Edda.

réttiliga, *av.* med rette, retteleg, logleg. **réttiligr,** *a.* rett, rettferdig, retteleg, logleg.

rétting, *f.* retting; utrekkjing; rett skiping; umbot, uppreisnad; umvending.

rétt-kominn, *a.* rettkomen. **-kosinn,** *a.* rett vald. **-kristinn,** *a.* rett kristen, retttruande. **-látr,** *a.* rettferdig, rettvis. **-lauss,** *a.* som ikkje hev *réttr* 2, rettlaus. **-leiða,** *v.* (*dd*) rettleida, leida paa rett veg, skipa, ordna; *réttleiða sik,* semja seg, semjast; umvenda seg. **-leiðing,** *f.* rettleiding; ordning; semja; umvending. **-leiðis,** *av.* rettleides, beinleides; paa rett veg. **-leiki,** *m.* beinleik, rettleik. **-leitr,** *a.* rettleitt, med nase og enne i ei nokosonær bein lina. **-liga,** *av.* retteleg, rett; med rette. **-ligr,** *a.* rett, rettug. **-lyndr,** *a.* rettvis, rettlynd. Heilag. II 393₁₇. **-læta,** *v.* (*tt*) gjera rettferdig. **-læti,** *n.* rettferd (i domar og i livnad). **-lætisgata,** *f.* rettferdsveg. **-lætisgjǫf,** *f.* rettferds-gaava. **-lætispallr,** *m.* rettferds-pall (-benk). **-lætisstigr,** *m.* **-lætisvegr,** *m.* rettferdsveg. **-lætisvág,** *f.* rettferds-vaag (-vegt). **-mæli,** *n.* hevding av rett.

réttna, *v.* (*að*) verta rett eller bein, rettna.

rétt-nefjaðr, *a.* rett-nasa, bein-nasa. **-næmr,** *a.* som hev full rett; myndug. **-orðr,** *a.* sannordig, paalitande (*-orðliga, av.*).

réttr, *a.* **1.** rett, bein; rak, strak; uppreist. **2.** rett, rettug; rettvis, rettferdig; *með* (*at*) *réttu,* med rette, retteleg. *rétt, av.* s. d.

réttr, *m.* **I.** (*gen. sing. -ar; nom. pl. -ir, akk. -u* og *-i*) **1.** rett, rettferd, det som er rett. **2.** personleg rett (rettsstilling), rett til uppreisnad (bøter) for krenkjing som ein sjølv ell. ein annan lid, rettskrav; ogso um sjølve boti; *eiga rétt á sér,* d. e. hava personleg rett, hava rett til uppreisnad, bøter odl. for seg; *eiga rétt á e-u,* hava rett til bøter odl. for eitkvart; *gera e-m rétt á e-u* (*af e-m*), skaffa ein uppreisnad for eitk. (av eller hjaa einkvar); *gera rétt af máli,* d. e. avgjera ei sak so at kvar fær sin rett; *haulds réttr, bóanda réttr,* d. e. den bot som holdsbonden, den vanlege bonden kann krevja. **3.** kaar, livskaar, stand. **4.** log og rett. **5.** rett, matrett.

réttr, *m.* **II.** (*gen. sing. -ar; nom. pl. -ir, akk. -u*) **1.** rek, drift (um skip); *leggja í rétt.* **2.** kvi, = *rétt, f.*

rétt-rœðr, *a.* rett uttala. **-skilit,** *a. n.* rett skilt, rett skyna. **-skriptaðr,** *a.* rett skrifta. **-snúningr,** *f.* umvending. **-streymt,** *a. n. hafa réttstreymt,* hava straumen med seg. **-sýni,** *n.* rettsyn, rettvisa; bein leid. **-sýnis,** *av.* beinleides. Fm. XI, 441 v. l. **-sýnn,** *a.* rettsynt, rett-tenkt. **-sœlis,** *av.* rettsøles, med soli. **-trúaðr, -trúandi,** *a.* retttruande. **-vaxinn,** *a.* rakvaksen, rettvaksen. **-virðing,** *f.* rett vyrding, rett umdøming. **-vísa,** *f.* **-vísi,** *f.* og *n.* rettvisa, rettferd. **-vísliga,** *av.* rettferdigt. **-víss,** *a.* rettvis, rettferdig. **-yrði,** *f.* det aa vera sannordig, sannmæle, sannleik.

reyðarhvalr, *m.* = *reyðr,* I.

reyðr, *f.* **I.** (*gen. reyðar*) røyrkval.

reyðr, *f.* **II.** (*gen. -rar* og *-ar*) røyr (ein fisk). Salmo alpinus.

reyfa, *v.* (*fð*) **1.** bora gjenom; riva, slita. Jfr. nyn. *røyva,* riva upp, Dal. **2.** røva, plundra. Jfr. *raufa.*

reyfari, *m.* røvar.

reyfi, *n.* **1.** røyve (ull av ein saud). **2.** lode skinn.

reygjast, *v. r.* for *reigjast,* s. d.

reyk-beri, *m.* opning, utgang for røyken; jfr. nyn. *røykjebale.* **-blindr,** *a.* blind av røyk, røykblind.

reykelsi, *n.* røykjelse. **reykelsiligr,** *a.* som høyrer til røykjelse, røykjelse-. **reykelsisker,** *n.* røykjelse-kjer (-skaal).

reyk-fastr, *a.* full, tett med røyk, røyktjukk. **-háfr,** *m.* = *reykberi.*

reykja, *v.* (*kt*) røykja. **reykjar-daunn,** *m.* røyktev, røyklukt. **-eimr,** *m.* røykeim. **-þefr,** *m.* røyktev, røyklukt. **reyk-lauss,** *a.* røykfri. **-mælir,** *m.* mæle malt (ein skatt paa kvar aare).

reykr, *m.* (*gen. -jar*) røyk; *bera reykinn út,* føra ut røyken or stova; *reykja reyk,* d. e. hava rjukande skorstein.

reyla, *f.* snunad, staak. Jfr. nyn. *røyla,*

sviva rundt, og *røyl, m.* kvervel (Nfj. o. fl.). N. G. L.

reyma, *v.* (*md*) = *rýma.*

reyna, *v.* (*nd*) røyna („erfare"; prøva; røkja etter); *reyna dóm um e-t,* d. e. lata ein dom avgjera eitk.; *reyna með sér,* røyna seg med kvarandre, prøvast; *reyna við e-n,* høyra etter med ein; *reyna til e-s* og *eptir e-u,* røkja etter eitkvart; *reyna e-n at e-u, reyna e-n e-t,* røyna, verta vis med at ein er eitk.; *reyna e-n vel,* røyna at ein er god. *reynast, v. r.* røynast, visa seg aa vera.

reynd, *f.* røynd, røynsla. **reyndar,** *av.* i røyndi.

reyni-lundr (ogso *reyni-runnr, -viðr*) *m.* raunetre. **reynir,** *m.* raun, rogn. Sorbus aucuparia. **reynivǫndr,** *m.* raunevond, raunekjepp.

reyra, *v.* (*rð*) **I.** røyra, vevla; festa ved røyring.

reyra, *v.* (*rð*) **II.** grava ned i steinrøys, røysa ned.

reyrband, *n.* band som pilodden er røyrt eller vevla paa skaftet med, røyrband.

reyrr, *m.* **I.** røyr (f.), sev. Arundo.

reyrr, *m.* **II.** røys, steindunge.

reyr-skógr, *m.* skog av sev eller røyr. **-sproti,** *m.* **-teinn,** *m.* tein eller kjepp av røyr. **-þakinn,** *a.* tekt med røyr eller sev. **-vaxinn,** *a.* tilvaksen med røyr. **-vǫndr,** *m.* = *reyrteinn.*

reysta, *v.* (*st*) røysta, syngja, ljoda. **reystingr,** *m.* røysting, ljoding.

reyta, *v.* (*tt*) røyta, slita, riva upp, nypa, plukka; *reyta sik,* slita haar av seg.

ribbaldaskapr, *m.* styrløysa, valdsferd.

ribbaldi, *m.* **ribbungr,** *m.* villstyring, røvar (mlat. *ribaldus*).

rið, *n.* **1.** rid, det at eitk. ligg og rid eller veg, hevjing; lag, vegt; *H. hafði it sama riðit ok hjó,* heldt øksi lyft som fyrr og hogg. **2.** troppegong, loftstropp (*rìd, n.* Tel.); loftsval, svalgang (*rìdar, m. pl.* Tel. Hall.); loftsbru millom tvo hus, Fm. VII 122₁₇. **3.** rid, bakkeris, bakkerygg.

riða, *v.* (*að*) svinga, sviva att og fram.

riða, *f.* **1.** feber. **2.** feberrid; kaldfeber, malaria. Jfr. nyn. *rida, f.* I. Ross.

ríða, *v. st.* **1.** svinga i ein halvkrins, liggja eller staa ustødt ell. vegande, rida, raga, sviva; ogso rida yver, falla; *láta ríða sverðit,* svinga, slaa til med sverdet. **2.** hevjast, lyfta seg, risa, stiga upp. **3.** faa ei viss vending, vendast; *ríða e-m til e-s* (eller *í e-t*), føra til eitk. for ein; *ríðr miklu um e-t,* det ligg mykje lag paa, hev mykje aa segja. **4.** rida, sitja tilhest; *ríða hesti,* rida paa ein hest; *ríða hest,* rida ein hest; akk. um vegen: *ríða lopt ok lǫg*; *ríða e-m af baki,* støyta ein av hesten, ogso yverf. Um *trǫllriður* og *aptrgǫngur* odl.: rida, plaaga; *ríða manni, húsum*; (jfr. nyn. *trollriden, mareriden*).

ríða, *v. st.* **II. 1.** vrida; knyta, binda; *ríða ræxna,* knyta knutar; *ríða net,* binda net; *riðinn við e-t,* knytt, bunden til eitk. **2.** gnika, gnu, smyrja; *ríða e-t* (*með*) *e-u*; yverf. *ríða e-m kinn,* slaa, smyrja til ein paa kinnet.

ríðari, *m.* = *riddari.*

riddara-búnaðr, *m.* **-búningr,** *m.* riddarbunad. **-burtreið,** *n.* riddarturnering. **-dómr,** *m.* riddarskap, riddarstand. **-ferð,** *f.* herskare. **-herklæði,** *n.* herklæde som riddaren ber. **-herr,** *m.* her med hestfolk. **-hestr,** *m.* stridshest. **-hǫfðingi,** *m.* hovding yver *riddarar.* **-íþrótt,** *f.* riddaridtrott, riddarferd. **-kappi,** *m.* riddarkjempa. **-kona,** *f.* kona til ein *riddari.* **-lið,** *n.* hestfolk. **-ligr,** *a.* som høyrer til *riddari,* riddarleg, riddar-, hermannsleg. **-meistari,** *m.* herførar. **-nafn,** *n.* **-nafnbót,** *f.* riddarnamn. **-skapr,** *m.* riddarskap, riddardug. **-skjǫldr,** *m.* riddarskjold. **-slekt,** *f.* riddarskap. **-sveinn,** *m.* riddarsvein. **-sýsla,** *f.* hertenesta, tenesta hjaa ein hovding. **-vápn,** *n.* riddarvaapn.

riddari (ogso *ridderi, ríðari, ríðeri*) *m.* **1.** ridar, hestkar (pl. hestfolk). **2.** tenande hermann; mann i tenesta hjaa ein hovding. **3.** riddar, mann av riddarstand. **4.** springar (hest) i skakkspel.

riddarligr, *a.* som høyrer til *riddari,* riddarleg; hermannsleg; ridande.

riðhenda, *f.* eit slag rim. S. E. I, 64. **riðhendr,** *a.* som hev *riðhendur* (um vers).

riðla, *v.* (*að*) eig. vrida eller knyta ihop i *riðlar*; kløyva i smaaflokkar; samla i konglar eller klasor, krasa (jfr. nyn. *ridla,*

vrida). Oftast *riðlast, v. r.* kløyva seg, o. s. fr.

riðr, *m.* det aa liggja paa rid, veging.

riðskelfðr, *a.* = *riðusjúkr.*

riðull, *m.* kongul, klase, krase (av ber og blomar); liten flokk. Jfr. nyn. *rídel, rídul* eitk. som er ihopvride eller ihopknytt.

riðusjúkr, *a.* sjuk av *riða,* = *riðskelfðr.* **riðusótt,** *f.* = *riða, f.* **riðusóttarmaðr,** *m.* mann som er sjuk av *riða.*

riðvaxinn, *a.* tettbygd, tettvaksen.

riðvǫlr, *m.* vridvol, ridel, kjevle eller liten stokk til aa vrida eller knyta med.

rif, *n.* **I. 1.** riv, sidebein. **2.** grunn, orsak: *af þeim rifjum.* **3.** riv, grunning (i sjøen). **4.** riv (i segl).

rif, *n.* **II.** riv, ríving; røving.

rífa, *v. st.* riva; riva sund; røva.

rifa, *v.* (*að*) sy, sauma.

rifa, *f.* riva, rivna, sprekk.

rifanskinna, *f.* namn paa eit fugleslag. S. E.

rifbaldi, *m.* villstyring, røvar (for *ribbaldi*).

rifblautr, *a.* blaut eller feit kring rivi, sidebeini (um hest).

rifhrís, *n.* ris, kjørr som ein kann riva upp.

rifinn, *a.* full av rivor, riven, rivutt.

rifja, *v.* (*að*) **1.** kaa, venda høy. **2.** leggja fram i ljoset, greida ut, forklaara.

rífka, *v.* (*að*) gjera gildare eller betre.

rífligr, *a.* god, gild, ynskjeleg, munsam (*rífliga, av.*).

rifna, *v.* (*að*) rivna, sprekka, klovna.

rífr, *m.* (*gen.* *-jar*) riv, vindaas eller rull i ein vevstol.

rífr, *a.* fysen, gild, god; jfr. *hrífr* og nyn. *riv, a.*

rifs, *n.* røving, = *hrifs.*

rifsa, *v.* (*að*) rifsa, riva til seg, røva. **(h)rifsan,** *f.* **(h)rifsing,** *f.* røving.

rífskipaðr, *a.* vel skipa eller manna (um skip).

riga, *v.* (*að*) **1.** riga paa, rikka. **2.** rikka seg, røra seg.

riga, *v.* væta, vatna (um ikkje misskrift for *rigna*). Post. 637₃₆. Jfr. ght. *riga, f.* (künstlicher wassergraben).

riga, *f.* bøygning, bugt.

rigna, *v.* (*nd*) **1.** regna (rigna), væta med regn; upers. *rigndi bloði,* det regnde med blod. **2.** banna, sverja.

rigr, *m.* hardleik, strengleik.

rík-borinn, *a.* høgboren, av megtug ætt. **-dómliga,** *av.* soleis at det vitnar um magt.

ríkdómr, *m.* magt, høgd, vyrdnad, gjævleik; rikdom.

ríkdómsleysi, *n.* fatigdom, armod.

ríkdœmi, *n.* magt, høgd, vyrdnad.

ríki, *n.* **1.** magt, høgd, gjævleik. **2.** herredøme, styring. **3.** kraft, velde, hardstyring, hardleik; (*af*) *ríki,* med kraft. **4.** rike, land til aa styra yver; landskap.

ríkilátr, *a.* myndug, raadriken. **ríkisbót,** *f.* bot, gagn for riket, riksbate. Kgs. 76₁₂. **-djarfr,** *a.* sjølvraadug. **-djǫfull,** *m.* ein av dei høgste djevlar, stordjevel. **-dómr,** *m.* riksmagt, styring. Kgs. 152₃₅. **-folk,** *n.* megtuge folk. **-forráð,** *n.* styring, riksstyring. **-frú,** *f.* høgbori kvinna, storkjella. **-gull,** *n.* kongeleg seglring. **-gæzla,** *f.* det aa passa riksstyringi. **-háski,** *m.* riks-faare. **-kona,** *f.* høgbori kvinna, storkjella. **-maðr,** *m.* megtug mann, stormann. **-munr,** *m.* skilsmun paa magt. **-sproti,** *m.* riksvond, kongsstav. **-stjóri,** *m.* riksforstandar. **-stjórn,** *f.* riksstyring; namn paa ei rettarbot av Haakon V um formyndarstyring. **-stjórnarmaðr,** *m.* mann i formyndarstyringi. **-stóll,** *m.* kongsstol. **-troll,** *n.* **-þurs,** *m.* stortroll. **-vǫndr,** *m.* riksvond, kongsstav.

ríkja, *v.* (*kt*) rikja, styra (ogso yverf. i gram.).

ríkjaskipti, *n.* skifte av rike.

rík-látr, *a.* storlaaten. **-leiki,** *m.* **-leikr,** *m.* magt; hardleik (Kgs. 105 v. l.); rikdom.

riklingr, *m.* rekling (sidekjøtet paa kveita) = *reklingr.*

rík-lundaðr, *a.* storlynd, hard, raadriken. **-lyndi,** *n.* raadrikjeskap, storlæta, hardleik. **-lyndr,** *a.* = *ríklundaðr.* **-mannligr,** *a.* stormannsleg (*-mannliga, av.*). **-menni,** *n.* stormenne, megtugt folk.

ríkr, *a.* **1.** megtug, stor, gjæv; gild (um ting); sterk; *sjón er sǫgu ríkari,* d. e. syn gjeng yver segn; *ganga ríkt,* hava magt, vera sterk. **2.** streng, hard. **3.** rik.

ríkuliga, *av.* stormannsleg, flust; strengt.

ríkuligr, *a.* stormannsleg, gjæv.

rim, *f.* rim, spildra (i grind, gjerde odl.).

rím, *n.* **I.** rekning, utrekning (iser kalendarisk).

rím, *n.* **II.** rim, rima vers.

ríma, *f.* fire-lina rima visa med episk innhald (yvergangsform til folkevisorne).

rima-garðr, *m.* grindgjerde, gjerde av grindar med rimar. **-grind,** *f.* grind gjord med rimar. **-naust,** *n.* naust, gjort med reiste rimar til veggjer.

rimi, *m.* rime, rinde, jordrygg.

rímkœnn, *a.* kunnig i tidsrekningi.

rimma, *f.* yverfall, strid.

rím-spillir, *m.* aar med skjepling i den vanlege kalenderrekningi. **-spillisvetr,** *m.* = *rímspillir.* **-tal,** *n.* kalendarisk utrekning.

Rín, *f.* Rin-elvi.

rindill, *m.* eit erleslag. Motacilla fusca. Jfr. *rennil,* ringerla, Stjørd. (Ross). **rindilþvari,** *m.* eit erleslag. Motacilla troglodytes?

Ringaríki, sjaa *hringar.*

rínskr, *a.* som er fraa Rinlandi, rinsk.

rippa, *v.* (*að*) taka uppatt, dryfta paa ny.

rípr, *m.* bakkehall; jfr. nyisl. *rípr,* liten bakke.

ripsa, *v.* (*að*) = *rifsa.*

ript, *f.* **I.** rifte (ryfte), duk, klæde, plagg, = *ripti, n.*

ript, *f.* **II.** attring, umgjering.

ripta, *v.* (*pt*) brjota, attra, gjera ugild, gjera um inkje (*gjǫf, kaup* odl.); løysa inn att (jord).

ripti, *n.* = *ript, f.* I.

ripting, *f.* = *ript, f.* II.

rís, *n.* ris, risgryn.

rísa, *v. st.* risa, reisa seg, stiga (upp), staa upp; koma upp, byrja; *rísa ímóti* eller *við e-m,* reisa seg (til motstand) mot ein; *rísa upp,* risa, staa, koma upp; byrja, fara til; *rísa upp fyrir e-m,* vika romet for ein.

risa-barn, *n.* barn av rise-ætt. **-folk,** *n.* rise-folk, risar. **-kyn,** *n.* rise-ætt. **-land,** *n.* land der det bur risar. **-ligr,** *a.* som ein rise, riseleg, rise-. **-vǫxtr,** *m.* rise-vokster.

risi, *m.* rise, jøtul.

risinn, *a.* i sams. *gestrisinn.*

rismál, *n.* rismaal, uppstadmund.

risna, *f.* raustleik, gjævleik, gjestmildskap. **risnu-liga,** *av.* gjestmildt. **-maðr,** *m.* raust, gjæv mann, manndoms mann.

rispa, *v.* (*að*) rispa, rista, riva upp.

rispa, *f.* rispa, skeina, flerra.

rist, *f.* **I.** rist, steikjerist.

rist, *f.* **II.** (*gen. sing. ristar*; *nom. pl. ristr*) rist (paa foten).

rísta, *v. st.* rista, skjera (skjera ut, upp, laus, odl.); skjera til, gjera med aa skjera; *rísta rúnar á kefli*; *rísta sjó,* skjera sjøen (um skip); *láta árar rísta,* d. e. strika med aararne; *rísta krók,* gjera ein krok (paa vegen).

rista, *v.* (*st*) rista, skjera, = *rísta.*

rista, *f.* ríta, rípa, skora (jfr. nyn. *rista,* far etter dyr, Sogn).

ristarliðr, *m.* led i risti, okleled.

ristill, *m.* **1.** ristel, skjere i plog. **2.** gjæv kvinna. S. E.

ristjarn, *n.* rist av jarn, steikjerist.

ristubragð, *n.* bilætskurd, utskoren figur.

risuligr, *a.* røseleg, stor.

rit, *n.* skriving, riting; skriv, brev; skrift (jfr. nyn. *rit*).

rít, *f.* (*pl. rítr*) skjold; *himins rít,* d. e. soli (poet.).

rita, *v.* (*að*) rita, skriva (upp); rekna.

ríta, *v. st.* ríta, strika; skriva.

ritagerð, *f.* brevskriving. **ritanligr,** *a.* som ein kann skriva. **ritari,** *m.* skrivarkar; skriftlærd mann. **rit-fœri,** *n.* skrivety, skrivegreidor.

ritgerðarmaðr, *m.* skrivarkar.

rit-klefi, *m.* kleve, rom, der ein sit og skriv. **-maðr,** *m.* **-meistari,** *m.* = *ritari.*

ritning, *f.* **1.** skrift, bok. **2.** = *reiting.*

ritningarupphaf, *n.* byrjingsord (i ei bok).

ritningr, *m.* sjaa *rytningr.*

ritsending, *f.* brevsending. **ritsháttr,** *m.* skrivemaate, skrift. **ritstofa,** *f.* skrivestova.

rjá, *v.* = *hrjá.* **rjá,** *f.* = *hrjá.*

rjáfr, *n.* tak, raust (= *ráf*).

rján, *f.* sjaa *hrján.*

rjóða, *v. st.* rjoda, gjera raud, lita med raudt; smyrja; *sól rýðr fjǫll,* soli ryd i fjellet (um morgonroden).

rjóðr, *n.* rjod, glenna i skogen.

rjóðr, *a.* raud. Jfr. nyn. *rjodleitt* (Tel.) og *rø* for *rjød, rjod,* Sfj.

rjóðrhǫgginn, *a.* hoggen slik at det stend rjod eller glennor etter.

rjúfa, *v. st.* rjuva, riva hol i, riva upp (ned, i sund); brjota, gjera um inkje; *rjúfa samnaðinn,* brjota samlingi, skiljast; *rýfr veðrit, rýfr í veðrit,* og *rýfr í,* „det riv i han“, det klaarnar; *rjúfa valinn,* rydja upp millom dei falne; *rjúfa skip,* fara fraa skipet; *undir rjúfa,* gjeva saar (Edda); *rjúfa skript,* openberra eitk. som er tilstade i skriftemaal; *rjúfast, v. r.* rivna, slitna, skiljast; forgangast; syna seg upaalitande.
rjúfendr, *m. pl.* øydeleggjarar. Edda.

rjúka, *v. st.* **1.** rjuka, senda ut røyk; upers. *rýkr,* det ryk; *stofa rokin,* d. e. stova som der er røyk i. **2.** rjuka, fjuka, ogso: detta.

rjúpa, *f.* rjupa.

rjúpkeri, *m.* rjupestegg.

ró, *f.* **I.** ro, fred; *bíða ró,* hava ro.

ró, *f.* **II.** ro, kraa (= *krá, f.*).

ró, *f.* **III.** stong, raa (jfr. nyn. *ro,* Trønd).

ró, *f.* **IV.** (*nom. pl. rœr*) ro (klinkplata til jarnsaum).

róa, *v.* (*impf. reri, røri, rœri, reyri*; *perf. partic. róinn*) **1.** ro; ro ut paa sjøen; *róa skipinu*; *róa leiðangr.* **2.** bu, reida ut (skip) med aarar. Fm. VIII, 372. **3.** rugga att og fram, som naar ein sit og ror. Jfr. nyn. *ro,* huska, dissa. NGbr.

róast, *v. r.* (*að*) rugga seg; *róast um,* rugga seg, kasta seg hit og dit. Jfr. *róa, v.* 3.

roð, *n.* rod, skinn (paa fisk), tunn hinna.

roða, *v.* (*að*) **I** ròda, rauda; upers. *roðar.*

roða, *v.* (*að*) **II.** sjaa *hroða.*

róða, *f.* (ogso *róði, m.* Vigf.) **1.** stong, stokk, mest til krossfesting, kross. **2.** krusifiks, bilæte av Kristus paa krossen. **3.** bilæte av eit heilagmenne. Jfr. nyn. *ro* for *róda,* raa, tjukk stong, Innh.

roðagras, *n.* krapp (eit gras). Rubea.

roðausa, *f.* = *roðháfr.*

roðavetr, *m.* vetter med raud himmel.

roðháfr, *m.* fiskehaav.

roði, *m.* rode, raude, raudt skin.

róði, *m.* **1.** vind, storm (poet.). **2.** *láta* (*leggja*) *e-n fyrir róða,* gjeva ein upp, lata han sigla sin eigen sjø. **3.** i sams. = *róðr* (jfr. *andróði*).

roðinn, *a.* (av *rjóða*) **1.** blodut, blødande. **2.** for *hroðinn,* sjaa rettingar.

roðmi, *m.* rode, raude (dansk *rødme*).

roðna, *v.* (*að*) rodna, raudna, verta raud.

róðr, *m.* (*gen. róðrar*) ror, roing; i *akk. sing.* ogso *róð?* Fm. IX, 36$_{16}$.

roðra, *f.* blod.

róðrar-ferja, *f.* ror-ferja, ror-skuta. **-hanzki,** *m.* handske til aa bruka naar ein ror. **-húfr,** *m.* bord i skipssida, der aararne ligg, medan dei ror. **-leiði,** *n.* framkoma med roing; *taka róðrarleiði,* taka til aararne. **-skip,** *n.* farkost som dei ror, rorskip. **-skipsreiði,** *n.* reide som høyrer til eit rorskip. **-skúta,** *f.* rorskuta.

róðrgǫltr, *m.* eit slag greida med jarnslegen framende paa herskipi til aa gjera skade paa fiend-skip (sjaa Kgs. 86$_{16}$).

róðukross, *m.* bilæte av Kristus paa krossen, krusifiks.

rof, *n.* ròv, klovning, opning, uppløysning; bròt, attring, umstøyting.

róf, *n.* tak, raust (= *ráf*).

rófa, *f.* rovetange, halebein (paa hest og naut). Jfr. *rófubeinn* og nyn. *rova.*

rofna, *v.* (*að*) rovna, rivna; missa si rettskraft, gaa um att, verta ugild.

rofs-maðr, *m.* mann som bryt avgjerd (dom odl.) og segjer ho er ugild. **-mál,** *n.* sak til aa gjera um inkje ei avgjerd (dom odl.).

roftorfsveggr, *m.* torv-vegg.

rófubein, *n.* rovetange, halebein.

róg, *n.* (ogso *rógr, m.*) baktale, skulding, ilt ord; kiv, strid; *bera e-n í róg* (*við e-n*), baktala ein (aat eink.).

Rogaland, *n.* Stavanger amt (= *Rygjafylki*; jfr. *rygir*).

róg-apaldr, *m.* hermann (poet.). **-berari,** *m.* **-beri,** *m.* baktalar, klagar. **-girni,** *f.* tilhug til aa baktala folk.

róg-malmr, *m.* gull (poet.). **-mæli,** *n.* baktale, skulding.

rógr, *m.* = *róg, n.*

róg-samr, *a.* baktalande, lastfus.

rógs-bréf, *n.* brev eller skrift med skuldingar og baktale.

róg-segl, *n.* skjold (poet.). **-semi,** *f.* = *róggirni.*

rógsmaðr, *m.* baktalar, skuldar.

rógsmát, *n.* matt ved taarnet (for *róksmát*; jfr. *hrókr,* isl. form for *rókr,* fr. *roc*). Sjaa Fr. under *fretstertumát.*

róg-þorn, *m.* sverd (poet.).

rói, *m.* ro, fred (= *ró, f.*).

rokindusta, *a.* som det ryk dust eller dumba av, dustut.

rokkr, *m.* **I.** rokk (til aa spinna paa).

rokkr, *m.* **II.** kyrtel, kjole (tysk).

ró-lauss, *a.* uroleg, utan ro. **-lífi,** *n.* rolegt, stilt liv. **-ligr,** *a.* roleg, still.

rolla, *f.* rulla, papir- eller pergamentsrull.

rólyndr, *a.* spaklynd, stillfarande.

Róm, *n.* **Róma,** *f.* byen Rom (= *Rúm*).

róma, *v.* (*að*) **1.** laata, ropa. **2.** samtykkja med tilrop, laata vel yver (*e-t*).

róma, *f.* vaapngny; strid.

Rómaborg, *f.* byen Rom. **rómaborgarkeisari,** *m.* romarkeisaren. **-kirkja,** *f.* den romerske kyrkja. **-land,** *n.* romarlandet. **-lýðr,** *m.* romarfolket. **-ríki,** *n.* romarriket.

róma-kirkja, *f.* den romersk-katolske kyrkja. **-ríki,** *n.* romarriket. **-skattr,** *m.* peterspening, romarskatt. **-vegr,** *m.* veg til Rom.

róm-ferð, *f.* ferd til Rom. **-ferill,** *m.* ferdamann, pilegrim til Rom, romarfarar. **-kostr,** *m.* kostnaden med ei romarferd.

rómneskr, *a.* romersk = *rómversk.*

rómr, *m.* **1.** røyst, maal, laat, óm av mannemaal, rop. **2.** tilrop med samtykke, fagnadrop. **3.** umtale, ord som gjeng millom folk.

rómvegr, *m.* veg til Rom.

rómverir, *m. pl.* romarar.

rómverja-fylking, *f.* fylking med romarar. **-herr,** *m.* romarher. **-hǫfðingi,** *m.* romarhovding. **-kirkja,** *f.* den romersk-katolske kyrkja. **-kristni,** *f.* det romersk-katolske kyrkjesamfund. **-lýðr,** *m.* romarfolket. **-páfi,** *m.* paven i Rom.

rómverjar, *m. pl.* romarar; romarfolket.

rómverja-riddarar, *m. pl.* romerske riddarar. **-ríki,** *n.* romarriket.

rómverskr, *a.* romersk.

ropa, *v.* (*pt*) rapa, gurpa (nyn. *ròpa,* Voss o. fl.).

ropi, *m.* rap, gurp.

rór, *a.* roleg, fredsam, spak (nyn. *ro,* d. s. Hall.).

rós, *f.* (*pl.* *-ir*) **1.** ros, rosa. **2.** eitk. som likjest ei rosa, eit slag brjostprydnad. Jfr. *silkirós.* **3.** eit slag staup eller bikar? Jfr. *silfrrós, smárósir.*

rosa, *f.* sjaa *holdrosa.*

rósa, *f.* rósa. **rósa-ligr,** *a.* som ei rosa, roseraud, rose-. **-vatn,** *n.* rosevatn. **rosenkranz,** *m.* rosenkrans, perlesnor som katolikarne brukar naar dei les og tel bønerne sine.

rosi, *m.* ròsa, stormbya (*ròse, m.* Stjørd.).

roskin-leikr, *m.* det aa vera fullvaksen og fullgod, fullkomenskap. **-mannligr,** *a.* vaksen-mannsleg, kar-voren. **-mannliga,** *av.* som ein vaksen, karsleg.

roskinn, *a.* vaksen, fullvaksen, mogen (um folk).

rosknast, *v. r.* (*að*) verta vaksen, mogen (um folk).

rosmhvalr, *m.* (ogso *rossmall* (?) Vigf.) rossmaal (Trichechus rosmarus).

róspqlr, *m.* jarn til aa hogga av rør med (s. *ró, f.* IV).

rósta, *f.* strid, slaasting, krangel (jfr. nyn. *rusta,* staaka).

róstast, *v. r.* (*að*) verta knapp, knappast.

róstu-leikr, *m.* strid, basketak. **-maðr,** *m.* kranglefant, ufredsfugl. **-mikill,** *a.* uroleg, ufredsam.

rostungr, *m.* rossmaal, = *rosmhvalr.*

róstusamligr, *a.* ufredsam, uroleg.

rósuligr, *a.* som ei rosa, roseraud, rose-.

rot, *n.* uvit, svime (jfr. nyn. *drikka seg i ròt,* Røldal).

rót, *f.* (*gen. sing. rótar, nom. pl. rœtr*) **1.** rot (f.); ogso um ei rot bruka til trolldom, N. G. L. **2.** rot, skuld, orsak, upphav. **3.** rot (i mathematiken).

rót, *n.* **I.** rot, raust (d. e. romet under taket i eit hus) = *hrót.*

rót, *n.* **II.** rot, røre, uro.

rota, *f.* stridt regn, regnskol (jfr. nyn. *ròta,* skrida, jordskrida, Tel.).

róta, *v.* (*að*) rota, røra upp, skjepla, kara, velta.

róta-klumba, *f.* **-kylfa,** *f.* klubba av ei trerot.

rótardráttr, *m.* rot-utdraging (i mathem.).

rótartré, *n.* tre med roti.

róteldi, *n.* i sams. *halfróteldi.*

rót-fastr, *a.* rotfast. **-festa,** *v.* (*st*) rotfesta, røta.

roti, *m.* brote, flokk (*ròte,* Hall.).

rotinn, *a.* roten.

rótlauss, *a.* rotlaus.

rotna, *v.* (*að*) rotna, røytast.

rót-setja, *v.* (*tt*) setja med rot, lata røta seg. **-setjari,** *m.* plantar.

rotusumar, *n.* rotasumar, vaatsumar.

rúð, *n.* rud, rudning (m.).

Rúða, *f.* byen Rouen i Normandi.

rudda, *f.* lurk, klubba (jfr. nyn. *rudda, rydda,* svolk).

rudduvetr, *m.* streng, hard vetter.

ruði, *m.* (*gen. ruðja*) rubin.

ruðning, *f.* det aa *ryðja* (*dóm, kvið*).

ruðningarmál, *n. pl.* ord, formel, bruka ved *ruðning.*

ruðningr, *m.* rudning (f.), rydjing.

ruðr, *m.* runn, busk = *runnr.*

ruðstaðr, *m.* upprudd stad, rudningstad.

ruðulítill, *a.* klen til aa rydja ikring seg.

rúðujarlar, *m. pl.* Rouen-jarlar, hertugarne av Normandi. Jfr. *Rúða.*

rufinn, *a.* ruven, ruvhærd, bustut.

rug-akr, *m.* rugaaker. **-brauð,** *n.* rugbraud. **-fraggr,** *m.* eller **-fragg,** *n.* rug av laakare slag.

rugga, *v.* (*að*) rugga, vogga; rugga, rupla, rumpla.

rughleifr, *m.* rugleiv, braud av rug.

rugl, *n.* rugl, ugreida. **rugla,** *v.* (*að*) rugla, skjepla, uroa. **ruglan,** *f.* rugling, skjepling, uro.

rugpund, *n.* rugpund, skippund rug.

rugr, *m.* (*gen. -ar*) rug.

rúm, *n.* **1.** rom, stad, plass. **2.** seng (= nyisl. *rúm*). **3.** rom millom toftorne i skip eller baat. **4.** tid, frest; *þriggja daga rúm.* **5.** stad, stoda: *liggr e-m í miklu rúmi,* det ligg mykje lag paa, hev mykje aa segja for ein.

Rúm, *n.* byen Rom (= *Róm*).

rúma, *v.* (*að*) tala; jfr. *róma.*

rúma-borg, -skattr, -vegr, sjaa *róma-.*

rúmatal, *n.* tal paa rom i eit skip.

rúm-boraðr, *a.* rom-bora, stor-holut. **-brugðinn,** *a.* romleg ikring, romsveivd. Edda.

rúmelsi, *n.* raaderom, fritid.

rúmfár, *a.* trongrømd, trong.

rúmferð, *f.* ferd til Rom (= *rómferð*).

rúm-heilagr, *a.* (dag) som ikkje er heilag etter logi (jfr. nyn. *romhelg*). **-lendi,** *n.* romlende, romlegt land. **-lendr,** *a.* romlend, romleg, open. **-liga,** *av.* romleg. **-ligr,** *a.* romleg.

rúmr, *a.* (*komp. rýmri* og *rúmari,* Thom. 272₁₃) rom, romleg, vid og breid; lagleg.

rúm-snara, *f.* rennelykkja, rennesnar. **-stokkr,** *m.* sengstokk. **-sævi,** *n.* rom sjø.

rúmt, *av.* romt, romleg, vel.

rúmverir, rúmverja-, rúmverjar osfr. sjaa *róm-.*

run, *n.* run (f. og n.), lite vatsstrøyme millom tvo vatn. D. N. I, 81₉.

rún, *f.* **rúna,** *f.* eig. kvende som ein talar i trumaal med; holl ven (poet.).

rúna-fura, *f.* fura med runer paa. **-kefli,** *n.* rune-kjevle. **-mál,** *n.* rune-rekkja. **-meistari,** *m.* rune-meister.

rúnar (og *rúnir*) *f. pl.* **1.** løyndomar, løynd kunnskap; lærdom. **2.** kviskrande samtale (poet.). **3.** trolldomsteikn. **4.** runer, runeskrift. **5.** bokstavar.

rúna-stafr, *m.* runebokstav. **-steinn,** *m.* runestein.

run-henda, *f.* **-hending,** *f.* versemaal med enderim. **-hendr,** *a.* som hev *runhending.*

runi, *m.* rone, galt, galte.

rúni, *m.* eig. mann som ein talar i trumaal med; holl ven (poet.).

runketill, *m.*: *regns runketill,* berghola som det renn regn nedi (jfr. *run*). Poet.

runnr, *m.* runn, busk; lund.

runsa, *v.* (*að*) rana, plundra (jfr. nyn. *runsa,* staaka).

rupl, *n.* plundring, røving. **rupla,** *v.* (*að*) riva laus, plundra, røva; *rupla e-n e-u,* røva eitk. fraa ein. Jfr. nyn. *rupla,* skjepla. **ruplan,** *f.* **1.** rupling, skjepling i sams. *hugarruplan.* **2.** plundring, røving.

ruppa, *v.* (*að*) plundra, røva.

rust, *f.* i sams. *garðsrust.*

Ruzia, *f.* **Ruzzaland,** *n.* Russland.

ruzzar, *m. pl.* russar.

ryð, *n.* rust. **ryð-frakka,** *f.* **-frakki,** *m.* rustut vaapn. **-fullr,** *a.* full av rust, rustut. **ryðga,** *v.* (*að*) rusta, verta rustut. **ryð-genginn,** *a.* rusta.

ryðja, *v.* (*ruddi*) **1.** rydja, gjera rydig, tøma. **2.** rydja upp, reinska; *ryðja dóm,* rydja retten med aa skjota ut ugilde domsmenner (*ryðja menn ór dómi, ryðja e-n upp*). **3.** rydja burt (m. dat.); upers. *ruddi samnaðinn,* flokken spreiddest.

Med part. *á*: *ryðja e-u á e-t,* velta eitk. burt paa eitk. *af*: *ryðja e-t af e-u,* rydja eitk. for eitk. *fyrir*: *ryðja e-t fyrir sér,* rydja eitk. for (til bate for) seg; *ryðja land fyrir sér,* d. e. vinna landet. *til*: *ryðja sér til e-s,* rydja seg (veg) fram til eitkvart; *ryðja til e-s,* rydja, gjera veg for, føra til eitkvart. *um*: *ryðjast um,* rydja ikring seg, trengja fram; kasta seg hit og dit. *upp*: *ryðja upp e-u,* rydja, riva upp eitk.

ryðjandi, *m.* ein som skal rydja eller reinska retten.

ryðr, *m.* rust, = *ryð.* **ryðtekinn,** *a.* **ryðugr,** *a.* rustut, rusta.

ryf, *n.* ryv (riv), saarke, hudsykja. Bp. I 181₃₆.

rýfa, *v.* = *rjúfa.* **ryfta,** *v.* (*ft*) = *ripta.* **ryga,** *v.* (*að*) = *riga.*

rygir, *m. pl.* folket i Rygjafylket. **Rygja-fylki,** *n.* Stavanger amt, = *Rogaland.*

rýgjartó (*rykkjartó*) *n.* skatt paa to (lin-, hamp- og ull-to) som kvar husfrøya laut leggja til kvar jol (fraa Svein Knutssons tid).

rýgr, *f.* (*gen. rýgjar*) kvinna; husfrøya.

rygskr, *a.* som er fraa Rygjafylket.

rýja, *v.* (*rúði*; *partic. rúinn*) rua, plukka rui (lausull) av sauerne; *gerði rúinn,* truleg det same som *rúði,* reiv upp. Fjølsv. 26.

ryk, *n.* slikt som ryk og fyk, gòv, fòk, røyk. Jfr. nyn. *rŷk,* ròk og nyisl. *ryk,* duft, dumba.

rykkja, *v.* (*kt*) **1.** rykkja, kippa (*e-t, e-u*). **2.** skunda, kila (iveg).

rykkr, *m.* rykk, kipp; *þ. hefir allan einn rykkinn, at,* d. e. gjer alt det i ein rykk, at; *í einum rykk,* samstundes, i eitt.

rýma, *v.* (*md*) **1.** røma, gjera romleg. **2.** røma, gjera rom, rydja, flytja burt. **3.** røma, fara fraa; *rýma land.* **4.** intr. røma undan, fly. **5.** *rýmast, v. r.* rømast, verta romleg.

rymja, *v.* (*rumdi*) gryla, belja.

rymr, *m.* gryling, beljing, grovt maal; dur; brak (poet.).

rýna, *v.* (*nd*) **1.** runa, bruka trollskap. **2.** tala i trumaal, godsnakka, godrøda; *rýn-endr* hjartevener (Edda).

rýndr, *a.* god til aa runa, trollkunnig.

rýnni, *f.* ordhegd, talekunst (av *rýninn, a.*; jfr. *fullrýninn*).

rypta, *v.* spy, spy ut.

rýra, *v.* (*rð*) **I.** hurkla; *rýrir í barka,* det ruklar i halsen. Sturl. I 18₃ (i vers).

rýra, *v.* (*rð*) **II.** gjera ryr, minka (poet.). **rýrð,** *f.* ryr, ryrleik; *rýrð aldra,* dauden (poet.). **rýrir,** *m.* minkar, tærar, tynar (poet.). **rýrligr,** *a.* ryrleg, udjrug (*rýrliga, av*).

rýrr, *a.* ryr, skryp, udrjug.

rysking, *f.* rysking, riving (i haaret).

ryskissótt, *f.* ei slags sykja (jfr. nyn. *riska, ryska, f.* ei sykja paa hestar, Aasen).

ryskja, *v.* (*kt*) ryskja, riva, slita.

rýta, *v.* (*tt*) ryla, rina (um grisen). Jfr. nyn. *ryta,* skraala og gn. *hrytr*). **rýting,** *f.* beljing, remjing.

rytingr, *m.* **rytningr,** *m.* daalk, kniv.

rytningaburðr, *m.* det aa bera daalk (*rytningr*).

rytr, *m.* krytja (fugl). Larus tridactylus. Jfr. isl. *rita* og fær. *ryta.*

rytta, *f.* vesalmenne, stakar (jfr. ags. ryþþa, bandhund).

rytzir og **rytzar,** *m. pl.* ryssar, russar.

ræða, *a.* ræda, od, ronegalen (um sugga i paringstidi).

ræði, *n.* yverraad, magt, stjorn.

ræðingr, *m.* tekst som ein skal lesa upp, lester.

ræðis-kona, *f.* raadskona, hushaldar. **-maðr,** *m.* raadsmann; forstandar; vert ogso brukt til aa umsetja lat. consul og imperator.

ræfr, *n.* tak, raust, = *ráf.* Jfr. nyn. *ræve, n.* rot, raust (tak-vinkel).

ræfrviðr, *m.* sperra (i eit hustak). Jfr. nyn. *rævling, m.* Smaal.

ræingi, *m.* duglaus kar, sæling, tusul.

45

rækendi, *n.* ureinska, ufysna.

rækibrekka, *f.*: *bera fram á rækibrekku,* d. e. bera fram til synes. Thom. 301₉.

rækiligr, *a.* rækjeleg, ufysleg, ufjelg, ulikleg.

rækja, *v.* (*kt*) vanda, styggjast ved; jaga av; taka av. Jfr. nyn. *rækja* Ma. og *rækjast* (Ma. Li. og fl.) vanda, styggjast ved.

rækr, *a.* rækjeleg, ufjelg, urein.

ræla, *v.* svaga, vimra (jfr. nyn. *ræla,* vaasa, Ryf.). Post. 424₂₉.

ræma, *f.* reim, band (= *reima*).

ræna, *v.* (*nt*) gjera ran, rana, taka ifraa, røva; *ræna e-n e-u* (*e-s* ell. *af e-u*); *rænast, v. r.* rana til seg. Jfr. nyn. *ræna.*

rængjar, *m. pl.* folki som bur paa øyi Ræ (Rügen).

ræningi, *m.* mann som vert rana eller røva ifraa; *vera e-s ræningi*; ogso ransmann, jfr. næste ord.

ræningjasveit, *f.* røvarflokk. Fld. III 520₂₁.

ræsa, *v.* (*st*) faa paa glid (raas), faa til aa ræsa eller renna; *ræsa e-t á hendr e-m,* lata eitk. gaa ut yver ein; upers. *ræsir draum,* d. e. draumen kjem fram, vert uppfyllt.

ræsimaðr, *m.* framifraa kar.

ræsir, *m.* hovding, konge (poet.).

ræsta, *v.* (*st*) reinska, rydja, røma undan.

ræxn, *m.* knut, moske (paa eit net).

røkkr (*røkr*) *n.* myrkning, skuming.

røkkva (*røkva*) *v. st.* (*perf. partic. røkkvit*) myrkna, kjøva til (fyre regn), skumast.

røkkva, *v.* (*að*) = *røkkva, v. st.*

røpta, *v.* spy ut (= *rypta*).

røskvi, *f.* kvatleik, mod, djervskap.

rœða, *v.* (*dd*) røda, tala; uttala; *rœðast við,* røda med kvarandre, talast ved.

rœða, *f.* røda, samtale.

rœði, *m.* roar, rorskar. **rœði,** *n.* røde, aarar (paa baat). **rœðir,** *m.* = *rœði, m.*

rœðr, *a.* i samansetjing med talord; t. d. *áttrœðr.*

rœðri, *n.* røre, røde, aarar (paa baat).

rœfa, *v.* (*að*) røva, herja.

rœgiligt, *a. n.*: *rœgiligt fall* = casus accusativus, underfall (i gram.).

rœgja, *v.* (*gð*) baktala, klaga, leggja skuld paa; *rœgja fjǫrvi, fé manns,* d. e. baktala mannen so at han misser liv, gods; *rœgja menn saman,* setja vondt millom folk. Jfr. nyn. *røgja,* slarva um folk.

rœgsla, *f.* baktale, sverting.

rœkiligr, *a.* vyrk, umsynleg, nøgjen, inderleg, aalvorleg (*rœkiliga, av.*). Jfr. nyn. *røkjeleg,* rask, snar.

rœkja, *v.* (*kt*) gjeva (seg) um, vyrda, ansa; røkta. Jfr. nyn. *røkja seg,* syta for seg.

rœkr, *a.* røkjen, vyrk; *rœkr arfi,* logleg og rettkomen erving. N. G. L.

rœkt, *f.* røkt, umsyn, umhug, aathug.

rœkta, *v.* (*að*) røkta, skøyta (um), passa, hava umsut for.

rœktar-leysi, *n.* vanrøkt, skøyteløysa. **-maðr,** *m.* forstandar, tilsynsmann. **-þokki,** *m.* umhug, ihuge.

rœma, *v.* (*md*) gjeva samtykke, laata yver (vel eller ille), lova; *rœmast, v. r.* verta umtala; *e-t rœmist á hendr e-m,* ein fær ordet for, vert skulda for eitk.

rœta, *v.* (*tt*) røta (upp), taka upp med roti; *rœtast, v. r.* **1.** røtast, røta seg. **2.** = *ræsast* (um draumar). **3.** = *reitast.*

rǫð, *f.* (*gen. raðar*) **1.** rad (jordrygg, gamall vòr eller moræne i Vestfold). **2.** rad, rekkja.

rǫdd, *f.* (*gen. raddar*; *nom. pl. raddir*) **1.** røyst, maal, tala. **2.** røyst i ei sak, yverraad, magt. **3.** sjølvljod. Jfr. nyn. *radda, v.* snakka, skravla.

rǫðull, *m.* straaleglans; sol.

rǫf, *f.* rav (poet.) = *raf, n.*

rǫgg, *f.* **rǫggr,** *m.* (*gen. sing. rǫggvar*; *nom. pl. rǫggvar*) ragg, grovt haar, lang ull.

rǫggvarfeldr, *m.* ruggefeld, pels.

rǫgn, *n. pl.* = *regin* (poet).

rǫgnir, *m.* namn paa Odin (poet.).

rǫk, *n. pl.* (ogso *røk*) utgreiding; upphav, orsak, grunn; vitnesburd, teikn; hendingar, tilhøve; lagnad, ende.

rǫkn, *n. pl.* førsle-dyr, hest, ukse; *kjalar rǫkn,* d. e. skip (poet.).

rǫksamligr, *a.* **rǫksamr,** *a.* vyrdande, sæteleg, ageleg (*rǫksamliga, av.*).

rǫksemd, *f.* vyrdnad, vegt, age, autoritet; prov, grunn.

rǫksemdar-fullr, *a.* myndug, ageleg,

streng. **-maðr,** *m.* mann med age og vyrdnad, autoritet. **-styrkr,** *m.* styrke som age eller autoritet gjev. **-vald,** *n.* magt som vyrdnad og age gjev.

rǫkstólar, *m. pl.* domarsæte (Edda).

rǫnd, *f.* (*gen. randar*; *nom. pl. randir*) **1.** rand, stripa; kant. **2.** skjold; *reisa rǫnd við e-m,* d. e. gjera motstand mot ein. **3.** Randsfjord.

rǫndóttr, *a.* randut, rendut, striput.

rǫng, *f.* rong (kne eller tvertre som held ihop botnbordi paa ein baat).

rǫskleikr, *m.* kvatleik, djervskap, mod, dugleik.

rǫskligr, *a.* djerv, dugeleg, fljot (*rǫskliga, av.*).

rǫskr, *a.* rask, spræk, modig, staut; *rǫskr at viti,* d. e. vaksen i vit. Jfr. *roskinn.*

rǫskvast, *v. r.*(*að*) mogna, gjorna; mannast.

rǫst, *f.* (*gen. rastar*; *nom. pl. rastir*) **1.** rost (f.), rast (n.), d. e. eit vegstykke som ein gjeng i eitt skeid, utan aa kvila, ei mil paalag. **2.** veg, stig.

rǫst, *f.* (*gen. rastar*) røst, malstraum, havsvelg.

rǫsuðr, *m.*: *reyks rǫsuðr,* elden (poet).

rǫtuðr, *m.* ein som raakar paa eller finn (poet.); jfr. *rata, v.*

S.

sá, *pron. dem. nom. m.* (*f. sú, n. þat*); i *pl.* sjaa *þeir*; jfr. ogso serskilt under *þat, þess, því, þann*) **1.** den, bruka substantivisk: *sá er sæll er slíka giptu fær*; ofte lyt me i nyn. setja um med pers. pron. (han, ho): *sú var stjúpdóttir konungsins,* ho var —. **2.** den, bruka adjektivisk, med yvergang til bunde kjenneord: *sá maðr*; ogso ettersett: *á sú* (den aai); *sá ungi maðr*; *sá inn ungi maðr*; *á því sama þingi*; med utelate subst.: *sá einn* (*kostr, vegr*) *er þér til,* det er den einaste utveg for deg, det einaste du hev aa gjera. **3.** slik, sovoren; *varð sá fundr þeirra, at Egill felldi tvá menn*; *hann er sá orðhákr at* —. **4.** bruka saman med *er* som rel. pron.: *sá er* (*sú er*), den som; ofte med utelate *er*: *margir fyrirfórust þeir* (= *þeir er*) *í fjalli vóru skipaðir.* **5.** bruka mesta som eit ub. pron. nokon, ein (= *nǫkkurr*); *hón lauk upp hurðinni ok stóð í gáttum stund þá ok þagði*; ofte stend det saman med dei ymse fall av *lítill* (*smár*): *ek hefi á mér tygilkníf lítinn þann*; *hrærði hǫfuðit litt þat* (d. e. nokolite, litegrand).

sá, *v.* (præs. *sær, sáir, sár*; impf. *seri, søri* og *sáði* (yngre form); *perf. partic. sáinn*) **1.** saa (med dat., sjld. akk.); *sá korni,* saa korn; yverf, saa, straa ut: *sá gulli ok silfri á gǫtuna.* **2.** saa, saa til (med akk.); *sá jarðir sínar.*

sáð, *f.* (i *pl. sáðar* og *sáðir*) saad, ogn.

sáð, *n.* **1.** saad, sæde, saakorn. **2.** sæde, grøda, avgrøde; ogso um kornet paa aakeren. **3.** kornavle.

sáða-haugr, *m.* haug med saader eller agner. **-hleifr,** *m.* braud som er fullt av saader, er baka av saadmjøl.

sáð-berandi, *a.* som ber fræ, fræ-berande. **-gerð,** *f.* saanad, saaning; tilsaadd aaker; jfr. nyn. *saadgjerd* 1 og 2, Ross. **-jǫrð,** *f.* aakerjord, saadjord. **-kast,** *n.* saaing, saanad. **-korn,** *n.* saakorn (saadkorn). **-land,** *n.* sædeland, saadland, aakerland.

saðleiki, *m.* mette, nøgd. **saðning,** *f.* metting, mette.

sáðplógr, *m.* plognad, pløgjing (til saanad).

saðr, *a.* **I.** mett (*e-s,* av eitk.).

saðr, *a.* **II.** = *sannr.* **saðr,** *m.* = *sannr.* Edda.

sáð-tíð, *f.* saatid, namn paa fyrste sumarmaanad (= *gaukmánaðr*). **-tími,** *m.* saatime (Snm.), saatid.

sáðugr, *a.* saadut, full av saader.

safal (ogso *safl*) *n*. **safalaskinn,** *n*. **safali,** *m*. sobelskinn (eit slag røyskattskinn).

safi, *m*. save (i tre, millom bork og ved).

safna, *v*. **safnaðr,** *m*. sjaa *samna, samnaðr*.

safran, *s*. safran.

saga, *v*. (*að*) saga, skjera med sag (*sǫg*).

saga, *f*. **1.** det som vert sagt, ord, segn, framsegn. **2.** soga, forteljing; *vera ór sǫgunni*, vera utor soga, ikkje verta nemnd i soga meir; ogso um hendingi, tilburden som er emne for soga: *er saga þessi gerðist*, daa denne soga hende.

Sága, *f*. namn paa ei gudinna; poet. til umskrivning av kvende.

sagandsorð, *n*. = *sagorð*.

sagatennr, *f*. *pl*. tenner paa sager, sagtenner.

sagna-maðr, *m*. **-meistari,** *m*. sogemann, sogeforteljar, sogeskrivar. **-skemtan,** *f*. trøyskap med aa fortelja og høyra paa sogor, sogeforteljing.

sagorð, *n*. segn, framsegn, ord.

saka, *v*. (*að*) **1.** saka, klaga, lasta ein for eitk. (*e-n e-s* eller *um e-t*); *sakast*, *v*. *r*. saka seg, klaga seg; *rec*. klaga kvarandre, trættast; *perf*. *partic*. *sakaðr*, klaga; saka, skyldig; *sakaðr og sifjaðr*, fiende og ven. **2.** saka, skada, gjera (*e-n*) vondt; upers. *hann sakaði ekki*, han kom ikkje til skade, det gjorde honom ikkje noko; *man ekki til saka*, det skader ikkje, det gjer ikkje noko; *v*. *r*. *sakast við e-t*, hava skade av eitk.; *perf*. *partic*. *sakaðr*, skadd, saara.

saka-bœtr, *f*. *pl*. bøter for brotsverk. **-dolgr,** *m*. fiende, motpart (i rettssak). **-fullr,** *a*. saka, skyldig. **-gipt,** *f*. = *sakargipt*. **-lauss,** *a*. saklaus (= *saklauss*). **-laust,** *av*. utan søksmaal. **-maðr,** *m*. mann som fører saker.

sakan, *f*. klaging, lasting.

sakar-áberi, *m*. klagar (i rettssak), saksøkjar. **-aðili,** *m*. hovudmannen, den rette saksøkjar i ei rettssak. **-eyrir,** *m*. = *sakeyrir*. **-ferli,** *n*. = *sakferli*. **-gipt,** *f*. det aa gjeva sak, søksmaal, klaga, skulding. **-spell,** *n*. det som spiller eller øydelegg ei rettssak for ein, sakspille. **-staðr,** *m*. grunn, tilføre til søksmaal. **-sœkjandi,** *m*. saksøkjar. **-tǫkuváttr,** *m*. vitne paa at ein hev teke paa seg aa føra ei sak. **-tǫkuvætti,** *n*. vitnesburd um at ein hev teke paa seg aa føra ei sak. **-vandræði,** *n*. rettslegt vandemaal, rettstrætta. **-verjandi,** *m*. sakverjar. **-vǫrn,** *f*. forsvar i ei sak, sakvern.

sak-aukabót, *f*. lut av mannebøterne som *sakauki* skal hava. **-auki,** *m*. eig. ein som aukar mannebøterne; i logmaalet um eit visst slag skyldfolk (aat ein drepen mann) som upphavleg maa ha stade utanfor, men som sidan fekk ein lut i mannebøterne. **-bitinn,** *a*. sakfallen, skyldig. **-bót,** *f*. bot for urett eller brotsverk som er gjort (helst i *pl*. *sakbœtr*). **-bótatala,** *f*. utreidsla av *sakbœtr*. **-eyrir,** *m*. **1.** bot til kongen eller øverheiti for brotsverk som er gjort, sakøyre. **2.** = *sakgildr eyrir*. **-fé,** *n*. gods som ein betalar i *sakbœtr*. **-felli,** *n*. = *sakeyrir*. **-ferli,** *n*. rettssak, rettstrætta. **-gildr,** *a*. eig. gild, gjengeleg til rettsbøter, um betalingsmidel rekna etter den betalingsmaaten som gjeld for sakøyren, mots. *silfrmetinn*. **-gæfinn, -gæfr,** *a*. som gjerne gjev nokon sak, trættekjær, kranglesjuk.

saki, *m*. skade, saknad.

sakir, *præp*. (m. akk.) paa grunn av, for — skuld. Jfr. *sǫk* 5.

sak-lauss, *a*. saklaus, uskyldig. **-laust,** *av*. utan orsak, grunnlaust. **-leysi,** *n*. **1.** sakløysa, skuldløysa. **2.** grunnløysa, orsakløysa; *fyrir* (*um*) *sakleysi*, utan grunn, utan orsak. **-maðr,** *m*. illgjerningsmann, vegrøvar. **-metinn,** *a*. = *sakgildr*.

sakna, *v*. (*að*) sakna.

saknaðr, *m*. saknad, sakn.

sakni, *m*. saknad, tap.

sak-næmr, *a*. som ein kann gjeva sak eller klaga; *eiga nǫkkut saknæmt við e-n*, hava noko aa klaga paa ein. **-ráð,** *n*. raad i rettssak. **-rúnar,** *f*. *pl*. eig. runer som vekkjer strid eller trætta; kivsmaal. **-sókn,** *f*. saksøkjing, søksmaal. **-sæll,** *a*. heppen til aa vinna rettssaker. **-taka,** *v*. *st*. døma skyldig, straff-fella. **-tal,** *n*. eig. bot-rekning; lista yver mannebøterne og korleis dei vert skifte (= *sǫktal*). **-tala,** *f*. = *saktal*. **-vernd,** *f*. **-vǫrn,** *f*. = *sakarvǫrn*.

sal, *n*. betaling, utgreidsla; betalingsdag, betalingstermin.

sál, *f*. saal, sjæl.

sala, *f.* sòla, sal, seljing; *til sǫlu,* til sòle, til seljings.

sála, *f.* **1.** saal, sjæl (= *sál*). **2.** sæla, lukka (= *sæla*). **sálabað,** *n.* bad og veitsla paa jordferdsdagen (gravøl) eller paa aarmaalsdagen etter; jfr. nyn. *sælabad,* gravøl, Shl.

saladagr, *m.* betalingsdag.

sálaðr, *a.* saala, daud (jfr. *sálast*).

salafestur, *f. pl.* faste avtalar um betaling.

sálahjǫlp, *f.* = *sáluhjǫlp.*

salakynni, *n. pl.* bustad, heim. Edda. Jfr. *kynni.*

sálamessa, *f.* = *sálumessa.* **sálartíðir,** *f. pl.* = *sálutíðir.*

sálast, *v. r.* (*að*) saalast, andast, døy.

salastefna, *f.* stemna, møte til betaling; betalingstid (-termin).

sálatíðir, *f. pl.* = *sálutíðir.*

sáld, *n.* **1.** saald, kjer til aa sælda i. **2.** saald, eit kornmaal = *6 mælar,* i vegt rekna = $^1/_2$ *skippund.*

saldagr, *m.* skildag til betaling, betalingsdag.

saldrótt, *f.* folket i huset. Edda.

sáldssáð, *n.* saaldsaad, sò mykje jord som ein kann saa til med eit saald korn.

salerni, *n.* kamar, avhus.

salf for *safal,* D. N. II 165$_{21}$.

salfalli, *a.* skyldig til aa betala.

sal-garðr, *m.* husvegg. Edda. **-gaukr,** *m.* **-gofnir,** *m.* hane. Edda. **-hús,** *n.* stor *skemma,* bud. Edda, N. G. L.

sali, *m.* seljar.

sálifa, *f.* raake, sputt (lat. saliva).

sal-kona, *f.* kvinna, terna som tener i salen. **-kynni,** *n.* bustad, heim, = *salakynni.* Edda.

sallaðr, *m.* saltfisk? Sturl. II 122$_{36}$. Av mlat. salatus, partic. til salare, salta?

salli, *m.* i *hveitissalli*; jfr. nyn. *salle, sall, m.* mjølduft, ogso um mjøl av jordeple, Hard. Shl. ofl.

salmari, *m.* **salmaskald,** *n.* salmediktar. **salmasǫngr,** *m.* salmesong. **salmr,** *m.* salm, salme (= *psalmr*).

salning, *f.* seljing, sal.

salr, *m.* (*gen. sing. salar*; *nom. pl. salir, akk. sali*) sal, hall; rom; hus.

salselaðr, *m.* suvl (til brød). Heilag. II 655$_{32}$. Jfr. mlat. salsare, salta?

salt, *n.* **1.** salt; *í salti liggr sǫk, ef sækjendr duga,* ei sak vert ikkje foraldra („ligg i salt"), um saksøkjarane duger; *svarta salt,* „svart salt" av brent tang, tangoska (til krøteri). **2.** sjø, hav; *hit eystra salt,* Øystresjøen.

salta, *v.* (*að*) salta, leggja i salt; yverf. gøyma til sidan, setja ut. Sex. söguþ. 147.

saltan, *f.* salting.

saltara-bók, *f.* = *saltari.* **-salmr,** *m.* salme (av David-salmarne). **saltari,** *m.* bok med David-salmarne (= *psaltari*).

salt-brenna, *f.* saltbrenning, saltkoking (jfr. *brenna, v.* (*nd*) 4). **-brennukarl,** *m.* saltbrennar, saltkokar. **-búð,** *f.* = *saltketilsbúð.* **-diskr,** *m.* borddisk til salt, saltkjerald.

salterium, *n.* psalter, eit slag spelreide med 10 strengjer.

salt-flóð, *n.* saltflaum, saltsjø. **-gerð,** *f.* salt-gjering, salt-tilverking. **-karl,** *m.* saltbrennar, saltkokar. **-karlskufl,** *m.* kappa, kufta som saltkarlar bruka. **-ketill,** *m.* kjêl til saltkoking, saltkjêl. **-ketilsbúð,** *f.* bud der dei kokar salt i saltkjêl. **-ketilssát,** *f.* (*pl. -sætr* (skr. *sæter*) D. N. IV 278$_{12}$) saltverk. **-uppsát,** *f.* saltverk. **-korn,** *n.* saltkorn. **-maðr,** *m.* = *saltkarl.*

saltr, *a.* salt.

salt-réttr, *m.* rett til aa brenna eller koka salt. **-steinn,** *m.* saltstein („saltstytta").

saltsuppspretta, *f.* saltkjelda. **saltsviða,** *f.* = *saltbrenna.*

salþjóð, *f.* folket i huset (= *saldrótt*). Edda.

sálu-ábyrgð, *f.* aabyrgsla, andsvar for ei sjæl. **-afli,** *m.* sjæle-vinning, sjæle-fanging. **-bað,** *n.* = *sálabað.* **-bann,** *n.* sjæle-bann, sjæle-tjon. **-bati,** *m.* = *sálubót.* **-bót,** *f.* **1.** bot, hjelp for sjæli, sjælehjelp. **2.** velferd. Jfr. nyn. *saalebot, sælebot* = velgjerd, miskunnverk. **-búð,** *f.* sjukeheim, hospital. **-eldar,** *m. pl.* „sjæleeldar", d. e. baal som romarane brende til aa høgtida daaen manns avferd fraa denne heimen. **-félag,** *n.* sjælesamlag, aandelegt samfund. **-gipt,** *f.* **-gjǫf,** *f.* gaava til sjælehjelp, sjælegaava; jfr. ogso nyn. *sælegaava,* Aa. og Ross.

sálugr, *a.* sælug, stakkars, arm.

sála-háskaábyrgð, *f.* aabyrgsla, andsvar for faare som kann raama sjæli. **-háski,** *m.* faare for sjæli, sjælefaare. **-hjǫlp,** *f.* hjelp for sjæli, sjælehjelp (= *sálubót*). **-hús,** *n.* **1.** herbyrge, hus for ferdafolk. **2.** sjukeheim, hospital. **-hússtofa,** *f.* = *sáluhús* 1. **-messa,** *f.* sjælemessa.

salún, *n.* eit slag ullty; tæpe av *salún,* tæpe. Namnet etter byen Chalons.

sálu-sár, *n.* sjæle-saar. **-sjóðr,** *m.* kassa til aa kosta sjælemessor for avlidne gildebrøder. **-skaði,** *m.* skade paa sjæli, sjæleskade. **-stofa,** *f.* stova, herbyrge for ferdafolk (= *sáluhús*). **-stúka,** *f.* altarrom der det vert lese sjælemessor? D. N. IV. 119₃ 147₄. **-svikari,** *m.* sjælesvikar, sjælelokkar. **-tíðir,** *f. pl.* bøner som vert lesne for avlidne sjæler. **-tjón,** *n.* sjæle-tjon, sjæle-fortjoning. **-þarfligr,** *a.* naudsynleg for sjæli; jfr. nyn. *saalaturftig,* miskunnsam, Ryf. Shl. **-þurft,** *f.* **-þǫrf,** *f.* naudsyn, torv for sjæli. **-vænn,** *a.* væn, prydeleg for sjæli. **-ǫl,** *n.* **-ǫld,** *n.* gravøl (kristelegt namn, jfr. *erfiǫl*).

sam-, i sms. = nyn. sam-, saman-, ihop-.

sama, *v.* (*samdi, perf. partic. samat*) sama, høva, søma seg; *sama sér vel,* sjaa godt ut.

samagóðr, *a.* som ser godt ut; sameleg, høveleg.

saman, *av.* saman, i lag; *einn saman,* einsaman, aaleine; *allr saman,* allsaman, ogso: heil, uskift; *allir saman,* alle saman, utan skilnad; alle i lag, i samling; *til samans,* til samans, i saman.

saman-burðr, *m.* (skriftleg) ihopsetjing, skrift. **-dráttr,** *m.* samandraging, samling. **-eign,** *f.* strid. **-hlaðning,** *f.* samanstelling, samanbinding. **-jafna,** *v.* (*að*) jamføra, samanlikna. **-kall,** *n.* **-kallan,** *f.* samankalling. **-koma,** *f.* samkoma. **-lestr,** *m.* samanplukking, samansamling. **-líming,** *f.* samanbinding. **-samnaðr,** *m.* ihopsamling, samling. **-samnanligr,** *a.* samlings-, lat. collectivus. **-tengja,** *v.* (*gd*) festa, binda saman.

sam-band, *n.* samband, samlag. **-bandsmaðr,** *m.* mann som hev samband med ein, sambands-mann. **-beit,** *f.* sambeite. **-bera,** *v. st.* høva saman; *kvað eigi þat sambera,* sa at det bar reint av, det var uhorvelegt. **-binda,** *v. st.* binda saman; *refl. sambindast,* gjera samband. **-biskup,** *m.* bisp saman med ein, med-bisp. **-bjóða,** *v. st.* bjoda til med, kappast, vera jamgod med (*e-m*). **-bland,** *n.* samblanda, samlag. **-blanda,** *v.* (*að*) blanda saman (*e-u*). **-blandan,** *f.* (og *-blandning, f.*) samblanding, samblanda, samlag. **-blandinn,** *a.* ihopblanda. **-blása,** *v. st.* blaasa saman, blaasa upp; *samblása móti e-m,* gjera samband, leggja raadlag upp mot ein. **-blástr,** *m.* samband, samlag; samansverjing. **-blástrmaðr,** *m.* mann som er i samband med ein, samansvoren mann. **-borgari, -borgarmaðr,** *m.* medborgar, samborgar. **-borinn,** *a.* samboren, fødd av same foreldre. **-bróðir,** *m.* sambrôr, heilbrôr, son av same fâr og môr; yverf. um brôr av same samlag. **-brugga,** *v.* (*að*) bryggja, blanda saman. **-búð,** *f.* sambuing, samvære; samlivnad, samlega, paring. **-búðarnáttúra,** *f.* natur, lyst til likamleg umgang. **-búðartími,** *m.* tid til samlivnad. **-búnaðr,** *m.* = *sambúð.* **-bundinn,** *a.* samanbunden. **-burðarǫl,** *n.* samlogedrykkja, skotøl, lagøl. **-burðr,** *m.* samlag, samkvæme. **-bygð,** *f.* det aa bu saman, sams bustad. **-bygðarmaðr,** *m.* sambygding. **-bæriligr,** *a.* ihopliknande; samhøveleg, likleg. **-dags,** *av.* paa same dag. **-dauði,** *m.* daude paa same tid, samstundes. **-dauni,** *a.* som hev same vonde lukt (yverf.). **-dóma,** *a.* samd i domen, samtykt. **-dómr,** *m.* sams, samrøystes dom. **-dráttr,** *m.* **1.** samling, sanking; folkesamling. **2.** det som er ihopsamla. **3.** reip, snor. **-dreginn,** *a.* fôra yver det heile, aalfôra (jfr. *draga,* 8). **-drykkja,** *f.* drykkjelag, samdrykkja. **-dœgnis, -dœgris, -dœgrs,** *av.* i same halvdøger, paa same dag. **-dœmdr,** *a.* dømd saman (med ein annan). **-eiga,** *f.* sameiga. **-eiginliga,** *av.* i sameiga, i samnøyte, tilsaman. **-eiginligr,** *a.* sameigeleg, sams; *sameiginligt nafn,* samnamn, appellativ. **-eiginn,** *a.* **1.** sameigeleg, sams. **2.** aalmenn, vanleg. **-eign,** *f.* **1.** sameign, sameiga. **2.** hopehav, samhav. **3.** strid, slaasting. **4.** samnøyte, samlag. **-eignarmaðr,** *m.* **-eigumaðr,** *m.* mann som eig ihop med ein annan, sameigar. **-eilífr,** *a.* like æveleg som (*e-m*). **-eldi,** *n.* samliv. **-erfingi,** *m.* mederving. **-fagna,** *v.* (*að*) fagna seg, gleda

seg (saman) med ein (*e-m*). **-fagnaðr,** *m.* sams fagnad, gleda. **-fallinn,** *a.* samkjøm, høveleg. **-fang,** *n.* giftarmaal. **-fara,** *a.* som fer saman, som fylgjest (paa ferd) med ein. **-fast,** *av.* **1.** fast isaman, samla, i samanheng. **2.** samfelt, etter kvarandre. **3.** stødugt, stendigt. **-fastr,** *a.* **1.** fest saman, fast, samanhangande. **2.** samfeld. **3.** *samfǫst orð,* d. e. bunden stil, poesi (mots. *sundrlauss*). **-feddr,** *a.* **-feðra,** *a.* som hev same fâr, samfedra. **-félag,** *n.* samlag. **-félagi,** *m.* lagsmann, parthavar. **-fella,** *v.* (*ld*) fella, setja saman. **-felldr,** *a.* samfeld, stendig. **-felling,** *f.* samanfelling. **-fenginn,** *a.* samfengd (samfengen), ihopraska, ikkje utvald. **-festiliga,** *av.* isaman, i samanheng. **-festing,** *f.* samanfesting. **-fjórðungs,** *av.* i same fjordung, innan-fjordungs. **-fleytr,** *a.* som kjem i eitt renn, utan stans, samfeld, stendig. Jfr. nyn. *samfløytt.* **-fleytt,** *av.* = *samfast.* **-fljóta,** *v. st.* fljota, renna saman med eitk. (*e-u*). **-flot,** *n.* flote, skip som fylgjest; det aa sigla saman; *halda* (*hafa*) *samflot,* sigla i samflote (Sogn), sigla i fylgje. **-floti,** *m.* = *samflot.* **-flotsmaðr,** *m.* mann som sigler i fylgje (i (samflote) med andre skip. **-fundr,** *m.* samkoma, møte. **-fylliligr,** *a.* heil, full. **-fyndr,** *m.* samkoma. **-fœrr,** *a.* **1.** fylgjefør. **2.** samkjøm, samstavande. **-fǫr,** *f.* ferd i saman, samgang, umgjenge, iser i *pl.*: egteskaplegt samliv; samband. **-ganga,** *f.* **1.** gang saman, samgonga. **2.** = *samgangr* 1. **-gangr,** *m.* **1.** samgang, umgjenge; egteskaplegt samliv. **2.** samanstøyt, strid. **-gengt,** *a. n.*: *eiga s.* (um fe) hava sambeite. **-geta,** *v. st.* avla saman med. **-gjarna,** *av.* like gjerne. **-gleðjast,** *v. r.* (*gladdist*) gledjast (saman) med ein (*e-m*). **-greizla,** *f.* samanskot. **-gróa,** *v.* (*-greri*) gro fast til eitk. (*e-u*). **-gǫnguǫl,** *n.* brudlaupsgilde. **-hald,** *n.* **1.** samhald, samband. **2.** fraahald. **-haldinn, -haldr,** *a.* stendig, samfeld. **-harma,** *v.* (*að*) syrgja (saman) med, hava vondt av, hava medkjensla med ein (*e-m*). **-harman,** *f.* **-harmr,** *m.* samhug, medkjensla. **-heilagr,** *a.* like heilag. **-heiti,** *n.* sams namn, samnemne. **-heitiliga,** *av.* med eit sams namn. **-heldi,** *n.* samhelde, samband; ogso um samansverjing; samkoma. **-henda,** *f.* **-hending,** *f.* rim av einslydande stavingar. **-hendr,** *a.* (versemaal) som hev *samhenda.* **-heraðs,** *av.* i same herad. **-hlaup,** *n.* samanlauping (til uppreist). **-hlaupa,** *a.* som løyp saman, samstelt. **-hlaupast,** *v. r. st.* laupa saman til aa gjera uppreist. **-hleypi,** *n.* samanlauping, samanflokking. **-hljóð,** *n.* medljod, konsonant. **-hljóða,** *v.* (*að*) samstavast, høva i hop med (*e-u*). **-hljóðan,** *f.* samljod, harmoni. **-hljóðandi,** *m.* = *samhljóð.* **-hljóði,** *a.* **-hljóðr,** *a.* jamgod i ljod. **-hringja,** *v.* (*gd*) **1.** ringja saman (kyrkjelyden). **2.** ringja samstundes (med tvo eller fleire klokkor). **-hringjur,** *f. pl.* klokkor som ein ringjer med samstundes, parklokkor. **-hugi,** *m.* samtykke, samhelde. **-hugi,** *a.* samheldig, sameint. **-húss,** *av.* i same hus. **-hyggja,** *v.* (*-hugði*) vera samheldig, sameint. **-hyggja,** *f.* samvit (= *samvizka*).

sami, *m.* **1.** same, sømd, rett skikk. **2.** rett som tilkjem ein, rettkoma. **3.** semja, sam.

sam-jafn, *a.* jamgod. **-jafna,** *v.* (*að*) jamføra, likna attaat (*e-u*); refl. *samjafnast e-m,* kappast, gjera seg jamgod med ein. **-jafnan,** *f.* jamføring, samanlikning; gram. komparation, gradbøygning. **-jafnanligr,** *a.* *samjafnanligt nafn,* høgregrad, komparativ (gram.).

samka, *v.* (*að*) sanka, samla (*e-u*); *v. r.* *samkast,* sankast, samlast.

sam-kall, *n.* samankalling. **-kaupa,** *v.* (*-keypti*) gjera semja. **-kaupa,** *a.* samd, sameint (um ein handel). **-keypi,** *n.* **1.** samhandel, semja. **2.** hopehav.

samkoma, *f.* = *samkváma.* **samkomu-** sjaa *samkvámu-.*

sam-kristinn, *a.* som er medkristen. **-krœkja,** *v.* (*kt*) koma i strid med ein. **-kund,** *f.* **-kunda,** *f.* samkoma, stemna; gjestebod, gilde. **-kundarǫl,** *n.* drykkjelag, gilde. **-kundufagnaðr,** *m.* gjestebodsgleda. **-kundufǫr,** *f.* ferd til gjestebod. **-kunduhús,** *n.* stemnehus. **-kundumaðr,** *m.* gjest. **-kunduvitni,** *n.* gjestebodsvitne.

samkváma, *f.* **1.** samkoma, møte; iser bruka um reppsmøte paa Island. **2.** strid, samanstøyt. **3.** (egteskapleg) samlivnad. **4.** (helst i pl.) samkoma, samanfelling, samanfeld ting.

samkvámu-drykkja, *f.* drykkjelag. **-lag,** *n.*

takster, pris, fastsett i reppsmøte. **-maðr,** *m.* mann som er med i reppsmøte (*samkváma,* 1). **-mál,** *n.* sak som vert fyrehavd paa reppsmøte; vedtak i reppsmøte.

sam-kvæði, *n.* samtykke. **-kvæðr,** *a.* einslydande. **-kvæmd,** *f.* samlag, samband. **-kvæmiligr,** *a.* samkjøm, samhøveleg. **-kynja,** *a.* av same ætt. **-kynnis,** *av.* i same hus· **-lag,** *n.* **1.** samlag, hopelag. **2.** samlag, samband. **3.** samlag, samliv; samlega. **-laga,** *v.* (*að*) **1.** sambinda. Jfr. nyn. *samlaga.* **2.** likna attaat (*e-u*). **3.** taka til samlega; *v. r.* *samlagast e-m,* hava samlega med ein. **-laga,** *f.* samanleggjing, samling (av skip til slag). **-laga,** *a.* som er i samlag med, sameina med (*e-m*). **-lagari,** *m.* **-lagi,** *m.* lagsmann, felage. **-landi,** *m.* landsmann.

sámleitr, *a.* saamleg, myrkleitt.

sam-leið, *f.* sams veg. **-lendr,** *a.* som er fraa same land; som er innanlands. **-lestr,** *m.* samansamling. **-liðs,** *av.* i same lid ell. fylgje. **-lifnaðr,** *m.* samlivnad. **-líka,** *v.* (*að*) samanlikna. **-líkan,** *f.* samanlikning. **-líkr,** *a.* lik, eins. **-litr,** *a.* samlita, med same lit. **-lofa,** *v.* (*að*) lova, prisa saman. **-lyndi,** *n.* samhelde, samtykke. **-lyndr,** *a.* samlynd, sameint, einig. **-lægi,** *n.* samlega. **-lægr,** *a.* som ligg saman med. **-lærðr,** *a.* som er lærd, upplærd saman med. **-lærisveinn,** *m.* læresvein saman med ein annan, lærebrôr. **-mála,** *a.* som talar det same, samtykt, einig· **-máli,** *m.* avtale, semja. **-máttugr,** *a.* **-máttuligr,** *a.* som hev sams magt, er like megtug. **-merkja,** *v.* (*kt*) merkja sameleis. **-milskaðr,** *a.* samblanda, sambunden. **-mynda,** *v.* (*að*) gjeva same svip, gjera lik. **-mælast,** *v. r.* (*lt*) samsnakkast, avtala med kvarandre; *sammælast á e-t,* samraadast, verta samstelt um eitk. **-mæli,** *n.* samtale; avtale, semja. **-mœddr,** *a.* **-mœðri,** *a.* fødd av same môr, sammødra.

samna, *v.* (*að*) samna, samla (*e-u* eller *e-t*); *samnast,* samnast, samla seg.

samnaðar-herr, *m.* ihopsamla her. **-menn,** *m. pl.* ihopsamla (ikkje utvalde) menn. **-ǫl,** *n.* samlogedrykkja, lagøl.

samnaðr, *m.* **1.** samning, samling. **2.** samlag, samband. Jfr. nyn. *samnad.*

samnafni, *m.* namne (= *nafni*).

samnan, *f.* samning, samling.

sam-nefndr, *a.* samnemnd, som hev same namn. **-netjast,** *v. r.* (*að*) eig. koma i same net, vasa seg i hop med *e-m.* **-neyta,** *v.* (*tt*) hava lag, umgjenge med ein (*e-m, við e-n*); *samneytast, v. r.* umgangast. **-neyti,** *n.* samnøyte, samlag, samkvæme; umgjenge. **-neyting,** *f.* **-neyzla,** *f.* = *samneyti.*

samningarmaðr, *m.* mann som vil semja, forlikleg, fredleg mann.

samningr, *m.* semja, forlik.

samnungr, *m.* konvent (i kloster).

sam-nœgja, *v.* (*gð*) tekkjast, gjeva seg tilfreds hjaa ein (*e-m, við e-n*). **-okan,** *f.* konjugation, bøygning (gram.). **-pína,** *f.* samhug, medkjensla. **-pínast,** *v. r.* (*nd*) hava vondt av, hava samhug med. **-píniliga,** *av.* med medkjensla. **-píning,** *f.* samhug, medkjensla.

samr, *a.* sam (i gn. oftast og i nyn. alltid bruka i bundi form: same); lik, likeeins, utan brigde; sams, sameint; *sams misseris,* i same halvaar; *verða samir um,* verta sams (sameinte) um; *leiða í sǫmu sæng sér,* føra i seng med seg; *er e-m samt í hug,* ein hev same hug, er likeeins; (*svá*) *at sǫmu,* sameleis, ogso; *hinn sami, sá sami,* den same; *hit sama* (ogso: *slíkt hit sama*) sameleis, likeeins, liksom fyrr (jfr. nyn. „*det gjekk det same*“ Vald., og „*ho kom det same*“ Tel.). — *samt, av.* saman; *einn samt,* einsaman, aaleine; *allir samt,* alle saman; *þat kom* (*á*) *samt með þeim,* dei vart sameinte (samse) um (jfr. *ásamt*); *bera e-t samt við e-t,* bera saman, samanlikna eitk. med eitk.; *í samt, um samt,* samfelt; i eitt, etter kvarandre; *7 daga í samt* (jfr. nyn. *jamt og samt*).

sámr, *a.* saam, myrk.

sam-ráða, *a.* samraadd, samstelt. **-ráðinn,** *a.* (eig. *perf. partic.*) yverlagd, avtala. **-ráðr,** *a.* samraadd, samstelt. **-reið,** *f.* riding saman. **-reiknast,** *v. r.* (*að*) verta rekna saman med (*e-m*). **-reki,** *m.* sams *reki* (rekestrand ell. rekegods). **-rekkja,** *v.* (*kt*) samsengjast; liggja i same seng med (*e-m*). **-rétt,** *f.* **-rétti,** *n.* sams kvi. **-riddari,** *m.* krigskamerat, stridsbrôr. **-ríkja,** *v.* (*kt*) styra, raada saman med (*e-m*). **-ræði,** *n.* **1.** samraad,

semja. **2.** samlega. **-rœðumaðr,** *m.* mann som ein hev samrøda med, talenøyte (n.).

sams, *av.* ogso. Jfr. nyn. *sams.*

sam-saga, *a.* som segjer det same, sameint. **-sáttr,** *a.* samtykt, sameint. **-sess,** *m.* samsæte, sitjing saman. **-setja,** *v.* (*tt*) setja saman; faa i stand; skriva; *samsetja e-n sinni vináttu,* gjeva ein sin venskap. **-setjari,** *m.* samansetjar, forfattar. **-setning,** *f.* samansetning. **-síði,** *m.* eig. sidemann; lagsmann, kammerat. **-síðis,** *av.* ved sida av (*e-u*). **-sinna,** *v.* (*að*) gaa i lag med, halda med. **-sinni,** *n.* lag, samlag, medhald. **-skapa,** *a.* samlynd, sameint. **-skara,** *v.* (*að*) skara, fella saman (bord i skipssida). **-skipa,** *a.* som er paa same skip. **-skipti,** *n.* samlag, hopehav. **-skóla,** *a.* som er paa same skule. **-skulda,** *f.* **-skylda,** *f.* same skyldnad, like stor skyldnad; *þat var samskulda, at,* det var likso naudsynlegt, at —.

samsmaðr, *m.* fredsam mann (= *samningarmaðr*).

sam-snæða, *v.* (*dd*) eta saman med (*e-m*).

samst, *av.* til saman (= *samt*). N. G. L.

sam-stafa, *f.* **-stafan,** *f.* staving. **-stafligr,** *a.* som høyrer til ei staving. **-staft,** *a. n.* samstavande, samkjømt. Laxd. 33. **-stunda,** *a.* samstundes med (*e-u*). **-stundar,** *av.* **-stundis,** *av.* samstundes, paa same tid. **-sumars,** *av.* same sumar. **-svarning,** *f.* samansverjing. **-svarningarmaðr,** *m.* mann som er med i ei samansverjing. **-sveit,** *f.* stor flokk. **-sveitungr,** *m.* sambygding. **-sverjast,** *v. r. st.* samansverja seg med ein (*e-m*). **-sæng,** *f.* sams seng, seng saman med ein annan. **-sæti,** *n.* **1.** samsæte, sitjing saman. **2.** samnøyte, samlag. **3.** lag, folk som sit saman; ogso bordsetning. **-sætisdrykkja,** *f.* drykkjelag. **-sætismaðr,** *m.* mann som sit saman med ein. **-sætt,** *f.* semja, forlik. **-sætta,** *v.* (*tt*) semja, forlika.

samt, *av.* sjaa under *samr.*

sam-tak, *n.* samraad, semja, samlag. **-taka,** *v. st.* samraada, vedtaka isaman. **-taka,** *f.* innsamling. **-tal,** *n.* **1.** eig. sams tal; *vera í samtali með e-m,* verta tald saman med ein. **2.** samtal, samrøda; raadstemna. **3.** semja. **-tala,** *f.* samtal, samrøda. **-tala,** *v.* (*að*) avtala, leggja yver. **-talsfélagi,** *m.* mann som ein hev samtal med. **-teigr,** *m.* samteig, hopeteig, jordstykke som er sameiga. **-telja,** *v.* (*-taldi*) telja, rekna saman. **-tempra,** *v.* (*að*) blanda saman med (*e-u*); sampa, faa til aa samstavast med (*e-u*). **-tempran,** *f.* samanblanding, blanding. **-tengd,** *f.* sambinding, samband, Æf. **-tengdr,** *a.* sambunden, yverf. medskyldig i (*e-s*). **-tenging,** *f.* **1.** sambinding. **2.** kommunion, altarsgang. **3.** konjunktion, bindeord (gram.). **-tengja,** *v.* (*gd*) binda saman, sambinda. **-tengr,** *a.* sambunden, sameint med (*e-m*). Hom. 75~20~. **-tíða, -tíðar, -tíðis, -tíma, -tímis,** *av.* paa same tid, samstundes. **-trúaðr,** *a.* som hev same tru. **-týnis,** *av.* kringum same *tún,* med *tún* som ligg saman; i same grend. Jfr. nyn. *samtynt.* **-tǫkumaðr,** *m.* innsamlar. **-þinga,** *v.* halda ting saman. **-þingendr,** *m. pl.* menn som høyrer til same tinglag. **-þingi,** *a.* som høyrer til same tinglag. **-þingisgoði,** *m.* **-þingsgoði,** *m.* gode som høyrer til same tinglag. **-þingt,** *a. n.* i: *hafa samþingt,* hava sams ting, søkja same ting. **-þræll,** *m.* medtenar. **-þýðast,** *v. r.* (*dd*) samlaga seg, gjera lag med ein (*við e-n*). **-þykki,** *n.* **1.** samtykke, semja, samhelde; *með einu samþykki,* i full semja, som ein mann. **2.** samtykke, medhald; ogso um det som er samtykt, samraad. **-þykkiliga,** *av.* med samhelde, samheldigt; samrøystes; *samþykkiliga lǫgunum,* i samhøve med logerne. **-þykkiligr,** *a.* samheldig, einrøystig. **-þykkisfullr,** *a.* samheldig. **-þykkja,** *v.* (*kt*) **1.** semja, forlika, sameina eitk. med eitk. (*e-t við e-t* ell. *e-t e-u*). **2.** samtykkja, vera med paa eitk. (*e-t* ell. *e-u*); *samþykkja e-m,* gjeva etter for ein, vera einig med ein (ogso *s. með e-m*); *e-t samþykkir e-m,* ein samtykkjer, gjeng med paa eitk. **3.** samstavast, høva med (*e-u*). **4.** *samþykkjast, v. r.* samtykkja, gaa med paa eitk. (*e-t, e-u*); *rec.* semjast, forlikast. **-þykkja,** *f.* = *samþykt.* **-þykkjaligr,** *a.* = *samþykkiligr.* **-þykkr,** *a.* **1.** samtykt, samheldig, einig. **2.** samhøveleg med (*e-u*). **-þykt,** *f.* samtykke; semja. **-þyktarbréf,** *n.* semjebrev. **-þyktargerð,** *f.* eig. semjegjerd, semja. **-veldi,** *n.* samstyre; samhav; samliv. **-veldisþing,** *n.* møte til samstyre. **-vera,** *f.* samvera, samliv.

samverskr, *a.* samaritansk.

sam-vild, *f.* **-vili,** *m.* samtykke, samhelde, semja. **-vinna,** *v. st.* arbeida saman med, hjelpa, stydja (*e-m*). **-vinnari,** *m.* medarbeidar, hjelpesmann. **-virða,** *v.* (*rð*) rekna jamgod med, setja attved, likna ihop med (*e-u*). **-virðiligr,** *a.* som kann setjast attved, liknast ihop med (*e-u*). **-virðing,** *f.* **1.** samanlikning. **2.** jamverde, vederlag. **-vist,** *f.* **-vista,** *f.* samvære, samliv, samlivnad (iser millom egtefolk). **-vista,** *a.* *vera samvista við e-n,* liva saman med ein. **-vistiligr,** *a.* som er eller liver saman, sambunden. **-vistumaðr,** *m.* mann som liver saman med ein. **-vit,** *n.* medvit, vit. Jfr. *samvizka.* **-vitand,** *f.* medvitende, vitende. **-vitandi,** *a.* medvitande, vitande um eitk. (*e-s*). **-vitugr,** *a.* medvitande, som veit um eitk. (*e-s*). **-vizka,** *f.* **1.** medvit, vit. **2.** samvit. **-vizkualdr,** *m.* medvitande àlder, skils aar og alder. **-vizkugóðr,** *a.* vitug. **-vizkusár,** *n.* samvitsagg. **-vægja,** *v.* (*gð*) **1.** vega upp, vera jamgod med. **2.** vægja for kvarandre, lempa seg, semjast. **-værr,** *a.* tolsam, som kann vera saman (med andre). **-ǫl,** *n.* drykkjelag.

sámyrði, *n.* myrke, tvilsame ord.

sand-bakki, *m.* sandbakke, sandmel. **-bára,** *f.* „sandbaara“, ihopblaasen sand. **-brekka,** *f.* sandbrekka, sandbakke. **-fall,** *n.* sandregn (fraa vulkan). **-fallsvetr,** *m.* vetter med mykje sandregn. **-fjúk,** *n.* **-fok,** *n.* sandfok. **-fǫnn,** *f.* „sandfonn“, ihopblaasen sand. **-grǫf,** *f.* sandgròv, sandgrav. **-haf,** *n.* sandhav. **-hafri,** *m.* strandrug, Elymus arenarius. **-hóll,** *m.* sandhaug. **-hverfa,** *f.* sandkverv, rangflundra, Rhombus. **-hverfi,** *n.* stad (kverve) der det er mykje sand, sandstròk. **-koma,** *f.* sandfok. **-korn,** *n.* sandkorn. **-leið,** *f.* veg yver sandar, sandleid. **-lægja,** *f.* eit slag kval. **-melr,** *m.* sandmel, sandbakke. **-mǫl,** *f.* mòl, sandbakke.

sandr, *m.* sand; helst i pl.: *sandar,* sandstrand; sandmo.

sand-sumar, *n.* sumar med mykje sandregn. **-torfa,** *f.* torva av sandjord, sandtorva. **-þúfa,** *f.* tuva av sandjord. **-vetr,** *m.* vetter med mykje sandregn.

sanka, *v.* (*að*) sanka (= *samka*).

sanna, *v.* (*að*) segja for visst; sanna, stadfesta, prova; *sanna e-u á e-n, sanna e-t á hendr e-m,* bera paa ein eitk., segja at ein er skyldig i eitk.; *sanna e-n at e-u,* skulda ein for eitk.; *v. r. sannast,* sannast, visa seg aa vera sant; *láta e-t á sannast,* ganga ved, tilstaa eitk.

sanna, *f.* (berre i pl. *sǫnnur*) sanning, prov.

sannaðar-maðr, *m.* mann som sannar eitk., medeidsmann. **-váttr,** *m.* vitne som sannar eitk. **-vitni,** *n.* vitnesburd, vitne som sannar eitk.

sannan, *f.* sanning, stadfesting; paastand.

sannanar-dómr, *m.* vitnesburd, prov. **-maðr,** *m.* mann som sannar eitk., medeidsmann. **-mark,** *n.* merke som sannar eitk., vitnesburd. **-orð,** *n.* forklaarande ord som vert sett til eit anna. Sn. E. I 604.

sannara, *av.* (*komp.*) sannare, rettare.

sannenda-lauss, *a.* usann. **-maðr,** *m.* sannferdeleg mann; sant vitne um eitk. (*e-s*). **-samliga,** *av.* med rettferd. **-sǫgn,** *f.* sannsoga, paalitande forteljing. **-vitni,** *n.* vitnesburd um at ein fer med sant.

sannendi, *n.* (og *f.*) sanning; ogso vitnesburd, prov til aa sanna eitk.; *með sannendum,* med sanning, so som sant er; *fara með sannendum,* fara med sant; *segja með sannendum,* segja for visst; *til sannenda,* til vissa; *til sannenda e-s* (*um e-t*), til sanning, stadfesting paa eitk.

sann-fregit, *partic. n.* sannspurt, høyrt for visst. **-frétt,** *partic. n.* = *sannfregit.* **-fróðr,** *a.* som hev sann kunnskap, som veit sanningi, kjenner nøgje til eitk. (*af e-u, at e-u, um e-t*); paaliteleg. **-frœðast,** *v. r.* faa vissa, taka sann lærdom. **-frœði,** *f.* sann kunnskap. **-gjarn,** *a.* sanningskjær. **-gæfi,** *f.* truskap, trurøkna. **-gǫfugr,** *a.* i sanning gjæv. **-heilagr,** *a.* i sanning heilag.

sann-kalla, *v.* (*að*) segja med sanning. **-kendr,** *a. partic.* med rette kjend skyldig i eitk. (*at e-u*). **-kenning,** *f.* det aa setja eit forklaarande ord til eit anna, t. d. adjektiv til substantiv. S. E. **-kristinn,** *a.* sann kristen. **-leikr,** *m.* sanning; *í* (*með*) *sannleik,* i røyndi, verkelèg (jfr. nyn. *sannleik*). **-lifa,** *v.* (*fð*) liva med sanning. **-liga,** *av.* sanneleg, med sanning, for visst; med rette. **-ligr,** *a.* som

ser sann ut, truleg; rimeleg, høveleg; sann, rett. Jfr. nyn. *sanneleg*, rimeleg, høveleg. **-máll**, *a.* **-málugr**, *a.* sannordig, sannferdeleg. **-mæli**, *n.* sann tale ell. umtale. **-mæla**, *v.* (*lt*): *þat er sannmælt*, det er sant sagt, sagt med rette. **-mæltr**, *a.* sannordig, sanntalande. **-nefni**, *n.* sant ell. rett namn. **-orðliga**, *av.* sannferdeleg. Æf. **-orðr**, *a.* sannordig, sannferdeleg. **-próf**, *n.* sant, fullt prov. **-prófa**, *v.* (*að*) prova for visst, faa vissa for; *sannprófa e-n at e-u*, prova at ein er skyldig i eitk. **-prófan**, *f.* sant prov, vissa. **-prýðiligr**, *a.* med sanning prydeleg, herleg.

sannr, *a.* **1.** sann; rett; viss; *segja satt*, segja sant; *satt sem dagr*, sant som dagen; *gera e-t satt*, prova at eitk. er sant; *segja e-n sǫnnu*, skulda ein for det som sant er; *með sǫnnu*, med sonno, med sanning, so som sant er; *hafa sannara*, hava meir rett, hava retten paa si sida; *at sǫnnu*, til vissa; *til sanns*, med vissa, for visst. **2.** skyldig; *sannr at e-u*, skyldig i eitk.

sannr, *m.* **1.** sanning, vissa. **2.** det som er rett, rett skikk; *fœra e-m heim sanninn, kenna e-m sann*, læra ein rett skikk (folkeskikk). **3.** umdøming, skyn um det som er rett, rimelegt eller sømelegt; *þat er nær sanni*, det er rimelegt; *ástir þeira váru at góðum sanni*, kjærleiken millom dei var som han burde. Jfr. nyn. *sann*, *f.* i talemaatar.

sann-reyna, *v.* (*nd*) sannrøyna, røyna at eitk. er sant; røyna, prova at eink. er skyldig. **-saga**, *f.* sann tale; paastand. Jfr. nyn. *sannsoga*, sann soga. **-sagt**, *partic. n.* sannsagt, sagt med sanning. **-sakaðr**, *a.* med rette saka ell. klaga. **-sorðinn**, *a.* verkeleg *sorðinn*, skyldig i muliebria passus. **-spár**, *a.* sannspaadd (*sannspaa*, Totn). **-spyrja**, *v.* (*-spurði*) faa vita for visst; *hafa sannspurt*, hava sannspurt, spurt for visst. **-sýni**, *f.* rettsyn, rettvisa. **-sýnn**, *a.* rettsynt, rettvis. **-sæi**, *f.* rettsyn, rett skyn. **-sǫgli**, *f.* sannleik, det aa vera sannsogoll. **-sǫgull**, *a.* sannsogoll (Orkd.), sannordig. **-tala**, *v.* (*að*) segja med rette. **-vinr**, *m.* sann, trufast ven. **-vita**, *v.* (*-vissi*) vita med vissa. **-vitr**, *a.* med sanning vis, klok. **-vænn**, *a.* truverdig.

sannyndareiðr, *m.* sanningseid.

sann-yrða, *v.* (*rð*) klandra, klaga med rette. **-yrði**, *n.* sanne ord, sannsoga. **-yrði**, *f.* sannleik, det aa vera sannordig.

sápa, *f.* saapa (skr. *sappu* akk. Isl. læg. 23₂₇).

sapol, *n.* halsband (jfr. *sjappel* som er same ord).

sár, *m.* (*nom. pl. -ir* og *-ar*, *akk. pl. -i*) saa, kjer, stort kjerald.

sár, *n.* saar, meidsla; ogso yverf. hugverk. Edda.

sára-bœtr, *f. pl.* = *sárbœtr*. **-far**, *n.* eig. tilstand med saar, saar-skade. **-fullr**, *a.* full av saar. **-lǫgr**, *m.* „saarvæska", blod. **-maðr**, *m.* saara, særd mann.

sáran, *av.* saart.

sár-auki, *m.* = *sársauki*. **-beitr**, *a.* saarbeitt, som bit saart. **-bœtr**, *f. pl.* bøter for saar, saarbøter. **-dropi**, *m.* „saardrope", d. e. blod (poet.). **-eggjaðr**, *a.* kvasseggja.

sárendi, *n. pl.* saarleik, verk.

sargent, *m.* hermann til fots, i *pl.* fotfolk (= *sergent*). Mlat. sargentus.

sargla, *v.* (*að*) glamra, skrangla.

sárhǫggr, *a.* som gjev saare, vonde hogg.

sarka, *v.* (*að*) gjera raud (= *rjóða*). S. E. II 493.

sár-keyptr, *a.* dyrkjøpt. **-la**, *av.* = *sárliga*. Edda. **-leikr**, *m.* saarleik, verk, vondt. **-ligr**, *a.* saarleg, saar, vond, verkfull (*-liga*, *av.*). **-maðr**, *m.* mann som gjev saar.

sárna, *v.* (*að*) saarna, verta saar.

sárorðr, *a.* saarande i ordi.

Sarpr, *m.* namn paa foss, helst Sarpsfoss ved Sarpsborg; jfr. isl. *sarpur*, *m.* kraae, kræl (paa fugl).

sárr, *a.* **1.** saar, særd, saara. **2.** saar, vond, tung; *e-m er sárr matr*, ein er knipen paa maten, er matsaar. *sárt*, *av.*

sárráð, *n.* raad, raadgjerd um aa saara ein.

sárs-auki, *m.* saar, saarskade; verk, pina som saar veld. Jfr. nyn. *saarsauke*, saarke. **-brún**, *f.* brun, kant av saar.

sár-vitr, *a.* svært klok; jfr. *sár-* (svært) i nyisl. *sárfeginn*, *sárheitur* ofl. **-yrði**, *n.* saare ord, vondord.

sásgirði, *f.* saagyrde, trefang til aa gyrda saaer (kar).

sát, *f.* stad, der dei sit og lurer paa farande folk, lurarsæte. Jfr. nyn. *saat*,

fiskestad paa strandi; jfr. ogso sms. *uppsát*, *saltketilssát* ofl.

sáta, *f.* saata, høysaata.

sátt, *f.* semja, sætt, forlik (= *sætt*). Jfr? nyn. „*koma i siste saatten*“ (i siste liten), Jæd.

sátta-leyfi, *n.* **-lof,** *n.* lov til aa gjera semja eller forlik.

sáttan, *f.* semja, samtykke.

sáttar-bikarr, *m.* freds-bikar, fredsskaal. **-boð,** *n.* tilbod um semja. **-dómr,** *m.* forliksdom; forliksrett. **-eiðr,** *m.* eid paa aa gjera forlik i ei sak. **-fundr,** *m.* forliksmøte, sættamot. **-gerð,** *f.* semje-gjerd, forlik. **-gerðarváttr,** *m.* vitne paa semja. **-hald,** *n.* det aa halda forliket, semjehald. **-maðr,** *m.* forliksmæklar, semjar. **-mark,** *n.* **-merki,** *n.* merke paa semja.

sátta-umleitan, *f.* freistnad paa aa faa til forlik. **-vandr,** *a.* vand aa faa forlik med.

sátt-band, *n.* samband og semja. **-fúss,** *a.* **-gjarn,** *a.* viljug til forlik eller semja. **-gjarnligr,** *a.* som ser ut til aa vilja semja, forlikleg, fredleg (*-gjarnliga, av.*). **-liga,** *av.* fredleg.

sáttmál, *n.* **1.** ord til forlik, tinging um semja. **2.** semja, avtale, forlik; samband, pakt (i bib.).

sáttmála-stefna, *f.* stemna, møte um forlik. **-samtenging,** *f.* semjing.

sáttmáli, *m.* semja, forlik, sætt.

sáttmáls-búð, *f.* tabernaklet. **-lǫg,** *n. pl.* log, fyresegner som pakti inneheld. **-mark,** *n.* merke paa forlik ell. semja. **-samband,** *n.* samband som er gjort med semja. **-ǫrk,** *f.* pakt-arki (i bib.).

sátt-mæla, *v.* (*lt*) gjera semja. **-mæli,** *n.* semja, forlik.

sáttr, *a.* samd, forlikt, samtykt.

sátt-rof, *n.* brot paa forlik, semjebrot. **-varr,** *a.* var um semja. **-vænligr,** *a.* likleg til forlik.

sauða-bit, *n.* saude-biting, saude-elting (av hundar). **-bréf,** *n.* namn paa ei rettarbot for Færøyarne. **-dunr,** *m.* saudeflokk. **-ferð,** *f.* saudehenting. **-flokkr,** *m.* saudeflokk. **-gangr,** *m.* gang av sauder. **-geymslumaðr,** *m.* saudepassar, saudegjætar. **-herr,** *m.* saudeflokk. **-hirðir,** *m.* saudegjætar. **-hús,** *n.* saudehus, saudefjøs. **-hústún,** *n.* inngjerdt jordstykke ved saudehus. **-hvarf,** *n.* burtkverving av sauder, saude-missing. **-jarmr,** *m.* saudejerm, saudemekring. **-klippari,** *m.* saudeklippar. **-kví,** *f.* saudekvi, saudetrøde. **-kvǫð,** *f.* innkrevjing av *sauðatollr.* **-kýrlag,** *n.* eit kyrlag (d. e. 6) sauder. **-maðr,** *m.* mann som steller med sauderne, saudemann, saudegjætar. **-megin,** *n.* eigedom i sauder. **-mǫrk,** *f.* ei mork, rekna i sauder. **-nyt,** *f.* saudemjølk. **-rétt,** *f.* *rétt* til sauder, saudekvi.

sauðar-holmr, *m.* holm (d. e. einsleg grassflekk) til saudebeite. **-hǫfuð,** *n.* saudehovud. **-hǫfuðhǫgg,** *n.* hogg, slag med eit saudehovud. **-krof,** *n.* **-kroppr,** *m.* saudekropp, saudeskrott.

sauða-skjól, *n.* gøymestad aat sauder, saudeskjol. **-slitr,** *n.* sundsliten saudeskrott. **-sveinn,** *m.* ung saudegjætar. **-taka,** *f.* det aa taka sauder, saudestuld. **-tollr,** *m.* eit slag avgift til góden, betala med sauder. **-þjófr,** *m.* saudetjuv.

sauð-bítr, *m.* hund som bit sauder. **-fé,** *n.* *koll.* **-fénaðr,** *m.* saudfe, sauder. **-gras,** *n.* saudgras, gras til sauder. **-hús,** *n.* = *sauðahús.* **-húsatoptir,** *f. pl.* tufter til saudehus. **-kyrran,** *f.* saudetemjing. **-lauss,** *a.* som ikkje hev sauder, saudlaus.

sauðr, *m.* (*gen. sing. -ar* og *-s*; *nom. pl. -ir, akk. -i*) saud (um baae kyn); ogso um smaatt fe i det heile, smale.

sauð-reki, *m.* saudegjætar. **-skinn,** *n.* saudskinn. **-skinnskyrtill,** *m.* saudskinnskyrtel. **-vanr,** *a.* som vantar sauder.

sauma, *v.* (*að*) sauma, sy; ogso sauma ut, brodera; *sauma e-m klæði*; *sauma at hǫndum e-m*, sauma saman splitten i handliningen.

sauma-fǫr, *f.* saum-rad, søyming (i skipsbordi). **-gjǫld,** *n. pl.* bøter som ein lyt leggja, naar han ikkje hev saum til leidingsskipi. **-kona,** *f.* kvende som saumar, sygjenta. **-lauss,** *a.* utan saum (spikar), saumlaus.

saumr, *m.* **1.** *koll.* saum, spikar (helst til skip). **2.** berre i *pl.* saum, sying.

saum-skæri, *n. pl.* skjæra (skjære), sysaks. **-stofa,** *f.* saumstova, systova.

saumsverð, *n.* verde av (skips)saum.

saumþjófr, *m.* ein som stel skipssaum, saumtjuv.

saup, *n.* saup, kjernemjølk.

saur-flekkr, *m.* saurflekk. **-fullr,** *a.* full av saur, saurut, søylut.

saurga, *v.* (*að*) **1.** saura, sulka, gjera urein. **2.** drita.

saurgan, *f.* tilsulking, ureinskap.

saurganar-andi, *m.* urein aand. **-maðr,** *m.* mann som gjer eitk. ureint, tilsulkar.

saurigr, *a.* saurut, urein.

saur-klæði, *n. pl.* saurute, ureine klæde. **-kvísl,** *f.* mykjekvisl, mykjegreip. **-leikr,** *m.* ureinskap. **-lífi,** *n.* urein livnad, usedugskap. **-lífiskona,** *f.* usedug kvinna. **-lífislifnaðr,** *m.* usedug livnad. **-lífismaðr,** *m.* usedug mann. **-lífissynd,** *f.* usedskaps synd. **-lifnaðarsamlag,** *n.* usedugt samlag. **-lifnaðr,** *m.* urein livnad, usedugskap. **-lífr,** *a.* usedug, utugtig. **-ligr,** *a.* urein. **-mælgi,** *f.* **-mæli,** *n.* urein, usedug tale. **-pyttr,** *m.* søylepytt.

saurr, *m.* saur, ureinska; dy, søyla; skit, lort; mannlegt sæde, saad.

saurugligr, *a.* ureinsam, usedug (*-liga, av.*).

saurugr, *a.* saurut, urein, tilsulka.

sauryrði, *n.* urein, usedug tale.

sautján, *num.* syttan (*sautjan,* Sogn o. fl.), = *sjautján.*

sautra, *v.* (*að*) lepja, sipla, supa; jfr. nyn. *sautra,* sutra, men ogso søla.

sax, *n.* **1.** eit slag stutt eineggja sverd, stor, tung kniv; jfr. nyn. *saks* um ein stor fiskekniv. **2.** i *pl. sǫx,* saks (soks), skjæra. **3.** mest i *pl.* skipsbordi (rælingarne) nærast attum framstamnen; ogso um romet millom „saksi“; jfr. nyn. *saks, f.* framrom i baat, Helg.

saxa, *v.* (*að*) saksa, hogga, skjera, hakka i sund.

saxar, *m. pl.* saksar, folket i *Saxland.*

saxbǫnd, *n. pl.* band, innved millom *sǫxin* paa skip.

Saxelfr, *f.* Elben (i Tyskland).

saxkníír, *m.* stor kniv.

Saxland, *n.* landet aat saksarne i Nord-Tyskland. **saxlenzkr,** *a.* **saxneskr,** *a.* som er fraa *Saxland,* sakslendsk.

saxoddr, *m.* odd paa eit *sax,* sverdodd.

sé, *interj.* sjaa! (jfr. nyn. *se,* imperat. til *sjaa,* Snm.).

seði, *m.* mette.

seðja, *v.* (*saddi*) metta, gjera nøgd; *v. r. seðjast á* (*af*) *e-u,* mettast, faa nok av eitk. *partic. saddr,* metta, mett; jfr. *saðr.*

sef, *n.* sev (graset).

sefa, *v.* (*að*) **1.** gjera roleg, roa (hugen); jfr. *seva,* d. s. Austf. **2.** *v. r. sefast,* sevast, roast, verta roleg; *partic. sefaðr,* naadig, mild.

sefi, *m.* **1.** hug, sinn. **2.** skylding, ætting (poet.).

sefsterr, *m.* = *sister.*

sefvisk, *f.* sev-visk, sev-dott.

seggr, *m.* (*nom. pl. seggir, gen. pl. seggja*) mann, kar (poet.). Jfr. nyn. *segg* (kar) og *seggja* (kvinna).

segi (ogso *sigi*) *m.* sege, kjøtstrimel.

segja, *v.* (*sagði*) **1.** segja; fortelja; *segja e-m e-t;* ogso upers. *sem segir í sǫgu hans,* som det vert fortalt i soga hans; *svá sem segi,* so aa segja; *segja e-n þjóf,* kalla ein tjuv. **2.** segja fram; *segja sǫk,* bera fram klagemaal; *segja lǫg,* sjaa *lǫg.* **3.** segja, kunngjera, lysa, døma; *segja skilit við,* segja seg skild fraa; *segja e-m e-t,* døma eitk. til ein; *segja e-n e-u,* segja eitk. paa ein; *sǫnnu sagðr,* verkeleg skyldig.

Med part. *á*: *segja e-t á e-n,* segja, døma at eitk. fell paa ein; *segja reiði sína* (*á e-n*), lova, truga (ein) med sin vreide; *segja e-t á hendr e-m,* døma ein til aa betala eitk. *af*: *segja af e-u,* segja utav eitk., fortelja um eitk.; *segja e-n af e-u,* segja ein av med eitk., døma ein fraa eitk., taka eitk. fraa ein; *segja e-t af,* segja upp, segja seg løyst fraa eitk. *aptr*: *segja e-u aptr,* kalla eitk. atter, segja upp eitk. *at*: *segja at e-u* = *segja af e-u.* *eptir*: *segja e-t eptir e-m,* segja eitk. um ein. *frá*: *segja frá e-u,* fortelja um eitk. *fram*: *segja e-t fram,* segja, bera eitk. fram. *fyrir*: *segja fyrir e-u,* segja fyre, diktera eitk.; segja fyre um eitk., gjeva fyresegn um eitk.; *segja fyrir skipi,* halda bøn for eit skip (jfr. *mæla fyrir*); *segja e-m fyrir jǫrðu,* segja ein til, at han skal gaa fraa jordi; *segja e-t fyrir,* segja eitk. fyreaat, spaa. *millum*: *segja millum,* døma millom. *sundr*: *segja e-u* (*í*) *sundr,* segja at

eitk. er løyst, segja upp eitk. *til*: *segja til e-s*, segja, tala til ein; fortelja, gjeva greida um, nemna eitk.; *segja til sín*, segja kven ein er; *segja (e-m) til*, segja (ein) til, bjoda. *upp*: *segja upp e-t*, segja fram, nemna eitk.; *segja upp e-u*, segja upp eitk. *út*: *segja út*, segja ut, til ende.

B. *segjast*, *v. r.* segjast, segja um seg sjølv; *segjast í þing með e-m*, segja seg, melda seg i tinglag med ein; mots. *segjast ór e-u*, segja seg ut or, melda seg ut or eitk.; pass. *svá segist at*, so er sagt at (helst i lærd stil).

segjandi, *m.* (eig. *præs. partic.*) forteljar.

segjands-saga, *f.* **-sǫgn,** *f.* munnleg fraasegn, segjande-sogn, forteljing.

segl, *n.* segl. **segl-bót,** *f.* bot paa segl. **-búinn,** *a.* seglbudd, klar til aa sigla. **-laun,** *n. pl.* løn, betaling for segl. **-marr,** *m.* „seglhest“, d. e. skip (poet.). **-reiði,** *m.* seglreide, segl og det som til høyrer. **-tœkr,** *a.* siglande, som er soleis at ein kann sigla (um vêr). **-viðr,** *m.* treverk som høyrér til riggen. **-vigg,** *n.* „seglhest“, d. e. skip (poet.).

seið, *f.* = *seiðr,* I.

seið, *n.* = *seiðr,* I.

seiða, *v.* (*dd*) gjera trolldom (*seiðr*), trolla, seida; *seiða til e-s*, *seiða e-t*, gjera eitk. med seiding.

seið-berandi, *m.* trollmann, seidmann. **-galdr,** *m.* trolling, galdring. **-hjallr,** *m.* hjell, pall som dei sat paa naar dei seidde. **-kona,** *f.* kvende som seider, seidkona. **-læti,** *n.* laat, song, som dei brukte naar dei seidde. **-maðr,** *m.* trollmann, seidmann. **-magnan,** *f.* trolling, seiding.

seiðr, *m.* **I.** eit slag trolldom (med song), seid; *efla (seiða) seið*, gjera slik trolldom, seida.

seiðr, *m.* **II.** seid. Gadus virens.

seið-skratti, *m.* trollkall, seidmann. **-stafr,** *m.* trollstav, seidstav. **-villa,** *f.* det som forviller seidingi, seidvilla.

seigliga, *av.* seigt, langsamt.

seigr, *a.* seig; vand.

seil, *f.* reip, band, belte (poet.).

seilamǫttull, *m.* kappa som ein fester paa seg med band, snørekappa (= *tuglamǫttull*).

seilast, *v. r.* (*ld*) strekkja seg, tøygja seg; ogso yverf. *seilast til e-s*, *eptir e-u*, tøygja seg etter eitk., møda seg til aa faa tak i eitk.; *margr seilist um hurð til lokunnar*, eig. tøygjer seg yver paa den andre sida av døri til aa faa fat i loka, d. e. tek paa seg unaudig umak (eit ordtak); *seilast á e-t*, trengja seg innpaa, krenkja eitk. Jfr. nyn. *seila (seg)*, halla (seg), bøygja (seg).

seiling, *f.* eig. det aa tøygja seg; yverf. innpaatrengjing.

seimr, *m.* **1.** vaks-skiva med honning; honning. **2.** poet. um gull; *seimbrjótr*, gjæv mann. Jfr. nyn. *seim, m.?* (Ross) godt to, og *seima, f.* slimlag.

sein, *n.* seinking, hefte; *láta eigi sein at sér*, ikkje vera sein, skunda seg.

seina, *v.* (*að*) seinka, forseinka; (*of*) *seinat er, at* (m. inf.), det er (alt)for seint aa.

sein-búinn, *a.* seinbuen, seint ferdig. **-fengr,** *a.* seinvoren. Jfr. nyn. *seinfengd*. **-fœrr,** *a.* seinfør, sein til aa koma fram. **-gerr,** *a.* seinvaksen, sęinkomen. **-heppiligr,** *a.* som seint fær lukka med seg.

seinka, *v.* (*að*) seinka, hefta; drygja med, venta med (med *dat.* og *akk.*); ogso intr. vera sein, drygja; *seinkast*, *v. r.* seinkast, drygjast.

seinkan, *f.* seinka, seinking, hefte.

sein-látr, *a.* seinlaaten, seinvoren. **-ligr,** *a.* seinleg, seinvoren, sein, langsam (*-liga, av.*; *taka e-u s.*, *láta s. við*, sjaa *seint, av.* under *seinn*). **-læti,** *n.* det aa vera sein, seinleik.

seinn, *a.* sein, langsam; *seint, av.*; *seint ok seint*, smaatt um senn; *taka e-u seint*, *láta seint við*, vera lite viljug til eitk., vera sein paa eitk.; *er alt seinna en segi*, det er lettare sagt enn gjort; *it seinsta*, seinast, i det seinaste; *at seinustu*, tilslutt.

sein-ráðr, *a.* seinraadig. Æf. **-talaðr,** *a.* seintalande, seinmælt. **-þreyttr,** *a.* sein aa trøyta ell. verta ferdig med, seig, traa.

seizla, *f.* trolling, seiding.

sekja, *v.* (*kt*) faa ein i straff, faa ein (*e-n*) gjort skyldig, utlæg; *sekjast*, *v. r.* vera skyldig, verta skyldig (*á e-t*, *um e-t*, i eitk.); *sekjast e-u við e-n*, verta skyldig aa bøta eitk. til ein; *partic. sektr*, skyldig (aa bøta).

sekka, *v.* (*að*) leggja, stappa i sekkjer.

sekkjamuðr, *m.* sekkjemunn, mule (opning) paa sekk.

sekkr, *m.* (*gen. sing. sekkjar*; *nom. pl. sekkir* og *sekkar*, *akk. sekki* og *sekka*) sekk.

sekr, *a.* (*akk. m. sekjan* og *sekan*) **1.** skyldig, saka (*e-s, um e-t,* i eitk.); skyldig aa bøta; *sekr aurum þrim við konung,* skyldig aa bøta tri øyrar til kongen. **2.** utlæg, fredlaus. **3.** forbroten (ved straffeskyld).

sekt, *f.* **1.** forbrot, skyld. **2.** straff; straffebot, mulkt; utlægd; *full sekt,* høgste straff.

sekta, *v.* (*að*) i *fullsekta.* Jfr. nyn. og nyisl. *sekta.*

sekta-lauss, *a.* strafflaus; som er utan bøter; *sektalaust, av.* strafflaust; utan aa bøta. **-mál,** *n.* rettssak til a driva inn forbrotne bøter.

sektar-far, *n.* bot-rekning. **-fé,** *n.* **1.** forbrote, konfiskera gods (helvti gjekk til fjordungsmennerne og helvti til saksøkjar). **2.** pris, betaling som er lova for utlæg manns hovud. **-gerð,** *f.* dom til utlægd, fredløysa. **-handsal,** *n.* handslag paa at ein tek ved ei straff. **-handsalsvætti,** *n.* vitnesburd um *sektarhandsal.* **-lauss,** *a.* Kgs. 1297 = *sektalauss.* **-laust,** *av.* = *sektalaust.* **-mark,** *n.* brotsmanns-merke. **-sǫk,** *f.* sak som vert straffa med *sekt.* **-úmagi,** *m.* *úmagi* som ein utlæg mann hev aa forsyta.

sekventia, *f.* eit slag song ved gudstenesta. **sekventiubók,** *f.* bok som inneheld slike songar.

sel, *n.* (*gen. pl. selja, dat. seljum*) sel, bud, sæterbud; *fara til sels* (*í sel*), fara til sætri, til støls.

sela-bátr, *m.* baat bruka til sel-veiding. **-húðir,** *f. pl.* selskinn, kobbeskinn. **-kyn,** *n.* selslag, kobbeslag. **-nót,** *f.* sel-not, kobbenot. **-skinn,** *n.* selskinn, kobbeskinn. **-veiðr,** *f.* sel-veiding, kobbe-veiding; ogso um fengdi, veidni.

selbelgr, *m.* kobbeskinn heilt avflaatt, kobbe-belg.

selbúar, *m. pl.* selbyggjer, folket i Selbu.

sel-dyrr, *f. pl.* selsdør, sæterbud-dør. **-fangi,** *n.* tarvende til sæterstell.

sel-feitr, *a.* feit som ein sel, smellfeit. **-fita,** *f.* feita av sel, kobbe.

sel-fǫr, *f.* bufor, sæterferd. **-gerð,** *f.* det aa byggja (paa) sel, selbyggjing.

sel-hárr, *a.* yvervaksen med selhaar.

seli (*sili*) *m.* sele, greide.

selja, *v.* (*seldi*) **1.** gjeva, lata faa; retta, fli; *selja e-m e-t í hendr,* gjeva ein eitk. i hender, lata ein faa eitk.; *selja e-t ór hendi sér, selja e-t af hǫndum* (*hendi*), *selja e-t fram* (ell. *út*), gjeva fraa seg eitk.; *fram* (*út*) *seldr,* uppgjeven, viss paa dauden; *selja á frest,* gjeva paa borg; *selja á leigu,* leiga burt; *selja at láni,* gjeva til laans; *selja við verði,* selja, gjeva fraa seg mot betaling. **2.** selja; *selja e-m e-t e-u* (ell. *fyrir e-u*), selja ein eitk. for eitk. **3.** *seljast, v. r.* gjeva seg (sjølv); *seljast arfsali,* fletføra seg; *seljast út,* enda; *rec. seljast,* gjeva kvarandre.

selja, *f.* kvende som gjev, gjevar.

selja, *f.* selja. Salix capræa.

seljandi, *m.* mann som gjev eitk. ifraa seg; seljar.

seljari, *m.* seljar.

seljast, *v. r.* verta sæl (= *sælast*).

seljumanna-messa, *f.* **-vaka,** *f.* (ogso *seljumessa, seljuvaka, seljuvǫkudagr*) kyrkjehelg den 8de juli til minne um den heilage Sunniva paa Selja i Nordfjord.

seljumenn, *m. pl.* dei heilage mennerne paa Selja.

sel-kolla, *f.* attgjengja med hovud som ein sel. **-látr,** *n.* stad der sel plar liggja, kobbelægje. **-mánaðr,** *m.* maanad fraa midten av juni til midten av juli paa lag (= *sólmánaðr*). **-net,** *n.* nett til selveiding, kobbegarn.

selr, *m.* sel, kobbe. Phoca.

selsdyr, *n. pl.* selsdør, sæterbud-dør.

sels-eista, *n.* eista av sel (utnemne).

sel-setr, *n.* sæter med sel (bud).

sels-gluggr, *m.* selsglugg, glugge paa sæterbud.

sels-hreifi, *m.* selslabb, kobbesveiv. **-hǫfuð,** *n.* sel-hovud, kobbehovud.

selskapr, *m.* sellskap, lag, fylgje.

selskinns-brœkr, *f. pl.* selskinnsbrøker, kobbeskinnsbuksor. **-kufl,** *m.* selskinnskappa. **-stakkr,** *m.* selskinnskufta.

sel-skutill, *m.* skutel (harpun) til selveiding.

sels-veggr, *m.* selsvegg, sæterbudvegg. Laksd. 55.

sel-sveif (ogso *sels-sveif*) *f.* kobbesveiv, selslabb. **-tíund,** *f.* tiend av sel. **-tjara,** *f.* tjøra laga av sel-spekk.

Selund, *f.* = *Sjáland.*

sel-vara, *f.* selskinn, kobbeskinnsvara. **-veiðr,** *f.* selveiding, kobbeveiding. **-ver,** *n.* veidestad for kobbe, selvær.

sem, *conj.* og *rel. part.* **1.** som, so som, liksom; *rauðr sem blóð*; *slíkr sem,* slik som; *svá sem,* so(leis) som; *svá sem fyrr var ritið* (jfr. ogso 3); med komp.: *því úgørr sem hann er forvitnari*; med sup.: *þeir drápu sem flest,* som flest, so mange som mogelegt; *sem skjótast,* som snarast, so snart som mogelegt. **2.** som, som um (med konjunktiv): *láta sem við munim ríða norðr á fjall,* laast som me vil —. **3.** som, daa (um tid): *sem hringdi til aptansǫngs vildi konungr ganga,* som det —, daa det —; ogso: *svá sem hann skoðaði* —, daa han —. **4.** som (= *er*); *eptir þetta, sem nú var getit*; vert ogso bruka etter eit anna rel. pron.: *bréf, í hverju sem hann gaf,* (og i det gav han); ofte vert *sem* ettersett nokre andre pron. og adverb. med tydingi s o: *hverr sem hann er,* kven han so er; *hverngi veg sem hann vill svara,* korleis han so vil svara; *hvar sem hann kom,* kvar han so kom. **5.** som, der (um stad; = *er*); *þat hús, sem* —; *þar sem,* der som, der; ogso berre *sem*: *eru allir þrændir sem hann er,* der (som) han er. **6.** som, daa, naar (um tid; = *er*); *þegar sem,* straks som, daa; *þann tíma sem,* den tid som, daa (jfr. 3).

semill, *m.* semjar (poet.).

semis, *n.* namn paa helmingsteikn (lat.).

semja, *v.* (*samdi*) **1.** semja, faa til aa falla saman, skipa saman; *semja e-t eptir e-u*; *semja sik,* semja seg, skipa, laga seg (t. d. *eptir siðvenju útlendra manna*). **2.** setja saman, laga, gjera, stella til, skipa til (*e-t*); *semja sætt,* gjera semja, forlik. **3.** semjast, verta samd, forlikt, gjera semja um eitk. (*e-t*); *semja við e-n,* semjast med ein. **4.** upers. *semr,* det vert sam, det vert semja; *semr þeim* (ogso: *semr með þeim*), dei vert samde (*e-t,* um eitk.). **5.** *semjast, v. r.* verta samlaga, verta samtykt; *semst e-t með e-m* (pl.), dei semst, vert samde, forlikte um eitk.; ogso upers. *e-m semst um e-t,* ein er samd i eitk.

semsveinn, *m.* finngut. Vatsd. kap. 12. Jfr. finsk dialekt *sämisvainas,* finsk tenar.

sen, *n.* tanke, meining framsagd med ord; setning.

senda, *v.* (*nd*) senda, senda fraa seg; *senda e-m orð*; ogso: slengja, hiva (som i nyn.): *senda spjót*; *senda eptir e-m* (*at e-m*), senda bod (ein mann ell. dl.) etter ein; *sendast gjǫfum,* senda, gjeva kvarandre gaavor.

sendi-boð, *n.* sendebod, bodsending. **-boði,** *m.* sendebod, sendemann, mann som ber bod. **-bréf,** *n.* sendebrev. **-fé,** *n.* sendegods, sendegaavor. **-ferð,** *f.* **-fǫr,** *f.* ferd som ein vert send i, sendeferd. **-ligr,** *a.* som ein kann senda, sendande. **-maðr,** *m.* sendemann, utsending. **-sveinn,** *m.* sendesvein, ærendssvein.

sending, *f.* **1.** sending, sendegaava. **2.** sending mat, rett mat. **3.** ordsending, bodsending.

sendinn, *a.* senden, sandut.

sendi-pistill, *m.* sendebrev. **-skip,** *n.* skip som fer i sendeferd, sendeskip.

sendlingr, *m.* fjørepist (fugl). Tringa maritima.

senn, *av.* i senn, i ein gong, samstundes; i det same, straks; ogso *í senn*: *einn í senn,* ein i senn, ein um gongen.

senna, *v.* (*nt*) tala, snakka; ordkastast, trætta, kjekla (*við e-n um e-t*); *þat erumk sennt,* det er meg sagt (poet.). **senna,** *f.* tale, framsegn; ordkast, trætta.

senniliga, *av.* = *sannliga.*

sennr, *av.* *í sennr* = *í senn.*

sér, *pron. refl. dat.* seg (jfr. *sik* og *sín*); *sǫðla sér hest*; *leggja á hǫfuð sér,* d. e. paa hovudet sitt; *setja á hǫnd sér,* paa handi si. Ofte vert *sér* bruka mesta som *av.*: ser, for seg sjølv, serskilt; *einn sér,* aaleine for seg sjølv; *eitt er þat sér,* det er ei sak for s e g; *sér hverr,* ser-kvar (Trønd.), kvar for seg, kvar einskild; *þau váru sér um móður,* dei hadde e i môr saman; *sér í lagi,* ser um lag, serskilt (attaat det andre); *sér í stað,* paa ein serskild stad, for seg sjølv.

serða, *v. st.* hava likamleg umgang med einkvar (helst um sodomiteri).

sérdeilis, *av.* serskilt. Jfr. nyn. *serdeiles*.

sergent, *av.* = *sargent*.

sérgnógr, *a.* som er nok for seg.

sérhvárr, sérhverr, sjaa under *sér*.

serkir, *m. pl.* (*gen. pl. serkja*) „serker", folk fraa *Serkland* (s. d.). **serkjakonungr**, *m.* konge i Serkland. **Serkland**, *n.* „Serkland", bruka snart um Afrika (landet aat saracenarne), snart um landi kring Eufrat og Tigris, Babylonia, Assyria og Persia. **serklenzkr**, *a.* som er fraa Serkland. **serkneskr**, *a.* punisk (= lat. punicus).

serkr, *m.* (*gen. sing. serks* eller *serkjar*; *nom. pl. serkir*, *akk. pl. serki*) **1.** serk, skjorta, trøya; messeserk. Mag. 7087. **2.** bererom under *serkr*, barm; *hafa dreng í serk*, hava mod i barmen.

sérlagi, *av.* = *sér í lagi*, s. *sér*. **sérlestis**, *av.* serskilt. **sérliga**, *av.* serleg; serskilt; nett. **sérligr**, *a.* serleg, serskild.

sermon, *s.* preika (lat. sermo).

sess, *m.* sess, sæte; *vera hár í sessi*, vera høg i sessen; ogso um tofta paa skip.

-sessa, *f.* i sms. t. d.: *þrettánsessa*, skip med trettan toftor.

sessi, *m.* ein av deim som sit saman paa same benk eller tofta, benkjefelage, sidemann.

sess-meiðr, *m.* stokk til aa sitja paa, benk. **-mọgr**, *m.* **sessu-nautr**, *m.* = *sessi*.

set, *n.* breid pall eller upphøgt golv langs veggjerne paa baae sidor av eit rom; det vart bruka baade til sitje- og soveplass. Jfr. *flet* og *pall*.

seta, *f.* **I. 1.** seta, sitjing. **2.** seta, vering, tilhelde paa ein stad. **3.** um folk som ligg roleg paa ein stad, helst samla i ufredstider, hersamling. **4.** seta, sæte, sess; yverf. um prestesæte, prestembætte.

seta, *f.* **II.** ei av dei tvo øvste trælkvendi i eit stort hus (innegjentа?).

setaskáli, *m.* *skáli* der ein sit i lag med sine gjester, seteskaale.

setberg, *n.* berg som er flatt uppaa. Jfr. nyn. *sete, n.* liti flata i eit berg eller paa ein bergtopp.

setgeirabrœkr, *f. pl.* brok, buksa med *setgeiri*. **setgeiri**, *m.* trikanta stykke (geire) i sætet paa ei karmannsbrok.

sethús, *n.* = *setuhús*.

setja, *v.* (*tt*) **1.** setja, faa til aa sitja, lata sitja; *setja á sik hjalm*; *hann setti hann it næsta sér*. **2.** setja, faa til aa vera ell. standa paa ein stad; setja fram; *setja í myrkvastofu*; *setja borð*, setja fram bord; *setja ferjuna*, setja ferja paa sjøen. **3.** lata ein faa det so eller so, stella med, stella; *han setti vel lið sitt at vápnum ok klæðum*; *litt settr at klæðum*, ille stelt med klæde. **4.** faa til aa enda, stansa, stilla, døyva; *setja sína sút*. **5.** setja, driva, klemma; *setja øxina í họfuð honum*. **6.** setja, leggja inn med eitk. (*e-u*); *settr dýrum steinum*, sett med dyre steinar. **7.** lasta, ferma; *skipit var sett mjọk*. Jfr. nyn. *framsett*, *baksett*. **8.** setja, reisa; gjera, byggja; skipa, grunna; *setja klaustr*, *kaupstað*; *setja dóm*, setja retten. **9.** setja eitk. fram for ein, lata ein faa eitk., gjeva ein eitk.; *setja e-m torg til matkaupa*. **10.** setja, fastsetja, avgjera; *setja lọg*, *grið*; *setja e-m e-t*, setja, fastsetja eitk. for ein; *setja mál*, avgjera ei sak; ogso *setja máli*, greida med ei sak, avgjera, semja saki. **11.** setja i vedd, pantsetja. **12.** setja ein til eitk., gjera ein til eitk. (med tvo akk.); *setja e-n họfðingja*; upers. *setr hann dreyrrauðan*, han vert blodraud. **13.** upers.: *sólu* (*degi*) *er sett*, soli (dagen) hev gjenge ned (jfr. *soli hev sett*, Agder; jfr. ogso *solset*, *dagset*). **14.** setja (i veg), springa, fly; *setja braut*.

Med part. *á*: *setja e-t á e-t*, setja, leggja eitk. paa eitk.; *setja á*, ogso skuva paa. *af*: *setja e-t af e-m*, setja, taka av ein eitk.; *setja e-n af e-u*, setja, skilja ein (av) fraa eitk. *aptr*: *setja e-n aptr*, setja, halda ein attende; aga ein. *at*: *setja at e-m*, setja innpaa ein, søkja aat ein; upers. *setr e-t at e-m*, eitk. set innpaa ein, kjem hardt paa ein. *eptir*: *setja eptir*, setja etter, lata vera att. *fram*: *setja fram*, setja fram (til skoding, ettertanke); *setja fram skip*, setja skip ut paa sjøen (motsett nyn. *setja fram skip* = setja skip upp). *fyrir*: *setja e-n fyrir e-t*, setja ein (i brodden) fyre eitk.; *setja e-t fyrir e-t*, setja eitk. (til stengje) fyre eitk.; *setja e-t fyrir*, setja eitk. (i vegen) fyre; *fyrir*

settr, fyresett, fastsett fyreaat. *í*: *setja e-t í e-t*, setja eitk. i eitk.; ogso: setja eitk. i pant for eitk.; *setja e-n í e-t*, ogso: setja ein til panthavar i eitk. *inn*: *setja inn*, setja inn; ogso: fengsla. *niðr*: *setja e-t niðr*, setja, leggja eitk. ned; lata eitk. falla, stilla; *setja e-n niðr*, ogso: nedra, nedsetja ein; *setja niðr lík*, gravleggja lik; *setja niðr aldintré*, setja, planta aldetre. *saman*: *setja saman*, setja saman, faa istand. *til*: *setja e-n til e-s*, setja ein til (aa taka fat paa) eitk.; *setja e-n til bókar*, setja ein til boki; *setja til* med *præs. partic.* taka, fara til aa gjera eitk. *undan*: *setja undan*, setja undan, fly ifraa. *undir*: *setja e-n undir e-t*, setja ein under eitk., i eitk. (t. d. *mikit vandræði*); *setja e-n undir øxi*, setja under øks, d. e. truga med øks. *upp*: *setja e-t upp*, setja, reisa eitk. upp; *setja skip upp*, setja skip upp paa land (jfr. *fram*); *setja upp mikit óp*, setja i med eit sterkt skrik, skrika høgt ut; *setja upp boga*, spenna bogen. *út*: *setja e-n út*, setja ein utanfyre, visa ein burt; *setja e-t út*, setja eitk. ut; setja eitk. i pant; setja eitk. i vaagan, vaaga eitk.; *setja út skip* = *setja fram skip*. *við*: *setja e-t við e-u*, setja eitk. mot eitk., vaaga eitk. paa eitk. *yfir*: *setja e-t yfir e-t*, setja eitk. yver eitk., leggja eitk. uppaa eitk.; *setja e-n yfir e-t*, setja ein (til aa raada) yver eitk.

B. *setjast*, *v. r.* **1.** setja seg; yverf. setja seg ned, busetja seg; *setjast heima*, setja seg til, verta heime. **2.** setja (Agder), glada, um soli: *sól sezt*; ganga ned, um mat: *matr sezt mér*. **3.** leggja seg, stilna, stansa, enda; *síðan settist úfriðr í Svíþjóð*.

Med part. *aptr*: *setjast aptr*, verta attende, gjeva upp (ei ferd). *at*: *setjast at e-m*, trengja seg innpaa ein. *eptir*: *setjast eptir*, verta attende. *fyrir*: *setjast fyrir e-t*, setja seg imot eitk.; *setjast fyrir e-n*, leggja seg paa baklur etter ein. *hjá*: *setjast hjá e-u*, halda seg utanfor eitk. *í*: *setjast í arf*, leggja under seg arven, taka eign paa arven; *setjast í kyrrsetu*, slaa seg til ro, halda seg roleg; *setjast í stein*, gaa i kloster. *um*: *setjast um e-t*, kringsetja eitk. *upp*: *setjast upp*, reisa seg upp. *yfir*: *setjast yfir e-t*, taka seg vald yver eitk.

setklæði, *n.* klæde som høyrer til *set*, seng- og benkjeklæde.

setliga, *av.* i samanheng, skipeleg. Flat. III 422₃₃.

setligr, *a.* **1.** *setligt nafn*, d. e. positiv (gram.). **2.** høveleg, passeleg.

setna, *v.* (*að*) **1.** siga, ganga ihop. Jfr. nyn. *setna*, svana inn (um tròte) V. Agder, Rog. **2.** ganga ned og verta melta (um mat). **3.** leggja seg, slutta, enda.

setning, *f.* **1.** skiping, grunning. **2.** setning, fyresegn, skipnad. **3.** skipnad, gjerd, innreiding. **4.** meining, etling.

setningarform, *n.* skipnad, fyresegn.

setningr, *m.* **1.** skipnad, fyresegn. **2.** meining, etling. **3.** etling, part.

setr, *n.* **1.** sæte, bustad, tilhaldsstad. **2.** um soli: *sól gengr til setrs*, soli gladar, det er solset. Jfr. *sólsetr*. **3.** i *pl.* sæter, stôl (= *sætr*). **setra-** og **setr-**, sjaa *sætra-*, *sætr-*.

setstofa, *f.* **1.** setestova, daglegstova. **2.** setehus, stovebygnad, = *setuhús*.

setstofurið, *f.* *rið* som høyrer til *setstofa*.

setstokkr, *m.* stokk som laag framanfor *set*, seng- eller benkje-stokk.

séttar-eiðr, *m.* **-svœri**, *n.* „seksmannseid", neittingseid med 5 medeidsmenner.

sétti, *num.* sette.

séttungr, *m.* **1.** settepart. **2.** settepart av eit fylke. **3.** eit maal = $^1/_6$ *mælir*. Jfr. nyn. *settung* = $^1/_6$ fjordung, $^1/_{24}$ tunna (kornmaal).

setu-efni, *n.* tilføre til aa sitja roleg, kvilestund, ro. **-fjǫlmenni**, *n.* mengd av heimefolk (*setumenn*). **-grið**, *n. pl.* **1.** fred til aa sitja roleg, fred og ro. **2.** heimvist, tilhelde. **-hús**, *n.* setehus, stovehus, hovudbygnad. **-knakkr**, *m.* knakk, krakk, liten benk aa sitja paa. **-maðr**, *m.* mann som er heime hjaa ein, heimefolk, husfolk. **-pallr**, *m.* pall til aa sitja paa, benk. **-prestr**, *m.* fast busett prest. **-rúm**, *n.* sitjeplass, seterom. **-sveinn**, *m.* vaapnfør huskarl hjaa ein hovding.

sex, *num.* seks.

sex-dœgra, *f.* seks dagar. **-dœgrafasta**, *f.* fasta i seks dagar. **-faldr**, *a.* seksfelt; *sitja sexfalt*, d. e. sitja i seks rader. **-fœttr**, *a.* seksføtt. **-hǫfðaðr**, *a.* sekshovda, som hev

seks hovud. **-nættingr,** *m.* møte med seks næter varsl, seksdags-frest. **-nættr,** *a.* seksnætt, seks næter gamall; *sexnætt stefna,* stemning med seks næter varsl. **-stefja,** *f.* *drápa* med seks *stef.*

sextán, *num.* sekstan. **sextándi,** *num.* sekstande. **sextán-mæltr,** *a.* (versemaal) som hev sekstan setningar (*mál*) i kvart vers. **-sessa,** *f.* skip med sekstan toftor.

sexti, *num.* sette (= *sétti*).

sextigi (og *sextugu*) *num.* seksti. **sextugandi,** *num.* sekstiande. **sextugr,** *a.* som inneheld seksti; som er seksti aar gamall.

sex-ærðr, *a.* seksaara, som hev seks aarar. **-æringr,** *m.* seksæring, baat med seks aarar. **-ærr,** *a.* = *sexærðr.*

seyð, *f.* sjodande straum, stryk. Jfr. nyn. *søyd, m.* susing; *saud, f.* koking.

seyðir, *m.* eld til sjoding, koke-eld; *raufa seyðinn,* rota, kara upp i elden; *búa til seyðis,* gjera ferdig til koking. Jfr. nyn. *søyda,* lata sjoda, koka.

seyma, *v.* (*md*) festa, binda med saum, søyma, spikra.

seyma, *f.* søyma, naal. Bruka i sms. jfr. *línseyma.*

seymi, *n.* eig. det som ein saumar med ell. brukar til saumtraad, sina, streng. **seymisþvengr,** *m.* reim til aa sauma med.

seyra, *f.* naud, trengsla.

seyra, *v.* (*rð*) utarma, svelta.

seyrlitr, *a.* graa. Didr. 179 (hds.).

seytján, *num.* syttan, = *sjautján.* **seytjándi,** *num.* syttande.

sí-, *av.* (berre bruka i samansetning liksom *si-* i nyn.) yver det heile, allstad; alltid, stendigt.

sía, *f.* **I.** sil. **sía,** *v.* sila.

sía, *f.* **II.** sinder, gneiste (i smidja).

sí-byrða, *v.* (*rð*) leggja langskips; *síbyrða skipi við skip,* leggja breidsida ved breidsida. **-byrðis, -byrt,** *av.* langskips.

síð, *av.* seint; *síð og snemma,* seint og tidleg; *síð dags,* seint paa dagen (jfr. nyn. *seint og sid*); *komp. síðarr,* seinare, sidan; *sup. síða(r)st,* seinast, sist. Jfr. *síðr, sízt, av. komp.* og *sup.*

síð, *f.* berre i: *um síð, um síðir, of síðir,* umsider, sist-paa, endeleg.

siða, *v.* (*að*) seda, læra upp i gode seder; kristna; *perf. partic. siðaðr,* seda; *vel siðaðr,* velseda, dana.

síða, *f.* **1.** sida (paa kroppen, millom brjost og rygg). **2.** sida av landet som vender ut mot sjøen, havsida, strand, land. **3.** sida (i triangel). **4.** sida, kant, leid. **5.** sida, part; *af sinni síðu,* paa si sida.

síða, *v. st.* og **síða,** *v.* (*dd*) gjera trolldom, seida (= *seiða*).

siða-bók, *f.* bok um sed og skikk (for klosterfolk). **-fjǫldi,** *m.* mengd av seder og skikkar.

síðan, *av.* **1.** sidan, seinare; *lǫngu síðan.* **2.** so, deretter. **3.** som *præp. med akk.* sidan, etter; *síðan laugardaginn.* **4.** *konj.* sidan, etterat (heiter ogso *síðan at, er, en*). **5.** *konj.* sidan, etterdi, fordi.

siðar-gæzla, *f.* **-hald,** *n.* uppseding, daning. **-hneisa,** *f.* svivyrding av ei tru.

síðarla, síðarliga, *av.* seint; seint paa aaret; nær mot slutten. Jfr. *síðla.*

siðarmaðr, *m.* seda, dana mann.

síðarmeirr, *av. komp.* seinare, lenger ute.

siðarnám, *n.* upplæring i gode seder, uppseding.

síðarr, *av. komp.* sjaa *síð, av.*

síðarri, *a. komp.* (*sup. síða(r)str*) seinare, som er etter (seinast, sist, attarst); um det som er etter i tid eller i rekkja: *ganga síðastr; it síðarri sinn,* siste gongen av tvo, andre gongen; *ólafsmessa in síðarri,* den andre olavsmessa, den 3dje august (jfr. det eldre nyn. namn „*olsoke sire*"); *at síðasta kosti,* i siste fall, som siste utvegen.

siðarsamr, *a.* sedug, velseda, dana.

síða(r)st, *av. sup.* sjaa *síð, av.*

síða(r)sta, *f.* sist, slutt; *at síðustu, at síðustunni,* paa sisten, til slutt.

siðartjón, *n.* spilling av seder, sed-spille.

siða-setning, *f.* uppseding. **-skipti,** *n.* eig. sedskifte; trudom-skifte. **-spell,** *n.* spilling av seder, sed-spille.

síðastadagar, *m. pl.* siste dagar.

sið-blandinn, *a.* umgjengeleg, tyd. **-bót,** *f.* umbot, betring av seder.

síðbrýndr, *a.* sidbrynt, med side augnebruner.

síð-búinn, *a.* seinbuen, seint ferdig.

-bærr, *a.* seinbær, som kalvar (lambar) seint paa aaret.

síðfaldinn, *a.* sidt paaknytt (um hovudskaut), sidskauta (jfr. *síðr, a.*).

sið-ferð, *f.* **-ferði,** *n.* seder, livnad; kristeleg livnad, klosterlivnad. **-ferðugr,** *a.* sedleg. **-fremi,** *f.* = *siðgœði.* **-fylla,** *f.* det aa uppfylla, liva etter ein sedvane. **-góðr,** *a.* velseda, dana. **-gœði,** *f.* godleik i seder, kristeleg livnad.

síðir, i: *um síðir,* sjaa *síð, f.*

síðklæddr, *a.* sidklædd, med side klæde.

síðkveld, *n.* sein kveld.

síðla, *av.* seint (jfr. nyn. *silla,* Li. *sirle,* Hard., dansk *silde*).

sið-látligr, *a.* sedleg, kristeleg (*-liga, av.*). **-látr,** *a.* velseda; sedug; kristeleg; som liver etter klosterreglarne. **-lausa,** *f.* = *siðleysa.* **-lauss,** *a.* sedlaus, udana, useda; som ikkje liver etter klosterreglarne, verdsleg. **-leiki,** *m.* sedugskap. Æf. **-leysa,** *f.* sedløysa, used, usømeleg, ulogleg aatferd.

siðligr, *a.* sedleg, sedug, kristeleg, høvisk (*-liga, av.*).

siðlæti, *n.* tilstand med umsyn paa seder; sedugskap, gode seder; kristeleg livnad, kristenliv. **siðlætis-bragð,** *n.* utanpaa-heilagskap, syne av gudlegdom. **-búnaðr,** *m.* klædebunad for *siðlætismenn.* **-maðr,** *m.* mann som liver eit asketisk, klosterlegt liv, asket, munk odl. **-stuldr,** *m.* stuld som er gjord av guds-age. Post. 79₂₅.

siðmannligr, *a.* velseda, fint dana.

síðnefjaðr, *a.* hengjenasa, sidnasa.

sið-næmiligr, *a.* finsleg? Str. 70₁₅. **-næmr,** *a.* næm, kvik til aa læra gode seder. **-prúðr,** *a.* velseda, dana, høvisk.

siðr, *m.* (*gen. sing. siðar*; *nom. pl. siðir, akk. siðu*) **1.** sed, skikk, sedvane; *falla í sið með e-m,* koma i samvære med ein. **2.** religion, trudom (so som han syner seg i seder og liv); *hinn forni siðr,* heidendomen (= *heiðinn siðr*); *í kristnum sið,* i kristendomen.

síðr, *a.* sid, som heng eller rekk langt ned; *falda sítt,* knyta skautet sidt paa, so det fell ned yver andlitet, jfr. *síðfaldinn.*

síðr, *av. komp.* (*sup. sízt*) minder (minst); ogso: knapt; *at síðr — at,* so lite — at, so mykje minder — som; *eigi* (*ekki*) *at síðr, eigi þí síðr,* like vel, like fullt, endaa; *eigi* (*ei*) *síðr,* ikkje minder, dessutan, dertil; *eigi síðr — en,* ikkje minder — enn, likso vel — som; *en síðr,* sjaa *in.* Jfr. *síð, av.* og *sízt, av. sup.*

síðráðr (for *síþráðr?*) *m.* remsa av si eller driv til aa tetta skip med.

síðri, *a. komp.* mindre. Jfr. *síðarri, a.*

siðsamligr, *a.* som vitnar um gode seder, velseda, høvisk (*-liga, av.* Kgs. 82₂₈). **siðsamr,** *a.* sedug, velseda, høvisk.

siðsemd, *f.* **1.** sedvane, skikk, = *siðsemi*; jfr. nyn. *sedsema, f.* vane, Shl. o. fl. **2.** sedugskap, gode seder, høvisk aatferd; ogso um asketisk liv i kloster. Jfr. sms. **siðsemdar-búnaðr,** *m.* klosterbunad (= *siðlætisbúnaðr*). **-hús,** *n.* hus der dei liver i *siðsemd,* kloster. **-maðr,** *m.* velseda, høvisk mann.

siðsemi, *f.* = *siðsemd,* 1.

síðskjeggjaðr, *a.* langskjeggja, sidskjeggja.

síðskota, *a.* seint fødd (um lamb).

síðu-blóð, *n.* blod or sida paa ein mann, side-blod.

siðugr, *a.* sedug, seda, velseda, dana.

síðu-sár, *n.* saar i sida, sidesaar. **-verkr,** *m.* verk i sida. Isl. læg.

sið-vandi, *m.* sedvane, skikk. **-vandr,** *a.* vand um sine seder, finfarande, høvisk. **-vani,** *m.* sedvane, skikk. **-vendi,** *f.* **-vendi,** *n.* vandsam, høvisk aatferd, sedugskap. **-venja,** *f.* sedvane, skikk. **-venjuligr,** *a.* sedvanleg, vanleg.

sídœgris, *av.* dagstødt, kvar dag.

sif, *f.* (*gen. sifjar*) **1.** (helst i *pl. sifjar*; i *sing.* Hyndl. 43) skyldskap, helst ved maagskap: sivjaskylda, giftarskylda (mots. *frændsemi*). **2.** Sif, kona aat guden Tor; gudinna; *Sifjar silfrs,* d. e. kvende, Sigrdrif. 28.

sífeldr, *a.* jamleg, stendig. Jfr. nyn. *sifelt, a. n.* med same tyding, Rom. Hadel. **sífella,** *f.* *í sífellu,* d. e. jamleg, stendigt, stødt.

sifi, *m.* (skylding ved maagskap) i *guðsifi.*

sifjaðr, *a.* sivja, skyld, helst ved maagskap, giftarskyld (mots. *skyldr*).

sifja-slit, *n.* **-spell,** *n.* **-spjall,** *n.* maagskaps-spille (um egteskap eller likamlegt umgjenge innum dei forbodne skyldskapsgradar).

sifjungr, *m.* sivjung, skylding helst ved maagskap.

sifkona, *f.* kvinna som ein er skyld med ved maagskap, t. d. versyster, brorkona.

sífleyttr, *a.* eig. som renn i eitt, alltid, vedvarande; jfr. nyn. *sifløytt*, Rom.

sifr, *m.* poet. um bror.

sífra, *f.* null (0).

sifskapaspell, *n.* = *sifjaspell*.

sifskapr, *m.* sivjaskylda, maagskap (= *sifjar*).

sig, *n.* **I.** siger. Poet. (helst i sms.).

sig, *n.* **II.** vegt, tyngd til aa vega eller lyfta upp eitkvart med.

síga, *v. st.* siga, ganga ell. skrida seint, falla ell. glida ned (med si eigi tyngd); *seig á hann svefn*, svevnen seig (fall) paa han; *danir létu undan síga*, d. e. drog seg undan (med skipi); *síga saman*, siga ihop; *sígr saman orrosta*, herarne sig ihop til slag; *vera á aldr siginn*, vera langt upp i aari, vera aldra; *láta sígast* (ell. *síga sik*), lata seg siga (fira, falla ned); siga ned, falla til jordi; vika, draga seg undan; *létum síga sáttmál okkur*, me let semja koma istand millom oss. Sig. III, 38.

siga, *v.* (*að*) **I.** síga, kome tungt yver ein (= *síga*); jfr. nyn. *sìga*, halla; draga seg.

siga, *v.* (*að*) **II.** hissa, sukka (ein hund).

sigðr, *m.* (ogso *sigð*, *f.*) sigd, skjera (til kornskurd).

sigg, *n.* sigg (NGbr), svord, hardt skinn (paa svin).

sigi, *m.* = *segi*.

sigla, *v.* (*ld*) **1.** setja til segl, hava upp segl. **2.** sigla (med skip); *vant er at sigla milli skers ok báru* (ordtak); *sigla byr góðan*, sigla med god bør; *sigla á veðr e-m*, taka luven av ein (yverf.). **3.** fara strjukande, strjuka; jfr. nyn. *sigla*, renna (att og fram), Hall.

sigla, *f.* master. Jfr. nyn. *sigla*, masterrom, midrom i skip.

sigli, *n.* prydnad, halsband.

sigling, *f.* sigling; skipsferd; seglføring: *minka sigling*, minka segl.

siglingamaðr, *m.* mann som driv med sigling, siglar, farmann (= *farmaðr*), sjøfarar.

siglingar-austr, *m.* austr, ausing av skipet medan dei sigler. **-maðr,** *m.* = *siglingamaðr*.

siglu-biti, *m.* siglebite, tvertre (i skipet) som mastri styd seg til. **-rá,** *f.* seglraa. **-skeið,** *n.* sigla, masterrom (midskips). **-toppr,** *m.* mastertopp. **-tré,** *n.* mastertre (jfr. nyn. *sigletre*).

signa, *v.* (*að*) **I.** siga, glida ned. Jfr. nyn. *signa*, niga, bogna, byrja siga.

signa, *v.* (*að*) **II. 1.** vigja, vigsla eitk. inn til ein med aa gjera eit merke yver (lat. signare, merkja); *signa fullit Þór*, signa skaali til Tor (med hamarsmerket); ogso: fortrolla, forgjera (jfr. nyn. *signa*, *signekjerring*). **2.** krossa, merkja med krossmerket, gjera krossmerket yver; *signa sik*, krossa seg (paa panna og brjost). **3.** beda gud velsigna; signa, velsigna.

signan, *f.* **1.** krossing. **2.** bøn um velsigning; signing, velsigning.

sígóðr, *a.* alltid god.

sigr, *m.* (*gen. sigrs, dat. sigri*) siger; *bera sigr af e-m, fá* (*vega, vinna*) *sigr á e-m*, faa, vinna siger yver ein; *auðna mun ráða sigri*, lagnaden raar for sigeren.

sigra, *v.* (*að*) sigra, vinna yver, ganga yver, greida; *sigrast*, *v. r.* vinna siger, sigra (*á e-m*, yver ein).

sigran, *f.* det aa sigra, sigring.

sigrari, *m.* sigervinnar, sigerherre.

sigrar-merki, *n.* sigermerke. **-óp,** *n.* siger-rop.

sigr-auðigr, *a.* sigr-rik. **-bákn,** *n.* teikn til aa vinna siger med, sigerteikn. **-blástr,** *m.* lurblaaster, trompetblaaster etter vunnen siger. **-blómi,** *m.* sigersglans. **-blót,** *n.* bloting til aa vinna siger. **-byrr,** *m.* bør som ber fram til siger. **-farardagr,** *m.* „sigerferdsdag" (um daudedagen aat ein martyr). **-fluga,** *f.* namn paa hermerket til kong Sverre. **-fórn,** *f.* offer til aa vinna siger. **-fǫr,** *f.* sigerferd. **-gjafi,** *m.* sigergjevar. **-gjald,** *n.* skatt som ein gjev til ein sigervinnar. **-gjǫf,** *f.* „sigergaava", d. e. siger som gud gjev ein, eller gaava gjevi til gud til aa vinna siger. **-goð,** *n.* gud som gjev siger. **-heimr,** *m.* sigerheim. Edda. **-helgi,** *f.* helg, høgtid som vert haldi etter ein siger, siger-

fest, triumf. **-hnoð,** *n.* „siger-nod" (eitk. paa eit sverd; nyisl. *hnoð*, nyn. *nod*, d. e. tilklinka ende paa ein saum). **-koróna,** *f.* siger-kruna. **-laun,** *n. pl.* siger-løn. **-lauss,** *a.* sigerlaus. **-leysi,** *n.* det aa vera sigerlaus, sigerløysa. **-lof,** *n.* siger-pris, siger-æra. **-lúðr,** *m.* siger-lur, siger-basun. **-mál,** *n.* sigerløn, præmi. **-mark,** *n.* **-merki,** *n.* sigermerke, sigerteikn. **-óp,** *n.* siger-rop. **-samligr,** *a.* som fører siger med seg, sigerrik.

sigrstallr, *m.* altar for sigergudinna (Victoria)? Heilag. 41[21].

sigr-steinn, *m.* stein som gav den siger, som hadde han paa seg. **-strangligr,** *a.* som ser sigersæl ut, lik til aa vinna siger. **-sæla,** *f.* **-sæld,** *f.* **-sæli,** *f.* det aa vera sigersæl, sigersæla, sigerlukka. **-sæll,** *a.* heppen til aa vinna siger, sigersæl. **-sælliga,** *av.* med sigersæla, sigerrikt. **-þjóð,** *f.* „sigerflokk" (um einherjarne, Edda).

sigrúnar, *f. pl.* runer som gjev siger.

sigr-vegaragjǫf, *f.* gaava som ein vinn siger med. **-vegarasamligr,** *a.* sigerrik. **-vegari,** *m.* sigervinnar. **-vegning,** *f.* siger-vinning (*e-s*, yver eitk.). **-verk,** *n.* verk, arbeid som gjev ein siger. **-vænligr,** *a.* som lovar ell. spaar siger.

sígrœnn, *a.* sigrøn, alltid grøn.

sigr-ǫr, *f.* „siger-pil", pil som ein skyt til merke paa at ein vil vinna siger.

sig-tívar, *m. pl.* „siger-gudar"; *sigtíva synir*, ogso um menneskja, Edda. **-toptir,** *f. pl.* „sigertufter". Edda.

síhverfull, *a.* rund.

sík, *n.* vatn som renn sagte eller stend heilt stilt, = *síki*, *n.* Jfr. nyn. *sik*, *n.* og *sike*, *n.* liten bekk som renn sagte, bekkje-sik(e).

sik (ogso *sek*) *pron. refl. akk.* seg (jfr. *sér*, *sín*); *verja sik*, verja seg (= *verjast*); *við sik*, ogso = for seg sjølv, serskilt.

síki, *n.* sjaa *sík*, *n.*

Sikiley, *f.* Sicilia.

siklan, *f.* sikling, siklesjuke. Pr. 475[9].

siklát, siklátum, siklátun, *n.* eit slag tungt silkety (fr. siglaton).

siklingr, *m.* konge, fyrste (poet.).

síkr, *m.* sik (ein fisk). Coregonus lavaretus.

sikta, *v.* (*að*) sigta, reinsa.

sikulgjǫrð, *f.* eitk. paa eit skip (= *svikulgjǫrð*?) S. E.

sil, *n.* i sms.; jfr. *silvetni*.

síl, *f.* sil (ein fisk), Ammodytes tobianus. I mn. ogso um Coregonus albula (lagsill, Heidm.).

sild (og *síld*) *f.* (*gen. sing. sildar*; *nom. pl. sildar* og *sildr*) sild. Clupea harengus.

silda-ferja, *f.* sildeferja, sildeskuta. **-kaup,** *n.* sildekaup, sildehandel.

sild-fiski, *f.* sildfiske. **-reki,** *m.* kval som fylgjer sildi, sildekval. **-ver,** *n.* sildevær, stad der dei driv sildfiske.

silfar, *n.* = mnt. sulfar (d. e. sulf-var) ty med sin eigen naturlege lit.

silfr, *n.* sylv; ogso: sylvpengar, sylvmynt; *bleikt silfr*, laakt sylv, ei sylvblanding med mesteparten sylv; *brent silfr*, d. e. reint sylv, sylv reinsa i eld, jfr. *brenna*; *grátt silfr*, um laakt sylv; *elda grátt silfr*, s. *grár*; *hvítt silfr*, d. e. kvitt, reint, godt sylv, jfr. *hvítr*; *skírt silfr*, skirt, reint sylv; jfr. ogso *blásilfr*; *hundrað silfrs* = *hundrað peninga silfrs*. Um *silfr* i pengerekning sjaa under *mǫrk*.

silfr-baugr, *m.* sylvring. **-beizl,** *n.* sylvbeisl. **-belti,** *n.* sylvbelte, sylvbutt belte. **-berg,** *n.* berg som det er sylv i, sylvberg. **-bolli,** *m.* sylvbolle, sylvskaal. **-borð,** *n.* sylvbord. **-búinn,** *a.* sylvbudd, sylvslegen. **-diskr,** *m.* sylvdisk, sylvfat. **-drjúgr,** *a.* som hev drjugt med sylv ell. pengar, rik paa sylv. **-eyrir,** *m.* = *eyrir silfrs*. **-fátt,** *a. n.* *e-m er silfrfátt*, det skortar ein paa sylv. **-festi,** *n.* sylvband, sylvkjeda. **-gangr,** *m.* sylvkurs; myntkurs. **-gyltr,** *a.* forsylva („sylvforgylt"). Edda. **-hadda,** *f.* sylvhodda, sylvhonk. **-hella,** *f.* sylv-hella, sylv-plata. **-holkr,** *m.* sylvholk. **-horn,** *n.* sylvhorn. **-hringr,** *m.* sylvring. **-hrokr,** *m.* roke, toppmaal av sylv. **-hús,** *n.* sylvhus, sylvtempel. **-hvítr,** *a.* kvit som sylv, sylvkvit. **-kalkr,** *m.* sylvkalk, sylvstaup. **-ker,** *m.* sylvkjer, sylvkopp. **-ketill,** *m.* sylvkjêl. **-kista,** *f.* kista til aa gøyma sylv i, sylvkista. **-kistill,** *m.* kistel til aa gøyma sylv i, sylvkistel. **-knappr,** *m.* sylvknapp, sylvknupp. **-kross,** *n.* sylvkross. **-lagðr,** *a.* sylvlagd, lagd med sylv. **-ligr,** *a.* som ser ut som sylv; sylv-. **-men,** *n.*

halsprydnad av sylv. **-merktr,** *a.* = *silfrmetinn.* **-metinn,** *a.* verdsett i reint sylv, utrekna etter sylvverde (mots. *sakgildr*); sidan vart *mǫrk* (*eyrir*) *silfrmetin* beintfram = 2 × *mǫrk talin* og ikkje utrekna etter sylvverde. Jfr. under *mǫrk, f.* II. **-ofinn,** *a.* sylv-voven. **-peningr,** *m.* sylvpening, sylvpeng. **-rekinn,** *a.* sylvbudd, sylvslegen. **-rós,** *f.* eit slag sylvstaup? Jfr. *rós,* 3. **-skál,** *f.* sylvskaal. **-skrín,** *n.* skrin, kista av sylv, sylvkista. **-slátta,** *f.* **1.** mynting av sylvpengar. **2.** sylvmynt. **-sláttr,** *m.* = *silfrslátta,* 1. **-sláttumaðr,** *m.* mann som slær sylvmynt, myntmeister. **-smeltr,** *a.* sylv-emaljera (sylvlagd). **-smiðr,** *m.* sylvarbeidar, sylvsmed. **-spánn, -spónn,** *m.* sylvskeid. **-spǫng,** *f.* sylvspong, tunn sylvplata. **-stíll,** *m.* sylvpenn. **-strengr,** *m.* sylvstreng, sylvtraad. **-sylgja,** *f.* sylvsylgja. **-þáttr,** *m.* sylvtaatt, sylvtraad i band. **-vápn,** *n.* sylv-vaapn.

sili, *m.* = *seli.* Jfr. nyn. *sile,* Tel.

silki, *n.* silke, silkety.

silki-band, *n.* silkeband. **-blaka.** *f.* silkeskygg, silkeslør. **-bleikr,** *a.* bleik som silke, silkegul. **-brún,** *f.* silkebryning, silkekvarde. **-dregill,** *a.* silkeband (kring hovudet); jfr. *dregill.* **-dúkr,** *m.* silkeduk. **-dýna,** *f.* silkedyna. **-hjúpr,** *m.* stutt, ermlaus silketrøya, silkevest. **-hlað,** *n.* silkeband (kring hovudet). **-húfa,** *f.* silkehuva. **-hœgendi,** *n.* silkehøgjènde, silkeputa. **-klútr,** *m.* silkeklut. **-klæði,** *n. pl.* silkeklæde. **-koddi,** *m.* silkekodde, silkeputa. **-kult,** *n.* **-kultr,** *m.* tjeld, tæpe, klæde av silke. **-kyrtill,** *m.* silkekyrtel. **-merki,** *n.* silkemerke, silkefana. **-mǫttull,** *m.* silkekappa. **-parlak,** *n.* silke-forheng. **-pell,** *n.* pell av silke; jfr. *pell.* **-pungr,** *m.* silkepung. **-reifar,** *m. pl.* silkereivar, silkesveip. **-reima,** *f.* silkereim, silkeband. **-rós,** *f.* prydrosa (rosette) av silke; jfr. *rós,* 2. **-ræma,** *f.* silkereim, silkeband. **-saumaðr,** *a.* sauma ut med silke, silkesauma. **-serkr,** *m.* silkeserk. **-skaut,** *n.* silke-skaut. **-skyrta,** *f.* silkeskjorta. **-slœður,** *f. pl.* sid silkekaapa, jfr. *slæða.* **-sprangaðr,** *a.* med sprang (frunsor eller millomverk) av silke, silkespranga. **-strengr,** *m.* silketraad. **-strip,** *n.* eit slag silkeklæde. **-sæng,** *f.* seng med silkeklæde, silkeseng. **-tjald,** *n.* silketjeld, silketæpe. **-treyja,** *f.* silketrøya. **-þráðr,** *m.* silketraad. **-ver,** *n.* putevær av silke, silkevær.

sílungr (ogso *silungr*) *m.* aure. Jfr. nyn. *svilung, silung,* laksunge.

sil-vetni, *n.* vatn som renn stilt, stillvetne. **-ægja,** *f.* „still-hav“, hav. Edda.

síma, *n.* = *sími.* Jfr. *líksíma* o. fl. sms.

símálugr, *a.* simaalug, som alltid talar, langtalande.

símar, *f. pl.* reip, band, = *sími.*

símbundinn, *a.* bunden med sime, tòg.

síment, *n.* cement.

simfon, *n.* eit slag spelreide, lyra; mlat. symphonia.

sími, *m.* sime (Nordl.), tòg, reip.

similia, *f.* (ogso *simili, n.*) fint kveitemjøl (lat. simila). **similibrauð** (og *similiu-*) *n.* kveitebraud. **similis-hleifr,** *m.* **similiubrauðhleifr,** *m.* kveitekaka, kveitebraud.

simir, *m.* ukse (poet.).

simonsmessudagr, *m.* den 18de februar.

simul, *f.* **1.** namn paa ei berestong. **2.** gygr, trollkvende. S. E.

simuli, *m.* kveitebraud.

simull, *m.* ukse. Jfr. nyn. *simla,* reinku.

símælgi, *f.* det aa vera simaalug, endelaus snakksemd.

sin, *n. koll.* sinar, sinetraad. Jfr. nyn. *sìn, n.* ved sida av *sìn, f.*

sin, *f.* (*nom. pl. sinar*) **1.** sin (sen), sina. **2.** sin, red, peis.

sín, *pron. refl. gen.* (jfr. *sik, sér*) seg (sin); *hefna sín,* hemna seg; *fara heim til sín,* fara heim (til seg); *sín á milli,* seg imillom (i nyn. ogso *sin(s) i millom*).

sina, *f.* **I.** sina (sena), sin.

sina, *f.* **II.** sina, forne, fjorgamalt vetterstade gras.

sinasárr, *a.* saar i sinarne, sinesaar.

sinbundinn, *a.* bunden med sinar (istf. saum).

sindr, *n.* sinder, smidjesinder; slagg (av malm).

sindra, *v.* (*að*) sindra, spruta gneistar.

sinfallinn, *a.* impotent, gagnlaus (seksuelt). **sinfallsmaðr,** *m.* impotent mann, gagnløysa (seksuelt).

sinfon, *n.* = *simfon.*

sín-girnast, *v. r.* (*nd*) gira, traa etter eitk.

-girnd, *f.* **-girni,** *f.* girugskap, sjølvnytta. **-gjarn,** *a.* girug, sjølvnyttug.

sinjorr, *m.* herre (gfr. seignor).

sínka, *f.* girugskap, sjølvnytta. **sínk-girni,** *f.* = *síngirni.* Post. 640 18. **-gjarn,** *a.* **sínkr,** *a.* girug, sjølvnyttug. Jfr. nyn. *sink* (*sinken*), *a.* hard, streng til aa driva arbeidsfolki, Hall.

sinn (*sín, sitt*) *pron. poss.* sin (si, sitt); *Hallgerðr fastnaði dóttur sína*; ellipt.: *kom hann svá sinni* (sc. *ár*) *fyrir borð*; ofte viser *sinn* attende til persons- eller tingsobjekt, og daa lyt ein i nyn. setja um med h a n s (hennar, deira): *hann þakkar honum sitt sinni,* d. e. for hjelpi (hans); *Sigurðr jarl gaf upp Orkneyingum óðul sín* (d. e. deira odel); saman med *hvárr* og *hverr* vert *sinn* bruka distributivt: *England ok Skotland er ein ey ok er þó sitt hvárt konungsríki,* d. e. dei er kvart sitt kongerike; *fór sinn veg hverr* ell. *sins veg hverr* (jfr. *sinnsig, av.*), dei fór kvar sin veg (d. e. skildest); *fór hverr sinn veg,* kvar fór sin (faste) veg; *sinn er hvárr,* kvar er noko for seg, noko serskilt; *sjalfs síns,* sjølvs sin, sin eigen, jfr. *sjalfr. Sinn* vert ogso bruka substantivisk liksom i nyn.: *hann kostaði einn alt fyrir, en bœndr ekki af sínu,* d. e. av sitt; jfr. *minn.*

sinn, *m.* sinn, gong; *sinn á degi,* ein gong um dagen; *eitt sinn, einu sinni, eitthvert sinn, einhverju sinni,* eit sinn, ein gong; *hit fyrra sinn,* fyrre (fyrste) gongen; (*í*) *annat sinn, ǫðru sinni,* eingong til, paa nytt lag; *ekki sinn, engu sinni,* ingengong, aldri; *endr ok sinnum,* ender og gong, no og daa; *sjau sinnum níu,* sju gonger ni; *at sinni,* (for) denne gong, no; *um sinn, of sinn,* ein (einaste) gong; fyrste gong, fyrst; *um sinn ára,* ein gong um aaret; *um sinns sakir,* for ein gong skuld. Jfr. *sinni, n.*

sinna, *v.* (*að* og *nt*) **1.** fara, ferdast (berre i poesi). **2.** fylgja, gjera lag med (med dat.). **3.** halda seg til, retta seg etter (med dat.). **4.** hjelpa, stydja, halda med (med dat.). **5.** bry seg um, ansa, agta; *sinna e-u*; ogso *sinna um e-t* (jfr. nyn. *sinna eitk.* d. s. Sogn). *sinnaðr, a.* stydjande, hjelpande; *vera e-m sinnaðr,* stydja, hjelpa ein.

sinni, *m.* fylgjar, fylgjesvein.

sinni, *n.* **1.** gang, ferd; *vera á sinnum,* vera paa ferd; *dagr var á sinnum,* d. e. dagen var lidande, det leid paa dagen (Edda). **2.** fylgje, hjelp; studnad. Jfr. *lið-sinni.* **3.** fylgje, lag. **4.** sinn, gong; *fyrsta sinni,* fyrste gong; *þat sinni,* den gong, daa; *einu sinni* odl., sjaa *sinn, n.*

sinnig, sinsig, sinsiginn, *av.* (for *sinn veg, sins veg* osfr. bruka saman med *hvárr* og *hverr*) (kvar) sin veg, paa (kvar) sin maate. Jfr. under *sinn, pron. poss.*

sinniligr, *a.* som ser ut til aa vera godt fylgje.

sinstrengr, *m.* tog som er fletta av sinar, sinetòg.

sinueldr, *m.* eld som brenn i sina (gamalt turt gras).

sínvegar, *av.* paa (kvar) sin kant; jfr. *sinnig.*

sinvǫndr, *m.* svipa laga av sin, uksepeis.

sira, *m.* (*indekl.*) herre, heiderstittel helst til høgsette kyrkjelege embætsmenn (fr. sire, eng. sir).

síreiðr, *a.* alltid vreid, sivond, sisinna.

siri, *m.* = *sira, m.*

síri-dúkr, *m.* vaks-duk. **-húfa,** *f.* vaksduks-huva.

sirop, *n.* sirup.

sissa, *v.* sessa, gjeva sæte.

sister, *m.* = lat. sextarius, eit visst holmaal.

sitja, *v. st.* **1.** sitja, hava sæte; *sitja á hesti*; ogso *sitja góða hesta,* sitja paa gode hestar; *sitja þing,* sitja, hava sæte i tinget (jfr. nyn. „*sitja retten*"). **2.** sitja, vera i ro, halda seg paa ein stad; *sitja heima*; *sitja ekkjulífi,* sitja, vera enkja. **3.** sitja, bu paa ein stad; *sitja sitt bú,* sitja paa garden sin; *sitja búðsetu,* halda seg, bu i ei bud (jfr. *búðsetumaðr,* og nyn. *sitja husseta*). **4.** forsøma, gløyma, ikkje bry seg um, lata uansa (*e-t*); *sitja byri ór hǫndum,* forsøma børi, lata børi gaa fraa seg. **5.** spilla, tapa (*e-u*); *sitja rétti sínum* (helst ved forsøming). **6.** neitta ein eitk. (*e-m e-t*); *sitja e-m mat,* svelta ein. **7.** finna seg i, tola eitk. av ein (*e-m e-t*).

Med part. *á*: *sitja á e-u,* ogso: halda

paa med eitk.; lura paa eitk.; dylja eitk.; *sitja á sér*, passa paa seg, agta seg. *af*: *sitja af e-u*, ogso: lata, sleppa fraa seg eitk. *at*: *sitja at e-u*, sitja med, halda paa med eitk.; *sitja at boði*, sitja i gjestebod; *sitja at nautum*, passa, gjæta nauti. *fyrir*: *sitja fyrir*, vera for (ved) handi, vera til stadar; *sitja fyrir e-m*, sitja (liggja) paa lur i vegen for ein, sitja etter ein; *sitja fyrir e-u*, sitja (standa) i vegen, vera til hinder for eitk.; sitja soleis at ein hev eitk. aa venta, verta fyre, koma ut for eitk.; standa fyre, greida med eitk. *hjá*: *sitja hjá e-u*, sitja, vera til stadar ved eitk.; halda seg utanfor, ikkje leggja seg burt i eitk.; *láta e-n hjá sitja*, ogso: ganga framum og ikkje ansa ein. *inni*: *sitja inni*, ogso: sitja fengsla. *niðri*: *sitja niðri*, sitja nede i bygdi (ikkje til sæters). *nær*: *sitjast nær, rec.* sitja nær kvarandre. *til*: *sitja til e-s*, sitja og bida paa eitk.; halda seg ferdig til eitk.; *sitja til jarns*, d. e. fyrebu seg til jarnburden; *sitja til fiskjar*, sitja og fiska. *um*: *sitja um e-t*, sitja kringum, umlægra eitk.; yverf. sitja um eitk. (Sæt.), lura paa (aa faa tak i) eitk.; forsøma, gløyma eitk.; *sitja um e-u*, sitja med, halda paa med eitk. *undir*: *sitja undir e-u*, ogso: standa under eitk. *upp*: *sitja upp*, sitja uppreist; sitja til bords (jfr. *uppsitjendr*). *úti*: *sitja úti*, um trollmenner som sat ute og trolla. *yfir*: *sitja yfir e-m*, sitja uppyver ein, vaka yver, passa ein (sjuk mann t. d.); *sitja yfir e-u*, sitja yver, forsøma (*stefnu*, t. d.); sitja med, halda paa med eitk.; raada yver, styra med eitk.

sitjan, *f.* sitjing, biding, tilhelde.

sívaf, *n.* vav (røyring) som er surra um eitk. og skyler det heilt, full umbinding.

sívalr, *a.* rund. **sívalvaxinn,** *a.* rundvaksen.

sívirðing, *f.* for *svívirðing.* N. G. L.

síz, *konj.* = *síð es, síðan er.*

sízt, *av. superl.* **I.** minst (mots. helst). Jfr. *síð* og *síðr, av.*

sízt, II. 1. *konj.* sidan, etter(at), = *siz.* **2.** *præp.* med *akk.* sidan, etter. Jfr. *síðan.*

sjá, *pron. dem.* for *nom. sing. m.* og *f.* den, denne (= *þessi*).

sjá, *v. st.* **1.** sjaa, hava syn. **2.** sjaa, venda augo i ei viss leid. **3.** sjaa, verta var, øygna (*e-t*); ogso upers. *má þat ok sjá, at*, ein kann og sjaa, at. **4.** sjaa (paa), skoda, skyna paa, døma um (*e-t*). **5.** sjaa, skyna (*e-t*). **6.** sjaa um, lydast um, vitja (*e-n*). **7.** sjaa til, syta for (*e-t*); *sjá e-m e-t*, sjaa ein til med eitk., faa, skaffa ein eitk.

Med part. *á*: *sjá á e-t*, sjaa paa eitk.; sjaa til med, syta for, greida med eitk.; *sjá á með e-m* = *sjá til með e-m.* *af*: *sjá af e-u*, sjaa av eitk., venda augo burt fraa eitk. *eptir*: *sjá eptir e-u*, sjaa etter eitk, hava tilsyn med, syta for, greida med eitk. *fram*: *sjá fram*, ogso: sjaa inn i framtidi. *fyrir*: *sjá (e-t) fyrir*, sjaa (eitk.) fyreaat, skyna eitk.; *sjá fyrir e-u*, sjaa til med, syta for, agta, greida med eitk.; *sjá fyrir e-m*, sjaa raad for ein, syrgja for, greida med ein, yverf. ogso: taka livet av ein; *sjá e-m fyrir e-u*, sjaa ein til med eitk., skaffa ein eitk. *í*: *sjá í e-t*, ogso: sjaa paa eitk., bry seg um eitk.; sjaa, skoda igjenom eitk. (jfr. ogso nyn. *sjaa i eitk.* = ottast for eitk.). *milli*: *sjá í milli*, skilja, sjaa (kor det gjeng med eitk.). *mót*: *sjá í mót e-u*, ogso: finna, gjeva (eitk.) til vederlag for eitk. *til*: *sjá til e-s*, a) sjaa burt til, vera augvitne til, sjaa (paa) eitk.; b) sjaa til eitk. (syta for eitk.; hava tilsyn med eitk.; sjaa teikn til eitk.); c) hava eitk. for augo, stigta paa eitk.; d) venta seg, vona paa eitk.; *sjá til með e-m*, sjaa til med ein, hava tilsyn med, syrgja, syta for ein. *um*: *sjá um e-t*, sjaa um eitk., hava tilsyn med eitk.; *sjá um fyrir e-u*, hava tilsyn, syta for eitk.; *sjá um með e-m* = *sjá til með e-m.* *við*: *sjá við e-u*, sjaa (beint) imot eitk., sjaa paa eitk.; vara, agta seg for eitk.; *sé nú við*, var deg no; *sjá við um e-t*, vara seg med umsyn til eitk. *yfir*: *sjá yfir e-t*, sjaa yver eitk., lesa gjenom eitk. (t. d. brev); hava uppsyn ell. tilsyn med eitk.; skyna eitk.

B. *sjást, v. r.* ræddast, ottast for (*e-t*). Med part. *láta á sjást*, lata sjaa paa seg, lata synast; *sjást fyrir*, sjaa seg fyre, vera var um seg; *sjást um*, sjaa seg um, sjaa kringum seg; *e-m sést e-t yfir* (ogso upers.: *e-m sést yfir*) ein forser seg, misfer i eitk. *Rec. sjást*, sjaa kvarandre; sjaa um, vitja

kvarandre; *sjást á*, staa midt imot kvarandre, møtast til strid.

sjá, *f.* i sms. t. d. *ásjá*, *eptirsjá* o. fl.

sjá- i sms. skifter med *sjó-* og *sæ-*. Sms. med *sjá-* som ikkje er uppførde her, finn ein under *sjó-*.

sjá-byggvar, *m. pl.* sjøbyggjer, folk som bur ved sjøen. **-dreginn,** *a.* dregen upp or sjøen. **-drifinn,** *a.* vætt av sjødriv, sjøvaat.

sjáfar-, sjaa *sjávar-*.

sjafni, *m.* elskhug, kjærleik (poet.).

sjá-garpr, *m.* urædd sjømann, sjøulk. **-konungr,** *m.* vikinghovding av kongeætt, sjøkonge. **-kœni,** *f.* dugleik til sjøs, sjømannskap. **-land,** *n.* **1.** sjøland, land som ligg ved sjøen. **2.** Sjælland i Danmark (ogso *Sjóland, n. Selund, f. Silund, f.*). **3.** Roslagen (i Sverike). **-landsfarar,** *m. pl.* **-lendingar,** *m. pl.* folk fraa Sjælland, sjællendingar.

sjaldan, *av.* sjeldan (*sjalla*, Rbg); *komp. sjaldnar* (og sjeldan: *sjaldar*), sjeldnare (*sjeldar*, NGbr. og Hall.); *sup. sjaldnast*, sjeldnast.

sjald-fenginn, *a.* sjeldfengd (*sjeldfengen*, Tel.). **-gætr,** *a.* sjeldfengd. **-heyrðr,** *a.* som ein høyrer sjeldan, sjeldhøyrd. **-kvæmr,** *a.* som kjem sjeldan, sjeldsynt.

sjáldr, *n.* augnestein (helst det som vender ut); syn.

sjald-sénn, *a.* sjeldsynt. **-stundum,** *av.* sjeldan.

sjalf-ala, *a.* som føder seg sjølv, sjølvberga (um sjølvstyrt utgangsfe). **-bannsettr,** *a.* som hev bannsett seg sjølv (ved eigi skuld). **-bergi,** *a.* **-birgr,** *a.* **-bjargi,** *a.* sjølvbyrg, sjølvhjelpen, som kann hjelpa seg sjølv. **-boðinn,** *a.* som ein ikkje treng bjoda, sjølvboden; *e-m er e-t sjalfboðit*, ein er sjølvbeden til, ein gjer eitk. utan innbjoding eller uppmoding for kvar gong. **-dáð,** *f.* sjølvveld, eigi skuld; *af sjalfdáðum*, sjølvvalda. **-dauðr,** *a.* sjølvdaud, som er daaen paa naturleg maate (ikkje drepen). **-dœmdr,** *a.* som hev dømt seg sjølv; som ein hev dømt seg sjølv til; *er e-m dauði sjalfdœmdr*, ein hev dømt seg sjølv til dauden, dauden er ein viss. **-dœmi,** *n.* det aa døma sjølv, rett til aa døma sjølv i si sak, sjølvdom. **-eldismaðr,** *m.* mann som føder seg sjølv, sjølvføding. **-feldr,** *a.* sjølvfellen, som fell av seg sjølv. **-fœzlumaðr,** *m.* sjølvføding. **-gerr, -gǫrr,** *a.* sjølvgjort, som hev gjort seg sjølv. **-hól,** *n.* sjølvros. **-hœlinn,** *a.* som rosar seg sjølv, full av sjølvros. **-hœlni,** *f.* det aa vera *sjalfhœlinn*, hug til sjølvros. **-kraf,** *n.* sjølvvild, fri vilje. **-krafi,** *a.* sjølvviljug, sjølvbeden. **-lofaðr,** *a.* som ein ikkje treng serskilt lov til, fri. **-nefndr,** *a.* som ikkje treng serskild uppnemning, sjølvkalla.

sjalfr, *a.* sjølv; *týna sjalfri sér* (d. e. sjølve seg, seg sjølv); *hverfa aptr til sín sjalfs*, koma til seg sjølv att; *við sjalft*, nære ved; *skógrinn var við sjalft*, skogen var tett ved; *setjast við sjalft borgarhlið*, like ved sjølve b. Gen. *sjalfs* osfr. vert sett til subst. saman med eigedomspron., som daa rettar seg snart etter subst. og snart etter *sjalfr*: *menn sínir sjalfs, menn sjalfs síns* (ogso *sjalfra sinna menn*), sine eigne menner (i nyn. ogso *sjølvs sine menner*); ogso saman med gen. av det personl. pron.: *með sjalfra vár afla*, med vaar eigen styrke. I sms. med perf. partic. tyder *sjalf-* liksom i nyn.: som hev vorte eitk. sjølv eller av seg sjølv, utan framand hjelp.

sjalf-ráð, *n* = *sjalfræði*. **-ráða, -ráðandi, -ráði,** *a.* sjølvraadande, sjølvraadug, fri. **-ráðr,** *a.* sjølvraaden (sjølvraad, Austl.); sjølvviljug, friviljug; *er e-m sjalfrátt*, det stend til ein sjølv, ein raader sjølv for. **-ræði,** *n.* sjølvræda, sjølvraadigskap, sjølvvild, fri vilje. **-ræði,** *a.* sjølvraaden; sjølvviljug, friviljug. **-sagðr,** *a.* sjølvsagd, sjølvgjeven. **-sáinn,** *a.* sjølvsaadd. **-settr,** *a.* som er innsett av seg sjølv (med grunn i sjølve høvi), er sjølvskriven til eitk., D. N. I 284; som fastsett seg sjølv, sjølvsagd. **-skapa,** *a.* som sjølv er orsak til eitk. (*e-s*). Jfr. nyn. *sjølvskapa*. **-skeyttr,** *a.* som er ein tilskøytt utan vidare (um jord). **-skipaðr,** *a.* som skipar seg sjølv, sjølvsagd. **-skipan,** *f.* eigen skipnad, sjølvræda. **-skot,** *n.* sjølvskot. **-smíði,** *n.* sjølvgjort verk. **-stefndr,** *a.* som stemner seg sjølv, utan serskilt varsl (um ting).

sjalfsvald, *n. pl.* sjølvveld; fri vilje; *af sjalfsvǫldum*, sjølvvalda. Isl. II 134.

sjalf-tekinn, *a.* som ein tek utan serskilt

løyve eller fraasegn, sjølvteken. **-valdi,** *a.* som ein sjølv raader yver, fri. **-veldi,** *n.* = *sjalfsvald.* **-vili,** *m.* sjølvvild (ogso *sjølvvilje,* Tel.), eigen (fri) vilje; *at sjalfvilja,* sjølvviljugt, friviljugt. **-viljandi,** *a.* sjølvviljande, friviljug. **-viljugr,** *a.* sjølvviljug, friviljug. **-virðing,** *f.* sjølvvyrdnad, sjølvbyrgskap, innbilling.

sjáliga, *av.* sjaaleg, synleg.

sjáligr, *a.* sjaaleg, som ser godt ut, svipleg, vakker.

sjáll, *a.* i: *forsjáll.*

sjálægr, *a.* sjølegen, som ligg paa sjøen (um skodda).

sjándsváttr, *m.* augvitne (= *sjónarváttr*).

sjappel, *s.* hovudprydnad, hovudkrans, gfr. chapel. Jfr. *sapol.*

sjár (*sjávar*; *sjávar*) *m.* sjø, sjaa *sjór.*

sjáróðrarskip, *n.* sjøført rorskip, farkost som ein kann bruka til utror.

sjatna, *v.* (*að*) = *setna.*

sjau, *num.* sju (sjau). **sjau-faldliga,** *av.* sjufelt, sju gonger. **-faldligr, -faldr,** *a.* sjufelt, sjudubbel.

sjaund, *f.* **1.** mengd paa sju. **2.** sjaund, d. e. sjuande dagen etter ein daude; daa vart gravøl og erveskifte halde. **sjaundargerð,** *f.* det aa gjera *sjaund.* **sjaundi,** *num.* sjuande (sjaunde). **sjaundungr,** *m.* sjuandepart.

sjau-rœðr, *a.* = *sjautugr.* **-stirni,** *n.* sjustjernorne.

sjaután, *num.* = *sjautján.* **sjautigi,** *num.* sytti (sjautti). **sjautján,** *num.* syttan (sjautjan). **sjautjándi,** *num.* syttande (*sjautjande*).

sjautugfaldliga, *av.* „syttifaldigt", sytti gonger. **sjautugr,** *a.* som inneheld sytti; som er sytti aar gamall. **sjautugti,** *num.* syttiande.

sjau-vikna-fasta, *f.* sjau-vike-fasta, som byrja med oske-onsdag.

sjávar- i sms. skifter med *sjóvar-* og *sævar-.* Sms. med *sjávar-* som ikkje er uppførde her, finn ein under *sjóvar-.*

sjávar-afli, *m.* avle, vinning som ein fær paa sjøen, sjøfengd. **-gata,** *f.* sjøveg, veg fraa ein gard til sjøen. **-hamarr,** *m.* berghamar som gjeng ut i sjøen. **-hǫll,** *f.* hall som ligg nede ved sjøen, sjøhall. **-ríki,** *n.* sjørike, velde yver sjøen.

sjá-vegr, *m.* sjøveg, vegen yver sjøen. Jfr. *sjávargata.*

sjeytján, *num.* = *sjautján.*

sjó, *num.* = *sjau.*

sjóarhús, *n.* = *sjóvarhús.*

sjó-barinn, *a.* bard av sjøen, sjøherd. **-blíða,** *f.* stilla paa sjøen. **-borg,** *f.* sjøstad, sjøby. **-brattr,** *a.* bratt ned mot sjøen. **-bygð,** *f.* sjøbygd.

sjóða, *v. st.* **1.** sjoda, koka; yverf. tenkja att og fram paa, grunda paa eitk. **2.** sjoda, smida, sveisa saman.

sjódauðr, *a.* daud paa sjøen, drukna, bliven.

sjóðfeldr, *a.* som er til bate for pengepungen, lønsam.

sjóðr, *m.* pose, pung, helst pengepung; *bera einn í sjóði,* „bera ein i pungen", d. e. um ettermaalsmann som tek bøter i staden for aa hemna eit draap; *eiga einn sjóð,* hava pengekassa saman.

sjó-dreki, *m.* sjødrake, sjøorm. **-drif,** *n.* sjødriv, sjørok. **-dýr,** *n.* sjødyr, i sms. *sjódýrakalfaskinn,* skinn av sjødyrungar. **-fang,** *n.* fengd, vinning, som ein fær paa sjøen, sjøfengd.

sjófar-, sjaa *sjóvar-.*

sjó-ferð, *f.* sjøferd. **-fiskafang,** *n.* sjøfiske. **-fiskr,** *m.* sjøfisk (mots. *vatnfiskr*). **-fugl,** *m.* sjøfugl. **-fœrr,** *a.* sjøfør, før, i stand til aa ferdast paa sjøen. **-gnípa,** *f.* nipa, berg, som ligg nære ved sjøen. **-gýgr,** *f.* havfru, sjø-gygr. **-hríð,** *f.* uvêrsrid paa sjøen. **-illska,** *f.* ill, hard sjø. **-kona,** *f.* havfru. **-kvikendi,** *n.* sjøkvikende, sjødyr. **-kyrr,** *a.* sjøspak, kyrr, utan sjøgang.

Sjóland, *n.* = *Sjáland* 2.

sjó-maðkr, *m.* makk i sjøen som et seg inn i botn paa skip og baatar, sjømakk. **-maðr,** *m.* sjømann. **-mál,** *n.* sjømaal, vatsskorpa. **-myrkr,** *m.* myrkeskodda paa sjøen, sjøskodda.

sjón, *f.* **1.** syn, det aa sjaa, augekast. **2.** syn, synsevna. **3.** syn, det ein ser; *sjón er sǫgu ríkari,* syn gjeng yver segn. **4.** auga. Jfr. nyn. *sjon,* augnesyn.

sjónar-váttr, *m.* augvitne. **-vitni,** *n.* **-vætti,** *n.* vitnemaal av augvitne, augvitne. **-vǫrðr,** *m.* vaktmann, utkiksmann.

sjóndi, *num.* = *sjaundi.*

sjón-hagr, *a.* **-hannar, -hannr,** *a.* hagsynt, som hev eit gløgt auga. **-hending,** *f.* augnemerke, augnesyn, synsmaal; augnemaal. **-henni,** *f.* (skrive *sjónenni,* Fm. VI, 206) gløggskap. **-hverfiligr,** *a.* synkvervande, forvillande. **-hverfing,** *f.* synkverving, synsforvilling; *með sjónhverfing mannligs likama,* d. e. i manneham. **-hverfingarmaðr,** *m.* synkvervar. **-hverfingarsýn,** *f.* synkverving (um synet som ein tykkjest sjaa). **-kenning,** *f.* augnesyn, synsmaal. **-lauss,** *a.* synlaus, blind. **-leysi,** *n.* synløysa, blindskap. **-vættingr,** *m.* N. G. L. I, 309 12.13.15 truleg misskrift for *sjaunættingr,* *m.* rettsmøte med sju dagar varsl.

sjór (*sjár, sær*) *m.* (*sjóvar,* sjld. *sjós*; *sjóvar*) **1.** sjø (sjo; ogso nyn. *sjaa, sæ* i namn), hav eller fjord (mots. landjordi); *kasta á sæ,* kasta paa sjøen, kasta burt; *vera á sjó,* vera paa sjøen, paa fiske. **2.** sjø, sjøvatn, saltvatn (mots. *vatn*). **3.** sjø, sjøburd, sjøgang; *stórr sjór.* **4.** sjø, eit noko stort vatn.

sjó-reitr, *m.* eit avmerkt sjøstykke (um med, fiskegrunn). **-roka,** *f.* sjørok, sjødriv. **-skrimsl,** *n.* sjøskrimsle, sjøtroll. **-sótt,** *f.* sjøsykja, sjøverk.

sjót, *n.* sjaa *sjǫt.*

sjótján, *num.* = *sjautján.* **sjótugr,** *a.* = *sjautugr.*

sjótún, *n.* sjøstad, sjøby.

sjóundi, *num.* = *sjaundi.*

sjóvar- (ogso *sjávar-, sævar-*). **sjóvarbakki,** *m.* bakke nede ved sjøen, fjørebakke. **-bjarg,** *n.* berg som stig upp or sjøen, sjøberg. **-brekka,** *f.* brekka, bakke, som gjeng ned mot sjøen. **-búð,** *f.* sjøbud. **-bylgja,** *f.* sjøbylgja, sjøbaara. **-djúp,** *n.* sjødjup, havdjup. **-fall,** *n.* sjøfall, sjøan, tidi fraa flod til fjøra. **-floti,** *m.* flote, timberflote, som vert flota paa sjø eller rolegt vatn. **-flutningr,** *m.* flutning, føring til sjøs. **-gangr,** *m.* sjøgang, sjøburd; ogso um siflodi (i bibelen). **-grimd,** *f.* eig. sjøvreide; ill, hard sjø. **-háski,** *m.* faare til sjøs, havsnaud. **-hús,** *n.* sjøhus, sjøbud. **-lopt,** *n.* loft, bursloft, loftstova som ligg nede ved sjøen. **-olga,** *f.* sterk sjøgang. **-sandr,** *m.* sand, sandsletta nede ved sjøen. **-skafl,** *m.* høg baare-skavl, sjøskavl. **-sker,** *n.* skjer som ligg i sjøen. **-stjarna,** *f.* nordstjerna, polstjerna (= *leiðarstjarna*). **-stofa,** *f.* stova nede ved sjøen. **-stormr,** *m.* storm paa sjøen, sjøstorm. **-straumr,** *m.* sjøstraum, havstraum. **-strǫnd,** *f.* strand, fjøra nede ved sjøen. **-svǫppr,** *m.* svamp, sjøsvamp. **-sýn,** *n.* tilføre til aa sjaa utyver sjøen eller ned gjenom sjøen, sjøsyn. **-urð,** *f.* urd nede ved sjøen. **-valk,** *n.* reksting, kringkasting paa sjøen. **-vatn,** *n.* sjøvatn.

sjó-verkr, *m.* sjøverk, sjøsykja. **-víkingr,** *m.* sjø-viking, sjørøvar.

sjúga, *v.* = *súga*; jfr. *sjuge,* Sæt.

sjúkast, *v. r.* sjukna, verta sjuk (= *sýkjast*).

sjúk-dómr, *m.* sjukdom, sykja. **-fallinn,** *a.* sjukleg, sjukhelsa. **-leiki,** *m.* **-leikr,** *m.* sjukdom, sykja. **-ligr,** *a.* sjukleg. **sjúkna,** *v.* (*að*) sjukna, verta sjuk. **sjúknaðr,** *m.* sjukdom, sykja, sjuke. **sjúkr,** *a.* sjuk; ogso hugsjuk.

sjúndi, *num.* = *sjaundi.*

sjǫt, *n.* (eig. plur. til *set*) **1.** bustad, heim; ogso skrive *sjót* i samfall med tyd. 2. **2.** flokk, skare; i denne tyding eig. *sjót* (ags. *swéot*).

sjǫtlast, *v. r.* (*að*) leggja seg, stilna, enda (= *setna*). **sjǫtull,** *m.* stillar, stansar.

ská, *v.* sjaa *skást.*

skabb, *n.* skabb, klaae. Harp.

skaða, *v.* (*að*) skada, gjera skade; berre upers. *skaðar e-n,* det skader ein. Jfr. *skeðja.*

skáða, *v.* (*að*) = *skoða.*

skaða-bót, *f.* skadebot, vederlag for skade. **-broddr,** *m.* skadande, saarande brodd. **-ferð,** *f.* skadeferd. **-fullr,** *a.* full av skade, skadeleg. **-lauss,** *a.* skadelaus, som er utan skade (*-laust, av.*). **-ligr,** *a.* skadeleg. **-maðr,** *m.* skadevaldar; skademann (Vald.), draapsmann, banemann. **-samligr,** *a.* **-samr,** *a.* skadsam, skadeleg.

skaði, *m.* skade; tap; draap, bane, daude; *gera e-m skaða,* gjera ein skade; *verða e-m at skaða,* verta ein til bane.

Skaði (bøygd som masc.) Skade, kona til Njord.

skaðlaust, *av.* skadelaust, utan skade.

skáðr, *a.* skaa, hall.

skað-samligr, *a.* **-samr,** *a.* skadsam, skadeleg. **-semd,** *f.* skade. **-vænligr,** *a.* som lett

fører til skade, skadeleg, faarleg (*-vænliga, av.*). **-vænr,** *a.* skadeleg, faarleg.

skaf, *n.* skav, avskaven bork til krøterfôr.

skafa, *f.* i sms. jfr. *hornskafa, skǫfuleikr* o. fl.

skafa, *v. st.* **1.** skava, skrapa (t. d. bork til buskapen); *skafa af,* skrapa, taka ut (t. d. bokstavar i skrift); yverført: taka burt fyresegner or logboki; *skafa at* (eller *á*), ganga hardt innpaa, krevja hardt. **2.** skava, jamna, gjera glatt og slett. **3.** raka (t. d. haarkruna); jfr. eng. *shave.*

skafheið, *n.* klaarvêr, blank himmel.

skafl, *m.* **1.** skavl, snøskavl; ogso um skavlsjø; jfr. *sjóvarskafl.* **2.** *beygja skaflinn,* hengja med leparne, rengja munnen (um ein som græt; = *gera skelpur*). Jfr. *skafl* nyisl. hestesko; *skavl* nyn. skavejarn.

skaga, *v.* (*gð*) stinga fram, standa ut (eller upp); jfr. nyn. *skaga,* stinga fram (um odde eller landtunga).

skagi, *m.* skage, odde, nes.

skái, *m.* batning, betring.

skak, *n.* klander, aatale. Jfr. nyn. *skak,* risting.

skák, *f.* skakk, skakkspel.

skaka, *v. st.* skaka, rista; *skaka sverð at e-m,* svinga sverdet mot ein; *skakast, v. r.* yverf. skjelva, vera rædd.

skáka, *v.* (*að*) slaa (ei brikka i skakk), = *skækja.*

skakka, *v.* (*að*) skakka, gjera skakk, gjera ulik paa baae sidor (med dat.); *skakka með e-m,* gjera tvo parti ulike med aa hjelpa den eine.

skakk-borinn, *a.* frilleboren, uegte fødd.

skakker, *n.* = *skapker.*

skakkeran, *f.* deiling (av ty til klæde) i ymislita rutor (gfr. eschequeré, mnd. schakêret, a. deilt i ymislita rutor). N.G.L. III 116.

skakki, *m.* ulikskap, skilsmun. Jfr. nyn. *skakke,* skakkleik, skeivleik.

skakkr, *m.* skakke, skeiva; *í skakk,* paa skakke, paa snid.

skakkr, *a.* skakk, skeiv, hall, ulik paa baae sidor; yverf. um slag som hallar til ei av sidorne, eller dom som er ulik eller urettvis.

skákmaðr, *m.* røvar (ght. schāman).

skakr, *n.* = *skak, n.* **skakrœða,** *f.* lastord, aatale.

skáktafl, *n.* skakkspel, skakk; *leika* (*tefla*) *skáktafl, leika at skáktafli,* spela skakk. **skáktaflborð,** *n.* skakkbord.

skal (og *skall*) *n.* skraal, staak.

skál, *f.* (*nom. pl. skálar* og *skálir*) skaal; ogso vegtskaal; *pl. skálir* ogso um heile skaalvegti.

skála-bui, *m.* mann som bur i ein *skáli.* **-búnaðr,** *m.* tjeldbunad, veggtjeld til ein *skáli.* **-dyrr,** *n. pl.* og *f. pl.* dør til ein *skáli.* **-endi,** *m.* ende av ein *skáli.* **-gluggr,** *m.* glugge i ein *skáli.* **-golf,** *n.* golv i ein *skáli.* **-hurð,** *f.* hurd, dør til ein *skáli.* **-hús,** *n.* = *skálhus.*

skála-merki, *n.* himmelmerket „vegti". **-pund,** *n.* skaalpund (= *2 merkr*).

skála-smíð, *f.* byggjing av ein *skáli.* **-topt,** *f.* tuft til ein *skáli.* **-veggr,** *m.* vegg paa ein *skáli.* **-viðr,** *m.* timber til ein *skáli.*

skáld (ogso *skald*) *n.* skald, diktar.

skalda, *f.* eit slag skip. Sn. E.

skáld-fífl, *n.* duglaus skald. **-kóna,** *f.* kvinna som er skald. **-ligr,** *a.* som høyrer til skaldskap, poetisk. **-maðr,** *m.* skald, diktar. **-mær,** *f.* gjenta som er skald, „skaldmøy" (tilnamn).

skaldpípa, *f.* eit slag blaas-pipa, røyrfløyta.

skáldskapar-grein, *f.* grein av skaldskap. **-háttr,** *m.* maate aa dikta paa. **-laun,** *n. pl.* skald-løn, diktar-løn. **-mál,** *n.* maal, spraak som vert bruka i skaldskap, poetisk maalbruk.

skáldskapr, *m.* skaldskap, dikting, poesi; nidvisedikting, niddikt. **skáldstǫng,** *f.* nidstong (jfr. *niðstǫng, flannstǫng*).

skalgi, *m.* murt (vatsfisk; dsk. rødskalle, ags. scealga). Leuciscus rutilus.

skálhattr, *m.* eit slag hatt.

skálhús, *n.* avhus, kamar.

skáli, *m.* **1.** eit lettgjort hus, skaale, skur, bud, hytta; jfr. *laufskáli, fiskiskáli* ofl. Jfr. ogso mn. *skáli* D. N. V, 340 13 og nyn. *skaale,* bislag, skot, sval. **2.** eit av innehusi paa ein gard, skaale; hall; ogso um dei einskilde romi i skaalen, ofte eit soverom.

skalkheiðr, *m.* fals, svik (mnt. schalkheid).

skalkr, *m.* **1.** tenar (sjld.). **2.** skalk, skjelm, fant.

skall, *n.* sjaa *skal.* Jfr. *skǫll, f.*

skallat, *n.* sjaa *skarlat.*

skalli, *m.* snaudskalle, skalle; ogso yverf. um folk som er skollut, „snaudskalle".

skálm, *f.* sjaa *skǫlm.*

skalma, *v.* (*að*) skreva.

skalmaroddr, *m.* odd av *skǫlm*, sverdodd. **skalmatré,** *n.* klufta tre. **skalmǫld,** *f.* „sverdtid", ufredstid.

skalp, *n.* skvalder, skraal. Jfr. nyn. *skolpa,* busa fram med ord.

skalpr, *m.* **1.** sverdslira (av lêr); jfr. nyn. *skaap, skaalp, m.* brynestokk. **2.** eit slag skip. S. E.

skamma, *v.* (*að*) jfr. *skǫmm* **1.** skamma, skjemma, vanæra. **2.** *skammast, v. r.* (impf. ogso *skamdist*) skamma seg, skjemmast, verta skamfull, blygjast for eller yver eitk. (*e-s* ell. sjld. *e-t*); *skammast af e-m* = *skammast e-n*; *skammast sín,* skjemmast, blygjast (yver seg sjølv). Jfr. *skemma.*

skammar-erendi, *n.* ærend som er til skam. **-víg,** *n.* skamlegt draap, nidingsdraap.

skamm-bragðs, *av.* um ei kort tid, snøgt, snart. **-degi,** *n.* skamtid, tid av aaret daa dagarne er kortast. **-fótr,** *a.* stuttføtt.

skamm-fulleikr, *m.* det aa vera skamfull, blygsl, bljugskap. **-fulligr,** *a.* skamfull, bljug (*-fulliga, av.*). **-fyllast,** *v. r.* (*ld*) vera skamfull, skjemmast, blygjast. **-fylli,** *f.* og *n.* det aa vera skamfull, bljugskap. **-fylligr,** *a.* skamfull, bljug. **-fylling,** *f.* **-fyllingr,** *m.* det aa vera skamfull, bljugskap. **-fœra,** *v.* (*rð*) skamføra, skjemma, øydeleggja.

skamm-hals, *a.* stutthalsa. **-hendr,** *a.* stutthendt. **-hygginn,** *a.* stutt-tenkt, stuttsynt. **-hǫndungr,** *m.* stutthendt mann.

skammlauss, *a.* skamlaus, som ikkje hev skam, som ein ikkje hev skam av; *at skammlausu,* skamlaust, utan skam.

skamm-leitr, *a.* stuttleitt, som hev eit stutt andlit. **-lífi,** *n.* kortvarigt liv, feigd. **-lífr,** *a.* kortliva, feig.

skammliga, *av.* skamleg, paa ein skamleg maate.

skamm-minnigr, *a.* stuttminnug, stutthugsen. **-mæli,** *n.* det aa vera stuttmælt, stuttmæle.

skammnøktr, *a.* skamnaken, skamleg naken.

skammr (*skamr*) *a.* (*komp. skemmri, sup. skemmstr*) stutt, kort (um rom og tid); *láta e-n hǫfði skemmra,* d. e. avhovda ein; *eiga skammt* (*eptir*) *úlifat,* ha kort tid att aa liva; *skammt, av.* (*skemmra, skemmst*), stutt veg, ikkje langt; kort tid, ikkje lenge, snart; (*fyrir*) *skǫmmu,* (*fyrir*) *skemmstu,* for kort tid sidan, nyleg, nyst; *skǫmmum,* kort tid, ikkje lenge; *skemmrum,* i kortare tid; *sem skemmst,* so kort tid som mogelegt. Jfr. nyn. *skam, a.* og *skamt, av.* Nordl. Hard. o. fl. men sjeldan bruka.

skammraun, *f.* skjemsla, svivyrding.

skammrif, *n.* eit av dei stutte nedre rivi eller sidebeini. **skammrifjamikill,** *a.* diger kring *skammrifin* (nedre brjost). **skammrifstykki,** *n.* ribbestykke, kjøtstykke teke kring dei stutte sidebeini.

skammrækr, *a.* forlikleg, hatfri (eig. stuttsint, jfr. *langrækr*).

skammsamligr, *a.* skamleg (*-liga, av.*).

skamm-skeptr, *a.* stutt-skeft, med stutt skaft. **-sýni,** *f.* stuttsyn, faavit. **-sýnligr,** *a.* **-sýnn,** *a.* stuttsynt, faavis. **-sætr,** *a.* som ein ikkje sit lenge i, kortvarig. **-talaðr,** *a.* stuttmælt, faaordig. **-vaxinn,** *a.* stuttvaksen. **-víss,** *a.* stuttvis, faavis. **-æð,** *f.* kort drygd, kortvarigt liv. Jfr. *langæð.* **-æligr,** *a.* kortvarig. **-ær,** *a.* kortvarig; kortliva.

skamtaðarerendi, *n.* = *skapnaðarerendi.*

skamtr (eller *skantr,* Pr. 132) *m.* **1.** skant, fyreloga. **2.** skant, lut som vert tilmælt ein.

skán, *f.* skaan, skorpa.

Skáney, *f.* **Skáni,** *m.* Skaane (i Sverike). **skáneyingar** (*skánungar*) *m. pl.* folk fraa Skaane.

skánormr, *m.* skaanorm, skolorm (bruka til tilnamn).

skap, *n.* **1.** skap, form, lag. **2.** tilstand, maate, vis; *at slíku skapi,* paa slik maate, soleis. Jfr. nyn. *me kunde ikkje koma fram paa noko skap.* **3.** huglag; hug, sinn, lynde; *í góðu skapi,* i godlag; *vera* (*í*) *illu skapi,* vera i ulag; *vera e-m at skapi* (ogso: *vera nær* (*ekki fjarri*) *skapi e-s, falla e-n* (*vel*) *í skap*),

vera etter hugen aat ein, tekkjast ein, ein likar eitk.; *gera e-t til skaps e-s,* d. e. til aa tekkjast ein; *koma skapi, eiga skap saman,* koma ut av det med kvarandre, semjast; *e-t býr e-m í skapi,* ein hev eitk. i hugen eller i sinne; *gera sér e-t í skap,* setja seg eitk. i hovudet, falla paa eitk.; *bregða skapi við e-t,* eig. skifta hug ved eitk., taka seg eitk. nær; *vera nọkkurr í skap,* vera noko til mann; *renna e-m í skap,* gaa ein til hjarta. **4.** berre i *pl. skọp*: fyreskipnad, lage, lagnad. **5.** berre i *pl.* avlelem.

skapa, *v. st.* (berre i impf. *skóp*) = *skapa, v.* (*að*).

skapa, *v.* (*að*) jfr. *skapa, v. st.* og *skepja.* **1.** skapa, laga, stella; *skapa sik, skapa hag sinn,* skapa, laga, stella seg; *skapa skegg,* greida, fli skjegget; *skapa skeið,* taka tilsprang; yverf. *skapa ok skera* (*um*) *e-t,* styra og stella med eitk.; *svá skapaðr,* slik. **2.** laga, fastsetja fyreaat, skipa, gjeva (*e-m e-t*); helst um lagnaden: *skapa aldr* (um nornerne); *perf. partic. n. skapat* som subst.: fyreskipnad, lagnad; *at skọpuðu,* naturleg, etter fyreskipnaden, lagnaden; *láta skeika at skọpuðu,* sjaa *skeika.*

skapast, v. r. skapast; skapa, laga, stella seg, verta so som det skal og som ein ynskjer; *skapast at e-u,* det skapar (lagar) seg med eitk., vert som ein ynskjer.

skapadœgr, *n.* eig. „lagnads-døger", dag daa ein er lagen til aa døy.

skapan, *f.* **1.** skaping, det aa skapa. **2.** skapnad, vokster. **3.** skapning, skapt ting.

skaparfi, *m.* rett erving.

skapari, *m.* skapar.

skap-bráðr, *a.* hugbraa, braahuga, hastig. **-bœtandi,** *m.* mann som er skyldig til aa vera med og bøta. **-bœtir,** *m.* „hugbøtar", ein som gjer hugen aat ein betre. **-dauði,** *a.* laga til aa døy, verd dauden. **-deild,** *f.* skaplegt, rimelegt huglag. **-deildarmaðr,** *m.* skapleg, rimeleg mann. **-dróttinn,** *m.* logleg, rett herre eller husbonde (for træl eller frigjeven). **-farinn,** *a.* som er slik eller slik voren (vel, ille) med umsyn til sin hug, haatta, lynd. **-fátt,** *a. n.*: *e-m verðr skapfátt,* ein vert illhuga, vond. **-feldr,** *a.* **-felligr,** *a.* tekkjeleg, tægleg, hugsam. **-ferð,** *f.* **-ferði,** *n.* **-ferli,** *n.* huglynde, huglag. **-glíkr,** *a.* = *skaplíkr.* **-góðr,** *a.* godmodig, godlynd; *e-m er skapgott,* ein er vel til mods. **-gæfr,** *a* godlynd, spaklynd. **-gœði,** *n.* godhug, godlynde. **-harðr,** *a.* hardlynd, hardhuga. **-heimskr,** *a.* faavis, toskut. **-hœgr,** *a.* spaklynd, godlynd. **-hǫfn,** *f.* huglynde, huglag. **-illr,** *a.* vondlynd, illkynd. **-illska,** *f.* ilt huglag, vondlynde.

skapker (ogso skrive *skaptker, skakker*) *n.* stort kjer med mjød eller øl, som dei fyllte drykkjekopparne sine or.

skap-lag, *n.* skaplag, paalegg. **-leikr,** *m.* = *skaplyndi* (poet.). **-léttr,** *a.* lett i hugen, godmølt; *e-m er skaplétt,* ein er i godlag. **-ligr,** *a.* skapleg, høveleg (*-liga, av.*). **-líkr,** *a.* samlynd, lik i lynde eller hug. **-lundaðr,** *a.* huglynd, haatta. **-lyndi,** *n.* (og *f.*) huglynde, hug. **-lýzka,** *f.* huglag, lynde. **-lǫstr,** *m.* last, lyte paa huglynde. **-mikill,** *a.* hugstor, storlynd, stormodig.

skapnaðar-erendi, *n.* høveleg ferd, slik lukka med si ærend som ein er verd. **-virðing,** *f.* høveleg vyrding, vyrdnad som ein er verd.

skapnaðr, *m.* skapnad, skipnad, skikk.

skapprúðr, *a.* gjævlynd, hugstor.

skapraun, *f.* eig. „hugrøyning", hugverk, harm, erge. **skaprauna,** *v.* (*að*) valda hugverk, harma, erga. **skapraunar-lauss,** *a.* harmlaus. **-minna,** *a. komp.* mindre harmeleg, mindre ergeleg. **-orð,** *n. pl.* harmeleg, ergefulle ord. **-samliga,** *av.* harmeleg, ergeleg.

skaps-andmarki, *m.* lyte (paa huglynde). **-hǫfn,** *f.* huglynde, huglag.

skap-skipan, *f.* **-skipti,** *n.* hugskifte, hugvending.

skaps-munir, *m. pl.* huglynde, huglag. **-munúð,** *f.* hug-traa.

skap-stirðr, *a.* stridlynd. **-stórr,** *a.* hugstor, storlynd, stormodig. **-styggr,** *a.* ill, vond i hugen.

skapt, *n.* **1.** stong, stokk, helst bruka til kastevaapn, spjotstong; yverf. *skjóta skapti í móti e-m,* gjera motstand mot ein. **2.** skaft, havaldskaft i vevreide. **3.** mælestong. **4.** skaft, handfang; eitk. som likjest eit skaft, t. d. hjelmtopp.

skapthár, *a.* eig. „skafthøg", um soli

naar ho stend eit lite stykke yver himmelsynet.

skaptíðr, *a.* hugleg, tekkjeleg.

skaptker, *n.* sjaa *skapker.*

skapt-kringla, *f.* snurrbasse, snørekall. **-lauss,** *a.* skaftlaus.

skaptré, *n.* stydjetre under kvernlur? Grott. 23.

skap-þiggjandi, *m.* mann som skal taka imot bøter etter ein. **-þing,** *n.* fast, logfast ting (paa Island). **-þungr,** *a.* hugtung, tunglynd.

skapular, *n.* munkekappa (til kvardagsbruk). Mlat. scapulare.

skap-vandr, *a.* vandlynd, vanskeleg aa umgangast. **-vani,** *a.* vankvæden, ikkje lang aa tøygja. **-varr,** *a.* varlaaten, varsam. **-ǫrfuni,** *m.* = *skaparfi.*

skar, *n.* uppstyr (= *skarr, m.*).

skár, *a.* **1.** god; *með ská,* med det gode; jfr. *skái.* **2.** i sms. jfr. *folkskár, herskár* o. fl.

skara, *v.* (*að*) **1.** skara, leggja tett saman, halvt uppaa einannan; ofte um aa tekkja, dekkja eitk. soleis: *skip skarat skjǫldum,* skip tettsett med skjoldar; *skara eldinn,* skara elden, kara ihop elden. **2.** kara, skuva, føra (*e-t* eller *e-u*); upers. *skaraði ofan ljáinn,* ljaaen gleid, datt ned.

skarband, *n.* haarband, hovudband.

skarbendingr, *m.* = *skarmendingr.*

skarð, *n.* **1.** skard, hak, ope rom etter eitk. som er burtteke (t. d. paa sverdegg); hol, opning; yverf.: *hǫggva skarð í ætt e-s.* **2.** skard, fjellskard. **3.** skard, mink, tap.

skarðalauss, *a.* uskjerd, uminka.

skarðr, *a.* som hev skard, skardut; skjerd, minka, skadd; *hafa* (*bera, sitja yfir*) *skarðan hlut,* lida urett, forfang.

skarfr, *m.* **I.** skarv. Pelicanus carbo.

skarfr, *m.* **II.** endestubb avhoggen paa snid. Herv. 281₁₂. Jfr. nyn. *skarv,* snidskoren endestubb av fjøl.

skari, *m.* skare, flokk.

skári, *m.* skaare, skaarung, ung maase.

skark, *n.* **skarkali,** *m.* staak, uro. **skarkalamikill,** *a.* **skarksamligr,** *a.* staakande, uroleg.

skarlak, *n.* **skarlaks-,** sjaa *skarlat.*

skarlat (*skallat, skarlak*) *n.* skarlak, skarlakraudt klæde. **skarlats-klæði,** *n. pl.* skarlaksklæde. **-kyrtill,** *m.* skarlakskyrtel. **-mǫttull,** *m.* **-skikkja,** *f.* skarlakskaapa. **-skingr,** *m.* eit slag klædeplagg av skarlak.

skarmandi, *m.* **skarmendingr,** *m.* eit slag *hǫkull.* Jfr. mlat. scaramanga (yverkaapa med hetta). Bp. I 77, 830.

skarn, *n.* skarn, mýk.

skarpleitr, *a.* skrinnleitt, mager i andlitet. **skarpliga** (ogso *skarpla,* poet.) *av.* kvast, hardt, djervleg.

skarpr, *a.* **1.** skorpen, samanskrokken; turr og stiv; *skǫrp húð,* skarp, grov hud; *skǫrp skreið,* turrfisk. **2.** skarp, mager, skrinn (um dyr; ogso um jord). **3.** skarp, kvass. **4.** hard, sterk.

skarp-vara, *f.* turrfisk. Jfr. nyn. *skarphovud* (turka fiskehovud) ofl. **-vaxinn,** *a.* skrinnvaksen, turrlagd.

skarr, *m.* uppstyr (= *skar, n.*); jfr. nyn. *skarra,* knurka, Vestf.

skars (ogso *skass,* jfr. *skessa*) *n.* gygr, trollkvende. Jfr. nyn. *skass, n.* hustroll.

skarsl, *n.* skar, utbrent ljosbrand i ljos.

skart, *n.* skart (Helg.), stas, drust, dramb.

skarta, *v.* (*að*) stasa, liva drust, braska. Jfr. nyn. *skarta,* pynta, Tel. Helg. **skartari,** *m.* storlaaten kar, ein brask.

skart-samligr, *a.* drusteleg, staseleg (*-samliga, av.*). **-samr,** *a.* som er mykje for *skart,* kjær i stas; plent, fin paa det.

skarts-kona, *f.* kvinna som er mykje for *skart,* staskjær kvinna. **-maðr,** *m.* mann som er mykje for *skart,* staskjær mann.

skass, *n.* = *skars.*

skást *v.* (*áð*) verta betre, batna. Heilag. II 526₁₂. Jfr. *skár, a.* og nyn. *skaa seg* (grava til seg); nyisl. *skána,* batna.

skata, *f.* skata, eit slag fisk. (Lat. Raja).

skati, *m.* (*nom. pl. skatar* og *skatnar*) mann (poet.). Jfr. nyn. *skate,* mann, kar.

skatta, *v.* (*að*) skattleggja, gjera skattskuldig.

skatta-heimta, *f.* skatteheimting, skatteinnkrevjing. **-hǫfðingi,** *m.* mann som hev uppsyn med skatteheimtingi. **-lauss,** *a.* skattfri, avgiftsfri. **-laust,** *av.* skattfritt, utan avgift.

skatt-bóndi, *m.* bonde som legg skatt, skattebonde. **-fé,** *n.* skatt, det som vert betala i skatt. **-gilda,** *v.* (*ld*) skattleggja, gjera skattskuldig. **-gildi,** *n.* skatteskyldnad, skatteplikt. **-gildr,** *a.* skattskuldig, skattpliktig. **-gjald,** *n.* det aa betala skatt, skatting. **-gjǫf,** *f.* det aa gjeva skatt; det som ein gjev i skatt. **-heimtandi,** *m.* **-heimtumaðr,** *m.* skatteheimtar, skattekrevjar. **-jarl,** *m.* skattskuldig jarl, skattejarl. **-jǫrð,** *f.* skattskuldig jord. D. N. I 898. **-konungr,** *m.* skattskuldig konge, skattekonge. **-land,** *n.* skattskuldigt land, skattland. **-peningr,** *m.* pening som ein legg i skatt, skattpening.

skattr, *m.* **1.** skatt, avgift. **2.** skatt, verdfull ting; *Niflunga skattr.*

skatt-taka, *f.* skatteinntekt. **-varr** (ogso *skattsvarr*) *a.* som ein svarar skatt med, gjengeleg (um mynt); *eyrir skattvarr = eyrir talinn.*

skatt-yrðast, *v. r.* bruka spitord paa kvarandre, skjellast. **-yrði,** *n.* spitord, vondord.

skauð, *f.* **1.** skeid, slira. **2.** (i *pl.*) skaud, skaudhus (paa hest). **3.** vanmenne, stakar. *skauð* Leif. 19639 for *skaur* d. e. *skǫr* (skare)?

skauð-hvítr, *a.* (um hest) som hev kvit skaud (ein sjukdom). **-menni,** *n.* skitmenne, stakar. **-mígr,** *a.* (um hest) som mig med skaudi nede.

skauf, *n.* skuv, dusk (paa reverova). **skaufhali,** *m.* „duskehale“, namn paa reven.

skaun, *f.* skjold (poet.).

Skaun, *f.* namn paa fleire bygder i Norig.

skaup, *n.* flir, gjøn, spott. **skauplǫstr,** *m.* den last eller uvane aa vera spottsam.

skaut, *n.* **1.** hyrna, snipp (helst paa eit klæde, men ogso um dei fire heimshyrno, jfr. *himinskaut*); *bera í fjórum skautum,* bera i ein duk etter dei fire snipparne. **2.** skaut, seglskaut; *byrr beggja skauta,* bør som fyller baae skauti. **3.** flak, bloka, snipp paa ei kappa odl.; *bera hluti í skaut* (fyre lutkastingi); *hafa brǫgð undir skauti,* hava list i bakhand. **4.** fang; *sitja í skauti*; yverf. um mottaking og upptaking i ei ætt. N. G. L. **5.** firkanta duk eller klædestykke; *líf liggr í skauti,* d. e. stend paa spel. **6.** skaut, hovudbunad for kvende.

skautakistill, *m.* kistel, skrin til aa gøyma hovudskaut i.

skaut-ermr, *f.* erm med side blokor (*skaut*). **-feldr,** *m.* skinnmudd, pels med *skaut.* **-gjarn,** *a.* truleg misskrift for *skrautgjarn,* stas-kjær. Hyndl. 29. **-hekla,** *f.* eit slag kaapa (*hekla*) med *skaut.*

skauti, *m.* firkanta klæde, duk.

skaut-konungr, *m.* konge som vert boren i fanget (tilnamn til ein svensk konge). **-reip,** *n.* reip til seglskautet, skautreip. **-toga,** *v.* (*að*) eig. draga i kappeflaket, nappa, rykkja hit og dit.

skeðja, *v.* (*skaddi*) m. *dat.* og *akk.* røra, røyva; skjera i, hakka, brjota upp; skada, meida; *skeðja jǫrðu,* hakka i, opna jordi; *skeðja hári,* klippa haaret; *vera skaddr,* vera gjord urett imot. Jfr. nyn. *skje* og *skeia.*

skefill, *m.* i sms. *fótskefill.*

skefinn, *a.* nærsøkjen? Grett. kap. 40.

skefja, *f.* hard medferd (eig. skraping, jfr. *skafa*).

skefla, *v.* (*ld*) skjevla, laga skavl (um sjø). Poet.

skegg, *n.* **1.** skjegg; *lúta* (*skríða*) *undir skegg e-m,* krjupa for ein. **2.** „skjegg“ i stamnen paa herskip. Jfr. nyn. *skjegg* um timberverket under bogsprytet paa skip (eng. cutwater). **skegg-barn,** *n.* barn med skjegg. **-broddr,** *m.* skjeggbrodd, skjeggbust. **-hvítr,** *a.* kvitskjeggjut.

skeggi, *m.* mann (jfr. *eyjarskeggi*). Jfr. nyn. *skjegg, m.* mann, bonde (som utnamn) Trønd.

skeggja, *f.* eit slag øks; jfr. *skeggøx* og *barða.* **skeggjaðr,** *a.* skjeggja, skjeggjut.

skegg-lauss, *a.* skjegglaus. **-maðr,** *m.* skjeggmann, mann med skjegg. **-raust,** *f.* **-rǫdd,** *f.* røyst, maal som høyrest gjenom skjegget, „skjeggmaal“. **-síðr,** *a.* sidskjeggja. **-staðr,** *m.* stad der skjegget veks, skjeggstad. **-øx,** *f.* eit slag stridsøks.

skegla, *v.* (*ld*) skjegla, sjaa med skeivo augo.

skeglingr, *m.* krytje-unge; jfr. nyisl. *skegla, f.* krytja.

skeið, *f.* **1.** stort herskip, langskip. **2.** vevskeid, gjord som eit sverd eller ein stor kniv til aa slaa veften aat med. **3.** i *pl.* (*skeiðir*) skeid, slira.

skeið, *n.* **1.** skeid, laup, renn, sprang; *skapa* (*skopa*) *skeið*, laga seg til aa renna, taka til sprangs; *taka e-t á skeið*, taka eitk. paa laupet; *renna skeið við e-n*, renna i kapp med ein. **2.** skeid, renneskeid, veg aa springa; vegstykke; ogso yverf. um stykke av eit dikt t. d. **3.** skeid, køyreveg millom aakrarne paa ein gard. **4.** eit lengdemaal, = lat. stadium. **5.** skeid, stund, tid; *um skeið*, ei tid; *annat skeið*, ei stund etter, dinæst; *á lettasta skeiði (aldrs)*, i beste alderen.

skeiða, *v.* (*að*) stinga i slira (*skeiðir*).

skeiðar-kylfa, *f.* **-kylfi,** *n.* kollar, uppstandar framme i stamnen paa langskip.

skeið-gata, *f.* jamnt, slett vegstykke (der ein kann rida i traav). **-reiðr,** *a.* (um veg) som ein kann rida i traav.

skeiðsendi, *m.* maal, ende av renneskeidet.

skeifa, *f.* hestesko.

skeifligr, *a.* skeivleg, uheppeleg (*-liga, av.*).

skeifr, *a.* skeiv, skakk.

skeika, *v.* (*að*) skeika, skeiva, ganga skéivt; *láta skeika at skǫpuðu*, lata det gaa som lagnaden vil (jfr. *skapa*).

skeina, *v.* (*nd*) skeina, rispa, saara, skjera lett.

skeina, *f.* skeina, rispa, skraama, saar.

skeinisamr, *a.* **skeinu-hættr,** *a.* **-samr,** *a.* som lett kann gjeva ein skeinor, skadsam, faarleg.

skeitan, *f.* spotting? Homil. 61$_{17}$ 157$_{37}$. Jfr. nyn. *skitord.*

skekill, *m.* skjekel, utkant, snipp.

skel, *f.* (*nom. pl. skeljar*) skjel („musling“, jfr. *kúskel*); skjel, hardt skal, skurn (jfr. *knéskel*).

skeleggliga, *av.* hardt, kvast. **skeleggr,** (ogso *skeleggjaðr*, poet.) *a.* eig. „skjel-eggja“; kvass, ihuga, heilhuga.

skelfa *v.* (*fð*) faa til aa skjelva (jfr. *skjalfa*); rista, skaka; yverf. skræma, gjera rædd; *skelfa sverð*, ogso: svinga sverdet; *v. r. skelfast*, skjelva, vera rædd, fæla.

skelfir, *m.* ein som fær eitk. til aa skjelva, skræmar.

skelfiskr, *m.* fisk, sjødyr med hardt skal, skjelfisk.

skelfr, *a.* skjelv, skjelvande; rædd, fælen.

skelgjast, *v. r.* (*gð*) verta skjegl eller skeivøygd (*skjalgr*); jfr. *skelkja.*

skelja-hrúga, *f.* skeljedunge. **-karl,** *m.* kar med klæde ihopsett av skjeljar. **-moli,** *m.* smaastykke, smulder av skjel.

skeljungr, *m.* knølkval, tuvekval, Megaptera boops (Guldberg).

skelkinn, *a.* skalkut, spottsam (poet.).

skelkja, *v.* (*kt*) **1.** hæda, spotta, gjera narr av ein (*at e-m*); jfr. *skalkr.* **2.** skræma (poet.); jfr. *skelkr.* — *skelktu* Heilag. I 334$_{21}$ for *skelgdu* av *skelgja* = *skegla.*

skelkni, *f.* hæding, spotting.

skelkr, *m.* skjelk, rædsla, fæla; berre i: *e-m skýtr* (*slær*) *skelk í bringu*, ein tek fæla, vert rædd.

skella, *v.* (*ld*) **1.** skjella, smella, slaa *e-n* so det smell; *skella lófum saman*, klappa (med henderne). **2.** slaa, hogga; *skella af e-m hǫndina.* **3.** *skella upp ok hlæja*, skrella og læ, setja i ein skrellelaatt. **4.** skjella, skjenna (*á e-n*). Jfr. *skjalla.*

skella, *f.* skjella, smella, skrella.

skelli-hlátr, *m.* skrellelaatt. Jfr. nyn. *skjellelæ*, Li. **-hurð,** *f.* dør som smell att av seg sjølv.

skellr, *m.* smell, slag; *hon skell um hlaut fyr skillinga*, d. e. ho fekk skjell for skillingar (Rbg.).

skelmaðkr, *m.* eit slag tremakk som skalar av i veden noko rur som likjest skjel. Jfr. *sjómaðkr.*

skelmiligr, *a.* djevelsk. **skelmir,** *m.* djevel; jfr. nyn. *skjelm.* **skelmisdrep,** *n.* pest. **skelmiskapr,** *m.* djevelskap.

skelpa, *f.* *gera skelpur*, rengja munnen, hengja med leparne (um ein som græt). Jfr. *skafl.*

skémaðr. *m.* = *skímaðr.*

skemill, *m.* i *fótskemill.*

skemd, *f.* **1.** skjemd, skam, vanheider. **2.** urett, uskil.

skemdar-auki, *m.* skam, vanheider. **-fullr,** *a.* skamleg, vanheiderleg. **-lauss,** *a.* skamlaus, som er utan skam (*-laust, av.*). **-maðr,** *m.* skjemdarvette, svivyrdeleg mann. **-mál,** *n.* skamlegt, svivyrdelegt klagemaal. **-orð,** *n. pl.* skamord, svivyrdelege ord. **-verk,** *n.* skamlegt, svivyrdelegt verk. **-víg,** *n.* skamlegt, svivyrdelegt draap, nidingsdraap.

skemma, *f.* lite hus, truleg som eit bur

(stabbur) eller ei sengjebud. Jfr. ogso *loftskemma*.

skemma, *v.* (*md*) **I.** stytta, korta av (*e-t*).

skemma, *v.* (*md*) **II. 1.** skjemma, vanheidra; krenkja *e-n*; *skemmast*, skjemmast, skamma seg. **2.** skjemma, skada, skamføra (*e-t*).

skemmiligr, *a.* skjemmeleg, svivyrdeleg; skamleg. (*-liga, av.*).

skemmingr, *m.* eit slag liten kobbe.

skemmr, *av. komp.* (*sup. skemmst*) kortare, stuttare (um tid og rom). Jfr. *skammr*.

skemmu-búr, *n.* bur, sengjebud. Jfr. *skemma*. **-dyrr**, *f. pl.* dør til ei *skemma*. **-gluggr**, *m.* opning i golvet i ei *skemma*. **-golf**, *n.* golv i ei *skemma*. **-hurð**, *f.* hurd, dør til ei *skemma*. **-lopt**, *n.* loft i ei *skemma*. **-mær**, *f.* innegjenta, terna. **-seta**, *f.* seta tilhelde i ei *skemma*. **-veggr**, *m.* vegg i ei *skemma*. **-vist**, *f.* tilhelde i ei *skemma*.

skemta, *v.* (*mt* og *að*) korta tidi, trøyta (trøya) tidi med eitk.; *skemta e-m e-u*, korta tidi for ein med eitk., moroa ein med eitk.; *skemta sér*, skjemta seg, moroa, trøya seg, trøyta tidi. Jfr. nyn. *skjemta*.

skemtan, *f.* tidkort, tidtrøyte, trøyskap, moro (med sogeforteljing o. a.).

skemtanar-dagr, *m.* morosam dag. **-folk**, *n.* folk som held andre med moro. **-fullr**, *a.* morosam, hugnadsam. **-ganga**, *f.* gongeferd for moro, morotur. **-land**, *n.* morosamt, trøysamt land. **-líf**, *n.* morosamt, trøysamt liv. **-ræða**, *f.* morosam røda. **-saga**, *f.* morosoga. **-samligr**, *a.* morosam, trøysam. **-skrúði**, *m.* skrud, stas som ein brukar i leik og moro. **-sýn**, *f.* morosamt, trøysamt syn. **-sǫngr**, *m.* morosam song.

skemtiligr, *a.* morosam, trøysam; gild, hugleg (*-liga, av.*).

skenking, *f.* skjenkjing.

skenkir, *m.* = *skenkjari*.

skenkja, *v.* (*kt*) skjenkja, gjeva aa drikka.

skenkjari, *m.* skjenkjar (ogso eit embætte ved hirdi).

skenkr, *m.* skjenk, drykk. Sturl. II 158s.

skepja, *v.* (*skapti*) **1.** skapa, gjera. **2.** skipa, fastsetja. **3.** syta, skaffa, faa (jfr. nyn. *skepja*, „tilmaale, tildele“ Dal. Jæd.). Jfr. *skapa*.

skepna, *f.* **1.** skapnad, vokster, form. **2.** skapning, skapt ting. **3.** skjepna, lagnad.

skepnu-barn, *n.* *guðs skepnubǫrn*, guds born, d. e. menneskji som han hev skapa. **-dagr**, *m.* skapnings-dag.

skeppa, *f.* skjeppa (= $^1/_6$ *sáld*, = *1 mælir*).

skepta, *f.* i sms. *flettiskepta*.

skepta, *v.* (*pt*) skjefta, setja skaft paa.

skepti, *n.* **1.** skjefte, skaft. **2.** kastespjot. Jfr. *skapt*.

skeptifletta, *f.* eit slag kastevaapn, flintstein med treskaft? Jfr. *flettiskepta*.

skeptingr, *m.* eit slag hovudbunad. Jfr. *skapt* 4.

skeptismiðr, *m.* ein som gjer (spjot)skaft.

sker, *n.* **I.** for *skær*. Kgs. Brenn. 5515.

sker, *n.* **II.** (*gen. pl. skerja*) skjer, ogso um berg som sting upp liksom skjer paa landjordi.

skera, *v. st.* **A. 1.** skjera; *skera e-n á hals*, skjera halsen av paa ein; *skera hár sitt*, skjera, klippa haaret; *skera mǫn á hrossum*, skjera maani paa hestar; *skera akr* (ogso berre *skera*), skjera aaker; um utskurd, skjera (ut): *skornir drekar*, utskorne drakar (drakehovud); um aa skjera (til) klæde: *skera e-m skyrtu*; *skera á sik jarðarmen*, smjuga under jordtorva (jfr. *jarðarmen*); *skera e-m hǫfuð*, geipa aat ein. **2.** skjera, stinga, slagta; *skera kalf*. **3.** *skera boð* (*kross* o. dl.), senda ut bod, krossbodstikka o. dl. (eig. skjera til stikka). **4.** skjera, trengja, taka ei viss leid (jfr. *skerast* 2). **5.** raada, avgjera: *skapa ok skera*, stella og styra. Med part. *af*: *skera af manni*, bruka umsviv. *ór*: *skera ór e-u*, gjera av eitk. (ved orskurd). *upp*: *skera upp akr*, d. e. verta ferdig med skurden, skjera av; *skera upp boð* (*herǫr* o. dl.) = *skera boð*; ogso *skera upp þing*, stemna, kalla saman ting. *út*: *skera út tréǫr* = *skera upp tréǫr*. *við*: *skera sárliga við*, skjera i, taka til aa graata saart.

B. *skerast*, *v. r.* **1.** skjera seg. **2.** skjera seg, trengja seg; *fjǫrðr skerst inn í landit*; *skerast í setgeirabrækr*, taka paa seg, fara i s. **3.** kløyva, deila seg: *ef blóðlifrin skerst*; jfr. nyn. *skjera seg* (um mjølk t. d.). Med part. *í*: *skerast í*, koma paa, henda; *skerst í odda*, sjaa *oddi*. *ór*: *skerast ór e-u*, skiljast or, draga seg ut or eitk.; jfr. ogso: *skera ór*. *undan*: *skerast undan* (*e-u*), draga seg undan,

halda seg burt fraa (eitk.); *skerast ór lǫgmáli,* ikkje vilja fylgja eit logbod.

skerborð, *n.* disk, fat aa leggja spelepengarne paa. N. G. L.

skerða, *v.* (*rð*) gjera skard i, skjerda, minka, gjera mindre. **skerðing,** *f.* skjerding, minking.

skergarðr, *m.* skjergard, rad med skjer.

skergipr, *m.* (avbrigde: *skergreppr, skergýgr*) eit slag fabelfugl med fælande stort hovud. Fld. III 230.

skerjaklasi, *m.* flokk av skjer. Isl. II 461.

skerjóttr, *a.* skjerut (skjerjut, Shl.) full av skjer (ogso um land, bergut, jfr. *sker*).

skermsl, *n. pl.* steinut lende, skarv.

skernár, *m.* mann som vert utsett paa eit skjer til aa døy der, skjer-naae.

skerpa, *f.* rid, flaga (eig. = nyn. *skjerpa,* hardleik).

skerpingr, *m.* herding, paadriving; *róa í skerpingi,* d. e. i herdingi, paa harden. Jfr. nyn. *skjerping.*

skessa, *f.* skjessa (Tel.), gygr, trollkvende. Jfr. *skars.* **skessiligr,** *a.* som ser ut som *skass,* trollsleg.

skettingr, *m.* eit slag mynt. Jfr. got. *skatts,* mynt.

Skeynafylki, *n.* Skogn og Ytrøy (so nær som Vestvik) i Trøndelag.

Skeynir, *m. pl.* folk fraa ei av dei bygderne som heitte *Skaun.*

skeypa, *v.* (*pt*) flira, spotta, gjera narr av ein (*at e-m*). **skeypiliga,** *av.* flirande, spottande.

skeyta, *v.* (*tt*) **1.** skøyta, festa saman tvo stykke; yverf. *vera e-m skeyttr ok skyldr til allrar þjónustu,* vera ein bunden og skyldig aa til all tenesta. **2.** skøyta, gjera større med setja til eit nytt stykke; um kyrkja: byggja til. **3.** skøyta, ansa, bry seg um eitk. (*um e-t*). **4.** *skeyta mǫnnum forvitni,* fullnøgja forvitna til folk, d. e. fortelja deim eitk. som dei er forvitne etter (jfr. nyn. *skøyt ikkje leta hans* = dsk. tilfredsstil ikke hans dovenskab). Laksd. 24. Isl. II 375. **5.** skøyta, gjeva ein eigedomsrett til ei jord med aa leggja mold av jordi i *skaut* hans; *skeyta e-m e-t* ell. *e-t undir e-n.*

skeyti, *n.* skotvaapn, kastevaapn, pil.

skeyting, *f.* skøyting (av jord), jfr. *skeyta* 5. **skeytingar-vitni,** *n.* vitnesburd um (jord-)skøyting.

skeytingr, *m.* spott, hæding; jfr. *skœting.*

skeytingsaurar, *m. pl.* betaling for ei jordskøyting (tillegg til kaupesummen).

skeytir, *m.* skyttar, skjotar.

skeytningavitni, *n.* vitne paa ei (jord)-skøyting.

skí, *n.* skrymting, fals. Jfr. *skímaðr.* Jfr. nyn. *skia,* vera gjenomsynleg (Ross)?

skíð, *n.* **1.** skia, stykke av ein kløyvd stokk. **2.** ski (aa renna paa snø med), jfr. *ǫndurr.* **3.** dørskia, beitskia? Rig. 14.

skíða, *f.* skia, = *skíð, n.* 1.

Skíða, *f.* Skien.

skíða-fang, *n.* skifang, fang med vedskior. **-far,** *n.* skilauping, skirenning. **-ferð,** *f.* skilauping. **-geisli,** *m.* skigeisle (Hard.), skistav. **-hlaði,** *m.* skilad, lad av vedskior. **-logi,** *m.* loge av brennande vedskidor. **-viðr,** *m.* skived. Reykd. kap. 1.

skíð-fœri, *n.* **1.** skiføre. **2.** skigreidor. **-fœrr,** *a.* før, dugleg til aa ganga paa ski. **-garðr,** *m.* skigard; bordgard; ogso um det inngjerde, inngjerdingi. **-garðshlið,** *n.* skigardsled.

skiði, *m.* eit slag fugl.

skíði, *n.* skeid, slira; jfr. *skeið, f.* **skíðijarn,** *n.* „slirejarn“, sverd (poet.).

skiðing, *f.* = *suzingull.*

skíð-kjalki, *m.* skikjelke, kjelke med meidar som ski. **-lægt,** *av.* i bein lina, rett.

skíðnagarðr, *m.* skigard.

skíðsleði, *m.* slede med meidar som ski, skislede.

Skíðusýsla, *f.* sysla kringum Skien (Nedre-Telemark).

skífa, *v.* (*fð*) skiva, kløyva, skjera i skivor.

skífa, *f.* skiva, i sms. *brauðskífa.*

skiki, *m.* i *eyjarskiki.*

skikka, *v.* (*að*) skipa, ordna (t. schicken).

skikkja, *f.* kappa, yverplagg (= *mǫttull*).

skikkja, *v.* (*kt*) taka paa seg (ei kappa, *skikkja*); jfr. *úskiktr.*

skikkju-bǫnd, *n. pl.* kappeband. **-hjúpr,** *m.* stutt, ermlaus trøya (yver ringbrynja). **-gjǫf,** *f.* kappa som er gjevi i gaava, kappegaava. **-lauss,** *a.* kappelaus, utan kappa.

-rakki, *m.* kòverhund, fanghund. **-skaut,** *n.* kappeflak.

skil, *n. pl.* **1.** skil, skiljing, skilnad; greida, kunnskap til aa kjenna eitk.; *sjá skil handa sinna,* kunna skilja (sjaa) henderne sine; *heyra orða skil,* høyra ordskil, kunna skilja (høyra) ordi; *kunna daga skil,* hava dagskil, hava greida paa dagarne; *segja e-m skil á,* gjeva ein greida paa; *segja skil á sér,* gjera greida for seg, gjeva kunnskap um seg; *vita skil á,* hava greida paa. **2.** (rett og) skil, rett, fullnad; skyldnad som ein svarar aa gjera; utgreiding for retten; greida, rett skipnad; *gera skil á e-u,* gjera skil (rett) for seg i eitk.; *halda upp(i) skilum, halda skilum fyrir,* gjera skil for seg, gjera sin skyldnad; *at skilum, með skilum,* rett, so som det skal vera; *stefna til skila,* stemna ein til aa svara for seg i retten; *svara skilum fyrir,* staa til rette (til andsvar); *vera í skilum við e-n,* hava det greidt med ein, gjera sin skyldnad mot ein; *vera í skilum,* vera ein skila (rettvis) mann (jfr. nyn. *vera i skilom,* vera i rett skikk); *vænn til skila = skilvænn*; *koma til skila,* koma til rette, dit det skal; *fœra til skila,* faa greida paa, greida av; *þat varð at litlum skilum,* det vart liti greida paa det.

skila, *v.* (*að*) **1.** faa greida paa, greida av (*e-u* ell. *e-t*). **2.** skilja, greida, semja (ufred eller trætta). **3.** skila, gjeva fraa seg (*e-u*); *skila e-u aptr,* gjeva att eitk.; ogso *skila e-m e-t,* skila ein eitk., avgjera, døma at ein skal hava eitk. **4.** tyda, greida ut (*e-t*). Jfr. *skilja.*

skila-dómr, *m.* eit slag privat rett, skilsdom, helst bruka i eigedomstrættor. **-maðr,** *m.* skila mann, rettvis, „god“ mann.

skil-borinn, *a.* egtefødd. **-dagi,** *m.* skilord, vilkaar, avtale (jfr. nyn. *skildag,* termin; greida).

skildingr, *m. = skillingr.*

skilfenginn, *a.* fengen paa logleg, rett maate; *skilfenginn kona,* egtekona; um born: egtefødd.

skilfingr, *m.* hovding, fyrste.

skil-getinn, *a.* egtefødd. **-góðr,** *a.* skila, ærleg, rettvis, god. **-greiði,** *m.* greidskap, grein; jfr. nyn. *skilgreida.* **-grein,** *f.* skiljing, skilnad; skilning, klaart skyn; skilgreida, utgreiding. Jfr. nyn. *skilgrein* = skilgreida, NGbr. **-greinligr,** *a.* greinleg.

skilinn, *a.* (eig. *perf. partic.* av *skilja*) **1.** skilleg, tydeleg, greid. **2.** vitug, skynsam. **3.** serskild. Jfr. nyn. *skilen* (avgjort; varsam).

skilja, *v.* **A.** (*præs. skilr, skil(l)*; *impf. skildi*; *perf. partic. skiliðr, skildr, skilinn*) **1.** skilja, føra fraa kvarandre; *þá* (deim) *skildi ekki nema hel*; *skilja með mǫnnum,* skilja menn aat. **2.** skilja, lata skiljast, løysa upp; brjota av, enda; *skilja þingit, talit*; upers. *skilr e-t,* eitk. endar. **3.** skiljast med umsyn til eitk.; *skilja sæng við konu sína.* **4.** skilja lag, skiljast; *þeir skildu með blíðu*; *segja skilit við e-n,* segja seg skild fraa ein. **5.** skilja, vera skil millom, gjera skilnad millom; *þat skilr at,* det skil at, det er skilnaden at; upers. *hér skilr,* her er skilet millom; *þar er leiðir skildi,* der som vegarne skildest; *skilr með þeim,* det vert skilnad med deim, dei skilst. **6.** skilja, skila (med augo eller øyro). **7.** skyna, forstaa, sjaa; tyda, setja fram, greida ut, leggja ut; ogso: syna fram, skildra; *þat er at skilja,* det vil segja; *hversu skal þat skilja,* korleis skal ein skyna (taka) det; med tvo akk. *skilja e-t e-t,* skyna (taka) eitk. som eitk. **8.** skilja, setja til vilkaar, naar ein gjer ein avtale, fastsetja, avtala, avgjera; døma; *skilja e-m e-t,* skilja (skila) ein eitk., segja, fastsetja at ein skal hava eitk; ogso: leggja paa ein eitk. (som skyldnad), plikta, binda ein til eitk. (= *skilja e-t á* (*við*) *e-n, á hendr e-m*); *skilja sér e-t,* skilja seg eitk., fastsetja eitk. for seg; upers. *sem skil í lǫgum,* som fastsett er i logerne.

Med part. *á*: *skilja e-t á e-n,* sjaa *skilja* 8; upers. *e-n skilr á* (*e-t, um e-t*), ein er (vert) usamd (um eitk.), samstavar ikkje; *þá skilr á* (*e-t*), dei er (vert) usamde (um eitk.). *af*: *skilja e-t af e-u,* skyna eitk. um, meina eitk. med eitk.; *skilja af,* ogso: skyna. *eptir*: *skilja e-t eptir,* skilja etter, lata eitk. vera att. *frá*: *skilja e-t frá e-u,* skilja eitk. fraa eitk.; taka (draga) eitk. undan; stengja eitk. ute fraa eitk. *fyrir*: *skilja fyrir e-u,* segja fyre, fastsetja, korleis det skal vera med

eitk., formulera eitk. *ór*: *skilja e-t ór*, avgjera eitk. serskilt. *til*: *skilja e-t til e-s*, fastsetja eitk. for (til) eitk.; hava eitk. med i eitk.; *skilja e-t til*, setja til vilkaar; *skilja e-t til við e-n*, skilja seg, tinga seg eitk. hjaa ein. *um*: *skilja um e-t*, skyna, døma, avgjera um eitk. *undan*: *skilja e-t undan* (*e-m*) = *skilja e-t frá* (*e-m*). *undir*: *skilja e-t undir e-n*, leggja eitk. under ein, setja eitk. til ein; *skilja e-t undir eið*, segja eitk. med eid; *skilja e-n undir sætt*, taka ein med i forliket.

B. *skiljast*, *v. r.* **1.** skiljast; koma fraa kvarandre; *skiljast við e-t*, skiljast fraa eitk., verta fri, verta skild ved eitk.; draga seg undan eitk. **2.** *skilst mér þat, at —*, eg skynar det at —; *e-t skilst e-m*, ein skynar, lærer eitk.; *láta sér e-t skiljast*, faa seg til aa skyna, tru eitk.

skiljanligr, *a.* skynleg, tydeleg (*-liga*, *av.* med skyn, med vit).

skilkvángast, *v. r.* (*að*) gjera loglegt giftarmaal (um mannen).

skillingr, *m.* **1.** skilling, mynt med ymist verde; umset ogso hebraisk „sekel". **2.** skilling, pening, pengar i det heile. **3.** eit slag smaa skjel.

skil-lítill, *a.* lite ærleg. **-mál,** *n.* **-máli,** *m.* skilord, avtale, semja.

skilnaðar-eiðr, *m.* eid um skilnad ell. skilsmaal (millom parfolk). **-maðr,** *m.* skilsmann, mæklar.

skilnaðr, *m.* skilnad, skiljing; skilsmaal.

skilning, *f.* **1.** skilning, skilnad. **2.** skil, skilnad. **3.** person i guddomen. **4.** person i gram. **5.** skilning, klaart umdøme, skyn, vit, forstand. **6.** meining, tanke um eitk. (*á e-u*). **7.** utgreiding, uttyding; tyding, merkjing; framsyning, bilæte.

skilningar-aldr, *m.* alder, daa ein hev vitrast, fenge vit og skyn. **-andi,** *m.* aand som gjev skyn og vit. **-auga,** *n.* auga som ser med skyn og vit. **-himinn,** *m.* himmel der skyn og vit hev heime (umset lat. coelum intellectuale). **-lauss,** *a.* skynlaus, vitlaus. **-maðr,** *m.* mann med godt skyn og vit. **-vit,** *n.* vit, forstand.

skilningr, *m.* **1.** skilnad, skilsmaal. **2.** klaart umdøme, skyn, vit, forstand. **3.** meining; innhald, emne. **4.** utgreiding, tyding, merkjing.

skilorð, *n.* **1.** skilord, vilkaar, fyresetning. **2.** skilord, avtale. **3.** fyresegn, logsetning. **4.** umdøming, skyn. **skilorðs-bréf,** *n.* brev um skilord eller avtale. **-vitni,** *n.* vitne paa ein avtale, skilordsvitne.

skil-reiknan, *f.* rekneskap, (skil)greida. **-rekki,** *n.* = *skilríki*. **-rekkr,** *a.* = *skilríkr*. **-ríki,** *n.* **1.** rettvisa, trurøkna. **2.** det som sannar eller provar eitk., prov, sanning. **-ríkis-tala,** *f.* grannvart tal? Stjórn 23[12]. **-ríkliga,** *av.* **1.** ærleg, reideleg, trurøkje. **2.** yvertydande, tydeleg. **-ríkr,** *a.* rettvis, ærleg, truverdig. **-samligr,** *a.* tydeleg, skilleg. **-vangi,** *m.* skilord, fyresetning. Jfr. nyn. *skilvange*. **-vísi,** *f.* prov, sanning, = *skilríki* 2. **-vísligr,** *a.* skilviseleg, tydeleg; truverdig, paalitande (*-vísliga*, *av.*). **-víss,** *a.* truverdig, paalitande, nøgjen. **-vænn,** *a.* trurøkjen, truverdig. **-yrði,** *n.* **1.** skilord, avtale. **2.** skilord, vilkaar.

skim, *n.* ljosning, skin.

skima, *v.* (*að*) sjaa seg um, skoda, skygna. Jfr. nyn. *skimta*, *skimla* (og *skima* Ross i „Nyt tillæg").

skima, *v.* (*md*) skimta, gjeva ei liti ljosning.

skímaðr, *m.* skrymtar, hyklar.

skimi, *m.* skimt, glimt, ljoske.

skin, *n.* skin, solskin.

skína, *v. st.* **1.** skina, lysa, ogso yverf. lysa, straala; upers. *mun skína af í dag*, vêret vil klaarna idag (jfr. nyn. *det skin av*, d. s.). **2.** skina, forturka i soli.

skínanliga, *av.* paa ein skinande, lysande maate. **skínblindi,** *f.* blindskap som sterkt skin eller glima valdar.

skingr, *n.* eit slag klædeplagg.

skinn, *n.* skinn (jfr. *húð*); skinnvara; *flá húð af nauti ok skinn af sauði* (N. G. L.), jfr. likevel *nautskinn*, *nautskinnshosa* og *nautshúð*; *grá*, *hvít skinn*, sjaa *gráskinn*, *hvítskinn*. I sms. ogso svivyrdeleg um folk (t. d. *kvennskinn*, *heljarskinn*).

skinnari, *m.* feldmakar, garvar. Jfr. nyn. *skinnar*, flaaar.

skinna-tíund, *f.* tiend, betala av eller med skinn. **-vara,** *f.* skinnvara, feldvara.

skinn-brœkr, *f. pl.* skinnbrok. **-dráttr,** *m.*

„skinndraging“, eit slag leik (*skinnleikr*), truleg liksom „reipdraging“ no, men med skinn istadenfor reip. **-dreginn,** *a.* fôra med skinn. **-feldarskikkja,** *f.* kappa fôra med skinn. **-feldr,** *m.* skinnkappa; skinnfeld. **-fǫt,** *n. pl.* skinnklæde. **-hjúpr,** *m.* ermlaus skinntrøya, skinnbul. **-hosa,** *f.* skinnhosa. **-húfa,** *f.* skinnhuva. **-hvítr,** *a.* som hev kvitt skinn, kvitskinna. **-klæði,** *n. pl.* skinnklæde. **-kufl,** *m.* skinnkappa. **-kyrtill,** *m.* skinnkyrtel. **-kyrtilsmaðr,** *m.* mann i skinnkyrtel. **-kyrtla,** *f.* kvinna i skinnkyrtel? **-lauss,** *a.* skinnlaus, hudlaus. **-leikr,** *m.* „skinnleik“, leik med skinn, jfr. *skinndráttr*, *hornaskinnleikr.* **-leppr,** *m.* skinnlepp, skinnlapp. **-olpa,** *f.* eit slag skinnkaapa. **-rokkr,** *m.* skinnkyrtel. **-saumr,** *m.* saum til aa festa skinn med, skinnsaum.

skinnslitr, *m.* skinnlit, hamlit.

skinn-stakkr, *m.* skinnstakk, skinnkyrtel. **-tík,** *f.* „skinntik“ (i skjelling). **-þaktr,** *a.* takt med skinn, skinntakt.

skip, *n.* skip, baat.

skipa, *v.* (*að*) **A. 1.** skipa (ordna), greida med, laga, gjera, faa i stand (med dat. og akk.); *skipa til* (*e-s*), skipa til, stella til, gjera i stand, gjera ferdigt (til eitk.); skipa til, ogso um aa gjera sitt testamente; *skipa til um e-t,* skipa til med, stella, greida med eitk.; *vel skipaðr til klerks,* vel laga (skikka) til klerk; *skipa upp,* leggja upp, greida ut (um betaling), jfr. tyd. 8. **2.** skipa, setja, stella (upp) eink. (*e-m*) paa ein stad; *skipa e-m fyrir e-t,* setja ein til aa staa for eitk.; *skipa e-m í e-t,* skipa, setja, stella ein i eitk.; *skipa e-m* (*í sæti*), skipa ein til sætes, sessa ein; *skipa e-n til e-s, skipa e-n e-t,* setja ein til eitk. **3.** skipa, setja eitk. (*e-t*) med eitk. (*e-u, af, at, með e-u*); *skálinn var allr skipaðr skjǫldum* (*mǫnnum*), heile skaalen var sett med skjold (med menner); *skipa skútu góðum drengjum,* skipa (manna) ei skuta med gode karar; *skipa skip,* skipa, manna eit skip (men ogso: lasta, gjera skipet seglbutt). **4.** gjeva ein eitk. (*e-m e-t*); *skipa e-m hásæti.* **5.** skipa paa, retta, snu paa. Jfr. *skipast,* 2. **6.** skipa, bjoda, fastsetja (*e-t, e-u*). **7.** vera skipa eller sett paa ein stad, hava sitt rom paa ein stad; *konur skipuðu pall.* **8.** lada ut, lossa (eit skip); *skipa af* ell. *upp.*

B. *skipast, v. r.* **1.** skipa (ordna) seg, stella seg upp, setja seg. **2.** skipa seg, retta seg, brigdast, verta annarleis, skifta; upers. *skipast,* det vert ei vending; *skipast e-u* (*um e-t*), det vert ein skipnad, ei vending med eitk.; *skipast við e-t,* brigdast (i hugen) ved eitk., røra seg ved eitk.; agta paa, retta seg etter eitk.

skipa-afli, *m.* skipsstyrke, skipsflòte. **-brenna,** *f.* **-bruni,** *m.* (Hkr. 753₇) skipsbrenning. **-búnaðr,** *m.* **-búningr,** *m.* utbuing, utreidsla av skip. **-far,** *n.* skipsferd. **-fé,** *n.* skipsavgift, avgift til aa kosta leidingsskip. **-ferð,** *f.* ferd av skip, skipsferd; ferd med skip. **-fjǫldi,** *m.* mengd av skip. **-floti,** *m.* skipsflote, flote. **-fǫr,** *f.* = *skipaferð.* **-gangr,** *m.* gang, ferd av skip, skipsferd. **-gerð,** *f.* = *skipgerð.* **-gerðaleiðangr,** *m.* utreidsla av leidingsskip. **-gnauð,** *f.* staak av skip. Fris. 230₂₇. **-herr,** *m.* skipsflote med mannskap, sjøher, orlogsflote. **-hǫgg,** *n.* sundhogging av skip. **-kaup,** *n.* handel paa skip (i hamn). **-kostr,** *m.* raad, forraad paa skip, skipsmagt. **-lauss,** *a.* skiplaus, utan skip. **-leið,** *f.* skipsleid, sjøleid. **-leiðangr,** *m.* = *skipagerðaleiðangr.* **-leiði,** *n.* = *skipaleið.* **-leiga,** *f.* *skipleiga.* **-lið,** *n.* sjøfolk, sjøher, orlogsfolk. **-lýðr,** *m.* sjøfolk, skipsmannskap. **-lægi,** *n.* skipslægje, hamn. **-maðr,** *m.* mann paa eit skip eller ein baat; *pl.* skipsfolk, mannskap.

skipan, *f.* **1.** skiping, skipnad. **2.** skipnad, fyresegn, paabod; ogso: ervebrev, testamente. **3.** vending, umskifte, brigde. **4.** skap, lag; jfr. *landsskipan.* **5.** samskipnad, samskipa hop, flokk. **6.** rom, plass (i rekkja) som er skipa ein; rom, plass paa eit skip; *taka sér skipan,* taka seg hyra. **7.** um utreidsla av skip, fragting, lasting (jfr. *uppskipan*), men iser: manning; mannskap; *rjúfa skipan undir stýrimanni,* brjota kontrakti med s. (med aa røma).

skipanar-bók, *f.* bok som fyresegner og paabod vert skrivne inn i. **-bréf,** *n.* **1.** brev um eit paabod. **2.** utnemningsbrev. **-laust,** *av.* utan fullmagt, sjølvraadigt. **-maðr,** *m.* skipar, styrar. **-rof,** *n.* brot paa skipnad.

skipaorrosta, *f.* sjøslag.

skiparastefna, *f.* møte av skipsmannskapet, skipsraad.

skipari, *m.* **I.** skipar, styrar.

skipari, *m.* **II.** mann paa eit skip, ein av mannskapet, sjømann.

skipa-saumr, *m.* = *skipsaumr.* **-smíð,** *f.* skipsbyggjing, baatbyggjing. **-smiðr,** *m.* skipsbyggjar, baatbyggjar. **-stóll,** *m.* skipsflote; s. *stóll, m.* III. **-tjón,** *n.* forlis (av skip). **-tollr,** *m.* = *skipafé.* **-viða,** *f.* skipstimber.

skip-bátr, *m.* skipbaat. **-borð,** *n.* **1.** skipsbord, skipssida. **2.** skipsbord, skipsplanke. **-brot,** *n.* **1.** skipbrot. **2.** brot, stykke av eit skip. **-brotsmaðr,** *m.* skipbroten mann. **-búnaðr,** *m.* utbuing, utreidsla av skip. **-dráttr,** *m.* **1.** det aa draga eit skip paa land eller setja det ut, skipdraatt. **2.** avgift som kvar (vaksen) mann laut leggja um han sjølv vilde sleppa aa vera med *í skipdráttr* 1. **-dróttinn,** *m.* skipseigar; skiper. **-erfð,** *f.* erverett etter eit ervinglaust skipsmannskap. **-farmr,** *m.* skipsfarm, last. **-ferð,** *f.* = *skipaferð.* **-fjǫl,** *f.* skipsfjøl, skipsbord. **-flak,** *n.* skipsflak, skipsvrak. **-fœrt,** *a. n.* føRt, farande med skip. **-fǫr,** *f.* = *skipaferð.* **-gerð,** *f.* byggjing, utreidsla av skip, serleg leidingsskip. **-gjarn,** *a.* huga paa skip (um bylgjor). **-herra,** *m.* skiper. **-hlutr,** *m.* lut (av kvalveiding) som fell paa skipet eller skipseigaren. **-hræ,** *n.* skipsvrak. **-hræddr,** *a.* rædd for aa ferdast med skip. **-kaup,** *n.* skipskaup, skipshandel. **-kostr,** *m.* = *skipakostr.* **-kváma,** *f.* det at skip kjem, skipkoma. **-kœnn,** *a.* sjøkunnig. **-lauss,** *a.* skiplaus. **-leiga,** *f.* **1.** skipsleiga, fragt, føringspengar. **2.** skipsavgift til kongen. **-lengd,** *f.* skipslengd. **-lesting,** *f.* skipsskade, sjøskade, havari. **-maðr,** *m.* mann paa eit skip eller ein baat; sjømann; *pl.* mannskap. **-prestr,** *m.* skipsprest.

skippund, *n.* skippund (= *24 vættir, 20 líspund*). **skippundari,** *m.* skippundsbismar.

skip-rá, *f.* skipsraa, seglraa. **-reiða,** *f.* skipreida (sjødistrikt, bygd som hev aa reida ut eit leidingsskip). **-reiði,** *m.* skipsbunad, skipsreide. **-reiðumaðr,** *m.* mann i ei skipreida. **-reiðutal,** *n.* tal paa, lista yver skipreidorne. **-reiðuþing,** *n.* ting, møte i ei skipreida, skipreideting. **-sala,** *f.* skipssal, skipssola. **-sát,** *n.* det aa setja skip upp paa land; stad der skip vert sett upp (= *skips uppsát*). **-saumr,** *m.* skipssaum.

skips-borð, *n.* = *skipborð.* **-brot,** *n.* = *skipbrot.* **-dráttr,** *m.* = *skipdráttr.* **-flak,** *n.* = *skipflak.* **-gerð,** *f.* = *skipgerð.* **-háski,** *m.* faare for skipbrot, havsnaud. **-hræ,** *n.* = *skiphræ.* **-hǫfn,** *f.* **1.** skipsmannskap. **2.** skipshamn.

skip-sleði, *m.* slede til aa draga skip eller baat paa.

skipslengd, *f.* skipslengd.

skip-smíð, *f.* skipsbyggjing, baatbyggjing. **-smiðr,** *m.* skipsbyggjar, baatbyggjar. **-sókn,** *f.* skipsmannskap.

skips-prestr, *m.* skipsprest. **-reiði,** *m.* = *skipreiði.* **-skipan,** *f.* skiping (manning), lasting, utreidsla av skip. **-sǫgn,** *f.* skipsmannskap (= *skipsókn, skipshǫfn*).

skip-stafn, *m.* skipsstamn. **-stjórn,** *f.* **-stjórnan,** *f.* skipsstyring, skipsstjorn. **-stjórnarmaðr,** *m.* skipsstyrar, hovudsmann. **-sveinn,** *m.* skipsgut, ein av mannskapet.

skips-verð, *n.* verde, betaling til aa kosta ut eit (leidings)skip. Jfr. *skipverð.* **-viðr,** *m.* = *skipviðr.*

skip-sýsla, *f.* = *skipreiða.* **-sǫgn,** *f.* = *skipssǫgn.*

skipt, *f.* gardarne aat væringarne i Miklegard (avstytt av lat. excubitum).

skipta, *v.* (*pt*) **A. 1.** skifta, deila, byta (*e-u,* sj. *e-t*); *skipta e-u við e-n*; *skifta e-u í hluti*; *skifta með sér,* skifta, deila millom seg; ogso yverf. enda, slutta: *skipta félagi, vináttu.* **2.** avgjera, raada, døma (jfr. *skifta log og rett*); *skipta máli,* skilja, avgjera ei sak; *skipta máli í miðju sundr* (s. *miðr*); *þat skiptir hverr býðr,* det skil seg kven som byd. **3.** skifta, brøyta, brigda (*e-u, e-t*); *skipta máli,* skifta tyding; *skipta litum,* skifta liter; ogso: skifta hamar. **4.** skifta, byta; *skipta e-u í e-t* (*fyrir e-t*), byta burt eitk. i (mot) eitk. (for eitk.). **5.** vera mykje (*miklu*) eller lite (*litlu*) um aa gjera for ein (*e-n, e-m*), skilja, koma ved, gjera; *þat skiptir engu,* det hev inkje aa segja, gjer ikkje noko; *skipta máli,* vera um aa gjera, hava (noko) aa segja (for saki); upers. *honum þótti miklu máli skipta um vingan*

konungs, venskapen med kongen var honom mykje um aa gjera. **6.** gjera, koma upp i (*e-u*); *þat skipti mǫrgum dǫgum*, det varde mange dagar; *þat skipti mǫrgum hundruðum*, det kom upp i m. h.; upers. *vetrum skipti*, det varde vetrar. **7.** gjeva (*e-u*) til val, til aa velja millom; upers. *ef því væri at skipta*, um det var aa velja millom, um der var noko val; *skiptir stórum*, det kann vera mykje ymist; *skiptir tveimr*, det er tvo ting aa velja millom, det kann vera eitt av tvo.

Med part. *af*: *skipta e-n af e-u*, skilja, taka eitk. fraa ein; *skipta sér af e-u*, bry seg um, faast med eitk. *til*: *skipta til*, gjera av, taka seg fyre; fara aat; upers. *skiptir til*, det ber til, gjeng (so eller so). *um*: *skipta um e-t*, skifta, byta um, brigda eitk.; *skipta um e-u*, føra til ein ende, avgjera eitk.; upers. *skjótt mun um skipta*, det er fort avgjort. *við*: *skipta við e-n*, skifta (eitk.) med ein; ogso: faast med, hava eitk. med ein aa gjera.

B. *skiptast*, *v. r.* og *rec.* **1.** deila seg, skiljast. **2.** skiftast, vendast, verta umbrøytt. **3.** skiftast, bytast, løysa av kvarandre; *skiptast við um róðrinn*, skiftast med um roren; *skiptast e-u við*, skifta eitk. med kvarandre, gjeva kvarandre eitk. (t. d. *gjǫfum*, *hǫggum*); ogso yverf.: hava noko aa gjera med, faast med kvarandre.

skip-taka, *f.* det aa taka eit skip (uløyves). **-tapi,** *m.* forlis (av skip).

skipti, *n.* **1.** skifte, (ut)skifting, deiling. **2.** skifte, byte. **3.** hopehav, millomvera, samsaker (= *viðskipti*). **4.** skilnad. **5.** val.

skiptiligr, *a.* skifteleg, umskifteleg; ymisleg, ulik (*-liga*, *av.*).

skipting, *f.* skifting, umskifting; vending; byting; deiling; (ogso um division).

skiptingar-dagar, *m. pl.* „umskiftingsdagar“ (umsetjing til lat. comitia). **-tíund,** *f.* = *skiptitíund*. **-úmagi,** *m.* forsytning som fleire frendar skiftest um aa hjelpa.

skiptingi, *m.* = *skiptingr*.

skiptingr, *m.* **1.** byting; faaviting, faame. **2.** halvvokal.

skiptitíund, *f.* tiend som vert skift (i fire).

skip-tjón, *n.* skipbrot, forlis. **-tollr,** *m.* avgift for skipslægje, hamneavgift. **-tré,** *n.* master.

skiptún, *n.* *tún* der skip eller baatar er uppsette. I sms. *skiptúnsstofa*, D. N. II 72$_{11}$.

skiptǫturr, *m.* skipfilla, filleskip.

skipuligr, *a.* skipeleg, skikkeleg, skapleg (*-liga*, *av.*).

skip-verð, *n.* skipsverde, betaling for skip eller baat. **-veri,** *m.* (*pl. -verjar*, *-verar*) ein av mannskapet umbord, *pl.* skipsfolk, skipsmannskap. **-viðr,** *m.* trevyrke (bord, planke) av eller til eit skip. **-vist,** *f.* det aa vera umbord paa eit skip.

skíra, *v.* (*rð*) **1.** skira, reinsa (*e-t*); yverf. reinsa, fri seg fraa ei skulding: *skíra sik* (*skírast*) *með jarnburð*, *með eiði* odl. **2.** skira, døypa, kristna. **3.** *v. r.* *skírast* = *skíra sik*, verta døypt; *skírast skurðarskírn*, lata seg umskjera. Jfr. *skýra*.

skírari, *m.* skirar, døypar.

skírborinn, *a.* egtefødd.

skírdagr, *m.* skirtorsdag. **skírdags-aptann,** *m.* skirtorsdagsaftan. **-kveld,** *n.* skirtorsdagskveld. **-nótt,** *f.* natt til langfredag.

skír-dræpr, *a.* glimande. **-getinn,** *a.* egtefødd.

skirfill, *m.* (tilnamn); jfr. nyn. *skjervel*, *m.* lite avskore stykke.

skírifaðir, *m.* mann som hev døypt ein, døypar, daapsfar. **skíring,** *f.* **1.** skiring, daap (= *skírn*). **2.** = *skýring*. **skíringarnafn,** *n.* døypenamn. **-vitni,** *n.* vitnemaal paa at ein hev reinsa, fria seg fraa ei skulding (jfr. *skíra sik*).

skíriþórsaptann, *m.* skirtorsdagsaftan. **skíriþórsdagr,** *m.* skirtorsdag.

skír-leikr, *m.* skirleik, reinleik. **-leitr,** *a.* skirleitt, ljosleitt. **-lífi,** *n.* rein livnad (= *hreinlífi*). **-lífr,** *a.* reinsedug, reinliva. **-liga,** *av.* reint, reinsedugt. **-ligr,** *a.* skir, ljos og rein.

skírn, *f.* skiring, reinsing, helst: daap, skirsl; *halda barni undir skírn*, *halda á barni til skírnar*, d. e. halda paa eit barn, staa fadder til det (med di fadderane la alle handi paa barnet). Jfr. nyn. *skirn* i sms. t. d. *skirnarmann* (Aasen).

skírna, *v.* (*að*) skirna, klaarna.

skírnar-brunnr, *m.* eig. „skirslebrunn“,

d. e. døypefunt. **-dagr,** *m.* daapsdag. **-dropi,** *m.* drope av daapsvatn, daapsdrope. **-embætti,** *n.* daapsgjerning, kristning. **-fontr,** *m.* skirslefunt, døypefunt. **-hald,** *n.* det aa halda paa ein som vert døypt, staa fadder (jfr. under *skírn*). **-klæði,** *n. pl.* skirsleklæde, kristneklæde. **-nafn,** *n.* døypenamn. **-port,** *n.* „daapsport" (til himmerike). **-sár,** *m.* eig. „daapssaa", døypekjer. **-son,** *m.* gudson. **-þjónasta,** *f.* daapstenesta, kristning. **-þjónn,** *m.* „daapstenar", d. e. døypar. **-vatn,** *n.* skirslevatn, døypevatn.

skírning, *f.* skirsl, daap (= *skírn*).

skirpa, *v.* (*pt*) sjaa *skyrpa.*

skírr, *a.* (= *skærr*) **1.** skir, rein, ublanda; yverf. rein, skuldfri, usulka; *skírr meydómr*; jfr. *skíra sik.* **2.** skir, klaar, blank. **3.** klaar, tydeleg. Jfr. *skýrr.*

skirr, *m.* = *skær, m.* Hým. 37.

skirra, *v.* (*rð*) **1.** skjerra (skirra), gjera skjerr (*skjarr*), skræma (*e-t*); *v. r. skirrast*, skjerrast, vera rædd, sky, halda seg fraa eitk. (*e-t, við e-t*). **2.** avstyra, avvenda (*e-u*); *skirra vandræðum e-rra.*

skírskota, *v.* (*að*) skjota ei sak (*e-u*) til ein (*undir e-n*) til upplysning eller avgjerdsla; taka ein til vitne paa eitk. (= *skírskota e-u fyrir e-m, við vitni e-s*). Jfr. nyn. *skjelskjota*, d. s. Tel. **skírskotan,** *f.* det aa *skírskota*, skjota til vitnes. **skírskotanarvitni,** *n.* vitnemaal som det er skote til.

skírsl, *f.* **1.** skiring, reinsing for skuld, prøva, prov paa skuldløysa (ved vitne, eid, gudsdom odl.); *guðs skírslir*, gudsdom (mots. *manna skírsl*). **2.** skirsl, daap, kristning.

skírsla, *f.* = *skírsl*, 1.

skírslar-eldr, *m.* skirselden. **-þing,** *n.* = *skírslaþing.*

skírsla-stefna, *f.* skildag, frest, daa born skal vera døypte. **-þing,** *n.* ting til aa reinsa, fri seg for skuld (*skíra sik*).

skírsli, *n.* = *skírsl*, 1.

skíta, *v. st.* skita, gjera. **skitinn,** *a.* skiten. **skitkarl,** *m.* skitmenne, stakar. **skitligr,** *a.* skitleg, vesall. **skítr,** *m.* skit, skarn.

skjá, *v.* (*áð*) setja skjaa fyre. Kgs *. 203 (avbrigde).

skjábulungr, *m.* treverk umkring *skjár*, skjaagrind.

skjaðak, *n.* **1.** skjak, svimling. **2.** *skjaðak er í mungát*, vert sagt naar ølet er vorte skadelegt og udrikkande; jfr. nyn. *skjæks øl, skjæks ost* odl. um det same, Li. Dal.

skjal, *n.* snakk, drøs, prat. Jfr. nyn. *skjal*, staak, moro. **skjala,** *v.* (*að*) snakka, drøsa; skraala, staaka (so ogso i Hkr. 624!). Jfr. nyn. *skjala.*

skjalda, *v.* (*að*) bu (til) med skjold; *skjaldaðr*, skjoldbudd, (mann) som hev skjold, (skip) klædt med skjoldar.

skjaldar-bukl, *n.* skjoldkuv, skjoldbola. **-fetill,** *m.* aksleband til skjolden, skjoldfetel. **-gjǫf,** *f.* skjold som ein hev fenge i gaava.

skjaldari, *m.* skjoldmakar.

skjaldar-rǫnd, *f.* skjoldrand, skjoldkant. **-spǫrðr,** *m.* tilkvest ende paa store skjold, skjoldspord.

skjaldaskrifli, *n.* skjoldbrot, skjoldstubb.

skjald-balkr, *m.* skjeldtile, bordvegg. **-borg,** *f.* tett rad av skjoldar, skjoldborg. **-bríkja,** *v.* (*kt*) bordsyda, bordklæda. **-fili,** *n.* sjaa *skjaldþili.* **-fimr,** *a.* fim, snøgg til aa bruka skjold. **-hvalr,** *m.* eit slag (skjoldut) kval. **-jǫtunn,** *m.* „skjoldjøtul", eit slag (eldspyande) krigsmaskina til aa verja festningar med. **-mær,** *f.* skjoldmøy, stridsmøy (jfr. *skjallmøyanne,* Rbg.). **-rim,** *f.* rim, stong som gjekk langs skipssidorne til aa festa skjoldarne paa, skjoldrim. **-sveinn,** *m.* skjoldberar som fylgde hermannen, skjoldsvein. **-þili,** *n.* (ogso *skjaldfili, n.*) skjeldtile (*skjaldfile,* Tel.), bordsyding, bordklædning.

skjalfa, *v. st.* skjelva.

skjalfa, *v.* for *skelfa.* N. G. L. III 108₂.

skjalfhenda, *f.* eit slag versemaal. **skjalfhendr,** *a.* **1.** skjelvhendt; skjelven. **2.** som hev versemaalet *skjalfhenda.*

skjalfr, *a.* skjelv, skjelvande (= *skelfr*).

skjalfra, *v.* (*að*) skjelva, dirra.

skjalfta-fullr, *a.* full av skjelte, skjelvande. **-lauss,** *a.* som er utan skjelving, skjeltelaus. **skjalfti,** *m.* skjelte, skjelving.

skjalgr, *m.* **1.** skakke, skeiva; *í skjalg*, paa skakke. **2.** namn paa maanen, S. E. **3.** eit slag fisk. S. E.

skjalgr, *a.* **1.** skeiv, skakk. **2.** skjegl, skeivøygd.

skjaligr, *a.* drøsen, snakksam.

skjall, *n.* skjaa, hinna, helst eggjehinna; *nú gengr ei skjall á skjá,* eig. no gjeng ikkje hinna paa skjaagrindi, d. e. no er det uraad. N. G. L. I 384₂.

skjalla, *v. st.* skjella, smella, klinga, slaa so det høyrest; *láta e-m hǫggit skjalla,* slaa ein so det smell; upers. *skall þar e-m,* der fekk ein eit slag. Jfr. *skella.*

skjalla, *v.* (*að*) staaka, skraala; jfr. *skjala.*

skjallauss, *a.* som ikkje er drøs, paalitande.

skjallkœnliga, *av.* paa ein smeikjande maate. Jfr. nyisl. *skjalla,* smeikja.

skjallr, *a.* lyd, høg, klingande (um ljod); *e-m er ekki einkar skjallt,* ein kjenner seg ikkje rett frisk. Jfr. nyn. *skjell,* klaar, gjenomsynleg. **skjallraddaðr,** *a.* som hev klaart, høgt maal.

skjal-semi, *f.* drøsehug, snakksemd.

skjanni, *m.* skalle; jfr. nyisl. *skjanni,* stor kvit panna. Fld. II 451.

skjaplast, *v. r.* (*að*) = *skjǫplast.*

skjappa, *f.* = *skeppa.*

skjár, *m.* (*pl.* -*ir*) skjaa, klaar hinna, bruka i tak- eller vegg-glugge liksom glas no; ogso um skjaaen med grindi umkring og um heile gluggen eller ljoren.

skjarkali, *m.* = *skarkali.* Fld. III 393.

skjarr, *a.* skjerr, rædd; *skjarr við e-t.*

skjarrleikr, *m.* skjerrleik, ræddleik.

skjarrsýnn, *a.* skarpsynt, kvassøygd. Jfr. nyn. *skjerr,* rask, Ma. (Ross).

skjávindauga, *n.* skjaavindauga, jfr. *skjár.*

skjóð, *f?* brandpøs.

skjóða, *f.* skinnpose, pung, taska. **skjóðupungr,** *m.* skinnpung. **-skrúð,** *n.* det som ein hev med seg i posen.

skjól, *n.* **1.** skjol, skyle, live; vern; *skjóta skjóli yfir e-n,* gjeva ein vern. **2.** skjol, skur, skot.

skjóla, *f.* bytta; paa Isl. ogso um mælekjerald = *katlamálsskjóla.*

skjómi, *m.* sverd (poet.). Jfr. nyn. *skjóma,* glimta, blenkja.

skjór, *f.* skjor (skjer), skata. Corvus pica.

skjót-, i sms. = skjot-, snar-, snøgg-.

skjóta, *v. st.* **A. 1.** skjota, skuva, støyta, senda i veg, setja (fram), føra (*e-u*); *skjóta fyrir loku,* skjota loka fyre (døri); *skjóta skipum á vatn,* skuva, setja skip (baatar) paa vatnet; *skjóta e-m braut,* senda ein burt; *skjóta e-m á land,* setja, skytsa (skjota) ein i land; *skjóta skildi* (*skjóli*) *yfir e-n,* gjeva ein vern. **2.** setja, stella upp, slaa upp (*e-u*); *skjóta hrófi,* slaa upp eit skur; *skjóta landtjaldi.* **3.** skjota, kasta (*e-u*); *skjóta ǫrum ok spjótum,* skjota (med) piler og spjot (*at e-m,* mot ein). **4.** skjota, raama (*e-t*) med skot; *skjóta hval.* **5.** skjota, anka inn, appellera ei sak (*e-u*). **6.** betala, leggja (*e-u*).

Med part. *á*: *skjóta e-u á e-n,* skjota eitk. (ei sak) til ein; *skjóta e-u á frest,* setja, drygja ut eitk.; *skjóta e-u á,* faa i stand, stella upp eitk.; *skjóta á lǫngu erendi,* halda ei lang tala. *af*: *skjóta e-u af e-m* (*til e-s*), skjota ei sak fraa ein (til ein annan); *skjóta e-u af,* skjota, kasta av, taka burt eitk. *fyrir*: *skjóta e-u fyrir,* forspilla, missa retten til eitk. *í*: upers. *skýtr e-m e-u í hug,* det skyt ein eitk. i hugen, ein kjem paa eitk. *niðr*: *skjóta e-u niðr,* skjota, støyta eitk. ned; skjota, skuva fraa seg eitk. *saman*: *skjóta fé saman,* skjota pengar saman. *sundr*: upers. *skýtr e-u í sundr,* eitk. kløyver seg. *til*: *skjóta e-u til e-s,* skjota, visa eitk. (ei sak) til eink.; skjota, taka ein til vitne paa eitk. *undan*: *skjóta e-u undan,* skjota, skuva eitk. undan, faa or vegen. *undir*: *skjóta e-u undir e-n,* skjota eitk. under ein, lata ein faa eitk. aa raada yver; *skjóta hesti undir e-n,* lata ein faa ein hest aa rida paa; *skjóta fótum undir sik,* taka til fotanne, leggja paa sprang. *upp*: *skjóta ǫndu upp,* skjota upp anden, byrja anda; *skjóta upp vitum,* kveikja upp eld i vitarne (vardarne); upers. *skýtr e-u upp,* eitk. skyt upp, kjem fram. *við*: *skjóta orði við,* sleppa fraa seg ord.

B. *skjótast, v. r.* skjota seg, kasta seg; smita seg, fara (snøgt); *skjótast á fótum,* skjota seg fram paa føterne; *skjótast e-m, skjótast undan e-m, skjótast við e-n,* smita, draga seg undan, forlata ein; *skjótast yfir,* mistaka, misfara; *e-m skýzt yfir um e-t,* ein misfer i eitk. *rec. skjótast á,* skjota paa kvarandre.

skjót-fall, *n.* forsøming av skytsplikt; boti for det. **-fœri,** *n.* skjotleik, snøggleik. **-fœrr,** *a.* skjotfør, snarfør. **-hendr,** *a.* snarhendt, skjothendt. **-keypt,** *partic. n.* skjott

kjøpt, snarkjøpt. **-kørit,** *partic. n. gera e-t skjótkørit,* vera snar til aa velja eitk.

skjóti, *m.* i sms. *fararskjóti* ofl.

skjótla, *av.* skjotleg, snart, snøgt.

skjót-látr, *a.* skjot, kvik. **-leikinn,** *a.* snar i vendingi, kvik. **-leikr,** *m.* skjotleik, snøggleik. **-ligr,** *a.* skjotleg, snøgg, snar, kvik (*-liga, av.*). **-litit,** *part. n.*: *gera skjótlitit e-t mál,* vera snøgg med, verta fort ferdig med ei sak. **-lyndr,** *a.* skjotlynd, braalynd. **-mælgi,** *n.* braa, framfus tale. **-orðr,** *a.* skjot, hastig, tankelaus i ordi.

skjótr, *a.* skjot, snøgg, snar, kvik; *skjótt, av.*

skjótr, *m.* skjot, skyts, ogso um skytsgreida, skytshest.

skjót-ráðit, *partic. n.* skjott raadt, snøgt avgjort. **-ráðr,** *a.* eig. snarraadd, braa, framfus. **-ræði,** *n.* hastraad, braaskap. **-skipti,** *n.* skifte, umbyting av skyts. **-svarðr,** *a.* snøgt svoren. Kgs. 1331.

skjóttr, *a.* flekkut, skjoldut (um hest).

skjótyrði, *n.* hastige, tankelause ord.

skjǫldr, *m.* (*gen. sing. skjaldar, dat. skildi; akk. pl. skjǫldu*) **1.** skjold; yverf. ogso vern; ***bera skjǫldu at e-m,*** taka paa ein; ***bera øfra (hærra) skjǫld,*** d. e. vinna siger; ***skjóta skildi yfir e-n,*** skjota skjolden yver ein, gjeva ein vern; ***hvítr skjǫldr*** (= *friðskjǫldr*) mots. ***rauðr skjǫldr*** (= *herskjǫldr*), jfr. under *hvítr, a.*; *opinn skjǫldr,* jfr. *opinn.* **2.** skjold, vaapnmerke; ***skipta um skildi sínum,*** d. e. ganga yver til eit anna parti. **3.** eit slag gullmynt (jfr. mnt. schilt, mlat. scudatus amens).

skjǫplast, *v. r.* (*að*) skjeplast, koma av lage; svigta.

skjǫpuleygðr, *a.* som hev ustøde augo, skjerrøygd, forskræmd.

skóbroddr, *m.* brodd fest under skoen, skobrodd.

skóð, *n.* skadeleg ting (poet.); jfr. nyn. *sko(d), n.* skade som bufe gjer, Vald.

skoða, *v.* (*að*) skoda, sjaa paa (yver), granska; ***skoðast um,*** sjaa seg um. **skoðan,** *f.* skodnad, gransking. **skoðanarmaðr,** *m.* granskar.

skófǫt, *n. pl.* skofòt, sko og sokkar.

skóga-brenna, *f.* skogbrenning. **-fullr,** *a.* skogrik. **-mark,** *n.* **-merki,** *n.* skogmerke, merkeskil millom skogstykke. Jfr. *skógarmark.*

skógar-bjǫrn, *m.* skogbjørn, bjørn som held seg i skogen. **-braut,** *f.* skogveg. **-búð,** *f.* skogbud. **-búi,** *m.* mann som bur ved eller i skog, skogbonde. **-dýr,** *n.* skogdyr, villdyr. **-epli,** *n.* alda paa skogtre. **-fugl,** *m.* skogfugl, fugl i skogen. **-ganga,** *f.* merkesgang i skog. **-gata,** *f.* skogveg. **-geit,** *f.* eig. skoggeit, villgeit. **-hals,** *m.* skoghals, skogrygg. **-hjǫrtr,** *m.* villhjort. **-horn,** *n.* hyrna av ein skog. **-hrís,** *n.* skogris, ris or skogen. **-hunang,** *n.* vill honning. **-hús,** *n.* skoghus. **-hǫgg,** *n.* skoghogg, skoghogster. **-kaup,** *n.* landsvist-bot, freds-bot for ein fredlaus (som vil ***kaupa sik ór skógi***) = *friðkaup, landkaup.* **-kjarr,** *n.* skogkjerr, skogkrat. **-klettr,** *m.* skogklett, skogvaksen berghamar. **-leiga,** *f.* betaling for aa bruka skog, skogleiga. **-maðr,** *m.* utlæg, fredlaus mann. **-mannsdrep,** *n.* draap paa utlæg mann. **-mannsgjǫld,** *n. pl.* betaling for draap paa utlæg mann. **-mannsvíg,** *n.* draap paa utlæg mann. **-mark,** *n.* uppmerkt skogstykke. **-nef,** *n.* skogsnadd, skogsnipp. **-nýra,** *n.* = *hnot.* Sex søguþ. 5517. **-rjóðr,** *n.* rjod, rudning i skogen. **-runnr,** *m.* krull med smaaskog, skog-runn. **-skipti,** *n.* skogskifte, skogbyte. **-spell,** *n.* **-spjall,** *n.* skogspille, skade paa skog. **-staða,** *f.* skogbotn. **-súra,** *f.* gauksura. Oxalis acetosella? (Fr.) **-teigr,** *m.* skogteig. **-tré,** *n.* skogtre, vilt tre. **-ull,** *f.* bomull. **-viðr,** *m.* *koll.* tre i skogen. **-vǫndr,** *m.* vond, kjepp funnen i skogen. **-øx,** *f.* skogøks, øks til skoghogster.

skógastrǫnd, *f.* skogvaksi strand, skogstrand.

skóg-barn, *n.* = *skeggbarn?* Jfr. *skógr hǫku,* skjegg (poet.) og *kinnskógr.* **-bjǫrn,** *m.* = *skógarbjǫrn.* **-dýr,** *n.* = *skógardýr.*

skógerðarmaðr, *m.* skomakar (= *skósmiðr*).

skógfarandi, *a.* som fer i skogen, skogfarande.

skóggangr, *m.* eig. „skoggang", d. e. utlægd, fredløysa. **skóggangs-maðr,** *m.* utlæg, fredlaus mann, skoggangsmann. **-stefna,** *f.* stemning til ei *skóggangssǫk.* **-sǫk,** *f.* sak, skulding som gjeld utlægd, skoggangssak.

-þýfi, *n.* tjuvskap, stuld som vert refst med utlægd (*skóggangr*).

skóg-genginn, *a.* som hev gjenge i skogen. Jfr. nyn. *skoggjengen,* skogvaksen. **-land,** *n.* skogland. **-lauss,** *a.* skoglaus.

skógóttr, *a.* skogut, skogrik.

skógr, *m.* (*gen. sing. skógar* og *skógs*; *nom. pl. skógar*) skog; *renna til skógs*; *ganga skóg,* ganga upp skogmerki; yverf. um utlægd, *skóggangr*: *kaupa sik ór skógi,* kaupa seg fri for utlægd, leggja *skógarkaup*; *stefna e-m til skógar,* stemna ein for skoggangssak.

skógshagi, *m.* skoghage, buhage i skogmark.

skóg-tré, *n.* skogtre, tre i skogen. **-vaxinn,** *a.* **1.** vaksen i skogen. **2.** skogvaksen, skoggrodd. **-viðr,** *m.* tre i skogen, vilt tre. **-vǫndr,** *m.* = *skógarvǫndr.*

skokkr, *m.* **1.** kista, skrin. **2.** skipssida, skipsbog (poet.).

skó-klæddr, *a.* som hev sko paa, skofata. **-klæði,** *n.* skofot, sko og sokkar.

skókr, *m.* skakar, ristar. Edda.

skola, *v.* (*að*) skola, skylja; ogso upers.

skóla-bróðir, *m.* skulebror, skulekammerat. **-klerkr,** *m.* **-maðr,** *m.* læresvein, skulegut, næming. **-meistari,** *m.* skulemeister, skulelærar. **-nafn,** *n.* namn som ein vert kalla med paa skulen, skulenamn. **-sveinn,** *m.* skulesvein, skulegut.

skólauss, *a.* skolaus, berføtt.

skolbrúnn, *a.* brunleitt, brundæmd?

skó-leistr, *m.* fotstykke paa sko. **-lemja,** *v.* (*-lamdi*) lemja med skorne, trampa ned.

skóli, *m.* **1.** skule (*skole,* Innh. o. fl.). **2.** yverf. lærdom.

skolla, *v.* (*ld*) **1.** hanga og dingla, slenga, rugga, sviva. **2.** vera ustød, sviksam (i hugen). Jfr. nyn. *skolla.*

skolli, *m.* rev.

skoll-lauss, *a.* sviklaus.

skollr, *m.* **1.** svik, fals. **2.** rev (= *skolli*). S. E.

skollvíss, *a.* meinvis, sviksam.

skolpr, *m.* skolpejarn, skavl.

skoltr, *m.* skolt, skalle.

skona i N. G. L. 426₂₂ avbrigde til *þjóna.* Jfr. mnt. schonen, taka umsyn til.

skónaðr, *m.* skofòt (= *skófǫt*).

skónál, *f.* naal til aa sauma sko med, skonaal.

skons, *s.* blindlykt (mlat. sconsa).

skop, *n.* flir, spott (= *skaup*).

skopa, *v.* (*pt*) flira, spotta (= *skeypa*).

skopa, *v.* (*að*) springa, renna; *skopa skeið,* sjaa *skeið.* Jfr. nyn. *skopa* (VTel. Rbg.), springa med mange hopp og kast.

skopan, *f.* fliring, spott (= *skop, skaup*).

skopt, *n.* hott, lugg, hovudhaar. Jfr. nyn. *skoft,* stert, Austl.

skór, *m.* (*nom. pl. skúar* og *skór*) sko; hestesko; *uppháfir skúar,* høgskor, styvlar; *lágir skúar,* laagskor.

skor, *f.* **1.** skòra (*skòr,* Hard. Li.), skard; *hvítr í skor,* kvit i skora (um sylv). **2.** skor, skorta, berghylla. **3.** mengd paa fire hundrad. **4.** I *skapa skor,* faa ei avgjerd, avgjera (jfr. *skapa ok skera*).

skora, *v.* (*að*) **1.** skora, setja skoror (hakk) i; skjera, hogga; *skora fǫnn fyrir sér,* hogga fotstig i fonni for seg; *skora fyrir e-m,* skora, d. e. setja ei skora eller eit hakk i eit skòrkjevle (talstokk) for ein (jfr. 2). **2.** telja, rekna (eig. med aa setja merke i eit skòrkjevle); *skora lið sitt*; *skora manntal,* halda manntal; *skora gerðir á hendr e-m,* rekna, leggja utreidslor paa ein. **3.** kalla, bjoda, krevja; *skora e-m* (*e-n*) *til holmgǫngu* (*á holm*), bjoda ein holmgang (ogso *skora á e-n til h.*); *skora á e-n* (*við e-n*), aaganga (ganga hardt innpaa) ein etter eitk., beda ein (aalvorsleg) um eitk. (*til e-s*). **4.** leggja fram, bera fram ei sak (*e-t*). **5.** gjera avtale um, setja til vilkaar, skilja ut (*e-t*); jfr. *úskoraðr.* **6.** *v. r. skorast undan,* beda, skjota seg undan.

skora, *f. at skoru,* eig. „etter talstokken“, etter gamall jordtakst (i Borgarsysla).

skoran, *f.* = *skora.*

skorbíldr, *m.* eig. merkeøks? (jfr. mht. scharbiel); berre yverf.: *skorbíldar ganga í e-u,* eitk. minkar.

skorða, *v.* (*að*) skorda, stydja, halda uppe med aa setja skordor under; *skorða skip.*

skorða, *f.* skorda, stokk, stav o. dl. som vert sett under eitk. (t. d. skip) til aa halda det staaande; yverf. *reisa* (*setja*) *skorður við,*

d. e. reisa skordor imot, setja stoppar for, gjera motstand imot.

skorinorðr, *a.* „vel skoren for tungebandet“, lettmælt.

skorning, *f.* skjering (= *skurðr*).

skornir, *m.* eig. ein som skjer; poet. i sms. t. d. *hreggskornir*, ørn (som skjer seg gjenom stormen).

skorpa, *f.* skorpa (tilnamn).

skorpinn, *a.* skorpen, skrokken, innturka.

skorpna, *v.* (*að*) skorpna, skrokna, torna i hop.

skorsteinn, *m.* skorstein. Mnt. schorstên.

skort, *n.* skort; *hann var þar lítit skort viku,* d. e. nære paa ei vika.

skorta, *v.* (*rt*) skorta, vanta; *e-t skortir e-n,* det skortar, vantar ein (paa) eitk.; ogso med personlegt subjekt: *skorta e-t,* vanta eitk.; oftast upers.: *skortir e-n* (*e-m*) *á e-t* (*í e-t*), *e-n skortir e-t,* det skortar, vantar ein (paa) eitk.; *e-n skortir e-t við e-n,* det skortar ein paa eitk. mot ein, d. e. ein kann ikkje kappast med ein i eitk.

skortr, *m.* skort, vanting, naud.

skorukefli, *n.* skorkjevle, skorstokk, talstokk, jfr. *skora.*

skorun, *n. pl.* granateple (umsetjing til malogranata i Vulgata). Fritzner.

skósmiðr, *m.* skomakar.

skósveinn, *m.* tenar, skosvein.

skot, *n.* **1.** skot, skjoting. **2.** det som vert skote, skotvaapn, kastevaapn. **3.** det aa skjota ei sak til ein høgre domstol, anke, appell; *orka skoti,* naa, faa appell; yverf. *er skot til e-s,* ein hev noko aa segja, er mykje lydd (jfr. *ráðaskot*). **4.** tilskot, avgift, utreidsla (jfr. *ólafsskot*). **5.** skot, tilbygning, som ofte kunde gaa rundt fleire veggjer (innanfor ell. utanfor) liksom ein gang. **6.** bordvegg? Þ.jón 22₆.

skota, *v.* (*að*) skota, skuva, skumpa fram (poet.). **skotan,** *f.* skoting, skumping, støyting.

skotar, *m. pl.* skotar, skotlendingar.

skot-áss, *m.* tverstokk under ei bryggja? **-bakkalengd,** *f.* skotmaal. **-bakki,** *m.* „skjotebana“ med bakke til aa skjota mot, skotbakke. **-blað,** *n.* skotblad, skotbelg (øvste blad paa eit framskjotande aks). S. E. **-bógr,** *m.* „skotbog“, d. e. bog av eit skote dyr som skyttaren fekk (resten fekk han som reiste dyret). **-eldr,** *m.* græsk eld? **-eygr,** *a.* som hev ustøde augo, skjerrøygd. **-fé,** *n.* = *skothlutr.* **-fimi,** *f.* fimleik, dugleik til aa skjota og kasta med vaapn. **-fœri,** *n.* **1.** skotføre, skotmaal, hald. **2.** skotvaapn, kastevaapn. **-fœrr,** *a.* før, dugleg til aa skjota. **-henda,** *f.* **-hending,** *f.* rim (*hending*) med same endekonsonant, men med ulike vokalar, halvrim. **-hendr,** *a.* som hev *skothending.* **-hlutr,** *m.* lùt, part (av kval) som *skotmaðr* skal hava. **-hríð,** *f.* rid med skjoting, aatak med skotvaapn. **-hvalr,** *m.* kval med skotvaapn i seg.

Skotland, *n.* Skotland.

skot-maðr, *m.* skyttar, mann som brukar skot- ell. kastevaapn; mann som eig merkt skotvaapn i daud kval. **-mál,** *n.* skotmaal, skotføre, hald. **-mannshlutr,** *m.* = *skothlutr.*

skotna, *v.* (*að*) upers. *skotnar á,* det slumpar til. Flat. III 346₁₈.

skotnaðr, *m.* slumpelukka (poet.).

skotpeningr, *m.* tærepengar, kost-, reise-, hand-pengar o. dl.

skotra, *v.* (*að*) skumpa, støyta (jfr. nyn. *skotra,* Ross).

skot-silfr, *n.* = *skotpeningr.* **-spánn,** *m.* skotskiva; yverf. *hafa e-n at skotspæni.*

skots-silfr, *n.* = *skotsilfr, skotpeningr.*

skotta, *v.* (*að*) skuta (skòta), hamla, ro baklenges; ogso halda seg att. Fld. I, 10.

skot-teinn, *m.* tein bruka til skotmaal. **-vagn,** *m.* eit slag krigsvogn med skotgreidor. **-vápn,** *n.* skotvaapn, kastevaapn. **-vǫndr,** *m.* vond, kjepp som ein brukar som skotvaapn. **-yrði,** *n.* skotord (Hall.), spitord.

skó-þvengr, *m.* skotveng, skoreim. **-vátr,** *a.* vaat paa skorne.

skozkr, *a.* skotsk, som er fraa Skotland.

skrá, *f.* **1.** skraa, hardt skorpe skinn. **2.** *troða skrár* = *troða plógjarn*; (jfr. nyn. *skraa, f.* jarnplata; laasplata; nyisl. *skrá, f.* laas). **3.** skinnbrev, bok; logbok (jfr. *hirðskrá* o. fl.).

skrá, *v.* (*áð*) skriva upp, bokføra; fastsetja (skriftleg); *v. r. skrást,* verta uppskriven.

skraddari, *m.* skræddar (skraddar, m. st.). Mnt. schrâder.

skraf, *n.* prat, snakk, skravl. **skrafa,** *v.* (*að*) skrava (Hard.), snakka, prata; *v. rec. skrafast við.*

skráfinnr, *m.* bokorm? Soleis Bárð. kap. 19 (hdskr.). Eller for *skraffinnr,* drøsekopp, som i nyisl.

skrafkarl, *m.* skravlar, vasekopp.

skráma, *v.* (*md*) skina, lysa (jfr. nyn. *skraama,* glima, Gbr.).

skráma, *f.* **1.** skraama, flerra (Vigf.). **2.** øks (poet.).

skrámleitr, *a.* graaleitt, bleikleitt? Sturl. II 81[21], Bárð. kap. 18.

skrap, *n.* skraping, skraml; staak; skravl. Jfr. ogso nyn. og mn. *skrap* = rask, skrot.

skrapa, *v.* (*að*) **1.** skrapa; yverf. flaa, taka ubljug betaling av (*e-n*) Thom. 324[38]; skramla; staaka. **2.** skravla, snakka (*skrapa,* d. s. VTel.). **3.** skrapa, strjuka ut.

skrapeyrir, *m.* skrapgods, lite verdfulle ting.

skrapr, *m.* skravlar, snakkar; jfr. *skrapa.*

skrápr, *m.* haaskinn, jfr. *léskrápr.* (Jfr. nyn. *skraap,* magert dyr, mager fisk).

skrásetja, *v.* (*-setti*) skriva upp, bokføra.

skrásetning, *f.* uppskriving i bok.

skrattakarl, *m.* trollkall. **skratti** (ogso *skrati*) *m.* **1.** troll (poet.). **2.** trollkall.

skraut, *n.* prydnad, pynt, stas. (Jfr. nyn. *skraut,* skrøyt, kyt).

skraut-búinn, *a.* stasbudd, stasklædd. **-girnd,** *f.* **-girni,** *f.* hug til prydnad og stas. **-gjarn,** *a.* sjaa *skautgjarn.* **-mangi,** *m.* „stas-Magnus“; *mangi* kjælenamn for Magnús som i nyisl. **-leikr,** *m.* finleik, vænleik. **-ligr,** *a.* prydeleg, staseleg, drusteleg (*-liga, av.*). **-menni,** *n.* mann som er mykje for prydnad og stas.

skref, *n.* **1.** skrev, stig (ogso lengdemaal). **2.** i sms. jfr. *finnskref.* **skrefa,** *v.* (*að*) skreva, stiga langt, ganga med store stig.

skrefhlaup, *n.* laup, sprang (med store stig).

skreið, *f.* **1.** skriding. **2.** skreid, framskridande flokk. **3.** skreid, torsk, helst um turka skreid, turrfisk (= *skǫrp skreið*). **4.** sliping, i sms. *sverdskreið;* jfr. nyn. *skreida,* lata (staalreidskap) glida paa slipesteinen, slipa, Ma. ofl.

skreiðar-farmr, *m.* turrfisk-farm. **-hlaði,** *m.* turrfisk-lad. **-tíund,** *f.* tiend av skreidfiske.

skreiðast, *v. r.* (*dd*) skreida seg, lata seg glida, fara stilt; skrida, krjupa, smjuga.

skreið-fiski, *n.* skreidfiske, vaar-torskefiske. **-fœri,** *n.* skiføre.

skreiði, *n.* far-greida, skjot, skyts.

skreiðingr, *m.* freistnad paa undankoma.

skreiðver, *n.* skreidvær, torskevær.

skrenja, *v.* gaula, yla, skrika. Jfr. nyn. *skrenja,* læ gaulande.

skreppa, *f.* skreppa, prins, (rygg)pose.

skreppa, *v. st.* **1.** skreppa, skrida undan, missa feste (braatt), gletta; *skreppa í brott,* kverva burt. **2.** skreppa, krjupa i hop; yverf. *skreppa inn í garða sína.*

skreppuskrúði, *m.* eig. „skreppestas“, d. e. det ein hev i skreppa.

skreyta, *v.* (*tt*) pryda, pynta. Jfr. nyn. *skrøyta,* rosa, kyta, men ogso: pryda (Tel.).

skreyting, *f.* pryding, pynting.

skríða, *v. st.* **1.** skrida, glida, krjupa, ganga (jamt og sagte); *skip skríðr; ormr skríðr;* ordtak: *saman skríða níðingar,* d. e. finn kvarandre; *skríðr í skarð e-t,* eit skard vert fyllt, ein skade bøtt; *skríðr á,* det skrid, gjeng fram. **2.** skrida, renna, laupa (paa ski).

skriða, *f.* **1.** skrida (av snø eller jord). **2.** skridemark, bakke laga ved jordskrida.

skriðall, *a.* som gjerne vil skrida, kverva burt.

skrið-dýr, *n.* krjupdyr. **-fœri,** *n.* skigreidor (= *skíðfœri,* 2). **-kvikendi,** *n.* krjupdyr, krek. **-ligr,** *a.* skridande, krjup-. **-ljós,** *n.* lykt.

skriðna, *v.* (*að*) **1.** skrida, glida, gletta; *skriðnaði hann ǫðrum fœti; skriðnuðu honum fœtr.* **2.** falla ned, koma i forfall, koma av lage; ganga sunder.

skriðnan, *f.* yverf. villfaring (eig. gliding, nedfall).

skriðnavetr, *m.* vetter med mange skridor, skridevetter.

skriðr, *m.* **1.** skriding, gang, fart; *koma á skrið,* koma paa skrid, paa glid. **2.** far etter eitk. som hev skride, skridefar.

skrif, *n.* skrev (*skrìv,* Sogn, VTel. ofl.), stig (= *skref*).

skrifa, *v.* (*að*) av lat. scribere **1.** skildra, syna fram, teikna, maala, sauma ut og dlkt. **2.** skriva (upp).

skrifan, *f.* **1.** skildring, teikning, bilæte. **2.** skriving.

skrifanarfjǫl, *f.* eig. bilætfjøl, um naadestolen (loket paa paktarki).

skrifarapenni, *m.* skrivepenn.

skrifari, *m.* **1.** skildrar, teiknar, maalar. **2.** skrivar, ein som skriv.

skrif-klefi, *m.* skriverom. Æf. 25s. **-knífr,** *m.* pennkniv.

skrifli, *n.* i sms. *arka-, skjalda-skrifli.*

skrifligr, *a.* skriftleg. **skrifsamligr,** *a.* som høyrer til skildring, skildre-, bilæt-.

skrift, skrifta, skrifta- sjaa *skript* osfr.

skrikan, *f.* gliding, vingling. Jfr. nyn. *skrika(st),* skrida, gletta; rugga, vera ustød.

skrim, *n.* skrimsl, (veik) ljosning; jfr. nyn. *skrîma,* lysa veikt, skrimsla.

skrimingr, *m.* = *skrim.*

skrimsl, *n.* skræmelegt syn, skræmsl; skrimsla, skrymt; troll. (Nyn. *skrimsl, n.* veik ljosning).

skrimta, *v.* (*mt*) blikta, glimta? Svarfd. kap. 22 (poet.). Jfr. nyisl. *skrimta.*

skrín, *n.* skrin, kista til aa gøyma lik av heilagmenne i (stod paa hovudaltaret); av lat. scrinium.

skríngerð, *f.* det aa gjera skrin.

skríni, *n.* = *skrín?* Bp. I 134₃₃.

skrín-kista, *f.* skrin, kista. **-lagning,** *f.* skrinleggjing. **-leggja,** *v.* (*-lagði*) skrinleggja, leggja (lik av heilagmenne) i skrin. **-setja,** *v.* (*-setti*) = *skrínleggja.* **-setning,** *f.* = *skrínlagning.* **-smiðr,** *m.* mann som gjer skrin, kistor.

skrípa-hǫfuð, *n.* bisnelegt, skræmelegt hovud. **-lát,** *n. pl.* bisnelege, løglege læte, jugl (poet.). Jfr. nyn. *skriplaat, skriplæte* (kjæling).

skrípendi, *n.* bisnelege, underlege ting.

skrípi, *n.* bisn, vedunder; skræmsl, troll.

skrípiligr, *a.* bisneleg, vedunderleg.

skript (*skrift*) *f.* **I. 1.** skildring, teikning, bilæte. Jfr. nyn. *skrift,* d. s. Tel. Berg. (sjld.). **2.** skrift, skriv. **3.** skrift, skriftemaal; *ganga til skripta(r); veita e-m skript; bera e-t til skripta,* tilstaa eitk. i skriftemaal. **4.** um botsøving, kyrkjebot, paabod som ein skriftefar gjev i skriftemaal; *bjóða (setja) e-m skrift;* yverf. refsing, straff i det heile (jfr. nyn. *skrift* = skrubb, m. st.).

skript, *f.* **II.** kryptkyrkja, underjordisk kyrkja (crypta); heiter ogso *kraptr* og *krǫptr.*

skript, *n.* skrift, skriv.

skripta, *v.* (*að*) **1** skrifta, taka (*e-m*) til skriftemaal. **2.** paaleggja (*e-m*) eitk. i skriftemaal; refsa, straffa (*e-m*). **3.** skrifta, tilstaa i skriftemaal (*e-t*). **4.** *v. r. skriptast,* skrifta seg; *skriptast við e-n,* skrifta for ein.

skripta-boð, *n.* kyrkjelegt paabod um refsing, bot for synd. **-dóttir,** *f.* kvende som skriftar seg. **-faðir,** *m.* skriftefâr. **-ganga,** *f.* **-gangr,** *m.* det aa ganga til skrift, skriftegonga (-gang); *mæla skriptagang,* skrifta. **-hald,** *n.* det aa halda *skript* 4, skriftehald. **-lauss,** *a.* som ikkje hev skrifta, uskrifta. **-maðr,** *m.* mann som er paalagd kyrkjebot. **-mál,** *n.* skriftemaal, tilstaaing i skriftemaal. **-meistari,** *m.* teiknemeister, maalar. **-prestr,** *m.* prest som skriftar ein, skriftefâr.

skriptar-ganga, *f.* **-gangr,** *m.* sjaa *skripta-.*

skript-bera, *v. st.* skrifta (seg). Jfr. nyn. *skribbera seg,* klaga seg, N. Berg. **-harðr,** *a.* hard, streng til aa skrifta. **-óðinsdagr,** *m.* onsdag næst fyre paaske (eller oskeonsdag?). **-rof,** *n.* skriftemaalsbrot. **-rofa,** *a.* skyldig i skriftemaalsbrot.

skrjá, *v.* (*áð*) stiltra, luska.

skrjáðr, *m.* **skrjóðr,** *m.* vanmenne. S. E. Jfr. nyn. *skrjoe,* veik, sjukleg mann, Hard.

skrjúpr, *a.* skryp, skrøpeleg.

skrofast, *v. r.* (*að*) hauga seg, samla seg? Leif. 196₁₃. Jfr. *skrova, v.* Ross.

skrokkr, *m.* (ihopskrokna) skrott, kropp; ogso svivyrdeleg um folk; jfr. nyn. *skrukka,* d. s.

skrópamaðr, *m.* skrymtar, hyklar. Jfr. nyn. *skrópa,* skrynja. **skrópar,** *m. pl.* skrymting, hykling, laaskor. **skrópasótt,** *f.* skrymta sjukdom.

skrúð, *n.* **1.** fint ty. **2.** skrud, prydnad, ornat, staskläde; jfr. *konungs-, biskups-, kirkju-skrúð* ofl. **3.** bunad, reide, greidor; jfr. *skjóðuskrúð.*

skrúðahús, *n.* = *skrúðhús.*

skrúð-hosa, *f.* fin, staseleg hosa. **-hús,** *n.*

skrifthus (Trønd.), sakristi. **-hvitill,** *m.* staselegt kvitt sengklæde.

skrúði, *m.* = *skrúð*, *n.* 2 og 3.

skrúðklæða-búnaðr, *m.* stasbunad, stasklæde. **-burðr,** *m.* det aa bera eller ganga med stasklæde.

skrúð-klæði, *n. pl.* klæde av fint ty, stasklæde. **-koddi,** *m.* staseleg kodde (puta). **-kyrtill,** *m.* kyrtel av fint ty, staskyrtel. **-sokkr,** *m.* staseleg sokk. **-víking,** *f.* „stasviking", um ei drusteleg vikingferd.

skrúf, *n.* skruv, liten kornstakk.

skrúfhárr, *a.* skruvhærd (Set.), som hev stivt lurvut haar.

skrúfr, *m.* topp; jfr. nyn. *skruv*, *m.* topp, det øvste.

skrukku-ker, *n.* eit slag kjer; jfr. nyn. *næverskrukka*.

skrum, *n.* skravl, snakk, skrøyt. **skruma,** *v.* (*að*) skravla, snakka, skrøyta; jfr. nyn. *skruma*, tala hardt, skjella. **skrumari,** *m.* skravlar.

skrýða, *v.* (*dd*) skryda (Helg.), taka paa skrud, pryda; *v. r.* *skrýðast e-u* (*með e-u*) pryda, klæda seg med eitk. **skrýðing,** *f.* det aa klæda seg i skrud; klæding.

skrydda, *f.* gamalt skrukkut skinn (poet.).

skrýfa, *v.* (*fð*) setja (korn) i skruv (stakk); ogso: setja upp paa ende: *skrýfa hárinu*.

skrykkr, *m.* = *skykkr*, s. d. (jfr. nyn. *skrykkja*, leggja i skrukkor).

skrýtingr, *m.* eit slag fugl. S. E. Jfr. eng. *shrite*, trast.

skræða, *f.* gamall skinnbok, = *skrá*. Jfr. nyn. *skræda*, 1.

skræfa, *f.* vanmenne, stakar.

skræfast, *v. r.* (*fð*) gjera seg til stakar.

skræfusamliga, *av.* stakarsleg, klent.

skrækja, *v.* (*kt*) skrækja (um fuglar), skrika.

skrækr, *m.* skrik.

skrækta, *v.* (*kt*) skrækta, skrika.

skræktan, *f.* skrækting, skriking.

skrælingar, skrælingjar, *m. pl.* det innfødde folket paa Grønland og i Vinland, skrælingar. Jfr. nyn. *skræling*, stakar.

skræmast, *v. r.* (*md*) skræmast, røma burt fraa ein (*undan e-m*). **skræmihlaup,** *n.* laup, aatak til aa skræma ein.

skrøk, *n.* sjaa *skrǫk*.

skrœpa, *v.* (*pt*) skrymta, hykla (jfr. nyn. *skropa*, *v.* skrynja).

skrǫggr, *m.* namn paa reven. S. E. Jfr. nyn. *skrogg*, skrubb, ulv. Ork.

skrǫk (ogso *skrøk*) *n.* (*dat. sing. skrǫkvi*) usanning, skrynja, lygn. Jfr. nyn. *skròk*, d. s. Sfj.

skrǫk-lauss, *a.* paalitande, sann. **-ligr,** *a.* lygeleg, svikfull. **-maðr,** *m.* skrynjar, ljugar. **-málasamr,** *a.* skrynjefull, lygen. **-saga,** *f.* upaalitande soga, lygesoga, skrynja. **-samligr,** *a.* skrymteleg, svikfull, falsk (*-samliga*, *av.*). **-semd,** *f.* falskleik, lygn.

skrǫks-fullr, *a.* skrynjefull, lygnfull. **-maðr,** *m.* skrynjar, ljugar.

skrǫkva, *v.* (*að*) skrynja, ljuga, dikta. Jfr. *skrǫk*.

skrǫk-váttafé, *n.* bot for rangt vitnemaal. **-váttr,** *m.* falskt vitne. **-vitni,** *n.* **-vætti,** *n.* falskt, rangt vitnemaal.

skúa, *v.* (*að*) sko, setja sko paa (hest ell. folk). **2.** sko, spengja, jarna.

skúfa, *v.* (*að*) skuva, støyta, skubba (*e-m*), = *skýfa*.

skúfaðr, *a.* som hev skuv eller dusk, duskut. Fm. IX 528[1] (jfr. avbrigdet) ofl. st.

skúfr, *m.* **I.** skuv, dusk, dufs.

skúfr, *m.* **II.** stor-jo, eit slag kive-fugl. Stercorarius catarrhactes.

skugga-lauss, *a.* skuggelaus. **-ligr,** *a.* skuggeleg, skumeleg, myrk og utrygg (um folk). **-mikill,** *a.* skuggerik. **-samligr,** *a.* i *úskuggasamligr*, s. d.

skuggi, *m.* **1.** skugge; *berr skugga á* (*í*) *e-t*, det fell skugge (skyggjer) paa eitk.; *skuggi hattar*, skuggen av hatten; yverf. skugge, smaating: *þótti honum sem þat væri skuggi hjá því er —*, som det var smaating (ell. ingenting) mot det som —. **2.** skuggebilæte, avbilæte. **3.** skugge, skrymt. **4.** det som kastar skugge; yverf. mistanke, tvil, uvissa; *ganga ór skugga um e-t*, koma fram med, openberra, segja utav eitk. **5.** skjol, fyrebersla.

skuggsjá (*skuggsjó*) *f.* **skuggsjón,** *f.* spegel.

skukka, *f.* **1.** rukka, fella, bugt (t. d. paa klæde); *ganga skukkum*, sjaa *skykkr*. Jfr. nyn. *gjera skukkor* = gjera nyvor, Hard.

2. kopp, kjer (til drikka), poet. Jfr. *skrukka*.

skukkóttr, *a.* rukkut.

skukkr, *m.* skip (= *skokkr*, 2). Poet.

skúlameistari, *m.* skulemeister (= *skólameistari*).

skuld, *f.* **1.** skuld, gjeld, det ein er skuldig eller det ein hev til gode; ofte i *pl. skuldir*, skuldband eller skuldkrav; *gjalda, greiða, lúka skuld*, greida (betala) skuld; *eiga skuld at e-m*, hava noko tilgode hjaa ein; *taka e-t í skuld sína*, d. e. til avbetaling paa det ein hev tilgode (jfr. 2); *kaupa e-t á skuld*, d. e. paa borg; *halda skuld fyrir e-m*, forhalda ein det han hev til gode; *gera skuld*, gjera skuld, setja seg i skuld; *skuldum horfinn*, skuldbunden. **2.** det tilstand aa staa i skuld til ein; *ganga í skuld við e-n*, koma i skuld til ein, verta skuldmannen hans; *ganga í skuld fyrir e-n*, ganga i borg for, ganga god for ein; um gjeldstrældom, tvangsarbeid til aa tena upp skuldi: *taka e-n í skuld, gefa barn sitt í skuld, leggja skuld á e-n*. **3.** skyldnad. **4.** avgift. **5.** skuld, orsak, grunn. Jfr. *skyld*.

skulda, *f.* skyldnad, plikt. Hirdskrá i Cod. Tunsb. 17_{16}.

skulda-bréf, *n.* skuldbrev. **-dagar,** *m. pl.* betalingsdagar. **-dómr,** *m.* rett som skal døma um skuldkrav (i daudebu). **-far,** *n.* gjeldshøve, skuld. **-ferði, -ferli,** *n.* skuldkrav, skuld som ein hev tilgode. **-heimta,** *f.* **-heimting,** *f.* skuldinnkrevjing. **-hjón, -hjún,** *n. pl.* = *skuldalið*. **-lausn,** *f.* greiding av skuld. **-lauss,** *a.* skuldlaus, skuldfri. **-lið,** *n.* huslyd, husfolk (som ein maa forsyta). **-lykting,** *f.* greiding, betaling av skuld. **-maðr,** *m.* = *skuldarmaðr*. **-mót,** *n.* møte til aa greida av skulder. **-nautr,** *m.* = *skuldarnautr*.

skuldar-far, *n.* gjeldshøve, skuld. **-folk,** *n.* skyldfolk.

skuldari, *m.* skuldmann, debitor.

skuldar-kona, *f.* kona som er *skuldarmaðr*, 2. **-laust,** *av.* kostelaust, fritt. **-maðr,** *m.* ein av deim som er i skuld til kvarandre **1.** um kravsmann, kreditor. **2.** um skuldmann, debitor. **3.** um gjeldstræl, ein som lyt betala skuldi si med tvangsarbeid hjaa kravsmannen. **4.** *pl. skuldarmenn* = *skuldalið*. **-nautr** (og *skuldunautr*) *m.* ein som hev skuld aa greida med ein annan, baade um skuldmann og kravsmann, og um kravsmenner i same bu. **-staðr,** *m.* „skuldstad", d. e. stad der ein hev skuld tilgode; *taka þann skuldarstað*, d. e. taka han som bur paa staden for god skuldmann (helst naar ein ny skuldmann kjem i staden for ein eldre). **-tollr,** *m.* skyldig avgift.

skulda-skipan, *f.* uppgjerd av skuld (i daudebu). **-slekking,** *f.* greiding av skuld. **-sókn,** *f.* søksmaal etter skuld, skuldsak. **-staðr,** *m.* = *skuldarstaðr*. **-þing,** *n.* = *skuldamót*.

skuld-bundinn, *a.* skuldbunden, skuldig, skyldig. **-fastr,** *a.* skyldig til aa greida skuldi si med tvangsarbeid, skuldfast, um *lǫgskuldarmaðr* (gjeldstræl). **-ferði,** *n.* skuld. N. G. L. **-festa,** *v.* (*st*) gjera *skuldfastr*, taka til gjeldstræl. **-festi,** *f.* og *n.* det aa vera *skuldfastr*, gjeldstrældom.

skuldingi, *m.* skylding, frende.

skuld-lauss, *a.* som er fri for skuld, skyldnad eller avgift; skuldlaus, skuldfri; grunnlaus; *e-m er skuldlaust at* —. ein hev ingen grunn til aa —. **-laust,** *av.* skuldlaust, utan skuld, gjeld. **-leikr,** *m.* skyldskap.

skuldr, *m.* skuld, orsak, grunn (= *skyldr*).

skuld-seigr, *a.* seig (uviljug) til aa greida skuldi si. **-skeyta,** *v.* (*tt*) yverføra skuldkrav paa ein annan, betala skuldi si til ein med godkjent krav paa ein annan; *skuldskeyta e-m við annan mann* (*til e-s*), *skuldskeyta annan mann við e-n*. **-skeyting,** *f.* det aa *skuldskeyta*. **-sókn,** *f.* = *skuldasókn*. **-staðr,** *m.* = *skuldarstaðr*.

skuldugaðr, *a.* **skuldugr,** *a.* skuldig, skyldig.

skuldunautr, *m.* = *skuldarnautr*.

skuldvarr, *a.* var, rædd for skuld.

skúli, *m.* = *skóli*, i *skúlameistari* (Bergen 1320).

skulka, *v.* (*að*) gjera narr av, spotta ein.

skulu (ogso: *skolu, skolo, skalu*) *v.* (*præs. skal, skulu*; *impf. skyldi, skuldi*; *perf. inf. skyldu*) skula (um skyldnad, naudsyn, lagnad, paalegg, eige vedtak odl); *skalattu*, du skal ikkje; *deyja skal hverr um sinn*; styrd av *munu*: *Haraldr myndi skulu hafa*

halfan Noreg, d. e. skulde hava; ofte med utelaten infinitiv: *skal þat* (*vera*) *satt, er hjún bera vitni um*; *eigi skal þat*, ikkje skal det verta noko av; *hvat skal ek honum* (kva skal eg honom)? *hon spurði, hvat þat skyldi*, d. e. kva det skulde vera til, kva det skulde tyda.

skumaskot, *n.* skumskot, skuming, myrkning. **skumi,** *m.* skumt, skuming.

skunda, *v.* (*að*) **1.** faa fort i veg, henta snøgt; skunda paa, driva paa (m. dat.); *skunda borði*, taka snøgt burt bordi. **2.** skunda seg, nøyta seg = *skunda sér*. **skundan,** *f.* skunding. **skundi,** *m.* skunding, hast; *með skunda*, skundsamt, fort.

skunza, *v.* (*að*) skunsa, støyta, skaka.

skupla, *v.* (*að*) hava *skupla* paa. **skupla,** *f.* eit slag sidt hovudplagg (for kvende) = *skypill*.

skúr, *f.* skur, eling, regnbya; yverf. um pilregn og um aatak med kastevaapn i slag.

skúr, *s.* hinna kring mandelkjernen (avbrigde: *skurur*).

skúraveðr, *n.* skur-vêr, el-vêr, bye-vêr.

skurðar-gluggr, *m.* eit slag vindauga (i steinbygning). **-maðr,** *m.* skjerar, ein som skjer upp kvalkjøtet. **-skírn,** *f.* umskjering.

skurðgoð, *n.* (ogso *skur*(*ð*)*guð*, *n.* og *m.*) utskore avgudsbilæte; avgud. **skurðgoða-blót,** *n.* **-villa,** *f.* avgudsbloting, avgudsdyrking.

skurðr, *m.* (*skurðar*; *skurðir*) **1.** skurd, skjering. **2.** slagting. **3.** skurd, innskjering, skòra; utskurd; yverf. *hvat sem í skurðinn gengi*, kva det so skulde kosta. **4.** renna, kanal.

skurfir, *m.* eit slag fugl. S. E.

skúrfjǫl, *f.* takfjøl? Fm. VIII 329$_{15}$ Mar. 135$_{25}$.

skurfóttr, *a.* skurvut.

skurgoð, *n.* **skurguð,** *m.* = *skurðgoð*.

skurka, *v.* (*að*) skurka, skrapa; *hann tók lyrg honum ok lét hann skurka út*, d. e. drog han ut etter seg so det skurka, skrapa.

skurmsl, *n.* = *skurn*, 1. Jfr. nyn. *skurm*, d. s. **skurn,** *f.* **1.** (ogso *n.*) skurn (hardt skal, t. d. paa nòt, egg odl.). **2.** (ogso *m.*) eit slag bordkjer (paa skap som egg?).

skurra? *f.* eit slag stengje for fisk i elv. D. N. IV 156$_{22}$.

skúrván, *f.* „skur-von" d. e. sky, poet.

skúta, *v.* (*tt*) skuta, skjota fram, hanga utyver.

skúta, *f.* I. skuta, lite lett skip.

skúta, *f.* II. hæding, spitord.

skútbreiðr, *a.* breid ovantil? Jfr. *skúta, v.*

skut-bryggja, *f.* bryggja, bru til landgang fraa bakskut av skip. **-byggi,** *m.* mann i bakskuten paa skip. **-festr,** *f.* skutfesta, landtog fraa bakskuten paa skip.

skúti, *m.* **1.** skut (Vald. skute), utyverhangande berg; ogso um berghelleren under. **2.** spitord, hædingsord, = *skúta, f.* II.

skutildiskr, *m.* borddisk, tallerk, fat.

skutill, *m.* **I.** skutel, harpun.

skutill, *m.* **II.** lite bord, disk, fat.

skutilsveinn, *m.* bordsvein; hirdmann av ei viss klassa, skutelsvein.

skutla, *v.* (*að*) **1.** skutla, øyda, spilla burt. **2.** *v. r. skutlast*, kløyva seg, spreida seg. **skutlan,** *f.* skutling, burtøyding.

skútna-herr, *m.* herfolk paa skutor. **-lið,** *n.* **-menn,** *m. pl.* mannskap paa skutor.

skutr, *m.* skut, fram- eller atter-ende paa farkost, helst bakskut, atterskut. **skutstafn,** *m.* bakstamn. **-þilja,** *f.* tilja i bakskuten.

skútu-hvalr, *m.* eit slag kval. **-skip,** *n.* skip som er *skúta*, skuta.

skvakka, *v.* (*að*) skvakka, sukla, skvalpa.

skval, *n.* skraal, skvaldr. Jfr. nyn. *skval*, *n.* skvalp, ogso: haast skrik, Innh. **skvala,** *v.* (*að*) skraala, ropa.

skvaldr, *n.* skvaldr, skraal. **skvaldra,** *v.* (*að*) skvaldra, fara med skvaldr, tomt snakk.

skvíaraborð, *n.* tenarbord. **skvíari** (*skýjari*) *m.* stormanns tenar (eig. skjoldberar).

ský, *n.* sky (no *f.* men *sky*, *n.* Tel. Rbg.); yverf. dimma, uklaara. **skýdrúpnir,** *m.* himmelen, lufti (poet.).

skýfa, *v.* (*fð*) skuva (skyva), støyta, skubba, driva (*e-u, e-t*), = *skúfa*. **skýfing,** *f.* skuving, skubbing.

skýfjall, *n.* stor skybakke.

skyflr (i *n. skyflt*, ogso skrive *skylft*; jfr. ogso *skylmt*) *a.* i sms. *búskylft, féskylft, liðskyflt*. Jfr. sv. *skjöfla*.

skýflóki, *m.* skyfloke, skydott.

skyggiligr, *a.* dimm, myrk. Æf. 75 A$_{19}$.

skyggja, skyggva, *v.* (*gð*) **1.** skyggja,

myrkja (trans. og intr.); yverf. skyla, líva (*e-m*). **2.** gjera spegelblank, slikja, blenkja; partic. *skygðr*, slíkt, blank; ogso skyggjen, gjenomskinleg (jfr. nyn. *skyggja*). Impf. *skygði* ofte for *skygndi*, s. *skygna*.

skygn, *a.* som kann sjaa, synt; klaarsynt, gløgg. **skygna,** *v.* (*nd*) skygna, skoda, sjaa seg um; *v. r. skygnast um*, sjaa seg um, sjaa ikring seg. **skygna,** *f.* augnekast; *reka skygnur*, skygna, sjaa etter, sjaa ikring seg; *reka skygnur á e-t*, setja, kasta augo paa, skygna paa. Jfr. nyn. *skygn, f.* ettersyn. **skygni,** *n.* skygne (Tel.), skjol.

skygning, *f.* skygning, skoding. **skygnleikr,** *m.* syn, synsevna.

skýja, *v.* (*að*) skya, gjera skyut; yverf. gjera myrk; *skýjar á*, det skyar paa, d. e. det ser myrkt ut; *perf. partic. skýjaðr*, skya, skyut; *skýjaðr hjalmr*, skyut hjelm, d. e. sky paa skap som hjelm. Kgs. 111s.

skýja, *f.* avbrigde til *slysfǫr*. Konr. 8019.

skýjaferð, *f.* ferd av skyer, skydraatt.

skýjari, *m.* = *skvíari*.

skykkr, *m.* *ganga skykkjum* (avbrigde: *skrykkjum, skukkum*) ristast upp og ned, ganga som i baaregang.

skýla, *v.* (*ld*) skyla, gjeva skjol, líva, verna (*e-m*). **skýlari,** *m.* skylar, vernar.

skýlauss, *a.* skylaus, utan skyer.

skyld, *f.* **1.** avgift; innkoma. Jfr. *landskyld*. **2.** skyld (skuld), orsak, grunn. Jfr. *skuld*.

skylda, *f.* **1.** skyldnad, plikt; *með skyldu*, med god grunn. **2.** skuld, gjeld. **3.** skatt, avgift. **4.** skylda, skyldskap.

skylda, *v.* (*að*) **1.** leggja paa ein som skyldnad, driva, tvinga, nøyda (*e-n*, ogso *e-m*); *skylda e-n til e-s* (*undir, við e-t*), binda ein til eitk.; *skylda e-t á e-n*, leggja eitk. paa ein. **2.** gjera seg verdig til, vera verdig til (*e-t, til e-s*). **3.** *v. r. skyldast*, skylda, plikta; vera bunden, vera skyldig til eitk. (*við e-t, um e-t*).

skyldaburðr, *m.* landskyld. **skyldaðr,** *a.* skyldig, bunden. **skyldahjón,** *n. pl.* = *skuldahjón*. **skyldan,** *f.* skyldnad.

skyldar-burðr, *m.* landskyld. **-dagr,** *m.* dag daa ein hev krav paa visse rettar hjaa eink. **-embætti,** *n.* embætte, tenesta som ein er skyldig aa gjera. **-erendi,** *n.* ærend, sak som ein er skyldig aa gjera, sak som er um aa gjera. **-farleiga,** *f.* ferjepengar som ein er skyldig aa leggja. **-gjǫf,** *f.* gaava som ein skyldar aa gjeva. **-hjón, -hjún,** *n. pl.* = *skuldahjón*. **-mál,** *n.* sak som er um aa gjera. **-nauðsynjar,** *f. pl.* naudsynleg plikt. **-reiða,** *f.* forretning som eink. skyldar aa gjera. **-sýsla,** *f.* arbeid som eink. er skyldig aa gjera, skyldnad. **-vápn,** *n.* vaapn som ein er skyldig aa hava.

skyld-bundinn, *a.* skyldig, bunden. **-fastr,** *a.* = *skuldfastr*. **skyldiliga,** *av.* = *skyldliga*. **skyldingi,** *m.* skylding, frende. **skyld-kona,** *f.* skyld kvinna. **-leiki,** *m.* skyldskap. **skyldliga,** *av.* so som ein skyldar aa gjera eller faa, etter skyldnad, som skyldnad; naudsynleg. **skyldligr,** *a.* som ein skyldar aa gjera, skyldig; naudsynleg; *er e-m skyldligt at*, ein skyldar, er skyldig aa —. **skyldmenni,** *n.* skyldfolk, ætt.

skyldr, *m.* skyld (skuld), orsak, grunn = *skyld*, 2.

skyldr, *a.* **1.** skyldig, plikta (*e-s*, til eitk.); *skyldr e-m*, skyldig, bunden, undergjeven eink.; *skyldr* (*til, við*) *at*, skyldig til aa. **2.** skyldig, som ein skyldar aa gjera eller faa, som er um aa gjera, naudsynleg. **3.** skyld, som er i skyldskap med ein (*e-m*).

skyldsemi, *f.* skyldskap. **skyldu-erendi,** *n.* = *skyldarerendi*. **-gisting,** *f.* gjesting som ein hev rett til aa hava. **skyldugleikr,** *m.* skyldskap. **skylduglliga,** *av.* so som ein skyldar ell. hev rett til aa hava, med rette.

skyldugr, *a.* **1.** skuldig. **2.** skyldig, pliktig, bunden. **3.** som ein skyldar aa gjera eller faa; skyldig; naudsynleg; *e-m er skyldigt at*, ein er skyldig, skyldar aa —.

skyldu-hlýðni, *f.* skyldig lydnad. **-lauss,** *a.* grunnlaus, uturvande. **-liga,** *av.* = *skyldliga*. **-ligr,** *a.* = *skyldligr*. **-neyti,** *n.* kammeratskap. Ljosv. kap. 39. **-sýsla,** *f.* = *skyldarsýsla*. **-vegr,** *m.* veg som ein hev rett til. **-veizla,** *f.* veitsla, gjesting, som ein er skyldig aa gjeva.

skylft, *a. n.* i sms. *búskylft, féskylft*, sjaa *skyflr, a.*

skýli, *n.* skyle, skjol, vern.

skýlihǫgg, *n.* hogg paa skjøns, snidhogg.

skýling, *f.* skyling, livd, vern.

skylja, *v.* (berre i præs. *skylr*) skylja, skola. S. E. I 674₁₀.

skylma, *v.* (*md*) fikta; *v. r. skylmast,* fiktast, fikta med kvarandre. **skylming,** *f.* fikting.

skylmt, *a. n.* spillande, øydande; *liðsmanna skylmt* = *liðskyflt.* Jfr. *skyflr.*

skyn, *f.* (*skynjar*; *skynjar*) skyn, greida; *kunna skyn e-s* (*á e-t*), hava skyn ell. greida paa, kjenna til eitk.; *segja skyn á e-u,* greida ut um eitk.; *gjalda skyn fyrir e-t,* gjera greida for eitk.; *bera skyn yfir e-t,* skyna eitk.

skyn, *n.* = *skyn, f.*

skynda, *v.* (*nd*) = *skunda.* **skyndi,** *n.* skunding, hast (= *skundi*). **skyndi-brúðhlaup,** *n.* skundsamt brudlaup (utan dei vanlege skikkarne). **-kona,** *f.* lauslyndt kvende. **-ligr,** *a.* skundsam, hastig (*-liga, av.*). **skynding,** *f.* **skyndingr,** *m.* skunding (skynding), hast; *af skyndingu* (*skyndingi*), med skunding, i hast. **skyndir,** *m.* **1.** ein som *skyndir.* **2.** = *skynding,* hast; *bera skyndi at um e-t,* skunda seg, hasta med eitk. **skyndi-ráð,** *n.* **-ræði,** *n.* hastraad, tankeløysa.

skynja, *v.* (*að*) **1.** sjaa etter, røkja etter; *skynja vǫrð* (*um vǫrð*), sjaa etter vakti. **2.** skyna, forstaa.

skynjugr, *a.* skynug (*skynjig* Berg.), klok (*á e-t*), = *skynugr.*

skyn-lausligr, *a.* skynlaus, uklok. **-lauss,** *a.* skynlaus, uskynug. **-leysi,** *n.* skynløysa. **-ligr,** *a.* skynug, vitug. Jfr. nyn. *skynleg.* **-lítill,** *a.* som hev lite skyn, faavis. **-samliga,** *av.* skynsamt, visleg, med skyn. **-samligr,** *a.* **1.** skynsam, visleg, vitug, klok. **2.** høveleg, rimeleg. **-samr,** *a.* skynsam, visleg, vitug.

skynsemd, *f.* **1.** skynsemd, skyn, vit; *kunna skynsemd,* hava skyn, vit. **2.** medvit, sans. **3.** kunnskap, lærdom. **4.** grunn, grunngjeving, utgreiding; rekneskap, greida; *gjalda skynsemd e-s* (*af e-u, fyrir e-t*) gjera rekneskap, greida for eitk.

skynsemdar-aldr, *m.* skynsam alder, skils aar. **-álit,** *n.* skynsam aaskodnad (ettertanke). **-atferð,** *f.* skynsam aatferd. **-atkvæði,** *n.* skynsame ord. **-auga,** *n.* klokt syn, godt skyn. **-fullr,** *a.* skynsam, vitug. **-geymsla,** *f.* det aa hava sitt vit, medvit. **-gjald,** *n.* rekneskaps-gjerd, uppgjerd. **-grein,** *f.* god skilning, skyn; *kunna s.,* hava vit. **-maðr,** *m.* skynsam, klok mann. Æf. 87₅₅. **-mál,** *n.* utgreiding, uttyding. **-reikning,** *f.* rekneskap. **-skilningr,** *m.* godt skyn, vit; vitug tyding, grunn. **-skipan,** *f.* skynsam, visleg skipnad. **-svar,** *n.* svar med utgreiding, vislegt svar. **-vit,** *n.* heilt vit.

skynsemi, *f.* = *skynsemd.* **skynsemismál,** *n.* tale um kunnskap, lærdom.

skynugr, *a.* skynug, klok.

skýpílarr, *m.* skypilar, skystolpe (= *skýstolpi*).

skypill, *m.* = *skupla.*

skyr, *n.* skyr, tjukk laupi mjølk.

skýra, *v.* (*rð*) tyda, greida ut, upplysa.

skýranligr, *a.* som treng tyding, utgreiding. **skýrari,** *m.* uttydar, tolkar.

skyraskr, *m.* ask, kopp med skyr i.

skyrbjúgr, *m.* skyrbjug (sjukdom).

skyrbúr, *n.* bur, bud der det stend skyr.

skýring, *f.* tyding, utgreiding, tolking. **skýringar-lauss,** *a.* som er utan utgreiding, tolking. **-meistari,** *m.* tolk.

skyr-ker, *n.* kjer med skyr i. **-kýll,** *m.* **-kyllir,** *m.* (skinn)sekk med skyr i, skyrsekk.

skýr-leikr, *m.* **1.** skynsemd, klokskap. **2.** for *skírleikr,* N. G. L. I 446₁₆. **-ligr,** *a.* visleg, greidleg; tydeleg (*-liga, av.*). **-mæltr,** *a.* skirmælt (Shl.), greidmælt.

skyrpa, *v.* (*pt*) skyrpa, frøsa, blaasa.

skýrr, *a.* **1.** visleg, klok, greid. **2.** greid, tydeleg, klaar; *at skýru,* til vissa, visseleg (*skýrt, av.*). Jfr. *skírr.* **skýrsamliga,** *av.* greidleg, tydeleg.

skyrsi (og *skyssi*) *m.* skræmsel, fælska, ulukka. **skyrsiligr** (og *skyssiligr*) *a.* skræmeleg, fælsleg.

skyrta, *f.* skyrta, skjorta (hekk utanpaa broki). **skyrtu-blað,** *n.* skjortebloka, skjorteflak. **-ermr,** *f.* skjorteerm. **-gjǫrð,** *f.* det aa gjera skjorta, skjortesaum.

skyrugr, *a.* yverskvett, yversmurd med skyr.

ský-skafa, *f.* skyfloke. **-stolpi,** *m.* skystolpe, sky som stend som ein stolpe. **-svipan,** *f.* augneblink.

skytari, *m.* **skyti,** *m.* skyttar, skjótar.

skytja, *f.* **1.** skytja, skot, tilbygning. **2.** i *úskytja.*

skytningr, *m.* samanskotslag; vertshus. Jfr. *skot,* 4. **skytningsstofa,** *f.* vertshus, skjenkjestova, skytningsstova.

skytta, *m.* skyttar (= *skyti*).

skyttatjald, *n.* skyttartjeld? D. N. III 202~60~.

skýþakiðr, *a.* sky-takt.

skækja, *v.* (*kt*) slaa (ei brikka i skakk) = *skáka.*

skældinn, *a.* driven, kunnig i skaldskap.

skæmaðr, *m.* = *skímaðr.*

skær, *m.* (gen. *skæs*) hest. Poet.

skær, *n.* skjær, ljoske. *Kgs. 203 (avbrigde). Sjaa *sker.*

skæra, *f.* skumingsljos, graalysing (poet.).

skærahúsi, *m.* huse, hovud paa ei skjæra, saksehovud. Jfr. *húsi.*

skæri, *n. pl.* skjæra, saks.

skærleikr, *m.* klaarleik, reinleik. **skærliga,** *av.* reint, klaart. **skærr,** *a.* = *skírr.* Jfr. nyn. *skjær* = skir.

skæva, *v.* (*að*) skrida fram, ganga. Edda. **skævaðr,** *m.* gangar, hest.

skœða, *v.* (*dd*) sko (= *skúa*). Jfr. *skjøda,* sko? (Set.) Ross.

skœði, *n.* skofot, skoty; ogso lêr til sko, skoemne. Jfr. nyn. *skjø(d)a,* tofla, Vald. Tel.

skœðleikr, *m.* det aa vera *skœðr,* skadsemd, villskap. **skœðr,** *a.* skadeleg, faarleg; skjød, vill, graadig; *skœðir vargar.* Jfr. *skaði* og nyn. *sko,* graadig.

skœkja, *f.* skjøkja, hora. **skœkjusonr,** *m.* skjøkjeson, horeson.

skœra, *f.* strid. Jfr. nyn. *skjøra, f.* styr, staak o. m. (Ross).

skœra, *v.* (*rð*) eig. kausativt til *skera*: lata skjera; *skœra ór,* skjera seg or, strøyma utor. N. G. L. Jfr. nyn. *skjøra, v.* hjaa Ross.

skœting, *f.* spit, spott.

skǫfnungr, *m.* skovlung (Set., Tel.), skarplegg (dsk. skinneben); nyisl. *sköflungur.*

skǫfnungsøx, *f.* øks til aa skava med.

skǫfuleikr, *m.* eit slag leik, der dei bruka *hornskafa.*

skǫkull, *m.* skokul, skaak.

skǫll, *f.* skraal, skratl, skrellelaatt. Jfr. nyn. *skoll,* skraal, staak, Hall.

skǫllóttr, *a.* skollut, haarlaus i skallen.

skǫlm, *f.* 1. grein, kvist av eitk. som er klufta. Jfr. nyn. *skolm, f.* kluft; kjeft. 2. skolm, bauneskolm. 3 eit slag stutt sverd.

skǫmm, *f.* 1. skam (skom), skjemd, skjemsla; *fœra skǫmm at e-m,* gjera skam paa ein; *þiggja skǫmm á sér,* finna seg i skammi. 2. likamleg skade.

skǫmmu, *av.* sjaa under *skammr, a.*

skǫp, *n. pl.* sjaa *skap.*

skǫr, *f.* (*skarar*; *skarar*) 1. ytste kant, jâr, trøm (um istrøm, og um nedre kanten paa eit tjeld = *tjaldskǫr*); *spretta skǫrum,* d. e. spretta, riva upp tjeldkanten so det vert opning under. 2. avgjerd, endskap, i: *skríða til skarar,* verta ein endskap, koma til ei avgjerd; jfr. *skera.* 3. skor, stig (til aa stiga paa). 4. skar, sud (i skipssida). Jfr. *skara.* 5. hovudhaar, lugg (paa karfolk); *skera sér skǫr.* 6. skare, flokk = *skari* (jfr. *skor,* 3).

skǫrðóttr, *a.* skardut, hakut, full av skard.

skǫrug-liga, *av.* = *skǫruliga.* **-lyndi,** *n.* gjævlynde, manndom. **-lyndr,** *a.* gjævlynd, manndomsam, hjartig. **-samr,** *a.* = *skǫruligr.*

skǫruleikr, *m.* = *skǫrungleikr.*

skǫruligr, *a.* manneleg, dugleg, fyndig, gjæv (*-liga, av.*).

skǫrung-leikr, *m.* gjævleik, manndom. **-lyndr,** *a.* = *skǫruglyndr.* **skǫrungr,** *m.* 1. gjævt, gildt, dugande menneskje, manndoms mann (kona). 2. fyremann, leidar. **skǫrungskapr,** *m.* gjævleik, manndom.

slá, *v. st.* A. 1. slaa; *slá e-n e-u,* slaa ein med eitk.; ogso: *slá með e-u*; *sleginn dǫggu,* doggslegen, doggvætt. 2. raama, raaka (*e-n*). 3. slaa eitk. med eitk., slaa, setja eitk. paa eitk.; *kylfur jarni slegnar*; *salr sleginn sessmeiðum,* ein sal budd med benkjer; yverf. *slá e-n með pínu* (*hræðslu*), slaa ein med, valda ein pina (rædsla). 4. slaa, spela paa strengspel; *slá hǫrpu, fiðlu*; ogso slaatten til obj. *slá slag.* 5. slaa vev med vevskeid; *slá vef, slá borða.* 6. slaa (høy); *slá* (*hey*), *slá eng, tún.* 7. slaa i hel, drepa; slagta. 8. arbeida paa (*e-t*) med slag, faa fram (*e-t*) med slag, slaa, hamra, smida; *slá gull rautt*; *slá silfr*; *slá eld*; *slá mynt.* 9. gjera, faa istand (*e-u* eller *e-t*); *slá kaupi við e-n,* gjera handel (eller semja) med ein; *slá fylking,* fylkja; *slá hring um,* slaa ring um;

slá leik, faa i stand ein leik; *slá dans,* jfr. 4. **10.** leggja, setja, føra (snøgt); kasta, sleppa laus (*e-u*); *slá skipi ór lægi,* føra skipet or lægjet; *slá máli í sætt,* gjera forlik um ei sak; *slá landtjǫldum,* setja upp landtjeldi, men ogso: taka deim ned; *slá festum,* kasta laus landtogi; *slá netjum,* leggja ut, kasta garn; *slegit hár,* d. e. utslege haar; *slá e-m lausum,* sleppa ein laus.

Med part. *á*: *slá e-u á e-n,* slaa ein med eitk., valda ein eitk. (ilt); *slá á sik e-u,* taka paa seg, fara med eitk.; skrymta, laast vera eitk.; *slá á e-t við e-n,* gjeva seg til, byrja paa med eitk. mot (med) ein, venda seg til ein med eitk. (jfr. nyn. *slaa paa eitk.*); upers. *slær e-u á e-n,* det kjem eitk. paa ein, ein vert teken av eitk.; *því slær á,* det høver so til. *af*: *slaa af,* slaa av; drepa, slagta. *í*: *slá í e-t,* slaa i eitk.; fara, koma i eitk.; *slá í heit,* gjera lovnad; upers. *slær í e-t,* det kjem til, vert til eitk.; *slá eldi í e-t,* slaa, tendra eld i eitk. *niðr*: *slaa niðr e-u,* slaa ned eitk. (t. d. *vatni*); slaa ned, gjera ende paa eitk.; *slá sér niðr,* leggja seg ned; *slá niðr e-t,* slaa, drepa, slagta ned eitk. *saman*: *slá saman,* slaa saman, ihop; *slá kaupi saman,* faa istand samhandel, semja. *sundr*: *slá í sundr e-u,* skilja eitk. aat. *til*: *slá til e-s,* slaa til ein, slaa etter ein. *um*: *slá e-u um e-t,* slaa, leggja eitk. um eitk. *undan*: *slá undan hǫfuðbendunum,* slakka paa vanti. *upp*: *slá upp e-u,* slaa upp eitk., opna eitk.; *slá e-u upp,* setja upp, setja ut eitk. (t. d. rop, ord). *út*: *slá út e-u,* slaa, kasta ut eitk.; *slá út barni,* setja ut barn. *við*: *slá e-u við,* slaa imot med eitk.; taka i bruk; nytta eitk.; *slá beizli við hest,* leggja beisl paa hesten; *slá við segli,* setja segl; upers *slær e-m við,* ein møter eitk., vert fyre eitk.

B. *slást, v. r.* kasta seg, draga seg, fara; gjeva seg (til med eitk.). Med part. *á*: *slást á bak e-m,* koma seg attpaa ein; *slást á e-n,* kasta seg, taka paa ein; *slást á e-t við e-n,* = *slá á e-t við e-n.* *aptr*: *slást aptr,* draga seg attende. *at*: *slást at e-m,* setja, taka paa ein. *fram*: *slást fram,* draga seg, ganga fram. *fyrir*: *slást fyrir e-n,* ganga fram fyre ein. *í*: *slást í e-t,* slaa seg paa, gjeva seg i lag med, kasta seg yver eitk.; *slást í sveit með e-m,* slaa seg i lag med ein. *inn*: *slást inn,* trengja seg inn. *til*: *slást til e-s,* = *slást í e-t.*

slá, *v.* (*áð*) setja slaa fyre, loka.

slá, *f.* slaa (dørstengsla); stong, stokk.

slafast, *v. r.* stilna, leggja seg (um bør).

slag, *n.* **1.** slag, hogg; bank, dengsla; tap i slag. **2.** slag, bardage. **3.** slagting. **4.** slag, væta som slær inn (um veggslag).

slaga, *v.* (*að*) slaga, bauta.

slag-á, *f.* ærsaud som skal slagtast, slagtesaud. **-álar,** *f. pl.* sâl-reimar.

slagasauðr, *m.* slagtesaud.

slagbrandr, *m.* slaa (dørstengsla); stokk, ogso um ei greida bruka i krigskunsti.

slagna, *v.* (*að*) skvetta; skvetta yver (helst um vaatvaror); *slagnast, v. r.* verta slegen ned; skvetta (ut). Jfr. nyn. *slagna,* verta vaat, slaa seg.

slagnet, *n.* eit slag net bruka til fugleveiding.

slagningr, *m.* pilegrimskyrtel, kyrtel. Jfr. mlat. sclavina.

slagr, *m.* **1.** slag, hogg; tap. **2.** slaatt, musikstykke. **3.** slag, baut; yverf. vending. **4.** slag, sort.

slájarn, *n.* jarnstong, stongjarn.

slakna, *v.* (*að*) slakna, verta slak.

slakr, *a.* slak, slakk (poet.).

slanbaugr, *m.* bot paa ein baug (12 øyrar) for den som saag folk slaast og ikkje freista skilja deim eller hjelpa ein av partarne. Jfr. *slen.*

slangi, *m.* namn paa ein orm (tysk schlange).

sláni, *m.* leting, dauving. Jfr. nyn. *slaaning, slæn,* Ross.

slappi, *m.* slapping, slapp fyr.

slápr, *m.* slaap, slaur, tung lat fyr.

slátr, *n.* slaatr (Rbg. Tel.), slagt; kjøt (av nyslagta dyr). **slátra,** *v.* (*að*) slaatra, slagta (*e-u*); slaa (ein fiende). **slátra-efni,** *n.* emne til slagt, slagteemne. **-starf,** *n.* slagting. **slátr-bú,** *n.* slagtefe. **-diskr,** *m.* disk med kjøt, kjøtfat. **-fé,** *n.* slagtefe. **-fǫng,** *n.* tilfang, forraad paa slagtekjøt. **-gripr,** *m.* slagta fe, kjøtskrott. **-mangari,** *m.* kjøthandlar, slagtar. **-sauðr,** *m.* slagtesaud. **-tollr,** *m.* avgift av slagt. **-trog,** *n.* kjøttrog.

-uxi, *m.* slagta ukse, ukseskrott. **-vist,** *f.* slagt, kjøt. **-ætt,** *a. n.*; *þá er slátrætt er*, daa det er lov til aa eta kjøt.

slátta, *f.* **1.** slaatta, høyslaatt. **2.** slaatta, slaattemark. **3.** i sms. um myntslaaing og mynt (*silfrslátta*; *Haraldsslátta* d. e. mynt som Harald Hardraade let slaa).

slattari, *m.* dagdrivar, slengar (jfr. nyn. *slott*, *m.* og *sletta*, *f.* d. s).

sláttarengi (skr. *slatarengi*) *n.* slaatteng. N. G. L.

sláttr, *m.* (*gen. sing. sláttar, dat. slætti*) **1.** slaatt, høyslaatt. **2.** slaatt, spel. **3.** mynting. **sláttu-kaup,** *n.* slaatteløn. **-maðr,** *m.* slaattemann. **-tími,** *m.* slaattetid, slaattonn.

slaug, *f.* kjæta, skamløysa.

slaxa, *v.* (*að*) slafsa, sutla (i vatn).

sleða-hǫvuð, *n.* hovud eller framende paa slede. **-maðr,** *m.* mann i slede, sledemann. **sleðfœri,** *n.* sledeføre. **sleði,** *m.* slede. **sleðmeiðr,** *m.* sledemeid.

slefa, *f.* sleve, sikl (or munnen).

sleggfall (og *sleggjufall*) *n.* slag eller fall av sleggja (tilnamn).

sleggja, *f.* sleggja, stor hamar. **sleggjuskapt,** *n.* sleggjeskaft.

sleiking, *f.* sleikjing. **sleikja,** *v.* (*kt*) sleikja, slikka.

sleipr, *a.* sleip.

sleita, *f.* knip, krokar, luring; *drekka við sleitur*, sjaa *sleitiliga*. Jfr. nyn. *sleita, f.* snikjar. **sleitiliga,** *av.* med luring, stakarsleg; *drekka sleituliga* = *drekka við sleitur*. **sleitudómr,** *m.* domstol, rett som dømer med knip og krokar. **sleituliga,** *av.* = *sleitiliga*.

slekka, *v.* (*kt*) = *sløkkva*.

slekt, *f.* **1.** slegt, ætt. **2.** slag, kyn. **3.** vis, livemaate, stand.

slembir, *m.* slumpar? (tilnamn). **slembidjákn,** *m.* ein som hev slumpa til aa verta dekn? (Finnur Jónsson etter nyisl. *slembilukka*, slumpelukka). Jfr. ogso nyn. *slemba, v.* og *subst.*

slen, *n.* leta, latskap. Jfr. nyn. *slæn*, upphald, vindstilla; leting. **slenjumaðr,** *m.* leting, gagnløysa. **slen-samligr, -samr, -skaparfullr,** *a.* lat, dauv, doven. **-skaparmaðr,** *m.* leting, dauving. **-skapligr,** *a.* lat, dauv. **-skapr,** *m.* slænskap, latskap.

slentr, *n.* slenging, driving. Jfr. nyn. *slentra, f.* lang, ulenkeleg skapning.

sleppa, *v. st.* **1.** sleppa, verta laus, koma undan; *sleppa e-m ór hendi.* **2.** gletta, glida; *e-m sleppa fœtrnir.* **3.** gleppa, mislukkast.

sleppa, *v.* (*pt*) sleppa, lata laus.

sleppifengr, *a.* slepphendt.

sleppr, *a.* slapp, slak, dauv.

sletr, *n.* = *slætringr.*

slétt, *av.* heilt, fullkomleg; beint. Jfr. *sléttr.*

sletta, *f.* i sms. *boðsletta.*

sletta, *v.* (*tt*) sletta, slaa, kasta, skvetta (eig. kausativ til eit sterkt verb, *sletta*, som finst i nyn. og mn.).

slétta, *v.* (*tt*) sletta, jamna; yverf. *slétta yfir*, sletta yver, gjera god att.

slétta, *f.* sletta, slett flata.

sléttfjallaðr, *a.* slettskinna, med slett jamn hud. Jfr. *fell, n.* (skinn).

sléttibaka, *f.* (ogso *sléttboka, f. sléttbakr, m.*) slettebak, eit slag kval med slett bak, Balæna mysticetus.

slettiliga, *av.* lastande, nedsetjande. Jfr. *sletta, v.*

slétt-lendi, *n.* slett-lende, jamt flatt land. **-lendr,** *a.* slettlendt. **-máll,** *a.* lettmælt, radmælt, haalmælt. **-mælgi,** *f.* **-mæli,** *n.* det aa vera *sléttmáll*, radmæle, haalmæle. **-orðr,** *a.* = *sléttmáll.*

sléttr, *a.* **1.** slett, jamn. **2.** radig, greid, lett, bein. **3.** sleip, haal. **4.** heil, fullkomleg. Jfr. *slétt, av.*

slétt-smíðaðr, *a.* slett-smidd, utan krót og gravster. **-smíðamǫrk,** *f.* ei mark (vegt) av *sléttsmíði.* **-smíði,** *n.* slett-smidt gullsmedarbeid utan krot, slettsmide. **-yrði,** *n.* sleipe, haale ord.

sleyma, *f.* sløyma (Tel. ofl.), lang tung slamp.

slíðr, *a.* slid, graadig, leid.

slíðr, *n. pl.* **slíðrar, slíðrir,** *f. pl.* slir, slira, skeid (til kniv ell. sverd). **slíðra,** *v.* (*að*) stinga i slira; yverf. stinga.

slíðr-beitr, *a.* ovleg kvass, kvassbeitt. **-fengligr,** *a.* usæl, leidsleg, syndleg. **-liga,** *av.* graadigt, med slidskap (poet.).

slig, *n.* sjaa *dauðaslig.*

slíkisteinn, *m.* slikjestein, slipestein.

slíkr, *a.* slik, sovoren; dilik; *slíkr svá,* slik, sovoren, slik nokon; *slíkr sami,* same; *slíkt (hit) sama,* likeins, like mykje; *annarr slíkr,* ein annan slik (av same slag), „maken"; *tvau slík,* tvifeld; ofte høver det best aa umsetja *slíkr* med dem. pron.: *þér skulut slíku ráða,* d. e. raada for det; *at slíku, slíkan* (som *av*) soleis, sameleis; *slíkt — sem,* sameleis — som; *slíkt, av.* slikt (slik), soleis; likemykje, like; *svá sem — slíkt (hit sama),* so som — slik, liksom — soleis.

slím, *n.* slim.

slímaseta, *f.* **slímseta,** *f.* **slímusetr,** *n.* i: *sitja s.,* sitja slimegjest (snikjegjest), vera lenge ubeden eller uløyves paa ein stad. Jfr. nyn. *slima,* bida lenge; snikja; og *slima, f.* snikjegjest.

slinni, *m.* eit mismenne. S. E.

slípari, *m.* slipar, ein som slipar.

slit, *n.* **1.** slit, sliting, riving. **2.** slit, utsliting; *kominn at sliti,* d. e. utsliten. **3.** brot, skilnad.

slíta, *v. st.* **1.** slita, riva laust, riva sund (*e-t*); upers. *slítr e-t,* eitk. slitnar, vert rive laust; *v. r. slítast,* slita seg, riva seg laus. **2.** slita, slita ut (*e-u*); *klæði sundr slitin.* **3.** slita, slutta, gjera ende paa, brjota (*e-t, e-u*); *slíta þing, félag*; upers. *slítr e-t,* det er slutt med eitk., eitk. sluttar; *slíta ór e-u, slíta e-t ór,* avgjera eitk.

slita, *f.* sliting. Jfr. nyn. *slìta, f.* (Ross).

slitaðr, *perf. partic.* sliten, bruka (um klæde). Jfr. nyn. *slìta,* stræva hardt, slíta, Namd.

slitna, *v.* (*að*) **1.** slitna, slitast laust ell. sund. **2.** slitna, slutta, enda.

slitri, *n.* **slitti,** *n.* eitkvart sundslite, filla (jfr. *feldarslitr*). Jfr. nyn. *slettr, n.* Helg. (smaating) og *slìtte, n.* Gbr. (grand, smule).

sljár, sljáliga, = *sljór, sljóliga.*

sljófa, *v.* (*að*) gjera sljo, ukvessa, døyva; *v. r. sljófast,* sljoast, døyvast, skjemmast, um syn: dimmast. **sljófgast,** *v. r.* = *sljófast.*
sljó-leikr, *m.* dauvskap, veikskap. **-liga** (*sljáliga, slæliga*) *av.* veikt, magtlaust. **-ligr,** *a.* daaleg, utan kraft. **sljór** (*sljár, slær*; *akk. m. sljóvan* osfr.) *a.* sljo (sljaa, slæ), ukvass, dauv, slapp (ogso yverf.).

slóð, *f.* slod, upptrakka veg, farveg, spor.

slóða-hrís, *n.* ris bruka til slode. **slóði,** *m.* slode, det som ein dreg etter seg, t. d. um risknippe bruka til slede eller til horv; yverf.: *meira slóða mun draga,* det kjem til aa draga meir etter seg, faa leidare fylgjor.

sloðra (ogso *slǫðra, slauðra*) *v.* (*að*) draga seg, kravla seg fram. Jfr. nyn. *slóra, sla(d)ra, slaura, sløra* i same tyding.

sloftǫturr, *m.* for *slopptǫturr,* fillekaapa.

slok, *n.* slok, renna (til kvernkallen).

slokinn, *a.* sloken (Set., V. Tel.), slokken, slokna.

slokna, *v.* (*að*) slokna, døy.

slókr, *m.* slok, tung lat kar. S. E.

sloppr, *m.* vid og sid ermkaapa; messeserk. **slopptǫturr,** *m.* s. *sloftǫturr.*

slota, *v.* (*að*) sluta, hanga ned; yverf. sitja og hengjast, hanga, ikkje gjera noko.

slotti, *m.* i sms. *boðslotti.*

slóttigr, *a.* sløg, listig.

slunginn, *a.* (eig. *perf. partic.* av *slyngja,* s. d.) øvd, kunnig, driven. Jfr. nyn. *mangslungen.*

slúta, *v.* (*að*) sluta, hanga ned, = *slota.*

slý, *n.* sli (sly), slimvorne vokstrar i vatnet.

slyðra, *f.* slintra, slifsa; *fara slyðrur fyrir e-m,* d. e. liggja under for ein.

slyðrast, *v.* (*að*) draga seg, slæpa seg etter marki (Vigf.).

slyðrusamliga, *av.* filleleg, eleg.

slyngja (*slyngva*) *v. st.* **1.** slengja, kasta seg (poet.). **2.** slengja, kasta (m. dat.); *slunginn dǫggu,* doggslegen, doggvaat. **3.** setja upp, slaa upp; *slyngja landtjǫldum sínum.* **4.** faa istand, gjera; *slyngja kaupi.* **5.** slyngja, fletta; *slunginn vafrloga,* innringa av vavrelogen.

slyngr, *a.* kunnig, driven, dugleg.

slyppa, *f.* = *sloppr.*

slyppr, *a.* vaapnlaus, verjelaus.

slys, *n.* slysna (slyse, Tel.), uheppa, skade.
slysa-laust, *av.* utan uheppa eller skade. **-vænn,** *a.* som ser uheppeleg ut, som ser ut til aa ganga ille. **slys-ferð,** *f.* **-fǫr,** *f.* slysneferd, skadeferd, uheppeleg ferd. **-gjarnt,** *a. n.*: *e-m verðr slysgjarnt,* det vert slyslegt, faarlegt for ein. **slysinn,** *a.* eig. slysen, som

lett kjem ut for skade; vyrdlaus, uskøyten. **slysliga,** *av.* slysleg, uheppeleg.

slyttinn, *a.* slapp, lat, duglaus. **slyttmæli,** *n.* ord for aa vera duglaus. **slyttumannliga,** *av.* stakarsleg. **slyttusamliga,** *av.* eleg, daaleg.

slæfa, *v.* (*að*) = *sljófa.* **slæliga,** *av.* = *sljóliga.* **slær,** *a.* = *sljór.*

slætringr, *m.* avslege gras, høy som ligg og turkast.

sløkking, *f.* sløkkjing (i sms.). **sløkkva,** *v.* (*kt*) sløkkja (slekkja); yverf. sløkkja, stilla: *sløkkva hungr, þorsta*; ogso: gjera ende paa, drepa. **sløkkvir,** *m.* sløkkjar.

sløngusteinn, *m.* slyngjestein. **sløngva,** *f.* slyngja. **sløngva,** *v.* (*gð*) sløngja, slengja, kasta (m. dat.). Jfr. *slyngja.*

slœða, *v.* (*dd*) **1.** gjera *slóð*, sloda, slæpa, sopa yver (*jǫrð* t. d.). **2.** sløda, jamna myki utyver med slode (*slóði*).

slœður, *f. pl.* sløda (Hall. Tel.), klædeplagg som slodar (hev slæp), kjole eller side ermar.

slœgð, *f.* sløgd, fulskap, list. **slœgðarbragð,** *n.* sløgt, listigt knip. **-maðr,** *m.* sløg, listig mann. **-orð,** *n. pl.* sløge ord. **-prettr,** *m.* sløg pretta, listigt knip.

slœgja, *v.* (*gð*) **1.** lura, narra, lokka. **2.** *v. r. slœgjast til e-s,* trøyta seg, traa, hika etter eitk.; ogso upers. *e-n slœgir til e-s,* d. s.

slœgja, *f.* vinning, bate.

slœgleikr, *m.* sløgskap, sløgd, list.

slœgligr, *a.* sløgleg, listig (*-liga, av.*).

slœgr, *m.* vinning, bate (*í e-t, til e-s*).

slœgr, *a.* sløg, listig. **slœgvitr,** *a.* sløg, meinvis.

slœma, *v.* (*md*) sneida, hogga til sida.

slœmr, *m.* tridje og siste bolken av eit dikt, endestykke.

slǫðra, *v.* (*að*) = *sloðra.*

slǫggjald, *n.* i: *s. ásanna,* d. e. gull (poet.).

smá, *v.* (*áð*) hæda, spotta (jfr. *forsmá*).

smá-bátar, *m. pl.* smaabaatar. **-bein,** *n.* smaabein. **-beitr,** *a.* som bit lite. **-bóndi,** *m.* smaabonde, liten, laag bonde (mots. *stórbóndi*). **-borgir,** *f. pl.* smaaborger. **-borinn,** *a.* laagboren, laagætta. **-brotinn,** *a.* eig. broten i smaatt, serskild, speciel. **-buendr,** *m. pl.* smaabønder. **-byrðingar,** *m. pl.* smaa førsleskip, smaabyrdingar. **-bœir,** *m. pl.* smaagardar. **-bœkr,** *f. pl.* smaabøker. **-bǫrn,** *n. pl.* smaaborn. **-djǫflar,** *m. pl.* smaadjevlar. **-dropar,** *m. pl.* smaadropar. **-dupt,** *n.* smaaduft, smaadust. **-dýr,** *n. pl.* **-dyri,** *n. koll.* smaadyr.

smá-eyjar, *f. pl.* smaaøyar. **-fénaðr,** *m.* smaafenad, smaafe. **-ferjur,** *f. pl.* smaaferjor. **-fiskar,** *m. pl.* smaafiskar. **-fiski,** *n.* fiske i det smaa, smaafiske (mots. storfiske). **-fugl,** *m.* smaafugl. **-geislar,** *m. pl.* smaageislar, smaastraalar. **-gjafir,** *f. pl.* smaagaavor. **-gjarn,** *a.* smaaleg, smaasam. **-greinir,** *f. pl.* smaasaker, smaa trættor. **-grjót,** *n. koll.* smaagrjot, smaastein. **-hlutir,** *m. pl.* smaating. **-hringar,** *m. pl.* smaaringar. **-hrís,** *n.* smaaris, smaakjørr. **-hundar,** *m. pl.* smaahundar. **-hús,** *n. pl.* smaahus. **-hǫld,** *n. pl.* smaa messehald.

smáka, *f.* det som er smaatt, smaating. Jfr. nyn. *smaak, n.* d. s. Innh.

smá-ker, *n. pl.* smaakjer. **-kirkjur,** *f. pl.* smaakyrkjor. **-kjǫrr,** *m.* smaakjørr, smaakrat. **-kofar,** *m. pl.* smaakovar, smaa kammers. **-konungar,** *m. pl.* smaakongar. **-koppar,** *m. pl.* smaakoppar, smaaholor. **-korn,** *n.* smaakorn, smaagrand. **-kornóttr,** *a.* smaakornut. **-kvistr,** *m.* smaakvist. **-kvæmi,** *n.* det aa vera *smákvæmr*, nøgjenskap, smaasemd. **-kvæmr,** *a.* smaasam, nøgjen.

smala-dýr, *n.* fe, beist. **-ferð,** *f.* **-fǫr,** *f.* fe-gjætsla, smalegjætsla (eig. um ferderne att og fram med smalen). **-hestr,** *m.* hest som smalegjætaren brukar. **-krof,** *n.* krov av smale, saudskrott. D. N. XV, 137. **-kýrlag,** *n.* kuverde (*kýrlag*) betala i smale (smaafe). **-maðr,** *m.* smalegjætar, hyrding. **-nyt,** *f.* mjølk av smalen, saudemjølk. **-sveinn,** *m.* smalegjætar, hyrding.

smálátr, *a.* smaalaaten; sparsam.

smalaþúfa, *f.* „hyrdingtuva"; *sitja á smalaþúfu,* d. e. gjæta.

smal-bátar, *m. pl.* = *smábátar.* Am. 325, VIII qv. bl. 25 a 35.

smá-leikr, *m.* liten leik, smaaleik. **-leitr,** *a.* smaavoren, ring. Jfr. nyn. *smaaleitt.* **-lendingar,** *m. pl.* folk fraa *Smálǫnd* (i Sverike). Hkr. 685 21.

smali, *m.* **1.** smale, smaafe (helst um sauder). **2.** fe, beist.

smáligr, *a.* smaaleg, smaavoren, ring.

smalki, *m.* = *smáka.*

smal-menni, *n.* = *smámenni.* (Jfr. mn. *smalr, a.* liten). **-vǫmm**, *n. pl.* smaa misgjerder.

smá-lærisveinar, *m. pl.* smaa læresveinar. **-læti**, *n.* det aa vera *smálátr*, sparsemd, knusling. **-lœkir**, *m.* smaaløkar, smaabekkjer. **-lǫnd**, *n. pl.* **1.** smaaland. **2.** smaaøyarne sunnanfor Sjælland og Fyen. **3.** Smaaland i Sverike. **-mannligr**, *a.* smaamannsleg, stakarsleg. **-menn**, *m. pl.* **-menni**, *n. koll.* smaamenne, smaafolk, ringe folk. **-mæltr**, *a.* smaamælt (Set.), som talar lite og laagt. **-mæli**, *n.* smaalaaten, stillfarande tale.

smán, *f.* smaanad, svivyrding, skam. **smánar-ferð**, *f.* ferd som er til skam, skamferd. **-lauss**, *a.* skamlaus, utan skam (*-laust, av.*).

smá-neyti, *n.* ungnøyte, kalvar og kvigor. **-piltr**, *m.* smaapilt, smaagut. **-pǫr**, *n. pl.* smaasmular, smaa leivningar.

smár, *a.* (*komp. smæri, sup. smæstr*) **1.** smaa, liten (av vokster, storleik). **2.** smaa, som er ihopsett av smaa partar, av smaa stykke; *smár skógr.* **3.** smaa, ring, lite verd. **4.** smaa, smaaleg, nøgjen; — *smátt, a. n.* bruka som *av.* smaatt, lite, seint; i smaatt, i smaastykke (= *í smátt*); smaaleg, smaagløgt; *smátt ok smátt,* smaatt og smaatt, smaatt um senn (ogso: *smám ok smám*); *dat. smám,* som *av.* (i) smaaningom, smaatt um senn, noko um senn (ogso *smám þeim,* jfr. *sá,* 5).

smáráðr, *a.* smaaraadig, smaafelt, som faast med smaating (mots. *stórráðr*).

smaragdligr, *a.* smaragdgrøn. **smaragdr**, *m.* smaragd.

smárakki, *m.* liten hund. **-regn**, *n.* smaaregn. **-reip**, *n.* lite reip. **-ríki**, *n. pl.* smaarike. **-róar**, *m. pl.* smaa rolege stunder. **-rósir**, *f. pl.* eit slag smaa staup? Jfr. *rós,* 3. D. N. V 212. **-sakar**, *f. pl.* smaasaker. **-sauðr**, *m.* liten saud. **-skaði**, *m.* smaaskade. **-skinn**, *n. pl.* smaaskinn. **-skip**, *n. pl.* smaaskip, smaabaatar. **-skitligr**, *a.* usjaaleg. Háv. 218, Fld. II 247$_{12}$, Flat. I 540$_{9}$. Jfr. *skitligr.* **-skógar**, *m. pl.* smaaskogar. **-skútur**, *f. pl.* smaaskutor. **-smíði**, *n.* smaa smedarbeid, smaasmide. **-smugall**, *a.* som smyg igjenom smaa hol, smaasmøygjen; yverf. gløgg, grann, fin. **-smugligr**, *a.* gløgg, grann, nøgjen (*-smugliga, av.*). **-smygli**, *f.* gløggskap, nøgjenskap. **-stafir**, *m. pl.* smaa bokstavar. **-steinar**, *m. pl.* smaasteinar. **-stígar**, *m. pl.* smaastigar. **-sveinligr**, *a.* som høyrer til smaaguten. **-sveinn**, *m.* **1.** smaasvein, smaagut. **2.** ring tenar. **-syndir**, *f. pl.* smaasynder. **-svik**, *n. pl.* smaasvik. **-tennr**, *f. pl.* smaatenner. **-tíund**, *f.* smaatiend.

smátka, *v.* (*að*) gjera liten (jfr. *smække*).

smátollar, *m. pl.* smaa avgifter.

smátta, *f.* smotta, smog.

smá-þarmamein, *n.* mein i smaatarmarne. **-þarmar**, *m. pl.* smaatarmarne (dansk: tyndtarmen). **-þing**, *n.* smaating. **-þægr**, *a.* nøgjen, vandsam. **-váfur**, *f. pl.* smaa-skrymt. **-varningr**, *m.* smaavaror. **-verplar**, *m. pl.* smaa kjer som likjest paa terningar. **-viði**, *n.* smaaskog. **-vægr**, *a.* smaavægjes, lite verd.

smeittr, *a.* = *smeltr.*

smelt, *n.* emaille. **smeltakross**, *m.* kross innlagd med emaille.

smeltr, *a.* emaillera.

smeygja, *v.* (*gð*) smøygja (m. dat.); *v. r. smeygjast,* smøygja seg, smjuga.

smeykligr, *a.* smeikjande, smeiksam. Jfr. nyn. *smøykja* = *smeikja,* Sogn ofl.

smíð, *f.* **1.** arbeid, fullføring av arbeid (smiding, snikring, byggjing odl.). **2.** ferdigt arbeid, verk som er gjort, = *smíði,* 1.

smíða, *v.* (*að*) arbeida, gjera (smida, snikra, byggja, timbra odl., mest um metal- og trearbeid); yverf. *smíða sér ráð,* finna paa ei raad; *v. r. smíðast,* skapa seg, verta. Jfr. nyn. *smida* ogso = spikka.

smiða-leiga, *f.* arbeidsleiga, arbeidsløn.

smíðar-efni, *n.* emne, vyrke til eit arbeid. **-hús**, *n.* umsetjing til lat. officina (verkstad). **-kaup**, *n.* arbeidskontrakt (-avtale); arbeidsløn. **-kol**, *n.* smidekol. **-leiga**, *f.* = *smíðaleiga.* **-lýti**, *n.* lyte, vangjerd paa eit arbeid. **-tól**, *n.* verkty, ambod. **-øx**, *f.* timbermannsøks, telgjebila.

smið-belgjarblástr, *m.* blaaster av smidjebelg. **-belgr**, *m.* smidjebelg.

smíði, *n.* **1.** (ferdigt) arbeid, verk gjort med hagleik, helst um smidearbeid og tre- og bygningsarbeid. Jfr. nyn. *smide,* helst um metalsmide, men ogso tresmide. **2.** fullføring

(av arbeid) = *smíð*, 1. **smíðis-gripr,** *m.* = *smíði*, *n.* 1. **-kaup,** *n.* kaup av *smíði*.

smiðja, *f.* smidja; verkstad. **smiðju-belgr,** *m.* smidjebelg. **-búð,** *f.* smidja. **-dyrr,** *f. pl.* smidjedør. **-hús,** *n.* smidja. **-kappi,** *m.* arbeidar. **-sveinn,** *m.* smedgut, smeddreng. **-tól,** *n.* smidjereide, smidje-verkty. **-verk,** *n.* smedarbeid.

smiðkona, *f.* kona som kann *smíða*.

smiðr, *m.* handverkar, handverksmann; smed.

smið-reim, *f.* meit, meisling (paa ljaa). **-vél,** *f.* kunst; *pl.* kunster, knip.

smjúga, *v. st.* smjuga, smetta, krjupa; smøygja paa seg, taka paa seg, fara i klæde (med (hovud)smotta); *smjúga e-t*, smjuga, trengja inn i eitk.

smjǫr (*smør*), *n.* (*dat. smjǫrvi*) 1. smør (*smjør*, Set. *smer*, Tel.). 2. feitt.

smjǫr-gerð, *f.* smørlaging, smøravle. **-gildr,** *a.* som ein betalar med smør; *smjǫrgild vara*, d. e. vara som er jamgod med smør til aa betala med. **-gœði,** *n.* tilfang, forraad paa smør. **-kaup,** *n.* smørkaup. **-kellari,** *m.* smørkjellar. **-laupr,** *m.* smørdall, smørambar. **-pund,** *n.* bismarpund, 24 merker. **-pundari,** *m.* smør-bismar.

smjǫrr, *a.* (*akk. m. smjǫrvan*) med smør paa (um graut). Poet.

smjǫrr-spann, *n.* smørspann, smørambar. **-trog,** *n.* smørtrog. **-tunna,** *f.* smørtunna.

smjǫrugr, *a.* feittut (jfr. *smjǫr*).

smoga, *f.* = *smuga*. Kgs. Brenn. 160₁₀. **smogligr,** *a.* = *smugligr*. Kgs. Brenn. 62₆.

smokkr, *m.* bringeklut. Jfr. nyn. *smokk*, *fingersmokk*.

smortr, *m.* nedsetjande namn paa ein *hauldr*. S. E. II 596₅

smuga, *f.* smoga, smog, hòl.

smugall, *a.* smygall, smøygjen, gjenomfarande. **smugligr,** *a.* gjenomfarande.

smurning, *f.* smurning (m.), smyrjing, salving; yverf. smurning, muting. **smurningar-klæði,** *n. pl.* klæde som ein hev paa naar ein fær den siste olje.

smyl, *n.* = *troll?* Grimn. innl.

smyrill, *m.* dvergfalk, Falco aesalon (fær. *smyril*, nyisl. *smyrill*).

smyrja, smyrva, *v.* (*smurði*) smyrja; salva; ogso um aa salva med den siste olje.

smyrsl, *n.* (helst i *pl.*) smyrsl, salve. **smyrsla-buðkr,** *m.* smyrslekjer. **-gerðarmaðr,** *m.* mann som gjer smyrsl. **-ker,** *n.* smyrslekjer, salvekjer.

smækka, *v.* (*að*) gjera liten, minka; *v. r.* *smækkast*, verta liten, minka (= *smættast*). Jfr. nyn. *smækka*, taka av, stilna.

smælingi, *m.* **smælingr,** *m.* smæling (Hall.), arming, smaafolk.

smættast, *v. r.* (*að*) verta liten, minka. Jfr. nyn. *smætta*, gjera smaa, Ma. Ned.

smør, *n.* = *smjǫr*.

snáð, *n.* mat.

snafðr, *a.* snusande, snak etter eitk. (*til e-s*); jfr. nyisl. *snefja*, snusa etter, og nyn. *sneva*, *snava*, nasa, snusa, snaka.

snaga, *f.* eit slag øks. **snaghyrndr,** *a.* som hev utstaaande hyrno (paa øksebladet, feten). Jfr. nyn. *snag*, *n.* odde, pigg.

snaka, *v.* (*að*) 1. snaka, snoka, snusa. 2. støyta, skubba; *snaka e-m*. Æf.

snákligr, *a.* som høyrer til orm.

snákr, *m.* orm (eng. snake, dsk. snog). Jfr. nyn. *snók* og *snaak*, landsnigel, S. Helg. Innh.

snáldr, *m.* snaald (Snm.), snut.

snapa, *v.* (*pt*) 1. snopa, sitja og hengjast. Hm. 62₂. 2. snopa, snusa, snikja. Lok. 44. Jfr. nyn. *snopa* hjaa Ross.

snápleikr, *m.* daarskap. **snápligr,** *a.* uvitug, tankelaus (*-liga*, *av.*). **snápr,** *m.* daare, uviting, styving. **snápsgjǫld,** *n. pl.* bøter for uppdikta galenskap. N. G. L. **snápskapr,** *m.* daarskap, tankeløysa.

snapvíss, *a.* snikjen, snaken, Edda.

snara, *f.* 1. snara, gildra. 2. snor, reip til aa hengja folk i.

snara, *v.* (*að*) 1. snara, snu, vrida, venda snøgt (m. akk.); *snara e-t af e-m*, vrida, riva, taka eitk. fraa ein; *snara e-t at sér*, snara, slengja, binda eitk. kring seg; upers. *snaraði biskup af baki*, d. e. slengdest av hesten, datt av. 2. setja um (fraa eit maal til eit anna). 3. slengja, kasta (*e-u*). 4. skunda paa, driva paa (*e-t*); *snara atgǫnguna*. 5. = *snarast*, *v. r.* snara, snu, venda seg, svirra; svinta, snerta, fara snøgt i veg; *snar-*

ast í karlfǫt, kasta paa seg karmannsklæde.

snar-brýna, *v.* (*nd*) kvessa, bryna godt. **-eygðr, -eygr,** *a.* kvassøygd.

snarfla, *v.* (*að*) hurkla, snurkla (= *snǫrgla*). Jfr. nyn. *snarva.*

snarleikr, *m.* snarleik, snøggleik. **snarliga** (ogso *snarla,* poet.) *av.* snarleg, fort. **snarligr,** *a.* **1.** snarleg, snar, kvik. **2.** kvass. **snarlyndr,** *a.* kviklynd.

snarp-eggjaðr, -eggr, *a.* kvasseggja. **-leikr,** *m.* kvassleik, hardleik, grovleik. **-liga,** *av.* kvast, djervt. **-ligr,** *a.* djerv, modig, grov. **-mannligr,** *a.* karsleg, staut. **snarpr,** *a.* **1.** snarp, kvass, skarp (um egg). **2.** snarp, kvass, djerv. **3.** hard, streng, morsk. **4.** snarp, grov, ruven, ujamn (um klæde odl.). **5.** skarp, skrinn (um jord). **6.** snarp, næm, gløgg (um vit). **7.** i gram. tyding: kvass (= *hvass*).

snarr, *a.* **1.** hardsnudd, hardspunnen (um traad); jfr. *snara.* Berre poet. **2.** snar, kvik, rask. **3.** kvass, modig, djerv. **4.** kvass (um augo). **5.** snar til aa skyna, næm, gløgg. **snar-ráðr,** *a.* snarraadd, snarraadig. **-ræði,** *n.* det aa vera snarraadd, snarræde, snarraadt tiltøke.

snar-spjót, *n.* = *snærisspjót.*

snar-sýnn, *a.* skarpsynt, gløggsynt. **-vǫlr,** *m.* pinne i ei lykkja av eit reip til aa snu rundt og strama reipet, snerla (= *snerill*).

snattaðarmaðr, *m.* rettlaus mann (eig. rafsar, naskar). **snattari,** *m.* røvar, skarv (eig. rafsar). Jfr. nyn. *snatta, snadda,* naska, rafsa.

snauðleikr, *m.* snaudleik, fatigdom. **snauðligr,** *a.* snaudleg, fatigsleg. **snauðr,** *a.* snaud; fatig; yverf. *snauð orð,* reine, upynta ord.

snefja, *v.* berre i *perf. partic. snafðr,* sjaa dette.

snefugr, *a.* for *snæfugr.*

sneið, *f.* **1.** sneid, avskori skiva. **2.** sneida, sneidord, spitord. **sneiða,** *v.* (*dd*) **1.** sneida, skjera (paa snid). Jfr. *sníða.* **2.** sneida, fara, ganga til sida, paa snid; *sneiða bratta brekku,* ganga paa snid uppetter ei b. b.; *sneiða hjá e-u,* fara framum utan aa ansa etter eitk. **3.** sneida, neisa, gjeva sneidord (m. dat.). **sneiðigata,** *f.* snidveg, skaaveg. **sneiðingr,** *m.* sneiding, innpaa-snertande ord. **sneiðugr,** *a.* sneidande, spitug.

sneis, *f.* sneis, spyta, pinne. **sneisa,** *v.* (*að*) sneisa, setja sneis eller pinne paa pylsa. **sneisarhald,** *n.* enden av pylsa, der sneisi sit.

snekkja, *f.* eit slag langskip, snekkja (i nyn. helst um mindre skip).

sneldingr, *m.* orm; jfr. *snáldr.*

snellast, *v. r.* (*ld*) verta sint, illskast. **snellt,** *av.* sint, kvast, illske.

snemma (ogso *snimma*; komp. *snemr, snimr,* sup. *snemst, snimst*) *av.* snart, snøgt, tidleg; *snemma dags,* tidleg paa dagen; *snimma orrostunnar,* i fyrstningi av slaget; *bæði síð ok snemma,* baade seint og tidleg; *snemst, snimst,* ogso = nyst, no sist. Jfr. nyn. *snemme, snimme,* snart, lett, Snm. Sfj. **snemm-búinn,** *a.* snar-buen, tidleg ferdig. **-bærr,** *a.* snim, tidleg bær, som kalvar (lambar) tidleg paa aaret. **snemmendis,** *av.* snart, snøgt; tidleg. **snemm-grœr,** *a.* snargrodd, snarkomen (um vokstrar). **snemt,** *av.* tidleg. Jfr. nyn. *snim, a.* tidleg.

snepill, *m.* snipel, snipp, i *eyrasnepill.*

sneri, *n.* = *snœri.* N. G. L.

sneriligr, *a.* = *snarligr.*

snerill, *m.* = *snarvǫlr.*

snerkja, *v.* (*kt*) snerkja, snyrpa, skrykkja.

snerpa, *v.* (*pt*) snarpa (Shl.), kvessa, gjera hardare, kvassare; upers. *snerpa tók leiðit,* det kveste paa med vinden. Jfr. nyn. *snerpa.*

snerpi, *f.* kvassleik, hardleik. Jfr. nyn. *snerpa,* d. s. Tel.

snerra, *f.* snerra (Dal.), rid, aatak.

snerrir, *m.* stridsam, djerv kar (tilnamn).

snerta, *v. st.* snerta, koma nær, røra, taka, næma burti; yverf. snerta innpaa, nemna; koma ved.

snerta, *v.* (*rt*) i: *snerta ór,* drikka or, tøma i ein slurk. Jfr. nyn. *snerta, v.* (*rt*) greida i ein fart.

snerta, *f.* snertand (n.), kort tid eller stutt vegstykke.

snerti-bráðr, *a.* braad, aafløygjen. **-róðr,** *m.* kort, snøgg roing, snerteror.

sneyða, *v.* (*dd*) snøyda ein for eitk., røva eitk. fraa ein (*e-n e-u*).

sneyðiliga, *av.* uhøveleg, ufint (um tale);

jfr. *snauðr*. **sneyðiligr,** *a.* arm, ring, stakarsleg.

sneypa, *v.* (*pt*) skjemma, vanæra, svivyrda. Jfr. nyn. *snøypa*, knipa, klemba. **sneypa,** *f.* skam, vanæra, svivyrda. **sneypiliga,** *av.* skamleg, svivyrdeleg. **sneyping,** *f.* = *sneypa*. **sneypufọr,** *f.* ferd som er til skam.

snið, *n.* **1.** sniding, skjering. **2.** sneid, avskore stykke. Jfr. nyn. *snid*.

sníða, *v. st.* **1.** snida, skjera, hogga (i sund, i stykke); skjera til (um skræddar t. d.); *sníða e-n um*, umskjera ein; *sníða til*, skjera til, yverf. gjera ei byrjing. **2.** skjera og dermed taka eitk. fraa ein (*e-n e-u*).

sníða, *v.* (*dd*) = *sníða, v. st.*

sniddari, *m.* skræddar (= *skraddari*).

snið-glíma, *f.* eit slag kast i *glíma* (dragsmaal). **-hvass,** *a.* kvass til aa hogga, djerv.

sniðill, *m.* snidel, lauvsigd. **sniðils-skepti,** *n.* snidel-skaft. **-varp,** *n.* **-verp,** *n.* (ogso *sniðilvarp*) „snidel-kast“, d. e. so langt som ein kann kasta ein snidel.

snigill, *m.* snigel.

seníkinn, *a.* snikjen, snak. **síkja,** *v.* (*kt*) snikja, snyltra, hika etter eitk. (*eptir e-u, til e-s*).

snild, *f.* **1.** dug, dugleik. **2.** ordhegd. **3.** skrift. Jfr. nyn. *snild, f.* (Aasen). **snildarauðr,** *m.* rikdom paa *snild*, store talegaavor. **-bragð,** *n.* storverk, rausnaverk. **-maðr,** *m.* dugande mann, ordhag mann (nyn. *snildarmann* = god mann, Snm.). **-mál,** *n.* ordhag tale. **-orð,** *n. pl.* hage ord. **-verk,** *n.* storverk, rausnaverk.

snilli, *f.* = *snild, f.* **snilli-bragð,** *n.* = *snildarbragð*.

snillingr, *m.* **1.** dugande mann; ordhag mann; filosof. **2.** for *sneldingr?* S. E.

snimma, snimr, snimst, *av.* sjaa *snemma*.

snípa, *f.* snipa, i sms. *mýrisnípa*.

snitt, *n.* smitt, smitter, smaating.

snivinn, *perf. partic.* sjaa *snjóa*.

snjá-drif, *n.* snødriv, snøfok. **-fok,** *n.* = *snjófok*. **-hvítr,** *a.* = *snjóhvítr*. **-lauss,** *a.* = *snjólauss*.

snjáldr, *m.* = *snáldr*. Konr. 70 (avbrigde).

snjallmæltr, *a.* hagmælt, ordhag. **snjallr,** *a.* **1.** dugleg, hæv; klok; god. **2.** ordhag. **3.** modig. Jfr. nyn. *snjell* i mange tydingar. **snjall-raddaðr,** *a.* ordhag. **-ræði,** *n.* klok raad, god utveg. **-talaðr,** *a.* ordhag.

snjár, *m.* (*snjávar*; *snjávar*) = *snjór*. **snjáva,** *v.* (*að*) = *snjóva*.

snjóa, *v. st.* snøa; finst berre i præs. *snýr* (poet.) og i perf. partic. *snivinn*, tilsnøa.

snjó-byrgi, *n.* snøborg, snøvoll. **-drifinn,** *a.* tildriven med snø, snøut. **-fall,** *n.* snøfall, snøing. **-fok,** *n.* snøfok, snødriv. **-fọl,** *n.* snøfolga, snødett, tunt snølag. **-fọnn,** *f.* snøfonn. **-hríð,** *f.* snørid, tid med stort snøfall. **-hvítr,** *a.* snøkvit. **-lauss,** *a.* snølaus, snøberr. **-ligr,** *a.* snøleg (snjoeleg, Set.), snøvoren. **-lítit,** *a. n.* berre i komp. *snjóminna*, mindre med snø. **-nám,** *n.* snønaam, snøløysing. **-nauð,** *f.* uført snøvêr.

snjór (*snjár, snær*, ogso *snœr* i sms. *snœnám*) *m.* (*snjóvar*; *snjóvar*) snø (snjo).

snjó-samr, *a.* snømyken, snøfull. **-skriða,** *f.* snøskrida. **snjóugr,** *a.* snøut. **snjóva,** *v.* (*að*) snøa (*snjova*). **snjóvarfullr,** *a.* full av snø. **snjó-vetr,** *m.* snøvetter.

snoðinn, *a.* (eig. perf. partic. av eit utdøytt sterkt verb *snjóða*) snoden, snaud for haar.

snoðra (ogso *snuðra*) *v.* (*að*) snutra, snusa. Jfr. nyn. *snodra*, snaka, Tel.

snókr, *m.* = *snákr* (tilnamn).

snópa, *v.* (*pt*) snopa (Tel. Set. Land), sitja og hengjast.

snopa, *f.* **snoppa,** *f.* snut, trant, snavl.

snoppungr, *m.* dask, kilevink.

snót, *f.* snot (Hard.; ogso i gl. visor), greid kvinna.

snotr, *a. m.* (*f. snotr*; *n. snotrt*) klok, vis, vitug. **snotra,** *v.* (*að*) gjera klok, vitug.

snotra, *f.* = *húsasnotra*.

snotrliga, *av.* visleg.

snúa, *v.* (*snýr, sneri* og *snøri, snúinn*) **1.** snu, venda, svinga; føra i ei viss (onnor) leid, stella paa ein viss (annan) maate; med dat. eller akk. *snúa kvern*, snu, draga kverni; *snúa e-u áleiðis*, snu, føra eitk. framyver eller paa rett veg, fremja, betra; upers. *snýr e-u*, eitk. snur, vendest. **2.** snu, venda um, skifta um, brigda (*e-u*); upers. *sneri e-u*, det vart annarleis med eitk. **3.** setja um (*e-u*)

fraa eit maal til eit anna maal. **4.** snu, vinda, fletta, tvinna (*e t*). Jfr. *harðsnúinn*. **5.** snu seg, venda seg, fara i ei viss leid; upers. *snýr e-u*, eitk. snur seg, vender seg.

Med part. *á*: *snúa e-u á e n, á hendr e-m*, snu, venda eitk. mot ein, lata eitk. koma paa ein; *snúa e-u á sik*, taka paa seg eitk.; *snúa á*, venda seg til (ein stad); *snúinn á e-t*, huga paa eitk. *at*: *snúa at brúðhlaupi*, laga til brudlaups. *hjá*: *snúa hjá e u*, fara framum eitk. *í*: *snúa e u í e-t*, snu, venda eitk. i (til) eitk, brigda til eitk., ogso: venda, avhenda eitk. mot eitk. *móti*: *snúa e-u* (*e-t*) *móti e-m*, venda, bruka eitk. mot ein. *til*: *snúa e-u til e-s*, snu, venda eitk. til eitk.; føra, lata eitk. koma til eitk.; *snúa e-u til sín*, eigna eitk. til seg (helst uretteleg); *snúa e-m til e-s*, faa ein (snudd) til eitk.; *snúa til at* (abs.) stella det so at, syta for at —; *snúinn til e-s*, vend til, huga til eitk. *um*: *snúa e-u um*, snu, venda eitk. um, snu upp og ned paa eitk. (ogso upers.). *undan*: *snúa undan*, fara undan, fly.

snúast, *v. r.* snu seg, venda seg (um); vendast, brigdast; taka ei viss leid, fara, ganga, koma; upers. *svá snerist at*, det gjekk so at —. Med part. *snúast fram*, koma fram; *snúast í e-t*, vendast, brigdast til eitk.; *snúast í móti e-u*, venda seg, setja seg imot eitk.; *snúast til e-s*, venda seg, halda seg til ein.

snúanligr, *a.* snuande, som ein kann venda.

snubba, *v.* (*að*) snubba, skjemma paa, tala hardt til *e-n*. **snubba,** *f.* **snubban,** *f.* snubba, skrubb, hard tiltale. **snubbanarorð,** *n. pl.* snubbord, knubbord. **snubbuligr,** *a.* snubbeleg, knubben (um ord).

snúðarlauss, *a.* nyttelaus, batelaus.

snúðga, *v.* (*að*) vinna, faa gjort; *vinna e-m e-t*, vinna eitk. for ein; *v. r. snúðgast e-t*, vinna eitk.

snúðigr, *a.* snedden, snøgg, rask. Jfr. nyn. *snudig* og *snodig*. **snúðigt, snúðliga,** *av.* kvikt, snøgt.

snúðr, *m.* (*snúðar*) **1.** snur, tvirla (paa reip). **2.** snu(d), snedd, snøggleik. **3.** den runde skiva paa handsnelda; yverf. *undir snúð og undir snældu*, d. e. under kvendehand. N. G. L. **4.** vinning, bate.

snuðra, *v.* (*að*) = *snoðra*.

snúðuliga, *av.* = *snúðliga*.

snugga, *v.* (*præs. snuggir*) **1.** snugga, snusa, vêra; stunda, traa etter eitk. (*til e-s*). **2.** snugga, gusta; *snæliga snuggir*.

snúinn, *perf. partic.* vend til, huga paa (*á e t, til e s*), sjaa *snúa*.

snúna, *v.* (*að*) taka ei viss vending, ganga slik eller slik. Edda.

snúnaðr, *m.* vinning, bate (poet.). Jfr. nyn. *snunad*.

snúning, *f.* snuning; umvending. **snúningar-dagr,** *m.* umvendingsdag.

snyðja, *v.* (*snuddi*) **1.** snydja, snusa. Vatsd. 30. **2.** snydja, fara hastigt fram, skunda seg (poet.).

snykjaðr, *a.* snikande, lugtande. **snykr,** *m.* (vond) snik, illtev (= *fnykr, hnykr, knykr*).

snyrtiligr, *a.* snyrteleg, finsleg (*-liga, av.*). **snyrtimaðr,** *m.* snyrteleg, finsleg mann.

snýta, *v.* (*tt*) **1.** snyta (nasen). **2.** tyna, drepa (*e-m*). Edda.

snýta, *f.* snyta (Heidm.), snut, berre i skjelling: stakar, „tryne".

snytringr, *m.* kloking, vismann.

snæblandinn, *a.* snøblanda.

snæða, *v.* (*dd*) eta, faa seg mat. **snæði,** *n.* **snæðing,** *f.* maaltid; mat. **snæðingar-réttr,** *m.* matrett. **snæðingr,** *m.* maaltid. **snæðingshús,** *n.* matstova.

snæfall, *n.* snøfall (= *snjófall*).

snæfr, *a. m.* (*f. snæfr, n. snæfrt*) **1.** snæv, trong. **2.** snøgg, rask.

snæfugl, *n.* snøfugl, snøtiting. Emberiza nivalis.

snæfugr, *a.* snøgg, rask (= *snæfr*, 2). Jfr. nyn. *snaav, n.* annsemd.

snæ-fǫlva, *f.* snøfolga, snødett (= *snjófǫl*). **-hús,** *n.* snøhus. **-hvítr,** *a.* snøkvit. **-kváma,** *f.* snøfall. **-kǫkkr,** *m.* (*-kakkar*; *-kekkir*), snøball. **-land,** *n.* det fyrste namnet paa Island. **-lauss,** *a.* snølaus, snøberr.

snælda, *f.* handsnelda, handrokk. **snælduhali,** *m.* „hale", nedre enden paa handsnelda.

snæliga, *av.* snøleg, snøvore.

snæ-lítill, *a.* som hev lite snø. **-mikill,**

a. snømykjen, som hev mykje snø. **-nám,** *n.* snønaam, snøløysing.

snær, *m.* (*snævar*; *snævar*) snø (= *snjór*).

snæ-samr, *a.* snømykjen, snøfull. **-skafa,** *f.* snøskav, smaatt, fint snøfall. **-skriða,** *f.* snøskrida. **snæugr,** *a.* snøut.

snøggliga, *av.* snøggleg, snøgt, fort. **snøggr** (ogso *snǫggr?*) **1.** snøgg (ogso snogg); snar; *snøggt, av.* **2.** stutt, stutthærd; snaud.

snøkta, *v.* (*kt*) snykta, hiksta. **snøktan,** *f.* **snøktr,** *m.* snykting, hiksting.

snør, *f.* sonekona.

snœfr, *a.* = *snæfr.* Jfr. nyn. *snøv(r)* = *snæv.* **snœ-nám,** *n.* = *snænám,* D. N. II 35$_{16}$.

snœri, *n.* snøre, snor, tòg, lina.

snœriligr, *a.* snørelet, ferm, rask.

snœrisburðr, *m.* mæling med snøre ell. reip. **snœri(s)spjót** (ogso *snerisspjót, snarspjót*) *n.* spjot med snøre i (til aa slengja det betre), snørespjot.

snœrr, *a.* kvik, rask. Jfr. nyn. *snøra, f.* ferm, stram kvinna.

snǫfur-leikr, *a.* snøggleik. **-ligr,** *a.* snøgg, snar, kvik (*-liga, av.*). **-mannligr,** *a.* = *snǫfurligr.*

snǫrgl, *n.* snurkling, hurkling. **snǫrgla,** *v.* (*að*) snurkla, hurkla (= *snarfla*); nyn. *snorgla,* Set.

snǫs, *f.* **1.** snos, nos, framstaaande kant, um berg(s)nos, fjellkant som stikk fram. **2.** Snaasa, ei bygd i Nordtrøndelag.

snǫttungr, *m.* røvar (= *snattari*).

so, *av.* so, sjaa *svá.*

sóa, *v.* (perf. partic. *sóinn* og *sóaðr*) øyda, ofra; drepa.

soð, *n.* sod, supa, vatn kokt paa kjøt.

soð-áll, *m.* kjøtgaffel. **-fantr,** *m.* kokk. **-fullr,** *a.* full av sod. **-greifi,** *m.* kokk. **-hús,** *n.* eldhus, kjøken. **-ketill,** *m.* kokekjêl.

soðna, *v.* (*að*) verta soden, verta kokt. Jfr. nyn. *sodna,* verta varm og sveitt; verta blaut. **soðning,** *f.* koking; jfr. nyn. *sodning,* kokning, det som vert kokt paa ein gong.

soð-reykr, *m.* røyk, eim av kjøtsod. **-trogsvísa,** *f.* „kjøttrogs-visa".

sofa, *v. st.* sova (ogso um daudesvevnen); *sofa af um nóttina, sofa af nótt,* sova natti yver; *sofa svefn,* sova ei stund; yverf. sova, vera gjerandslaus: *ok sofi yðr þó eigi ǫll vá,* d. e. ulukkor vaker paa dykk; *sofa lífi,* sova (burt) livet; *sofinn,* innsovna, sovande; refl. *hann spyrr hversu þeim hafi sofizt,* korleis dei hev sove. **sofandi,** *m.* **sofari,** *m.* ein som søv, sovar.

sófl, *m.* sovl, sopling, soplime.

sofna, *v.* (*að*) sovna (ogso um daudesvevnen); yverf. sovna, dovna av; refl. *e-m sofnast,* ein sovnar av, ein søv.

sog, *n.* sog, dragsog, dragsud (av baara).

Sogn, *m.* **1.** Sognefjorden. **2.** Sogn, = *Sygnafylki.* **Sognsær,** *m.* Sognefjorden, helst um innlaupet (Sognsjøen).

sogurr, sogǫrr, *a.* (eig. *svá gǫrr*) so gjord, sovoren; *enda siti um sogǫrt,* og det vere med sogjort; *at soguru,* med so gjort, naar det er so, paa den visi; *á sogurt ofan,* dessforutan.

sokkaband, *n.* sokkeband.

sokkning, *f.* nedsøkking. Ann. 257$_{13}$.

sokkr, *m.* sokk, leggjesokk.

sókn, *f.* **1.** søkjing, bøn. **2.** aatsøknad, strid. **3.** søksmaal, saksøkjing (mots. *vǫrn*); *eiga sókn á máli* (*á e-n*), hava rett til aa reisa søksmaal i ei sak (mot ein). **4.** søkjing, tilstrøyming av folk, folkesamning; flokk. **5.** sokn, kyrkjesokn. **6.** sokn, ei greida til aa sokna med.

sokna, *v.* (*að*) sjukna, verta sjuk (= *sjúkna*).

sóknar-aðili, *m.* hovudmannen i eit søksmaal (mots. *varnaraðili*). **-dagr,** *m.* dag daa ein kann hava søksmaal fyre, syknedag. **-folk,** *n.* soknefolk. **-gagn,** *n.* prov som saksøkjar fører fram i eit søksmaal.

sóknari, *m.* saksøkjar, klagar, helst um *konungs sóknari*; paa Island = *sóknarmaðr,* 2.

sóknar-kirkja, *f.* soknekyrkja. **-kviðr,** *m.* *kviðr* (vitnesburd av nokre menn) som saksøkjar fører fram. **-laust,** *av.* utan søksmaal. **-maðr,** *m.* **1.** mann i kyrkjesokni, ein av soknefolket. **2.** eit slag offentleg saksøkjar, ein uppsynsmann yver log og rett i ei bygd. **-mál,** *n.* søksmaal. **-prestr,** *m.* sokneprest. **-tími,** *m.* (logleg) tid for søksmaal. **-þing,** *n.* ting til aa døma i vanlege søksmaal. **-vitni,** *n.* vitnesburd i søksmaal.

sókn-djarfr, *a.* djerv i strid, vaapndjerv. **-harðr,** *a.* hard i strid.

sól, *f.* (*gen. sing. sólar, dat. sól* og *sólu*) sol; *beztr undir sólunni,* d. e. under soli, paa jordi; *ganga at sólu,* „ganga med soli“ um det som gjeng vel (mots. *andsœlis*); *einn morgin við sól,* d. e. ved solrenning; *fyrir sól,* fyre solrenning (jfr. nyn. *sova til solanne*); *fyrir ina þriðju sól,* d. e. innan tri dagar; *áðr sjau sólir eru af himni,* fyrr sju dagar er lidne; *sól var farin,* d. e. soli var komi upp; um solrenning heiter det: *sól riðr* (= *rennr*), *gengr upp*; um soleglad: *sól sezt, sǫl gengr undir, sól gengr í Ægi, gengr til viðar*; etter soleglad: *sól er undir, sól er af* (*himni*), *sólu er sett.*

sólar-ár, *n.* solaar. **-áss,** *m.* solgud. **-bruni,** *m.* sol-brune, brennande solsteik. **-fall,** *n.* solefall, soleglad. **-far,** *n.* **-ganga,** *f.* **-gangr,** *m.* solgang; *lítill sólargangr,* d. e. stutt solgang, mots. *mikill* (lang) *sólargangr.* **-geisli,** *m.* solgeisle, solstraale. **-glaðan,** *f.* soleglad, solefall. **-goð,** *m.* **-guð,** *m.* solgud. **-helgr,** *f.* helg, fest for solguden. **-hiti,** *m.* solhite. **-hof,** *n* tempel, hov for solguden. **-hringr,** *m.* ringen som soli synest gaa i, solvegen. **-líkneski,** *n.* bilæte av solguden. **-ljós,** *n.* solljos. **-megin,** *n.* solmei, solmagt; *þar er gott sólmegin,* der er god solmei, staden ligg godt til for soli. **-roð,** *n.* rode av soli, morgenrode, solsprett. **-seta,** *f.* stad der soli gjeng ned (vest). **-setr,** *n.* solset, soleglad; jfr. *sólsetr, n.* **-sinnis,** *av.* rettsøles, med soli (mots. *andsœlis*). **-steinn,** *m.* skyggjestein som samlar solljoset so ein jamvel i skya vêr kan finna kvar soli stend, solstein. Jfr. Flat. II 297₃₅. **-suðr,** *n.* sudsida av himmelkvelven der soli er. Stj. 96₂₁. **-tár,** *n.* „soltaara“, eit slag stein. **-tré,** *n.* „soltré“ (namn paa eit vidundertre i India). **-upprás,** *f.* solkoma, solrenning. **-ǫld,** *f.* solcyclus (paa 28 aar).

sól-bjartr, *a.* solbjart, solblank. Edda. **-borð,** *n.* = *sólbyrði.* **-bráð,** *f.* (og *n.*) solbraade, snø-tining i solvarme. **-brunninn,** *a.* solbrend. **-byrði,** *n.* eit slag rekkja eller ræling paa skip.

soldan, *m.* = *sultan.*

soldari, *m.* lønt, leigt hermann.

Sóleyjar (og *Sáleyjar*) *f. pl.* Soløyr (no uttala *Saaler*).

solginn, *a.* (eig. *partic.* til *svelga*) gløypen, svolten. Edda.

sól-heiðr, *a.* solklaar (jfr. *heiðr*), Edda. **-hvarf,** *n.* (ogso i *pl.*) solkverv, solvending. **-hvarfahringr,** *m.* vendekrins. **-hvítr,** *a.* kvit som soli. Edda.

sóli, *m.* sole (paa sko). Lat. solea.

sóllauss, *a.* sollaus, utan sol.

sollinn, *perf. partic.* av *svella,* s. d.

sollr, *m.* soll, mjølk med braud i. Edda.

sól-mánaðr, *m.* **1.** maanaden fraa midten av juni til midten av juli paalag (= *selmánaðr*). **2.** den tid som soli stend i kvar av stjernemerki i solvegen (ekliptiken). **-mark,** *n.* stjernemerke i solvegen (ekliptiken). **-markahringr,** *m.* ring av „solmerke“, solvegen (ekliptiken). **-merki.** *n.* = *sólmark.* **-setr,** *n.* solekoma eller soleglad; *með sólsetrum, milli sólsetra,* d. e. medan soli er uppe, paa himmelen. Jfr. *sólarsetr,* og nyn. *solset.* **-skin,** *n.* solskin. **-staða,** *f.* solkverv. **-stǫðutími,** *m.* solkvervstid.

soltinn, *a.* (eig. *partic.* av *svelta*) svolten (solten); jfr. *svelta, v. st.*

sóluglaðan, *f.* = *sólarglaðan,* soleglad.

som, *pron. rel.* = *sem.* D. N. II 165.

sóma, *v.* (*md*) sama, søma, høva, vera passeleg for ein (*e-m*); *láta ser e-t sóma,* lata eitk. høva seg, finna eitk. høvelegt, finna seg i eitk.; *láta sér e-n sóma,* tykkja vel um ein.

sóma-fǫr, *f.* ærefull ferd. **-góðr,** *a.* sameleg, heiderleg. **-hlutr,** *m.* ting som er ein til æra, heidring. **-lauss,** *a.* utan æra, heiderlaus. **-maðr,** *m.* heidersmann, æremann. **-merki,** *n.* heidersmerke. **-samligr,** *a.* sømeleg, heiderleg (*-samliga, av.*). **-semd,** *f.* æra, sømd, heider. **-spjall,** *n.* æretap.

sómi, *m.* some (sjld.), æra, sømd.

son, *m.* sjaa *sonr.*

són, *f.* namn paa eit kjer med blodet av Kvaase. S. E.

sóna, *v.* (*að*) ljoda, klinga, tona. Lat. sonare.

sona-eign, *f.* det aa hava søner, soneeign. **-lauss,** *a.* sonlaus. **sonarbani,** *m.* sons banemann.

sonarblót, *n.* det aa blota ein galt (jfr. *sonargǫltr*).

sonar-bœtr, *f. pl.* bøter for ein son. **-dóttir,** *f.* sonedotter.

sonardreyri, *m.* blod av ein blotgalt. Edda.

sonar-eign, *f.* det aa hava ein son, soneeign. **-gjǫld,** *n. pl.* vederlag, bot for ein son.

sonargǫltr, *m.* galt, som vart utteken jolaftan og blota til Frey, blotgalt (jfr. Herv. kap. 10 og Hjǫrv. 13, prosaen).

sonar-kván, *f.* sonekona. **-lauss,** *a.* sonlaus. **-skaði,** *m.* sonetap. **-sonr,** *m.* soneson. **sonlauss,** *a.* sonlaus.

sónn, *m.* ljod, klang. Lat.

sonr (ogso *son, sunr, sun*) *m* (*gen. sing. sonar, dat. syni, søni*; *nom. pl. synir, sønir, akk. sonu, syni, søni*) son (sun, Rbg.).

sópa, *v.* (*að*) sopa, feia, strjuka (reidskapen i *dat*, tingen i *dat.* (sjld. *akk.*), staden i *akk.*); *sópa á ofan moldu*; *sópa húsin*; *sópa um e-t,* sopa (kringum) i eitk.; *sópast, v. r.*: *sópast um,* sopa kring seg, skrapa til seg; *sópast e-u, sópast at um e-t,* sopa, samla til seg eitk.

sópdyngja, *f.* sopdunge, søplhaug.

sopi, *m.* sope, sup, slurk.

soppa, *f.* soppa, soll; *soppa af víni,* vinsoppa, braud og vin.

soppleikr, *m.* ball-leik. **soppr,** *m.* ball (nyn. *sopp* i gl. visor). Jfr. *svǫppr.*

sóptrogsvísa, *f.* visa um eit trog med sop (sorp), „soptrogsvisa“.

sorg, *f.* sorg, sut, trege. **sorga,** *v.* (*að*) syrgja, vera sorgfull. Æf. **sorga-dalr,** *m.* sorge-dal, jammerdal. **-fullr,** *a.* sorgfull, tregefull. **-lauss,** *a.* sorglaus, sutlaus. **sorgar-auki,** *m.* sorg-auke. **-búnaðr,** *m.* **-búningr,** *m.* bunad, syrgjebunad. **-dalr,** *m.* = *sorgadalr.* **-hljómr,** *m.* ljom av sorg-skrik. **-samligr,** *a.* = *sorgsamligr.* **sorg-fulligr, -fullr,** *a.* sorgfull, tregefull (*-fulliga, av.*). **-ligr,** *a.* syrgjeleg, tungsam. **-móðr,** *a.* sorgmodig, sorgfull. **-mœðast,** *v. r.* verta sorgmodig. **-mœði,** *f.* sorgmod, sorg. **-samligr,** *a.* syrgjeleg (*-samliga, av.*). **-samr,** *a.* sorgall, sorgfull.

sorp, *n.* sorp, sop, søpl. **sorphaugr,** *m.* sorphaug, søplhaug.

sorta, *v.* (*að*) svorta (sorta), yverf. myrkja. **sorta,** *f.* svorta, svart farge. **sorti,** *m.* eig. noko svart; myrker, tjukk sky eller skodda. **sortna,** *v.* (*að*) svartna (svortna), myrkna.

sót, *n.* sot.

sóttdrupt, *s.* eit slag tæpe ell. dilikt.

sóti, *m.* sotlita hest (poet.). Jfr. nyn. *„soten“*, d. s. **sótrauðr,** *a.* sotut, myrkraud.

sótt, *f.* sott, sykja, sjukdom; ogso um barnerider; *taka* (*fá*) *sótt,* verta sjuk; *kenna* (*sér*) *sóttar,* kjenna seg sjuk. **sóttall,** *a.* sottnæm, uhelsesam (um stad). **sóttar-áminningar,** *f. pl.* eig. sotte-minningar, um barnerider. **-far,** *n.* **-ferði,** *n.* sjukdoms-tilstand, sjukdom. **-sǫk,** *f.* orsak til sott ell. sjukdom. **-vetr,** *m.* vetter med mykje sott ell. sjukdom, sottevetter. **sótt-bitinn,** *a.* sjuk. **-dauðr,** *a.* daud av sjukdom.

sótt-hættr, *a.* = *sóttall.* **-lauss,** *a.* „sottlaus“, frisk. **-ligr,** *a.* sjukleg. **-lítill,** *a.* lite sjuk. **-næmr,** *a.* sottnæm, som lett vert sjuk. **-píndr,** *a.* plaaga av sjukdom **-tekinn,** *a.* sjuk.

sótugr, *a.* sotut.

spá, *v.* (*áð*) spaa, segja fyreaat. **spá,** *f.* (*nom. pl. spár* og *spáir*) spaanad, spaadom.

spað, *n.* spad, supa, sod (jfr. nyisl. *spað*, sundhakka kjøt, ags. *spēd*, væta).

spaði, *m.* i sms. *jarnspaði.*

spá-dís, *f.* eit slag norner eller fylgjor, spaadis. **-dómliga,** *av.* profetisk, fyrevist. **-dómligr,** *a.* spaadoms-, fyrevis, profetisk.

spádómr, *m.* spaadom. **spádóms-andi,** *m.* spaadoms-aand. **-frœði,** *n.* spaadoms-kunnskap. **-gipt,** *f.* **-gjǫf,** *f.* spaadomsgaava, spaadomsevna.

spá-fǫr, *f.* ferd til aa lata seg spaa, spaaferd. **-gandr,** *m.* kjepp til aa spaa med, spaakjepp. **-kerling,** *f.* spaakjerring.

spak-látr, *a.* spakvoren, stillferdig. **-liga,** *av.* spakleg, fredsamt; visleg. **-ligr,** *a.* visleg, lærerik. **-málugr,** *a.* visordig. **-mæli,** *n.* vis tale, lærdomsord.

spákona, *f.* spaakvende.

spakr, *a.* **1.** gløgg, vis, klok; jfr. nyn. *spak* i sms. **2.** spak, stillferdig, fredsam. **3.** spak, tam, roleg (um dyr). **spak-ráðugr,** *a.* raadvis. **-rœða,** *f.* visleg røda.

spaldener, spaldenære, *n.* breid skinnkrage, aksleskinn (helst bore under herbunaden), mt. *spaldener.*

spá-leikr, *m.* spaadom. **-leiksandi,** *m.* spaadomsaand. **-ligr,** *a.* i *úspáligr.* **-maðr,** *m.*

spaamann; spaakall; profet. **-mæli,** *n.* spaadom, spaanad. **-mær,** *f.* spaakvende (poet.). Jfr. *spaamøy* (Aasen).

spán, *f.* **I.** spaaing.

spán, *f.* **II.** = *spánn, m.* **spána-trog** (skrive *spónatrog*) *n* spontrog, trog til skeider.

Spánaland, *n.* = *Spania.*

spán-bakki, *m.* = *skotbakki*; jfr. *spánn.* **-brjóta,** *v. st.* brjota sund (i spøner); jfr. *spánn.*

spangabrynja, *f.* spangebrynja, platebrynja (jfr. *hringabrynja*). Jfr. *spǫngr.*

Spania, *f.* **Spanialand,** *n.* (ogso *Spánaland, Spánland, n. Spánn, m.*) Spania.

spaning, *f.* lokking, tilstøring. Jfr. gln. *spenja* og nyn. *spana.*

spánlenzkr, *a.* spansk (= *spænskr*).

spann, *n.* **1.** spann (lite kjerald med honk). **2.** spann, eit visst rommaal (= 1/3 eller 1/4 *laupr*) og eit vegtmaal (truleg = *36 merker*). **3.** spann, so mykje jord som ein legg eit *spann smjǫrs* i landskyld av. **4.** eit visst pengeverde, truleg = *3 aurar forngildir.*

spánn (*spónn*) *m.* (*gen. sing. spánar, dat. spæni; nom. pl. spænir* (*spœnir*), *akk. spánu, spónu*) **1.** spon, spøna; *brjóta skip í spán,* d. e. spøner, fliser (ved forlis); spon vart ogso bruka til aa raadspyrja gudarne med, sjaa *blótspánn.* **2.** ei av dei tvo spilorne ell. spikarne i slira. **3.** spon, takspon. **4.** (spon bruka til) skotskiva (= *skotspánn*). **5.** paa skip, = *ennispænir.* **6.** spon, skeid.

spannarlangr, *a.* ei spann lang, s. *spǫnn, f.* II. **spannatal,** *n.* rekning etter *spann.*

spán-nýr (oftast skrive *spánýr*) *a.* spilderny, heilt ny eller fersk; som hev fenge ny kraft (um folk). **-ósi,** *a.* nygjord (um trearbeid); jfr. nyn. *spaanosen,* Aasen og Ross. **-þak,** *n.* spontak. **-þaktr,** *a.* spontakt.

spánverjar, *m. pl.* spanjorar.

spáorð, *n.* spaaord, spaadom.

spár, *a.* fyrevis, spaavis, profetisk.

spara, *v.* (*præs. -ir, impf. -að* og *-rð*) spara, líva, fara fint med, lata vera aa bruka; *spara* m. inf: lata vera, forsøma aa; *spara at* (m. konj.) hindra at —; *spara e-t e-m,* spara eitk. til ein, skila eitk. undan for ein; *láta ǫl úspart,* d. e. ikkje spara paa ølet; *spara ekki af,* ikkje spara seg, taka i, bruka seg det ein kann; *spara e-t til e-s,* spara paa eitk. til eitk.; abs. *spara til,* spara paa noko; *spara e-n til e-s,* spara ein for eitk., lata ein sleppa for eitk.; *spara e-t við e-n,* spara paa eitk. til ein; lata vera aa bruka eitk. mot ein; neitta ein eitk.; *spara e-t við sik,* halda seg fraa eitk. — *sparast, v. r.* spara seg, líva seg for eitk., ikkje bruka seg som ein kann, halda seg undan fraa aa gjera eitk.

Spar(a)bú, *n.* Sparbu (i Nordtrøndelag). **Sparbyggjafylki,** *n.* Sparbu, Stod og Snaasa i Nordtrøndelag. **sparbyggjar,** *m. pl.* sparbyggjer. Hkr. 340₂₁.

sparða, *f.* eit slag irsk stridsøks.

sparhaukr, *m.* sjaa *sparrhaukr.*

spari, *m.* = *sparri.*

spark, *n.* spark, trakk. **sparka,** *v.* (*að*) sparka, spenna.

sparkr, *a.* kvik, spræk. Edda.

sparlak, *n.* (sengje)umheng (jfr. nyn. *sparlakjen,* brureblæja, Shl.).

sparligr, *a.* sparsam (*-liga, av.* sparleg, sparsamt). **sparmæli,** *n*: *reka sparmælit við e-n,* spara, fara naadigt med. **sparnaðarmaðr,** *m.* mann som ein bør spara. **sparneytinn,** *a.* hegdesam, sparsam. **-neytni,** *f.* hegding, sparsemd (i mat og drykk).

sparr, *a.* **1.** sparsam. **2.** sparande, som er aa spara.

sparr, *n.* spjot.

sparrhaukr, *m.* sporvhauk (= *spǫrrhaukr*).

sparri (ogso *spari*) *m.* sparre, spile til aa sperra (spila) eitk. ut med (*spare,* Tel.).

spá-saga, *f.* **-sǫgn,** *f.* spaanad, spaadom.

spáz, *n.* rom (lat. spatium).

spazera, *v.* (*að*) spasera (lat. spatiari), reika, ganga ikring (ogso: *spazera sér*). **spazeran,** *f.* spasering, reiking.

spegill, *m.* spegel (= *skuggsjá*).

speingr, *m.* spæjar, njosnar? Hb. 30.

speja (ogso *spæja*) *v.* (*að*) spæja, njosna. **spejari,** *m.* spæjar, njosnar.

speki, *f.* visdom, klokskap (av *spakr*). **speki-andagjǫf,** *f.* gaava av visdomsaand. **-bragð,** *n.* visdoms-verk. **-maðr,** *m.* klok, vis mann. **-mál,** *n.* visdomstale. **-meistari,** *m.* visdomslærar. **spekingaráð,** *n.* vismannsraad. Æf. **spekingr,** *m.* vis, klok mann,

vismann (ogso um raadgjevarane aat kongen). **spekiráð,** *n.* visdomsraad, vis raad.

spekja, *v.* (*spakti*) **1.** gjera vis. **2.** spekja, gjera spak, roleg; *spekjast, v. r.* spekjast, spakna, verta roleg.

spekja, *f.* røda, samtale. Edda.

spekt, *f.* **1.** visdom, klokskap (= *speki*). **2.** spekt, spakleik, fredsemd, ro. **spektarandi,** *m.* visdomsaand. **-bók,** *f.* visdomsbok. **-brunnr,** *m.* visdomsbrunn. **-fullr,** *a.* full av visdom. **-gyðja,** *f.* visdomsgudinna. **-íþrótt,** *f.* visdomskunst. **-ljós,** *n.* visdomsljos. **-maðr,** *m.* vismann, spak, roleg mann. **-mál,** *n.* vis, klok tale. **-munr,** *m.* yvermun i visdom; *komast á spektarmun við e-n,* ganga yver ein i visdom. **-nám,** *n.* det aa læra seg visdom. **-þǫgn,** *f.* visdoms-togn. **spektskyldr,** *a.* som hev lagt seg etter visdom.

speld, *n.* firkanta spjeld, luka, lok; tunn plata ell. skiva, tavla (aa skriva paa) = *spjald.*

spelka, *f.* **1.** spjelk, spile. **2.** spjelk (til beinbrot). Jfr. *spjalkir.* **spelkja,** *v.* (*kt*) spjelka, spila ut.

spell (og *spjall*) *n.* spille, øydeleggjing; skade; lyte. **spella,** *v.* (*að*) = *spilla.* **spellalauss,** *a.* uspilt, lytelaus. **spellan,** *f.* spilling, skjemming. **spellandi,** *m.* = *spillandi.* **spelliligr,** *a.* sjaa *spilliligr.* **spell-reið,** *f.* skam-riding. **-verk,** *n.* **-virki,** *n.* verk, gjerning som er til skade, illverk, ugagn, øydeleggjing. **-virki,** *m.* ein som gjer skade, illgjerningsmann, røvar; skadedyr. **-virkjabœli,** *n.* røvarbøle. **-virkni,** *f.* = *spellverk.*

spenabarn, *n.* sogbarn. **spen-bolgi,** *m.* trote i brjostvorta. **-drekkr,** *m.* sugande, som syg (um born).

spengja, *v.* (*gd*) spengja, slaa spong paa, sko.

speni, *m.* spene (paa dyr); brjostvorta.

spenill, *m.* i sms. *hornspenill.*

spenja, *v.* (*spandi*) lokka, draga (ved fyretolor odl.); jfr. nyn. *spana.*

spenna, *v. st.* = *sperna, v. st.*

spenna, *v.* (*nt*) **I.** = *sperna, v.* (*nt*).

spenna, *v.* (*nt*) **II.** **1.** spenna, spana, strama; *spenna boga.* **2.** spanna, spenna um, mæla med fingrarne; *lín — svá mikit, at spent fengi lengsta fingri ok þumalfingri.* Jfr. *spǫnn.* **3.** spenna, leggja umkring, festa ihop; *spenna e-u um e-t; spenna sik e-u* (ogso refl. *spennast e-u*) spenna paa seg eitk.; *spenna e-u af,* spenna av, taka av eitk. **4.** femna, fangtaka (*e-n*). Jfr. *halsspenna.* **5.** spenna kring med handi; triva, gripa; fanga; faa i hand (*e-t*); *spenna sverðit báðum hǫndum* (jfr. nyn. *„spenna* (*i*) *eitk. med henderne"*). **6.** halda fanga, fengsla. **7.** yverf. trengja, klemba, plaaga (av verk t. d.).

spenna, *v* (*nt*) **III.** bruka upp, øyda, skutla burt (*e-t*). Jfr. mlat. spendere, tysk spenden.

spenna, *f.* uro, strid.

spennitǫng, *f.* knipetong.

spenzl, *n. pl.* noko til aa spenna ihop med, spensl, spenne (paa bøker eller klæde).

sperna (ogso *spenna*) *v. st.* spenna (i nyn. oftast lint), sparka; *sperna fœti á e-n* (*til e-s*); ogso: *sperna galga,* um aa hanga i galgen.

sperna (ogso *spenna*) *v.* (*nt*) spenna, sparka; yverf. *sperna e-m frá e-u,* trengja, halda ein burt fraa eitk. Jfr. *spyrna.*

sperra, *v.* (*rð*) **1.** sperra, spila, spenna ut; *sperra e-n frá e-u,* stengja ein ut ifraa eitk.; refl. *sperrast við,* sperrast (Gbr.), strita imot. **2.** sperra, setja sperror i bygning.

sperra, *f.* sperra (i hustak); bjelke.

sperrileggr, *m.* spjotskaft (jfr. *sparr*).

sperring, *f.* sperring, striting, spenning. Æf. 9078 (avbrigde).

spezskór, *m.* eit slag (spisse?) sko.

spik, *n.* spekk, kvalspekk.

spík, *f.* (*pl. spíkr*) spik, flis.

spiki, *m.* spikke, meis (Parus).

spiki-hvalr, *m* spike kvalkjøt.

spíkr, *m.* spikar (nyn. ogso *spiker, spik*).

spila (*spíla?*) *v.* (*að*) spíla, sprikja; *spila fingrum,* spila ut, sprikja fingrarne (i bøn).

spila, *f.* spela (spila), smalt, tunt trestykke. **spilda,** *f.* i sms. *flagspilda.*

spilla, *v.* (*lt*) **A.** med *dat.* eller *akk.* spilla, skjemma ut, øydeleggja; tyna, drepa; *spilla e-rri,* skjemma (møy). **B.** *spillast, v. r.* **1.** spillast, verta spilt, øydelagt, utskjemt, verta verre. **2.** spillast (Sbl.), verta spitelsk (spilt). **spillandi,** *m.* **spillari,** *m.* ein som *spillir,* spillar, øydeleggjar, skjemmar, tynar. **spillidýr,** *n.*

skadedyr. **spilliligr** (*spelliligr*) *a.* som kann *spillast*, forgjengeleg. **spilling,** *f.* spilling, øydeleggjing, skjemming.

spillingi, *m.* spilt, spitelsk mann.

spillir, *m.* spillar, øydeleggjar; *spillir bauga,* poet. um ein gjevmild fyrste, Edda.

spilltr (eig. *partic.* av *spilla*) *a.* spilt, spitelsk.

spinka, *v.* (*að*) sparka, spenna; jfr. nyn. *spinka* (Ross).

spinna, *v. st.* spinna; *spinna garn, lín.*

spíra, *f.* **1.** stylk, pipa, røyr. **2.** spira, grant tre. **3.** eit slag staup.

spis, *n.* sjaa *spiz.*

spíta, *f.* = *spýta, f.* II.

spitalabróðir, *m.* broder, lagsmann i eit hospital. **spitali,** *m.* **spitall,** *m.* **1.** hospitium, hus for ferdafolk. **2.** spital, hospital, sjukehus. **spitals-akr,** *m.* aaker som høyrer til eit sjukehus. **-garðr,** *m.* hospitalsgard. **-prestr,** *m.* hospitalsprest, sjukehusprest.

spiz (ogso *spis*) *n.* **1.** krydda, krydd. **2.** spiss (Snm. ofl.), kraas, fysemat.

spiza, *v.* (*að*) berga, forsyna med mat; forsyna.

spizari, *n.* krydda, krydd (= *spiz*).

spjald, *n.* **1.** tavla, tunn plata ell. skiva (= *speld*). **2.** spjeld, vevgrind; *hlaða spjǫldum,* veva, leggja band med spjeld.

spjalkir, *f. pl.* spjelkar, spilor, = *spelka.*

spjall, *n.* **I.** tale, tidend, soga. Edda. Jfr. *andspjall, guðspjall.*

spjall, *n.* **II.** = *spell.*

spjalla, *v.* (*að*) **I.** tala, røda. Edda.

spjalla, *v.* (*að*) **II.** = *spilla.*

spjalli, *m.* talenøyte, ven. Edda.

spjót, *n.* spjot. **spjótaðr,** *a.* væpna med spjot. **spjóta-lǫg,** *n. pl.* sjaa *spjótlag.* **-oddar,** *m. pl.* sjaa *spjótsodd.* **spjót-brot,** *n.* brot av eit spjot, spjotbrot. **-garðr,** *m.* eit slag gard med spjot til aa taka villdyr i. **-krókr,** *m.* krok, agnor paa spjot. **-kurfr,** *m.* spjotstubbe. **-lag,** *n.* (*pl. spjótalǫg*) spjotstyng. **-lauss,** *a.* spjotlaus. **-leggr,** *m.* spjotskaft. **spjóts-brot,** *n.* = *spjótbrot.* **-falr,** *m.* fal paa spjot, spjotfal. **-hali,** *m.* skaftenden paa spjot. **spjót-skapt,** *n.* spjotskaft. **-skaptshali,** *m.* bakenden av spjotskaft. **-skepti,** *n.* spjotskaft. **spjóts-lag,** *n.* spjotstyng. **-oddr,** *m.* (*pl. spjótaoddar*) spjotsodd. **-prika,** *f.* spjot; jfr. *prika.* **-skot,** *n.* spjotskot, spjotkast.

spjǫrr, *f.* spjørr, klut, tystrimel, bruka til aa vevla kring føterne. Isl. *spjörr, pl. spjarir.*

spjǫrr (ogso *spjǫr*) *n.* spjot.

spói, *m.* spoe, spue. Scolopax arquata.

spónn, *m.* **spón-,** **spóna-,** sjaa *spánn, spán-, spána-.*

spons, *n.* spuns. Ark. IX B (ny føljd) s. 373. **sponsa,** *v.* (*að*) spunsa, setja spuns i.

spor, *n.* spor, far, stig; *ganga í spor e-m,* ganga i faret aat ein. **spora,** *v.* spora, setja fotspor i, stiga (hardt) paa (*e-n*).

sporabarn, *n.* avbrigde til *sprotabarn.* N. G. L. I 325.

sporð-drekamerki, *n.* himmelmerket skorpionen. **-dreki,** *m.* eig. „sporddrake“, d. e. skorpion.

sporðr, *m.* spord, ende, hale (paa fiskar, ormar odl.; yverf. um andre ting t. d. um atterenden paa skip med drakehovud; jfr. ogso *bryggjusporðr, skjaldarsporðr* o. fl.); *standa e-m á sporði,* ganga yver ein, vera yvermann.

spor-ganga, *f.* ettergonga, fylgje. **-gǫngumaðr,** *m.* ettergangar, fylgjesmann. **-hundr,** *m.* sporhund, hund som rekkjer far.

spori, *m.* spore; *keyra (slá) hestinn sporum.*

sporna, *v. st.* = *sperna, v. st.*

sporna, *v.* (*að*) spenna, sparka (= *sperna*); *sporna galga,* um aa hanga i galgen.

spor-rakki, *m.* sporhund (= *sporhundr*). **-rækt,** *a. n.* farsynt, slagsynt.

spott, *n.* spott, hæding, moro (= *spottr, m.*). **spotta,** *v* (*að*) spotta, hæda, gjera narr av; *spotta e-t af e-m,* narra eitk. av (fraa) ein. **spottan,** *f.* spotting, hæding.

spotti, *m.* stykke, bite; jfr. nyn. *spott,* flekk, jordflekk. Set. Tel.

spottligr, *a.* spotteleg, hædeleg. **spottr,** *m.* spott, = *spott, n.* **spott-samligr,** *a.* spottande, hædande (*-samliga, av.* med spott). **-samr,** *a.* spottsam, haadsam. **-semdargabb,** *n.* spottande moro.

spraðk, *n.* spraling, spark. **spraðka,** *v.* (*að*) sprala, sparka. Jfr. nyn. *sprakk, m.* smaa spralande dyr, Tel.

spraka, *v.* spraka (i eld).

spraki, *m.* spurnad, nyss (*sprakk, n.* d. s. Tel.).

sprakki, *m.* namn paa eit slag kvende (poet.).

sprang, *n.* sprang (Nfj. Øystd. N. Gbr.), eit slag opne (hekla eller knytte) millomverk eller bordor paa dukar og handklæde. **spranga,** *v.* (*að*) spranga, hekla sprang, setja sprang i.

sprek, *n.* sprek (Rbg. Ma. Ned.), tros, turrkvist.

sprengja, *v.* (*gð*) sprengja, faa til aa springa eller bresta (jfr. *springa*); *sprengja augu ór e-m*; *sprengja sik á grauti*; *sprengja hest.* **sprengr,** *m.* spreng, sprengjing; *vinna til sprengs,* arbeida paa sprengen.

spretta, *v. st.* **1.** spretta upp (ell. fram), springa, koma upp (ell. fram); *þar spratt* (*upp*) *brunnr*; ogso yverf. *spratt upp fjándskapr*; *spratt þat upp af þeim,* det kom upp, ein fekk høyra av deim; (jfr. nyn. *det spratt upp or honom,* han kom til aa nemna det uvarande). **2.** spretta, springa; fara fort; *spretta upp*; *spretta á fœtr.* **3.** skreppa, gletta; *sprettr e-m fótr.* **4.** spretta, skjota, veksa ut (um blomar, haar odl.). **5.** spretta sund, bresta, rivna.

spretta, *v. tr.* (*tt*) spretta upp (eller laus), løysa, taka upp, riva (upp eller sund), skjera (laus); *spretta af sér e-u,* spenna av seg eitk.

sprettitíðendi, *n. pl.* lause tidender.

springa, *v. st.* **1.** springa (sund), sprekka, bresta; sprengjast, verta sprengd (ogso yverf. um fortaking og forrøyning); *springa af harmi.* Jfr. *sprengja.* **2.** springa, spretta, skjota, koma fram (ell. upp). **3.** springa, laupa, renna.

sprita, *v.* (*að*) spila, sperra ut.

spróga, *v.* (*að*) springa, renna. Jfr. nyn. *sproga,* hoppa, Vald. (Fritzner); jfr. gn. *sprógr, m.* hestenamn.

sprotabarn, *n.* barn som enno ikkje er vakse fraa riset (*sproti*).

sproti, *m.* **1.** sprote, kjepp; tunn grein. **2.** liti metalplata paa belte eller band (*sprote* Tel. *kista* Set.); ogso um den enden av beltet som heng ned fraa spennet (*sprote* Set.).

sprund, *f.* kvinna (poet.).

sprækr, *a.* spræk, kvik.

spræna, *v.* (*nd*) spræna, spruta.

sprǫkla, *v.* (*að*) sprala, sparka.

spuni, *m.* spune, i sms. *gullspuni.*

spurall, *a.* som gjerne vil spyrja, spurvis, forviten.

spurdagi, *m.* **1.** spurdag, spurning, spursmaal. **2.** spurdag, spurnad, frettnad.

spurn, *f.* **1.** spyrjing. **2.** spurnad, frettnad (*spurn,* d. s. Nhl.). **spurning,** *f.* **1.** spurning, spursmaal. **2.** spurning, gaata.

spúsa, *v.* (*að*) = *púsa.* **spúsa,** *f.* = *púsa.* **spúsi,** *m.* = *púsi.*

spýja, *v. st.* spy, brjota seg; *spýja blóði.* **spýja,** *f.* spying; spyja.

spyrða, *v.* (*rð*) sperra, binda (fisk) ihop i spordarne.

spyrja, *v.* (*spurði*) **A. 1.** rekkja far (spor) etter ein (*e-n*). **2.** røkja, granska, spyrja etter eitk.; *fá* (*geta*) *e-n uppspurðan,* faa spurt ein upp, finna ein. **3.** spyrja, gjera spursmaal; *spyrja e-n e-s, spyrja e-n af* (*at, frá*) *e-u, spyrja e-n* (*at*) *um e-t,* spyrja ein um (etter) eitk.; *spyrja eptir,* spyrja, høyra etter. **4.** spyrja, fretta, høyra, faa vita (*e-t*); *spyrja til e-s,* spyrja (noko) til ein, faa vita um ein, faa spurlag paa ein.

B. *spyrjast, v. r.* spyrjast, verta kunnig, kjend; *spyrjast* (*fyrir*) *um e-t,* spyrja seg fyre, høyra etter um eitk.; *e-t spyrst,* eitkvart spyrst, folk fær vita det; upers. (*e-m*) *spyrst til e-s,* ein høyrer um eitk.; *spyrjast, v. rec.* spyrja kvarandre.

spyrna, *v.* (*nd*) spenna, sparka; *spyrna fótum í stokkinn,* setja føterne mot stokken; *spyrna fœti á e-m* (*e-n*), *til e-s,* spenna til ein med foten; *spyrna við,* spenna imot, spenna i; yverf. *spyrna e-m frá e-u,* trengja, skilja ein fraa eitk.; *rec. spyrnast í iljar,* liggja andføttes.

spýta, *v.* (*tt*) **I.** sputta, spytta (Tel. *spýte*); *spýttr ok sleginn,* sputta paa og slegen.

spýta, *v.* (*tt*) **II.** spita (Tel. ofl.), festa med pinne; *spýta e-t* ell. *e-u.*

spýta, *f.* **I.** eit slag fotmein ell. fotverk.

spýta, *f.* **II.** spita (spŷta), stikka, pinne (til aa festa med).

spýting, *f.* sputting, spytting.

spýtingr, *m.* vadmaalsull paa 60 alner.

spytta, *v.* (*tt*) narra (*e-t af e-m*); jfr. *spotta.*

spæja, *v.* sjaa *speja.*

spænskr, *a.* spansk (= *spánlenzkr*).

spætr, *m.* spett, spetta, trepikka (ein fugl). Picus.

spǫlr, *m.* (*gen. sing. spalar*; *nom. pl. spelir, akk. spǫlu*) **1.** spol, rim, spildra (i grind). **2.** stubb, stykke (av ei soga).

spǫng, *f.* (*spangar*; *spengr*) **1.** spong, tunn plata. **2.** spong, isflak, isbru yver vatn.

spǫnn, *f.* **I.** = *spann, n.*

spǫnn, *f.* **II.** spann (fingermaal).

spǫr, *f.* sparsemd.

spǫrr, *m.* **I.** (*gen. sing. spǫrs* og *sparrar*) sporv (*sporr,* Austl. m. st.).

spǫrr, *m.* **II.** spjot (poet.). Lat. sparus.

spǫrrhaukr, *m.* sporvhauk (*sporrhauk,* Austl.), = *sparrhaukr.* Falco nisus.

stabbi, *m.* stabbe (jfr. *tréstabbi*); stubbe trestuv.

staða, *f.* **1.** stoda, standing, det aa standa eller vera paa ein stad. **2.** stoda, stad der eitk. stend eller er; stoda (dsk. stilling) som noko stend i. **3.** stoda, kant som vinden stend fraa (= *veðrstaða*). **4.** vakt; *halda stǫðu.* **5.** myntkurs. **6.** solkverv (= *sólstaða*).

staða-fé, *n.* gods som høyrer til *staðr* 13. **-mál,** *n.* sak um *staðr* 13. **-menn,** *m. pl.* menner som eig *staðr* 13, kyrkjeeigarar. **staðar-biskup,** *m.* bisp som bur paa *staðr* 13. **-ferja,** *f.* ferja som høyrer til *staðr* 13. **-folk,** *n.* byfolk. **-forráð,** *n.* raaddom, styring yver *staðr* 13. **-gjald,** *n.* byavgift (= *bæjargjald*). **-hluti,** *m.* part, lut i *staðr* 13? Bp. I 855₈. **-innsigli,** *n.* by-innsigle, bysegl. **-lýðr,** *m.* byfolk. **-maðr,** *m.* bymann. **-prestr,** *m.* prest som bur paa *staðr* 13. **-réttr,** *m.* **1.** bylov. **2.** byavgift (= *bæjargjald*). **-setning,** *f.* klosterskiping. **-skrá,** *f.* bok med lista yver jordegods som *staðr* 13 eig, jordebok. **staðasetning,** *f.* skiping av stader.

staddi, *m.* fyresegn, fastsetjing.

staddr, *perf. partic.* til *steðja,* s. d.

stað-fastligr, *a.* fast, stødug, ubrigdeleg, hugfast (*-fastliga, av.*). **-fastr,** *a.* **1.** buande, bufast. **2.** fast, ubrigdeleg, uruggeleg. **3.** hugfast; trufast. **-festa,** *v.* (*st*) **1.** gjeva fast bustad eller tilhald; *refl. staðfestast* (*staðfesta sik*) taka fast bustad; ogso: stâna. **2.** stadfesta, gjera fast, avgjera, vedtaka fast; *refl. staðfestast,* verta fast, uruggeleg. **-festa,** *f.* **1.** fast tilhald, bustad. **2.** stadfesting, sanning; prov. **3.** fastleik, stødleik; truskap. **-festi,** *f.* = *staðfesta* 2 og 3. **-festing,** *f.* stadfesting, sanning. **-festingarbréf,** *n.* stadfestings-brev. **-festr,** *a.* hugfast, stød. **-festubréf,** *n.* stadfestings-brev. **-festulauss,** *a.* som er utan fast bustad, heimlaus. **-festumaðr,** *m.* stødug, hugfast mann. **-festuorð,** *n. pl.* stadfestingsord.

staðgi, *m.* fastsetjing, fyresegn, vedtak.

stað-góðr, *a.* stinn, som det er godt spenn i (um sverd); jfr. *staðr,* 3. **-hǫgg,** *n.* fast hogg, som raamar (ogso yverf.).

staði, *m.* stade, staal, stabbe (av korn eller høy i løda).

staðinn, *perf. partic.* **1.** av *standa.* **2.** av *steðja.* N. G. L. I, 145₆₁ (= *staddr,* N. G. L. V, 52₈.).

stað-lausa, *f.* sætesløysa. Edda. **-lausligr,** *a.* ustødug; sæteslaus. **-lauss,** *a.* ustødug, ræddhuga. **-leysi,** *n.* uro (i hugen). **-ligr,** *a.* **1.** som høyrer staden, plassen til, stadleg, lokal. **2.** fast, stødug. **-lyndr,** *a.* stad, hardsett, stadlynd.

staðna, *v.* (*að*) stâna, stansa, stogga.

staðnefna, *v.* (*nd*) fastsetja.

staðr, *a.* **1.** eig. som stend still, tagall, tvilraadig. **2.** stad (um hest).

staðr, *m.* (*gen. sing. staðar*; *nom. pl. staðir, akk. staði*) **1.** standing, stans, drygjing; *e-m verðr staðr á,* det vert ein stogg paa med ein, ein stansar, drygjer; *nema stað* (*staðar*), stâna, stansa; *gefa* (*e-u*) *stað* (*staðar*), stansa (eitk.). **2.** styrke, motstandskraft; *eiga stað við e-u,* kunna staa seg mot, halda ut eitk. **3.** spenn, stinnleik, elasticitet (t. d. i boge). **4.** spor, merke etter eitk.; verknad, utfall, endemaal. Jfr. nyn. *sjaa stad etter eitkvart.* **5.** stad, stelle, plass; *fara af stað*; *bíða ór stað,* bida paa staden, verta verande der ein er; *í þeim stað,* paa den stad; *í þann stað at,* i staden for at, (i byte) mot at; *í stað* (*e-s*), *í staðinn,* i staden (for eitk.); *alls staðar,* allstad; *í stǫðum,* paa nokre stader. Heilag. I 568₁₈. **6.** um tid: *í stað,* paa staden, straks, no; *í stað sem,* straks som; *rétt í stað,* rett no, no nyst; *þegar í stað, þegar upp á staðinn,* straks

paa staden, straks paa timen. **7.** kant, veg, maate; *í annan stað*, paa den andre sida, for det andre; *í alla staði, í ǫllum stǫðum*, i alle maatar; *í engan stað*, paa ingen maate. **8.** part, deil; *skipta í fjóra staði.* **9.** høve, tilfelle; *í þessum stǫðum.* **10.** stad, der ein kann gjera si naudturft; *ganga at (leita sér) staðar*, ganga for seg sjølv. **11.** bustad, tilhaldsstad. **12.** stad, by. **13.** heilag stad, kyrkjeleg stiftelse (kloster, kyrkja med prestesæte, bispesæte odl.).

Staðr, *m.* Stad (hovden millom Nordfjord og Sunnmøre).

stað-ráða, *v. st.* fastsetja, gjera (fast) av. **-samr,** *a.* hardsett, herdig, hugfast. **-remmi,** *f.* herdigskap, hugstyrke.

staðsi, *a.* i sms. *eptirstaðsi.*

stað-taka, *v. st.* vedtaka. **-þrotinn,** *a.* avtróta, heilt utmødd, uppgjeven.

stafa, *v.* (*að*) **1.** forma, segja fyre (ein eid). **2.** segja fyre, skipa, fastsetja; *stafa e-m svá harðan*, lata ein faa ein hard lagnad. **3.** stava (bokstavera).

stafaðr, *a.* striput, randut, med ymse fargar (helst um segl). Jfr. nyn. *stava*, d. s. um hestemaan.

stafa-nafn, *n.* bokstavnamn.

Stafangr, *m.* byen Stavanger.

stafa-setning, *f.* staving, bokstav-setjing, bokstavskiping (helst av rimbokstavar). **-skipti,** *n.* skifte og bruk av rimbokstavar. **-snúning,** *f.* umsnuing av bokstavar.

stafkarl, *m.* eig. ein som gjeng med stav, tiggar, bedar; ogso um legdekall, legdestakar, jfr. *stafkarlafærsla.* Jfr. nyn. *stavkall* og *stakar.* **stafkarla-búningr,** *m.* tiggarbunad. **-færsla,** *f.* det aa føra ein legdestakar fraa ein gard til ein annan i legdi. **-letr,** *n.* „tiggarskrift“, eit slag runer? **-stigr,** *m.* tiggarstig. **stafkarls-búningr,** *m.* **-gervi,** *f.* tiggarbunad. **-stigr,** *m.* tiggarstig.

staf-kerling, *f.* tiggarkjerring. **-kerti,** *n.* kjerteljos, ljos **-lauss,** *a.* stavlaus, utan stav (*-laust, av.*). **-ligr,** *a.* som høyrer til bokstavar, bokstav-. **-lurkr,** *m.* lurk, tjukk stav. **-lægja,** *f.* stavlægja (millom stolparne i stavhus uppe). **-merðarveiðr,** *f.* merdstøde. D. N. IV 156₂₃.

stafn, *m.* **1.** stamn paa skip, baade um *framstafn* og *aptrstafn*, men helst um framstamnen; ogso: skip (poet.); *láta deila um stafna við e-n*, lata det koma til eit sjøslag med ein; *stinga at stafni*, leggja skipet til (til land ell. til eit anna skip); yverf. *hafa e-t fyrir stafni*, hava eitk. fyre seg. **2.** gavl, tvervegg (paa hus). Jfr. nyn. *stamn*, bakvegg i skaap ell. seng. **stafna-burðr,** *m.* eig. stamnreising? yverf. um ovmod. Sturl. I 67₁₉. **-hár,** *a.* høgstamna, stamnhøg. **-smiðr,** *m.* ein som byggjer skipsstamnar, stamnbyggjar. **stafn-búi,** *m.* mann som hadde romet sitt næmast framstamnen paa eit skip, stamnbue. **-gluggr,** *m.* glugg, vindauga i gavlen paa eit hus. **-haf,** *n.* **-hald,** *n.* stamnhald, styreleid, stemna. **-hvíla,** *f.* = *stafnrekkja.* **-kasta,** *v.* (*að*); upers. *stafnkastaði skipinu*, d. e. skipet kvelvde. **-lé** (og *-ljár*) *m.* stor krok i framstamnen som dei haka til seg og heldt fast fiendskip med i sjøslag, stamnljaa. **-leggja,** *v.* (*-lagði*) leggja (eit skip) til med framstamnen. **-ljá,** *f.* = *stafnlé.* **-lok,** *n.* halvdekk i framstamnen paa skip (= *lok,* 4). **-rekkja,** *f.* seng som stend ved tverveggen ell. gavlen. **-sveit,** *f.* mannskap ved framstamnen, stamnbueflokk. **-sæng,** *f.* = *stafnrekkja.* **-tjald,** *n.* tjeld i framstamnen paa skip.

stafr, *m.* (*gen. sing. stafs*; *nom. pl. stafir*, sjld. *stafar*; *akk. pl. stafi*, sjld. *stafa*) **1.** stav, gongestav, paak; *kasta staf ok skreppu* (um pilegrim); um bispestav: *vígðr til stafs ok stóls*; um trollstav (eller blotstolpe?): *hafa í húsi sínu staf eða stalla.* N. G. L. I 383. **2.** stav, stolpe, pilar. **3.** stav i trekjerald. **4.** um merkestav millom utmark og aalmenning i ordlagi *innan* og *utan stafs*; jfr. *stafstæði*, nyn. *stavstod.* **5.** bokstav; °rimbokstav; i *pl.* ogso lærdom, kunnskap. **staf-róf,** *n.* bokstavrekkja, alfabet, yverf. fyrstegrunnar, grunnlag. **stafs-broddr,** *m.* brodd, pigg paa ein stav. **-hǫgg,** *n.* hogg, slag med ein stav. **staf-slǫngva,** *f.* eit slag slyngja paa ein stav, stavslyngja. Jfr. *handslǫngva.* **-sproti,** *m.* sprote, paak, kjepp. **-stæði,** *n.* (i mn. ogso *stafstóð, f.*) stavstod, endepunkt av ei grenselina.

stag, *n.* stag, styd-tog fraa mastri til framstamnen.

staga, *v.* (*að*) staga, stydja, binda upp med band.

stagl, *m.* stegl (til brotsmenner). **stagl-festr,** *a.* fest paa stegl, stegla.

stagstjórnmarr, *m.* skip (poet.).

staka, *v.* (*að*) **1.** skumpa, puffa (*e-m*). **2.** staka, skjangla, raga, snaava.

staka, *f.* **I.** skinn. Jfr. nyn. *toka f.* svineskinn, Sogn.

staka, *f.* **II.** einstaka vers, visestubb, helst um halvvers.

stakastormr, *m.* hard storm.

stakka, *f.* stubb, avskore stykke. N. G. L.

stakkúttr, *a.* austn. form, sjaa *stǫkkóttr*.

stakk-blað, *n.* bloka, flak paa kufta. **-garðr,** *m.* gard, inngjerding kring høystakk.

stakkr, *m.* **I.** kufta, støypekufta. Jfr. nyn. *stakk* og *skinnstakk*.

stakkr, *m.* **II.** stakk (av høy, torv odl.); *átta stakka vǫllr,* d. e. grasvoll der det er høy til aatte stakkar.

stakra, *v.* (*að*) stakra, skjangla, = *staka*.

stál, *n.* **I.** staal, herdt jarn; i *pl.* vaapn.

stál, *n.* **II. 1.** staal, stade, stabbe (av korn, høy odl.), = *staði*. **2.** stemne (paa skip). **3.** innskoten millomsetning i vers; *gera á stál,* d. e. bruka bokstaven „m" fleire gonger millom tvo hendingar. S. E. II 106$_{10}$.

stál-band, *n.* staalband. **-broddr,** *m.* **-gaddr,** *m.* staalbrodd, staalpigg. **-gǫrr,** *a.* gjord av staal. **-hanzki,** *m.* staalhandske. **-harðr,** *a.* staalhard, hard som staal. **-haugr,** *m.* dunge av staal, staalhaug. **-hjalmr,** *m.* staalhjelm. **-húfa,** *f.* eit slag staalhjelm utan visir (nedslag), staalhuva. **-húfubarð,** *n.* bard, brot paa staalhuva.

stalla, *v.* (*að*) = *stallra*.

stallahringr, *m.* heidnesk altarring.

stallara-nafn, *n.* stallar-namn. **-réttr,** *m.* den personlege rett som stallar hadde krav paa, stallarrett. **-stóll,** *m.* stallar-stol. **-sæti,** *n.* stallarsæte. **stallari,** *m.* ein av dei fremste hirdmennerne hjaa kongen, som tala paa hans vegner paa tingi, stallar.

stallbrœðralag, *n.* stallbrødrelag, fostbrødrelag.

stall-heilagr, *a.* heilag av di at der er eit altar. **-hús,** *n.* stall, hestestall.

stalli, *m.* = *stallr,* 1.

stálligr, *a.* staalsett, staal-.

stallr, *m.* **1.** stall (Shl. Ryf.), (firkanta) stett, fotstykke, som eitk. kann standa paa; heidnesk altar (= *stalli*); *hjarta e-s drepr stall* ell. *stall drepr ór hjarta e-s,* d. e. ein vert laaghjarta, ein misser modet, jfr. *stallra*. **2.** mastrespor (= *stelling*). **3.** stall, hestehus; stallrom, spiltog; (stall)krubba.

stallra, *v.* (*að*) stana, stogga; *stallrar* (*stallar*) *hjarta e-s,* ein vert laaghjarta, rædd. Jfr. *stallr*.

stall-stœða, *f.* (mindre gode avbrigde: *stall-staði, m. -steðja, f. -stoði, m. -stœði, n.*) merr som stend i stall med ein hest, stallmerr.

stál-nagli, *m.* staalnagle, staalspikar. **-nef,** *n.* staalnebb.

stalpaðr, *perf. partic.* framvaksen.

stál-píkr, *m.* staalpik, staalpigg. **-slá,** *f.* staal-slaa, staalstong. **-sleginn,** *a.* staalslegen, staalsett. **-sorfinn,** *a.* fila til staalet.

stama, *v.* (*að*) stama, stota.

stamba, *v.* (*að*) stella um (*e-m*)? Fbr. 10$_{16}$.

stamhendr, *a.* (um versemaal) som hev ei tviteki staving til hending i fyrste og tridje verslina. S. E. I 658.

stampaustr, *m.* auster, ausing med stamp.

stampr, *m.* stamp, balje, i sms. *stampaustr*.

stamr, *a.* stam.

standa, *v. st.* **A. 1.** standa (staa), vera uppreist. **2.** standa, vera sett, finnast paa ein stad; *þat sem stendr í guðspjallinu*. **3.** standa, vera i ein viss tilstand, vera slik ell. slik voren; upers. *stendr illa,* det stend ille til. **4.** standa fast; vera fast avgjord; *þat stendr, at* —; *vita til staðins,* vita for visst. **5.** standa still, verta standande; stogga, bia. **6.** standa, ganga, koma, venda i ei viss leid; *loginn stóð inn um ræfrit*. **7.** standa, vara; *sú veizla stóð halfan mánað*. **8.** standa ved lag, vera gjeldande. **9.** standa seg for, greida seg for (*e-m*). **10.** hjelpa, stydja (*e-m*). **11.** vera høveleg, søma seg (for ein, *e-m*). **12.** standa, halda ut, tola (*e-t, e-u*). **13.** retta seg etter, lyda (*e-t, e-u*). **14.** naa, taka burti; *hvalr stendr grunn,* kvalen tek grunn (jfr. nyn. *staa botn,* rekka botn med føterne og N. folkev. „*der hev ikkje stade meg grunn*). **15.** finna, raaka paa (*e-t*). Jfr. nyn. *standa*

ein (*atter*), d. e. naa ein. **16.** koma yver, raaka (*e-n*); upers. *hvat stendr þik*, kva stend paa med deg, kva kjem aat deg? **17.** vega, vera jamtung med; ogso: vera jamverd med (*e-t*); *ein gullhringr, er stendr tvá aura.* Jfr. nyn. *det stend knapt*, d. e. det er knapp vegt.

Med part. *á*: *standa á e-u*, standa paa; vera vend mot; halda seg til, driva paa med eitk.; *standa á e-u* (*e-t*) vera paa, falla, raaka paa, slaa inn paa eitk.; *hugr stendr á e-m*, d. e. stend til ein; upers. *stendr á illu einu með þeim*, det er berre ilt millom deim. *af*: *standa af e-u*, koma av, hava sitt upphav fraa eitkvart; *ógn stendr af e-m*, det stend støkk av ein; *standa af e-u við e-n*, standa av, lata fraa seg eitk. til ein; *standa e-n veg af*, helst upers. *stendr e-n veg af um e-t*, det hev seg (stend, er) slik ell. slik med eitk. *at*: *standa at* (*e-m*), standa attved, hjelpa (ein); trengja innpaa, ganga laust paa ein; *standa e-n at e-u*, finna ein i ferd med, gripa ein i eitk. *eptir*: *standa eptir*, standa etter, vera atter. *fram, frammi*: *standa frammi* (*fram*), standa framme (fram); vera til stadar; vera noko tess, duga. *fyrir*: *standa fyrir e-u*, standa i vegen, vera til hinder for eitk.; hindra at ein fær tak i eitk., verja eitk.; *standa jarni fyrir*, verja seg med jarnburd; *standa fyrir e-t*, gjelda for, ganga for aa vera eitk. *hjá*: *standa hjá e-m*, standa attved (hjaa), yverf. hjelpa ein. *í*: *standa í e-t*, stiga, fara i eitk. (t. d. *klæði*); *standa í e-u*, standa i, vera i eitk.; vera aat med, halda paa med eitk.; verta til, føra til eitk.; vera i, liggja i eitk. (som innehald); *standa í klæðum*, vera i klædi; *standa í bót*, vera rettkomen ell. skyldig til ei viss bot; upers. *stóð í deilu með þeim*, det vart til strid med deim. *með*: *standa með*, standa med, hava eitk.; ogso = *standa við e-u*. *saman*: *standa saman*, standa saman, vera samla; *standa saman í* (*með*) *e-u*, vera (samla) i, liggja i (som innehald). *til*: *standa til e-s*, standa til eitk., vera vend mot eitk.; standa med rett til, vera rettkomen, skyldig til eitk,; gjeva von ell. tilføre til eitk., syna eitk. (ofte upers.); *standa e-m til*, vera ein til hjelp; *standa e-n veg til*, standa eikorleis til, vera slik ell. slik voren; upers. *stendr svá til*, det hev seg so. *undan*: *standa undan*, ogso: skorta, vanta. *undir*: *standa undir e-m*, standa under, vera underlagd ein; *standa undir e-t*, stydja uppunder, gjeva eitk. studnad. *upp*: *standa upp*, standa, stiga, reisa seg upp; standa uppe, ikkje vera fallen; fara i veg; yverf. reisa seg (til strid). *uppi*: *standa uppi*: standa uppe, uppreist; standa ved lag; (um lik) standa og ikkje verta nedgrave; (um skip) standa uppe paa land; (um boge) standa spent. *við*: *standa við e-u*, standa imot, gjera motstand mot eitk.; halda ut eitk. *standa við e-t*, liggja ved, vera vaagnad ved eitk.; upers. *stendr við e-t*, det stend um, er nær ved eitk. *yfir*: *standa yfir e-u*, standa yver eitk., vera utbreidd yver eitk.; vera til stadar ved eitk.; *standa yfir*, ogso: standa paa, vera for handi, vara.

B. *standast*, *v. r.* **1.** standa seg, verta standande, standa ved lag. **2.** standast, standa seg for, greida seg mot, halda ut, tola (*e-u*, *e-t*). Med part. *á*: *standast á*, svara til kvarandre, ganga upp imot kvarandre (ogso: *standast á endum*); standa midt imot kvarandre. *af*: *standast af e-m*, koma av, hava sitt upphav fraa ein; *standast e-n veg af* = *standa e-n veg af*.

standsqðull, *m.* eit slag sål.

stanga, *v.* (*að*) **1.** stinga, stikka; støyta; *stanga jǫrð*, d. e. stinga i jordi (med stenger odl.); *hafa vandlaupa með togum stangaða*, d. e. innsette med tog. **2.** stanga (med horn); refl. *stangast*, stangast. **stangan**, *f.* tildriv, tilstøring.

stangar-húðfat, *n.* eit slag *húðfat* (med berestong?) **-hǫgg**, *n.* hogg, slag med ei stong.

stank, *n.* uro, staak. Flat. II 219₃₄.

stanka, *v.* (*að*) bera seg tungt, stanka, sukka.

stapi, *m.* høg fjellknatt, fjelltopp.

stappa, *v.* (*að*) **1.** stappa, stampa, støyta (ned). **2.** stappa, fylla, pakka hardt ihop. **3.** stappa, banka, støyta sund. **stappan**, *f.* (og *stapp*, *n.*) i sms. *fóta-*.

stappi, *m.* stappa (stoppa), noko som er ihopstappa.

stara, *v.* (*rð*) stara, stira.

starf, *n.* starv, arbeid, stræv; sysl, embætte; umsut, tilsyn. **starfa,** *v.* (*að*) starva, arbeida, stræva, sysla med eitk. (*e-t, í e-u, at e-u*); *starfa á e-m,* føra umak paa ein, bry ein; *starfa fyrir e-u,* hava umsut for, syta for eitk.; *starfa um e-t,* bry seg um eitk.; *starfa sik,* møda seg. **starfa-laun,** *n. pl.* = *starflaun.* **-lítill,** *a.* lite brysam. **-mikill,** *a.* (mykje) brysam. **starfhús,** *n.* arbeidsrom, verkstad. **starfi,** *m.* arbeid, stræv, umak. **starf-laun,** *f.* og *n. pl.* løn for arbeid ell. stræv. **-lítill,** *a.* lite brysam. **-samr,** *a.* strævsam, mødesam, annsam. **starfsísmótt,** *f.* arbeidsklæde. **-maðr,** *m.* arbeidsmann, arbeidar. **-sveinn,** *m.* arbeidskar.

stari, *m.* stare (star). Sturnus.

stark, *n.* i sms. *ofstark.*

starkr, *a.* sterk (av helsa) = *sterkr.* Jfr. namnet *Starkaðr.*

starsýnn, *a.* stirøygd.

statút, *n.* statut, vedtekt (lat.)

stauli, *m.* i sms. *sveinstauli.*

staulpa, *f.* i sms. *meystaulpa.*

staup, *n.* **1.** staup, hol i veg. **2.** staup, bikar; ogso kopp, kjerald til aa hava vaks i = *botn, m.* 3. Jfr. nyn. *staup, n.* ogso um eit lite trekjerald. **3.** klump av støypt metal.

staura, *v.* (*að*) støyta med staur. Jfr. nyn. *staura, støyra.* **staur(a)garðr,** *m.* gjerde av staur, staurgard. **staurr,** *m.* staur, stong. **staurshǫgg,** *n.* hogg, slag med staur.

stauta, *v.* (*að*) støyta, raama hardt, jfr. *steyta*; *stauta á (at) e-m spjótinu.*

stedda, *f.* merr, horsa.

steði, *m.* (*gen. steðja*) **1.** sted, smidjested. **2.** mynt (baade um det som ein slær mynt med, og den mynti som vert slegi). **3.** stade, = *staði*; N. G. L. II, 111 35,38.

steðja, *v.* (*að*) hoppa, byksa.

steðja, *v.* (*staddi*; *perf. partic. staddr,* ogso *staðinn,* s. d.) **1.** faa til aa standa ell. vera paa ein stad ell. i ei stoda; stansa, stoppa; *partic. staddr,* stadd, standande, verande paa ein stad ell. i ei stoda; *vera staddr hjá e-m,* vera hjaa ein; *vera við staddr,* vera til stadar; *hann er vel staddr,* han er vel stadd, det stend vel til med honom; *e-m er (svá) statt til e-s,* ein er (soleis) til sinns (ell. haatta) mot ein. **2.** gjera fast, stødug; fastsetja; *partic. staddr,* avgjord, fast, viss; *gera e-t statt,* gjera (slaa) eitk. fast; *hafa e-t statt fyrir sér,* hava sett seg fyre eitk.; refl. *steðjast,* taka fast bustad (*stedast* N. Gbr.) **3.** stadfesta. Jfr. nyn. *steda,* festa, og *stedja,* (til)støra (Sogn).

steðja-bréf, *n.* brev um myntrett. **-nef,** *n.* nev, nebb paa smidjested. **-steinn,** *m.* stein til underlag under smidjested. **-stokkr,** *m.* stokk, stabbe til underlag under smidjested.

steðr, *pl.* av *stoð,* s. d.

stef, *n.* **1.** frest (jfr. *stefna, f.* 4). **2.** stev, umkvæde.

stefáns-dagr, *m.* **-messa,** *f.* andre joledagen.

stefja, *v.* (*að*) **1.** hindra, avstyra. **2.** *stefja á e-n,* tala til ein med stev; jfr. nyn. *stevjast.* **stefja-balkr,** *m.* **-mál,** *n.* **-mel,** *n.* bolk, stykke millom tvo stev i eit dikt, stevbolk. **steflauss,** *a.* utan umkvæde, stevlaus.

stefliga, *av.* i *ústefliga.*

stefligr, *a.* som høyrer til stev (*stef*).

stefna, *v.* (*nd*) I. = *stemma.*

stefna, *v.* (*nd*) II. **1.** venda stamnen til; *stefna skerit,* styra mot skjeret. **2.** styra, venda eitk. (*e-u*) i ei viss leid; *stefna (hǫgginu) á fótinn.* **3.** stemna, ganga i ei viss leid; *stefna inn fjǫrðinn*; yverf. *e-m verðr nær stefnt,* d. e. det er faare for ein. **4.** stemna, kalla, bjoda ein (*e-m*) til aa koma ein stad; ogso *stefna saman menn.* **5.** stemna, kalla ein (*e-m*) inn for retten (*um e-t,* for eitk.); ogso: *stefna máli (sǫk),* stemna, draga ei sak inn for retten (med dei rette ordelag); *stefna e-m af konunni,* stemna kona fraa ein, d. e. koma med det paastand at ein er skild fraa kona. **6.** stemna, kalla saman, lysa til (*e-t*); *stefna þing við bændr.*

stefna, *f.* **1.** stemna, styreleid, kurs. **2.** stemning, innkalling (t. d. for retten). **3.** stemna, avtala ell. fastsett møte til aa gjera eitk. (*til e-s*); samkoma; *gera e-m stefnu,* = *stefna e-m*; *gera e-m halfs mánaðar stefnu,* stemna ein til møte med ein halv maanad varsl. **4.** stemnetid; frest, skildag, termin; *selja jǫrd til stefnu,* d. e. selja jord med undanskild atterløysnings-rett

til ein viss dag; *selja jǫrd ór stefnu,* selja jord som det ligg løysningsrett paa (til ein tridjemann), fyrr skildagen er ute (N. G. L.)

stefni, *n.* stemne, i sms. *halsstefni.*

stefning, *f.* stemning, innkalling. **stefningar-bréf,** *n.* stemnebrev. **-dagr,** *m.* stemnedag. **-váttr,** *m.* stemnevitne. **-vitni,** *n.* vitnemaal um stemning.

stefningr, *m.* namn paa ein orm. S. E.

stefnir, *m.* **1.** styrar. **2.** hjelm. Poet.

stefnliga, *av.* formaals-tenleg, skapleg.

stefnu-boð, *n.* stemne-bod, innkalling. **-bréf,** *n.* stemnebrev. **-býr, -bœr,** *m.* stemnegard, gard der stemna, møte vert halde. **-dagr,** *m.* stemnedag (baade um den dagen daa det vert stemnt og den dagen stemna skal vera). **-fall,** *n.* det aa forsøma aa møta til stemna; boti for det. **-fundr,** *m.* stemnemøte. **-fǫr,** *f.* ferd til ei stemning. Jfr. nyn. *stemneferd.* **-gerð,** *f.* stemning, innkalling til ei stemna. **-jǫrð,** *f.* jord som er seld med undanskild atterløysningsrett til ein viss dag. **-lag,** *n.* stemnelag, avtala ell. fastsett møte, stemna. **-leiðangr,** *m.* leiding som dreg ut etter tilstemning. **-lið,** *n.* flokk som fylgjer til ei stemna, stemnefylgje. **-lundr,** *m.* lund der ei stemna vert haldi. **-lýðr,** *m.* stemnelyd, tingaalmuge. **-maðr,** *m.* mann som er med i ei stemna, stemnemann. **-myrginn,** *m.* morgon daa stemna skal vera. **-rof,** *n.* det aa brjota avtalen um ei stemna, stemnebrot. **-staðr,** *m.* stad der det vert stemnt eller ei stemna skal vera, stemnestad; *halda stefnustað,* d. e. halda avtalen um stemna. **-stofa,** *f.* stemnestova, møtestova. **-stund,** *f.* stemnetid, møtetid. **-sǫk,** *f.* sak som ein vert stemnt for. **-tal,** *n.* samtale paa ei stemna. **-tími,** *m.* stemnetid. **-váttr,** *m.* stemnevitne. **-vegr,** *m.* stemneleid, leid. Mar. 569₃₂. **-vitni,** *n.* **1.** vitnemaal um stemning. **2.** stemnevitne, vitne paa ei stemning. **-vætti,** *n.* = *stefnuvitni,* 1.

stefsetja, *v.* (*tt*) setja, dikta stev (*stef*) til eit dikt.

steggi, *m.* stegg, i sms. *andarsteggi.*

stegi, *m.* = *stigi.*

stegla, *v.* (*ld*) stegla, festa paa *stagl.*

stegla, *f.* laakt namn paa ei kvinna. Jfr. nyn. *stegla, v.* skjella.

Steig, *f.* garden Steigen paa Engeløy (*í Ǫngli*) paa Helgeland. **Steigar-þing,** *n.* tinget for Haalogaland. **-þingslǫg,** *n. pl.* Steigartinglag (landsluten). **-þingsmenn,** *m. pl.* folket i Steigartinglag.

steigurliga, *av.* bratt, høgreist. Poet. Jfr. mnt. *steiger, a.* bratt.

steik, *f.* steik. **steikara-hús,** *n.* eldhus, kjøken. **-hǫfðingi,** *m.* **-meistari,** *m.* yverkokk. **-piltr,** *m.* (Æf. 87₁₇₆) **-sveinn,** *m.* kokkegut. **steikari,** *m.* steikjar, kokk. **steiking,** *f.* steikjing. **steikja** (og *steika*), *v.* (*kt*) steikja; brenna.

steina, *v.* (*nd*) maala, farga.

steina-brú, *f.* bru av steinar, steinbru. **-sørvi,** *n.* eit slag perleband, halsband av fine steinar.

stein-bítr, *m.* steinbit. Anarrhichas lupus. **-blindr,** *a.* steinblind, heilt blind. **-bogi,** *m.* boge, kvelving av stein, steinbru. **-borg,** *f.* borg av stein. **-brú,** *f.* steinbru. **-delfr,** *m.* steindolp. Saxicola oenanthe. **-dyrr,** *f. pl.* steindør (jfr. *dyrr*). **-garðr,** *m.* steingard, steingjerde. **-geit,** *f.* steingeit. **-geitarmerki,** *n.* himmelmerket Steingeiti (Steinbukken) i dyrekrinsen. **-golf,** *n.* steingolv. **-hjarta,** *n.* steinhjarta. **-hurð,** *f.* steinhurd, steindør. **-hús,** *n.* steinhus. **-hvelfðr,** *a.* som hev steinkvelving. **-hǫll,** *f.* steinhall, stort steinhus. **-kast,** *n.* steinkast. **-kastali,** *m.* steinborg, steinkastal. **-ker,** *n.* steinkjer, kjer av stein. **-ketill,** *m.* steinkjel. **-kirkja,** *f.* steinkyrkja. **-kirkjusmíð,** *f.* steinkyrkje-byggjing. **-kjallari,** *m.* kjellar mura av stein, steinkjellar. **-klæði,** *n.* lita ell. farga klæde. **-knífr,** *m.* steinkniv. **-kola,** *f.* steinkola, liti lampa av stein. **-lag,** *n.* steinlag. **-liga,** *av.* steinende, som stein. **-ligr,** *a.* som er av stein, stein-. **-líkan,** *n.* bilæte inngrave i stein. **-lopt,** *n.* loft, yverstova i steinhus. **-meistari,** *m.* meister i steinbyggjing, murarmeister. **-mez,** *m.* eit slag kniv med skaft innsett med prydsteinar? (jfr. mnt. mes, n. kniv). **-múrr,** *m.* steinmur. **-mustari,** *m.* *mustari* av stein.

steinn, *m.* **1.** stein, grjot. **2.** stein, steinstykke, eitk. gjort av stein; *þikkir e-m ekki ór steini hefja,* ein tykkjer at det er

inkje skitte paa; yverf. *taka stein* (ell. *kasta steini*) *um megn sér*, d. e. faast med noko som ein ikkje orkar; *koma milli steins ok sleggju*, d. e. i knipa; um vermesteinar: *mjolk var heit ok váru á steinar.* **3.** stein bruka til vegtlodd. **4.** prydstein, glimestein, perla. **5.** steinhus, helst um kloster og fengsl. **6.** stein i blaasa, jfr. *steinsótt.* **7.** maaling, farge.

stein-nqkkvi, *m.* steinbaat. **-óði,** *a.* **-óðr,** *a.* ofseleg (um storm). Jfr. nyn. steingalen odl. **-ofn,** *m.* steinomn. **-pikka,** *f.* steinpikka, steinhakka. **-ráfr,** *n.* steintak. **-setja,** *v.* (*tt*) steinsetja, setja med (dyre) steinar.

steins-hqgg, *n.* hogg, slag med ein stein.

stein-sker, *n.* stein som er skjer. **-smíð,** *f.* steinarbeid, murararbeid. **-smíði,** *n.* **1.** arbeid av stein; steinbygning. **2.** = *steinsmíð.* **-smiðr,** *m.* steinarbeidar, murar. **-sótt,** *f.* steinsott. **-spjald,** *n.* steintavla. **-stolpi,** *m.* steinstolpe, steinsula. **-stofa,** *f.* steinstova, stova av stein. **-stræti,** *n.* steinsett stræte ell. gata. **-tabula,** *f.* steintavla. **-talga,** *f.* steinhogging. **-þildr,** *a.* golvlagd med stein, steintild. **-þró,** *f.* steintro, steinkista (til lik). **-veggr,** *m.* **1.** steinvegg. **2.** steinbygnad. **-virki,** *n.* steinborg, steinmur. **-qr,** *f.* pil av stein, steinpil.

stekkr, *m.* rom, inngjerding til lambi; jfr. nyn. *stekk,* (m.) og *stekkje* (n.) garde, avgjerdt rom til lambi i fjøs (Berg.). **stekksgarðr,** *m.* gard kring *stekkr.* **stekktíð,** *f.* tidi daa lambi vert skilde fraa møderne og sette i *stekkr*; namn paa maanaden fraa midten av mai til midten av juni paalag (= *eggtíð*).

stela, *v. st.* stela; *stela e-n e-u, stela e-u frá e-m, stela e-u á e-n,* stela eitk. fraa ein; *stela e-n,* stela fraa ein, *stela mqnnum ór kastalanum,* senda løynleg folk or festningi. *stelast, v. r.* stela seg, lura seg (*á e-n, at e-m*); rec. *stelast frá,* stela fraa kvarandre; *taka með stolinni hendi,* taka med tjuvshand, som ein tjuv. **stelafé,** *n.* stole gods, tjuvegods. **stelari,** *m.* stelar, tjuv.

stelkr, *m.* stelk, graatjeld. Totanus calidris.

stelling, *f.* masterspòr, = *stallr, m.* 2.

stelpa, *v.* (*pt?*) stelpa, hindra; *stelpa niðr,* halda nede. N. G. L. III, 27₃₂ (mn. avskr.)

stemi, *f.* staming.

stemma, *v.* (*md*) stemma, demma upp, stoppa; *at ósi skal á stemma.*

stengja, *v.* (*gd*) stengja, luka.

sterkleikr, *m.* sterkleik, styrke. **sterkliga,** *av.* sterkt, med styrke, kraftigt. **sterkligr,** *a.* **1.** sterkleg, kraftig. **2.** svær, stor. **sterkmannligr,** *a.* sterkleg, kraftig (um folk).

sterkr, *a.* sterk; kraftig; stor. **sterkviðri,** *n.* sterk vind.

sterlingr, *m.* sterling (engelsk mynt). Ann. 258₁₈.

sterta, *v.* (*rt*) sterta, strama upp. **sterta,** *f.* i sms. *hosnasterta.* Jfr. nyn. *sterta, f.* **stertimaðr,** *m.* stram kar, straming.

stertr, *m.* stert, vele.

stétningr, *m.* stand, vyrdnad.

stétt, *f.* **1.** stig, noko aa stiga paa, t. d. stig i ei tropp eller gjerde (Heilag. I 184₂₅), eller steinar som er lagde til aa gaa etter (nyn. *stett,* Man.); stett (f.), tropp; ogso yverf. stig; ættled. **2.** stett (m. og n.), fotstykke under kjer. **3.** stand, vyrdnad; stoda, tilstand (= *stéttr, m.*)

stétta, *v.* (*tt*) **1.** stetta, hjelpa, stydja (*e-u*). **2.** koma aaleis, fremja, gagna (*e-t*).

stéttar-ker (og *stéttaker*), *n.* kjer med stett (fot), stetta. **-lauss,** *a.* som er utan stett (fot), stettlaus.

stéttr, *m.* = *stétt, f.* 2 og 3.

steyldr, *partic: steyldr á hæli,* styrdføtt? Flat. II 107₂₄. Jfr. isl. *staula, v.* gaa staurut, og gn. *sveinstauli.*

steypa, *v.* (*pt*) **1.** støypa, lata stupa, lata falla ned; snu upp og ned, setja paa hovudet (*e-u*); *steypa kerti,* sløkkja ljos med aa snu det upp og ned (skikk ved bannsetjingar); *hafa steypt hettinum,* d. e. lata hatten falla nedfyre andlitet; *steyptir hjalmar,* hjelmar som fell nedfyre andlitet (Edda). **2.** støypa, kasta i koll, støyta ned (*e-n*); *steypa sínum úvinum.* **3.** støypa, draga (klæde) paa eller av seg (jfr. nyn. *støypekufta*); *steypa á sik* (*af sér*) *kápu*; *steypa yfir e-n flekku*; ogso um sokkar. **4.** slaa, hella ut (*e-u*); yverf. velta, ausa ut; *steypa e-n gulli,* yverausa ein med gull; *steypa fram bœn fyrir e-m,* beda inderleg for eink. **5.** støypa, renna; *steypa heitu vaxi á andlit*

sér; *steypa skurðgoð af malmi*; *svelli var steypt yfir jǫrð*; *steypa niðr*, støypa umatt. **6.** bløyta, leggja i blot; jfr. nyn. *støypa*, leggja korn i blot til malt. **7.** *steypast*, *v. r.* støypa seg, kasta seg; stupa, falla.

steypari, *m.* støypar. **steyping,** *f.* **1.** støyping, nedstøyting, fall. **2.** uthelling.

steypir, *m.* støypar. **steyptr,** *partic.* til *steypa*, s. d. **steypumeistari,** *m.* støypemeister, støypar.

steyta, *v.* (*tt*) **1.** støytá, driva, køyra; *steyta sverðinu í e-t.* **2.** støyta, støypa, kasta (*e-u*). **3.** støyta, stappa, banka sund.
steytr, *m.* støyt.

stí, *n.* i sms. *svínstí.*

stía, *f.* avgjerdt rom til smaafe. **stía,** *v.* setja i *stía*, stengja lambi av fraa møderne sine. Jfr. nyn. *stía*, setja inn krøter i hus, Sogn.

stífla, *v.* (*ld*) stemma, demma upp. **stífla,** *f.* stemm, demning. Jfr. nyn. *stivla*, stoppa, stansa, ogso setja skraademning, og *stivla*, *f.* skraademning, Ma.

stig, *n.* **1.** stig (n.) i tropp, stige odl. **2.** fot (under ein knakk t. d.). **3.** yverf. i *pl.* stand, vyrdnad; *af meirum stigum eða minnum.*

stíga, *v. st.* **1.** stiga, treda; stiga upp ell. ned; *stíga stórum*, taka store stig; *stíga á bak*, *á hest*, mots. *stíga af baki*, *af hesti*; *stíga fram*, ogso: døy; *stíga fyrir borð*, stiga, springa yver bord; *stíga til ríkis*, taka ved riksstyringi; *stíga um e-n*, vinna yver ein (Edda); *stíga undan borði*, stiga fraa bordet; *stíga yfir borð*, setja seg til bords; *stíga yfir e-n* (*yfir hǫfuð e-m*) vinna yver ein (jfr. nyn. *yverstigen*). **2.** med akk. stiga (upp) paa, treda paa (*e-t*); *stíga land*, stiga paa land; *stíga beð*, stiga upp i seng (Edda); yverf. *stíga e-n*, vinna yver ein.

stigamaðr, *m.* **1.** vegfarande mann. **2.** vegrøvar, røvar.

stig-gata, *f.* fotstig, gangstig. **-hosur,** *f. pl.* hosor som berre rekk upp paa leggen? Fm. X 415₅.

stigi, *m.* stige (= *stegi*).

stígr (og *stigr*) *m.* (*gen. sing.* *-s*, *-ar*; *nom. pl.* *-ar*, *-ir*, *akk.* *-a*, *-u*) stíg, fotstíg; veg.

stigreip, *n.* **stigvél,** *n.* istig, stigbøygel (sti(g)vil, Smaal.)

stik (og *stikk* Fm. VII 256), *n.* stik (Ma.), paale, staur (driven ned i sjøbotnen).

stika (og *stikka*) *v.* (*að*) **1.** paala, stengja med paalar ell. staurar; *stika ána uppi*, demma upp aai med paalar. **2.** mæla (upp), jfr. *stika f.*; *stika lérept*; yverf. *stika hafit* (um skip).

stika (og *stikka*) *f.* **1.** stikka; stong. Jfr. nyn. *stika*, stolpe (Dal.), gardstaur (Set.). **2.** eit lengdemaal, = *2 alnar*. **3.** stake, ljosestake; jfr. *kertastika*.

stikill, *m.* **1.** stikel (Shl.), hornpigg. **2.** stylk? Barl. 46₂₃.

stikkalag, *n.* eit slag versemaal. S. E. I, 712. **stikki,** *m.* eit slag stutt dikt med stutte vers.

stikkinn, *a.* snefsen, beisk. **stikkjast,** *v.* (*kt*) leidast. Hom. 128₃ (nyn. *stikkjast*, d. s. Set. Tel.).

stikknífr, *m.* eit slag stingekniv, daalk.

stikla, *v.* (*að*) hoppa, byksa. Jfr. nyn. *stikla*, hinka.

stikna, *v.* (*að*) stikna, steikjast.

stilkr, *m.* stylk (stilk).

stíll, *m.* **1.** pik, pigg; jfr. ogso *silfrstíll*. **2.** stil, skrivemaate. Lat. stilus.

stilla, *v.* (*lt*) **1.** stilla, stansa, tøyma, styra (*e-u*, *e-t*); *stilla sik*, styra seg. **2.** stilla, setja i ei viss stoda; *stilla hǫrpu*, stilla horpa. **3.** stella, laga, skipa eitk. slik eller slik; *stilla svá til um e-t*, skipa, laga det so med eitk. **4.** stilla seg, lura seg; *stilla at e-u*. **5.** lura, narra (*e-n*).

stilli, *n.* **1.** maatehald, spekt. **2.** inngjerding til dyreveiding. Jfr. nyn. *stille*, *n.* inngjerding, garde i fjøs. **stilliliga,** *av.* spakleg, visleg. **stilliligr,** *a.* spakleg, visleg.

stilling, *f.* **1.** stelling, skiping. **2.** maatehald, spekt. **stillingarmaðr,** *m.* visleg, maatehalden mann.

stillir, *m.* styrar, hovding, konge (poet.).

stilltr, *a.* som kann styra seg, visleg, roleg, spak.

stím, *n.* stim, staak, strid (poet.). **stíma,** *v.* (*að*) stima, styra, staaka. **stíman,** *f.* styr og staak, uppstuss.

stinga, *v. st.* stinga (stikka); *stinga nefi*

í skinnfeld; *stinga nǫsum niðr*, stinga nasen i jordi, bita i bakken; yverf. *stinga e-m sneið*, gjeva ein sneidord, neisa ein; upers. *stingr mik í hjartat*; *stinga e-n af*, stinga ein i hel, drepa ein; *stinga af*, stikka av, draga seg undan; *stinga af stokki við e-n*, sjaa *stokkr*; *stinga við fótum*, stana (braatt); refl. *stingast til e-s*, stinga seg fram etter eitk.

stingasótt, *f.* sjukdom med styng? Ann. 75$_{12}$ 203$_{9}$. **stingi,** *m.* styng, hald i sida, haldstyng.

stinn-leggjaðr, *a.* som hev sterke, faste leggjer, stinn-leggja. **-leiki,** *m.* stinnleik, traustleik (um sylv). **stinnr,** *a.* **1.** stinn, stiv, stram; sterk, kraftig; *stinnr bogi*; *fljúga stint*. **2.** god i sitt slag, drjug, stiv; *stinn veizla*; *stinn manngjǫld*; *at stinna*, av godt slag. Jfr. nyn. *stinn*, ublanda, rein: *stint sylv* odl. Hall.

stíra, *v.* (*rð*) stira, stara, glo.

stirð-fœttr, *a.* styrdføtt. **-kveðinn,** *a.* (um kvæde) stivt eller uhagt framsagd (*kveðinn*). **-leikr,** *m.* styrdleik, stivleik. **-liga,** *av.* styrdleg, stivt, ubøygjeleg. **-lyndr,** *a.* stridlynd, hardsett. **-læti,** *n.* traalæte, stridskap, stivhug. **stirðna,** *v.* (*að*) **1.** styrdna, stivna (ogso yverf.); verta uhag, tungvint. **2.** hardna, verta hard, strid. **stirðorðr,** *a.* munnvalen, tungmælt. **stirðr,** *a.* **1.** styrd, stiv, ubøygjeleg; uhag, uhendig, tung; *e-m er stirt um mál*, det er tungt for ein aa tala eit maal. **2.** hard, streng; strid, tver; ublid.

stirfinn, *a.* styrven, stiv, tver, strid.

stirndr, *a.* sett med stjernor, stjernesett, stjernut.

stirtla, *v.* (*að*) retta, reisa upp med møda; *stirtla sér á fœtr*.

stívarðr, *m.* raadsmann, forstandar, styrar (eng. steward).

stjaka, *v.* (*að*) skumpa, skaka (*e-m*); jfr. *staka*, *v.* 1. Jfr. nyn. *stjaka*, staka, skjangla.

stjaki, *m.* i sms. *ljósastjaki* (jfr. *stika*). Jfr. nyn. *stjake*, stake.

stjarfi, *m.* stivkrampe.

stjarfr, *a.* stivkjefta, hardvikt (um hest).

stjarna, *f.* stjerna; *stjarna* vert ogso bruka aaleine um *leiðarstjarna*, *sjóvarstjarna* (d. e. nordstjerna, polstjerna) og um visse andre stjernor som merkte dagstiderne (jfr. *aptan-*, *dag-* og *morgin-stjarna*).

Stjóradalr, *m.* Stjørdalen. **stjórdœlir,** *m. pl.* stjørdalingar. Fm. IV 68.

stjóri, *m.* **I.** styrar, raadar (= *stjórnari*). Edda.

stjóri, *m.* **II.** lite ankar, dregg, krabbe. Jfr. nyn. *stjore*, stiv kvist, stylk.

stjórn, *f.* **1.** styring, stjorn. **2.** stjorn, husstyr. **3.** styre; styrbord (paa skip); *á stjórn*, paa styrbord sida. **stjórna,** *v.* (*að*) styra, stjorna, raada yver (*e u*). **stjórnaðarmaðr,** *m.* = *stjórnarmaðr*. **stjórnan,** *f.* styring. **stjórnarblað,** *n.* styreblad. **stjórnari,** *m.* styrar, raadar; styremann. **stjórnar-lauss,** *a.* som er utan styring, ustyrd. **-maðr,** *m.* styrar, raadar, styremann. **-vald,** *n.* **-veldi,** *n.* raadvelde, magt. **-vǫlr,** *m.* styrevol (paa skip). **stjórn-bitlaðr,** *a.* beisla. Edda. **-borði,** *m.* styrbord (paa skip). **-byrðingr,** *m.* mann paa styrbord sida, styrbords-mann. **-fastr,** *a.* som hev fast styre (um skip). **-látr,** *a.* = *stjórnsamr*. **-lauss,** *a.* styrlaus, ustyrleg; styrelaus. **-ligr,** *a.* skipeleg, skikkeleg. **-samr,** *a.* som gjerne vil styra, myndug, raadig. **-við,** *f.* band som held styret, styreband. **-vǫlr,** *m.* styrevol (= *stjórnarvǫlr* .

stjúp- (ogso *stjúk-*, *stýk-*, *stjúg-*, *stýp-*, *stýf-*, *stjúf-*) i sms. = styv- (styk-). Jfr. ogso nyn. maalføre *styg-*, *stjuk-* o. fl. **stjúpa,** *f.* = *stjúpmóðir*. **stjúp-barn,** *n.* styvbarn. **-dóttir,** *f.* styvdotter. **-faðir,** *m.* styvfâr. **-móðir,** *f.* styvmôr. **stjúpr,** *m.* = *stjúpsonr*. **stjúpsonr,** *m.* styvson.

stjǫlr, *m.* (*akk. pl. stjǫlu*) bakdeild, gump. Jfr. nyn. *styl*, *m.* stert, hale.

stjǫrnu-bók, *f.* bok um stjernorne, stjernekunna. **-bókarlist,** *f.* stjernekunna, astronomi. **-bókarmaðr,** *m.* stjernekunnig mann, astronom. **-gangr,** *m.* stjernegang, stjernelaup. **-gangsmeistari,** *m.* stjernekunnig mann, stjernetydar. **-íþrótt,** *f.* stjernekunna, stjernetyding. **-ljós,** *n.* stjerneljos. **-mark,** *n.* stjernemerke (i dyreringen). **-meistari,** *m.* stjernekunnig mann, stjernetydar. **-ríms-íþrótt,** *f.* stjernekunna, astronomi. **-ríms-meistari,** *m.* stjernekunnig mann. **-tal,** *n.* stjernetal. **-vegr,** *m.* stjernestøde, konstellation.

stó, *f.* i sms. *eldstó*.

stobbi, *m.* stabbe, i sms. *tréstobbi*.

stoð (og *stuð*) *f.* (*nom. pl. stoðir, støðr, steðr*) stýd, stydjestav; stolpe, sula; studnad, hjelp.

stóð, *f.* stad der eitk. stend; *líma* (*festa*) *saman stóð ok stjǫrnur,* Fld. II 282₁₅, 390₄, 553₂. Jfr. nyn. *stod, f.* i sms. *vêrstod, stavstod* o. fl.

stóð, *n.* stod, merreflokk med stodhestar.

stoða, *v.* (*að*) stydja, stydja uppunder; hjelpa, gagna; *stoða e-m til e-s,* hjelpa ein til eitk. **stoðamaðr,** *m.* stydjar, hjelpar.

stóð-hestr, *m.* stodhest, gradhest. **-hross,** *n.* øyk (merr eller hest) som høyrer til eit *stóð,* stodøyk.

stoði, *m.* studnad, hjelp. **stoðlauss,** *a.* hjelpelaus.

stóðrenni, *n.* i ordlaget: *sitja í stóðrenni við e-n,* vera (bu) i grannelaget med ein.

stofa *f.* (ogso *stoga* og *stufa*) stova (stoga), baade um stovebygnad og um eit rom i ein bygnad.

stofn (ogso *stufn*) *m.* stomn, stuv, stubbe (av tre); yverf. grunnlag; *setja vel* (*illa*) *á stofn við e-n,* byrja vel (ille) med ein, fara vel (ille) med ein fraa fyrsto; *hefjast tveim stofnum,* ganga paa tvo maatar.

stofna, *v.* (*að*) grunnleggja, emna paa; stella, skipa til, faa i stand; *stofna heit,* gjera lovnad.

stofu-búnaðr, *m.* bunad, veggtjeld odl. til ei stova, stovebunad. **-dyrr,** *f. pl.* stovedør. **-gerð,** *f.* stove-byggjing. **-gluggr,** *m.* stoveglugg, stove-vindauga. **-golf,** *n.* stovegolv. **-horn,** *n.* stovekraa. **-hurð,** *f.* stovehurd, stovedør. **-karl,** *m.* mann som stend fyre ei *sálustofa.* **-ofn,** *m.* omn i stova (badstova). **-pallr,** *m.* pall i ei stova. **-reykr,** *m.* røyk som er i ei stova (badstova).

stoga, *f.* = *stofa.*

stokka, *v.* (*að*) **1.** stokka, setja stokk paa, setja fast (jfr. *stokkr,* 9). **2.** timbra, byggja upp med stokkar; *brunnr stokkaðr umbergis* (jfr. nyn. *stokkbrunn,* Ross); yverf. *stokka hátt,* byggja høgt, slaa stort paa (um giftarmaal).

stokka-belti, *n.* belte av samanhekta plator (jfr. isl.), Sturl. I 370₂₃. **-búr,** *n.* bur sett upp av stokkar. **-ker,** *n.* stort kjer, som stend fast paa stokkar (til surmysa i buret). Gísl. 88₂₁. **-spenzl,** *n. pl.* eit slag spenne (av plator).

stokkfiskr, *m.* stongfisk, turrfisk (jfr. dsk. stokfisk).

stokkinn, *perf. partic.* til *støkkva.*

stokkland, *n.* rudningsland i skog.

stokklauss, *a.* som er utan stokk, stokklaus (um ankar).

stokk-lendi, *a.* = *stokkland.* **-lendingr,** *m.* ein som bur paa *stokkland.*

stokkr, *m.* **1.** stokk; trestokk; timberstokk. **2.** stokk i husvegg; *innan stokks, utan stokks.* **3.** sengjestokk; benkjestokk. **4.** øvste stokk i skipsbordi, æsing (= *borðstokkr*); yverf. *stinga af stokki við e-n,* skuva ein fraa seg (eig. fraa skipsbordi). **5.** stokk som mastri stend i? **6.** bakkestokk, bedding (= *bakkastokkr*). **7.** ankarstokk (= *akkerisstokkr*). **8.** stokk under smidjestedet, smidjestabbe (= *steðjastokkr*). **9.** stokk, fotstokk til fange. **10.** utorhola stokk; skrin, kista, kassa. **11.** plata i belte; i sms. *stokkabelti.*

stóla, *f.* breidt band som prestar bar kring halsen utanpaa korkaapa; ogso um ei kaapa, bispekaapa. Lat. stola.

stóla-herr, *m.* fullt utbudd her. Jfr. *stóll, m.* III.

stól-brúða, *f.* **-brúðr,** *f.* stolbrugda (stolbrugd), stolkarr, stolrygg.

stóli, *m.* **I.** = *stóla.*

stóli, *m.* **II.** bispestol, bispesæte.

stoli, *a.* i sms. *draumstoli, hamstoli* ofl.

stólkonungr, *m.* um keisaren i Miklegard, „stolkonge".

stóll, *m.* **I.** **1.** stol, sæte; yverf. um eit høgt embætte, kongestol, bispestol odl. **2.** (i *pl.*) ein av dei ni engleflokkarne.

stóll, *m.* **II.** eit slag bord (russ. stolŭ).

stóll, *m.* **III.** i sms. jfr. *skipastóll, stólaherr.* Gr. stólos.

stólmaðr, *m.* mann som sit i stol, stolmann.

stolpi, *m.* stolpe, sula, pilar; ogso um pyramidarne i Egypt.

stólsbrúðr, *f.* = *stólbrúða.* **stól-setja,** *v.* (*tt*) setja paa stolen, setja inn i eit embætte (kongesæte eller bispesæte). **-setning,** *f.* stolsetjing, innsetjing i konge- eller bispesæte.

stoltr, *a.* = *stolz.* **stolz,** *a.* (indekl.) stolt, byrg, kaut. **stolzliga,** *av.* med byrgskap, stormodigt.

stopa, *v.* (*pt*), berre i *partic. m. pl.* i ei eldre form *stopðir,* uppreiste. Poet.

stopalt, *av.* stopalt (Tel.), tvert, uheppe; *e-rr gengr* (*ferr*) *stopalt,* det gjeng stopalt, uheppe for ein.

stopi, *m.* i sms. *ofstopi.*

stoppa, *v.* (*að*) stoppa, stappa, fylla (= *stappa*).

stór-á, *f.* stor-aa, stor-elv. **-afl,** *n.* stor magt. Æf. **-annmarki,** *m.* stort lyte. **-auðigr,** *a.* storrik, mykje rik. **-beinóttr,** *a.* storbeinut, som hev store bein. **-blót,** *n.* stor ofring, storblot. **-bokki,** *m.* storbokke, storkakse. **-bóndi,** *m.* storbonde, gjæv bonde. **-borg,** *f.* storstad, storby. **-borinn,** *a.* høgboren, høgætta. **-brǫgðóttr,** *a.* ovleg sløg, storsløg. **-bú,** *n.* stort bu, storgard. **-burðugr,** *a.* høgboren, høgætta. **-bygð,** *f.* storbygd. **-bœr,** *m.* storgard.

storð, *f.* **1.** ung-rensl, ungvokster; *falla niðr sem storð,* jfr. *hráviði.* **2.** skog; jord (poet.). **3.** Stord, øy i Sunnhordland.

stór-deild, *f.* stor trætta, storstrid. **-draumr,** *m.* stor, merkeleg draum. **-eflismaðr,** *m.* stor, megtig mann. **-efni,** *n.* stor sak. **-eignaðr,** *a.* rik, velhalden. **-eignamaðr,** *m.* mann som hev store eigner, riking. **-erfiði,** *n.* stor møda, tungt stræv, hardtak. **-erendi,** *n.* stor-sak. **-ey,** *f.* storøy. **-fé,** *n.* mykje gods, store pengar. **-feginn,** *a.* storfegen, storglad. **-felli,** *n.* stort tilhøve, stor sak. **-fenginn,** *a.* **-fengr,** *a.* gjæv, gild, grepa. Jfr. nyn. *storfengd* og *storfengjeleg.* **-fetaðr,** *a.* **-fetr,** *a.* som fetar stort, tek store stig, langstiga. **-fiskr,** *m.* storfisk. **-fjǫðr,** *f.* storfjør. **-fjǫllóttr,** *a.* storfjella, storfjellut. **-fjǫrðr,** *m.* storfjord. **-flokkr,** *m.* storflokk. **-fugl,** *m.* storfugl. **-fundr,** *m.* stor-møte. **-fǫt,** *n. pl.* store klæde. **-ganga,** *f.* det aa ganga hardt og mykje, storgonga. **-geðr,** *a.* **1.** stormodig (poet.). **2.** stormerkeleg (for *stórgætr*?) Bp. I 606₁₀. **-gettingr,** *m.* = *stórgætingr.* **-grjót,** *n.* storgrjot, storstein. **-gjǫf,** *f.* storgaava, stor, rik gaava. **-gjǫfull,** *a.* storgjæv, ovleg gjevmild. **-gjǫld,** *n. pl.* store pengebøter. **-glœpamaðr,** *m.* stor brotsmann, storsyndar. **-glœpiligr,** *a.* ovleg syndug eller brotsleg. **-glœpr,** *m.* stor misgjerd eller synd. **-glœpsamligr,** *a.* = *stórglœpiligr.* **-gnípa,** *f.* stornipa, stornut. **-góðr,** *a.* ovleg god, storgod. **-góz,** *n.* mykje gods, stor eigedom. **-grýti,** *n. koll.* store steinar. **-grýttr,** *a.* storgrytt, storsteinut. **-gætingr,** *m.* **-gœðingr,** *m.* (skrive *stórgiædingar m. pl.*) stormann, storing. **-haf,** *n.* storhav. **-heimskligr,** *a.* ovleg faavis, toskut. **-heit,** *n.* stor lovnad. **-herað,** *n.* stort herad, landskap. **-hlutr,** *m.* stor ting, stor sak. **-hræddr,** *a.* storrædd, ovleg rædd. **-hugaðr,** *a.* storhuga, stormodig. **-hveli,** *n.* storkval. **-hǫfðingi,** *m.* stor hovding. **-hǫgg,** *n.* stort hogg. **-hǫggr,** *a.* som høgg stort ell. hardt, dugande til aa hogga. **-illa,** *av.* mykje ille. **-illr,** *a.* mykje ill, vond. **-jartegn,** *f.* stor jarteign, mirakel. **-kappi,** *m.* storkjempa. **-kaupmaðr,** *m.* storhandlar. **-ketill,** *m.* storkjêl. **-kirkja,** *f.* stor, gjæv kyrkja, storkyrkja, hovudkyrkja. **-klæki,** *n.* eitkvart som er til stor vanæra, stor skam.

storkna, *v.* (*að*) storkna, stivna.

stór-kostligr, *a.* mykje kosteleg, gild, framifraa, storveges (*-kostliga, av.*). Jfr. nyn. *storkosteleg.*

storkr, *m.* stork. Ciconia.

stór-kvikendi, *n.* stor-kvikjende, stor-dyr. **-kvæði,** *n.* stort kvæde. **-land,** *n.* stort land, storland. **-langr,** *a.* mykje lang. **-látr,** *a.* **1.** storlaaten, stormodig, kaut. **2.** storgjæv, gjevmild, raust. **-legans,** *av.* storleg, ovleg. **-leiði,** *n.* lang leid. **-leikr,** *m.* **1.** storleik. **2.** storlæte, ovmod. **-leitr,** *a.* storleitt, storslegen (i andlitet). **-lenda,** *f.* stor jordeign. **-liga,** *av.* **1.** storleg, mykje, ovleg. **2.** med storlæte, stormodigt. **-ligr,** *a.* **1.** stor, mykjen. **2.** stor, stormodig. **-lítill,** *a.* ovleg liten. Æf. **-litt,** *av.* ovleg lite. **-ljótr,** *a.* ovleg ljot, stygg. **-lokkr,** *m.* stor lokk (av haar). **-lyndi,** *n.* gjævlynde. **-lyndr,** *a.* storlynd, gjævlynd, hugstor. **-lýti,** *n.* stor synd. **-læti,** *n.* **1.** storlæte, ovmod. **2.** gjævlynde, raustleik. **-mál,** *n.* storsak.

stormall, *a.* stormsam. Jfr. nyn. *stormall* (Ross).

stór-mannligr, *a.* stormannsleg, gjæv, som høver for stormenne (*-mannliga, av.*)

-margr, *a.* svært mang. **-mein,** *n.* stor skade. **-meinbugr,** *m.* stor hindring eller vandske. **-meizl,** *n.* stor meidsla eller likamsskade. **-menni,** *n.* **1.** stor, svær mann, kjempa; *koll.* kjempefolk. **2.** stormann, gjæv, megtug mann; *koll.* stormenne, storfolk. **3.** manndoms mann, raust mann. **-menska,** *f.* stormannsleg aatferd, gjævlynde, raustleik **-merki,** *n.* merkeleg ting, stort under; merkeleg gjerning; sakrament. **-merkiligr,** *a.* mykje merkeleg, underleg, stormerkeleg (*-merkiliga, av.*) **-merkisfullr,** *a.* = *stórmerkiligr.* **-mikill,** *a.* ovleg mykjen, ovleg stor. **-mjǫk,** *av.* ovleg mykje.

stormr, *m.* **1.** storm, sterk vind. **2.** yverf. storm, stormande framferd, ofse, ufred. **storm-samligr,** *a.* stormande, ofseleg. **-samr,** *a.* stormsam, uroleg. **-semi,** *f.* ofse, hardleik.

stór-munr, *m.* stor mun; dat. pl. *stórmunum,* storom, storleg.

stormviðri, *n.* stormvêr.

stór-mæla, *v.* (*lt*) bannsetja. **-mælabréf,** *n.* bannbrev. **-mæli,** *n.* **1.** store, ovmodige ord. **2.** stor, vigtug avtale. **3.** stor sak. **4.** stort forbrot, stor synd. **5.** bann, bannstøyting. **-mæltr,** *a.* storordig, stortalande. **-mǫrk,** *f.* stor mork, stor skog. **-nauðsyn,** *f.* stor naud, trong; stor naudsyn; torv; stort, tvingande forfall. **-nær,** *av.* mykje nær. **-óp,** *n.* stort rop, skrik. **-orðr,** *a.* storordig, stortalande. **-pez,** *n.* stort fat ell. tunna. D. N. VIII, 140₄. Jfr. fr. piéce.

stórr, *a.* (komp. *stœrri,* sup. *stœrstr*) **1.** stor (svær, diger, drjug); *gerði þá stórt á firðinum,* det vart stor sjø paa fjorden; *hǫggva stórt,* d. e. veldugt. **2.** stor, stormodig, kaut, strid. **3.** stor, gjæv, megtig. **4.** stor, vigtug. Jfr. adverbi *stóru, stórum.*

stór-ráð, *n.* stor raad, stort tiltøke. **-ráðr,** *a.* storraadig, som hev store raader. **-refsing,** *f.* stor refsing. **-regn,** *n.* storregn. **-reip,** *n.* stort reip. **-ríki,** *n.* stort rike, storrike. **-ríkr,** *a.* storrik, mykje rik. **-ræðamaðr,** *m.* storraadig, stortenkt mann. **-ræði,** *n.* stor framferd; stort tiltak. **-rǫk,** *n. pl.* hovudgrunn. **-sár,** *n.* stort saar. **-skaði,** *m.* stor skade. **-skip,** *n.* storskip. **-skorinn,** *a.* storskoren, storskapa; storslegen, storleitt. **-skript,** *f.* stor kyrkjebot, kyrkjestraff. **-skriptamaðr,** *m.* mann som hev gjort seg skyldig til *stórskript.* **-skuld,** *f.* storskuld, stor gjeld. **-slag,** *n.* stor plaaga. **-smíði,** *n.* stort (smed)-arbeid, storsmide. **-staðr,** *m.* **1.** storstad, storby. **2.** stor kyrkjeleg stiftelse (*staðr*). **-stefna,** *f.* stor, vigtug (retts)stemning. **-sveit,** *f.* stor flokk. **-synd,** *f.* stor synd. **-sæti,** *n. koll.* store saator. **-sœmd,** *f.* stor æra, heider. **-sǫk,** *f.* stort forbrot, brotsverk; *vera í stórsǫkum við e-n,* hava forbrote seg mykje mot ein. **-tákn,** *n.* store teikn, mirakel. **-táknablóm,** *n.* blømande rikdom av store jarteigner. **-tíðendi,** *n. pl.* store tilburdar; store tidender. **-tign,** *n.* stor vyrdnad.

stortr, *m.* nedsetjande namn paa *hauldr,* eig. stiv kar? S. E. II 496₅. Jfr. *sterta.*

stór-tré, *n.* stort tre, stor stokk. **-þing,** *n.* stort ting (um økumenisk concilium). **-þorp,** *n.* storgard. **-þungr,** *a.* mykje tung. **-þurft,** *f.* stor turft, stor naud.

stóru, *av.* = *stórum.*

stór-úðigr, *a.* stormodig, ovmodig. **-úfǫr,** *f.* stor uferd, stor ulukka.

stórum, *av.* (av *stórr*) storom, storleg, storveges, mykje; *stíga stórum,* stiga med store stig; komp. *stœrrum,* større, meir.

stór-vandi, *m.* **-vandræði,** *n.* stor vande, stor meinsemd. **-vegligr,** *a.* mykje heiderleg, ærefull. **-vegr,** *m.* storveg, stor veg. **-veizla,** *f.* stor veitsla, stort gjestebod. **-vel,** *av.* storvel, mykje vel. **-verk,** *n.* storverk. **-viðaðr,** *a.* gjord av stort timber, storveda. **-viðir,** *m. pl.* store timberstokkar, stort timber. **-viðri,** *n.* storvêr, storstorm. **-virki,** *n.* storverk, rausnaverk, stor gjerning. **-virkr,** *a.* mykje verksam; som gjer storverk. **-virkuliga** (og *-virkliga*) *av.* med stor kraft. **-vitr,** *a.* mykje vitug. **-yrði** *n.* store ord. **-ætt,** *f.* storætt, gjæv ætt. **-ættaðr,** *a.* høgætta, storætta.

strá, *n.* straa; *ǫll stráin stanga e-n,* alle straai sting ein (um ein forfylgd mann); *liggja stirðr á strá* (um lik; jfr. *líkstrá, náströ*).

strá, *v.* (*áð*) straa, strøy, breida straa, halm odl. utyver golv eller benkjer.

strádauða, *a.* som hev døytt straadaude, daud paa sotteseng (poet).

strákr, *m.* rekefant, lausgangar; jfr. nyn. *straak,* lang, stiv kar, strant (Tel.) og isl. *strákur,* gut.

strálauss, *a.* straalaus, ustraadd.

strandar-glópr, *m.* landtroll (um ein som kjem for seint og ikkje fær vera med baaten). **-hǫgg,** *n.* = *strandhǫgg.* **strand-hǫgg,** *n.* nedhogging og røving av fe paa strandi, strandhogg. **-lag,** *n.* strandleggjing; *leggja net strandlagi,* d. e. leggja net langs etter strandi. **-maðr,** *m.* strandbue, strandværing. **-setr,** *n.* det aa sitja etter paa strandi naar baaten er faren, strandseta; *sitja strandsetr,* standa landtroll (jfr. *strandarglópr*). **-varpa,** *f.* strandvarp (Namd.), kastenot (til aa bruka langs strandi).

strangaviðr, *m.* strangved, ved av avkvista smaatre. Jfr. nyn. *strange, m.*

strangleikr, *m.* stridleik; jfr. nyn. *strangleik.* **strangliga,** *av.* strengt, nøgje. **stranglígr,** *a.* streng, hard. **strangr,** *a.* **1.** streng, hard, strid (um folk). **2.** strid, hard, kvass; *strangt straumfall; strǫng orrosta.* **3.** streng, tung, hard, strid; *strǫng sátt.* Jfr. nyn. *strang,* sterk, skarp, bitter.

straumaskipti, *n.* straum-skifte. **straumbrot,** *n.* **1.** eig. straumbrjoting; yverf. um fyregang, føring (i strid), jfr. *brjóta straum fyrir e-u.* **2.** stad der straumen brytst, stryk, brot. **-fall,** *n.* straumfall (um fallande sjø og um stryk i elv). Flat. II 258₁₆. Heilag. II 218₂₃. **straumr,** *m.* straum; *við strauminum,* mot straumen; *fyrir strauminum,* med straumen; yverf. *brjóta straum fyrir e-u,* ganga i brodden, standa fyre eitk. **straumvatn,** *n.* vatn som renn som ein straum. Jfr. nyn. *straumvatn,* Ross.

stráviði, *n.* liten og grann smaaskog (jfr. *hráviði*).

streða, *v. st.* (finst i præs. konj. *streði* Edd. M. og i perf. partic. *stroðinn*) = *serða.*

streitast, *v. r.* (*að*) streita, strita, stræva (= *strítast*). **streiting,** *f.* streiting, striting, stræving. Æf. 90₇₈.₉₁.

streltr, *a.* skjeltren, spreidd.

strendingr, *m.* strending, strandbue.

strendir, *m. pl.* strendingar, folk fraa *Strǫnd.*

strendr, *a.* i sms. *áttstrendr* o. fl.

streng-flaug, *f.* haket (skori) attpaa pilskaftet som bogestrengen ligg i (= *strenglag*). **-fœri,** *n.* strengjespel (spelreiden). **-hljóð,** *n.* ljod av strengjespel.

strenging, *f.* **1.** i sms. *heitstrenging.* **2.** stengjing, stengsla. Æf.

strengja, *v* (*gd*) **1.** setja streng paa boge (jfr. nyn. *strengja upp fela,* Tel.). **2.** gjera fast (med *strengr*); festa, binda; *strengja heit,* gjera lovnad. **3.** stengja, luka; *strengja aptr dyrr.* **4.** klemba, driva hardt; *strengja, efli,* gjera seg sterk. Jfr. nyn. *strengja,* strama, spenna (ei snor); driva, tvinga hardt.

streng-lag, *n.* = *strengflaug.* **-leikatól,** *n.* strengjespel (spelreiden). **-leikr,** *m.* **1.** strengleik, strengjespel (baade um spelreiden og spelingi). Fm. VII 97₁₅, XI 341₁₁. **2.** dikt, visa som vert sungi til strengleik. **-leiksljóð,** *n.* song, visa til strengleik. Str. 14₃₈. **-leikssaga,** *f.* soga som er emne for *strengleikr* 2. **-leikssǫngr,** *m.* song, visa som vert sungi til strengleik. **strengr,** *m.* (*strengjar; strengir*) **1.** streng, stram snor; strimel; reip, tog; um bogestreng, spelestreng, klokkestreng, ankarstreng odl.; *fljóta um strengi,* liggja til ankars. **2.** streng, (smal) straum.

strengréttr, *a.* snorbein.

strengviðarhlass (skrive: *strenviðar-*) *n.* lass med strangved; jfr. *strangaviðr.*

strengvǫrðr, *m.* vakt ved ankartoget umbord.

streyma, *v.* (*md*) strøyma; upers. *streymir e-t,* eitk. strøymer. **streymr,** *a.* strøymd, strøymut.

stríð, *n.* **1.** strid, plaaga, uro; sut, sorg. **2.** strid, slaasting, usemja; krig, ufred. **3.** stridleik, strengleik (= *stríðleikr*).

stríða, *v.* (*dd*) **1.** vera strid eller hard imot, plaaga, gjera vondt, erga (*e-m*); *sér stríðir vesall maðr er mat hafnar.* **2.** strida; kriga; *stríða við e-n, í móti e-m; stríða á e-n,* strida mot ein, taka paa ein; ogso: strida, driva paa med: *stríða á e-s skaða,* strida med, arbeida paa aa skada ein; *rec. stríðast á,* strida imot kvarandre.

stríða, *f.* **1.** stridleik, strengleik, hardleik; refsing; *blíða eðr stríða.* **2.** strid, ufred.

stríð-gríð, *f.* eig. stridsofse, ofse i aatak. Edda. **stríðir,** *m.* motstandar, fiende (poet.).

stríð-leikr, *m.* **1.** stridleik, strengleik, hardleik. **2.** stridleik, traaskap. **-liga,** *av.* **1.** stridt, strengt, hardt. **2.** fiendsleg, med strid. Edda (Hund. I, 47). **-lundaðr,** *a.* **-lyndr,** *a.* stridlynd, hardlynd. **-læti,** *n.* stridskap. **-mæli,** *n.* harde ord, streng tale. **-mæltr,** *a.* strid, hard i ordi.

stríðr, *a.* **1.** strid, hard, streng (um folk). **2.** strid, sterk, hard; *stríðr straumr, stríð orrosta.* **3.** strid, tung, hard; *stríðr hǫfuðverkr.*

stríðs-kostr, *m* stridsmagt, stridshjelp. **-maðr,** *m.* stridsmann, hermann.

stríðstaurr, *m.* hjaastaur, snidstaur (= *hjástaurr*). Jfr. nyn. *stridneip, stridstong.*

stríðufullr, *a.* streng, hard.

stríðyrði, *n.* strenge, harde ord.

striga-dúkr, *m.* strigeduk. **-slitri,** *n.* **-slitti,** *n.* strigefilla. **strigi,** *m.* strige, grovt lereft.

strik, *n.* eit slag striput ty (= *strip*).

strind, *f.* kant, sida; land, jord (i poet. umskrivningar). Jfr. nyn. *strind, f.* strimel; stripa, kant o. m.

strindbyggi, *m.* strinding, mann fraa Strindi ved Nidaros.

strip, *n.* eit slag striput ty (= *strik*).

strípaðr, *a.* **strípréndr,** *a.* striput.

strita, *v.* (*að*) strita, stræva, slita; *stritast, v. r.* strita, stræva, ama seg med eitk. (*við e-t*).

strjúka, *v. st.* **1.** strjuka, føra eitk. lausleg yver eitk.; *strjúka hendinni um ennit,* strjuka handi yver ennet; ogso *strjúka um ennit,* strjuka seg yver ennet; *strjúka hrossunum,* strjuka, klappa øykjerne; yverf. *strjúka frjalst hǫfuð,* bera hovudet fritt. **2.** strjuka, sletta, jamna; *strjúka klæði sín.* **3.** strjuka, kvessa. **4.** strjuka burt, taka eitk. (*e-t*) burt med strjuking. **5.** piska, dengja; jfr. nyn. *strjuka upp,* d. s. **6.** intr. strjuka, fara i veg, kverva; *þeir struku brott í myrkrinu.*

strjúpi, *m.* strupe, hals (= *strúpi*).

stroðinn, *perf. partic.* av *streða.*

stropi, *m.* eggjeinnhald, blanding av kvite og blome. Jfr. nyn. *stroppen, a.* um egg.

strúgr, *m.* motvilje, mothug. Jfr. nyn. *stry, m.* d. s. Sfj. og *stru, a.* strid, Sogn ofl.

strundi, *m.* stiv kar, strunt, nedsetjande namn paa *hauldr.* S. E. II 494₅.

strúpi, *m.* strupe (= *strjúpi*).

strútr, *m.* strut, tut, um eit slag topp paa ein hatt (jfr. *Strút-Haraldr*).

strúz, *m.* struss (fugl).

strý, *n.* stry, grov horr. **strýhærðr,** *a.* som hev haar som likjest stry, stryhærd.

stryk, *n.* strik (strýk, NGbr.).

strýkja (*strýkva*) *v.* (*kt*) strjuka, = *strjúka.*

strykr, *m.* sterk vind.

stræta, *v.* (*tt*) koma braatt paa, braataka? Sturl. I 12₃₀.

stræti, *n.* veg; gata. Jfr. nyn. *stræte,* smal bygata, trong veg.

strætis-búð, *f.* bud som vender til gata (mots. *garðbúð*). **-gerð,** *f.* gate-arbeid. **-kaup,** *n.* gatehandel, gatesal. **-lopt,** *n.* loft som vender ut mot gata. **-stofa,** *f.* stova som vender ut mot gata, framstova.

strœa, *v.* (*að*) = *strá.* Kgs. Brenn. 167₃₀.

strǫnd, *f.* (*strandar*; *strendr* og *strandir*) **1.** jar, kant. **2.** strand; ogso um elvebreidd. **3.** elvenamn, elv (poet.).

stubbi, *m.* stubbe (stubb), lite stutt stykke; stokkende. **stubbr,** *m.* stubb (= *stubbi*).

stuð, *f.* (*pl. stuðir*) = *stoð, f.* **stuða,** *v.* (*að*) = *stoða.*

studera, *v.* (*að*) studera, grunda. **studeran,** *f.* studering, grunding. **studia,** *v.* = *studera.*

stuðill, *m.* **1.** stýd, stydja, stydjestav (t. d. til aa stydja brjostvernet paa skip odl.); yverf. studnad. **2.** rimbokstav i fyrste verslina som stend som stydja til *hǫfuðstafr* i andre verslina i kvar visefjordung.

stuðinn, *a.* som gjev studnad, hjelpsam. **stuðning,** *f.* **1.** studning, studnad, hjelp. **2.** avgrensande fyreled i samansette adjektiv (t. d. *full-harðr*), S. E. I 604. **stuðningarlaust,** *av.* utan studning. **stuðningr,** *m.* studning, studnad.

stufa, *f.* = *stofa.*

stúfa, *f.* namn paa ei tjuvkjerring med avklipte øyro og avstyvd nase; jfr. nyn. *stuva, f.* stubbesokk, Nhl. **stufn,** *m.* = *stofn.* **stúfr** (og *stúfi*) *m.* **1.** stuv (stuve), stubbe, stutt stykke. **2.** eit slag versemaal med burtfall av stavingar i fjorde lina av halvverset. **3.** ukse; hest; sverd; (poet.).

stugglaust, *a. n.* utan stygg (stugg). Poet.

stúka, *f.* **1.** erm, i sms. t. d. *brynstúka.* **2.** utskot, tilbygnad; sidekapell med altar i ei kyrkja; ogso kor? **stúkudyrr,** *f. pl.* dør til *stúka,* 2.

stulda(r)maðr, *m.* tjuv. **stuldr,** *m.* (*stuldar; stuldir*) stuld (stulder), tjuvskap.

stulka, *f.* **I.** = *stúka,* 2.

stulka, *f.* **II.** gjenta, gjentunge. Jfr. nyn. *stulk, m.* (kar, fyr) Fosn.

stumpr, *m.* stump, stumpbraud.

stumra, *v.* (*að*) stumra, stumla, gaa ustødt.

stund, *f.* **1.** stund, tid (stutt eller lang); *stundir líða fram,* det lid frametter; *er stund leið,* ei stund etter; *allar stundir,* alltid; *á lítilli stundu, af stundu,* um ei liti stund, fyrr langt lid; *af annarri stundu,* ein annan gong; *stund af stund, stund frá stund(u),* smaatt um senn, etter kvart; *fyrir stundu áðr,* for ei stund (tid) sidan; *um stund,* ei stund. **2.** time, klokketime; *stundar vegr,* ein times veg. **3.** tid, mund, tidspunkt; *nefna stund ok stað; stundum,* stundom, sume tider. **4.** stutt veglengd, stykke. **5.** (i gram.) ljodlengd, kvantitet; *stundar afdráttr,* vokalstytting. **6.** onn, ans; stræv; *leggja stund á e-t,* leggja vinn paa, bry seg um eitk. **7.** gen. sing. *stundar* fyre adjektiv og adverb: mykje, heller, nokso; *stundar hart,* heller hardt.

stund, *n.* dust, dumba.

stunda, *v.* (*að*) stunda etter, traa etter, hava hug til; stræva etter; søkja (til); lita paa; ansa, bry seg um (*stunda e-t, á e-t, til e-s*); *stunda sik,* gjera seg umak, møda seg. Jfr. *stund, f.* 6. **stundan,** *f.* ansing, agting, tillit; stræv, bry.

stundar-auðn, *f.* audn, tomleik for ei liti stund. **-bið,** *n.* biing, venting ei liti stund. **-bragð,** *n.* liti stund. **-él,** *n.* kort el. **-fýst,** *f.* stuttvarig fysna. **-hríð,** *f.* lite bil, lite millomrom. **-stefna,** *f.* stemning til ei viss tid. **-þǫgn,** *f.* liti togn. **-vegr,** *m.* stutt veg, lite stykke. **stunda-tapan,** *f.* tidspille, stundøydsla. **stundliga,** *av.* **1.** timeleg. Kgs. 172₃₃. **2.** med ihuge. Stj. 557₁₃. **stundligr,** *a.* timeleg (mots. *eilífr*). **stundum,** *av.* stundom, sjaa *stund, f.* 3.

stunga, *f.* styng, stunge saar.

stungafoli, *m.* tjuvegods som er løynt („stunge inn“) hjaa saklaus mann (= *borafoli*).

stúpa, *v.* (finst berre i inf.) standa (upp) i vêret. Jfr. nyn. *stupa.*

stúra, *v.* (*rð*) stura, kura.

stúra, *f.* stur, sorgmod.

sturla, *f.* skjeplar, ein som uroar (tilnamn).

sturla, *v.* (*að*) skjepla, uroa, fortulla, øsa; *sturlast, v. r.* skjeplast, koma i ugreida, øsast. Jfr. nyn. *sturlast,* skjeplast, Nfj. **sturlan,** *f.* skjepling, uro, øsing.

stúrumaðr, *m.* sturen mann, hengjehovud.

stútr, *m.* **1.** stut, ukse, tjor. **2.** eit slag horn eller kjer; jfr. nyn. *stut,* smyrslehorn o. m. Jfr. *drykkjarstútr, ferjustútr.* **3.** stubb, stump (den upphavl. tyding), = *staka,* 2. N. G. L.

stutt-brœkr, *f. pl.* stutt-brok, stutt-buksa. **-búinn,** *a.* **-klæddr,** *a.* som hev stutte klæde, stuttklædd. **-leikar,** *m. pl.* ublidskap; jfr. nyn. *stuttleik.* **-leitr,** *a.* stuttleitt. **-liga,** *av.* stuttleg; uvenleg. **-mæltr,** *a.* **-orðr,** *a.* stutt, uvenleg i tale, stuttmælt, faaordig.

stuttr, *a.* (*komp. styttri, sup. stytztr*) **1.** stutt, kort (um tid og rom); *fyrir stuttu,* for ei kort tid sidan, nyst; *stutt hjǫlp,* knapp, liti hjelp. **2.** stutt (paa det), uvenleg, kald.

styðja, *v.* (*studdi*) **1.** stinga, setja, stydja eitk. mot eitk.; *styðja hendi á herdar e-s; styðja niðr hendi; styðja e-n geirum,* stinga ein med spjot. Edda. **2.** stydja, gjeva stýd, halda uppe; yverf. stydja, gjeva studnad eller medhald, hjelpa (*e-t*); *styðja sik með hendinni; styðja e-t með e-m,* gjeva ein studnad, hjelp i eitk.; *styðjast, v r.* stydja seg; faa studnad, hjelp.

styðja, *f.* stydja, stýd (= *stoð*).

stýf-, sjaa *stjúp-.*

stýfa, *v.* (*fð*) styva, stubba (av), gjera til *stúfr;* hogga, skjera (av); *stýfa e-n e-u, e-t af e-m; stýfa af tungunni,* skjera av tunga; (*af*)*styfðr,* (av)styvd, avstubba.

stýfi, *n. koll.* stubb, stuv. Jfr. nyn. *styve, n.* avstyvde greiner, Ryf.

styfill, *m* styvel (mlat. æstivale).

stygð, *f.* illvilje, illska, uvenskap; *hafa,*

(*gera*) *stygð við e-n*, syna illvilje mot ein; jfr. nyn. *stygg*, *m*. **stygðarfullr**, *a*. full av illvilje, illskefull. **styggiliga**, *av*. illsleg (= *styggliga*). **styggja** (*styggva*) *v*. (*gð*) styggja, skræma fraa, forarga, gjera illvilja eller vreid; *styggjast*, *v. r*. styggjast, verta forarga eller vreid. **styggleikr**, *m*. illvilje, uvenskap; *hafa e-n í styggleik*, hava stygg til ein. **styggliga**, *av*. illsleg; jfr. nyn. *styggleg*. **stygglyndr**, *a*. ill-lynd, illvoren.

styggr, *a*. **1**. støkkjen, skjerr, rædd (jfr. nyn. *stygg* i sms. *mannstygg* ofl.). **2**. morsk, ill, sinna; *stygt*, *av*. illsleg. **3**. stygg, skræmeleg.

stýk-, sjaa *stjúp-*.

stykki, *n*. **1**. stykke, bite. **2**. = *staup* 2. Mar. 955[26].

stynfullr, *a*. stynjande. **stynja**, *v*. (*stundi*) stynja, stanka. **stynr**, *m*. (*styns* ell. *stynjar*; *stynir*) styn, stynjing.

stýra, *v*. (*rð*) **1**. styra, leida, føra i ei viss leid; *stýra skipi*; *stýra e-m til váða*, føra ein i faare; *e-m verðr nær stýrt*, ein kjem i stor faare. **2**. styra, raada yver (*e-u*); *Þat mun þó mestu um stýra, hversu Þórdísi er um gefit*, det stend likevel mest paa det, korleis Tordis likar det (Laxd.). **3**. styra, sitja inne med, hava (*e-u*). **4**. styra (i gram.). **stýra**, *f*. i sms. *bústýra*. **stýrandi**, *m*. styrar, raadar. **stýri**, *n*. styre, ror; *láta illa at stýri*, lyda styret ille. **stýri-hamla**, *f*. band som held styret til skipsbordet (jfr. *hamla*); *sitja við stýrihqmlu*, sitja med styre; *ræna e-n stýrihqmlu*, taka styringi ell. styremannsromet fraa ein. **-látr**, *a*. som let seg styra, styrande, medraadleg. **-maðr**, *m*. styremann umbord, d. e. skiper, hovudsmann. **-mannastefna**, *f*. stemna, møte av styremennerne. **stýring**, *f*. styring, yverraad. **stýrir**, *m*. styrar. Edda. **stýris-drengr**, *m*. styrevol (jfr. *drengr* 3). **-hnakki**, *m*. nakke, baksida paa *stýrisknappr*. **-knappr**, *m*. knapp, rund topp liksom eit mannehovud paa styret. **-lykkja**, *f*. styrelykkja, jarnkjeng som styret sviv i (Vigf.). **-maðr**, *m*. = *stýrimaðr*. **-stqng** (og *stýristqng*) *f*. (ogso i *pl*.) styrestong, styrevol.

styrja, *f*. styrja (fisk). Accipenser sturio.

styrjaldarmaðr, *m*. stridsmann, ufredsmann, ustyrja. **styrjaldligr**, *a*. ustyren, ofseleg. **styrjqld**, *f*. (*gen*. *styrjaldar*) styr, ufred, strid.

styrking, *f*. styrkjing, styrkning. **styrkingarorð**, *n*. styrkjande ord. **styrkja**, *v*. (*kt*) **1**. styrkja, gjeva styrke, gjera sterk. **2**. styrkja, hjelpa, stydja. **3**. *styrkjast*, *v. r*. styrkjast, faa styrke, verta sterkare. **styrkjandi**, *m*. **styrkjari**, *m*. styrkjar. **styrkleikr**, *m*. styrke. **styrkliga**, *av*. sterkt, kraftigt, hardt. **styrkligr**, *a*. som ser sterk ut, kraftig. **styrkna**, *v*. (*að*) styrkna, styrkjast, verta sterk. **styrkr**, *a*. sterk (= *sterkr*). **styrkr**, *m*. (*gen*. *sing*. *styrks* ell. *styrkjar*) **1**. styrke (styrk, Tel. ofl.); magt. **2**. styrke, hermagt. **3**. hjelp, studnad. **styrksmaðr**, *m*. stydjar, hjelpar. **styrkt**, *f*. **1**. styrkjing. **2**. hjelp, studnad. **3**. styrke, kraft. **styrktar-andagjqf**, *f*. gaava av styrkesaand. **-bréf**, *n*. stadfestingsbrev. **-kraptr**, *m*. veldug kraft. **-maðr**, *m*. stydjar, hjelpar. **styrkviðri**, *n*. sterk vind (= *sterkviðri*).

styrma, *v*. (*md*) **1**. storma, blaasa hardt. **2**. styrma, stima, strøyma fram.

styrr, *m*. (*gen*. *styrjar*) styr, uro, staak (Edda); strid (poet.).

stýrstqng, *f*. = *stýrisstqng*.

stytta, *v*. (*tt*) **1**. stytta, gjera stutt; *stytta upp kyrtil sinn*, ogso *stytta sik upp*, stytta upp klædi sine; upers. *stytti e-t*, eitk. vart stuttare. **2**. *styttast*, *v. r*. styttast, verta stuttare; verta stutt paa det, verta tykkjen (jfr. *stuttr*, *a*). **stytti**, *f*. **styttingr**, *m*. **styttni**, *f*. det aa vera stutt paa det, uvenskap, illtykke.

stækr, *a*. hersk, beisk. Post. 571[14]. Jfr. nyn. *stæk*, d. s. Romsd.

stæla, *v*. (*lt*) **1**. stæla, staalsetja; herda. **2**. skjota inn millomsetningar (*stál*) i vers.

støðvir, *m*. stoggar, stillar (poet.).

støkkr, *m*. = *stqkkr*, *m*. **støkkr**, *a*. = *stqkkr*, *a*.

støkkva, *v*. *st*. **1**. støkka, springa, bresta; *støkkva í tvá hluti*. **2**. støkka, bresta laus, falla ut; detta; *fótrinn stqkk ór liði*; *støkkva af baki*, detta av hesten. **3**. støkka, falla dropevis, skvetta; *ór Elivágum stukku eitrdropar*, or E. stokk (fall) eiterdropar; *sveita* (*blóði*) *stokkinn*, (til)skvett med blod; *stokkit hár*, graahysjut haar; upers. *støkkr á* (*klæði*), det skvett paa (klædi). **4**. fara i veg (braatt); røma, fly; springa, hoppa; støkka, skvetta;

støkkva ór landi; *sverðit stqkk af*, sverdet skvatt eller sprang attende.

støkkva, *v.* (*kt*) eig. faa til aa *støkkva*, *v. st.* **1.** skvetta, drisla (dropevis); *støkkva e-u e-t*, skvetta eitk. paa eitk. **2.** jaga, driva burt; *støkkva e-m ór landi*; jfr. nyn. *støkkja*, skræma. **støkkvill,** *m.* = *stqkkull*.

støkkvivíg (ogso *støkkivíg*) *n. pl.* spreidde draap, vingle draap.

stœða, *v.* (*dd*) støda, gjera stød, stadfesta. **stœða,** *f.* i sms. *stallstœða*. **stœði,** *n.* i sms. *stallstœði*. **stœðingr,** *m.* noko av riggen paa skip (barduna eller penta). Jfr. nyn. *støding* (Nordl.), tog til aa stydja seglraai med (svarar til bras paa farty); jfr. *aktaumr*.

stœðligr, *a.* i sms. *gagnstœðligr*.

stœðr, *a.* i sms. *hagstœðr*, *hugstœðr*.

stœkka (for *stœrka*) *v.* (*að*) gjera stor; upers. *sjó tók at stœkka*, = *sjó tók at stœra*; *stœkkast*, *v. r.* verta stor.

stœra, *v.* (*rð*) **1.** gjera stor, sterk; upers. *sjó tók at stœra*, det tok til aa verta stor sjø; *stœrði veðrin*, stormarne vart sterkare. **2.** *stœrast*, *v. r.* verta stor, høgmodast, ovmodast. Jfr. *stœrir*, *m.* **stœrð,** *f.* stormod, ovmod; jfr. isl. *stœrð* (storleik). **stœrilátr,** *a.* storlaaten (poet).

stœrir, *m.* tilstørar, uppmodar. Poet. Jfr. *munstœrandi*, og nyn. *støra*, *v.*

stqð *f.* (*stqðvar*; *stqðvar*). **1.** stød, landingstad, landtøke. **2.** stòda (= *staða*).

stqðu-brunnr, *m.* brunn (fast). **-garðr,** *m.* fast gjerde millom inn- og ut-mark, utgard, bøgard.

stqðugleikr, *m.* stødleik; fast stoda. **stqðugligr,** *a.* stødug. **stqðugr,** *a.* **1.** stødug, som stend fast, urikkande, ubrigdeleg; *stqðugt*, *av.* stødt, stendigt. **2.** stødug, sterk, hugfast. **3.** viss, avgjord, fastsett; *gera stqðugt*, setja seg fyre.

stqðulgerði, *n.* inngjerding til *stqðull*.

stqðuligr, *a.* stødleg, stødug, ubrigdeleg (*-liga av.*). **stqðull,** *m.* støl, d. e. stad der buskapen vert samla og mjølka, baade um mjølkestad nær garden (heimstøl) og tilfjells (langstøl). **stqðulshlið,** *n.* led til ein *stqðull*.

stqðu-merki, *n.* merke, fana som stend fast. **-vatn,** *n.* stodevatn, stilt vatn.

stqðva, *v.* (*að*) stansa, stogga; faa til aa enda; stilla; hindra; styra, stogga; *stqðva sik*, stansa seg; styra seg; *stqðvast*, *v. r.* stâna; stillast; slutta, halda upp; verta fastsett. Jfr. nyn. *stødva*, *v. n.* stâna, men ogso *v. a.* stogga.

stqkkóttr, *a.* stokkut, kort, i *of stakkut*, *nom. sing. f.* (austnorsk form). D. N. V 87_{10}.

stqkkr (og *støkkr*) *m.* støkk (stokk), det at eitk. braatt losnar eller fer i veg; *gefa e-u stqkk*, faa eitk. or vegen; *koma stqkk í lið*, setja støkk i folket, jaga det paa flugt; *í stqkki*, i ein snedd, i braahast.

stqkkr (og *støkkr*) *a.* **1.** støkken, bresten. **2.** gletten, som lett glett.

stqkkull, *m.* (ogso *støkkvill*, *m.*) vippa, skvettekost.

stqng, *f.* (*stangar*; *stengr* og *stangir*) stong; um *merkis-stqng*: *bera fé til stangar*, d. e. til byting (herfanget vart utskift kring merkesstongi til kongen); *ganga undir stqng*, d. e. til teljing (um herflokk); um riddarar: *ráða halfri stqngu við e-n*, vera jamgod med ein.

stqpla, *v.* (*að*) **1.** stopla (stolpa), ganga med høge skumplande baaror (um krapp sjø); upers. *stórum stqplar nú yfir*, det stoplar storom yver no, det slær veldugt yver (skipet); *v. r.* *stqplast yfir*, det slær, skumplar yver (um vatn i kjer). **2.** *stqplast*, *v. r.* verta ustød; jfr. nyn. *stopla*, ganga stivt og ustødt. Jfr. *yfirstqplan*.

stqpuldyrr, *f. pl.* taarndør. **stqpull,** *m.* stopul, taarn, tjukk stolpe eller pilar; um kyrkjetaarn, sjømerke o. m. **stqpulsmíð,** *f.* taarnbyggjing. **stqpulsvqrðr,** *m.* taarnvakt.

stqrr, *f.* (*starrar*) storr (gras). Carex.

sú, *pron. dem.* sjaa *sá*.

sub-djákn, *m.* underdekn, lat. subdiaconus.

súð, *f.* **1.** sud (i skipssida ell. bordvegg). Jfr. *sýja*. **2.** skip (i samansette skipsnamn).

suðr, *n.* sud (sør), sudætt; *í suðr*, i sud, mot sud; *af suðri, til suðrs*, i sud, sunnanfor, paa sudsida; *veðr á suðri*, d. e. sunnanfraa. **suðr,** *av.* **1.** sud, mot sud, sudetter; *fara suðr*, ofte um pilegrimsferd

sudetter. 2. sud, i sud, sudpaa. **suðr-búr,** *n.* bur som stend i sud. **-dyrr,** *f. pl.* dør som vender sud, suddør. **-ey,** *f.* **1.** sudøy, øy som ligg i sud. **2.** Suderøy (ei av Færøyarne). **3.** i *pl. Suðreyjar,* Suderøyarne, Hebridarne. **-eyingr,** *m.* ein fraa Suderøy eller Suderøyarne, suderøying. **-eyskr,** *a.* suderøysk. **-ferð,** *f.* **-fǫr,** *f.* **-ganga,** *f.* ferd sudetter, sudferd, ofte um pilegrimsferd til Rom. **-garðr,** *m.* gard som ligg i sud, sørgard. D. N. IV, 339₁₁. **-haf,** *n.* hav som ligg i sud, sudhav. **-halfa,** *f.* eig. sudholva, halvpart som ligg mot sud. **-hallr,** *a.* sudhall, som hallar mot sud. **-land,** *n.* **1.** land, strand paa sudsida, sudland. **2.** i *pl. suðrlǫnd,* land, rike som ligg i sud, sudland. **3.** Suderland (i Skotland). **-maðr,** *m.* mann fraa *suðrlǫnd,* sudgermanar, tyskar. **-reið,** *f.* riding sudetter. **-ríki,** *n.* „sudrike“, bruka um det tysk-romerske rike. **-strǫnd,** *f.* sudstrand. **-stúka,** *f.* utskot (kapell) paa sudsida. **-þjóð,** *n.* folk som bur i sud. **-vegar,** *m. pl.* eig. sudkanten; landi i sud, sudlandi. **-veggr,** *m.* vegg som vender sud, sudvegg. **-ætt,** *f.* sudætt; *til suðrættar,* mot sud.

suðrœnn, *a.* **1.** sudrøn, som kjem fraa sud (um vêr); *var á suðrænt,* det bles sunnanvind. **2.** som er sunnanfraa, sudlendsk.

súðþaktr, *a.* sudtakt, takt med bordtak.

sufl, *n.* suvl, det som ein et til braudet.

súga (og *sjúga*), *v. st.* suga; *súga sár*; *súga brjóst.*

sukk, *n.* staak, styr; agelaus livnad, suml; øydsla. **sukka,** *v.* (*að*) staaka, styra; sumla burt, øyda upp (*e-u*).

súl, *f.* sula, stolpe. Jfr. nyn. *sul.* **súla,** *f.* **1.** sula, stolpe. **2.** sul, eit slag klave til svin. **3.** havsula, Pelecanus bassanus.

sullr, *m.* (*pl. sullir*) svoll (svull).

sultan, *m.* sultan.

sultarkví, *f.* kvi der ein vert utsvelt; sveltekvi; jfr. *sveltikví.* **sultr,** *m.* (*gen. sultar* og sjld. *sults*) svolt (sult, Tel. Agd.), hunger.

sumar, *n.* sumar (= *sumarr, m.*); *at sumri,* til sumars; *mitt sumar,* midsumar; *7 vikur af sumri,* 7 vikor av sumre, d. e. fraa sumarmaal 14de april. **sumar-auki,** *m.* vika som sumaren vart auka med sjaundekvart aar paa Island, daa aaret var berre 364 dagar, sumarauke. **-ávǫxtr,** *m.* sumarvokster, sumargrøda. **-bjǫrg,** *f.* sumaravling, sumarbjørg. **-bú,** *n.* sumarforraad. **-dagr,** *m.* sumardag. **-fang,** *n.* sumarfengd. **-fullr,** *a.* full, lang som um sumaren, sumarslang (um *dagleið*). **-gamall,** *a.* ein sumar gamall, sumargamall. **-hagi,** *m.* sumarhage (aat feet). **-herbergi,** *n.* sumarherbyrge. **-hiti,** *m.* sumarhite. **-hlass,** *n.* sumarlass, lass paa sumarføre. **-hold,** *n.* sumarhold (paa fe). **-hǫll,** *f.* stort hus, hall til bruk um sumaren, sumarhall. **-kaup,** *n.* sumarhandel. **-langt,** *av.* so lenge sumaren varer. **-ligr,** *a.* sumarleg, sumar-. **-magn,** *n.* høgsumar, midsumartid. **-mál,** *n.* (helst i *pl.*) sumarmaal, sumarnæter, vanleg den 14de april. **-máladagr,** *m.* fyrste sumardag. **-málahelgr,** *f.* helg ved sumarmaal. **-nátt,** *f.* sumarnatt; i *pl.* sumarnæter, sumarmaal.

sumarr, *m.* sumar (= *sumar, n.*)

sumars-blóm, *n.* sumarblom. **-dagr,** *m.* **1.** sumardag, ofte som i nyn. um den fyrste sumardag, sumarmaalsdag. **sumar-setr,** *n.* sumartilhelde. **-skeið,** *n.* sumartid. **-stefna,** *f.* (kaup)stemna um sumaren. **-tíð,** *f.* **-tími,** *m.* sumartid. **-verk,** *n.* verk, arbeid um sumaren. **-viðr,** *m.* sumarved.

sumbl, *n.* **1.** drykkjelag, gilde. **2.** øl (poet.).

sumbla, *v.* (*að*) sumla, røra i hop.

sumblsamr, *a.* huga paa drykkjelag.

sumka, *v.* (*að*) samla ihop (*e-u*), Bp. I 710₉. Jfr. nyn. *suma,* samla, riva ihop.

sumkostar, *av.* = *sumskostar,* s. *sumr.*

summera, *v.* (*að*) rekna saman (lat.).

sumr, *a.* sum, nokon; *sumr hvalrinn,* sumt, noko av kvalen; *sums kostar,* i sume maatar; *sums staðar,* sumstad, sume stader.

sumra, *v.* (*að*) sumra, sumrast, verta sumar; upers. *sumrar.* **sumrungr,** *m.* **1.** sumrung (Tel.), sumargamalt dyr. **2.** sumarskar, leigekar um sumaren.

sumstaðar, *av.* sumstad, sume stader.

sunar-, sjaa ogso *sonar-.* **sunar-dóttir,** *f.* sonedotter. **-dóttursunr,** *m.* sonedotterson. **-kona,** *f.* sonekona. **-ligr,** *a.* som ein son, sonleg. **-sunr,** *m.* soneson.

sund, *n.* **1.** sund, sum, symjing. **2.** sund, trongt farvatn millom tvo land. **3.** smog,

trong gang millom hus. 4. eit lite vegstykke. **sundaleið,** *f.* leid, veg igjenom sund, sundleid. **sunddyrr,** *f. pl.* dør som vender ut til *sund* 3? Sturl. I 285₃₁. **sundfar,** *n.* yverferd paa ferjestad (jfr. *sund, n.* ferjestad, Austl.). **-ferð,** *f.* symjing. **-fimi,** *f.* dugleik til aa symja. **-fjǫðr,** *f.* sum-fjør, ugge (paa kval). **-fœrr,** *a.* før til aa symja, sumd, sundlærd. **-fǫr,** *f.* = *sundferð.* **-fǫt,** *n. pl.* sum-klæde. **-hreifi,** *m.* sundlamp, sveiv (paa sel). **-klæði,** *n. pl.* sumklæde, sumbunad.

sundla, *v.* (*að*) sundla, svimra; upers. *e-n sundlar.*

sund-læti, *n.* rørslor som ein symjar gjer i vatn, symjetak. **-móðr,** *a.* trøytt av symjing.

sundr (*í sundr*) *av.* (i) sunder (sund), ut, ifraa einannan; *bera frændsemi þeirra í sundr,* vitna at det ingen skyldskap er millom deim (jfr. *bera sundr*); *bregða í sundr við fótunum,* kasta føterne ut fraa einannan; *breiða í sundr,* breida ut; *lúka í sundr,* opna; *segja e-u í sundr,* segja at eitk. er ute, er uppløyst (fred, skyldskap odl.).

sundra, *v.* (*að*) sundra, skilja fraa einannan; byta, skjera, riva sund; løysa upp, gjera til inkje (*sundrast,* verta til inkje, Shl.). **sundran,** *f.* sundring, skilnad; *hvert í sinni sundran,* kvart aatskilt, for seg.

sundr-borinn, *a.* som er av ymis ætt. **-brotna,** *v.* (*að*) brotna sund. **-dreifa,** *v.* (*fð*) spreida. **-gerð,** *f.* avbragsleg gjerd eller skikk i klædebunad, nymaate. **-gerðarmaðr,** *m.* mann som skil seg ut, framifraa-mann (i klædnad, dugleik o. a.). **-grein,** *f.* sundring, deiling; skilnad; usemja. **-greiniligr,** *a.* ymisleg, ulik. **sundringum,** *av.* spreidt, kvar for seg. **sundr-lausliga,** *av.* serskilt, kvar for seg. **-lauss,** *a.* aatskild, spreidd; ymisleg; ubunden (um stil, mots. *samfastr*). **-leitr,** *a.* ymisleg, ulik. **-leysa,** *v.* (*st*) skilja aat, løysa upp, gjera til inkje. **-leysing,** *f.* uppløysing. **-ligr,** *a.* ymisleg, ulik. **-líkr,** *a.* ulik. **-litr,** *a.* = *sundrleitr.* **-lyndi,** *n.* usemja. **-lyndr,** *a.* usamd. **-lægr,** *a.* i *úsundrlægr.* **-mœðr,** *a.* som ikkje hev same môr. **-orða,** *a.* usamd i ord. **-skila, -skilja,** *a.* aatskild. **-skilligr,** *a.* i *úsundrskilligr.* **-skiptari,** *m.* **-skipti,** *m.* ein som skil seg ut, ein utskild (umsetjing til farisæar). **-skipti,** *n.* sundskifting, utbyting, deiling. **-skiptiligr,** *a.* 1. som ein kann skifta sund, deilande. 2. ymisleg. **-skipting,** *f.* sundskifting, deiling. **-skiptingargrein,** *f.* ein av dei partar som eitk. vert kløyvt i. **-skorning,** *f.* sundskjering, aatskiljing. **-skurðr,** *m.* sundskjering. **-slita,** *a.* **-slitinn,** *a.* sundsliten, aatskild. **-tekning,** *f.* sundtaking, sundring. **-þykki,** *n.* usamtykke, usamnad, usemja. **-þykkisandi,** *m.* usamnads aand. **-þykkja,** *v.* (*kt*) vera usamd med, skilja seg ut fraa; *sundrþykkjast, v. r.* verta usamd. **-þykkja,** *f.* **-þykkni,** *f.* = *sundrþykki.* **-þykkr,** *a.* usamtykt, usamd. **-þykt,** *f.* = *sundrþykki.*

sundrung, *f.* sundring, aatskiljing; *renna á sína sundrung hverr,* renna kvar for seg; *sundrungu,* spreidt, kvar for seg.

sundsíþrótt, *f.* sum-idtrott, sum-kunst.

sunna, *f.* sol.

sunnan, *av.* 1. sunnan, fraa sud, sunnantil. 2. paa sudsida; *sunnan e-s, at e-u,* paa sudsida av eitk.; ogso *præp.*: *fyrir sunnan e-t,* sunnanfor eitk.; *fyrir sunnan land,* sud i landet (paa Island); *fyrir sunnan Liðandisnes ok Dofrafjall,* d. e. paa Austlandet (N. G. L.), jfr. under *norðr.* **sunnanferð,** *f.* ferd sunnan, fraa sud. **-herr,** *m.* her som er sunnantil. **-lands,** *av.* sud i landet, sudpaa. **-maðr,** *m.* sunnanmann, mann som er sunnantil, sørlending (paa Island). **-veðr,** *n.* sunnanvêr, sunnanvind. **-verðr,** *a.* (eig. som vender sunnan) sudleg. Jfr. nyn. *sunnanvert av,* paa sudsida av, Tel. **-vindr,** *m.* sunnanvind. **sunnarla, sunnarliga,** *av.* sunnarleg, i sud. **sunnarr,** *av. komp.* (*sup. sunnarst*) lenger (lengst) i sud.

Sunn-firðir, *m. pl.* Sunnfjord. **-hǫrðaland,** *n.* Sunnhordland. **-hǫrðar,** *m. pl.* sunnhordlendingar, sunnhordingar.

sunnifumjǫl, *n.* mjøl som vart betala i avgift til Sunniva skrin i Bergen. D. N. VII 120₆.

sunnland, *n.* i pl. *sunnlǫnd,* um sudlandi Sicilia og Afrika. Hkr. 550. **-lendingafjórðungr,** *m.* sørlendingsfjordungen (landslut paa Island). **-lendingr,** *m.* sørlending (paa Island). **-lenzkr,** *a.* sørlandsk, som er fraa

sørlandet (paa Island). **-maðr,** *m.* mann fraa sudlandi, = *suðrmaðr*. **-mœri,** *n.* Sunnmøre. **-mœrir,** *m. pl.* sunnmøringar. **-mœrskr,** *a.* sunnmørsk.

sunnr, *av.* = *suðr*. Poet.

sunnudagr, *m.* sundag. **sunnudags-hald** (og *sunnudagahald*), *n.* det aa halda sundagshelgi. **-helgr,** *f.* sundagshelg. **-kveld,** *n.* sundagskveld. **-nótt,** *f.* natt til sundag. **-verk,** *n.* sundagsarbeid (ulovlegt). **sunnunótt,** *f.* natt til sundag.

sunr, *m.* = *sonr*.

súpa, *v. st.* supa, drikka.

súpr, *m.* sup, sope, slurk (= *sopi*).

súra, *f.* sura (syra), suregras. Rumex. **súr-epli,** *n.* sureple. **-eygr,** *a.* surøygd.

surkott, *n.* eit slag yverplagg eller frakk (fr. surcot).

súrleikr, *m.* surleik. **súrna,** *v.* (*að*) surna; upers. *súrnar í augu*, det surnar, svid i augo. **súrr,** *a.* sur, beisk, ublid. **súrr,** *m.* sur, syr (til baking). **súr-skapr,** *m.* surskap, ublidskap.

súsbreki, *m.* „pinsle-baara", Edda.

súst, *f.* = *þúst*.

súsvǫrt, *f.* sysvorta. Turdus merula.

sút, *f.* **1.** sott, sjukdom. **2.** sut, sorg.

sútarfullr, *a.* sutfull, sorgfull. Æf. 42 B 143.

sútari, *m.* skomakar (= *skógerðarmaðr*, *skósmiðr*). Lat. sutor. Jfr. isl. *sútari*, garvar.

sút-fenginn, *a.* **-fullr** (OHm 80 1) *a.* sutfull, sorgfull. **-ligr,** *a.* suteleg, syrgjeleg.

sútt, *f.* = *sótt*. OHm. 39 30 ofl.

suzingull, *n.* yvergjord paa ein sâl. Lat. succingulum.

svá (*so*), *av.* **1.** so, soleis; *svá er sagt, at —*; *hann sagði at svá var*; *svá at* (*svát*, ogso berre *svá*) so at (ogso konj.); *svá sem*, so(leis) som; liksom; som til dømes; um tid: som, daa, naar, jfr. *sem*; *svá sem, at —*, som til dømes at —; *svá prestr sem aðrir menn*, baade prest og andre menner; *svá starf ok torveldi*, baade stræv og møda. **2.** i so maate. **3.** so, so vidt, so mykje (um grad); *hár svá fagrt sem silki*; *svá ríkr, at —*; *svá mikill, er —*, so stor, at —; *ger svá vel*, gjer so vel; ogso elliptisk som i nyn.: *þar sem svá margra manna sáluháski liggr við*; (*Sveinn*) *kvað skǫmm mikla vera, svá mikinn her er þeir hǫfðu*, sa at det var stor skam, so stor her som dei hadde; *svá framt*, sjaa *framt*. **4.** so, sovoren, slik; *hví svá*, kvi so, kvifor det; *hón er svá meyja í Noregi, at ek vilda helzt eiga*, d. e. den av gjentorne i Norig som eg —; ofte svarar *svá* daa til former av *sá*, *sú*, *þat*: *B. þakkaði honum fyrir svá*, for det. **5.** sameleis, likeins, ogso; *ok svá*, sjaa *ok*; *eða svá*, eller ogso. **6.** so, deretter, dinæst; *svá minnum vér yðr —*. **7.** med avdøyvande tyding: so, soleis paa lag; *hér svá*, (so) her paa lag; *hljóðliga svá*, so stilt; *nǫkkut svá*, noko so, noko i den leid; *vel svá*, vel so (det); *mjǫk svá*, *nær svá*, *slíkr svá*, sjaa under *mjǫk*, *nær*, *slíkr*.

svábúit, sjaa *búinn*.

svað, *n.* haalska, haal stad (ikkje berre um is); yverf. *var við svað um, at —*, det var hætt um, det var nære paa, at. Jfr. nyn. *svad*, *a.* haal og *svad*(*berg*). **svaða,** *v.* (*að*) faa til aa glida, Klm. 168 23. **svaði,** *m.* = *svað*, *n.* Jfr. nyn. *svade*, *m.* væte; sevja.

svaðil-ferð, -fǫr, *f.* **svaðill,** *m.* **svaðillsferð,** *f.* um ei uheppeleg ferd, uferd, skeivferd.

svafr, *m.* snakkar, vasar. N. G. L. II, 62 33. Jfr. nyn. *svava*, snakka, vasa, Snm.

svági, *av.* ikkje so, ikkje heller.

svagla, *v.* (*að*) skvampla, skumpla. Jfr. nyn. *svagga* (Shl.), svakka, sukla.

svágørt, sjaa *gera*, 1.

svala, *f.* svola. Hirundo.

svala, *v.* (*að*) svala, kjøla; upers. *svalar e-m*, det vert svalt, kaldt for ein.

svalaklefi, *m.* kleve ved ein svalgang. **svalar** (ogso *svalir*) *f. pl.* sval (svol), svalgang.

svalbrjóstaðr, *a.* sval, kjølen i brjostet, svalbrjosta.

sváleiðis, *av.* soleis.

svali, *m.* **1.** kjøld. **2.** usæla. Jfr. nyn. *svale*, *m.* svalning, S. Berg. **svalkaldr,** *a.* svalvoren, kaldsleg. **svalr,** *a.* sval, kjølen, kaldvoren.

svamla, *v.* (*að*) svamla, baska (i vatn).

svána, *av.* son(e), soleis; jfr. *-na*.

svan-brúðr, *f.* svane-môr. **-fjǫðr,** *f.* svanefjør. **-hvítr,** *a.* svane-kvit (Edda).

svangi, *m.* svange.

svangr, *a.* **1.** svang, mjaa, smal kring

magen. **2.** svang (Innh. Nordl.), svolten. **svangrifja,** *a.* mjaa, smal kring rivi eller sidebeini (um hest).

svanni, *m.* kvende (poet.)

svanr, *m.* (*pl. svanir*) svana, svòn. Cygnus. Jfr. *álpt.*

svar, *n.* (berre i pl. *svǫr*) svar (svor, Tel. Set.); ogso um andsvar, og um forsvar i ei sak; *halda upp svǫrum,* føra forsvaret. **svara,** *v.* (*að*) **1.** svara, gjeva ein eitk. til svar; *svara e-m e-u.* **2.** svara paa, hava forsvaret, vera sakverjar i ei sak; *svara málum eða sækja.* **3.** svara, vera andsvarleg, hava andsvar; *svara fyrir guð.* **4.** svara, reida ut, betala; *svara e-m e-u.* **5.** svara, passa til (*e-u*).

svarabróðir, *m.* ein som hev svore brorskap med ein annan, svoren bror (= *eiðbróðir*). **svardagi,** *m.* eidgjering, eid; svoren lovnad; svoren skyldnad.

svarð-fastr, *a.* som hev fast grassvord, grasbunden. **-lauss,** *a.* som er utan grassvord, graslaus. **-lykkja,** *f.* lykkja av rossmaalreip (*svarðreip*). **-merðlingar,** *m. pl.* um Ragnar Lodbroks søner (eig. søner til *svarðmǫrðr,* „svorddyret", galten). Edd. M. Jfr. Fld. I 299₂. **-reiði,** *m.* skipsreide, togverk av rossmaalsskinn. **-reip,** *n.* rossmaalreip, reip av rossmaalskinn. **-svipa,** *f.* svipa av rossmaalskinn.

svarf, *n.* **1.** svarv, staakande umferd, snunad, staak. **2.** filspon (jfr. *sverfa*).

svarfa, *v.* (*að*) **1.** kasta til sida, føra or lage, velta (*e-u*); upers. *svarfar um e-t,* det er ymist med eitk. Fm. XI, 97₇. *svarfast, v. r.* verta kasta til sida, velta, deisa. **2.** refl. *svarfast um,* svarva, staaka umkring.

svarfaðr, *m.* flokk paa 70 mann. Sn. E. I 534₂₃. Jfr. *svǫrfun.*

svarfsamr, *a.* staaksam.

svaribróðir, *m.* = *svarabróðir.* **svarinn,** *perf. partic.* til *sverja,* s. d.

svárka, *v.* (*að*) kveina, laata ille, klaga seg.

svarkr, *m.* storlaate kvende.

svarmr, *m.* svarm (Tel. Hall. ofl.), uro staak (poet.)

svarning, *f.* samansverjing.

svárr, *a.* svær, hard, tung; tung, nedtyngd (um hug). Edda.

svarra, *v.* (*að*) renna susande? (poet.). Jfr. nyn. *svarra* (sviva) og *svirra* (Ross).

svarri, *m.* storlaate kvende. Jfr. nyn. *sverra, f.* snøgt, drivande kvende.

svarstuttr, *a.* stuttsvorug, stutt i svari.

svarta, *v.* (*að*) svorta, sverta. **svartablóð,** *n.* (umsetjing av) melancholia. **svartalfr,** *m.* svartalv (= *døkkalfr*). **svartalfaheimr,** *m.* heimen aat svartalvarne. **Svartahaf,** *n.* Svartehavet. **svarta-salt,** *n.* sjaa under *salt, n.* **-slag,** *n.* slag, hogg, som ein ikkje kann prova at ein hev fenge, korkje med vitne eller merke. **-svipr,** *m.* sorg. **svartbakr,** *m.* svartbak, havmaase. Larus marinus. **-blesóttr,** *a.* svart-blesut (um hest). **-brúnaðr,** *a.* svartbrunfarga. **-brúnn,** *a.* svartbrynt. **-eygðr, -eygr,** *a.* svartøygd. **-flekkóttr,** *a.* svartflekkut. **-fygli,** *n.* samnamn paa nokre alkeslag, svartfugl. **-jarpr,** *a.* myrkbrun. **-klæddr,** *a.* svartklædd. **-leggja,** *f.* handøks med svart skaft? **-leitr,** *a.* svartleitt, myrkleitt. **svartmunka-klaustr,** *n.* **-lífi,** *n.* **-lifnaðr,** *m.* benediktinkloster. **svartmunkr,** *m.* svartmunk, helst um benediktinmunk. **svartr,** *a.* **1.** svart, myrk. **2.** svart, aud. **3.** laak, ill; *svartr peningr,* sjaa *peningr.* **svart-skeggjaðr,** *a.* svartskjeggja. **-sǫðlóttr,** *a.* svartsålut, med svart band yver ryggen (um ku).

sváslígr, *a.* fyseleg, blid. **sváss,** *a.* kjær, fysen, mild, blid. Edda. Jfr. nyn. *svæsa,* hugga; kveikja.

svát, for *svá at,* sjaa *svá.*

sveðja, *v.* (*svaddi*) gletta av til sida, skeina.

svefja, *v.* (*svafði*) svæva, helst yverf. stilla, stagga, stansa.

svefn (*søfn, svøfn, sømn*) *m.* svevn (sømn), soving; draum; *vera á svefni, í svefni, við svefn, vera svefns,* d. e. sova; *e-m er svefns,* ein søv, ogso: ein drøymer. **svefnasýnir,** *f. pl.* draumsyn, draumar. **svefn-búr,** *n.* bur til aa sova i, sengbud. **-búrssveinn,** *m.* svein i sengbudi, kammertenar. **-farir,** *f. pl.* drøyming, draumar. **-gaman,** *n.* natt (poet.). **svefngi,** *f.* i sms. *ofsvefngi.* **svefn-herbergi,** *n.* senghus, soverom. **-hús,** *n.* senghus, soverom. **-hvíld,** *f.* kvild til svevn, fred til aa sova. **-hǫfgi,** *m.* sveventyngsla, sveventunge. **-hǫfugr,** *a.* svevnug, syvjug. **-hǫll,** *f.* hall til aa sova

i, soverom. **svefni,** *m.* **1.** svevntunge. **2.** samlega (med kvende). **svefn-inni,** *n.* soverom. **-ker,** *n.* kjer med ein svævedrykk. **-klefi,** *m.* kleve til aa sova i, sengkleve. **-lauss,** *a.* svevnlaus, andvaken. **-leysi,** *n.* svevnløysa, andvoka. **-lopt,** *n.* svevnloft (Set.), loft til soverom. **-mál,** *n.* tid til svevn, sengtid. **-órar,** *m. pl.* (ogso *f. pl.*) svevnorar, svevnørska. **-samr,** *a.* svevnsam; *e-m verðr ekki svefnsamt,* ein fær ikkje sova. **-sel,** *n.* sel til aa sova i, svevnsel. **-skáli,** *m. skáli* til aa sova i, svevnskaale. **-skemma,** *f. skemma* til aa sova i, sengbud, senghus. **-stofa,** *f.* stova til aa sova i, sengstova, soverom. **-stund,** *f.* tid til svevn, svevntid. **-styggr,** *a.* vandsvævd, som ikkje fær sova naar det er uro. **-tíð,** *f.* **-tími,** *m.* tid til svevn, svevntid, sengtid. **-þorn,** *m.* svevntorn, svevnnaal (i trollskap). **-þungi,** *m.* tunge av svevn, svevntunge.

svefnugr, *a.* svevnug, syvjug. **svefnœrr,** *a.* svevnør, svevnøren.

sveggja, *v.* (*gð*) svinga, venda (poet.).

svei, *interj.* fy, fisj; *svei verði e-m,* tvi vøre ein.

sveiða, *v. tr.* svida, brenna; *sveiðanði spjót* (poet.).

sveif, *f.* **1.** sveiv (m.), sumlabb paa sjødyr (um framlabb paa sel). **2.** styrevol? Fld. III 197₂₅. Jfr. isl. *stýrissveif* (styrevol).

sveifirúm (*sveifingarrúm, svifrúm*) *n.* sveiverom, svivrom (for skip som ligg ankra).

sveifla, *v.* (*að* og *ld*) sveivla, sveiva, svinga. **sveifla,** *f.* sveiving, svinging. Jfr. nyn. *sveivla, f.* Ross.

sveigingarorð, *n. pl.* bøygjande, refsande ord. **sveigja,** *v.* (*gð*) sveigja, bøygja; *sveigja hǫrpu,* spela paa harpa (fraa ags. *swégan*?); *sveigja rokk,* sveiva rokken (Edda); yverf. *sveigja rettendin*; *sveigja hug e-s*; *sveigja til við e-n,* bøygja seg, lempa seg etter ein; *sveigjast, v. r.* bøygja seg, gjeva etter.

sveigr, *m.* **1.** sveig, mjuk kvist; i sms. *almsveigr.* **2.** eit slag hovudplagg for kvende.

sveigr, *a.* bøygjeleg; jfr. nyn. *sveig,* blautvoren.

sveim, *n.* staak, styr. **sveima,** *v.* (*að*) sveima, sviva, staaka umkring. **sveiman,** *f.* umsviving (poet.). **sveimr,** *m.* sveim, uroleg kringsviving; staak, styr.

sveina-borð, *n.* tenar-bord. **-dráp,** *n.* gute-draap. **-lauss,** *a.* tenarlaus, utan tenar. **-leikr,** *m.* guteleik. **svein-barn,** *n.* gutebarn. **-dómr,** *m.* **1.** gutealder. **2.** sveindom. **sveinn,** *m.* **1.** gutebarn, gutunge (svein, Sfj.). **2.** svein, gut, kar. **3.** svein, tenar, fri mann i tenesta (fylgjesvein, hirdsvein odl.); jfr. *kertisveinn* o. fl. **4.** svein, handverksvein. **5.** træl. **svein-piltr,** *m.* **-stauli,** *m.* gutunge. **sveinsligr,** *a.* guteleg, gutungsleg.

sveipa, *v. st.* (*impf. sveip, perf. partic. sveipinn*). **1.** kasta, slengja (*e-u*); yverf. (*Gunnar*) *sveip sínum hug,* tenkte att og fram (Edda). **2.** sveipa, hylja eitk. med eitk. (*e-t e-u*). **sveipa,** *v.* (*pt* og *að*) **1.** slengja, svinga, kasta (*e-u*); *sveipa sverði*; *hárit er sveipt í enninu,* d. e. haaret er sveivt eller kvervla, ligg i sveip. **2.** strjuka, sopa (*e-u*); *hann sveipti af sér flugunni.* **3.** sveipa, hylja eitk. med eitk. (*e-t e-u, í e-u, með e-u*); *sveipa sik í skikkju.* **4.** strjuka, fara snøgt (= *svipa,* 1). **sveipa,** *f.* sveipa, klæde ell. duk til aa sveipa seg i. **sveipr,** *m.* **1.** umslengjing, umsveiping. **2.** sveip (Shl.), sveiv, ringvokster i haaret; *sveipr er í hári,* det er sveip i haaret. **3.** svarm, staak. **4.** hovudduk (= *sveigr*).

sveipvísi, *f.* = *svipvísi.*

sveit, *f.* **1.** flokk, skare, fylgje, lag av folk; ofte um det faste hovdingfylgje, ein flokk av huskarlar. **2.** ein av dei flokkar som ei fylking eller eit leidingsmannskap var skift i (jfr. *fylking*). **3.** flokk, parti. **4.** bygd, bygdelag. Jfr. nyn. *sveit, f.* hjaa Ross.

sveita, *a.* blodrisen, blodsprengd (um kjøt av sjølvdaude krøter).

sveita-bora, *f.* sveitebora. **-brot,** *n.* sveitebrot, sveitting. **-dúkr,** *m.* sveiteduk. **-lœkr,** *m.* sveitestrøym.

sveitar-bót, *f.* det som er til bate for ein flokk ell. gjer honom betre. **-dráttr,** *m.* partilaging, tvidrætte. **-drykkja,** *f.* drykkjelag (flokkevis). **-gengi,** *n.* eig. det aa ganga i flokk med ein, hjelp, fylgje. **-hǫfðingi,** *m.* hovding for ei *sveit* 2, flokkshovding. **-maðr,** *m.* flokksmann, partimann; bygdemann. **-rækr,** *a.* som ein kann reka utor bygdi,

utlæg i bygdi. **-skipan,** *f.* skiping av *sveit.* **-vist,** *f.* vera, tilhelde i bygdi.

sveitast, *v. r.* (*tt*) sveitta.

sveit-búi, *m.* mann i ei *sveit* 2, lagsmann. **-fastr,** *a.* som er fast mann i eit fylgje.

sveiti, *m.* **1.** sveite. **2.** blod; jfr. nyn. *sveite,* blod av slagt, m. st. **sveittr,** *a.* (eig. *perf. partic.*) og **sveitugr,** *a.* sveitt.

sveitungr, *m.* mann i ei *sveit,* lagsmann, fylgjesmann, flokksmann; bygdemann.

svelging, *f.* svelgjing, gløyping. **svelga,** *v. st.* (m. akk. og dat.) svelgja; gløypa, sluka; øyda, eta upp. **svelgja,** *v.* (*gð*) = *svelga, v. st.* **svelgr,** *m.* **1.** havsvelg, malstraum, røst. **2.** graadug kar, gløyp.

svell, *n.* svell (svull), islag, haalka. **svella,** *v. st.* svella, bolna, hovna upp, trutna; *perf. partic. sollinn* um skip: vatsdrukken; yverf. asa, koka upp, veksa (um sinne, usemja odl.); um gøysing, ofsing i forteljing (upers.): *svellr e-m í munni,* ein ofsar (i forteljing). **svella,** *v.* (*ld*) faa til aa *svella.* Poet. **svellóttr,** *a.* svellut, haalkut. **svellr,** *a.* truten, hoven, kaut. Æf.

svelta, *v. st.* **1.** tærast, kjena upp; døy; *perf. partic. soltinn,* ogso: drepen (Edda). **2.** svelta, lida svolt.

svelta, *v.* (*lt*) **1.** svelta ihel; drepa. **2.** svelta, sveltefødа; *sveltast, v. r.* svelta seg; *láta sveltast,* taka livet av seg. **svelti-kví,** *f.* kvi, inngjerding som fe vert sett inn i utan fôr, sveltekvi. Jfr. *sultarkví.*

svena, *v.* (*að*) = *svina.*

svengd, *f.* det aa vera svang, sveng, svolt. **svengja,** *v.* (*gd*) **1.** upers. *mik svengir,* eg er svolten. Æf. **2.** *svengjast, v. r.* svengjast, verta tunn og smal (um magen).

svenskr, *a.* svensk (= *sænskr*).

sverð, *n.* sverd; *taka við sverði e-s,* taka ved eins sverd, d. e. taka i handtaket paa eit sverd (ein skikk som vart bruka naar ein hyllte ein hovding; gjævare folk som t. d. jarl og hertug fekk eit sverd i gaava). **sverðaleikr,** *m.* „sverdleik", d. e. strid.

sverð-berari, *m.* sverdberar, umset lat. lictor. **-fetill,** *m.* = *sverðsfetill.* **-fiskr,** *m.* sverdfisk. **sverðs-brot,** *n.* brot av eit sverd, sverdbrot. **-egg,** *f.* sverdegg. **-fetill,** *m.* fetel, akslebаnd til sverdet. **-hjalt,** *n.* sverdhjalt; jfr. *hjalt.* **-hǫgg,** *n.* sverdhogg. **sverð-skalpr,** *m.* sverdslira. **-skapt,** *n.* sverdskaft. **-skór,** *m.* doggsko paa ei sverdslira (jfr. *dǫggskór*). **-skreið,** *f.* sverdsliping; jfr. *skreið.* **-skriði,** *m.* **-slípari,** *m.* sverdslipar. **sverðsoddr,** *m.* sverdodd. **sverð-taka,** *f.* det aa *taka við sverð e-s* (sjaa *sverð*), sverdtak. **-takari,** *m.* ein som hev *tekit við sverð e-s,* sverdtakar.

sverfa, *v. st.* fila; *láta sverfa til stáls,* d. e. lata det verta ei endeleg avgjerd, ei slaasting paa harde livet; *er sverfr at,* naar det røyner paa. Jfr. nyn. *sverva* og *svarva.*

sverja, *v. st.* (*impf.* ogso *svarði* og *perf. partic. svarðr*) sverja, gjera eiden; *sverja rangan eið,* sverja rang (falsk) eid; *sverja e-m e-t,* lova ein eitk. med eid; *sverja e-m* (*trúnaðareiða*), sverja (truskapseid) til ein; *sverja um e-t* (*til e-s*), sverja um eitk., gjera eiden paa eitk.; *sverja til fjár síns,* sverja paa at godset er hans eige; *sverja þess at* —, sverja (gjera eiden paa) det at —; *sverjast í fóstbrœðralag,* med eid ganga inn i fostbrødrelag; *perf. partic. svarinn* (ogso *svorinn*), svoren (svaren, Snm.), eidfest; *svarinn dagr* = *særr dagr,* s. *særr.*

svévíss, *a.* sjølvvis, einvis. Edda.

sví, *interj.* = *svei,* s. d. Jfr. nyn. *svi* i *svivyrda.*

svía-herr, *m.* svenskeher, den svenske her. **-konungr,** *m.* svenskekongen. **svíar,** *m. pl.* svenskar. **Svía-ríki,** *n.* **-veldi,** *n.* Sverike; jfr. *Svíþjóð.*

svið, *n.* svidd eller steikt mat (um svidde hovud og føter av saud). Jfr. nyn. *svid, n.* sviding. **svíða,** *v. st.* **1.** svida (*impf.* svidde), brenna, steikja mykje; *svíða sauða-hǫfuð* (jfr. *hǫfuðsviða*); *sviðinn ok brendr* (um ein som hev forrent seg). Jfr. nyn. *svida* (*sveid*) *v. intr.* verta svidd eller brend. **2.** svida (*impf.* sveid), valda svide, gjera vondt. **svíða,** *v.* (*dd*) svida (*impf.* sveid), kjenna svide, verkja. Jfr. nyn. *svida* (*svidde*) *v. tr.* **sviða,** *f.* **1.** sviding, brenning; eitk. som er svidt ell. brent. Jfr. sms. *saltsviða, hǫfuðsviða*; nyn. *svida* (sviding, brand) Nhl. **2.** eit slag spjot.

svidái, svidauðr, svidda, *a.* sjølvdaud (um fe).

sviðalauss, *a.* som er utan svide, verk-

laus. **sviðeldr,** *m.* eld som ein svider saudehovud paa, svideld. **sviði,** *m.* svide, verk. **sviðkaldr,** *a.* svidkald, svidande kald (i vers). **sviðna,** *v.* (*að*) svida (*impf.* sveid), verta svidd, brend. **sviðningr,** *m.* avsvidt skogland, svida. **sviðu-eldr,** *m.* = *sviðeldr.* **-fǫlski,** *m.* falske, lett oska av ein brand. **-skapt,** *n.* skaft paa *sviða*, spjotskaft.

sviðvíss, *m.* = *leiðarsteinn?* eig. „stadvis", ein som veit stelli paa sjøen. Isl. *svið*, *n.* rom, plass, helst paa sjøen (Vigf.).

svif, *n.* **1.** sviv, svinging (um skip som ligg ankra). **2.** um tid: *í þessum* (*þeim*) *svifum*, i dette bilet, paa denne tid (i det svivet, VAgd.).

svífa, *v. st.* sviva, driva, fara (i veg), flakka; upers. *svífr e-u*, eitk. sviv, driv, svingar, fer (av stad) = *e-t svífr*; *svífr yfir e-n*, det sviv, kjem eitk. yver ein; *svífr e-m e-u í hug* (*í skap*), det sviv ein eitk. i hugen, det kjem for ein; *v. r. svífast e-s*, halda seg ifraa eitk.; *svífast um*, fara til, leggja i veg.

svifr, *m.* sviv (*n.*), glytt, snert (= *svipr*).

svífr, *a.* i *úsvífr.*

svifrum, *n.* svivrom, sveiverom (= *sveifirúm*).

svig, *n.* svig (sjld. i nyn.), bøygning, bugt; *fara í svig við e-n*, fara i krok ved sida av ein (jfr. nyn. *sviklaupa* (av *svighlaupa?*) springa ein annan veg og koma fyre ein, Nfj.); *freista svigs á* (*fylking*), freista faa magt paa fylkingi; *vinna svig á e-m*, faa bugt (magt) med ein. **svíga,** *v. st.* berre i *perf. partic. sviginn*, bøygd. Edd. M. Jfr. sv. dial. *sviga*, *v. st.* Rietz. **svigi,** *m.* svige, svolk, mjuk kjepp. **svigna,** *v.* (*að*) svigna, bogna, bøygja seg.

svik, *n.* **1.** svik, fals, forraading; *ráða svik við e-n*, leggja upp svikraad mot ein. **2.** forgift, eiter. **svika-drykkr,** *m.* forgiftig drykk, eiterdrykk. **-forkr,** *m.* fork, diger stav, bruka til svik. Heilag. II 138₂₁. **-fullr,** *a.* svikfull, sviksam. **-lauss,** *a.* sviklaus, utan svik (*-laust, av.*). **svikall,** *a.* svikall, sviksam. **svika-maðr,** *m.* mann som fer med svik, ugudeleg mann. **-ráð,** *n.* rangtru. Edd. M. **svikaradómr,** *m.* svikferd. **svikari,** *m.* svikar, forraadar. **svikaþjóð,** *f.* svikarfolk, ugudelegt folk. Homil. 159₁₀. **svikdómr,** *m.* svikferd, svik. **svikfullr,** *a.* svikfull. **svíkja,** *v. st.* svika (svikja), narra, lura med svik ell. utruskap, forraada; *svíkja e-n e-u* (ell. *frá e-u*); *svíkja e-t af e-m.* **svíkjanligr,** *a.* svikfull. **svik-ligr,** *a.* svikfull (*-liga, av.*). **-lyndr,** *a.* som hev svikfull hug, sviklynd. **-máll,** *a.* som talar svikfullt. **-ráð,** *n.* **-ræði,** *n.* svikraad, svikfull raadgjerd. **-samligr,** *a.* som ser sviksam ut, trulaus (*-liga, av.*). **-samr,** *a.* sviksam, svikall, svikfull. **-semd,** *f.* sviksemd, svik, truløysa. **-semdarflekkr,** *m.* (yverf.) flekk av svik. **-meistari,** *m.* meister i svik.

svikulgjǫrð, *f.* = *þvergyrðingr?* poet. um belte. S. E. I 496₅. Jfr. *sikulgjǫrð.*

svíkva, *v.* (*præs. svíkvir*, *perf. partic. svikvit*) = *svíkja.*

svilar, *m. pl.* dóvar, maagenautar, menner som er gifte med kvar si syster.

svima, *v. st.* (og *v. að*) symja, svemja; yverf. fara, sveima um.

svími, *m.* svime, uvit, sanseløysa.

svimma, *v. st.* = *svima.*

svimra, *v.* (*að*) upers. *e-n svimrar*, ein svimrar, svimlar.

svín, *n.* svin, gris; *hafa svíns minni*, d. e. vera stuttminnug.

svina (ogso *svena*) *v.* (*að*) svìna (svena), svana (um tròte).

svína-ból, *n.* **-bœli,** *n.* svinebol, grisehus. **-flesk,** *n.* flesk, kjøt av svin. **-flikki,** *n.* flykkja, fleskesida av svin. **-gæzla,** *f.* svinegjætsla, grisepassing. **-hirðir,** *m.* svinehyrding, grisegjætar. **-hús,** *n.* svinehus, grisehus. **svín-beygja,** *v.* (*gð*) bøygja til skammar, audmykja. **-fylking,** *f.* fylking laga som ein kile, svinfylking. **-fylkja,** *v.* (*kt*) stella upp i svinfylking, svinfylkja. **-fœtr,** *m. pl.* svineføter (svivyrdeleg um folk). **-galinn,** *a.* ørgalen, ravgalen. **-hvalr,** *m.* eit slag kval.

svinka, *v.* (*að*) gjera svint i stand, faa til. Jfr. nyn. *svinka*, skunda seg. Set. (i stev).

svinna, *f.* klokskap, høveleg aatferd. **svinnhugaðr,** *a.* kloktenkt. Edda. **svinnligr,** *a.* vitug; jfr. *úsvinniligr.* **svinnr,** *a.* **1.** svint (svinn, VAgd.), snøgg. **2.** klok, vitug (jfr. nyn. *svinn*, forsjaaleg, varsam, Dal. Li. Helg.). **svinnr,** *m.* klokskap, vit.

svíns-belgr, *m.* svinebelg, belgflaatt svineskinn. **-blóð,** *n.* svineblod, griseblod. **svín-**

skinn, *n.* svineskinn. **svíns-lifr,** *f.* svinelivr. **-rani,** *m.* svinetryne, grisetryne. **svínstí,** *n.* svinehus, grisehus.

svípa, *v. st.* berre i impf. sing. *sveip* (= *sveip* av *sveipa, v. st.*) og i pl. 3 pers. *svipust* (= *svipuðust* av *svipa* I, 2). Fritzner.

svipa, *v.* (*að*) **I. 1.** svipa (Tel.), svidra, sviva, fara stilt og fort. **2.** *v. r. svipast at,* sjaa etter; *svipast um,* sjaa seg um.

svipa, *v.* (*að*) **II.** sveipa (= *sveipa, v.* (*pt*) 3).

svipa, *v.* (*að*) **III.** svipa, bruka svipa paa, piska. **svipa,** *f.* svipeslag; svipa, sveipa.

svipaðr, *a.* svipa, som ser slik ell. slik ut; *svipaðr illa.*

svipan, *f.* **1.** snøgg svinging, sveiv, kast; fei, skunding. **2.** strid, hita. **3.** svip, kort tid, augneblink. **4.** susing.

svip-illkinnaðr, *a.* som hev stygge kinner. Fld. II 149$_{17}$. **-illr,** *a.* usvipeleg, stygg. **-liga,** *av.* svint. **-ligr,** *a.* **1.** som kjem og fer som ein skimt. Laxd. kap. 76. Grett. kap. 39. **2.** snargjengd, kverven. **3.** snipleg, flat. Fld. III 61$_{10}$. **4.** svipleg, som ser godt ut, i sms. *úsvipligr.* **-lyndr,** *a.* mislynd, lunut. **-lœkja,** *f.* eit slag fugl. **-mikill,** *a.* storveges.

svipr, *m.* **1.** snøgg rørsla, sving; *sverða svipr,* strid (poet.). **2.** svift, skimt, glytt. **3.** svip (Shl.), kort stund, augneblink. **4.** saknad, tap. **5.** svip, utsjaanad, aasyn.

svipstund, *f.* kort stund, augneblink.

svipta, *v.* (*pt*) føra eitk. (*e-u*) snøgt i veg, rykkja, slengja, smetta; *svipta borðum,* taka snøgt burt bordi; *svipta segli* (ogso berre *svipta*) syfta segl, rykkja ihop, minka segl; *svipta e-n e-u* (*af e-u*) taka eitk. fraa ein, skilja ein av med eitk.; *sviptast, v. r.* rykkjast, dragast. Jfr. nyn. *syfta* (*svifta*), svinga, rista o. m.

svipta, *f.* saknad, tap.

sviptikista, *f.* lett kista, handkista, handkuffer.

svipting, *f.* **1.** rykkjing, slengjing (i dragsmaal). **2.** = *sviptingr.* **sviptingr** (ogso *sviptungr*) *m.* syfte (*sviptung, m.* YSogn), rykkjeband paa segl; band til aa knyta saman skipstjeld. N. G. L.

sviptir, *m.* saknad, tap.

svipu-hǫgg, *n.* svipeslag. **-leikr** (avbr. *sviðuleikr*) *m.* eit slag leik som var slik at ein med trollkunst slær hol som det sprutar gneistar utor. Fm. III 193.

svipull, *a.* kvervsam, umskifteleg, kortvarig.

svip-vindr, *a.* rangvoren. **-vísi,** *f.* falsleik, svik (Edda). **-víss,** *a.* falsk, sviksam (Edda).

svíri, *m.* nakke, hals; ogso um eitkvart paa eit skip, truleg nakken nedanfor drakehovudet. Jfr. nyn. *svír, m.* hovud ell. lykkja paa ein spennel, Øystd.

svituns-messa, *f.* **-vaka,** *f.* sviftunsvoka (syftesok) den 2dre juli, til minne um den heilage Svitun; *Svitunsmessa síðarri,* den 15de juli.

Svíþjóð, *f.* **1.** det upphavlege Sverike, Mid Sverike, Svearike, mots. *Gautland.* **2.** Sverike, = *Svíaríki, Svíaveldi.* **3.** *Svíþjóð hin mikla* (ell. *kalda*) „Store-Svitjod", um Aust-Europa, Russland, lat. Scythia.

svívirð, *f.* **svívirða,** *f.* svivyrda, skam. **svívirða,** *v.* (*rð*) svivyrda, skjemma, gjera til skammar. **svívirðiliga,** *av.* = *svívirðliga.* **svívirðing,** *f.* svivyrda, skam, skjemsla. **svívirðingar-laust,** *av.* utan svivyrding ell. skam. **-maðr,** *m.* svivyrdeleg mann, svivyrda. **-nafn,** *n.* svivyrdelegt namn. **-orð,** *n.* svivyrdelegt ord. **svívirðligr,** *a.* svivyrdeleg, skamleg (*-liga, av.*). **svívirðuligr,** *a.* = *svívirðligr.*

svo, *av.* = *svá.*

svorti, *m.* sverte, svartleik.

svæði, *n.* **1.** open vêrhard stad. Grett. kap. 14. Jfr. nyn. *svæda,* naki fjellsida, Tel. **2.** svæda, flag, ope sjøstykke med øyar og skjer umkring.

svæfa, *v.* (*fð*) **1.** svæva, faa til aa sova. **2.** stilla, roa. **svæfill,** *m.* hovudputa. **svæfr,** *a.* svæv, i sms. *kveldsvæfr.*

svæla, *v.* (*ld*) røykja (jfr. nyn. *svæla,* osa; gusta). **svæla,** *f.* **1.** tjukk, kjøvande røyk (jfr. nyn. *svæla, f.* os; kjøvande luft). **2.** svik, snyting.

svænskr, *a.* svensk (= *svenskr, sænskr*).

sværa, *f.* vermôr.

svæsi, *n.* i sms. *ofsvæsi.*

svøfn, *m.* = *svefn.*

svœri, *n.* = *sœri.* **svœrr,** *a.* = *sœrr.*

svǫðusár, *n.* saar av eit vaapn som flekkjer kjøtet av eit bein (jfr. *sveðja*),

flengjesaar. Jfr. nyn. *svòda, f.* hudskade, Aasen.

svqlr, *m.* det kalde havet. Poet.

svqppr, *m.* (*gen. sing. svappar*; *nom. pl. sveppir, akk. svqppu*). **1.** svamp (vokster). **2.** ball (nyn. *sopp* i folkev.). Jfr. *soppr.*

svqrðr, *m.* (*gen. sing. svarðar, dat. sverði*; *nom. pl. sverðir, akk. svqrðu*). **1.** haarvaksi hud; hovudhud paa folk; jfr. nyn. *svord,* hud paa kjøt eller spekk (Aasen). **2.** rossmaalskinn, skore upp til reip (jfr. *svarðreip*). **3.** svord, grassvord, i sms. *svarðfastr* ofl.

svqrfun, *f.* (ogso *svorfan* Vols. 102_{11} utgaava fraa 1907) svarv, staak.

svqrr, *m.* eit slag ræfugl. S. E.

syðri, *a. komp.* søre (sydre), syndre; *hit syðra,* søre vegen.

syfja, *v.* (*að*) gjera svevnug; berre upers. *e-n syfjar,* ein syvjar, ein vert svevnug. **syfjaðr,** *a.* syvjug, svevnug. **syfjan,** *f.* det aa syvja, verta svevnug.

syfla, *v.* (*ld*) syvla, leggja suvl paa.

Sygnafylki, *n.* Sogn. **sygnir,** *m. pl.* sygner, sogningar. **sygnskr,** *a.* sygnsk, som er fraa Sogn.

(sýja), *v.* (berre i *impf. pl. seðu,* og *perf. partic. seðr, sæðr*) sy, festa ihop (ogso um bordi i skipssida). **sýja,** *f.* umfar av bord i skipssida, skipsbord (poet).

sýkjast, *v. r.* (*kt*) sykjast, verta sjuk.

sykn (ogso *sygn*), *a.* saklaus, skuldlaus, andsvarsfri, fri, iser for fredløysa eller utlægd; *sykn sakar* (*saka*), *sy(g)nsaka,* fri for klaga (mots. *sekr*).

sýkn (ogso *sækn, sýgn*) *a.* „sykn", um dag ell. tid som ein kann bruka til søksmaal (*sókn*); *sýkn dagr,* syknedag, vyrkedag (mots. *heilagr dagr*); *sýknt eða heilagt,* vyrkt eller heilagt, sykn eller helg.

sykn, *f.* **sykna,** *f.* det aa vera *sykn,* sakløysa, fridom, frelse. **syknuligr,** *a.* i *úsyknuligr.* **syknu-leyfi,** *n.* **-lof,** *n.* løyve til aa verta *sykn.*

sýkva, *v. st.* = *svíkja.*

sýla, *v.* (*ld*) gjera stiv ell. islagd av frost; upers. *sýlir e-t,* eitk. frys ell. isar; *sýldr,* (stiv)frosen, isa.

sýldr, *a.* kloven, klufta (som ei sula).

sylfr, *n.* = *silfr,* Post. 569₁₀ o. m. st.

sylgja, *f.* sylgja, spenne.

sylgr, *m.* svelg, sup, slurk.

syll, *f.* (*syllar*; *syllr*). **1.** (under)-svill (syll), grunnstokk i ei bygning. **2.** (yver)-svill (Vestf. Num.), stokk som ligg yver stavarne i ei bygning. **sylla,** *f.* = *syll, f.* **sylla,** *v.* (*lt*) leggja svillar millom stavarne i ei bygning. **syllustokkr,** *m.* svillstokk, grunnstokk.

symfonie, *s.* = *simfon.*

symja, *v.* symja, = *svima.*

syn, *f.* (*synjar*; *synjar*). **1.** negting, paastand um at ein er skuldlaus, høve til aa prova det. **2.** namn paa ei gudinna.

sýn, *f.* **1.** syn, det aa sjaa, sjaaing; *eptir réttri sýn,* d. e. etter bein synslina; *í annarra manna sýn,* d. e. so andre ser paa; *hverfa at sýn,* kverva (koma) or syne; *í sýn við e-t,* d. e. soleis at ein kann sjaa eitk.; *leiða e-n í sýn við e-n,* syna ein fram, te (presentera) ein for eink.; *sýn er sqgu ríkari,* syn gjeng yver segn. **2.** syn, synsevna; yverf. syn, skyn. **3.** syn, det ein ser; ogso draumsyn odl. **4.** utsyn, utsjaanad; *at sýn,* som det synest, etter som det ser ut; *fríðr sýnum,* væn aa sjaa til. **5.** i pl. *sýnir,* syn, augo (poet.). Jfr. *sjón.*

sýn, *f.* sol. Poet.

sýna, *v.* (*nd*). **A.** syna, visa; *sýna sik glaðan*; upers. *sýnir e-t,* eitk. syner (seg). **B.** *sýnast, v. r.* **1.** syna seg; openberra seg. **2.** synast, sjaa ut for aa vera; *sýnist e-m,* det synest ein, ein tykkjer. **3.** synast vera best, lika; *sem e-m sýnist.* **sýnari,** *m.* synar, openberrar.

synd, *f.* synd, misgjerd (i kristeleg meining).

sýnd, *f.* i sms. *ásýnd* o. fl. Jfr. nyn. *sýnd.*

synda, *v.* (*nd*) sunda (synda), symja.

synda-auki, *m.* auking av synd (jfr. nyn. *syndauke*). **-barn,** *n.* syndebarn, syndugt menneskje. **-bót,** *f.* bot paa synder, betring. **-byrðr,** *f.* syndebyrd. **-bqnd,** *n. pl.* syndeband. **-djúp,** *n.* syndedjup. **-fang,** *n.* syndugskap. **-far,** *n.* syndug ferd. **-fjqtrar,** *m. pl.* syndeband. **-flekkr,** *m.* synde-flekk. **-fullr,** *a.* syndefull. **-fýsi,** *f.* syndelyst. **-gerð,** *f.* syndug gjerning. **-gjald,** *n.* syndeskyld, synde-

straff. **-ím,** *n.* synde-dust. **-játning,** *f.* synde-vedkjenning (-vedgang). **-kona,** *f.* syndug kvinna, kvendeleg syndar. **-koss,** *m.* syndug kyss. **-kuldi,** *m.* syndekulde. **-kyn,** *n.* slag synd. **-lausn,** *f.* syndeløysning, syndeforlating. **-lauss,** *a.* syndlaus, syndfri. **-laust,** *av.* syndlaust, utan synd; skuldlaust, utan straff. **-líf,** *n.* syndugt liv, Æf. **-lifnaðr,** *m.* syndelivnad. **-liga,** *av.* syndugt. **-ligr,** *a.* syndug, syndfull (jfr. nyn. *syndleg*). **-maðr,** *m.* syndar. **syndar-auki,** *m.* = *synda-auki.* **-freistni,** *f.* freisting til synd. **-laust,** *av.* = *syndalaust.* **synda-sár,** *n.* syndesaar (paa sjæli). **-saurr,** *m.* saur, ureinska av synder. **-saurgan,** *f.* tilsulking syndugt. **-tala,** *f.* tal, mengd av synder. **-þræll,** *m.* synde-træl. **syndauðigr,** *a.* syndfull. **synda-verk,** *n.* syndug gjerning. **synd-blandinn,** *a.* blanda med synd, syndug. **-fullr,** *a.* syndfull. **syndgast** (*syngast*) *v. r.* (*að*) synda, gjera synd (jfr. nyn. *syndast,* Aasen). **synd-getinn,** *a.* avla i synd. **syndliga,** *av.* = *synda-liga.* Kgs. 151₂₅. **-ligr,** *a.* = *syndaligr.*

syndr, *a.* synd, sumd, som kann symja.

sýndr, *a.* **1.** synt, som kann sjaa. **2.** synt, klaar (um vêr).

syndsamligr, *a.* syndug (*-liga, av.* Æf.). Jfr. nyn. *syndsamleg.*

syndugr, *a.* **I.** syndug.

syndugr, *a.* **II.** som høyrer til symjing, symje-; *syndugr hlutr,* sum-reide.

synd-varliga, *av.* i varsemd mot synd. **-varr,** *a.* var mot synder.

syngja (*syngva;* og *singva* Eyrb. kap. 19 i eit vers) *v. st.* syngja; ogso: laata, klinga; um prest: *syngja messu* (ogso berre *syngja*) syngja messa, halda gudstenesta.

sýni, *n.* **1.** syne, utsyne; *vera til sýnis sem,* sjaa ut som. **2.** framsyning; bisn. **3.** syn, i sms. t. d. *missýni* o. fl. **sýni,** *f.* i sms. t. d. *sannsýni* ofl. **sýniliga,** *av.* synleg, paa ein synleg maate. **sýniligr,** *a.* **1.** synleg, som ein kann sjaa. **2.** synleg, sjaaleg, drusteleg. **3.** raadleg, likleg, god. **sýning,** *f.* syning, framsyning.

synja, *v.* (*að*) negta (neitta), segja nei til, segja seg fri for eitk. (*e-s,* ogso *e-u* og *e-t*); *synja e-m e-s* (*e-t*) negta ein eitk.; *synja vilja síns,* negta at det var med vilje; *synja fjǫrs,* d. e. drepa; *v. r. synjast,* segja nei til, ikkje taka mot. **synjan,** *f.* negting.

sýnn, *a.* **1.** synt, synleg; berrsynt, tydeleg; greid, viss; lik, god; *þykkir e-m at sýnu ganga,* det synest ein vera greidt; *n. sing. dat. sýnu,* fyre *komp.* og *sup.*: *sýnu yngri,* audsynt (synleg) yngre, mykje yngre; *sýnu fyrstr,* aller fyrst; *sýnt, av.* audsynleg, i synom, mykje. **2.** synt, som ser, i sms. *einsýnn* o. fl.

synningr, *m.* i sms. *land-* og *út-synningr.*

synsemi, *f.* tverskap, rangskap.

sýnsístr, s. *svínsístr* i tillegget.

synstr, *a. sup.* (av *suðr*) synst.

sypta, *v.* (*pt*) = *svipta.*

sýr, *f.* (*gen. sing. sýr, akk. sú; nom. pl. sýr*) su, sugga, purka.

sýra, *f.* syra, surmysa.

sýrdœlir, *m. pl.* folk fraa *Súrnadalr* (paa Nordmøre).

syrgiligr, *a.* syrgjeleg; sorg-. (*-liga, av.*) **syrgja,** *v.* (*gð*) syrgja; *syrgja e-n, syrgja af e-m,* syrgja paa ein (som er daaen); *syrgja sik,* syrgja.

syrkot, *n.* = *surkot.* **syrkotsfóðr,** *n.* fôr aat ein *syrkot.*

Sýrland, *n.* Syria. **sýr-landsmaðr,** *m.* **-lendingr,** *m.* ein fraa Syria, syria-mann. **-lenzka,** *f.* syrisk maal. **-lenzkr, -neskr,** *a.* syrisk, som er fraa Syria.

syrpa, *f.* syrpa (Shl.), ureinslegt kvende. **syrpuþingslǫg,** *n. pl.* eit slag leik. Ljosv. 9.

sýruker, *n.* syrekjer, kjer med surmysa i.

sýsl, *a.* vyrk, ann, annig. **sýsl,** *f.* = *sýsla,* 1 (poet.). **sýsla,** *v.* (*impf. sýs(l)ti* og *sýslaði*) sysla, syta for, gjera, fullføra (*e-u* ell. *e-t*); *sýsla e-m e-t,* syta, faa (skaffa) ein eitk.; *sýsla e-t at* (*e-u*), gjera eitk. aat, til ell. ved eitk.; *sýsla til,* syta til, raada til; stella, skipa til; *sýsla um e-t,* syta for eitk. **sýsla,** *f.* **1.** sysl (sysla), arbeid, gjerning. **2.** kongelegt eller biskuplegt umbod, sysla, baade um sjølve embættet og embætsvaldet; serleg um embættet aat syslemannen, men ogso um andre embætte. **sýsliga,** *av.* annigt, skundsamt. **sýslrækr,** *a.* som fær gjort sitt arbeid eller si ærend. **sýslu-bréf,** *n.* brev paa ei sysla, serleg utnemningsbrev aat ein syslemann. **-fœrr,** *a.* arbeidsfør. **-lauss,** *a.*

gjerandslaus, yrkelaus. **-leysi,** *n.* gjerandsløysa, yrkeløysa. **-líf,** *n.* arbeidsliv, verksamt liv (mots. *upplitningarlíf*). **-maðr,** *m.* **1.** verksamt, drivande menneskje, arbeidsmenneskje. **2.** umbodsmann, serleg aat kongen, syslemann. **-mannaþing,** *n. pl.* ting som syslemennerne kallar saman. **-rekstr,** *m.* syslemanns rundferd i sysla. **-þræll,** *m.* arbeidstræl.

systir, *f.* (*gen. dat. akk. sing. systur*; *nom. pl. systr*) **1.** syster; ogso i tiltale til andre kvende. **2.** nonna. **3.** = *próventukona*.

systkin (ogso *systkini*) *n.* helst i *pl.* systkin; yverf. i religiøs tiltale til andre. **systkina-bǫrn,** *n.* systkinborn (born til brôr og syster). **-dœtr,** *f. pl.* døtter til systkin (brôr og syster). **-dœtrasynir,** *m. pl.* søner til systkindøtter. **-sonr,** *m.* son til eit systkin; *-synir,* søner til systkin (brôr og syster).

systlingr, *m.* = *systkinasonr.* N. G. L.

systra-bǫrn, *n. pl.* systerborn, born til møder som er syster. **-dœtr,** *f. pl.* systerdøtter, døtter til møder som er syster. **-dœtrasynir,** *m. pl.* søner til systerdøtter. **-klaustr,** *n.* nonnekloster. **-lag,** *n.* systerskap, nonne-lag. **-lifnaðr,** *m.* nonneliv. **-stóll,** *m.* kvende-avdeild (i hospital). **-synir,** *m. pl.* systersøner, søner til kvende som er syster. **systrung,** *f.* **systrunga,** *f.* dotter til morsyster. **systrungr,** *m.* systrung, barn (helst son) til morsyster eller farsyster. **systrungsbarn,** *n.* barn til systrung.

systur-barn, *n.* systerbarn. **-dóttir,** *f.* systerdotter. **-dóttursonr,** *m.* systerdotterson. **-sonr,** *m.* systerson.

sýta, *v.* (*tt*) **1.** valda sut, plaaga. **2.** syta, syrgja (*e-t,* for ell. yver eitk.); *sýta e-n,* syta ein, syrgja yver ein; *sýta við e-u,* syta med, kvida seg ved eitk. **sýtiligr,** *a.* sutleg, syrgjeleg. **sýting,** *f.* syting, sorg. **sýtingartími,** *m.* syrgjetid.

sæ- (sjø-) i sms. skifter med *sjó-* og *sjá-*. Sms. med *sæ-* som ikkje er medtekne her, finn ein under *sjó-*. **sæ-borg,** *f.* borg, by som ligg ved sjøen eller noko ut i; yverf. um herskip. **-byggjar,** *m. pl.* sjøbyggjer, folk som bur ved sjøen.

sæði, *n.* **1.** sæde, saad, fræ til aa saa. **2.** sæde, grøda paa aakren.

sæðingr, *m.* sæding, eit slag maase. Larus canus.

sæfar-, sjaa *sævar-*. **sæ-fǫr,** *f.* sjøferd. **-garpr,** *m.* urædd sjømann, sjøulk. **-hafa,** *a.* reken, driven ut or rette kursen, avreken.

sæi (*say*), **sæin,** *n.* eit slag fint ullty (mlat. saium, fr. saie).

sæing, *f.* = *sæng, f.*

sæ-karl, *m.* sjømann. **-konungr,** *m.* = *sjákonungr.* **-kvikendi, -kykvendi,** *n.* = *sjókvikendi.* **-kyrra,** *f.* sjøkjørra, sjøstilla.

sæla, *f.* sæla, lukka. **sæla,** *v.* (*ld*) sæla, gjera sæl ell. lukkeleg; *sælast, v. r.* sæla seg, verta sæl (jfr. nyn. *sælast,* døy). **sælborinn,** *a.* fødd sæl ell. lukkeleg. Edda.

sæld, *f.* sæla (sæld, Nfj. Set.), lukka. Poet.

sælda, *v.* (*ld*) sælda, reinsa i saald.

sældar-líf, *n.* sælt, lukkelegt liv. **-staðr,** *m.* sæl, lukkeleg stad.

sæ-lið, *n.* bergingshjelp tilsjøs.

sæligr, *a.* = *sælligr.* Edda. **sælingr,** *m.* sæl, lukkeleg mann (jfr. nyn. *sæling*). **sælka,** *v.* (*að*) sælka, gjera sæl ell. lukkeleg. **sælkeri,** *m.* sæl, lukkeleg mann. **sæll,** *a.* **1.** sæl, lukkeleg, velfaren; rik; ofte i helsing: *kom* (*far*) *heill ok sæll.* **2.** um avlidne, heilage menn: velsigna, sæl (lat. beatus). **3.** sælug, stakars, arm. **sæl-leikr,** *m.* sæla. **-lífi,** *n.* sælt, lukkelegt liv; lostlivnad. **-lífr,** *a.* som liver sælt, lukkelegt; som liver i lostlivnad, vellystig. **-liga,** *av.* sælt, lukkeleg; vellystigt. **-ligr,** *a.* sælsleg, lukkeleg. **sælu-bú,** *n.* bu, gard for ferdafolk. **-dagar,** *m. pl.* imbredagar, sjaa *imbrudagr.* **sælugr,** *a.* sælug, stakars, arm. **sælu-hús,** *n.* **-hússtofa,** *f.* **-setr,** *n.* hus, herbyrge for ferdafolk (= *sáluhús*). **-skip,** *n.* ferjebaat for ferdafolk. **-sǫngr,** *m.* song med bøn um at ein maa faa sæla. **-vika,** *f.* = *imbrudagavika.*

sæ-lægja, *f.* sjølegi skodda. **-lægr,** *a.* sjølegen, som ligg paa sjøen (um skodda). **-naut,** *n.* „sjø-naut“ (i segner).

sæng (eldre form *sæing*) *f.* (*gen. sing. sængr, sæng(j)ar*; *nom. pl. sængr*) **1.** seng, kvila. **2.** barnseng; *fara á sæng,* fara i seng, koma i barnseng. **sængar-ferð,** *f.* **-fǫr,** *f.* sengferd, det aa fara i (barn)seng. **-kona,** *f.* sengjekona, barnseng-kona. **-pílárr,** *m.* sengpilar, sengstolpe. **-rekkja,** *f.* seng, barnseng. **-stokkr,**

m. sengstokk. **sængfọr,** *f.* = *sængarfọr.* **sængjar-búnaðr,** *m.* sengbunad, sengklæde. **-klæði,** *n.* sengklæde. **sængr-búningr,** *m.* = *sængjarbúnaðr.* **-fọr,** *f.* = *sængarfọr.* **-klæði,** *n.* sengklæde. **-pílárr,** *m.* = *sængarpílárr.* **-stokkr,** *m.* = *sængarstokkr.*

sær, *m.* (*sævar*; *sævar*) sjø, sjaa *sjór.*

sær, *a.* i sms. *auðsær* ofl.

særa, *v.* (*rð*) særa, saara. **særing,** *f.* særing, saaring.

sæ-sjúkr, *a.* sjøsjuk. **-skip,** *n.* sjøskip. **-stofa,** *f.* = *sjóvarstofa.*

sæta, *v.* (*tt*) **1.** sæta, lura, gjæta paa (*e-u*). **2.** verta fyre, faa, hava (*e-u*); jfr. nyn. *sæta* d. s. Snm. Ndm. sjld. **3.** koma aa leid, setja i verk, gjera (*e-u*). **4.** hanga ihop med, hava til grunn, koma av (*e-u*); vera jamgodt med, svara til (*e-u*); *hann spurði hví þat sætti,* d. e. kva det tydde, kor det hekk ihop; *sætir hófi,* det kann ganga; *sæta ráði,* vera raadlegt; (jfr. nyn. *sæta,* agta paa; vera aa agta paa).

sæta, *f.* **I.** sæta (Ryf. o. fl.), hævd, gjødsl.

sæta, *f.* **II. 1.** kona som hev mannen utanlands. **2.** kvinna (poet.).

sæti, *n.* **1.** sæte, sess; yverf. sæte, stol, embætte. **2.** *koll.* høy som er sætt, saator. **sætis-pallr,** *m.* pall, benk til aa sitja paa. **-stóll,** *m.* kongsstol, truna.

sætr, *a.* som er slik at ein kann sitja, sitjande; *meðan sætt er*; yverf. tolande. Jfr. sms. t. d. *dómsætr* ofl.

sætr, *n.* sæter, støl, fjellbeite med hus til aa vera i um sumaren. **sætra-ferð,** *f.* sæterferd, buferd til støls. **-merki,** *n.* grensemerke for ei sæter. **-vegr,** *m.* sæterveg. **sætr-búð,** *f.* sæterbud, stølsbud.

sæ-tré, *n.* skip (poet.).

sætr-gata, *f.* sæterveg. **-leiga,** *f.* sæterleiga, leiga av sæter.

sætt, *f.* (ofte i *pl.*) sætt, forlik, semja (= *sátt*). **sætta,** *v.* (*tt*) forlika, semja; *sættast, v. r.* forlikast, semjast (*á mál,* um ei sak). **sætta-brigði,** *n.* semje-brot. **-laust,** *a. n.* utan forlik ell. semja. **sættar-boð,** *n.* tilbod um forlik ell. semja. **-bréf,** *n.* forliks-brev, semje-brev. **-efni,** *n.* emne, grunnlag til eit forlik. **-eiðr,** *m.* eid paa ell. um eit forlik. **-fundr,** *m.* forliksmøte, sættamot. **-gerð,** *f.* semje-gjerd, forlik. **sættari,** *m.* = *sættarmaðr.* **sættar-kaup,** *n.* avtale um forlik. **-maðr,** *m.* forliksmæklar, semjar. **-nefna,** *f.* = *sættarstefna.* **-orð,** *n. pl.* ord um forlik ell. semja, fredsord. **-rof,** *n.* brot paa forlik, semjebrot. **-samþykki,** *n.* semja. **-skrá,** *f.* semje-brev. **-slit,** *n.* = *sættarrof.* **-stefna,** *f.* forliksmøte, sættamot. **sætta-umleitan,** *f.* freistnad paa aa faa til forlik. **sættfúss,** *a.* viljug til forlik. **sætti,** *n.* forlik; jfr. sms. *mis-sætti* ofl. **sættir,** *m.* forliksmæklar, semjar; *garðr er granna sættir.*

sævar- i sms. skifter med *sjóvar-* og *sjávar-*. Sms. med *sævar-* som ikkje er uppførde her, finn ein under *sjóvar-*. **sævarborg,** *f.* sjøborg, sjøstad. **-hamarr,** *m.* hamar som gjeng ut i sjøen. **sæ-viðri,** *n.* sjøvêr, vêr til sjøs.

sæy, *n.* = *sæi.* **sæykyrtill,** *m.* kyrtel av *sæy.*

søfn, *m.* = *svefn.*

søkkr, *m.* det aa vera nedsokke; *liggja í søkk,* liggja nedsøkkt. Jfr. nyn. „*i søkk og kav*". **søkkva,** *v. st.* søkka, siga ned t. d. i vatn. **søkkva** (ogso *søkkja*) *v.* (*kt*) søkkja, faa (*e-u*) til aa søkka; *søkkvast, v. r.* søkkja seg, søkka, siga under ell. ned. **søkkvi,** *m.* = *søkkr.*

sørvar, *m. pl.* herbudde menner (poet.).

sørvi, *m.* prydband med fine steinar, perlor odl. som vart bore um halsen (jfr. *steinasørvi*). Poet. til umskriving av kvende.

sœfa, *v.* (*fð*) søva (Sogn), drepa; slagta, ofra; *sœfðr í tárum,* uppløyst i taaror, kjøvd av graat; *sœfast, v. r.* sovna av, døy. Jfr. *svæfa.* **sœfari,** *m.* slagtar, offerprest. **sœfing,** *f.* slagting, ofring.

sœgr, *m.* **I. 1.** staak, uro. Jfr. nyn. *søgja, v.* (Aasen) og *søg, m.* (susing) NGbr. **2.** regn. **3.** namn paa ein saa, S. E.; kjer, fat. **4.** hav (poet.). **5.** = *lýsigull,* Þ. Jón. 11₁₃.

sœgr, *m.* **II.** (*pl. sœgir*) strimel, bite. Jfr. *segi.*

sœkiligr, *a.* søkjande, som ein kann søkja. Jfr. *úsœkiligr.*

sœkja, *v.* (*sótti,* sjld. *sœkti*) **A. 1.** søkja, freista aa faa; finna; henta; *sœkja sér e-t*; *sœkja giptu til e-s,* søkja lukka hjaa ein; *sœkja vatn til lœkjar,* henta vatn i bekken. **2.** søkja, fara aa finna, venda seg til ein;

sœkja e-n at e-u, um e-t, søkja, venda seg til ein um eitk. **3.** søkja, fara aat ein stad; *sœkja kirkju.* **4.** søkja (med søksmaal); *sœkja e-n til e-s,* saksøkja ein, leggja sak mot ein til aa faa eitk.; *sœkja mál,* stemna ei sak inn for retten og fylgja henne til doms (mots. *verja*); jfr. (*sakar*)*sœkjandi.* **5.** driva paa eitk.; *sœkja knáliga róðrinn,* d. e. ro dugleg; *sœkja fast sundit,* symja hardt. **6.** søkja paa (aat), ganga, taka paa, trengja fram mot eink.; *sœkja e-n*; ogso m. præp. *á, at, til*; um sjukdom: søkja, plaaga, taka paa ein (*sœkja e-n, sœkja at e-m*). **7.** vinna paa (ell. yver), faa tak i, faa i si magt (*e-t*); *sœkja e-t at e-m,* taka eitk. fraa ein. **8.** fara, taka vegen; *sœkja í land*; m. akk. um vegen som ein fer: *var áin allill at sœkja,* d. e. aa fara yver; *halfsóttr,* halvfaren (um vegen). **9.** fara, ganga fram (um maaten); *sœkja eptir e-s ráðum.*

B. *sœkjast, v. r.* **1.** hava framgang, verta paadriven; verta paateken ell. paavunnen; *sóttist mjǫk borgargerðin,* borgbyggjingi vart mykje paadrivi, d. e. det gjekk fort fram med b.; *timbrit sóttist,* timbret fatna, tok eld; *illa sóttist þeim Gunnarr,* det gjekk ikkje lett for deim aa vinna paa G.; *e-t sœkist e-m e-n veg,* det gjeng eikorleis for ein med aa gjera eitk.; *sóttist hafit mjǫk,* det gjekk mykje av havet, det muna dugleg fram yver havet, jfr. *sœkja,* 8. **2.** *rec.* søkja, fara til kvarandre; *sœkjast sér um líkir,* d. e. likt søkjer likt. **3.** *rec.* taka paa kvarandre, stridast, slaast.

sœkjandi, *m.* saksøkjar (mots. *verjandi*).

sœkn, *a.* = *sýkn.*

sœla, *v.* (*ld*) stilla, stoppa. Jfr. nyn. *søla* (Ross).

sœla, *f.* i sms. *forsœla.*

sœma, *v.* (*md*) **1.** retta seg etter, vera nøgd med, finna seg i (*e-t, við e-t*); *sœma við e-n,* koma utav det med, lempa seg etter, varta upp eink.; jfr. nyn. *søma seden,* fylgja folkeskikken. **2.** heidra, æra (*e-n*). **3.** søma, passa seg for eink. (*e-n*). Æf. **sœmd,** *f.* det som heidrar ein, sømd, æra, heider, vyrda; vyrdnad, rang; (helst i *pl.*) ærebot, uppreisnad. **sœmdaheit,** *n. pl.* lovnad um stor æra. **sœmdar-auki,** *m.* auking av æra, ære-auke. **-boð,** *n.* ærefullt tilbod. **-ferð,** *f.* ærefull ferd. **-fullr,** *a.* ærefull, ærerik. **-fýst,** *f.* æregir, æresykja. **-fǫr,** *f.* ærefull ferd. **-hlutr,** *m.* ting som heidrar ein, heidring, æra. **-hæð,** *f.* ærefull høgd, høg æra. **-klæði,** *n.* heidersplagg. **-lát,** *n.* tap paa æra. **-lauss,** *a.* ærelaus, heiderlaus. **-lof,** *n.* lovkvæde til æra for ein. **-maðr,** *m.* vyrd mann, ein ære mann; ogso: mann som ein hev æra av: *verða e-m at sœmðarmanni.* **-nafn,** *n.* heidersnamn. **-ráð,** *n.* ærefullt giftarmaal. **-skaði,** *m.* skade paa æra. **-spell,** *n.* ærespille, vanæra. **-sæti,** *n.* æresæte. **-tákn,** *n.* æreteikn. **-vald,** *n.* ærefull magt eller rett. **-vænligr,** *a.* som gjev von um æra, ærefull. **sœmileikr,** *m.* finleik, søma. **sœmiligr,** *a.* ærefull, heiderleg; sømeleg, høveleg; gild, gjæv. (*-liga, av.*). **sœmleitr,** *a.* sjaaleg, herleg. Edda. **sœmr,** *a.* sømeleg, høveleg (jfr. nyn. *søm*).

sœnskr, *a.* svensk (= *svenskr*).

sœra, *v.* (*rð*) taka i eid, lata sverja; beda inderleg, naudbeda; mana burt (*djǫfla*). **sœri** (ogso *svœri*) *n.* eidgjering, eid. **sœring,** *f.* eig. det aa *sœra*; maning. **sœringamaðr,** *m.* (djevle)manar. **sœrr** (ogso *svœrr*) *a.* **1.** som ein kann sverja; *sœrr eiðr.* **2.** *sœrr dagr,* dag daa ein kann sverja, = *sykn dagr.* Jfr. nyn. *svør* (Aasen).

sœta, *f.* **sœti,** *f.* **sœtleikr,** *m.* søta, søtleik. **sœtiviðr,** *a.* søtrot, Isl. læg. 34₁₀. **sœtligr,** *a.* søtleg, yndeleg, kjærleg. (*-liga, av.*). **sœtr,** *a.* **1.** søt; *í sœtu vatni,* i ferskt vatn. **2.** søt, yndeleg, kjær; *sœti minn,* kjære ven; *sofa sœtan* (*svefn*), sova søtt, godt.

sǫðla, *v.* (*að*) sâla, leggja sâl paa; yverf. *sǫðla e-t e-u, sǫðla e-u á e-t,* leggja eitk. til eitk. **sǫðlabúr,** *n.* bur, hus til sâlreide. **sǫðlari,** *m.* sâlmakar. **sǫðlóttr,** *a.* salut, i sms. *svartsǫðlóttr.* **sǫðul-bogi,** *m.* sâlboge (eit tre i sâlen). **-dýr,** *n.* sâldyr, d. e. hest. Edda. **-fjǫl,** *f.* fjøl som held ihop sâlbogarne, sâlfjøl. **-gerð,** *f.* **-gjǫrð,** *f.* sâlgjord. **-hringja,** *f.* spenne i sâlgjordi. **-ker,** *n.* drykkjekjer, som ein fører med seg paa sâlen. Kgs. Brenn. 191₁₈ (jfr. *borðker* Stj. 486₈ og 1 Sam. 26₁₂). **-klæði,** *n.* sâlklæde. **sǫðull,** *m.* sâl (i nyisl. berre um kvendesâl). **sǫðul-reiði,** *n.* sâlreide (m.), sâlgreidor. **-reim,** *f.* sâlreim (til istiget). **-treyja,** *f.* = *treyjusǫðull.*

sǫg, *f.* (*sagar*; *sagar*) sag (sòg, Tel.).

sǫgli, *f.* i sms. *sannsǫgli.* **sǫgn,** *f.* (*sagnar*; *sagnir*) **1.** det aa segja eitk., tale. Edda. **2,** det som vert sagt, segn (sogn), forteljing; spaadom; ord (i gram.). **3.** flokk av folk; jfr. *skipsǫgn.* **sǫgu-bók,** *f.* sogebok. **-bót,** *f.* det som er til utfylling av ei soga. **-efni,** *n.* emne, innhald for ei soga. **-ligr,** *a.* segjande, forteljande (jfr. nyn. *sogeleg*, segnvoren, Set.). **-ljóð,** *n.* soge-dikt. **sǫgull,** *a.* i sms. *sannsǫgull.* **sǫgu-maðr,** *m.* **1.** sògemann, forteljar. **2.** mann som er emne for ei soga. **-meistari,** *m.* soge-meister (Vigf.). **-sveinn,** *m.* leigd sogeforteljar hjaa ein konge. **-sǫgn,** *f.* segjande-segn, munnleg fraasegn. **sǫgvísi,** *f.* slarvsemd, drøsesjuke.

sǫk, *f.* (*gen. sing. sakar*; *nom. pl. sakir* og *sakar*) **1.** sak, rettssak; søksmaal; skulding, klaga, som gjev grunn til søksmaal; *eiga sǫk á e-u,* hava grunn (rett, skyldnad) til søksmaal for eitk.; *gefa sǫk,* leggja sak, reisa søksmaal; *sækja e-n sǫkum,* saksøkja ein. **2.** brot, forbrot; sak, skuld (skyld); *sǫnn sǫk,* brotsverk, sak, som ein er skyldig i (mots. *rǫng sǫk*); *vegin sǫk,* draapssak; *gera sakir við e-n, gera til saka við e-n,* forbrjota seg, misgjera mot ein; *eiga sakir* eller *vera í sǫkum við e-n,* hava forbrote seg mot ein, hava noko ubytt med ein; *gefa e-m e-t at sǫk,* gjeva ein sak (skuld) for eitk., leggja ein eitk. til last. **3.** bot (= *sakbót*). **4.** i talemaatar: *hafa ekki at sǫk,* inkje faa att for umaken, ikkje faa gjort eitk., gjera i faafengen; *hafa gott at sǫk,* hava god lukka med ei sak. **5.** orsak, grunn; *finna e-t til saka,* hava, gjeva eitk. til grunn; *af e-s sǫk* (*sǫkum*), paa grunn av eitk.; *fyrir þá sǫk,* av den grunn, difor; (*fyrir*) *sakir,* (*fyrir*) *sǫkum* vert ogso bruka som *præp. m. gen.* for — skuld; paa grunn av; med umsyn paa, naar det gjeld; *sakir þess at,* av den grunn at —; *sakir hvers,* kvifor; *um sakir* (*sǫk*) *e-s,* for — skuld; *um sinns sakir,* for ein gong skuld; *um stundar sakir,* (for) ei stund; *um nætr sakir,* for ei natt skuld, (for) ei natt.

sǫknuðr, *m.* saknad, sakn. Edda.

sǫkótt, *a. n.* fullt av (retts)saker, fullt av ufred ell. fiendar; *eiga sǫkótt.* **sǫktal,** *n.* = *saktal.* **sǫku-dolgr,** *m.* = *sakadolgr.* **-nautr,** *m.* motpart, motmann. **sǫkvǫrn,** *f.* = *sakarvǫrn.*

sǫl, *n.* (*dat. sǫlvi*) søl (sòl), eit slag breidblada tang. Rhodomenia palmata.

sǫlu-maðr, *m.* ein som gjer ein handel, kjøpar ell. seljar. **-tími,** *m.* utsalstid. **-váð,** *f.* grovt vadmaal. **sǫluváðar-brœkr,** *f. pl.* brok av grovt vadmaal. **-kufl,** *m.* kappa av grovt vadmaal. **-kyrtill,** *m.* kyrtel av grovt vadmaal. **sǫluvirðr,** *a.* verdsett.

sǫlva-fjara, *f.* fjøra der det er mykje søl aa finna, søl-fjøra. **-kaup,** *n.* innkjøp av søl (*sǫl*).

sǫndugr, *a.* sandut, senden.

sǫngari, *m.* songar, syngjar. **sǫng-bók,** *f.* songbok. **-fœri,** *n.* spelreide, spel. **-hljóð,** *n.* song, syngjing, Flat. II 261з; messesong, Thom. 39026. **-hljómr,** *m.* ljom av song. **sǫnghús,** *n.* hus der prest held gudstenesta (*syngr tíðir*); songhus, kor (i kyrkja). **sǫnghús-dyrr,** *f. pl.* songhusdør, kordør. **-gráður,** *f. pl.* stig upp fraa kyrkjegolvet til songhuset. **-horn,** *n.* hyrna av songhuset. **-pallar,** *m. pl.* = *sǫnghúsgráður.* **-tjald,** *n.* tjeld som høyrer til songhuset. **sǫng-íþrótt,** *f.* tonekunst.

sǫngla, *v.* (*að*) sangla, singla.

sǫng-laust, *a. n.* utan gudstenesta. Ann. 12912. **-list,** *f.* tonekunst, musik. **-maðr,** *m.* songar, syngjar. **-mær,** *f.* **1.** kvendeleg songar, songmøy. **2.** eit slag klokka. **-nám,** *n.* songlærnad, musiklærnad. **sǫngr,** *m.* (*sǫngs*; *sǫng*(*v*)*ar*) **1.** song, det aa syngja; ogso musik. **2.** song, det som vert sunge. **3.** messesong, gudstenesta. **4.** laat, staak. Edda. **sǫng-raust,** *f.* **-rǫdd,** *f.* songrøyst, songmaal. **sǫngs-íþrótt,** *f.* = *sǫngíþrótt.* **sǫng-tól,** *n.* spelreide, spel. **-þili,** *n.* bordvegg til songhuset i kyrkja. Bp. I 20622, jfr. 20437. **sǫngva-dikt,** *n.* song. **-maðr,** *m.* eig. = *sǫngmaðr*, men finst berre som avbrigde til *særingamaðr.* Post. 25240. **sǫngvinn,** *a.* som gjerne vil syngja (um prest).

sǫnnun, *f.* **sǫnnunar-,** = *sannan, f. sannanar-.*

T.

tá, *f.* **I.** (*tár*; *tær*) taa (paa foten); *ekki sjá af tám fram,* d. e. ikkje sjaa lenger fram enn tærne rekk (ein talemaate).

tá, *f.?* **II.** lag paa tvo mann; *tá heitir ef tveir eru.* S. E. Jfr. got. *têwa, f.*

tá, *n.* tròd, trokk, upptrødd plass framanfor husi; *spretta á tái,* koma upp, Hamd. 1. Jfr. sv. *tå* og nyn. *taag* (*taie*) *n.* = trøde o. m. (Aasen og Ross).

tabarðr, *m.* eit slag kappa (mlat. tabardum).

tabla, *f.* **tabola,** *f.* **tabulum,** *n.* tavla (lat. tabula).

tabúr, *n.* eit slag pauka ell. trumba, tabur (mlat. tabur).

tað, *n.* tad, myk, gjødsl. **taða,** *f.* **1.** tøda (toda), tødemark, gjødsla eng. **2.** tøda, gras paa (ell. høy av) gjødsla eng. **taðfall,** *n.* tadfall, gjødsl som fell av buskapen paa ein gard. **taðning,** *f.* tedjing, gjødsling. **taðskegglingr,** *m.* „tadskjegging“ (utnamn). **taðsla,** *f.* = *taðning.*

taferni, *n.* **tafernishús,** *n.* gastgjevar-hus.

tafl, *f.* **1.** tavl (sjld.), tavlspel, brettspel; ogso um brettet og brikkorne; *sitja* (*leika*) *at tafli,* spela tavl; *setja tafl,* byrja spelet; *hljóta* (*fá, hafa*) *tafl,* vinna spelet; *láta tafl,* tapa spelet. Jfr. *hnef(a)tafl, kvátrutafl* og *skáktafl.* **2.** = *tafla, f. tǫfl, f.* **tafla,** *f.* brikka i tavlspel, tavlbrikka. **tafl-borð,** *n.* tavlbord, spelbrett; bord med innlagde rutor. **-bragð,** *n.* knip, kunst i tavlspel. **-fé,** *n.* gods, pengar som ein set upp til vinst i tavlspel. **-maðr,** *m.* ein av dei som spelar tavl, spelar. **-pungr,** *m.* pung til aa gøyma tavlbrikkorne i. **-speki,** *f.* klokskap, dugleik til aa spela tavl.

tafn, *n.* (blodugt) offer; ræ, rov.

tafsa, *v.* (*að*) krafsa, skrapa; jfr. nyn. *tafsa.*

tág, *f.* (*nom. pl. tágar* og *tægr*) taag, rot-taag.

tagl, *n.* tagl, haar paa hestehale; ogso um haari paa kurova. **taglskurðr,** *m.* det aa skjera tagl av hale (uløyves).

tájarn, *n.* fotjarn.

tak, *n.* **1.** det aa taka eitk. **2.** tak, grip; *vera til taks,* vera aa faa tak paa. **3.** trygd, aabyrgsla, kaution, som saksøkt mann maa gjeva for seg; varetekt, arrest, hefte paa folk ell. gods til slik trygd; *æsta e-n taks,* krevja trygd av ein; *sitja í tǫkum,* sitja i arrest. **4.** rørlegt gods, lausøyre. Grág. 4436.

taka, *v. st.* **1.** taka, gripa (*e-t*); *taka hendinni,* taka med handi, leggja, føra handi odl. Jfr. *hǫnd.* **2.** taka, faa tak i, henta. **3.** taka, eigna til seg; leggja under seg; *taka e-n e-u,* taka eitk. av ein; ogso taka, tinga, tryggja seg eitk.; *taka sér e-t* (*jǫrð, far, vist* odl.). **4.** taka, velja, raada seg til, vedtaka; *taka þat ráðs,* taka den raadi. **5.** taka, røma, innehalda; *taka 2 tunnur.* **6.** vera verd, kosta. **7.** taka burti, røra, koma nær; yverf. *taka e-t orðum,* tala um eitk.; *taka e-n orðum,* tala aat eink. **8.** raaka paa, finna, koma yver. **9.** koma ved, gjelda. **10.** taka, naa, rekka; *taka e-n á rás,* taka ein paa spranget; *taka land,* taka land, landa; *taka Noreg,* landa i Norig; *taka heim í kveld,* rekka heim i kveld; *taka til himins,* naa til himmels. **11.** taka, setja aat, søkja aat (um sjukdom); *riða tók mik.* **12.** taka, gripa til; *taka flótta,* taka flugti. **13.** taka til seg; *taka úmaga.* **14.** taka, krevja inn, faa; *taka skatt, rentur.* **15.** taka imot (med *akk.* og *dat.*); *taka jǫrð,* taka ved ei jord (som eigar ell. leiglending); *taka sættir* ell. *sættum*; *taka e-n* ell. *e-m,* taka imot ein (so eller so). **16.** taka, taka upp; *taka e-u vel eða illa.* **17.** verta fyre, koma ut for; *taka stór veðr.* **18.** faa; *taka sótt,* verta sjuk; *taka heilsu*; *taka siðsemd,* læra gode seder (jfr. nyn. *taka tugt, fyretolor* odl.); *taka e-t af e-m,* faa eitk. av ein; *taka vitni,* taka vitne; jfr. nyn. *taka skade* odl. **19.** taka, hava samlega med; *taka mann*; *taka konu nauðga.* **20.** taka, skyna eitk. paa ein viss maate. **21.** taka paa, taka til med, byrja; ogso med inf. *taka at yrkja,* taka til aa

dikta; upers. *er lýsa tók,* daa det tok til aa ljosna. 22. taka vegen, fara; *taka á haf*; *taka á rás,* taka til sprangs. 23. upers. *tekr e-t,* det finst eitk., det er eitk.

Med part. *á*: *taka e-t á e-t* (ell. *á e-u*) taka eitk. (i betaling) for eitk.; *taka e-t á sik,* taka paa seg, gjeva seg til med eitk.; *taka bœ* (*hús*) *á e-m,* koma braatt yver ein og kringsetja garden som ein er paa; *taka á e-t,* naa, rekka burt aat eitk.; *taka á e-u,* taka paa, røra burti eitk.; taka paa med, byrja paa eitk.; yverf. *taka á e-u e-n veg,* taka so ell. so paa eitk., tala um, svara paa eitk., segja at eitk. er so ell. so (*taka á um e-t,* d. s.); *taka á,* greida, vinna; jfr. *taka af. af*: *taka e-t af e-m* (*e-u*), taka eitk. av ell. fraa eink. (eitk.), faa eitk. av ein; *taka e-t af,* taka eitk. av ell. burt; ogso taka, velja eitk.; *taka e-n af* (*lífi*), taka ein av live, drepa ein; *taka lítit* (*mikit*) *af e-u,* tala ell. segja lite (mykje) um eitk.; *taka af,* taka av, lata av, slutta; vinna, orka; upers. *róa sem af mátti taka,* ro so hardt ein orkar. *at*: *at tekinn,* aatteken, aatsett, aatsøkt (av sjukdom t. d.). *eptir*: *taka e-t eptir,* ogso: faa eitk. att (i løn for eitk.). *frá*: *taka frá,* ogso: fara burt, røma; *frátekinn,* fraateken, undanteken. *fyrir*: *taka e-t fyrir e-t,* taka eitk. (i betaling) for eitk.; taka ell. halda eitk. for eitk.; *taka e-t fyrir e-m,* taka eitk. for ein, d. e. fraa ein; *taka fyrir e-t,* gjelda for eitk.; *taka fyrir,* negta. *í*: *taka í e-t,* taka i eitk.; *taka í ketill,* jfr. *ketilstak*; *taka í hǫnd e-m,* taka ein i handi. *inn*: *taka inn,* taka, kassera inn; taka i huset. *með*: *taka með e-u,* = *taka við e-u. mót*: *taka ímót,* taka imot, gjera motstand. *niðr*: *taka niðr,* taka ell. riva ned; (um hestar) beita. *niðri*: *taka niðri,* taka, naa botn. *ofan*: *taka ofan,* taka ell. riva ned. *ór*: *taka e-t ór,* taka eitk. or ell. burt; *taka ór e-u,* stinga fram or eitk. *saman*: *taka saman,* taka saman; samla inn; naa ihop; *taka sik saman* (*at* —), slaa seg ihop (um aa —); upers. *tekr saman með þeim,* dei kjem ihop. *sundr*: *taka í sundr,* taka ell. skjera i sund. *til*: *taka til e-s,* taka til, gripa til eitk.; taka til med, byrja med eitk.; taka i, røra eitk.; nemna eitk.; rekka, naa til eitk.; gjelda, koma ved eitk.; *taka til jarðar,* beita; *láta e-t til sín taka,* taka seg nær, bry seg um eitk.; *taka e-t til e-s,* taka, velja eitk. til eitk.; taka, halda, rekna eitk. for eitk.; *taka til* (*máls*), taka til ords, taka til aa fortelja, segja; *taka til,* taka til, byrja; *taka e-t til,* taka seg eitk. til. *umfram*: *taka umfram,* yverf. standa høgre, gjelda meir. *undan*: *taka undan,* taka undan ell. burt ifraa; springa, koma undan; upers. *undan kúnni tók nyt alla,* kui lét av (aa mjølka). *undir*: *taka undir e-t,* taka under eitk.; taka paa seg eitk.; taka ell. stydja uppunder eitk.; svara paa eitk.; *taka e-t undir sik,* leggja eitk. under seg. *upp*: *taka e-t upp,* taka ell. lyfta eitk. upp; taka burt eitk.; taka upp (ein skikk t. d.); setja upp (*goðorð* t. d.); leggja under seg, taka eitk.; faa eitk.; raada seg til, velja eitk.; taka paa med, byrja paa eitk.; taka upp, skyna eitk. (so ell. so); halda fram, segja eitk.; taka, røma eitk.; *taka upp hǫndum,* lyfta, retta upp henderne; *taka upp,* standa, risa upp (i vêret). *út*: *taka e-t út,* taka eitk. ut; *taka út bréf,* løysa, faa (konge-) brev; *taka út,* taka ut, fara ut (ell. avstad); upers. *tók út eyktina,* det var avlidi øykt (d. e. kl. 6—7 um aftan). *við*: *taka við e-t,* taka ved eitk.; taka mot eitk.; gjera motstand mot eitk.; taka, røma eitk.; *taka við sverði e-s,* sjaa *sverð*; *taka e-t við e u,* taka, faa eitk. imot (for) eitk.; *taka við* (um landegrensor), taka til (taka ved, Vestf.). *yfir*: *taka yfir,* rekka til; rekka yver; greida, magta eitk.; taka paa seg eitk.; *taka yfir við e-n,* faa yvertaket yver ein.

B. *takast, v. r.* ganga for seg, koma i stand, lukkast, ganga (so ell. so), henda; taka til, byrja; *rec. takast fangbrǫgðum,* fangtakast; *takast orðum,* tala med kvarandre. Med part. *takast á,* takast, dragast (Vigf.); *takast e-t á hendr,* taka paa seg eitk.; *takast af,* verta av- eller burtteke, faa ende, slutta; *takast arf eptir,* taka arv etter kvarandre; *takast fyrir e-t,* taka eitk. fraa kvarandre; *takast í hendr,* handtakast; *tekst e-n veg til,* det gjeng so eller so; *takast upp,* taka til, byrja.

taka, *f.* **1.** toka, tak, det aa taka; (inn-) taking, vinning. **2.** inntekt. **3.** trygd, aabyrgsla (= *tak,* 3). **4.** bygsl paa jord. **takaðr,** *a.* som

hev gjeve trygd (*tak*, 3). **takari,** *m.* i sms. *hluttakari* ofl. **tak-fall,** *n.* det aa lata vera aa gjeva trygd (*tak*, 3). **-festa,** *f.* = *takfœrsla.* **-fæð,** *n.* skort paa midel, vanraad (jfr. *fátœki*). **-fœrsla,** *f.* trygdgjeving (jfr. *tak*, 3). **taki,** *m.* **1.** takar, i sms. *hluttaki* ofl. **2.** trygde-mann, kautionist. **tak-lauss,** *a.* som det ikkje er gjeve trygd (*tak*, 3) for. **-mark,** *n.* **1.** (helst i *pl.*) endemerke, grensa (ogso um tid). **2.** (i *sing.*) avmerkt land ell. grunn innanfor endemerki, ofte um bymarki. **-markrá,** *f.* uppmerkt grenselina. **-merki,** *n.* = *takmark.* **-mǫrk,** *f.* (ogso i *pl.*) = *takmark*, 2. **-mikill,** *a.* mykje arbeidsfør, dugande.

tákn (ogso **teikn**) *n.* **1.** teikn, merke. **2.** teikn, jarteikn, under. **3.** himmelteikn, stjernemerke i dyreringen. **4.** merkjing, tyding. **5.** heilagdom, relikvie. Æf. **tákna,** *v.* (*að*) teikna, vera teikn for; merkja, tyda; *tákna fyrir e-t*, vera fyrebod um eitk. **tákna-gerð,** *f.* under-verk. **táknan,** *f.* teikning, merkjing. **táknsamligr,** *a.* bilætleg; underfull. (*-liga, av.*).

tak-setja, *v.* (*tt*) taka trygd (*tak*) av ein. **-setning,** *f.* det aa *taksetja.* **-setningarvitni,** *n.* vitnesburd um *taksetning.* **taks-æsting,** *f.* krav paa aa faa trygd. **-æstingarváttr,** *m.* vitne paa *taks-æsting.*

tal, *n.* **1.** tal; teljing; rekning; *vera í bónda tali*, d. e. verta rekna for bonde; *halda mikit tal af e-m*, setja ein høgt. **2.** tal, tale, røda, samrøda; *taka tal með sér*, koma i tal (i røda) med kvarandre. **3.** maal, spraak.

tál, *f.* (*nom. pl. tálar*) list, svik, luring; *draga e-n á tálar*, svika, lura ein.

tala, *f.* **1.** tal; teljing; rekning; reknskap; *hafa í þræla tǫlu*, rekna for træl. **2.** tal, numerus (i gram.). **3.** tala (tòla), røda; samtale, møte; *láta ganga tǫlu*, halda fram med tala. **4.** perla; *einar tǫlur*, eit perleband.

tala, *v.* (*að*) tala, røda; talast ved; *tala e-t* (*til e-s, um e-t*) tala um eitk.; *rec. talast við*, talast ved. **talaðr,** *a.* som talar, som kann tala, mælt; *lítt talaðr*, som talar lite.

tálar-dís, *f.* svikfull fylgja (dís). **-skeyti,** *n.* svikfullt skotvaapn. **-snara,** *f.* svikfull snara.

talga, *v.* (*að*) = *telgja.* **talga,** *f.* telgjing.

tálgrǫf, *f.* fallgrav, stuppa.

talgu- sjaa *tǫlgu-*.

talgøx, *f.* telgjeøks (tolgøks) = *tǫlguøx.*

talhlýðinn, *a.* lett aa snakka rundt, godtruen.

talkn, *n.* kvaltokn, kvalsbein. Jfr. nyn. *talkna, v.* Nhl. **talkn-fanir,** *f. pl.* blad i kvaltokn. **-skíð,** *n.* einskilt stykke av kvaltokn. **-sproti,** *m.* sprote, kjepp av kvaltokn.

tállausliga, *av.* sviklaust, ærleg.

talm, *n.* hinder; jfr. nyn. *talm.* **talma,** *v.* (*að*) hindra, meinka; *talma e-t fyrir e-m*; jfr. nyn. *talma*, plaaga, pina ofl. **talmalaust,** *av.* utan hinder. **talman,** *f.* hinder. **talmanarlauss,** *a.* uhindra, som ikkje vert hindra. **talmari,** *m.* hindrar, meinkar; *laga talmari.* D. N. VIII 146₁₃. **talmi,** *m.* i sms. *farar-talmi.*

tál-samligr, *a.* svikfull. **-sigi,** *m.* lokkemat. **-snara,** *f.* svikfull snara.

talsverðr, *a.* verd umtale. Ark. XIII.

tamning, *f.* temjing, tugt. **tamr,** *a.* **1.** tamd, tam. **2.** som ein er øvd i eller van med. **tams-vǫndr,** *m.* vond ell. kjepp til aa temja med, Edda. Jfr. nyn. *tam, n.*

tandra, *v.* (*að*) tandra, tendra (= *tendra*) Vigf. **tandri** (ogso *tandr*) *m.* eld (poet.); jfr. nyn. *tandr, m. tandre, m.* gneiste. **tand-rauðr,** *a.* tandrande raud, eldraud.

tangi, *m.* **1.** tange (paa kniv, sverd odl.). **2.** tange, laag, smal odde.

tanna, *v.* (*að*) tanna, gnaga med tennerne (poet.). **tanna-gangr,** *m.* tyggjing. **-gnastran,** *f.* **-gnísting,** *f.* **-gnístr,** *m.* gnistring av tenner. **-hold,** *n.* tannkjøt.

tannari, *m.* tannar, trestikka.

tanna-skjalfti, *m.* skjelving, hakking av tenner. **-verkr,** *m.* tannverk. **tann-belti,** *n.* belte som er gjort av rossmaaltonn. **-berr,** *a.* som hev tenner som ligg berre og synlege millom opne lippor, tannberr. **-fé,** *n.* gaava som eit barn fær, naar det hev fenge fyrste tonni, tanngaava. **-garðr,** *m.* tanngard, tannrekkja. **-hjaltaðr,** *a.* som hev hjalt av rossmaaltonn. **-hjǫlt,** *n. pl.* sverdhjalt av rossmaaltonn. **-lauss,** *a.* tannlaus. **-refill** (for *-rifill?*) *m.* rasp med innhogne tenner. Þ. Jón. 8. Jfr. oht. *rifila*, rasp, sag. **-sárr,** *a.* eig. saartent; yverf. ille medfaren, skadefaren. **-skeptr,** *a.* som hev skaft av

rossmaaltonn. **-spjald,** *n.* plata av rossmaaltonn. **-tafl,** *n.* tavlspel gjort av rossmaaltonn. **-vara,** *f.* vara av rossmaal- og kvaltenner. **-verkr,** *m.* tannverk. Harp.

tapa, *v.* (*að*) tapa, missa (*e-u*, ogso *e-t*); tyna, gjera ende paa (*e u*); *tapast*, *v. r.* tynast, verta til inkjes; villast. **tapan,** *f.* tap, spille; tynsla, øydeleggjing. **tapanarmaðr,** *m.* tynar, øydeleggjar.

taparøx, *f.* eit slag stridsøks.

tapit, *n.* tæpe, tjeld (lat. tapete).

tappa, *v.* (*að*) tappa, skjenkja ut drikka til seljing. **tappr,** *m.* tapping, utskjenkjing.

tár, *n.* taar (f.), taara.

tara, *f.* krig, strid (poet.).

tárabrunnr, *m.* taarekjelda. **táraðr,** *a.* som hev taaror i augo. **tára-fall,** *n.* graat. **-fullr,** *a.* taarefull. **-lækr,** *m.* „taare-bekk". **-regn,** *n.* „taare-regn" d. e. graat. **tárast,** *v. r.* (*að*) taarast, fella taaror, graata. **táraúthelling,** *f.* sterk graating. **tár-blandinn,** *a.* blanda med taaror. **-dǫggr,** *a.* dogga med taaror. **-feldr,** *a.* **1.** taarmild. **2.** taarefull. **-fella,** *v.* (*ld*) fella taaror, graata. **-felling,** *f.* taarefelling, graat.

tarfr, *m.* tjor, ukse (irsk: tarbh).

tárfullr, *a.* taarefull.

targa, *f.* eit slag liten, rund skjold (ital. targa).

tárliga, *av.* med taaror. **tárligr,** *a.* rørande. **tár-melti,** *f.?* losning i graat (umsetjing av lat. compunctio). **-mildr,** *a.* taarmild, graatmild.

tarra, *v.* (*að*) retta fram, syna fram paa ein terrande maate.

társtokkinn, *a.* taarut, taarevætt. **tárughlýra,** *a.* med taarute, taarevætte kinner. Edda. Ags. tēarighlēor.

tasbrendr, *a.* velbrent, heilt reinska.

taska, *f.* taska (toska), pose.

tasla, *f.* band. S. E. Jfr. eng. tassel.

tasvígr, *a.* svært djerv, onnug.

tattarar, *m. pl.* folk fraa Tatarland.

taufr, *n. pl.* **taufr,** *f.* (ogso *taufrar, m. pl.*) trolldomsraader, trolldomsgreidor; jfr. nyn. *tauvr*, *n.* ei viss fesott og barnesott. **taufra,** *v.* (*að*) tauvra, trolla. **taufamaðr, taufrmaðr,** *m.* tauvrar, trollkall.

taug, *f.* tog (taug), reip, = *tog*; ogso taag, trege (i kroppen); *rágr í hverja taug.* **taugarendi,** *m.* tog-ende. Æf. **taugreptr,** *a.* som er rafta eller sperra med tog? Hm. 36.

tauma-lag, *n.* taumar til aa køyra og styra eit dyr med. **-lauss,** *a.* taumlaus, agelaus. **taum-burðr,** *m.* mæling med reip. **-hestr,** *m.* hest som vert leidd i taum. **taumr,** *m.* taum, reip; *bera taum á ísinn*, d. e. mæla upp isen; *gefa* (*ljá*) *e-m tauma*, gjeva ein taumen, lata ein faa fri gang; *ganga* (*akast*) *í tauma*, misfalla, gleppa.

tauta, *v.* (*að*) tauta, murra, mulla.

té, *s.* berre i ordlaget: *e-t er e-m í té*, d. e. det stend ein fritt for.

teðja, *v.* (*taddi*) tedja, hævda, gjødsla.

tefill, *m.* hinder, hefte.

tefja, *v.* (*tafði*) hindra, hefta. Jfr. nyn. *tav*, *n.* møda.

tefla, *v.* (*ld*) **1.** spela tavlspel (*tafl*); draga, flytja ei brikka i tavlspel; vinna yver ein i tavlspel; *tefla í uppnám*, d. e. flytja (ei brikka) so ho vert teki; yverf. *tefla e-n upp*, gjera (eig. spela) ein snaud for det han eig. Jfr. nyn. *tevla.* **2.** gjera *teflingr*. **teflingr,** *m.* eit slag duk med tavlor ell. rutor, bruka m. a. til yverdrag paa dynor og høgjende. **teflings-beðr,** *m.* bed ell. dyna med *teflingr*. **-hœgendi,** *n.* høgjende ell. puta med *teflingr*.

tega, *v.* (*að*) syna, openberra (= *tjá*); poet.: *tegast*, *v. r.* etla (= *ætla*)..

tegldr, *a.* = *telgðr.* **tegr,** *m.* = *tigr.* **tegund,** *f.* = *tigund.*

teigarhunang, *n.* humlemjød, vill honning. **teigaskipti,** *n.* teigskifte, teigbyte. D. N. X 235. **teigr,** *m.* teig, jordstykke. **teigyrki,** *m.* jordarbeidar.

teikn, *n.* teikn, = *tákn.* **teikna,** *v.* (*að*) **1.** gjeva teikn. **2.** vera teikn for, tyda. **teiknan,** *f.* vitring, teikn.

teina, *f.* teina, korg fletta av teinar. **teinaefni,** *n.* emne til teinor. **teindr,** *a.* skapa som tein; *teint jarn*, stongjarn. **teinn,** *m.* **1.** tein, teinung, renning (av eit ungt tre). **2.** tein, kjepp, grann stong (bruka til spaadom, Hým. 1.). **3.** tein, spita til aa steikja paa. **teinungr,** *m.* teinung, renning (av ungt tre). **teinvǫndr,** *m.* kjepp, stav.

tein-æringr, *m.* tiæring, baat med ti

aarar. Jfr. nyn. *tendring* (Aasen). **-ærr,** *a.* ti-aara.

teita, *v.* (*tt*) gleda. **teiti,** *f.* gledskap, gaman. **teiti,** *a.* i sms. *einteiti.* **teitr,** *a.* lystug, kaat.

tekja, *f.* **1.** innheimting av ei avgift, helst um landskyldi; inntekt. **2.** bygsl paa jord. **3.** herfang. **tekt,** *f.* trygd, kaution, = *tak,* 3.

telgja, *v.* (*gð*) telgja, skjera (til), hogga (til); *telgja tré, grjót.*

telja, *v.* (*taldi*) **1.** telja, rekna; *telja sér e-t,* rekna eitk. for sitt; *telja sik,* rekna, halda seg; *v. r. teljast,* teljast, reknast; *mǫrk* (*eyrir, peningr*) *talin,* sjaa *mǫrk, f.* II. **2.** telja (i visse ordlag m. præp.), tala; fortelja, segja; segja fram; *v. r. teljast,* segjast; *láta teljast,* lata seg yvertelja. **3.** *telja fyrir vindi* (um skip), skrida fram. Med part. *á*: *telja á e-n,* finna aat ein, tala paa ein; *teljast á hlut sinn,* klaga seg yver sin lut. *af*: *telja e-t af,* avtelja, raada fraa eitk. *at*: *telja at e-u,* finna aat, lasta, klaga paa eitk. *eptir*: *telja mat eptir e-m,* trega maten etter ein. *fyrir*: *telja* (*e-t*) *fyrir e-m,* telja for ein (um eitk.), leggja ut for ein (um eitk.). *ofan*: *telja e-t ofan,* raada fraa eitk. *til*: *telja til e-s,* gjera krav paa eitk.; rekna si ætt fraa ein; *telja e-t til e-s,* gjeva eitk. til grunn for eitk. *undan*: *teljast undan e-u,* draga, bera seg undan eitk. *upp*: *telja e-t upp,* rekna upp, segja fram eitk. *við*: *telja við e-u,* segja imot eitk.

temja, *v.* (*tamdi*) temja, venja, øva; *temja sik við e-t* (ogso *temja sér e-t*) temja, øva seg i eitk. **temjandi,** *a.* temjande, som ein kann temja.

templari, *m.* tempelherre.

tempra, *v.* (*að*) **1.** stilla, styra, halda i age. **2.** blanda (i høveleg mengd), maata til, temperera. Lat. temperare. **tempran,** *f.* **1.** stilling, styring; maatehald; agting. **2.** temperatur. **tempranar-fullr,** *a.* maatførleg, hovsam. **-laust,** *av.* styrlaust.

Tems, *f.* Thames, elv i England.

ténaðr, *m.* = *tœnaðr.*

tendra, *v.* (*að*) tendra, kveikja; yverf. kveikja, øsa upp; *með tendruðu gulli* (A. R. II 422 a 17) for *með tandrauðu g.?* **tendran,** *f.* kveikjing, øsing.

tengda-lið, *n.* **-menn,** *m. pl.* skyldfolk (ved maagskap). **tengdir,** *f. pl.* skyldskap, maagskap. **tengdr,** *a.* skyld, sivja. **tengingar,** *f. pl.* eig. sambinding; samhug. **tengja,** *v.* (*gd*) binda (saman); *tengja skip*; *tengja mál til e-s,* blanda ein upp i ei sak; *tengjast, v. r.* bindast (saman); yverf. maagast, jfr. *tengdr, a.*

tengsl, *n. pl.* **1.** band til aa binda skip saman til slag. **2.** = *tengdir.* **tengsla,** *v.* (*að*) tengsla (Ma. Set.), binda (saman).

teningakast, *n.* terningkast. **teningr** (og *tenningr*) *m.* terning (til spel).

tentr, *a.* tennt, som hev tenner.

teppa, *v.* (*pt*) teppa, dytta (att); stengja (inne).

terminera, *v.* (*að*) avgrensa (lat.).

terra, *v.* (*að*) = *tarra.*

tersél, *m.* eit slag falk (gfr. *terciol*).

tesaur, *m.* skatt; skattkammer. Lat. thesaurus.

testament, *n.* testament, ervebrev (lat.).

texti, *m.* **1.** (ogso *textr, m.*) tekst (tekster). **2.** evangelarium med dei fire evangelie i. Mlat. textus.

teyða, *f.* eit vanmenne.

teygiagn, *n.* lokkeagn, lokkemat. **teygiligr,** *a.* lokkande; jfr. nyn. *tøygjeleg.* **teyging,** *f.* tøygjing; lokking. **teygja,** *v.* (*gð*) **I.** tøygja, strekkja (ut); *teygja brauð* (um aa forma deigi til braud; jfr. *tytta*); yverf. lokka; verka, koma aa stad.

teygja, *v.* (*gð*) **II.** te, syna; *tenn honum teygjast,* han viser tenner (Edda).

teyma, *v.* (*md*) tøyma, leida ell. styra i taum.

thomasmessa, *f.* **thomasmessudagr,** *m.* **1.** den 21. desember til minne um apostelen Thomas. **2.** den 29. desember til minne um Thomas a Becket.

tíð, *f.* **1.** tid (baade um tidsrom og tidspunkt); rett tid. **2.** time (av dagen). **3.** ei av dei 8 faste tider, daa det vart halde bønegudstenesta i kyrkja (hora canonica); *pl. tíðir,* gudstenesta; *fylgja tíðum,* søkja gudstenesta.

tíða, *v.* (*dd*) **1.** upers. *e-n tíðir,* ein hev hug til; jfr. nyn. *tida, v. n.* stunda etter, trenga til (Tel.). **2.** *tíðast, v. r.* vera brukleg, brukast; jfr. nyn. *tidast,* henda.

tíða-bók, *f.* bok med bøner og messesongar til gudstenesta. **-flutningr,** *m.* framføring av gudstenesta. **-fǫr,** *f.* (og *-ferð, f.*) kyrkjegang. **-fœrr,** *a.* før til aa halda gudstenesta. **-gerð** (og *-gjǫrð*) *f.* (det aa halda) gudstenesta. **-gerðarhús,** *n.* hus til aa halda gudstenesta i. **-hald,** *n.* gudstenesta. **-heyrn,** *f.* høyring paa gudstenesta. **-kaup,** *n.* betaling for gudstenesta. **-lauss,** *a.* som er utan gudstenesta. **-lesningr,** *m.* **-lestr,** *m.* gudstenesta. **-maðr,** *m.* kyrkjesøkjar, ein av kyrkjefolket. **-offr,** *n.* offer, betaling til presten for aa halda gudstenesta. **-renta,** *f.* betaling for gudstenesta.

tíðarlengd, *f.* tidlengd.

tíða-skipan, *f.* skiping av gudstenesta. **-sókn,** *f.* det aa søkja gudstenesta, kyrkjegang. **-sóknamaðr,** *m.* = *tíðamaðr.* **-veizla,** *f.* det aa halda gudstenesta.

tíðenda-lauss, *a.* som er utan merkelege hende eller tidender, tidendlaus. **-pati,** *m.* laus-tidend, kvitr. **-saga,** *f.* **-sǫgn,** *f.* tidend, fraasegn. **-vænligr,** *a.* som spaar um store tidender, merkeleg. **tíðendi,** *n. pl.* tidend, frettnad, nytt; hende, tilburdar; *gerast* (*verða*) *til tíðenda,* d. e. henda.

tíð-hjalat, *partic. n.* tidt (um)rødt; *gera sér tíðhjalat við e-n,* røda ofte med ein.

tíðis (ogso *tíðs*) *av.* tids, paa ferd.

tíðka, *v.* (*að*) **1.** bruka, hava for skikk; refl. *tíðkast,* koma i bruk. **2.** *tíðkast, v. r.* gjera seg godvener med (*e-m*).

tíðkan, *f.* stor hug, lyst.

tíðlátr, *a.* huga, fus.

tíðleikakona, *f.* kvinna som ein hev venskap med. **tíðleikr,** *m.* **1.** frægd, vel-likand. **2.** venskap, kjærleik.

tíðliga, *av.* fust, ihuga. Edda.

tíðligr, *a.* timeleg.

tíðr, *m.* tid (= *tíð, f.*) berre i ordlagi *í þann* (*þenna*) *tíð.*

tíðr, *a.* **1.** sedvanleg, brukleg. **2.** fræg, gjæv, vel lika. **3.** som ein er huga paa; hugleg, kjær; *gera sér títt um* (*við*) *e-n,* gjera seg godvener med ein; *e-m er títt um e-t* (*til e-s*), ein er huga (fus) paa eitk., det er ein ant um (um aa gjera). **4.** i *n. títt* = *tíð(i)s,* tids, paa ferd; *hvat er títt,* kva er tids? **5.** *títt, av.* (komp. *tíðara,* sup. *tíðast*) kvast, fust; tidt, skjott, snøgt; tidt, ofte; jfr. ogso *tíðum, av.*

tíðrœkinn, *a.* som ofte gjeng til kyrkja.

tíðrœtt, *a. n.* tidt (um)rødt, tidt (um)tala; *þeim var tíðrætt,* dei rødde ofte med kvarandre.

tíðska, *f.* sjaa *tízka.*

tíðuliga, *av.* **tíðum,** *av.* tidom, tidt, ofte.

tíðungr, *m.* tidung, tjor, ukse.

tíðvirkr, *a.* onnug.

tí-faldliga, *av.* tifelt, ti gonger. **-faldr,** *a.* tifelt, tidubbel.

tifast, *v. r.* (*að*) skunda seg.

tig, *n.* eig. utpeiking; *vera í tigi til,* vera truande til (aa vera barnefar).

tiggi, *m.* (*gen. sing. tiggja*) hovding, konge.

tígin-borinn, *a.* høgboren, av gjæv ætt. **-leikr,** *m.* høgt stand, gjævleik. **-mannligr,** *a.* stormannsleg. **tíginn,** *a.* fornæm, rangstor, høgboren (helst um folk av konge- eller jarle-ætt).

tigl, *n.* tigl, murstein (lat. tegula).

tigla, *v.* (*að*) gjeva vederlag. Jfr. nyn. *tigla.*

tigl-gerð, *f.* det aa gjera tigl, tiglarbeid. **-grjót,** *n.* tiglstein, murstein. **-hús,** *n.* tiglverk. **-hústuft,** *f.* tuft til tiglverk. **-ker,** *n.* leirkjer. **-ofn,** *m.* tiglomn. **-setja,** *v.* (*tt*) setja med tiglstein, tiglsetja. **-steinn,** *m.* tiglstein. **-veggr,** *m.* tiglvegg, mursteinsvegg.

tígn (*tign*) *f.* heider, æra, vyrdnad, gjævleik; høgd, rang; *yður tígn* vart bruka i tiltale til høgsette folk. **tígna,** *v.* (*að*) æra, heidra; upphøgja. **tígnaðr,** *m.* stordom, høgd. **tígnar-bragð,** *n.* vyrdsemd, vyrdnad. **-dregill,** *m.* heidersband um panna. **-gjǫf,** *f.* heidring, æra. **-grǫptr,** *f.* heidrande gravleggjing. **-klæði,** *n. pl.* heidersklæde, høgtidsklæde. **-koróna,** *f.* heiderskruna. **-lauss,** *a.* som er utan *tígn* ell. *tígnarnafn,* ugjæv. **-maðr,** *m.* høgsett, gjæv mann, rangsperson. **-mark,** *n.* heidersmerke, vyrdnadsteikn. **-mót,** *n.* **1.** vyrdeleg utsjaanad ell. svip. **2.** vyrdnad, høgt stand. **-nafn,** *n.* gjævt namn, heidersnamn (um konge-, jarle-tittel odl.). **-rúm,** *n.* heidersrom, ærerom. **-samligr,** *a.* ærefull, heiderleg. **-sess,** *m.* heiderssess, æresæte. **-skrúð,** *n.* heidersskrud, fyrstelege klæde. **-stóll,** *m.* „heidersstol“, d. e. trona. **-svipr,** *m.*

vyrdeleg svip, konge-svip. **-sæti,** *n.* æresæte. **-þokki,** *m.* vyrdeleg tokke som ein fær av ein, age. **-vald,** *n.* høgt velde, yverhøgd.

tigr (*tegr, tugr, togr, tøgr*) *m.* (*gen. sing. -ar, nom. pl. -ir, akk. -u*) mengd paa ti; *tíu tigir,* d. e. 100.

tíguligr (og *tígurligr*) *a.* vyrdeleg, sjaaleg, fin (*-liga, av.*).

tigund (og *tegund*) *f.* slag, kynde; stand (i samfundet).

tígurlæti, *n.* vyrdeleg aatferd.

tík, *f.* (*nom. pl. tíkr*) og **tíkrakki,** *m.* tik, bikkja.

til, A. *præp.* m. gen. **1.** til, aat (um maalet, ell. veg, leid, stemna til ein stad (ein mann), eig. og yverf.); *brjóta til hans,* brjota (seg) inn til honom; *ríða til skips*; *bjóða til sín*; *til norðrs,* i nord, til nørdre kanten; *til annarrar handar,* paa andre sida (handi); jfr. *sunnan til,* sunnantil, fraa sud; ofte i nyn. andre præp.: *heyra, sjá e-t til e-s staðar,* høyra, sjaa eitk. (ljod, skin) som kjem fraa ein stad; *sá þeir eld til* (som brann paa) *Ulfarfells*; *heyra gný ok glam til* (som kjem fraa) *hersins*; *gæta til e-s,* passa paa ein. **2.** til (um tid); *til dauðadags*; *til þess er, þar til er,* til dess (at). **3.** til, upptil, paa ei viss mengd (ved verdsetningar); *stela til eyris,* upptil ein øyre; *fé til tveggja aura gulls*; *meir en til dœma,* meir enn der er døme til, d. e. meir enn vanlegt. **4.** til, attaat, saman med; *þar til,* dertil, attaat det. **5.** til, tenande til, verande til (um fyremaal og etling); *gefa viðu til skála*; *mæla til vináttu*; *sitja til fiskjar*; *taka til konungs*; *til þess at,* so at. **6.** til, førande til, upphav til, orsak til; *til góðs*; *til meins.* **7.** til, i høve til, med umsyn til; *illorðr til e-s*; *gjarn til fjár*; *líkligr til slíkra illgerða.* **8.** til, bruka til genitiv-umskriving; *undirrót til sundrþykkis*; *rǫk til þessarrar hátíðar.* **9.** til *m. inf.*: *hafa ekki til at bœta*; *þrøngva honum til at fara heim.* **10.** bruka som eit adverb eller elliptisk utan styringsord med tyd.: til, attaat, saman med (*leggja til*); til stadar, fyre handi (*kalla til, vera til*); i stand, til vegar (*búa til, gera til*); jfr. under dei serskilde verbi.

B. *konj.* til, til dess; *hafa at láni, til sá heimtir er hafa skal.*

C. *av.* for, altfor; *verða til seinn*; *einum til fátt,* ein for lite; *alls til,* alt for; *engis til mikill,* ikkje noko for stor; *heldr til,* heller for, altfor; *helzt til* (helste, altfor) vert ogso samanskrive, samstundes som l'en fell burt, jfr. *helzti*; paa same maate vert skrive *mikilsti* (mykje for) i staden for *mikils til.*

til-aflan, *f.* avling, tilraadnad. **-annaðarmaðr,** *m.* fremdar. **-beini,** *m.* tilbeining, tilhjelp, tilstudnad. **-biðja,** *v. st.* tilbeda. **-blástr,** *m.* eig. til-blaasing, yverf. inngivnad. **-boð,** *n.* tilbod, tiltak (jfr. nyn. *bjoda til*) Heilag. II 653₂₅. **-bragð,** *n.* tilferd; aatferd. **-brigði,** *n.* ættar-kynde, ættar-lag. **-búnaðr,** *m.* **-búningr,** *m.* tilbunad, fyrebuing. **-burðr,** *m.* tilburd, tilgang. **-dráttr,** *m.* tildrag; tilføre, orsak. **-efni,** *n.* emne eller sak som er upphav til eitk. **-fall,** *n.* tilfall, tilfelle. **-fallinn,** *a.* fallen til, laga for eitk. **-fangi,** *m.* = *tilfǫng.* **-farinn,** *a.* voren, laga. **-feldr,** *a.* lagleg, høveleg. **-felli,** *n.* tilfelle, hende, høve; eigenskap; *af þessu tilfelli,* av den orsak. **-felliligr,** *a.* lagleg, høveleg. **-felling,** *f.* tilsetjing til (*e-u*). **-ferð,** *f.* aatgang, tilgjenge; jfr. nyn. *tilferd.* **-flutning,** *f.* **-flutningr,** *m.* tilflutning, tilførsla. **-fyndiligr,** *a.* uppfinnsam, klyftig. **-fyndinn,** *a.* aatfinnen, aatfinnsam. **-fýsi,** *f.* fysna, lyst til eitk. **-fýsiligr,** *a.* lysteleg, tillokkande (*-fýsiliga, av.*). **-fýst,** *f.* = *tilfýsi.* **-fœrr,** *a.* før, dugleg til eitk. **-fǫng,** *n. pl.* det som trengst til eitk., tilfang, emne, forraad. **-fǫr,** *f.* **1.** det aa fara, koma til ein stad. **2.** aatak, yverfall. **3.** utpanting, exekution (= *atfǫr*). **-gang,** *n.* orsak. **-ganga,** *f.* = *tilfǫr,* 1 og 3. **-gangr,** *m.* **1.** tilgang, aatgang. **2.** tilgang, tilgangsmaate. **3.** tilføre; orsak. **-gefinn,** *a.* gjeven til, glad i (*e-u*). **-gengiligt,** *a. n.* lett, godt aa koma til. **-gerð,** *f.* **-gerning,** *f.* **-gerningr,** *m.* tilgjerd, gjerning som ein fortener eitk. i løn ell. straff for (fortenesta, skuld). **-gjafarveð,** *n.* pant for *tilgjǫf?* D. N. I 220₁₈. **-gjarn,** *a.* tilræden, framfus. **-gjǫf,** *f.* tilgift, tillegg; helst um det tilskot til heimanfylgja som brudgomen hadde aa gjeva bruri. **-gjǫrð,** *f.* = *tilgerð.* **-gǫng,** *f.* orsak, Kgs. Brenn. 152₅. **-gǫrr,** *partic.* tilgjord, tillaga. **-hallr,** *a.* tilvik til, huga paa (*e-u*). **-heimting,** *f.* tildriv, kall. **-heyriligr** (*-heyrinligr*) *a.* som høyrer til, høveleg (*-heyriliga,*

av.). **-hjǫlp,** *f.* tilhjelp. **-hlaup,** *n.* aalaup, aatak. **-hlýðiligr,** *a.* høveleg. **-hneiging,** *f.* bøygjing til ein viss kant. **-hættni,** *f.* vaagan, vaagsemd. **-hœfiligr,** *a.* høveleg.

tili, *m.* i sms. *aldrtili, útili.*

til-inning, *f.* utleggjing, utgreiding. **-kall,** *n.* **-kalla,** *f.* **-kannan,** *f.* krav. **-koma,** *f.* **1.** tilkoma, koma. **2.** upphav, skuld. **3.** gjævleik, mætnad, = *tilkvæmd.* **-komandi,** *a.* tilkomande; tilreisande, framand. **-komandi,** *m.* komemann, gjest. **-kominn,** *a.* tilkomen, framand. **-komufolk,** *n.* framandfolk. **-komulauss,** *a.* ugjæv, ring. Fld. III 442₂₁. **-komumaðr,** *m.* komemann, ferdamann. **-kvæði,** *n.* kvæde som vert kvede til ein. **-kvæmd,** *f.* gjævleik, mætnad. **-kvæmdarmaðr,** *m.* mæt mann, mann som hev mykje aa segja. **-lag,** *n.* **-laga,** *f.* **1.** tillag (tillegg, tilloga) tilskot; hjelp, studnad. **2.** meining, raad, rettleiding som ein gjev ell. „legg til". **-lagafár,** *a.* som segjer lite til eitk., faamælt, atterhalden. **-lagagóðr,** *a.* godvis, hjelpsam. **-lagaíllr,** *a.* som legg ilt til, illvilja. **-lagamikill,** *a.* som legg mykje til, storgjeven. **-lagasúrr,** *a.* uviljug (til aa hjelpa). **-lát,** *n.* ettergjeving, etterlæta. **-látsamr,** *a.* i *útillátsamr.* **-leiðing,** *f.* **1.** tilteljing, yverteljing. **2.** tilleiding, tilvising. **-leitinn,** *a.* aaleiten, aagangsam. **-leizla,** *f.* = *tilleiðing.* **-lit,** *n.* **1.** augnekast, auga, syn. **2.** syn, meining. **3.** vyrdnad. Jfr. nyn. *tillit.* **-lokkan,** *f.* tillokking. **-lotning,** *f.* heidring, æra. **-lystiligr,** *a.* lysteleg, tillokkande. **-lægi,** *n.* tilliggjing til ein gard. **-læti,** *n.* ettergjeving, etterlæta. **-lǫgueyrir,** *m.* **-lǫgufé,** *n.* tilskot, ferdapengar til nemndemennerne i lagtinget. **-mæli,** *n.* krav; bøn, paakalling. **-mælisorð,** *n.* uppmaning, bønord. **-ráð,** *n.* aatak, yverfall. **-raun,** *f.* prøva, røyne. **-ruðning,** *f.* rudning, tilskiping til eitk. **-ræði,** *n.* **1.** aatak, yverfall. **2.** tilræde, tiltak, framferd. **-ræðismaðr,** *m.* tilræden, djerv mann. **-rœða,** *f.* umrøda, dryfting. **-saga,** *f.* tilsegn, melding. **-sagnarfingr,** *m.* peikfinger. **-sagning,** *f.* tilsegjing, tilvisning. **-sagt,** *partic. n.* namn paa eit versemaal. S. E. I 634₁₈. **-setning,** *f.* tilskiping. **-settr,** *a* fastsett. **-sigling,** *f.* sigling til ein stad. **-sjá,** *f.* **-sjó,** *f.* tilsyn; umsut; tillit, von. **-skipaðr,** *a.* tilskipa, fastsett. **-skipan,** *f.* tilskiping. **-skyldan,** *f.* **1.** tilpligting, paalegg. **2.** tilgjerd, skuld, verdleik. **-slœgja,** *f.* **-slœgr,** *m.* vinning, bate. **-sogligr,** *a.* som syg til seg. Kgs. Brenn. 166₂. **-sókn,** *f.* aatsøknad, aatak; søkning, tilstrøyming. **-spurn,** *f.* **-spurning,** *f.* spurnad, frettnad. **-staða,** *f.* tilstoda, tilstand, tilhøve. **-stilli,** *n.* **-stilling,** *f.* tilstelling, tilskiping. **-stillingarmaðr,** *m.* tilraadar, hjelpar. **-stoð,** *f.* tilstudning, hjelp. **-stofnan,** *f.* tilstelling, tilskiping. **-stuðning,** *f.* **-stuðningr,** *m.* tilstudning, hjelp. **-stuðningsmaðr,** *m.* tilstudningsmann, hjelpar. **-stundan,** *f.* stunding, traa, stræv etter eitk. **-stýring,** *f.* tilstelling, tilskiping. **-sýn,** *f.* skoding; jfr. nyn. *tilsyn.* **-sýndum,** *av.* av utsyn, aa sjaa til. **-sýni,** *n.* syn, det ein ser paa. **-sýnis,** *av.* **-sýnum,** *av.* = *tilsýndum.* **-sýsla,** *f.* umsut, stræv for eitk. **-sœkir,** *m.* vitjar. **-sǫgn,** *f.* tilsegn, det som vert sagt til ein, forteljing.

tilt, *a. n.* godt, Lok. 38; jfr. got. (*ga*)*tils*, god, høveleg.

til-tak, *n.* det aa taka, gripa til; *góðr tiltaks,* god aa taka til, hjelpsam, dugleg. **-taka,** *f.* tiltak, fyretak. **-takagóðr,** *a.* tiltøkjen, hjelpsam. **-takasamr,** *a.* tiltaksam, verksam. **-tala,** *f.* **1.** tiltala, søksmaal. **2.** krav. **3.** (ut)rekning. **-tekit,** *partic. n.* namn paa eit versemaal. S. E. I 650₉. **-tekja,** *f.* **-tekt,** *f.* tiltak, fyretak. **-teygiligr,** *a.* tillokkande. **-teyging,** *f.* tillokking, tildriv. **-tœki,** *n.* tiltøke, tiltak, fyretak. **-tœkiligr,** *a.* tiltøk(je)leg, tilraadleg. **-tœkr,** *a.* **1.** som ein kann taka, takande. **2.** lett aa taka til, tiltøken, kvæm. **-tœmast,** *v. r.* gjeva seg til, ofra seg for (lat. vacare). **-verki,** *m.* **-verknaðr,** *m.* = *tilgerð.* **-vik,** *n.* tilhøve, umstøda; jfr. nyn. *tilvik.* **-vísan,** *f.* **-vísning,** *f.* tilvisning, tilleiding, rettleiding. **-vitjan,** *f.* vitjing, gjesting. **-ætlan,** *f.* etling, meining, avgjerd. **-œskingarmiskunn,** *f.* naade. **-œskingarmóðir,** *f.* fostermôr. **-œskingarsonr,** *m.* fosterson.

tíma, *v.* (*md*) **1.** henda, vederfara; upers. *tímir e-n*; refl *tímast,* timast, heppast, henda. **2.** tima (timast), nenna, faa seg til (aa gjera eitk.).

tíma-dagr, *m.* lukkedag; lukka. **-hald,** *n.* tidsrekning. **-land,** *n.* lukkeland. **-lauss,** *a.* ulukkeleg. **-leysi,** *f.* ulukka. **-liga** (og *tíman-*

liga) av. i rett tid, tidleg. **-ligr,** *a.* timeleg. **-samliga,** *av.* lukkeleg, heppeleg.

timbr, *n.* 1. timber, bygningsemne. 2. mengd paa 40 stykke (um skinn). **timbra,** *v.* (*að*) timbra; byggja (upp). **timbran,** *f.* timbring, uppbyggjing. **timbr-hlass,** *n.* timberlass. **-hǫgg,** *n.* timberhogster. **-stofa,** *f.* timberstova. **-stokkr,** *m.* timberstokk. **-veggr,** *m.* timbervegg.

tímgast, *v. r.* (*að*) 1. hava lukka med seg, trivast. 2. aukast, veksa.

tími, *m.* 1. tid (um tidsrom og tidspunkt); rett tid; *nú er svá komit tímum at,* no er tidi so langt lidi at —; *fyrir tíma,* for ei tid sidan. Jfr. nyn. *time* i sms. *saatime* ofl. 2. sinn, gong; *í annan tíma,* andre gongen, paa nytt. 3. lukka. 4. (i gram.) ljodlengd, kvantitet.

timpanum, *s.* trumma, pauka (mlat. tympanum).

tímulauss, *a.* unnelaus, som ikkje unner. Heilag. II 110₁₇. Jfr. *tíma, v.* 2.

tin, *n.* tin. **tina,** *v.* (*að*) tina, fortina (Vigf.).

tína, *v.* (*nd*) 1. tina, plukka, taka og flytja eit for eit; refl. *tínast* (ganga ein for ein) *undan e-u.* 2. tina, reinsa (korn). 3. greida ut, leggja fram, fortelja (i det einskilde).

tindóttr, *a.* tindut, piggut, kvasskantut.

tindr, *m* 1. tind, pigg, tagge. 2. tind, fjellpigg.

tinfat, *n.* tinfat.

tingja, *f. kerrnanna tingjur* attergjev lat. tractus curruum, Stj. 288₇.

tingl, *n.* stamn-prydnad paa skip.

tinna, *f.* tinna, flintestein.

tinsmiðr, *m.* ein som arbeider i tin, tinsmed.

tírar-fǫr, *f.* ærefull ferd. **-hǫnd,** *f. taka tírarhendi á e-m,* gjera æra paa ein. **tírr,** *m.* (*gen. tírs* og *tírar*) æra. Jfr. nyn. *tir* (*m*) glans o. m.

tírœðr, *a.* som inneheld eller mæler 100; 100 aar gamall.

titlingr, *m.* titing (tita), smaafugl, sporv.

titra, *v.* (*að*) titra, bivra, skjelva.

títt, *av.* sjaa *tíðr.*

titull, *m.* 1. tittel, paaskrift, innskrift. 2. soga, forteljing. 3. (i gram.) avstyttingsteikn. Lat. titulus.

tíu, *num.* ti (*tio,* Hard. og Voss).

tíund, *f.* (*nom. pl.* *-ir* og *-ar*) 1. tiandepart. 2. tiend. **tíunda,** *v.* (*að*) 1. gjeva tiend av (*e-t*). 2. taka tiend av (*e-t*). **tíundamál,** *n.* sak um tiender. **tíundar-fall,** *n.* det aa slutta aa gjeva tiend, tiend-fall. **-fé,** *n.* gods gjeve i tiend. **-gerð,** *f.* tiend-gjeving. **-gjald,** *n.* utreidsla av tiend. **-gjǫf,** *f.* gaava av upptil tiandeparten av ervegodset, hovudtiend. **-greizla,** *f.* utreidsla av tiend. **-hald,** *n.* atterhald av tiend. **-heimta,** *f.* heimting, innkrevjing av tiend. **-hvalr,** *m.* kval gjeven i tiend. **-mál,** *n.* sak um tiend. **-sekt,** *f.* bot for atterhald av tiendi. **-skipti,** *n.* skifting av tiendi. **-skiptisfundr,** *m.* møte til tiendskifte. **-skreið,** *f.* skreid gjevi i tiend. **-sǫk,** *f.* sak um tiend. **-taka,** *f.* tiendtak, innheimting av tiend. **-vara,** *f.* vara gjevi i tiend? **-virðr,** *a.* verdsett til aa gjeva tiend av.

tíundi, *num.* tiande. **tíutigir,** *m. pl.* hundrad (100).

tívar, *m. pl.* gudar, og *tívi, dat. sing.* (avbrigde *tíva*) gud. Haustlǫng. Eig. former av gudenamnet *Týr.*

tívorr, *m.* gud? (Sophus Bugge i „The Home of the Eddic Poems“ s. XXXIX umset ordet med „offer“). Vsp. 36.

tízka, *f.* skikk, vis.

tjá, *v.* I. (*téði* og *tjáði*) 1. te, syna, visa (fram); *tjá e-m sverð*; ogso *tjá e-m þjónustu*; *eigi tjá tanna,* ikkje visa tennerne, ikkje smila; refl. *tjást,* te seg, synast. 2. syna (med ord), leggja fram, fortelja. 3. poet. umskrivande m. inf. *sól tér sortna* = *sól sortnar* (Edda). Jfr. *tega.*

tjá, *v.* II. (*að*) = *tjóa.*

tjald, *n.* 1. tjeld, aaklæde, tæpe, fyreheng. 2. tjeld, telt, baade til aa reisa umbord (jfr. *stafntjald, lyptingartjald*) og paa land (*landtjald*). **tjalda,** *v.* (*að*) 1. hengja upp tjeld ell. tæpe; klæda med tjeld ell. tæpe, tjelda. 2. tjelda, setja upp telt; setja telt paa (yver); *skip tjaldat,* skip med (uppsette) telt. **tjaldan,** *f.* tjelding, uppsetjing av telt. **tjald-áss,** *m.* teltaas, stokk i eit tjeld. **-búð,** *f.* tjeldbud, telt. **-búðahelgi,** *f.* **-búðarhátíð,** *f.* lauvsals-helg (Bib.). **-dyrr,**

n. pl. telt-dør. **-kúlur,** *f.* kul (i hovudet) som ein fær ved yverfall i teltet; *berja* (*kemba*) *e-m tjaldkúlur*, d. e. yverfalla ein i teltet. **-lauss,** *a.* tjeldlaus, utan telt.

tjaldr, *m.* tjeld (fugl). Hæmatopus ostralegus.

tjald-skǫr, *f.* nedre kanten av eit telt. **-smotti,** *m.* stong til aa smetta tjeld (tæpe) innpaa. **tjalds-nagli,** *m.* nagle til aa festa upp vegg-tjeld med. **tjald-sperra,** *f.* namn paa ei øks. Sturl. I 385₃₀. **-sproti,** *m.* stong til aa hengja upp tjeld paa. **-staðr,** *m.* stad der ein set upp telt, teltstad. **-stokkr,** *m.* stokk som nedre kanten av eit telt er fest til. **tjalds-tré,** *n.* tre som telt er uppslege kringum, Klm. 544₁₀. **-trǫnur,** *f. pl.* teltstenger. Jfr. nyisl. *trönur*, *f. pl.* sagbukk. **tjald-stuðill,** *m.* stolpe, stav som stýd eit telt. **-stǫng,** *f.* stong til eit telt, teltstong. **-viðir,** *m. pl.* treverk (stenger odl.) til eit telt.

tjalga, *f.* grann grein, yverf. lang arm. Jfr. nyn. *telg*, *m.*

tjara, *f.* tjøra. **tjarga,** *v.* (*að*) tjøra.

tjarn, *n.* = *tjǫrn*.

tjasna, *f.* eit slag hæl eller paale med hovud. Jfr. Korm. kap. 10.

tjóa, *v.* (*óð* og *að*; ogso sterkt bøygd i præs. *tjó*, *týr*, *týr*, *tjóm*, *tjóit*, *tjóa*, og partic. *toginn* (poet.) med tyding „dregen") tjaa (ty), hjelpa, nytta (= *tjá*, *týja*, *tæja*).

tjóðr, *n.* tjor. **tjóðra,** *v.* (*að*) tjora. **tjóðr-hestr,** *m.* hest i tjor, tjorhest. **-kýr,** *f.* ku i tjor, tjor-ku.

tjogu, *num.* tjuge, = *tuttugu*.

tjón, *n.* (og *f.*) tjon, øydeleggjing, tap.

tjónaðarmaðr, *m.* hjelpar. **tjónaðr,** *m.* hjelp (= *tænaðr*).

tjónsamr, *a.* skadsam, øydeleggjande.

tjúga, *f.* tjuga; i sms. *heytjúga*.

tjúgari, *m.* røvar. Edda.

tjúgleðr, *n.* tygel.

tjustr, *a.* tvist (*tjust*, Rbg. Tel.), stilt, = *tvistr*.

tjǫrn, *f.* (*tjarnar*; *tjarnir*) **1.** tjørn, tjern, lite vatn. **2.** putt, dam.

tjǫrubryðja, *f.* tjøre-brya, tjøre-tro. **tjǫrugr,** *a.* tjørut (poet.). **tjǫru-pinnr,** *m.* tjøre-pinne. **-spann,** *n.* tjøre-spann. **-tjǫrn,** *f.* Daudehavet. **-tunna,** *f.* tjøre-tunna. **-viðr,** *m.* tyre, = *tyrviðr*. **-virki,** *n.* vyrke til tjøre-brenning.

tjǫsnublót, *n.* eit slag bloting. Jfr. Korm. kap. 10.

tjǫsull, *m.* den som veld tjas og mas? namn paa ei trollrun. Edda. Jfr. nyn. *tjasa*.

tó, *f.* to, flaa, hylla i ei fjellsida.

tó, *n.* to (lin-, hampe- eller ull-to til aa spinna av).

toddi, *m.* (ull)dott; lite stykke.

tog, *n.* tòg, taum (= *taug*).

toga, *v.* (*að*) toga, draga, slita; tøygja; *toga af e-m*, draga (skor ell. sokkar) av ein; *fara sem fætr toga*, d. e. so snøgt ein kann; refl. *togast um e-t*, dragast, rivast um eitk.

togan, *f.* toging, draging, tøygjing.

togdrápa, *f.* ei *drápa* (i *toglag*) av Torarin Lovtunga. **togdrápu-háttr,** *m.* **-lag,** *n.* = *toglag*.

tog-fiski, *n.* snørefiske. **-floti,** *m.* flote som vert dregen yver elvi med tog fastgjort i baae land (bruka til ferja).

toginn, *perf. partic.* sjaa *tjóa*, *v. st.*

toglag, *n.* eit slag versemaal. S. E. I 684.

toglǫð, *f.* flokk paa tolv mann.

togmæltr, *a.* som er dikta i *toglag*.

togna, *v.* (*að*) togna, verta lengre.

togr, *m.* = *tigr*.

tól, *n.* **1.** tol (tola, tøla), ambod, reidskap. **2.** avlelem; jfr. nyn. *tvitola*. **tóla-gerð,** *f.* reidskap. **-kista,** *f.* reidskapskista.

tolf, *num.* tolv. **tolf-eyringr,** *m.* *baugr* som er verd ell. veg 12 *aurar*. **-faldr,** *a.* tolvfelt, tolvdubbel. **-greindr,** *a.* tolvgreina, tolvdeilt. **-mánaðr,** *m.* tid paa eit aar. **-mánaðastefna,** *f.* stemning med tolv maanader varsl. **-menningr,** *m.* flokk, lag paa tolv mann. **-rœðr,** *a.* som inneheld 120. **-sældingr,** *m.* jordstykke paa 12 *sáld*. **tolftarkviðr,** *m.* = *tylftarkviðr*. **tolfti,** *num.* tolvte. **tolftungr,** *m.* tolvtepart. **tolf-vetr,** *a.* som er tolv vetrar (aar) gamall. **-æringr,** *m.* tolværing, baat med tolv aarar. **-ærr,** *a.* tolv-aara, som hev tolv aarar.

tolg, *f.* talg (tolg), Harp.

tolla, *v.* **I.** (*-ld*; *partic. -at?*) tolla (Ndm. S. Trondh.), sitja, hanga fast.

tolla, *v.* **II.** (*að*) **1.** tolla, leggja toll ell. avgift (*fyrir e-t*). **2.** taka toll ell. avgift av

(*e-t*). **tolla-heimta,** *f.* innkrevjing av toll ell. avgift. **-maðr,** *m.* **tollari,** *m.* tollar, tollmann. **tollr,** *m.* toll, avgift.

tóm, *n.* tid som er ledug, god tid, umrøme; *í góðu* (*œrnu*) *tómi,* i god tid, i god mak; *af tómi,* med tidi; *leika í tómi,* gjeva seg (god) tid. **tóm-látr,** *a.* seinvoren, seinfør. **-liga,** *av.* makleg, langsamt; jfr. nyn. *tomleg.* **-læti,** *n.* seinvorenskap, seinleik. **tómr,** *a.* tom, innhaldslaus, ledug; yrkelaus; faafengeleg, faanyttug; *starfa í tómt,* stræva i faanytta. **tómstund,** *f.* ledug stund, umrøme, umraad.

tóna, *v.* (*að*) setja i tonar. **tóni,** *m.* tone. **tónlaust,** *av.* utan song. **tónn,** *m.* tone, Homil. 110; *syngja tíðir við tóni,* syngja høgt.

tópi, *m.* den som veld ørska? namn paa ei trollrun. Edda.

toppr, *m.* **1.** topp, øvste ende, i sms. *siglutoppr, trétoppr.* **2.** haartopp (paa folk); topp, bruse (paa bukk og hest).

topt (*tupt*) *f.* tuft (toft, tomt); ogso elles stad der eitk. hev vore (t. d. um kjølvatn etter skip).

tor-, i sms. tor-, vand-, tung (mots. *auð-*).

tóra, *v.* (*rð*) hangla med livet; jfr. nyn. *tora,* brenna veikt.

tor-breytiligr, *a.* **-breytr,** *a.* vand aa greida, vandsleg. **-bœnn,** *a.* vand aa beda, tver. Edda. **-bœtr,** *a.* vand aa bøta.

tordýfill, *m.* tordivel (tordyvel).

torf, *n.* torv; *torfs maðr ok tjǫru,* tjuv som er dømd til aa springa speisslaupet; dertil høyrde ogso at han vart tjørebrædd og yverdengd med torv. **torfa,** *f.* **1.** torva, stykke grastorv. **2.** haarvaksi hud (paa hovudet). **torfabaggi,** *m.* bagge, ball av torv. **torf-báss,** *m.* **-bingr,** *m.* rom, binge til torv.

tor-fenginn, *a.* **-fengr,** *a.* vand aa faa i, sjeldfengd (*-fengliga, av.*).

torf-fœri, *n. pl.* reidskap til aa skjera torv med. **-grǫf,** *f.* torvgrov, torvskjer. **-hraukr,** *m.* torvrauk, lite torvlad. **-hríp,** *n.* meis, korg til aa føra torv i. **-hús,** *n.* torvbud. Harð. kap. 38. **-kast,** *n.* torvkasting. **-krókar,** *m.* eit slag greida til aa føra torv i paa hesterygg. **-leikr,** *m.* leik med torvkasting. **-maðr,** *m.* ein som sel torv, torvmann. **-mór,** *n.* torvjord. Jfr. nyn. *torvmo, m.* (torv-to) Ross. **-naust,** *n.* naust bygt av torv. **-skeri,** *m.* torvspade. **-skurðr,** *m.* torvskurd, torvskjering. **-stakkr,** *m.* torvstakk.

torfu-þíðr, *a.*; *er torfuþítt,* grastorva er tidi ell. uppløya.

torf-verk, *n.* torvarbeid. **-viðr,** *m.* tyre (= *tyrviðr*). **-virki,** *n.* uppteke torv. **-vǫlr,** *m.* torvvol, stokk langs nedre kanten av taket til aa halda torvet uppe.

tor-fyndr, *a.* vand aa finna; um diktar: *e-m verðr torfynt,* det yert vandt for ein aa dikta.

torføx, *f.* øks til aa hogga torv med.

tor-fœra, *f.* **-fœri,** *n.* torføre (Sirdal), stad der det er vandt aa fara, uføre, ulende. **-fœriligr,** *a.* **-fœrr,** *a.* vand aa fara (yver), tungfør, ufør.

torg, *n.* torg, handelsplass i by; *setja e-m torg,* gjeva ein høve til aa kjøpa det ein treng. **torgdrífari,** *m.* ein som driv ikring paa torget og sel smaating. **torghús,** *n.* torghus, marknadshus? Klm. 1226.

tor-gætr, *a.* vand aa faa, sjeldfengd. **-kendr,** *a.* vand aa kjenna (att), ukjenneleg. **-kenna,** *v.* (*nd*) gjera ukjenneleg. **-kenning,** *f.* vand atterkjenning. **-leiði,** *n.* vand veg, uføre. **-merki,** *n.* vanske, meinbægje. **-mœði,** *f.* illvilje, agg. **-næmr,** *a.* vand aa læra; jfr. nyn. *tornæm.* **-rek,** *n.* tap, skade. **-reyfiligr,** *a.* vanskeleg, tungvint. **-ræki,** *n.* = *torrek.* **-sóttligr,** *a.* **-sóttr,** *a.* vand aa greida, vanskeleg, mødesam. **-sveigðr,** *a.* **-sveigr,** *a.* vand aa bøygja, motstridig. **-sær,** *a.* vand aa sjaa. **-talit,** *partic. n.* vandt aa telja. **-tíma,** *v.* (*md*) m. dat. skada, øydeleggja, tyna; drepa (jfr. nyn., *tortimast,* vantrivast, plaagast).

tortís, *f.* **tortíss,** *m* kyndel, vakskjerte (mlat. tortisius).

tor-trygð, *f.* laak tru, mistanke, tvil. **-tryggja** (*-tryggva*) *v.* (*gð*) mistryggja, hava laak tru paa, tvila paa (*e-t*). **-tryggleikr,** *m.* = *tortrygð.* **-tryggliga,** *av.* **1.** tvilsamt, Kgs. Brenn. 2516. **2.** uvarleg. **-tryggligr,** *a.* vand aa tru, utrygg. **-tryggr,** *a.* utrygg, tvilsam (*um e-t*). **-tœki,** *n.* tap, skade (jfr. *torræki*). **-þreytiligr,** *a.* vand aa greida.

torugætr, *a.* vand aa faa (i), sjeldfengd.

tor-unninn, *a.* vand aa vinna (paa).

-velda, *v.* (*ld*) gjera vanskeleg. **-veldalaust,** *av.* vandelaust. **-veldi,** *f.* og *n.* vande, bry, møda. **-veldligr,** *a.* **-veldr,** *a.* hardveld, vand, vanskeleg (*-veldliga, av.*). **-virðr,** *a.* vand aa verdsetja. **-æfi** (for *torhæfi*) *n.* tap, skade. Jfr. *tortœki.* **-æri,** *n.* uaar.

traðar-garðr, *m.* gard kring trøde (*trǫð*). **-lag,** *n.* det aa leggja jord ut til trøde (*trǫð*). **-veggr,** *m.* vegg som er gard kring trøde. **traðgjǫf,** *f.* fôr som vert gjeve feet i trøde.

traðk, *n.* **traðkr,** *m.* trakk (jfr. *fótatraðkr*); trokk, upptrakka plass (nyn. *trakk*, d. s. Shl.).

traf, *n.* **1.** hovudduk av kvitt lin, Æf. Jfr. isl. *traf.* **2.** berre i *pl.* *trǫf*, frunsor. Jfr. nyn. *trav*, *n.* tufsa, fillor, Tel. Shl.

traktera, *v.* (*að*) **1.** hava fyre seg, dryfta, diskutera. **2.** fagna, gjera til gode. Lat. **trakteran,** *f.* dryfting.

traktr, *m.* eit slag song i kyrkja.

tramr, *m.* tram, troll (Edda).

trana, *f.* **I.** i *tjaldstrǫnur*, s. d.

trana, *f.* og **trani,** *m.* **II.** trana (fugl); *trǫnu hvǫt*, eig. det som eggjar trana, d. e. makken. Hamd. 17.

trapiza, *f.* bord der *skapkerit* stod; der stod ogso vaskarfat. Gr. *trapeza.*

trauð, *f.* i ordlaget *við trauð ok nauð*, med (harde) naudi. **trauða,** *v.* (*að*) skorta, vanta. **trauðla,** *av.* **trauðliga,** *av.* traudt, med vande, knapt. **trauðmál,** *n. pl.* leide ord. Edda. **trauðr,** *a.* traud, uviljug, ufus; *trautt*, *av.* = *trauðla.*

traus, *f.* trøys, skaal med tut paa sida. Bósa s. 51₁₂.

traust, *n.* lit, tillit, trøyst; hjelp, studnad; *bera traust á* (*til*), trøysta seg til. **trausta,** *v.* = *treysta* (jfr. nyn. *trausta* Snm. = trøysta). **traust-lauss,** *a.* som inkje (ell. ingen) hev aa lita paa, hjelpelaus. **-leiki,** *m.* traustleik. **traustliga,** *av.* tryggleg, med tillit. **traustligr,** *a.* traustleg, tryggleg. **traustr,** *a.* traust, sterk, paalitande, trygg; tillitsam.

tré, *n.* (*nom. pl. tré, trjó*; *gen. trjá*; *dat. trjám*) **1.** tre (paa rot). **2.** tre, trevyrke, trestykke, stokk odl. **3.** master. **4.** sæte paa kamar. **tré-borg,** *f.* treborg. **-brú,** *f.* trebru.

treðja, *v.* (*traddi*) treda, trakka ned.

trédumbr, *m.* trelump, trekubbe.

trefill, *m.* trave, filla; nyn. *trevel*, VTel. ofl. **trefja,** *v.* (*trafði*) trevja (VTel.), trevla, slita sund. **trefjur,** *f. pl.* = *trefr.* Æf. **treflugr,** *a.* fillut, larvut.

tréfótr, *m.* trefot.

trefr, *f. pl.* traadar, tafsar, frunsor. Jfr. *traf, n.*

trega, *v.* (*gð* og *að*; ogso sterkt bøygt i præs. *tregr*, og perf. part. *treginn*) harma, gjera tregefull ell. sorgfull; *yðr tregar þat*, det tregar dykk, de tregar (paa) det. **tregafullr,** *a.* **-samligr,** *a.* tregefull, sorgfull.

tregða, *f.* vanske, hindring; *hafa* (*gera*) *tregður í*, gjera vanskar med eitk., vera uviljug til. **tregðalaust,** *av.* utan vanske ell. hindring, viljugt.

tregi, *m.* **1.** trege, sorg. **2.** vanske, hindring; *hafa trega í e-u*, leggja vanskar i vegen for eitk.; jfr. nyn. *trege*, *m.* seig, hard knute.

tregliga, *av.* **1.** med vande, med møda, med naudi. **2.** med trege ell. sorg, Edda. Jfr. nyn. *tregeleg*, seigt, traatt, Dal. **tregligr,** *a.* mødesam, vanskeleg, traud. Jfr. nyn. *tregeleg, av.* ergeleg; uviljug. **tregr,** *a.* tregg (treg), traud, uviljug; *tregt, av.* tregt, seint, vandt.

treg-róf, *n.* rad av sorger. Edda.

tré-guð, *n.* gudebilæte av tre, tregud. **-hafr,** *m.* trebukk.

trehakl, *n.* treakel, lokris.

tré-hús, *n.* trehus. **-hvalf,** *n.* tre-kvelving. **-hǫll,** *f.* trehall.

treinflong, *f.?* D. N. III 45.

tré-kefli, *n.* trekjevle, rundt trestykke. **-ker,** *n.* trekjer. **-kirkja,** *f.* trekyrkja. **-kirkjugerð,** *f.* trekyrkjebyggjing. **-kista,** *f.* trekista. **-kistill,** *m.* trekistel. **-kumbr,** *m.* trekubbe. **-kǫttr,** *m.* musfella. **-laust,** *av.* trelaust, utan tre. **-ligr,** *a.* som høyrer til tre, treen.

tré-lurkr, *m.* trelurk, tjukk trestav. **-maðr,** *m.* tremann, manneskapnad av tre.

tréna, *v.* (*að*) trena, verta hard.

tré-níð, *n.* svivyrding av ein mann med aa skjera ut bilæte av honom paa tre eller stong og kveda nidvisor yver. **-reiði,** *m.* trereide, reidskap av tre. **-ræfr,** *n.* treskjol, treskur. **-saumr,** *m.* tresaum, trenagle. **-skjǫldr,** *m.* **1.** treskjold. **2.** for *þreskǫldr.*

tresk, *s.?* *tár flugu tresk í gegnum*, Guðr. I 16.

tré-skrín, *n.* treskrin. **-smíði,** *n.* tresmide, arbeid av tre. **-smiðr,** *m.* timbremann.

tressur, *m.* (hdskr. *træzsur*), prydnadskrin. D. N. II 165₂₈. Mnt. tresôr, tritsôr.

tré-stabbi, *m.* **-stobbi,** *m.* trestabbe, tre stubbe. **-stokkr,** *m.* trestokk. **-stolpi,** *m.* trestolpe. **-stubbi,** *m.* trestubbe. **-toppr,** *m.* tretopp. **-þak,** *n.* tretak. **-virki,** *n.* **1.** treverk, t. d. i hus. **2.** skans av tre. Bp. II 112.

treyja, *f.* **1.** trøya. **2.** = *vápntreyja.* **3.** i sms. jfr. *sǫðultreyja, treyjusǫðull.* **treyjublað,** *n.* trøyebloka, trøyesnipp. **-hosa,** *f.* eit slag hosa (utanpaa *brýnhosa*). **-sǫðull,** *m.* = *trogsǫðull.*

treysta, *v.* (*st*) **1.** trøysta, gjera traust, styrkja, festa (*e-t*); yverf. moda upp (*e-n*). **2.** freista kor sterkt eitk. er, bruka magt paa (*e-t*), setja aat, klemba paa (*á e-t*); yverf. *treysta á e-n,* trengja innpaa ein (med bøner). **3.** lita, tru paa (*e-m*); ogso refl. *treystast e-m.* **4.** trøysta, vaaga (aa gjera eitk.); refl. *treystast e-u,* trøysta seg til, vaaga eitk.

tréǫr, *f.* trepil (til ufreds-bodstikka).

trinitatis-dagr, -messudagr, *m.* trinitatisdag, trieinings-helg. **-messuaptann,** *m.* aftan fyre trieinings-helgi.

tripla, *v.* (*að*) syngja trirøysta. Mlat.

trippi, *n.* ung-øyk, fole millom $^1/_2$ og 2 aar.

triza, *f.* skruv. Mlat.

trjóna, *f.* **I.** tryne, snut. Fm. III 105₂₀.

trjóna, *f.* **II.** stong; jfr. *tré.*

tróð, *n.* trod, takfjøler, i sms. s. ndf.

troða, *v. st.* **1.** treda, tròda (traa, trø), trakka (paa), ganga (paa) eitk. *e-t*; *troða helveg*; *troða jarn*; *troða e-n undir fótum*; yverf. *troða þing ok vitni e-s,* d. e. trengja undan, hindra; *skulut ér nú því skemr troða fyrir yðr, sem —,* d. e. det skal no verta so mykje lettare for dykk, som — (eig. de ska' no di stuttare tròda veg for dykk, som —). **2.** stappa, fylla eitk. med eitk. (*e-t e-u*). **3.** *troðast, v. r.* trengja seg fram; pass. *troðast undir,* verta nedtrodd.

tróða, *f.* **1.** troda (trøda), stong. **2.** troda, takfjøl. **3.** poet. til umskrivning av kvende.

tróð-hǫgg, *n.* hogster av trod (takfjøler). **-næfr,** *f.* taknæver. **-viðr,** *m.* trod, takfjøler.

trog, *n.* tròg (traug). **trogsǫðull,** *m.* sâl paa skap som tròg med høg kant framme og bak.

Trója, *f.* Troja (i Litleasia). **trójumenn,** *m. pl.* folk fraa Troja.

troll, *n.* troll, uvette (ogso um folk). **trolla-gangr,** *m.* herjing av troll ell. skrymt. **-þáttr,** *m.* stykke um troll. **-þing,** *n.* ting, møte av troll. **troll-aukinn,** *a.* som hev troll-haatt; trollkyndt. **-dómligr,** *a.* trolldomsleg. **-dómr,** *m.* trolldom. **trollindu,** *akk. sing.* misskrift for *trollriðu,* N. G. L. **trollkarl,** *m.* trollkall, mannlegt troll. **-kerling,** *f.* **-kona,** *f.* trollkjerring (baade um gygr og um kvende som driv med trolldom). **-menni,** *n.* troll til kar. **-riða,** *f.* troll, mara som rid ein (jfr. nyn. *trollrida,* eit slag sjukdom paa fe). **-riða,** *a.* riden av troll, trollriden. **-skapr,** *m.* trollskap, trolldom; trollhaatt. **trollsligr,** *a.* trollsleg (*-liga, av.*). **trollslæti,** *n.* læte, skrik av troll.

trópi, *m.* yverført, bilætlegt ordlag. Gr.

tros, *n.* tros, halvroten turr kvist.

trú, *f.* (*gen. trúar*) **1.** tru, truskap; (truskaps)lovnad; *ganga í trú,* ganga i vissa (i borg); *ganga á trú e-s,* fortru seg til ein; *segja við* (ell. *á*) *sína trú,* gjeva sitt æreord paa. **2.** tru, meining som ein hev, trudom, religion; *þat veit trú mín,* sjaa *vita*; otte um kristentrui: *telja trú,* preika kristendom.

trúa, *f.* (*gen. trú(u)*) = *trú, f.*

trúa, *v.* (*trúði, trúaðr*) tru, lita paa (*e-u*); tru, halda eitk. for sant (*e-u,* ogso *e-t*); *trúa á guð,* tru paa gud; *trúa e-m* (*til*) *at gera e-t,* tru ein til aa gjera eitk.

trúaðr, *a.* truande, som trur. **trúanligr,** *a.* truleg, truande (*-liga, av.*). **trúari,** *m.* truande. **trúar-nót,** *f.* trui si not, tru-not (yverf.). **-styrkr,** *m.* sterk tru, tru-styrke. **-traust,** *n.* fast tru. **trú-boð,** *n.* paabod um aa taka ved kristentrui, trubod. **-bót,** *f.* betring i trui, tru-styrkjing. **-bragð,** *n.* skikk, vis som syner kva tru ein hev, kristen skikk. **-bundinn,** *partic.* trufast bunden.

trúðr, *m.* kuklar, juglar.

trú-fastliga, *av.* med fast tru. **-fastr,** *a.* **1.** trufast, paalitande. **2.** trufast, fast i trui. **-festa,** *v.* (*st*) segja for visst. **-festi,** *f.* fastleik i trui.

truff, *n.* gjøn, fjas. Gfr. truf(f)e.

trú-fullr, *a.* full av tru. **-fylgja,** *f.* **-hald,** *n.* det aa fylgja ell. halda trui, truhald.

trúginn, *a* trugen, tru.

trú-kona, *f.* truande kona. **-lauss,** *a.* som ingi tru hev, trulaus; vantruande. **-leikr,** *m.* **1.** truskap. **2.** fast tru. **-leysi,** *n.* vantru. **-liga,** *av.* truleg, med truskap. **-ligleikr,** *m.* truskap. **-ligr,** *a.* truleg; trygg; paalitande; truande. **-lítill,** *a.* veik i trui. **-lofa,** *v.* (*að*) **1.** lova paa si tru, lova visst. **2.** svara for, aabyrgsla. **3.** trulova, festa; *trúlofa sér konu.* **-lofan,** *f.* **1.** fast, høgtidleg lovnad. **2.** trygd, aabyrgsla. **3.** truloving. **-lofanarmaðr,** *m* trygdemann, aabyrgslemann. **-lyndi,** *f.* trufast lynde, truskap. **-lyndligr,** *a.* trufast. **-lyndr,** *a.* **1.** trufast, tru, trulynd. **2.** truande. **-maðr,** *m.* truande mann, kristen. **-mark,** *n* merke paa tru.

trumba, *f.* **1.** hol stylk, røyr. **2.** lur, trompet. **trumba,** *v.* (*að*) blaasa i trompet. **trumbari,** *m.* trompetblaasar. **trumbu-hljóð,** *n.* **-þytr,** *m.* trompetljod, trompetlaat.

trúmikill, *a.* mykje truande, sterk i trui.

Trums, *f.* øyi Trums i Nordland.

trúnaðar-eiðr, *m.* truskapseid, trygg eid. **-fullr,** *a.* trufast. **-hylli,** *f.* hollskap og truskap. **-klerkr,** *m.* hus-kapellan. **-kona,** *f.* kvinna som ein hev tiltru til. **-maðr,** *m.* **1.** trudd paalitande mann, tillitsmann. **2.** = *trygðamaðr.* **-mál,** *n.* avtale i trumaal. **-rœða,** *f.* røda, samtale i trumaal. **-tómr,** *a.* trulaus. **-traust,** *n.* trufast hjelp. **-vin,** *m.* trufast ven.

trúnaðr, *m.* **1.** truskap; truskapslovnad; vissa, trygd; *ganga í trúnað,* ganga i vissa (i borg). **2.** trumaal; det som ein segjer i trumaal, løyndom; *af trúnaði,* i trumaal; *segja e-m trúnað sinn,* tru seg til ein. **3.** trunad, tiltru, tillit; *eiga trúnað undir e-m,* hava tiltru til ein; *leggja trúnað á e-t,* tru eitk.

trunsa (avbrigde: *trumsa*) *v.* (*að*) trumpa imot, forsmaa eitk. (*við e-u*).

trúr, *a.* **1.** tru, paalitande, trygg. **2.** truande, som trur.

trú-rof, *n.* truskapsbrot. **-rofi,** *m.* truskapsbrjotar, svikar. **-rœkinn,** *a.* ihuga i trui (jfr. nyn. *trurøkjen*). **-skapr,** *m.* truskap. **-skeyti,** *n.* tru-vaapn. **-skjǫldr,** *m.* tru-skjold (yverf.). **-skyldr,** *a.* **-skyldugr,** *a.* skyldig til truskap. **-skǫmm,** *f.* skjemsla for trui. **-svikari,** *m.* svikar, forraadar.

trutta, *v.* (*að*) trutta (Ma.), grina, mula. Flat. II, 6194. Jfr. nyisl. *trutta á eptir fé,* jaga feet med skrik.

trúverk, *n.* trudoms-gjerning.

trygð, *f.* helst i *pl.* (*trygðar, trygðir,* ogso *tryggvar*) **1.** truskap, Bp. I 6657, Kgs. Brenn. 20640. **2.** trygd, tryggleik for at ein fred, ei semja eller ein handel vert halden, truskapslovnad; *drepa í trygðum,* drepa ein traass i trygdi som er gjevi.

trygða-festar, *f. pl.* truskapslovnad. **-kaup,** *n.* semja um trygd; betaling for trygd. **-maðr,** *m.* mann som hev fenge trygd av ein. **-mál,** *n.* ord som vert framsagde naar trygd vert gjevi (i draapsak). **-rofsmaðr,** *m.* = *tryggrofi.* **-vitni,** *n.* = *tryggvavitni.* **tryggiligr,** *a.* tru, trygg (*-liga, av.*). **trygging,** *f.* tryggjing, vissing. **tryggja** (*tryggva*) *v.* (*gð*) tryggja, gjera trygg eller paalitande. **trygg-leikr,** *m.* truskap (jfr. nyn. *tryggleik*). **-ligr,** *a.* tryggleg, trygg, paalitande (*-liga, av.*). **tryggr,** *a.* **1.** trygg, tru, paalitande. **2.** trygg, ottelaus. **trygg-rof,** *n.* brot paa trygd som er gjevi. **-rofi,** *m.* mann som bryt trygd han hev gjeve, trygdebrjotar, semjebrjotar. **tryggvakaup,** *n.* = *trygðakaup.* **tryggvar,** *f. pl.* sjaa *trygð.* **tryggva-váttr,** *m.* vitne paa at trygd er gjevi paa ei semja. **-vitni,** *n.* vitnesburd um at trygd er gjevi paa ei semja.

trygill, *m.* trygel, lite trog.

trýjusǫðull, *m.* = *trogsǫðull.*

trylla, *v.* (*ld*) **1.** gjera til *troll,* (for)-trolla, forgjera. **2.** kalla ein troll. Jfr. nyn. *trylla.*

trylska, *f.* trollskap. **trylskr,** *a.* troll-kunnig (eller: som hev troll-haatt). Jfr. nyn. *trylsken, a.* sur, tverr (Sogn), og *trylsk(e),* *m.* ein aands-slø dauv kar (Tel. Rbg.).

trýni, *n.* tryne, snut, = *trjóna.*

trys, *n.* tros, skrap (um ein laak hest).

trýta, *v.* (*tt*) renna umkring.

trǫð, *f.* (*traðar; traðir*) eig, tròd, upp-trakka plass; serskilt bruka um **1.** trøde, kvi, inngjerdt jordstykke til feet (*tròd,* Tel. NGbr.). **2.** trøde, atterlega. **3.** berre i *pl.* (*traðir*) geil, inngjerd gardsveg (nyisl. *traðir*; jfr. nyn. *træde,* d. s. Jæd.).

trǫll, *n.* (nyisl. *tröll*) = *troll.*

tugdrápa, *f.* = *togdrápa.*

tugla-mǫttull, *m.* snørekappa, = *seila-mǫttull.* **-skinnfeldr,** *m.* skinnkappa med snøreband.

tugr, *m.* = *tigr.* **tugtugu,** *num.* = *tuttugu.*

tulka, *v.* (*að*) maalbera, tala; *tulka fyrir e-m,* vera tolk for ein; *tulka illa fyrir e-m,* tala ille um ein. **tulkan,** *f.* maalbering, tale. **tulkari,** *m.* tolk. **tulkr,** *m.* **1.** tolk. **2.** maalsmann, talsmann. **3.** mæklar (ved handel).

tumba, *v.* (*að*) detta, tumla i koll.

tún, *n.* **1.** inngjerd bø, heimemark, gjorde (som i nyisl.). **2.** tun, gardsrom. **3.** tun, bruk i ein gard, jfr. *presttún.* **4.** by. **tún-brekka,** *f.* bakke i eller ved eit *tún.*

tundr, *n.* tunder (til aa tendra med). **tundra,** *v.* (*að*) fata, kveikjast, tendrast. **tundrǫr,** *f.* pil med brennande tunder paa odden.

tunga, *f.* **1.** tunga (i munnen). **2.** eitk. som likjest ei tunga (jfr. *tungupundari*); landtunga, tange millom elvar som møtest. **3.** tungemaal, spraak.

túngarðr, *m.* **1.** gard kring *tún* 1, bøgard. **2.** tungard, tun, gardsrom.

tungl, *n.* **1.** maane; ogso um sol, Vsp. 39. **2.** i *pl.* stjernor, poet. **tungl-koma,** *f.* eig. maanekoma; ny maane, maanetendring. **-fylling,** *f.* **-fyllr,** *m.* døgri i ein maane (jfr. nyn. *maanefylla*). **tungls-hlaup,** *n.* „maanesprang“ (i kalender), lat. saltus lunæ. **-ljós,** *n.* maaneljos. **tungl-skin,** *n.* maaneskin. **-œrr,** *a.* maanesjuk. **-ǫld,** *f.* maanecyklus.

tungnaskipti, *n.* maalskifte, maalbrøyte. **tungu-bragð,** *n.* tungekast, tungeslag. **-fimi,** *f.* munntame, tungetame. **-fimr,** *a.* radmælt, rapptunga. **-hvass,** *a.* som hev ei kvass tunga, ordkvass. **-lauss,** *a.* tungelaus. **-mjúkr,** *a.* mjuk, kjapp i tunga, lettmælt. **-níð,** *n.* svivyrding (*níð*) gjord med ord, nidord ell. nidvisa. **-pundari,** *m.* pundar (bismar) med tunga ell. visar. **-rœtr,** *f. pl.* tungerøter. **-skurðr,** *m.* avskjering av tunga. **-skærr,** *a.* skirmælt, reinmælt. Isl. læg. 38₃₃. **-skœði,** *n.* misbruk av tunga, uhøveleg tale. **-skœðr,** *a.* som hev ei vond tunga, vondmælt. **-snjallr,** *a.* lettmælt. **-sótt,** *f.* tunge-sjukdom. Ann. 150₁. **-stilling,** *f.* styring ell. tøyming av tunga. **-varp,** *n.* tungekast, tungeslag.

tún-gǫltr, *m.* galt som gjeng paa heimemarki. **-hlið,** *n.* gardsled, gardsport. Edda.

tunna, *f.* tunna. **tunnuketill,** *m.* kjel som tek ei tunna.

túnriða, *f.* vette som rid umkring um natti og vitjar gardarne.

Túnsberg, *n.* Tunsberg. **túnsbergsmaðr,** *m.* mann fraa Tunsberg.

tún-svín, *n.* svin som gjeng paa heimemarki. **-vǫllr,** *m.* (inngjerd) heimevoll. **-ǫnn,** *f.* høyonn paa heimemarki.

tupt, *f.* = *topt.*

turn, *m.* taarn.

turna, *v.* (*að*) venda, snu (*e-u*). Fr.

turnera, *v.* (*að*) turnera, rida dust saman.

turners (og *turneis*) *s.* eit slag fransk mynt fraa Tours.

turniment, *n.* **turnreið,** *f.* turnering, dust (eit slag riddarleik). Fr.

turturi, *m.* turtelduva. Lat.

tuska, *v.* (*að*) tuska (Shl. ofl.), tugta, aga; *tuskast, v. r.* tuskast (Shl.), rivast, slaast.

tustleiki, *m.* ufjelge, vaatt og kaldt vêr. Jfr. nyn. *tusten, a.* 3 hjaa Ross.

tutla, *v.* (*að*) tutra, sutra? Fm. VIII 234₁₁.

tuttan, *f.* rusking, ryskjing. Jfr. nyn. *totta.*

tuttr, *m.* um eit lite menneskje: stubb, tasse. Jfr. nyn. *tutt, m.* topp, spiss, og *tumalstott.*

tuttugasti, *num.* = *tuttugti.* **tuttugsessa,** *f.* = *tvítugsessa.* **tuttugti,** *num.* tjugande. **tuttugu,** *num.* tjuge.

tváru; *at tváru* = *at hváru.*

tvé- i sms. sjaa *tví-.* **tveggi,** i sms. sjaa *annarrtveggi, hvárrtveggja.*

tveir (*tvær, tvau*) *num.* tvo (*tvei, tvæ, tvau,* Set.); *tveim megin,* paa tvo (baae) sidor.

tvenni (*tvinni, tynni*) *a. indekl.* = *tvennir.* **tvenning,** *f.* tvinning (tvenning), tviskifting, det som er deilt i tvo; *fara í tvenningu.* **tvennr** (og *tvinnr, tveðr, tviðr, tvénn, tvínn*) *a.* som er i tvo deilar eller av tvo slag, dubbel, tvifelt; *hǫggva í tvent,* hogga i tvau; *fyrir tvenna sǫk,* av tvo grunnar; *segja tvent til,* segja baae slagi um; *tvennu mun skipta um e-t,* det kann vera paa tvo maatar med

eitk.; *hefir mér tvent um sýnzt*, eg hev vore tvilsam um det (jfr. nyn. *det kann vera tvent um*, det kann vera tvilsamt, Sogn); *pl. tvennir* (*tvennar, tvenn*) som er av tvo slag, tvo ulike; *tvennir bœndr, aðrir af þeim váru þorpkarlar, en aðrir akrkarlar*; *með tvennum ermum*, med tvo par ermar. Jfr. ogso nyn. *tvinne* (*tvenne*), tvo.

tvévalda, *v.* = *tvífalda.* **tvévetr,** *a.* = *tvívetr.*

tví, *interj.* tvi, fy.

tví-angaðr, *a.* som hev tvo angar, tvigreina. **-aukinn,** *a.* tvifelt, tviauka. **-burar,** *m. pl.* **-burur,** *f. pl.* tviburar, tvillingar. **-býli,** *n.* gard med tvo hushald, tvibøle. **-byrðingr,** *m.* skjold med jarnslegne kantar paa baae sidor. **-byrðr,** *a.* som hev dubbel kant eller kvarde; *tvíbyrðr skjǫldr* = *tvíbyrðingr.* **-bytta,** *f.* Heilag. II 548₈ for *tvíbytna?* jfr. nyisl. *tvíbytna, f.* botnlaus vatshola med avlaup under jordi til sjøen. **-deila,** *f.* tvideiling, tvidrætte. **-dreginn,** *a.* som hev tvo fôr, tvifôra. **-drœgr,** *a.* tvitydug, tvilsam, uviss. **-dyrðr,** *a.* **-dyrr,** *a.* tvidøra, som hev tvo dører. **-dœgra,** *f.* tid paa tvo dagar. **-eggjaðr,** *a.* tvieggja. **-elleftr,** *a.* som er 22 aar gamall. **-eln,** *a.* tvo alner breid. **-eyringr,** *m.* ting (t. d. ring) som veg ell. er verd tvo *aurar.* **-falda,** *v.* (*að*) tvifalda. **-faldleikr,** *m.* tvifelde, tvifaldnad. **-faldliga,** *av.* tvifelt. **-faldr** (og *tvéfaldr*) *a.* tvifald, tvifelt, dubbel; *tvífǫld brynja*, brynja gjord av tvifelte jarnringar. **-falligr,** *a.* = *tvífaldr.* **-fóðraðr,** *a.* som hev tvo fôr, tvifôra. **-fœttr,** *a.* tviføtt. **-gilda,** *v.* (*ld*) betala tvifelt. **-gjald,** *n.* tvifelt betaling. **-gǫrr,** *a.* gjord tvifelt; *tvígǫr brynja* = *tvífǫld brynja.* **-henda,** *v.* (*nd*) føra (eit vaapn) med baae hender saman. **-hendis,** *av.* tvihendes, med baae hender. **-hljóðr,** *m.* tviljod, diftong. **-húsaðr,** *a.* som hev tvo hus eller rom. **-hætta,** *f.* tvifelt vaagnad (jfr. *hætta*). Flat. I 366₃₁. **-hǫfðaðr,** *a.* tvihovda, med tvo hovud. **-kendr,** *a.* **1.** som hev tvo *kenningar.* **2.** som hev tvo tydingar. **-klifa,** *v.* (*að*) tvitaka, segja tvo gonger. **-klippa,** *v.* (*að*) = *tvíklifa.* **-kostr,** *m.* tvo vilkaar aa velja millom, tvi-kaar. **-kvángaðr,** *a.* tvo gonger gift. **-kveða,** *v. st.* tvitaka, segja tvo gonger. **-kvenni,** *n.* tvigifte. **-kvíslaðr,** *a.* tviklufta. **-kvæni,** *n.* = *tvíkvenni.* **-kvæntr,** *a.* som hev tvo konor, tvigift. **-lembdr,** *a.* som hev tvo lamb. **-litaðr,** *a.* tvilita, tvofarga. **-loðinn,** *a.* loden paa baae sidor. **-mánaðr,** *m.* maanaden fraa midten av august til midten av september (= *kornskurðarmánaðr*). **-menning,** *f.* **-menningr,** *m.* lag paa tvo; *ríða tvímenning*, rida tviment, rida tvo paa ein hest; *drekka tvímenning*, drikka saman tvo og tvo (jfr. nyn. *tvimenning*). **-mennt,** *a. n.* i ordlaget: *var honum* (*hestinum*) *tvímennt*, hesten kunde bera tvo mann (jfr. mn. *hestinn bar tvimennt*, og nyn. *rida tviment*). **-merkingr,** *m.* ting (t. d. ring) som veg eller er verd tvo merker. **-mæli,** *n.* tvo slag tale, ulik meining, tvil. **-mælingr,** *m.* tvo matmaal um dagen. **-mælis,** *av.* i tvo (mat)maal; *eta tvímælis*, eta tvo maal um dagen (jfr. nyn. *tvimæla*, gjeva tvo maal um dagen, Sfj.). **-mælislauss,** *a.* evlaus, tvillaus. **-mælt,** *av.* = *tvímælis.*

tvinna, *v.* (*að*) **1.** gjera dubbel, tvifalda. **2.** tvinna (traad), Æf. **tvinna-hnoða,** *n.* noda av tvinna traad, traadnysta. **-þráðr,** *m.* tvinna traad. **tvinnr,** *a.* sjaa *tvennr.*

tví-oddaðr, *a.* tvi-odda. **-riðit,** *a. n.* eig. „tvisnutt“, um eit slag *sannkenning.* S. E. **-ræði,** *n. pl.* **-ræðisorð,** *n. pl.* tvityduge, tvilsame ord. **-ræðr,** *a.* tviraadug, uviss. **-settr,** *a.* um brynja, = *tvífaldr.* **-skálmóttr,** *a.* tviklufta, tvigreina. **-skelfðr,** *a.* um eit slag versemaal, S. E. I 638. Jfr. *skjalfhenda.* **-skipat,** *partic. n.* skipa til sæte i tvo rader, tvisett. **-skipta,** *v.* (*pt*) tviskifta, deila i tvo; ogso yverf. *tvískiptast*, tvihugast, vera tviraadug. **-skipti,** *n.* tviskifting, deiling i tvo. **-skiptr,** *a.* **1.** tviskift, tvodeilt. **2.** tvilita, tvofarga. **3.** tvilsam, uviss. **4.** um brynja, = *tvífaldr.* **-skældr,** *a.* = *tvískelfðr.* **-slœgr,** *a.* tvitydug, tvilsam. **-slǫngr,** *a.* dubbel? D. N. IV 82. Jfr. nyn. *tvislengd* (Ross).

tvistr, *a.* tvist, still; sorgfull, stur.

tvistrast, *v. r.* skiljast, spreidast. Jfr. nyn. *tvista* (Ross).

tvisvar, *av.* tvo gonger.

tví-syngja, *v. st.* syngja tvirøysta. **-sýni,** *n.* tvil, uvissa. **-sýnn,** *a.* tvisynt, tvilsam, uviss. **-taka,** *v. st.* tvitaka, taka uppatt. **-tala,** *f.* tvotal; tvifaldnad; *vera t. við e-n*, vera helvti so god som ein. Flat. III 362₃₄.

tvítján, *num.* = *tuttugu.* **tvítjándi,** *num.* = *tuttugti.* **tvittugu,** *num.* = *tuttugu.* **tvítug-auri,** *m.* **-eyringr,** *m.* ring som veg eller er verd tjuge øyrar. **tvítugr,** *a.* som inneheld tjuge; som er tjuge aar gamall; *á tvítugs aldri,* 20 aar gamall. **tvítugsessa,** *f.* skip med tjuge toftor.

tví-tylft, *f.* tvo tylfter; *tvítylftar baugr,* ring paa 24 øyrar. **-tyngdr,** *a.* som hev tvo tungor, tvitunga. **-vegis,** *av.* att og fram, same vegen tvo gonger; *fara t.* **-vetr,** *a.* tvo vetrar gamall; jfr. nyn. *tvivétter-fisk* odl. **-vægt,** *av.* soleis at vara veg jamt med betalingi i peningar. **-æri,** *n.* tid paa tvo aar. **-ærr,** *a.* som er for tvo aar, tvo-aar gamall; jfr. nyn. *tviæring.*

tvæ-vetr, *a.* = *tví-vetr.*

tý, *n.* ty, slag; *einn af þessu vánda týi er Robert.* Thom. 231₂₁. Jfr. Aasen *ty, n.* 5.

tyfr, *n.* = *taufr.* Poet.

tyggi, *m.* (*tyggja*) hovding, konge.

tyggja (og *tyggva*) *v. st.* tyggja.

tygi, *n.* ty, reidskap, bunad.

tygiligr, *a.* lastande, Bp. I 653₈.

tygil-kníír, *m.* kniv som ein ber i ei reim. **tygill,** *m.* (*nom. pl. tuglar*) band, reim; *mǫttull á tuglum* = *tuglamǫttull.*

tygjaðr, *a.* budd, utreidd.

týja, *f.* tvil. Edda.

týja, *v.* (*týði*) = *tjóa.*

tykt, *f.* tugt, age. **tykta,** *v.* (*aði*) tugta (tygta), aga, refsa. **tyktan,** *f.* tugting. **tykt-anarlauss,** *a.* som er utan tugt.

tylft, *f.* **1.** tylft (tolft). **2.** tolv sjømil (= *tolf vikur sjóvar*). **tylftar-eiðr,** *m.* tolv manns eid, eid med 11 medsverjarar. **-kviðr,** *m.* orskurd (*kviðr*) av ei nemnd paa tolv mann, ogso kalla *goðakviðr.* **-kvǫð,** *f.* uppnemning av menn til *tylftarkviðr.* **-sœri,** *n.* = *tylftar-eiðr.*

tyllast, *v. r.* tiltra, stiga lett og var-samt (nyn. *tylla,* d. s. Rbg.). Jfr. *tolla, v.* I. **tyllisǫk,** *f.* sak paa laust grunnlag. **tyllu-sætt,** *f.* laust forlik.

týna, *v.* (*nd*) m. dat. (sjld. akk.) **1.** tyna, øydeleggja, drepa; *týnast, v. r.* tynast, gaa for det. **2.** tyna, missa, tapa. **týning,** *f.* tyning, øydeleggjing. **týnisamligr,** *a.* ty-nande, øydeleggjande.

typpa, *v.* (*pt*) toppa (typpa, Tel.), laga topp (um eit slag hovudbunad), Edda.

typpi, *n.* topp. Poet.

typta, *v.* (*aði*) = *tykta.* **typtanarlauss,** *a.* = *tyktanarlauss.*

typtr, *a.* frunsut? *typt klædi* N. G. L.

typtumeistari, *m.* tugtemeister.

Týr, *m.* guden Tyr.

tyrðill, *m.* mýk, tad. Isl. læg. 17₁.

tyrðilmúli, *m.* alka. Alca torda. S. E.

tyrfa, *v.*(*fði*) **1.** tyrva, torvleggja. **2.** kasta torv paa (*e-n*).

tyri, *n.* (ogso *tyrvi, n. tyrviðr, m.*) tyre (ogso tyrve i Shl.), feit fureved.

tyrkir, *m. pl.* (gen. *tyrkja*) **1.** tyrkar. **2.** trojanar. **tyrkja-herr,** *m.* her av tyrkar. **-konungr,** *m.* konge yver tyrkarne. **Tyrk-land,** *n.* landet aat tyrkarne. **tyrkneskr,** *a.* tyrkisk.

tyrrinn, *a.* tyrren (terren), illsken, utolug.

tyrutré, *n.* **tyrvi,** *n.* **tyrviðr,** *m.* = *tyri.* **tyrvinn,** *a.* som er av tyre, tyre-. **tyrvitré,** *n.* = *tyri.*

týsdagr, *m.* tysdag (ogso skrive *týrsdagr*).

tysvar, *av.* **tysvarsinnum,** *av.* tvo gonger (= *tvisvar*).

tytta, *v.* **1.** knòda (braud). Jfr. *teygja brauð.* **2.** i *útyttr,* etter meiningi „forgjord“, Bp. I 244₃₅.

tyttugti, *num.* = *tuttugti.* **tyttugu,** *num.* = *tuttugu.*

tæla, *v.* (*ld*) **I.** svika, lura, narra.

tæla, *v.* **II.** isl. skrivemaate for *tœla.*

tæligrǫf, *f.* fallgrav (= *tálgrǫf*).

tæpidjarfr, *a.* lite djerv, lite vaagsam. **tæpiligr,** *a.* knapp, nauv (*-liga, av.*). **tæpr,** *a.* **1.** var, varsam. **2.** knapp, snaud, nauv. Jfr. nyn. *tæpa, v.* taka lett burti, stiga varleg.

tæra, *v.* (*rði*) **1.** gjeva ut, bruka upp (*e-t,* sjld. *e-u*). **2.** traktera, fagna (*e-m*).

tæri, i ordlaget *láta e-t í tæri,* syna eitk. fram; jfr. nyn. *tæra, v.* straala fram, renna (um soli) og nyisl. *tærr, a.* skir, klaar.

tæripeningar, *m. pl.* tærepengar, hand-pengar.

tøgr, *m.* = *tigr.*

tœja, *v.* (*œði*) hjelpa, = *tjóa, v.* **tœjandi,** *m.* (skr. *tøygiendr* pl. Hom. 187₂₁) hjelpar. **tœjari,** *m.* hjelpar.

tœki, *n.* tøke, det som ein triv til og brukar, ambod, tarvende odl. **tœkiligr,** *a.* tøkleg (tøkjeleg), som ein kann taka; høveleg, lagleg. **tœkr,** *a.* tøk, takande, som ein kann taka.

tœla, *v.* (*ld*) stella, styra med eitk. (*um e-t*); Eg. kap. 40; Fm. XI, 78₇. Jfr. nyn. *tøla*, *v.* stella, pusla so smaatt, Trondh. ofl.

tœma, *v.* (*md*) tøma, gjera tom; gjera ledug; *tœmast*, *v. r.* tømast; verta ledug; *arfr tœmist e-m*, fell til ein.

tœnaðar-maðr, *m.* hjelpesmann. **-traust,** *n.* traust hjelp. **tœnaðr,** *m.* hjelp, studnad.

tǫðu-akr, *m.* gjødsla aaker. **-alinn,** *a.* uppalen paa tødemark ell. gjødsla eng (*taða*). **-annir,** *f. pl.* høyonn paa tødemark. **-eng,** *f.* (*beit tauðu akra oc engia* N. G. L. IV 342₆) tøde-eng, gjødsla eng. **-garðr,** *m.* gard kring tødemark. **-gǫltr,** *m.* galt som gjeng heime paa tødemark. **-verk,** *n.* arbeid paa tødemark. **-vǫllr,** *m.* gjødsla engvoll.

tǫfl, *f.* brikka i brettspel, tavlbrikka.

tǫfr, tǫfra, tǫframaðr, sjaa *taufr* o. s. fr.

tǫgla, *v.* (*að*) tyggja, gnaga (jfr. nyn. *tugla*, *v.* ideleg lasta, hakka, gnaga paa eitk. Sogn).

tǫkumáli, *m.* bygslebrev.

tǫkvísi, *f.* hækna, rovhug **tǫkvíss,** *a.* hækjen, rovhuga.

tǫlgu-grjót, *n.* blautegrjot, telgjestein, klebber. **-knífr,** *m.* tolkniv, kniv til aa telgja med. **-steinn,** *m.* telgjestein, klebber. **-tól,** *n.* reidskap til aa telgja med, egg-jarn. **-øx,** *f.* telgjeøks, tolgøks.

tǫlu-bót, *f.* eit slag tillegg til mannebøterne. **-eyrir,** *m.* = *eyrir taldr*, d. e. 30 talde peningar.

tǫlugr, *a.* talig, ordhag.

tǫlu-list, *f.* tallæra, aritmetik. **-maðr,** *m.* **1.** mann som er med i ei upprekning (i ervetal). **2.** utreknar (av skyldskap). **-pallr,** *m.* talarstol. **-snjallr,** *a.* ordhag, hagmælt. **-staðr,** *m.* **-stallr,** *m.* **-stóll,** *m.* stad der talar stend, talarstol.

tǫl-vísi, *f.* reknekunst. **-víss,** *a.* reknekunnig.

tǫn, *f.* umset gfr. taule, f. (brett?).

tǫng, *f.* (*tangar*; *tengr*) **1.** tong (knipetong odl.). **2.** tong, bendestong yver eit lass.

tǫnn, *f.* (*tannar*; *tenn*(*r*)) **1.** tonn; *mæla e-t innan tanna*, segja eitk. med seg sjølv. **2.** *koll.* rossmaaltonn.

tǫpun, *f.* = *tapan.*

tǫrgu-buklari, *m.* **-skjǫldr,** *m.* liten rund skjold.

tǫtra-baggi, *m.* fillepakke. **-bassi,** *m.* lurvut bjørn. **tǫtrughypja,** *f.* fillut og sluskut paaklædt kvinnfolk (jfr. nyn. *hypja*, *f.* ei som hypjar klædi paa seg, Tel.) Edda. **tǫtrugr,** *a.* totrut, fillut. **tǫturr,** *m.* totra, filla.

Þ.

þá, *f.* taa, snøberr (tøya) mark.

þá, *impf.* av *þiggja.*

þá, *av.* **1.** daa, paa den tid; *þá er* (paa den tid) daa; *þá ok þá*, daa og daa, rett som det er, kvar stundi. **2.** daa, deretter, dinæst. **3.** daa, etter alt det, difor. **4.** daa, i det tilfelle, i so fall. **5.** daa, so, i ettersetning fyre eit verb, samlande ei meining i fyrevegen: *fyrir sakir fyrr sagðra afbrota, þá gekk* —; men stend ogso yverlaups: *af ǫllum þeim her, þá var engi svá djarfr.*

þá, *konj.* daa, medan, naar (= *þá er*).

þaðan (og *þeðan, þanan*) *av.* **1.** dedan (Snm. Ndm. Gbr.), derifraa; *þaðan af* (*frá*) d. s.; *bíða þaðan*, bida der (paa den stad); ogso bruka med præp. *af, frá, ór*, med same tyding som eit pron.: *þaðan ór sveit* = *ór þeirri sveit*. **2.** av det (um orsak); *þaðan af.* **3.** um det (um emne); *þaðan segir David*, um det segjer D. **4.** fraa den tid (av); *þaðan af* (*frá*). **5.** endaa, meir enn det; *þaðan af fleiri*, endaa fleire.

þaðra, *av.* der, = *þar.*

þáfjall, *n.* taae ell. snøbert fjell.

þaga, *f.* togn, i sms. *endrþaga.* **þagall,** *a.* tagall, = *þǫgull.* **þaganligr,** *a.* tagall, still.

þagat, *av.* sjaa *þangat.*

þagga, *v.* (*að*) tagga, faa til aa tegja. **þagmælskr,** *a.* tagall (poet.). **þagna,** *v.* (*að*) tagna, verta tagall. **þagnar-hald,** *n.* tegjing. **-mark,** *n.* merke paa togn. **-stund,** *f.* tid daa ein er tagall. **-tími,** *m.* tid, daa ein etter klosterreglarne ikkje skal tala, tegjingstid.

þak, *n.* **1.** tekkje, yverbreidsla. Edda. **2.** tak, hustak. **3.** tak, tekkjingsemne (jfr. *þaknæfr.* **4.** tilleggsbetaling, tilleggsbot (= *baugþak*).

þakka, *v.* (*að*) takka; løna; *þakka e-m e-t,* takka ein for eitk. **þakkan,** *f.* takking. **þakklátligr,** *a.* som syner takksemd. **-látr,** *a.* takksam. **-læti,** *n.* takksemd. **þakklætis-andi,** *m.* aand av takksemd. **-bragð,** *n.* Klm. 132₃₀ og **-gerð,** *f.* gjerning som syner takksemd. **-merki,** *n.* merke paa takksemd. **-orð,** *n. pl.* takkeord. **þakk-næmr,** *a.* takksam. **-samliga,** *av.* med takk, takksamt. **-samligr,** *a.* som syner takksemd; som er takk verd.

þak-lauss, *a.* taklaus, utan tak. **-næfr,** *f.* taknæver. **-næfrakaup,** *n.* innkjøp av taknæver. **-vana,** *a.* = *þaklauss.* **-viðr,** *m.* takved, ved til taktekkjing.

þáleiðar, þáleiðis, *av.* soleis.

þambarskelfir, sjaa *þǫmb.* **þambr,** *a.* utspana (um buk). Hitd. kap. 20 (19) i eit vers.

þána, *av.* nett daa, Hárb. 58. Sjaa *na.*

þanan, *av.* = *þaðan.*

þang, *n.* tang (Fucus); *hlíðþang,* skog (poet.).

þangat (ogso *þagat, þegat, þengat, þingat*) *av.* **1.** dit, dertil, til den stad (*dega,* Shl. Ryf.); *hingat ok þingat*; ogso bruka med præp. liksom eit pron.: *þangat til landa* = *til þeirra landa.* **2.** der, paa den stad. **3.** til dess, til den tid (*þangat til*). **þangat-ferð,** *f.* **-fǫr,** *f.* ferd dit, dit-reis. **-koma,** *f.* dit-koma.

þangfloti, *m.* fljotande tangvase, tangflote.

þann (og *þenn*) *pron. dem.* **1.** *akk. sing. m.* til *sá.* **2.** i sein gn. = *nom. sing. m. sá.*

þannig, þannug, *av.* eig. den veg; dit; soleis; ogso *þanniginn, þannin.*

þar, *av.* **1.** der (dar), paa den stad (ogso um tid, jfr. ndf.); *þar nær,* der i nærleiken; *þar næst,* dernæst; *koma þar,* koma dit; yverf. um eit visst punkt i forteljingi eller eit visst tilfelle: der, dermed, i det tilfelle; *lýkr þar viðskiptum þeirra.* **2.** *þar er* (*þars*), *þar sem*: (paa den stad) der; paa same tid som; um det (tilfellet) at; i det tilfellet at, naar; so(leis) som; etterdi; endaa; sjld. berre *þar* = *þar er.* **3.** med præp.: t. d. *þar af,* derav, av det; *þar eptir,* deretter, etter det o. s. fr.; *þar til,* dertil, dit; *þar til er,* til dess at.

þara-brúk, *n.* tarebruk, uppreken taredunge i fjøra. **-kváma,** *f.* innreking av tare i fjøra.

þar-borgarmaðr, *m.* mann som bur der i byen, borgar der.

þarfa, *v.* (*að*) turvast, trengast; *e-m þarfar* (ell. *þarfast*) *e-t,* ein treng, tarv eitk.; *e-r þarfast e-s,* ein saknar, er forutan eitk. (= *þarfnast*). Jfr. nyn. *tarva, v.* = turva, sjld. **þarfagangr,** *m.* likams-uttøming, mig eller skarn. **þarfendahús,** *n.* hus for sjuke og trengande, fatigheim. **þarfendi,** *n. pl.* naudturvelege ting, det som ein treng til aa greida seg. Jfr. nyn. *tarvende, n.* det som trengst til eit arbeid. **þarfi,** *a.* trengande, turftig (etter eitk. *e-s*). **þarf-látliga,** *av.* naudarleg, audmjukt. **-látr,** *a.* naudtrengd, audmjuk. **-lausa,** *f.* = *þarfleysa.* **-lausligr,** *a.* unaudig, faafengleg. **-lauss,** *a.* tarvlaus, uturvande; *at þarflausa,* til unytta, faafengt (*-laust, av.*). **þarflausu-hugsan,** *f.* tarvlaus, unyttig tanke. **-tal,** *n.* = *þarfleysutal.* **þarfleysa,** *f.* **þarfleysi,** *n.* tarvløysa, unytta. **þarfleysu-erendi,** *n.* tarvlaus ærend. **-erfiði,** *n.* unyttigt arbeid. Heilag. II, 131₁₄. **-forvitni,** *f.* tarvlaus forvitna. **-glens,** *n.* unyttigt fjas. **-tal,** *n.* tarvlaus, unyttig tale. **-upphlaup,** *n.* tarvlaust uppstyr. **þarfliga,** *av.* naudarleg, inderleg. **þarfligr,** *a.* tarvleg, naudturveleg, nyttig.

þarfna, *v.* (*að*) turva, trenga; *e-m þarfnar e-t,* ein treng eitk.; *þarfnast* (og *þarnast*) *v. r.* tarna (Shl.), sakna, vanta, vera forutan (*e-s* ell. *e-t*).

þarfr, *a.* nyttig, gagnleg. **þarf-samliga,** *av.* so som det er torv til. **-sælligr,** *a.* gagnleg, nyttig. **-vinningr,** *m.* det som ein kann berga seg med, naudturveleg berging.

þar-heraðsbœndr, *m. pl.* bønder der i landsbygdi. **-heraðsmaðr,** *m.* mann der i landsbygdi.

þari, *m.* tare (Alga).

þar-koma (*-kváma*) *f.* dit-koma. **-kominn,** *a.* komen dit. **-landshǫfðingi,** *m.* hovding der i landet. **-landsmaðr,** *m.* mann der i landet. **-lendr,** *a.* **-lenzkr,** *a.* som høyrer til der i landet, som er ifraa det landet.

þarmr, *m.* tarm.

þarna, *av.* der (derane, dena); jfr. *-na.*

þarnaðr (for *þarfnaðr*) *m.* utlegg, kostnad; jfr. nyn. *tarnad, m.* skort, YNamd.

þarnan (for *þarfnan*) *f.* det at eitk. vantar, saknad, skort. **þarnast,** *v. r.* (*að*) sjaa *þarfna.*

þars, *av.* for *þar es* = *þar er.* **þar-seta,** *f.* **-setr,** *n.* seta, tilhelde der paa staden. **-sveitarmaðr,** *m.* mann som høyrer til der i bygdi (*sveit*). **-vist,** *f.* nærvære, tilhelde der paa staden.

þat (og *þet*) **1.** *pron. dem. n. sing.* det (av *sá*). **2.** *konj.* at (= *at*); *segja þér þat hann —.* **þatki,** *av* ikkje det (eingong); *þatki at,* ikkje eingong det at, naar ikkje (eingong); (*svá*) *at þatki er at,* (so) at ikkje eingong. **þatna,** *av.* nett det, nett so.

þáttr, *m.* (*gen. sing. þáttar*; *nom. pl. þættir, akk. þáttu*) **1.** taatt (ein av traadarne i eit snøre ell. reip); ogso yverf. lut, deil. **2.** stykke, bolk (av ei logbok); stutt soga, stubb.

þatz (*þaz*) for *þat es* = *þat er.* **þatztu,** for *þat es þú.*

þaul, *f. mæla sik í þaul* (ell. *þaular*) snakka seg fast. **þaularvágr,** *m.* vaag der ein lett kann verta fast og ikkje koma ut.

þausk, *n.* **þausn,** *f.* staak, styr, uro. **þausnalauss,** *a.* som er utan uro, staaklaus.

þaz, = *þatz.*

þeðan, *av.* = *þaðan.*

þéborinn, *a.* træl-boren (paa fârsida); jfr. *þýborinn.*

þefa, *v.* (*að*) **1.** tevja (teva), gjeva fraa seg lukt. **2.** kjenna tev ell. lukt; vêra, snusa (jfr. nyn. *teva,* ogso = pusta, anda). **þefaðr,** *a.* = *þefjaðr.* **þefan,** *f.* tev, lukt. **þefgóðr,** *a.* som tevar vel, angande.

þefja, *v.* (*þafði*) stappa (graut).

þefja, *v.* (*að*) **1.** tevja, gjeva fraa seg lukt. **2.** kjenna tev, lukta. **þefja,** *f.* tev, lukt. **þefjaðr,** *a.* tevjande, luktande. **þefka,** *v.* (*að*) = *þefja, v.* (*að*). **þeflauss,** *a.* smaklaus. **þefr,** *m.* **1.** tev, lukt. **2.** smak.

þega, *f.* gaava, sending.

þegar, *av.* **1.** straks, radt; *þegar ígjár,* her (no nyst) igaar. **2.** *konj. þegar er, þegars, þegar at, þegar,* straks, so snart som (*dega,* d. s. Sogn).

þegat, *av.* = *þangat.*

þegi, *m.* i sms. *arfþegi, farþegi.*

þegja, *v.* (*impf. þagði, perf. partic. þagat* og *þagt*) tegja; *þegja e-s,* tegja med eitk.; *þegja yfir e-u,* tegja um, dylja eitk.; *þegjandi,* tegjande, still.

þegn, *m.* **1.** mann, kar; fri mann i tenesta hjaa ein hovding; undersaatt; tenar. **2.** = *þegngildi.* **þegna,** *v.* (*að*) tena ein (*e-m*). Stj. 560₅ (avbr.). **þegngildi,** *n.* bot til kongen for draap paa fri undersaatt (*þegn*). **þegnskapar-lagning,** *f.* det aa lova eitk. paa si æra. **-lagningareiðr,** *m.* eid som fylgjer *þegnskaparlagning.* **-maðr,** *m.* manndoms mann, raust mann. **þegnskapr,** *m.* manndom, raustleik; manns vyrdnad, manns æra; *leggja* (*fela*) *e-t undir þegnskap sinn,* svara for eitk. med si æra. **þegn-skylda,** *f.* skyldnad som *þegn* hev, lydskylda. **-skyldugr,** *a.* lydskyldig.

þeima, *pron. dat. sing. m.* og *dat. pl.* = *þessum.* **þeimun** (*þeimon*) for *þeim mun,* sjaa *munr, m.* 6. **þeims** for *þeim es* (*er*).

þeir (*þær, þau*) *pron. pers.* og *dem.* (jfr. *sá, sú, þat,* og *hann, hon*) dei; *þeir í Orkneyjum,* dei paa Orknøyarne, orknøyingarne; *þeir Þorkell,* Torkjel og dei (ell. han), Torkjel og hans menner; *neutr. þau* vert bruka um masc. og fem. samanteke: *ǫnd þau né áttu,* um *Askr* og *Embla*; *þau Ásgerðr,* Aasgjerd og son hennar. **þeirs** for *þeir es* (*er*).

þeisti, *m.* teiste. Uria grylle.

þekja (*þekkja*) *v.* (*þakti*) **1.** tekkja, dekkja, skyla. **2.** auka ei bot ell. ein sum med eit tillegg (*þak, þekja* ell. *yfirgjǫf*). **þekja,** *f.*

1. tekkja, tak (paa hus). 2. tilleggsbetaling, tilleggsbot. **þekjuræfr**, *n.* hustak.

þekkiligr, *a.* tekkjeleg, tægleg, hugleg.

þekkinn, *a.* i sms. *gløggþekkinn.*

þekkja, *v.* (*þekti*, sj. *þátti*) A. 1. gaa, øygna, verta var (*tekkja*, d. s. Nordl.). 2. skyna, forstaa. 3. kjenna, vita kva eitk. er. 4. gjera eitk. (*e-t*) til hugnad for ein (*e-m*). B. *þekkjast*, *v. r.* 1. tekkjast, vera tekkjeleg ell. hugleg for ein (*e-m*). 2. tekkjast med, taka mot (*e-t*).

þekkr, *a.* tekk, tekkjeleg, hyggjeleg, yndeleg. **þeknast**, *v.* (*að*) = *þekkjast.* **þekt**, *f.* tekkje, godtokke, ynde. Jfr. nyn. *„ta til tekta“* = taka til takke, Sogn.

þekta, *v.* (*kt*) I. tegta, tagga, faa til aa tegja.

þekta, *v.* (*kt*) II. = *þekkja* (*þekti*) Kgs. Brenn. 145₂₆, 146₁₆.

þel, *n.* 1. tel, grunn, botn (i ein *'feldr*); jfr. *náttarþel* og nyn. *maanetel.* 2. tel, styrke, kraft.

þél, *f.* fil. **þéla**, *v.* (*að*) fila; jfr. nyn. *tela, v.* (*ar*), Ross, Nyt Tillæg.

þela-hǫgg, *n.* telehogg, øks til aa hogga upp frosi jord med. **-lauss**, *a.* telefri.

þelamǫrk, *f.* Telemark; jfr. *þilir.*

þelhǫgg, *n.* = *þélahǫgg.* **þeli**, *m.* tele (i jord).

þella, *f.* tella, ungt bartre. Poet. **þelli**, *n.* eig. toll, ungfura (*koll.*); skip (poet.). **þelli-safi**, *m.* save av toll. **-viði**, *n.* barskog, fureskog.

þéna, *v.* (*að*) tena, = *þjóna.* **þénari**, *m.* tenar. **þénasta**, *f.* tenesta.

þengat, *av.* = *þangat.*

þengill, *m.* konge, fyrste.

þenja, *v.* (*þandi*) tenja, spana, strekkja ut.

þenja, *f.* eit slag øks (poet.).

þennig, **þennog**, *av.* = *þannig.*

þénustumaðr, *m.* tenar.

þér, *pron. pers.* 1. dat. av *þú*, deg. 2. 2. *pers. pl.* = *ér*, de; ogso bruka i tiltale til ein einskild.

þerfiligr, *a.* turveleg, nyttig. **þermlast** (og *þerflast* Fm. V 27₉) *v. r.* (*að*) sakna, vanta, vera ell. verta forutan (*e-s* ell. *e-t*); *mál þat er þermlast alþýðu orðtaki*, d. e. som ikkje finst i aalmuge-talen. **þermsligr**, *a.* turveleg, nyttig.

þerna, *f.* I. terna. Sterna turundo.

þerna, *f.* II. terna, tenestgjenta.

þerra, *v.* (*rð*) turka (terra, Shl.); turka av; *þerra sér*, turka seg. **þerra**, *f.* turkeduk, handklæde. **þerraleysi**, *n.* terreløysa, vaatvêr. **þerridagr**, *m.* terresdag, dag med turkevêr. **þerrileysusumar**, *n.* sumar utan terre, vaatsumar. **þerrir**, *m.* 1. terre, turking. 2. terre, turk, turkevêr. **þerrisamr**, *a.* turrsam, med god turk.

þess, *pron. dem. gen. sing. m.* og *n.* av *sá, sú, þat*; *til þess*, til dess, til det (um tid og fyremaal); *þess — þess* (fyre komp.) dess — dess, di — di; med yvergang til adverbiel tyding vert *þess* ofte bruka = av det slag, paa den maate, slik, soleis: *ekki þess*, inkje av det slag, inkje slikt; *þess at*, so(leis) at; *þess er*, av det (slikt) som, so at, likevel so at; *þess* (*þó*) *at*, likevel so at; *hvervetna* (*hvar*) *þess er*, i alle høve (alltid) naar.

þesshátttar, *a.* av det slag; jfr. *háttr.*

þessi (*þessir*, *þessurr*) *pron. dem. m.* (*f. þessi*, *þessur*; *n. þetta*) denne (dette); *til þessa*, til dessa, hittil.

þesskonar, *a.* av det slag; jfr. *konr.* **þessliga**, *av.* soleis. **þessligr**, *a.* som ser slik ut, sovoren.

þéttligr, *a.* som ser tett ut. **þéttr**, *a.* tett, ikkje lek; *skipit var tétt sem bytta.*

þexla, *f.* teksla, skarøks.

þeygi (av *þó eigi*) *konj.* likevel ikkje.

þeyr, *m.* (*gen. sing. þeys* og *þeyjar*; *nom. pl. þeyir*, *akk. þeyi*) tøyr, tøyvêr, lævêr.

þeysa, *v.* (*st*) 1. driva, senda iveg (*e-t* ell. *e-u*) med stor fart. 2. *intr. þeysa* = *þeysast*, *v. r.* storma fram, senda iveg (tøysa, Hard.).

þeyta, *v.* (*tt*) 1. faa til aa tjota ell. laata; *þeyta lúðr*, tuta i lur, blaasa i trompet. 2. fara (rida) susande fort, susa iveg.

þeyviðri, *n.* tøyvêr, lævêr.

þí = *því*, s. d.

þið, *pron. pers.* = *þit.*

þíða, *v.* (*dd*) *tr.* tida, tîna upp, smelta. **þíðinn**, *a.* = *þíðr.* **þíðna**, *v.* (*að*) *intr.* tîna, braana, smelta. **þíðr**, *a.* tid, tiden, upptøya (ufrosen ell. isfri).

þiðurr, *m.* (*þiðurs*; *þiðrar*) tiur (tidur). Tetrao urogallus.

þigat, *av.* = *þangat.*

þiggja, *v. st.* faa; taka imot; taka til takke; *þiggja e-t at e-m* ell. *af e-m*; *þiggja e-t illa*,

taka eitk. ille upp, løna eitk. ille; *þiggja e-n undan*, faa ein fri; *undan þeginn*, friteken. Jfr. nyn. *tigga*.

þik, *pers. pron. akk.* sjaa *þú*.

þikkja, *v.* = *þykkja*.

þil, *n.* fjølvegg, = *þili*; jfr. nyn. *til, n.* hjell, trev, Nhl. **þil-far,** *n.* dekk (paa skip); jfr. nyn. *tilfar, tilfare, n.* tiljorne til ein baat, Shl. **-fjǫl,** *f.* fjøl i ein bordvegg. **þili,** *n.* **1.** bordklædning. **2.** bordvegg, fjølvegg (skjeldtile, Hard. ofl.). **3.** tile, golv.

þílíkr, *a.* = *þvílíkr*.

þilir, *m. pl.* teler, folket i *Þelamǫrk*.

þiliviðr, *m.* veggfjøler. **þilja,** *v.* (*þildi; perf. partic. þildr, þilinn, þiliðr*) **1.** bordklæda, bordsyda. **2.** syda av, bolka av (eit rom) med bordvegg. **3.** tilja, golva. **4.** leggja tiljor ell. dekk i (skip). **þilja,** *f.* tilja til gangbord ell. dekksbord paa skip; *pl. þiljur*, dekk. **þiljufǫr,** *n. pl.* tilfar, tiljorne i ein baat. N. G. L. II 363₃₂. **þiljufǫt,** *n. pl.* ty som ligg paa tiljorne. **þiljungr,** *m.* rom under sengtile (sengbotn). Æf. **þiljuþófi,** *m.* klæde av filt eller tov til aa tetta skipsdekket (*þiljur*) med. **þiltré,** *n.* stokk som ber trevet ell. hjellen i skaalen?

þín, *2dre pers. pron.* i *gen.* sjaa *þú*.

þind, *f.* tinder (tind, Sfj. Nfj.), midgard (dansk: mellemgulv, lat. diaphragma). Poet.

þing, *n.* **1.** ting, møte, samkoma. **2.** ting, møte til rettsavgjerder (i byarne helst kalla *mót*); *heyja þing*, halda ting; *fast þing*, ting som sit saman (mots. *laust*). **3.** tinglag; *vera í þingi með e-m*, høyra til hans tinglag. **4.** kyrkjesokn (isl.). **5.** samkvæme millom kar og kvende; *vera í þingum við konu*. **6.** ting, eignelut; lausøyre som kona ved giftarmaalet hev med seg (umfram heimanfylgja) som serskild eigedom.

þinga, *v.* (*að*) tinga, halda ting; raadleggja, røda.

þingá, *f.* = *þinghá*. **þinga-deild,** *f.* = *þingdeild*. **-dómr,** *m.* rett som dømer paa tinget. **-kona,** *f.* kona som ved giftarmaalet hev lausøyre med seg som serskild eigedom. **-kvǫð,** *f.* stemning til tings (av *kviðmenn*). **-maðr,** *m.* **1.** leigd hermann ell. huskarl ved den danske hird i England. **2.** *þingamenn* = *þingmenn*, N. G. L. **-mannalið,** *n.* hirdheren eller livvakti til kong Knut i England.

þingan, *f.* tinging, raadleggjing, samtal.

þinga-prestr, *m.* sokneprest (isl.). **-saga,** *f.* soga um tingmøte.

þingat, *av.* = *þangat*.

þinga-tollr, *m.* avgift fraa soknefolk til kyrkja eller prest (isl.). **-þáttr,** *m.* forteljing um tingmøte. **-veð,** *n.* serskild lut som kona eig i sambu ell. pant som ho hev for den.

þing-bera, *v. st.* bera fram paa tinget; *þingborinn*, lyst eller vedteken paa tinget. **-boð,** *n.* innkalling til tings, tingbod. **-brekka,** *f.* brekka eller bakke paa tingstaden. **-bǫlkr,** *m.* = *þingfararbǫlkr*. **-dagr,** *m.* tingdag, dag daa ting vert halde. **-deila,** *f.* **-deild,** *f.* strid ell. trætta paa tinget. **-eyrir,** *m.* øyre som ein laut leggja i bot, naar ein vart burte fraa tinget utan loglegt forfall. **-fararbǫlkr,** *m.* bolk i logboki um tingferd og tingskipnad. **-fararfé,** *n.* **-fararkaup,** *n.* **-farartollr,** *m.* ferdepengar som bønderne la ut for deim som var uppnemnde til aa møta paa tinget. **-ferð,** *f.* = *þingfǫr*. **-festi,** *f.* det aa høyra til eit visst tinglag. **-fœrr,** *a.* **1.** før, dugleg til aa fara til tings. **2.** *eiga þingfœrt*, hava lov til aa møta paa tinget. **-fǫr,** *f.* tingferd. **-fǫt,** *n. pl.* ty som ein fører med seg paa tingferd. **-ganga,** *f.* det aa ganga til tings, løyve til aa stiga fram paa tinget. **-gengt,** *a. n. eiga þinggengt*, hava aatgjenge til tinget. **-há,** *f.* tinglag, krins som høyrer under eit bygdeting. **-hámaðr,** *m.* = *þingheyjandi*. **-heimr,** *m.* tingfolk, tingaalmuge. **-helgr,** *f.* **1.** heilagskap aat eit ting, tingfred. **2.** det aa lysa eit ting heilagt, tinghelging. **-hestr,** *m.* hest bruka til tingferd. **-heyjandi,** *m.* „tinghaldar", mann som møter og er med paa tinget. **-hringr,** *m.* ring som den frammøtte tingaalmugen stod eller sat i. **-hús,** *n.* tinghus, stemnestova (ogsaa umsetjing til synagoge). **-húsamenn,** *m. pl.* menner som høyrer til ein synagoge. **-húsgerð,** *f.* tinghusbyggjing. **-húshǫfðingi,** *m.* raadsmann for eit tinghus, synagogeforstandar.

þingi, *n.* i sms. *alþingi* ofl.

þing-kallendr, *m. pl.* menner som kallar folk til tings, tingkallarar. **-kaup,** *n.* = *þing-*

fararkaup. **-kostr,** *m.* = *þingveizla.* **-kvittr,** *m.* snakk, drøs som ein høyrer paa tinget. **-lag,** *n.* takster, pris, fastsett paa tinget. **-lagseyrir,** *m.* øyre med takster fastsett paa tinget. **-lagshestr,** *m.* hest som er brukande til betaling etter *þinglag.* D. I. I 203. **-lausna(r)dagr,** *m.* dag daa tinget vert uppløyst. **-lausnir,** *f. pl.* uppløysing av tinget. **-logi,** *a.* som lèt vera aa møta (jfr. *ljúga stefnu*). **-lok,** *n.* slutning paa eit ting. **-lýðr,** *m.* tingfolk, tingaalmuge. **-maðr,** *m.* **1.** tingmann, mann som er med paa eit ting; mann som kjem til eit møte. **2.** mann som høyrer til det ell. det tinglag. **-mál,** *n.* sak som er fyre paa tinget. **-mannadagleið,** *f.* dagsleid som tingmenn rekna paa tingferd; vegstykke paa lag 35 km. langt. **-mannadómr,** *m.* dom av tingmenn. **-mannaleið,** *f.* leid, veg som ein reiser til tingstaden. **-mark,** *n.* **1.** merke som avgrensar tingplassen; avmerkt tingplass. **2.** grensa for eit tinglag, rettskrins. **-mót,** *n.* ting. **-nest,** *n.* = *þingveizla.* **-reið,** *f.* riding til tings. **-reitt,** *a. n. eiga þingreitt,* hava lov (rett) til aa rida til tings. **-ríkr,** *a.* megtug paa tinget. **-rof,** *n.* „tingbrot“ d. e. naar ein fjordepart ell. fleire av tingmennerne fór fraa tingstaden, so tinget ikkje vart vedtaksført; *bera þingrof aptr á þing,* d. e. venda attende og taka vitne paa „tingbrotet“.

þings-afglapan, *f.* skjepling av tinget, ugreida i rettargangen. **-boð,** *n.* = *þingboð.*

þing-setning, *f.* setjing, opning av eit ting. **-skaparbǫlkr,** *m.* **-skapaþáttr,** *m.* bolk, stykke i logboki um tingskipnaden. **-skipan,** *f.* tingskipnad. **-skot,** *n.* det aa skjota ei sak til avgjerd paa eit visst ting. **-skǫp,** *n. pl.* tingskipnad.

þings-maðr, *m.* = *þingmaðr.* **-mál,** *n.* = *þingmál.*

þing-sókn, *f.* tinglag. **-sóknarmaðr,** *m.* mann som høyrer til eit tinglag. **-staddr,** *a.* stadd (nærverande) paa tinget. **-staðr,** *m.* tingstad. **-stefna,** *f.* **1.** tingstemna, stemning til tings. **2.** ting, møte. **-stefnuváttr,** *m.* vitne paa ei tingstemning. **-stefnuvitni,** *n.* vitnesburd um ei tingstemning. **-stǫð,** *f.* tingstad. **-tak,** *n.* vedtak paa tinget. **-taka,** *v. st.* vedtaka paa tinget.

þingunautr, *m.* **1.** ein av same tinglag. **2.** ein av same kyrkjesokn, soknebarn.

þing-veizla, *f.* veitsla ell. gjestebod paa tinget. **-vika,** *f.* vika daa det er ting. **-vist,** *f.* **1.** tilhald i eit visst tinglag. **2.** i *pl. -vistir,* mat som ein tek med seg paa tingferd. **-víti,** *n.* bot for brot paa tingskipnaden, serleg um bot for burtevera fraa tinget. **-vært,** *a. n. eiga þingvært,* hava lov (rett) til aa vera paa tinget. **-vǫllr,** *m.* tingvoll, tingplass.

þinig (*þinnig*), *av.* hit, hertil.

þinn (*þín, þitt*) *pron. poss.* din (di, ditt); i kalling: *hundrinn þinn,* (du) din hund; *n. þitt* vert ogso bruka substantivisk: *þá er þat þitt,* daa er det di sak (jfr. *minn*). **þínsligr,** *a.* som høyrer til ell. høver for deg.

þinull, *m.* tenel (tenor, Tel.), garnskot, tog som garn er kanta med.

þinurr, *m.* **1.** tinar (tenor, Tel.), hard, men bøygjeleg ved i tre. Fm. X 362. **2.** = *þinull.*

þír, *f.* trælkvende. Edda. Jfr. *þý, f.*

þirfingr, *m.* ein ulkeleg, daamlaus kar; jfr. *þjarfr.*

þírr, *m.* træl.

þírr, *f.* kvende, S. E. II 489. Jfr. *þý.*

þísl, *f.* vognstong, i poet. sms. *sárþísl,* sverd.

þiss, *interj.* hysj (= *þvis*) Sturl. I. 966. Jfr. nyn. *tiss,* interj. (Ross).

þistill, *m.* tistel. Carduus.

þit, (ogso *þið, it, ið*), *pron. pers. 2. pers. dualis* (*gen. ykkar, dat. akk. ykkr*) de tvo.

þjá, *v.* (*áð*) tjaa, plaaga, tvinga, trælka.

þjáka, *v.* (*að*) i *partic. þjákaðr,* uttjaaka, utmødd, magtlaus; jfr. nyn. *tjaaka,* slita, stræva.

þjalmi, *m.* eit slag snara.

þján, *f.* kuing, trælking. **þjáning,** *f.* trengsla, naud.

þjapel, *n.* = *sjappel.*

þjarfr, *a.* tjerv, smaklaus; fersk (um vatn), usyrt (um braud); yverf. um folk.

þjarka, *v.* (*að*) trætta, stridast. Jfr. nyn. *kjerka.* **þjarka,** *f.* trætta, strid.

þjarma, *v.* (*að*) fara ille med (*at e-m*). Poet. Jfr. nyisl. *þjarma.*

þjó, *n.* tjukklaar, rassball; *pl.* gump. Jfr. nyn. *kjøttjo* = kjøtlaar av storfe, Øystd.

þjóð, *f.* folk; nation, tjod; flokk av folk. **þjóð-á,** *f.* hovud-aa, stor-elv. **þjóðann,** *m.* hovding, konge. Edda. **þjóð-ár,** *n.* ovaar, kruneaar. **-braut,** *f.* aalmannveg. **-drengr,** *m.* ovkar. **-gata,** *f.* aalmannveg. **-góðr,** *a.* ovgod. Edda. **-hagi** ell. **-hagr,** *a.* ovleg hag. **-hlið,** *n.* led paa aalmannveg; hovud-led, hovud-port. **-konungr,** *m.* konge yver ei tjod, folkekonge, storkonge. **-kunnr,** *a.* aalkjend. Edda. **-land,** *n.* land som det bur ei heil tjod i. **-leið,** *f.* hovudleid, storveg (tilsjøs og tillands).. **-leiði,** *n.* = *þjóðleið.* **-leiðr,** *a.* som alle er leid, hata av alle. Edda. **-lygi,** *f.* stor lygn. **-lǫð,** *f.* venleg innbjoding. Edda **-menni,** *n.* ovmenne, framifraa menneskje. **-mærr,** *a.* storgjæv. Edda. **-ráð,** *n.* framifraa raad. **-skáld,** *n.* storskald, hovudskald. **-smiðr,** *m.* stor kunstnar ell. meister i eitkvart handverk. **-stefna,** *f.* aalmannmøte, folkemøte. **-sýn(i)ligr,** *a.* synleg eller tydeleg for alle (*-sýn(i)liga, av.*). **-vegleið,** *f.* = *þjóðleið.* **-vegr,** *m.* aalmannveg. **-vel,** *av.* sers vel, ovvel.

þjófa, *v.* (*að*) kalla (*e-n*) tjuv. **þjófa-bolkr,** *m.* bolk i logboki um tjuvar. **-fœrsla,** *f.* førsla av tjuv (til kongeleg umbodsmann). **-mál,** *n. pl.* tjuvsaker. **þjóf-folginn,** *a.* løynd som tjuvegods. **-laun,** *f.* løyning som tjuv brukar. **þjófligr,** *a.* tjuvsam, tjuvvoren. **þjófnaðarmál,** *n.* tjuvsak. **þjófnaðr,** *m.* tjuvnad, tjuvskap, stuld; tjuvegods. **þjófr,** *m.* tjuv (tjov). **þjóf-ráð,** *n.* det aa raada ell. hjelpa ein til aa stela. **þjófs-auga,** *n.* tjuveauga, Njaala 219; svivyrdeleg um auga, „skarvauga“ Fm. III 19514. **-haka,** *f.* svivyrdeleg um hoka, „skarvhoka“ Fm. III 19215. **þjófska,** *f.* **þjóf-skapr,** *m.* tjuvskap, stuld. **-snara,** *f.* reip til aa hengja tjuvar i. **þjófs-nafn,** *n.* tjuvenamn. **-nautr,** *m.* tjuvs hjelpar, helar. **-nef,** *n.* svivyrdeleg um nase, „skarvnase“ Fm. III 18910. **þjófsǫk** (og *þjófssǫk*) *f.* sak ell. skulding for tjuvskap; ogso um boti for tjuvskap. **þjófstolinn,** *a.* tjuvstolen, stolen.

þjóhnappr, *m.* rassball, seteball.

þjokkliga, *av.* jamleg, ofte.

þjokkr, *a.* = *þykkr.* **þjokkskipaðr,** *a.* = *þykkskipaðr.*

þjó-knappr, *m.* = *þjóhnappr.* **-leggr,** *m.* laarbein, lærlegg. Jfr. nyn. *tjolegg,* Ross.

þjóna, *v.* (*að*) **1.** *m. dat.* tena, vera til tenesta ell. nytta; *þjóna kirkju,* gjera tenesta ved ei kyrkja; *þjóna e-m e-t,* tena ein med (ell. i) eitk.; — *þjóna til e-s,* tena eink.; tena for eitk., fortena eitk. **2.** fortena, vera verd (*e-t*). **þjónan,** *f.* tenesta. **þjónanarmaðr,** *m.* tenestemann, tenar. **þjónka,** *v.* (*að*) tena. **þjónkan,** *f.* tenesta.

þjónn, *m.* træl; tenar; ogso bruka serskilt um ein av dei fremste trælarne hjaa ein stormann.

þjónusta (*þjónosta*) *v.* (*að*) tena, vera ein til tenesta; gjeva ein nattverds-sakramentet.

þjónusta (*þjónasta, þjónosta*), *f.* **1.** tenesta, det aa tena. **2.** tenesta av prest, gudstenesta. **3.** nattverds-sakramentet; ogso um sjølve altarbraudet. **þjónustu-bann,** *n.* kyrkjelegt bann. **-bundinn,** *a.* bunden til tenesta. **-embætti,** *n.* gudstenesta. **-folk,** *n.* tenestfolk. **-fullr,** *a.* tenestviljug, beinsam. **-gerð,** *f.* det aa gjera tenesta, gudstenesta. **-gjǫf,** *f.* det aa gjeva nattverds-sakramentet, beretting. **-gjǫld,** *n. pl.* løn for tenesta. **-ker,** *n.* kjer bruka ved gudstenesta. **-kona,** *f.* tenestkvende. **-lauss,** *a.* **1.** ufør til aa gjera tenesta, unyt. **2.** som er utan gudstenesta. **3.** som er utan nattverds-sakramente. **-leysi,** *n.* det aa vera *þjónustulauss* 1. **-maðr,** *m.* tenestmann, tenar; undersaatt. **-mjúkr,** *a.* tenestviljug. **-mær,** *f.* tenestgjenta. **-samr,** *a.* tenestviljug, beinsam. **-semd,** *f.* beinsemd. **-sveinn,** *m.* tenestdreng. **-tekja,** *f.* det aa taka mot nattverds-sakramente. **-verk,** *n.* tenestleg gjerning.

þjórr, *m.* tjor, gradukse.

þjós, *f.* = *fjós, f.*

þjóstr, *m.* hæsing, ofse; nyn. *tjøste,* Sogn. Jfr. *tjosta, kjaasta v.* Aasen og Ross. **þjóstsamliga,** *av.* hæsande, med ofse.

þjóta, *v. st.* **1.** tjota, dura, brusa, susa, laata; *þýtr fyrir regni,* det susar fyre regn Stj. 5948; *þýtr í sárinu,* det læt (suslar, svassar) i saaret. **2.** tjota, tuta, yla (t. d. um ulv). **3.** tjota, tuta, blaasa (*í horn*). **4.** um folk: *þjóta upp,* sjoda upp, fara upp; *þjóta á,* koma paa ell. yver ein. Jfr. *þeyta.*

þjótandi, *f.* namn paa ei aadr.

þjótta, *f.* Tjotta, øy i Nordland.

þjukkr, *a.* = *þykkr.* **þjukt,** *f.* = *þykt.*

þjǫrkudrjúgr, *a.* kivsam, kranglesjuk.

þó, *av.* daa (do), likevel, endaa; *S. bað henni friðar: þó hefir hon* (ho hev daa likevel) *mitt traust sótt*; *ok þó* (ogso berre *þó*), og endaa, og dessutan, og det; *er þó,* naar — daa, sidan — daa; *kvazt hjá bóndum skyldu vera, er þó buðu þeir* — (sidan dei daa baud —); *þó at* (*þótt* ogso berre *þó*): endaa (um).

þóf, *n.* tøv, mas, krangl, strid, som ikkje fører til noko. Jfr. nyn. *tov, n.* tøving (dsk. valkning).

þófa-hattr, -hǫttr, *m.* tovhatt, filthatt. **-stakkr,** *m.* kufta av tov ell. filt. **þófi,** *m.* **1.** tov, filt. **2.** sålklæde av tov ell. filt. Jfr. nyn. *tove, m.* dott, floke.

þoka, *f.* toka, skodda.

þoka, *v.* (*að*) **1.** tokka (toka, Rbg.) flytja (*e-u*). **2.** brigda, gjera um (*e-u*). **3.** *þoka, intr.* og *þokast, v. r.* tokka (seg), flytja seg; *þokar áleiðis* (*afleiðis*) *um e-t,* det gjeng fram (attende) med eitk.

þokka, *v.* (*að*) tokka, skyna, tenkja, døma um eitk. so ell. so; tykkja um, lika; *þokka með e-m,* halda med ein; *þokkast e-m,* tekkjast ein, ein tykkjer um; *þokkast e-m vel,* ein tykkjer vel um; *þokkast honum vel til þín,* han tykkjer vel um deg; *þokkaðr e-m,* umtykt, vellika av ein.

þokka-bót, *f.* „tekkjingsbot“, skadebot for smaa fornærmingar. **-góðr,** *a.* godtokken, godlidande. **-gæði,** *n.* godtokke, blidskap. **-kona,** *f.* frilla. **-maðr,** *m.* elskar. **-mót,** *n.* godlidande lag, godtokke. **-munr,** *m.* tokkemun, liten mun. Poet. **-samr,** *a.* vellika, umtykt. **-sæld,** *f.* manntokke, vensæla. **-sæll,** *a.* vensæl, vellika. **þokki,** *m.* **1.** tokke, tykkje, meining. **2.** godtokke, liking, ynde; *þú ert mér vel í þokka,* eg tykkjer vel um deg. **3.** illtokke, uvilje. **þokkr,** *a.* = *þekkr.* Poet. **þokkr,** *m.* = *þokki.* **þokkuligr,** *a.* tokkeleg, hugleg. **þoknanligr,** *a.* hugnadleg. **þoknast,** *v. r.* (*að*) tekkjast (*e-m*); *þoknast mér í e-m,* eg hev hugnad i ein.

þoku-fullr, *a.* tokefull, skoddefull. **-lauss,** *a.* tokefri, skoddelaus. **-myrkr,** *n.* tokemyrker, skoddemyrker. **-myrkvi,** *m.* tokemyrker, myrkeskodda. **-mystr,** (og *-mistr?* Fritzner) *n.* skoddemist, fint tokeregn. Jfr. nyn. *mistra, mystra,* regna fint. **-samr,** *a.* tokut, skoddefull.

þoku-týsdagr, *m.* 2dre tysdagen etter paaske (flytje-dag)?

þoku-veðr, *n.* tokevêr, skoddevêr. **-vísur,** *f. pl.* namn paa eit dikt av Torleiv Jarlaskald.

þol, *n.* tol, tolmod, bidtol, bidlund; uthald. **þola,** *v.* (*þoldi*; *partic. þolt* og *þolat*) **1.** tola, lida, halda ut, finna seg i eitk. (*e-t*); *þola hart,* lida vondt; *þola e-m e-t,* tola, finna seg i eitk. av ein; *þola e-m,* gjeva ein løyve; *þola við e-u,* staa (seg) imot eitk. **2.** hava tol, vera i ro. **þolanligr,** *a.* tolleg (*tolaleg,* Tel.), tolande. **þolin-móðliga,** *av.* tolmodeleg. **-móðr,** *a.* tolmodig. **-móðr,** *m.* nagle som held kniven til skaftet. S. E. Jfr. nyisl. **-mœði,** *f.* og *n.* tolmøde (n.), tolmod. **þolinn,** *a.* tolen, tolug, uthaldig. **þol-leysi,** *n.* utol, utolmod. **-ligr,** *a.* tolleg, tolande. **-lítill,** *a.* utolug.

þollr, *m.* **1.** tre. Vsp. **2.** knagg, nabb. Jfr. nyn. *toll, m.* pinne, aaretoll.

þolraun, *f.* prøva paa tolmod.

þopta, *f.* tofta, rorbenk. **þopti,** *m.* ein som sit paa same tofta, tofte-felage. **þoptu-gjǫld,** *n. pl.* bøter for bønder som ikkje hindra hermenn fraa aa byggja og fara ut med herskip (bøterne vart utrekna etter toftetalet).

þora, *v.* (*þorði*; *partic. þorat*) tora, vaaga. **þoran,** *f.* og *n.* tòr, djervskap, mod. **þoran-raun,** *f.* vaagestykke.

þorfsamliga, *av.* = *þyrmsamliga.* Fm. XI 116.

þori, *m.* mengd, storpart, mykjelleik.

þorn, *m.* I. **1.** torn, pigg. **2.** torn, festenaal (i spenne t.d.). **3.** torn, tyrner, klunger. **4.** namn paa bokstaven þ.

þorn, *m.* II. kylna, turkestova. Jfr. nyn. *sonn, m.* (Ross), men og nyn. *torn, f.* (fjølegolv til aa turka malt paa) og *tannfjøler* (gn. **þǫrn, þarnar*).

þorna, *v.* (*að*) torna, turkast, verta turr; yverf. um folk: turkast, tærast upp (av sorg og sjukdom).

þorn-gerð, -gjǫrð, *f.* **-krúna,** *f.* (Ann. 139[30]) tornekruna, klungerkruna. **-runnr,** *m.* tornebusk, klungerrunn.

þornsamliga, *av.* = *þyrmsamliga.*

þorp, *n.* **1.** torp, samling av hus; bonde-

gard. **2.** by, landsby. **3.** torp, flokk av folk. **þorpara-ligr,** *a.* som høver for ein *þorpari,* ufin. **-lýðr,** *m.* eig. aalmugefolk fraa landet; brukt til aa umsetja lat. lixæ. Pr. 132₂₁. **-skapr,** *m.* grovskap, ufin aatferd. **-sonr,** *m.* son til ein *þorpari* (svivyrdeleg). **-sveinn,** *m.* gut som er fraa eit *þorp* (svivyrdeleg). **þorpari,** *m.* ein som bur paa eit *þorp,* aalmugemann fraa landet, smaabonde, ofte svivyrdeleg: bondetamp. Jfr. nyn. *torpunge,* rampunge, Li. **þorparligr,** *a.* = *þorparaligr.* **þorpkarl,** *m.* = *þorpari.* **þorpkarligr,** *a.* = *þorparaligr.*

þórr, *m.* guden Tor.

þorri, *m.* torre, maanaden fraa midten av januar til midten av februar paalag.

þórsdagr, *m.* torsdag; *helgi þ.* sjaa *heilagr.*

þorskr, (*þoskr*) *m.* torsk (tosk). Gadus morrhua.

þorsta-drykkr, *m.* torstedrykk. **-fullr,** *a.* tyrst. **þorsti,** *m.* torste. **þorst-látr,** *a.* torstlaaten, torstug, torstall. **-lauss,** *a.* utyrst.

þot, *n.* *sitja* (*standa*) *í þot við e-t,* sitja (standa) trugande imot eitk., fyrr det vert aatak av.

þótn, *m.* Toten, paa Vest-Upplandi.

þótt, *konj.* endaa (um), = *þó at.*

þóttabragð, *n.* gjerning som tyder paa illvilje. **þótti,** *m.* **þóttr,** *m.* **1.** tykkje, meining. **2.** illtykkje, illvilje, vreide.

þrá, *v.* (*áð*) **1.** traa (ogso traast), stunda, lengta. **þrást,** *v. r.* traassa, vera traa eller hardsett. **þrá,** *f.* **I.** traa, lengt, saknad.

þrá, *f.* **II.** i sms. *líkþrá.*

þrá, *n.* traaskap, stridleik, traass; *í þrá e-m,* i traass mot ein, imot hans vilje. **þrábeiting,** *f.* stendig bauting mot vinden, traabeiting. **-bœni,** *f.* stendig beding, traabeding. **-bœnn,** *a.* traa ell. trottig til aa beda.

þráða-riða, *f.* traadnysta. **-silki** (og *þráðsilki*) *n.* traadsilke, silketraad. **þráðr,** *m* (*gen. sing. þráðar, dat. þræði; nom. pl. þræðir* og *þræðr, akk. þráðu* og *þræðr*) traad, spunni snor.

þrá-fylginn, *a.* traa ell. seig til aa driva paa eitk. **-fýsi,** *f.* traa hug, traadom. Ark. XIII, 373. **-girni,** *f.* traaskap, stridlynde. **-gjarn,** *a.* traahuga, stridlynd (*-gjarnliga av.*). **-halda,** *v. st.* traahalda, med traaskap halda fast (*á e-u*). **-haldr,** *a.* traahalden, paastaaen (paa ei sak).

þrái, *m.* = *þrá, n.* Jfr. nyn. *traae.*

þrá-látr, *a.* traa, stridlynd. **-leikr,** *m.* traaleik, vedhald. **-lífr,** *a.* seigliva. **-liga,** *av.* traaleg, stendigt, utan avbrot; hardnakka, traassugt. **-ligr,** *a.* stendig, stadig. **-lundaðr,** *a.* stridlynd. **-lyndast,** *v. r.* gjera seg stridlynd, traassa. **-lyndi,** *f.* og *n.* stridlynde, traaskap. **-lyndr,** *a.* stridlynd, traa. **-læti,** *n.* traalæte, stridleik, traaskap.

þramlast, *v. r.* (*að*) = *þermlast.*

þramma, *v.* (*að*) labba, traska, ganga tungt.

þrá-mæli, *n.* traaskap ell. stridleik i tale.

þrap, þrapt, *n.* skravl.

þrár. *a.* **1.** traa, strid, hardsett; *þrátt, av.* traatt, stendigt, utan avbrot. **2.** i sms. *líkþrár*; jfr. nyn. *traa,* hersk. **þrá-reip,** *n.* seigt reip, Edda. **-rækligr, -rækr,** *a.* hardnakka, ubøygjeleg (*-rækiliga, av.*).

þrasa, *v.* (*st*) fnøsa, frøsa, Edda.

þrá-samliga *av.* traatt, med traae, ideleg. **-seta,** *f.* langvarigt tilhald paa same stad, traaseta. **þrátta,** *v.* (*að*) stræva, strida; Æf. Jfr. nyn. *traatta,* stræva (etter). **þrátt-nefndr,** *a.* tidt-nemnd.

þraut, *f.* traute (nyn. ogso traut, trøyt), hard prøva, stor møda, naud; *í allar þrautir,* i alle knipetak, naar det gjeld; *til þrautar,* endeleg, til det ytste; *gera þraut til e-s* prøva nøgje. **þraut-góðr** (og *þrautargóðr*) *a.* god i prøving, god i naudi, tolug. **-laust,** (og *þrautarlaust*) *av.* utan prøving, utan motstand. **-leiki,** *m.* = *þreytleiki.* Stj. 490₃.

þrá-viðri, *n.* traavêr, langvarig vind fraa ein kant. **-yrði,** *n pl.* = *þrámæli.*

þref, *n.* trev, loft, lem, hjell; *kemr nú á þref um draumana,* draumarne kjem fram, ovrar seg.

þré-falda, *v.* **-faldliga,** *av.* **-faldr,** *a.* sjaa *þrí-.*

þrefi, *m.* **1.** treve, dunge paa umkr. 24 kornband. **2.** = *þref? raunlítet kemst opt á þrefa,* jfr. *koma á þref.*

þreftonn, *f.* framstaaande tonn, Edda.

þreifa, *v.* (*að*) taka, kjenna, trivla (med handi); *þreifa um e-n,* handfara ein (um kvende som kjende etter um ein mann var

saarande, fyrr han gjekk i strid); refl. *þreifast fyrir*, trivla, kjenna seg fyre. Jfr. *þrífa*. **þreifanligr,** *a.* som ein kann taka ell. kjenna med handi.

þrek, *n.* = *þrekr, m.*

þreka, *v.* (*að*) kua, tvinga, plaaga; *lengi hefir at þrekast um várt mál,* det hev lenge vore ei plaaga med denne saki vaar; *þrekaðr,* forkomen, plaaga.

þrekinn, *a.* herdig, sterk. Jfr. nyn. *treken, a.* = trek, Vestf.

þrekkóttr, *a.* lortut, skiten. **þrekkr,** *m.* lort, skarn. **þrekkugr,** *a.* = *þrekkóttr.*

þrek-lauss, *a.* magtlaus, vanmegtig. **-leysi,** *n.* vanmagt. **-liga,** *av.* med styrke. **-ligr,** *a.* sterk, kraftig (um folk). Jfr. nyn. *trekleg,* noko holdig. **-maðr,** *m.* sterk, kraftig mann. **-mannliga,** *av.* som ein sterk mann, manneleg. **-mikill,** *a.* mykje sterk.

þrekr, *m.* (og *þrek, n.*) styrke, kraft, mod; manndomsverk. **þrekraun,** *f.* prøving av styrke, mannrøyne. **þreksamr,** *a.* sterk (poet.). **þrekuligr,** *a.* = *þrekligr.* **þrek-vana,** *a.* vanmegtig. **-virki,** *n.* verk som syner styrke, karsstykke.

þrenning (og *þrining*), *f.* trinning, triskifting; trieining. **þrenningarmessa,** *f.* trinitatisfest. **þrenniskyns,** *av.* tri slags. **þrennr,** *a.* triskift, tridubbel, trifelt; *pl.* tri ulike, tri (nyn. trenne, trinne, Gbr. Hall.).

þrep, *n.* **1.** eitk. som skyt fram ell. stend ut; knut, framskot (paa beinbrot t. d.). **2.** pall, upphøgt og breidt underlag (under eit gjerde t. d.). **3.** = *þref.* **þrepi,** *m.* = *þrep, n.* 2.

þrepskjǫldr, þreskeldr, *m.* = *þreskǫldr.*

þreskingarmaðr, *m.* treskjemann, treskjar. **þreskja,** *v.* (*kt*) treskja.

þreskǫldr (ogso *þreskjǫldr*) *m.* (*gen. sing. -skaldar, dat. -skeldi; nom. pl. -skeldir, akk. -skǫldu*) **1.** treskald (treskel), dørstokk; ogso um ein tange eller eit smalt eid som ligg turt berre paa fjøra sjø. **2.** *þreskǫldr* vert det kalla naar i skaldskap eit ord byrjar med same bokstav som det fyrre endar.

þrettán, *num.* trettan. **þrettándi,** *num.* trettande. **þrettánsessa,** *f.* skip med trettan toftor. **þrétugti, þrettugandi,** *num.* = *þrítugandi.* **þrévetr,** *a.* = *þrívetr.*

þreyja, *v.* **1.** trøya, trøyta (ei tid). Skirn. 74. **2.** traa, lengta (= *þrá*).

þreynging, *f.* = *þrøngving.* **þreyngja,** *v.* = *þrøngva.*

þreyta, *v.* (*tt*) **1.** eig. faa til aa trjota, trøyta, fullføra, koma til endes med (*e-t*). Heilag. I 289$_{11}$, 414$_{2}$. **2.** trøyta, arma ut, møda; driva, tvinga; partic. *þreyttr,* trøytt, utarma; *mjǫk at þreyttr,* hardt freista (røynd). **3.** driva hardt paa med eitk. (*e-t*); trøyta seg, bruka all si magt; halda ut (til det siste); *þreyta e-t við e-n,* røyna (prøva) seg med ein i eitk., haldast (kappast) med ein i eitk.; *þreyta e-t með sér,* stridast, trættast um eitk.; *þreyta lǫg um e-t,* røyna logi um eitk.; *þreyta á drykkjuna,* trøyta paa med drykken, driva paa og drikka (so hardt han kann); *þreyta heim,* d. e. freista naa heim.

þreytleiki, *m.* trøyttleik.

þrí-angaðr, *a.* trigreinut, tritinda. **-boginn,** *a.* bøygd i tri krokar. **-deildr,** *partic.* trideilt, triskift. **-deili,** *n.* tridjepart. **-deilingr,** *m.* tridjepart.

þriði, *num.* tridje; *þriðidagr,* tysdag. **þriði,** *m.* namn paa guden Odin. **þriðja-bræðra,** *s.* og *a. indekl.* som er skyld i femte led, femmenning. **-bræðri,** *m.* skylding i femte led, femmenning. **-vaka,** *f.* den 8de juli, = *seljumannavaka.*

þriðjunga-skipti, *n.* skifting i tri partar. **þriðjungr,** *m.* **1.** tridjung, tridjepart. **2.** tridjeparten av ein viss landslut (av eit fylke odl.). **þriðjungs-auki,** *m.* tridjepart som eitk. vert auka med (t. d. um kona sin lut i sambuet). **-fall,** *n.* nedsetjing (av bøtesatsar) til ein tridjepart. N. G. L. **-kona,** *f.* kona som skal hava *þriðjungsauki.* **-maðr,** *m.* mann som bur i ein *þriðjungr* 2. **-peningr,** *m.* penning som er verd tridjeparten av penningen i brent sylv. **-tíund,** *f.* tiend som er tridjeparten av det som skulde vera. **-þing,** *n.* ting for ein *þriðjungr* 2. **þriðungr,** *m.* = *þriðjungr.* **þriðungs-félag,** *n.* slik sameiga millom egtefolk at kona skal hava *þridjungsauki* i buet.

þrí-dœgra, *f.* tid paa tri døger. **-engdr,** *a.* = *þríangaðr.*

þrif, *n. pl.* triv (Ryf.), trivnad, lukka, velferd.

þrífa, *v. st.* **1.** triva, gripa, taka; *þrífa*

á e-m, leggja hand paa ein. **2.** *þrífast, v. r.* trivast, hava det godt; koma seg; hava framgang.

þrifa, *v.* (*að*) = *þrífa v. st.* 1.

þrí-falda, *v.* (*að*) trifalda, tridubla. **-fald-liga,** *av.* trifelt. **-faldr,** *a.* trifelt (trifald), tridubbel; *þríf*ǫ*ld brynja,* brynja gjord av trifelte ringar.

þrifamaðr, *m.* = *þrifnaðarmaðr.*

þrífgast, *v. r.* = *þrífast,* s. *þrífa* 2. **þrif-gjafari,** *m.* **-gjafi,** *m.* frelsar. **-gjǫf,** *f.* sælegaava, d. e. frelsa. **þrifinn,** *a.* **1.** triven, verksam. **2.** triveleg, som ser godt ut.

þrifla, *v.* (*að*) trivla, fumla.

þrifliga, *av.* dugleg, godt. **þrifligleikr,** *m.* trivnad, god utsjaanad. **þrifligr,** *a.* triveleg, som ser godt ut. **þrifmannligr,** *a.* triveleg (um folk). **þrifnaðar-lauss,** *a.* stakarsleg. **-maðr,** *m.* mann som det gjeng godt, lukkelegt menneskje. **þrifnaðr,** *m.* trivnad, lukka, velferd, velstand. **þrif-samligr,** *a.* lukksam, heppeleg (*-samliga, av.*). **-samr,** *a.* lukkeleg. **-semi,** *f.* **-semd,** *f.* lukka, velferd; frelsa. **þrift,** *f.* trivsla, god stoda. **þrifuliga,** *av.* = *þrifliga.*

þrí-fœttr, *a.* triføtt. **-gilda,** *v.* (*ld*) betala, bøta trifelt. **-greindr,** *a.* trigreinut, trideilt. **-hendr,** *a.* (um vers) som hev tri *aðalhendingar* i 2 og 4 verslina. **-húsaðr,** *a.* som hev tri hus eller rom. **-hyrndr,** *a.* trihyrnut, trikanta. **-hyrningr,** *a.* trihyrning, trikant. **-hǫfðaðr,** *a.* trihovda. **-kvíslaðr,** *a.* triklufta.

þrima, *f.* bulder, brak; slag, strid. Poet.

þrí-menningr, *m.* trimenning, næstsystkinbarn. **-merkingr,** *m.* trimerking, ting som veg tri merker (um ring). **-mútaðr,** *a.* som hev skift fjører (muta) tri gonger. **þri(n)ning,** *f.* = *þrenning.* **þri(n)ningartrú,** *f.* trieiningstru. **þrinnr,** *a.* = *þrennr.* **þrí-nættingr,** *m.* møte med tri næter varsl. **-nættr,** *a.* trinætt, tri næter gamall; *þing þrínætt* = *þrínættingr.* **-pyndr,** *a.* som veg tri (bismar)pund. **þrír** (*þrjár, þrjú*) *num.* tri (tri, trjaa, trju, Set.). **þrírtigir,** *m. pl.* tretti. **þrí-skafinn,** *a.* tri gonger skaven (polera?). **-skeptr,** *a.* triskjeft, voven med tri skaft. **-skeyta,** *f.* trikant. **-skipaðr,** *a.* skipa i tri (flokkar). **-skipta,** *v.* (*pt*) triskifta, deila i tri.

þriskja, *v.* (*kt*) = *þreskja.*

þrí-tíðungr, *a.* triaarsgamall (um ukse). **þrítugandi,** *num.* trettiande. **þrítugr,** *a.* som inneheld tretti av eitk.; som er tretti aar gamall. **þrítugsmorgunn,** *m.* morgon den trettiande dag, maanadsdagen etter. **þrítug-sessa,** *f.* skip med tretti toftor. **þrítugt,** *f.* **1.** ei mengd paa tretti. **2.** bøner for ein avliden i dei fyrste tretti dagarne etter han er daaen. **þrítugti,** *a.* **þrítøgandi,** *a.* trettiande. **þrítøgnátti,** *m.* eitk. som inneheld tretti næter. **þrítøgr,** *a.* = *þrítugr.* **þrítøgs-aldr,** *m.* trettiaarsalder. **þrí-vetr,** *a.* tri vetrar ell. aar gamall; jfr. nyn. *trivetter, m.* tri aar gamalt dyr. **-æri,** *n.* tid paa tri aar. **-ærr,** *a.* tri aar gamall, triaars. **-øngðr,** *a.* = *þríangaðr.*

þrjá-tigi, *num.* tretti. **-tygti,** *num.* trettiande.

þrjóta, *v. st.* trjota; upers. *þrýtr e-t,* eitk. tryt, sluttar, fær ende; *þrýtr e-n e-t* (*at e-u*), eitk. tryt (ell. sluttar) for ein, ein fær for lite av eitk.; det skortar ein paa eitk.; ein vantar kraft til, orkar ikkje eitk.; — *partic. þrotinn,* troten, komen til ende, slutt; trota, uppgjeven, utarma; *er eigi þrotin ván at —,* det er kje reint vonlaust at —.

þrjótkast, *v. r.* (*að*) = *þrjózkast.* **þrjót-liga,** *av.* motstridigt, rangvist, treiskt. **þrjót-lyndi,** *n.* traass, tverlynde. **-lyndr,** *a.* motstridig, tverlynd. **þrjótr,** *m.* traassug kar, stivnakke; *bjóða e-m þrjót,* setja seg upp mot ein (jfr. Vald. *bøla trøt,* d. s.). **þrjózka,** *f.* traass, tverskap. **þrjózkr,** *a.* treisk, traassug, tver. **þrjózku-fullr,** *a.* traassug. **-maðr,** *m.* traassug mann. **þrjózkast,** *v. r.* (*að*) setja seg traassugt imot, neitta.

þró, *f.* tro, brya (til vatn).

þróast, *v. r.* (*að*) veksa, verta større; jfr. nyn. *troast,* veksa, trivast, Shl.

þróndheimr (og *þrándheimr*) *m.* **1.** landskapet Trondheim kring Trondheimsfjorden med aatte fylke. **2.** byen Trondheim, = *Niðaróss.*

þroska-maðr, *m.* magtig mann. **-mikill,** *a.* før, magtig. **-munr,** *m.* skilsmun i førleik ell. styrke. **-samr,** *a.* magtig, triveleg. **þrosk-ast,** *v. r.* mannast, verta vaksen eller framkomen. **þroski,** *m.* full førleik og styrke, manndom; framgang, gjævleik. **þroskr,** *a.* sterk, før. **þroskuligr,** *a.* staut, kraftig.

þrot, *n.* trot, skort, naud, armod; *verða at þrotum,* koma i naud. **þrota,** *a.* i sms. *liðþrota* ofl. **þrota,** *v.* (*að*) = *þrjóta*; jfr. nyn. *trota,* verta trøytt. **þrotamaðr,** *m.* = *þrotsmaðr.*

þroti, *m.* trote, trutning (ogso yverf. hovenskap). **þrotinn,** *a.* **1.** = *þrútinn.* **2.** sj. *þrjóta.*

þrotna, *v.* (*að*) **1.** trjota, faa ende. **2.** trota, verta magtlaus. **þrotnaðr,** *m.* **þrotnan,** *f.* trjoting, det at eitk. fær ende, sluttar. **þrotráði,** *a.* naudkomen, hjelpelaus. **þrotsmaðr,** *m.* trengande, naudkomen mann.

þróttigr, *a.* sterk, kraftig (jfr. nyn. *trottug*). **þrótt-lauss,** *a.* magtlaus (jfr. nyn. *trottlaus*). **-leysi,** *n.* magtløysa (jfr. nyn. *trottløysa*). **-liga,** *av.* med styrke. **-mikill,** *a.* mykje sterk. **þróttr,** *m.* (*þróttar*) **1.** styrke, kraft; mod; jfr. nyn. *trott, m.* **2.** namn paa Odin. Poet. **þrótt-sinni,** *n.* = *þróttr.* **-ǫflugr,** *a.* sterk, veldug.

þrúð-hamarr, *m.* „styrke-hamar", um Tors hamar, *Mjǫlnir.* **-heimr,** *m.* „styrkeheimen", namn paa Tors rike. **þrúðinn,** *a.* sterk, megtig. **þrúðmóðugr,** *a.* hugsterk. **þrúðr,** *f.* namn paa ei dotter til *Þór* og *Síf.* **þrúðugr,** *a.* sterk, megtig. **þrúð-valdr,** *m.* megtig hovding. **-vangar,** *m. pl.* „styrkevangar", namn paa Tors rike.

þrúga, *v.* (*að*) truga (*e-m*). **þrúgan,** *f.* truging.

þruma, *v.* (*md*) vera (liggja, standa) i ro, kura.

þruma, *v.* (*að*) buldra, braka. Jfr. nyn. *truma,* Snm. **þruma,** *f.* **I.** bulder, brak; tora.

þruma, *f.* **II. 1.** land, jord. Poet. **2.** namn paa øyi Troma ved Arendal (no utt. Tromme).

þrútinn, *a.* truten, hoven, uppbolna (ogso yverf.). **þrútna,** *v.* (*að*) trutna, bolna, hovna; asa, svella upp; veksa, auka; yverf. verta hoven, ovmodig; um vreide: *þrútnaði með þeim,* det østest upp millom deim. **þrútnan,** *f.* **1.** trutning, uppsvelling. **2.** for *þrotnan,* Ljósv. kap. 22.

þrútr, *m.* (*pl. -ir*) trut, munn? N. G. L.

þrútuligr, *a.* truten, hoven, ovmodig.

þryma, *f.* = *þruma* I. Poet.

þrymill, *m.* knart, knut (i kjøt).

þrymja, *v.* (*þrumdi*) = *þruma, v.* (*md*).

þrymlóttr, *a.* knutut, i *úþrymlóttr.*

þrymr, *m.* bulder, brak.

þryngva (og *þryngja*) *v. st.* trengja, gjera trong, fylla; trengja, trykkja (*e-u*); føra i trengsl; *liðit þrǫng í milli skipanna,* d. e. trengde, flokka seg ihop; *partic. þrunginn,* fullstappa, tett, fyllt (*e-u, af e-u,* med eitk.); (naud)trengd, trungen (Hard.); *þrungin dægr,* heile dagen.

þryskva, *v.* = *þreskja.* Jfr. nyn. *tryskja,* d. s.

þrýsta, *v.* (*st*) m. dat. trysta, klemba; trengja, trykkja; tvinga, nøyda. **þrýstiligr,** *a.* sterkbygd, før. **þrýsting,** *f.* tvang.

þrysvar, *av.* (og *þrysvar sinnum*), tri gonger.

þræla, *v.* (*að*) kalla (*e-n*) træl. **þrælaefni,** *n. pl.* folk som skal verta trælar, træleemne. **-folk,** *n. koll.* trælar. **-hús,** *n.* trælehus, hus aat trælarne. Fm. I 292. **-tala,** *f.* *hafa í þrælatǫlu,* rekna for træl. **-ætt,** *f.* træle-ætt. **þræl-baugr,** *m.* bot (*baugr*) til træl. **-borinn,** *a.* trælboren, av træleætt. **-dómr,** *m.* trældom. **-dóms-ok,** *n.* trældomsok. Æf. **þrælka,** *v.* (*að*) trælka, gjera til træl; *þrælkast, v. r.* verta trælka, træla. **þrælkan,** *f.* trælking, underkuing. **þræll,** *m.* træl, slave. **þræls-efni,** *n.* ein som skal verta træl, træleemne. **-gjǫld,** *n. pl.* betaling, bøter for (drepen) træl. **-jafningi,** *m.* træls jamning, ein som er jamgod med ein træl. **-kona,** *f.* kona til træl. **-ligr,** *a.* trælsleg, som høyrer til træl. **-nafn,** *n.* trælenamn. **-sonr,** *m.* træleson. **-verk,** *n.* **þrælverk,** *n.* træleverk, træle-arbeid.

þræskhleypa, *v.* (*pt*) = *froskhleypa.* Jfr. nyn. *trausk* (*trøysk*) = frosk.

þræta (og *þrætta*) *v.* (*tt*) **1.** trætta, segja imot, hava ordstrid; *þræta e-s,* segja imot, neitta eitk.; refl. *þrætast á,* trættast, kivast. **þræta** (og *þrætta*) *f.* **1.** trætta, ordkast; kivsmaal, usemja. **2.** flokk, parti. **þrætinn,** *a.* trættesam, kranglesam. **þrætni,** *f.* trættesemd. **þrætu-bók,** *f.* bok um disputer-kunsti. **-dagr,** *m.* disputats-dag. **-dolgr,** *m.* trættebror. **-fullr,** *a.* trættesam. **-hagi,** *m.* hage, hamnegang som det er trætta um. **-klerkr,** *m.* trættesam klerk. **-kýr,** *f.* ku som det er trætta um. **-ligr,** *a.* som høyrer til ordskifte

eller disputar, disputer-. **-maðr,** *m.* mann som trættar ell. disputerar; schismatikar, sundrings-mann. **-mál,** *n.* trættemaal. **-páfi,** *m.* schismatisk pave. **-samligr,** *a.* trættesam, som høyrer til trætta. **-sterkr,** *a.* sterk i trætta eller disput. **-teigr,** *m.* trætteteig, jordstykke som det er trætta um.

þrøngd, *f.* **1.** trengd (trøngd, Set.), trengsla; naud. **2.** trong blaaster, kvæva. **þrønging,** *f.* = *þrøngving.* **þrøngingar-tíð,** *f.* **-tími,** *m.* trengsle-tid. **þrøngr,** *a.* sjaa *þrǫngr.* **þrøngsl,** *f.* **þrøngsla,** *f.* trengsla (trengsl, trøngsl), naud, plaaga. **þrøngva** (*þrøngja*) *v.* (*gð*) **1.** trengja, gjera trong, fylla ut (ein stad) Mar. 52₂₅. **2.** *m. dat.* ell. *akk.* trengja, trykkja, klemba; tvinga; føra i naud ell. trengsla; *þrøngva at e-m,* trengja innpaa ein; *er nú mjǫk þrøngt at mér, mér þrøngvir nú mjǫk,* eg er i stor knipa; *refl. þrøngvast,* trengja seg fram ell. ihop. **þrøngving,** *f.* trengjing, trengsla, plaaga. **þrøngvingarþél,** *f.* „trengsle-fil", d. e. trengsla.

þrøskǫldr, *m.* = *þreskǫldr.*

þrœnda-lið, *n.* trøndeher, trøndeflokk. **-lǫg,** *n. pl.* Trøndelag, = *Frostuþingslǫg.* **þrœndir** (og *þrœndr*) *m. pl.* trønder, folket i *Þróndheimr.* **þrœnzkr,** *a.* trøndsk.

þrǫmmun, *f.* trakking, labbing.

þrǫmmungr, *m.* eit slag fisk. S. E.

þrǫmr, *m.* (*gen. sing. þramar, dat. þremi; akk. pl. þrǫmu*) trøm (tròm), kant, bradd, breidd.

þrǫng, *f.* **1.** trong, trongleik. **2.** trong, trengsla, trykk; naud. **3.** trong blaaster, kvæva. **4.** trong, trong stad. **þrǫng-brjóstaðr,** *a.* tronghjarta. **-fœrr,** *a.* trongfør, trong aa fara (um veg).

þrǫng-leikr, *m.* trongleik, knappleik. **-lendi,** *n.* tronglende, trongt lende. **-lendr,** *a.* tronglendt, trong (um lende). **-liga,** *av.* trongt, i ei vanskeleg stoda. **-meginn,** *a.* naudsett, naudtrengd.

þrǫngr (*þrøngr*) *a.* (*akk. m. sing. þrǫngvan* og *þrǫngan; komp. þrøngri, sup. þrøngstr*) trong, smal, tett; ogso hard, vand (um tilstand). **þrǫngrýmr,** *a.* trongrømd, trong. Æf.

þrǫsk, *n.* trusking, staak, braak.

þrǫstr, *m.* (*þrastar*) trast (trost). Turdus.

þrǫsun, *f.* fnøsing, frøsing.

þú, *pron. pers.* (*gen. þín, dat. þér, akk. þik; pl.* sjaa *þit, þér*) du.

þúfa, *f.* tuva, tubba.

þukla, *v.* (*að*) tukla, tuma, fingra, taka paa med handi; handsama, stella med eitk.

þula, *f.* tale, remsa. **þularstóll,** *m.* talarstol. **þulr,** *m.* (*-ar*) talar; ogso um trollmann (Fafn. 34) og um skald. Jfr. nyn. *tul, tule.*

þumal-fingr (og *þumalsfingr*) *m.* tume, tumalsfinger. **-tá,** *f.* stortaa. **-ǫln,** *f.* aln so lang som fraa olbogen til tuppen av tumen. **þumlungr,** *m.* **1.** tumling, tume paa handske. **2.** tume (maal).

þunga, *v.* (*að*) lada, lasta. **þungaðr,** *a.* **1.** tyngd. **2.** fremmeleg. Jfr. *þyngja.* **þungafullr,** *a.* tung; sorgfull. **þungan,** *f.* tyngsla, bry, ulempa. **þunganarfullr,** *a.* tung, mødefull. **þunga-varnaðr,** *m.* **-varningr,** *m.* tunge varor, varor selde etter vegt (korn o. a.). **þung-býlt,** *a. n.* tungt, vandt aa bu. **-bærr,** *a.* tung aa bera ell. tola. **-eygr,** *a.* veikøygd. **-fœrast,** *v. r.* verta tungfør. **-fœrr,** *a.* tungfør, styrven (um folk). **-gengt,** *a. n.* tunggjengt, tungt aa gaa. **þungi,** *m.* **1.** tunge, tyngd, vegt. **2.** ladning, last. **3.** tunge, tyngsla, bry, ulempa, plaaga. **4.** tunge, sveventyngsla. **þungleika-aldr,** *m.* tungleiksalder (um alderdomen). **þung-leikr,** *m.* **1.** tungleik, det aa vera tung ell. tungfør; hardleik, strengleik. **2.** tunge, sveventyngsla. **-líft,** *a. n.* eig. tungt aa liva; *e-m er þunglíft,* ein kjenner seg tung. **-liga,** *av.* tungleg, tungt, vanskeleg, hardt, ille; *þungliga haldinn,* ille faren; *mega þungliga,* hava det vondt. **-ligr,** *a.* tungleg, tung, hard, vanskeleg, vond. **-lyndr,** *a.* tunglynd. **-meginn,** *a.* mødd, trøytt.

þungr, *a.* **1.** tung, vegtug; tungfør; *þungr undir árum,* tungrodd; *mér er fótr þungr,* eg er tung paa foten; *þungr á sér,* tung av seg. **2.** tung, nedtyngd, myrk; *þungr hugr.* **3.** tung, hard, mødesam, strævsam; vanskeleg; vond; *fá þungt af e-m,* faa hard medferd av ein. **4.** ublid, uvenleg, fiendsleg; *vera þungr til e-s, hafa þungan hug á e-m* (*til e-s*), *leggja þungt til e-s,* hava illvilje til ein, vera hatig paa ein. — *þungt, av.* (= *þungliga*).

þung-reiðr, *a.* tung aa rida (um føret).

-ræðr, *a.* **-rœrðr,** *a.* tung aa greida. **-yrkr,** *a.* hard, streng.

þunna-silki, *n.* tunt silkety. **þunn-bygðr,** *a.* tunnbygd, grisgrendt. **-eggjaðr,** *a.* tunneggja. **-geði,** *f.* lauslynde. **-geðr,** *a.* lauslynd. **-hárr,** *a.* tunnhærd. **-heyrðr,** *a.* tunnhøyrd, grannhøyrd. **-leitr,** *a.* tunn og smal i andlitet, grannleitt. **-meginn,** *a.* veik, utarma. **þunnr,** *a.* **1.** tunn (um flate ting). **2.** tunn, grisen. **3.** tunn (um vaate ting); *þunnt veðr,* klaart vêr; *þegja þunnu hljóði,* tegja med ljodlaus togn (Edda). **þunn-skafinn,** *a.* tunnskaven, tunnskapa. **-skipaðr,** *a.* tunnsett, tunnskipa med folk.

þunnvangi, þunnvengi, *m.* tunnvange, tinning.

þura, *f.* pil (poet.). Jfr. *þvari, m.*

þurðr, *m.* (*þurðar*) tverring, minking.

þurfa, *v.* (*præs. þarf, impf. þurfti*) turva, trenga (*e-s* ell. *e-t*); vera trengande; *þurfa e-s,* trenga hjelp av ein; upers. *þess þyrfti at —,* det kunde turvast at; *e-s þarf við,* eitk. trengst. **þurfamaðr,** *m.* trengande, fatigt menneskje. **þurfamannatíund,** *f.* tiend til trengande, fatigtiend. **þurfi** (og *þurfa*) *a.* turven, trengande (*e-s,* til eitk.). **þurfsamr,** *a.* hjelpsam. **þurft** (og *þyrft*) *f.* **1.** turft, naudturft, torv, trong; hjelp; *of þurft fram,* meir enn naudturvelegt. **2.** naudturft, likams-uttøming; *ganga þurfta sinna,* gjera si naudturft. **þurftalið,** *n.* fatigfolk, Homil. 127₃₃. **þurftar-gjǫf,** *f.* gaava til trengande. **-liðr,** *m.* „turfte-lem“, um kvendeleg avlelem (jfr. *lostaliðr*). **þurftugr,** *a.* turftig, trengande (*e-s,* til eitk.). **þurftuligr,** *a.* (naud)-turveleg, gagnleg (*-liga, av.*).

þurka, *v.* (*að*) turka; *þurka sik* ell. *sér.* **þurka,** *f.* **1.** turka, turk, turrleik. **2.** turkeduk. **þurkan,** *f.* turking. **þurkusamr,** *a.* turrsam. **þurr,** *a.* turr; *hlaupa þurt,* laupa turrføttes; *eta* (*hafa*) *þurt,* eta „turrmat“ (d. e. braud og onnor planteføda til fastemat). **þurra-frost,** *n.* turrfrost, berrfrost. **-verkr,** *m.* turrverk, trote som likjest ein svull, men ikkje bryt ut. Isl. læg. 40₄. **þurr-fasta,** *f.* fasta paa „turrmat“, s. *þurr.* **-fasta,** *v.* (*að*) fasta paa „turrmat“, s. *þurr.* **-fjallr,** *a.* turrskinna. **-fœtis,** *av.* turrføttes. **-leikr,** *m.* turrleik. **-lendi,** *n.* turrlende. **-lendr,** *a.* turrlendt. **-ligr,** *a.* turrleg, turrvoren. **-viðri,** *n.* turrvêr.

þurs (*þuss*) *m.* **1.** tuss (tusse), troll, jøtun. **2.** namn paa runebokstaven þ. **þursamær,** *f.* tussemøy, jøtunmøy. **þursligr,** *a.* som ser ut som tuss, trollsleg.

þúshundrað, *n.* = *þúsund.*

þúst (ogso *súst*) *f.* tust, sloga, treskjestav. **þústr,** *m.* **1.** stav, lurk. **2.** ugreida, usemja. Jfr. nyn. *tust, m.* dusk, kvast, og *tusta, v.* føra i ugreida.

þusulauss, *a.* staaklaus, still. Bós. 56₇.

þúsund, *f.* tusund, ti *hundrað* (1200 ell. 1000). **þúsunda-tal,** *n.* tusundtal, teljing i tusund. **þúsundfaldliga,** *av.* tusundfaldigt.

þvá, *v. st.* tvaa, vaska (*e-t* ell. *e-u*); *þvá e-t af e-u.*

þvál, *n.?* vaske-emne? S. E.

þvara, *f.* tvora. **þvari,** *m.* eit slag oddkvast vaapn, spjot ell. dlkt. Edda. Jfr. *brynþvari* og nyn. *tvare, m.* eit slag navar, pinne odl.

þvátt-aptann, *m.* laurdagsaftan. **þváttari** (ogso *þvátteri*) *m.* vaskar. **þvátt-dagafasta,** *f.* laurdagsfasta. **-dagr,** *m.* laurdag. **-kona,** *f.* tvaattekona, vaskarkjerring. **-nótt,** *f.* laurdagsnatt, natti til sundag. **þváttr,** *m.* (*gen. sing. þváttar, dat. þvætti*) tvaatt, vask; ogso um det som vert vaska. **þvátt-steinn,** *m.* tvaattekopp ell. vaskarkjer gjord av ein stein. **-vífl,** *f.* vevl (m.), dengjehivel, banketre til klædevask.

þvegill, *m.* vaskeklut. Bós. 52₄.

þveit, *f.* ubygt slaatteland. Jfr. nyn. *tveit, f.* Aasen og Ross. **þveita,** *v.* (*tt*) hogga, støyta. Jfr. nyn. *tveita, v.* (*ar*) kløyva. **þveita,** *f.* eit slag øks. **þveiti,** *n.* (*gen. pl. þveitna* og *þveita*) eig. eit avhogge stykke. **1.** ein liten mynt, = $^1/_8$ *peningr?* **2.** bruka um ei viss vegt ell. eit maal. **3.** bruka um eit visst jordmaal. **þveitr,** *m.* tverhogg; nyn. *tveit, f.* d. s.

þvengjarskúfr, *m.* dusk paa skoreim. **þvengr,** *m.* (*þvengjar; þvengir*) tveng, reim (helst til sko).

þver-á, *f.* tveraa, tverelv.

þverast, *v. r.* (*að*) gjera ein tversving, snu til sida. Jfr. nyn. *tvera, v.*

þver-bak, *n. um þverbak* = *um þvert bak,*

tvert yver ryggen (t. d. paa eit asen). **-brestr,** *m.* tverbrest, yverf. um meinfelle. **-brot,** *n.* brot tvert yver, full usemja. **-dalr,** *a.* tverdal. **-dalsá,** *f.* aa i ein tverdal. **-feta,** *v.* (*að*) gaa, skrida stig for stig til sida (paa tvert). **-fingr,** *m.* tverfinger, fingerbreidd. **-fjarðarmenn,** *m. pl.* folk fraa ein tverfjord. **-garðr,** *m.* tvergard, gjerde som stend tvert yver. **-gyrðingr,** *m.* gyrding, band tvert um eit skip til aa styrkja det mot sjøarne. **-hús,** *n.* hus som stend tvert yver eit gardsrom i by. **-hǫggr,** *a.* tverhoggen, tverbratt.

þverkast, *v. r.* (*að*) tverka (tverkast), gjera seg tver, neitta.

þver-knýta, *v.* (*tt*) segja tvert nei til, neitta tvert. **-kominn,** *a.* komen i vande. **-kurfa,** *v.* og **-kyrfa,** *v.* (*fð*) deila (*hús*) paa tvert. **-liga,** *av.* tvert, med tverskap, med beintfram nei. **-leiki,** *m.* tverskap. **-lyndi,** *n.* tverlynde, ranglynde. **-lyndr,** *a.* tverlynd, ranglynd. **-neita,** *v.* (*að*) neitta tvert, segja tvert nei. **-pallr,** *m.* tverbenk, tverpall (langs gavlveggen).

þverr, *a.* **1.** tver, som vender til sida, ell. som gjeng fraa ei sida yver til hi; *um þvert andlitit,* tvert yver andlitet (jfr. nyn. *ro tveran fjord*); *þverrar handar breiðr,* løvdebreid, breid som ei tver hand. **2.** tver, motsett, motvend; *þvert veðr,* motvind; *sitja um þvert með e-m,* sitja tvert (midt) imot ein; *af þveru,* tvert. **3.** tver, uviljug, rang; *setja þvert nei fyrir,* segja tvert nei til (eitk.); *vera e-m um þveran hug,* vera ein imot; *fara þverr á fœti at e-u,* vera uviljug til eitk.; *þvert, av. taka e-u þvert,* taka ille paa, vera imot eitk. **4.** *þvers, þvert, av.* tvert (tvers), beint, i bein, motvend lina.

þverra, *v. st.* tverra, minka (intr.). **þverra,** *v.* (*rð*) minka (tr.). **þverring,** *f.* tverring, minking. Jfr. *þurðr.*

þvers, *av.* sjaa *þverr, a.* **þver-skeytingr,** *m.* sidevind. **-skipa,** *av.* tverskips. **-skurðr,** *m.* tverskurd. **-skytningr,** *m.* = *þverskeytingr.* **-slag,** *n.* slag paa tvert. **-stígr,** *m.* tverstig, tverveg. **-stræti,** *n.* tvergata.

þverst, *n.* det magre indre kjøtet paa kval (isl. *þvesti, n.*). Edda. Hjørv. 18.

þversýna, *v.* (*nt*) skjegla, Isl. læg. 14_{25}. Jfr. nyn. *tversynt, a.* (Ross).

þver-sǫk, *f.* eig. tverbot; i Gulatinglag um det mannebot-tillegget som skyldingarne aat draapsmannen i eit *uppnám* greidde til skyldingarne aat den drepne i dei 2 andre *uppnám.*

þvert, *av.* sjaa *þverr, a.*

þver-taka, *v. st.* neitta tvert. Jfr. nyn. *tvertaka,* taka braadt, Tel. **-tré,** *n.* tvertre, tverbjelke. **-þili,** *n.* tvervegg av fjøler (i ein skaale). **-úð,** *f.* tverskap, illvilje. **-úðliga,** *av.* tvert, med tverskap. **-vegr,** *m.* **1.** tverveg. **2.** breidd.

því, *av.* (eig. *dat. sing.* av *þat,* s. d.) **1.** di, difor, av den grunn; i det tilfelle, i det høve; *því at eins — ef,* berre i det tilfelle — at; fyre komp.: di, til, dess; *því meir sem — því,* di meir — di; *því (at),* konj. (for) di at, av di, for (ogso *þvíat, af því at, fyrir því at*). **2.** (isl.) = *hví,* kvifor.

þvígit (d. e. *því — gi at*) *av.* fyre komp. *þvígit lengra,* ikkje lenge etter; *þvígit fleira,* ikkje meir enn det.

þvílíkr, *a.* dilik, slik; *þvílíkt* (*þvílíkast*) *sem,* soleis som, (plent) liksom.

þvinga, *v.* (*að*) kua, tvinga, plaaga. **þvingan,** *f.* kuing, tvang, plaaga. **þvinganar-ekki,** *m.* kuande sorg.

þvingja, *v.* = *þyngja* II.

þvis, *interj.* hysj, sju. Jfr. nyn. *tvisa, v.* hysja.

þvísa, *pron. dem. n. dat. sing.* = *þessu.*

þvít for *því at,* sjaa *því, av.*

þvita, *f.* **1.** = *þveita, f.* **2.** = *þveiti, n.*

þviti, *m.* stein som vert driven ned i jordi og bruka liksom ein tjôrhæl til aa binda eitk. i (eig. kloven stein).

þvætta, *v.* (*tt*) tvætta, vaska. **þvætti,** *n.* tvætte (d. e. lut, land odl. bruka til aa vaska med).

þý, *f.* (*þýjar; þýjar*) trælkvende. Jfr. nyn. *ty* (Aasen under *ty, n.* 5) og dsk. *tyende.* **þý-barn,** *n.* barn til trælkvende. **-borinn,** *a.* fødd av trælkvende, trælboren.

þýða, *v.* (*dd*) **I. 1.** tyda, gjera tyd eller blid; *þýða sér* (*þýðast*) *e-n,* tyda ein til seg, vinna ein for seg, gjera seg godvener med, slaa seg i lag med ein; *þýða sik* (*þýðast*) *e-m, þýðast til e-s,* tyda seg til ein, slaa seg til ein; *þýðast undir e-n,* gjeva seg under

ein (med godvilje). 2. *þýðast, v. r.* agta, vyrda, bry seg um *e-t* (jfr. nyn. *ty paa eitk.* d. s. Gul. ofl.). Flat. I, 404₃₃; Bp. I, 90₁₈; Kgs. 102₃₁.

þýða, *v.* (*dd*) **II. 1.** tyda (ut), tolka, leggja ut; *þýða e-t í móti e-u,* likna eitk. ihop med eitk.; upers. *þýðir e-t e-n veg,* eitk. er aa skyna so ell. so; *þýðast,* verta uttydt, verta utlagt (*e-t,* for eitk.). **2.** tyda, meina, *hafa ekki at þýða,* ikkje hava noko aa tyda ell. segja.

þýða, *f.* tyda, tydskap, venskap.

þýða, *f.* i sms. *alþýða.*

þýðeska, *f.* **1.** tysk skikk. **2.** tysk maal.

þýðing, *f.* **1.** tyding, utleggjing. **2.** tyding, meining.

þýðleikr, *m.* tydskap, blidskap, venskap. **-ligr,** *a.* tydleg, blidleg, venleg. **-læti,** *n.* blidlæte, venleg aatferd. **þýðr,** *a.* tyd, blid, venleg.

þýðverska, *f.* **1.** tysk skikk (ogso *þýðeska*). **2.** Tyskland (ogso *þýðerska, þýðerskuland, þýðverskuland*). **þýðverskr** (*þýðerskr, þýðeskr, þýðiskr, þýverskr, þýzkr*) *a.* tysk.

þýfa, *v.* (*fð*) kalla (*e-n*) tjuv.

þýfð, *f.* **þýfi,** *f.* = *þýfska.* **þýfi-eiðr,** *m.* neittingseid i tjuvsak. **-gjǫld,** *n. pl.* bøter for stuld.

þýfska, *f.* **1.** tjuvskap, stuld. **2.** tjuvegods. **þýft,** *f.* = *þýfska,* 1.

þýft, *a. n.* tuvut; jfr. nyisl. *þýfðr.*

þýiskr, *a.* tysk, = *þýðverskr.*

þykka-silki (og *þjukka-*) *n.* tjukt silkety. **þykk-býll,** *a.* tettbygd. **-byrt,** *a. n.*; *hafa þ.,* vera tjukk-klædd; jfr. *byrt, a. n.* **-farit,** *partic. n.*; *gera þ.,* koma ofte.

þykki, *n.* i sms. *samþykki* ofl.

þykkja, *f.* **1.** tykkje, meining, dom; *vera sér einn á þykkju,* staa aaleine med si meining. **2.** tykkje, mistykkje, illvilje.

þykkja, *v.* (*þótti*) tykkja, synast, *pers.* og *upers.*; *e-t þykkir e-m* (*vera*) *e-t,* ein tykkjer at eitk. er eitk.; *ek þótta sem,* eg syntest som —; *þótti mér undarliga við bregða,* eg tykte det gjekk so underleg til; *þykkjast, v. r.* tykkjast (um seg sjølv); *úsnotr maðr þykkist alt vita.* Med part. *at*: *e-m þykkir at e-u, e-rr lætr sér at e-u þykkja,* ein tykkjer paa eitk., er misnøgd, harm for eitk. (jfr. nyn. *tykkja aat vera*). *fyrir*: *e-m þykkir fyrir e-u,* eitk. er ein imot, ein likar ikkje eitk. *um*: *e-m þykkir mikit um e-t,* ein tykkjer vondt i, er leid for, tek seg nær av eitk. *undir*: *þykkir e-m undir e-u,* det er ein mykje um aa gjera.

þykkjast, *v. r.* **II.** tykkja paa, verta tykkjen, harmast for eitk. (*við e-t*).

þykkju-dráttr, *m.* illtykkje, illvilje. **-lauss,** *a.* tykkjelaus, likesæl. **-mikill,** *a.* illskefull, illvoren.

þykk-leikr, *m.* tjukkleik; tettleik. **-leitr,** *a.* tjukkleitt, tjukk i andlitet.

þykkliga, *av.* argt, illsleg.

þykk-mikill, *a.* mykje tjukk (um vêr). **þykkna,** *v.* (*að*) tjukna. **þykkr** (*þjokkr, þjukkr*) *a.* tjukk (diger; tett; skyfull). Jfr. nyn. *tykk,* Rbg. Tel.

þykkr, *m.* meingjerd, mein, forfang. Jfr. nyn. *tykk, m.* illvilje.

þykk-rǫggvaðr, *a.* tjukkragga, tjukkhaara. **-settr,** *a.* tjukksett, tettpakka. **-skipaðr,** *a.* tjukkskipa, tettsett (med folk). **-skýjaðr,** *a.* tjukkskya, tettskya. **-varraðr,** *a.* tjukklippa. **-vaxinn,** *a.* tjukkvaksen, tettvaksen. **þykt,** *f.* **I.** tjukt (tjukkleik; tettleik).

þykt, *f.* **II.** illtykkje, misnøgje.

[**þyldúkr,** Fritzner. Handskr. Kalf. 83 a hev *ðylðukr* for *dyldúkr,* som ovanfor uppført].

þylja, *v.* (*þuldi*) tala, segja fram, remsa upp, mulla; *refl. þyljast um,* mulla for seg sjølv.

[**þyna,** sjaa *þynna*].

þynga, *v.* (*að*) = *þvinga.* **þyngan,** *f.* = *þvingan.*

þyngd, *f.* **1.** tyngd, plaaga, bry. **2.** tyngsla i kroppen, vanhelsa. **þynging,** *f.* = *þyngjan.*

þyngja, *v.* (*gd*) **I.** tyngja, gjera tung eller tyngre; plaaga; upers. *þyngir sótt,* sjukdomen versnar; *þyngir e-m,* ein kjenner seg tung, svevnug eller sjuk (nyn. pers. *ein tyngjer,* um svevn); *þyngjast, v. r.* tyngjast, verta tung eller tyngre; versna; upers. *e-m þyngist,* ein vert (meir) tung, tungfør, svevnug, sjuk odl.

þyngja (*þvingja*) *v.* (*gd*) **II.** tvinga, nøyda. Mar. 251₂₈.

þyngjan, *f.* tyngsla, plaaga, møda. **þyngsl,** *f.* og *n.* tyngsl (tyngsla), plaaga, bry.

þynna, *v.* (*nt*) tynna, gjera tunn (tunnare), gjera mindre tett; *þynnast, v. r.* tynnast, verta tunn. **þynna** (skr. *þyna,* Bp. I 370$_{35}$) *f.* svange. Jfr. nyn. *tunnvembe,* svangsida.

þyrfa, *v.* = *þurfa.* Didr. 160$_1$. **þyrft,** *f.* = *þurft.*

þyrja, *v.* (*þurði*) fara snøgt, renna, susa. Poet.

þyrma, *v.* (*md*) spara, skona, halda seg fraa, hava vyrdnad for (*e-u*); *þyrma sér* (ogso *þyrmast*), spara seg; *þyrmast, v. r.* halda seg fraa, hava vyrdnad for eitk. (*við e-n*); *þyrmast við skapdróttin sinn,* um *þyrmslamaðr,* s. d. Jfr. nyn. *tyrma* (og *tyrna*), spara, skona, Set. NGbr. **þyrmiligr,** *a.* i sms. *úþyrmiligr.* **þyrm(i)liga, þyrmsamliga,** *av.* skonsamt, lempeleg. **þyrmsl,** *n. pl.* = *þyrmslar.* **þyrmslamaðr,** *m.* frigjeven træl eller ein av hans ættingar, som enno i visse maatar er undergjeven sin frigjevar og hans ætt (jfr. lat. cliens). **þyrmslar** (ogso *þyrmslir, þyrmslur*) *f. pl.* skonsel, vyrdnad; *vera á þyrmslum eptir blóðlát,* vera i ro etter ei aadrelating; ofte um den undermannsstoda som *þyrmslamaðr* stend i til sin *skapdróttin,* og um skyldskapshøve som gjer egteskap ulovlegt (*vera í þyrmslum við e-n*).

þyrnafullr, *a.* full av klunger. **þyrnigjǫf,** *f.* klunger som vert gjeven i gaava. **-hjalmr,** *m.* hjelm av klunger, klungerkruna. **-koróna, -krúna,** *f.* tornekruna, klunger-kruna. **þyrnir,** *m.* tyrner, klunger, torn. **þyrniskoróna,** *f.* = *þyrnikoróna.* **þyrnitré,** *n.* = *þyrnir.*

þyrpast, *v. r.* (*pt*) torpast, flokka seg.

þyrsklingr, *m.* liten torsk.

þyrsta (*þysta*) *v.* (*st*) tyrsta; upers. *e-n þyrstir,* ein tyrster, er tyrst. **þyrstr** (*þystr*) *a.* tyrst.

þyshǫll, *f.* hall der det er staak og styr. Edda.

þysja, *v.* (*þusti*) styrma, rusa fram. Jfr. nyn. *tysja, v.* (*tuste*) ruska, tuska.

þýskr, *a.* tysk, = *þýðverskr.*

þysmikill, *a.* staaksam. **þyss,** *m.* staak, uppstyr.

þysta, þystr, sjaa *þyrsta, þyrstr.*

þytr, *m.* tyt, tot, tuting, dur, sus.

þýverska, *f.* = *þýðverska.* **þýverskr, þýzkr,** *a.* = *þýðverskr.*

þægð, *f.* i sms. *úþægð.*

þægendi, *n. pl.* tægd, hugnad. **þægiligr,** *a.* tægleg, hugleg, yndeleg (*-liga. av.*). **þægja,** *v.* (*gð*) **I.** gjera tægleg, hugleg, yndeleg; jfr. nyn. *tægja, v.* blidka, hugga.

þægja, *v.* (*gð*) **II.** trykkja, klemba (*e-u*); yverf. fornærma.

þægr, *a.* tægleg, hugleg, kjær.

þæri, *n.* isl. skrivemaate for *þœri.*

þœfa, *v.* (*fð*) **1.** tøva (klæde). Hauksbók 345$_{23}$. **2.** strida, masa (tøva) med ein (*e-n*) utan framgang; tøva ein burt, hefta ein (*e-n*); *rec. þœfast við,* strida, krangla med kvarandre utan at det fører til noko; *þœfast til e-s,* masa, strida seg til eitk. **3.** slita, bala seg fram. **þœfa,** *f.* **þœfð,** *f.* trætta, strid, som ikkje fører til noko. **þœfni,** *f.* kranglesykja.

þœri, *n.* = *skammrif,* Bp. I 611$_{18}$. Jfr. nyisl. *þærur, f. pl.* = *skammrif*; tjukt kjøtstykke. (Jfr. *þjó, n.*).

þǫfta, *v.* stampa, banka, Fld. III 395$_{14}$. Jfr. *þefja.*

þǫgli, *f.* i sms. *ofþǫgli.*

þǫgn, *f.* togn, tegjing. **þǫgnhorfinn,** *a.* „togn-laus", staakande (um kvern). Edda. **þǫgull,** *a.* tagall, still (= *þagall*).

þǫkk, *f.* (*þakkar*; *þakkir*) takk, løn; velnøgje, hugnad; *gera* (*veita*) *guði þakkir* (*þǫkk*), takka gud; *kunna e-s þǫkk,* tekkjast med, vera nøgd med eitk.; *fyrir e-s þǫkk,* imot viljen aat ein.

þǫll, *f.* (*gen. þallar*) toll, ung fura.

þǫmb, *f.* (*gen. þambar*) **1.** bogestreng, i tilnamnet *þambarskelfir*; Finnur Jonsson tyder namnet av tyding 2. **2.** utspana mage, i tilnamn. Jfr. nyn. *temba.*

þǫn, *f.* tane, rekkjefjøl.

þǫngull, *m.* tongull, tarestylk.

þǫrf, *f.* (*þarfar*; *þarfir* og *þarfar*) torv, trong, naudsyn (jfr. *þurft*); *e-s er þǫrf,* det er torv til eitk., eitk. trengst; *sér til þarfa,* til bruk for seg; *vinna þǫrf,* vera nok; *ganga þarfa sinna,* gjera si naudturft.

U.

ú- (*ó-*) *motsetningspartikel,* vert sett framfor substantiv, adjektiv, adverb og verb (mest i *præs.* og *perf. partic.*) og gjev oftast ordet den motsette tyding av den grunnordet hev, t. d. *úgaman, úgóðr, úsjaldan, úþrífast, úgerandi, úbeðinn.* Av samansetningar med *ú-* i denne tyding er mange her utelatne, naar det ikkje er noko sers aa merkja ved deim. Stundom hev *ú-* nedsetjande tyding, t. d. *úǫld.*

úa og *ýja* (jfr. nyisl. *præs. úir* og nyn. *ýr*) *v.* (berre i *impf. úði*) yrja, kry.

ú-aflátanligr, -aflátligr, *a.* som ikkje sluttar, som varer stødt (*-aflátliga, av.* uavlatleg, stendigt). **-aflátsamr,** *a.* uvægjen, strid. **-alandi,** *a.* som ein ikkje maa føda, gjeva upphald (um fredlaus mann). **-aldarflokkr,** *m.* ufredsflokk, røvarflokk. **-aldarmaðr,** *m.* ufredsmann, røvar. **-aldarvetr,** *m.* vond vetter. **-alinn,** *a.* ualen, ufødd. **-aptrbœtiliga,** *av.* ubotleg, ubøtande. **-ár,** *n.* **-áran,** *n.* **-áransvetr,** *m.* uaar. **-argadýr,** *n.* løva. **-argr,** *a.* urædd; *hit úarga dýr,* løva. **-árligr,** *a.* som ikkje trivst, utidig. **-átan,** *f.* uaata, ueteleg, forboden mat. **-athugaðsamr,** *a.* gaumlaus, uansen. **-athygli,** *f.* agtløysa, gaaløysa. **-auðigr,** *a* fatig. **-auðna,** *f.* ulagnad, ulukka. **-aufúsa,** *f.* ulyst, uhug. Eg. kap. 32. **-beiðull,** *a.* som ikkje krev, uhuga. **-beinn,** *a.* ubein, skeiv, galen (*-beint, av.*). **-bergan,** *n.* hardt berg; jfr. nyn. *uberg,* laakt berg. **-berr,** *a.* „uberr", ikkje naken, løynd. **-beygðr,** *a.* ubøygd; seig. **-beygiligr,** *a.* ubøygjeleg. **-bilgjarn,** *a.* uvægjen, uforfærd. **-bilt,** *a. n.*; *e-m er ú.,* ein er urædd; *láta sér verða úbilt,* taka mod til seg. **-bindandi, -bindendi,** *f.* vant paa fraahald. **-birðr,** for *úbyrgðr?* umeinka; til *byrgja,* s. tillegget. **-birgja,** *v.* (*gð*) gjera uppraadd, snøyda. **-birgr,** *a.* vanraadd, uppraadd; jfr. nyn. *ubyrg.* **-birta,** *f.* døkkleik, dimma. **-bjartr,** *a.* døkk, dimm. **-blíða,** *f.* ublida, unaade, vreide. **-blíðliga,** *av.* ublidt, uvenleg. **-blíðr,** *a.* ublid, uvenleg. **-blíðskapr,** *m.* ublidskap, = *úblíða.* **-blǫskrandi,** *a.* utan aa blunka. **-boðanligr,** *a.* usegjeleg, uskildrande. **-borinn,** *a.* uboren, ufødd (ogso um fe som er skore ut or mors liv, ikkje fødd paa vanleg vis). **-bótabǫl,** *n.* ubotleg skade. **-bótamaðr,** *m.* mann som hev gjort *úbótamál.* **-bótamál,** *n.* **-sǫk,** *f.* (sak um) brotsverk som ikkje kann sonast med bøter. **-bótaverk,** *n.* brotsverk som ein ikkje kann sona med bøter. **-bótavíg,** *n.* draap som ein ikkje kann sona med bøter. **-bráðr,** *a.* „ubraa", sein; *láta úbrátt við at fara,* visa seg uviljug til aa fara. **-breiddr,** *a.* ubreidd (um høyeng). **-breytiliga,** *av.* paa vanleg maate, naturleg. **-breytiligr,** *a.* ubrigdeleg. **-breyttr,** *a.* ubrøytt, ubrigd; vanleg, uvand. **-brigðanligr, -brigðiligr, -brigðligr,** *a.* ubrigdeleg; paalitande, stødug (*-brigðiliga, -brigðliga, av.*). **-brigðr,** *a.* stød, trufast. **-bróðurliga,** *av.* ubroderleg. **-brugðinn,** *a.* ubrigd, uskjepla. **-bryddr,** *a.* broddlaus, som ikkje hev broddar under skorne. **-bygð,** *f.* ubygt land ell. stad, øyda. **-bygðr,** *a.* **1.** ubygd, aud. **2.** ubygd, ikkje burtleigd. **-byggiligr, -byggjandi,** *a.* ikkje byggjande eller buande for folk. **-býli,** *n.* ubyde, ugagn. **-byrja,** *a.* ikkje barnkjømd, ufræv. **-byrja,** *f.* kvinna som ikkje kann faa barn. **-bæriligr,** *a.* uberande, utolleg; uhøveleg, usømeleg. **-bœn,** *f.* ubøn, forbanning. **-bœtiligr,** *a.* ubotleg, ubøtande. **-bœtr,** *f. pl.* i ordlaget *tylftareiðar allir falla til úbóta,* mislukkast med den fylgja at det vert *úbótamál.* **-bœttr,** *a.* ubøtt, utan bot. **-dáð,** *f.* udaad, illgjerning. **-dáðafolk,** *n.* illgjerningsfolk. **-dáðamaðr,** *m.* udaadsmann, illgjerningsmann. **-dáðaverk,** *n.* illgjerning (helst um *úbótaverk*). **-dáði,** *m.* = *úðáð.* **-dauðahræddr,** *a.* urædd dauden. **-dauðleikr,** *m.* udøyeskap, udøyelegdom. **-dauðligr,** *a.* udøyeleg, udøyande. **-dauðr,** *a.* ikkje daud; *úðauðr at eins* (*einu*), mesta daud. **-daunan,** *n.* **-daunn,** *m.* utev, vond lukt. **-deigr,** *a.* urædd (*-deigliga, av.*). Jfr. nyn. *udeig.* **-deildr,** *a.* udeilt, ubytt. **-deilsamr,** *a.* udeilande, som ein ikkje kann deila. **-djarfr,** *a.* rædd (*-djarfliga, av.*).

uðr, *f.* (*unnar*; *unnir*) baara. Edda.

ú-dreginn, *a.* ikkje mælt (um ty). **-drekkr,** *a.* udrikkande. **-drengiligr,** *a.* umannsleg, uheiderleg (*-drengiliga, av.*). **-drengjast,** *v. r.* visa seg umannsleg, vanæra seg. **-drengskapr,** *m.* stakarsdom, skarveferd. **-drengr,** *m.* laakt menneskje, stakar. **-drjúgr,** *a.* udrjug, som ikkje rekk til; *verða údrjúgari*, tapa. **-drukkinn,** *a.* ædrug, fastande. **-duldr,** *a.* ikkje ukunnig, vitande. **-dygð,** *f.* udygd, laak aatferd, utruskap. **-dygðarfullr,** *a.* laak, utru. **-dygðarmaðr,** *m.* laak, utru mann. **-dyggleikr,** *m.* = *údygð.* **-dyggligr,** *a.* upaalitande, uærleg (*-dygg(i)liga, av.*). **-dyggr,** *a.* laak, utru. **-dýrr,** *a.* udyr, billeg. **-dældarmaðr,** *m.* rangt, vanskelegt menneskje. **-dæll,** *a.* vanskeleg, leid, rang. **-dælleikr,** *m.* ranglynde. **-dælligr,** *a.* = *údæll.*

údœma-dirfð, *f.* makelaus djervskap. **-mikill,** *a.* udømeleg stor. **-verk,** *n.* uhøyrt verk. **údœmi,** *n.* uhøyrd ting; uhøyrt verk; *vera með údœmum*, vera uhøyrt, makelaust. **údœmiligr,** *a.* udømeleg, makelaus, ovleg (*-dœmiliga, av.*). **údœmisdjarfr,** *a.* udømeleg djerv.

ú-efanligr, *a.* utvilsam, trygg (*-efanliga, -efansamliga, av.* utan aa tvila). **-efni,** *n.* vankoma, uføre, vande. **-einarðast,** *v. r.* (*að*) visa seg upaalitande. **-einsligr,** *a.* ikkje einsleg. **-einǫrð,** *f.* ustødleik, utruskap, falskleik. **-eirarfullr,** *a.* vyrdlaus, hardleiken. **-eirð,** *f.* vyrdløysa, ofse. **-eirðarmaðr** (ogso *úeirumaðr*) *m.* vyrdlaus, ustyrleg mann. **-eirinn,** *a.* ustyrleg, skonsellaus. **-eldr,** *a.* som ikkje hev vore yver elden, ubruka (um eldgogn). **-endaligr, -endanligr, -endiligr, -endr,** *a.* uendeleg, endelaus, uforgjengeleg (*-endaliga, -endiliga, av.*). **-eskliga** (*óeskliga*) *av.* for *úœskiliga*, uynskjeleg, mot ynskje? Fm. IV 368₁₆. **-eyðiligr,** *a.* uforgjengeleg. **-fagna,** *v.* (*að*) verta sorgfull for (*e-u*). **-fagnaðarfolk,** *n.* skarvefolk. **-fagnaðarkraptr,** *m.* djevels-magt. **-fagnaðarvél,** *n.* djevelskunster. **-fagnaðr,** *m.* usæla, ulukka; sorg; djevel. **-fagr,** *a.* ufager, stygg. **-fagrligr,** *a.* uvænsleg, ufinsleg, stygg (*-fagrliga, av.*). **-fall,** *n.* ulukka, uheppa. **-fallinn,** *a.* ufallen, uhøveleg. **-fallvaltr,** *a.* trygg. **-falr,** *a.* ufal, som ein ikkje vil lata fraa seg. **-falsaðr,** *a.* ufalska, sviklaus, sann. **-farnaðr,** *m.* ulukka (ogso yverf. um folk), skade. **-farsæla,** *f.* ulukka. **-feginn,** *a.* ufegen, sorgfull. **-fegra,** *v.* (*að*) gjera ufager, stygg. **-feigr,** *a.* ufeig, som skal liva. **-feldr,** *a.* ikkje *feldr*, s. *fella*; uhøveleg. **-feltiliga** (for *-felmtiliga*) *av.* urædd. **-fengiligr,** *a.* lite verd. **-féríkr,** *a.* ikkje rik. **-ferjandi,** *a.* som ein ikkje maa ferja ell. føra ut or landet (um fredlaus mann). **-fésamr,** *a.* ikkje bateleg, ulønsam. **-fimleikr,** *m.* handløysa, misgrip. **-fimligr,** *a.* uhagleg, uhendig; ulagleg. **-fimr,** *a.* uhag, uhendig. **-fjǫt,** *n. pl.* misstig, misferd. **-fljótr,** *a.* sein. **-flokkr,** *m.* ufredsflokk. **-flóttamannliga,** *av.* paa ein maate som er uhøveleg for ein røming. **-flýjandi,** *a.* som ikkje kann fly, uvinneleg. **-folginn,** *a.* uløynd, uduld (jfr. *fela*). **-forsjáligr,** *a.* uvarleg (*-forsjáliga, av.*). **-forsjáll,** *a.* gaalaus, uvar. **-forsjó,** *f.* vant paa framsyn, uforsyn, likesæla. **-forsjóliga,** *av.* = *úforsjáliga.* **-forsynju,** *av.* = *úfyrirsynju*; ogso = *úsynju*, Flat. II 696₁₂. **-forsynjukonungr,** *m.* ein som hev vorte konge ved agtløysa, Flat. I 282₉ (um Svein Alfiveson).

úfr, *m.* **1.** hubror, stunulv, bergul, Strix bubo. Jfr. nyn. *ur*, *stinuv*, *m.* d. s. **2.** ulv (*uv*, Set. Tel.), drypel. **3.** ugg, pigg som stend ut; yverf. um strid, uvenskap: *setja úfa við e-m.*

úfr, *a.* vond, sint; jfr. nyn. *uven*, *a.* og *yva*, *v.*

ú-fráleikr, *m.* seinleik, tungleik. **-framliga,** *av.* varleg, ræddvore. **-framr,** *a.* „udjerv“, bljug, modlaus; *aptans bíðr úframs sǫk.* **-frár,** *a.* **1.** ufrisk, veik, sjukleg. **2.** for *úfrjár* = *úfrjór*, Stj. 305₁₀. **-frekr,** *a.* roleg, spak (*-frekliga, av.*). **-frelsa,** *v.* (*að*) gjera ufri, trælka. **-frelsi,** *n.* ufridom, trældom, kuing, trengsl. Jfr. nyn. *ufrelsa*, knipa, uføre. **-fremd,** *f.* bljugskap, modløysa. **-fremjast,** *v. r.* (*-framdist*) ikkje hava mod til, blygjast. **-freski,** *f.* **-freskja,** *f.* eig. det aa vera synsk; ufriskje, skrymt. Heilag. I 484₂₆, 497₃₃. Jfr. nyn. *ufriskje* (Aasen og Ross). **-freskr,** *a.* synsk, synen. **-friðast,** *v. r.* (*að*) upers. det vert ufred.

úfriðar-efni, *n.* emne, grunn til ufred. **-flokkr,** *m.* ufredsflokk. **-fylgja,** *f.* fylgja (aand) som fører ufred med seg. **-fǫr,** *f.* ufreds-ferd. **-herr,** *m.* ufreds-her. **-kvittr,** *m.* ufreds-tidend. **-laust,** *av.* utan ufred, roleg.

-**maðr**, *m.* ufredsmann; fiende. -**staðr**, *m.* ufreds-stad. -**stormr**, *m.* „ufreds-storm“, stor ufred. -**vænn**, *a.* som ser ut til ufred.

úfríðleikr, *m.* ljotleik.

úfriðligr, *a.* ufredleg (*-liga, av.*). **úfriðr**, *m.* ufred, strid.

úfríðr, *a.* **1.** ufrid, stygg, ljot. **2.** sjaa *fríðr* 3.

úfrið-samligr, -**samr**, *a.* ufredsam, ufredeleg (*-samliga, av.*). -**vænn**, *a.* = *úfriðarvænn.*

úfritt, *a. n.* utrygt for ufred, ufredsamt; jfr. nyn. *ufredt,* utrygt for rovdyr.

ú-frjáls, *a.* **1.** ufri; jfr. nyn. *ufrels.* **2.** heftebunden (um jord). -**frjálsleikr**, *m.* hefte (paa jord). -**frjóleikr**, *m.* det aa vera *úfrjór*, ufrævleik. -**frjór** (*-frjár Æf.*) *a.* ufræv (um jord: skrinn; um folk: som ikkje fær born). -**fróðleikr**, *m.* ukunna, uvit. -**fróðligr**, *a.* ukunnig, uvisleg (*-fróðliga, av.*). -**fróðr**, *a.* ukunnig, uvis. -**frýnligr**, *a.* glymeleg, illsleg (*-frýnliga, av.*). -**frýnn**, *a.* nyven, ublid. -**frægð**, *f.* vanæra, skam. -**frægja**, *v.* (*að*) nedsetja, setja ut uord um (*e-n*). -**frændsamligr**, *a.* uhøveleg for frendar (*-frændsamliga, av.*). -**fræг**, *a.* = *úfrjór.* -**frœði**, *f.* ukunna, uvit; jfr. nyn. *ufrøde, n.* uhøveleg tale, VTel.). -**frœkn**, *a.* modlaus, rædd.

ufsi, *m.* (sei)ufs, storsei. Gadus virens.

ú-fúss, *a.* ufus, uhuga, traud. -**fylliligr**, *a.* ufyllande, umettande. -**fyrirlátr**, *a.* uvægjen, strid. -**fyrirleitinn**, *a.* vyrdlaus, ustyrleg. -**fyrirleitni**, *f.* vyrdløysa, villstyr. -**fyrirsynja**, *f.* agtløysa, gaaløysa; *úfyrirsynju* (dat.) ved agtløysa, uvarande. -**fælilig**a, *av.* ufæles, urædd. -**fælinn**, *a.* ufælen, urædd. -**fœra**, *f.* det aa vera *ufœrr*; uføra, uføre, ufør stad; faarleg stoda; uraad. -**fœra**, *v.* (*rð*) gjera ufør. -**fœrðir**, *f. pl.* uføre. -**fœri**, *n.* = *úfœra.* -**fœriligr**, *a.* uførleg, ufør. -**fœrr**, *a.* **1.** ufør, ikkje farande. **2.** ufør, udugleg til aa fara. **3.** umogleg, ugjerande. -**fœruvegr**, *m.* ufør veg. -**fǫðurligr**, *a.* ufaderleg. -**fǫlr**, *a.* ubleikna. -**fǫr**, *f.* (helst i *pl.*) uferd, uheppeleg ferd, ulukka. -**gá**, *f.* gaaløysa; uvyrda, ukjurskap. -**gáfullr**, *a.* gaalaus, uvar. -**gagn**, *n.* ugagn, skade. -**gagnsmaðr** (skr. *úgangs-*) *m.* ugagnsmann, ugjerningsmann. -**gagnvænligr**, *a.* som ser gagnlaus ut. -**gangr**, *m.* ikkje rett gang, uskikk. -**gaumgæfi**, *f.* gaumløysa, agtløysa.

ugð, *f.* rædsla, otte; jfr. *ugga.*

ú-geðligr, *a.* uhugleg (jfr. nyn. *ugjedsleg,* Aasen). -**gefinn**, *a.* ugjeven; ugift; ledig. -**gegn**, *a.* ubeinug, rang. -**gegnliga**, *av.* uhøveleg. -**geigvænligr**, *a.* som ikkje ser faarleg ut. -**gengr**, *a.* **1.** ikkje gjengd, ikkje gangande. **2.** ufør til aa ganga. -**gerla**, *av.* ikkje nøgje, ikkje vel; *komp. úgerr,* mindre vel (nøgje). -**gerr**, *a.* ugjord. -**getinn**, *a.* **1.** uavla. **2.** *láta sér úgetit at e-u,* tykkja ille um eitk. -**geyminn**, *a.* uansen, agtlaus.

ugga, *v.* (*gð*) ugga, fæla, ottast, vera rædd for (*e-t*); *ugga at sér,* hava otte paa seg; upers. *mik uggir,* eg fæler. **uggligr**, *a.* fælande, som ein maa ottast; uviss, tvilsam; *þikkir uggligt, at —,* det synest vera fælande at. Jfr. nyn. *uggleg,* fælsleg. **uggr**, *m.* ugg, rædsla, otte. **uggsamligr**, *a.* fælande, som ein maa ottast. **uggvíss**, *a.* uviss, tvilsam.

ú-gildi, *n.* det aa vera *úgildr.* -**gildr**, *a.* **1.** som ein ikkje skal bøta for (i tilfelle skade ell. draap). **2.** ugild, ikkje god. **úgipta**, *f.* ulukka, uheppa. **úgiptu-ár**, *n.* ulukke-aar. -**bragð**, *n.* illspaaande utsjaanad, kaldhjelm. -**fullr**, *a.* som det fylgjer ulukka med. -**liga**, *av.* uheppeleg. -**maðr**, *m.* mann som ulukka fylgjer, uheppe menneskje. -**samliga**, *av.* uheppeleg. -**samligr**, *a.* som ulukka synest fylgja, uheppen. -**verk**, *n.* ulukkelegt verk.

ugla, *f.* ula (ugla).

ú-glaðr, *a.* uglad, sturen, sorgfull. -**gleði**, *f.* stur, sorg. -**gleðisklæði**, *n. pl.* syrgjeklæde. -**gleðikyrtill**, *m.* syrgje-kyrtel. -**gleðja**, *v.* (*-gladdi*) gjera uglad, sorgfull; upers. *e-n úgleðr,* ein vert sorgfull; *úgleðjast, v. r.* verta sorgfull. -**glíkr**, *a.* = *úlíkr.* -**glíminn**, *a.* som ikkje gjerne vil dragast (*glíma*). -**gløggt**, *av.* uklaart, utydeleg. -**gnógliga**, *av. únógliga.* -**gnógr**, *a.* = *únógr.* -**góðr**, *a.* ikkje god, leid, ill. -**greiða**, *v.* (*dd*) ugreida, hefta. -**greiði**, *m.* ugreida, hinder, hefte. -**greiðr**, *a.* ugreid (uklaar, rotut, heftesam). -**grunsamliga**, *av.* paa ein umistenkjeleg maate, skikkeleg. -**grynni**, *n.* og *f.* ugrynne (NGbr.), ovmengd, utal. -**grœðiligr**, *a.* ulækjeleg; uavvendeleg. -**gyldr**, *a.* ugylt. -**gæfa**, *f.* ulukka, ulagnad; jfr. nyn. *ugjæva.* -**gæfr**, *a.*

ugjæv, ring, ikkje god; ulidande, utægleg. **-gæfufullr,** *a.* som det fylgjer ulukka med. **-gæfumaðr,** *m.* mann som ulukka fylgjer, usæling. **-gæfusamliga,** *av.* uheppeleg. **-gæfusamligr,** *a.* som det synest aa fylgja ulukka med, usælsleg. **-gœzka,** *f.* vondskap. **-gǫfugleikr,** *m.* ugjæva, laagleik. **-gǫfugr,** *a.* ugjæv, laag, ring. **-gǫrla,** *av.* sjaa *úgerla.* **-gǫrr,** *a.* sjaa *úgerr.* **-hagnaðr,** *m.* **-hagr,** *m.* ugagn, ulempa. **-hagr,** *a.* uhag, uhendig. **-hagvirkr,** *a.* uhag til aa arbeida. **-hallr,** *a.* som ikkje hallar, bein. **-haltr,** *a.* uhalt, ikkje halt. **-hamingja.** *f.* ulukka, uheppa (jfr. nyn. *uham, uhemja* ofl.).

úhapp, *n.* uhapp, ulukka. **úhappa-dvergr,** *m.* ulukkedverg. **-fullr,** *a.* som det fylgjer ulukka med. **-lauss,** *a.* fri for ulukka. **-maðr,** *m.* mann som det fylgjer ulukka med, ulukkefugl. **-skot,** *n.* ulukke-skot. **-verk,** *n.* ulukkeleg gjerning. **úhapplauss,** *a.* fri for ulukka.

ú-harðfœrliga, *av.* spakleg, mjukt. **-háttr,** *m.* uhaatt, uskikk, used. **-heilagr,** *a.* ikkje heilag, vanheilag, utan vern av logi, rettlaus. **-heill,** *n. pl.* ulukka. **-heill,** *a.* løynsk, svikfull. **-heillatré,** *n.* ulukke-tre. **-heilliga,** *av.* svikfullt. **-heilligr,** *a.* vanhelsug. **-heimila,** *v.* (*að*) taka fraa ein (*e-m*) logleg heimel ell. rett til eitk. (*e-t*). **-heimill, heimull,** *a.* uheimla, som ein ikkje hev logleg heimel ell. rett paa. **-heimskr,** *a.* ikkje styven, vitug. **-helga,** *v.* (*að*) gjera ell. lysa *úheilagr.* **-helgi,** *f.* det aa vera *úheilagr.* **-helgisvǫrn,** *f.* forsvar i ei sak um *úhelgi.* **-helgr,** *a.* = *úheilagr.* **-hentiligr,** *a.* ulagleg, uhøveleg. **-hentleiki,** *m.* uhøveleg aatferd. **-heppiliga,** *av.* uheppeleg, ille. **-heppiligr,** *a.* uheppeleg, som er til ulukka. **-heppni,** *f.* uheppa. **-heyrðr,** *a.* uhøyrd. **-heyr(i)ligr,** *a.* uhøyrleg, uhøveleg; uhøyrd, vedunderleg (*-heyriliga, av.*). **-heyrinn,** *a.* uhøveleg. **-heyrisverk,** *n.* uhøveleg gjerning. **-hittiliga,** *av.* uhøveleg? Post. 701₃₇. **-hlífinn,** *a.* uliven, uvyrden (med seg sjølv). **-hljóð,** *n.* uljod, staak; øyresus. **-hljóða,** *v.* (*að*) gjera uljod, staaka. **-hljóðanseyra,** *n.* øyra som ikkje vil høyra, dauvøyra; jfr. nyn. *uljodsøyra* (Aasen), *ulyøyra* (Ross). **-hluti,** *m.* **-hlutr,** *m.* ulut (Tel. Set. Dal.), ill medferd, skade. **-hlutvandr,** *a.* lite nøgjen, uvand av seg; uhøvisk. **-hlutvendi,** *f.* uhøvisk aatferd. **-hlýðinn,** *a.* ulyden, ulydug. **-hlýðnast,** *v. r.* (*að*) vera ulydug, ikkje lyda etter (*e-u*). **-hlýðni,** *f.* ulydnad. **-hlýðnisglœpr,** *m.* ulydnad-synd. **-hneppiliga,** *av.* ikkje knapt, rikeleg. **-hnøggr,** *a.* ikkje nauv, gjevmild, raust. **-hóf,** *n.* maateløysa; ovmod; ovmengd. **-hófligr, -hófsamligr,** *a.* uhovleg, umaateleg, ofseleg (*-hófsamliga, av.*). **-hófsamr,** *a.* ikkje hovsam, maatelaus. **-hófsemd,** *f.* maateløysa. **-hógligr,** *a.* meinsleg, ulagleg (*-hógliga, av.*). **-hógráðr,** *a.* vand aa raada med. **-hógvikinn,** *a.* vand aa styra. **-hrakligr,** *a.* ikkje laak, skamlaus. **-hraustr,** *a.* veik; fremmeleg (um kvende). **-hreinandi, -hreinendi,** *n.* og *f.* ureinskap, det som gjer eller er ureint, vanheilagt. **-hreinlífi,** *n.* urein livnad. **-hreinligr,** *a.* ureinsleg, ufysen (*-hreinliga, av*). **-hreinn,** *a.* urein; utrygg. **-hreinsa,** *f.* ureinska, ureinskap. **-hreinsan,** *f.* ureinskap; usedugskap. **-hreinsanarandi,** *m.* usedugskaps aand. **-hreinsanarhugsan,** *f.* usedugskaps tanke. **-hreinsemd,** *f.* = *úhreinsan.* **-hreinsi,** *f.* = *úhreinsa.* **-hreystiligr, -hreystimannligr,** *a.* umannsleg, stakarsleg. **-hróðigr,** *a.* ikkje byrg, hugfallen, Sig. III 46. **-hrossligr,** *a.* som ikkje likjest ein hest. **-hræddr,** *a.* urædd (*-hræddliga, av.*). **-hræðiliga,** *av.* urædd, ottelaust. **-hrørligr,** *a.* ikkje skral. **-hrørnaðr,** *a.* uvisna. **-hrœriligr,** *a.* urørleg. **-hrœsi,** *n.* styggedom, skamvette. **-hugnaðr,** *m.* uhugnad, uhyggje. **-hugr,** *m.* uhug, mismod. **-hverfanligr,** *a.* **-hverfiligr,** *a.* ufraavend, fast. **-hverfráðliga,** *av.* utan vingling i sine raader. **-hygginn,** *a.* uvitug (*-hyggiliga, av.*). **-hýrligr,** *a.* ublidsleg, uvenleg (*-hýrliga, av.*). **-hýrr,** *a.* ublid, uvenleg. **-hæfr,** *a.* uhæv, ubrukande; uhøveleg. **-hættligr,** *a.* ufaarleg. **-hættr,** *a.* faarelaus, trygg; *láta úhætt e-m* (eller *við e-n*), lata ein vera i fred. (*úhætt, av.*). **-hœfa,** *f.* **-hœfð,** *f.* **-hœfi,** *n.* uhøve, det som er uhøvelegt; usømd, illverk. **-hœfiligr,** *a.* uhøveleg, ulagleg; umaateleg, uhorveleg (*-hœfiliga, av.*). **-hœfuhlutr,** *m.* usømd. **-hœfuverk,** *n.* uhøvelegt verk, illverk. **-hœgð,** *f.* leidskap, ulempa. **-hœgendi,** *n.* leidskap, møda, ulempa. **-hœgja,** *v.* (*gð*) gjera leid; plaaga (*e-m*); *úhœgjast, v. r.* verta leid. **-hœgr,** *a.* uhøg, leid, ill. **-hœverska,** *f.* uhøvisk, ufin aatferd. **-hœverskr,** *a.* uhøvisk, ikkje fin

(*-hæverskliga, av.*). **-ítarligr,** *a.* usjaaleg, uvand. **-jafn,** *a.* ujamn, ulik. **-jafnast,** *v. r.* (*að*) verta ujamn ell. ulik. **-jafnaðarfullr,** *a.* urettferdig, raadriken. **-jafnaðarmaðr,** *m.* urettferdig, raadriken mann. **-jafnaðr,** *m.* ujamne, ulikskap; urettferd, raadrikeskap. **-jafngirni,** *f.* urettvisa. **-jafngjarn,** *a.* urettvis. **-jafnligr,** *a.* ulik (*-jafnliga, av.*). **-jafnskipaðr,** *a.* ujamt skipa ell. manna. **-kaldr,** *a.* varm. **-kátr,** *a.* uglad, stur. **-kendr,** *a.* **1.** ikkje umskriven. **2.** ædrug, fastande. **-kenniligr,** *a.* ukjenneleg. **-kerskr,** *a.* veik. **-keypis,** *av.* utan vederlag, fritt, for inkje. **-kjørligr,** *a.* uveljande, som ein ikkje kann velja. **-klárr,** *a.* uklaar, urein. **-klúsaðr,** *a.* ubunden (av egteskap). **-klæddr,** *a.* uklædd, naken. **-knáleikr,** *m.* vanstyrke, veikskap. **-knáligr,** *a.* som ser veik, duglaus ut. **-knár,** *a.* veik, duglaus. **-knytti,** *n.* (ogso *úknytni, f.*) uverk, misgjerning. **-kominn,** *a.* ukomen, komande. **-konungligr,** *a.* ukongeleg (*-konungliga, av.*). **-kostaðr,** *a.* ukosta (Tel.), ufreista. Hom. 198₃₂. **-kostigr,** *a.* daaleg, ring. **-kostr,** *m.* utaklegt vilkaar; last, lyte. **-kræsiligr,** *a.* ufyseleg, usjaaleg. **-krǫptugr,** *a.* magtlaus, veik. **-kulvíss,** *a.* ukulsen, herdig (mot kulde). **-kunnandi,** *f.* ukjennskap, ukunna. **-kunnigr,** *a.* ukunnig, ukjend, uvitande. **-kunnliga,** *av.* soleis som ein som er ukjend. **-kunnr,** *a.* ukjend, framand; ikkje namngjeten. **-kurteisi,** *f.* uhøvisk aatferd. **-kurteisligr,** *a.* **-kurteiss,** *a.* uhøvisk. **-kvángaðr,** *a.* ugift, utan kona. **-kvenska,** *f.* ukvendeleg ferd. **-kvíðinn,** *a.* kvidelaus, urædd. **-kvirrleikr,** *n.* = *úkyrrleikr.* **-kvæða, -kvæði,** *a.* maallaus. **-kvæðismál,** *n.* **-kvæðisorð,** *n.* ærekrenkjande ord. **-kvæntr,** *a.* ugift, utan kona. **-kynjan,** *n.* ætteskam, uting. **-kynligr,** *a.* ikkje underleg, undrelaus. **-kynni,** *n.* uhøveleg aatferd, synd (jfr. nyn. *ukynde, n.* vond natur, vanart). **-kyrr,** *a.* ukyrr, uroleg. **-kyrra,** *v.* (*rð*) uroa, gjera uroleg; *úkyrrast, v. r.* verta uroleg. **-kyrrleikr,** *m.* uro. **-kyrrligr,** *a.* uroleg. **-kyssiligr,** *a.* som ein ikkje kann kyssa, ukysseleg. **-kæti,** *f.* stur, sorg. **-kœmiligr,** *a.* uhøveleg (= *úviðrkvæmiligr*). Jfr. nyn. *ukjømeleg.* **-kœnska,** *f.* ukunna.

úla, *v.* (*að*) ula, hyla? Grág. 380₂₂.

ú-lag, *n.* **1.** ulag, ugreida. **2.** ilt baareslag, hardskavl. Bós. 81₂₃. **-latliga,** *av.* utan drygjing, straks. **-latr,** *a.* ikkje lat, snar. **-látr,** *a.* uskikkeleg, stridig.

uldna (*ú-*) *v.* (*að*) ulna, rotna, = *ulna.*

ú-léðr, *a.* „ulaant“, d. e. bruka uløyves. **-leiðr,** *a.* ikkje leid, kjær, hugleg. Jfr. nyn. *uleid.* **-leigis,** *av.* utan aa betala leiga (løn, renta). **-lendr,** *a.* som ikkje er i landet. **-léttr,** *a.* fremmeleg, med barn. **-leyfðr,** *a.* uløyvd, forboden. **-leyfi,** *n. at* (*í*) *úleyfi e-s,* utan løyve (lov) av ein. **-leyfiliga,** *av.* = *úleyfis.* **-leyfiligr,** *a.* uløyveleg. **-leyfis,** *av.* uløyves, utan lov. **-leyndr,** *a.* uløynd, openberr. **-leysiligr,** *a.* uløyseleg.

ulfaldahár, *n.* kamelhaar. **ulfaldi,** *m.* kamel.

ulfa-þytr, *m.* ulvetot, ulve-ul. **ulf-grár,** *a.* ulvgraa. **-hamr,** *m.* = *ulfshamr.* **-hanzki,** *m.* handske av ulveskinn. **-heðinn,** *m.* ulvskinnstakk (-kufta); berserk klædd i ulvskinnstakk. **-híði,** *n.* ulvehide, ulvegren. **-hugaðr,** *a.* „ulv-huga“, d. e. vill og djerv. Edda. **-hugr,** *m.* „ulv-hug“, villskap, illvilje, sinne. **-hvelpr,** *m.* ulvunge.

ulfliðr, *m.* uvled, handled (jfr. nyn. *ulvelid, f.* INfj. Ross).

ulfr, *m.* ulv, varg, skrubb; yverf. um fiende: *ala e-m ulfa.* **ulfs-hali,** *m.* ulvehale. **-hamr,** *m.* (i *pl. ulfahamir*) ulveham. **-hugr,** *m.* = *ulfhugr.* **-hús,** *n.* ulvestova, ulvegrav. **-kjǫptr,** *m.* ulvekjeft. **-munnr,** *m.* ulvemunn. **-rǫdd,** *f.* ulvemaal. **ulf-úð,** *f.* = *ulfhugr.* **-viðr,** *m.* ulvved, krossved. Viburnum.

ú-lið, *n.* ugagn, skade. **-líðandi,** *a.* uforgjengeleg. **-liðligr,** *a.* hjelpelaus, ulagleg (*-liðliga, av.*). **-liðmannliga,** *av.* paa ein maate som er uhøveleg for *liðmaðr,* uhøveleg. **-lifat,** *a. n.* ulivt; *eiga skamt úlifat,* hava stutt tid att aa liva. **-lifðr,** *a.* livlaus, daud. Edda. **-lífi,** *n.* uliv, daude; *til úlífis,* til ulivs. **-lífismaðr,** *m.* mann som hev forbrote livet. **-lífissǫk,** *f.* daudesak. **-lífisverk,** *n.* verk som ein er verd dauden for. **-lífligr,** *a.* som ikkje ser ut til aa kunna liva, feigsleg. **-líkamligr,** *a.* ulikamleg. **-líkan,** *n.* daudkjøt, villkjøt. **-líkendi,** *n.* det som er urimelegt, ulikjende, uvon; *gera e-t til úlíkenda,* d. e. paa læst. **-líkligr,** *a.* ulikleg, urimeleg, uvonleg (*-líkliga, av.*). **-líkr,** *a.* ulik. **-lipr,** *a.* uhag, uhendig. **-listugr,** *a.* kunstlaus. **-lítill,** *a.*

ikkje liten, heller stor. **-ljúfr,** *a.* ukjær. **-ljúgheitr,** *a.* ordhalden.

ull, *f.* (*gen. ullar, dat. ullu*) ull. **ullar-garn,** *n.* ullgarn. **-gæra,** *f.* ullskinn. **-hlaði,** *m.* ullhaug. **-lagðr,** *m.* ull-lagde, ulldott. **-reyfi,** *n.* ullrøyve, ull av ein saud; ullskinn. **-tíund,** *f.* tiend av ull. **-veizla,** *f.* gjestebod som vert halde etter saudeklippingi. **ull-band,** *n.* ullband (tilnamn). **-hvítr,** *n.* ull-kvit. **-hǫttr,** *m.* ullhatt (tilnamn).

ullir, *m.* = *yllir.*

ull-kambr, *m.* ullkamb, ullkarda. **-klæði,** *n. pl.* ullklæde. **-laupr,** *m.* ull-laup, ullkorg. **-serkr,** *m.* ullserk (tilnamn). **-strengr,** *m.* streng av ull (tilnamn).

ulna (*ú-*) *v.* (*að*) ulna, rotna, = *uldna.*

ú-lof, *n.* = *úleyfi.* **-lofat,** *av.* uloves, utan løyve. **-lofligr,** *a.* ulovleg, uløyveleg. **-loginn,** *a.* ulogen, sann. **-lokaðr,** *a.* loklaus. **-lukkukerling,** *f.* ulukkekjerring, Grett. (Vigf.). **-lund,** *f.* ill-lynde. **-lundarmaðr,** *m.* ill-lynd mann. **-lundværr,** *a.* ill-lynd, vondlynd. **-lyfjan,** *n.* forgift. **-lyfjansdrykkr,** *m.* forgiftig drykk. **-lyginn,** *a.* ikkje lygen, sannordig. **-lyndi,** *n.* uhaatt, ill-lynde. D. N. III 246₅. **-lýzka,** *f.* uhaatt, used. **-lykka,** *f.* ulukka (ulykka). **-læknanligr,** *a.* ulækjeleg. **-lærðr,** *a.* ulærd, læk. **-læti,** *n.* ulæte, uhøveleg aatferd (Vigf.). **-lǫg,** *n. pl.* ulog, det som er mot logi, logløysa, urett; *at úlǫgum,* ulogleg. **-lǫgligr,** *a.* ulogleg; um born: uegte. (*-lǫgliga, av.*).

um (eldre: *umb*) *præp.* **A.** m. dat. = *of, yfir,* (uppe) yver; *sitja um borðum,* sitja til bords. **B.** m. akk. **1.** (burt)yver, utyver; *sjá um heima alla*; *kominn um langan veg,* d. e. langveges fraa; *um langt, langt um,* langt undan; *um lengra,* lenger burtantil. **2.** um, gjenom; *sjá út* (*inn*) *um glugg.* **3.** um, (umkring) i, paa; *um gǫtu,* paa vegen. **4.** um, umkring; *sjórinn er fellr um heim allan.* **5.** um, framum; *ganga um e-n* (ogso *fram um, um fram e-n*); ogso yverf. um, yver, utan aa ansa; *sitja um stefnu.* **6.** (ut)yver, meir enn, lenger enn; *um megn þér,* yver di magt, meir enn du orkar; *um e-t fram, um fram e-t,* yver eitk., meir enn, betre enn eitk. (jfr. nyn. *umfram*). **7.** umfram, forutan (ogso *um fram*); *um annat*; *ok um* (*fram*) og dessforutan. **8.** (ut)yver, etter (ei tid); *fram um helgina,* fram yver helgi (jfr. nyn. *um nokre dagar*); *sitja um þat fram,* d. e. lenger enn den tid. **9.** um, i, for (um tidi, daa eitk. hender eller varer); *um tíma,* ei tid; *um kveldit*; ogso m. dat. (i *pl.*): *um kveldum,* um kveldarne (um kveldom); *um sína daga,* for sine livedagar; *um allan líksǫng,* medan *líksǫngr* varde. **10.** um, yver (um emne som ein held paa med); *tala um e-t.* **11.** um, med umsyn til, naar det gjeld; ofte sett etter ein annan *præp.*: *gefa gaum at um e-t,* leggja merke til eitk. **12.** for, paa grunn av; *útlagr um þat verk.* **13.** med, med hjelp av; *þat vitnum vér um þetta bréf.* **14.** *um, av.* (utan styring) utyver; framum; um; i kring; um det; for det. **15.** *um* synest stundom aa standa yverlaups framfor adjektiv i neutr.: *sitja um kyrt,* sitja roleg, og i skaldskap ofte utfyllande framfor verb: *nú emk aptr um kominn* (jfr. *of*).

úmaga-aldr, *m.* alder daa ein er *úmagi.* **-bjǫrg,** *f.* bjørg, hjelp for *úmagi.* **-bǫlkr,** *m.* logbolk um *úmagar.* **-eyrir,** *m.* **-fé,** *n.* gods, midel som ein umyndug eig. **-framfœrsla,** *f.* det aa forsyta *úmagi,* fatigforsyting. **-fœrsla,** *f.* det aa føra *úmagar* til dei forsytings-skyldige. **-lauss,** *a.* som ikkje hev *úmagi* aa forsyta. **-lýsing,** *f.* tinglysing um *úmagi.* **-mót,** *n.* det at ein forsytar armar seg ut med aa forsyta ein annan, so baae vert forsytelause. **-skipti,** *n.* det aa skifta *úmagar* millom dei forsytings-skyldige; arvskifte millom umynduge. **-verk,** *n.* verk (misgjerning) som *úmagi* gjer. **úmagi,** *m.* menneskje som ingenting orkar, og ikkje kann syta for seg sjølv, umyndugt menneskje, olmose-menneskje, fatiglem. Jfr. nyn. *umage, m.* barn, stakar.

ú-mak, *n.* **-makendi,** *n. pl.* **-maki,** *m.* umak, bry, ulempa. **-makligr,** *a.* uhøveleg; uverdig, ufortent til eitk. *e-s.* (*-makliga, av.*).

umalauss, *a.* fri for (ill) umtale.

ú-máli, *a.* umælande, maallaus. **-málugr,** *a.* tagall, faamælt (jfr. nyn. *umaalug*).

um-annan, *f.* umsut, umsorg.

ú-mannan, *n.* vanmenne, dugløysa. **-mannligr,** *a.* umannsleg (*-mannliga, av.*). **-markaðr,** *a.* umerkt. **-máttans, -máttis,** *av.* ovleg. **-máttr,** *m.* magtløysa; *falla í úmátt,* falla i uvit.

-máttugr, *a.* magtlaus, vanmegtig. **-máttuligleikr,** *m.* umoglegskap, uraad, Heilag. II 623₂₂. **-máttuligr,** *a.* magtlaus, veik; umogleg (*-máttuliga, av.*). **-mátuliga,** *av.* **1.** umaateleg. **2.** for *úmátuliga,* Fld. I 30₁₆.

umb, *præp.* = *um.* **umb-,** sjaa *um-.*

um-band, *n.* bindsel, fetl (paa saar). **-bera,** *v. st.* taka fri for skyld, orsaka; hava tol med, draga yver med (*við e-n*); jfr. nyn. *umbera.* **-bergis,** *av.* og *præp.* umkring. **-betra,** *v.* (*að*) gjera betre. **-beygiligr,** *a.* eig. umbøygjeleg; circumflex (akcent). **-boð,** *n.* fullmagt, umbod, embætte; bodord. **-boðsbréf,** *n.* skriftleg fullmagt. **-boðsmaðr,** *m.* umbodsmann, fullmegtig. **-boðsmannaskipti,** *n.* skifte av umbodsmenn. **-boðstígn,** *f.* heider som fylgjer med eit umbod. **umbogi** (for *umb-hogi*) *m.* umhug, umsut. **um-bót,** *f.* umbot, betring, bøting. **-bótamaðr,** *m.* mann som gjer eitk. betre; fredsemjar. **-bótardrykkr,** *m.* lækjande drykk. **-bótarmaðr,** *m.* = *umbótamaðr.* **-breyta,** *v.* (*tt*) brøyta, snu um (*e-u*). **-breyting,** *f.* umbrøyte, umsnuing. **-brot,** *n.* velting hit og dit, umkasting; itak; stort arbeid; umbrot (Set.), umvelting. **-brotamaðr,** *m.* mann som gjer *umbrot.* **-búð,** *f.* **-búnaðr,** *m.* **-búningr,** *m.* tilbunad, tilstelling, stell; bunad, prydnad; det som er umkring eitk., umgjerd, karm (t. d. kring dør); um sengstell: *sofa í góðum umbúnaði;* um aa stella um lik og gravleggja: *veita dauðum mǫnnum umbúnað; sverðs umbúnaðr,* sverdslira. Jfr. nyn. *umbunad,* Nordl. **-bœtan,** *f.* **-bœting,** *f.* betring, bot. **-dráttr,** *m.* (for *undirdráttr?*) eit slag trope (tale-bilæte), = gr. katachresis. **-duri,** *m.* **-dyri,** *n.* dørtre ovantil, = *ofdyri.* **-dœmi,** *n.* umdøming, avgjerd. **-dǫgg,** *f.* dogg som ligg umkring; *umdǫgg arins,* d. e. sot. Edda.

ú-megð, *f.* det aa vera *úmagi;* hjelpeløysa, armodsdom; umyndugskap; ogso um *úmagar.* Jfr. nyn. *umegd,* veikskap, barndom, barneflokk. **-megðarbú,** *n.* armods-bu. **-megðarmaðr,** *m.* armods-mann. **-megin,** *n.* umegje, magtløysa, vanmagt, ogso um uvit. **-meginn,** *a.* magtlaus. **-meginsdúrr,** *m.* „vanmagtsblund", svevn. **-megn,** *n.* **1.** = *umegin.* **2.** det som er umoglegt, uraad. **-megna,** *v.* (*nd*) ørmegta, uvita. **-meinsamr, -meinn,** *a.* meinlaus. **-mennska,** *f.* umannsferd, stakarsdom, hjarteløysa. **-merkiligr,** *a.* ikkje merkande; usætande, upaalitande; uvisleg; uskynleg (S. E. II 66₈) (*-merkiliga, av.*). **-merkr,** *a.* ikkje merkande, ikkje paalitande, usæteleg. **-merktr,** *a.* umerkt. **-meskinn,** *a.* ikkje kræsen, ikkje vand; jfr. *meskinn.* **-metnaðarsamliga,** *av.* med liten vyrdnad. **-metnaðr,** *m.* vanvyrdnad. **-mettr,** *a.* ikkje mett, svolten.

um-faðma, *v.* (*að*) umfemna, fangtaka. **-fang,** *n.* arbeid, stræv; uro, staak, strid. **-fangsmikill,** *a.* uroleg, staaksam. **-farandi,** *a.* umfarande, umreisande. **-feðming,** *f.* umgrensing, umrit. **-ferð,** *f.* det aa fara um, umferd, umlaup. **-ferðarmaðr,** *m.* umfarande mann, ferdamann. **-ferðarpiltr,** *m.* umfarande gut. **-fram,** *præp.* og *av.* sjaa *um, præp.* **-ganga,** *f.* det aa ganga um, umkring; millomgonga, umsut. **-ganga,** *v. st.* syta for at ein fær eitk.; *u. e-m e-t.* **-gangr,** *m.* **1.** = *umganga.* **2.** umgang, svalgang (kring hus). **3.** umgjerd, karm. **-gangsmaðr,** *m.* drivar, stjornar. **-gefinn,** *a.* umgjeven, umringa. **-gengi,** *n.* = *umganga.* **-gerð** (og *umgjǫrð*) *f.* det som er gjort ell. ligg umkring eitk, umgjerd, umlag, sverdslira, prydnad odl.; inngjerdsla. **-gerða,** *v.* (*rð*) = *umgyrða.* **-gjǫrð,** *f.* gjord, belte umkring eitk. Edda. **-gnaddan,** *f.* knurking, klaga. **-grafa,** *v. st.* undergrava, grava burt grunnen under. **-grǫptr,** *m.* ettergraving, etterrøknad. **-gǫngumaðr,** *m.* **1.** rekarfant, tiggar. **2.** stjornar, raadsmann. **-gyrða,** *v.* (*rð*) leggja umkring. **-horf,** *n.* det aa sjaa umkring seg; *hversu þar var umhorfs,* korleis der saag ut. **-hugsan,** *f.* tanke paa eitk. **-hvarf,** *n.* eig. kringferd, det aa fara umkring; umrøme. Jfr. nyn. *umkvarv.* **-hverfis, -hverfum,** *av.* og *præp.* (m. *akk.*) i kring um (*umkverves,* Hall. Nfj.). **-hvergis,** *av.* = *umhverfis.* Kgs. Brenn. 38₂₆. **-hyggja,** *f.* umhug, umsorg. **-hyggjulauss,** *a.* som er utan umsorg (*-hyggjulaust, av.*). **-hyggjumaðr,** *m.* mann som treng umsorg av ein (*e-s*).

umi, *m.* (ill) umtale.

ú-mildi, *f.* umilda, miskunnløysa. **-mildleikr,** *m.* umildskap, ugudelegskap. **-mildr,** *a.* umild, miskunnlaus; ugudeleg (*-mildliga, av.*). **-minnast,** *v. r.* (*nt*) gløyma (*e-s*). **-minni,** *n.*

minneløysa, gløymska (jfr. nyn. *uminne*). **-minnigr,** *a.* uminnug, som ikkje minnest (*e s*). **-minnishǫfgi,** *m.* tunge som valdar minneløysa. **-minnisveig,** *f.* gløymskedrykk. **-miskunnsamr,** *a.* umiskunnsam, miskunnlaus (*-miskunnsamliga, av.*). **-missiligr,** *a.* umissande. **-mjúkr,** *a.* ikkje mjuk, stiv, strid, uviljug.

um-kast, *n.* umkast, vending. **-kaup,** *n.* **-keypi,** *n.* handel, semja. **-kringingarmál,** *n.* umskrivning, perifrasa. **-kringis** (og *-kring*) *av.* og *præp.* umkring. **-kringja,** *v.* (*gd*) umringa, kringsetja; fara i kring. **-kvæði,** *n.* ordlag, talemaate.

umla, *v.* (*að*) umla (Hall.), mulla.

um-landsferð, *f.* ferd (tilsjøs) umkring landet. **-lassamr,** *a.* baktalande. **-leiðing,** *f.* det aa leida, føra umkring. **-leitan,** *f.* freistnad paa aa faa til eitk. **-lesandi,** *m.* **-lesmaðr,** *m.* baktalar. **-lestr,** *m.* (*gen. -lestrs* og *-lestrar*) baktale. **-lestrarmaðr,** *m.* baktalar. **-liðinn,** *a.* framfaren, som hev vore (jfr. *líða um*). **-liðning,** *f.* det aa lida av, avliding (um tidi). **-mál,** *n.* **1.** ummaal, rundmaal. **2.** = *ummæli.* **-merki,** *n.* **1.** merke; *sjá vegs ummerki,* sjaa merke etter eitk. som hev hendt. **2.** landmerke, grensa. **-merkja,** *v.* (*kt*) avmerkja, avgrensa. **-mæli,** *n.* ord, tale, det ein segjer um eitk. **-mǫrk,** *n. pl.* grensor, rettsumkverv. Bp. I 742₃₆.

ú-móðr, *a.* ikkje trøytt. **-mótaðr,** *a.* formlaus.

um-ráð, *n.* umraad, raadleggjing; raad, styring. **-rás,** *f.* umlaup; yverf. um forteljing. **-rennandi,** *m.* = *umrenningr.* **-renning,** *f.* umlaup. **-renningr,** *m.* landslaupar, ferdafant. **-ræði,** *n. pl.* umraad, raadleggjing. **-rœða,** *f.* umrøda, tale um eitk. **-samning,** *f.* semja, forlik. **-sát,** *f.* **1.** umlægring. **2.** umsaat (Tel.), ettersitjing; lurarsæte; meinraad. **-sátarmaðr,** *m.* umsitjar, mann som lurer paa (aa drepa) ein. **-seta,** *f.* umlægring. **-setr,** *n.* = *umsát* 2. **-sigling,** *f.* sigling, styring (eig. um-sigling). **-sitjandi,** *a.* umsitjande, lurande. **-sitjendr,** *m. pl.* grannar. **-sjá,** *f.* (*-sjó, f. -sjón, f.*) umsyn, umsorg. **-sjór,** *m.* eig. sjøen umkring, d. e. oceanet, storhavet. **-sjósveinn,** *m.* tenestemann som ser um eitk. D. N. II 133₂₇. **-skepta,** *v.* leggja brett paa (eig. setja nytt skaft paa?) Fm. VIII 27₆. **-skipti,** *n.* umskifte, umbyte; byte, skil; uppgjerd, avgjerd. **-skiptiligr,** *a.* umskifteleg, ustød. **-skipting,** *f.* **1.** umskifte, umbyte. **2.** umhug for. **-skorning,** *f.* **-skurðarskírn,** *f.* umskjering (bib.). **-skurðr,** *m.* **1.** umskjering. **2.** fyrehud (huva) som er avteki ved umskjeringi. **-skurningarskírn,** *f.* = *umskurðarskírn.* **-skyggja,** *v.* (*gð*) yverskyggja. **-skygnari,** *m.* utkiksmann. **-skygning,** *f.* umskoding, tilsyn, utkik. **-skygningarmaðr,** *m.* = *umskygnari.* **-skýring,** *f.* tolking, utleggjing. **-sléttan,** *f.* sletting, jamning umkring. **-sníða,** *v. st.* umskjera. **-sniðning,** *f.* **-sniðningarþjónasta,** *f.* umskjering (bib.). **-snúa,** *v. st.* eig. snu um; yverf. øydeleggja. **-snúningr,** *m.* umsnuing, rengjing; umsetning, vending. **-spillandi,** *m.* ein som spiller ell. øydelegg eitk. **-stilli,** *n.* tilstelling, umsut. **-svifsmaðr,** *m.* drivar, stjornar. Jfr. nyn. *umsviv,* umtanke, umsorg, Romsd. **-sýsla,** *f.* studnad, hjelp; umsut, tilsyn. **-sýslumaðr,** *m.* drivar, stjornar, raadsmann. **-sýslumikill,** *a.* drivande. **-sæta,** *f.* ettersitjing, forfylgjing. Jfr. nyn. *umsæta* (lurar). **-tal,** *n.* umtal, tale um eitk. **-tala,** *f.* tale um eitk., helst um fyretòlor. **-talsmál,** *n.* sak som er verd umtale. **-turna,** *v.* (*að*) snu um. **-turnan,** *f.* umsnuing. **-þreifing,** *f.* handfaring.

ú-muguligr, *a.* udugleg. **-myndr,** *a.* uskapleg (poet.).

um-vaf, *n.* ting som er umvavd, umvunden med eitk. N. G. L. **-vanda,** *v.* (*að*) vera vand um, paatala. **-vandan** (*-vǫndun*) *f.* det aa vèra vand um eller nøgjen paa eitk., ihuge; paatale. **-vandanarmaðr,** *m.* ein som er vand um eitk., paatalar. **-venda,** *v.* (*nd*) **1.** venda, snu um (*e-u*). **2.** venda, bruka (pengar). **-vending,** *f.* umvending, umbrøyting; rengjing. **-verbis, -vergis,** *præp.* og *av.* = *umhverfis.* **-vesan,** *f.* det aa halda paa med eitk.

ú-myldr, *a.* umyld, d. e. ugraven. **-myndiligr,** *a.* avskapleg, uskapleg. **-mældr,** *a.* umælt, endelaus; *úmælt, av.* umælt, fritt, utan maal: *drekka úmælt.* **-mæliligr,** *a.* **1.** ikkje talande um. **2.** umæleleg, endelaus. **-mæltr,** *a.* usagt, ikkje avtala. **-mætr,** *a.* som ein ikkje tek umsyn til, ugild. **-mætta,** *v.* (*tt*) upers. *e-n*

úmættir, ein ørmegtar, uvitar. **-mœðiliga,** *av.* utan aa trøytna. **-mǫguligr,** *a.* umogleg. **-mǫnnun,** *f.* = *úmannan.*

una, *v.* (*undi, unat*) **1.** una, trivast (ein stad). **2.** vera, verta verande. **3.** roa seg, vera nøgd med, lika (*e-u*); *una vel* (*illa*) *við e-t,* vera vel (ille) nøgd med eitk. (*una med eitk.* Shl. Dal.); *una sér* (ell. *við sik*) lika seg (jfr. *una seg,* moroa seg, Dal.). **4.** hava hug til, bry seg um eitk. N. G. L. I 298; jfr. nyn. *una,* d. s. Gul. Ork. **unað,** *n.* une, velnøgje, hugnad, sæla. Jfr. nyn. *una, unad* (Ross).

ú-náð, *f.* (helst bruka i *pl. únáðir*) ufred, uro, ulempa (jfr. nyn. *unaad, n.* Tel.). **-náða,** *v.* (*að*) uroa, bry, plaaga. **-náðalaust,** *av.* i fred og ro.

unað-ligr, *a.* = *unaðsamr.*

unaðr, *m.* = *unað, n.* (Vigf.).

unað-samligr, -samr, *a.* uneleg, triveleg, hugnadleg. **unaðsbót,** *f.* gleda. **unað-semd,** *f.* ynde. **-semi,** *f.* velnøgje. **unaðs-ilmr,** *m.* søt ange. **-sýn,** *f.* hugnadleg syn. **-vist,** *f.* hugnadleg heim.

ú-nafnligr, *a.* uhøveleg til aa vera namn. **-náttúra,** *f.* unatur, ukynde. **-náttúrligr,** *a.* unaturleg, mot naturi (*-náttúruliga, av.*). **-nauðigr,** *a.* unøydd, friviljug.

und, *præp.* = *undir.*

und, *f.* **I.** unning? Jfr. glossar til N. G. L.

und, *f.* **II.** saar. **unda,** *v.* (*að*) saara, særa.

undan, *præp.* (m. dat.) og *av.* undan, burt fraa, fraa ei stóda under ell. attmed ell. attum; *hǫggva undan e-m fótinn; ísar liggja langt undan landi; bregða sjóðnum undan kápu sinni; hann spratt upp undan borðinu,* spratt upp fraa bordet; *Þorgeirr undan Þríhyrningi,* d. e. fraa Trihyrningen (eit fjell; han budde ned under T.); yverf. *heimta fé sitt undan e-m,* d. e. krevja det att fraa ein som hev det „under" seg; um avdraatt og avkjøme: undan, av: *hafa smjǫr* (*kalfa*) *undan kúum.* **undan-boð,** *n.* tilbod um aa yvertaka gods som er i annan manns verjemaal. **-bragð,** *n.* undankoma; utveg, raad til aa koma undan; undanløyning. **-drag,** *n.* = *undandráttr* 1. **-draga,** *v. st.* draga undan, forhalda ein eitk. (*e-t við e-n*). **-dráttr,** *m.* **1.** undandrag, det aa draga eitk. undan ein, lura eitk. fraa ein; kassesvik. **2.** det aa draga seg undan; utdrygjing. **-ferð,** *f.* undanferd, undankoma. **-ferli,** *n.* = *undanfærsla.* **-fœri,** *n.* **1.** undankoma, tilføre til aa koma undan. **2.** = *undanfærsla.* **-fœrsla,** *f.* det aa gjera seg fri for ei skulding, forsvar, orsaking. **-hald,** *n.* undanrøming. **-herkjan,** *f.* orsaking, fyrebering. **-kall,** *n.* innanking til høgre rett. **-koma,** *f.* undankoma, det aa koma seg undan. **-lausn,** *f.* utløysing, utfriing. **-mæli,** *n.* det aa *mæla e-n undan,* forbøn, orsaking. **-rás,** *f.* det aa renna undan, røming. **-róðr,** *m.* det aa ro undan, undanror.

undarligleikr, *m.* det som er underlegt, underlegheit. **undarligr,** *a.* underleg (undarleg), rar; uvanleg (*-liga, av.*).

undingi, *m.* burtrømd træl.

undir, *præp.* og *av.* **A.** m. dat. um vera paa ein stad. **1.** under, ned-(burt-)under, nedanfor; *skipit undir þeim,* skipet som dei er paa; *liggja undir nesi einu; sitja undir borðum,* d. e. til bords; *dagr er undir,* dagen er liden; *meðan tǫður manna eru undir,* d. e. ligg ute (nedslege, men ikkje innhavt); *Starkaðr undir Þríhyrningi,* d. e. Starkad fraa ein gard „under Trihyrningen" (eit fjell); jfr. *hleypa heim undir Þríhyrning* (til garden under T.) og *Þorgeirr undan Þríhyrningi.* **2.** under, av (um avkjøme); *undir þeim* (*hesti*) *var alinn Freyfaxi.* **3.** under, i, hjaa (um magt, styring, eiga odl.); *þat er undir mér,* det stend i mi magt; *hafa ván sína undir djǫfli; selja fé at láni undir hans trausti,* d. e. i tillit til honom; *mikit* (*ekki*) *er undir e-u,* eitk. er mykje (inkje) um aa gjera; *þykki mér mikit undir, at* —, det er meg mykje um aa gjera — (jfr. *vera undir*). **4.** (liggjande) under, gøymd i; *vera vargr undir sauð,* vera varg i saudeham. **5.** under, med eitk. i straff; *undir messusǫngspínu.*

B. med akk. um rørsla til ein stad. **1.** under, ned- (burt-)under, burtmed; *koma fótum undir sik,* koma seg paa føterne att; *sigla suðr undir England; sól gengr undir,* soli gladar. **2.** under, til, attaat (um magt, eiga odl.); *leggja under sik; gefa e-t undir kirkjuna; bera fé undir e-n,* d. e. muta ein; *taka* (*eiga*) *mann undir bónda sinn* (ogso

bónda sínum), d. e. vera utru mot sin egtemann. **3.** for, i betaling for; *bjóða í leigu undir sik.* **4.** med eitk. i vaagnad ell. trygd; *leggja e-t undir þegnskap sinn.*

undir-biskup, *m.* under-bisp (suffragan). **-borg,** *f.* underliggjande borg ell. by, forstad. **-borgligr,** *a.* som ligg nær ved eller under ein by. **-bregða,** *f.* underbreidsla. **-brot,** *n.* underbrjoting, underkuing. **-búð,** *f.* bud som ligg under eit anna rom eller loft. **-búi,** *m.* ein som bur under. **-byrli,** *m.* underskjenkjar. **-djúp,** *n.* djup som ligg under, avgrunn. **-dráp,** *n.* arbeid som ein tek paa seg. **-dráttull,** *a.* som gjerne dreg ell. sankar til seg eitk. **-eldi,** *n.* undanelde, avkjøme; yverf. frukt. **-folk,** *n. koll.* undergjevne. **-fulgviti,** *m.* under-fut. **-fǫrull,** *a.* innful, løynsk. **-gefinn,** *a.* undergjeven, underlagd. **-gefning,** *f.* undergivnad. **-gerð** (*-gjǫrð*), *f.* bossa, puta under ein sâl; jfr. nyn. *undergjerd.* **-gjǫf,** *f.* undergivnad, underkasting. **-grefill,** *m.* undergravar. **-grǫptr,** *m.* undergraving, løynleg svikferd. **-heimar,** *m. pl.* „underheimarne", underverdi. **-hlutr,** *m.* underlut, underpart. **-hús,** *n.* rom under eit loft. **-hyggja,** *f.* baktanke, innfulskap, sløgd, falskleik. **-hyggjufullr,** *a.* svikfull, falsk. **-hyggjulauss,** *a.* sviklaus. **-hyggjuleysi,** *n.* svikløysa. **-hyggjumaðr,** *m.* innfult menneskje, fuling. **-klefi,** *m.* kleve, som ligg under eit anna rom. **-konungr,** *m.* underkonge. **-kurr,** *m.* innful list. **-kyrtill,** *m.* underkyrtel. **-lag,** *n.* tilraad; jfr. nyn. *underlag.* **-leggja,** *v.* (*-lagði*) leggja under, kua. **-land,** *n.* underland, skattland. **-maðr,** *m.* undermann, undergjeven. **-mál,** *n.* løynleg avtale; innfulskap i tale, baktanke. **-oka,** *v.* (*að*) leggja under ok, tvinga under. **-prestr,** *m.* underprest. **-rót,** *f.* eig. underrot, nedste rot; yverf. fyrste upphav. **-seta,** *f.* innverknad; jfr. nyn. *underseta.* **-skáli,** *m.* *skáli* som ligg nedunder. **-skemma,** *f.* rom under eit loft. **-skipaðr,** *a.* undergjeven. **-staða,** *f.* understøda, grunnlag; grunn, orsak; meining, rett skyn; innhald; ogso grunnhaatt, umsetjing til lat. substantia. **-staðing,** *f.* = *undirstaðning.* **-staðligr,** *a.* = lat. substantivus, substantialis; *undirstaðligt nafn,* substantiv, tingord. **-staðning,** *f.* **-staðningr,** *m.* meining, skyn. **-stafr,** *m.* bokstav som berre vert bruka i enden av ei staving (gram.). **-standa,** *v. st.* skyna, taka; merka; greida, orka. Jfr. nyn. *understanda* (Ross). **-stokkr,** *m.* understokk, grunnstokk. **-stolpi,** *m.* stolpe som stend under. **-stœðiligr, -stœðuligr,** *a.* substantivisk. **-tekt,** *f.* maate som ein tek upp ell. svarar paa eitk.; tilsvar. **-tjald,** *n.* undertjeld, undertæpe til veggjetjeldet (*refill*). **-þýðast,** *v. r.* (*dd*) taka, eigna til seg. **-vorpning,** *f.* underkasting, underleggjing; fyrebering, læta.

undorn, *m.* eig. millomtid; tidi umkring dagverd (kl. 9) ell. aftansverd (kl. 3); ogso um maaltidi daa (poet.). Jfr. nyn. *undorn,* maaltid kl. 3 (Tel. Num.), kl. 9 (i eldre tid, Ma.).

undr, *n.* under, vedunder, bisn. **undra,** *v.* (*að*) undra; undrast paa (*e-t, af e-u*); upers. *undrar mik,* det undrar meg; *undrast e-t, um e-t,* undrast (ogso bisna) paa eitk. **undra-ár,** *n.* aar fullt av under. Ann. 112₂₇. **-maðr,** *m.* unders menneskje, bisn. **undran,** *f.* undring, bisning. **undranar-tíðendi,** *n. pl.* underlege hende. **-verðr,** *a.* undringsverdig, underleg.

undr-látr, *a.* undersam, bisnefus. **-ligr, -samligr,** *a.* underleg, furdeleg. **-sjón,** *f.* underlegt syn, bisn. **-skapaðr,** *a.* underleg skapa.

ú-nefndr, *a.* unemnd. **-neiss,** *a.* velvyrd, gjæv. **-nenning,** *f.* tiltakløysa, latskap. **-neytr,** *a.* udugleg. **-neyttr,** *a.* ubruka.

unga-aldr, *m.* ung alder.

Ungararíki, *n.* Ungarland.

ung-barn, *n.* ungbarn, smaabarn. **-fé,** *n.* ungfe. **-herra,** *m.* = *jungherra.* **-hryssi,** *n.* ung-øyk. **ungi,** *m.* unge. **ung-lamb,** *n.* ungt lamb. **-leiki,** *m.* ungdom. **-ligr,** *a.* ungleg, ungdomleg. **-maðr,** *m.* **-menni,** *n.* ungmenne, ungt menneskje. **ungr,** *a.* (*komp. yngri, sup. yngstr*) ung; ny. **ung-smali,** *m.* ungsmale, ungt smaafe. **-sveinn,** *m.* ungsvein, ung gut. **-viði,** *n.* unge tre, ungskog.

unian, *s.* lauk (mlat. uniones).

unna, *v.* (*ann, unni, unnat* ell. *unnt*) **1.** elska (*e-m*); *unnast,* elska einannan (jfr. nyn. *unna,* d. s i stev og folkev.). **2.** unna ein, lata ein faa eitk. (*e-m e-s*). **unnandi,** *m.*

elskar. **unnasta** (*unnusta*) *f.* elskar, frilla. **unnasti,** *m.* elskar.

unning, *f.* i sms. *eiðunning.*

unningjalausn, *f.* finnarløn eller løysepengar for burtrømd træl (jfr. *undingi*).

unnr, *f.* (*unnar*; *unnir*) baara, bylgja. **unnvarp,** *n.* „baare-kast", d. e. dunge av rak i fjøra; *falla unnvǫrpum,* falla i dungevis.

ú-nógligr, -nógr, *a.* unøgjeleg, ikkje nok, i liti mengd (*-nógliga, av.*). **-notinn,** *a.* ubruka.

ununarsamr, *a.* uneleg, triveleg.

ú-nýta, *v.* (*tt*) **1.** ikkje bruka. **2.** gjera unyt, ubrukande eller ugild, spilla, øydeleggja, gjera um inkje. **-nýta,** *f.* laak aatferd (jfr. nyn. *unyta*). **-nýti,** *n.* ubrukande ting (jfr. nyn. *unytte*); *hǫggva til únýtis,* hogga sund og soleis gjera ubrukande. **-nytja,** *f.* øydeleggjing; *lýsa únytju,* gjera ugagn. **-nytjaþræll,** *m.* unyttig tenar. **-nytjungr,** *m.* ugagns menneskje, unyta. **-nytni** (*únytti*) *n. pl.* ugagnsverk. N. G. L. **-nýtr,** *a.* unyt, ubrukande; unyttig, skadeleg; ugild, spilt. **-nytsamr,** *a.* skadeleg.

unz (av *und es*) *konj.* til, til dess (ogso *til þess unz*).

ú-nœfr, *a.* uhæv, faarøynd. **-nœfrleikr,** *m.* faarøynsla. **-orð,** *n.* **-orðan,** *f.* uord, vond-ord, stygg-ord. **-orðasamr,** *a.* faaordig. **-orðinn,** *a.* uvorten, komande. **-pínanligr, -píniligr,** *a.* som ikkje kjenner pina.

upp, *av.* **1.** upp (i fleire tydingar): til ein høgre stad: *draga upp*; fraa sjøen upp i landet odl.: *upp eða út*; fram i ljoset, tilsynes: *koma upp*; um opning: *lúka upp*; til ende: *brenna upp*; *upp í várt mál,* paa vaart maal. **2.** fram, utetter; ofte um tid: *upp frá e-u,* etter, sidan (ei tid); *frá því upp,* fraa den tid av. **3.** uppe, ovantil; *upp frá e-u,* ovanfor eitk. **upp-á,** *præp.* uppaa, paa, ovanpaa; med umsyn til. **-angr,** *m.* upphøgjing. **-austrarmaðr,** *m.* vasekopp. **-boð,** *n.* uppbod, utbod (av mannskap). **-brot,** *n.* eitk. uppbrote. **-brú,** *f.* øvre bru, bruka som eigennamn, D. N. VI 167₆₀. **-brunning,** *f.* uppbrenning. **-burðalítill,** *a.* lite framferdig; jfr. nyn. *uppburd,* evna til aa gjera seg gjeldande. **-burðr,** *m.* **1.** uppbering (av varor fraa eit skip). **2.** ording, utsegn. **-dalr,** *m.* dal upp i landet. **-diskaðr,** *partic.* lagd fram paa disk eller fat; jfr. nyn. *diska upp.* **-dyri,** *n.* dørtre ovantil, = *ofdyri.* **-eyddr,** *partic.* uppøydd, gjord til inkjes. **-festa,** *v.* (*st*) festa, hengja upp. **-festing,** *f.* uppfesting, upphengjing. **-festingarmaðr,** *m.* hengt menneskje. **-frœðing,** *f.* upplæring. **-fœði,** *n.* **-fœzla,** *f.* uppføding, uppfødsla. **-ganga,** *f.* **1.** uppgonga, uppgang, uppstiging; landgang; entring (av skip); elvevokster, flaum. **2.** veksande magt, framgang. **3.** uppgang, stad aa koma upp. **-gangr,** *m.* **1.** uppgang, stad aa gaa upp. **2.** veksande magt, framgang. **-gefa,** *v. st.* gjeva upp, lata fara; *uppgefinn,* uppgjeven, hjelpelaus. **-gefning,** *f.* frigjeving; tilgjeving. **-gerð,** *f.* bygning, uppsetjing; jfr. nyn. *uppgjerd.* **-gerðarmaðr,** *m.* bygningsmann. **-gjafari,** *m.* tilgjevar. **-gjǫf,** *f.* medgjeving; ettergjeving. **-greizla,** *f.* i sms. *fjár-.* **-grip,** *n.* i sms. *fjár-.* **-gørr,** *a.* gjord av med, øydelagd. **-haf,** *n.* upphevjing, upphøgjing; upphav, orsak; byrja, fyrstning. **-hafari,** *m.* = *upphafsmaðr.* **-hafliga,** *av.* i fyrstningi. **-hafligr,** *a.* som ein byrjar med, høveleg til aa byrja med; jfr. nyn. *upphavleg.* **-hafning,** *f.* eig. upplyfting; burtrykning; sjølv-høgjing. **-hafsmaðr,** *m.* upphavsmann. **-hafsstafr,** *m.* fyrste-bokstav. **-hafssynd,** *f.* fyrste synd. **-hald,** *n.* **1.** det aa halda eitk. upp i vêret, lyfting; um presten som held upp nattverden: *upphald brauðs ok víns í messu.* **2.** upphald, upphelde, istandhalding. **-haldsker,** *n.* kjer til aa lyfta upp vinen i i messa. **-haldskerti,** *n.* kjerte til aa bera i processionar. **-haldsmaðr,** *m.* upphaldar, istandhaldar. **-haldsstika,** *f.* ljosestake til aa bera i processionar. **-hár,** *a.* høg (t. d. um sko); jfr. nyn. *upphøg.* **-hefill,** *m.* = *upphefjari.* Poet. **-hefjari,** *m.* **1.** upphevjar, uppreisar. **2.** upphavsmann. **-heimr,** *m.* himmel (poet.). Edda. **-heldi,** *n.* = *upphald* 2. **-heldismaðr,** *m.* = *upphaldsmaðr.* **-himinn,** *m.* himmelen uppe. Edda. **-hlaup,** *n.* upplaup, uppstyr. **-hlutr,** *m.* upplut, livstykke. **-húsan,** *f.* upphusing, det aa byggja hus. **-hæð,** *f.* høgd, haug. **-hǫgg,** *n.* upphogging, burthogging.

uppi, *av.* uppe; uppyver; uppe or sengi, paa føterne; framme, fyre, til synes, kunnigt; uppe paa land, uppe i landet; open,

til reide; til ende, uppbruka; jfr. *vera uppi.* **uppivǫzlu-maðr,** *m.* ovmodigt menneskje. **-mikill,** *a.* ovmodig.

upp-kast, *n.* uppkasting; uppkast, framlegg; teikning. **-koma,** *f.* det aa koma upp, uppkoma, framkoma. **-komumaðr,** *m.* upphavsmann, kjelda. **-kveiking,** *f.* uppkveikjing, tendring. **-lag,** *n.* løyve, samtykke. **-land,** *n.* land som ligg upp ifraa sjøen; *pl. Upplǫnd,* um Upplandi i Norig (serleg *Heinafylki, Haðafylki, Raumaríki, Guðbrandsdalir* og *Eystridalir*). **-lendingr,** *m.* upplending, mann fraa Upplandi. **-lenzkr,** *a.* upplendsk. **-létti,** *m.* uppletta (NGbr.), upphaldsvêr. **-lítill,** *a.* liten uppe.

upp-litning, *f.* uppskoding, kontemplation. **upplitningar-auga,** *f.* uppskodings-auga. **-hæð,** *f.* uppskodings-høgd. **-líf,** *n.* uppskodings-liv, kontemplativt liv. **-ljós,** *n.* uppskodings-ljos. **-sýn,** *n.* uppskodings-syn.

upplok, *n.* upplating, opning. **-lokning,** *f.* **1.** = *upplok.* **2.** = *uppsaga.* **-lost,** *n.* **-lostning,** *f.* uppdikt, usant drøs. **-lykt,** *f.* **-lykting,** *f.* utbetaling. **-lyktr,** *a.* utbetala. **-lægr,** *a.* høgt liggjande, høglendt. **-nám,** *n.* upptak, mottak (av pengar odl.),; burttaking (jfr. *tefla*); i N. G. L. um den lut av mannebøterne som fall paa nokre visse av skyldfolki (utan for „baugemennerne"), og um kvar av dei tri klassorne som desse skyldfolki var skipa i (*fyrsta, annat, þriðja uppnám*). **-námamenn,** *m. pl.* dei som er med i eit av dei tri *uppnám.* **-numning,** *f.* upptaking, burttykning (til himmelen); i gram. um anticipatio. **-numningardagr,** *m.* upptakingsdag; *u. Marie.* **-næmr,** *a.* **1.** som ein kann taka burt; forbroten, konfiskabel. **2.** yvervinneleg, hjelpelaus, „seld". **-orpinn,** *a.* = *uppnæmr* 2. **-rás,** *n.* uppstigning; landgang (til herjing); upphav, orsak. **-regin,** *n.* himmelske magter. Edda. **-reising,** *f.* uppreising, uppattreising. **-reisn,** *f.* **-reisning,** *f.* = *uppreist* 1. **-reist,** *f.* **1.** uppreising; umbot, framhjelp; veksande magt eller æra; fremjing (av ei sak). **2.** upprør, uppreist. **3.** skapingi, i sms. **-reistardrápa,** *f.* draapa, dikt um skapingi. **-reistarsaga,** *f.* skapingssoga, 1ste mosebok. **-réttaðr,** *a.* framsett paa bordet. **-réttast,** *v. r.* (*tt*) retta seg upp. **-réttr,** *a.* upprett, uppreist. **-ris,** *n.* = *upprisa.* **-rísa,** *v. st.* stiga, staa upp. **-risa,** *f.* **-risning,** *f.* det aa risa upp, uppstigning, uppstoda. **-risningarstaðr,** *m.* uppstode-stad. **-risudagr,** *m.* uppstode-dag. **-risudýrð,** *f.* uppstode-herlegdom. **-risunótt,** *f.* uppstode-natt. **-risutíð,** *f.* **-risutími,** *m.* uppstode-tid.

uppruna-bréf, *n.* upphavsbrev, fyrstehandsbrev. **-saga,** *f.* uppvokster-soga, ungdoms-soga. **upp-runi,** *m.* **1.** upprune (Sogn), det aa renna, veksa upp; uppkoma, upphav. **2.** uppvokster, ungdom. **-runir,** *m. pl.* uppvokster, ungdom.

upp-rœta, *v.* (*tt*) røta upp, taka upp med rot. **-saga,** *f.* framsegn, forkynning.

Uppsalir, *m. pl.* Uppsala (i Sverike).

upp-sát, *f.* og *n.* uppsaat, uppset, baade um aa setja skip upp paa land, og stad der skip vert sett upp. **-sátartupt,** *f.* tuft til uppsaat for skip. **-sátr,** *n.* uppsaat, uppsetning av skip. **-sátseyrir,** *m.* avgift (til grunneigaren) for uppsaat. **-setning,** *f.* = *uppsátr.* **-síðis,** *av.* uppe paa sida, jamsides. **-sitjendr,** *m. pl.* dei som sit til bords, bordlag. Leif. 171_{20}. **-skár,** *a.* openskaar, lausmynt; openberr. **-skeldr,** *a.*; *uppskelt með silfri,* heilt sylvslege? Eg. kap. 38. **-skipan,** *f.* lossing (av skip). **-skot,** *n.* drygjing, hefte; jfr. nyn. *uppskot.* **-slátta,** *f.* uppdikt, usant drøs. **-smíða,** *v.* (*að*) byggja upp. **-smíðan,** *f.* uppbyggjing (yverf.). **-smíðanarorð,** *n.* uppbyggjings-ord. **-smíði,** *n.* uppbyggjing. **-spretta,** *f.* uppkoma, kjelda (ogso yverf.). **-sprettubrunnr,** *m.* uppkoma, kjelda. **-sprettuæðr,** *f.* uppkomande vatsaadr. **-staða,** *f.* **1.** uppstoda, det aa standa uppreist. **2.** uppstoda, uppstiging; reising. **-stertr,** *a.* uppstrama, kaut, byrg. (*-stert, av.* Mork. 38_{3}). **-stiga,** *f.* uppstigning. **-stígari,** *m.* uppstigar, ein som stig upp til (*e-s*). **-stigning,** *f.* uppstigning, uppstoda. **-stigningardagr,** *m.* **-stigudagr,** *m.* uppstigningsdag, d. e. heilag-torsdag. **-stǫðutré,** *n.* uppstandar, stolpe. **-svíar,** *m. pl.* svenskar fraa Uppland. **-sǫgn,** *f.* = *uppsaga.* **-sætr,** *n.* sæter? Mk. 40_{25}. **-tak,** *n.* = *upptekja* 1 og 2. **-taka,** *f.* **1.** upptaking; ogso um lat. translatio, sjaa *upptǫkudagr.* **2.** = *upptekja* 1. **-tekja,** *f.* **1.** upptak, tileigning, plundring. **2.** inntekt, fortenesta

(*upptoka*, Hall.). **3.** det aa taka (byrja) paa med eitk., upptak, tiltak. **4.** maate som ein tek upp eitk. paa, meining, umdøming. **-tekning,** *f.* **1.** = *upptaka* 1. **2.** = *upptekja* 3. **-tekt,** *f.* = *upptekja* 1, 2 og 4; = *fjárupptekt* 1. **-tendran,** *f.* upptendring, uppkveikjing. **-timbran,** *f.* upptimbring; upptimbra hus. **-tœkiligr,** *a.* raadleg. **-tœkr,** *a.* = *uppnæmr*. **-tǫkudagr,** *m.* dag daa dei jordiske leivningar av eit heilagmenne vert upptekne og skrinlagde, translationsdag. **-þunnr,** *a.* tunn uppe. **-varp,** *n.* **1.** uppkasting (or eit eldberg). **2.** upphav, kjelda; jfr. nyn. *uppkast*. **-vekjari,** *m.* uppvekkjar, kveikjar. **-vesandi** (eldre form for *-verandi*) *a.* som er uppe; *at uppvesandi sólu*, medan soli er uppe. **-víss,** *a.* openberr, kjend. **-vǫxtr,** *m.* **1.** uppvokster, uppelde. **2.** vokster, skapnad, høgd. **-vǫzlumikill,** *a.* = *uppivǫzlumikill*. **-œsing,** *f.* uppøsing, eggjing.

ú-prettóttr, *a.* sviklaus, ærleg. **-prúðliga,** *av.* uheiderleg. **-prýði,** *f.* **1.** vanæra. **2.** for *ofprýði*.

ups, *f.* ufs (dsk. tagskjæg). **upsadropi** (og *uxa-* N. G. L.), **upsardropi,** *m.* ufsedrope, takdrop. **upsi,** *m.* **1.** = *ups*. **2.** for *ufsi*.

úr, *præp.* sjaa *ór*. **úr-,** sjaa *ór-*.

úr, *n.* **1.** yr, musk, fint regn; jfr. nyn. *ur*, *m.* regnskyer i fjellet (Tel.). **2.** namn paa runbokstaven for *ú*.

úráð, *n.* **1.** uraad, ill ell. skadeleg raad. **2.** uraadlegt ell. vondt tiltak, illgjerd, misgjerd. **úráða-kona,** *f.* laakt, usedugt kvende. **-mannliga,** *av.* uhøveleg. **ú-ráðan,** *n.* = *úráð* 2. **-ráðandi,** *præs. partic.* som ein ikkje maa gjeva raad; *úráðandi ǫllum bjargráðum*, som ein ikkje maa hjelpa eller berga med nokor raad (um skoggangsmann). **-ráðhollr,** *a.* som gjerne fer med det som er ilt og uraadlegt. **-ráðinn,** *a.* uraadd, uviss; uvitug; uviljug; *úráðit veðr*, faarlegt vêr. Str. 67₂₆. **-ráðleitinn,** *a.* raadlaus. **-ráðligr,** *a.* uraadleg, uhøveleg (*-ráðliga, av.*). **-ráðþægr,** *a.* som ikkje høyrer paa raad, einvis. **-ráðvandr,** *a.* ikkje vand um sine raader, samvitslaus; utugtig. **-ráðvendi,** *f.* samvitsløysa; utugt. **-ragr,** *a.* urædd (*-ragliga, av.*). **-rakklæti,** *n.* stakarsdom. **-rammr,** *a.* veik.

úrarhorn, *n.* horn av ur (*úrr*).

urð, *f.* urd, steinurd. **urðar-brot,** *n.* uppbrjoting av urd (um vegleggjing). **-kǫttr,** *m.* urdkatt (Lof.), røysekatt (bruka som tilnamn). **-maðr,** *m.* fredlaust menneskje (som maa halda seg i urder).

urðarmáni, *m.* illspaaande halvmaane som ein tykkjest sjaa inne paa husveggen, feigdarmaane. Eb. kap. 52.

urðgrœfr, *a.* som ein skal grava ned i urd.

urðr, *m.* **1.** hending. **2.** undergang, tjon. Poet.

urðr, *f.* namn paa ei av nornerne, Urd; lagnadsmøy. Edda.

ú-refjusamr, *a.* ærleg. **-reiðr,** *a.* **I.** ikkje ridande, ukjøm paa hesterygg. **-reiðr,** *a.* **II.** ikkje vreid, venleg. **-reiðumaðr,** *m.* menneskje som gjer ugreida og uskil. **-rekki,** *f.* stakarsdom. **-rendr,** *a.* urend, uskuma (um mjølk). **-rengdr,** *a.* = *úrotinn*, 3. Fm. X 398₂₉; O. Hm. kap. 77₁₅. **-réttliga,** *av.* uretteleg, gale. **-réttligr,** *a.* uretteleg, urett, ulogleg. **-réttr,** *a.* urett; urettferdig. **-réttsýni,** *f.* urettvisa. **-réttvíss,** *a.* urettvis, urettferdig. **-reyndr,** *a.* urøynd, uprøvd.

ureyndr for *urendr*, = *ørendr*. Hom. 4₁₀.

urga, *v.* (*að*) persa, trykkja saman, Fld. I 425. Jfr. ght. wurgan.

urga, *f.* reipende; jfr. nyn. *urva*, *f.* og *yrgja*, *f.* (Aasen).

urgan, *f.* orga, = *organ* (jfr. nyn. *urgo*, *f. pl.* NGbr. *urve*, *f.* Snm.).

úrganga, *f.* det aa gaa eller koma ut or eitk.

ú-rífligr, *a.* ugild, daaleg, ugodsleg (*-ríf-liga, av.*).

úrigr (og *úrugr*) *a.* **I.** vaat. Edda.

úrigr, *a.* **II.** ill, leid.

ú-ríkr, *a.* ugjæv, ring; fatig. Æf.

url, *n.?* **urlan,** *n.* slør.

úró, *f.* uro, ufred. **úróa,** *v.* (*að*) uroa; *úróast*, *v. r.* verta uroleg. **úróar-eldr,** *m.* ufredseld. **-maðr,** *m.* ufredsmann. **-tími,** *m.* ufredstid. **úrói,** *m.* = *úró*. **úróliga,** *av.* uroleg. **úrór,** *a.* uro (Hall.), uroleg.

ú-roskinn, *a.* ikkje vaksen. **-rotinn,** *a.* **1.** ikkje roten. **2.** *úrotin ær*, ærsaud som ikkje hev mist ulli (røytt). **3.** ikkje røytt (um lin), Flat. II 370₇.

úrr, *m.* (*úrar*) ur (lat. bos urus, dsk. uroxe); i sms. *úrarhorn.*

úrsvalr, *a.* vaatkald. Edda.

urt, *f.* urt, gras; lauv (= *jurt*).

urt, *a. n.* for *úrigt* av *úrigr, a.* II. Sex söguþ. 77₅.

úruggliga, *av.* **úruggr,** *a.* sjaa *øruggliga, øruggr.*

úrúm, *n.* romløysa; *gera úrúm,* fylla upp.

úr-ván, *f.* sky. Poet. **-væta,** *f.* yr, muskregn.

ú-ræðismaðr, *m.* misgjerningsmann. **-ræsi,** *n.* ufysa, ukjura (um folk). **-ræst,** *f.* ufysa. **-ræstiligr,** *a.* ureinsleg, ufyseleg. **-rækiliga,** *av.* skøytelaust. **-rækinn,** *a.* uskøyten, forsømeleg (jfr. nyn. *urøkjen*). **-rækja,** *v.* (*kt*) vanrøkta, forsøma, vanvyrda. **-rækslu-verk** (skr. *orakslu verk*) *n.* forsøming, avleidsla. Heilag. 300₃₈. **-rækt,** *f.* urøkt, forsøming, skøyteløysa. **-ræktarmyrkvi,** *m.* yverf. tunglynde, stur av di ein kjenner seg vanvyrd. **-ræktarsvefn,** *m.* svevn som kjem av forsøming. **-ræktarþokki,** *m.* utokke, uvilje av di ein kjenner seg vanvyrd. **-sáinn,** *a.* **-sáðr,** *a.* usaadd. **-sakaðr,** *a.* uskadd. **-sambærr,** *a.* som ein ikkje ber saman eller samstundes (um vaapn). **-samheyriligr,** *a.* usamhøveleg. **-saminn,** *a.* uskipa. **-samjafn,** *a.* ikkje jamgod. **-samjafnligr,** *a.* ikkje ihopliknande. **-samr,** *a.* uviljug til eitk. (jfr. nyn. *usamd*). **-samþykki,** *n.* usamtykke, usemja. **-samvirðiligr,** *a.* ikkje ihopliknande, utifraa. **-sanna,** *v.* (*að*) avsanna, neitta, prova at eitk. er usant. **-sannligr,** *a.* ikkje rett, urimeleg, uhøveleg. **-sannr,** *a.* **1.** usann, urett, falsk; *at úsǫnnu,* imot det som er sant. **2.** uskyldig i eitk. (*e-s, at e-u*). **-sannsýni,** *f.* **-sannsæi,** *f.* urettvisa. **-sárr,** *a.* ikkje saar; usaara. **-sátt,** *f.* usemja, usamtykke; *at úsátt hans,* mot hans vilje. **-sáttan,** *f.* = *úsátt.* **-sáttr,** *a.* usamd, uforlikt. **-seðjanligr,** *a.* umettande. **-sekr,** *a.* **1.** uskyldig, saklaus; fri for straff ell. bot; *at úsekju* (*úsekku*), utan aa draga paa seg straff, dersom ein ikkje vil draga paa seg straff (N. G. L.). **2.** ikkje fredlaus. **-séligr,** *a.* usjaaleg, stygg. **-sendiligr,** *a.* usendande, som ein ikkje kann senda. **-sendr,** *a.* usend, um offersending. Hm. 145. **-sénn,** *a.* usédd. **-setligr,** *a.* uhøveleg. **-siðamaðr,** **-siðarmaðr,** *m.* usedugt, raatt menneskje. **-siðligr,** *a.* usedug, uhøvisk, usømeleg (*-siðliga, av.*). **-siðr,** *m.* used, uskikk, raaskap. **-siðsemd, -siðsemi,** *f.* usømd. **-siðugr,** *a.* usedug, raa, udana. **-signdr,** *a.* ukrossa, utan aa krossa seg. **-sigr,** *m.* usiger, tap i strid; *fara úsigr fyrir e-m,* faa usiger, verta yvervunnen av ein. **-sigraðr,** *a.* usigra, ikkje yvervunnen. **-sigranligr,** *a.* uyvervinneleg. **-sigrsamr,** *a.* som ikkje sigrar, tapande. **-sigrsæld,** *f.* **-sigrsæli,** *f.* uheppa i strid. **-sigrsæll,** *a.* ikkje sigersæl. **-sinniligr,** *a.* som ikkje ser ut til aa vera godt fylgje, udugande. **-sjaldan,** *av.* ikkje sjeldan. **-sjalfráðligr,** *a.* som ein ikkje sjølv kann raad for. **-sjalfráðr,** *a.* ikkje sjølvraaden, ikkje sjølvvilja, som ein ikkje sjølv kann til. **-sjúkr,** *a.* frisk. **-skaddr,** *a.* uskadd, uminka, urøyvd; *úskóddum* Kgs. 16₁₂ for *úskáðum* (loddbein)? jfr. Kgs.* 63₁₃. **-skaðliga,** *av.* soleis at ingen lid skade. **-skakkr,** *a.* ikkje skakk, bein. **-skap,** *n.* **1.** rang framgangsmaate. **2.** vondt huglag, vondskap. **3.** i *pl. úskǫp,* ulagnad. Jfr. nyn. *uskap.* **-skapaverk,** *n.* „ulagnadverk“, verk som *úskǫp* hev lagt paa ein. **-skapfeldr,** *a.* uhugleg, utægleg, leid. **-skapfelliliga,** *av.* uhugleg, utægleg. **-skapligr,** *a.* uskapleg, uhøveleg (*-skapliga, av.*). **-skapþekkr,** *a.* uhugleg. **-skapværr,** *a.* uroleg, svivsam (i hugen). **-skelfr** (og *úskelfdr*) *a.* utan skjelving; urædd. **-skerðr,** *a.* uskjerd, uminka, heil. **-skiktr,** *a.* (um *vararfeldr*) ikkje boren som *skikkja,* d. e. ubruka. **-skil,** *n.* (helst i *pl.*) uskil, urett, uhøveleg aatferd; ugreida; *vera í úskilum,* hava gjort brotsverk (som ein ikkje hev bøtt for). **-skilamaðr,** *m.* mann som fer urett aat, brotsmann, skarv. **-skilamál,** *n.* urett sak. **-skiljanliga,** *av.* uskiljande. **-skiljanligr,** *a.* uskynleg. **-skilligr,** *a.* uskiljande, udeilande. **-skilrekki,** *f.* **-skilríki,** *n.* urettvisa, uærlegdom. **-skilsamliga,** *av.* uvisleg, uskipeleg. **-skilsliga,** *av.* uskilleg, urettvis. **-skiptiligr,** *a.* **1.** uskiftande, udeilande (*-skiptiliga, av.*). **2.** u-umskifteleg, ubrigdeleg. **-skiptr,** *a.* uskift, udeilt. **-skírlífi,** *n.* urein livnad. **-skírr,** *a.* uskir, urein. **-skjóti,** *m.* ugreida, forfang. **-skoraðr,** *a.* ikkje *skoraðr*; (um mannlogor) fri, ubunden av fyresette vilkaar eller avtalar.

-skorinn, *a.* uskoren, ikkje uppskoren, ikkje tilskoren. **-skotbragðligr,** *a.* usnøgg i vendingi, seinvoren. Ljosv. 267₉. **-skúaðr,** *a.* uskodd. **-skuggasamligr,** *a.* umistenkjeleg. **-skundi,** *m.* forfang, ugagn. **-skygn,** *a.* dimmsynt. **-skygna,** *v.* (*nd*) gjera dimmsynt, dimma; *v. r. úskygnast*, dimmast (paa syni). **-skygnleiki,** *m.* dimmsyn. **-skyldast,** *v. r.* (*ld*) verta mindre nærskyld, greinast lenger ut (um frendskap). **-skyldr,** *a.* **1.** ikkje skyldig, som ein ikkje skylder aa gjera, tarvlaus, ukalla. **2.** uskyld, som ikkje er i slegt med (*e-m*). **-skyldugr,** *a.* = *úskyldr* 1. **-skynsamligr, -skynsamr,** *a.* uskynsam, uvitug, uklok (*-skynsamliga, av.*). **-skynsemd** (og *-skynsemi*) *f.* skynløysa, faavit. **-skynsemdarflekkr,** *m.* flekk paakomen ved skynløysa. **-skýrr,** *a.* **1.** uklok. **2.** utydeleg. **-skyti,** *m.* (*gen. úskytja*) og **-skytja,** *f.* laak skyttar. **-skærleikr,** *m.* uklaare; ureinskap.

usla-bót, *f.* **-gjǫld,** *n. pl.* = *auslabót.*

ú-slétta, *f.* uslett, ujamt lende. **-slétta,** *v.* (*tt*) gjera uslett. **-sléttr,** *a.* uslett, ujamn.

usli, *m.* **1.** usle (Ma. Li.), eimyrja, gloande oska. **2.** skade; skadebot (jfr. *auvisli*). **-sljóliga, -slæliga,** *av.* kvast, ikkje slapt, med all magt. **-slóttigr,** *a.* ikkje sløg, ærleg. **-slyngr,** *a.* ukunnig, uhendig. **-slær,** *a.* usljo, kvass. **-slœgr,** *a.* ikkje sløg, einfald. **-sløkkiligr, -sløkkvanligr, -sløkkviligr,** *a.* usløkkjande. **-smár,** *a.* ikkje smaa, stor; ikkje nøgjen, uvand. **-snild,** *f.* **-snilli,** *f.* **1.** daarskap. **2.** vant paa ordhegd. **-snillisorð,** *n.* daarskaps-ord. **-snjallr,** *a.* uklok; uhag; rædd. **-snortinn,** *a.* urørd. **-snotr,** *a.* uklok, uvis. **-sóknardagr,** *m.* dag som ikkje er sykn, heilagdag. **-sómi,** *m.* usømd, vanæra, skam. **-sorg,** *f.* sorgløysa, poet. um natti, Edda. **-spakligr,** *a.* ikkje spakleg, ufredeleg (*-spakliga, av.*). **-spakr,** *a.* uspak, uroleg, ufredsam, uspak, utam (um dyr). **-spáligr,** *a.* som ikkje ser spaavis ut. **-sparaðr, -sparðr,** *partic.* uspard; *láta e-t úspart* (*úsparat*), ikkje spara paa eitk. **-sparliga,** *av.* ikkje sparleg, rikeleg; utan aa spara seg, uforfært. **-sparr,** *a.* ikkje sparsam; ikkje sparande; *úspart, av.* utan sparsemd, rikeleg. **-speki,** *f.* **1.** = *úspekt.* **2.** villskap (um uspakt fe).

úspekt, *f.* uspekt, ufredeleg aatferd, valdsverk. **úspektar-bragð,** *n.* ufredeleg gjerning. **-ferð, -fǫr,** *f.* ufredsferd. **-maðr,** *m.* ufredsmann, valdsmann.

ú-spellaðr, *a.* = *uspilltr.* **-spilliligr,** *a.* uspillande, ukrenkjande. **-spilltr,** *a.* uspilt, uskjemd, uskadd. **-spurðr,** *a.* uspurd; *at e-m úspurðum*, d. e. ein uspurd, utan aa spyrja ein. **-staðfesta,** *f.* **-staðfesti,** *f.* ustøda (i hugen). **-stefliga,** *av.* uhøveleg. **-sterkr,** *a.* magtlaus, veik. **-stilliliga,** *av.* umaateleg. **-stilling,** *f.* styrløysa, maateløysa. **-stilltr,** *a.* styrlaus, lausslept. **-stjórn,** *f.* ustjorn (Shl.), vanstyre. **-stund,** *f.* vanagt. **-stundligr,** *a.* æveleg. **-stýri,** *n.* ustyr, staak, ufred. **-stýrilátr,** *a.* ustyrleg. **-styrkjast,** *v.* (*kt*) veikna. Fm. III 171₂₃. **-styrkleikr,** *m.* **-styrkr,** *m.* vanstyrke, veikskap. **-styrkr,** *a.* magtlaus, veik. **-styrkt,** *f.* = *ústyrkr.* **-stǫðugr, -stǫðuligr,** *a.* ustød. **-sundrlægr,** *a.* uskiljande. **-sundrskilligr,** *a.* uskiljande; udeilande. **-súrr,** *a.* søt. **-sváss,** *a.* ufysen, ublid. **-svefnugr,** *a.* ikkje svevnug, svevnlaus. **-svifinn,** *a.* **-svífr** (*gen. úsvífs* og *úsvífrs*) *a.* beinstyren, uvyrden, djerv. **-svifrungr,** *m.* fiende, S. E. **-svift** (*-svipt*) *a. n. e-m verðr úsvift*, ein vert daatt (stuss) ved, eitk. tek ein sterkt. **-svinniligr,** *a.* uvitug. **-svinnr,** *a.* uklok, uvitug (jfr. nyn. *usvinn*, uvar, uvyrden). **-svipligr,** *a.* usvipleg, som ser ille ut. **-svipr,** *m.* illska, vondska (um sjukdom). **-syknuligr,** *a.* fælsleg. **-syndr,** *a.* som ikkje kann symja, usumd. **-syndugr,** *a.* syndfri. **-sýniligr,** *a.* **1.** usynleg, som ein ikkje kann sjaa (*-sýniliga, av.*). **2.** uvonleg, vonlaus. **3.** usynleg, usjaaleg, stygg. **-synju** (ogso med præp. *at úsynju*, og *úsynjum*) *av.* uforsvarleg, med urette, utan grunn; i ei ulukkeleg stund. Jfr. *úforsynju.* **-synjudrykkr,** *m.* ulukkeleg drykk. **-sýnn,** *a.* som ein ikkje kann sjaa eller vita, uviss (jfr. nyn. *usynt*). **-sæbrattr,** *a.* ikkje bratt ned mot sjøen. **-sæll,** *a.* usæl, arm. **-sælligr,** *a.* usseleg, ynkeleg, usæl. **-sætiligr,** *a.* utolande, uhøveleg. **-sætt,** *f.* **-sætti,** *n.* usemja, usamtykke. **-søngvinn,** *a.* som ikkje gjerne syng. **-sœkiligr,** *a.* utakande (um festning). **-sœma,** *v.* (*md*) vanæra, skjemma. **-sœmd,** *f.* usømd, vanæra, skam. **-sœmdarhlutr,** *m.* ting som er til skam, usømd. **-sœmdarorð,** *n.* ord som er

til vanæra, skamord. **-sœmiligr,** *a.* usømeleg, uheiderleg, skamleg; *ú. e-s,* uverdig til eitk. (*-sœmiliga, av.*). **-sœmr,** *a.* usømeleg, uhøveleg. **-sœra,** *v.* (*rð*): *úsœra sinn eið,* brjota sin eid. **-sœrr,** *a.* som ein ikkje kann sverja paa, falsk.

út, *av.* **1.** ut, ut av, ut or eitk. (mots. *inn*); ut or huset; fraa det indre land mot havet; ut fraa Norig til landi i vest (serleg Island, jfr. *útan*), men ogso um leidi søretter og innetter Midhavet; *út ok inn með hverjum firði*; *út um Nǫrvasund,* d. e. inn gjenom Gibraltarstrætet; *út frá,* ut fraa; utanfor; dessforutan. **2.** ut, til ende; *segja e-t út*; *út ok út,* ustanseleg. **3.** ute, = *úti*; *á hafi út,* ute paa havet.

ú-tal, *n.* utal, tallaus mengd. **-taldr,** *perf. partic.* utald, urekna; ikkje upptald ved logleg eksekution (N. G. L.). **-talhlýðinn,** *a.* som ikkje let seg snakka rundt, sjølvraadig. **-talligr,** *a.* utalleg, uteljande (*-talliga, av.*). **-tamdr** (*útamr,* Æf.) *a.* utamd.

útan (og *utan*) *av.* **1.** utan, utanfraa, fraa hav mot land; vestanfraa, sunnanfraa (jfr. *út*); *útan af Miklagarði*; *fara útan,* ofte um aa fara fraa Island til Norig eller fastlandet (ogso bruka av islendingarne sjølve). **2.** utan, utanfor, utantil, paa utsida, paa sjøsida, paa vestsida. **3.** *præp.* m. gen. eller akk. utan, utanfor, paa utsida av; utan, forutan; (m. akk. eller dat.) utan, so nær som; *fyrir útan* (m. akk) = *útan.* **4.** *konj.* (= *nema*) utan, minder, um ikkje, anna, men (etter neittande setning); utan, so nær som.

útan-bókar, *av.* utanboks, utanaat. **-borðs,** *av.* = *útbyrðis.* **-borgar,** *av.* utanfor byen. **-brautar,** *av.* utanfor vegen, yverf. sett tilsides. **-eygðr,** *a.* = *úteygðr.* **-ferð,** *f.* ferd utanfraa (innetter mot land eller vestetter), serleg um utanlandsferd eller utlægd fraa Island til Norig og fastlandet. **-ferðalaust,** *av.* utan burtferd eller utlægd (paa Island). **-fjarðar,** *av.* utanfor fjorden, utanfjords. **-fjarðarmaðr,** *m.* utanfjords mann. **-fjórðungs,** *av.* utanfor fjordungen (isl. landsinndeiling). **-fjórðungsmaðr,** *m.* mann som bur utanfor fjordungen. **-fótar,** *av.* paa utsida av foten. **-fǫr,** *f.* = *útanferð.* **-garða,** *av.* utangjerdes, utangards. **-garðs,** *av.* utangards, utanfor garden; ogso = *útangarða.* **-garðsmenn,** *m. pl.* folk som ikkje høyrer til garden. **-gátta,** *av.* utandørs. **-heraðs,** *av.* utanfor heradet, utanbygds. **-heraðsmaðr,** *m.* mann som ikkje eig heime i heradet. **-heraðsstrákr,** *m.* rekefant som ikkje eig heime i heradet. **-hrepps,** *av.* utanfor reppen. **-hreppsgǫngumaðr,** *m.* tiggar som eig heime utanfor reppen. **-hreppsmaðr,** *m.* mann som eig heime utanfor reppen. **-húsmaðr,** *m.* eig. menneskje som ikkje bur i hus med ein, framand. **-lands,** *av.* utanlands. **-landsmaðr,** *m.* utlending. **-landssiðr,** *m.* utanlands sed. **-lendis,** *av.* utanlands. **-sóknarmaðr,** *m.* mann som ikkje eig heime i sokni. **-stefna,** *f.* **-stefning,** *f.* paa Island: stemning, innkalling til Norig. **-þings,** *av.* utanfor tingstaden. **-þingsmaðr,** *m.* mann som ikkje eig heime i tinglaget. **-váði,** *m.* utvertes skade. **-verðr,** *a.* som vender utan, som er ytst, ytre.

út-arfi, *m.* uterving.

útar(r), *av. komp.* utar, lenger ut (ell. ute), utetter, næmare utgangen, mot døri; lenger mot sud (jfr. *út*). **útarla, útarliga,** *av.* utarleg, (noko) langt ute, ute mot døri eller utpaa havet. **útarmeirr,** *av. komp.* lenger ute. **útarst,** *av. sup.* utarst, lengst ute, ytst.

út-beit, *f.* beite i utmark. **-beizla,** *f.* krav (i rettargang). **-beizluvitni,** *n.* vitnesburd paa *útbeizla.* **-boð,** *n.* utbod, utskrivning, utreidsla. **-boðabréf,** *n.* brev um *útboð.* **-borði,** *m.* skipssida som vender ut mot sjøen (mots. *landborði*). **-borg,** *f.* ytre borg. **-brjótr,** *m.* utbrot, ording, utbrot av vreide. **-brot,** *n.* utskot, utbygg. **-brotning,** *f.* utbrjoting. **-burðareldr,** *m.* eld som vert boren ut og tendra ute. **-burðr,** *m.* **1.** utbering, serleg um aa bera ut born som ikkje skulde liva. **2.** barn som døyr ukristna; utburd, skrymt av slike born. **-byrðis,** *av.* utbyrdes, utanbords, Hkr. 195[31]; yverbord. **-dalr,** *m.* dal ute ved havsida. **-dyrr,** *f. pl.* = *útidyrr.*

ú-teitr, *a.* ikkje kaat, uglad.

útekja, *f.* utkøyring, venteleg um ei viss tid um hausten daa dei pla føra ut sine varor fraa dei indre bygderne i Norig. D. N. II 99[15]. Jfr. nyn. *utekjeslass,* Hall. Aasen.

úteljanligr, *a.* uteljande, utalleg.

út-erfð, *f.* arv etter skyldfolk i sidelinor (ikkje i bein ættlina). **-ey,** *f.* utøy, øy ute mot havet.

ú-teygiligr, *a.* ikkje lokkande, uhugleg.

út-eygðr, *a.* utøygd, koppøygd. **-eynir,** *m. pl.* ytrøyingar, folk fraa Ytrøy. **-eyrr,** *f.* øyr som sting ut i vatnet. **-fall,** *n.* utfall; fallande sjø. **-fallsstraumr,** *m.* straum av fallande sjø.

útfarar-blezan, *f.* velsigning som ein fær til ei utferd. Ra. 81. **-bǫlkr,** *m.* bolk i logboki um leidingsstellet. **-drápa,** *f.* draapa um ei utferd, bruka um utferdi til Sigurd Jorsalafare. **-leiðangr,** *m.* utreidslor til leidingsferd. **-leyfi,** *n.* løyve til ei utferd. **-saga,** *f.* soga um ei utferd. **-skip,** *n.* skip som ein brukar til ei utferd. **-tollr,** *m.* = *útfararleiðangr.*

útferð, *f.* **1.** utferd, utreis, utgang, serskilt um ferd vestetter (til Island) og sudetter (til landi um Midhavet). **2.** yverf. utgang, utfall. **3.** utferd, jordferd. **útferðar-bók,** *f.* boki um utferdi, 2dre Mosebok. **-leyfi,** *n.* = *útfararleyfi.* **-morginn,** *m.* morgon daa ein reiser ut. **-saga,** *f.* = *útfararsaga.* **-tími,** *m.* jordferdstid.

út-firi, *n.* fjøra som ligg turr utetter ved laag sjø. **-fjarðamaðr,** *m.* utfjording, ein fraa dei ytre fjordbygder. **-fullna,** *v.* (*að*) verta utfyllt. **-fœra,** *v.* (*rð*) vida ut. **-fœri,** *n.* utveg. **-fœrr,** *a.* før, dugleg til aa koma ut; *eiga útfært,* hava løyve til aa koma ut til Island att (um ein utlæg). **-fœrsla,** *f.* utførsla. **-fœttr,** *a.* som taaar ut, ut-til-beins. **-fǫr,** *f.* utferd, = *útferð* **1**; ogso serskilt um utferd i leiding. **-ganga,** *f.* **1.** utgonga, utgang. **2.** utgang, opning til aa koma ut. **3.** utbetaling. **-gangr,** *m.* = *útganga* 1 og 2. **-garðr,** *m.* **1.** eig. utgard, gjerde millom utmark og innmark (som i nyn. og mn.); *fœra um* (*við*) *útgarða,* eig. føra ut i utmarki, rydja burt, øyda ut. **2.** = *útgerði.* **-gerð,** *f.* (helst i *pl.*) **1.** utreidsla, serleg til leiding. **2.** utreidsla til prest for jordferd. **-gerðarbǫlkr,** *m.* = *útfararbǫlkr.* **-gerði,** *n.* avsides gjorde. **-gjald,** *n.* utbetaling, utlegg; ogso um bøter. **-gjǫf,** *f.* utgjeving, utbetaling. **-greizla,** *f.* utbetaling, utreidsla. **-grunn,** *n. pl.* **-grunnr,** *m.* = *útgrynni.* **-grunnr,** *a.* utgrunn, langgrunn. **-grynni,** *n.* utgrynna, grunt vatn utyver fraa land. **-gǫnguleyfi,** *n.* løyve til aa gaa ut. **-haf,** *n.* storhavet, oceanet. **-hafnarmaðr,** *m.* mann som hev ein med seg ut til Island. **-hagi,** *m.* uthage, beite langt fraa garden. **-halfa,** *f.* utkant. **-heimta,** *f.* **-heimting,** *f.* innheimting, innkrevjing. **-heimtumaðr,** *m.* innheimtar, innkrevjar. **-helling,** *f.* uthelling, utrenning. **-heraðsmaðr,** *m.* mann fraa eit anna herad. **-hlaða,** *f.* utløda. **-hlaup,** *n.* (eig. utlaup, utferd), herferd, røving. **-hlaupsmaðr,** *m.* røvar, ufredsmann. **-hlaupsskip,** *n.* sjørøvarskip. **-horn,** *n.* utkant, avkrok. **-hurð,** *f.* = *útidurahurð.* **-hús,** *n.* uthus. **-hverfr,** *a.* rengd, med ranga ut, ogso um ukyrr sjø; jfr. nyn. *utlverve, a.* (Ross). **-hýsa,** *v.* (*st*) neitta hus. **-hýsi,** *n.* uthus. **-hǫfn,** *f.* det aa hava noko med seg ut (til Island), utføring.

úti, *av.* **1.** ute, utanfor huset, under berr himmel; ute paa havet; *verða úti,* verta liggjande ute og missa livet for uvêr. **2.** ute, til ende.

útibúr, *n.* bur som ligg ut ifraa hine husi.

ú-tíð, *f.* utid, uhøveleg tid. **-tíðendi,** *n.* utidend. **-tíðr,** *a.* **1.** som hender sjeldan, sjeldsynt. **2.** ukjær; *e-m er útítt við e-n,* ein likar ikkje eink.

úti-durahurð, *f.* ut-hurd, utdør. **-dyraumbúningr,** *m.* karm um utdør. **-dyrr,** *f. pl.* utdør, fordør (um opningi). **-farimaðr,** *m.* vegfarande. **-fé,** *n.* fe som gjeng ute aaret rundt, utegangsfe.

útifrá, *av.* dessforutan (jfr. nyn. *utifraa*).

úti-fugl, *m.* villfugl. **-gangr,** *m.* utegang.

ú-tíginn, *a.* ikkje *tíginn,* ugjæv.

úti-hurð, *f.* = *útidurahurð.* **-hús,** *n.* uthus. **-kamarr,** *m.* kamar som ligg ut ifraa hine husi. **-klukka,** *f.* klokka som heng ute (i *klokknahús?*). **-lega,** *f.* (eig. utelega, det aa liggja ute), røvarskap, røving (ogso um vikingferd). **-legumaðr,** *m.* **-leguþjófr,** *m.* **-leguvargr,** *m.* røvar. **-leguvíkingr,** *m.* sjørøvar.

ú-tili, *m.* ugagn, skade. Jfr. nyn. (*u*)*tilast,* (u)trivast, *utilanaut,* utrivelegt naut, Sogn.

-tillátsamr, *a.* uvægjen, strid. **-tímadagr,** *m.* ulukke-dag. **-tími,** *m.* ulukka, plaaga (jfr. nyn. *utime*, ulukketid, Vald.). **-tírligr,** *a.* ufræg, simpel.

úti-róðr, *m.* = *útróðr.* **-seta,** *f.* uteseta, helst um aa sitja ute um natti og trolla. **-setumaðr,** *m.* ein som sit ute um natti og trollar. **-skemma,** *f. skemma* som ligg ut ifraa hine husi. **-staða,** *f.* utestoda, um utestengjing fraa kyrkja (= *forboð*). **-þýfska,** *f.* tjuvskap ute. **-vist,** *f.* utevera; sjøferd.

út-jarðir, *f. pl.* jord som ligg utanfor hovudbølet, eller som ikkje er odelsjord. **-kast,** *n.* utkasting; um barne-utbering. **-kastali,** *m.* ytre kastal ell. borg, utverk. **-kirkja,** *f.* annekskyrkja, underkyrkja. **-koma** (*-kváma*) *f.* utkoma, det aa koma ut, serskilt um heimkoma til Island. **-kvæmt,** *a. n.*; *eiga ú.*, hava løyve til aa koma ut til Island. **-lag,** *n.* utlag, utlegg. **-laga,** *v.* (*að*) skilja ein fraa eitk. (*e-n frá e-u*); *v. r. útlagast*, verta skyldig til aa bøta. **-lagamaðr,** *m.* utlæg, fredlaus mann. **-lagasǫk,** *f.* = *útlegðarsǫk.* **-lagaþræll,** *m.* = *útlegðarþræll.* **-lagaverk,** *n.* = *útlegðarverk.* **-lagi** (*-laga*) *a.* = *útlagr.* **-lagi,** *m.* utlæg, fredlaus mann. **-lagr** (og *-lagi*) *a.* eig. sett utanfor. **1.** utlæg, fredlaus. **2.** skyldig til aa bøta (i straff). **3.** burtdriven, skild fraa eitk. **4.** (um gods) forbroten. **5.** (um rettssak) som gjeld *útlegð*, fredløysa eller bøtestraff. **-land,** *n.* utland, framandt land; ogso serskilt um landi ute i vest (Island og Færøyarne) og um landi inne i Midhavet (jfr. *út, præp.*). **-láss,** *m.* laas som stend paa utsida av eitk. **-lát,** *n.* **1.** utlegg, utgift. **2.** det aa leggja ut til sjøs, utsigling. **-lausn,** *f.* utløysing; løysepengar; ogso um avskil fraa gjester med gaavegjeving (jfr. *leysa e-n út með gjǫfum*). **-leðr,** *n.* dei ytre partarne av ei hud, hudi av utlemerne, føter odl.

útlegð, *f.* **1.** utlægd, fredløysa; utlendingskap. **2.** bøter, mult for brotsverk (eig. bøter til aa kjøpa seg fri for utlægd). **útlegðar-dagar,** *m. pl.* dagar daa ein er i utlægd. **-eiðr,** *m.* eid i sak um utlægd. **-eyrir,** *m.* **-fé,** *n.* utlæg manns forbrotne eigedom. **-kvǫl,** *f.* liding som det er aa vera i utlægd. **-land,** *n.* land der utlæg mann held seg. **-maðr,** *m.* utlæg, fredlaus mann. **-mál,** *n.* rettssak um brotsverk som vert straffa med utlægd. **-orð,** *n. pl.* ærekrenkjande ord som vert straffa med utlægd. N. G. L. **-pína,** *f.* straff med utlægd. **-sǫk,** *f.* rettssak um brotsverk som vert straffa med bøter. **-tími,** *m.* tid daa ein er i utlægd. **-þræll,** *m.* træl i framandt land. **-verk,** *n.* brotsverk som vert straffa med utlægd.

út-legðast, *v. r.* (*að*) verta utlæg, landlyst. **-leggja,** *v.* (*-lagði*) **1.** gjera utlæg, landlysa. **2.** *útleggjast*, *v. r.* verta skyldig til aa bøta, verta lagd i bot. **-leið,** *f.* **-leiði,** *n.* ytre leid, havleid. **-leiðing,** *f.* utlendingskap. **-leiðis,** *av.* etter ytre leidi, utanskjers. **-leizla,** *f.* **1.** utleiding, serskilt um aa fylgja ein gjest ut og gjeva honom gaavor ved skilnaden (*leiða e-n út með gjǫfum*). **2.** jordferd. **-lenda,** *f.* jordeign som ligg utanfor garden. **-lendast,** *v. r.* (*nd*) fara utanlands; slaa seg ned utanlands. **-lendingr,** *m.* utlending. **-lendis,** *av.* utanlands. **-lendismaðr,** *m.* utlending. **-lendr,** *a.* = *útlenzkr.* **-lenzka,** *f.* utlendsk tungemaal. **-lenzkr,** *a.* utlendsk, utanlands. **-limasmár,** *a.* som hev smaa utlemer (hender og føter), smaalema. **-limastórr,** *a.* som hev store utlemer, storlema. **-lykt,** *f.* utbetaling. **-lægð,** *f.* = *útlegð.* **-lægja,** *v.* (*gð*) gjera utlæg; driva burt; *útlægjast*, *v. r.* verta utlæg; *útlægjast e-u*, verta skild fraa eitk. **-lægr,** *a.* = *útlagr.* **-merki,** *n.* ytre merke ell. grensa (for stemning til *skipdráttr*). Grg. II 70s. **-messa,** *f.* messa haldi um aftanen. **-mokstr,** *m.* utmokster, utgraving. **-nes,** *n.* utnes, odde som sting langt ut. **-norðr,** *n.* utnord, nordvest. **-nyrðing,** *f.* utnørding, nordvestvind.

ú-tómr, *a.* uppteken, stundlaus.

út-rás, *f.* utrensl, utlaup, utfall. **-rásarvegr,** *m.* utrensl-veg.

ú-trauðr, *a.* ikkje traud, viljug, lett. **-traustr,** *a.* utrygg, upaalitande. **-tregr,** *a.* viljug.

út-reið, *f.* utriding (helst til strid). **-rétta,** *v.* (*tt*) gjera ende paa, øyda upp. **-réttr,** *partic.* ut-rett, utstrakt; *allan daginn útréttan.* **-róðr,** *m.* utror, utroing til fiske. **-róðrarmaðr,** *m.* mann (fiskar) som er med i utror.

ú-trollsligr, *a.* som ikkje likjest troll.

-trú, *f.* utruskap; utru, vantru. **-trúa,** *f.* vantru. **-trúaðr, -trúandi,** *a.* vantruande. **-trúanligr,** *a.* utruleg. **-trúfastr,** *a.* vantruande. **-trúfullr,** *a.* full av vantru. **-trúleikr,** *m.* utruskap; vantru. **-trúliga,** *av.* utruleg; upaalitande, ikkje truande. (*-trúliga, av.* soleis som vantruande). **-trúmaðr,** *m.* vantruande. **-trúnaðr,** *m.* = *útrúleikr.* **-trúr,** *a.* utru, upaalitande; vantruande. **-trygð,** *f.* utruskap, sætesløysa; vantru, tvil. **-trygg-leikr,** *m.* utruskap. **-tryggligr,** *a.* som ser utrygg eller upaalitande ut. **-tryggr,** *a.* trygg; utru.

út-rœði, *n.* = *útróðr.* **-rǫst,** *f.* utrast, utmark. S. E. I 262. **-sala,** *f.* utsal. **-seldr,** *a.* sjaa *selja* 1. **-sending,** *f.* utsending, utvising. **-setning,** *f.* utsetning, utstøyting (or kyrkja). **-setningarpína** (ogso *-setningspína*) *f.* den straff aa verta utstøytt or kyrkja. **-sigling,** *f.* utsigling (til Island). **-sjór** (*-sjár*) *m.* storhavet, oceanet. **-skagi,** *m.* utskage, odde som sting langt ut. **-skeifr,** *a.* = *útfœttr.* **-sker,** *n.* utskjer, skjer som ligg langt ute. **-skipan,** *f.* innskiping, lasting. **-skot,** *n* utskot, utbygg. **-skript,** *f.* **-skriptarbréf,** *n.* avskrift, kopi; jfr. nyn. *utskrift.* **-skyld,** *f.* 1. avgift. 2. utgjeld. **-skýra,** *v.* (*rð*) tyda, greida ut. **-skýrari,** *m.* uttydar. **-skýring,** *f.* uttyding, utgreiding. **-slátta,** *f.* utkasting, um barne-utbering. **-slægr,** *a.* = *útlagr* (jfr. nyn. *utslæg* og *utsløg,* Aasen). **-sog,** *n.* sog, um havbylgja (dragsudi) som dreg seg attende. **-sótt,** *f.* blodsott (dysenteri). **-stafr,** *m.* ytre stolpe i husbygnad. **-steyping,** *f.* uthelling, utrenning. **-strǫnd,** *f.* strand som ligg langt ut, havstrand. **-suðr,** *n.* utsud, sudvest. **-suðrshorn,** *n.* sudvesthyrna paa hus. **-suðrsætt,** *f.* sudvestleg himmelætt. **-sunnanveðr,** *n.* = *útsynningr.* **-svalir,** *f. pl.* ytre svaler, svalgang paa utsida. **-synningr,** *m.* utsynning, sudvestvind. **-synningsbyrr,** *m.* sudvestbør. **-synningsstormr,** *m.* sudveststorm. **-taka,** *f.* yting til upphelde for *proventumaðr.* **-þaning,** *f.* ut-taning, utstrekkjing. **-þrœndir,** *m. pl.* uttrønder, folk fraa Uttrøndelag. **-þrœnzkr,** *a.* uttrøndsk, fraa Uttrøndelag. **-valning,** *f.* utveljing. **-vega,** *v.* (*að*) faa tak i. **-veggr,** *m.* ytre vegg eller mur. **-vegr,** *m.* 1. utveg, veg ut. 2. utveg, raad; list. 3. umstende, tilstand. 4. utrast, utmark. **-ver,** *n.* utvær, fiskarplass langt ute. **-vígi,** *n.* utverk (paa ei festning). **-vinna,** *f.* utreidsla (jfr. nyn. *utvinna,* Ross). **-vísan,** *f.* utvising, burtvising. **-vǫrðr,** *m.* utvakt, vakt ute.

ú-tyrrinn, *a.* ikkje tyrren eller illsken, tolug. Fm. VI 304₂. **-tæpiliga, -tæpt,** *av.* ikkje knapt ell. varsamt, fullt ut, til gagns. **-tǫluligr,** *a.* 1. utalleg. 2. usegjeleg. **-þarfi,** *a.* skadeleg, meinsam. **-þarfligr,** *a.* meinsleg, skadeleg (*-þarfliga, av.*). **-þarfr,** *a.* unyttig, meinsam, skadeleg. **-þarfsamliga,** *av.* meinsamt, leidt. **-þefan,** *n.* **-þefjan,** *f.* og *n.* = *úþefr.* **-þefjanarfullr,** *a.* full av utev, stækjande. **-þefr,** *m.* utev, snik, vond lukt. **-þekkiligr,** *a.* utekkjeleg, uhugleg. **-þekkja,** *v.* (*kt*) gjera utekkjeleg. **-þekkr,** *a.* utekk, uhugleg, ukjær. **-þekt,** *f.* utokke, misliking; ufysa; vond daam av øl; uro. **-þektarfǫr,** *f.* uhugleg ferd. **-þektarligr,** *a.* = *úþekkiligr.* **-þektarsvipr,** *m.* kaldtokke, uvenskap. **-þessligr,** *a.* som ikkje ser slik ut. **-þínsliga,** *av.* uhøveleg for deg. **-þjóð,** *f.* skarvety, laakt folk (jfr. nyn. *utjo, n.*). **-þjóðafolk,** *n.* skarvefolk, illmenne. **-þjófligr,** *a.* som ikkje synest vera tjuv. **-þokka,** *v.* (*að*) lasta, klandra; *úþokka fyrir e-m,* leggja vondt for ein; *úþokkast, v. r.* mistekkjast; verta ill for eitk. (*e-u*) eller paa eink. (*við e-n*); *úþokkaðr, partic.* mislika, hata (jfr. nyn. *utokka*); *e-m er úþokkat um e-t* (*til e-s*), ein mislikar eitk. (eink.). **-þokkadœl,** *f.* uhugleg liten dal, fælt hol. **-þokkaferð,** *f.* fiendsleg ferd. **-þokkagripr,** *m.* uhugleg ting. **-þokkaligr,** *a.* uhugleg, ugodsleg (*-liga, av.*); jfr. nyn. *utokkeleg.* **-þokkan,** *f.* utokke, uvilje. **-þokkasvipr,** *m.* kaldtokke, uvenskap. **-þokkasæll,** *a.* ikkje umtykt, mislika. **-þokkavísa,** *f.* klengjevers. **-þokki,** *m.* utokke, misliking, uvilje, uvenskap; vond daam (av øl). **-þol,** *n.* utol, utolmod. **-þolanligr,** *a.* 1. utolleg, utolande. 2. = *úþolinn.* **-þoli,** *m.* 1. den som gjer utolug, Edda. 2. brune, Heilag. I 342₂₇. Jfr. nyn. *utole, m.* hudplaaga. **-þolinmóðr,** *a.* utolug, utolmodig. **-þolinmœði,** *f.* utolmod. **-þolinn,** *a.* som inkje toler, uvarug. **-þolligr,** *a.* utolleg, utolande. **-þoran,** *n.* modløysa, ræddhug. **-þorstlátr,** *a.* som sløkkjer torste.

-þrífast, *v. r. st.* vantrivast, fara ille. **-þrifinn,** *a.* utriven, uverksam, doven. **-þrifliga,** *av.* dauvt, dove (jfr. nyn. *utriv(e)leg*). **-þrifnaðr,** *m.* dovenskap (jfr. nyn. *utrivnad*). **-þrjótanligr,** *a.* utrjotande, som ikkje fær ende. **-þrotinn,** *a.* som aldri trøytnar. **-þrotligr,** *a.* **1.** som ikkje tryt, endelaus. **2.** som ikkje trøytnar, Flat. II 98₃₉. **-þrotnandi,** *a.* som ikkje tryt eller kverv. Mar. 665₂₃. **-þrotnanligr,** *a.* utan ende, som ikkje tryt (*-þrotnanliga, av.* utan ende). **-þróttigr,** *a.* utrottig, veik. **-þurft,** *f.* tarvløysa; skade. **-þurftamaðr,** *m.* skadeleg mann. **-þverasamr,** *a.* full av klaade. **-þveri,** *m.* uro i kroppen, klaade, utbrot. **-þýðligr,** *a.* **-þýðr,** *a.* utyd, uvenleg. **-þykkja,** *f.* **-þykt,** *f.* utykke, uvilje, uvenskap. **-þyktarsvipr,** *m.* = *úþektarsvipr.* **-þyrmir,** *m.* utyrma, ein som er uskonsam. [**-þyrmiskona** (jfr. Fritzner) d. e. kona til Úþyrmir, Mk. 82]. **-þyrstr,** *a.* utyrst. **-þægð,** *f.* utokke, uvilje (jfr. nyn. *tægd*). **-þægiligr,** *a.* utægleg, uhugleg. **-þægja,** *v.* (*gð*) erga, gjera ein (*e-m*) imot. **-þægr,** *a.* ikkje hugleg, ukjær. **-þǫkk,** *f.* utakk, uvilje, misnøgje; *kunna e-m úþokk fyrir e-t,* gjeva ein utakk, vera misnøgd med ein for eitk. **-þǫrf,** *f.* tarvløysa, skade. **-umrœðiligr,** *a.* usegjeleg (*-umrœðiliga, av.* paa ein usegjeleg eller uskynleg maate). **-umskiptiligr,** *a.* u-umskifteleg, ubrigdeleg. **-unaðsamr,** *a.* misnøgd. **-unaðsemd,** *f.* misnøgje. **-unninn,** *a.* ikkje arbeidd, ugjord, udyrka. **-útskýranligr,** *a* usegjeleg. **-valdr,** *a.* uvaldande, skuldlaus, saklaus (*e-s,* i eitk.). **-valtr,** *a.* uruggeleg, traust, fast. **-vandaðr,** *a.* ikkje utvald, samfengd. **-vandblœtr,** *a.* ikkje vand paa det; jfr. *vandblætr.* **-vandgjǫrr,** *a.* uvand aa gjera, lettgjord. **-vandi,** *m.* uvane, uskikk. **-vandleikit,** *partic. n.*; *er ú. við e-n,* det er uvandt aa leika eller stella med ein. **-vandliga,** *av.* uvandleg, ikkje nøgje. **-vandr,** *a.* **1.** uvand, lett, greid. **2.** uvand, ikkje nøgjen; *úvant, av.*; *láta ekki úvant yfir sér,* ikkje synast vera nokon ring mann. **-vani,** *m.* uvane, uskikk; utame. **-vanr,** *a.* uvan, uvanleg. **-varandi,** *a.* uvarande, uventande. **-varla, -varliga,** *av.* uvarleg. **-varligr,** *a.* uvarleg, uvarsam. **-varmæltr,** *a.* uvar i ordi. **-varr,** *a.* uvar; uventande, uventa. **-varugð,** *f.* uvarsemd. **-vaskr,** *a.* modlaus. **-veðr,** *n.* **-veðran,** *f.* **-veðrátta,** *f.* uver. **-vegr,** *m.* vanæra, skam. **-vegslauss,** *a.* skamlaus. **-veitull,** *a.* paahaldig, knipen. **-vendiligr,** *a.* uvand, ring, simpel (*-vendiliga, av.*). Jfr. nyn. *uvendeleg.* **-vendismaðr,** *m.* laakt menneskje. **-venja,** *f.* uvane, uskikk. **-venjufullr,** *a.* full av uskikkar. **-verðr,** *a.* **-verðugr,** *a.* uverdug, ufortent. **-verk,** *n.* **-verkan,** *n.* uverk, ugjerning. **-víða,** *av.* ikkje vide, ikkje langt umkring. **-viðan,** *n.* skadelegt tre, um tyrner; jfr. nyn. *uvìda, f.* ubrukelegt trefang. **-víðr,** *a.* uvid, ikkje vid. **-við(r)skiljanligr,** *a.* uskiljande (*-viðrskiljanliga, av.*). **-vígðr,** *a.* uvigd; ikkje prestevigd. **-vígligr,** *a.* ikkje hermannsleg, ufør til strid (*-vígliga, av.*). **-vígr,** *a.* **1.** ufør til strid. **2.** uvinneleg: *úvígr herr.* **-víkjanligr,** *a.* ubøygjeleg, hard. **-vili,** *m.* uvilje, ulyst; ugleda (Edda); *at úvilja e-s,* ein uviljande, mot viljen hans. **-viljaðr,** *a.* **-viljandi,** *a.* uviljande, uviljug. **-viljanligr,** *a.* som ein ikkje vil ell. ynskjer. **-viljavegs,** *av.* paa ein syrgjeleg veg, ille. Heilag. I 158₁₂. **-viljugr,** *a.* uviljug, uhuga. **-viltr,** *a.* ikkje villt, rettruande; ufalska. **-vinafagnaðr,** *m.* fagnad, gleda som ein gjer uvener eller fiendar. **-vinastormr,** *m.* storm, aagang av fiendar. **-vinátta,** *f.* uvenskap. **-vindligr,** *a.* utan vind. **-vinfengi,** *n.* **-vingan,** *f.* uvenskap. **-vingast,** *v. r.* (*að*) verta uvener med (*við e-n*). **-vingjarnligr, -vinligr,** *a.* uvensleg, fiendsleg (*-vingjarnliga, -vinliga, av.*). **-vinnanligr,** *a.* uvinnande. **-vinr,** *m.* uven, fiende; djevel. **-vinsæla,** *v.* (*ld*); *ú. sik, úvinsælast* (*við e-n*), gjera seg mislika, utykkja seg med ein. **-vinsæld,** *f.* det aa vera *úvinsæll.* **-vinsæll,** ikkje vensæl, mislika. **-vinveittr,** *a.* uvensleg, utyd; uhugleg, ill. **-virða,** *v.* (*rð*) uvyrda, vanvyrda. **-virðanligr,** *a.* som ein ikkje kann verdsetja, usegjeleg (jfr. nyn. *uvyrdsleg, av.*). **-virðiligr,** *a.* vanvyrdeleg, skamleg (*-virðiliga, av.*). **-virðing,** *f.* vanvyrdsla, skam, vanæra. **-virðr,** *a.* ikkje verdsett. **-virðuligr,** *a.* = *úvirðiligr.* **-virkr,** *a.* uverksam, yrkelaus. **-vísa,** *f.* uvisleg aatferd, ugagn (jfr. nyn. *visa rangvisor,* Tel.). **-vísaeldi,** *n.* det aa hysa og føda ein framand, som ein ikkje veit er fredlaus. **-vísast,** *v. r.* fara uvisleg aat. **-vísavargr** (og *úvísu-*) *m.*

eig. ukjend fredlaus (som ein hyser); *e-m er úvísavargr*, ein gjer brotsverk utan aa vita um det; ogso um uventa ulukka. **-vísavegr,** *m.* ukjend veg. **-vísaverk,** *n.* brotsverk som ein gjer seg uvitande. **-vísleikr,** *m.* uvissa. **-vísligr,** *a.* uvisleg; uviss (*-vísliga, av.*). **-víss,** *a.* **1.** ukunnig, ukjend. **2.** uvis, uklok. **3.** uviss, tvilsam. **-vistiligr, -vistligr,** *a.* som ein ikkje kann bu i. **-vit,** *n.* **1.** uvit, sanseløysa. **2.** uvit, daarskap. **-vita,** *a.* uvitug, vitlaus. **-vitand,** *f.* ukunna. **-vitandi,** *a.* uvitande, ukunnig. **-vitanligr,** *a.* uviteleg, ukunnig. **-viti,** *m.* uviting, uklokt eller vitlaust menneskje. **-vitmannliga,** *av.* uvitugt. **-vitr,** *a.* uvitug, uklok. **-vitra,** *f.* **-vitrleikr,** *m.* uvit, uklokskap. **-vitrligr, -vitsamligr,** *a.* uvisleg (*-vitrliga, av.*). **-víttr,** *a.* strafflaus, fri for bot. **-vitugr,** *a.* uvitande, ukunnig (jfr. nyn. *uvitug*). **-vizka,** *f.* uvit, uklokskap. **-vizkr,** *a.* uvitug. **-vizkuligr,** *a.* uvisleg. **-vizkumaðr,** *m.* faavist menneskje. Æf. **-vizkuráð,** *n.* uvitug raad eller avgjerd. **-vægi,** *f.* uskonsemd, ofse. **-vægiliga,** *av.* uskonsamt. **-vægiligr,** *a.* eig. uvegande; yverwættes. **-væginn,** *a.* uvægjen, strid. **-vægisafl,** *n.* ofseleg magt. **-vægr,** *a.* skonsellaus, hardleiken. **-vægshita,** *f.* ofseleg hita. **-vændiskona,** *f.* usedugt kvende. **-væni,** *n.* kroppskade, meidsla. **-vænishǫgg,** *n.* hogg, slag som ein fær mein av. **-vænkast,** *v. r.* (*að*) verta mindre vonsamt, sjaa verre ut. **-vænliga,** *av.* paa ein maate som ikkje spaar godt, ille. **-vænligr,** *a.* som ikkje spaar godt, ikkje vonsam, uvænsleg. **-vænn,** *a.* som ein ikkje kann venta noko av, urimeleg, ulik (*til e-s*); ikkje god, vonlaus; *þat er úvænt*, det er liti von (um); stygg, Fld. I 234₁, Alex. 45₁₃. **-værast,** *v. r.*; *úværast e-m*, ein vert uroleg (uvær). **-værateigr,** *m.* „ufredsteig“, d. e. ein liten beiteteig som ein mann eig i annan manns jord. **-værð,** *f.* = *úværi*. **-værðarmaðr,** *m.* urolegt menneskje. **-væri,** *m.* det som gjer uvær eller uroleg, uro (ofte um klaade, utole odl.). **-værr,** *a.* ikkje verande; uvær, uroleg, uhyggjeleg; *eiga úvært í heruðum*, ikkje kunna vera i h. **-vættr,** *f.* uvette, vond skapning, troll.

uxa-báss, *m.* uksebaas. **-draumr,** *m.* draum um ein ukse.

uxadropi, *m.* sjaa *ufsadropi*.

uxa-gjǫf, *f.* gaava av ein ukse. **-horn,** *n.* uksehorn. **-hnúta,** *f.* ukse-knok. **-húð,** *f.* uksehud. **-hǫfuð,** *n.* uksehovud. **-kjǫt,** *n.* uksekjøt. **-mark,** *n.* **-merki,** *n.* himmelmerket uksen (dsk. tyren). **-stútr,** *m.* liten eller ung ukse. **uxi** (*oxi*) *m.* (*pl. øxn, yxn, øxnir, yxnir* og *uxar*) ukse.

ú-ymisliga, *av.* ikkje ymisleg, eins. **-yndi,** *n.* vantrivnad, uhugnad, misnøgje. **-yndisórræði,** *n.* raad, utveg som ein tek med uhug. **-æra,** *f.* vanæra. **-æti,** *n.* = *úátan*. **-ætlanligr,** *a.* som ein ikkje kann tenkja seg til, utruleg, ovleg (*-ætlanliga, av.*). **-ætr,** *a.* ueteleg, som ein ikkje kann eta (jfr. nyn. *uæt*). **-œðr** (ogso *úvæðr*) *a.* ikkje vadande, som ein ikkje kann vada. **-œðri,** *a. komp.* lægre, ugjævare; jfr. *œðri*. **-œll,** *a.* som ein ikkje maa ala ell. føda, = *úalandi*. **-œrr,** *a.* ikkje ør ell. vitlaus, vitug. **-ǫld,** *f.* utid, vond tid. **-ǫrr,** *a.* ikkje snøgg, sein.

V.

vá, *f.* **I.** (*gen. vár*) vaa (Tel.), ulukka, skade, faare.

vá, *f.* **II.** raa, kraa.

vá, *v.* (*áð*) finna aat, klandra ein for eitk. (*e-n e-s*).

vá-beiða, *f.* ulukke-valdar, troll. **-brestr,** *m.* smell som varslar ulukka eller store tidender. Jfr. nyn. *vêrbrest* (Aasen) og isl. *vígbrestr* (Haldorson). **-bœli,** *n.* uventa ulukka, skadefelle; jfr. nyn. *vaabøle, n.* (Aasen).

vað, *n.* vad, vadstad.

váð, *f.* **1.** vaad, vevnad, vove ty; vad-

maal. 2. vaad, stav, vevbreidd i eit segl, N. G. L. I 199₁₂. 3. *pl. váðir,* klæde. 4. vaad, not.

vaða, *v. st.* vada, vassa; gaa tungt, trengja seg fram, fara; finnast, vera i bruk; *vaða þunga strauma*; ogso *vaða eld, reyk* odl.; *vaðinn at vilja,* snøydd for gleda (Edda); *láta vaða steinn,* d. e. kasta stein; *vaða uppi,* visa seg uppaa vatsskorpa, yverf. vera ovanpaa (jfr. nyn. *vada,* um fisk).

váða-blár, *a.* eig. faarleg blaa; ovleg djup. Jfr. *bládjúp.* **-eldr,** *m.* vaade-eld, skadeverme, lauseld. **-kuldi,** *m.* skade-kulde. **-laust,** *av.* skadelaust, utan skade. **-ligr** (og *-samligr*) *a.* vaadeleg, skadeleg, faarleg (*váðaliga, av.*).

vaðall, *m.* = *vaðill* 1. Bp. I 387₃₁.

váðáss, *m.* stong til aa turka klæde paa.

váðaverk, *n.* vaadeverk, uvilja verk.

vaðberg, *n.* bratt (fugle)berg; *vera á vaðbergi,* staa paa utkik (jfr. Bjørn Haldorson).

vaðbjúgr, *a.* eig. bøygd som snøre (vad) yver baatkanten, sterkt bøygd, yverf. audmykt, narra. Jfr. nyisl. *vaðbeygja, f.* (B. Haldorson).

vaðhorn, *n.* vadhorn, (ku)horn bruka til vadbein paa fiske; *koma upp í vaðhorni við e-n,* koma langt paa veg med ein.

váðhæft, *a. n.*; *er váðhæft,* det er siglande (um vêr).

váði, *m.* vaade, faare; ulukka, skade.

vaðill, *m.* 1. vading, vassing (*vodul,* Snm.). 2. vadstad, grunning. Jfr. nyn. *val, m.* grunn vik o. m. **vaðilsund,** *n.* sund som ein kann vada yver.

váðker, *n.* kjer til aa hava klæde i.

vaðmál (ogso *veðmál, vefmál*) *n.* vadmaal (det vart mykje bruka til aa betala med, og ei aln vadmaal galdt daa sumtid ¹/₃ og sumtid ¹/₆ *eyrir* osfr.). **vaðmáls-klæði,** *n.* vadmaalsklæde. **-mǫttull,** *m.* vadmaalskappa. **-sloppr,** *m. sloppr* av vadmaal.

váðmeiðr, *m.* = *váðáss.*

vaðr, *m.* 1. snor, reip. 2. vad, fiskesnøre. **vaðsteinn,** *m.* vadstein, søkkjestein.

váðveifliga, *av.* braatt (= *váveifliga*).

váð-verk, *n.* arbeid med (vadmaals-) veving. **-virkja,** *v.* (*kt*) veva vadmaal eller anna ty.

váð-vænligr, -vænn, *a.* vaadeleg, spøkjeleg, faarleg (*-vænliga, av.*).

vaf, *n.* vav, sveip, umbinding; *verða lítill í vafi,* gjera lite av seg (jfr. ordtaket: *det er stort i vavi, men ikkje i havi,* Rbg.).

váfa, *v.* (*fð*) hanga, dingla, sviva.

váfa, *f.* skrymt, i sms. *smáváfur.*

váfelli, *n.* ulukka.

vafi, *m.* vave, ugreida. **vafinskeptr,** *a.* (øks) som hev skaftet umvunde (med ei jarn- eller lêr-reim).

vafka, *v.* (*að*) driva, reka umkring; jfr. *vakka.* **vafla,** *v.* (*að*) vingla, fara hit og dit (ustødt). Jfr. nyn. *vavla,* Vestf. og isl. *vafla.* **vaflanarfǫr,** *f.* rekarferd, flakk.

vafningr, *m.* 1. vav, innpakking. 2. = *vafi.*

vafra, *v.* (*að*) vavra, sviva, fara hit og dit. **vafr-leysa,** *f.* hendesløysa, tøv. **-logi,** *m.* vavrande, blakrande loge, vavreloge.

vafspjǫrr, *f.* tystrimel bruka til aa vevla kring føterne; jfr. *spjǫrr, f.*

váfuðr, *m.* 1. namn paa vinden. Edda. 2. namn paa guden Odin. Edda.

váfullr, *a.* ulukkeleg, usæl.

váfur, *f. pl.* dirring, risting. Eg. kap. 85.

vág, *f.* (*nom. pl. vágir* og *vægr*) 1. vaag, stong til aa vega eller lyfta upp eitk. med. 2. vaag, vegt til aa vega med. 3. veging; vegt, tyngd. 4. vaag, = 72 *merkr.* 5. *pl. vágir* = *vǫgur.* Bp. I 508₁₁.

vaga, *f.* sjaa *vǫgur.*

vaga, *v.* (*að*) vagga, rugga.

vága, *v.* (*að*) vaaga, hava mod til.

vágabók, *f.* logbok som fyre 1282 galdt for *Vágar* 1 og fisket der.

vagabora, *f.* hol som er gjort i *vǫgur,* s. d.

vágafloti, *m.* skipsflote som er paa ferd fraa eller til *Vágar* 1. **Vágar,** *m.* 1. Vaagan i Lofoten. 2. Vaagøy, ei av Færøyarne.

vágan, *f.* vaagan, vaagnad.

vágarskál, *f.* vaagskaal, vegtskaal.

vagasilfr, *n.* eit slag fint sylv. Sjaa Macody Lund i Vidselsk. skr. 1909 s. 106.

vágastefna, *f.* kaupstemna, marknad som vart halden paa *Vágar* i Lofoten.

vágestr, *m.* faarleg gjest, vaae-gjest.

vágfǫll, *n. pl.* utrensl av vaag or eit saar.

vagga, *f.* vogga.

vággarðr, *m.* = *lágarðr.*

Vagi, *m.* Vaagaa (skr. Vaage) i Gudbrandsdalen.

vagl, *m.* vagl, hanebjelke, tverbjelke under tak.

vá-glati, *m.* ulukka, tjon.

vagl-eygðr, *a.* glasøygd; jfr. nyisl. *vagl, n.* um ei kvitvori hinna paa auga.

vágmarar, *m. pl.* skip, *pl.* (poet.).

vagn, *m.* **1.** køyregreida, vogn, slede; ogso um beregreida, baar (til aa leggja paa førsledyr) odl. **2.** Vagnen (stjernemerke).

vagna, *f.* = *vǫgn.*

vagna-borg, *f.* vognborg. **-braut,** *f.* køyreveg. **-hvel,** *n.* vognhjul. **-lið,** *n.* (her)folk som før med vogner, vognfolk. **-meistari,** *m.* vognstyrar. **-menn,** *m. pl.* køyrande folk. **vagn-hestr,** *m.* vognhest. **-hlass,** *m.* vognlass.

vagn-hvalr, *m.* = *vǫgn.* **-hǫgg,** *n.* kvalspekk-stykke som vagnen (*vǫgn*) sagdest hogga laust av andre kvalar.

vagn-karl, *m.* vognkar. **-sleði,** *m.* (køyre-) slede.

vágr, *m.* **1.** sjø (jfr. nyn. *vaag, f.* baara). **2.** vaag, verk i saar; ogso um onnor væska, jfr. *heilivágr.* **3.** vaag, bugt, vik. **4.** poet. um eld. Alv. 26. **vág-rás,** *n.* = *vágfǫll.* **-rek,** *n.* sjørak. **vágs-botn,** *m.* vaagsbotn, inste sida av ei bugt. **vág-skorinn,** *a.* innskoren av vaagar eller bugter.

vaka, *v.* (*vakti, vakat*) **1.** vaka, vera vaken. **2.** vakna. **vaka,** *f.* **1.** voka, vakster, vaking. **2.** voka, nattevakster med bøn fyre ei kyrkjehelg; ogso um sjølve helgedagen og um høgtidsaftan fyre. Lat. vigilia. **3.** i sms. *brunnvaka.* **4.** = *vøkva.*

vakinn, *a.* vaken.

vakka, *v.* (*að*) reka, driva ikring (nyn. *vakka,* d. s. YHard.); jfr. *vafka.*

vakki, *m.* (berre i dat. *pl. vǫkkum*) tvibytning, kagge, dunk.

vakna, *v.* (*að*) vakna, verta vaken; yverf. *vakna við e-t,* haatta, sansa paa, hugsa, kjennast ved eitk.

váknabúð, *f.* vaaknhus, vaapnhus (ved kyrkja).

vaknan, *f.* vakning. **vaknaskeið,** *f.* tid daa det er vokor (vigiliæ). **vakr,** *a.* vak, vaken, vaksam; kvik, rask, heilhuga.

vákr, *a.* vaak, veik, skral. **vákr,** *m.* **I.** vesling; jfr. nyn. *vaak,* barn, smaagut.

vákr, *m.* **II.** eit slag falk, snøvaak, Buteo lagopus? Jfr. *hængivákr.*

vakrleiki, *m.* vaksemd. **vakrligr,** *a.* vaksam, kvik, rask (*-liga, av.*).

vakta, *v.* (*að*) vakta, agta, passa; *vakta e-m mat,* sjaa ein til med mat. **vaktan,** *f.* vakting, tilsyn.

val, *n.* **I.** val, veljing.

val, *n.* **II.** = *valr, m.* II. **val,** *av.* = *vel.*

vala, *f.* led, ledamot. Fjǫlsv. 30.

vála, *v.* (*að*) vaala, jamra seg.

válað, *n.* **válaði,** *m.* naud, hjelpeløysa. **válaðr,** *a.* naudkomen, arm.

valarift (for *valript?*) *f.* likduk. Sig. 66.

valbaugr, *m.* skatt (ring) etter fallne menner. Edda.

valberi, *m.* stavberar (lat. eunuchus).

val-blóð, *n.* blod av ein drepen mann. Edda. **-bráð,** *f.* kjøt av drepne menner. Edda.

valbygg, *n.* valbygg, flatbygg (korn).

valbǫst, *f.* namn paa ein deil av sverdet.

vald, *n.* **1.** vald, velde, magt; raadvelde, herredøme; *fá vald á e-m,* faa magt yver ein. **2.** land som ein raader yver, embætskrins (jfr. nyn. *vald,* grunn, marker som høyrer til ein gard). **3.** i *pl. vǫld,* det aa valda eitk., gjerning, skuld, orsak. **valda,** *v. st.* **1.** raada med, orka, evla (*e-u*). **2.** valda, hava magt, raada yver (*e-u*). **3.** valda, gjera, vera skuld eller orsak til eitk. (*e-u*); *valda af,* avstyra. **valdandi,** *a.* valdande, som er upphavsmann til, er skuld eller orsak i eitk. (*e-s*). **valdari,** *m.* raadar, styrar. **valdborg,** *f.* megtig borg. **valdi,** *m.* = *valdari.* **valdi,** *a.* **valdr,** *a.* = *valdandi, a.* **valdr,** *m.* styrar, herre. Poet.

valdeygðr, *a.* glasøygd.

val-dreyri, *m.* = *valblóð.* **-dreyrugr,** *a.* blodut av *valblóð.*

Valdres, *n.* Valdres. **valdreskr,** *a.* som er fraa Valdres.

valds-dagar, *m. pl.* magtdagar. **-herra,** *m.* hovding. **-hǫnd,** *f.* „magthand“, raadvelde. **-ligr,** *a.* veldug, megtig. **-maðr,** *m.* magthavar, hovding, megtig mann. **-orð,** *n.* magtord, magtbod. **-sæti,** *n.* hovdingsæte.

val-dýr, *n.* dyr som liver paa lik, ulv. Poet. **-dǫgg,** *f.* „likdogg", blod. Poet.

váleði, *n.* = *válað.*

val-fall, *n.* mannfallet paa slagmarki. **-fǫðr,** *m.* „får aat dei fallne", d. e. Odin. **-galdr,** *m.* trollsong, galdresong til aa vekkja upp daude. Edda.

val-gerning, *f.* = *velgerning.*

val-gjarn, *a.* slid, kjær etter lik. Edda. **-glaumr,** *m.* staakande flokk av fallne hermenner. Edda. **-grind,** *f.* grindi framfor Valhall. **-gǫltr,** *m.* hjelm (poet.).

val-hnot, *f.* valnot (eig. valsk not).

valhǫll, *f.* hall som dei fallne hermenner (einherjarne) samlast i, Valhall; ogso bruka um herleg hall eller herlegt hus i det heile.

váligr, *a.* vaaleg, leid; fælsleg; megtig.

valin-kunnigr, *a.* **-kunnr,** *a.* **1.** uskyld, framand. **2.** hatfri, upartisk; rettviljug, skila.

valir (og *válir*) *m. pl.* keltar, serleg dei i *Valland.*

válítill, *a.* som er til liten skade.

váljúgr, *m.* von-glepp; *e-m verðr váljúgr at e-u,* ein vert sviken (ell. narra) i eitk.

valk, *n.* kringføring, kringreking; svalk (paa sjøen); møda, ulempa. **valka,** *v.* (*að*) føra ikringum, dragsa med (*e-t*); møda, plaaga (*e-n*); *valka e-t fyrir sér* (*í hugnum*), tenkja att og fram paa eitk.; *valkast í e-u,* velta seg i eitk.; mødast med eitk. Jfr. nyn. *valka.*

val-kyrja, *f.* gudekvende som i striden henta einherjar til Odin i Valhall, valkyrja (jfr. *kjósa val*). **-kǫstr,** *m.* dunge av fallne menner.

vall, *n.* det aa vella, bulling, sjoding. Didr. 168₄. Jfr. *valla, v.* 2, Ross.

valla, *av.* for *varla.*

Valland, *n.* Nordvest-Frankrike.

vallari, *m.* ferdafant; nomade; tiggar; (mht. *wallære,* pilegrim).

vallar-sýn, *f.* syn av eitk. naar det stend uppreist paa marki, (stor) utsjaanad, ruv, ris; *miklir at vallarsýn,* ruvne paa ris. **-torfa,** *f.* grastorva. **vall-gangr,** *m.* skarn. **-gróinn,** *a.* vallgrodd, tett grasvaksen.

vallofr, *m.* eit slag fugl. S. E.

val-mær, *f.* = *valkyrja.* **valneskr,** *a.* = *valskr.*

valningarker, *n.* utvalt kjer.

valr, *m.* **I.** (*nom. pl. valir*) falk.

valr, *m.* **II.** (*gen. vals*) mannefall, dei fallne (i slag).

valr, *a.* rund; jfr. *sívalr.* **val-rauðr,** *a.* blodraud. Edda. **-rof,** *n.* plundring av dei fallne. **-rúnar,** *f. pl.* stridsruner; strid. Poet.

valshamr, *m.* falkeham.

val-sinni, *n.* ferd, fylgje av fallne hermenner.

valska, *f.* (nord)fransk, valsk maal. **valskikkja,** *f.* valsk kappa. **valskr,** *a.* som er fraa *Valland,* valsk, fransk; *vǫlsk mús,* rotta.

val-sløng(v)a, *f.* eit slag kastemaskina, valslyngja, mlat. ballista. **-stefna,** *f.* kamp, strid. Edda. **-tívar,** *m. pl.* hergudar. Edda.

valtr, *a.* velt, velten; yverf. ustød, upaalitande.

valveiðr, *f.* falkeveiding, falkefangst.

vá-lyndi, *n.* ill-lynde, illvilje. **-lyndr,** *a.* ill-lynd, illvilja; jfr. nyn. *vaalynd,* upaalitande.

váma, *f.* (i *pl. vámur*) vimle, utidska (jfr. nyn. *vaam, n.* d. s. Tel.).

vamm, *n.* skade, mein; lyte, last. Jfr. nyn. *vam, n.* uheppa o. m. **vamma-fullr,** *a.* lytefull. **-lauss,** *a.* lytelaus. **vamm-haltr,** *a.* so halt at ein hev lyte av det, lytehalt. **-helti,** *f.* helta som er til lyte. Jfr. nyn. *vamm, a.* lamen, unyt i lemerne.

vámr, *m.* væmen, ulkeleg fyr, ulk. Jfr. nyn. *væme, n.* stakar.

van-, i fyrste samansetningsled tyder: van-, som det vantar noko paa, for lite, knapt, klent. Ofte vert det bruka framfor particip av alle slag verb: t. d. *vanskipaðr,* for knapt *skipaðr,* ofl.

ván (*vón, ón*) *f.* **1.** von, det aa venta eitk., utsyn til eitk.; *er ván e-s,* det er von til, ein kann venta seg eitk.; *meiri ván* (*væri*) *at,* det var meir von, det var likt til det at —; *e-m er e-s ván at e-m,* ein kann venta seg eitk. av ein; *vera at* (*eptir*) *vánum,* vera aa venta; *vita ván* (*vánir*) *e-s* (*til e-s, at, í, á e-u*), venta, vita av, kjenna til eitk.; *þykkir e-m fyrir ván komit,* ein tykkjer det er vonlaust; *vánu* (*ván*) *bráðara,* vonom (vono, von) sneggare, snarare enn ein kunde venta; *ganga á ván,* d. e. gaa og

tigga. **2.** von, stad der ein kann venta aa finna eitk. (Hom. 163[26]), veidestad, veidestig (N. G. L. II 143[15]).

vana, *v.* (*að*) **1.** minka (tr.); *vanast,* minka (intr.), trjota. **2.** forsøma, lata vera. **3.** skamføra, øydeleggja; *vanaðr,* vanfør; gjeld. Jfr nyn. *vana,* tyna, spilla, Tel.

vána, *v.* (*að*) vona, venta (*e-s, til e-s*).

vanafli, *a.* vanmegtig, ufør.

vanaligr, *a.* vanleg, sedvanleg.

vanan, *f.* skamføring. Jfr. nyn. *vanad, m.* skade.

vánar-lauss, *a.* vonlaus. **-maðr,** *m.* **1.** mann som hev von um aa verta frelst, sæl mann. **2.** mann som det er *arfván* (von til arv) etter for andre enn ætti, um frigjeven mann og hans ættingar. **-traust,** *n.* trygg von. **-vǫlr,** *m.* tiggarstav.

vana-sótt, *f.* sjukdom som ein vanleg hev; *v. kvenna,* um maanadstider. Jfr. *vanyfli.* **-sǫngr,** *m.* vanleg song.

vánbiðill, *m.* „vonbêle", friar som gjeng og ventar paa svar.

van-búinn, *a.* vanbudd, ubudd. **-burða,** *a.* uheilt fødd, vanskapt.

vanda, *v.* (*að*) **1.** vera vand ell. nøgjen um (paa) eitk.; finna aat, klaga paa eitk. (*e-t, um e-t*); *vanda um við e-n,* taka det strengt med ein, tala til, skrubba ein; *vanda sér mann,* vera mannvand. **2.** gjera seg fyre med eitk. (*e-t*). **3.** vanda, velja, taka ut (det beste millom eitk.); *vandaðr,* utvald, forseg-gjord. **4.** vanda, vraka. **5.** *vandast, v. r.* verta vand ell. vanskeleg.

vanda-bundinn, *a.* bunden ved skyldskap eller annan skyldnad til ein, vardande (*e-m*). **-hlutr,** *m.* vanskeleg ting, vande.

vandahús, *n.* hus av samanfletta greiner, vidjehus.

vanda-lauss, *a.* **1.** vandelaus, uvand. **2.** ubunden, uskyld, framand. **-lítill,** *a.* lite vand, lett. **-maðr,** *m.* mann som er bunden til ein ved skyldskap eller annan skyldnad. **-mál,** *n.* vand, tvilsam sak, vandemaal. **-mikill,** *a.* mykje bunden ell. skyldig (*vandabundinn*). **-ráð,** *n.* = *vandamál.*

vandar-hǫgg, *n.* slag med vond, kjeppeslag. **-leggr,** *m.* legg paa ein renning (ungtein).

vanda-samligr, *a.* vandsleg, vand. **-sýsla,** *f.* vandt arbeid. **-tak,** *n.* vandt tak. **-tíð,** *f.* tid som ein tek det nøgje med, kyrkjehøgtid.

vand-blœtr, *a.* (eig. vand aa blota til), vandsam, nøgjen. **-breytt,** *a. n.*; *e-m er v. um e-t,* d. e. det er vandt for ein aa gjera umbrøyte med eitk. Sturl. I 9[38].

vand-bǫlkr, *m.* vegg av flettverk, vidjevegg. **-dreginn,** *a.* strokmælt, jamstroke (med ein vond).

vandendamál, *n.* vand sak, vandemaal.

vandendi, *n.* vandt tilhøve, vande.

vand-fenginn, *a.* vand aa faa i. **-fýst,** *f.* vond lyst. **-fœrr,** *a.* vand aa fara, ufør. **-gæfi,** *f.* det aa vera vand paa det, vandskap. **-gæfr,** *a.* vand, kræsen. **-gættr,** *a.* eig. vand aa gjæta; *e-m verðr vandgætt til e-s,* det vert vandt for ein aa agta paa ell. stella med eitk. **-hœfi,** *n.* vandt høve, vanske. **-hœfr,** *a.* vand aa hava lag med (jfr. nyn. *vandøven,* Hall.).

vandi, *m.* **I. 1.** vande, vanske, vand stòda; vandt arbeid. **2.** andsvar; skyldnad, plikt; skyldskap; *e-m er vandi á við e-n,* ein hev skyldnad mot ein.

vandi, *m.* **II.** vane (vande, Ork.), sedvane.

vand-kvæði, *n.* = *vandræði.* **-kvæðismál,** *n.* vand sak. Kgs. 173. **-látr,** *a.* vandsam, nøgjen; ihuga; aabrudig. Jfr. nyn. *vandlaaten,* kvidefull, Shl. **-launaðr,** *a.* vand aa løna.

vandlaupr, *m.* *laupr* av flettverk, vidjekorg.

vand-lífi, *n.* streng livnad. **-lífr,** *a.* som liver strengt ell. nøgje. **-liga,** *av.* **1.** vandleg, nøgje, vyrkleg. **2.** vandleg (Shl.), heiltupp, reint. **-lyndi,** *n.* vandt lynde. **-lyndr,** *a.* vandlynd, ranglynd. **-læta,** *v.* (*tt*) vera *vandlátr.* **-læti,** *n.* ihuge, brennhug. **-lætiskapp,** *n.* stor ihuge, brennhug. **-lætismaðr,** *m.* ihuga mann. **-mæli,** *n.* **1.** tale som er vand aa skyna, myrk tale. **2.** vand sak, vand stòda, knipa.

vandr, *a.* **1.** vand, vanskeleg, leid; *vant við kominn,* komen i vande. **2.** vand, nøgjen; *e-m er vant um e-t,* ein tek det nøgje med eitk., eitk. er ein um aa gjera. **3.** *e-m er vant við e-n,* ein hev skyldnad mot ein.

vándr, *a.* vond, ill; laak, ring.

vand-ráðit, *a. n.* vankome, ille stelt. **-raun,** *f.* vand prøving.

van-drengr, *m.* laak fyr, skarv.

vandræða-félag, *n.* lag som held ihop i knipa ell. i naudi. **-gripr,** *m.* eignalut, ting som det er vande med. **-kostr,** *m.* vandt vilkaar ell. val. **-laust,** *av.* utan *vandræði.* **-líkligr,** *a.* likleg til vanskar ell. strid. **-maðr,** *m.* **1.** vankomen, naudkomen mann. **2.** vanskeleg, brysam mann. **-samr,** *a.* full av ell. rik paa *vandræði.* **-skáld,** *n.* vanskeleg, brysam skald. **vandræðast,** *v. r.* (*dd*) vera i vande med, klaga seg for eitk. **vandræða-tak,** *n.* vanskelegt *tak.* **-vant,** *a. n.* vanskelegt, som det er vanskar med. **-vænligr,** *a.* som ser vanskeleg ut. **vand-ræði,** *n.* vande, vanske, vand stöda, knipa; i *pl.* ogso fiendskap, strid. **-ræðiligr,** *a.* vanskeleg, tung.

vandrœkiligr (for *van-*) *a.* ille røkta, uflidd. Heilag. I 61$_{10}$.

vand-sénn, *a.* vand aa sjaa. **-settr,** *a.* vand, ikkje greid aa setja.

vándska, *f.* vondska.

vand-skafa, *v. st.* strjuka mælekjer jamt med eit stroktre. **-skafi,** *m.* stroktre.

vánd-skaparfullr, *a.* full av vondskap. **-skapligr,** *a.* vond. **-skapr,** *m.* vondskap, laak aatferd.

vándsligr, *a.* vondsleg; skadeleg (*-liga, av.*).

vandstyggr, *a.* rædd svipa. Edda.

vand-veittr, *a.* vand aa gjeva. **-virki,** *n.* = *vandvirkt.* **-virkja,** *v.* (*kt*) vera vyrk for, sjaa vel etter (*e-t*). **-virkliga,** *av.* hollverkeleg, nøgje, grant. **-virkligr,** *a.* for-seg-gjord. **-virkr,** *a.* velvyrk, trurøkjen. **-virkt,** *f.* vyrksemd, umhug.

vandygð, *f.* skort paa *dygð*, truløysa.

vand-yrði, *n. pl.* = *vandmæli.* **-yrkliga,** *av.* = *vandvirkliga.* **-yrkr,** *a.* = *vandvirkr.*

van-dœma, *v.* (*md*) døma for mildt. **-efni,** *n. pl.* vanemne, skort paa evna, vanraad. **-erfð,** *f.* uheil erverett.

van-farinn *a.* ille faren, ille ute; jfr. nyn. vanfaren. **-ferli,** *n.* = *vandræði.*

van-festr, *a.* ille fest, lagd paa urett stad. **-frægð,** *f.* uord, vanrop. **-frægða,** *v.* (*að*) **-frægja,** *v.* (*gð*) gjera illgjeten; jfr. nyn. *vanfrægda, a.* illgjeten (Ross). **-fœri,** *n.* det aa vera *vanfœrr*, vanføra, vanevna; jfr. nyn. *vanføre, n.* **-fœrr,** *a.* vanfør, ufør, udugleg.

vanga-bein, *n.* kinnbein. **-búnaðr,** *m.* øyreprydnad, øyreringar. **-filla,** *f.* skinnet paa vangen. **-gull,** *n.* øyrering, øyregull. **-hǫgg,** *n.* hogg, slag paa kinni.

van-gerðing, *f.* unøgjeleg ell. klen gjerding. **-geyma,** *v.* (*md*) vera gaalaus, vanagta. **-geymiliga,** *av.* vanvarugt, gaalaust. **-geyminn,** *a.* agtlaus, vanvyrden. **-geymni,** *f.* **-geymsla,** *f.* vangøymsla, vanagt, agtløysa, skøyteløysa.

vangi, *m.* vange, kinn.

vangr, *m.* vang, voll, mark.

vangsni, *m.* vangsne, plogjarn.

van-goldit, *partic. n.* for lite betala. **-gæzla,** *f.* = *vangeymsla.* **-gǫrr,** *perf. partic.* vangjord, ikkje heilt gjord, uferdig. **-hagafé,** *n.* gods, gjeve i bot for synd. **-hagr,** *m.* vanhag (Ndm. NGbr.), ugagn, mein, skade; synd. **-hald,** *n.* skade, mein. **-haldinn,** *a.* vanhalden, ille halden, som lid skade. **-heiðr,** *m.* vanheider, skam. **-heila,** *f.* **-heilendi,** *n.* = *vanheilsa.* **-heiligr,** *a.* **-heill,** *a.* vanhelsug, sjuk; fremmeleg, umhender. **-heilsa,** *f.* vanhelsa, sjukdom (ogso um fremmeleg kona). **-henta,** *v.* høva ille. **-hentr,** *a.* vanhøveleg, lite høveleg. **-hluta,** *a.* = *vanhaldinn.* **-hlutr,** *m.* skade. **-hyggiliga,** *av.* tankelaust, faavitugt. **-hyggja,** *f.* tankeløysa, faavit.

vani, *m.* **I.** vane, = *vandi* II.

vani, *m.* **II.** vant, skort, = *vansi.*

vaningi, *m.* ætting av vanerne (um Frøy). Edda.

van-kunnandi, *f.* **-kunnasta,** *f.* **-kunnátta,** *f.* **-kunni,** *f.* vankunna. **-kunnigr** (ogso *vankunnandi*) *a.* vankunnig, vankunnande. **-launaðr,** *a.* for knapt ell. daaleg lønt. **-leitat,** *partic. n.* for lite leita.

ván-leysi, *n.* vonløysa, eitk. som ein ikkje kann venta. **-liga,** *av.* vonleg, som ein kann venta.

van-lokinn, *partic.* ikkje heilt betala. **-luktr,** *partic.* halvgjord. **-lykt,** *f.* det at eitk. ikkje er heilt fullført, ufullending, vangjerd; *með vanlyktum*, uferdigt, halvgjort.

van-mál, *n.* = *vaðmál.*

van-mátta, *a.* = *vanmáttugr.* **-máttr,** *m.* vanmagt, veikskap; klenskap, sjukdom. **-máttugr, -máttuligr,** *a.* vanmegtig, magtlaus;

klen, sjuk. **-megin,** *n.* = *vanmáttr.* **-meginn, -megn,** *a.* = *vanmáttugr.* **-megn,** *n.* = *vanmáttr.* **-megna,** *v.* (*nd*) gjera vanmegtig; *vanmegnast, v. r.* vanmagtast, verta veik. **-menna,** *f.* **-menni,** *n.* vanmenne, veikt, uduglegt menneskje. **-metnaðr,** *m.* vanæra, skam. **-mettr,** *a.* ikkje mett nok. **-minni,** *n.* vanminne, gløymska. **-mætta,** *a.* = *vanmátta.* **-mætti,** *n.* = *vanmáttr.* **-nenna,** *f.* vanmenne (eig. tiltakløysa).

vanr, *m.* (*pl. vanir*) ein av gudeætti vanerne.

vanr, *a.* **I. 1.** van, vand (*e-u,* til ell. med eitk.). **2.** vanleg, sedvanleg.

vanr, *a.* **II.** som vantar eitk., snaud, aud, fri for eitk. (*e-s*); *e-m er* (*verðr*) *e-s vant,* ein vantar (saknar, misser) eitk.

van-ráðahugskot (skr. *han-*) *n.* vanraadshug, tvil (lat. mens anceps). Leif. 11$_{18}$. **-rétti,** *n.* tap av rett, urett, forfang, kuing. **-rœkiliga,** *av.* forsømeleg; jfr. *vandrœkiligr.* **-rœkinn,** *a.* skøytelaus. **-rœkja,** *v.* (*kt*) vanrøkta, forsøma. **-rœkni,** *f.* **-rœkt,** *f.* vanrøkt, skøyteløysa, forsøming. **-rœktarsynd,** *f.* synd som ein gjer med aa vera skøytelaus. **-rœktartími,** *m.* forsømingstid.

vansa, *v.* (*að*) gjera for liten; jfr. *ofsa.*
vansamaðr, *m.* uppraadd, naudkomen mann.

van-sami, *m.* vanæra. **-sét,** *a. n.*; *e-m er e-t vansét,* ein ser ikkje klaart eitk. Jfr. nyn. *vansedd.*

vansi, *m.* **1.** vanse, vant, skort. **2.** forfang, ugagn, skade.

van-signaðr, *a.* eig. ikkje *signaðr*; ikkje umskoren; vanseda, fæl. **-skilningr,** *m.* vant paa skyn, skynløysa. **-skildr,** *a.* vanskyna, ikkje rett skyna. **-skǫrungr,** *m.* umannsleg kar, ugjæva. **-stilli,** *n.* og *f.* **-stilling,** *f.* maateløysa, styrløysa. **-stiltr,** *a.* styrlaus. **-sœmd,** *f.* vanæra.

vanta, *v.* (*að*) vanta, skorta; upers. *e-n vantar e-t.*

van-tala, *f.* for laag rekning. **-telja,** *v.* (*-taldi*) telja, rekna for lite. **-tempran,** *f.* vanhov, maateløysa. **-traust,** *f.* mistillit. **-trú,** *f.* vantru. **-trúaðr,** *a.* vantruande. **-trúnaðr,** *m.* vantru; mistru; utruskap. **-trúr,** *a.* = *vantrúaðr.* **-þyrmsla,** *f.* vanvyrdnad, krenkjing. **-virða,** *v.* (*rð*) vanvyrda (vanmæta; vanæra). **-virða,** *f.* **-virði,** *n.* **-virðing,** *f.* vanvyrdnad, skjemd, vanæra. **-virkja,** *f.* vangjerd, lyte ved eit arbeid. **-virkliga,** *av.* forsømeleg, skøytelaust. **-vit,** *n.* vanvit, faavit. **-vita,** *a.* vanvitug, faavitug. **-vizka,** *f.* = *vanvit.*

vanyflasótt, *f.* = *vanasótt.* **vanyfli,** *n. pl.* **1.** vane, sedvane. **2.** = *vanasótt.*

vápn, *n.* vaapn. **vápna,** *v.* (*að*) vaapna, væpna; *vápnast, v. r.* væpna seg. **vápna-afli,** *m.* forraad av vaapn. **-bit,** *n.* saar av vaapn. **-brak,** *n.* vaapnbrak. **-búnaðr,** *m.* **-búningr,** *m.* utreiding med vaapn, væpning, herbunad. **-burðr,** *m.* **1.** bering av vaapn, vaapnburd. **2.** strid, aatak med vaapn. **-bœtr,** *f. pl.* bøting, vøling av vaapn. **-fall,** *n.* forsøming av vaapnplikt. **vápnafli,** *m.* = *vápna-afli.* **vápna-gangr,** *m.* aatak med vaapn, strid. **-gnýr,** *m.* vaapngny. **-kista,** *f.* vaapnkista. **-maðr,** *m.* mann med vaapn; *v. mikill,* velvæpna mann. **-mót,** *n.* vaapnmøte, strid. **-próf,** *n.* vaapnmerke. **-raun,** *f.* vaapnprøva, vaapnstrid. **-samankváma,** *f.* vaapn-samankoma, samanstøyt i strid. **-skipti,** *n.* **1.** vaapnskifte, vaapnbyte. **2.** vaapnskifte, vaapnstrid. **-spell,** *n.* skade paa vaapn. **-staðr,** *m.* **1.** stad, rom for eit vaapn, hoggstad. **2.** saar, merke etter vaapn; *meta vápnastað,* gjeva skyn um saari paa ein drepen mann. N. G. L. **-stefna,** *f.* = *vápnaþing.* **-sýn,** *f.* yversjaaing av vaapn, vaapnsyn. **-tak,** *n.* eig. det aa taka til vaapni, vaapntak. **1.** um stadfesting, samtykke som tingaalmugen gjev til ein dom eller eit vedtak med aa taka vaapni sine og slaa deim mot kvarandre eller lyfta deim i vêret. **2.** um uppløysing av altinget, med di tingfolket tek vaapni sine og fer heim. **3.** = *vápnaþing.* **-tollr,** *m.* „vaapnavgift", skatt som kjem i staden for den eldre vaapnplikt. **-þing,** *n.* **1.** ting til aa sjaa yver vaapni til mannskapet, vaapnting. **2.** vaapnstrid. **-þingsferð,** *f.* ferd til vaapnting. **-við(r)skipti,** *n.* vaapnskifte, vaapnstrid. **-víti,** *n.* bøter, mult for forsøming av vaapnplikt.

vápn-berari, *m.* vaapnberar, vaapnsvein. **-bitinn,** *a.* saara, hoggen av vaapn. **-bærr,** *a.* som ein kann bera ell. bruka til vaapn. **-dauðr,** *a.* drepen med vaapn. **-djarfr,** *a.* vaapndjerv. **-fimi,** *f.* vaapntame. **-fimr,** *a.* vaapntamd. **-fœrr,** *a.* **1.** vaapnfør. **2.** bru-

kande til vaapn. **-fǫt,** *n. pl.* herklæde. **-grjót,** *n.* stein bruka til (kaste)vaapn. **-gǫfugr,** *a.* gjæv ved sine vaapn. **-hestr,** *m.* stridshest. **-hœfr,** *a.* høveleg til vaapn. **-hœgr,** *a.* lagleg til vaapn. **-lauss,** *a.* vaapnlaus. **-rakkr,** *a.* vaapndjerv. **-rokkr,** *m.* vaapnkjole (utanpaa brynja). **-slœgr,** *a.* vaapntamd. **-steinn,** *m.* stein bruka til (kaste)vaapn. **-sœkja,** *v.* (*-sótti*) søkja aat, taka paa ein med vaapn. **-sǫngr,** *m.* vaapnklang. **-treyja,** *f.* vaapntrøya (bori under brynja). **-vana,** *a.* vaapnlaus.

vappa, *v.* (*að*) gaa vaggande, rugga; jfr. nyn. *vappeleg,* ustød, Set.

var- i fyrste samansetningsled, einstydugt med *van-*, t. d. *varlaunaðr* = *vanlaunaðr.*

vár, *pers. pron. gen. pl.* oss, sjaa *vér.*

vár, *n.* vaar (no helst *m.*).

vár, *f.* **1.** ei gudinna. **2.** (i *pl.*) lovnad, truskapslovnad (millom kar og kvende).

vara, *f.* vara, handelsgods; ogso serskilt bruka um skinnvara og um vadmaal.

vara, *v.* (*að*) vara, gjera var, paaminna, aatvara; *vara e-n við e-u*; *varast, v. r.* vara seg, agta seg (*e-t* ell. *við e-u,* for eitk.); ansa etter (*e-t*); varast, verta var.

vara, *v.* (*rð*) upers. *e-n varir e-s,* ein ventar (seg) eitk., ein er budd paa eitk.; *þess varir mik,* det ventar eg, det ber meg fyre. Jfr. nyn. *vara,* (*ar*), d. s. Hard.

vára, *v.* (*að*) upers. *várar, várast,* det vaarast, vert vaar.

varan, *f.* varing, aatvaring; det aa vara seg, varsemd.

varar-feldr, *m. feldr,* gjengeleg i handel. **-váðarstakkr,** *m.* = *vǫruváðarstakkr.*

várbeit, *f.* vaarbeite.

varbelgr, *m.* ein av partiet varbelgerne.

varboðinn, *a.* boden ell. verdsett for lite.

várbúfé, *n.* bufe, framfødd yver vetteren.

varbúinn, *a.* vanbudd, ubudd.

varða, *v.* (*að*) **1.** varda, vakta, varna; forhalda; hindra; stengja, vera grensa; *varða e-m e-t,* forhalda ein eitk., hindra ein fraa aa faa eitk.; *varða e-m við e-u,* halda ein burte, varna ein fraa eitk.; *varða e-t,* ogso: tinga paa (aa kjøpa) eitk. **2.** svara for, borga for (*e-t* ell. *e-u*); *varða e-m e-t,* svara ein for eitk. (jfr. nyn. *vorda,* trygda, assurera, Innh.). **3.** vera skyldig til eitk., svara, reida ut eitk. (*e-t* ell. *e-u*); *varða þrjú þing,* plikta aa møta paa 3 ting. **4.** varda (til), koma ved, høyra til (*e-t* ell. *e-u*); vera um aa gjera, hava (noko) aa segja for ein (*e-m*); *varðar engu* (*miklu*), det hev inkje (mykje) aa segja (jfr. nyn. *det vardar ikkje um,* d. s. Dal. Jæd.). **5.** vera (*e-m*) til andsvar; hava (*e-t*) til fylgja ell. straff (*e-m,* for ein); vera fylgja (straff) for ein (*e-m*); *e-t varðar e-m* (*e-n*), ein er andsvarleg for eitk.; *varðar þat fjǫrbaugsgarð,* det vert straffa med *f.*

varða, *f.* varde av stein; jfr. *viti, m.* Jfr. nyn. *vorda,* bergrygg.

várdagar, *m. pl.* vaardagar, vaar.

varðan, *f.* trygd, kaution.

varð-búð, *f.* vaktbud. **-hald,** *n.* vakthald, tilsyn; fengsel. **varðhalds-engill,** *m.* verje-engel. **-maðr,** *m.* vaktmann. **-silfr,** *n.* pengar til vakthald. **varð-helgi,** *f.* avbrigde til *friðhelgi.* Fm. I 80$_{31}$. **-hundr,** *m.* vakthund. **-hús,** *n.* vakthus.

varði, *m.* varde, = *varða.*

varð-karl, *m.* vaktmann. **-klukka,** *f.* stormklokka. **-lokka,** *f.* eit slag trollsong. **-maðr,** *m.* vaktmann, vaktar. **-sætr,** *a.* som kann verta sett til vakt. **-veita,** *v.* (*tt*) **1.** varveitsla (Hall.), taka vare paa (*e-u* ell. *e-t*); *v. sik við* (*frá*) *e-u,* halda seg fraa eitk. **2.** halda, retta seg etter (*e-u* ell. *e-t*). **-veitandi,** *m.* vaktmann. **-veizla,** *f.* varveitsla, varetekt, umsorg, tilsyn; ting som ein hev i varetekt. **varðveizlu-lauss,** *a.* varveitslelaus, uvakta. **-maðr,** *m.* vaktar, verja. **varðvíti,** *n.* bot for forsømt vakthald.

várfóðr, *n.* vaarfôr (til buskapen).

[**varfúsa,** mislesing for *úaufúsa,* Eg. kap. 32].

várfœddr, *a.* framfødd til vaaren.

var-fœri, *n.* varsemd. **-fœrr,** *a.* var, ansug.

varga-flokkr, *m.* **-skreið,** *f.* vargeflokk, ulveskreid. **varg-dropi,** *m.* **1.** barn som ein mann fær, medan han er utlæg (*vargr* 1). **2.** son eller nærskylding til ein utlæg (Edda).

var-gefinn, *a.* daaleg gift (eig. vangjeven).

Varg-ey, *f.* Vardøy i Finnmarki. **varg-hamr,** *m.* vargham, ulveham. **-hundr,** *m.* vill hund. **-ljóð** (for *-hljóð*) *n.* varg-ul, ulvetòt.

var-goldit, *partic. n.* = *vangoldit.*

vargr, *m.* **1.** illmenne, røvar; utlæg, fredlaus mann; *vargr í véum*; *vára vargr*, ordbrjotar (Edda); jfr. nyn. *varg*, illmenne. **2.** varg, ulv. **varg-rækr,** *a.* som ein kann reka ell. jaga som ein varg. **vargs-hamr,** *m.* = *varghamr*. **-hold,** *n.* ulvekjøt. **vargskinns-olpa,** *f.* ulveskinnskappa. **-stakkr,** *m.* ulveskinnsstakk (-kufta). **vargs-líki,** *n.* ulveskapnad. **-rǫdd,** *f.* ulvemaal. **varg-stakkr,** *m.* = *vargskinnsstakkr*. **-tré,** *n.* galge. **-ulfr,** *m.* varulv, mann i dyreham. **vargynja,** *f.* vargtik, ulva.

várgæra, *f.* sauskinn, flaatt um vaaren.

vargǫld, *f.* vargtid (Edda).

var-haldinn, *a.* = *vanhaldinn*. **-hluta,** *a.* = *vanhluta*.

var-hugi, *m.* **-hygð,** *f.* varsemd. Jfr. nyn. *varøygd*, *f.* (Ross). **vari,** *m.* **I. 1.** vare, varsemd, agt. **2.** vare, reserve, naudhjelp.

vari, *m.* **II.** vasle, væta, vatn, t. d. i blod. Jfr. nyn. *var*, *m.*

variðr, varinn, *a.* sjaa *verja*, *v.* I, 4.

várkaup, *n.* vaarkaup, um lønsam handel.

várkunn, *f.* **1.** det som er orsakande, rimelegt og ikkje til aa undrast paa, god grunn, orsaking; *er þat várkunn*, det er rimelegt, inkje aa segja paa. **2.** vaarkunn, medynk, tolsemd. **várkunna** (og *várkynna*) *v.* **1.** hava tol med, orsaka, ikkje illa ein for eitk. (*e-m e-t* ell. *e-u*). **2.** vaarkunna (vaarkynna), tykkja synd i, hava vondt av ein for eitk. (*e-m e-t* ell. *e-u*). **várkunnar-bragð,** *n.* gjerning som er orsakande ell. rimeleg. **-hugr,** *m.* medhug. **-lauss,** *a.* hjartelaus, ikkje orsakande. **-leysi,** *n.* hjarteløysa. **-verk,** *n.* = *várkunnarbragð*. **várkunnigr,** *a.* ynksam, miskunnsam, tolug (*e-m*, med ein). **várkunn-látr,** *a.* = *várkunnigr*. **-ligr,** *a.* orsakande, tolande. **-læti,** *n.* tolsemd; miskunn. **várkynd,** *f.* = *vaarkunn*. **várkyndargóðvili,** *m.* tolsam godvilje. **várkynna,** *v.* (*nd*) = *várkunna*.

várkýr, *f.* vaarbær ku.

varla, *av.* **1.** knapt, snaudt (valla, Nhl.) *varla frá turninum*, straks attmed t. **2.** nøgje, plent.

vár-langr, *a.* vaarlang, so lang som vanleg um vaaren; *várlangr dagr*.

varlaunaðr, *partic.* = *vanlaunaðr*.

várleiðangr, *m.* den lut av leidingsskatten som ein skulde reida ut um vaaren.

varleiki, *m.* varsemd.

varleitat, *partic. n.* = *vanleitat*.

var-liga, *av.* **1.** varleg. **2.** snaudt, nauvt; jfr. *varla*. **-ligr,** *a.* varleg, forsjaaleg, trygg.

várligr, *a.* vaarleg, vaar-.

varmahús, *n.* uppvarma rom. **varmr,** *a.* varm.

varmæltr, *a.* i sms. *úvarmæltr*.

varna, *v.* (*að*) **1.** vara seg for, halda seg fraa eitk. (*við e-u*). **2.** negta, forhalda, hindra (*e-m e-s* ell. *e-u*). Jfr. nyn. *varna*. **varnaðar-bréf,** *n.* (kongelegt) vernebrev. **-hús,** *n.* forraadshus. **-maðr,** *m.* vernar; verja, formyndar. **-skjǫldr,** *m.* vernande skjold. **varnaðr,** *m.* **1.** varing, aatvaring, paaminning; varsemd. **2.** vern, varetekt. **3.** det som ein tek vare paa, gods, varor, eigedom, husfolk (jfr. nyn. *varnad*).

varnagli, *m.* eig. varenagle, reservenagle? **1.** varnagle, nagle til aa festa enden av eit segldrag. S. E. II 494. **2.** *slá e-m varnagla*, aatvara ein (jfr. nyn. *setja varnagle for ein*, d. s.) Fld. I 155.

varnan, *f.* varing, fraahald fraa, varsemd.

varnar-aðili, *m.* hovudmann for forsvaret i ei rettssak. **-eiðr,** *m.* forsvarseid i ei rettssak. **-gagn,** *n.* prov som vert framført til forsvar i ei rettssak. **-kviðr,** *m.* = *bjargkviðr*. **-lauss,** *a.* verjelaus. **-maðr,** *m.* verjar, forsvarar. **-staðr,** *m.* verjestad.

varningr, *m.* gods; (handels)vara.

varn-kynd, *f.* = *várkunn*. **-kynna,** *v.* = *várkunna*.

vár-orka, *f.* vaarvinna, vaaronn.

varp, *n.* varp, notkast. **varpa,** *v.* (*að*) kasta, slengja (*e-u*); *varpa ǫndinni* = *andvarpa*. Jfr. nyn. *varpa*. **varpa,** *f.* **1.** varpa (Nordl.), liti kastenot. **2.** utbore barn.

varr, *a.* **1.** var; vis, kunnig; *verða e-s varr*, verta var, sjaa, merka eitk.; *verða varr af e-m* (*af e-u*), faa vita av ein (um eitk.); *gera vart við e-t*, gjera kunnigt, gjeva kunnskap um eitk. **2.** var, varsam, rædd (*við e-t*). Jfr. *vart*, *av.*

várr (*vár*, *várt*) *pron. poss.* vaar (vaart); *hverr várr*, kven av oss. Jfr. (*órr*).

varra, *f.* = *vǫrr, m.* Poet.

varraskrap, *n.* skravl, ordskvaldr.

varrsími, *m.* vor, kjølfar, kjølvatn.

várs dagr, *m.* vaardag; *á vársdegi,* um vaaren.

vart, *av.* knapt, snaudt; daaleg, ille; *vart launat,* daaleg lønt (= *varlaunat*). Jfr. *varr, a.*

varta, *f.* **1.** vorta. **2.** eitk. paa eit skip (dollbord?).

vartari, *m.* **1.** eit slag fisk. **2.** namn paa ei reim som munnen til Loke vart ihopsydd med.

vár-tíð, *f.* **-tími,** *m.* vaartid. **-tíund,** *f.* tiend som ein skal leggja um vaaren. **-þing,** *n.* vaarting.

varúð, *f.* = *varhygð.* **varúðar-mál,** *n.* ord som raader til varsemd. **varúðigr,** *a.* varsam (*varúðliga, av.*).

várvinna, *f.* vaarvinna, vaaronn.

varygð, *f.* varsemd, = *varhygð.*

vár-yrkja, *f.* vaarvinna, vaaronn. **-yrkja,** *v.* (*kt*) vaarvinna, gjera vaaronn.

varzla, *f.* **1.** vakthald, Edda. **2.** trygd, aabyrgsla, kaution. **3.** forbod, i sms. *lýrittar-varzla.*

várǫnn, *f.* vaaronn, vaarvinna.

vás, *n.* vaas, slit, møda (i væta og uvêr).

vasast, *v. r.* (*að*) vasa, rota, blanda seg uppi eitk. (*í e-u*).

vás-búð, *f.* vaasbud, slit, stræv. **-ferð,** *f.* **-fǫr,** *f.* vaashard ell. slitsam ferd.

vasikampr, *m.* bonde (utnamn); eig. ihop-vasa skjegg.

vásjaldan, *av.* ovleg sjeldan.

vaska, *v.* (*að*) vaska, tvaa.

vá-skapaðr, *a.* avskapleg, stygg. **-skeytr,** *a.* vaaskøytt, utrygg, uviss.

vask-leiki, *m.* **-leikr,** *m.* raskleik, djerv-skap, hævleik. **-ligr,** *a.* rask, modig, hævleg (*-liga, av.*).

vásklæði, *n. pl.* vaasklæde, uvêrsklæde.

vaskr, *a.* rask, modig, dugleg, hæv.

vás-kufl, *m.* vaaskufta, uvêrskufta. **-samr,** *a.* vaasall, slitsam. **-stakkr,** *m.* vaaskufta. **-tabarðr,** *m.* vaaskappa, uvêrskappa.

vástigr, *m.* ulukke-stig. Edda.

vás-verk, *n.* vaasalt ell. slitsamt arbeid. **-viðri,** *n.* uvêr, styggevêr.

vásvipt, *a. n.*; *e-m verðr v.,* ein vert forfærd.

váta-drífa, *f.* vaatt snødriv. **-reykr,** *m.* vaatrøyk. **vátlendi,** *n.* vaatlende.

vatli, *m.?* avbrigde til *vǫzt,* N. G. L. Jfr. nyn. *vasle, m.* (Aasen).

vatn, *n.* (*gen. sing. vatns* ell. *vaz*) **1.** vatn, helst ferskt vatn (mots. *sjór*). **2.** vatn, tjørn, innsjø. **3.** vatsstrøyme, elv, bekk (ofte i *pl.*). **4.** taaror; *halda vatni,* halda graaten. **vatna,** *v.* (*að*) **1.** vatna, gjeva (*e-u*) vatn. **2.** upers. *vatnar e-t,* eitk. kjem burt ell. sig under vatsflata (t. d. um land som ein sigler ifraa). **3.** = *vatnfasta.* **4.** *vatnast, v. r.* vatnast, verta fyllt med taaror (um auga). **vatna-djúp,** *n.* djup med vatn. **-flaumr,** *m.* vats-flaum. **-gangr,** *m.* vatslaup, flaum, flod (ogso um regn). **vatnanarnótt,** *f.* = *vatnfǫstunótt.* **vatnavǫxtr,** *m.* vats-vokster, flaum. **vatn-bátr,** *m.* = *vazbátr.* **-beri,** *m.* vatsberar, vatsmann (Aquarius). **-bolginn,** *a.* vatssjuk. **-dauðr,** *a.* drukna, bliven. **-dragari,** *m.* **-dragi,** *m.* vats-dragar (ell. -berar). **-dýr,** *n.* vatsdyr. **-fall,** *n.* vatsstrøyme, vatslaup, vatsdrag; regn. **-fátt,** *a. n.* knapt um vatn; *fá v.,* faa for lite vatn. **-fasta,** *v.* (*að*) fasta med vatn og braud. **-fasta,** *f.* fasta, daa ein berre et vatn og braud. **-fiskr,** *m.* vatsfisk (mots. *sjófiskr*). **-fleyttr** (skrive: *vat-,* N. G. L.) *a.* som kann fljota, sjøfløytt. **-fǫstudagr,** *m.* dag daa det er *vatnfasta.* **-fǫstunótt,** *f.* natt, daa det er *vatnfasta.* **-gangr,** *m.* = *vatnagangr.* **-kakki,** *m.* eit slag vatskjerald; jfr. nyn. *kakk, m.* lite tre-kjerald. **-kalfr,** *m.* = *vazsótt.* **-karl,** *m.* **1.** vatskrukka (*vatskall,* VTel.). **2.** = *vatn-beri.* **-ker,** *n.* vatskjer. **-kerald,** *n.* vatskje-rald. **-koppr,** *m.* vatskopp. **-lauss,** *a.* vats-laus. **-legill,** *m.* *legill* med vatn, vatsdunk. **-leysi,** *n.* vatsløysa. **-mosi,** *m.* mose som veks paa vaatlende. **-ormr,** *m.* orm som liver i vatn, vatsorm. **-rás,** *f.* vatsræs, vatslaup.

vatns-, sjaa *vaz-.*

vatn-sár, *m.* = *vazsár.* **-sótt,** *f.* = *vaz-sótt.* **-steinn,** *m.* vatskjer av stein. **-torf,** *n.* vaatt torv. **-trumba,** *f.* vatsrøyr. **-þrunginn,** *a.* vatssjuk. **-veita,** *f.* = *vazveita.* **-veituhals,** *m.* eig. vatsleidings-haug, umsetjing til lat. collis aqvæ ductus. **-viðri,** *n.* vaatvêr.

vatr, *n.* = *vatn.* Poet. **vátr,** *a.* vaat, blaut; *hafa innan vátt,* faa sjø innanbords.

vatta, *v.* (*að*) gripa med vottar.

vátta, *v.* (*að*) vitna, sanna, stadfesta. **vátta-fé,** *n.* bøter for vitne som vantar. **-lauss,** *a.* vitnelaus (*-laust, av.*). **-saga,** *f.* vitning. **-stefna,** *f.* stemning til aa høyra vitni. **vátt-bera,** *v. st.* vitna. **-bærr,** *a.* **-hæfr,** *a.* vitnefør. **-nefna,** *f.* vitne-nemning, vitne-kalling. **-næmdr,** *a.* vitnefast. **-orð,** *n.* vitnemaal, vitnesburd. **váttr,** *m.* (*gen. sing. vátts; nom. pl. váttar, akk. vátta, váttu*) vitne. **vátt-vísi,** *f.* altfor opi vitning ell. fraasegn um eitk.

vát-viðrasamr, *a.* regnsam. **-viðri,** *n.* vaatvêr, regnvêr.

vá-veifi, *n.* forstøknad, braa, uventa hending. **-veifis, -veifliga,** *av.* braatt, uventa. **-veifligr,** *a.* braa, uventa.

vax, *n.* vaks (voks).

vaxa, *v. st.* **1.** veksa (vaksa), gro, koma fram ell. upp, verta til; *vaxa e-u,* veksa, gro til med eitk.; *partic. vaxinn,* laga, skapa; *er svá við* (*til*) *vaxit,* det er so laga, det stend so til. **2.** veksa, verta større, auka, stiga; *vaxa e-m í augu* (*fyrir augum*), synast ein so stort ell. svært, at ein kvider seg for det; *vaxinn maðr,* (full)vaksen mann.

vax-blys, *n.* vaks-kyndel. **-kerti,** *n.* vakskjerte. **-ljós,** *n.* vaksljos. **-spjald,** *n.* vakstavla.

vaxtsamr, *a.* voksterrik, grøderik.

vax-verð, *n.* betaling for vaks.

vaz-ausa, *f.* vatsausa. **-bakki,** *m.* bakke ell. breidd ved eit vatn. **-bátr,** *m.* baat bruka paa (ferskt) vatn. **-botn,** *m.* vatsbotn, ende av eit vatn. **-burðr,** *m.* vatsbering. **-dropi,** *m.* vatsdrope. **-drykkr,** *m.* vatsdrykk, drykk vatn. **-endi,** *m.* vatsende. **-fall,** *n.* = *vatnfall.* **-fátt,** *a. n.* = *vatnfátt.* **-fata,** *f.* vatsbytta. **-flaumr,** *m.* vatsflaum. **-fríðendi,** *n.* god eigenskap ved vatn. **-fullr,** *a.* full av væta, Harp. **-hríð,** *f.* uvêrsrid med regn (nyn. *vatsrid,* STrønd. er = hugbit). **-íss,** *m.* vatsis, is paa eit vatn. **-karl,** *m.* = *vatnkarl* 1. **-ker,** *n.* vatskjer. **-kerald,** *n.* vatskjerald. **-ketill,** *m.* vatskjêl. **-koppr,** *m.* vatskopp. **-lauss,** *a.* vatslaus. **-mynni,** *n.* **-óss,** *m.* vatsos, utfallsos. **-rás,** *f.* = *vatnrás.* **-sár,** *m.* vatssaa, vats-kjer. **-skírn,** *f.* daap med vatn. **-skortr,** *m.* vatsskort, vatsløysa. **-sótt,** *f.* vatssott („vatersott"). **-strǫnd,** *f.* strand ved eit vatn. **-stǫkkull,** *m.* vippa til aa skvetta vatn med.

vaztamál, *n.* fiskestad.

vaz-tjǫrn, *f.* liti tjørn ell. dam. **-uppspretta,** *f.* uppkoma, ila. **-veita,** *f.* vatsveiting, vatsleiding. **-vígsla,** *f.* vats-vigsla, innvigjing av vatn. **-vík,** *f.* vik i eit vatn. **-æðr,** *f.* vats-aadr, ila, kjelda.

vé, *n.* **I. 1.** heim. **2.** heilag stad, blotstad.

vé, *n.* **II.** fana, (her)merke.

vé, *n.* **III.** vesalldom, elegskap.

véar, *m. pl.* (dei heilage) gudar. Hym. 39.

vé-brandr, *m.* eig. heilag brand, kyndel, fakkel.

vé-bǫnd, *n. pl.* band som gjerder inn ein heilag stad, serleg um inngjerdingi kring lagretta paa tinget.

veð, *n.* vedd, pant, gøymslegods, trygd, vissa; vaagnad, spel; *vera í veði,* staa til andsvar, staa paa spel; *hafa e-t í veði,* setja eitk. paa spel. **veð-bróðir,** *m.* = *svarabróðir.* **-farar,** *f. pl.* heimanfylgja. N. G. L. **-fé,** *n.* pant; veddegods, set. **-festa,** *f.* pant, trygd. **-flærð,** *f.* **-fox,** *n.* svikfull pantsetjing. **veðja,** *v.* (*að*) **1.** vedda, vaaga, setja upp; *v. e-u; v. um e-t.* **2.** anka inn ei sak til ein høgre domstol med eit logbode veddemaal millom domsmennerne i ein privatdomstol um utfallet (vart bruka til innbyrdes trygd naar domsmennerne var usamde og stod like mange paa kvar sida. N. G. L.). **veðjaðar-dómr,** *m.* dom med *veðjan* 2 (s. *veðja* 2). **veðjan,** *f.* **1.** vedding, veddemaal. **2.** det aa *veðja* 2. **veðjanar-dómr,** *m.* = *veðjaðar-dómr.* **-fé,** *n.* = *veðfé.* **veð-máli,** *m.* semja um pantsetjing, pantekontrakt; vedd, pant. **-mæla,** *v.* (*lt*) **1.** skilja seg, taka eitk. i pant. **2.** binda ein til seg med *veðmáli.*

veðr, *m.* (gen. *veðrar* (i sms.) og *veðrs*) **1.** vêr, bekre. **2.** mur-vêr (i krigskunsti).

veðr, *n.* **1.** vêr, vind, uvêr; vindsida, leid som vinden bles ifraa; *á veðr e-m,* paa vindsida (luven) av ein; *mæla á veðr um,* slaa paa eitk. **2.** vêr, vêrlag; luft, luftlag nærast jordi. **3.** vêr, lukt, teft; *láta koma*

veðr á e-n um e-t, lata ein faa nysn (vêr) av eitk.; *komast við veðri,* verta openbert. **veðra-balkr,** *m.* vêrbolk, tidbolk med eit visst slag vêr. **-bati,** *m.* betring av vêret.

veðrar-horn, *n.* vêrhorn. **-lamb,** *n.* vêrlamb.

veðr-átta, *f.* vêraatta, vêrlag. **-belgr,** *m.* belg som ein kann rista vind og storm or. **-blaka,** *f.* vindgufs (jfr. nyn. *vêrbloka*). **-dagr,** *m.* vêrdag, dag med eit visst slag vêr. **-eygr,** *a.* som hev vêrbitne augo. Edda. **-fall,** *n.* vêrstøde, vêrslag. **-fastr,** *a.* vêrfast. **-glasi,** *a.* skinande i lufti. Fjǫlsv. 24. **-góðr,** *a.* som hev godt vêr. **-harðr,** *a.* vêrhard. **-himinn,** *m.* den nedre himmelen (mots. *loptríkishiminn*). **-kœnn,** *a.* vêrkunnig.

veðrlauss, *a.* for *veðlauss* = *veðslauss.* D. N. II 58₁₅.

veðr-leikr, *m.* vêrleik, vêrlag. **-lítill,** *a.* med liten vind, stilt. **-megin,** *n.* sky (poet.). **-mylna,** *f.* vindmylna. **-sjúkr,** *a.* sjuk, sutfull for vêret skuld. **-spár,** *a.* vêrvis. **-staða,** *f.* vêrstoda, kant som vinden stend fraa. **-stormr,** *m.* storm. **-sæll,** *a.* heppen med vêret, vêrsæl. **-vana,** *a.* som vantar godt vêr. **-vandr,** *a.* vêrvand, nøgjen med vêret. **-viti,** *m.* vindvisar, vêrfløy.

veðsetja, *v.* (*tt*) veddsetja, vaaga, setja paa spel; setja i pant. **veðslauss,** *a.* ikkje pantbunden, heftefri.

Véey, *f.* Veøy i Romsdalen (utt. no: *Vedøyna*; mn. *Viðey*).

vefa, *v. st.* veva; fletta, vinda.

vé-fang, *n.* vart det kalla i islandsk rett, naar for mange av domarane (6 ell. fleire) var usamde i domen, og dei daa sette seg saman, baud med vitne motparten aa gaa yver til si meining, og kvar part sa fram sin dom og sanna med eid. Desse motdomarne vog upp kvarandre og vart avgjorde ved ein høgre rett. **véfangseiðr,** *m.* eid som høyrer til *véfang.*

vefari, *m.* vevar.

véfengja, *v.* (*gd*) ganga til *véfang*; *v. mál,* hindra med *véfang* at ei sak vert dømd.

vefja, *v.* (*vafði*) vevja, vinda, sveipa (*v. e-u um e-t*; *v. e-t e-u* ell. *í e-u*); yverf. gjera flokut ell. vand, fortulla; — *vefjast, v. r.* vevja seg; fløkja ell. vasa seg; tulla, fara att og fram. **vefjar-mǫttull,** *m.* **-skikkja,** *f.* kappa av vove ty. **-stofa,** *f.* vevstova. **-upphlutr,** *m.* upplut ell. livstykke av vove ty. **vefmál,** *n.* = *vaðmál,* N. G. L. **vefnaðr,** *m.* **1.** vevnad, veving. **2.** vevnad, vove ty (Vigf.). **vefnisting,** *f.* samannesta vever, d. e. segl. Edda. **vefr,** *m.* (*vefjar*; *vefir*) **1.** vev, det som vert vove. **2.** vev, vove ty. **vefstofa,** *f.* vevstova. **veftr,** *m.* **1.** veft (i vev, mots. varp). **2.** eit slag grovt ty.

vega, *v. st.* **I. 1.** hevja, lyfta; vega upp (med vaag odl.). **2.** bera, føra; svinga, hogga (med eit vaapn); *vegast, v. r.* lyfta seg, svinga seg; *vega í e-t,* hogga seg fast i eitk. **3.** vega, hava ei viss tyngd. **4.** vega, tyda, hava aa segja. **5.** vega, finna kor tungt eitk. er. **6.** meta, verdsetja.

vega (ogso *viga*) *v. st.* **II.** taka paa med vaapn; strida; drepa, fella (jfr. nyn. *vega* i folkev.); *vega sigr,* vinna siger; *vega sǫk,* med eit draap faa søksmaal paa seg; *vegin sǫk,* draapssak; *vega víg,* gjera draap; *vega at e-m,* taka paa, drepa ein; *vega til e-s,* faa, vinna eitk. med strid ell. draap; *vega um e-t,* hemna eitk. med draap; rec. *vegast* (*at*), taka paa kvarandre, drepa kvarandre; *vást meirr á hlut grikkja,* d. e. grækarane miste mest folk (jfr. *áviga*).

vega-bót, *f.* veg-bøting, vegarbeid; vegstykke som ein skal halda istand, D. N. VI 167₁₁. **-fall,** *n.* forsøming av plikti til aa halda vegen i rett stell; boti for det. **-mót,** *n.* vegemot, vegeskil.

vegandi (*vigandi*) *m.* draapsmann.

vegar-bót, *f.* = *vegabót.* **-bréf,** *n.* brev um ein veg. **-ganga,** *f.* veggonga, flakking. **-lengd,** *f.* veglengd. **-leysi,** *n.* vegløysa. **-maðr,** *m.* vegfarande. **-rán,** *n.* det aa taka fraa ein retten til aa bruka ein veg. **-vás,** *n.* vaas, slit paa ferder. **-vísir,** *m.* vegvising. **veg-farandi,** *a.* vegfarande. **-fastr,** *a.*; *vegfastr maðr,* vegfarande. **-ferðarmaðr,** *m.* vegfarande mann. **-ferill,** *m.* veg; vegfarande.

vegg-berg, *n.* veggbratt berg. **-hamarr,** *m.* veggbratt berghamar.

veggirni, *f.* æresykja.

veggjaðr, *a.* som det er murar og vollar umkring. **veggja-hlazla,** *f.* veggjebyggjing. **-lús,** *f.* veggjelus (-dyr).

veggjarn, *a.* æregirug, æresjuk.

veggja-skot, *n.* skot, tilbygning ved ein vegg.

veggjat, *a. n.* um versemaal med eit slag innskoti staving i 2dre og 4de verslina.

veggr, *m.* (*gen. sing. veggjar* ell. *veggs*; *nom. pl. veggir, akk. veggi*) **1.** vegg, husvegg; *er lágr veggr undir sól,* d. e. soli stend laagt. **2.** mur, voll.

veggr, *m.* vegg, bløyg, kile (i sms.).

veggslag, *n.* veggslag, væta som slær gjenom veggjerne.

vegg-sleginn, *a.* hamra som ein vegg ell. bløyg (um øks); jfr. nyn. *veggja* (Aasen).

vegg-þili, *n.* fjølevegg, bordklædning paa vegg.

veg-hringr, *m.* ringbøygd veg.

vegin, eig. dat. pl. av *vegr* II (for *vegim*); *tveim vegin,* paa baae sidor. Kgs. Brenn. 104[31]. Jfr. *megin.*

veg-látr, *a.* gjævlynd, vyrdeleg. **vegligr,** *a.* vegleg, røseleg, vyrdeleg (-*liga, av.*).

veg-ljóst, *a. n.* vegljost, vegsynt.

veg-lyndi, *n.* gjævlynde, finskap. **-lyndr,** *a.* gjævlynd, fornæm. **-mannliga,** *av.* vyrdeleg. **-mennska,** *f.* finskap, gjævskap.

veg-móðr, *a.* ferdamødd, trøytt av reisi.

vegna, *v.* (*að*) **1.** *vegnar e-m vel* (*illa*), det gjeng vel (ille) for ein. **2.** gaa fram imot (*e-m*) so ell. so.

vegna, eig. *gen. pl.* av *vegr?* **1.** sida, kant, leid; *tveggja vegna,* paa baae sidor ell. leider; *á hægra vegna,* paa høgre sida. Jfr. nyn. „*fraa alle vide vegner*“. **2.** vegner; (*af*) *minna vegna,* paa mine vegner; *á e-s vegna,* d. s. **3.** *præp.* m. gen. = *fyrir sakir* (nht. wegen). **vegnaðr,** *m.* **vegnan,** *f.* vegner, = *vegna* 2.

vegnbráð, sjaa *vængbráð.*

vegnest, *n.* vegnista, reisemat.

vegr, *m.* **I.** æra, heider, vyrdnad.

vegr, *m.* **II.** (*gen. sing. vegar* og *vegs*; *pl. nom. vegir, vegar, akk. vegu, vega*) **1.** framgang; ferd, reis; veg, leid, far; *á veg,* paa vegen, avstad; *á fornum vegi, um farinn veg,* paa vegen; *aptr í veg,* paa attervegen; *fara til vegar,* enda, ganga (so ell. so); *ganga* (*koma*) *til vegar,* fremjast, verta avgjord; *koma e-u til vegar,* koma aaleides, faa framgang med eitk.; *gera veg á e-u, veita veg e-u,* fremja, gjeva eitk. framgang. **2.** leid, sida, kant; (land)strok; himmelætt; himmelbelte; *alla vega,* ifraa alle leider, allstad (jfr. *megin*); *eins* (*annars*) *vegar,* paa den eine (andre) sida; *sín vegar,* paa si sida; *á hægra veg e-u, til hægra vegs e-s,* paa høgre sida av eitk.; *innra* (*ytra*) *veginn,* i den indre (ytre) halvparten av ein gard; ogso um avstand: *um langan veg,* paa lang leid, langt undan (langande vegen); *af víðum* (*lǫngum*) *vegum,* langveges ifraa; *víðs vegar,* vida ikring. Jfr. *austrvegr, norðrvegar.* **3.** utveg, framgangsmaate; maate, vis; *annan veg,* onnorleis; *einn veg — sem,* paa same maate — som; *þann veg,* soleis; *hvern veg,* korleis; (*á*) *alla vega,* paa alle maatar; (*á*) *sinn veg,* paa sin maate.

vegr, *f. pl.* av *vǫg, f.*

veg-sama, *v.* (*að*) æra, heidra, lova. **-samligr,** *a.* heidrande, ærefull (-*samliga, av.*). **-samr,** *a.* heiderrik. **vegsboð,** *n.* ærebod, heidersbod. **vegsemd,** *f.* æra, heider, vyrdnad. **vegsemdarheiðr,** *m.* æra. **vegskarð,** *n.* skard i æra, æremink. **vegs-kona,** *f.* gjævlynd kona. **-munir,** *m. pl.* ære-mun, ære-auke. **-þjónusta,** *f.* heidrande tenesta ell. uppvarting. **veg-tjón,** *n.* ære-tap. **-tylla,** *f.* vyrding, æra. **-þurðr,** *m.* ære-mink.

veg-víss, *a.* vegvis, som kjenner vegen godt.

vei, *interj.* eie, jøye; *vei* (*er*) *mér,* eie meg, usæl er eg. Jfr. nyn. *veia, v.* jamra seg, skrika, og *vei, n.* skrik, Snm.

veiða, *v.* (*dd*) veida, fella, fanga (fisk og vilt o. a.). **veiðar-efni,** *n.* emne for veiding, vilt. **-fœri,** *n.* **-tœki,** *n.* veidn, jagt- ell. fiske-reidskap. **veiði,** *f.* = *veiðr.* **veiði-bráðr,** *a.* braa etter veiding. **-búð,** *f.* veidemannsbud, jagt- ell. fiskarbud. **-dýr,** *n.* vilt, veidedyr. **-fang,** *n.* **-fangi,** *m.* veidefang, fengd paa jagt ell. fiske. **-ferð** (og -*fǫr*) *f.* veideferd, jagt- ell. fiske-ferd. **-fœri,** *n.* **-gagn,** *n.* = *veiðarfœri.* **-hundr,** *m.* veidehund, jagthund. **-horn,** *n.* jagthorn, veidarhorn. **-kona,** *f.* kvinna som driv veiding. **-konungr,** *m.* konge som driv veiding. **-ligr,** *a.* som gjev von um god fengd. **-maðr,** *m.* veidemann, skyttar ell. fiskar. **-mannligr,** *a.* som høver for ein veidemann (-*mannliga, av.*). **-matr,** *m.*

vilt ell. fisk, veidemat. **-mǫrk,** *f.* veideskog. **veiðinn,** *a.* veiden, god til jagt ell. fiske. **veiði-skapr,** *m.* veideskap, = *veiðr.* **-skógr,** *m.* veideskog. **-spell, -spjall,** *n.* skade paa jagt ell. fiske. **-staða,** *f.* **-staðr,** *m.* veidestad, jagt ell. fiskestad. **-stígr,** *m.* stig som viltet fylgjer, veidestig. **-strǫnd,** *f.* strand der ein driv jagt ell. fiske, veidestrand. **-stǫð,** *f.* = *veiðistaðr.* **-sveinn,** *m.* veidesvein, jagtsvein. **-ván,** *f.* von um veidn, jagt- ell. fiske-von. **-vatn,** *n.* fiskevatn. **-vél,** *n.* greida til aa veida med, jagt- ell. fiskegreida. **veiðr,** *f.* **1.** veiding, veideskap, jagt ell. fiske; ogso um jagt- ell. fiskerett, og um jagt- ell. fiskestad. **2.** veidn, veideskap, det ein fær paa jagt ell. fiske. **veiðskapr,** *m.* = *veiðiskapr.*

veif, *f.* sveiv, framlabb paa sel.

veifa, *v.* (*fð*) veiva, svinga, slengja, kasta; ogso yverf. segja fram (eit vers t. d.). **veifi-skati,** *m.* romhendt kar.

veig, *f.* **1.** sterk drykk. Jfr. nyn. *veigja,* saft. **2.** styrke; dug. **3.** kvinna (poet.).

veigaðr, *a.* innvoven med gull- ell. sylvtraadar? N. G. L.

veikdómr, *m.* veikskap. **veikja,** *v.* (*kt*) bøygja; *veikjast, v. r.* bøygja seg. Jfr. nyn. *veikja.* **veikleikr,** *m.* veikleik, veikskap. **veiklígr,** *a.* veikleg, blautfengen. **veikr,** *a.* veik, klen.

veilan, *f.* jamring, vaaling.

veilendi, *n.* veikskap, klenskap. **veill,** *a.* veil, klen, laak, skrøpeleg. **veilræði,** *n.* daalegt raad. Kgs. 116₁₇.

veina, *v.* (*að*) kveina, jamra, bera seg. **veinan,** *f.* jammer, ank.

veipa, *f.* **veipr,** *m.* eit slag hovudduk for kvende. S. E.

veisa, *f.* veisa, dike, søyledam.

veit, *f.* (*pl. veitr*) **1.** veit, greft. **2.** veit, smog, trong gata. **veita,** *f.* **1.** veiting (av vatn). **2.** veita, greft. **3.** vatna eng.

veita, *v.* (*tt*) **1.** gjeva lov til; lata faa; gjeva; gjeva ein eitk. til *veizla* 5; *veita e-m e-t*; jfr. nyn. „*vete*" Ndm. Aasen. **2.** hjelpa, stydja ein med eitk. (*e-m e-t*); *veita e-m at e-u,* hjelpa ein i (ell. med) eitk.; *veitast at e-u,* hjelpast aat med eitk. **3.** gjera (ein) eitk.; halda eitk. (for ein); *veita* (*e-m*) *þjónustu, atfǫr*; *veita uppgǫngu,* gjera landgang; *veita jól,* halda jol; *veita þǫgn,* tegja still. **4.** fagna, hava ein til gjest, gjera gjestebod for ein (*e-m*). **5.** halda (uppe), føda (*e-m*). **6.** verta, ganga (so ell. so) for ein (*e-m*); helst upers.: *veitir e-m erfitt,* det gjeng tungt, vert stridt for ein; *veitir e-m e-t,* eitk. hender ein, ein fær eitk. **7.** veita, leida, føra (*e-t* ell. *e-u*); ogso upers. *veitir vatn,* vatn renn; *refl. veitast,* ganga (i ei viss leid).

veitall, *a.* gjevmild. **veitandi,** *m.* gjevar; hjelpar. **veitanligr,** *a.* slik som ein kann gjeva. **veitari,** *m.* gjevar; uppehaldar.

veiti-engi, *n.* eng med veitor til vatning.

veizla, *f.* **1.** det aa lata ein faa eller gjeva (*veita*) ein eitk.; løyve, avlaat, avhending; gaava. **2.** hjelp, studnad. **3.** veitsla, gjestebod. **4.** veitsla, uppHelde med mat og drykk som øverheiti hadde rett paa aa faa naar dei reiste umkring, serleg daa kongen hjaa sine umbodsmenner og bispen hjaa prestarne sine; *taka veizlu*; *fara at veizlum.* **5.** eit slag len av jordegods eller embætte som kongen gjev ein til bruk paa visse vilkaar; innkomor som ein hev av eit kongelegt jordegods eller eit embætte. **veizlubúnaðr,** *m.* tillaging til gjestebod. **-dagr,** *m.* gjestebodsdag. **-fall,** *n.* hinder for veitsla ell. gjestebod, det at *veizla* ikkje vert av. **-fé,** *n.* gods ell. pengar gjevne istaden for *veizla* 4. **-gerð,** *f.* det aa gjera ell. halda gjestebod. **-gjǫf,** *f.* = *veizla* 5. **-gjǫld,** *n. pl.* = *veizlufé.* **-hǫll,** *f.* hall ell. hus til veitsla. **-jǫrð,** *f.* kongeleg jord som ein fær til bruk som *veizla* 5. **-kirkja,** *f.* kyrkja, der verja og prest var skyldige aa gjera *veizla* (4) mot bispen naar han visitera. **-maðr,** *m.* **1.** mann som sit med kongelegt jordegods, *veizla* 5. **2.** ein som vert forsytt av andre, forsytning. **-skáli,** *m.* gjestebods-skaale. **-skylda,** *f.* skyldnad til aa gjeva *veizla* 4. **-stofa,** *f.* gjestebodsstova. **-sveinn,** *m.* gut som hev forsyting hjaa ein. **-taka,** *f.* det aa taka *veizla* 4, gjesting.

vekja, *v.* (*vakti*) **1.** vekkja, gjera vaken; yverf. vekkja (til liv), kveikja, reisa; kalla fram; bera upp, tala frampaa um; *vekja til e-s við e-n,* tala um eitk. med ein; *vekja til,* taka til ords.

vekja, *v.* (*vakti*) **II.** vekkja, faa til aa renna; *vekja blóð.*

vekra, *v.* (*rð* og *að*) vekra, vekkja, kveikja.

vekt, *f.* vegt, tyngd.

vekva, *f.* = *vøkva.* **vekvi,** *m.* = *vøkvi.*

vekving, *f.* sidesprang; jfr. *hvekking.*

vel (ogso *væl, val*) *av.* (*komp. betr, sup. bezt*) **1.** vel, godt; *vel at sér,* gjæv, gild (um folk). **2.** vel, lett, makleg. **3.** vel, rikleg; *vel svá,* vel so (det); *vel flestir,* dei aller fleste; *vel hverr,* kvar einaste, kven (kva) det so er.

vél, *f.* (*nom. pl. vélir* og *vélar*) **1.** vela, list, knip; kunst. **2.** (sløg) greida, maskina (jfr. *vel, f.* velde, reidskap, Sfj.).

véla, *v.* (*að*) sjaa *væla.*

véla (ogso *væla*) *v.* (*lt*) **I.** vøla (vela) um, stella med, hava med eitk. aa gjera (*véla um e-t*).

véla, *v.* (*lt*) **II.** vela, lura, lokka. **véla-boð,** *n.* svikfullt bod. **-kaup,** *n.* svikfull handel. **-lauss,** *a.* sviklaus, ærleg. **-maðr,** *m.* svikfull mann. **vélarefni,** *n.* svikfull grunn, tilføre. **véla-samliga,** *av.* svikfullt, fult. **-sókn,** *f.* svikfullt søksmaal. **-verk,** *n.* uærlegt verk.

vel-borinn, *a.* **-burðugr,** *a.* velboren, ættgod.

veldi, *n.* **1.** velde, magt. **2.** umkverv som ein raader yver, velde, rike. **veldis-boð,** *n.* magtbod. **-engill,** *m.* erkeengel. **-gjǫf,** *f.* gaava som ein fær til teikn paa magt. **-hringr,** *m.* magt-ring; straalering. **-lykill,** *m.* magt-lykel. **-stóll,** *m.* **-sæti,** *n.* trona. **-vǫndr,** *m.* styrestav, kongsstav.

vélendi, *n.* **I.** pretta, spikk.

vélendi, *n.* **II.** velende (dsk. spiserør). **vélendisgangr,** *m.* vimle, gulking.

vel-farandi, *m.*; *drekka velfaranda,* d. e. drikka velfarskaal. **-fararminni,** *n.* velfarskaal. **-ferð,** *f.* velferd, velgang. **-ferðugr,** *a.* finfarande, rettvis.

vél-fimi, *f.* **-finni,** *f.* klokskap, list.

vel-gerandi, *m.* velgjerar. **-gerð,** *f.* **-gerning,** *f.* **-gerningr,** *m.* velgjerd, velgjerning.

velgja, *v.* (*gð*) lunka, varma upp.

véli, *n.* vele, stert (paa fugl). **véli-fiðri,** *n. koll.* velefjører. **-fjǫðr,** *f.* velefjør.

vélinn, *a.* svikall, falsk. **vélinsamligr,** *a.* sviksam, svikfull.

vélistuttr, *a.* som hev stutt stert, stuttvela.

velja, *v.* (*valdi*) velja, bledja, taka ut; *velja um e-t,* velja millom eitk.; *velja e-m e-t,* velja ut eitk. til ein, gjeva ein eitk.; *veljast til,* taka seg til; *partic. valiðr, valdr, valinn,* vald, utvald.

velkja, *v.* (*kt*) **1.** kasta umkring; upers. *velkir e-n,* ein svalkar umkring (paa sjøen), ogso: *velkjast úti,* d. s. **2.** tenkja, gruna paa; *velkja e-t fyrir sér,* tenkja att og fram paa eitk.

velklókr, *a.* mykje klok, sløg.

velkominn, *a.* velkomen.

vell, *n.* gull. Poet.

vella, *v. st.* bulla, putra, sjoda, koka; vella, strøyma; *e-t vellr e-u,* det vell ell. kryr eitk. utor (i) eitk. **vella,** *v.* (*ld*) vella, hita, sjoda, koka. **vella,** *f.* bulling, sjoding, gøys, kok; eitk. som er i kok.

vell-auðigr, *a.* rik paa gull.

vél-lauss, *a.* sviklaus.

vell-heitr, *a.* kokheit. **vellingr,** *m.* velling, supa. **vellu-ketill,** *m.* kokande kjêl.

vel-lyndr, *a.* godlynd, veltenkt. **-menning,** *f.* god uppseding.

vélóttr, *a.* svikut, falsk. **vél-prettr,** *m.* svikfull pretta. **-ráðr,** *a.* sviksam. **-ræði,** *n.* svikraad, svikfull plan. **-samligr,** *a.* svikfull. **-samr,** *a.* sviksam.

vel-setning, *f.* god medferd, godt stell. **-skapr,** *m.* blidskap, hyllesta. **-spár,** *a.* spaavis. Edda.

vél-stuttr, *a.* stuttvela, = *vélistuttr.*

velta, *v. st.* velta, rulla (intr.); yverf. falla, koma (i ei ny leid stòda); *svá veltr til,* det ber so til; *út voltinn,* utliden (um tid). **velta,** *v.* (*lt*) m. dat. velta, kvelva, rulla (tr.); *veltast ór jarldóminum,* d. e. gjeva (segja) fraa seg jarledømet. **veltiligr,** *a.* som ein kann velta ell. rulla. **velting,** *f.* velting, rulling.

vélveiðr, *f.* veiding (fiske) med standfast reidskap.

vel-viljaðr, *a.* **-viljugr,** *a.* velviljug.

vend, *s.* namn paa bokstaven v.

venda, *v.* (*nd*) **1.** tr. venda, snu (*e-u* ell. *e-t*); *venda e-t til sín,* leggja seg etter eitk. **2.** venda, brigda (*e-u* ell. *e-t*). **3.** intr. venda

(seg), snu seg, fara. **4.** venda, vera vend i ei viss leid. **venda,** *v.* (*að*) venda, brigda.

vendiliga, *av.* vandleg, nøgje; heiltupp. **vendiligr,** *a.* nøgjen, umhugsam.

vendismaðr, *m.* = *vændismaðr*.

vend-ræði, *n.* = *vandræði*. **-værr,** *a.* vanskeleg, vand aa vera saman med.

vengi, *n.* hovudputa. Edda.

venja, *v.* (*vandi*) **1.** venja, temja, øva, læra upp; *venja e-n e-u* (*við e-t*), venja ein til (paa) eitk.; *venja e-n af e-u* (*e-t af e-m*), venja ein av med eitk.; *venjast, v. r.* venjast, venja seg til eitk. **2.** gjera til sedvane; *venja komur sínar til e-s staðar*, koma ofte til ein stad; *venja komur af*, slutta aa koma; *refl. venjast á*, verta til sedvane. **venja,** *f.* vane, sedvane, tilvand vis; *at venju*, som vanleg; *draga í venju*, gjera til vane. **venju-bragð,** *n.* vanleg skikk. **venjuligr,** *a.* vanleg, sedvanleg (*-liga, av.*).

venzl, *n. pl.* = *vandi, m.* I, 2. **venzla-lauss,** *a.* = *vandalauss* 2. **-maðr,** *m.* = *vandamaðr*.

ver, *n.* **I.** (*gen. pl. verja*) **1.** ver, veidestad ved sjøen. **2.** hav, sjø; elv. Poet.

ver, *n.* **II.** vær (var), yverdrag.

vér (ogso *mér*) *pers. pron.* (gen. *vár*, dat. og akk. *oss*) me, vi.

vera (eldre form *vesa*) *v. st.* (*er, var, verit*) **1.** vera for handi, finnast; *e-m er e-t*, eitk. er (for handi) for ein, ein hev eitk.; *hvat er þér*, kva bilar (vantar) deg? **2.** vera, ganga for seg, henda, vara; *má vera at* —. **3.** vera i fred, standa urørd; *láta e-t vera*, lata vera, ikkje gjera eitk. **4.** vera, halda seg paa ein stad. **5.** vera, standa til paa ein viss maate. **6.** vera paa ei utferd; *vera til e-s staðar*; *vartú á land upp?* **7.** vera eitk. eller eikorleis, med subst., adj. og adv.: *vera konungr*; *vera góðr*; *þat var vel*; *hvat er mik at því?* kva skil det meg? (Edda); m. gen. *vera e-s*, vera av eitk., høyra til eitk.; *er þat ekki karla*, det er ikkje karfolk si sak; rec. *þeir erust* (*várust*) *vinir*, dei er (var) vener (med kvarandre). **8.** m. inf. vera ved, halda paa med aa gjera eitk.: *vera at telja silfr*. **9.** med inf. vera mogelegt, høvelegt, naudsynlegt odl.: *hlymr var at heyra*; *nú er at verja sik*; med præs. partic.: *segjanda er alt sínum vin*. **10.** med perf. partic. *vera farinn*; *vera elskaðr*.

Med part. (sjaa ogso under dei einskilde præpositionar og adverb): *á*: *vera á*, vera for handi. *at*: *vera at e-u*, vera aat med, halda paa med eitk.; *vera at*, vera nær, til stades; vera aat, vera aa klandra. *frá*: *vera frá*, vera fraa ell. burte; vera framifraa. *fyrir*: *vera fyrir e-u*, vera, standa fyre eitk.; bòda, varsla, tyda eitk.; vera i vegen for eitk. *til*: *vera til*, vera til, finnast, liva; *vera vel til e-s* (ogso: *við e-n*), vera god ell. velviljug mot ein. *um*: *vera um e-t*, vera (so ell. so) med umsyn til eitk.; vera paa ferd med eitk.; standa i eitk.; *aumligt er um e-n*, det stend syndlegt til med ein; *hvat sem um þat er*, korleis det hev seg med det; *er mikit um e-t*, det er mykje um eitk., eitk. er storvægjes; *e-m er mikit um e-t*, ein tykkjer (er) mykje um eitk.; *segja hvat um er*, segja kva som er paa ferd; *seg mér, hvat hefir* (*eigir*) *þú um at vera*, kva hev du aa standa i, korleis hev du det. *undir*: *vera undir e-m*, vera under ein, vera hjaa ein, i hans magt eller eiga; *vera undir e-u*, vera under, gøymd i eitk., vera grunnen til, staa paa, kvila paa eitk. *uppi*: *vera uppi*, vera uppe; vera paa føterne; vera aa faa; vera til, liva; minnast; vera uppbruka.

vera, *f.* vera, tilhald; tilstand; ro, hyggje.

Veradalr, *m.* Verdalen i Nordtrøndelag.

veraldar-auðœfi, *n. pl.* verdslege rikdomar. **-blómi,** *m.* verdsleg herlegdom. **-búningr,** *m.* verdsleg bunad. **-bygð,** *f.* den bygde verdi, mannaheimen. **-fagnaðr,** *m.* verdsleg gleda. **-folk,** *n.* verdslegt folk (= *veraldarmenn*). **-friðr,** *m.* æveleg fred, allheimsfred. **-frægr,** *a.* kjend yver heile verdi. **-fullr,** *a.* full av verdsleg hug. **-girnd,** *f.* verdsleg lyst. **-gleði,** *f.* verdsleg gleda. **-glys,** *n.* verdsleg glim. **-goð,** *n.* gud yver heile verdi (um Frøy). **-góz,** *n.* verdslegt gods. **-hǫfðingi,** *m.* verdsleg hovding. **-klerkr,** *m.* klerk som ikkje er bunden ved klosterlovnad. **-lán,** *n.* verdslegt gods. **-líf,** *n.* **-lifnaðr,** *m.* jordisk liv. **-lǫg,** *n. pl.* verdsleg log. **-maðr,** *m.* mann som er ubunden av klosterreglarne, verdsleg mann, lækmann. **-mekt,** *f.* eig. heims-magt; ovmengd. Æf. **-prestr,** *m.* prest som ikkje er

bunden ved klosterreglarne. **-prýði,** *f.* verdsleg pryda. **-ráð,** *n.* styring av verdslege saker. **-ríki,** *n.* verdsleg magt; heims-rike, storrike. **-ríkr,** *a.* uhorveleg rik. **-sjór,** *m.* heimshav, storhav. **-skǫmm,** *f.* verdsleg skam. **-spekingr,** *m.* filosof. **-spekt,** *f.* verdsleg visdom. **-staða,** *f.* heimsens stoda ell. tilvera. **-starf,** *n.* arbeid her i verdi. **-sæla,** *f.* verdsleg lukka. **-tígn,** *f.* verdsleg æra. **-válað,** *n.* naudardom her i verdi. **-valdsmaðr,** *m.* verdsleg magthavar. **-virðing,** *f.* vyrding av verdi. **-vitringr,** *m.* filosof. **-vizka,** *f.* verdsleg visdom. **veraldligr,** *a.* verdsleg; timeleg (*-liga, av.*). **veraldsmaðr,** *m.* = *veraldarmaðr.*

veran, *f.* være (dsk. væsen).

verbróðir, *m.* verbrôr.

verð, *n.* verd, pris, betaling; *halda til verðs,* halda fal; *leggja verð á e-t,* verdsetja, setja pris paa eitk.

verða, *v. st.* **1.** ganga; lida, skrida; koma; finnast, vera; *verð úti,* gakk ut, kom deg ut! *kváðusk* (d. e. *kváðu sér*) *okkr hafa orðit bæði,* d. e. (dei) sa at dei hadde raaka oss saman, Oddr. 23. **2.** verta, henda, raaka; *e-t verðr e-m.* **3.** ljota, koma til aa, verta nøydd til aa (m. inf.); *verð ek nú at flýja* (jfr. nyn. *verda,* utt. *val,* d. s. Innh.). **4.** verta, bli, visa seg aa vera eitk. ell. eikorleis; *verða þjófr*; *verða dauðr,* døy; *verða vel*; med partic. til umskriving av passiv: *verða fundinn*; *þeim varð litit til hafs,* dei kom til aa sjaa til havs; *verða e-m e-n veg,* verta so ell. so for ein, ein gjer (fer aat) so ell. so; *vorðinn,* voren (vorden), laga; *svá vorðinn sik sem,* soleis laga som; *bezt at sér orðinn,* mest velvoren, framifraa; rec. *at bǫnum verðast,* verta kvarandre til banemenner, drepa kvarandre.

Med part. *á*: *verða á,* koma paa, henda. *af*: *verða af* (*e-u*), verta av, verta endelykti paa eitk. *at*: *verða at e-u,* verta til eitk.; visa seg aa vera eitk.; koma ut for eitk.; upers. *verðr at e-u,* det vert til eitk., det gjeng so ell. so; *verða at,* henda; *má verða at því at* —, det kann henda at —. *eptir*: *verðr eptir sik,* det gjeng til atters. *fram*: *er fram orðit* (*dags*), det lid paa dagen, mot kveld. *fyrir*: *verða fyrir* (*e-u, e-m*), verta fyre, raaka, henda; koma i vegen for; koma ut for; vera (fyrebod) fyre. *til*: *verða til,* verta til; taka paa seg eitk. (*e-s*); koma til. *við*: *verða við e-m,* hjelpa ein; *verða e-n veg við e-t,* verta so ell. so (til mode), skikka seg so ell. so ved eitk.; *e-m verðr illa við,* ein vert ille ved.

verða, *v.* (*að*) gjera ein (*e-m*) verdig til eitk. (*e-t*). **verðaurar,** *m. pl.* betaling, betalingsmiddel.

verð-gangr, *m.* tiggargang etter mat. **-geta,** *f.* **-gjǫf,** *f.* det ein fær til mat, føda.

verð-kaup, *n.* løn, betaling. **-keyptr,** *a.* kjøpt. **-laun,** *f.* og *n. pl.* løn, betaling. **-lauss,** *a.* utan betaling. **-leikr,** *m.* verdleik, fortenesta. **-ligr,** *a.* verdfull.

verðr, *m.* (*gen. verðar, dat. verði* og *virði*) matmaal, mat, maaltid (jfr. nyn. *verd,* d. s. i sms.).

-verðr, *a.* **I.** i sms. *norðanverðr* ofl.

verðr, *a.* **II.** m. gen. verd; verdig, fortent; *er lítils* (*mikils*) *vert um e-t,* eitk. er lite (mykje) verdt, hev lite (stort) verde (jfr. nyn. *vera lides vørt,* d. s. Ma.). **verð-skapr,** *m.* verdskap, gjævleik, vyrdnad. **-skuld,** *f.* løn. **-skylda** (og *-skulda*) *v.* (*að*) gjera ein (*e-m*) skyldig til, fortena eitk (*e-t*). **-skyldan** (og *-skuldan*) *f.* verdskyld, fortenesta. **-skyldr,** *a.* verd, verdig, fortent. **verðslykting,** *f.* betaling (av verdet). **verðugast,** *v. r.* (*að*) verdigast, vyrdast. **verðugleiki,** *m.* = *verðleikr.* Æf. **verðugr,** *a.* verdig (-ug), fortent; *at verðugu,* etter verdleik. **verðuliga,** *av.* soleis som ein er verd, etter verdleik. **verðuligr,** *a.* verdig, fortent.

verðung, *f.* herflokk, herfylgje, hird.

verdœlir, *m. pl.* folk fraa Verdalen (*Veradalr*).

verfang, *n.* giftarmaal (med mann).

verga, *v.* (*að*) sulka, skitna ut.

vergjarn, *a.* manngalen, giftesjuk.

vergr, *a.* skiten.

-veri, *m.* (*pl. -verjar*) vær, væring, i sms. t. d. *skipveri, víkverjar* ofl.

vering, *f.* = *veran.*

verja, *v.* (*varði*) **I. 1.** leggja, breida umkring ell. yver, tekkja, klæda eitk. med eitk. (*e-t e-u*); (*skutill*) *silfri varðr,* d. e. sylvbudd, sylvprydd. **2.** svinga, slengja (*e-u*). **3.** bruka,

nytta; venda, selja; leggja ut, bruka pengar; *verja e-u í e-t, til e-s*; *meira* (*er*) *í varit, þar sem konungs líf er*, d. e. det ligg meir ved, det stend meir paa spel osfr. **4.** *e-u er e-n veg* (*til, við*) *varit*, det er so ell. so vore (laga) med eitk., det stend so til, det hev seg so med eitk.; *eiga til e-s varit*, hava eitk. aa skyldast paa.

verja, *v.* (*varði*) **II.** verja, forsvara eitk. (*e-t*) mot eitk. (*við, fyrir e-u*); halda burte, hindra, stagga, bægja (*e-u*); forhalda; forbjoda (*e-m e-t*); *verja e-t e-u*, verja eitk. mot eitk.; verja eitk. med eitk.; *verja e-m e-t*, forbjoda ein eitk., halda ein burte fraa eitk.; *verja hendr sínar*, bruka sjølvforsvar, verja sitt liv; *verja skip austri*, halda skip fljotande med ausing; *verja sakir, verja mál*, vera sakverjar, føra forsvaret i ei rettssak (mots. *sœkja*); *verja e-m* (m. inf.) ogso: med log forbjoda ein aa gjera eitk., = *verja e-m lýritti*, s. d.; refl. *verjast e-u*, verja seg mot eitk.; *verjast sǫk*, verja seg soleis mot ei skulding at ein gjeng fri; *vera varðr máli*, hava vart seg, vera fri for andsvar i ei sak.

verja, *f.* **I.** yverbreidsla, (yver)klæde; eit slag kappa; jfr. nyn. *verja* i *gangverja, likverja*.

verja, *f.* **II.** vern, forsvar; jfr. nyn. *verja, f.*
verjandi, *m.* sakverjar, den saksøkte.

verk, *n.* verk, gjerning, arbeid; *liggja af verkum*, liggja nedfor og ikkje kunna arbeida. **verka,** *v.* (*að*) verka, gjera, arbeida; *verka sér til e-s*, gjera til eitk., vera skuld i eitk. sjølv. **verka-efni,** *n.* arbeidsemne, arbeid. **-fall,** *n.* arbeidsspille, arbeidstap. **-kaup,** *n.* = *verkkaup*. **-kona,** *f.* arbeidskona, tenestgjenta. **-laun,** *n. pl.* arbeidsløn. **-lýðr,** *m.* verkfolk, arbeidsfolk. **-maðr,** *m.* = *verkmaðr*. **-mær,** *f.* tenestgjenta. **verkan,** *f.* dikting. **verka-nauð,** *f.* arbeids-plaaga. **-sveinn,** *m.* træl som ein hev i arbeid. **-tjón,** *n.* = *verkafall*. **verk-dagr,** *m.* arbeidsdag. **-efni,** *n.* = *verkaefni*. **-fákr,** *m.* arbeidshest. **-fœri,** *n.* verkty, ambod. **-fœrr,** *a.* verkfør, arbeidsfør. **-húsbryti,** *m.* raadsdreng. **-hestr,** *m.* arbeidshest. **verki,** *m.* verk, helst diktarverk, dikting.

verkja, *v.* (*kt*) verkja, = *virkja, v.* I.

verk-kaup, *n.* løn, betaling for det ein hev gjort. **-kona,** *f.* = *verkakona*. **-laun,** *n. pl.* = *verkalaun*.

verklauss, *a.* verklaus, som ikkje gjer ilt.

verkligr, *a.* verksam, praktisk. **verk-lundarmaðr,** *m.* arbeidshuga mann. **-maðr,** *m.* verkmann, arbeidar, tenar. **-mannadyrr,** *f. pl.* „tenardøri“, namn paa ei av dørerne i huset. **-mannaklefi,** *m.* tenarrom. D. N. VI, 84_{29}. **verknaðr,** *m.* arbeid, verksemd. **verk-nauð,** *f.* = *verkanauð*.

verkóði, *a.* ovleg verkfull, = *óðvirki*.
verkr, *m.* (*verkjar*; *verkir*) verk, pinsla.

verk-reki, *m.* ærendsvein. **verks-fœri,** *n.* = *verkfœri*. **-háttr,** *m.* arbeidsmaate. **verk-smíðarmaðr,** *m.* dugeleg arbeidar. **-snúðr,** *m.* annsemd, Heið. kap. 16, (*verksmið* i utg. er etter Unger mislesing). **-stjóri,** *m.* arbeidsstyrar. **-stjórn,** *f.* arbeidsstyring. **-þræll,** *m.* træl som gjeng i arbeid. **-viðr,** *m.* gagntre, emningsved. **-ǫnn,** *f.* annsemd, arbeidsonn.

ver-lauss, *a.* utan mann. **-liðar,** *m. pl.* menneskje. Edda.

verma, *v.* (*að*) verma, varma.

ver-maðr, *m.* veidemann paa eit vær, helst fiskar.

vermi, *m.* verme, varme. **verming,** *f.* verming. **vermir,** *m.* verme.

vermir, *m. pl.* folk fraa Vermland (*Vermaland*).

vermonandi, *a.* tilkomande.

vermskr, *a.* vermlandsk.

vermsl, *n. pl.* vermsl, tida (uppkoma som ikkje frys til um vinteren).

verna, *v.* (*að*) verna, forsvara. **vernd,** *f.* vern, forsvar; fyrebering, orsaking.

vernda, *v.* (*að*) **I.** venda, handla burt (*e-u*).

vernda, *v.* (*að*) **II.** verna, forsvara; orsaka; *verndast, v. r.* orsaka seg, draga seg undan.

verndan, *f.* fyrebering, orsaking. **verndarbréf,** *n.* vernebrev. **verndari,** *m.* vernar, verja. **verndar-hús,** *n.* borg, kastal. **-lauss,** *a.* verjelaus. **-maðr,** *m.* vernar, verjar. **-skaut,** *n.* vernande *skaut*, yverf. um vern. **-staðr,** *m.* stad der ein hev vern. **verning,** *f.* verning, forsvar.

verpa, *v. st.* **1.** kasta, slengja (*e-u*); *verpa e-t e-u*, kasta yver, tekkja eitk. med eitk.; yverf. *aldri orpinn*, gamall; upers. *verpr e-u*, eitk. vert kasta, slær, kjem braatt; *verpa*

hundum, sukka, hissa hundar (Edda); *verpa á,* gissa, meina; *verpa e-n inni,* stengja ein inne (jfr. nyn. *varpa,* kasta med not); *undir orpinn,* undergjeven; *uppi orpinn,* = *upporpinn*; refl. *verpast vel við e-t,* taka (upp) eitk. vel. **2.** kasta upp, reisa, setja; *verpa haug eptir e-n.* **3.** varpa, renna (vev). **4.** verpa, leggja egg.

verpi, *n.* verpe, varpa, stad der ein fiskar med not.

verpill, *m.* **1.** dunk, tvibytning. **2.** terning. Jfr. nyn. *verpil, m.* Gbr. **verpils-tala,** *f.* kubik-tal. **-vǫxtr,** *m.* terning-skap. **verpla-kast,** *n.* terningkast.

verr, *m.* (*vers*; *verar*) mann; egtemann.

verr, *av. komp.* (*sup. verst*) verre (verst); jfr. *illa.* **verr-feðrungr,** *m.* ein som er verre enn far sin, vanslegting. **verri,** *a. komp.* (*sup. verstr*) verre, laakare, ringare, mindre; jfr. *illr* og *vándr.*

vers, *n.* vers; *Máríu vers,* Ave Maria. **versa,** *v.* (*að*) versa, setja i vers; gjera, dikta vers. **versa-bók,** *f.* bok som inneheld vers. **-gerð,** *f.* verse-gjering, versing. **-skipti,** *n.* verseskifte. **versgerð,** *f.* = *versagerð.* **versi,** *m.* vers.

-verskr, *a.* i sms. *rómverskr* odl.

versna (*vesna*) *v.* (*að*) versna (vesna), verta verre ell. mindre god; *versnar e-m,* ein versnar.

ver-systir, *f.* versyster. **-sæll,** *a.* heppen med sin egtemann, lukkeleg gift. **-þjóð,** *f.* manneflokk.

verzlan, *f.* kjøpmannskap, handel.

verǫld, *f.* verd, manneheimen, verdslegt liv ell. verdslege ting; ogso um æva, tidi; *í veraldir, í verǫld veralda,* for alle tider (per secula seculorum).

vesa, *v.* = *vera.*

vesala, *v.* (*að*) = *vesla.* **vesaldar-auki,** *m.* det som gjer usæla større. **-klæði,** *n. pl.* klæde som usæle folk ber. **-pína,** *f.* pina som usæle folk lid. **vesalingr,** *m.* = *veslingr.* **vesall** (ogso *vesáll*) *a.* usæl, ulukkeleg, arm, stakars (jfr. nyn. *vesall* og *vesæl*); *vesall e-s,* usæl, uheppen med umsyn til eitk. **vesal-látr,** *a.* naudarfengen, stakarsleg. **-ligr,** *a.* usæl, ulukkeleg; vesalleg, stakarsleg (*-liga, av.*). **-mannligr,** *a.* stakarsleg, umannsleg. **-menni,** *n.* vesallmann, stakar. **-menska,** *f.* stakarsdom, naudardom.

vesast, *v. r.* bera seg, laata (ille).

veski, *n.* væska, pose.

vesl, *n.* eit slag yverplagg.

vesla, *v.* (*að*) vesla (Tel.), gjera vesall, arma ut; *veslast, v. r.* veslast, armast ut. **vesligr,** *a.* = *vesalligr.* **veslingr,** *m.* vesling, stakar. **veslingsmaðr,** *m.* d. s. **veslugr,** *a.* usæl, arm.

vesning, *f.* = *veran.*

vestan, *av.* vestan, vestanfraa; paa vestsida; *vestan e-s, fyrir vestan e-t* (*e-s*), vestan (for) eitk. **vestan-maðr,** *m.* mann som er vestanfraa, vestmann. **-veðr,** *n.* vestanvêr (-vind). **-verðr,** *a.* som vender vestan, vestleg. **-vindr,** *m.* vestanvind. **vestarliga,** *av.* vestarleg, i vest. **vestarr,** *av.* lenger mot vest. **vest-firðingr,** *m.* vestfyrding (Tel.), vestfjording. **-firzkr,** *a.* vestfjordsk, fraa vestfjordarne. **-fold,** *f.* Vestfold, landet paa vestsida av Oslofjorden. **-fyldir** (og *vestr-fyldir*) *m. pl.* vestfolding, ein fraa Vestfold. Fm. VIII 396, 403. **-maðr,** *m.* vestmann, bruka um folk fraa Bretlandsøyarne, serleg Irland. **-marar,** *m. pl.* strandi fraa Langesundsfjorden til Agder. **-musteri** (*-mystr*) *n.* Westminster (i London).

vestr, *n.* vest (vester), vesterætt; *af* (*at*) *vestri,* i vest, mot vest. **vestr,** *av.* vest (vester), mot vest, vestetter. **vestr-ferð,** *f.* **-fǫr,** *f.* ferd vestetter, vestferd. **-halfa,** *f.* eig. vestholva; vestlut, vestpart. **-herað,** *n.* herad som ligg i vest, vestherad. **vestri,** *a. komp.* (*sup. vestastr*) vestre, vestlegare. **vestrlanda-víg,** *n.* draap i *vestrlǫnd.* **vestr-lǫnd,** *n. pl.* land i vest, vesterland (um Bretlandsøyarne og um Occidenten). **-maðr,** *m.* vestmann, mann fraa *vestrlǫnd.* **-salr,** *m.* „vestsal“, hus som stend i vest. Edda. **-sveit,** *f.* vestbygd. **-vegr,** *m.* vestkanten, landi i vest (um Bretlandsøyarne). **-verskr,** *a.* som er fraa *vestrlǫnd.* **-víking,** *f.* vikingferd i Vest-Europa. **-ætt,** *f.* vesterætt, vest. **vestrœna,** *f.* vestrøna, vestanvind. **vestrœnn,** *a.* vestrøn, vestleg (um vind).

vesæla, *v.* (*ld*) = *vesla.* **vesæll,** *a.* = *vesall.* **vesælliga,** *av.* = *vesalliga.* **vesǫld,** *f.* vesold, usæla, armodsdom, naudardom.

vetlingr, *m.* eit slag vott; jfr. *bandvetlingr.*

-vetna, i sms. *hvar-* og *hvat-vetna*; jfr. *vættr.*

vetr, *m.* (*vetrar*; *vetr*) vetter (vinter); *á vetri, í vetr,* i vetter, siste vetter; *tolf vetra* (*gamall*), d. e. tolv aar gamall. **-vetr,** *a.* i sms. t. d. *tvívetr.* **vetra,** *v.* (*að*) vetra, vintrast, verta vetter. **vetra-dagr,** *m.* vetterdag. **-hǫll,** *f.* vetterhall. **-messudagr,** *m.* fyrste vetterdag, 14de oktober. **-nótt,** *f.* vetternatt; jfr. *vetrnætr.* **vetrar-braut,** *f.* vetterveg; jfr. nyn. *vetterbraut.* **-dagr,** *m.* vetterdag. **-far,** *n.* vetter (eig. gang av vetteren). **-hafi,** *m.* = *vetrarhagi.* N. G. L. III 381s. Jfr. *have, m.* (Ross). **-hagi,** *m.* vetterhage, vetterhamn (for feet). **-hús,** *n.* = *vetrhús.* **-langt,** *av.* so lenge vetteren varer. **-megn,** *n.* hardaste vetteren (høgst aa vetter). **-myki,** *f.* **-mykr,** *f.* vettermýk. **-nauð,** *f.* naud, trengsla av vetteren. **-ríki,** *n.* vetter-hardleik, hardvetter. **-stefna,** *f.* termin, skildag som fell inn um vetteren. **-tíð,** *f.* **-tími,** *m.* vettertid. **vetra-tal,** *n.* vettertal, aar. **-tala,** *f.* = *vetratal,* Hom. 224. **vetr-bjǫrg,** *f.* (mat)berging um vetteren, vetter-bjørg. **-fákr,** *m.* hest som gjeng ute um vetteren. **-gamall,** *a.* vettergamall, aarsgamall. **-gata,** *f.* vetterveg. **-gemlingr,** *m.* vetel, vettergamall vêr. **-gestr,** *m.* gjest um vetteren, vettergjest. **-grið,** *n.* vettertilhelde. **-hagi,** *m.* = *vetrarhagi.* **-hringr,** *m.* vetterbrauti, = *mjolkhringr.* **-hús,** *n.* vetterhus, hus som ein kann bu i aaret rundt. **-langt,** *av.* = *vetrarlangt.* **-liði,** *m.* vetlide (vetle), aarsgamall bjørn. **-ligr,** *a.* vetterleg, vetter-. **-lægr,** *a.* som ligg i ro um vetteren. **-náttahelgr,** *f.* fyrste sundag etter vetternæterne. **-náttaskeið,** *n.* tidi umkring vetternæterne. **-nætr,** *f. pl.* vetternæterne, 14de oktober. **-rugr,** *m.* vetterrug. **-seta,** *f.* (og *-setr, n.*) vettertilhelde, vetterseta. **-seta,** *a.* som er ein stad vetteren yver. **-seti,** *m.* ein som held seg paa ein stad um vetteren. **-staða,** *f.* aars frest. **-taka,** *f.* det aa taka imot ein for vetteren. **-taksmaðr,** *m.* ein som vert motteken for vetteren, vettergjest. **-ungr,** *m.* vetrung, aarsgamalt dyr (um kalv og bukk). **-veðr,** *n.* vettervêr. **-vist,** *f.* vettertilhelde, vetterseta.

vett, *n.* = *vitt*; *drepa á vett,* driva paa med trolldom, Lok. 24.

vett, *n.* og *f.* sjaa *vætt.* **vett-,** sjaa *vætt-.*

vettr, *f.* sjaa *vættr.*

véurr, *m.*; *Miðgarðs véurr,* „Midgards verjar“, d. e. Tor. Edda.

vexa, *v.* (*xt*) **I.** vaksa, voksa; jfr. *vax, n.*

vexa, *v.* (*xt*) **II.** faa til aa veksa. Poet.

veykr, *a.* sjaa *veikr.*

við, *pron. pers.* me tvo, = *vit.*

við, *f.* (*viðjar*; *viðjar*) vid, vidja, vidjering; ogso um vride band ell. ring av metal.

við (*viðr*) *præp.* m. dat. og akk. **1.** ved (med), nær ved, attved, helst m. akk.: *skip við skip*; *krefja við vátta tvá,* krevja med (for) tvo vitne. **2.** ved, nærved, med (um tid) m. akk.: *við sólarsetr*; *viðr þat sjalft,* i same stundi. **3.** med, hjaa, saman med; *búa, fara við e-n* ell. *e-m*; *hafa við sér*; *við tolfta mann,* d. e. sjølv tolvte. **4.** ved, langsmed; *leggja e-n við velli.* **5.** ved, for (um grunn og orsak), m. akk.; *falla við hǫgg.* **6.** med (um tilstand, maate, reidskap), helst m. akk.: *fara heim við þat, við svá búit*; *við vélar*; *lifa við e-t*; *eyða land við eldi.* **7.** ved, med, imot, i høve til, i umgang med, med umsyn til, helst m. akk.: *harðr, hræddr við e-n.* **8.** sett attved, samanlikna med, jamgod med, helst m. akk.: *mik skortir við hann*; *hafa afla við e-n*; *þetta er við mikla fémuni.* **9.** i samhøve med; *við sannendum.* **10.** i byte for, imot; *selja við verði.* **11.** burt til, aat, imot; *horfa, líta við e-m.* **12.** imot, helst m. dat.: *taka við e-u*; *skjóta við e-m skildinum*; *berjast við e-m.* Jfr. *með.* **13.** *av.* ved, til stadar, fyre handi; av den grunn, ved det høve ofl.; *vera við staddr, bera við, þurfa við,* og soleis ofte elliptisk saman med verb.

viða, *v.* (*að*) veda, faa i ved ell. trevyrke; leggja upp ved, stengja (t. d. eit bjørnhi) med brote ell. upplagd vedhaug; *viða bjǫrn inni.* **viða,** *f.* **1.** vida, trefang, timber. **2.** upplagd ved og timber, brote. **3.** (ofte i *pl.*) høgt dekk (ell. bru) som vart reist paa stokkar midskips paa herskip; ogso um stokkarne som det stod paa. **4.** master; *láta skip renna at viðum,* halda undan for berre riggen, utan segl.

viða, *v.* (*að*) tyna, gjera ende paa (*e-m*). Brot. 5. Ynglingatal.

víða, *v.* (*dd*) vida ut, gjera vidare. **víða,** *av.* vida, vidt, paa mange stader; *víða veraldar,* vidt umkring i verdi; *víða hvar* (skr. *viðahuer,* N. G. L.), vidt umkring, mangstad.

viðakaup, *n.* ved- ell. timberkaup. **viðan,** *f.* veding, vedhenting. **viðar-búð,** *f.* vedbud, vedskjol. **-bulungr,** *m.* vedlad. **-byrðr,** *f.* vedbyrd. **-fang,** *n.* vedfang, fangan ved; *pl. viðarfǫng,* trefang. **-flaki,** *m.* flake, underlag av treverk (til skipsbyggjing). **-flutning,** *f.* ved- ell. timber-føring. **-hestr,** *m.* hest til aa køyra ved ell. timber med. **-hlass,** *n.* vedlass. **-hrísla,** *f.* risla, buska. **-hǫgg,** *n.* ved- ell. timber-hogg. **-hǫgstr,** *m.* vedhogster, timberhogster. **-kerald,** *n.* trekjerald. **-kǫstr,** *m.* vedkost, veddunge. **-lauf,** *n.* lauv av tre. **-ljós,** *n.* ljos av brennande ved. **-mark,** *n.* vedmerke, timbermerke. **-rif,** *n.* uppriving av vider (til brennefang), risriving. **-rót,** *f.* trerot. **-runnr,** *m.* runn, busk. **-spell,** *n.* skade paa tre. **-tág,** *f.* taag (av tre). **-taka,** *f.* det aa taka ved ell. timber. **-talga,** *f.* telgjing, tilhogging av trevyrke. **-teinungr,** *m.* teinung, renning (av tre). **-tré,** *n.* trestokk. **-val,** *n.* utval av trevyrke. **-verð,** *n.* verd av trefang. **-verk,** *n.* vedhogster. **-vǫxtr,** *m.* skogvokster, serleg um ungskog. **-øx,** *f.* vedøks, timberøks.

víðátta, *f.* vidaatta, vidd, vid og opi mark. **víðáttuskáldskapr,** *m.* (nid)dikt um eitkvart i heradet, men ikkje dikta um nokon serskilt.

viðaval, *n.* = *viðarval.* **viðband,** *n.* vidjeband.

við-bára, *f.* motburd, motmæle. **-bein,** *n.* **-beina,** *n.* osterbein, kragebein.

við-bitull, *m.* bitel, munnbit av vidjor.

viðbjóðr, *m.* stygg, misliking; *e-m er viðbjóðr við e-u,* ein hev stygg til eitk., eitk. byd ein imot.

viðbjǫrn, *m.* skogbjørn, landbjørn.

við-bland, *n* iblanding. **-borði,** *m.* skipsbord som snur mot fienden; yverf. *hafa sik á viðborða,* setja seg i faare. **-bragð,** *n.* rørsla som ein gjer ved ell. mot eitk.; rykk, tiltak; aatferd, lag; utsjaanad, uppsyn; ogso um undanmun i kappsprang: *hafa viðbragðit.* **-brekt,** *a. n.* som er mote bakke, bratt. **-búnaðr,** *m.* **-búningr,** *m.* = *viðrbúnaðr.*

vídd, *f.* vidd, vidleik. **víðerni,** *n.* vidd, umkverv. **víð-faðmr,** *a.* vidfemnd, vid.

viðfall, *n.* det aa fella ell. leggja mastri ned; yverf. godt utfall.

viðfang, *n.* **1.** = *viðskipti.* **2.** tilfang, forraad; hjelperaad.

viðfellinn, *a.* beinsam, velviljug.

viðfiskr, *m.* eig. skogfisk; orm. Edda.

víð-fleygr, *a.* som flyg vidt um, vidfløygd. **-flogull,** *a.* = *víðfleygr.* Edd. M. **-frægð,** *f.* vidgjengd frægd, stort namn. **-frægja,** *v.* (*gð*) gjera vidfræg ell. vidspurd. **-frægr,** *a.* vidgjeten, vidspurd, vidfræg.

viðfǫr, *f.* vedferd (Dal.), medferd.

víð-fǫrli, *f.* det aa vera *víðfǫrull,* ferdast vida umkring. **-fǫrull,** *a.* vidforoll (Ork.), vidfarig, vidfaren. **víðga** (ogso *víðka*) *v.* (*að*) vidga (vigga), vidka, vida ut.

við-ganga, *f.* = *viðrganga* 2. **-gerðarmikill,** *a.* vanskeleg, faarleg (um vêr); jfr. nyn. *vedgjerd.* **-gerningr,** *m.* medferd. **-gjǫld,** *n. pl.* = *mundr?* **-hjal,** *n.* samtal. **-hjǫlp,** *f.* hjelp, studnad. **-hlæjandi,** *m.* ein som lær til eink.

viðhǫgg, *n.* ved- ell. timberhogg.

viði, *n.* i sms. *ungviði* ofl.

víðihæll, *m.* tjorhæl av vider. **víðir,** *m.* **I.** vider, vidja.

víðir, *m.* **II.** hav. Poet.

viðja, *f.* vidja, vriden kvist, = *við,* *f.*

víðka, *v.* (*að*) sjaa *víðga.*

við-kenning, *f.* = *viðrkenning.* **-koma,** *f.* det aa koma innaat, aa taka paa, røyving. **-komandi,** *a.* tilkomande. **-kominn,** *a.* komen, faren (*illa v.*); rørd, aatkomen. **-komning,** *f.* = *viðrkomning.*

viðkunnr, *a.* vidkunnig, vidkjend.

við-kvað, *n.* skrik. **-kváma,** *f.* = *viðkoma.* **-kveð,** *n.* skrik; jfr. nyn. *vedkveda, f.* (Ross). **-kvæmiligr,** *a.* = *viðrkvæmiligr.* **-kœmiliga,** *av.* = *viðrkvæmiliga.*

við-kǫstr, *m.* vedkost, veddunge.

við-laga, *f.* **1.** bot, straff. **2.** set, det som vert spela um. **-lagning,** *f.* tilleggjing. **-látinn,** *a.* tillaga, fyrebudd, ferdig. **-leggjanligr,** *a.* tilleggjande, lat. adjectivus.

viðleggr, *m.* trefot. Eb. kap. 18.

víðleiki, *m.* vidd, vidleik.

við-leitinn, *a.* freistesam, lærviljug. **-leitni,** *f.* freistnad.

víð-lenda, *v.* (*nd*) gjera vidlendt, vida ut. **-lendi,** *n.* vidt lende, stort land. **-lendis-ferð,** *f.* vidsveimd ferd. **-lendr,** *a.* som hev stort land; jfr. nyn. *vidlendt.*

við-lífi, *n.* aatferd; jfr. *viðrlífi.*

víðliga, *av.* vida, vidt.

við-líkr, *a.* = *viðrlíkr.* **-lit,** *n.* = *viðrlit.* **-mæli,** *n.* samtale; avtale. **-mæliliga,** *av.* i samtale, munnleg. **-mæltr,** *a.* sagd i beinveges (direkte) tale (mots. *hliðmæltr*). **-nám,** *n.* = *viðrnám.*

viðr, *m.* (*gen. sing. viðar*; *nom. pl. viðir, akk. viðu, viði*) **1.** skog (*ved* er i nyn. sjld. i denne tyding); *sól gengr til viðar,* soli gladar; *fyrir ofan viðu,* d. e. ovanfor skogen. N. G. L. **2.** tre (rotfast); jfr. nyn. *ved* i sms. *beinved* ofl. **3.** ved, nedfelte tre; trevyrke, treverk; eldeved. **4.** timber, trestokk. **5.** master.

viðr, *præp.* = *við.*

víðr, *a.* vid, rom, diger; *víðs, av.* langt, mykje; *víðs fjarri.*

viðra, *v.* (*að*) **1.** blaasa; *fjǫld um viðrir,* vinden snur seg ofte (Edda). **2.** vêra, snusa.

viðr-átta, *f.* = *viðskipti.* **-auki,** *m.* auke, tilvokster. **-borði,** *m.* = *viðborði.* **-bragð,** *n.* = *viðbragð.* **-búnaðr,** *m.* **1.** tilbuing, tilstelling, fyrebuing, utreidsla. **2.** fyreskipnad, regel. **-búningr,** *m.* = *viðrbúnaðr* 1. **-eign,** *f.* = *viðskipti.*

við-reki, *m.* rekeved.

viðr-eldi, *n.* avkjøme av fe. **viðreldis-tíund,** *f.* tiend av *viðreldi.*

við-rétta, *f.* uppreisnad, skadebot.

viðr-fang, *n.* tilfang, forraad. Jfr. *viðfang.* **-fangalaust,** *a. n.* utan tilfang ell. forraad. Fm. II 118₂₆. **-ganga,** *f.* **1.** motgonga, fiendskap. **2.** vedgang, vedgaaing, tilstaaing. **-gangr,** *m.* = *viðrganga* 2. **-gefendr,** *m. pl.* dei som gjev eitk. for eitk. anna. **-gerningr,** *m.* vederlag. **-gǫng,** *f.* = *viðrganga* 2. D. N. IV 117₉. **-gǫnguvitni,** *n.* vitne paa ei vedgaaing. **-hefðarból,** *n.* underbruk. **-hending,** *f.* siste rimstaving i ei verselina. **-hjal,** *n.* samtale. Fm. XI 52₁₇. **-hjǫlp,** *f.* hjelp, studnad.

viðri, *n.* i sms. *vátviðri* ofl.

viðr-jafna, *v.* (*að*) halda i hop, jamføra (*e-t e-u*). **-kenniligr,** *a.* vedkjømeleg. **-kenning,** *f.* **1.** vedkjensla, godkjenning; det aa vedkjennast si synd. **2.** atterkjenning. **3.** eit slag personnemning med umskrivning. S. E. **-komandi,** *a.* tilkomande. **-komning,** *f.* minne; anger. **-kváma,** *f.* bruk, N. G. L. II 92₃₅; jfr. *koma við.* **-kveð,** *n.* skrik. **-kvæmiligr, -kœmiligr,** *a.* **1.** vedkjømeleg, rørande. **2.** høveleg, sømeleg (*-kvæmiliga, av.*). **-laga,** *f.* **1.** tillegg (*e-s,* av eitk.). **2.** samanleggjing, addition. **3.** vedset, uppset (i spel); jfr. *viðlaga.* **4.** = *viðrlǫg.* **-laguing,** *f.* = *viðrlaga* 2. **-leitinn,** *a.* = *viðleitinn.*

víðrlendisferð, *f.* for *víðlendisferð.*

viðr-líf, *n.* **-lífi,** *n.* **-lifnaðr,** *m.* livberging. **-líking,** *f.* samanstelling, samanlikning. **-líkjast,** *v. r.* (*kt*) likjast. **-líkr,** *a.* **1.** slik, dilik; jfr. nyn. *vedlike, m.* **2.** likleg, rimeleg. **-lit,** *n.* **1.** det aa sjaa imot eitk., syn. **2.** aasyn, uppsyn; utsjaanad. **-litning,** *f.* syn, skoding. **-lægr,** *a.* som ligg nære ved, er nære paa. **-lǫg,** *n. pl.* bøter, straff. **-mæli,** *n.* **1.** = *viðmæli.* **2.** motmæle, svar, helst um forsvar i ei rettssak. **-nám,** *n.* mottak, motstand. **-nefni,** *n.* vednemne, tilnamn. **-orð,** *n.* utfyllingsord, adverb. **-reikning,** *f.* uppgjerd. **-rœða,** *f.* samrøda, samtale. **-sjó,** *f.* **-sjón,** *f.* varing, varsemd (*e-s,* mot eitk.); aatvaring, eitk. som ein skal vara seg for; jfr. nyn. *vedersjø,* Odalen ofl. (Ross). **-skipti,** *n.* = *viðskipti.* **-skotull,** *a.* tverken, motsegjall. **-slag,** *n.* motslag. **-standandi,** *a.* nærverande. **-sýn,** *f.* **-sýnd,** *f.* = *viðrsjón.* **-taka,** *f.* = *viðtaka.* **-takari,** *m.* mottakar. **-tal,** *n.* samtale. **-talan,** *f.* samtaling. **-tekt,** *f.* = *viðrtaka.* **-tœkiligr,** *a.* mottakande; hugnadleg, tægdig. **-tǫkumaðr,** *m.* mottakar. **-varan,** *f.* = *viðvaran.* **-vera,** *f.* vedvære, nærvære. **-verandi,** *a.* nærverande. **-vist,** *f.* **1.** vedvære, nærvære. **2.** = *viðværi.* **-vistarmaðr,** *m.* nærverande mann, augnevitne. **-væri,** *n.* = *viðværi.*

víðræss, *a.* vidræsen, vidsvivande.

viðrœða, *f.* samrøda, samtale.

víðsa, *f.*; *í víðsu,* d. e. i vid (stor) mun. Pr. 379.

við-sjá, *f.* = *viðrsjón.* **-sjáll,** *a.* varsam. **-sjámaðr, -sjármaðr,** *m.* mann som ein maa vara seg for. **-sjáverðr,** *a.* verd aa vara seg for. **-skilnaðr,** *m.* skilnad. **-skipan,** *f.* skiping.

-skipti, *n.* **1.** det aa hava med eitk. aa gjera, hopehav, umgang, millomvære, samkvæme; *illr viðskiptis,* ill aa hava med aa gjera, ill aa eigast (ell. faast) med. **2.** fiendslegt møte, strid. **-skotaillr,** *a.* ill aa koma ut for. **-skraf,** *n.* samsnakk, prat.

víðskygn, *a.* langsynt.

viðsmjqr, *n.* olje (eig. smør av tre). **viðsmjqrs-brunnr,** *m.* olje-kjelda. **-horn,** *n.* oljehorn. **-ker,** *n.* oljekjer. **-kvistr,** *m.* oljekvist. **-tré,** *n.* oljetre.

við-spell, -spjall, *n.* samtale. **-staða,** *f.* motstand. **-sýnd,** *f.* = *viðrsjón.*

víðsýnn, *a.* vidsynt, med vid utsyn.

við-sœming, *f.* det aa *sœma við e-n*; samtykke. **-taka,** *f.* **1.** vedtoka, godkjenning. **2.** mottak, mottaking; fagning; *góðr viðtakna,* gjestmild. **3.** motstand. **-takandi,** *m.* = *viðtqkumaðr.* **-takari,** *m.* mottakar. **-tal,** *n.* samtale. **-tekja,** *f.* mottaking, fagning. **-tekning,** *f.* mottaking (*e-s,* av eitk.). **-tœkiligr,** *a.* = *viðrtœkiligr.* **-tqkumaðr,** *m.* mottakar. **-varan,** *f.* varing, aatvaring. **-varinn,** *a.* voren, stelt; s. *verja, v.* I, 4. **-varnan,** *f.* varing, fraahald (*e-s,* fraa eitk.). **-verandi,** *a.* nærverande.

viðvindill, *m.* vidvendel. Lonicera.

viðværi, *n.* vedvære (Hall.), uppheldе, livberging. **viðværiskostr,** *m.* matvaror, mat.

vielet, *n.* = *violat.*

víf, *n.* viv, kvende; kona.

vífa, *v.* sviva; *koma at vífandi.*

vífaðr (og *vífiðr*) *partic.* vavd, sveipt (poet.). Jfr. nyn. *viva, v.* (*ar*) vevja, Nordl.

vífinn, *a.* kvendsk, kvendekjær.

vífl, *f.* vevl (m.), dengjehivel, banketre.

víg, *n.* **1.** strid, slaasting. **2.** draap, mannslegt. **3.** herflokk.

viga, *v.* = *vega, v.* II. **vigandi,** *m.* = *vegandi.*

víga-ferð, *f.* **-ferði,** *n.* **-ferli,** *n.* draapsverk, draapssak. **-hugr,** *m.* = *víghugr.* **-maðr,** *m.* draapsmann, manndraapar; jfr. *vígmaðr.* **víg-áss,** *m.* bjelke bruka til vern mot fienden (til stengsla for dører, ogso bruka paa skip; jfr. *vigæsa*). **-band,** *n.* stridsband (til aa binda fangar med). Edda. **-djarfr,** *a.* stridsdjerv. **-drótt,** *f.* herflokk, stridshird. **-fimi,** *f.* stridsdug, vaapntame. **-fimr,** *a.* dugleg i strid, vaapntamd. **-flaki,** *m.* „stridsflake“, eit slag stormtak bruka til vern mot fienden. **-fleki,** *m.* = *vígflaki*; ogso um *víggyrðill.* **-frekr,** *a.* stridsfus. **-frœkn,** *a.* stridsdjerv. **-fœrr,** *a.* stridsfør.

vigg, *n.* **viggr,** *m.* hest; skip. Poet.

víg-gyrða, *v.* (*rð*) = *víg-gyrðla.* **-gyrðill,** *m.* eit slag laus skanseklædning paa skip til vern mot fiende eller stor sjø. **-gyrðla,** *v.* (*að*) setja upp skanseklædning eller vern mot fiende (ogso bruka paa landjordi). **-hestr,** *m.* hest til aa bruka i hesteota; stridshest. **-hugr,** *m.* hug til strid ell. draap.

vígi, *n.* (*gen. pl. vígja*) **1.** verjestad, forsvars-stelle, vern. **2.** eit slag skanseklædning paa skip til vern mot stor sjø. **3.** i sms. *misvígi* ofl.

vigiliudagr, *m.* dag fyre ei helg, høgtidsaftan.

víging, *f.* vigjing, vigsla.

vígismunr, *m.* skilsmun med umsyn til forsvarsstelle.

vígja, *v.* (*gð*) vigja, vigsla; partic. *vígðr,* vigd, helst prestevigd.

víg-kœni, *f.* dugleik i strid, vaapntame. **-kœnn,** *a.* dugleg i strid, vaapntamd. **-kœnska,** *f.* = *vígkœni.* **-leysi,** *n.* verjeløysa. **-lið,** *n.* herfolk. **-ligr,** *a.* hermannsleg, stridfør. **-ljóst,** *a. n.* ljost nok til aa slaast. **-lýsing,** *f.* draapslysing, draapskunngjering (av draapsmannen sjølv). **-lýsingarvitni,** *n.* vitne paa ell. vitnesburd um ei *víglýsing.* **-maðr,** *m.* stridsmann; jfr. *vígamaðr.* **-málugr,** *a.* som gjerne talar um slaasting og draap. **-mannliga,** *av.* hermannsleg, djervt. **-móðr,** *a.* trøytt av strid. **-nest,** *n.* eig. stridsnaal d. e. spjot (poet.).

vigr, *f.* (*pl. vigrar*) spjot. Poet.

vígr, *a.* **1.** stridsfør, vaapnfør; yverf. arbeidsfør. **2.** som ein kann drepa; *eiga vígt um* (*konu*), hava rett til aa hemna (kvende) med draap. **víg-reiðr,** *a.* stridsgalen. **-risinn,** *a.* stridsgjæv, djerv. Edda. **-risni,** *f.* stridsgjæva, djervskap. Edda. **-roð,** *n.* **-roði,** *m.* rode som varslar strid. **-sakaraðili,** *m.* saksøkjar i draapssak. **-sakarbœtr,** *f. pl.* bøter i ei draapssak. **vígs-bœtr,** *f. pl.* bøter for draap, mannebøter. **-gengi,** *n.* fylgje, hjelp i strid. **-gjqld,** *n. pl.* = *vígsbœtr.* **víg-skár,** *a.* **1.** stridshuga. **2.** open

for strid ell. herjing. **-skarð,** *n.* opning, skotglugg paa festningsmur eller onnor forskansning. **-skarða,** *v.* (*að*) **-skerða,** *v.* (*rð*) setja *vígskarð* paa.

vígsla, *f.* vigsla, vigjing.

víg-slóði, *m.* bolken um slaasting og manndraap i logboki Grágás.

vígslu-bróðir, *m.* mann som hev vorte vigd saman med ein. Æf. **-dagr,** *m.* vigsledag. **-eiðr,** *m.* eid gjord ved vigsla. **-faðir,** *m.* mann som hev gjeve ein vigsla. **-ferð,** *f.* vigsle-ferd. **-gerð,** *f.* vigsla. **-gjarn,** *a.* som gjerne vil gjeva vigsla. **-gull,** *n.* gullring som kongen fær paa ved vigsla, kryningsgull. **-hrútr,** *m.* innvigd vêr. **-hǫnd,** *f.* vigjande hand. **-kaup,** *n.* betaling for vigjing. **-klæði,** *n. pl.* klæde borne ved vigsla, vigsleklæde. **-maðr,** *m.* (preste)vigd mann. **-pallr,** *m.* grad som ein hev fenge vigsla til. **-skrúð,** *n.* skrud bore ved vigsla, vigsleskrud, kryningsskrud. **-son,** *m.* mann som hev fenge vigsla av ein. **-sverð,** *n.* kryningssverd. **-þjónasta,** *f.* vigsle-tenesta. **-vatn,** *n.* vigslevatn.

vígs-mál, *n.* draapssak. **víg-spár,** *a.* som spaar strid, Vsp. 29 (truleg misskrift for *vígskár*). **-spjall,** *n.* tidend um strid eller draap. **-stǫpull,** *m.* stopul ell. taarn til aa strida fraa, borgtaarn. **vígs-víti,** *n.* straff for draap. **víg-sǫk,** *f.* draapssak. **-tól,** *n.* strids-ambod, vaapn. **-tǫnn,** *f.* vigtonn, hoggtonn. **-þrima,** *f.* stridsstaak. **-þrot,** *n.* strids-slutt. **-vél,** *f.* (og *n.*) krigslist; sløg hergreida, krigsmaskina. **-vǫllr,** *m.* stridsvoll, slagmark. **-vǫlr,** *m.* (eig. strids-stokk), vaapn, handyvle. **-æsa,** *v.* (*st*) setja *vígáss* paa (skip). **-ǫr,** *f.* kastepil.

vík, *f.* (*víkr* og *víkar*; *víkr*) **1.** vik, liti bugt; yverf. *róa vík á e-n,* bøygja nakken paa ein. **2.** *Vík* ell. *Víkin,* landskapet kringum Oslofjorden (*Grenafylki, Vestfold, Vingulmǫrk* og *Alfheimar*).

vika, *f.* **1.** vika; *hin helga vika,* sjaa *heilagr*; um vikor som er att av sumaren: *nú líðr sumarit til átta vikna, vera heima til sex vikna,* d. e. til 8 (6) vikor fyre vetternæterne, 14. okt. **2.** *vika* (*sjóvar*), sjømil (vika tyder her eig. roskifte).

vík-barmr, *m.* det indre av ei vik, Krók. 148. **-hvarf,** *n.* liti vik, = *víkrhvarf.*

víking, *f.* sjørøving, herjing, viking(ferd). **víkinga-bœli,** *n.* tilhelde for vikingar, vikingbøle. **-herr,** *m.* viking-her. **-hǫfðingi,** *m.* vikinghovding. **-konungr,** *m.* konge ell. hovding yver vikingar. **-lið,** *n.* sjørøvarar, vikingar. **-skeið,** *f.* **-skip,** *n.* vikingskip. **víkingligr,** *a.* som høyrer til vikingar; som likjest ein viking. **víkingr,** *m.* sjørøvar, sjøkjempa, viking; røvar. **víkingsefni,** *n.* emne til ein viking. **víkingskapr,** *m.* sjørøvarskap, vikingferd.

víkja (*víka*) *v st.* **1.** m. dat. røra, flytja, skjota; vikja, venda; visa; *víkja* (*e-u*) *til e-s,* venda seg (med eitk.) til eitk.; *víkja* (*rœðu sinni*) *til e-s,* venda sin tale til ein, tala til ein, ogso tala um ein; *víkja* (*rœðunni*) *á e-t,* tala um eitk.; upers. *víkr e-u,* eitk. gjeng, vender; *víkr svá af,* det gjeng soleis; *víkr e-u svá við,* det hev seg so, gjeng so til med eitk. **2.** (intr.) ganga, fara; vika, venda (seg); *víkja eptir e-u,* fara etter, taka etter, vægja for eitk. **3.** *víkjast, v. r.* røra seg, venda seg, ganga, fara; *víkjast undan e-u,* draga seg undan eitk.; *víkjast við e-t* (*undir e-t*) ogso: lyda etter, agta paa eitk.

víkjanligr, *a.* vikande, ettergjevande, vægjen.

vikna, *v.* (*að*) vika, fara undan; vægja, gjeva etter (vikna, Set.).

vikóttr, *a.* skollut i haarvikarne yver tinningarne.

vikr, *f.* pimpstein.

víkr-hvarf, *n.* liti vik. **-nes,** *n.* nes ved ei vik. **víkskart,** *a. n.* innskore med ei vik; *þar var v.* Post. 23413.

viku-dagr, *m.* vikedag. **-frest,** *n.* vikefrest; *á vikufresti,* um ei vika. **-fǫr,** *f.* (um veglengd): ei ferd paa ei vika. **-hald,** *n.* vike-tenesta for prest, D. N. IV 115. **-stef,** *n.* frest paa ei vika. **-þing,** *n.* ting som varer ei vika.

víkva, *v. st.* = *víkja.*

vík-verir, -verjar, *m. pl.* folket i *Víkin,* vikveringar. **-verskr,** *a.* som er fraa *Víkin,* vikversk.

víkving, *f.* viking til sida.

vil, *n.* **1.** vilje, hugnad, lyst; *í vil e-m,* til viljes, til hugnad for ein (*til vils,* d. s. Dal. Gbr.).

vil, *n. pl.* (dat. *viljum*) **II.** innvol, inder.

víl, *n.* **I.** slør, = *víll.*

víl, *n.* **II.** naud, møda, stræv.

vilbjǫrg, *f.* ynskjeleg berging, frelsa. Edda.

vild, *f.* **1.** vilje, ynskje; *í vild,* til viljes; *með vildum,* etter ynskje. **2.** godvild, velvilje. **3.** godleik, gjævleik. **vildar-folk,** *n.* = *vildarlið.* **-klæði,** *n. pl.* stasklæde. **-lið,** *n. koll.* gildt, utvalt folk, vener, fylgjesmenn. **-maðr,** *m.* ven, fylgjesmann. **-mær,** *f.* kjær, gild møy. **vildismaðr,** *m.* = *vildarmaðr.* **vildr,** *a.* (helst bruka i komp. og sup.: *vildri, vildari; vilztr, vildastr*) som er etter vilje, etter ynskje, hugleg, gild, god; *viltki* (for *vilt* + *ki*) uhuglegt. Sig. I 26. Jfr. nyn. *vildre, vildst,* d. s. Trønd.

vilgali, *m.* fagre ord, lokkande tale.

vilgi, *av.* **1.** sers mykje. **2.** slett ikkje. **vilgis,** *av.* = *vilgi* 1.

vilhallr, *a.* partisk, einvikt.

vili, *m.* (*gen. vilja*) **1.** vilje, ynskje; lyst, traa; hug. **2.** vilje, forset. **3.** hugnad, gleda. **vilisess,** *m.* kjær sess. Edda.

vilja, *v.* (*præs. vill, impf. vildi, perf. partic. viljat, perf. inf. vildu*) **1.** vilja, ynskja, lysta; vilja hava; *vilja e-m e-t; hvat vill sér þat,* korleis kann det ha seg? refl. *viljast e-t* (ell. *e-s*), ynskja seg eitk. **2.** vilja, agta, etla; upers. *sjaldan fór svá, þá er vel vildi,* naar det vilde gaa vel, naar lukka var god; *vilja til,* henda: *ef þat á til at vilja* (jfr. nyn. *vilja til* = nyn. *viljast,* lukkast, hava framgang). **viljaðr,** *a.* huga, viljug til (ell. paa) eitk.; *vel* (*illa*) *viljaðr e-m,* velviljug (illviljug) mot ein, hugleg (uhugleg) for ein; *e-m er litt viljat til e-s,* ein tykkjer ille um eink. **vilja-góðr,** *a.* velviljug. **-lauss,** *a.* hugnadlaus, gledelaus. Edda. **-leysa, -leysi,** *f.* viljeløysa, uvilje. **-ligr,** *a.* = *viljanligr.* **-maðr,** *m.* = *vildarmaðr.* **viljandi,** *a.* viljande, ynskjande. **viljanligr,** *a.* viljande, sjølvviljande, friviljug (*-liga, av.*). **viljara,** *a. komp.* og **viljastr,** *a. sup.* = *vildri, vilztr,* sjaa *vildr, a.* **viljugliga,** *av.* viljugt, villeg. **viljugr,** *a.* viljug; ynskjeleg; *e-m er e-t viljugt,* ein vil, ynskjer eitk. **viljuliga,** *av.* = *viljugliga.*

vilkostir, *m. pl.* gode kaar.

víll, *m.* slør, nonneslør.

villa, *v.* (*lt*) villa, forvilla, tulla burt (ogso yverf.); *villa e-t* (*e-m*), ogso falska, ugreida eitk., gjeva upp eitk. gale (for ein); *villast, v. r.* villast, fara vilt, ugreidast; *villast farsins,* villast burt fraa faret, missa sporet.

villa, *f.* villa, villfaring, galenskap, forvilling. **villátta,** *f.* vill veg, villstraa; *ganga á villáttu.* **villi-bráð,** *f.* kjøt av villdyr, vilt, veideskap. **-dýr,** *n.* villdyr. **-dýragarðr,** *m.* „villdyrgard“, um lat. arena. **-eldr,** *m.* „vill eld“. **-fygli,** *n. koll.* ville fuglar. **-fœrr,** *a.*; *e-m er villifœrt,* det er lett aa fara vilt for ein. **-graðungr,** *m.* vill gradukse. **-gǫltr,** *m.* villgalt. **-naut,** *n.* villnaut. **-ráða,** *a.* villraadug, raadvill. **-sauðr,** *m.* villsaud. **-skógr,** *m.* villskog. **-ský,** *n.* sky som forviller (yverf.). **-stígr,** *m.* villstig, stig som ein fer vilt paa. **-stjarna,** *f.* „villstjerna“, um planet. **-svín,** *n.* villsvin. **-svínahundr,** *m.* hund til villsvin-veiding, villsvinhund. **-þoka,** *f.* = *villuþoka.*

villr, *a.* vill, forvillt, villfarande; rang, galen; ukunnig; *fara villr* ell. *vilt*; *villr e-s,* vill med umsyn til eitk.

villu-andi, *m.* villfarande aand. **-átrunaðr,** *m.* villfarande tru. **-band,** *n.* villfarings-band. **-biskup,** *m.* falsk bisp. **-boðorð,** *n.* falskt bodord. **-bók,** *f.* bok som inneheld falsk lærdom. **-dómr,** *m.* villfaring. **-draumr,** *m.* falsk draum. **-dýr,** *n.* villdyr. **-efni,** *n.* emne til villfaring. **-fái,** *m.* heidneske bilæte og innskrifter. **-fortala,** *f.* falsk fyretola. **-fullr,** *a.* full av villa. **-gata,** *f.* galen veg. **-glapstígr,** *m.* villstig. **-hellir,** *m.* heller der ein ranglærar bur. **-karl,** *m.* = *villumaðr.* **-kast,** *n.* gale kast. **-keisari,** *m.* rangtruande keisar. **-klæði,** *n. pl.* villfarings-klæde. **-kristr,** *m.* falsk Kristus. **-lauss,** *a.* fri for villfaring. **-lýðr,** *m.* villfarande folk. **-maðr,** *m.* villfarande, rangtruande menneskje, kjettar. **-meistari,** *m.* ranglærar. **-myrkr,** *n.* vilfarings-myrker. **-nótt,** *f.* villfarings-natt. **-páfi,** *m.* falsk pave. **-postoli,** *m.* falsk apostel. **-predikari,** *m.* ranglærar. **-ráð,** *n.* villfarings-raad. **-reykr,** *m.* villfarings-røyk. **-samligr, -samr,** *a.* villande, forførande, falsk. **-spámaðr,** *m.* falsk profet. **-stígr,** *m.* villstig. **-trú,** *f.* rangtru. **-þjónn,** *m.*

villfaringi sin tenar. **-þoka,** *f.* villfarings-toka. **-þorn,** *m.* villfarings-torn. **-vápn,** *n.* villfarings-vaapn. **-vegr,** *m.* villfarings-veg, galen veg. **-verk,** *n.* villfarings-verk. **-víg,** *n.* draap gjort i ørvilla.

vil-mál, *n.* **-mæli,** *n.* tale som er ein til viljes, fagre ord, godord. **-mælisvitni,** *n.* vitnemaal som er ein til viljes. **-mæltr,** *a.* som talar ein til viljes.

víl-mǫgr, *m.* „armods-son“, stakar, træl; *vilmǫgum* i Hm. 134 tyder E. Magnusson av eit **vilmagi*, *m.* kjæse-mage.

vilna, *v.* (*aδ*) gjera ein (*e-m*) ei godvild, sjaa ein til gode; upers. *e-n vilnar e-s,* ein vonar, ventar seg eitk.; *vilnast, v. r.* gjera seg von um (*e-s, e-t*). **vilnaðr,** *m.* **vilnan,** *f.* 1. von, tillit. 2. bate, gode. **vilreitni,** *f.* uppmoding.

víl-siðr, *m.* **-sinni,** *n.* naud, faare; møda, stræv. **-stígr,** *m.* mødefull veg.

viltki (skr. *vilkit* i hdskr.) sjaa *vildr.*

vimpill, *m.* eit slag hovudplagg for kvende.

vin, *m.* sjaa *vinr.*

vin, *f.* (*vinjar*) eig. engvoll; gard (i stadnamn).

vín, *n.* vin (av lat. vinum).

vina, *f.* vena, kvendeleg ven.

vina-boð, *n.* gjestebod for vener, venelag. **-fundr,** *m.* venemøte.

vinartoddi, *m.* Hkr. 504$_{1}$; s. *vinjartoddi.*

vinaskipti, *n.* skifte, byte av vener.

vinátta, *f.* venskap. **vináttu-boð,** *n.* tilbod um venskap. **-bragð,** *n.* veneverk, venestykke. **-heit,** *n.* venskapslovnad. **-kveðja,** *f.* venskapshelsing. **-kærleikr,** *m.* vene-kjærleik. **-ligleikr,** *m.* venskaps-høve. **-ligr,** *a.* venskapleg. **-mál,** *n.* venskapleg tale, venskapsord, venskapslovnad. **-mark,** *n.* **-merki,** *n.* venemark, merke paa venskap. **-samligr,** *a.* venskapleg.

vina-vandr, *a.* vand um sine vener, venvand. **-veizla,** *f.* gjestebod for vener, venelag.

vinbein, *n.* osterbein, = *viδbein.*

vín-belgr, *m.* „vinbelg“ (utnamn). **-ber,** *n.* vindruva; (ogso um rosina). Jfr. nyn. *vinbær* um rips. **-berill,** *m.* vin-kjer. **-berja-kǫngull,** *m.* druvekongul, druveklase. **-byrli,** *m.* vinskjenkjar.

vinda, *v. st.* 1. vinda, vrida, tvinna, fletta; *vinda klæδi,* vinda klæde, vrida vatnet or deim; *vinda sik,* vinda klædi sine. 2. vinda, draga (upp) med vindespel; *vinda vef,* vinda veven paa riven; *vinda segl,* vinda, heisa segl. 3. snu, svinga; slengja, kasta; yverf. *þikkir e-m kynliga viδ vinda,* ein tykkjer det gjeng underleg til. 4. *vindast, v. r.* vinda seg, snu seg, kasta seg.

vinda, *v.* (*aδ*) blaasa. Partalop. 32$_{14}$.

vinda, *f.* 1. eitk. som er vride (um skipsbordi burtimot stamnen paa skip?). S. E. I 584; jfr. *vinda* 2 (Aasen). 2. uppvunde garn, garnhespa til veft (jfr. nyn. *vinda,* lite traadnysta, Ryf.).

vindabrú, *f.* vindebru.

vindandi, *f.* det aa bruka bokstaven *v* (*vend*) framfor *r*, t. d. *vrungu* for *rungu.*

vindar-blástr, *m.* blaaster av vind.

vindásdokka, *f.* speldokka, beiting i vindespel. **vindaspík,** *f.* Bós. s. 60$_{23}$ (avbr. til *vindásdokka*) for *vindásspík, f.* spak i vindespel? **vindáss,** *m.* vindaas, stokk til aa vinda upp eitk. paa; aas i vindespel (brattspel); vindespel, brattspel.

vind-auga, *n.* vindauga, glugge. **-bára,** *f.* vindbaara, vindbylgja. **-belgr,** *m.* blaasebelg (jfr. nyn. *vindbelg,* sky som varslar vind, Ork.). **-blaka,** *f.* vindblekk, vindgufs. **-blásinn,** *a.* utblaasen, fyllt av vind. **-blástr,** *m.* blaaster, vind. **-bǫllr,** *m.* ball, blaasa fyllt med vind ell. luft. **-flot,** *n.* det som flyt i vinden, d. e. sky. Poet. **-fullr,** *a.* full av vind. **-gluggr,** *m.* glugge, vindauga. **-gul,** *n.* vindgul, vindgufs. **-heimr,** *m.* himmelen. Edda. **-hjalmr,** *m.* himmelkvelven.

vindill, *m.* i sms. *viδvindill.*

vindingr, *m.* vindunge (SHelg.), vevlung, strimel til aa vinda kring handleggen. Ridd. 4$_{10}$.

vindkaldr, *a.* kald av vind, vindkald.

vindla, *v.* (*aδ*) kaura, rulla ulli i dottar fyrr ho vert spunni. Jfr. nyn. *vindel, m.* krull, ulldott. Vald. Hall.

Vindland, *n.* Vindland (Vendland).

vindlauss, *a.* vindlaus, utan vind.

vind-lendingr, *m.* mann fraa Vindland, vindlending. **-lenzkr,** *a.* vindlandsk.

vindli, *m.* vindel, dott.

vind-ligr, *a.* som høyrer til vind, vindsam,

vind-. **-lítill,** *a.* med lite vind (um vêr). **-ofnir,** *m.* poet. um himmelen (av *vindr* og *vefa*). Edda. **-ormr,** *m.* tridjedags feber.

vindr, *m.* **I.** (*gen. vinds* ell. *vindar*; *nom. pl. vindar*) **1.** vind, blaaster. **2.** vind, luft; *verpa orðum í vind,* d. e. tala i faanytta, burt i vind og vêr. **3.** vind, ande.

vindr, *m.* **II.** vindetropp.

vindr, *m. pl.* vinder, folket i *Vindland.*

vindr, *a.* vind, vriden, skeiv.

víndrukkinn, *a.* drukken av vin.

vindrúm, *n.* rom, opning for vinden.

vín-drykkja, *f.* vindrykkja, vindrikking. **-drykkr,** *m.* vindrykk, drykk vin.

vindsamr, *a.* vindsam, vindall. **vinds-blær,** *m.* vindgust. **-bylr,** *m.* vindsbyl, vindflaga. **-fullr,** *a.* full av vind. **-gnýr,** *m.* tot, brak av vind. **vind-skeið,** *f.* vindskeid, vindski(da). **-slot,** *n.* poet. um vindstilla, Edda. Jfr. nyn. *slòt,* upphald i storm. Helg. **-stœði,** *n.* vindstøde, vindstoda. **-svalr,** *a.* vindsval, kjølen av vind. **-þrotinn, -þrútinn,** *a.* full av vind. Kgs. 137₃₃.₃₉. **-þurr,** *a.* vindturr. **vindugr,** *a.* vindopen, vindall. **vindull,** *a.* vindall, vindsam.

vind-verska, *f.* vindlandsk maal. **-verskr,** *a.* vindlandsk.

vind-æðar, *f. pl.* boror i hudi. **-ǫld,** *f.* stormtid. Edda.

vinfastr, *a.* trufast mot vener, venstød.

vínfat, *n.* vinfat.

vínfátt, *a. n.* lite med vin.

vinfengi, *n.* venskap.

vínferill, *m.* vinkjer. Edda.

vinfesti, *f.* vene-truskap.

vínflaki, *m.* stormtak (lat. vinea).

vinga, *v.* (*að*) gjera til ven, berre i *vingast, v. r.* verta ven; og i partic. *vera vingaðr* ell. *eiga vingat með e-n,* vera ven med ein. **vingan,** *f.* det aa gjera venskap; venskap. **vinganar-heit,** *n.* venskapslovnad. **-mál,** *n.* = *vináttumál.* **-orð,** *n.* venskapsord. **-svipr,** *m.* venleg svip ell. utsjaanad, blidskap.

víngarðr, *m.* vingard. **víngarðs-dróttinn,** *m.* vingardseigar. **-fágandi,** *m.* **-fágari,** *m.* vingardsmann. **-verk,** *n.* arbeid i vingard.

vin-gjarnligr, *a.* venskapleg, venleg (*vingjarnliga, av.*). **-gjǫf,** *f.* venegaava. **-góðr,** *a.* god mot vener; *eiga vingott við e-n,* vera godvener med; *er vingott með þeim,* dei er godvener. **-gretta,** *f.* „vene-grin“, speande um tvo som ryk i luggen paa einannan.

vínguð, *m.* vingud (um Bacchus).

vingull, *m.* avlelem paa hest. Jfr. nyn. *vingel* (Ross).

Vingulmǫrk, *f.* landet kringum Oslofjorden (Smaaleni, Follo, Aker, Bærum, Asker, Røken og Hurum).

vin-gæfr, *a.* som gjev vener. **-gœði,** *n.* tydskap, godtekkje. **-hallr,** *a.* som hallar til ell. held med vener, venkjær, partisk. **-hollr,** *a.* holl mot vener, venkjær, ventyd; *v. e-m,* godvilja mot ein.

vín-hús, *n.* vinhus. **-hǫfugr,** *a.* tung av vin.

vinjar-spann, *n.* spann smør for kvar gard. N. G. L. **-toddi,** *m.* eig. avgift ell. stykke (*toddi*) av garden (*vin*), namn paa ein joleskatt paa Svein Alfiveson si tid, eit laar av ein triaars ukse. O. Hm. 77₁₃.

vín-kaggr, *m.* vinkagg, vinkagge.

vinkaup, *n.* vene-vinning, vene-kaup.

vín-kelda, *f.* vinkjelda. Ark. IX 373. **-ker,** *n.* vinkjer, vinbikar. **-kjallari,** *m.* vinkjellar. **-klifi,** *m.* rom der dei lagar vin. Heilag. I 192₂₁.₂₃. Jfr. *klefi.*

vinkona, *f.* vena, kvendeleg ven.

Vínland, *n.* Vinland, namn paa Amerika.

vínlands-ferð, -fǫr, *f.* ferd til Vinland.

vín-laukr, *m.* eit slag lauk.

vin-lauss, *a.* venlaus.

vín-lauss, *a.* vinlaus. **-leysi,** *n.* vinløysa.

vin-mál, *n.* venlege ord, venskapsord. **-margr,** *a.* rik paa vener. **-mæli,** *n.* = *vinmál.*

vinna, *v. st.* **A. 1.** gjera, vinna, fullføra; *vinna eið,* gjera eid; *vinna e-m e-t,* gjera ein eitk. **2.** arbeida, gjera arbeid (jfr. nyn. *vinna* = onna); ogso *v. tr.* arbeida paa (ell. med); *vinna skóg,* arbeida i skogen (med timberhogster). **3.** vera til hjelp ell. nytta (*e-m,* for ein), hjelpa, nytta. **4.** vinna aa gjera, faa gjort eitk. til eitk. (med 2 akk.); *vinna e-t sannat,* faa eitk. sanna; *vinna e-n yfirkominn,* vinna yver ein. **5.** vinna, faa i si magt; *vinna borgir*; *vinna orrostu,* vinna eit slag. **6.** vinna yver (*e-n*). **7.** naa, rekka. **8.** vera nok, strekka til (*e-m,* for ein). **9.** staa imot, gjera imot (*e-u, við e-u*). **10.** poet. tola,

lida; *vinna víl.* **11.** sverja; *vinna e-m land ok trúnað.*

Med part. *á*: *vinna á e-u*, leggja arbeid, vinn paa eitk.; *vinna á e-m, vinna verk* (ell. *áverka*) *á e-m*, gjera ein likamleg skade, yverfalla, taka paa ein (med vaapn); *vinna á*, vinna paa, faa gjort. *at*: *vinna at e-u*, hava arbeid med, stella med eitk.; *vinna e-t at e-u*, vinna, faa gjort eitk. med eitk.; *vinna at e-m*, = *vinna á e-m. til*: *vinna e-t til e-s*, gjera eitk. til aa faa (ell. fortena) eitk. *um*: *vinna um e-t*, gjera fraa seg, fullføra eitk. *við*: *vinna e-t við e-u*, vinna, gjera eitk. imot eitk.; jfr. *vinna* 9. *yfir*: *vinna yfir e-n* (*e-n yfir*), vinna yver ein.

B. *vinnast, v. r.* vera nok, strekka til (*e-m*, for ein); rekka, vara; vinna, vera god til; verta gjort, lukkast (*vinnast at*); *láta* (*fyrir*) *vinnast*, lata vera nok, slutta, gjeva upp; *vinnast at e-u*, strekka til, vera nok til eitk.; rec. *vinnast á*, taka paa, saara einannan (jfr. *vinna á*). Jfr. nyn. *vinnast*.

vinna, *f.* vinna, arbeid. **vinnari,** *m.* ein som gjer eitkvart, arbeidar. **vinningr,** *m.* vinning, bate.

vinnu-fullr, *a.* full av arbeid. **-fœrr,** *a.* vinneför, arbeidsfør. **-góðr,** *a.* dugande til arbeid. **-greifi,** *m.* arbeidsstyrar. **-hjón,** *n. pl.* arbeidsfolk, tenestefolk. **-lítill,** *a.* som gjer lite arbeid. **-maðr,** *m.* vinnemann, arbeidar; (bryggje)sjauar.

vín-óðr, *a.* ør, drukken av vin. **-órar,** *m.* og *f. pl.* ørska av vin. **-pottr,** *m.* pott vin.

vinr (ogso *vin*) *m.* (*vinar*; *vinir*) ven (vin).

vin-raun, *f.* veneprøva; prov paa venskap. **-ræði,** *n. pl.* venskap. **-samligr,** *a.* vensameleg (Tel.), venskapleg (*-samliga, av.*). **-semd,** *f.* **-semi,** *f.* venskap, venskapleg aatferd. **-sending,** *f.* vene-sending, venleg sending. **-skapr,** *m.* venskap. **-slit,** *n. pl.* venskapsbrot. **-spell,** *n.* venskaps-spille.

vinstri, *av. komp.* vinstre; yverf. *snúa til vinstra vegar*, snu paa tverke.

vínsyra, *f.* vin-edik.

vin-sælast, *v. r.* verta godvener med (*e-m*). **-sæld,** *f.* vel-likand, manntekkje, vensæla. **-sæll,** *a.* vensæl, vel-lika, som hev mange vener. **-tengdr,** *a.* bunden (til ein) med venskap.

vín-tré, *n.* vintre. **-tunna,** *f.* vintunna. **-þrǫng,** *f.* vinpersa.

vin-þurfi, *a.* som treng ein ven. **-vandr,** *a.* = *vinavandr.* **-veitligr,** *a.* venskapleg (*-veitliga, av.*). **-veittr,** *a.* som vitnar um venskap, velgjort, venleg, blid.

vín-viðarkvistr, *m.* kvist paa vintre. **-viðarskógr,** *m.* skog med vintre. **-viðisteinungr,** *m.* vin-teinung. **-viðr,** *m.* vin-tre.

vinza, *v.* (*að*) kasta korn; jfr. nyn. *vinsa*, svinga, slengja.

vinzari, *m.* bismar.

violat, *n.* fiolet klæde (= *vielet*). Mnt. fiolette, d. s.

vípr, *f.?* og **vípur,** *f. pl.* (Fm. II 21) smaating, tasl; jfr. nyn. *vípor* og *vípror*, *f. pl.* rare paahitt odl.

vipta, *f.* veft (= *veftr*).

víravirki, *n.* arbeid av metaltraad, filigran. Jfr. nyn. *vira, v.*

virða, *v.* (*rð*) verdsetja, taksta, døma um; vyrda, agta; halda for, tykkja; m. gen. um prisen; *virða e-t mikils*, vyrda eitk. mykje, halda eitk. for mykje verdt, leggja mykje vegt (lag) paa eitk.; *virða litt um*, vyrda, bry seg lite um; *virða svá at*, tykkja, meina det er so at —; *virða með sér sjǫlfum*, tenkja etter med seg sjølv; *virða e-t vel* (*illa*) *fyrir e-m*, halda eitk. for vel (ille) gjort av ein; *virða saman*, likna, halda ihop; *virða e-t til e-s*, ogso: rekna eitk. for eitk.; *virða e-t við e-t*, samanlikna (verdet av) eitk. med eitk.; *virða e-t* (*um e-t*) *við e-n*, koma ihug, taka umsyn til eitk. med ein. — *virðast, v. pass.* og *refl.* verta verdsett; vyrdast, verdigast; tykkjast vera, synast; *e-m virðist*, det synest ein, ein tykkjer; *e-t virðist e-m vel, virðist e-m vel til e-s*, ein likar, tykkjer vel um eitk.

virða, *f.* i sms. t. d. *svívirða.*

virðar, *m. pl.* menner. Edda.

virði, *n.* **I.** i sms. *andvirði* (jfr. nyn. *vyrde, n.* = verde).

virði, II. dat sing. av *verðr, m.*

virðiligr, *a.* vyrdeleg, heiderleg, sjaaleg (*-liga, av.*). **virðing,** *f.* **1.** verdsetjing, takst. **2.** vyrding, æra, vyrdnad. **3.** meining. **virðinga-maðr,** *m.* vyrdna mann, gjæv mann. **-mikill,** *a.* med stor vyrdnad, høgvyrd.

-munr, *m.* skilsmun i vyrdnad, mannemun. **virðingar-bœn,** *f.* bøn som ein bed til æra for ein. **-fé,** *n.* verdsetnings-gods, gods som vert verdsett. **-fǫr,** *f.* ærefull ferd. **-gjarn,** *a.* æregirug. **-gjǫf,** *f.* heidersgaava. **-grein,** *f.* serskilt slag av vyrdnad. **-heimboð,** *n.* ærefull heimbjoding. **-hlutr,** *m.* ting som er til vyrdnad, æra. **-hæð,** *f.* høg vyrdnad. **-kona,** *f.* vyrdande, gjæv kvinna. **-kyn,** *n.* (eit visst) slag vyrdnad. **-lauss,** *a.* utan vyrdnad. **-maðr,** *m.* verdsetjar, takstmann; jfr. *virðingamaðr.* **-munr,** *m.* = *virðinga-munr.* **-nafn,** *n.* heidersnamn. **-nafnbœtr,** *f. pl.* heiderstitlar. **-ráð,** *n.* **1.** raad som er ein til æra. **2.** god pengeraad. **-staðr,** *m.* stad der ein fær vyrding og dyrking. **-váttr,** *m.* vitne paa verdsetjing. **-vænligr,** *a.* som gjev von um stor vyrdnad, ærefull. **virðingasamr,** *a.* **virðisamr,** *a.* æresjuk, faafengjeleg. **virðuligr,** *a.* = *virðiligr.*

virgill (og *virgull*) *m.* reip til aa hengja upp folk i. **virgil-nár,** *m.* lik av ein hengd mann.

virki, *m.* ein som gjer eitk. (i sms.). **virki,** *n.* **1.** verk, gjerning, arbeid; jfr. nyn. *vyrke,* virke. **2.** festningsverk, skans.

virkiliga, *av.* = *virkuliga.* Kgs. 74₉.

virkis-armr, *m.* arm av eit *virki* 2. **-dyrr,** *f. pl.* dør, inngang til eit *virki* 2. **-garðr,** *m.* gard, mur ikring eit *virki* 2. **-maðr,** *m.* mann i eit *virki* 2. **-veggr,** *m.* vegg, mur ikring eit *virki* 2.

virkja, *v.* (*kt*) **I.** verkja, gjera ilt, = *verkja.*

virkja, *v.* (*kt*) **II.** vera vyrk, umhugsam for (*e-t*). **virkr,** *a.* **1.** som arbeider, verksam, i sms. t. d. *stórvirkr.* **2.** vyrk (virk, yrk), um tid etla til arbeid; *virkr dagr* = *sýkn dagr.* **3.** vyrk, umhugsam for eitk. (*at e-u*). **4.** kjær, dyrverdig; *virkr e-m,* avhalden av ein. **virkt,** *f.* umhug, umsut; godhug, kjærleik; *e-m er virkt á e-u,* ein hev umhug for, held av eitk.; um gode ynskje: *biðja e-m virkta,* beda ein liva vel; *biðja e-n virkta e-m,* beda ein vera god mot ein; *af virktum,* med umhug, vyrkleg; gen. pl. *virkta, av.* sers, framifraa (jfr. nyn. *virkta, av.* = vyrkleg). **virkta-hús,** *n.* studierom? Post. 60₁₂. **-lið,** *n.* = *virktamenn.* **-maðr,** *m.* mann som ein held av, godven. **-ráð,** *n.* ei framifraa god raad. **-vinr** (og *virktarvinr*) *m.* kjær ven, hjarteven. **virkuliga,** *av.* vyrkleg (virkleg), med umhug, vel.

virtr, *n.* vyrter. Edda.

virzla, *f.* verdsetjing, takst; jfr. nyn. *vyrdsla.*

vís (*vísa, vísi, vísu*) i sms. *ǫðruvís,* s. d.

vísa, *v.* (*að,* sjld. *st*) visa, syna, peika, senda; *vísa e-m e-t*; *vísa e-m til sætis*; *vísa e-u at e-u,* visa eitk. til eitk., venda eitk. mot eitk.; *vísa hundi at manni,* setja ein hund paa ein mann; *vísa á,* yverf. peika paa, segja fraa; *vísa* m. inf. visa, setja, driva ein til aa gjera eitk.

vísa, *f.* vers (oftast paa aatte linor); jfr. nyn. *visa.*

vísa, *a. indekl.* viss, = *víss*; *vísa eyrir* = *víseyrir*; *vísaeyristaka, f.* det aa heimta inn *víseyrir.*

vísan, *f.* tilvising, rettleiding.

vís-bending, *f.* varsl, teikn, signal.

vísdómr, *m.* **1.** visdom, kunnskap; *bera fullan vísdóm á e-t,* hava full kunnskap um eitk. **2.** visdom, klokskap. **3.** visdom um komande ting, fyrevit. **vísdóms-fullr,** *a.* full av visdom. **-kona,** *f.* viskona, spaakjerring. **-maðr,** *m.* **1.** vismann, lærd mann. **2.** viskall, spaamann. **-meistari,** *m.* = *vísdómsmaðr.*

vísend, *f.* = *vísendi.* **vísenda-bók,** *f.* kunnskaps-bok. **-kona,** *f.* = *vísdómskona.* **-maðr,** *m.* = *vísdómsmaðr.* **-svǫr,** *n. pl.* upplysande svar. **-tré,** *n.* kunnskapstre. **-vegr,** *m.* kunnskaps-veg. **vísendi,** *n. pl.* **1.** visende (*vísend, f.* Snm.), visdom, kunnskap; vissa. **2.** openberring (fraa gud). **3.** trollkunster, trolldom.

vísendr, *m. pl.* draapsmanns nærskyldingar, som liver og med vissa kann betala sin part av mannebøterne etter logi. N. G. L. I 184₁₅.

víseyrir (ogso *vísaeyrir*) *m.* dei visse kongelege inntekter som syslemannen kravde inn; fraa fyrstningi av 14. hundradaaret um ein skatt som dei landsluter svara, som ikkje hadde *leiðangr* (N. G. L.).

vísi, *m.* førar, hovding, = *vísir.* Edda.

visinn, *a.* visen, forturka, lamen.

vísir, *m.* **1.** førar, hovding, Edda. Jfr. nyn. *viser, m.* biedronning. **2.** vise (Set.), knupp, topp (paa vokstrar); *koll.* um alle knupparne paa eit tre. Stj. 200$_{23}$; *mjór er mikils vísir,* eit lite fræ vert eit stort tre.

visk, *f.* visk, dott, i sms. *halmvisk* ofl.

vísleikr, *m.* visdom, kunnskap. **vísliga,** *av.* visleg; visst, for visst. **vísligr,** *a.* viss.

visna, *v.* (*að*) visna, skrokna, turka burt.

víss, *a.* **1.** vis, vitande, kunnig, kjend; *verða víss e-s* (*af e-u*), verta vis med, kunnig um eitk.; *verða víss af e-m,* faa vita av ein; *víss vitandi,* med fullt vitende. **2.** openberr; *víss þjófr.* **3.** vis, klok, vel lærd. **4.** viss, fast, trygg (eig. eit anna ord); *av*: *víst, fyrir víst, at vísu, til víss, hit vísasta,* visst, for visst, til vissa.

vissa, *f.* **1.** vissa, viss kunnskap ell. greida. **2.** vissa, trygd, borg. **vissuliga,** *av.* visseleg, visst, til vissa. **vissuligr,** *a.* viss, trygg.

vist, *f.* **1.** vera, tilhelde, bustad; upphelde (med hus og kost); tenesta; *vera á vist með e-m,* halda til, bu hjaa ein; *vera vistum með e-m,* halda til hjaa ein, vera saman med ein; *veita e-m vist,* gjeva ein upphelde. Jfr. nyn. *vist* i sms. *husvist* ofl. **2.** (ofte i *pl.*) mat, matvaror, nista. **vista,** *v.* (*að*) **1.** faa, gjeva ein (*e-m, e-n*) upphelde, leiga ein inn; *vistast, v. r.* faa seg upphelde, bustad; halda til, vera. **2.** gjeva kost ell. mat, nista ut. **vista-byrðingr,** *m.* matskip, skip med matvaror. **-fang,** *n.* matraad, matfang. **-far,** *n.* upphelde i huset hjaa ein. **-fari,** *m.*; *fara vistafari til e-s,* fara og faa seg upphelde hjaa ein. **-fátt,** *a. n.* lite, knapt med mat. **-ferli,** *n.* = *vistafar.* **-fæð,** *f.* matskort, matløysa. **-gjald,** *n.* utreidsla av matvaror. **-gnótt,** *f.* nøgd, rikdom med mat. **-lauss,** *a.* matlaus. **-leysi,** *n.* matløysa. **-malr,** *m.* matpose. **vistar-far,** *n.* = *vistafar.* **-gerð,** *f.* matgjerd, matstell. **-laun,** *n. pl.* betaling for upphelde (kost og hus). **-maðr,** *m.* ein som hev upphelde (hus og kost) hjaa ein, kostgangar. **-tekja,** *f.* det aa faa seg upphelde (hus og kost) hjaa ein. **-veizla,** *f.* det aa gjeva ein upphelde (hus og kost). **vista-skip,** *n.* skip med matvaror, matskip. **-skortr,** *m.* matskort. **-taka,** *f.* det aa taka imot matvaror, matraading. **-tǫkumaðr,** *m.* mann som hev hus og kost hjaa ein. **-þrot,** *n.* det at kosten slepp upp, kost-tròt. **-þrota,** *a.* kosttroten, matlaus. **vist-fastr,** *a.* som hev fast tilhelde, heimfast. **-lauss,** *a.* utan fast tilhelde, heimlaus.

vístliga, *av.* visst, = *vissuliga.*

vísu-helmingr, *m.* halvvers. **-lengd,** *f.* verslengd.

visundr, *m.* (*gen.* *-s* og *-ar*) bison (ofte bruka til skipsnamn). **visunds-hǫfuð** (*visundar-*) *n.* bisonhovud.

vísu-orð, *n.* verselina, vend.

vís-vitaðr, *a.* som ein veit visst. **-vitandi,** *a.* med fullt vitende (jfr. *vits vitandi*).

vit (ogso *við, mit, mið*) *pron. 1ste pers. dual.* (*gen. okkar, dat.* og *akk. okkr*) me tvo (vi tvo).

vit, *n.* **1.** vitjing, det aa sjaa til ell. etter eitk.; (*fara*) *á vit e-s,* (fara) til ell. etter eitk., for aa vitja, finna eitk. **2.** (helst i *pl.*) gøymsla, gøymestad. **3.** vit, vitende; *vera á viti e-s,* vera kunnigt for ein. **4.** sansereidskap, sans; jfr. *líkamsvit.* **5.** (fullt) vit, sans og samling; *vita vits síns,* vera ved fullt vit, vera med seg sjølv; *vits vitandi,* med fullt vit. **6.** vit, skyn, forstand; (*vel*) *viti borinn,* vitug, klok; *ganga af vitinu,* ganga fraa vitet; *taka vit sitt,* faa vitet (att). **7.** meining; *þat er mitt vit, at —.* **8.** vitnemaal (i *pl.*).

vita, *v.* (*veit, vissi, vitaðr*) **1.** snu, vera vend (eig. sjaa) i ei viss leid (= nyn. *vita,* Snm. ofl., *veita,* Ork.); *vita til e-s, at, móti e-u*; *fœtr vissu upp.* **2.** venda, fara i ei viss leid; *vita til landa sinna aptr* (jfr. nyn. *vita, v. tr.* visa, senda, Aasen). **3.** snu seg so ell. so til, verta til eitk. (*e-s, til e-s*); *vita til meins*; *kann vera at þér viti vel.* **4.** peika mot, sjaa ut til, tyda (paa), visa, varsla (um); høyra til, høyra under; *vita tíðenda,* varsla tidender; *hvat veit óp þetta?* kva tyder dette ropet? *vita á vind,* teikna til vind; *þat er til heiðins siðar veit,* d. e. høyrer til. **5.** freista, prøva (paa), sjaa (til); *hann vill vita, ef hann —.* **6.** faa vita, faa greida paa, finna ut; *vita e-t af e-m* (*við e-n*), freista faa vita eitk. av ein; perf. partic. *vitaðr,* (ogso) kjend, kunnig, utfunnen, vist, fast-

sett. 7. vita (um), kjenna (til), skyna, hava greida paa (*e-t, e-s, til e-s*); *vita sik saklausan*; *vita e-t at* (*eptir*) *e-m*, vita ein skyldig i eitk.; *vita e-t til e-s*, vita eitk. um eitk., hava greida paa eitk.; *rec. vitast til*, vita um einannan, hava greida paa einannan; *vita skyn* (*skynjar*) *á e-m*, kjenna ein, vita greida paa ein; *vita ván*, sjaa *ván*; *vita* (*til*) *sín, vita geðs*, vita til seg, vera med seg sjølv; *vita ekki til manna, vita ekki hingat*, ikkje vita til seg, vera sanselaus; *vitandi e-s*, vitande um eitk.; *sem vita mátti*, som ein kunde vita, som ventande var. 8. vera medvitande um, vera vitne paa eitk.; *vita e-t með e-m* (ell. *við e-n*); i sverjing: *þat veit guð*; *þat veit trú mín*. 9. hava sitt vit, vita til seg, sansa seg; *hann var enn eigi ørendr, enn vissi þó ekki*; *vitandi*, som hev vit, som sansar seg.

Med part. *af*: *vita af e-u*, vita av, kjenna til eitk. *frá*: *vita frá sér*, vita til seg (ell. av seg). *fram*: *vita fram*, vera framsynt. *fyrir*: *vita e-t fyrir*, vita eitk. fyreaat. *í*: *vita í e-u*, kjenna til eitk. *til*: *vita til*, s. ovfr. *um*: *vita um e-t*, sjaa, høyra um eitk. (som ein vil hava); vita um, kjenna til eitk. *við*: *vita við e-n veg*, peika i ei viss leid, hava seg, hanga ihop so ell. so; *seg mér, hversu við veit*.

víta, *v.* (*tt*) straffa; leggja i bot, multa (jfr. *víti, n.*).

vitafé, *n.* vitelegt gods, d. e. gods som det er vitne paa at eink. eig.

vitakarl, *m.* vaktmann ved *viti, m.* 2.

vitand, *f.* vitende (vitand), medvit, kunnskap. **vitanligr,** *a.* viteleg, kunnig.

vitavǫrðr, *m.* vitevakt, vakt ved *viti, m.* 2.

vitazgjafi, *m.* den som gjev det fastsette (namn paa ein aaker). Jfr. got. *vitoþ, n.* log.

vitend, *f.* = *vitand*. **vitfirring,** *f.* vitløysa, galenskap.

viti, *m.* 1. varsel, teikn, merke; landkjenning. 2. vite, baal, vedstopul til aa setja eld i naar ufredsher vert sédd. Jfr. *varða*.

víti, *n.* straff (jfr. nyn. *hel-vite*); pengebot, mult; skade, ulukka; *víti* vert ogso bruka serskilt um ei straff innan hirdi for brot paa god skikk: *drekka víti*, drikka or *vítishorn*. **vítis-horn,** *n.* drikkehorn som ein hirdmann laut drikka or, naar han hadde forbrote seg mot god skikk (t. d. kome for seint til bordet eller til kyrkja). **-lauss,** *a.* ustraffa, strafflaus. **-leysi,** *n.* straffløysa.

vitja, *v.* (*að*) m. gen. vitja, koma til, sjaa til, sjaa etter; visitera (um bisp); heimsøkja; koma for skuld eitk., for aa henta, faa ell. krevja eitk. (*e-s*); *vitja til e-s*, vitja, fara til ein stad; yverf. *guð vitjar e-s* (sjld. *e-n*). **vitjan,** *f.* vitjing.

vitka, *v.* (*að*) trolla; jfr. *finnvitka*.

vítka, *v.* (*að*) lasta, brigsla ein for eitk. (*e-n e-s*). Hm. 75.

vitkast, *v. r.* (*að*) vitrast (vikkast, Snm.), verta vitug, faa vitet att; sansa seg, verta med seg sjølv.

vitki, *m.* trollmann. Edda.

vit-lausa, *f.* = *vitleysa*. **-lauss,** *a.* 1. vitlaus, sanselaus. 2. vitlaus, galen. 3. vitlaus, uvitug. **-leysa,** *f.* **-leysi,** *n.* vitløysa, galenskap. **-leysingr,** *m.* vitlausing, uviting. **-leysisfullr,** *a.* full av vitløysa. **-lítill,** *a.* vitliten (Ryf.), som hev lite vit, faavitug. **-mannliga,** *av.* i sms. *úvitmannliga*. **-menni,** *n.* vitugt menneskje; koll. vituge folk. **-mikill,** *a.* mykje vitug.

vitna, *v.* (*að*) vitna, bera vitne um; prova; skjota til vitnes; *vitna e-t undir* (*á*) *e-n*, kalla ein til vitne paa eitk. **vitnalaust,** *av.* vitnelaust, utan vitne.

vitneskja, *f.* teikn, merke.

vitni, *f.* og *n.* i sms. *forvitni* ofl.

vitni, *n.* vitnesburd, vitnemaal; vitne; prov, merke; *bera vitni* (*til e-s, um e-t*) vitna, bera vitne, tena til vitne, føra fram vitne (um eitk.); *bera vitni með e-m*, vitna for ein; *vitnit mikla*, d. e. gudsdom.

vitnir, *m.* ulv. Poet.

vitnis-búð, *f.* tabernaklet, tjeldet (i det gl. testam.). **-burðarbréf,** *n.* skriftlegt vitnemaal, attest, pass. **-burðarmaðr,** *m.* vitne. **-burðr,** *m.* vitnesburd, vitnemaal. **-bærr,** *a.* vitnefør. **-fastr,** *a.* vitnefast. **-fjall,** *n.* „vitnemaals-berget“, umsetjing til „mons testamenti“ i Vulgata. **-lauss,** *a.* vitnelaus, som vantar vitne. **-maðr,** *m.* vitne. **-sannr,** *a.* sanna med vitne, vitnefast. **-ǫrk,** *f.* paktarki (i bib.).

vitorð, *n.* vitord, vitende, kunnskap;

medvitende; *vera á (í, með) e-s vitorði*, vera kjend, kunnig for ein. **vitorðsmaðr,** *m.* medvitar.

vitr, *a.* (*n. vitrt*) vitug, klok, vis.

vítr, *n.?* skapning, vette, i sms. *hjalmvítr.*

vitra, *v.* (*að*) vitra, lata ein faa vita, forkynna, upplysa, openberra; *vitra e-m e-t, e-t fyrir e-m; vitrast*, openberra seg, syna seg; jfr. nyn. *vitrast.* **vitra,** *f.* **1.** klokskap, vit. **2.** kunnskap (*e-s*, um eitk.); jfr. nyn. *vitra*, d. s. Sogn, Agder. **vitran,** *f.* vitring, upplysning; openberring, syn. **vitranar-draumr,** *m.* draum med openberring. **-staðr,** *m.* stad for ei openberring. **vitring,** *f.* = *vitran.* **vitringr,** *m.* vitugt, vist menneskje, kloking. **vitr-leikr,** *m.* vitugskap, klokskap. **-leiksmaðr,** *m.* = *vitringr.* **-leysi,** *n.* vitløysa. **-ligr,** *a.* visleg, skynsam, klok (*-liga, av.*). **-máll,** *a.* som talar visleg, klokt.

vitsandagjǫf, *f.* gaava av vits aand. Rimb. (Larsen) 28. **vitsemd,** *f.* = *vitand.* Jfr. nyn. *vitsemd.* **vitsmunir,** *m. pl.* **1.** klokskap, vit, skyn (vitsmun, Hall. Sfj. ofl.); *koma á vitsmuni við e-n*, d. e. lura ein. **2.** sans.

vit-stola, -stolinn, *a.* avvitug, vitlaus.

vítt, *av.* vidt, vida; jfr. *víðr.*

vitt, *n.* trollskap, trollraader. **vitta,** *v.* (*tt*) trolla. Vsp. 22. **vittugr,** *a.* trollkunnig. Edda.

vitugr, *a.* vitug, klok. **vitukunnigt,** *a. n.* kunnigt, vitelegt.

vitull, *m.* i sms. *mannvitull.*

vitund, *f.* = *vitand, f.*

vitvandr, *a.* som krev godt vit, vand.

víxl, *n.* umfaring, krossing; *á víxl*, framum kvarandre, i kross (jfr. *i viksl* SHelg.). **víxla,** *v.* (*lt*) byta, skifta; *víx(l)tr* (um folk) umbytt; jfr. nyn. *veksla*, og *vikslast* SHelg. **víxlingr,** *m.* byting, umbytt barn.

vizka, *f.* vit, klokskap, visdom. **vizkr,** *a.* vitug, klok. **vizku-bragð,** *n.* „klokskapsbragd", klok utsjaanad. **-liga,** *av.* visleg, klokleg. **-maðr,** *m.* vitugt, klokt menneskje. **-munr,** *m.* skilsmun i klokskap. **-samligr,** *a.* visleg, klok. **-tré,** *n.* kunnskaps-tre.

vó-, sjaa *vá-.*

voga, *v.* (*að*) = *vága.* **voldugr,** *a.* sjaa *vǫldugr.* **volka,** *v.* (*að*) = *valka.* **vón,** *f.* = *ván.* **vorðinn,** *a.* sjaa *verða v. st.* 4.

vr-, sjaa *r-.*

vyrð-, sjaa *virð-.*

væ, i Fsk. 193 mislesnad for *væi* (= *vei*).

væða, *v.* (*dd*) væda, klæda.

vægð, *f.* vægd, ettergjeving; skonsel, naade. **vægðarlauss,** *a.* skonsel-laus, utan naade, hardleiken (*-laust, av.*).

vægi, *n.* vegt, verd; jfr. gn. *lítilvægiligr* og nyn. *vægje, n.* = vaag.

vægiligr, *a.* skonsam, lempeleg, linn (*-liga, av.*). **væginn,** *a.* vægjen, ettergjevande, skonsam.

vægja, *v.* (*gð*) **I. 1.** vika undan ell. av vegen (*e-m*, for ein); *vægja gǫngunni*, ganga til sida. **2.** vægja (vægjast), gjeva etter, lempa seg for (etter) ein (*fyrir e-m, eptir e-m, við e-n*); *vægja e-u*, gjeva etter for eitk. **3.** lempa, lina paa (*e-u*). **4.** skona, spara (*e-m*). **5.** *vægjast, v. r.* = *vægja* 2; *vægjast til við e-n*, gjeva etter for ein.

vægja, *v.* (*gð*) **II.** upers. *e-t vægir*, eitk. vægjer, skil ut vaag ell. verk (um svullar og saar).

vægleiðinn, *a.* = *væginn.*

vægr, *a.* (um vegtskaal) var, vak, næpen. Jfr. nyn. *attvæg* (og *framvæg*) *a.* som veg ell. hallar attyver (framyver), Tel.

vægsl, *f.* = *vægð.* Jfr. nyn. *vægsl*, age, Nfj.

vækka, *f.* væska, væta, = *vǫkvi.*

væla, *v.* (*að*) vaala, tuta, jamra seg; jfr. nyn. *væla*, mekra. **vælan,** *f.* vaaling, tuting. **vælendi,** *n.* i sms. *kviðvælendi.*

væna, *v.* (*nd*) **1.** gjeva von um, vona, lova ein eitk. (*e-m e-u ell. e-s*). **2.** vøna (Tel. Set.), vona, tru; ogso upers. *mik vænir.* **3.** hava ein mistrudd, skulda ein for eitk. (*e-n e-u*). **4.** *vænast v. r.* vønast (*venast* Hall.), venta aa faa (*e-u*); stydja seg til (*e-u*); rosa seg av (*e-u*). **vænd,** *f.* von (til eitk.); jfr. nyn. *vend f.* 7 (Ross).

vændis-folk, *n.* ilt folk. **-hǫfðingi,** *m.* ill hovding. **-kona,** *f.* skjøkja. **-maðr,** *m.* laakt menneskje, illmenne.

væng-bráð (skr. *vegnbráð*) *f.* vengjekjøt, vengjesteik. Fjǫlsv. 18. **-brotinn,** *a.* vengbroten, som hev brotne vengjor. **vængi,** *n.* veng, kahytt paa baat. **vængjaðr,** *a.* vengja, som hev vengjor. **væng-knúi,** *m.* knue paa vengjebein, vengknut. **vængr,** *m.* (*vængjar;*

vængir) **1.** veng, vengja. **2.** veng, fløy, utbygg paa hus. **3.** forheng paa sida av altaret? Kalfsk. 83a.

væni, *n.* von, = *ván.* Jfr. nyn. *vone,* Aasen. **væning,** *f.* eig. det aa *væna;* det aa rosa seg av eitk.; *kvæðit var mjǫk ort ok hélt við væningar,* d. e. kvædet var drjugt gjort og leika innpaa elskhugs-skrøyt.

Vænir, *m.* Venern (i Sverike).

vænkast, *v. r.* *(að)* verta vænare, sjaa betre ut. **væn-leiki, -leikr,** *m.* vænleik. **-leiks-maðr,** *m.* væn, vakker mann. **-liga,** *av.* paa ein maate som gjev god von, vonsamt. **-ligr,** *a.* som synest gjeva von um eitk. *(til e-s)*; vonleg, rimeleg, vonfull, lik, god; vænsleg, vakker. **vænn,** *a.* som gjev von um, som ser ut til eitk. *(e-s, til e-s)*; vonleg, likleg, rimeleg; lik, god; emneleg; væn, vakker. **vænta** (ogso *vætta*) *v.* *(nt)* venta, vona (paa) eitk. *(e-s, e-t)*; *vænta e-m e-s (e-u),* venta at ein skal faa, vona, spaa ein eitk.; *vænta til e-s,* gjera seg voner um eitk.; *vænta í e-u,* setja si von til eitk.; upers. *þess (þat) væntir mik,* det ventar, trur eg. **vænting,** *f.* venting, von *(á e-u, til e-s,* um eitk.).

væpna, *v.* *(nt)* væpna, vaapna. **væpni,** *n.* i sms. *alvæpni.*

væra, *f.* ro, hyggje, varme. **værð,** *f.* ro, kvild. **væri,** *n.* være, tilhald, verestad.

væringi, *m.* helst i pl. *væringjar,* folk fraa norderlandi som tente hjaa den græske keisaren, væringar. **væringja-lið,** *n.* = *væringjar.* **-seta,** *f.* stad der væringar ligg samla.

værleikr, *m.* ro, fred. **værr,** *a.* verande, soleis at ein kann vera paa ein stad; roleg, fredleg, hyggjeleg; *e-m er vært.* Jfr. nyn. *vær, a.* **værugjarn,** *a.* kvilekjær.

væsell, *a.* = *vesall.*

væstr, *a.* utsliten av *vás,* vaastrøytt. Jfr. nyn. *væsast,* Helg.

væta, *v.* *(tt)* væta, gjera vaat. **væta,** *f.* **1.** væta, vaatleik. **2.** væta, vaatvêr. **3.** væta, væska.

vætr, *n. indekl.* **1.** skapning, liv. **2.** nokonting, noko. **3.** inkjevetta, inkje; m. gen.: *vætr manna,* inkje menneskje. **4.** *av.* ikkje.

vætt (ogso *vett, vétt* N. G. L.) *f.* **1.** vegt, tyngd. **2.** (i Norig) ei vegt paa $^1/_{24}$ skippund, (paa Island) 80 skaalpund; ogso um eit tilsvarande vegtlodd. Jfr. nyn. *vætt, f.* = 3 vaager, Jæd.

vætt (ogso *vétt*) *n.* kuvut kistelòk; jfr. nyn. *vette, n.* honk paa midten av eit lòk, Sogn.

vætta, *v.* *(tt)* = *vænta.*

vætt-fang, *n.* **-fangr,** *m.* = *vættvangr.* **vættfangs-bjargir,** *f. pl.* hjelp som er gjevi paa sjølve *vættvangr.* **-búar,** *m. pl.* = *vættvangsbúar.*

vætti, *n.* vitnemaal, vitnesburd; *nefna e-n í vætti,* nemna (kalla) ein til vitne. **vættisburðr,** *m.* vitnesburd.

vættki, *n.* *(gen. vættkis, vættugis (vettergess* Homil. 78[31]); *dat. vættugi)* **1.** inkjevetta, inkje. **2.** *av.* ikkje.

vættr (ogso *vettr, véttr, víttr*) *f.* **1.** skapning, liv; *vesǫl vættr* (jfr. nyn. *„eit stakars vett"* Sogn). **2.** yvernaturleg skapning, vette, aand, gud (jfr. nyn. *vætt, f.* kvendelegt vette, huldr). **3.** ting; i gen. pl: *nǫkkut vætta,* nokonting; *ekki vætta,* inkjevetta, ingenting.

vættrim (ogso skrive *vettrim*) *f.* truleg ei upphøgd rand som gjeng midt etter sverdbladet paa baae flatsidor. **vættugi** *(vettugi)* sjaa *vættki.*

vættvangr (ogso *véttvangr, vættfangr*) *m.* stad der draapsverk er gjort, stridsvoll, slagmark; aastad, gjerningstad. **vættvangsbúar,** *m. pl.* menn som bur paa eller nære ved *vættvangr.*

vætu-dríía, *f.* vaatt snødriv. **-lopt,** *n.* vaat luft. **-sumar,** *m* vaatsumar.

væzka, *f.* væska, væta = *væta.*

vøkva, *v.* *(kt)* = *vekja, v.* I og II.

vøkva, *v.* *(að)* væta. **vøkvan,** *f.* væting, væta. **vøkva** (ogso *vekva, vaka*) *f.* og **vøkvi** *(vekvi) m.* væta, vaatleik, væska.

vœðr, *a.* vadande, = *œðr.*

vœla, *v.* = *véla, v.* *(lt)* I. D. N. III 266.

vǫðull, *m.* *(pl. vǫðlar)* = *vaðill* 2.

vǫðva-sár, *n.* saar i ein vodve, kjøtsaar. **-skeina,** *f.* skeina, skraama i kjøtet. **vǫðvi,** *m.* vodve, kjøtrik muskel, kjøt.

vǫg, *f.* **1.** *(pl. vegr)* = *vág, f.* 1. **2.** *(pl. vagar)* sjaa *vǫgur.*

vǫgn, *f.* *(pl. vagnir)* og **vǫgn(u)hvalr,** *m.* vagn, staurhyrning. Delphinus orca.

vǫgur, *f. pl.* eit slag slede eller ei baar (heiter ogso *vagar, vágir*). Jfr. nyn. *vaga, f.* og *vager f. pl.* = drög, stytting, og nyn. *vög, f.* = meid paa drög.

vǫk, *f.* (*vakar; vakir*) vòk, hol, opning i is.

vǫkna, *v.* (*að*) vaatna, verta vaat. **vǫkóttr,** *a.* vokut, full av voker (um is). **vǫkr,** *a.* vaat, vatsfull.

vǫktun, *f.* vakting (= *vaktan*).

vǫku-aptann, *m.* aftan fyre ein *vǫkudagr*. **-dagr,** *m.* kyrkjehelg med voka (*vaka* 2) fyre, voke-dag. **-fugl,** *m.* fugl som vaker, vokefugl. **-lið,** *n.* folk som søkjer til ei voka (*vaka* 2). **-maðr,** *m.* mann som vaker, nattevakt.

vǫkumikill, *a.* vætefull.

vǫkunótt, *f.* vokenatt.

vǫku-samr, *a.* vaatsam, vaat. **-skortr,** *m.* skort paa væta, vatsskort.

vǫldugleikr, *m.* velde, magt, gjævleik. **vǫldugr,** *a.* megtug, som hev stor magt, vyrdeleg. Jfr. nyn. *voldug,* Innh. **vǫldugskapr,** *m.* = *vǫldugleikr.* **vǫlduliga,** *av.* megtugt, stormannsleg. **vǫlduligr,** *a.* mogeleg, som ein magtast.

vǫllr, *m.* (*gen. vallar; nom. pl. vellir, akk. vǫllu*) voll, grasmark, eng; stridsvoll; *leggja e-n at* (*við*) *velli,* leggja i bakken, fella ein; *fastr á velli* „fast paa foten", som stend seg godt (for aatak), jfr. *lauss; vígligr á velli at sjá,* som ser hermannsleg ut (paa marki), jfr. *vallarsýn.*

vǫlr, *m.* (*gen. valar; nom. pl. velir, akk. vǫlu*) vol, rund stav.

vǫlsi, *m.* mannleg avlelem. Jfr. nyn. *vols, m.* (Ross).

vǫlskumál, *n.* valsk, fransk maal.

Vǫlsungr, *m.* **1.** ætting av kong Volsung. **2.** konge. Poet.

vǫlt, *f?* rull, valsa (eitk. paa eit skip). Jfr. nyn. *voltr* og *veltr, m.* og nyisl. *völtrur, f. pl.*

vǫluleiði, *n.* gravstad aat ei *vǫlva.*

vǫlundarhús, *n.* labyrint, villgang. **vǫlundr,** *m.* **1.** namn paa ein meistersmed i gamle segner. **2.** meister, hag handverkar.

vǫlva, *f.* (*vǫlu*) viskona, spaakvende, volva.

vǫmb, *f.* (*vambar*) vomb, mage.

vǫmm, *f.* (*vammar*) vanæra, jfr. *vamm, n.*

vǫndla, *v.* (*að*) vondla, leggja saman i *vǫndull.*

vǫndr, *m.* (*gen. sing. vandar; nom. pl. vendir, akk. vǫndu*) **1.** vond, tein, stav; mjuk grein; kvist. **2.** stripa (paa ty eller segl).

vǫndull, *m.* vondul, vandle (av høy).

vǫnsuðr, *m.* namn paa vinden. Poet. Jfr. nyn. *vansa, v.* flakka umkring, Shl.

vǫr, *f.* **I.** (*varar; varir* ell. *varar*) vòr, (m.), steinbryggja til baatstød; *pl.* baatstød.

vǫr, *f.* **II. 1.** vòr, kjølvatn. **2.** vòr, aaretak, = *vǫrr, m.*

vǫr, *f.* **III.** = *vǫrr, f.*

vǫrð, *f.* (*pl. varðir*) kvende. Edda.

vǫrðr, *m.* (*gen. sing. varðar; nom. pl. verðir, akk. vǫrðu*) vaktar, vaktmann (ogso um vakthund); vakt, varetekt; *veita vǫrð e-u,* taka vare paa eitk. Jfr. nyn. *vord.*

vǫrn, *f.* (*varnar; varnir*) vern, forsvar. Jfr. nyn. *vorn, f.* mark som skal vernast, Tel. Set. **vǫrnuðr,** *m.* varing, varsemd. Edda.

vǫrpuligr, vǫrpumannligr, *a.* røseleg, staut.

vǫrr, *f.* (*varrar; varrar* og *varrir*) lepe, lippa (*vørr,* Hall.).

vǫrr, *m.* (*gen. sing. varrar; nom. pl. verrir, akk. pl. vǫrru*) vòr, aaretak, = *vǫr, f.* II 2.

Vǫrs, *f.* Voss i Bergens stift. **vǫrsar,** *m. pl.* vossar, vesser. **vǫrskr,** *a.* som er fraa Voss.

vǫru-hlaði, *m.* lad, upplagd haug med varor. **-kambr,** *m.* kjøpe-kamb. **-kaup,** *n.* varepris; um pris paa skinnvara, N. G. L. **-sekkr,** *m.* sekk med handelsvara. **-smíði,** *n.* handverks-arbeid (helst i tre og metal) som gjeng i handelen. **-váð,** *f.* vove ty, vadmaal, som gjeng i handel. **vǫruváðar-kufl,** *m.* kappa av *vǫruváð.* **-kyrtill,** *m.* kyrtel av *vǫruváð.* **-stakkr,** *m.* kutta av *vǫruváð.* **vǫruvirðr,** *a.* rekna i *vara,* verdsett etter vanleg pris i handel.

vǫrzlu-lauss, *a.* aabyrgslelaus, heftefri. **-maðr,** *m.* trygdemann, kautionist.

vǫttr, *m.* (*gen. sing. vattar; nom. pl. vettir, akk. vǫttu*) vott, handske.

vǫxtr, *m.* (*gen. sing vaxtar; nom. pl. vextir, akk. vǫxtu*) **1.** vokster, auking; *fara* (*færast, ganga*) *í vǫxt, taka vǫxt,* d. e. veksa, auka. **2.** avkasting, renta (av gods). **3.** vok-

ster, skapnad, form; storleik; *mikill vexti*, stor paa vokster. **4.** tilhøve, umstødor ved ei sak (*á e-u*); *eigi er svá við vǫxt*, det er ikkje so vore, det stend ikkje so til; *svá er mál með vexti*, sjaa *mál n.* II. 4. **vǫxtuligr,** *a.* storvaksen, svær. Jfr. nyn. *voksterleg.*

vǫzt, *f.* (*vaztar*; *vaztir*) fiskestad paa sjøen.

Y, Ý.

ýbogi, *m.* boge av barlind (*ýr*).

yðar, *gen.* av *2dre pers. pron. pl. ér, þér.*

yðarr (*yðvarr*) *poss. pron.* dykkar.

ydda, *v.* (*dd*) ydda, stinga fram odd; upers. *yddi út*, odden stakk ut.

yðr, *dat.* og *akk.* av *2dre pers. pron. pl. ér, þér.*

yfa, *v.* (*að*) = *ifa.* Hom. 18₁₄; nyn. *yva*, Jæd.

ýfa, *v.* (*fð*) gjera *úfr*, ruska upp, eggja (jfr. nyn. *yva*); *ýfa mál*, reisa, bera upp ei sak; *ýfa e-n til rangs máls*, leggja rangt søksmaal mot ein; *ýfast*, *v. r.* yva seg, bysta seg, verta ill, argast.

ýfingr, *m.* eit slag fugl.

ýfinn, *a.* yven, sinna, vond.

yfir (ogso *ifir*) *præp.* **A.** Med dat. yver, uppe yver; *sitja yfir borði*, sitja til bords; yverf. *vaka yfir e-m*; *konungr yfir Englandi*; *láta vel yfir e-u*; *yfir uppi*, (uppe) yver. **B.** Med akk. yver, upp (burt, ut) yver; *ríða yfir ána*; um tid: *yfir jól*; um grad, yver, meir enn: *hafa vǫxt yfir e-n*; elliptisk som adverb: *falla forsar, flýgr ǫrn yfir*; *þeir sigldu yfir undir Kaupmannaeyjar*, d. e. yver (sjøen) til K.; *þeir fóru yfir á Katanes*, yver til K.; *fram yfir*, framyver; umfram; *yfir fram*, umfram, overlag; *hér yfir fram*, umfram det.

yfir-afligr, *a.* yversterk, yvermegtug. **-band,** *n.* yverband. **-ber(i)ligr,** *a.* **-berr,** *a.* = *yfirbæriligr.* **-biskup,** *m.* ypparste-prest. **-bjóða,** *v. st.* bjoda yver, raada yver (*e-m* ell. *e-n*). **-boð,** *n.* yverraad, herredøme, raadvelde. **-boði,** *m.* yverraadar, magthavar, herre. **-bót,** *f.* det aa bøta for, gjera eitk. godt att, bot, fullnad. **-bragð,** *n.* ytre bragd ell. læta, utsjaanad, uppsyn; yverflata; *með miklu yfirbragði*, som ser stor ut, drusteleg. **-bragðligr,** *a.* som ein kann sjaa utanpaa ein, synleg. Heilag. II 437₁. **-bragðslítill,** *a.* usjaaleg, ring. **-bragðsmikill,** *a.* sjaaleg, drusteleg. **-breizl,** *n.* **-breizla,** *f.* yverbreidsla, aabreidsla (til seng). [**-buga,** *v.* (*að*) vinna paa. Ordet er innsett av ein seinare avskrivar i Vǫls. kap. 1]. **-burðr,** *m.* yverskot, yvermun, yvermaal (ogso um dekkslast paa skip). **-bæriligr,** *a.* som gjeng yver, er likare, umfram, framifraa (*-bæriliga, av.*). **-bœta,** *v.* (*tt*) bøta for, gjera bot ell. fullnad for (*e-t*). **-dómandi,** *m.* **-dómari,** *m.* yverdomar. **-dómr,** *m.* yverdom, høgste avgjerd i ei sak. **-drepskapr,** *m.* det aa dylja seg, tilskaping, skrymting. **-drífast,** *v. r. st.* verta yverstigen ell. nedkua, tynast. **-dróttning,** *f.* yverdronning. **-dylja,** *v.* (*-duldi*) dylja yver, løyna. **-dyljari,** *m.* ein som dyl yver eitk., yverdyljar. **-dylma,** *v.* (*md*) = *yfirdylja.* **-dylmari,** *m.* = *yfirdyljari.* **-dœmi,** *n.* = *yfirdómr.* **-engill,** *m.* yverengel, erkeengel. **-faðir,** *m.* = *hǫfuðfaðir.* **-fat,** *n.* yverklæde, yverplagg. **-ferð,** *f.* yverferd, det aa fara yver ell. kringum i eit land; yversjaa, tilsyn, styring paa den maaten at ein fer umkring. **-ferðarillr,** *a.* ill aa ferdast yver. **-flog,** *n.* hastig paakoma, yverflog. **-fœriligr,** *a.* yverfarande. **-fǫr,** *f.* = *yfirferð.* **-ganga,** *f.* yvergonga, yverstiging. **-gangr,** *m.* **1.** yvergang, det aa ganga yver eller umkring. **2.** yvergang, framgang, siger. **3.** yvergang, ovmod, ofse. **4.** yvergang, plaaga, kuing. **-gangsmaðr,** *m.* yvergangsmann, ovkar. **-gefa,** *v. st.* gjeva upp, gjeva fraa seg. **-gerð,** *f.* yverf. um topp, høgste punkt. **-girnd,** *f.* ovstor have

sykja, æresykja, magtsykja. **-gjarn,** *a.* æresjuk, magtsjuk. **-gjarnligr,** *a.* som syner *yfirgirnd.* **-gnæfa,** *v.* (*fð*) standa yver; yverf. truga. **-grípa,** *v. st.* gripa yver, greida. **-gyðingr,** *m.* eig. „yverjøde", farisæar. **-hafnarlauss,** *a.* utan yverplagg, kappelaus. **-hlaup,** *n.* yverlauping, yverstiging; jfr. nyn. *yverlaup.* **-hófs,** *av.* yver maate, ovleg. **-hús,** *n.* hus, rom yver eit anna, yverstova. **-hyljandi,** *a.* som ein kann hylja yver, dyljande. **-hylma,** *v.* (*md*) dylja yver, løyna. **-hylming,** *f.* dyljing. **-hǫfðingi,** *m.* yverhovding. **-hǫfn,** *f.* yverplagg, kappa. **-kápa,** *f.* yverkaapa, um korkaapa. **-kennimaðr,** *m.* ypparste-prest. **-klerkr,** *m.* yver-klerk, høgsett geistleg. **-klæði,** *n.* yverklæde, yverplagg. **-koma,** *v. st.* vinna yver. **-komandi,** *a.* (sidan) komande. **-konungr,** *m.* yverkonge. **-kussari,** *m.* sjørøvar-hovding, korsarhovding. **-kyrtill,** *m.* yverkyrtel. **-land,** *n.* landet midt yver, paa andre sida. **-lát,** *n.* = *yfirlæti.* **-leðr,** *n.* yverlêr (i sko). **-lesning,** *f.* yverlesning, gjenomlesning. **-líðandi,** *a.* som ein kann gaa yver og ikkje taka med. **-ligr,** *a.* som er ovantil, himmelsk. **-lit,** *n.* **-litr,** *m.* utsjaanad. **-læti,** *n.* yverlæta (yverlaat, NGbr.), (god) umtale; (god) medferd; vyrdnad. **-lǫgmaðr,** *m.* yver-lagmann. **-maðr,** *m.* yvermann, yverherre. **-mannligr,** *a.* som ser ut som *yfirmaðr,* hovdingsleg. **-meistari,** *m.* „yver-meister", styrar; yverlærar. **-mysteri,** *n.* sers gjævt *mysteri.* **-port,** *n.* „yverport" um karmen eller stokken yver porten. **-ráðandi,** *m.* yverraadar, styrar. **-reið,** *f.* riding yver ell. igjenom, yversjaa, visitering. **-seta,** *f.* yversitjing, yverseta; passing, vaking; arbeid, gjerning; jfr. *sitja yfir.* **-setukona,** *f.* nærkona, jordmor. **-sjón,** *f.* = *yfirsýn.* **-skikkja,** *f.* yverkappa. **-skipan,** *f.* raaderett. **-skotligr,** *a.* urett. **-skygnari,** *m.* tilsynsmann. **-sloppr,** *m.* messeserk. **-sókn,** *f.* rett som ein umbodsmann aat konge eller bisp hev til aa reisa søksmaal i distriktet; styring, yverraad. **-sóknarmaðr,** *m.* mann med *yfirsókn,* mest um aarmann og syslemann. **-staða,** *f.* i sms. *yfirstǫðumaðr.* **-staplan,** *f.* = *yfirstǫplun.* **-sterkari,** *a. komp.* yversterkare, mykje sterkare. **-stíga,** *v. st.* stiga yver, vinna yver. **-stíganligr,** *a.* yverstigande, yvervinnande. **-stígari,** *m.* yvervinnar. **-stígligr,** *a.* = *yfirstíganligr.* **-stigning,** *f.* yvervinning; i gram. umflytjing (hyperbaton). **-stórmerki,** *n.* ovstort under. **-stǫðumaðr,** *m.* mann som stend yver ei grav, er til stadar ved ei jordferd. **-stǫplun,** *f.* motgjerd, brot. **-sýn,** *f.* **-sýnd,** *f.* yversyn, tilsyn, skyn; utsyn, utsjaanad; *at yfirsýn,* so vidt ein kann sjaa, som det synest. **-sýniligr,** *a.* rimeleg aa sjaa til. **-sǫgn,** *f.* høgre avgjerd. **-sǫngr,** *m.* song, messa yver eink. ved likferd, daap o. m.; ogso: trollsong. **-tak,** *n.* brot, motgjerd. **-taka,** *v. st.* fullføra; upers. lukkast, ganga vel. **-tyrma,** *v.* (*md*) faa bugt med (*e-n*). **-vald,** *n.* yvervelde, herredøme; styremagt; vald. **-valdsdróttinn,** *m.* raadar. **-valdsdróttning,** *f.* raadande dronning. **-varp,** *n.* = *yfirbragð.* **-vesanligr,** *a.* umsetjing til lat. supersubstantialis „ut yver det som no er". Homil. 30[36]. **-vettugis,** *av.* oversleg, ovleg. **-vinna,** *v. st.* vinna yver. **-vættis,** *a.* og *av.* yvervættes, oversleg, ovleg (stor). **-vættligr,** *a.* ovleg stor.

ýfisorð, *n.* vondord, knubbord.

yfrinn, *a.* = *œrinn.*

yggja, *v.* (*gð*) ottast, vera rædd for.

yggr, *a.* skræmeleg, fæl. Edda.

ýgishjalmr, *m.* = *œgishjalmr.* Poet.

ygjast, *v. r.* (*gð*) verta vond, ylmast.

ygla, *v.* (*ld*) skrykkja, rengja (augo ell. andlitet); *ygla augu,* kvessa augo; *ygla brýnn* (*brúnum*), skrykkja paa augnebrunerne, setja skulm; *yglast,* ygla seg (Ryf.), sjaa morskt paa ein (*á e-n*); *ygldr,* nyven, morsk. **ygli-brún,** *f* augnebrun som ser morsk ut, skulm.

ýgligr, *a.* fælsleg, øgjeleg. Poet.

ýgr, *a.* vond, illsleg, olm.

ýja, *v.* sjaa *úa.*

ýki, *n.* ofsing, urimeleg ting, skrøna; *ýki fjár,* ovleg mykje gods; *með ýkjum,* med ofse.

ykkar, *gen.* av *2dre pers. pron. dual. it, þit.* **ykkarr,** *poss. pron.* dykkar (um tvo). **ykkr,** *dat.* og *akk.* av *2dre pers. pron. dual. it, þit.*

ýkva, *v.* (*partic. ýkviðr*) = *víkja.*

ýla, *v.* (*ld*) yla, hyla. **ýla,** *f.* yl, hyl. **ýlan,** *f.* yling, hyling.

ylda, *f.* ròt-lukt, ròt-tev. Jfr. *uldna.*

ylfa, *v.* berre i impf. *ylfði,* i tyding = *yfði.*

ylfingr, *m.* konge. Poet. **ylfstr,** *a. sup.* (til eit **ylfr*) „mest ulvut", d. e. svikfull. Edda.

ylgja, *f.* = *ylgr.*

ylgjast, *v. r.* (*gð*) ylma, ubba seg upp til uvêr.

ylgr, *f.* (*ylgjar*) ulva, vargtik.

ýling, *f.* yling, hyling.

ýlir, *m.* jolemaanad (desember). Vigf.

ylja, *v.* (*að*) ylja, verma.

yllir, *m.* **1.** riv, rull (i vevstol), Njála 276[17] (i vers). **2.** tre, S. E.

ylma, *v.* = *ilma.*

ylmast, *v, r.* (*md*) ylmast, verta vond, uppøst, syna uvilje. Jfr. *olmr.*

ylmr, *m.* lukt, ange, = *ilmr.*

ylr, *m.* (*yljar*; *ylir*) yl, varme. **ylsamligr,** *a.* yljande, vermande.

ymbrudagr, *m.* = *imbrudagr.*

ýmisleikr, *m.* ymisskap, innbyrdes ulikskap, mangfaldigskap. **ýmisliga,** *av.* ymist, skiftande, snart so og snart so. **ýmisligr,** *a.* ymisleg, innbyrdes ulik. **ýmiss** (og *ímiss*) *a.* ymis, innbyrdes ulik, skiftande, snart den eine og snart den andre; *hǫfðu ýmsir sigr,* dei hadde siger ymse, d. e. snart den eine, snart den andre; *reka kaupferðir til ýmissa landa,* til ymse land; *einir ok ýmisir, ýmsir ok aðrir,* ymse; *þér erut spejarar ok komit til af einum ok ýmisum lǫndum*; *ýmist,* ymist, skiftande, skiftevis; *ýmist — eða,* snart — snart. **ýmisuligr,** *a.* = *ýmisligr.*

ymja, *v.* (*umdi*) oma, tjota, laata, bera seg; jfr. nyn. *ymja,* murra. **ymjan,** *f.* laating.

ymni, *m.* hymne, lovsong (lat.). **ymnubók,** *f.* salmebok. Invent.

ymprast, *v.* verta ill? (um sott). Isl. læg. 214. Jfr. nyn. og isl. *ympra.*

ymr, *m.* om, laat, tot (nyn. *ym,* veik ljod).

ýmsiligr, *a.* = *ýmisligr.*

ymta, *v.* (*að*) ymta, tala um. **ymtr,** *m.* ymt, ord.

yndi, *n.* ynde, hugnad, gleda, sæla; *nema* (*festa*) *yndi,* una, trivast godt (paa ein stad), **yndifall,** *n.* sorg, tap (ved daude). **yndiligr,** *a.* yndeleg, hugsam (*-liga, av.*). **yndis-bót,** *f.* eig. hugnad-betring, d. e. større hugnad. **-staðr,** *m.* hugnad-stad (um paradis).

ynglingr, *m.* **I. 1.** ætting av kong Yngve. **2.** konge. Poet.

ynglingr, *m.* **II.** ungmenne, ungdom.

ynniligr, *a.* elskeleg. **ynnisamligr,** *a.* kjærleg.

yppa, *v.* (*pt*) m. dat. yppa, lyfta upp; lata upp; yverf. yppa, bera upp, gjera kunnigt; upphøgja, rosa. **yppimannliga,** *av.* upphæveleg, stolt.

ýr, *m.* **1.** barlind. Taxus. **2.** boge. **3.** namn paa runebokstaven Y.

ýr, *præp.* or, = *ór.* **yr-,** sjaa *ør-.*

ýra, *v.* (*rð*) yra, drisla (um fint regn); *ýrast, v. r.* d. s.

yrða, *v.* (*rð*) orda, tala um, bera fram; refl. *yrðast,* i sms. *skattyrðast.*

yrði, *n.* i sms. *fagryrði* ofl.

yrðr, *m.* = *urðr, m.* Poet.

ýrinn, *a.* = *œrinn.*

Yrjar, *f. pl.* Ørlandet (i Sudtrøndelag). Fm. II 49.

yrki, *n.* yrke, arbeid. Edda. **yrkisefni,** *n.* emne til eit arbeid, dikt-emne. **yrkja,** *v.* (*orti,* ogso *yrkti*) **1.** verka, gjera, arbeida; *yrkja e-t,* arbeida paa (med) eitk.; *yrkja* (*í*) *holt*; *yrkja næfrar,* flekkja næver; *yrkja á,* driva paa, taka (fat) paa, taka paa med; *yrkja* (*orða*) *á e-n,* tala til ein; *hvárki eldr né jarn orti á þá,* d. e. beit paa deim; *yrkjast á,* taka paa kvarandre; *á ortist um mannfallit,* det tok til med m.; *hversu sem at ortist,* korleis det so bar til. **2.** gjera vers, dikta; *yrkjast á,* tala til kvarandre paa vers, stevjast.

yrkjandi, *m.* arbeidar. Edda. **yrkjunautr,** *m.* arbeids-kammerat (-felage). **yrkr,** *a.* i tyding = *virkr* 1 og 2.

yrmi, *n.* i sms. *illyrmi.* **yrmla,** *f.* **yrmlingr,** *m.* **yrmsla,** *f.* yrmling, liten orm. Jfr. nyn. *yrmla f.* orma (Aasen). **yrmt,** *a. n.* **1.** fullt med orm, ormut. **2.** utrygt for yverfall.

ýrr, *m.* = *úrr.* Poet.

ýsa, *f.* hysa, kolja. Gadus aeglefinus.

ysja, *f.* **1.** elv. **2.** eld.

ýskja, *v.* (*kt*) ynskja, = *œskja.*

yss, *m.* staak, uro (av folk).

ystast, *v. r.* (*st*) osta seg, verta til ost.

ysta, *f.* = *justa.*

ýta, *v.* (*tt*) **1.** yta, skuva ut, setja ut (*e-u*); *ýta báti* (ogso berre *ýta*) skuva ut baaten (paa sjøen). **2.** leggja ut, byrja paa ei sjøferd. **3.** gjeva, fli (*e-u*).

ýtar, *m. pl.* menner. Edda.

Ýtrey, *f.* Ytrøy (i Trøndelag).

ýtri (*ytri*) *a. komp.* ytre, lenger ute; sup. *ýztr* (*yztr*), ytst, lengst ute; sist; *hit ýtra,* paa ytre sida, ytre vegen (leidi).

yxin, yxn, *n.* yksne, uksar. **yxna,** *a. f.* yksna, uksegali. **yxna-flokkr,** *m.* ukseflokk. **-kaup,** *n.* uksehandel. **-líki,** *n.* ukseskapnad. **-mykr,** *f.* kumyk. **-réttr,** *m.* uksekvi, uksetrøde. **-tal,** *n.* uksetal; *vera í yxnatali,* verta rekna for ukse. **yxni,** *n.* yksne, uksar. **yxnis-bógr,** *m.* uksebog. **-fall,** *n.* uksefall, slagta ukse. **-húð,** *f.* uksehud. **-hvarf,** *n.* det at ein ukse kjem burt. **-menn,** *m. pl.* „uksemenn", bruka um uksetjuvar. Harð. kap. 22.

Æ.

æ, *interj.* æ; *æ er veinan,* S. E.

æ, *av.* **1.** alltid; i alle høve (= *ei, ey*); *æ sem fyrst,* so snart som mogelegt; *æ sem tíðast,* alt som tidast; *gljúfrin váru æ því breiðari, er ofarr váru,* glyvrorne vart breidare og breidare, di lenger upp det bar. **2.** ikkje.

æð, *f.* = *æðr, f.* I. **æða(r)-blóð,** *n.* blodet i aadrarne, aadr-blod; *taka e-m æðarblóð,* aadrlata ein.

æðar-fugl, *m.* ærfugl, = *æðr, f.* II.

æðr, *f.* **I.** (*gen. sing. æðar, dat.* og *akk. æði; nom. pl. æðar* og *æðir,* Barl. 72[4]) aadr, baade um blodaadr og vatsaadr (*æd,* Snm.).

æðr, *f.* **II.** (*æðar*; *æðar*) ær (æd), ærfugl. Fuligula mollissima.

æðra, *f.* ræddhug, vanmod, otte. **æðrast,** *v. r.* (*að*) evast med, vera rædd, kvida seg. **æðruorð,** *n.* ord som syner otte.

æfa (*æva*) *áv.* **1.** nokosinne; *hvaðan æfa,* sjaa *hvaðan.* **2.** aldri. **3.** ikkje. **æfagi,** *av.* aldri.

æfar (*ævar*) *av.* ovleg, = *afar.*

æfi (*ævi*) *f.* (*gen. æfi* og *æfar*) **1.** æva, tid, tideboik; livetid, liv. **2.** livssoga. **æfidagr,** *m.* livedag. **æfiliga,** *av.* = *æfinliga.* **æfiligr,** *a.* = *æfinligr.* **æfilok,** *n. pl.* livsende, daude. **æfin-** (og *æfins-*) i sms. med subst. og adj. = *æfinligr.* **æfin-leikr,** *m.* æva, ævelengd. **-lengd,** *f.* livslengd. **æfinligr,** *a.* æveleg (ævenleg), som varer alltid ell. for heile livet (*-liga, av.*). **æfin-rúnar,** *f. pl.* runer med æveleg kraft. **-sáttr,** *a.* æveleg samd. **æfins-borg,** *f.* by der ein alltid skal liva. **-skipti,** *n.* skifte som skal vara æveleg. **-vist,** *f.* ævelegt tilhald. **æfintrygðir,** *f. pl.* æveleg trygd (jfr. *trygð*).

æfintýr, *n.* (ogso *æfintýrr, m.*) **1.** hending; tilfelleleg gjerning; livshende, lagnad. **2.** forteljing, soga; eventyr.

æfinvist, *f.* = *æfinsvist.* **æfi-saga,** *f.* livssoga. **-tími,** *m.* lang tid, æva. Æf.

ægir, *m.* **1.** hav. **2.** havguden Ægir. **ægisandr,** *m.* havsand. **Ægisdyrr,** *f. pl.* Eidern.

ægishjalmr, *m.* sjaa *œgishjalmr.*

æja, *v.* (*áði*) kvila med hestarne sine og lata deim beita; *æja hesti sínum.*

æla, *v.* (*ld*) renna stridt, um vatn i midstraumen (aalen) i ei elv. Poet.

ælífliga, *av.* æveleg. **ælífr,** *a.* = æveleg.

æligr, *a.* eleg, ring.

æmm (skr. *œmm*) *a.* = *jafn.* Pamfil. 139[20].

ær, *f.* (*dat.* og *akk. sing. á*; *nom. pl. ær, dat. ám*) ærsaud, lambsaud, = *á.*

æra, *f.* æra, heider. **æra,** *v.* **I.** æra, heidra.

æra, *v.* (*rð*) **II.** upers. *ærir akr,* aakren ærer, aarast, trivst godt. Jfr. *ært, a. n.*

æra, *v.* (*rð*) **III.** ro; yverf. *æra undan e-m,* vika undan ein.

ærendi, *n.* sjaa *erendi.*

ærgin, *s. pl.* sætrar, i namnet *Ásgríms ærgin.* Av gael. airidhean.

æri, *n.* i sms. *hallæri.*

æriligr, *a.* = *ærligr.* **æring,** *f.* æra.

ærligr, *a.* ærleg, heiderleg (*-liga, av.*).

ærr, *n.* ær (etter saar), = *ørr.*

ært, *a. n.* i ordlaget: *er vel* (*illa*) *ært,* det er godt (laakt) aar.

ærtog, *f.* **ærtogr,** *m.* sjaa *ørtog.*

æru-lauss, *a.* ærelaus. **-ligr,** *a.* = *ærligr.*

æs, *f.* hol i kanten av eitk. til aa stinga eitk. igjenom; jfr. nyn. *æs, f.* firkanta hol til aa fella eitk. inn i, Voss, Hard.

æsta, *v.* (*st*) beda um, krevja eitk. (*e-s; e-m,* for ein; *e-n,* av ein).

æta, *f.* i sms. *mannæta.* **æti,** *n.* mat. Edda.

ætíð, *av.* alltid.

ætla, *v.* (*að*) **1.** tenkja seg (til); *ætla fyrir sér,* tenkja seg til fyreaat. **2.** tenkja, meina, halda for; *ætla munkinn eptir sér,* døma munken etter seg sjølv. **3.** etla, vera meint paa, tenkja paa; *ætla* (*ferð sína*) *til Róms,* etla aa fara til Rom; *ætla til e-s,* vera meint paa, gjera rekning paa eitk.; *ætla sér, ætlast* (*fyrir*), etla seg til, vera meint paa (aa gjera eitk.). **4.** etla, fastsetja, rekna ut; *ætla e-m e-t,* etla ein eitk., fastsetja eitk. for ein; *ætla sér e-t* ell. *til e-s,* venta seg aa faa eitk.; um lagnaden: *mér er dauðinn ætlaðr.* **5.** etla, skifta ut (t. d. mat), Heilag. I. 514₁₇. **ætlan,** *f.* **1.** etling, plan (jfr. nyn. *etlan skytst, men lagnaden ikkje,* Sogn). **2.** meining, tanke; tenkjeevna; klokskap. **3.** styring med mat og uppvarting (i gjestebod). **ætlanar-maðr,** *m.* raadsmann (i eit hus). **-verk,** *n.* fyreloga, fyresett arbeid.

ætni, *f.* mathug, matgraade. **ætnilǫstr,** *m.* ov-eting, matgraade. **ætr,** *a.* etande, matnyttig. Jfr. nyn. *et* (*æt*) i *storet* ofl.

ætt (og *átt*) *f.* **1.** ætt, slegt; ættled. **2.** (himmel)ætt. **3.** tridjeparten (8 runer) av runerekkja. Sjaa Noreen [3] § 451. **ættaðr,** *a.* ætta. **ætta(r)bǫlkr,** *m.* ættarbolk (Li.), ættgrein. **ættar-bragð,** *n.* ættarsvip, ættar-lag, ættar-vis. **-bœtir,** *m.* ættarpryda. **-ferð,** *f.* ætt. **-fylgja,** *f.* fylgja som vernar um ei ætt. **-fœrsla,** *f.* ættleiding. **-gipt,** *f.* ættar-lukka. **-gripr,** *m.* eignalut som ei ætt hev, ervestykke. **-haugr,** *m.* gravhaug aat ei ætt. **-hǫgg,** *n.* hogg som drep ein mann i ætti. **-maðr,** *m.* = *ættmaðr.* **-mót,** *n.* skyldskap. **-nafn,** *n.* ættarnamn. **-réttr,** *m.* rett som høyrer til ei ætt, erverett. **-ríki,** *n.* ættarrike, erverike. **-skarð,** *n.* skard i ætti, framkome ved det at ein i ætti døyr. **-skipan,** *f.* = *áttaskipan.* Kgs. Brenn. 10₆. **-skǫmm,** *f.* ættarskam. **-spillir,** *m.* ein som vanærar ætti, ættarskam. **-svipr,** *m.* ættar-svip, ættarlikskap. **-tal,** *n.* **-tala,** *f.* ættar-tavla, ættartal; skyldskap.

ætt-balkr, *m.* ættarbolk, ættgrein. **-baðmr,** *m.* **-barmr,** *m.* ættetre. **-bogi,** *m.* ættlina, ættlegg. **-borinn,** *a.* **1.** arvboren, ættboren til eitk. (*til e-s*). **2.** fødd i ætti (mots. *ættleiðingr*); friboren. **3.** ætta; *vel æ.* av god ætt.

ætterni, *n.* ætt; nedætting.

ætt-folk, *n.* (ætt)folk, skyldfolk. **-fróðr,** *a.* kunnig um ætter, ættlærd. **-fœrsla,** *f.* ættleiding. **-gangr,** *m.* ervegang. **-geigr,** *m.* skade, ulukka som fylgjer ei ætt. **-gengr,** *a.* gjengeleg eller vanleg i ætti, som ligg til ætti. **-gœði,** *f.* god ætt. **-gǫfugr,** *a.* som er av gjæv ætt, ættstor. **-hagi** (*ættagi, ættogi*) *m.* ættar-grend, heimbygd. **-hringr,** *m.* ættartavla. **-ingi,** *m.* ætting, skylding. **-jǫrd,** *f.* ættjord, fedreheim. **-kvísl,** *f.* ættgrein. **-land,** *n.* ættland, fedreland. **-legð,** *f.* nedætting, ætt. **-leggr,** *m.* ættlegg, ættlina. **-leiða,** *v.* (*dd*) ættleida, taka upp i ætti (uegte barn). **-leiðing,** *f.* ættleiding. **-leiðingarbréf,** *n.* brev um ættleiding. **-leiðingr,** *m.* ein som er ættleidd. **-leifð,** *f.* fedrearv, ættjord. **-lera,** *a.* vanætta. **-leri,** *m.* vanslegting, ættarskam. **-maðr,** *m.* ætting, skylding. **-nafn,** *n.* ættarnamn. **-rif,** *n.* ætt, avkjøme (ættriv, Hall.). **-smár,** *a.* laagætta. **-stórr,** *a.* ættstor. **-stœri,** *f.* stor ætt (eig. ættstorleik). **-víg,** *n.* ættdraap, blodhemn-draap. **-vísi,** *f.* ætte-kunnskap.

æverðligr (og *æverðiligr*) *a.* ævordsleg, æveleg (*-liga, av.*). **ævi** ofl. sjaa *æfi* osfr.

æzka (*ættska*) *f.* ætt, skyldskap. **æzkaðr** (*ættskaðr*) *a.* ætta.

æzli, *n.* etsl, aata.

Ø.

øðla, *f.* = *eðla.*

øðlast, *v.* = *ǫðlast.*

øðli, *n.* = *eðli.*

øðlingr, *m.* = *ǫðlingr.*

øfri (og *efri*) *a. komp.* (*sup. øfstr, efstr*) øvre (øvst); høgre (høgst); seinare (seinast, sist); *verða e-m øfri*, verta betre enn ein, vinna paa ein; *hit øfra* høgt uppe (paa land ell. i vêret), den øvre ell. indre veg (motsett sjøvegen eller strandvegen).

øfrinn, *a.* = *œrinn.*

øglir, *m.* falk ell. hauk. Poet.

økkvast, *v. r.* (*að*) klumpa seg, Thom. 359₃ (skr. *auckaz*).

økkvinn, *a.* tjukk, klumput.

øllifti, *num.* = *ellefti.*

øngd, *f.* trengsl. **øngi** (og *engi*) *m.* astma, kvævesykja. Harp. **øngja** (og *øngva*) *v.* (*gd*) = *ǫngva.* **øngleiki**, *m.* = *ǫngleiki.* **øngliga**, *av.* = *ǫngliga.* **øngr**, *a.* = *ǫngr.*

øngr, *pron. ub.* (*akk. sing. m. øngvan*) = *engi.*

øngving, *f.* trengsl, naud.

ør- (ogso *or-*, *yr-*; jfr. *ór-*, *úr-*) *part.* **1.** med tyding utor t. d. *ørskiptr.* **2.** med privativ tyding: som hev mist, er utan eitk. t. d. *øruggr, ørviti.* **3.** med intensiv eller aukande tyding, t. d. *ørfyrndr, ørgrant* (jfr. nyn. *ørliten* ofl.).

ør-bjarga, *av.* som ikkje er bergande. **-bœtiligr**, *a.* ubøteleg. **-eigð**, *f.* fatigdom, armod. **-eigi**, *a.* som inkje eig, fatig. **-eigi**, *m.* fatigt menneskje. **-eign**, *f.* = *øreigð.*

ørendi, *n.* **I.** = *erendi.*

ør-endi, *n.* **II.** tilstand eller tid daa ein ikkje dreg anden; *e-n þrýtr ørendi*, ein kann ikkje halda pusten lenger. **-endr**, *a.* livlaus, daud. **-ferð**, *f.* avferd, endelykt; jfr. *órferð.* **-firi**, *n.* **-fjara**, *f.* stad som er turr, naar det er utfjøra (bruka i stadnamn). **-fyrndr**, *a.* for gamall, utsliten. **-gáti** (ogso *aur-*) *m.* fagning (med mat og drykk). **-grant**, *a. n.* ovleg grant. Lex. poet. **-grynni**, *n.* uhorveleg mengd, utal (jfr. *úgrynni*). **-hilpr**, *a.* hjelpelaus. **-hjarta**, *a.* laaghjarta, modlaus. **-hóf**, *n.* **1.** ovmaate, ofse. **2.** ovmengd, utal. **-hæfi**, *n.* ubyrg stad, stad der det er uraad aa vera; iser um open, hamnlaus havstrand. (I Mork. 187₁₈ skrive *orhøfi*). **-keypis**, *av.* kostelaust.

ørkn (*erkn*) *n.* og **ørknselr**, *m.* erkn, storkobbe. Phoca barbata.

ør-kola, *a.* fôrlaus (eig. utbrend?). **-kosta**, *f.* god raad, god forraad paa mat. Edda. **-kostr**, *m.* utlegg, raad; god raad (jfr. *ørkosta*). **-kuml**, *n.* likamsskade, mein. **-kumla**, *v.* (*að*) gjeva mein, skamføra. **-kumlalauss**, *a.* meinlaus, meinfri. **-kumlamaðr**, *m.* mann med mein. **-kvisi**, *m.* avrak i ei ætt, vanslegting. **-kymlasár**, *n.* skamførande saar. **-kym(b)li**, *n.* **-kymsl**, *n.* = *ørkuml.* **-kynja**, *a.* vanslegta. **-kynjast**, *v. r.* (*að*) vanslegta (= *aurkunnast*, sjaa Tillegget). **-lagsþráðr**, *m.* lagnadstraad, livstraad.

ørlauss, *a.* som er utan ær. Isl. læg. 24₂₂.

ør-lendast, *v. r.* (*nd*) fara utanlands, verta utlæg. **-lendi**, *n.* **-lending**, *f.* utlendingskap, utlægd. **-lendis**, *av.* utanlands. **-lendisvíg**, *n.* draap gjort utanlands. **-lendr**, *a.* utanlands, framand. **-lygi**, *n.* strid. **-lǫg**, *n. pl.* livsveg, lagnad; daude; strid (jfr. nyn. *orlog* og *ørlag*). **-lǫglauss**, *a.* som ingen lagnad hev fenge. Edda. **-lǫgsíma**, *n.* **-lǫgþáttr**, *m.* lagnadstraad, livstraad. **-mul**, *n. pl.* aarmòlar (Nordl.), leivningar, restar.

ørna, *gen. pl.* for *ørenda*, sjaa *erendi.*

ør-nafn, *n.* **-nefni**, *n.* stadnamn; mannsnamn. **øróf**, *n.* = *ørhóf.* **ørófsaman**, *av.* umaateleg, ofseleg, Fjǫlsv. 24.

ørr, *n.* ær, merke etter saar, = *œrr.*

ørróttr, *a.* ærut.

ør-sauði, *a.* saudlaus. **-sekr**, *a.* saklaus, strafflaus; *at ørsekju*, utan straff, fritt. **-skamma**, *a.* skamlaus, ubljug (jfr. nyn. *ørskjemma*, *f.* skamlaus fyr o. m. Ma.). **-skemd**, *f.* skamløysa; skam. **-skemdarlǫstr**, *m.* skamlaus last. **-skemmiliga**, *av.* skamleg. **-skiptamaðr**, *m.* uvanlegt menneskje. **-skipti**, *n.* uvanleg ting. **-skiptr**, *a.* utskift, fraa-

skild. **-taka,** *a.* som ikkje fær tak (med henderne).

ørtog (*ertog, ærtog*) *n.* = 1/3 *eyrir* (i vegt og i pengar).

ørþrifráða, ørþrifsráði, *a.* raadlaus, raadvill.

ørugð, *f.* trygd. **ørugga,** *v.* (*að*) trøysta; tryggja; moda upp; styrkja. **øruggleikr,** *m.* trygd, vissa; heilhug, mod. **øruggliga,** *av.* trygt, hugheilt. **øruggr,** *a.* trygg; urædd; heilhuga; paalitande.

ør-vasi, *a.* avfallen av alder, ørgamall, tasall. **-verðr,** *a.* uverdug. Poet. **-verpi,** *n.* avrak, skrap; i ordtaket: *hverjum kalli kemr at ørverpi,* det vert skrap av alle tilslutt.

ørvi, *f.* gjevmilda, raustleik.

ør-vilnan, *f.* ørvæna, vonløysa. **-vilnast,** *v. r.* (*að*) ørvænast (ørvinnast, Tel.), gjeva upp voni um eitk. (*e-s, af e-u*). **-vínan,** *n.* edik. **-viti,** *a.* vitlaus (jfr. nyn. *ørvita,* tumsen, Dal. Jæd.). **-væna,** *f.* ørvæna, det at ein ikkje kann venta (*e-s*). **-væni,** *n.* stad der ein ikkje kann venta ein (*e-s*). Fsk. kap. 58. Jfr. nyn. *uvæna.* **-vænliga,** *av.* paa ein maate som naar eitk. kjem uventa. Jfr. nyn. *ørvæneleg.* **-vænn,** *a.* som er utan von (*e-s, af e-u,* um eitk.); helst i *n.* *ørvænt,* ørvænt, utor voni, vonlaust; *e-m er e-s ørvænt,* ein kann ikkje venta eitk.; *eigi er ørvænt at* —, det er ikkje urimelegt at, det er von at —. **-vænta,** *v.* (*nt*) **1.** *ørvænta e-m e-s,* taka fraa ein voni um eitk.; *ørvænta sér e-s, ørvæntast e-s,* ørvænast, gjeva upp voni um eitk.; *ørvænta e-n,* gjera ein vonlaus. **2.** ørvænast, gjeva upp voni um eitk. (*e-s, af e-u*); *einskis ills ørvænti ek fyrir yðr,* eg ventar meg alt ilt av dykk. **-væntan,** *f.* **-vænting,** *f.* ørvæna, vonløysa. **-vætta,** *v.* (*tt*) = *ørvænta* 1. **-æfi,** *n.* = *ørhæfi?*

øss, *pers. pron.* = *oss,* sjaa *vér.*

øx, *f.* (*gen. sing. øxar, axar, dat.* og *akk. øxi*; *nom. pl. øxar*) øks. **øxa,** *v.* (*að*) øksa, hogga til med ei øks. **øxar-egg,** *f.* egg paa øks, øksekjeft. **-hamarr,** *m.* økshamar. **-hamarshǫgg,** *n.* slag med økshamar. **-hyrna,** *f.* hyrna ell. odd paa ei øks. **-skapt,** *n.* økseskaft. **-talga,** *f.* telgjing med øks, øksing. **-þœri,** *n.* buksida paa flakt torsk; *alnar í øxarþœrum,* d. e. ei aln i breidd. **øxatré,** *n.* tre (paa veggen) til aa hengja upp øksar i. **øxhamarr,** *m.* økshamar.

øxn, *nom.* og *akk. pl.* av *uxi,* s. d. **øxna-,** sjaa *yxna-.*

Œ.

œða, *v.* (*dd*) gjera *óðr* (galen, rasande); *œðast, v. r.* oda seg, verta galen, rasande. **œði,** *f.* vitløysa, galenskap, øsing.

œði, *n.* vit; natur, givnad, lag som sermerkjer ein. Jfr. nyn. *ø, n.* lyst, hug, Shl.

œði-fullr, *a.* galen. **-samligr,** *a.* rasande. **-stormr,** *m.* rasande storm. **-straumr,** *m.* ofseleg straum. **-veðr,** *n.* ras-vêr, ofseleg vind. **-verkr,** *m.* rasande verk ell. svide. **-vindr,** *m.* ofseleg vind.

œðr, *a.* vadande, som ein kann vassa yver.

œðri, *a. komp.* (*sup. œztr*) høgre (høgst); betre (best); gjævare (gjævast); *verða œðri,* vinna (i strid); *hinn œðri bekkr,* den høgre ell. gjævare langbenken i stova; *hinn úœðri bekkr,* den lægre, mindre gjæve benken midt imot.

œfimaðr, *m.* valdsmann. **œfr,** *a.* sinna, vill, vond; jfr. nyn. *øva,* øsa upp, Tel. Hall.

œgiligr, *a.* øgjeleg, fælsleg (*-liga, av.*). **œgir,** *m.* øgjar, skræmar. **œgis-heimr,** *m.* „rædsleheimen", namn paa den synduge verdi. **-hjalmr,** *m.* rædslehjelm, skræmeleg uppsyn; *œgishjalmr er ek ber í millum brúna,* Isl. læg. 1420; *bera œgishjalmr yfir e-m,* vera ei rædsl for ein. Jfr. nyn. *hjelm,* rædsl. **œgja,** *v.* (*gð*) **1.** gjera øgjeleg eller fæl. **2.** øgja, skræma, truga; *œgja e-m e-u,* skræma, truga ein med eitk.; upers. *e-m œgir,* ein øgjer, vert rædd. **œgr,** *a.* øgjeleg, fæl.

œli, *n.* øle, stakar, i sms. *mannœli.* **œligr,** *a.* vesall, ring; jfr. *æligr.*

œliligr, *a.* **œll,** *a.* alande, verd aa ala upp.

œmm, sjaa *æmm.*

œmta (og *œnta*) *v.* (*mt*) mulla, ymta (jfr. *øma,* Tel.); *œmta e-m,* tala til, svara ein; *œmta e-u,* tala um eitk., bry seg um eitk.

œpa, *v.* (*pt*) ropa, skrika. **œpir,** *m.* „ropar", vind (poet.).

œra, *v.* (*rð*) gjera ør eller galen; *œrast,* *v. r.* verta ør, galen. Jfr. nyn. *øra.*

œri, *a. komp.* yngre.

œriliga, *av.* ørt, rasande.

œrinn, *a.* fullnøgjeleg, rikeleg, nok (= *yfrinn*); *vera sér einn œrinn,* vera seg sjølv nok; *at œrnu degi,* ved full dag; *til œrins,* til fullnads; *œrit, av.* nok, fullkomleg; sers, mykje.

œrligr, *a.* ør, rasande. **œrr,** *a.* ør, vitlaus, rasande.

œrska, *f.* **1.** = *œrsla.* Mar. 1040₁₅ (skr. *œsku* akk. sing.) **2.** for *œska,* s. d.

œrsl, *n. pl.* ørska, vitløysa; villskap; *taka œrsl,* gaa fraa vitet. **œrsla,** *f.* ørsla, ørska, vitløysa, galenskap. **œrsla-fullr,** *a.* rasande. **-sótt,** *f.* sinnsykja, galenskap.

œsa, *v.* (*st*) setja i sterk rørsla, øsa, eggja (*e-n* ell. *e-m*); *œsa e-n e-s,* eggja ein til eitk.; *œsast, v. r.* koma i sterk rørsla, øsast, verta uppøst ell. galen; gøyva, asa upp.

œsi- fyre subst. og adj. tyder: ovleg, ofseleg. **œsiligr,** *a.* ofseleg, fælsleg (*-liga, av.*). **œsing,** *f.* **œsingr,** *m.* øsing, ofse. **œsir,** *m.* øsar, upp-eggjar.

œska, *f.* **1.** yngd, ungdom. **2.** for *œrska,* s. d.

œskiligr, *a.* ynskjeleg, yndeleg; *œskiligr sonr* = *óskasonr* (*-liga, av.*). **œskingarsonr,** *m.* = *óskasonr.* **œskja,** *v.* (*kt*) ynskja; *œskja sér e-s.*

œsku-aldr, *m.* ungdomsalder, yngd. **-blómi,** *m.* ungdoms-blom. **-bragð,** *n.* ungdomsleg aatferd. **-fullr,** *a.* ungdomsleg, ungleg. **-gleði,** *f.* ungdoms gleda. **-maðr,** *m.* ungt menneskje, ungdom. **-mót,** *n.* ungdomssvip. **-skeið,** *n.* ungdomstid. **-synd,** *f.* ungdomssynd.

œst, *av.* = *œsiliga.*

œxl, *n.* øksel, vokster. **œxla,** *v.* (*x(l)t* og *að*) faa til aa veksa, gjera stor (større); auka, meika; avla, vinna, faa i stand. Jfr. nyn. *øksla.* **œxli,** *n.* = *œxl.* **œxling,** *f.* auking, tilvokster.

Ǫ.

ǫðlast (sjld. *øðlast*) *v. r.* (*að*) naa, faa, vinna til eigedom. Jfr. *aðal, óðal.*

ǫðlingr, *m.* fyrste.

ǫðrumegin, *av.* sjaa *megin.* **ǫðru-vegs,** *av.* paa annan veg. **-vís, -vísa, -vísi, -vísu,** *av.* paa onnor vis, annarleis.

ǫfga, *v.* (*að*) **1.** setja bakvendt, snu um (*e-t* ell. *e-u*). **2.** *ǫfgast, v. r.* verta fiendsleg, megtug, poet. Jfr. *ǫfugr.*

ǫflgast, *v. r.* (*að*) verta ell. gjera seg sterk, staa seg (*móti e-u*). **ǫflugr,** *a.* avlig, sterk.

ǫfugr, *a.* **1.** ovug, bakvend. **2.** rang, tver, fiendsleg.

ǫfund, *f.* ovund, misunning; fiendskap, hat; *e-m leikr ǫfund á e-u,* ein ser med ovund ell. hat paa eitk. **ǫfunda,** *v.* (*að*) ovunda, sjaa med ovund eller hat paa eitk.; bera illvilje til, leggja vondt for ein (m. akk.); ogso upers. *mik ǫfundar e-t; ǫfunda e-m e-t,* ovunda, misunna ein eitk. **ǫfundar-andi,** *m.* ovunds-aand, hat. **-blóð,** *n.* blod som er vekt med ovund eller hat. **-bót,** *f.* bot for ovund eller hat (tilleggsbot). **-bragð,** *n.* vondvis gjerning. **-drep,** *n.* slag, hogg gjeve av ovund eller hat. **-eyrir,** *m.* **-fé,** *n.* gods som er ovunda. Vatsd. kap. 6, Fld. II 332₁₁. **-flokkr,** *m.* ovundsflokk, fiendflokk. **-fullr,** *a.* full av ovund eller hat. **-grein,** *f.* usemja som kjem av ovund eller hat. **-hatr,**

n. ovundsjukt hat. **-hǫgg,** *n.* hogg gjeve av ovund eller hat. **-kent,** *a. n.*; *e-m er ǫ. til e-s,* ein ber ovund eller hat til ein. **-krókr,** *m.* vondvis pretta. **-lauss,** *a.* ovundlaus, fri for ovund eller hat. **-maðr,** *m.* ovundsmann, fiende. **-mál,** *n.* ovundsjuk tale. **-réttr,** *m.* = *ǫfundarbót.* **-samr,** *a.* = *ǫfundsamr.* **-sýki,** *f.* = *ǫfundsýki.* **-þáttr,** *m.* (*Æf.*) **-verk,** *n.* ovunds verk, hats verk.

ǫfund-fullr, *a.* = *ǫfundarfullr.* **-kent,** *a. n.* = *ǫfundarkent.* **-lauss,** *a.* = *ǫfundarlauss.* **-samliga,** *av.* med ovund eller hat. **-samr,** *a.* **1.** ovundsam, misunneleg. **2.** som vekkjer ovund eller hat. **-sjúkr,** *a.* ovundsjuk. **-sýki,** *f.* ovundsykja.

ǫfusa, *f.* sjaa *aufúsa.* **ǫfusu-,** sjaa *aufúsu-.*

ǫfynda, *v.* (*nd*) = *ǫfunda.*

ǫgn, *f.* (*agnar*; *agnar* og *agnir*) ogn (paa korn).

ǫgurr, *m.* **I.** (skr. *ogr,* S. E. I 578₁₈) auger, ur (fisk). Sebastes norvegicus. Sjaa *augr* i Tillegget.

ǫgurr, *m.* **II.** sjaa *augurr.*

ǫgurstund, *f.* rædslestund, av **ǫgurr, a.* einstydigt med *ógurr* i *ógurliga.* Jfr. nyn. *oge, m.* og *age, m.*

ǫkkvisi, *m.* = *aukvisi.*

ǫkla, *n.* (ogso *ǫkli, m.*) okla (okkel, okkul, m. Helg.); ogso um fotstykke paa ei sula. **ǫkla-eldr,** *m.* eld som naar ein til oklo. **-liðr,** *m.* okleled. **ǫkli,** *m.* sjaa *ǫkla.* **ǫkul-brœkr,** *f. pl.* brok som rekk til oklo. **-skúaðr,** *a.* okleskodd, høkelskodd; jfr. *hǫkulskúaðr.*

ǫkuvegr, *m.* aksterveg, køyreveg.

ǫl, *n.* (*dat. ǫlvi*) **1.** øl (jfr. *bjórr, mungát*). **2.** drykkjelag, gilde (jfr. nyn. *øl* i sms.). **ǫl-bekkr,** *m.* benk i drykkjestova, drykkjebenk.

ǫlboga-bót, *f.* olbogebot (Hard. Tel.), olbogekrike. **-skel,** *n.* olbogeskjel. **ǫlbogi** (og *ǫlnbogi*) *m.* olboge.

ǫl-búð, *f.* ølbud. **-bœki,** *n.* ølkjer. Poet.

ǫld, *f.* (*aldar*; *aldir*) **1.** tidebolk, tid, æva; cyclus (i tidsrekning). **2.** manneætt, menneskja, folk, helst i *pl. aldir.* Jfr. nyn. *old, f.* folkehop, Hard.

ǫldr (ogso *ǫld*) *n.* **1.** rusdrykk; øl. **2.** drykkjelag. Jfr. nyn. *oldr, m.* **ǫldr-hús,** *n.* drykkjestova, gjestebodshus. **-húsvitni,** *n. pl.* vitneføre gjestebodsmenner, gjestebodsvitne. **ǫldri,** *n.* = *ǫldr* 1, Isl. læg. 26₁. **ǫldr-mál,** *n.* samrøda i drykkjelag.

ǫl-drukkinn, *a.* drukken av øl, ølfull. **-drykkja,** *f.* drykkjelag. **-drykkjar,** *m. pl.* drykkjebrør. **-dúkr,** *m.* brjostduk for bordsveinar ved hirdi.

ǫldungr, *m.* **1.** fullvaksen ukse (yver 3 aar). **2.** gjæv mann, hovding; senator (i Rom). **ǫldungshúð,** *f.* hud av fullvaksen ukse.

ǫldurmaðr, *m.* hovding. **ǫldurmannligr,** *a.* hovdingsleg, som likjest ein hovding.

ǫl-eysill, *m.* liti øl-ausa. **-fǫng,** *n. pl.* drykkjevaror. **-fœrr,** *a.* før til aa vera med i drykkjelag. **-gagn,** *n.* (helst i *pl.*) gogn, reidskap, serleg kjerald til ølbryggjing, ølkjerald, bryggjekjer. **-gerð,** *f.* ølbryggjing; skjenkjing ell. utreidsla av øl; drykkjelag. **-gerðarmaðr,** *m.* ølbryggjar. **-hita,** *f.* ølbryggjing. **-horn,** *n.* drykkjehorn. **-hús,** *n.* ølhus, drykkjestova. **-húsmaðr,** *m.* gjest i drykkjestova. **-kátr,** *a.* kaat, glad av øl. **-kelda,** *f.* mineralkjelda (med vatn som likjest øl). **-ker,** *n.* **-kerald,** *n.* ølkjer, kjerald til øl. **-kjóll,** *m.* bryggjekjer. **-kona,** *f.* kona som sel øl. **-krás,** *f.* kraas, fysemat som vert ete til ølet i drykkjelag.

ǫllungis, *av.* heiltupp, fullkomleg (ollunges, Tel.); *ǫllungis eigi,* slett ikkje.

ǫl-mál, *n.* = *ǫldrmál.* **-móðr,** *a.* veik av øl, ølsjuk.

ǫlmusa, *f.* **1.** olmosa, sælegaava. **2.** olmosa, arming, stakar. **ǫlmusu-barn,** *n.* fatigbarn. **-gefari,** *m.* olmosegjevar. **-gerð,** *f.* olmosegjeving. **-gipt,** *f.* olmose-gaava, sælegaava. **-gjarn,** *a.* viljug til aa gjeva olmosor. **-gjǫf,** *f.* gaava til fatige, sælegaava. **-góðr,** *a.* god, snild til aa gjeva olmosor. **-gœði,** *f.* godvilje til aa gjeva olmosor, velgjerd mot fatigfolk. **-ker,** *n.* kjer til aa samla inn olmosor i. **-kona,** *f.* fatigkona. **-maðr,** *m.* olmosemenneskje, fatigmann, tiggar. **-moli,** *m.* liti olmosa.

ǫlmæli, *n.* = *ǫldrmál.*

ǫln (ogso *alin*) *f.* (*alnar*; *alnar* og *alnir*) **1.** underarm, fraa olboge til fingertuppar. **2.** aln, eit lengdemaal, truleg noko stuttare enn no; alnemaal. **3.** eit verdemaal = *ǫln vaðmáls.* **ǫlnbogabót,** *f.* = *ǫlbogabót.* **ǫlnbogi,** *m.* = *ǫlbogi.*

qlóðr, *a.* **qlr,** *a.* drukken, full.

qlr, *m.* older, ore.

ql-reifr, *a.* glad av øl eller annan drykk. **-rúnar,** *f. pl.* runer til aa verja ein mot svik i drykk. Edda. **-selja,** *f.* skjenkjarkona i drykkjelag. **-siðr,** *m.* skikk i drykkjelag, drykkjesed. **-skál,** *f.* ølskaal, drykkjeskaal. **-stofa,** *f.* ølstova, drykkjestova.

[**qlstr** for *jqlstr*, s. d. Guðr. I, 19.].

ql-tappr, *m.* øltapping, ølutskjenkning. **-teiti,** *f.* moro, gledskap i drykkjelag. **-teiti,** *a.* lystug, glad av drykk. **-tól,** *n.* = *qlgagn.*

qluð, *f.* = *alúð.* **qluðarvinr,** *m.* = *alúðarvinr.*

qlun, *f.* = *qln.* Poet.

qlunn, *m.* makrel?

qlvaðr, *a.* drukken. **qlvi,** *a.* i sms. *ofrqlvi.*

qlviðr, *m.* = *qlr.*

qlværð, *f.* velvilje, blidskap, gjestmilda. **qlværliga,** *av.* velviljugt, med blidskap. **qlværr,** *a.* velviljug, blidvær.

qmbun, *f.* løn, vederlag, = *amban.* **qmbuna,** *v.* (*að*) løna, = *ambana.* **qmbunari,** *m.* lønar.

qmstr, *m.* stakk (av korn); jfr. *kornamstr.*

qmurligr, *a.* leidsleg, illsleg. Jfr. nyn. *omurlaus* (Ross).

qnd, *f.* **I.** forstova.

qnd, *f.* **II.** (*andar*; *endr* og *andir*) and (ond). Anas.

qnd, *f.* **III.** (*andar*) **1.** and, ande, pust; *verpa qndu* = *andvarpa.* **2.** aand (and), sjæl; liv; *fara qndu e-s,* drepa ein.

qndóttr, *a.* skræmeleg, fælsleg; jfr. nyn. *andorsleg,* d. s. Tel.

qndugi, *m.* sjaa *qndvegi.* **qndurðr,** *a.* = *qndverðr.*

qndurr, *m.* onder, ski.

qndvegi (og *qndugi, andvegi*) *n.* høgsæte, heidersplass i stova; *qndvegi hit œðra* for husbonden sjølv; midt imot var *qndvegi hit úœðra* for den gjævaste av gjesterne. **qndvegishqldr,** *m.* **-maðr,** *m.* **1.** mann som sit i *qndvegi* midt imot ein annan (fyrste mann hjaa kongen). **2.** kjøkemeister. **-súla,** *f.* høgsætesstolpe. **-sæti,** *n.* = *qndvegi.*

qndverða, *f.* fyrstning, upphav; *fyrir qndverðu,* upphavleg, fraa fyrst av. **qndverðliga,** *av.* i fyrstningi. **qndverðr,** *a.* **1.** motvend; *qndurðir skulu ernir klóast,* andlit mot andlit skal ørner kloast. **2.** framvend, som høyrer til det fremste; *qndverð fylking,* framenden av fylkingi, fronten. **3.** som høyrer til det fyrste; (*í*) *qndverðan vetr,* i fyrstningi av vetteren; *af qndverðu,* fraa fyrstningi av.

qngleiki (*øngleiki*) *m.* trengsl.

qngliga (*øngliga*) *av.* i trengsl, i naud; jfr. nyn. *angleg* (Ross). **qngr** (*øngr*) *a.* ang (no sjld.), trong. **qngþveiti,** *n.* trong stad, knipa.

qngull, *m.* ongul, fiskekrok.

qngva, *v.* (*að*) trengja, tvinga, klemba, = *øngva.* **qngvar,** *f. pl.* trengsl, knipa; *koma ór qngum.* **qngvi,** *m.* = *øngi.* Isl. læg. 125. **qngvit,** *n.* uvit, sanseløysa. **qngværa,** *v.* (*rð*) uroa, skjepla. **qngværr,** *a.* utolug, gretten; jfr. nyn. *angværn,* utolug, leid, Tel.

qnn, *f.* (*annar*; *annir*) **1.** onn, stræv, hardt arbeid; umsorg, ihuge. **2.** onn, vinna, hard arbeidstid (jfr. *garðqnn, heyqnn* o.fl.); i Skirn. 31 tek sume *qnn* = *qnd, f.* forstova.

qnnkostr (*annkostr*) *m. fyrir qnnkost,* med vilje eller forset.

qnnugr, *a.* onnug (annig), verksam. **qnnungr,** *m.* arbeidar, træl; jfr. nyn. *onnunge, m.* ung tenar, Tel. **qnnungsverk,** *n.* onnverk, tungt arbeid.

qr, *f.* (*qrvar*; *qrvar*) **1.** pil (til boge). **2.** bodstikka.

qr- i sms. sjaa *ør-* og *ór-*.

qrð, *f.* (*arðar*; *arðir*) avling, aarsavle; aar.

qrðga (*qrga*) *v.* (*að*) lyfta, reisa, venda upp. **qrðigr,** *a.* **1.** sett aa ende, uppreist; *rísa qrðigr,* risa aa ende. **2.** vand, hard; rang. **3.** fus, djerv.

qr-drag, *n.* pilskot (lengdemaal). **-falr,** *m.* fal paa pilodden til aa setja skaftet inn i.

qrfuni (og *arfuni*) *m.* ukse. Poet.

qrga, *v.* (*að*) = *qrðga.*

qrglast, *v. r.* (*að*) reisa seg, risa upp.

qrk, *f.* (*gen. sing. arkar* og *erkr*) ark, kista; ogso um Noa arki. **qrkufótr,** *m.* kistefot.

qrlátr, *a.* gjevmild, raust. **qrleikr,** *m.* raustleik. **qrliga,** *av.* raust, flust. **qrligr,** *a* rikleg. **qrlyndi,** *f.* gjevmilda, raustleik. **qrlyndligr,** *a.* som vitnar um *qrlyndi.* **qrlyndr,**

a. gjevmild, gjævlynd. **ǫrlæti,** *n.* gjevmilda, raustleik.

ǫrmalr, *m.* pilehus.

ǫrmálugr, *a.* = *ǫrorðr.*

ǫrmælir, *m.* = *ǫrmalr.*

ǫrn, *m.* (*gen. sing. arnar, dat. ørni* og *erni; nom. pl. ernir, akk. ǫrnu*) ørn, = *ari.*

ǫrorðr, *a.* uvar i ordi, lausmynt.

ǫrr, *a.* **1.** rask, snøgg. **2.** gjevmild. **3.** *eigi ǫrt halfr fjórði tugr manna,* d. e. ikkje fullt-.

ǫrskot, *n.* pilskot (= *ǫrdrag*). **ǫrskots-helgr,** *f.* logleg trygd eller fredhelg som ein hev rett paa ei pilskots-lengd fraa ein stad, ogso bruka = *ǫrskotslengd.* **-lengd,** *f.* pilskots-lengd.

ǫrskreiðr, *a.* som skrid snøgt, snarsigld.

ǫrva, *v.* (*að*) kveikja, moda upp.

ǫrva-drif, *n.* **-drífa,** *f.* **-flaug,** *f.* piledriv, pileregn. **-malr,** *m.* **-melr,** *m.* **-mæli,** *n.* **-mælir,** *m.* pilehus. **ǫrvar-boð,** *n.* bodstikka. **-drag,** *n.* = *ǫrdrag.* **-falr,** *m.* fal paa pil. Sex soguþ. 541s. **-húnn,** *m.* pilskaft. **-oddr,** *m.* pilodd. **-skapt,** *n.* pilskaft. **-skotshelgr,** *f.* = *ǫrskotshelgr.* **-skurðr,** *m.* tilskjering (og utsending) av bodstikka. **-þing,** *n.* ting, ihopkalla med bodstikka.

ǫrvendr, *a.* orvhendt, keivhendt.

ǫskr, *n.* beljing, gaul. **ǫskra,** *v.* (*að*) skrika, belja; *ǫskrast, v. r.* fælast. **ǫskran,** *f.* skrik; rædsla, Æf. **ǫskranligr,** *a.* fælsleg.

ǫsku-bakaðr, *a.* baka ell. steikt i oska. **-dagr,** *m.* = *ǫskuóðinsdagr.* **-dreifðr,** *a.* oskestraadd. **-fall,** *n.* oskefall, oskeregn. **-fǫlr,** *a.* oskegraa. **-haugr,** *m.* oskehaug. **-óðinsdagr,** *m.* oskeonsdag, onsdag etter fastelavn.

ǫskurligr, *a.* fælsleg (*-liga, av.*).

ǫsla, *v.* (*að*) vassa, vada.

ǫsnuligr, *a.* asenvoren, asens-.

ǫsp, *f.* (*aspar*) osp (asp). Populus tremula.

ǫtufœrr, *a.* stridsfør, otefør (um hest).

ǫxl, *f.* **1.** oksl (aksl), jfr. *herðar.* **2.** oksl paa fjell, bergoksl. **3.** = *ǫxull.*

ǫxull, *m.* aksul (Vestfold), aas (i hjul).

ǫxultré, *n.* tre bruka til hjulaas.

Lista yver dei sterke verbi.

Infinitiv	1. pers. præsens sing.	1. pers. impf. sing.	1. pers. impf. pl.	Perf. partic.
aka	*ek*	*ók*	*ókum*	*ekinn*
ala	*el*	*ól*	*ólum*	*alinn*
auka	*eyk*	*jók*	*jókum* (*jukum*)	*aukinn*
ausa	*eys*	*jós*	*jósum* (*jusum*)	*ausinn*
bauta	(1. p. pl.) *bautum*			*bautinn*
**belga*				*bolginn*
bella		*ball*		
bera	*ber*	*bar*	*bárum*	*borinn*
bíða	*bíð*	*beið*	*biðum*	*biðinn*
biðja	*bið*	*bað*	*báðum*	*beðinn*
binda	*bind* (*bitt*)	*batt* (*bant*)	*bundum*	*bundinn*
bíta	*bít*	*beit*	*bitum*	*bitinn*
bjarga	*berg*, (3. *bergr*, *bjargr*)	*barg*	*burgum*	*borginn*
bjóða	*býð* (*bjóð*)	*bauð*	*buðum*	*boðinn*
**bjúga*			*bugum*	*boginn*
blanda	*blend*	*blett* (*blétt*)	*blendum*	*blandinn*
blása	*blæs*	*blés*	*blésum*	*blásinn*
blíkja			*blikum*	
blóta	*blœt* (*blót*)	*blét*	*blétum*	*blótinn*
**bnúa*	(3.)	*bneri*		
bregða	*bregð*	*brá*	*brugðum*	*brugðinn*
brenna	*brenn* (3. *brennr*, *brinnr*)	*brann*	*brunnum*	*brunninn*
bresta	*brest*	*brast*	*brustum*	*brostinn*
brjóta	*brýt*	*braut*	*brutum*	*brotinn*
**bryggja*				*brugginn*
búa	*bý*	*bjó* (*bjugga*, *bjuggja*, *bjogga*)	*bjóggum* (*bjuggum*)	*búinn*
detta	*dett*	*datt*	*duttum*	*dottinn*
deyja	*dey*	*dó*	*dóm*	*dáinn*
draga (*drega*)	*dreg*	*dró*	*drógum*	*dreginn*
drekka	*drekk*	*drakk*	*drukkum*	*drukkinn*
drepa	*drep*	*drap*	*drápum*	*drepinn*
drífa	*dríf*	*dreif*	*drifum*	*drifinn*
dríta	*drít*	*dreit*	*dritum*	*dritinn*

Infinitiv	1. pers. præsens sing.	1. pers. impf. sing.	1. pers. impf. pl.	Perf. partic.
drjúpa	*drýp*	*draup*	*drupum*	*dropinn*
eta	*et*	*át*	*átum*	*etinn*
fá	*fæ*	*fekk* (*fékk*)	*fengum* (*fingum*)	*fenginn*
falda	*feld*	*felt* (*félt*)	*feldum*	*faldinn*
falla	*fell*	*fell* (*féll*)	*fellum*	*fallinn*
fara	*fer*	*főr*	*fórum*	*farinn*
fela	*fel*	*fal*	*fálum*	*folginn*
feta	*fet*	*fat*	*fátum*	
finna	*finn*	*fann*	*fundum* (*funnum*)	*fundinn* (*funninn*)
físa	*fís*	*feis*	*fisum*	*fisinn*
fjúka	*fýk*	*fauk*	*fukum*	*fokinn*
flá	*flæ*	*fló*	*flógum*	*fleginn*
fljóta	*flýt*	*flaut*	*flutum*	*flotinn*
fljúga	*flýg*	*flaug*, *fló*	*flugum*	*floginn*
flýja		*fló*	*flugum*	
fregna	*fregn* (*freg*)	*frá*	*frágum*	*freginn*
freta	*fret*	*frat*		
frjósa	*frýs*	*fraus* (*frøra*, *frera*)	*frusum* (*frørum*, *frerum*)	*frosinn* (*frørinn*, *frerinn*)
gala	*gel*	*gól*	*gólum*	*galinn*
ganga	*geng*	*gekk* (*gékk*)	*gengum* (*gingum*)	*genginn*
gefa (*gjafa*)	*gef*	*gaf*	*gáfum*	*gefinn*
geta	*get*	*gat*	*gátum*	*getinn*
geyja	*gey*	*gó*	*góm*	
gína	*gín*	*gein*	*ginum*	*gininn*
gjalda (*gelda*)	*geld* (3. *geldr*, *gjaldr*)	*galt*	*guldum*	*goldinn*
gjalla	*gell*	*gall*	*gullum*	
gjósa	*gýs*	*gaus*	*gusum*	*gosinn*
gjóta	*gýt*	*gaut*	*gutum*	*gotinn*
gnaga	*gneg*			*gnaginn*
gnella			*gnullum*	
gnesta	*gnest*	*gnast*	*gnustum*	
gnúa	*gný*	*gnera*, *gnøra*	*gnerum*, *gnørum*	*gnúinn*
grafa	*gref*	*gróf*	*grófum*	*grafinn*
gráta	*græt*	*grét*	*grétum*	*grátinn*
grína				
grípa	*gríp*	*greip*	*gripum*	*gripinn*
gróa	*grœ*	*grera*, *grøra*	*grerum*, *grørum*	*gróinn*
gyggva (*gyggja*)				
halda	*held* (*halt*)	*helt* (*hélt*)	*heldum*	*haldinn*
hanga	(*hangi*, lint)	*hekk* (*hékk*)	*hengum*	*hanginn*
hefja	*hef*	*hóf*	*hófum*	*hafinn*
heita	*heit*	*hét* (*heit*)	*hétum*	*heitinn*
hjalpa	*help* (3. *helpr*, *hjalpr*)	*halp* (*hjalp*)	*hulpum*	*holpinn*
hlaða	*hleð*	*hlóð*	*hlóðum*	*hlaðinn*

Infinitiv	1. pers. præsens sing.	1. pers. impf. sing.	1. pers. impf. pl.	Perf. partic.
hlaupa	*hleyp*	*hljóp* (*hlép*)	*hljópum* (*hlupum, laupum*)	*hlaupinn*
**hlimma*		*hlamm*		
hljóta	*hlýt*	*hlaut*	*hlutum*	*hlotinn*
hlæja	*hlæ*	*hló*	*hlógum*	*hleginn*
hnafa		*hnóf*		
hníga	*hníg*	*hneig, hné*	*hnigum*	*hniginn*
hníta		*hneit*	*hnitum*	
hnjóða		*hnauð*		*hnoðinn*
hnjósa	*hnýs*	*hnaus*	*hnusum*	
hnøggva (*hnyggja*)	*hnøgg* (*hnygg*)	*hnǫgg*		*hnugginn*
hrífa	*hríf*	*hreif*	*hrifum*	*hrifinn*
hrína, I (skrika)	*hrín*	*hrein*		
hrína, II (verka paa)	*hrín*	*hrein*	*hrinum*	*hrininn*
hrinda	*hrind* (*ritt*)	*hratt*	*hrundum*	*hrundinn*
hrjóða, I sjaa *rjóða*, II				
hrjóða, II (rynja)	*hrýð*	*hrauð*	*hruðum*	*hroðinn*
**hrjóða*, III				*hroðinn*
hrjósa	*hrýs*	*hraus*		
hrjóta	*hrýt*	*hraut*	*hrutum*	*hrotinn*
hrøkkva	*hrøkk*	*hrǫkk*	*hrukkum*	*hrokkinn*
hváta				*hvátinn*
**hvekka*		*hvakk*		
**hvelfa*				*holfinn*
hverfa	*hverf*	*hvarf*	*hurfum*	*horfinn*
hvína	*hvín*	*hvein*	*hvinum*	
hǫggva (*hǫgga*)	*høgg*	*hjó* (*hjogga, hjoggja*)	*hjoggum* (*hjuggum, hjoggjum, hjuggjum*)	*hǫggvinn*
kala	(3.) *kell*	(3.) *kól*		*kalinn*
kefja		(*kafða*)		*kafinn*
kjósa	*kýs* (*kjós*)	*kaus* (*køra, kera*)	*kusum, kurum* (*kørum, kerum*)	*kosinn, korinn* (*kørinn, kerinn*)
klá	*klæ*	*kló*	*klógum*	*kleginn*
klífa	*klíf*	*kleif*	*klifum*	(n.) *klifit*
kljúfa	*klýf*	*klauf* (*klof*)	*klufum*	*klofinn*
kløkkva	*kløkk*	*klǫkk*	*klukkum*	*klokkinn*
koma (*kuma*)	*køm, kem*	*kvam, kom*	*kvámum, kómum*	*kominn*
**kreppa*				*kroppinn*
kretta		*kratt*		
krjúpa	*krýp*	*kraup*	*krupum*	*kropinn*
kveða	*kveð*	*kvað*	*kváðum, kóðum*	*kveðinn*
láta (*leta*)	*læt*	*lét* (*leit*)	*létum*	*látinn*
leika	*leik*	*lék*	*lékum*	*leikinn*
leka	(3.) *lekr*	*lak*		(n.) *lekit*
lesa	*les*	*las*	*lásum*	*lesinn*

Infinitiv	1. pers. præsens sing.	1. pers. impf. sing.	1. pers. impf. pl.	Perf. partic.
líða	*líð*	*leið*	*liðum*	*liðinn*
liggja	*ligg*	*lá*	*lágum*	*leginn*
líta	*lít*	*leit*	*litum*	*litinn*
ljá		(*léða*)		(pl. m.) *lénir*
ljósta	*lýst*	*laust*	*lustum*	*lostinn*
ljúga	*lýg*	*laug* (*ló*)	*lugum*	*loginn*
lúka (*ljúka*)	*lýk*	*lauk*	*lukum*	*lokinn* (*lukinn*)
lúta	*lýt*	*laut*	*lutum*	*lotinn*
mala		*mól*	*mólum*	*malinn*
melta				
meta	*met*	*mat*	*mátum* (*mótum*)	*metinn*
míga	*míg*	*meig*, *mé*	*migum*	*miginn*
nema	*nem*	*nam*	*námum* (*nómum*)	*numinn* (*nominn*)
njóta	*nýt*	*naut*	*nutum*	*notinn*
ráða	*ræð*	*réð* (*reið*)	*réðum*	*ráðinn*
reka	*rek*	*rak*	*rákum*	*rekinn*
renna (*rinna*)	*renn* (3. *rennr*, *rinnr*)	*rann*	*runnum*	*runninn*
ríða I (rida)	*ríð*	*reið*	*riðum*	*riðinn*
ríða II (vrida)	*ríð*	*reið*	*riðum*	*riðinn*
rífa	*ríf*	*reif*	*rifum*	*rifinn*
rísa	*rís*	*reis*	*risum*	*risinn*
rísta	*ríst*	*reist*	*ristum*	*ristinn*
ríta	*rít*	*reit*	*ritum*	*ritinn*
rjóða, I (gjera raud)	*rýð*	*rauð*	*ruðum*	*roðinn*
rjóða, II (rydja)	*rýð*	*rauð*	*ruðum*	*roðinn*
rjúfa (*rjófa*, *rýfa*)	*rýf*	*rauf*	*rufum*	*rofinn*
rjúka	*rýk*	*rauk*	*rukum*	*rokinn*
róa	*rœ*	*rera* (*røra*, *rœra*, *reyra*)	*rerum* (*rørum*)	*róinn*
røk(*k*)*va*	(3.) *røkkr*			(n.) *røkkvit*
sá	*sæ*	*sera* (*søra*)	*serum* (*sørum*)	*sáinn*
serða		*sarð*		*sorðinn*
síða	*síð*	*seið*	*siðum*	(n.) *siðit*
síga	*síg*	*seig* (*sé*)	*sigum*	*siginn*
sitja (*sita*)	*sit*	*sat*	*sátum*	*setinn*
sjá	*sé*	*sá*	*sám*	*sénn*
sjóða	*sýð*	*sauð*	*suðum*	*soðinn*
skafa	*skef*	*skóf*	*skófum*	*skafinn*
skaka	*skek*	*skók*	*skókum*	*skekinn*
skapa		*skóp*	*skópum*	
skera	*sker*	*skar*	*skárum*	*skorinn*
skína	*skín*	*skein*	*skinum*	*skininn*
skíta	*skít*	*skeit*	*skitum*	*skitinn*
skjalfa	*skelf*	*skalf* (*skolf*)	*skulfum*	*skolfinn*
skjalla	*skell*	*skall*	*skullum*	(n.) *skollit*
skjóta	*skýt* (*skjót*)	*skaut*	*skutum*	*skotinn*

Infinitiv	1. pers. præsens sing.	1. pers. impf. sing.	1. pers. impf. pl.	Perf. partic.
skreppa	*skrepp*		*skruppum*	*skroppinn*
skríða	*skríð*	*skreið*	*skriðum*	*skriðinn*
slá	*slæ*	*sló* (*slera*, *sløra*)	*slógum* (*slerum*, *slørum*)	*sleginn*
sleppa	*slepp*	*slapp*	*sluppum*	*sloppinn*
slíta	*slít*	*sleit*	*slitum*	*slitinn*
slyngva (*slyngja*)	*slyng*	*slǫng*	*slungum*	*slunginn*
**sløkkva*				*slokinn*
smjúga	*smýg*	*smaug* (*smó*)	*smugum*	*smoginn*
snerta	*snert*	*snart*	*snurtum*	*snortinn*
sníða	*sníð*	*sneið*	*sniðum*	*sniðinn*
snjóa (3.)	*snýr*			*snivinn*
snúa	*sný*	*snera* (*snøra*)	*snerum* (*snørum*)	*snúinn*
sóa				*sóinn*
sofa	*søf*, *sef*	*svaf*	*sváfum*, *sófum*	*sofinn*
spinna	*spinn*	*spann*	*spunnum*	*spunninn*
sporna (*sperna*, *spenna*)		*sparn* (*spann*)	*spurnum*	
spretta	*sprett*	*spratt*	*spruttum*	*sprottinn*
springa	*spring*	*sprakk*	*sprungum*	*sprunginn*
spýja	*spý*	*spjó*	*spjóm*	
standa	*stend* (*statt*)	*stóð*	*stóðum*	*staðinn*
stela	*stel*	*stal*	*stálum*	*stolinn*
stíga	*stíg*	*steig* (*sté*)	*stigum*	*stiginn*
stinga	*sting*	*stakk*	*stungum*	*stunginn*
streða (3. konj.)	*streði*			*stroðinn*
strjúka (*strýkja*, *strýkva*)	*strýk*	*strauk*	*strukum*	*strokinn*
stúpa				
støkkva	*støkk*	*stǫkk*	*stukkum*	*stokkinn*
súga (*sjúga*)	*sýg*	*saug* (*só*)	*sugum*	*soginn*
súpa	*sýp*	*saup*	*supum*	*sopinn*
sveipa		*sveip*		*sveipinn*
svelga	*svelg*	*svalg*	*sulgum*	*solginn*
svella	*svell*	*svall*	*sullum*	*sollinn*
svelta	*svelt*	*svalt*	*sultum*	*soltinn*
sverfa	*sverf*	*svarf*		*sorfinn*
sverja	*sver*	*sór*	*sórum*	*svarinn*
svíða	*svíð*	*sveið*	*sviðum*	*sviðinn*
svífa	*svíf*	*sveif*	*svifum*	*svifinn*
**svíga*				*sviginn*
svíkja (*svíkva*, *sýkva*)	*svík*	*sveik* (*sveyk*)	*svikum*	*svikinn* (*svikvinn*, *sykinn*)
svima	*svim*	*svam*	*svámum*	(n.) *svimit* (*sumit*)
svimma	*svimm*	*svamm*	*summum*	(n.) *summit* (*sommit*)
svípa		*sveip*	(3.) *svipu*	
syngva (*syngja*)	*syng*	*sǫng*	*sungum*	*sunginn*
søkkva	*søkk*	*sǫkk*	*sukkum*	*sokkinn* (*sukkinn*)

Infinitiv	1. pers. præsens sing.	1. pers. impf. sing.	1. pers. impf. pl.	Perf. partic.
taka	*tek*	*tók*	*tókum*	*tekinn*
tjóa	*tjó*			*toginn*
trega (3.)	*tregr*			*treginn*
troða	*trøð, treð*	*trað*	*tráðum*	*troðinn*
tyggva (*tyggja*)	*tygg*	*tǫgg*	*tuggum*	*tugginn*
þiggja	*þigg*	*þá*	*þágum*	*þeginn*
þjóta	*þýt*	*þaut*	*þutum*	*þotinn*
þrífa	*þríf*	*þreif*	*þrifum*	*þrifinn*
þrjóta	*þrýt*	*þraut*	*þrutum*	*þrotinn*
þryngva (*þryngja*)	*þryng*	*þrǫng*	*þrungum*	*þrunginn*
þvá	*þvæ*	*þó* (*þvó*)	*þógum* (*þvógum*)	*þveginn*
þverra	*þverr*	*þvarr*	*þurrum*	*þorrinn*
vaða	*veð*	*óð* (*vóð*)	*óðum* (*vóðum*)	*vaðinn*
valda	*veld*	(*olla, volda*)	(n.)	*valdit* (*voldit, ollat*)
vaxa (*vexa*)	*vex*	*óx*	*óxum* (*uxum*)	*vaxinn*
vefa	*vef*	*vaf* (*óf*)	*váfum, ófum*	*ofinn, vofinn*
vega I (vega)	*veg*	*vá*	*vágum*	*veginn*
vega (*viga*) II (drepa)	*veg*	*vá*	*vágum*	*veginn* (*viginn*)
vella (*valla*)	*vell*	*vall*	*ullum*	
velta	*velt*	*valt*	*ultum*	*oltinn* (*voltinn*)
vera (*vesa*)	*em*	*var* (*vas*)	*várum* (*órum*) (n.)	*verit* (*vesit*)
verða	*verð*	*varð*	*urðum* (*vurðum*)	*orðinn* (*vorðinn*)
verpa	*verp*	*varp*	*urpum*	*orpinn* (*vorpinn*)
víkja (*víka, víkva, (v)ýkva*)	*vík*	*veik* (*veyk*)	*vikum*	*vikinn* (*ykvinn*)
vinda	*vind*	*vatt*	*undum*	*undinn*
vinna	*vinn*	*vann*	*unnum*	*unninn*

Tillegg og rettingar.

abbast, *v. r.* (set til:) Jfr. nyn. *abbast med,* d. s. Vald.

[**aðal,** *n.*] *„aðalþollr, m.* stortre“ tvilsamt, berre funne i Hrafnagaldr 25.

aðalskáli, *m.* sjølve skaalen, halli (mots. forstova).

ádrif, *n.* paaskvetting, skvett. Kgs. 34_{14}.

afbendi, *n.* teppa, hardt liv. Hm. 1.

af-bragð, *n.* (set til:) gen. *afbragðs* fyre andre substantiv tyder: avbragdsleg, utifraa.

afhelga, *v.* (*að*) vanhelga. Kgs. 170_{30}.

afleitast, *v. r.* (*tt*) mistekkjast. Heilag. II 561_{3}.

afneiting, *f.* (set til:) neitting, Mar. 409_{13}.

ágirndar-logi, *m.* = *ágirndarbál.* **ágirndligr,** *a.* = *ágjarnligr.* Kgs. 157_{16}. **áhald,** *n.* **2.** (set til etter *hafa áhǫld við e-m*:) Mag. 95_{3}.

akr, *m.* (set til:) ogso um grøda paa aakeren.

[**ál-bera**] *v.* les: *v. st.*

aldin-tré, *n.* **-viðr,** *m.* osfr. (rett til:) **aldin-tré,** *n.* aldetre, frukttre. **-viðr,** *m. koll.* aldetre, frukttre.

[**aldr,** *m.*] s. 7 b $_{19}$: *nema e-m aldri,* les: *nema e-n aldri.*

áleitinn, *a.* (set. til:) jfr. nyn. *aaleiten.*

alfavǫlkun, *f.* eit slag sjukdom. Isl. læg. 11_{8}.

all-þurr, *a.* (set til:) Vǫl. 9.

alri, *m.* les: **alri,** *s.* (berre i stadnamn).

[**alþýðast,**] *v.* les. *v. r.* (*dd*).

alvitr, *a.* I Hund. II 26 og Vǫl. tek Sievers ordet for eit subst. *alvítr* med tyding „framandvette“ um valkyrja (ags. ælwiht).

anda-gift, *f.* (s. 11 b $_{39}$) les **anda-gipt,** *f.*

andarlauss, *a.* utan sjæl. Heilag. II 207_{29}.

andarsteggr, *m.* les: **andarsteggi,** *m.*

andarsyn, *f.* les: **andarsýn,** *f.*

andhvalr, *m.* (set til:) nyn. nebbekval.

andyrði, *n. pl.* motmæle. Kgs. 18_{35}.

andyrkja, *v.* (*-orti*) driva jordarbeid, onna. N. G. L.

[**anza,** *v.*] = ansa, les: = *ansa.*

árar, *av.* komp. til *ár, av.* Edda.

árgallalauss, *a.* fri for uaar. Kgs. 73_{26}.

árhagi, *m.* aarhage, aaring.

arkar-fótr, *m.* kistefot. Flat. II 272_{20}.
-skrifli, *n.* kistebrot, sund kista. Sturl. I 160_{22}.

[**árnæmi,** *n.* venteleg for] *órnæmi,* les: *órnæmi.*

ársali, ársalr, *m.* rettare vel: **arsali, arsalr,** *m.*; men nyisl. *ársalr.*

árvatn, *n* aavatn, elvevatn. Isl. læg. 32_{22}.

ásdrengr, *m.* (set til:) Jfr. Chr. Jensøn 1646: Aaskjøn kaldis en Skiød spytte i et segel alias Pentehage sive Boeglijne. [Av gn. **ásþjónn?*].

átan, *m.* les: **átan,** *n.*

atgervi, *f.* (set til:) **2.** bunad. Kgs. 81_{33}.

áþettisorð, *n.* les: **áþéttisorð,** *n.*

auð-sýnligr, *a.* les: **auðsýniligr,** *a.*

? **augr,** *m.* ord og tyding gjeng ut. Sjaa *ǫgurr, m.*

augurr, *m.* (set til:) form og tyding uviss; Jfr. Ark. III 341.

auka, *v. st.* (set til:) *aukit hundrað manna,* d. e. yver hundrad mann.

[**auma,** *f.*] *sjá aumu á e-n,* les: *sjá aumu á e-m.*

aurkunnast, *v. r.* (*að*) vanslegta, = *ørkynjast.*

aurvasa, *a.* = *ørvasi.*

[**axla**] *v.* les: *v.* (*að*).

bagi, *m.* les: **bági**, *m.*

baglar, *m. pl.* baglar, ein partiflokk. Jfr. *bagall.*

barmi, *m.* (set til:) Jfr. nyn. *barme*, Aasen.

barr, *n.* (set til:) Jfr. nyn. *bar*, *n.* korni paa eit aks, Shl. (Vidsteen).

[**bauta**, *v.*] bøygningsmerket (*að*) gjeng ut. Ordet finst berre i formi *bautu vér* (OH. 218) og i perf. partic. *bautinn* (i poet. sms. *sverðbautinn* ofl.).

beðr, *m.* (set til:) **2.** lægje; jfr. *ormbeðr*. **3.** strand (poet.).

bekksœmr, *a.* som pryder benken. Edda.

[**bera**, *v. st.*] s. 28 b 40: *bera e-n e-u*, les: *bera e-t á e-n* = *bera e-n e-u*; s. 29 a 1 (set til:) *bera fyrir*, koma i vegen for, Kgs. 47$_{21}$ (jfr. nyn. *det ber ein stein for foten*, YNamd.).

bildr, *m.* les: **bíldr**, *m.*

bjargvel, *av.* les: **bjarg-vel**, *av.*

[**bjarnar-slátr**] *m.* les: *n.*

[**bjartr**, *a.*] bjartklaar, les: bjart, klaar.

blaðka, *f.* blokka, lite blad. Isl. læg. 26$_{10}$.

[**blaðra**, *v.* (*að*)] *tunginni*, les: *tungunni.*

bláfjallaðr, *a.* eig. blaaskinna; um ramn: svartfjøra. Poet.

blak, *f.* les: **blaka**, *f.*

bleða, *f.* = *blaðra*, *f.* Isl. læg. 18$_{1}$n.

blóðlaukr, *m.* raudlauk. A. M. 673 a, 4to. Jfr. *blótlaukr*, Isl. læg. 24$_{2}$.

blóðsótt, *f.* les: **blóð-sótt**, *f.*

blóð-stemma, *f.* blodstemma, middel til aa stansa blod. Isl. læg. 24$_{15}$. **-stemming**, *f.* blodstemming, blodstansing. Isl. læg. 24$_{25}$.

blotinn? *partic.* utbløytt (jfr. *blotna*); eller *blótinn?* (til *blóta*). Guðr. II 23.

[**blót-trygill**] *n.* les: *m.*

bneri, *3. pers. sing. impf.* av eit sterkt verb. ***bnúa**, A. M. 677 4to.

bolgi, *m.* trote, Isl. læg. 15$_{22}$. Jfr. *spenbolgi.*

boli, *m.* (set til:) Jfr. nyn. *bol*, *m.* d. s. Shl.

[**bón**]**-fǫr**, *f.* les: **-orðsfǫr**, *f.*

borð-þak, *n.* (set til:) um bordvegg, brjostvern (= *karmr*) O. H. 20$_{4}$.

braukun, d. e. *brǫkun*, *f.* = *brakan.* Hyndl. 24.

brekku-hvel, *n.* bakke-runding. Kgs 47$_{21}$.

brjóst-mjolk, *f.* brjostmjølk, Isl. læg. 40$_{2}$. **-þroti**, *m.* trote i brjostet, brjostsvull, Harp. **-verkr**, *m.* brjostverk, Isl. læg. 18$_{5}$.

brjóta, *v. st.* (set til:) *brjótast um*, kasta, velta seg hit og dit.

[**bróka-vaðmál**] *m.* les: *n.*

búa, *f.* bu (ein vokster), Artemisia. Isl. læg. 20$_{33}$. Jfr. *hærbúa.*

búð, *f.* (set til under tyd. 1:) *hafa harða* (*illa*) *búð*, hava det hardt (ilt).

búk-styrkr, *a.* som hev sterk mage. Isl. læg. 33$_{17}$. **-verkr**, *m.* mageverk. Isl. læg. 33$_{19}$.

burðardyrr, *f. pl.* fødslelem. Isl. læg. 24$_{18}$.

burkn, *m.* burkne (burkn), Aspidium. Isl. læg. 17$_{3}$ ofl.

byrgja, *v.* (*gð*) (set til:) *byrgja e-t fyrir e-m*, meinka ein eitk.

bǫlvafullr, *a.* full av ulukka. Edda.

[**dauða-mark**] *m.* les: *n.*

dauðaverðr, *a.* verd dauden. Fm. IX 498$_{32}$.

dikur, *m.* = *dekor*. D. N. II 67$_{15}$.

divisera, *v.* (*að*) skifta, skipa.

djarftœki, *n.* les: **djarf-tœki**, *n.*

djúpauðigr, *a.* djuprik, grunnrik (i tilnamn).

djup-sæi, *n.* les: **djúp-sæi**, *f.*

[**dóm-draga**] *v.* les: *v. st.*

[**drambs-vísi**, *f.* les: **dramb-vísi**, *f.*

[**drauma-skrimsl**] *m.* les: *n.*

drift (skr. *dript*) *f.* **1.** blomsterduft, blomstermjøl. Isl. læg. 26$_{24}$. **2.** mjøll, nyfallen snø. Poet.

dripta, *v.* (*pt*) reinsa med risting (jfr. nyn. *dryfta*). Isl. læg. 22$_{3}$.

dritskeggingr, *m.* „dritskjegging" (utnamn).

duga, *v.* (*gð*) (set til:) høva, søma (*e-m*). Hund. I 46.

[**dunhenda**, *f.*] = **dunhendr**, **-háttr**, les: = **dunhendr háttr.**

dúsa, *v.* (*að*) rettare vel: *v.* (*st*).

dúsa, *v.* **II.** (*að*) dynja, braka. Oddr. 17.

[**dynfari**] *n.* les: *m.*

eðli, *n.* (set til:) erveland, odel? Hund. II 20.

efli (skr. *elvi*) *n.* evle, styrke. Guðr. I 27.

efni, *n.* (set til:) tilstand, umstende, stoda.

eikikefli, *n.* kjevle av eik. Isl. læg. 11$_{13}$.

einiber, *n.* einebær, briskebær. Isl. læg. 20$_{3}$.

[**ekkill**] *n.* les: *m.*

eldbitr, *a.* brennande og kvass. Kgs. 117_{12}.

[**elds**]-**dagr,** *m.* (set til framfor umsetjingi:) *eldsdagr jóla,* d. e.

endimark, *n.* (s. 70 b_{19}) les: **endi-mark,** *n.*

engi, *m.* = *øngi.* Harp.

enn, *art.* sjaa *hinn.*

eplalǫgr, *m. lǫgr* av eple. Isl. læg. 22_5.

erkn, *n.* = *ørkn.*

eskja, *f.* jordi. Poet.

eyðslumaðr, *m.* les: **eyzlumaðr,** *m.*

eyktaskipan, *f.* skiping av dags-øykter. Kgs. 7_{25}.

fáinn, *a.* spreklut, i sms. *bláfáinn* ofl.

[**faldafeykir,** *m.*] s. 76 b_7: hovudiskauti, les: hovud-skauti.

fangabrekka, *f.* brekka der folk møtest til dragsmaal.

fár, *a.* spreklut, i sms. *bláfár* ofl.

festing, *f.* hardt liv? Isl. læg. 33_{19}.

fíflskr, *a.* toskut, styven. Flat. I 267_{26} (i tilnamn).

[**fíkjast,** *v. r.*] (*á e-t, eptir e-u*) les: (*á e-t*).

fiski-vél, *f.* les: *n. pl.* Jfr. D. N. IV 155.

fjár-gæzla, *f.* (set til:) **2.** styring av gods. Kgs. 4_{10}. **-háski,** *m.* faare for gods. Kgs. 9_{18}.

fjǫlnýtr, *a.* mykje nyttig. Edda.

fjǫrlot, *n. pl.* daude. Gróg. 8.

flaugun, *f.* fljuging. Am. 25.

flek, *n.* jordstykke; D. N. VIII 70. Jfr. nyn. *flekk, n.* (Ross).

fleyðri, *f.* ordet finst i sing. berre i denne form som er akk.

flug, *n.* flog, ikt. Isl. læg. 12_3.

flus, *n.* flus, tunt skal. Isl. læg. 30_{17}.

flygi, *n.* flygje, fljugande insekt. Isl. læg. 33_9.

flýja, *v. st.* (berre i impf. *fló* og *flugu*) = *flýja, v.* (*flýði*).

folk-líðandi, *m.* den som gjeng millom folk, ferdamann. Edda. **-ræði,** *n* raadvelde yver eit folk. Brot. 9. **-vítr,** *f.* (ell. *n.?*) stridsmøy, skjoldmøy. Fáfn. 43.

forbrennir, *m.* poet. um eld. Alv. 26.

forlutis (for *forhlutis*) *av.* i betaling fyreaat (jfr. dsk. *forlods*)? D. N. IV 114.

forneykja, *v.* rettare: *forhneykja.*

frambyggjar, *m. pl.* ordet „stamnbuar" gjeng ut i umsetjingi; jfr. *stafnbúi.*

framgangsrœða, *f.* tale som ein held fram med. Kgs. 120_{25}.

framkœmd, *f.* (set til:) Thom. 45_1 ofl.

freygja, *f.* les: **freyja,** *f.*

friðdrjúgr, *a.* fredfull, fredleg. Gróg. 11.

Frostu-þing, *n.* tinget for Frostatinglag.

frostuþing-bók, *f.* logboki for Frostatinglag. **-fǫr,** *f.* ferd til Frostatinglag. **-lǫg,** *n. pl.* **1.** logi for Frostatinglag. **2.** Frostatinglag (landsluten). **-maðr,** *m.* mann som høyrer til Frostatinglag. **-réttr,** *m.* rett som gjeld for Frostatinglag. **-sókn,** *f.* Frostatings lagsokn. **-staðr,** *m.* tingstad for Frostatinglag.

[**frænd-barn**] *m.* les: *n.*

fulgviti, *m.* = *fóguti,* i sms. *undir-.*

[**fyrir,** *av.*] s. 107 a_2: det er kome von i vegen for at, les: det er kome i vegen for von at —.

fyrtelja, *v.* (*-taldi*) fortelja. Vsp.

fælt, *av.* ræddvore, Am. 47. Jfr. nyn. *fælt.*

fæzlufang, *n.* (s. 109 b_4) les: **fœzlufang,** *n.*

[**galdr,** *m.* II] s. 111 b_2: *galdrsfaðir,* les: *galdrs faðir.*

gamans-ferð, *f.* [set til etter citatet:] (jfr. likevel Finnur Jónsson i Ark. XX 209).

gamli, *m.* etter Lex. poet.: hauk.

gátt, *f.* (set til under tyd. 1:) jfr. *klofi, m.* 5.

[**geit-skinnshosur**] *m. pl.* les: *f. pl.*

[**gesta-merki**] *m.* les: *n.*

gífr, *a.* graadug. Edda.

[**giptar-vitni**] *m.* les: *n.*

[**giptingar-vitni**] *m.* les: *n.*

gjalda, *v. st.* (set til under tyd. 3:) med gen. *gjalda e-s* (*at*).

gleymsku-gull, *n.* gullring som gjer ein gløymsken. Stj. 254_{28}.

glœpalauss, *a.* fri for misgjerning, syndfri. Heilag. I 438_{23}.

[**gnapa**] *v.* (*að*) les *v.* (*pt*).

gremja, *v.* (set til:) refl. *gremjast* = nyn. gremja seg, klaga seg. Kgs. Brenn. 39_{29}.

gríð, *f.* i sms. *stríðgríð.*

gríðr, *f.* gygr, jøtunkvende. Edda.

grind, *f.* (set til:) um ei stengd hamn? Hund. I 50.

grýma, *v.* (*md*) sulka ut? Sig. III 60. Jfr. nyn. *grumen, a.* (Ross).

guðvefjarposi, *m.* pose av *guðvefr.* Flat. I 453_{32}.

gullbeinar, *m. pl.* „gullbeinar", politisk parti paa kong Sverre si tid, ogso kalla *eyjaskeggjar.* Flat. II 519.

[**gullroðinn,** *a.*] gylt (set til:) eig. lagd med gull (for *gullhroðinn*).

gylfi, *m.* konge, fyrste. Poet.

gǫndull, *m.* (set til:) ogso i tyding mannleg avlelem. Bos. 40_9.

gǫng, *f.* i sms. *tilgǫng, viðrgǫng.*

hagsmunir, *m. pl.* (set til:) bate, fyremun; *sjá e-m hagsmuni,* Fld. III 194_{16}.

hála, *f.* gygr, jøtunkvende. Edda.

háleikr, *m.* (set til:) ogso dypt; *háleikr hafsins.*

handklokka, *f.* liti klokka, handklokka. Invent.

handnørð, hannørð, *f.* = *hannerð.*

hanga, *v.* (s. 146 a 2) *hengr,* les: *hangir.*

harðfeligr, *a.* hardfengd, hardvoren. Thom. 444_7. **harðræði,** *n.* djerv daad; udaad. Edda.

hárskalli, *m.* skurv? Isl. læg. 35_{18}.

heill, *n.* og *f.* (set til:) ogso um amulet? Sigrdríf. 17.

heilsa, *v.* (*að*) (set til:) **2.** grøda, lækja. Isl. læg. 33_{26}.

heimavaxinn, *a.* heimevaksen. Isl. læg. 17_{19}.

hey, *n.* (set til:) i pl. *hey,* høylod, forraad av høy.

hirmr, *m.* = *hilmr.* Kgs. Brenn. 167_{21}.

hjalmvítr, *f.* les: **hjalmvítr,** *n.?*

hlað, *n.* (set til under tyd. 2:) ogso um steinsetjing i veg. D. N. II 167_{33}.

hlamm, *3. pers. sing. impf.* til eit **hlimma* = *hlymja.* Lex. poet. Jfr. ags. hlimman, v. st.

hlaupagarðr, *m.* gard mot *hlaup* 3? Reykjaholts máldagi. Jfr. nyisl. *flóðgarðr.*

hléðr, *a.* fræg, namngjeten. Edda.

hlunnblik, *n. pl.* poet. um straalande dører. Edda.

hnoð, *n.* i sms. *sigrhnoð.*

holurt, *f.* eit slag vokster, lat. Aristolochia. Isl. læg. 32_{21}.

hornskaf, *n.* skav av (hjorte)horn. Isl. læg. 25_{17}.

hraukr, *m.* i sms. *torfhraukr.*

hreimr, *m.* sjaa *reimr.*

hreimsamr, *a.* skrikall, staaksam.

hrjóða, *v. st.* (set til:) ogso skrive *rjóða.*

[**hroðinn,** *a.*] **2.** i staden for *hroðinn* osfr. les: **2.** partic. av eit **hrjóða,* lagd med, yverdregen med (gull). Sig. II 49; jfr. *gullroðinn* i Tillegget.

hrǫðuðr, *m.* poet. um elden. Edda.

hugaðsrœða, *f.* vitug tale. Edda.

hugnaðr, *m.* i sms. *úhugnaðr.*

hunangtár? Isl. læg. 17_{10}.

húskolfr, *m.* = *hjúkolfr.*

hveðrungr, *m.* rise, jøtun. Poet.

hvirfilsótt, *f.* eit slag sjukdom paa folk. Isl. læg. 17_5.

hyrr, *m.* (set til:) Jfr. nyn. *hyr, m.* skimt (av ein), Senja.

hæfingar, *f. pl.* øvste renningar paa eit tre? Edda.

hœfr, *a.* høveleg, Edda. Jfr. nyn. *høv* i sms.

[**hǫfða**] *v.* les: *v.* (*að*).

hǫfn, *f.* (set til:) **8.** skipsmannskap, = *skipshǫfn.* Hund. I 29.

hǫfuðskip, *n.* skip med (drake)hovud.

hǫrund, *n.* (set til:) Jfr. nyn. *hørold, n.* Vald. og *horong, m.* Tel.

ið, og **it,** *pron.* sjaa *þit.*

í-grœn, *f.* „den igrøne", „den grønvorne", poet. um jordi. Edda.

kafinn, *a.* (eig. partic. til upphavleg sterkt verb *kefja*) yverf. nedsokken. Æf.

kakki, *m.* i sms. *vatnkakki.* Jfr. nyn. *kakk, kakker,* kagge.

kalfr, *m.* ogso um sjødyrunge, jfr. *sjódýrakalfaskinn.*

kamalozhǫkull, *m.* hakel av *kamelet,* s. d. Invent.

kapplaust, *av.* utan kapphug. Mag. 11_{21}.

kerlingarskrokkr, *m.* kjerringskrukka, skroppen kjerringskrott. Mar. 513_{21}.

kjǫtvella, *f.?* Isl. læg. 31_{16}.

knapptjald, *n.* (set til:) eller: tjeld for *knapar*; jfr. skrivemaaten *knaptiald* i D. N. III 202. Jfr. ogso *skyttatjald.*

klenn, *a.* fin, staseleg, Clar. 12_{36}. Fraa mnt. klên, a. d. s.

klifi, *m.* = *klefi,* i sms. *vínklifi.*

konumjolk, *f.* brjostmjølk. Isl. læg. 11_{17}.

koppablóð, *n.* koppsetningsblod. Isl. læg. 16_{1}.

kúfr, *m.* kuv, rund topp. Kgs. 52_{37}.

kurra, *v.* (*að*) kurra, gjeva ein kurrande ljod. Isl. læg. 35_{7}.

kvið-bolgi, *m.* trote i magen. Isl. læg. 25_{14}. **-kreppa**, *f.* mageknip. Isl. læg. 34_{19}.

kvista-fjǫldi, *m.* mengd med kvister. Kgs. 93_{33}.

kýr-fóðr, *m.* les: **kýr-fóðr**, *n.*

kǫkkr, *m.* i sms. *snækǫkkr.*

kǫsungr, *m.* (set til:) Jfr. fr. casaquin og gn. *skingr.*

lag, *n.* (set til under tyd. 7:) ogso baareslag. Ark. XIII 374.

lagastafr, *m.* **1.** poet. um havet. **2.** poet. um bygg. Edda.

land-tjald, *n.* (set til:) *slá landtjald*, ogso = setja upp landtelt.

laufviði, *n.* lauvskog. Kalfsk. 55 b.

[**laufviðr**, *m.*] lauvtre, les: lauvskog. Lex. poet.

laukr, *m.* (set til:) master (poet.).

lausnardrykkr, *m.* drykk til aa løysa livet med (lækjeraad). Isl. læg. 16_{8}.

leiðsǫgusteinn, *m.* = *leiðarsteinn*. Isl. læg. 34_{5}.

leika, *v. st.* (set til under tyd. 4:) ogso: lura, svika.

leikni, *f.* det aa vera forgjord, forgjordskap. Isl. læg. 11_{2}.

leiptr, *n. pl.* = *leiptr*, *f.* Edda.

lemendr, *m. pl.* = *lómundir*. Hauksbok 160_{21}; A. M. 764, 4to, bl. 6.

liði, *m.* (set til under tyd. 1:) berre i pl. *liðar*, og i sms. *vetrliði?*

liðr, *m.* rett tid? Hm. 66, Kgs. Brenn. 77. Sjaa Ark. V 112.

lifrverk, *n.* les: **lifrverkr**, *m.*

likams-þǫrf, *f.* naudsyn for likamen, likamstorv. Hom. 198_{3}.

lim, *f.* (set til:) *pl. limar*, yverf. um fylgjor. Edda.

lind, *f.* **II.** kjelda, uppkoma. Poet.

ljóski, *m.* røyr, svange (dsk. lyske). Isl. læg. 20_{7}.

lómundr, *m.* (set til:) pl. *lómundir.*

lungna-raufar, *f. pl.* barkegreiner, bronchier. Isl. læg. 36_{25}. **-veizla**, *f.* (for *-veilsa?*) lungesykja? Isl. læg. 31_{3}.

læmingr, *m.* tydingi „lemende" er uviss. Ordet stend berre i Gísl. 67, og der vert *læmingar* kalla fuglar (kannhenda *lœmingr*, jfr. *lómr*); *í læmingi* (Gísl. 155) maa vera noko anna. Jfr. Kålund i Ark. XXV, 302.

lœgi, *n.* eig. løgje, stilla; poet. um sjøen, Edda.

málvætt, *f.?* Isl. læg. 16_{27}.

mannafjǫldi, *m.* mannfjølde, mengd med folk. Kgs. 53_{10}.

margdýrr, *a.* ovgild. Edda.

máttugleikr, *m.* magt, kraft. Isl. læg. 13_{20}.

mikilsti, sjaa *til, præp.* og *av.* 6.

miskunnsamligr, *a.* = *miskunnsamr*. Kgs. 117_{37}.

munráð, *n.* „hugnadsraad", kjær plan. Edda.

myrkr, *n.* (set til:) ogso um skodda, jfr. *sjómyrkr.*

mælikoppr, *m.* mælekopp. Isl. læg. 15_{11}.

nept, *f.* kvende, = *nipt?* Sig. II 8.

niðfǫlr, *a.* rustbleik? Vsp. Jfr. Ark. V 111, IV 35.

nitr, *n.* nit (Tel.), gnit. Isl. læg. 33_{9}.

[**ómun**] *n.* les: *f.* Jfr. nyn. *oma, v.* ljoda.

orðagerð, *f.* ordleggjing. Thom. 346_{20}.

orguviðargarðr, *m.* gjerde av lauvtrekjeppar. D. N. XI 30. Jfr. nyn. *orgavid, m.* (Ross).

[**órskuld**, *f.*] = *útskuld*, les: = *útskyld.*

pellshǫkull, *m.* hakel av *pell.* Invent.

rakkahirtir, *m. pl.* poet. um mastrer. Edda.

reikningargerð, *f.* uppgjerd av rekneskap. Stj. 151_{3}.

reimr, *m.* (set til:) rettare *hreimr.*

[**reini**, *m.*] Hund. 2 21 les: Hjǫrv. 21.

[**remi**] Hund. 2. 21 les: Hjǫrv. 21.

rjóða, *v. st.* **II.** rydja; ogso skrive *hrjóða*, = *hrjóða, v. st.* **1.**

rotinn, *a.* (set til:) **2.** røytt (um lin). Fm. V 101_{13}. Jfr. *úrotinn.*

ruðkall, *m.* rudkall, (fyrste) rudningsmann. D. N. II $230_{17 \cdot 20 \cdot 22}$.

sannráðinn, *a.* i sanning forraadd. Edda.

sár-vitr, *a.* (set til:) Hund. I 54. Grundtvig tyder dette ord av eit *sárvítr*, *f.* „saar-

vætte“ um valkyrja. Rettare var vel daa eit *sárvítr, n.* (jfr. *hjalmvítr*).

sifuna, *a.* sambunden ved skyldskap. Poet.

signa, *v.* (*nd*) = *signa, v.* (*að*).

skarsœta, *f.* skarsøta, søtrot. Isl. læg. 33_{15}.

skilmerkiligr, *a.* merkeleg (um draum). Isl. læg. 38_{3}.

skjalftasótt, *f.* skjelte, skjelvesykja. Isl. læg. 34_{22}.

skjót-tíndr, *a.* snøgt plukka, snarkomen. Kgs. 2_{21}.

skógargras, *n.* gras, urt som veks i skog. Isl. læg. 22_{13}.

skæra, *v.* (*rð*) = *skíra.* Isl. læg. 34_{21}.

slundasamliga, *av.* seint, slapt. Eb. kap. 23.

smárakki, *m.* les: **smá-rakki,** *m.*

smjǫrr, *a.* (set til:) feit, Isl. læg. 32_{32} (i sup. *smjǫrvastr*).

som, *rel. part.* = *sem.* D. N. I 90, II 165 ofl.

spenaverkr, *m.* speneverk. Isl. læg. 19_{16}.

sperðill, *m.* spæl (sper(d)el, Li.), stutt rova; i sms. *bukka-sperðill,* Isl. læg. 23_{25} og *geita-sperðill,* 19_{23}.

spólormr, *m.* spolorm, barneorm. Harp.

sprunga, *f.* sprunga, sprekk (i skinnet). Harp.

spýjudrykkr, *m.* drykk som ein fær spy av (lækjeraad). Isl. læg. 16_{8}.

stemming, *f.* stemming, stansing. Isl. læg. 19_{22}.

[**steypa,** *v.*] 1. 2 og 4: snu upp og ned, les: snu upp ned.

sundvǫrðr, *m.* vakt i sundet, sundvakt.

súr-blindr, *a.* surøygd. Isl. læg. 17_{8}.

-gras, *n.* suregras, syra. Rumex acetosa. Harp.

surkott, *n.* les: **surkot,** *n.*

svínaístr, svínsístr, *f.* svineister. Harp.

sældaraugu, *n. pl.* gode, blide augo. Isl. læg. 14_{20}. Jfr. nyn. *sælauga* (Ross).

tinampli, *m.* lite tin-kjer. Invent.

trékross, *m.* tre-kross. Invent.

tunguboldi, *m.* bolde, køyna paa tunga. Isl. læg. 32_{18}.

úlyf, *n.* forgift. Isl. læg. 21_{8}.

vanrœddr, *a.* for lite umrødd. Kgs. 62_{33}.

